༄༅། །དགེ་བཤེས་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་བརྩམས་པའི་བརྡ་དག་མིང་ཚིག་གསལ་བ་བཞུགས་སོ།།

格西
曲札

藏文辞典

附汉文注解

༄༅། །དགེ་བཤེས་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་བརྩམས་པའི་བརྡ་དག་མིང་ཚིག་གསལ་བ་བཞུགས་སོ།།

格西曲札藏文辞典

附汉文注解

མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གིས་པར་ཅིན་དུ་བསྐྲུན་པའོ།།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལ།

དཀར་ཆག

ནོར་བཅོས་རེའུ་མིག　勘誤表

頁	栏	行	誤	正
5 前言		17	ཁྲམ་ཁྲམས་འཁྲམ་	གདམ་འདམ་འདེམ་
			འཁྲམས་བཞི་	འདེམས་བཞི་
17 体例		25	རྡུལ་ཕྲན་བདུན་གྱི་ཆད་	རྡུལ་ཕྲན་བདུན་གྱི་ཚད་
18 体例		6	ཨུ་ཏྤལ་	ཨུཏྤལ་
18 体例		9	བཅོས་ལྡན་འདས་	བཅོམ་ལྡན་འདས་
1	1	5	མ་ཤག་	མ་ཤ་ཀ་
1	1	18	ཀཀྐོ་ལ	ཀ་ཀྐོ་ལ་
5	1	13	檢 省	儉省
11	2	25	དྲུངས་བྱེད་	དྭངས་བྱེད་
33	2	21	ཤིང་ཏྲ་གྲོ་ཧྲ་	ཤིང་ཏྲ་གྲོཧྲ་
72	2	20	ཁ་མེད་	ཀ་མེད་
85	1	15	ཁྱབ་འཇུག་ཀང་བ་	ཁྱབ་འཇུག་ཀང་པ་
85	2	3	〔四〕	〔达〕
88	1	6	ཀང་བ་	ཀང་པ་
95	2	12	溶化	熔化
95	2	13	溶化	熔化
97	1	2	丙 寅 年	火花
121	1	1	ཀོ་ས་མཐོ་པོ་	ཀོ་ས་མཐོན་པོ
180	1	21	号「|」。	「|」号。
180	2	29	བརྒྱ་བྱ་	བརྒྱད་བྱ་
277	2	21	མཆུ་དཕྱང་	མཆུ་འཕྱང་
280	2	27	མཆོད་སྦྱིན་བརྒྱ་བ་	མཆོད་སྦྱིན་བརྒྱ་པ་
281	1	8	མཆོད་སྦྱིན་བརྒྱ་བ	མཆོད་སྦྱིན་བརྒྱ་པ་
282	2	25	འཆམ་པ་བ་	འཆམ་པ་པ་
318	2	5	མཚོ་ཧྲིག་	མཚོ་ཧྲིཀ་
350	1	14	小便	阴部
375	1	17	ཐོ་བོ་	ཐོ་བ
377	2	15	པཎྜིཏ་	པཎྜི་ཏ་
378	1	9	民族之一	种姓之一
383	1	9	མཐོ་བོ	མཐོ་བ
383	1	10	代替ཐོ་བོ་	代替ཐོ་བ
403	1	15	བརྟོལ་པ་	བརྟོལ་བ་
413	2	7	蕈发	簟茇
438	2	26	一托	一庹
448	1	26	花蝴蝶	蝴蝶花
458	2	26	犁牛	牦牛
459	1	23	ནག་པོ་ཆནྡོ་	ནག་པོ་ཆནྡྲེ
459	2	14	犁牛	牦牛
468	2	4	འབོམ་འབོལ་	འབོལ་འབོལ་
481	2	1	རྣམ་འདྲེན་ལྔ་བ་	རྣམ་འདྲེན་ལྔ་པ་
485	2	27	多种种，种，	多种，种种，
530	2	20	下垂	下垂
570	2	10	末来佛	未来佛
579	2	9	བྲེང་བྲེང་པ་,	བྲེང་བྲེང་བ་
582	1	17	བབ་ཅོག་ཆིག་	བབ་ཅོལ་ཆིག་
596	2	5	དབག་ཟི་	དབུག་ཟི་
601	2	15	མདའ་ཡོགས་ས་	མདའ་འཡོགས་ས་
618	2	23	སྒྲང་ཅང་	སྒྲང་ཆང་
629	1	6	满洲，	满族，
630	1	15	མར་ཕྲི་པ་	མར་ཕྲི་བ་
642	2	18	མུཏིག་ཕྲེང་	མུ་ཏིག་ཕྲེང་
649	1	16	མཆན་མོ་	མཚན་མོ་
649	1	25	རལ་བ་ཅན་	རལ་པ་ཅན་
653	2	5	སྒྱུལ་སྒྱུལ་པ་	སྒྱུལ་སྒྱུར་བ་

頁	栏	行	誤	正
661	1	11	སྨེལ་པ་	སྨེལ་བ་
712	1	11	འཁྲུགས་པ་ཁྲེངས་པ་	འཁྲུགས་པ་ཁེངས་པ་
717	1	10	茶司	司茶
717	1	13	茶司	司茶
775	2	4	གཟེར་འཐྲིགས་པ་	གཟེར་འཐིགས་པ་
777	2	12	བཙོ་5	བཙོ་བལྔ
789	1	28	ཡང་དག་སྤྲོས་བ་	ཡང་དག་སྤྲོས་པ་
877	1	25	合璧	合璧
877	2	9	布簾	布帘
881	2	8	沈香树。	沉香树。
917	2	29	牙开紧閉	牙关紧閉
934	1	5	གསེལ་པ་པོ་	གསེལ་བ་པོ་
942	1	12	第静虑	第一静虑
953	1	23	རྩིང་བར་གྱུར་པ་	རྩིང་པར་གྱུར་པ་
955	2	3	རོལ་བའི་གནས་	རོལ་པའི་གནས་
961	2	24	ལྡེ་པ་	ལྡེ་བ་

目　次

༄༅། །དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་བརྗོད་པ་བཀོད་པ།

ད་ང་སྐབས་མིས་རྟུལ་ནས་སྤྲི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་འཛུགས་བསྐྲུན་སྣ་ཚོགས་བྱས་དེ་གོང་འཕེལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འགྲོ་བཞིན་པའི་ཁར། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ལ་སྲུང་བརྩོན་བྱེད་མི་ཡང་ཉིན་རེ་ལས་ཉིན་རེ་ཇེ་མང་དུ་སོང་གཤིས། དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་བོད་ཀྱི་དག་ཡིག་ཞིབ་རྒྱས་ཤིག་གསར་རྩོམ་དགོས་པའི་བསྐུལ་མ་ནན་ཏན་ཡང་ཡང་འབྱོར་རྒྱུང་། དཔེ་སྐྲུན་ཁང་དུ་རྩོམ་རྒྱུན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་རེ་ཞིག་དགེ་བཤེས་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་དག་ཡིག་འདི་རང་ལྷུགས་དཔར་དུ་ལན་གཅིག་བཏབ་པ་ཡིན།

སྔར་པོད་ན་བརྡ་དག་གི་གཞུང་མང་པོ་ཡོད་རུང་། ད་ལམ་དམིགས་བཀར་གྱིས་དག་ཡིག་འདི་རང་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི།

དག་ཡིག་སྔ་མ་ཕལ་ཆེར་ལ་བར་མཚམས་སུ་མཆན་འགྲེལ་དང་དཔེར་བརྗོད་ཡོད་པ་ཙམ་ལས་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་མི་འདུག གཞན་ཡང་དབྱིན་ཡིག་དང་རྒྱ་ཡིག གིས་འགྲེལ་བཤད་ཡོད་པའི་དག་ཡིག་འགའ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། བོད་ཡིག་རང་གི་མཆན་འགྲེལ་མེད་སྟབས་ཡིག་རིགས་ཁག་གཉིས་མི་ཤེས་མཁན་ལ་ཕན་པ་ཆུང་། དག་ཡིག་འདིར་མིང་ཚིག་རེ་རེ་བཞིན་བོད་འགྲེལ་ཡོད་པ་དང་གཅིག

དག་ཡིག་སྔ་མ་ཚོགས་བཅད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྩམས་རྩིས་བློ་འཛིན་བདེ་ཡང་། ཚིག་སྦྱོར་གྱི་དབང་གིས་དབྱངས་འདོགས་མགོ་ཅན་སྔོན་འཇུག་སོགས་ཀྱི་གོ་རིམ་ཇི་བཞིན་མེད་སྟབས ····· འཚོལ་དུས་དཀའ་ངལ་ཆེ། དག་ཡིག་འདི་ནི་དེང་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲིག་ཚུལ་ཐབས་གསར་ལ་བརྟེན་ནས་ཐིག་འཐྲིད་རེ་རེའི་མགོར་མིང་ཚིག་རེ་ཡོད་པ་དང་། སྔོན་རྗེས་འདོགས་ཅན་སོགས་ཀྱི་སྔ་ཕྱིའི་གོ་རིམ་མ་འཁྲུགས་པར་བསྒྲིགས་ཡོད་པས་ཐ་སྙད་ཅི་འདྲ་ཞིག་འཚོལ་དགོས་ནའང་སྟབས་བདེ་ཐོག་འཚོལ་ཐུབ་པ་དང་གཉིས།

བོད་ཀྱི་དག་ཡིག་སྔ་མ་རྣམས་ཕལ་ཆེ་བ་བརྡ་སྤྲོད་དང་དཀའ་གནད་གཙོ་བོར་བྱས་པར་མཚན་འགྲེལ་ལམ། ཡང་ན་སྒྲ་གདངས་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དག་ཡིག་འདིའི་ནང་དུ་ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན། མངོན་བརྗོད་དང་ཁ་སྐད། བརྡ་གསར་རྙིང་སོགས་གང་ཅིའི་ཐ་སྙད་མང་དུ་བསྡུས་ཏེ་ཁྲིན་བསྒོམས་མིང་ཚིག་ཁྲི་ཕྲག་གཉིས་དང་དྲུག་སྟོང་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པས་གཞན་ལས་ཆེས་རྒྱས་པ་ཡིན་པ་དང་གསུམ།

དག་ཡིག་འདི་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་ཕོ་ཁྱི་ལོ་འམ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ པའི་ལོར་གསར་དུ་བརྩམས། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ པའི་ལོར་ཤིང་དཔར་དུ་བཀོད་དེ་དག་ཡིག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་འཕྲི་ཉེས་ཡིན་གཤིས་འདི་རང་སྔར་གྱི་མིང་ཚིག་མང་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཡོད་པར་བརྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ཤིན་ཏུ་འཛོམས་པ་དང་བཞིའོ། །

འོན་ཀྱང་མ་ཕྱིའི་ནང་དུ་འདོད་བློ་མ་ཁེངས་པའི་ཚིག་སྦྱོར་དང་འགྲེལ་བཤད་འགའ་རེ་ཡོད་པ་འདི་ལྟར།

(༡) རྒྱུན་མཁོ་འི་མིང་ཚིག་གི་ཕྲན་སུ་མིང་གཅིག་དོན་མང་དུ་འཇུག་པའི་སྐབས་མང་ཡང་། འདིར་འགྲེལ་བཤད་དང་དཔེར་བརྗོད་དེ་ཙམ་མ་འཛོམས་པ་དང་། མཚན་འགྲེལ་ལ་ལར་ཞིབ་ཆ་མ་ཐོན་པར་མ་ཟད། རྩ་ཆད་དུ་སོང་བའང་འདུག

(༢) སྔ་ཕྱིའི་བསྒྲིགས་རིམ་ད་དུང་ རྫོགས་སུ་མ་ཚུད་པ་དང་། འགྲེལ་བཤད་སྔ་ཕྱི་མི་མཐུན་པའང་འགའ་ཞིག་སྣང་།

(༣) མིང་གཅིག་ལ་ཡིག་གཟུགས་མི་འདྲ་བ་ཁྲམ་ཁྲམས་འཁྲམ་འཁྲམས་བཞི་ལ་གོ་བ་མེད་པ་སྣ་ཚོགས་བྲིས་རྐྱེན་འདི་དག་དང་། འདི་མ་དག་པའི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པ་དང་། གདམ་ང་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པའི་དོར་ལེན་མ་བྱས་པ་སོགས་ལྟ་བུའོ། །

རྒྱ་ཡིག་གི་འགྲེལ་བཤད་འདི་སློབ་གཉེར་པ་མང་པོར་ཕན་ཕྱིར། རང་རེ་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་རྒྱལ་བ་བཙོང་ཁ་པའི་གསུང་རྩོམ་དུ་མ་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་བའི་ལོ་ཙཱ་བ་བློ་བཟང་ཆོས་འཕགས་དང་། དབྱིན་ཡིག་དང་ལུགས་གསར་གྱི་དག་ཡིག་བསྒྲིག་སྟངས་ལ་མ[illegible]་པ་སྐྱ་ཞབས་ཀྲུང་ཁི་ཚངས་ལ་སོགས་པ་མང་པོར་ཆེད་བསྐུལ་གྱིས་མ་ཕྱི་དེའི་བསྒྲིག་རིམ་ལ་དག་ཐེར་བྱས་ཏེ་རྩ་འགྲེལ་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར། དེའི་སྐབས་སུ་ཏྭ་ཞིས་བརྩམས་པའི་བོད་དབྱིན་[illegible]

གཉིས་ཤན་སྦྱར་གྱི་ཚིག་གི་གཉེར་མཛོད་དང་། སྐད་བཞི་ཤན་སྦྱར་གསལ་བའི་མེ་ལོང་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ཡིག་གི་འགྲེལ་བཤད་ཕལ་ཆེར་གྱི་གོ་དོན་དང་། ལྷག་པར་རྒྱུན་སྤྱོད་ཉེར་མཁོ་འི་མིང་ཚིག་གི་གོ་དོན་སོགས་ལ་ཁ་སྐོང་གཟབ་བསྟན་བྱས་པ་དེ་ནི་གཟིགས་མཁན་རྣམས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཡོད། དེ་མིན་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་བྱེད་ནི་བོད་སྐད་རྒྱ་བསྒྱུར་གྱི་དག་ཡིག་དེབ་ཆུང་ཞེས་པ་རང་རེ་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་མི་རིང་བར་འདོན་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེའི་ཞར་བྱུང་དུ་དུས་གསུམ་དང་བདག་གཞན་གཉིས་ཀྱི་རེའུ་མིག་ཕྲ་ཞིང་ཞིབ་པ་⋯⋯ཞིག་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་ནས་ཐུགས་ཞིབ་མཛད་ཡོད་པ་དེ⋯⋯ལ་གཟིགས་ན་འཐུས། དག་ཆ་དང་གདམ་ངག་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་གཏན་འབེབས་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་རེ་ཞིག་མ་བྱུང་ངོ་། །

དག་ཡིག་འདིའི་གོང་གསལ་གྱི་སྐྱོན་ཆ་ཐམས་ཅད་བཅོས་དགོས་བྱུང་ན་དུས་ཚོད་རིང་པོ་འགོར་འགྲོ་བར་དོགས་ནས་གཟིགས་མཁོ་འི་ཆེད་དུ་ད་ལྟའི་མ་ཕྱི་འདི་རང་དཔར་དུ་བཏབ⋯⋯པའོ། ། གཟིགས་མཁན་ཚོས་དཔེ་ཆ་འདིའི་རྩོམ་ལུགས་དང་། བསྒྲིག་ཚུལ། བསྒྱུར་སྟངས། ཁ་བསབ་སོགས་ལ་མ་འགྲིག་པ་འདུག་ན་ཐད་ཀར་འཛེམ་མེད་ཀྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་ཡོད་པ་ཞུ་ཞུ། །

གཞན་ཡང་དག་ཡིག་འདིའི་སྒྲིན་བདག་ཏོར་ཁང་ཐུས་ནས་དཔེ་ཆ་འདི་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་རྒྱ་དང་ལྷུགས་དཔར་དུ་བསྐྲུན་ཚོག་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དང་ཆབས་མཚུངས་རྩོམ་པ་པོ་འི་ལོ་རྒྱུས་མཚམས་སྦྱོར་མཛད་པ་བཅས་ལ་འདིར་དམིགས་བསལ་གྱིས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞུས་པ་ཡིན། །

མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ ཟླ་ ༡༡ པ།

出版者前言

随着祖国社会主义建設工作的開展，学习藏語文的人日益增多，許多讀者来信要求我們編一部比較完备的藏文辞典，首先是用藏文解釋藏文的辞典，但是我們在目前还沒有条件去編写，因此选擇了格西曲扎編著的这一部藏文辞典，先把它鉛印出來。

藏文的詞書很多，我們所以选擇这一部来出版，是因为它具有下列一些优点：

（一）每个詞后都注有藏文的解釋——过去的藏文詞書中对于所收詞并不一一加以注解，有的解釋也不完全；还有一些用其他文字注解的，都不及本書里用藏文直接注解的容易使讀者理解。

（二）編写的形式比較容易檢查——过去的藏文詞書多是偈頌体，便于背誦而不便于檢查，本書原著中初步采取了現代詞書的形式，每个詞儿都另行起头，檢查起来比較方便。

（三）取材范圍較广，內容比較丰富——过去的藏文詞書多偏重于解釋难字、冷僻字及區別同音字方面，本書里則对于佛学名詞术語、藻語、古字及日常用語兼收并蓄，共有两万六千多个。

（四）著作的年代較近——原著于1946年完稿，1949年出版（木刻版），近代还沒有另外一部規模这样大的，用藏文做注釋的藏文辞典出版，同時因为是較新的著作，所以有可能更多地吸收过去詞書里的材料。

但原著也有一些使我們不够滿足的地方：

（一）常用詞的注解不够丰富完整，有些詞的注解还不够精確，并有缺漏。

（二）編排次序和注解的体例都不够严謹。

（三）对于各种异体字兼容并包，但沒有說明那个是正体，那些是可通用的，那些是訛体。版本的校勘又不精，也还有一些显著的錯字。

（四）每个動詞变化的說明往往不全，而且有个别的地方是互相矛盾的，著者似乎沒有自己的主見。

另外，汉文的注解对于許多讀者也是需要的，因此，我社約請法尊法師和張克强先生等对原文的編排次序做了彻底的整理，将全部詞汇及注解譯成汉文，并采取達氏藏英辞典等的材料在汉文注解內特别是对常用詞增補了一些注解，希望对讀者有进一步的帮助。至于動詞变化方面，在本社即将出版的藏汉小字典后面有一个比較詳細的附表，这部分是經过喜饒嘉措大師审訂的，讀者可以参閱。对于异体字的辨正，因限于我們的人力和水平，暂時未能进行。

至于翻譯文字方面，總的說来是不够通俗的，其中有些詞因为是宗教术語或典故之類，对傳統譯法不便任意更改，无法通俗化之外，其他有許多本来可以譯得更通俗一些的，却限于执笔者的語文习慣，未能做到。

因为讀者的需要很迫切，如果等待以上的問題完全解决之后出版，就会拖延很长的時間，所以就以現在的譯稿付印了。我們希望讀者对本書的編輯、翻譯、增補各方面都多多提出批評。

本書的翻譯出版曾征得原出版者华康色先生的同意，并承为原著者写一小傳，特此致謝。

民族出版社

1957年11月

༄༅། །སྲིད་པའི་ཐ་སྙད་ལམ་ནས་སྲིད་པའི་འགྲོ། །སྲིད་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་འཁྲིད་མཛད་པ། །སྲིད་གསུམ་འགྲོ་བའི་ས་མཁན་ཆོས་ཀྱི་རྗེ། །སྲིད་ཞིའི་རྣམ་འདྲེན་དོ་རྗེ་གདན་པར་འདུད། །རྒྱ་ཆེན་རྒྱལ་ཁམས་ཀུན་གྱི་རིགས་པའི་དབྱིག །མི་འཇིགས་དུས་བཞིའི་མཐར་ཡང་བསྲུང་བའི་སྣོད། །གངས་རིས་བསྐོར་བའི་མཛོད་དུ་ལེགས་བསྡུས་པའི། །སྔོན་བྱོན་པོ་པཎ་དེ་དག་ཕྱག་གི་ཡུལ། །

རིགས་མཐུན་མི་ཡི་འགྲོ་བའི་སེམས་ཀྱི་འོད། །ཕན་ཚུན་འཕྲོ་བའི་རྒྱུན་ལམ་ཉག་གཅིག་དེ། །ལུས་ངག་རྣམ་རིག་སྲད་བུ་ཟུང་འབྲེལ་བའི། །ཐ་སྙད་གླིག་གི་སྐྲུད་པ་འདིར་མཐོང་ནས། །གཡར་པོ་འི་ཕ་ཡུལ་གངས་ཅན་བོད་ལྗོངས་སུ། །རྒྱུན་རིང་གནས་པའི་མགྲོན་ལ་རྒྱུས་ཆེ་བའི། །གནའ་བོ་འི་བརྡ་དང་ཕྲིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀུན། །ཕོར་བུ་སྣེབ་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་བྲི་བར་བྱ། །

༄། །བརྗོད་བྱའི་སྔོན་འགྲོ་དགོས་པ་བསྟན་པ་ནི།

ཀུན་མཁྱེན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། ཉན་པ་པོ་ཡིས་གུས་བྱེད་པས། །ཐོག་མར་དགོས་པ་བརྗོད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། པཎྜི་ཏ་ཟླ་བ་མངོན་པར་དགའ་བས་བསྟན་བཅོས་དང་ནི་ཐམས་ཅད་དང་། །ལས་ནི་ཅི་ཡང་རུང་བ་ཡི། །ཇི་སྲིད་དགོས་པ་མ་སྨྲས་པར། །དེ་སྲིད་དུ་ནི་སུ་ཞིག་འཇུག །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། །རྗེ་བཙུན་ས་པཎ་གྱིས། བསྟན་བཅོས་དམ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། །སྔོན་པས་ཐོག་མར་དགོས་པ་བསྟན། །ཨོངས་སུ་རྟོགས་པས་དེ་མཐོང་ན། །དཔྱོད་པ་ལ་ཡང་ཅིས་མི་འཇུག །ཅེས་གསུངས་པས། ལང་གར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས། །མིང་དུ་བཏགས་པར་མ་མཛད་ན། །འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་རྨོངས་པར་འགྱུར། །དེ་བས་རྨོངས་པ་སེལ་བའི་ཕྱིར། །མགོན་པོས་མིང་དུ་བཏགས་པར་མཛད། ཅེས་གསུངས། །ཀུན་མཁྱེན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པའང་མིང་ཡིན་པས་དེའི་མཐའ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་དང་། སུམ་ཅུ་པ་ལས། བསླབ་པ་ཀུན་གྱི་གཞི་འཛིན་ཅིང་། །རིག་བྱེད་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ། །མིང་ཚིག

བརྗོད་པ་ཀུན་གྱི་གཞི། །ཡི་གེའི་སྦྱོར་བ་ཞེས་དང་། རྟགས་ཀྱི་འཇུག་པ་ལས། །མིང་ཚིག་གསལ་བར་མེད་ན་ནི། །དོན་རྣམས་བརྗོད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། །རྗེ་བཙུན་ས་པཎ་གྱིས། ལུང་སྟོན་པར་བྱེད་པ་སྒྲའི་གནས་མ་རྟོགས་པས་ནི། །ཚིག་གི་སྦྱིབ་སྦྱོར་ཙམ་ཡང་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་ན། ཡང་དག་པའི་དོན་རྟོགས་པར་ག་ལ་འགྱུར་ཞེས་དང་། དཔལ་སྣང་པོ་ཏྭ་བས། །ཨི་མ་ཤེས་བྱ་ཕ་མཐའ་ཡས། །དེ་དག་རེ་རེའི་མིང་གི་ཡང་། །རྒྱུ་མཚན་ངེས་ཚིག་མི་ཤེས་ན། །བརྡ་དག་སྦྱོར་བ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་། །ཞེས་དང་། སོ་སོ་རིག་བཞི་ས་དགུ་པ། །མ་ཐོབ་དེ་སྲིད་ཆོས་ཀུན་གྱི། །ངེས་ཚིག་ཤེས་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །མཐའ་དག་སྦྱིབ་སྦྱོར་སུ་ཡིས་ཤེས། །འོན་ཀྱང་ཕྱོགས་རེའི་བརྡ་དག་ཀྱང་། །འབད་པ་དུ་མས་བཙལ་བར་བྱ། །ཡི་གེའི་སྦྱོར་བ་ལ་འཁྲུལ་ན། །དོན་རྣམས་འཁྲུལ་བ་སྨོས་ཅི་དགོས།། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། །རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་བཟང་པོས། སྦྱོར་མིང་བརྡགས་པ་ཙམ་གྱི་དགོས་པ་ནི་དོན་གོ་བ་སྟེ། ཞེས་དང་། རྗེ་བྱམས་པ་གླིང་པས། ·།འདི་ནི་མཁས་པའི་ཕྲི་མོ་སྟེ། །དེ་ཕྱིར་ཐོག་མར་དེ་ཉིད་བསླབ། །འདི་ཙམ་ཁོ་ནས་མང་པོ་ཡི་དོན། །སྟོན་པའི་མཁན་པོ་མེད་ཀྱང་ཤེས། །ཞེས་དང་། རྒྱལ་བ་ལྔ་པ་ཆེན་པོས། ཚིག་དོན་ལ་འཁྲུལ་བ་ཚར་གཅོད་བརྡ་སྤྲོད་དང་གཏན་ཚིགས། གཞན་ལ་ཕན་ཞིང་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་བཟོ་དང་གསོ་བ། རང་ཉིད་ཆོས་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ནང་དོན་རིག་པ་སྟེ། ལྔ་པོ་འདི་ནི་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་མ་ཧཱ་པཎྜི་ཏ་ཞེས་གྲགས་ཤིང་། ལྔ་པོ་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཐོག་མར་བསླབ་པར་བྱ་བ་ནི། ཐོག་མར་སྒྲ་ལ་མཁས་པ་ཡིས། །ཚིག་དོན་རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་བསྟན། །དེ་ནས་དོན་ལ་མཁས་པ་ཡིས། །ལྷག་ཆད་འཁྲུལ་བ་མེད་པར་བཤད། །ཅེས་དང་ཡང་སྒྲ་ཤེས་ན་དོན་ལ་མི་རྨོངས་པས་རྫོད་བྱེད་ཀུན་གྱི་གཞིར་བཟུང་བའི་སྟེང་དུ། སྙན་དངགས་ཤེས་ན་ཚིག་རྒྱན་ལ་མི་རྨོངས། སྡེབ་སྦྱོར་ཤེས་ན་ཚིགས་བཅད་ལ་མི་རྨོངས། མངོན་བརྗོད་ཤེས་ན་མིང་ལ་མི་རྨོངས། ཟློས་གར་ཤེས་ན་སྐད་རིགས་ལ་མི་རྨོངས་ཤིང་སོགས་གསུངས་པ་དང་། རྗེ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་འཇོག་པ་ཡང་མིང་ལ་རག་ལས་པས། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། མཁས་པ་ལ་ལས། ཇི་སྐད་དུ་གང་ཞིག་ཚིག་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་གྱུར་པ། དེ་ཡི་དོན་ནི་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར། ཞེས་དང་། བརྡ་ལ་བརྟེན་

ནས་དོན་འཚོལ་ཕྱིར། །མིང་བརྡ་འཕྲད་པ་ཤིན་ཏུ་གཅེས། །ཞེས་དང་མིང་བཏགས་པ་ནི་དོན་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་ལ། ཞེས་དང་རིན་སྤུངས་པ་ངག་དབང་འཇིགས་གྲགས་ཀྱིས། ཨེ་མ་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐའ་དག་དོན། །རྟོགས་བྱེད་དང་པོ་མིང་གི་བརྡ་སྤྲོད་པ། །ཞེས་དང་། དག་བྱེད་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ལས། གསུང་རབ་བརྡ་ལ་མ་སྦྱངས་ན། །རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་སྒྲ་འདྲ་ཡང་། །བརྗོད་བྱ་དོན་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད། །དེ་ཕྱིར་ཡི་གེའི་དག་བྱེད་དགོས། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཉེར་མཁོ་སྒྲོན་གསལ་ལས། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཟབ་རྒྱ་ཆེའི། །དོན་རྣམས་སྨོས་ཅི་འཇིག་རྟེན་གྱི། །མིང་ཚིག་བརྗོད་དོན་རྣམ་དག་ཀྱང་། །འདོད་ན་ཡི་གེའི་སྦྱིབ་སྦྱོར་གཅེས། །ཞེས་དང་། མཁས་པ་ལ་ལས། ཡི་གེའི་བརྡ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །མ་ནོར་དོན་རྣམས་འཚོལ་དགོས་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། རྣམ་དག་བརྡ་སྤྲོད་གཞུང་ལུགས་ལ། །མ་སྦྱངས་སྨོངས་པའི་པོ་ཆོད་ཀྱིས། །འཆད་རྩོད་རྩོམ་པའི་ཁུར་འཁྱེར་བ། །གང་དེ་ངལ་བར་མ་གྱུར་ཏམ། །སྒྲ་ཤེས་དོན་ལ་མི་སྨོངས་ཤེས། །མཁས་པའི་གདམ་ཏུ་གྲགས་པ་ན། །ཞེས་སོགས་དང་། མིང་དོན་སྦྱོར་བ་ཤེས་པའི་མིག་ལྡན་དང་། །བརྡ་ལ་སྦྱངས་པ་མེད་པའི་དམུས་ལོང་གཉིས། །ཕྱོས་བསམ་སྙོམ་པའི་བཤུལ་རིང་ལམ་བགྲོད་ཚེ། །མཆོག་དམན་ཁྱད་པར་ཆེ་བ་ཀུན་གྱིས་ཤེས། །ཞེས་སོགས་མིང་མི་ཤེས་པར་དོན་མ་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་བྱེད་དང་། ཡང་ན་ཕྱིས་གསར་ཐོན་དངོས་པོ་རྣམས་དཔེར་ན་ལྕགས་སྐུད་བརྡ་དང་ལྕགས་སྐུད་མེད་བརྡའམ་གློག་འཕྲིན་བརྡ་དང་གནམ་གྲུ་དང་ཕྲུགས་བརྡག་འཁོར་ལོ་སོགས་ལ ··· མིང་གསར་དུ་བཏགས་པའམ་འདོགས་རུང་སྟེ། རྗེ་བཙུན་ས་པཎ་གྱིས། བརྡ་སྤྲོད་པའི་མཁས་པ་དག་གིས་བརྡ་གསར་པ་མ་སྦྱར་ན། དོན་མ་འགྲུབ་པ་མཐོང་ན། གསར་པ་སྦྱར་བ་མི་འགལ་ལོད། འོན་ཀྱང་དགོས་པ་ཆུང་ངུ་ལ་བརྡ་གསར་མི་སྦྱར་ཏེ། མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

༄། །མིང་དུ་བཏགས་པའི་ཚུལ་ལུགས་ནི།

རྗེ་ས་པཎ་གྱིས་འདོད་རྒྱལ་གྱི་མིང་དང་། རྗེས་སྒྲུབ་ཀྱི་མིང་ངོ་། །དང་པོ་ནི་ཆོས་

གང་ལ། དེ་མེད་བཞིན་དུ་བཏགས་པ་སྟེ་དཔེར་ན་བུམ་པ་དང་ཀ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །
དེ་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ངེས་ཚིག་སྒྲུབ་དུ་མེད་དེ་ཆོས་ཉིད་བཞིན་ནོ། །རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པ་
ལ་གཉིས། དོན་དང་ལྡན་པའི་རྗེས་སྒྲུབ་དང་། ལོག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་སྒྲུབ་པོ། །
དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་དང་།
བཅས་ནས་དོན་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན་འབྲས་བུའི་རྟགས་ཀྱིས་རྒྱུ་དཔོག་པ་ན་
གང་དུ་དུ་བ་ཡོད་པ་ན་མེ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་ཚང་མང་བཞིན་ས་ཕྱོགས་ཆེ་གེ་མོ་ན་ཡང་དུ་བ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་མེ་ཡོད་དོ་ཞེས་འཐད་པ་སྒྲུབ་པ་ན་སྐྱེས་བུས་ཕ་རོལ་ན་མེ་ཡོད་པར་ངེས་སོ། །
དེ་བཞིན་དུ་དུང་འདི་ནི་དཀར་ལ་ཁྲི་འདི་ཡང་དཀར་བའི་ཕྱིར། ཁྲི་འདི་ལ་ཡང་མིང་དུང་ཞེས་
བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཕན་ཆད་ཀྱི་ཚིག་ནི་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པ་སྟེ་དུང་དཀར་བའི་འཐད་པ་
དང་། མི་ལས་དུ་བ་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་འཐད་པ་ལ་སོགས་པ་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
སྤྱི་དོན་གཉིས་པ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མིང་དང་། བཏགས་པའི་མིང་ངོ་། །
དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །མཚན་ཉིད་ནི། གཞན་ལ་མ་ལྟོས་
པར་རང་གི་ངོ་བོ་བསྒྲུབས་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་དང་།
ངོ་བོ་སྒྲུབ་པ་དང་། དངོས་པོའི་རྒྱུན་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་ཏེ། མཚན་
ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །མཚན་ཉིད་ནི་ངོ་བོ་བསྒྲུབ་ཅིང་གཞན་པར་ཟུར་མི་ཟ་བའོ། །
གཉིས་པ་ངོ་བོ་བསྒྲུབ་པ་ནི་རང་གི་རྫས་བསྒྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན་མེ་ནི་མེའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་
ཡོད་པ་ལ་སོགས་པ་བཏགས་པའི་མིང་ལྷ་སྦྱིན་བའོ། །གསུམ་པ་དངོས་པོའི་རྒྱུན་སྒྲུབ་པ་ནི།
རང་གི་ལྡོག་པ་ཕྱོགས་གཅིག་བསྒྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན་མེ་ནི་གསལ་བའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། ཚ་
བ་ལ་སོགས་པའི་ལྡོག་པ་གཞན་སེལ་བའོ། །གཉིས་པ་བཏགས་པའི་མིང་ལ་གཉིས། མཚན་
ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི་དོན་གཞན་གྱི་ཆ་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་པའོ། །དབྱེ་ན་
བཞི་སྟེ། རྟེན་ལ་བརྟེན་པར་བཏགས་པ་དང་། རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུར་བཏགས་པ་དང་། འབྲས་བུ་
ལ་རྒྱུར་བཏགས་པ་དང། འདྲ་བ་ལ་དངོས་སུ་བཏགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྫས་ཐ་
དད་ལྡོག་པ་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ལྡོག་པ་ཐ་དད་རྫས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ས་བོན་འདེབས་པ་ལ་ཞིང་འདེབས་པ་ལྟ་བུ་འམ་མི་ངན་གྱི་རྟེན་བུས་པ་ལ་མི་ངན་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ནི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ཅན་ནམ། རྩལ་ཡོད་པ་ལ་རྩལ་ཅན་ལྟ་བུའོ། །རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུར་བཏགས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བརྒྱུད་པའི་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུར་བཏགས་པ་དང་། དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུར་བཏགས་པའོ། །དང་པོ་ནི་ལུད་ལ་ཟས་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའམ། སྨན་ལ་སྲོག་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡོས་འཁྲུགས་པ་ལ་ཁྱི་འཁྲུགས་པ་ལྟ་བུའམ། སྨན་སྲོག་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །འབྲས་བུ་ལ་རྒྱུར་བཏགས་པ་ནི། །མེ་བྱེད་པ་ལ་མེ་ཤིང་ལྟ་བུའོ། །འདྲ་བ་ལ་དངོས་ཀྱི་མིང་བཏགས་པ་ལའང་གཉིས། རྫས་འདྲ་བ་དང་། ལྡོག་པ་འདྲ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་མཛེས་པ་ལ་ལྷ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །བཏགས་པའི་མིང་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །དོན་དང་ལྡན་པའི་རྗེས་སྒྲུབ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་ནི་སྤྱི་དོན་གཉིས་པ་ལོག་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྗེས་བསྒྲུབ་སྟོན་ཏོ། །དེ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་དང་། ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་རང་གི་ངོ་བོ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ཁྲི་ནག་པོ་ལ་དུང་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ཏེ། ངེས་ཚིག་ཡོད་མོད་ཀྱང་ལོག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་མི་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ཁྱད་པར་ནི། འོ་ན་ངེས་ཚིག་བཤད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་འདོད་རྒྱལ་བ་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ངེས་ཚིག་བཤད་དུ་མེད་པ་ཙམ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་མོད་ཀྱང་། འདོད་རྒྱལ་བ་ནི། དོན་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པ་ཡིན་ལ་འདི་ནི་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །མིང་གི་ཚོགས་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ། །

印度總代理：—
DISTRIBUTORS :—

༄༅། །དགེ་བཤེས་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ནི་འབྲུངས་ཡུལ་སོག་པོ་སྦྲིར་ཡ་ཐེའམ་སི་སྦྲིར་ཡཱ་ཡིན། ཁོང་དགུང་ལོ་ ༡༨ སྐབས་བོད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཐོས་བསམ་འཆད་ཉན་མཛད་པར་ཕེབས་ཏེ་གདན་ས་སེ་ར་བྱེས་གྲྭ་ཚང་དུ་ཞུགས་ཏེ། གཞུང་པོད་ཐྲ་ལ་ཐོས་བསམ་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་མཛད་ནས་ལྷ་ལྡན་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོ་འི་གྲྭ་སྐོར་ལྷ་རམས་དགེ་བཤེས་ཀྱི་མིང་བཏགས་བཞེས། དེ་སྔོན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་བོད་རིགས་སྤྱི་ལ་སྨན་པའི་སླད་དུ་དག་ཡིག་འདི་འདྲ་ཞིག་རྩོམ་དགོས་ཐུགས་ལ་ཡང་ཡང་དགོངས་ཏེ་འགོ་བརྩམས་ཐེངས་མང་པོ་མཛད་ཀྱང་། མཐུན་རྐྱེན་གྱིས་དབུལ་བ་དང་། གདན་སར་སློབ་གཉེར་མཛད་སྐབས་འཁེལ་ཏེ་ཁོམ་པ་ནམ་ཡང་མ་བྱུང་བར་འགྲོ་ཅན་དུ་ལུས། དེ་ནས་ལོ་ངོ་བཅུ་བདུན་ཙམ་གྱི་སྔོན་དུ་ཕྲན་དང་མཇལ་ནས་ཕྱག་དང་མཐུན་རྐྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་ཡང་དག་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱིས་གསོལ་བ་ནན་ཆེར་བཏབ······པར་བརྟེན་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༦ ལོར་ལེགས་པར་གྲུབ་སྟེ་ཤིང་དཔར་དུ་བསྐྲུན་ནས་ཤིང་དཔར་དེ་ཡང་ད་ལྟ་ལྷ་ས་དཔར་ཁང་དུ་ཡོད། ཕྱག་པར་དམ་པ་གང་ཉིད་གཞུང་ལུགས་སྨྲ་རིག་ལ་མཁས་པའི་རྩེར་སོན་གཤིས་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ནས་ཀྱང་གཟིགས་བསྐྱངས་བླ་མེད་ཀྱིས་དེང་སྐབས་ལྷ་སའི་རྩོམ་ཞུས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཨུ་ཡོན་དུ་གདན་ཞུ་མཛད་ནས་རྒྱ······བོད་སློབ་བུ་རྣམས་ལ་མཁོ་བའི་སློབ་དེབ་ཇི་སྙེད་ཙམ་བརྩམས་དང་རྩོམ་བཞིན་དུ་བཞུགས་ཐོག འདི་ལོ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཉིད་དགོང་གྲངས་ ༥༦ དུ་སོན་པ་བཅས་རང་ཅག་སྤུན་ཟླ་མི་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་ཁོང་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞེས་ཞུ་དགོས་ཡོད།

རྡོར་ཁང་བསོད་ནམས་དཔལ་འབར་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་ཕུལ།

原著者小傳

本書的原著者格西曲吉札巴，原生于布利雅特蒙古地區，从十八岁時来到拉薩的色拉寺学习佛法，迄今已三十余年，在此期間他不仅精通了佛教經典，并长于語言文字学，在拉薩正月的摩藍大法会上曾荣获“拉然巴格西”的学位，到西藏解放之后，他更受到人民政府的重視与优待，被聘任为西藏軍區編审委員会的委員。

格西很早就有編著这样一部藏文辞典来便利大家学习的志愿，曾經几次的着手編写，但都由于物質条件上的困难及学經不暇而中断了，1936年我們会見時，我曾答允为他准备一切条件，因之，这項工作又重新繼續并坚持下来，直到1946年这部辞典才編著完成，到1949年刻成木版，開始在拉薩印行。

格西今年（1953年）已經有五十六岁了，除著了这部藏文辞典之外，还在繼續編写一些藏文教材等讀物，他这种毕生为藏族文化事业工作的精神，是非常值得我們感激的。

华尔康·索南跋巴

1953年3月25日

編譯體例

（一）詞目的排列；（二）翻譯部分；（三）增補部分；（四）略語符號說明。

（一）詞目的排列： 原著大体上是按照藏文正字書上傳統的排列順序排列的，但不够严謹，在翻譯整理時所持的基本原則是保存原有的全部詞目，仅对排列順序加以整理，但也有一些合并和拆開的。

1. 合并的——同一个詞在原書上却重複出現于几处，而在这里合并成一条了的，有三种情况：

① 注解完全相同的，只保留一个。

② 注解字面不同而意义相同的，注解两个都保留，在第二个注解前面加一（又）字。

如：ཁ་རྒྱལ་བ། གཏམ་རྒྱལ་བ། 胜訴，辯論胜利。（又） གཤགས་རྒྱལ་བའང་ཟེར། 辯論胜利。

③ 注解是几个不同的意义的，合并后在注解前加 I. II. 等符号以資區別。

如：སྡོམ། I.རྒྱས་པ་བསྡུས་ཏེ་བསྡོམས་པའི་སྡོམ་ཕྱ་བུ། 摄頌，如总摄广义之綱要。

II. འབུ་སྡོམ་དྲ་བ་ཅན་ཡང་ཟེར། 蜘蛛。

2. 分開的——几个詞在原書上用一括弧歸并在一起做注解（这一類較多），而这里把它們分開了的，有两种情况：

① 异体字或同义詞。

如：ཁ་སང་
ཁ་སེང་ } ཁ་སང་ཉིན། （“昨天”的异体字）

མདང་དགོང་
མདང་ནུབ་ } ཟླ་ནུབ་ཉིན། （“昨晚”的同义詞）

按照字母的次序分別排列后，如这些詞各不相接了，就在每条下都列上这个注解，而以第二条詞目作为同义詞并以（同）字标明附在后面，以便讀者参閱；若分開后仍連在一处者，注解只放在上一条，仅在第二个詞目下注明（注同上）三字。

② 意思相近或有關联的几个詞，在原書上合并注釋者，分開后就使原注解在每条下都出現一次，并斟酌情况删去一些与本条无關的字。

如：ཁྱིམ་ཞག ཉི་མ་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་དབང་གི་ཞག་པོ། （黄道日）

ཁྱིམ་ཟླ་བ། ཉི་མ་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་དབང་གི་ཟླ་བ། （黄道月）

这一類中尤以動詞为多，原書上往往把一个動詞的現在、未来、过去、命令、主動者等詞并在一起作注。

如：གྲ་སྒྲིག་པ་པོ་
　　གྲ་བསྒྲིགས་པ་　} ལས་ཀ་གྲབས་པ་པོས་བསྒྲིགས་ཟིན་པ་དང་བསྒྲིག་པར་བྱ།
　　གྲ་བསྒྲིག་པ་

这一類中如原注不易分開或删去，而詞目又排列在一处的，原注就放在头一条詞目下，在第二、三条后面只标以（原注同上），并用汉文注出本詞的原义。

这一類中如原注只适用于第二条的，則在头一条后面注以（原注同下条），用汉文注出本詞的原义。

（二）**翻譯部分**：1.詞目与注解的取捨；2.注解中的分条；3.動詞的变化；4.专門术語与敬語；5.譯音的原則与符号；6.其他。

1.詞目与注解的取捨——有三种情况：①只譯注解不譯詞目；②只譯詞目不譯注解；③詞目与注解都譯。

① 只譯注解不譯詞目—— 一般的情况都用这种办法：

例：ཁྲི་མོན། བརྩོན་རའི་མིང་། 监獄名。

② 只譯詞目不譯注解——这有三种情况：

（ཀ）原文注解与其所解釋的詞，只有詳略之分，只譯詞目即可完全明瞭者。

例：ལྕེ་རྩེ། ལྗགས་ལྕེའི་རྩེ་མོ། 舌尖。（原注：舌之尖端）

（ཁ）原文是用藻語解釋常語的：

例：ཁུ་བྱུག དཔྱིད་ཀྱི་ཕོ་ཉ། 杜鵑。（原注：春之使者）

（ག）原書上沒有注解者，除譯出詞目外，另加（原注缺）字样。

例：ལྕགས་རྩི།（原注缺）鉄釉。

③ 詞目与注解都需要譯出的——这有三种情况：

（ཀ）藻詞及其注解——原書所收詞汇中有不少是西藏古典文学中用的典故和隐喻藻飾之詞（མངོན་བརྗོད་），这种詞我們給它起了一个名字叫做“藻詞”，为了使讀者对这類詞的字面意义和实际所指的含义都能得到了解起見，有必要把它們都翻譯出来，而在字面的譯詞之后加一（藻）字。

例：དཀར་འཛིན། ཨོ་མའི་ནུ་མ། 持白（藻）。乳房。

བཅུད་ཤེས། རོ་འཛིན་ལྕེའི་མིང་། 知味（藻）。舌头。

(ཁ) 原注中对釋詞的最普通的含义未加注解，仅举出比較少見的含义者，翻譯時将詞目的譯文做为汉譯注解的第一条。

例：ཅ་ཅོ་བྱེད་པོ། ཆང་ལའང་། 1.作嘈杂音者。2.酒（原注上只有“也当酒講”一个解釋）。

(ག) 原注解只是一种对詞目的比較具体的説明，而不含另外一个意义者，則都翻譯出来而不分条。

例：དཔུང་བཅད་རས། དགེ་སློང་མའི་ནུ་མ་ཁེབས་རས། 坎肩，乳罩，比丘尼遮乳之布。

2. 注解中的分条——一个詞的几种含义在原文里用“和”字或“或”字联接起来而沒有數碼把它們分開，在汉文的注解里为求醒目起見，按照汉文习慣斟酌分条用數碼标出（如把原注也标碼分条并把相应的汉譯逐条配在后面，对讀者当然更加方便，但具体地做来困难很多，因此保留原注的形式未加更動）。注解的汉譯和增補，總列在藏文注解的后面，次序与藏文相同，供讀者对照着去看。

3. 動詞的变化——藏文里的動詞变化是比較难于掌握的，但在原著里解釋得甚不清晰，譯者所参考的其他辞書里也不够完备，因此譯文里一律沒有标明，如原書注解里有表示動詞变化的字样就斟酌需要依照原文譯出，讀者可以从口气里去体会。

例：དྲངས་པ། དྲངས་ཟིན་འཐེན་ཟིན་པ། 譯为“已引度，已导出”。

དྲིས་ཤིག སྐད་ཆ་དྲིས་ཤིག 譯为“去問吧！”

也有个别的地方依上述方式譯出有困难時，就用括号注明屬于某式。

例：སྤོངས་ཤིག ཁོང་ཁྲོ་སྤོངས་ཤིག་ལྟ་བུ། 断除（命令式），如断除憤怒。

4. 专門术語——有些专門术語（主要是佛学名詞）很难用通俗的語言譯出，仍不得不采用佛經里的傳統譯法，仅在可能時对极少數的术語加了极簡单的解釋。

例：ལྕགས་རྡུལ་གཅིག རྡུལ་ཕྲན་བདུན་གྱི་ཚད་ལའང་། 一金尘，七微尘量（最細小的物质单位）。

རྣམ་ཐོས། 毗沙門（天神名）。

在这些佛学名詞之后并标以（佛）字。

又藏語里有許多詞，当它表示尊敬的口气時要用不同形式的另外一个詞去代替，原書里有些只解釋其意义而未說明那个是敬語，翻譯時在汉文注解后面加了一个（敬）字去标明它。

5. 外来語的譯音方面：

① 由梵文譯来的——有些詞是由梵文音譯过来的，这里都采用了汉文佛經的上傳統譯法（多半是从唐代時譯的），虽然經过了一千多年的变化，有些字的現代发音已不和原来譯音完全相符了，但为了保存舊有的傳統譯法，以便于对照佛学典籍起見，翻譯時仍未加更動，这有两种情况：

(ཀ) 藏汉文都是譯音的——

例：ཨུ་ཏྤལ། 鄔波罗（如按現代藏文的发音則为鄔跶拉）。

(ཁ) 藏文是譯义的而汉文是譯音的——

例：རྣམ་སྲས། 毗沙門。但汉文里也有譯义的就同時列上。

例：བཅོམ་ལྡན་འདས། 薄伽梵，出有坏，世尊。

这些除佛經中比較常見的以外都在后面注有〔梵〕字（为求体例簡化，一部分近代印度語也标了〔梵〕字）。

② 由其他語言譯来的——原著中有极少數的詞是由汉語和蒙語譯来的一些具体事物的名称，譯者都在原詞目之后注有〔汉〕〔蒙〕等字。

6.其他——

① 原著上有許多詞目下面缺漏原藏文注解，或由著者打上問号，表示疑問之詞，翻譯時除由譯者所知道的譯出汉义或引用他書作出增補外，其余的均注以（未詳）字样，还有一部份詞和注解的含义譯者尙不完全了解的，亦注以（未詳）字样。

② 原著的有些詞目上及注解中带有 དེ་ 或 དང་ 等冗字，譯者在譯文中都省去，并在原著的此類冗字上加一圓括弧。例：གང་བྱེད། ཆུང་(དང་)།

③ 原著上因校勘不精而有的比較显著的錯字，在翻譯時有的直接作了修正，有的在原注后面用括号附上了修正意見。

（三）增補方面：1.范圍；2.根据；3.取捨标准；4.其他。

1.范圍——本書中的增補部分仅限于对本書原著詞目的注釋方面，对于原有詞目都未加增減，凡所增補的注釋前面都标一【增】字。

2.根据——增補所根据之詞書有以下四种，各以一个带方括号的略字代表。

①〔達〕達氏著：藏英辞典；②〔法〕雷諾著：藏拉法辞典；③〔高〕高尔德、李洽孫著：藏文詞書；④〔四〕四体合璧文鑑。

另外还有一些是編譯者根据自己的知識所增加的，用一〔本〕字标明。

3.取捨标准：

① 原著上对某一詞目的含义解釋得不完全，而在以上四書中已有的注解。

② 較本書原著的解釋更加淸楚而通俗的。

4.其他——

① 本書原著中只列詞目，未加注釋的，在增補文字之前，并注明（原注缺）三字。

② 所根据的辞典上的注解往往过于繁瑣，引用時加以精减。

③ 其他辞書上的詞目有時与本書原著的詞目在詞尾形式上略有不同，則都在增補之后面用括号加以説明，如 ཁ་འཕངས་པ། 一詞之后注明（達作 ཁ་འཕང་བ)

（四）略語符號説明

本書所用路語符号有下列各种，其所表示之意义簡釋如下：

1. 【增】为原著之外新增補的注解部分。
2. 〔達〕增補所据之達氏著藏英辞典（Das: Tibetan—English Dictionary)。
3. 〔法〕增補所据之雷諾等著藏拉法辞典（Renou etoutres: Dictionare Tibetan—Latin—Français）。
4. 〔四〕增補所据之四体合璧文鑑。
5. 〔高〕高尔德、李洽孫合著藏文詞書 （Gould & Richarson: Tibetan Word Book)。
6. 〔本〕本書譯者所增補的注解。
7. （藻）藻飾隐喻之詞，或典故、别名，在（藻）字前者为藻詞或别名，在(藻)字后者为所指眞义。
8. （同）同义詞，或异体字，或有關联的詞，在原著上用括号歸并在一起作注釋者。
9. （佛）佛学名詞术語。
10. （敬）尊敬語。
11. 〔梵〕音譯的梵語。
12. 〔汉〕音譯的汉語。
13. 〔蒙〕音譯的蒙古語。
14. （注同上）表示本条的藏、汉文注解与上一条的完全相同。
15. （原注同上）表示本詞原来的藏文注解与上一条的完全相同。
16. （原注缺）表示本詞在原著上缺編藏文注解。
17. （未詳）表示在原著上只列詞目，缺漏注解，并由原著者打上問号（？）的，或系譯者尙不了解之詞。
18. 書中有用「号括住的字是屬于下一行的，用 ⌊ 号括住的字是屬于上一行的。

ཀ་ཀ། 〔梵〕 ཀཱ་ཀའི་ཟུར་ཆག་གམ་བྱ་རོག 迦阿迦的簡称，烏鴉。【增】1.鴉叫的声音。2.小孩的屎。〔达〕

ཀ་ཀ་ཎི། 〔梵〕 པ་ཎའི་མིང་དང་འགྲོན་བུ་ཉི་ཤུའི་རིན་གྱི་མིང་དང་ཀ་ཀ་ཎི་བཞི་ལ་མ་ཤ་ཀ་ ···· གཅིག་གོ། 迦迦尼，金錢名，价值二十貝子。印度古制，四“迦迦尼”为一“磨沙”。

ཀ་ཀ་ཊ། 〔梵〕 སྡིག་སྲིན། 螃蟹。

ཀ་ཀུ་བྷ་ཡ། 〔梵〕 ཤིང་སྡོང་ཞིག 迦拘婆耶，一种树名。【增】1.葯用植物名。2.=དུག་མོ་ཉུང་གི་ཤིང་ནོར། 連翹树的果实。〔达〕

ཀ་ཀོ་ལ། 〔梵〕 I.ཀཱ་ཀོ་ལ་སྟེ་དུག་གཅིག་གམ་སྨན་ཞིག་གམ་ཟླ་བའི་བྱེ་མའང་ཟེར། 即 ཀཱ་ཀོ་ལ། 1.一种毒物。2.一种葯品，亦名“月砂”。【增】小豆蔻，益智子。〔达〕
II.བྱ་རོག་ཆེན་པོ་དང་ཟླ་བ་ལའང་། 1.大鴉。2.月亮。

ཀཀྐོ་ལ། 〔梵〕 མོ་མཚན་ལའང་། 1.葯名。2.女性生殖器。

ཀ་ཀ་ཏ། 〔梵〕 སྡིག་སྲིན། 巨蟹宫（十二宫之一）。

ཀ་ཀཱ་ཏཱི་ལ། 〔梵〕 ཨིནྡྲ་ནཱི་ལའི་བྱེ་བྲག 帝青宝（藍宝石之一种）。

ཀ་རྒྱུག རས་གུར་གྱི་ཀ་རྒྱུག་ཟེར། 支帐蓬的柱子。

ཀ་སྒྲོགས། ཀཱ་ཀ་ཞེས་སྒྲོག་པས་བྱ་རོག 烏鴉。

ཀ་ཙ། ནོར་དངོས་པོ་སྤྱིའི་མིང་། 一切財物的总名。（同） ཀ་ཚ།

ཀ་ཙི། རས་ཀ་ཙི་ཟེར། 卡嘰布。
【增】1.由尼泊尔大量輸入西藏的粗白棉布，制祈禱旛用。2.一种洋紗，由婆罗痆斯輸入的一种很精細的棉布。〔达〕

ཀ་ཚ། ནོར་དངོས་པོ་སྤྱིའི་མིང་། 一切財物的总名。（同）ཀ་ཙ།

ཀ་གཉིས་པ། བྱ་རོག་ལའང་། 1.兩迦字。2.烏鴉。

ཀ་ད་པུར། 〔梵〕 ཀརྤཱུར་ཏེ་སྣུམ་ག་པུར། 即 ཀརྤཱུར། 冰片，龙脑。

ཀ་ད་པུར་འཛག ཟླ་བའི་མིང་། 漏冰片，滴冰片（藻）。月亮。

ཀ་དན། རས་དཀར་པོ་ཞིག་ལའང་། 一种白棉布。

ཀ་དའི་བུ། ཀཱ་ཏྱཱ་ནའི་བུ་སྟེ་ཉན་ཐོས་ཤིག 即 ཀཱ་ཏྱཱ་ནའི་བུ། 迦旃衍那子，一个声聞（釋迦佛十大弟子中，論議第一）。

ཀ་དའི་བུ་མོ། ཀཱ་ཏྱའི་བུ་མོ་སྟེ་ལྷ་མོ་ཨུ་མཿ། 即 ཀཱ་ཏྱའི་བུ་མོ། 鄔摩天女（天神名，即大自在天神的妃子）。
【增】佛弟子迦旃延的母亲。〔达〕

ཀ་ཏ་ར། 〔梵〕 ཀ་ལི་ཀ་ཏ་ཞེས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ལ། 加尔各答市。

ཀ་ཏུ། 〔梵〕 རྩྭ་ཞིག 一种草名。

ཀ་ཏོ་ར། 〔梵〕 ཀ་ཊོ་ར་སྟེ་ཟངས་སྡེར་གཞོང་པ། 即 ཀ་ཊོ་ར། 铜盆。
【增】盘，水盆，钵，碗。〔达〕

ཀ་གཏུགས་པ། ཐབས་ཟད་པ། 方法用尽，没有办法。

ཀ་རྟི་ཀ། 〔梵〕 གདོང་དྲུག་དང་སྨིན་དྲུག་ལའང་། 1.六面（天神名）。2.昴宿（星名）。

ཀ་རྟེན། （原注缺） 柱基，柱礎。

ཀ་སྟེགས། ཀ་བ་འདེགས་བྱེད་གདན་ལྟ་བུ། 柱礎，础。（同） ཀ་གདན།

ཀ་བསྟོད། ཀ་ཕྲེང་དུ་བཀོད་པའི་བསྟོད་པ། 按着藏文字母次第所著的贊詞。

ཀ་ཐམ། སྣོད་སྤྱད་ཅིག 一种器皿。

ཀ་ཐོ། ཀ་ཁ་རིམ་བཞིན་བཀོད་པའི་ཐོ་ཡིག 按着藏文字母次序排列的簿册。
【增】索引表。〔达〕

ཀ་དག ཙ་བ་ནས་དག་པའམ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་གསུངས། 本来清净（佛），即是法界空性的义理。【增】旧教說此字是指空性言。〔达〕 （同）ཀ་ནས་དག

ཀ་དམ་པ། 〔梵〕 ཆུ་སྐྱར་བྱའི་མིང་དང་ལྔ་པས་མཐིང་རིལ་གྱི་མིང་དུ་གསུངས་ཀྱང་ཚོགས་ཅན་ཞེས་པའི་ཤིང་སྡོང་མིང་། 1.水鳥名。2.第五世达賴說是野鴨名。3.名叫 ཚོགས་ཅན 的树。
【增】1.迦曇婆树。2.一种牧草。〔达〕

ཀ་དམ་པ་སྐྱེས། ཆང་ལའང་། 迦曇婆生（藻）。酒。

ཀ་དམ་པ་ཅན། སྤྲིན་གྱི་མིང་ལའང་། 具迦曇婆（藻）。云。

ཀ་དམ་པའི་མེ་ཏོག སྤྲ་བའི་མེ་ཏོག 迦曇婆花，艾花。

ཀ་དི་ར། 〔梵〕 ཤིང་ཞིག 羯地罗树。

ཀ་དྲུའི་བུ། ཀླུའི་མིང་། 迦主之子，龙名。

ཀ་གདན། ཀ་བ་འདེགས་བྱེད་གདན་ལྟ་བུ། 柱礎，础。（同） ཀ་སྟེགས།

ཀ་སྡེ། ཀ་ཁ་ག་ང་བཞི་ལ་ཀ་སྡེ་ཟེར། ཀ་ཁ་ག་ང་ 四字母，名叫ཀ་部。

ཀ་ན་ཀ། 〔梵〕 གསེར། 金子。

ཀ་ནས་དག ཙ་བ་ནས་དག་པའམ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་གསུངས། 本来清净（佛），即是法界空性的义理。
（同）ཀ་དག

ཀ་ནི་ཀ། 〔梵〕 ཡུལ་གྱི་ཙ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཀ་ནི་ཀ། 迦膩色迦王（印度古代著名的国王，信奉佛教）。

ཀཎྛ་ཀ་རི། 〔梵〕 སྨན་ཞིག 一种药（眞珠子）。

ཀཎྛ་ཤཾ་ཀ། 〔梵〕 དུང་ཚེར་མ་ཅན། 带刺的海螺。

ཀ་ནྱཱ། 〔梵〕 བུ་མོའམ་བུ་མོ་འི་ཁྱིམ། 1.女。2.室女宫（十二宫之一）。

ཀ་རྞི་ཀ། 〔梵〕 རྣ་བའི་རྒྱན། 耳朵上的装飾。
【增】耳环形的花。〔达〕（达作ཀར་ཎི་ཀ་）

ཀ་པཱ་ལ། 〔梵〕 མགོ་རུས་ཐོད་པའམ་བདེ་སྐྱོང་།

劫波罗。护乐义，即头顱骨，脑盖骨。
【增】或指人头骨所制的飲器。〔达〕

ཀ་པི་ཏ། 〔梵〕 འབྲུར་བྱེད་སྦྱིན་སྐྱ་བྲ། 粘胶。

ཀ་པོ་ཏ། 〔梵〕 ཕུག་རོན་ནམ་ཞིག་དང་མཁྲུར་ཚོས། 1.鴿。2.一种盐。3.臉蛋，頬。

ཀ་དཔེ། ཀ་ཁ་སོགས་ཀ་མང་སུམ་ཅུ་ཐམས་པ། 字帖，字样，ཀ་ཁ་等三十字母的样本。（同） ཀ་མང་།

ཀ་ཕྲེང་། ཀ་ཁ་རིམ་བཞིན་བསྒྲིགས་པའོ།། 按ཀ་ཁ་等字母次第的排列。

ཀ་འཕན། ཀ་བའི་རྒྱན་གོས་ཆེན་ཀ་འཕན། 柱飾，柱旛，柱子的装飾品，用綢緞制的柱衣。

ཀ་བ། ཁང་པའི་གདུང་མ་འདེགས་བྱེད་ཤིང་། 柱子。

ཀ་བ་ལི། ཧོ་ཀ་ལིའམ་དཔེ་ཆ་འཇོག་སྣོད། 书匣，又叫ཧོ་ཀ་ལི།

ཀ་བེད། ཀུ་བ་བིལ་བའི་མིང་། 1.瓜。2.苹果。【增】葫芦。〔达〕（达作ཀ་བེད་）

ཀ་དབུག ཀ་བའི་བར་མཚམས། 柱子的中間。

ཀ་སླག ཀ་ལིང་སླག་ཅེས་པའི་གྲོང་ཁྱེར། 迦倫堡城（印度地名）。

ཀ་མ་ཏ། 〔梵〕 ཡུལ་ཞིག་གམ་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག 1.地名。2.城市名。【增】荷花。〔达〕

ཀ་མ་རུ། 〔梵〕 རྡོ་ཀ་མ་རུའམ་རྡོ་པར། 1.白玉石，白大理石。2.石印板。
【增】迦摩縷波城。〔达〕

ཀ་མ་ལ། 〔梵〕 ཆུའི་རྒྱན་མེ་ཏོག་པདྨ། 迦摩罗，“水庄严”的花，即蓮花。【增】1.河流名。2.商議或沉思的心。〔达〕

ཀ་མ་ལ་ཅན། ཁྱབ་འཇུག་ཆུང་མ། 有蓮花者（藻）。遍入天神的妃子。

ཀ་མ་ས། 〔梵〕 གཞུ་ཡི་ཁྱིམ་པའང་། 人馬宫（十二宫之一）。

ཀ་མང་། ཀ་ཁ་སོགས་ཀ་མང་སུམ་ཅུ་ཐམས་པ། 字帖，字样，ཀ་ཁ་等三十字母的样本。（同） ཀ་དཔེ།

ཀ་མི་ཡམ། 〔梵〕 མཆེར་པ། 脾脏。

ཀ་མེད་པ། ཐབས་མེད་པ་པའང་། 无法，没有办法。

ཀརྨ་ཤ་ཏ། 〔梵〕 ལས་བརྒྱ་པ། 百一羯摩論（佛經名）。

ཀ་ཙ་ལིན་ད། 〔梵〕 ཀ་ཙ་ལིནྡ་ཞེས་པའི་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་གོས་ཆེན་པའང་། 1.天衣。2.迦遮邻底迦国所产的綢緞。

ཀ་གཞུ། ཀ་བ་དང་གདུང་མའི་བར་གྱི་ཤིང་། 斗栱，柱子和梁中間承托的木材。

ཀ་ཡང་རྩེ། རྩེ་མོའམ་མཆོག 1.頂。2.最上。

ཀ་ཡེ། ཀྭ་ཡེ་ཞེས་བོད་པའི་སྒྲ། 呼唤声。

ཀ་ར། ཤེལ་ཀ་ར་དང་བྱེ་མ་ཀ་ར་སྐྱ་བྲ། 糖，如冰糖，沙糖。【增】帳篷竿。〔达〕

ཀ་ར་དཀར་པོ། （原注缺） 白糖。

ཀ་ར་བཱི་ར། 〔梵〕 ཤིང་སྡོང་ཞིག་སྟེ་དེའི་ལོ་མ་མེ་ཏོག་དང་མེ་ཏོག་བརྒྱད་ཀྱིས་པའང་ཟེར། 1.迦罗毗罗树，一种香夾竹桃，一种月桂树。2.迦罗毗罗树之花叶，又叫百瓣花。
【增】一种魔术药方。3.刀，弯刀。〔达〕

ཀ་རག ས་དཀར་ཞིག 一种白土。

ཀ་རཉྫ། 〔梵〕 སྨན་ཞིག 一种药。

【增】一种作药用的果子。〔达〕

ཀ་ཏུ། དཀར་པོའི་མིང་དུ་གསུངས། 白色。

【增】楔，尖劈器。〔达〕

ཀ་རེ་ཀོ་རེ། ཀྱ་ཀྱུ་བའི་དོན། 弯曲。

ཀ་ལ་པ། 〔梵〕 ཀལྤ་སྟེ་དུས་ཀྱི་བསྐལ་པ། 即 ཀལྤ། 劫(佛)。

ཀ་ལ་པིང་ཀ། 〔梵〕 བྱ་ཞིག་གི་མིང་། 迦陵频伽，一种鳥名（鳴声好听的鳥）。

【增】1.雀。2.印度杜鵑。〔达〕

ཀ་ལ་ཤ། 〔梵〕 I.ཡུལ་གྱི་མིང་སྟེ་མདོ་ལས་འཛམ་བུ་གླིང་ན་ཀ་ཤི་ཀ་དང་ཀ་ལ་ཤ་དང་མ་ག་དྷ་ཞེས་གསུངས། 迦罗舍,国名,如經中說: “瞻部洲中有迦尸迦国，迦罗舍国， 摩竭陀国”。

II. བུམ་པའི་མིང་། 瓶子，水壶。

ཀ་ལཱ་པ། 〔梵〕 ཤམྦྷ་ལའི་གྲོང་ཁྱེར། 香拔拉国的都城。

ཀ་ལན་ཏ། 〔梵〕 བྱ་ཞིག་སྟེ་ཁང་པའི་བྱིའུ་འང་ཟེར། མཆིལ་པ་འང་ཟེར། 家雀。【增】燕子。〔达〕

ཀ་པི། 〔梵〕 མོ་ཡི་མགོ་རུས། 女人的头骨，女脑盖骨。

ཀ་ཝི་ཀྲ། 〔梵〕 ཙམ་པ་ཀའི་འབྲས་བུ། 瞻波伽花的果子。【增】1.瞻波伽花的蕾。2.或是迦利迦罗，一种植物，生有硬壳果，可作解热药。〔达〕

ཀ་ལིང་ཀ། 〔梵〕 རྒྱ་གར་ན་ཡུལ་ཞིག་གམ་གྲོང་ཞིག 迦陵迦，印度国名，又城名。

【增】1.佛教三十六圣地之一，距伽耶城东南六十踰繕那。2.鳥名。〔达〕

ཀ་ཤ། 〔梵〕 རྩི་ཤིང་དང་རྩྭ་ཞིག་དང་ས་སྐྱེས་ཟེར་བ་དང་སེར་ཤ་དང་ཆ་འདྲ་བ་ཞིག 迦奢。

1.一种果树。2.一种草。3.树。4.类似蘑菇的菌。

ཀ་རྵ་པ་ན། 〔梵〕 ཀར་ཤ་པ་ན་དེར་ལྟོས་ཤིག 参看 ཀར་ཤ་པ་ན 条。

ཀ་ཤི། 〔梵〕 ཡུལ་ཞིག་སྟེ་ཀ་ཤི་ཀའམ། 迦奢国，即迦尸迦国。

ཀ་ཤི་ཀ། 〔梵〕 ཡུལ་གྱི་མིང་སྟེ་མདོ་ལས་འཛམ་བུ་གླིང་ན་ཀ་ཤི་ཀ་དང་ཀ་ལ་ཤ་དང་མ་ག་དྷ་ཞེས་གསུངས་པའོ། ། 迦尸迦，国名，如經說: “瞻部洲中有迦尸迦国，迦罗舍国，摩竭陀国”。

ཀ་ཤི་ཀའི་རས། གྲོང་ཁྱེར་གསལ་ལྡན་ལས་བྱུང་བའི་རས་སམ་བ་ར་ཎ་སི་ནས་བྱུང་བའི་རས་ཡིན་པར་གསུངས། 光明城所产的布或婆罗痆斯城所产的布。

ཀ་ཤེའི་མེ་ཏོག (原注缺) 迦协花。

ཀ་བཤད། ཀ་ཕྲེང་དུ་བཀོད་པའི་ཡི་གེ་ལའང་། 按照藏文字母次序排列的文字。

ཀ་རྵ་པ་ན། 〔梵〕 ཀར་ཤ་པ་ན་དེར་ལྟོས་ཤིག 参看 ཀར་ཤ་པ་ན 条。

ཀ་སྤུ་ར། 〔梵〕 སྤོས་ཤེལ། 琥珀。

ཀག་གིས། གློ་བུར་གྱིས་དང་མྱུར་བས་སོ། ། 1.突然，忽然。2.迅速。

ཀང་ཀ། 〔梵〕 ཀངྐ་སྟེ་དུར་བྱ་ཞིག 即 ཀངྐ། 一种吃死尸的鳥。【增】鶴。〔达〕

ཀང་སྐྲ་ཅན། (注同上)

ཀང་བུ། (注同上)

ཀད། (原注缺) 【增】在拉达克有时代替語尾 ཀ་ 字。〔达〕

ཀད་ཀྱིས་ཁེངས། ཆུ་ཀད་ཀྱིས་གང་བ། 漸滿，水漸滿。

ཀན་ཙ། སོར་མོ་དཀྱིལ་གྱི་འོག་ཙ། 关脉，中指下的脉。

ཀན་ཚལ། 〔汉〕 ཟས་ཀྱི་བྱེ་བྲག 干菜。

ཀབ་ཀོབ་པ། བསྐམས་ནས་ཀོ་བ་སྒྲོང་པ་ལྟ་བུ། 僵硬,例如皮子干后坚硬。【增】＝ཀོ་བ་སྒྲོང་པོ། 兽皮，未硝的皮子。〔达〕(达无 པ་字)

ཀབ་ཚེ་པ། བསྐལ་བ་ཐ་མའི་ཚེ་ཟས་རྙེད་པ་ཙམ་བཀབ་སྟེ་བསྲིས་པའི་ལུ་གེའི་དུས། 到末劫飢饉，得少許食物，藏匿檢省之时。

ཀམ་མེ་ཀོམ་མེ། ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་རྣམ་འགྱུར། 一种身形姿态。

ཀར་ཀ་ཏ་ཁྱིམ། ཆུ་སྟོད་ཟླ་བ་ལའང་། 1.巨蟹宮(十二宮之一)。2.阴历六月，箕宿値月。

ཀར་གྱིས་ཟུག ན་བའི་བྱེ་བྲག 刺痛，一种病痛。(同) ཀར་རྩེན། ཀར་འོང་།

ཀར་ཆག དཀར་ཆག་མིང་དུ་སྣང་། 似即 དཀར་ཆག 目录，索引，登記簿，表册。

ཀར་རྩེན། ན་བའི་བྱེ་བྲག 一种病痛。(同) ཀར་གྱིས་ཟུག

ཀར་འོང་། (注同上) 驟痛。

ཀར་ཥ་པ་ཎ། 〔梵〕 ཀརྵ་པ་ཎའི་ཟུར་ཆག སྐྱེ་དངུལ་ཞོ་འི་དོང་ཙེ་དང་ལ་ལས་འགྲོན་བུའི་མིང་དང་མཚོ་ཊཱིཀ་ཏུ་དངུལ་ཞོ་ཕྱེད་ལས་བྱས་པའི་དོང་ཙེའི་རྣམ་པ་འདྲ་བ་དང་། རྣམ་འབྱེད་ལས། མ་ཤ་ཀ་ལྔ་ནི་ཀརྵ་པ་ཎའི་བཞི་ཆའི་དཔེ་ཡིན་" པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་ན་དེ་ལ་དངོས་དང་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་གཉིས། དང་པོ་ནི་དངུལ་གྱི་དོང་ཙེ་དང་། གཉིས་པ་དེའི་རིན་གྱི་འགྲོན་བུའོ།། 迦利沙鉢那， ཀརྵ་པ་ཎ་ 的变音，一錢銀子重的錢，有人說是貝子的名称。比丘戒大疏說是五分銀子所鑄的錢。戒經說:“五磨沙，是迦利沙鉢那的四分之一”。那种錢有眞实和假名的二种，眞实的就是銀錢，假名的就是价値相同的貝子。

ཀཱ་ཀོ་ལ། 〔梵〕 བྱ་རོག་གི་ཡན་ལག་འདྲ་བའི་དུག 毒葯，如烏鴉爪形(益智子葯)。

ཀཱ་ཀ 〔梵〕 བྱ་རོག་ཆེན་པོ། 大烏鴉。

ཀཱ་ཏྱའི་བུ་མོ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 迦旃延之女，鄔摩天女(天神名)。

ཀཱ་རྟི་ཀ 〔梵〕 གདོང་དྲུག 六面童子(天神名)。

ཀཱ་ལཱ་གྣི། 〔梵〕 དུས་ཀྱི་མེ། 劫火(佛)。

ཀཱ་ལི། 〔梵〕 ཀ་ཕྲེང་། 迦鬘(藏文三十字母之名)。

ཀཱ་ལིན་དའི་བུ་མོ། ཆུ་བོ་ཡ་མུ་ན་དང་པཀྵུ་ལའང་། 迦陵答之女(藻)。1.耶穆拏河。2.縛刍河。

ཀི་ཀང་། ས་བདག་གི་ཀང་། 地神格岡。

【增】1.野葱。2.龙神名。〔达〕

ཀི་ཀི། དོན་མེད་སྒྲ་ཀི་ཀི་ཀུ་ཀུ་ལྟ་བུ། 没有意义的声音，如“格格，姑姑”等。

【增】祈禱的时劝請詞。〔达〕

ཀི་ཏ་ཀ། 〔梵〕 སྲོག་ཆགས་གྲོག་མའི་མིང་དུ་"

སྔང་། 似是螞蟻。

ཀིང་ཀ་ར། 〔梵〕 ཕོ་ཉ་འམ་གཡོག་པོ། 矜羯罗，使者，仆役。

ཀིང་ཤུ་ཀ། 〔梵〕 རྒྱ་སྐྱེགས་ཤིང་གི་ཤུ་ཀ། 甄叔迦，郁金树，赤色花树。

ཀིམ་པའི་འབྲས་བུ། དུག་ཤིང་གི་འབྲས་བུ། 一种毒树之果。

ཀིར་བ། བསྐོར་བའམ་འཁྱིལ་བའི་དོན། 圍繞，旋轉。

ཀུ་ཀུ་སྒྲོག ཁྱིམ་བྱ་བྱ་རེ་ཕོ། 咕咕鳴（藻）。雄鷄。【增】＝བྱ་གག 一种灰色鴨子。〔达〕

ཀུ་ཀུ་ཏ། 〔梵〕 ཀུཀྐུ་ཊའི་ཟུར་ཆག་སྟེ་བྱ་རེ་ཕོ། ཀུཀྐུ་ཊ་ 的变音，公鷄。

ཀུ་ཀུ་ར་ཙ། 〔梵〕 ཀུཀྐུ་ར་ཙའི་ཟུར་ཆག་སྟེ་ཁྱི། ཀུཀྐུ་ར་ཙ་ 的变音，犬。

【增】教練犬的教师。〔达〕

ཀུཀྐུ་སྒྲ་སྒྲོགས། ཁྱིམ་བྱའམ་བྱ་རེ་ཕོ། 咕咕鳴（藻）。鷄，雄鷄。

ཀུཀྐུ་ཊཿ། 〔梵〕（注同上）

ཀུཀྐུ་ཧ། 〔梵〕 ཀ་ལ་པའི་མིང་ལའང་། 1.鷄。2.野鷄。

ཀུ་སྒྲ། དོན་མེད་ཆུའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། 无意义声，如水流的声音。【增】叫囂，喧嚷。〔达〕（同）ཀུ་ཅོ་ཆེ། ཀུ་ཅོ་འདོན་པ།

ཀུ་ཅོ་ཆེ། དོན་མེད་ཆུའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། 无意义声，如水声。【增】大声騷鬧，鼓噪。〔达〕（同）ཀུ་སྒྲ། ཀུ་ཅོ་འདོན་པ།

ཀུ་ཅོ་དི་རི་རི། བརྩེས་ཐབས་ཀྱི་ཀློད་གཏམ་ལྟ་བུ། 耻笑声，如輕侮的笑談。（同）ཀུ་རེར་བཞད་སྒྲ། ཀུ་རེ་ཀྱལ་ཀ། ཀུ་རེ་ཚིག

ཀུ་ཅོ་འདོན་པ། དོན་མེད་ཆུའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། 无意义声，如水声。【增】叫喊，高声喧鬧。〔达〕（同）ཀུ་སྒྲ། ཀུ་ཅོ་ཆེ།

ཀུ་རེར་བཞད་སྒྲ། བརྩེས་ཐབས་ཀྱི་ཀློད་གཏམ་ལྟ་བུ། 戏笑声，如輕侮的笑談。（同）ཀུ་ཅོ་དི་རི་རི། ཀུ་རེ་ཀྱལ་ཀ། ཀུ་རེ་ཚིག

ཀུ་བ། བིལ་བའི་ཤིང་སྡོང་དང་འབྲས་བུ། 沙果树及沙果。【增】瓜，葫芦，干葫芦瓶。〔达〕

ཀུ་བ་ཆུང་བ། （注同上）

ཀུ་བ་ཡ། ཨུཏྤལ་སྔོའི་མིང་། 青蓮花的总名。【增】1.睡蓮。2.枣树。〔达〕

ཀུ་བེ་ར། 〔梵〕 རྣམ་སྲས་ཀྱི་བུ། 鳩毗罗，俱吠罗，多聞天子（天神名）。

ཀུ་མ་ནྡ་པ། 〔梵〕 རྔ་མོང་། 駱駝。

ཀུ་མུ་ད། 〔梵〕 ཨུཏྤལ་དཀར་པོ་མིང་། 拘物头，白鄔波罗花名。（同）ཀུ་མུད།

ཀུ་མུ་དའི་གཉེན། ཟླ་བའི་མིང་། 拘物头花的朋友（藻）。月亮。（同）ཀུ་མུད་གཉེན།

ཀུ་མུ་དྭི། 〔梵〕 ཟླ་བའི་འོད་ཟེར། 月光。

ཀུ་མུད། 〔梵〕 ཨུཏྤལ་དཀར་པོའི་མིང་། 拘物头，白鄔波罗花名。【增】睡蓮（此花月出开花）。〔达〕（同）ཀུ་མུ་ད།

ཀུ་མུད་དགའ། ཙ་ཀོ་ར་ཀ། 喜拘物头（藻）。鷓鴣鳥。（同）ཀུ་མུད་བཅུད་འཐུངས། ཀུ་མུད་ཟས་ཅན།

ཀུ་མུད་དགྲ། ཉི་མའི་མིང་། 拘物头怨（藻）。太阳。

ཀུ་མུད་ཅན། ཀུ་མུ་དའི་ཚལ་ལམ་ཀུ་མུད་ལྡན། 有拘物头（藻）。1.拘物头园。2.有拘物头花。

ཀུ་མུད་བཅུད་འཐུངས། ཙ་ཀོ་ར་ཀཿ། 飲拘物头蜜（藻）。鷓鴣鳥。
（同） ཀུ་མུད་ཟས་ཅན། ཀུ་མུད་དགའ།

ཀུ་མུད་གཉེན། ཟླ་བའི་མིང་། 拘物头花之友（藻）。月亮。（同）ཀུ་མུ་དའི་གཉེན།

ཀུ་མུད་པན། ཟླ་བའི་འོད་ཟེར། 益拘物头（藻）。月光。

ཀུ་མུད་ཚལ། ཨུཏྤ་ལའི་ཚལ། 拘物头园，青蓮花园，睡蓮花丛。

ཀུ་མུད་ཚོགས། ཨུཏྤ་ལའི་ཚལ། 拘物头丛，青蓮花园，睡蓮花丛。（同）ཀུ་མུད་ཚལ།

ཀུ་མུད་བཞད་དུས། མཚན་མོའི་དུས། 拘物头花开时（藻）。夜間。

ཀུ་མུད་ཟས་ཅན། ཙ་ཀོ་ར་ཀཿ། 食拘物头（藻）。鷓鴣鳥。（同） ཀུ་མུད་དགའ།
ཀུ་མུད་བཅུད་འཐུངས།

ཀུ་མུད་ལོ་མ། དཔག་བསམ་ཤིང་། 拘物头叶（藻）。如意树。【增】＝ཤིང་ཡོངས་འདུ་ས་བརྟོལ། 百合科的药料。〔达〕

ཀུ་ཙན་དན། ཙན་དན་ངན་པ། 劣质的栴檀。

ཀུ་ཡ། 〔梵〕 གཅིན་པ་ལ་སྤྲིན་ལྟར་ཚགས་པ་དེ་འོ།། 小便渾浊如云者。【增】小便的沉淀，藏医驗此鑑别病症。〔达〕

ཀུ་ཡངས། བག་ཡངས། 舒暢，寬大，放心。

ཀུ་རུ་ཁ། 〔梵〕 ××× འདི་ཀུ་རུ་ཁ་གསུམ། 交叉紋，叉号。

ཀུ་རུ་པིན་ད། 〔梵〕 རྡོ་ཞིག 拘嚕宾陀（一种石）。【增】1.鉛。2.一种香草名。3.紅玉，丹砂。〔达〕

ཀུ་རུ་ར། 〔梵〕 ངང་པ། 鵝。

ཀུ་རེ་ཀྱལ་ཀ། བརྙས་ཐབས་ཀྱི་གོད་གཏམ་ལྟ་བུ། 譏笑，如輕侮的笑談。（同）ཀུ་ཅོ་རི་རི།
ཀུ་རེད་བཞད་གྲ།

ཀུ་རེ་ཚིག 戏言。（注同上）

ཀུ་ཎཱ་ལ། 〔梵〕 བྱ་ཞིག 拘那罗，鳩那罗，一种鳥名。【增】即 ཀུ་ཎ་ལ། 〔达〕

ཀུ་ཤ། 〔梵〕 རྩྭ་ཀུ་ཤ་འམ་རྩྭ་མཆོག 古沙草，吉祥草。

ཀུ་ཤ་ཅན། 〔梵〕 ཀོ་ཤི་ཀ 有俱尸，憍尸迦。

ཀུ་ཤའི་གྲོང་། 〔梵〕 སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཡུལ་ལམ་གྲོང་ཁྱེར། 俱尸那，佛入涅槃的国或城市。

ཀུ་ཤུ། ཤིང་སྡོང་དང་ཤིང་ཏོག་ཀུ་ཤུ། 沙果，花紅。【增】1.檸檬。2.苹果。〔达〕

ཀུ་ཤུའི་ཁམས། མཐིང་གི་མིང་། 俱虚界(藻)。藍靛。【增】一种藍花。〔达〕

ཀུ་ས་ལི། 〔梵〕 དགེ་བ་ཅན་དང་མཁས་པ་ལ་འདང་། 俱薩黎（佛）。1.有善行的人。2.智者。

ཀུ་སུ་མ། 〔梵〕 མེ་ཏོག་སྤྱི་ལ་འདང་། 1.俱苏摩花。2.一般的花。【增】番紅花。〔达〕

ཀུ་སུ་ལུ། 〔梵〕 བཅོས་མེད། 无虚伪。

ཀུ་ཏུ་འདོན། བྱ་ཁ་བྱུག 咕呼鳴（藻）。布谷，杜鵑。

ཀུ་ཏུའི་མགྲིན་ཅན། དཔྱིད་ཀྱི་པོ་ཉའམ་ཁ་བྱུག་མིང་། 咕呼喉音（藻）。春季使者，即杜鵑。【增】一种鳴鳩。〔达〕

ཀུ་ཏུའི་སྒྲ་ལྡན། （注同上）咕呼声音（藻）。

ཀུག ཚུར་བཀུག་ཟིན་པའི་དོན་དུ་སྣང་། 1.已召来。2.已弯曲。【增】1.鈎子。2.弯刀。〔达〕

ཀུན་དཀྲིས། མཛོད་ལས། ངོ་ཚ་མེད་དང་ཁྲེལ་མེད་དང་། །ཕྲག་དོག་སེར་སྣ་འགོད་པ་དང་། །འགྱོད་དང་རྨུགས་དང་གཉིད་དང་ནི། །ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད། །ཁྲོ་དང་འཆབ་པོ་ཞེས་གསུངས་པས་ཉོན་མོངས་བརྒྱད་དམ་བཅུ་ཐམས་པའོ། །འདོད་ཆགས་སོགས་ནི་ཀུན་དཀྲིས་མ་ཡིན་ནོ། ། 纏縛（佛），俱舍論說："纏八无慚愧，嫉慳并悔眠，及掉举惽沉，或十加忿覆"謂八种煩惱或十煩惱名纏，余貪等，則非是纏。【增】＝ཉོན་མོངས། 灾害，道德的墮落，一般的墮落，罪恶。〔达〕

ཀུན་སྐྱེད་བྱེད། སྙིང་ལ་འདང་། 生出一切（藻）。心脏。

ཀུན་བཀོས། རྫིང་བུ་དང་ཁྲོན་པ་ལ་འདང་། 普掘（藻）。1.池。2.井。

ཀུན་ཁྱབ། ནམ་མཁའ་དང་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་། 周遍，普遍（藻）。1.虛空，天空。2.方向。【增】＝འཕྲོག་བྱེད། 1.除去灾害者。2.遍入敌。3.搶夺者。4.死神。〔达〕

ཀུན་འཁེབས། ནམ་མཁའི་མིང་དང་མུན་པ་ལ་འདང་། 遍复，普复（藻）。1.虛空，天空。2.黑暗。

ཀུན་མཁྱེན། སངས་རྒྱས་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའང་། 遍知，一切智（藻）。1.佛。2.大自在（天神名）。【增】1.医生。2.菩薩的最高位。〔达〕（同）ཀུན་གཟིགས།

ཀུན་གྱི་མ། ཀླུ་མོ་ཨུ་མཿལའང་། 1.一切之母。2.鄔摩天女（天神名）。（同）ཀུན་ཏུ་ཤེས་མ།

ཀུན་གྲུབ་ཟླ་བ། སྲང་གི་ཁྱིམ་ལའང་། 1.一切成就月。2.天秤宮（十二宮之一）。【增】＝ཟླ་བ་དགུ་པ་ 或 སྟོན་ཟླ་ཐ་ཆུང་། 阴历九月。〔达〕

ཀུན་དགའ། ཤིང་ཕོ་སྟག་ལོ་དང་ཐམས་ཅད་དགའ། 1.甲寅年。2.一切欢喜。

ཀུན་དགའ་བོ། ཉན་ཐོས་ཀུན་དགའ་བོ། • 佛弟子庆喜尊者（即阿难）。

ཀུན་དགའ་ར་བ། དཀོན་མཆོག་གི་ཀུན་དགའ་ར་བ་དང་མེ་ཏོག་གི་ལྡུམ་ར་ལའང་། 1.三宝的林园。2.花园。【增】＝གླིང་དགའ། 〔达〕（同）ཀུན་ར།

ཀུན་དགའི་གོས། གོས་མཆོག 众人喜欢的衣服，上等衣服。

ཀུན་འགེངས་པ། ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 1.普遍充滿。2.遍入（天神名）。

ཀུན་འགེབས། ཀུན་འཁེབས་ཏེ་ནམ་མཁའ། 遍遮（藻）。即 ཀུན་འཁེབས། 虛空，天空。

ཀུན་འགྲེད། ཚངས་པ་ལའང་། 1.遍布，周遍分布。2.大梵天王（天神名）。

ཀུན་འགྲོ། 遍行（藻）。1.ནམ་མཁའ་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.虛空，天空。2.大

自在（天神名）。

II. ཉོན་མོངས་ཀུན་འགྲོ་ལ་འདང་། 遍行煩恼(佛)。

III. ལམ་བཟང་ལ་འདང་། 善道。【增】蛇。〔达〕

(同) ཀུན་འགྲོའི་བཤུལ། ཀུན་འགྲོའི་སྲོལ།

ཀུན་འགྲོ་ལྔ། ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་སེམས་པ་རེག་པ་ཡིད་བྱེད་ལྔ་སྟེ། སེམས་ཀུན་གྱི་འཁོར་དུ་འགྲོ་བའམ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། 五遍行(佛)，受、想、思、触、作意等五个心所，在一切心眷属中轉，故名遍行。

ཀུན་འགྲོའི་བཤུལ། ལམ་བཟང་ལ་འདང་། 1.共行的道路。 2.善道（安全的大道）。

(同) ཀུན་འགྲོ །

ཀུན་འགྲོའི་སྲོལ། (注同上) 【增】= ལམ། 道路，通行路。〔达〕 (同) ཀུན་འགྲོ །

ཀུན་ཁྱབ་པ། ཐམས་ཅད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མིང་། 遍知（佛），遍解，了知一切法的智慧。

ཀུན་འཇོམས། བརྒྱ་བྱིན་དང་ཆུ་སྲིན་ལ་འདང་། 普摧（藻）。1.帝釋（天神名）。2.摩竭魚，鯨。【增】瑜伽（佛）。〔达〕

ཀུན་རྗེས་འབྱུང་། དུར་བྱིད། 一切后生（藻）。1.蓖麻。2.离娄（药名）。

ཀུན་དུ། ཐམས་ཅད་དུ། 一切，普遍。

ཀུན་དུ་སྐམ་བྱེད། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལ་འདང་། 普干，能枯（藻）。1.火。2.火神。

ཀུན་དུ་གས། སྤང་རྒྱན་མེ་ཏོག་ལ་འདང་། 普綻（藻）。玉簪花。

ཀུན་དུ་འགྲོ། ཆུ་ཡི་མིང་དང་ནེ་ཙོ་ལ་འདང་། 到处游行（藻）。1.水。2.鸚鵡。【增】= ཀུན་དུ་རྒྱུ་བ། 1.风。2.鳥。3.精灵名。〔达〕

ཀུན་དུ་རྒྱུ། རླུང་དང་རླུང་ལྷ་དང་དྲང་སྲོང་དང་ཕྱི་པ་དང་སྲིན་པོ་དང་བདུད་སྡིག་ཅན་ལ་འདང་། 到处游行（藻）。1.风。2.风神。3.仙人。4.外道。5.罗刹。6.恶魔。

【增】= ཀུན་དུ་འགྲོ། 〔达〕

ཀུན་དུ་འཚེ་བ། སྲིན་པོ་ལ་འདང་། 1.普遍伤害。2.罗刹（魔鬼之一种）。

ཀུན་དུ་བཟང་པོ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་ཤིག་ལ་འདང་། 普賢(一尊佛和一位菩薩名)。

ཀུན་དུ་རིག ཤེས་རབ་མིང་། 普遍了解(藻)。智慧。【增】神名。〔达〕

ཀུན་དུ་ཤིས་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿལ་འདང་། 1.一切吉祥之女。2.鄔摩天女（天神名）。

(同) ཀུན་གྱི་མ། ཀུན་ལ་བཀྲ་ཤིས་མ།

ཀུན་བརྟགས། རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་བརྟགས་པ་ཙམ་མམ་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གང་རུང་ལ་ཡིན་པའི་རྟོག་པས་བརྟགས་པ་ལ་ཟེར། 遍計执(佛)。1.唯假立为分别境。2.俱非“依他起”“圓成实”而由分别假立者。(同) ཀུན་བརྟགས།

ཀུན་རྟོག སེམས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ། 遍計，計度（佛）。心中的分别思維。【增】= རྣམ་རྟོག 妄想，幻覚，虛妄，联想。〔达〕

ཀུན་རྟོག་སྐྱེ་གནས། འདོད་ལྷའི་མིང་ལ་འདང་། 1.遍計生处，分别起源(佛)。2.欲天（佛），爱神。

ཀུན་རྟོག་འབྱུང་། འདོད་ལྷའི་མིང་ལ་འདང་། 1.遍計所生（佛）。2.欲天（佛）。爱神。

(同) ཀུན་རྟོག་སྐྱེ་གནས།

ཀུན་བརྟགས། རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་མམ་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་རྟོག་པས་བརྟགས་པ་ལ་ཟེར། 遍計执（佛）1.唯假立为分别境。 2.俱非“依他起”“圆成实”而由分别假立者。

【增】观念与联想。〔达〕（同）ཀུན་བཏགས།

ཀུན་མཐོང་། མེ་ལོང་ལའང་། 1.普遍看見。2.鏡子。

ཀུན་ད། ཀུནྡ་སྟེ་མེ་ཏོག་དཀར་པོ་ཞིག 即 ཀུནྡ། 君陀花(一种白花)。

ཀུན་དའི་གཉེན། ཟླ་བའམ་ཟླ་བའི་འོད། 君陀花亲（藻）。1.月亮。 2.月光。

ཀུན་དོང་། བཙོང་སྒོག་པའི་བྱེ་བྲག 葱蒜的一种。

ཀུན་འདུལ་ཏ། རླུང་དང་རླུང་ལྷ། 遍馴馬(藻)。1.风。2.风神。

ཀུན་འདེད་པོ། གཤིན་རྗེ། 普遍追逐者(藻)。閻罗神。

ཀུན་ལྡན། ལྕགས་ཕོ་བྱི་བ་ལའང་། 1.具备一切。2.庚子年。

ཀུན་ནས་ཁོར་ཡུག ཁོ་ར་ཁོར་ཡུག 周遍圍繞（藻）。圍墻，城墻，輪圍（佛）。

ཀུན་ནས་དགོད། བཞད་གད། 大笑,嘩笑。

ཀུན་ནས་འགེབས། བཙུན་མོའི་ཕོ་བྲང་ལའང་། 1.普遍复盖。2.王妃的宫殿。

ཀུན་ནས་འབབ། ཆར་པ་ལའང་། 1.普遍降下。2.雨。

ཀུན་ནས་བཟང་། རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་ལའང་། 1.都好，尽妙。 2.帝王宫殿。 【增】甜叶树。〔达〕

ཀུན་སྣང་དང་པ་ཅན། ལྷ་མིན་མཚོ་ལའང་། 1.普遍明显清净。2.阿修罗的海。

ཀུན་སྣང་འབར་བ། ཉི་འོད་འབར་བ་ལའང་། 1.普遍明显照耀。2.日光照耀。

ཀུན་སྤྱོད། ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱོད་པ། 一切行动作为。

ཀུན་ཕན། ཟླ་བའམ་ཟླ་བའི་འོད་ལའང་། 普遍利益（藻）。月亮，月光。

ཀུན་བྱང་ཕྱོགས་གཉིས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་དང་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་གཉིས། 染净二品（佛）。杂染品和清净品。

ཀུན་བྱེད། ཚངས་པ་ལའང་། 遍作（藻）。梵王（天神名）。

ཀུན་འབབ། གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ། 普聚，遍集（藻）。大都市。

ཀུན་འབྱུང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་ཟེར་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།། 集（佛），生苦之因，能遍生一切苦故。

ཀུན་སྦྱོར། I. ཉོན་མོངས་ཀུན་སྦྱོར་ལའང་། 結（佛）。煩惱結（如九結）。

II. འཁྲིག་སྤྱོད་ལའང་། 淫欲行，交媾。

ཀུན་སྦྱོར་ཅན། འདོད་ལྷ་ལའང་། 1.普遍結合者。2.欲天（佛），爱神。

ཀུན་འཛིན། ས་ཕོ་བྱི་བ་ལའང་། 1.普遍把持，普遍包容。2.戊子年。

ཀུན་རྫོབ་པ། དོན་དམ་པ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པས་ནའོ།། 世俗法（佛），能障蔽胜义，故名世俗（世俗即障眞之义）。

ཀུན་གཞི། ཀུན་གྱི་གཞི་དང་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས། 1.一切之所依。2.阿賴耶識（佛）。

【增】1.基础。2.心。〔达〕

ཀུན་ཟ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལ་འདང་། 1.普遍吞食。2.火，火神。

ཀུན་གཟིགས། སངས་རྒྱས་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་འདང་། 1.普遍观見。2.佛或大自在天（天神名）。（同）ཀུན་མཁྱེན།

ཀུན་བཟོད། ས་གཞིའི་མིང་། 容忍一切(藻)。大地。

ཀུན་ར། དཀོན་མཆོག་གི་ཀུན་དགའ་ར་བ་དང་མེ་ཏོག་གི་ལྡུམ་ར་ལ་འདང་། 1.三宝的园林。2.花园。（同）ཀུན་དགའ་ར་བ།

ཀུན་རིག་པ། མཁས་པ་ལ་འདང་། 1.普遍了解者。2.善巧者，有智者。（同）ཀུན་ཤེས།

ཀུན་ལ་བཀྲ་ཤིས་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 1.一切吉祥女。2.鄔摩天女（天神名）。（同）ཀུན་དུ་ཤིས་མ།

ཀུན་ལ་ལྟ། ཁྱབ་འཇུག་ལ་འདང་། 1.遍观一切。2.遍入（天神名）。（同）ཀུན་ཤེས་པ།

ཀུན་ཤེས། མཁས་པ་ལ་འདང་། 1.了解一切，全知的。2.善巧者。（同）ཀུན་རིག་པ།

ཀུན་ཤེས་པ། ཁྱབ་འཇུག་ལ་འདང་། 1.知一切者。2.遍入（天神名）。（同）ཀུན་ལ་ལྟ།

ཀུན་བཤད། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་བཤད་པ། 普說（佛），解釋“归依”之言論。【增】好好的解釋宣傳一切教义，随地宣傳。〔达〕

ཀུན་གསལ། 普显（藻）。I.ནམ་མཁའི་མིང་། 虚空，天空。

II. མེ་ལོང་ལ་འདང་། 鏡子。【增】太阳。〔达〕

ཀུན་གསལ་དགའ་བའི་འགྲམ། （注同上I）普喜顏，遍喜腮（藻）。

ཀུན་གསོད། སྲིན་པོའི་མིང་། 普遍杀戮（藻）。罗刹（魔鬼之一种）。

ཀུན་བསལ། སེལ་བ་པོས་བསལ་ཟིན་པ། 扫除。

ཀུན་སློང་། སེམས་ཀུན་ནས་སློང་བར་བྱེད་པ་སྟེ་རྒྱུ་ཡི་ཀུན་སློང་དང་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གཉིས་སོ། ། 动机，等起（佛），普能发动心者，此有二种，謂因等起及时等起。【增】1.普遍发动，从各处兴起。2.= སེམས་བསྐྱེད། 观念，念头，思想。〔达〕

ཀ་ཀའི་སྒྲ་ཅན། རྨ་བྱའི་མིང་། 格格鳴者（藻）。孔雀。

ཀ་ཀ་བྱས་པ། མ་དགུག་པར་དགྱེ་དགྱེ་བྱས་པ་ལ་འདང་། 格格作态，不肯低头，强項。

ཀ་ཀ་ཏ། 〔梵〕ནོར་བུ་ལྗང་ཁ་ཟེར་ཡང་ཟེར་ཆག 綠色宝珠。【增】白宝石。〔达〕

ཀ་ཀ་རི། ཕྱིར་བཀྱེད་པའི་དོན། 分散。

ཀ་ཏ་ཀ། 〔梵〕ཆུ་དྭངས་པར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཅན་གྱི་ཤིང་དེའི་འབྲས་བུ་ཕྱེ་མར་བཏགས་ནས་ཆུ་ལ་བཏབ་པས་ན་ཆུ་དྭངས་ཤིང་རྙོག་མ་མར་འབེབས་པ་བྱེད་དོ། །ནོར་བུ་ཀ་ཏ་ཀའང་ཟེར་སྐད། 1.有澄水功用的树，将此树果搗碎，投于水中，能使水澄清，浊滓下降。2.凈水珠。【增】1.能澄淸水的宝石，藏語称 དྭངས་བྱེད་ 或 གྲང་བྱེད། 2.立于悉达河北岸大森林以北的一大山名。〔达〕

ཀ་ཏུ། 〔梵〕བསྒྱུར་ན་རྒྱལ་མཚན་དང་མཇུག་རིང་ལ་འདང་། 1.幢。2.計都星。【增】1.婆罗門与

西藏占星学中一个神話的星，在西藏常指彗星（དུ་བ་མཇུག་རིང་）。2.如火的隕星,流星，下降的交点（天文学）。3.魔鬼名。〔达〕

ཀེ་ཏ། སྒོག་པའི་བྱེ་བྲག 蒜之一种。【增】1.一个藏族部落名字。2.巖穴,洞,洼地。〔达〕

ཀེ་ཏ་ཙེ། 〔汉〕 གོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག 褂子。

ཀེ་ཏ་ཚང་། བྲག་སྐྱིབས་ཕུ་བུ། 岩洞，石窟。

【增】（汉語“庫仓”“庫藏”）石窟圣地。〔达〕

ཀེ་ལ་ཤ། 〔梵〕 ཀཻ་ལ་ཤ་སྟེ་སྟོད་གངས་རིའི་མིང་ གངས་རི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མ་ཡིན་ནོ།། 即 ཀཻ་ལ་ཤ་ 是后藏一大雪山之名。【增】底塞山王，在喜馬拉雅山旁。〔达〕

ཀེ་ཤ། 〔梵〕 ཀེ་ས་སྟེ་བསྒྱུར་ན་སྐྲའི་མིང་། 即 ཀེ་ས། 毛发。【增】鬣，鬃。〔达〕

ཀེ་ས་ར། 〔梵〕 རྒྱ་གར་སྐད་ཡིན་པས་གེ་སར་ཞེས་ཟུར་ཆག་བསྒྱུར་ན་སྐྲའི་མིང་དང་མེ་ཏོག་གི་སྐྲ་ཕྲ་བུའམ་མེ་ཏོག་གི་ཟེའུ་འབྲུ་ཟེར་བ་དང་སྙེ་མའམ་སྡོག་པ། 計婆罗,鶏薩罗，是印度語，簡称 གེ་སར། 1.发。2.花蕊。3.花粉囊。4.穗或荚。【增】1.獅子的鬃毛。2.荷的莖須。3.一种天界的花。4.藏紅花。〔达〕

ཀེག ལོ་ཀེག་རྩིས། 計算年岁的关煞（星相学术語）。【增】危險,意外的灾难。〔达〕

ཀེང་རུས། ཤ་མེད་རུས་ཁོག་སྐོང་པ། 骨骼，无肉的枯骨架。

ཀེང་ཤུ་ཀ། 〔梵〕 ཀིཾ་ཤུ་ཀའི་ཟུར་ཆག་སྟེ་རྒྱ་སྐྱེགས། ཀིཾ་ཤུ་ཀ། “甄叔迦”的变音，一种树脂。

ཀེར་གྱིས་ཟུག ན་བའི་བྱེ་བྲག་ལ་སྣང་། 驟痛，病痛的一种。

ཀེར་མོ། གཅིག་པུ། 独，单独一人。

ཀེར་ལངས་པ། གློར་དུ་ལངས་པའི་དོན། 驟起，忽然起立。

ཀོ། ནི་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྟེ་འདི་ཀོ་འདི་ནི་ལྟ་བུ། 指示詞，相当 ནི་ 字，例如說：འདི་ཀོ། 这个。【增】1.数目字121。2.語助詞，意为“即此”。3.完全，十分，共同。〔达〕

ཀོ་ཀ། 〔梵〕 ཆུ་སྐྱར། 水鸭，鷗。

ཀོ་ཀ་ན་ད། 〔梵〕 པདྨ་དམར་པོ། 紅蓮花。

ཀོ་ཀི་ལ། 〔梵〕 ཁུ་བྱུག་གམ་ཁུ་བྱུག 瞿翅罗，拘枳罗，杜鵑。

ཀོ་ཀི། 〔梵〕 ཙྭ་དུར་བ། 茅草。

ཀོ་ཁྲད། ལྷམ་གྱི་རྟེག་པའི་ཀོ་ཁྲད། 靴子的皮底。【增】＝ལྷམ་གྱི་ཞ་ཁྲད། 1.穿坏了的旧靴旧鞋皮。2.皮鞋。〔达〕

ཀོ་སྐྲ། ཤོག་མཐའ་མ་ནའི་མིང་ཀོ་སྐྲ་འདྲིགས་ལྟ་བུ་ཀོས་ཀོ་ཞེས་སྣང་། 1.脖頸。2.下巴，如說：“支頜”（托腮）。亦作 ཀོས་ཀོ།

ཀོ་གྲུ། ཀོ་བས་བཟོས་པའི་གྲུ། 皮船。

ཀོ་ཆུ། ས་བརྐོས་པའི་ཆུའམ་ཁྲོན་ཆུ་ལྟ་བུ། 井水。

ཀོ་ཏ་མ། 〔梵〕 བླ་མའི་རིགས་ཏེ་གཽ་ཏ་མ། 憍答摩，瞿曇，上师的种姓，即 གཽ་ཏ་མ།

ཀོ་ཏ་མའི་རས། ཀཽཏྨྦཱི་ཀ་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག་སྟེ་ཀཽཏྨྦཱ་ཞེས་པའི་ཡུལ་ལས་བྱུང་བའི་རས་སམ་ཀམ་པ་ལའམ་ལ་བ། 憍仗跋岡国所产的布或呢絨。

ཀོ་ཏམ་པའི་རས། （注同上）【增】1.四十

一种衣料的一种，佛教托鉢僧所穿着的。2.古时用以制衣的一种草。〔达〕

ཀོ་ཐག ཀོ་བས་བཟོས་པའི་ཐག་པ། 用皮子作成的繩索。

ཀོ་གདན། ལྤགས་གདན། 皮墊。【增】1.皮革毯子。2.馬鞍下的皮墊。〔达〕

ཀོ་པ། གྲུ་མཁན་དང་ཀོ་ལྤགས་མཁན། 1.船师。2.皮匠。

ཀོ་ལྤགས། ཀོ་བ་དང་པགས་པ། 去毛的皮和带毛的皮。

ཀོ་བ། I.གཡག་གི་པགས་པ་ལྟ་བུ། 皮革，生皮（如牛皮）。

II. གྲུ་ཡི་མིང་ལའང་རྒྱུ་ཀོ་བ་ལས་གྲུབ་པས་ན''' རྒྱུའི་མིང་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། ། 皮船（由皮革造成，果立因名）。

ཀོ་བི་དཱ་ར། 〔梵〕 ལྷའི་ལྗོན་ཤིང་། 天上的树。

ཀོ་བྱགས་གཅིག ཀོ་བ་ཆ་ཚང་གཅིག 一張皮，一張整个的皮子。(譯者按 བྱགས་似བྱབས་字誤)

ཀོ་འབོག ཀོའི་སྒམ་སྒྲོད་དེ་ཁོམ་འབོག་ཀྱང་། 1.皮箱。2.皮包，皮袋。

ཀོ་ལྤགས་མཁན། ལྷམ་མཁན། 皮匠，皮革工人，做鞋工人。

ཀོ་ཏུ་ཁ། ××× ཀུ་ཏུ་ཁ་གསུམ། 斜叉紋。等于 ཀུ་ཏུ་ཁ།

ཀོ་ར། མགར་བའི་ལུགས་ཀོང་། 銅匠的鑄模，熔罐。

ཀོ་ལི་ན། ན་བའི་ཐེ་ཐག 一种病名。

ཀོ་ལི་ཚ་བ། (注同上)

ཀོ་ལི་སོས་དལ། དལ་བུའི་དོན་ལའང་། 1.閒散。2.輕緩，和緩。

ཀོ་ལོང་། སྣ་ལོང་བའམ་ཐྲག་དོག་དང་ཀོ་ལོང་གི་ཚིག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 1.急燥。2.嫉妒，刻薄（如說刻薄話）。

ཀོ་ཤཱམྦྷི། 〔梵〕 རྒྱ་གར་ཀོ་ཤ་མྦྷི་ཞེས་ཡུལ་ཞིག་སྟེ་བསྒྱུར་མཛོད་ལྡན་ཟེར། 印度憍尝弥国，譯为“有庫”。

ཀོ་ཤི་ཀ། 〔梵〕 ཀོ་ཤི་ཀ་སྟེ་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དང་འུག་པ་དང་མཁས་པ་དང་། 憍尸迦，即 ཀོ་ཤི་ཀ། 1.叨利天王名。2.梟。3.智者。【增】药材名。〔达〕

ཀོ་ས་ལ། 〔梵〕 I. ཀོ་ས་ལ་ཞེས་པ་ལ་མཛོད་འཛིན་ཟེར་བ་དང་། 即 ཀོ་ས་ལ་ 义为“持藏”。

II.རྒྱ་གར་ན་ཡུལ་དགེ་བ་ཅན་ཟེར། 憍薩罗，印度一个国名，义为“有善”。

ཀོ་ཊ། ཙ་རིས་མའི་མེ་ཏོག 馬兰花。

ཀོག བཀོག་པའི་དོན་དུའང་སྣང་། 1.皮，封套。2.剝去，扯去。【增】1.封面，罩。2.八十五岁以上之老人。3.弄碎。〔达〕

ཀོག་གིས། མྱུར་བས་དང་ཧད་ཀྱིས་ལ་སྣང་། 1.速疾，快快的。2.突然。

ཀོག་མན། 〔汉〕 ཟས་ཀྱི་ཐེ་ཐག་རྒྱ་ནག་ཟུར་ཆག 挂面。

ཀོག་ཙེ། རྒྱའམ་རྡིའི་མིང་། 网，罟。

ཀོག་ཚེ། (注同上)

ཀོགས། སྐོགས་ཞེས་ངག་སྒྲོན་གསུངས། ཡིག སྐོགས་དང་ཤུན་པའི་མིང་། 封套，外皮，壳。

語灯論說是 སྐོགས་ 字，如"信套"，"外皮"，"果壳"之名。

ཀོང་ཀོང་། ས་ཆ་ཀོང་ཀོང་ལྟ་བུ། 低洼，中凹，起伏不平。

ཀོང་ཙན། ཁ་ཟས་ཤིག 一种食品。

ཀོང་ཅོ། 〔汉〕 བཙུན་མོ་ཞེས་པའི། 公主。

(譯者按 བཙུན་མོ་ 为 སྲས་མོ་ 之誤)

ཀོང་རྣ། རྣ་རྒྱན་རྣ་ཀོར། 耳的装飾，耳环。

ཀོང་པོ། I. ཡུལ་ཀོང་པོ། 貢波地方。

II. མཆོད་ཀོང་ཆེ་ཆུང་། 灯盞。

ཀོང་བུ། (注同上 II)

ཀོད་ཁ། གོད་ཁའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 གོད་ཁ། 耗損。

ཀོབ་ཀོབ། སྒྲ་ཙམ་ལའང་། 一种声音。

【增】伸張皮革时所发出的声音。〔达〕

ཀོཨུ་ཤི་ཀ། 〔梵〕 ཀོ་ཤི་ཀ་དེར་ལྟོས། 参看 ཀོ་ཤི་ཀ་ 条。

ཀོར་ཀོར། འཁོར་འཁོར་རམ་སྐོར་སྐོར། 圍繞，环繞。【增】卷。〔达〕

ཀོར་ཆེ་བ། ཉི་ཚེ་བ། 少数，少許，孤独。

ཀོལ་ (དེ)། ཁོལ་པོ་བཀོལ་ (དེ)། 驅使，奴役。

ཀོལ་ཀོལ་ (དེ)། (注同上)

ཀོལ་མ། བསྐོལ་མའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 བསྐོལ་མ། 煎沸，煎煮。

ཀོས་ཀོ། ཀོ་སྐོ་ཞེས་དག་སྒྲོན་གསུངས། མ་ལེ་འདིགས་སམ་ཡོལ་སྐོ་འདིགས། 下頷，語灯論說是 ཀོ་སྐོ། 如"支下頷"。

【增】1.咽喉。2.气管。〔达〕

ཀོས་སྐྱོང་། མ་ལེ་ཕྲ་པོ་སྐྱོང་སྐྱོང་ཀོས་སྐྱོང་ཞེས་སྣང་། 下頦尖瘦，亦作 ཀོས་སྐྱོང་།

ཀོས་ཐག་པ། ཉམ་ཐག་པ། 苦惱。

ཀོས་མེད། མ་ལེ་ཆུང་བའམ་མེད་པ་ལྟ་བུ། 无地閣，下頦太小或无。

ཀྱ་ཀ། སྐྱ་ཀའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 སྐྱ་ཀ། 喜鵲。

ཀྱག ཡར་འགྱོགས་པའི་ཀྱག་སྐྱེ། 抬。

【增】或作 ཀྱག་ཀྱག 1.故意阻碍旁人的工作。2.濃密凝結成块。〔达〕

ཀྱག་ཀྱག ཀྱལ་ཀྱལ་བའམ་ངག་བཀྱལ་བའི་དོན། 語言嘈杂，語无倫次。

ཀྱག་ཀྱོག འཁྱོག་པོའམ་ཁང་པ་ལའང་། 1.弯曲，曲折。2.房屋。

ཀྱང་། ཡོད་ཀྱང་མཛེས་ཀྱང་ལྟ་བུ། 虽然，如說： ཡོད་ཀྱང་། 虽有； མཛེས་ཀྱང་། 虽美。

ཀྱང་ཀྱོང་། ཀོང་ཀོང་ལའང་། 1.怠惰。2.洼下。

ཀྱང་འང་ཡང་གསུམ། རྒྱན་དང་སྡུད་པའི་སྒྲ་ལ་འཇུག ཀྱང་འང་ཡང་ 三字作装飾詞与摄略詞。

ཀྱམ་ཀྱམ་པ། ལྷབས་སེ་ལྷབས་ལྟ་བུའམ་ཀྱི་ལི་ལི། 1.美丽，漂亮。2.光亮。(同) ཀྱམ་མེ་བ།

ཀྱམ་མེ་བ། (注同上)

ཀྱར་ཀྱོར་ཅན། འཁྱར་རེ་འཁྱོར་རེ་ཅན། 軟弱者，衰弱者，歪歪倒倒。

ཀྱལ་ཀ། ཀུ་རེའི་ཚིག་གམ་གོད་གཏམ། 1.詼諧語，开玩笑的話，譏笑。(同) ཀུ་རེ།

ཀྱལ་ཀྱལ། ངག་ཚིག་གིས་ཀྱལ་ཀྱལ་བ། 語言喧杂。【增】1.长平不圆的。2.如稻草中空无物的，无价值的。〔达〕

ཀྱལ་ད། ཤིང་ཞིག 一种树。

ཀྱི། ཡིད་ཀྱི་ཐབ་ཀྱི་ནས་ཀྱི་སྐྱེ་འབྲེལ་སྒྲ། 的，之。連接詞，用在 ད་བ་ས་ 三种后音之后，如 ཡིད་ཀྱི། 心意的；ཐབ་ཀྱི། 灶的；ནས་ཀྱི། 麦的。

ཀྱི་ཀུ། རྒྱན་ཞིག 一种装飾品。

ཀྱི་ལྕེ། ཙྭ་ཞིག 一种草。

【增】龙胆草科的草，分藍白两种。〔达〕

ཀྱི་སྟུ། ཕ་བ་དགོ་དགོ་ལྟ་བུ་ཞིག 一种类似“馬勃”的植物。

ཀྱི་བུན། སྐྱི་བུན་དེར་ལྟོས། 参看 སྐྱི་བུན་ 条。

【增】寒战，寒冷的感覺。〔达〕

ཀྱི་ལི་ལི། འོད་ཟེར་བཀྱ་བས་ཀྱི་ལི་ལི། 光亮，放光，发亮。

ཀྱི་ཧུད། སྨྲེ་ངག་འདོན་པའི་འབོད་པའི་སྒྲ། 嗚呼，哎呀（悲叹的呼声）。

【增】八寒地獄之一。〔达〕

ཀྱིང་བསིར། ཧྲུང་བསིར་བུ། 凉风，冷风。

ཀྱིན། འདུད་ཀྱིན་འདུག་བཟོད་ཀྱིན་འདུག 而（虚字，用于 ད་བ་ས་ 后音之后）。【增】动詞語尾，有时用 གྱིན་ 或 གིན། 〔达〕

ཀྱིལ་ལེ་ཉོན། ལེགས་པར་ཉོན། 諦听，好好地听！

ཀྱིས། བྱེད་སྒྲ་སྐྱེ་ཡིད་ཀྱིས་སྙིང་རེ་རྗེ། 由；以（虚字，具声，八轉声中第三格）。【增】具格的記号，用于 ད་བ་ས་ 三种后音之后。〔达〕

ཀྱུ་ཐུང་། ལྕགས་ཀྱུ་རིང་ཐུང་ལྟ་བུ། 短鉤。

ཀྱུ་རིང་། （注同上）长鉤。

ཀྱུ་རུ་ར། སྨན་སྐྱུ་རུ་ར་ལའང་། 山楂(葯名)。

ཀྱུ་རུ་རུ། སྐད་ཀྱིས་ཀྱུ་རུ་རུ། 声音悠揚。

ཀྱུག འཁྱུག་གནམ་ནས་ཀྱུག་ཀྱུག་བྱེད། 閃，如空中电光閃閃。

ཀྱུག་ཀྱུག འཁྱུག་གནམ་ནས་ཀྱུག་ཀྱུག་བྱེད། 閃爍，閃动，如空中电光閃閃。（同）ཀྱུག

ཀྱུང་བ། སྐྱུང་བུའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 སྐྱུང་བུ། 錐。

ཀྱུར་ཀྱུར། སྐད་ཀྱི་གདངས་ཀྱུར་ཀྱུར། 喃喃，呢呢。【增】小鳥囀鳴声。〔达〕

ཀྱུས། ལྕགས་ཀྱུས་བཏབ་པ། 用鉤（ཀྱུ 的第三轉声）。

ཀྱེ། ཀྱེ་གྲོགས་པོ་ཟེར་བ་དེ་ལ་འབོད་པའི་སྒྲ་ཟེར་བོད་སྒྲའང་། 喂！呼声，如喊：喂！朋友。（同）ཀྱེ་མ་འོ།

ཀྱེ་ཀྱེ། 喂！喂！（注同上）（同）ཀྱེ། ཀྱེ་མ་འོ།

ཀྱེ་རྡོར། དཔལ་ལྡན་ཁྲག་འཐུང་ཧེ་བཛྲ། 喜金剛（佛名），飲血喜金剛。

ཀྱེ་ནང་པོ། ཀྱེ་ཁང་པའི་བདག་པོ། 喂！主人。如喊：喂！店主。

ཀྱེ་མ། ཨ་དོད་འབོད་པ་ལྟ་བུ། 嗚呼（呼号声）。【增】惊忧或痛苦的呼声。〔达〕

ཀྱེ་མ་མ། （注同上）

ཀྱེ་མ་ཧོ། ངོ་མཚར་སྨད་དུ་བྱུང་བས་འབོད་པ།

惊呼，因覚希奇而呼叹。

ཀྱེ་མ་ཧོ། ཀྱེ་གྲོགས་པོ་ཟེར་བ་དེ་ལ་འབོད་པའི་སྒྲ་ཟེར་བོད་སྒྲའང་། 喂！呼声，如喊：喂！朋友。（同） ཀྱེ། ཀྱེ་ཀྱེ།

ཀྱེ་ཧོ། ངོ་མཚར་སྐད་དུ་བྱུང་བས་འབོད་པ། 惊呼，因惊奇而叹呼。（同） ཀྱེ་མ་ཧོ།

ཀྱེད། བསྐྱེད་ཅེས་དགོས་སོ་བཀྱེད་ཀྱང་།

1.＝བསྐྱེད། 发生。2.＝ བཀྱེད། 散布，斜倚。

ཀྱོ་བ། ལྕགས་ཀྱུ་ལའང་། 鉄鉤。【增】1.尖形鉄鉤。2.刺穿东西用的大針。〔达〕

ཀྱོག འཁྱོག་པོའམ་ཡོན་པའི་མིང་། 1.弯曲。2.歪斜。

ཀྱོག་ཀྱོག （注同上）

ཀྱོག་བཤད། ལོག་བཤད་ལྟ་བུ། 曲解，例如"倒說"，"邪說"。

ཀྱོང་། I. ཀོང་ཀོང་། 低洼，凹。

【增】或作 ཀྱོང་ཀྱོང་། 1.中空的，穴，窩，盘碟器皿的凹处。（与 ཀོང་ 同一語源）2.执拗，难駕御的。3.硬。〔达〕

II. ལག་ཆ་ཞིག 一种工具。

【增】小鏟。〔达〕（同） ཀྱོང་བུ།

ཀྱོང་ཀྱོང་། （注同上 I）

ཀྱོང་བུ། ལག་ཆ་ཞིག 小鏟；小刮刀。

（同） ཀྱོང་ II.

ཀྱོང་མོ། 鏟。

ཀྱོན་པ། བཀྱོན་པའམ་བསྐྱོན་པའི་མིང་དུ་སྣང་།

似即 བཀྱོན་པ་ 或 བསྐྱོན་པ། 斥責，呵罵。

ཀྲང་ངེ་། ཀ་རེ་བའི་དོན་ནམ་དྲང་པོར་སྡོད་ཚུལ།

1.直立。2.端直的姿势。

ཀྲད། ལྷམ་གྱི་རྡོག་ཀྲད་དང་གཞུའི་ཀྲད། 1.靴底皮。2.弓弦。

ཀྲད་ཀོར། གཞུ་འཐེན་ཀྲད་ཀོར། 拉弓的搬指。

ཀྲབ་ཀྲབ་པ། ལྷམ་སྒྲ་ལྟ་བུ། 扎扎，如靴声。

【增】＝འཁྲབ་པ། 頓脚跳足。〔达〕

（达无 པ་ 字）

ཀྲི་ཀྲི། རྒྱལ་པོ་ཀྲི་ཀྲིའི་ཟུར་ཆག 訖栗积王ཀྲི་ཀྲི་（古时国王名）之变音。【增】婆罗痆斯的佛教徒国王，据称曾扶助过迦叶佛。〔达〕

ཀྲིག་ཀྲིག ནན་ཏན་དང་དོན་མེད་སྒྲ་ལའང་། 1.殷勤恳切。2.无意义的声音。【增】1.＝ནན་ནན། 2.用脚手踏压。〔达〕

ཀྲིག་ཅར། ཆགས་ཅན། 有貪爱。

ཀྲུང་ཀྲུང་། བྱ་ཁྲུང་ཁྲུང་ལའང་། 鶴；雁。

ཀྲུམས། ཤའི་མིང་དུ་གསུངས་དེང་སང་དཀྲུམ་ཞེས་ཀྱང་བྲིས་སྣང་། 肉。（現在亦写作 དཀྲུམ་ 字）【增】敬語中用 གསོལ་ཀྲུམས། 〔达〕

ཀྲེ་ནག ཁོག་མའི་དྲེག་པ་ལྟ་བུ། 黑痂，如鍋上的污垢。【增】壶嘴。〔达〕

ཀྲེམས་པ། ཆུ་ཁྲིམས་སུ་བཙུག་པ་བཀྲམ་པ་ལྟ་བུ། 鋪散，展开，如以水灌溉。

ཀྲོག་ཀྲོག ལྷམ་སྒྲ་ལྟ་བུ་（དང་）། 卓卓（声音），如皮鞋声。【增】硬物脆物相摩軋的声音。〔达〕（达作 ཀྲོག་ཀྲོག ）

（同） ཀྲོག་འུར།

ཀྲོག་མེད། སྙོག་མེད། 无神，不結实，无

生命。【增】无气力。〔高〕

ཀྲོག་ཅར། ཉམས་སྒྲ་ལྟ་བུ་(དང་)། 卓鄔（声音），如皮鞋声。（同）ཀྲོག་ཀྲོག

ཀྲོང་། ཡར་སློངས་ཤིག 起来，站起。

ཀྲོང་ཀྲོང་། ཡར་ལངས་པ་ལྟ་བུ་རྣ་བ་ཀྲོང་ཀྲོང་ཟེར། 直立，竪起，如說：竪起耳朵。

【增】指人的时候，系端直而跪之义。〔达〕

ཀྲོངས། གསོད་དགོས་ན་སོད་ཅིག 杀害(命令詞)。

ཀྲོན། （原注缺）垂摆，悬吊。

ཀྲོམས། དགྲམ་པར་བྱ་དགོས་ན་ཁྲོམས། 散布，鋪开。

ཀླ་ཀློ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ་མླེཙྪཿཞེས་པ་སྟེ་མི་ཁོམ་པ་ཀླ་ཀློའི་ཡུལ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 印度語"蔑栗車"，无暇者，如說："蔑栗車国"。（即野蛮无文化的边国）【增】无法律的国家；未开化的民族；不文明的人种。〔达〕

ཀླ་ཀློ་ཁ། ཟངས་དམར་འདང་། 蔑栗車口（藻）。赤銅。

ཀླ་ཀློའི་སྤྲོས། སྒོག་པའི་མིང་། 蔑栗車之香（藻）。蒜。

ཀླག སྣམ་བུ་ལ་བའི་མིང་དུ་སྣང་བ་དང་ཆོས་ཀློག་བྱའི་མིང་དུའང་། 1.一种粗毛織品。2.所讀之"讀物"。【增】1.学习，讀。2.轉世的变化身。〔达〕

ཀླག་ཅོར་ཆེ། ཅ་ཅོ་ཆེ་དོན་མེད་སྒྲ། 喧鬧，嘈杂，无意义的声音。

ཀླད། གོང་ངམ་དབུ་ལའང་། 1.上面。2.頭。

【增】1.脑。2.即ཀླད་ཀོར། 3.第一。〔达〕

ཀླད་ཀོར། ཡི་གེའི་ཐི་ཡི་གྱི་ཐིག་ལེ་ལྟ་བུ། 頂圈，例如「ཐི་ཡི་」字上的圓圈。【增】放在字上的圓圈，代替字母 མ་字。〔达〕

ཀླད་རྒྱ། （原注缺）脑膜。

ཀླད་རྒྱས། 脑。

【增】扩充原文，发展原文。〔达〕

ཀླད་ཆུང་། སྒྲིམ་པོ་མེད་པའམ་སེམས་རྒྱུད་ཏན་ཏན་མེད་པ་ལྟ་བུ། 1.不勤謹。2.心志不坚定，无精神。

【增】小脑。〔达〕（同）ཀླད་མེད།

ཀླད་དོན། བསྟན་བཅོས་གཅིག་ལ་དབུ་མིང་ནས་ལུས་རྣམ་གཞག་པར་ཀླད་དོན་ཟེར། 始义，前义，如一书論，首從論名，安立論体，名为"前义"。

【增】1.原文的意义。2.普遍用指西藏經典前头梵語的名字，即梵言某某。〔达〕

ཀླད་པ། མགོའི་ཀླད་པ། 脑子。

【增】最高者。〔达〕

ཀླད་མེད། སྒྲིམ་པོ་མེད་པའམ་སེམས་རྒྱུད་ཏན་ཏན་མེད་པ་ལྟ་བུ། 1.不勤謹。2.心志不坚定，无精神。（同）ཀླད་ཆུང་།

ཀླད་ཚས། （未詳）

ཀླད་གཞུང་། མགོའི་ཀླད་ནས་གཞུ་གུ་བར། 始終，從头到尾。【增】脊髓。〔达〕

ཀླན་ཀ། རྩོད་པའི་གཞི་འཚོལ་བའམ་སྐྱོན་འཚོལ་བའམ་གླགས་འཚོལ་བ། 寻求爭点，找理由，找空子。【增】非难，責难，譴責。〔达〕

ཀླན་ཀ་འཚོལ། （注同上）

ཀླབ་པ། སྣམ་བུ་འཐུག་པོའམ་ལྭ་བའི་མིང་སྟེ་དེང་

སང་ཀ་ས་པ་ཡི་རེད་ལེགས་སྦྱར་སྐད་ལ་ཀམྦ་ལ་རེད། 厚布或毛織布，現在藏人都叫“岡巴利”。印度語原名 ཀམ་ལ།

ཀླས་པ། （注同上）

【增】藏人旅行时所用头巾。〔达〕

ཀླས་པ། མཐའ་ཀླས་ལྟ་བུ། 无（不可测义），如說：“无边”。【增】1.丰饒。2.无边，与 ལས 相等。3.无，与梵文阿字同义。〔达〕

ཀླུ། འོག་དང་བརྒྱད་དང་ཆུ་བདག་ཀླུ་རེར། 1.地下。2.八数。3.水主的龙。

ཀླུ་སྒྲུབ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ལའང་། 龙猛，龙树論师（佛教中观派的祖师）。

ཀླུ་ཆེན་བརྒྱད། ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་དགའ་བོ་དང་ཉེར་དགའ་འཇོག་པོ་སོགས་བརྒྱད། 欢喜龙王、近喜龙王等八龙。

ཀླུ་འཇོམས། སྟོབས་བཟང་ལའང་། 1.摧灭龙。2.賢力（遍入天神的长兄）。

ཀླུ་གཉན། ཀླུ་བཙན་པོའམ་ནུས་མཐུ་ཅན། 恶龙，凶龙。

ཀླུ་མཐར་བྱེད། མཁའ་ལྡིང་མིང་། 毁灭龙，消灭龙（藻）。大鵬鳥。【增】龙的首領。〔达〕（同） ཀླུ་ཟ། ཀླུ་ཡི་དགྲ།

ཀླུ་ནད། མཛེ་ནད་དང་ཤུ་བ་སོགས་ལའང་། 龙病。1.癩。2.水疱疮等。

ཀླུ་གདོན། མཛེ་ནད་དང་ཤུ་བ་སོགས་ལའང་། 龙灾，龙疫。1.癩。2.水疱疮等。【增】或作 ཀླུའི་སྐྱོན། 1.瘟疫。2.不明根源的病。〔达〕（达作 ཀླུའི་གདོན་པ་）（同） ཀླུ་ནད།

ཀླུ་མོ། ས་བདག་ཀླུ་མོ། 地神龙女。【增】龙王母，雌龙，雌蛇。〔高〕

ཀླུ་མོ་ཁྲག་མིག སྒྲ་གཅན་གྱི་མ། 血目龙女。罗睺的母亲。

ཀླུ་སྨན། ཆུ་མིག་སོགས་ལ་འདེབས་བྱེད་ཛ་ཏི་སོགས་ལྟ་བུ། 龙药，可投于泉水等中者，如肉豆蔻等。

ཀླུ་ཟ། མཁའ་ལྡིང་མིང་། 食龙（藻）。大鵬鳥。（同） ཀླུ་མཐར་བྱེད།

ཀླུ་ཡི་དགྲ། （注同上） 龙敌（藻）。（同） ཀླུ་མཐར་བྱེད།

ཀླུ་ཡི་འཇིག་རྟེན། ས་འོག་མིང་། 龙的世界（藻）。地下。【增】龙所住的下方世界。〔达〕（同） ཀླུ་ཡི་སྲིད་པ།

ཀླུ་ཡི་བདག་པོ། ཀླུའི་རྒྱལ་པོའམ་ཆུ་ལྷ་ལའང་། 1.龙王。2.水神。

ཀླུ་ཡི་དབང་ཕྱུག （注同上）

ཀླུ་ཡི་སྲིད་པ། ས་འོག་མིང་། 龙有（藻）。地下。（同） ཀླུ་ཡི་འཇིག་རྟེན།

ཀླུ་ཤིང་། ཤིང་བུམ་པ་དང་གེ་སར་དམར་པ་ལ་སོགས་པའི་ཀླུའི་ཤིང་། 1.瓶树。2.赤蕊等的龙树。【增】金皮树。〔达〕

ཀླུང་། ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོ་སྐྱིད་ཆུ་ལྟ་བུ། 大河流，如吉楚河（雅鲁藏布江北部支流名）。【增】1.河谷，流域。2.河。〔达〕

ཀླུང་རྟ། རླུང་རྟའི་མིང་དུ་གྲགས་པའམ་ཡང་ན་ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོའི་ཁར་རླུང་རྟའི་དར་ལྕོག་བཙུགས་… པའམ་རྣམས་ལྟ་བུ། 即 རླུང་རྟ། 1.风旗（祈禱幸福之旗）。2.大河碼头所插大旗。

ཀླུང་ལྡན། འབབ་ཆུ། 流水。

ཀླུང་པ། ཆུའམ་ཆུ་ཤུལ་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་བརྗོད་ཡུལ་ཀླུང་པ་སྟེ་ལུང་པ་ཡང་ཟེར། 等于 ལུང་པ། 有水流的区域，河谷。

ཀླུང་རབས་མེད་པ། ཆུ་ཀླུང་རྐང་པས་འགོག་མཐར་མེད་པ། 无极河，河深无渡涉之处。

ཀླུབས་པ། གྱོན་པའི་མིང་། 披挂，穿著。【增】1.佩装飾品。2.作为租賃人。3.一种藏族部族名。〔达〕

ཀླུས་བཏེག་པ། འོག་ནས་ཡར་བཏེགས། 撑持，由下向上支持。

ཀློ་བ། ཀླ་ཀློའམ་མི་རིགས་ཤིག་སྟེ་ཀློ་བ་སོགས་མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་ཡུལ་ལས་མི་རིགས་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་ཟེར། 1.蔑栗車(参考 ཀླ་ཀློ 条)。2.一个种族名,往罗瓦等边地,傳說有三十六族。

ཀློག ཀློག་པགས་པའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 ཀློག 皮袄。【增】羔皮袍，野羔皮袄。〔达〕

ཀློག་གི་སློབ་དཔོན། སྡེ་སྣོད་གསུམ་འཛིན་པ་པོ། 教讀师，教授三藏經典者。

ཀློག་གྲྭ། དགོན་པའམ་ཆོས་ཀློག་པའི་ར་བ། 1.寺院。2.讀經的学院。

ཀློག་འདོན། ཆོས་ཀློག་བཞིན་པའམ་ཀློག་པར་བྱེད་པ་པོ། 1.正讀誦經法。2.讀誦者。【增】高声朗誦，諷誦。〔达〕

ཀློག་པ། ཆོས་ཀློག་བཞིན་པའམ་ཀློག་པར་བྱེད་པ་པོ། 1.正讀誦經法。2.讀誦者。【增】讀誦，閱讀。〔达〕（同） ཀློག་འདོན།

ཀློགས། ཆོས་ཀློགས་ཤིག 讀吧！讀經吧！

ཀློང་། དཀྱིལ་དབུས་ཀྱི་དོན། 中央。【增】1.范圍，体量，容积，深度。2.广闊，界。〔达〕渦流，漩渦。〔高〕

ཀློང་དཀྱིལ། དཀྱིལ་དབུས་ཀྱི་དོན། 中心，中央。【增】正中心点。〔达〕（同） ཀློང་།

ཀློང་འཁོར། ཆུ་འཁོར་ལའང་། 水漩，漩渦。

ཀློང་དུ་གྱུར་པ། རང་དབང་ཐོབ་པའམ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ། 1.已得自在。2.已了解。【增】1.在其权力支配之下，被其制服。2.秘术的完成。3.完全完成或集中为一。〔达〕

ཀློང་བརྡོལ་བ། དཀྱིལ་ནས་ཕྱིར་བརྡོལ་བ། 涌，從中間冒出。

ཀློང་པ། རྟོག་མ། 油秽。

ཀློང་ཡངས། ཁོང་ཡངས་པའམ་བར་ཞིང་པོ་དང་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.心量寬。2.中間寬。3.广大。

དཀན། I. ཡར་རི་དཀན་གཟར་པོ་ལྟ་བུ། 陡壁。

II. ཁའི་ཡ་རྐན་གྱི་མིང་དུ་སྣང་། 似是口內上顎。

དཀན་གཟར་པོ། （注同上 I）

【增】悬崖，断巖。〔达〕

དཀའ་འགྲེལ། ཁག་ཤོས་སོགས་འགྲེལ་བ། 釋难疏，解釋难了解的文义者。

【增】注解。〔达〕

དཀའ་ཐུབ། ཁག་བཟོད་ཐུབ་པ་དང་ཁྱིམ་ཐབ་སྤངས་པ་ལའང་། 苦行（佛），能忍苦，弃舍家室。【增】1.苦行者。2.藏历元月。〔达〕（同） དཀའ་ཐུད།

དཀའ་ཐུབ་སྐྱེས། བརྒྱ་བྱིན་ལའང་། 苦行

生（藻）。帝釋（天神名）。

དཀའ་ཐུབ་དགྲ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 苦行敌（藻）。喜自在魔（天神名）。

དཀའ་ཐུབ་ཅན། 具苦行（藻）。I.མཆུ་ཟླ་བ་དང་དབོ་ཟླ་བ་དང་བུམ་པའི་ཁྱིམ་ལ་འདང་། 1.正月（星宿）。2.二月（翼宿）。3.宝瓶宫（十二宫之一）。

II. སྤང་སྤོས་ལ་འདང་། 甘松。【增】1.＝ཉོན་མོངས་པ། 2.苦行者。3.隐士。4.大自在（天神名）。〔达〕（同）དཀའ་ཐུབ་ཟླ་བ།

དཀའ་ཐུབ་གནས། ནགས་ཚལ། 苦行处，苦行林，林园。

དཀའ་ཐུབ་སྤྱོད་པ། དྲང་སྲོང་ལ་འདང་། 1.行苦行，修苦行。2.仙人。

དཀའ་ཐུབ་ཟླ་བ། མཆུ་ཟླ་བ་དང་དབོ་ཟླ་བ་དང་བུམ་པའི་ཁྱིམ་ལ་འདང་། 苦行月（藻）。1.正月（星宿）。2.二月（翼宿）。3.宝瓶宫（十二宫之一）。（同）དཀའ་ཐུབ་ཅན།

དཀའ་ཐུབ་ལེགས། དབོ་ཟླ་བ་དང་དབྱིད་ར་བའང་། 妙苦行（藻）。1.二月（翼宿）。2.正月（孟春）。

དཀའ་སྤྱད། ཁག་བཟོད་ཐུབ་པ་དང་ཁྱིམ་ཐབ་སྤངས་པ་ལ་འདང་། 苦行，能忍苦，弃舍家室。（同）དཀའ་ཐུབ།

དཀའ་བ། ཁག་པོ་དང་ནད་ཀྱི་མིང་ལ་འདང་། 1.困难，艰难。2.疾病。【增】或作དཀའ། དཀའ་བོ། 疼痛，苦痛。〔达〕

དཀའ་བ་མེད་པ། ལས་སླ་པོ། 不难，容易。

དཀའ་མོ་གདའ། ཁག་པོ་འདུག 困难。

དཀའ་ཚེགས་ཆེ། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་བྱེད་ཁག་པོ་ཆེན་པོ་དཀའ་སེ་བ། 1.苦恼。2.难做，困难。（同）དཀའ་ལས་ཆེ།

དཀའ་ཟློག་མ། ཧུ་མོ་ཨུ་སུཿ། 破苦行女（藻）。鄔摩天女（天神名）。
【增】乔哩妃的名字。〔达〕

དཀའ་ཟློག་བླ་མ། གངས་རི། 破苦行师（藻）。雪山名。

དཀའ་ལས་ཆེ། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་བྱེད་ཁག་པོ་ཆེན་པོ་དཀའ་སེ་བ། 1.苦恼。2.难做，艰难。（同）དཀའ་ཚེགས་ཆེ།

དཀར་སྐྱ། སྔོ་དཀར་ཅན། 灰白，青白色。

དཀར་ཁུང་། སྐར་ཁུང་གི་མིང་དུ་སྣང་། 似即སྐར་ཁུང་། 窗戶。【增】＝སྐར་ཁུང་།〔达〕

དཀར་ཁྲ་མེན། རྡོ་ཞིག 白晶，一种石。

དཀར་ཁྲིམ་མེ་བ། དཀར་འོད་གསལ་ལེ་བ་ལྟ་བུ། 白亮，如白光閃閃。
（同）དཀར་ཆེམ་མེ་བ། དཀར་ལྷག་གེ་བ།

དཀར་འཁྱིལ་ལེ། འོད་དཀར་འཁྱིལ་བ་ལྟ་བུ། 白光盘繞。

དཀར་གོང་། ཚིལ་ལྟ་བུའི་རྡོ་དཀར་པོ། 如羊脂的白石。【增】1.磁料粘土，白粘土，瓷泥。2.＝མེ་རྡོ། 燧石，火石。〔达〕

དཀར་ཆག མིང་གི་ཐོ་ཡིག 目录，名单，索引。【增】1.灰色。2.善，德，忠，公平。〔达〕

དཀར་ཆེམ་མེ་བ། དཀར་འོད་གསལ་ལེ་བ་ལྟ་བུ། 白亮，如白光閃閃。（同）དཀར་ཁྲོམ་མེ་བ།

དཀར་ལྷག་གེ་བ།

དཀར་ཆོས། དགེ་བའི་ཆོས་དང་ཞོ་དང་དར་བ་དང་འོ་མའི་ཟས་རིགས་ལ་འདང་། 白法（藻）。1.善法。2.酪。3.奶汁。4.奶制食品。

དཀར་འཇམ། གོས་ཆེན་ཞིག་ལ་འདང་། 1.白而柔軟。2.一种綢緞。

དཀར་ཐིག དགེ་བའི་ཞལ་འདེབས་དང་ས་དཀར་གྱི་རི་མོ་དཀར་ཐིགས་ལ་འདང་། 1.行善的捐献。2.用白土所彈的白綫紋。

དཀར་ཐིགས། （注同上）

དཀར་མདོག་ཅན། དངུལ་ལ་འདང་། 1.白色的。2.銀子。

དཀར་ལྡན། ཁྱབ་འཇུག་དང་ཟླ་བ་ལ་འདང་། 有白（藻）。1.遍入（天神名）。2.月亮。

དཀར་སྡུད་པ། འབུལ་སྡུད་པའམ་དགེ་བའི་ཐིགས་པ་ཞལ་འདེབས་སྡུད་པ་པོ། 1.收捐献。2.收供捐者。

དཀར་སྣང་། འོད་ཀྱི་སྣང་བ། 光明。

（同） དཀར་གསལ།

དཀར་པོ། ཁ་དོག་དཀར་པོ་དང་གཟའ་པ་སངས་དང་ས་མོ་སྦྲུལ་ལོ་དང་ཟླ་བ་ལ་འདང་། 1.白色。2.金星。3.己巳年。4.月亮。
【增】1.純淨，純洁。2.公正。3.才能。4.开化。5.有时指聪明。6.白銀。7.茅根草。8.有学問的人。〔达〕

དཀར་སྤྱད། འོ་མ་ཞོ་སོགས་ཀྱི་སྣོད། 盛奶酪的器皿。

དཀར་སྦྱང་བར་བྱེད། ཞོ་འོ་མ་སྦྱང་བར་བྱེད། 乞討乳酪。

དཀར་སྤྲོ། ཁ་ཟས་དང་དཀར་པོའི་ཟས་སྦྱར་བ་སོགས་ཀྱི་ཟས་སྟོན་ལ་འདང་། 1.飲食。2.素食等的宴会。

དཀར་ཕིབས། ཁང་པའི་དཀར་ཕིབས། 房屋的圓頂（常作望楼用）。

དཀར་ཕྱོགས། ཟླ་བ་ཡར་ངོ་དང་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་འདང་། 1.上弦月，上半月。2.善品（善业）。【增】有争执的两方中淸白无罪的一方。〔达〕

དཀར་ཕྱོགས་མཐའ། ཚེས་བཅོ་ལྔ། 白品边（藻）。月中之十五。

དཀར་ཕྱོགས་དང་པོ། ཚེས་གཅིག 第一白品（藻）。初一。

དཀར་ཕྱོགས་རྩ་བ། ཚེས་གཅིག 白品基本（藻）。（注同上）

དཀར་ཕྱོགས་རྫོགས་གསུམ་པ། བཅོ་ལྔའི་མིང་ལ་འདང་། 白品第三满（藻）。十五日。

དཀར་བ། དཀར་པོར་གྱུར་པ། 洁白，白色，白淨。

དཀར་འབབ། ཆུ་ཞིག 白流(藻)。一道河名。

དཀར་འབྲུམས་སུ། དཀར་ཐལ་དུ་གྱུར་པའམ་ཕྱེ་བ་ཧྲ་བུ། 1.純一白色。2.开显。
（同） དཀར་ལམ་དུ་བཏང་།

དཀར་མིན། སྡིག་པ་ལ་འདང་། 1.不白。2.罪恶。【增】1.黑暗。2.混乱。3.弯曲。〔达〕

དཀར་མིན་ལྟོ་འགྲོ། ཀླུ་ནག་པོ། 非白腹行（藻）。黑龙。

དཀར་མེ། མཆོད་མེ་ལ་འདང་། 1.酥油灯。2.供灯。【增】=ཆོས་མེ། 圣火。〔达〕

དཀར་མེར་རེ། འོད་མེར་མེར། 白閃閃，明光閃閃。

དཀར་མོ། དབྱངས་ཅན་མ་དང་འོད་ཟེར་ཅན་མ་དང་ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ་ལ་འདང་། 白女（藻）。1.妙音天女。2.光明天女。3.鄔摩天女。（以上皆天神名）。
【增】1.羊肉。2.白米。3.塞天女。〔达〕

དཀར་མོ་ཆེན་མོ། དབྱངས་ཅན་མ། 大白天女（藻）。妙音天女（天神名）。

དཀར་མོ་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 白女（藻）。鄔摩天女（天神名）。

དཀར་རྩི། ཚོན་རྩི་དཀར་པོ་ལ་འདང་། 白粉，白色顏料。【增】或作 དཀར་ཙི། 1.石灰，石灰水。2.粗棉布，裹伤布。3.白棉紗。〔达〕洗白。〔高〕

དཀར་འཛིན། འོ་མའི་ནུ་མ། 持白（藻）。乳房。

དཀར་ཞིང་ཞི། ན་ཞིག 一种盐。

དཀར་ཟལ། ཁྲ་ཁྲ་རིས་ཅན། 白色者（如牛色斑花者）。

དཀར་ཟླ། སྨིན་ཟླ་བ། 白月（藻）。五月（心宿值月）。

དཀར་འོད། སྲིན་བུ་མེ་ཁྱེར་ལ་འདང་། 1.白光。2.螢火。

དཀར་ཡོལ། ཇ་དཀར་དང་ཞལ་དཀར་ཏ་བུ། 瓷器。

དཀར་ལམ་དུ་བཏང་། དཀར་ཐལ་དུ་ཕྱུར་བའམ་ཕྱེ་བ་ལྟ་བུ། 1.純为白色。2.分开。（同）དཀར་འབྱམས་སུ།

དཀར་ལས། དགེ་བའི་མིང་། 白业（佛），善。

དཀར་ལས་གཞན་འགྲོ་བ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལ་འདང་། 离白（藻）。1.火。2.火神。

དཀར་གསལ། འོད་ཀྱི་སྣང་བ། 明亮，光明。
【增】漂亮，洁白。〔达〕（同）དཀར་སྣང་།

དཀར་ལྷག་གེ་བ། དཀར་འོད་གསལ་ལེ་བ་ལྟ་བུ། 白亮，如白光閃閃。
（同）དཀར་ཁྲོམ་མེ་བ། དཀར་ཆེམ་མེ་བ།

དཀུ། I. སྣུམ་བྱུགས་ཏེ་ལག་པས་མཉེད་རིག་པ་དང་བསྐུ་མཉེ་ཞེས་པ་མིན་ནམ། 涂油后用手揉搓，似即 བསྐུ་མཉེ།
II. གསུས་ཁོག་དང་དྲི་ང་བ་ལ་དྲི་མ་དཀུ་བ་དང་མཆི་མ་འཛག་པ་ལ་མཆི་མ་དཀུ་བ། 1.腹部。2.臭味之臭。3.落泪之落。
【增】=ལུས་ཀྱི་སྣ་ཟུར། 兩胁，胯骨。〔达〕

དཀུ་མཉེ། （注同上 I ）搓揉。
【增】坐毯，座位。〔达〕

དཀུ་ལྟོ་ཆེ་བ། ལུས་སྦོམ་ཆེའམ་གསུས་པོ་ཆེ། 1.身体粗大。2.腹大。（同）དཀུ་སྦོམ།

དཀུ་བརྟེན་པ། ལག་པ་དབྱི་མགོར་བརྟེག་པ། 叉腰，手支腰际。

དཀུ་སྦོམ། ལུས་སྦོམ་ཆེའམ་གསུས་པོ་ཆེ། 1.身体粗大。2.腹大。（同）དཀུ་ལྟོ་ཆེ་བ།

དཀུ་མ་རྙོངས། སྐེའི་དབྱི་མགོ་མ་བརྒྱངས་ཆ་མཉམ་པ། 腰平整，臀部不突，各部分匀称。

དཀུ་ཟླུམ་པོ། སྣ་ཟུར་མི་མངོན་པ། 腰圓，胯骨不显露。【增】1.肥圓的臀部。2.腹腔。〔达〕（达无 པོ་ 字）

དཀོན་ཅོག སངས་རྒྱས་དཀོན་ཅོག་ཆོས་དཀོན་ཅོག་དགེ་འདུན་དཀོན་ཅོག་གསུམ། དེ་དག་ཐེག་ཆེན་ཐེག་དམན་ལུགས་ལ་དབྱེ་བ་ཡོད། 宝（佛）。佛宝、法宝、僧宝合称三宝。

（同）དཀོན་མཆོག

དཀོན་ཅོག་པོ་བྲང་། གཙུག་ལག་ཁང་ལྷ་བྲ། 三宝宫，寺庙。

དཀོན་ཅོག་བརྩེགས་པ། མདོ་སྡེའི་ནང་ཚན་ཞིག 宝积（一部經典名，即大宝积經）。

དཀོན་མཆོག སངས་རྒྱས་དཀོན་ཅོག་ཆོས་དཀོན་ཅོག་དགེ་འདུན་དཀོན་ཅོག་གསུམ། དེ་དག་ཐེག་ཆེན་ཐེག་དམན་ལུགས་ལ་དབྱེ་བ་ཡོད། 宝。佛宝、法宝、僧宝合称三宝（佛）。

【增】宝物，珍品。〔达〕（同）དཀོན་ཅོག

དཀོན་གཉེར། དཀོན་ཅོག་གི་མཆོད་པའི་གཉེར་པ། 管家，管理三宝供物的人。【增】＝སྐུ་གཉེར། 寺庙中掌管供佛的僧人，香灯师，也称作ཨམ་མཆོད། 〔达〕

དཀོན་པོ། ཉུང་པར་དཀའ་བ། 稀少，难得。

【增】或作 དཀོན་མོ། 珍奇的，宝貴的。〔达〕

དཀོར། ནོར་སྤྱིའི་མིང་ཡིན་ཡང་ཕུལ་བའི་རྫས་ལ་ཕལ་ཆེར་དཀོར་ཟེར། 财物的总名，现在多称捐献（給寺院）的财物为དཀོར། 【增】＝རྫས 为 ནོར་的敬詞。〔达〕（同）དཀོར་ཟས།

དཀོར་སྐྱེད། ལྷ་ཁང་གཉེར་པའམ་དཀོན་གཉེར་ལའང་། 生财（藻）。1.神殿管理員。2.管理三宝财物者。（同） དཀོར་སྲུང་།

དཀོར་བ། ཕུལ་བའི་རྫས་ལ་སེར་སྣ་ཅན་མི། 舍不得捐献财物的人。【增】1.司庫。2.保管寺庙的捐款和财产的人。〔达〕

དཀོར་མི། （注同上）

དཀོར་ཟས། ནོར་སྤྱིའི་མིང་ཡིན་ཡང་ཕུལ་བའི་རྫས་ལ་ཕལ་ཆེར་དཀོར་ཟེར། 财物的总名，现在多称捐献的财物为 དཀོར། 【增】浪費金錢者。等于 ནོར་ཟས་པ། 〔达〕（同）དཀོར།

དཀོར་སྲུང་། ལྷ་ཁང་གཉེར་པའམ་དཀོན་གཉེར་ལའང་། 护财（藻）。1.神殿管理員。2.管理三宝财物者。（同）དཀོར་སྐྱེད།

དཀས་ཐག་པ། ཀས་ཐག་པ་སྟེ་ཉམ་ཐག་པ། 即 ཀས་ཐག་པ།等于ཉམ་ཐག་པ། 苦恼。【增】1.苦难，悲伤。2.激起厌恶。〔达〕（达无པ་字）

དཀྱིལ། དབུས། 中心，中央。

【增】底，基址。〔达〕

དཀྱིལ་ཀོང་། དཀྱིལ་ཀོང་ཀོང་། 中央低洼。

དཀྱིལ་དཀྲུང་། སྐྱིལ་ཀྲུང་ཞེས་པའང་སྣང་བཞུགས་པའི་ཚུལ། 跏趺坐式（佛）。亦写作སྐྱིལ་ཀྲུང་།

【增】两足交叉的坐式，盘膝坐。〔达〕

（达作 དཀྱིལ་དཀྲུངས་）

དཀྱིལ་འཁོར། གླིང་། 洲。【增】1.圆周，周圍，球圓，平圓面。2.曼荼罗，坛城。3.区域，范圍，环境，境界。〔达〕

དཀྱིལ་འཁོར་གང་། ཚེས་བཅོ་ལྔ་ལའང་།

1.輪圍圓滿。2.十五日。

དཀྱིལ་འཁོར་ཅན། ཟླ་བའི་མིང་། 有輪（藻）。月亮。【增】1.具有圆而神秘的图形的东西。2.图絵的密宗神殿。〔达〕

དཀྱིལ་ཆོག། ལས་བྱང་ཆོ་ག 坛軌（佛），浄业仪軌。

དཀྱིལ་ཐང་། གཟུགས་བརྙན་ཐང་ག 画象，絵画的佛象。

དཀྱིལ་ཐད། དབུས་ཀྱི་ཐད་ཀའམ་ཁ་ཐུག 中間对直。

དཀྱུ་བ་པོ། རྟ་དཀྱུ་བ་པོ། 跑者，如跑馬者。

དཀྱུ་བོ། ཅས་ཅུས་སམ་གཅུ་བོའི་དོན་དུ་སྣང་། 弯曲。似是 ཅས་ཅུས། 歪斜，或 གཅུ་བོ། 扭轉。

དཀྱུ་བྱ། རྟ་སོགས་མགྱོགས་པོར་དཀྱུ་བར་བྱ། 跑，如馬等快跑。

དཀྱུ་ས། རྟ་དཀྱུ་ས། 跑馬場。

དཀྱུས་ཐག་ཅི། ཐག་རིང་ཐུང་ཅི། 距离，多么远近，远近如何。

དཀྱུས་པ། མགྱོགས་པོར་དཀྱུས་ཟིན་པ། 跑，已快跑。

དཀྱུས་མ། སྤྱི་ཐུན་མོང་བའི་དོན། 总，共同。【增】通常，平常，庸俗。〔达〕

དཀྱུས་མོ། མགྱོགས་པོའམ་མྱུར་པོ། 快，速。

དཀྱུས་བཞིན། ཐུན་མོང་གི་ཚུལ་བཞིན། 照常，如一般的情况。

དཀྱུས་རིང་། སྲིད་དུ་རིང་། 竪长。【增】广闊，大，长。〔达〕

དཀྱུས་སུ། I. འཕྲེད་དུ་མ་ཡིན་པར་འཕྲུན་རིང་དུའམ་སྲིད་དཀྱུས་སུ། 非横斜，直着，順着。
II. སྤྱིར་རམ་ཐུན་མོང་དུ། 一般地，共同地。

དཀྱིལ་ཆེ་བ། ཁོངས་ཡངས་པའམ་སྟོད་ཁོག་ཀུ་ཡངས་པའི་མིང་། 1.胸部寛广。2.上身寛大。【增】容量寛广，寛宏大量。〔达〕

དཀྱིལ་པོ་ཆེ། （注同上）【增】万有，宇宙。〔达〕

དཀྱོག་བཤད། ཀྱག་ཀྱོག་བྱས་ནས་བཤད་པ། 曲解，歪曲解說。

དཀྱོར་འཁྱིན། གཡོ་སྒྱུའི་ལས། 曲行，諂誑之业，欺詐的行为。【增】可能推倒的，被推动的，能跌倒的。〔达〕

དཀྲི་བ། རས་དཀར་པོས་དཀྲི་བར་བྱ་ལྟ་བུ། 纏繞。【增】1.在古藏文中的意义是指导学生，由学問的某一阶段到另一阶段。2.包裹。3.圈套，使入圈套。〔达〕

དཀྲི་བ་པོ། རས་དཀར་པོས་དཀྲི་བ་པོ་ལྟ་བུ། 纏繞者。【增】包裹者。〔达〕

དཀྲིགས། I.གྲངས་ཀྱི་གནས། 頻婆罗（数名）。【增】千万亿。〔达〕
II. གཏམས་པའམ་ཁེངས་པ་ལའང་། 布满，充满。【增】濃密，密集。〔达〕

དཀྲིགས་ཆེན། 大頻婆罗（数名）。

དཀྲིགས་ལྡན། དབྱར་ཁའམ་སྤྲིན་དཀྲིགས་ལྡན། 1.夏季。2.有云蔭复。

དཀྲིལ་ལེ། དཀྲིལ་ལེའམ་ལྷལ་ལེ། 1.圓整。2.明了。

དཀྲིས་པ། རས་ཀྱིས་དཀྲིས་ཟིན་པའི་དཀྲིས་མའམ་དཀྲིས་རས་ལྟ་བུ། 1.纏繞，如用布已纏裹。2.纏布。【增】1.圍繞，包圍，使入圈套。2.=བཅིངས་པ། 〔达〕

དཀྲིས་མ། （注同上）

དཀྲུག་པ་པོ། འཐབ་རྩོད་འཁྲུག་པར་བྱེད་པ་པོ། 攪乱者。

དཀྲུག་བྱ། འཐབ་རྩོད་འཁྲུག་པར་བྱེད་པ་པོ་ཕན་ཚུན་དཀྲུག་པར་བྱ། 所扰，扰乱的事。

དཀྲུགས་པ། བསྲུབས་པའམ་དཀྲུགས་ཟིན་པ། 已攪，已扰动。【增】煽动,激动,煩扰，扰乱，混乱，攪拌，轉动，搀杂。〔达〕

དཀྲུམ། ཤའི་མིང་ཀྲུམས་ཞེས་པའང་། 肉，亦作 ཀྲུམས།

དཀྲུམ་མདའ། མེ་མདའ་ཐུང་ཐུང་། 手枪，短枪。

དཀྲུམ་པ་པོ། ཁ་དཀྲུམ་པ་པོའམ་གཞུ་ཀྱུ་དཀྲུམ་པ་པོས་དཀྲུམ་པར་བྱ་རྒྱ་བུ། 打碎者。

དཀྲུམ་ཕག ཕག་ཤ། 猪肉。

དཀྲུམ་བྱ། ཁ་དཀྲུམ་པ་པོའམ་གཞུ་ཀྱུ་དཀྲུམ་པ་པོས་དཀྲུམ་པར་བྱ་རྒྱ་བུ། 破碎。

དཀྲུམས་པ། དུམ་བུ་དུམ་བུར་བྱས་ཟིན་པ། 破碎，破成一片一片。

དཀྲེ། པོ་མཚན་གྱི་ཏོག 龟头，男性生殖器的頂端。

དཀྲོག་པ་པོ། འོ་མ་དཀྲོག་པ་པོ། 攪者。

དཀྲོག་བྱ། དཀྲོག་བྱའི་འོ་མ་ལྟ་བུ། 所攪，如所攪的奶。

དཀྲོགས་པ། འོ་མ་དཀྲོགས་ཟིན་པའམ་བསྲུབས་པ། 已攪，如奶已攪。

དཀྲོང་བསྐྱེད། སྐད་ཅིག་གིས་བདག་ལྷར་བསྐྱེད་པའམ་སྐད་ཅིག་དཀྲོང་བསྐྱེད་ཟེར། 頓生，頓起(佛)，如一刹那之間，自身頓起为天神，称为頓生。【增】瞬息生起，即刻了解。〔达〕

དཀྲོངས་པ། བསད་པའམ་བཀུམས་པའི་མིང་། 杀害。

དཀྲོལ་བ། དགོངས་པ་བཀྲོལ་བའམ་བཅིངས་པ་བཀྲོལ་བ་དང་ཁྲོལ་ཁྲོལ་ཞེས་བཀྲོལ་བ། 1.解釋意旨。2.解放束縛。3.使乐器发声。【增】免除，赦免，寬恕。〔达〕

དཀྲོལ་བ་པོ། རོལ་མོ་ཁྲོལ་ཁྲོལ་ཞེས་དཀྲོལ་བ་པོ། 奏乐者。

དཀྲོལ་བྱ། རོལ་མོ་དཀྲོལ་བར་བྱ། 所奏(指乐器)。

བཀག་པ། ལམ་ལྟ་བུ་བཀག་ཟིན་པ། 阻挡，阻塞，如路已阻断。【增】1.用于 བཀག་ལངས 中，衣箱盖子；西藏皮箱的周边。2.妨碍，防止，禁止。〔达〕(达无 པ་ 字)

བཀང་བ། གང་བར་བྱས་པའི་མིང་། 盈滿，已装滿。

བཀད། ཐགས་ཀྱི་བཀད་དང་མགོ་འི་བཀད་ལའང་བཀས་པའི་བཀད། 1.經紗。2.從头开始。3.已破裂。

བཀད་གཉིས་པ། ལན་གཉིས་པ། 第二次。

བཀད་དང་པོ། ལན་དང་པོ། 初次。

བཀད་ས། ཚོགས་སའམ་འདུན་སའི་མིང་དང་མེ་ཁང་སོགས་ལའང་སྣང་། 1.集会处。2.厨房。【增】ཟས་ཀྱི་གཡོས་ས། 1.烘烤大麦玉米等谷物的地方，飲食店。2. རང་སྡོད་ས། 自家住所。3.节日所建立的敞厅或棚。〔达〕食堂，会堂。〔本〕

བཀན་པ། བཀན་ཟིན་པ། 仰起；伸起。【增】1.連根拔起或撬起。2.使弯曲。3.数过又倒数称为 ཡང་བཀན། (亦称從右向左数)。4.放置，压，貼近。5.握紧，伸展。〔达〕

བཀན་པར་བྱེད་པ། འཁྲིག་པ་བྱེད་པའི་མིང་

ལའང་། 1.仰倒。2.淫欲。

བཀན་བྱ། ལུས་ཀྱིས་ཡར་བཀན་པར་བྱའམ། 仰；伸。

བཀབ་པ། གཡོགས་པའམ་ཁེབས་ཟིན་པ། 已复，已盖。

བཀའ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཐམས་ཅད་བོད་དུ་བསྒྱུར་བ་དེ་ལ་བཀའ་འགྱུར། 教誡，譯成藏文的佛的一切教誡，称为བཀའ་འགྱུར། 甘珠尔。【增】吩咐，命令，訓令，誥誡。〔达〕

བཀའ་བཀྱོན། གཤེ་གཤེ་བཏང་བའམ་བསྡིགས་པ། 1.責备，呵罵，申斥。2.恐吓。

བཀའ་བཀྲོལ། དགོངས་པ་བཀྲོལ་བ། 1.解釋意旨。2.恕罪。【增】休假。〔达〕

བཀའ་ཁོལ། བཀའི་འཁོར་གཡོག 受指使的仆人。【增】即 གལ་ཆེ་བའི་བཀའ། 极重要的命令。〔达〕(同) བཀའ་འཁོར།

བཀའ་ཁྱབ། (原注缺) 布告。
【增】命令，法令，公告。〔达〕

བཀའ་འཁོར། བཀའི་འཁོར་གཡོག 受指使的仆人。【增】侍者，随員，从者。〔达〕
(同)བཀའ་ཁོལ།

བཀའ་ཁྲིམས། ཁྲིམས་ཡིག་ལྟ་བུ། 法律,法典。

བཀའ་གྲོས། བཀའ་མོལ། 商議，会議。

བཀའ་གླེགས། བཀའི་གླེགས་བམ། 函卷，如經函。【增】=ཕྱག་བྲིས། 信札，手书，亲笔。〔达〕

བཀའ་བགྲོ། བཀའ་མོལ་བགྲོ་བར་བྱ། 商議。
【增】討論，辯論，斟酌。〔达〕(达作 བཀའ་བགྲོ་བ་)

བཀའ་མགྲོན། བཀའ་ཤག་གི་མགྲོན་གཉེར། 噶厦（西藏地方政府办公厅）中的知宾。

བཀའ་འགྱུར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཐམས་ཅད་བོད་དུ་བསྒྱུར་བ་དེ་ལ་བཀའ་འགྱུར། 甘珠尔(音譯),譯成藏文的佛的一切教誡,称为甘珠尔。

བཀའ་རྒྱ་མ། གསང་བ་བཀའ་རྒྱ་མ། 密封，如秘密印封的經論。
【增】1.公告，許可証书，书信，通知。
2.བཀའ་གསང་བ་ཅན། 密訓。〔达〕

བཀའ་བརྒྱུད་པ། བཀའ་གདམས་པའི་མན་ངག་བརྒྱུད་པའི་རྒྱུད་པ། 噶举巴（音譯，佛教宗派名），傳承“教授”为主的一派。

བཀའ་བསྒོ། བཀའ་འཕྲིན་བསྒོ་བར་བྱ། 差使。
【增】1.祈告神灵。2.指令，格言。〔达〕

བཀའ་བསྒོས་པ། བཀའ་བཅོལ་བ་ལྟ་བུ། 发布命令，嘱托。【增】驅邪者的律令。〔达〕

བཀའ་ཆད། ཁ་ཆད་ཁྲིམས་བཅད་པ། 处罰罪犯。【增】依法治罪，按律懲罰。〔法〕

བཀའ་ཆེམས། ཞལ་ཆེམས་འཆི་ཁ་མའི་གདམས། 遺囑。【增】＝ ཞལ་ཆེམས་ 系 ཁ་ཆེམས་ 的敬詞。〔达〕

བཀའ་མཆིད། སྙིང་གདམ་གསོལ་བའམ་གནང་བའམ་སྐད་ཆ་བྱས་པ། 1.談話。2.請求。3.許諾。4.商量。【增】＝ བཀའ་ལན་ 或 གསུང་གྲོགས། 1.回示，指令。2.会議，談判。3.討論，辯論。〔达〕(同) བཀའ་མོལ།

བཀའ་ཉན། གཡོག་པོ་ཅི་བགྱི། 使者，仆役。
【增】1.服从，尽職，服从命令。2.某人的护卫神，称为某人的 བཀའ་ཉན། 〔达〕

བཀའ་གཉན། བཙན་དགན་ཆེ་བ། 严令，严肃重要。【增】严厉的指挥者，又地神的名字。〔达〕

བཀའ་བདགས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁྲིམས་སུ་བདགས་པའམ་ཁྲིམས་བསྒྲགས་པ་ལྟ་བུ། 1.住在佛戒。2.宣布規律。【增】= ཁྲིམས་བསྒྲགས་པ། 1.公布的命令。2.占星家，研究星学者。〔达〕 宣誓。〔本〕

བཀའ་རྟགས། ཐམ་ག་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་ཡིག 盖有印信的法令。【增】1.=ཕྱག་དམ། 印記。2.箴言，格言。〔达〕（同）བཀའ་ཐམ།

བཀའ་བསྟན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དང་མཁས་པའི་བསྟན་བཅོས་གཉིས། 經論（佛),佛說的經和智者所造的論。

བཀའ་ཐམ། ཐམ་ག་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་ཡིག 盖有官印的法令。【增】=ཕྱག་དམ་ 或 དམ་ཕྱག 鈐記，印鑑。〔达〕（同）བཀའ་རྟགས།

བཀའ་དྲི། དྲི་བ་ཞུ་བ། 請問。

བཀའ་དྲིན། སློབ་དཔོན་གྱི་བཀའ་དྲིན་ལྟ་བུ། 恩惠，恩德，如师长的恩德。【增】དྲིན་ 的敬詞，仁慈，好意。〔达〕

བཀའ་དྲུང་། བཀའ་ཤག་གི་དྲུང་ཡིག 噶厦（西藏方地政府办公厅）中的秘书。

བཀའ་སྡོད། བཀའི་ཐ་ཚིག་ལ་གནས་པའམ་ཆོས་སྐྱོང་པོ་ཉའམ་གཡོག་པོ། 1.坚守誓言。2.护法神。3.仆人。【增】也写作བཀའ་བསྡོད། 待命者，从者，侍者，副官，傳令官，护法部属。〔达〕(同)བཀའ་འབངས། བཀའ་སྲུང་།

བཀའ་པོད་ལྔ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དང་དབུ་མར་གཉིས་དང་མངོན་པ་མཛོད་དང་འདུལ་བ་དང་ལྔའོ།། 五部大論：釋量論、入中論、現观庄严論、俱舍論、及毗奈耶論。

བཀའ་ཐེབ་པ། བཀའ་ཡོང་བ་ལྟ་བུ། 受命，如接受教令。（同）བཀའ་བབ་པ།

བཀའ་འཕྲིན། བཙོལ་བའི་ཚིག 使命，吩咐，嘱托的話。【增】命令的信件。〔达〕

བཀའ་བབ་པ། བཀའ་ཡོང་བ་ལྟ་བུ། 受命，如接受教令。【增】1.訓戒，指示书，命令状。2.履行委托的任務，接受高等職务的喇嘛或圣者。完成导师所付与的使命的喇嘛。〔达〕（达为 བཀའ་བབས་）（同） བཀའ་ཐེབ་པ།

བཀའ་དབང་། བློན་པོའི་མིང་། 大臣，宰相。

བཀའ་འབངས། བཀའི་ཐ་ཚིག་ལ་གནས་པའམ་ཆོས་སྐྱོང་པོ་ཉའམ་གཡོག་པོ། 1.坚守誓言。2.护法神。3.仆人。（同） བཀའ་སྡོད། བཀའ་སྲུང་།

བཀའ་བྲིས། བྲིས་པའི་བཀའ། 书写的教誡。【增】敬詞为 བཀའ་ཤོག 信，亲笔信，亲笔，自署。〔达〕

བཀའ་བློ་བདེ། བཀའ་ལ་གུས་བཞིན་པ། 受教,恭受教誡。【增】=བཀའ་བློ་ཕོ་བ། 1.慇懃,恭敬的执行命令。2.因留意于菩提心而衷心喜悦的人。 3.容易理解所接受的命令的人，領悟上級意图的人。 4.善談，有口才的。〔达〕（达有詞尾 པ་字）

བཀའ་བློན། བློན་ཆེན། 嘎倫（音譯),大臣。

བཀའ་མོལ། གླེང་གཏམ་གསོལ་བའམ་གནང་བའམ་སྐད་ཆ་བྱས་པ། 1.談話。2.請求。3.許可。4.商量。（同）བཀའ་མཆིད།

བཀའ་བཅན། གཏན་ལ་ཕབ་པའི་བཀའ། 严命，决定的命令。

བཀའ་སློབ། བཀའ་གསུང་རོགས་གནང་། 請教，請求賜教。【增】說（說話者为高貴的人，随各种环境，有命令，詢問，請求，講述，回答等义。在古典中，几乎全指佛說或国王說）。〔达〕（达作 བཀའ་སློབ་པ་）

བཀའ་བསླབ་པ། བཀའ་གསལ་དུ་བྱས་པའམ་བཀའ་གསུངས་པ། 1.明白的講过。2.已教訓。

བཀའ་ལས་འགོངས། བཀའ་ལས་འདས་པ། 違背命令。

བཀའ་ལུང་། ཀློགས་ལུང་གནང་བ་ལྟ་བུ། 傳教，如傳誦經典。【增】命令，教訓。〔达〕

བཀའ་ཤག བོད་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཆེན་མོ། 嘎厦（音譯），西藏地方政府办公厅。【增】拉薩四大臣的会議院。〔达〕

བཀའ་ཤོག ཡི་གེ 书信（敬）。【增】由上級所下文书的通称：訓令，奖状，护照，公函。〔达〕

བཀའ་སྲུང་། བཀའི་ཐ་ཚིག་ལ་གནས་པའམ་ཆོས་སྐྱོང་པོ་ཉའམ་གཡོག་པོ། 1.安住誓愿。2.护法神（佛）。3.仆人。（同）བཀའ་སྡོད། བཀའ་འབངས།

བཀར། བཀའ་ལ། 依經，依命令（བཀའ་ 的第七轉声）。【增】或作 བཀར་པ། 1.依据法律，使其合法。2.布告，宣布。〔达〕

བཀར་འཇོག ལོགས་སུ་བཀར་ཏེ་བཞག་པ། 另外安放。

བཀར་བཏགས་པ། བཀས་ཟིན་པའི་དོན་དང་ཁྲིམས་སུ་བཏགས་པའམ་ཁྲིམས་བསྒྲགས་པའི་དོན་དང་…… བཀའ་བཏགས་པའང་། 1.已指定。2.付諸法律。3.宣布法律。4.令住佛教。

བཀར་བ། ལོགས་སུ་བཀར་ཟིན་པ། 另外提出，分出。【增】1.分开，搬开，挑选，排斥。2.吹毛求疵的质問，提出抱怨的詰难。〔达〕

བཀལ་བ། སྐུད་བཀལ་ཟིན་པ་དང་ཁལ་མ་བཀལ་བ་དང་ཁྲལ་བཀལ་བའང་། 1.紡綫。2.令牛馱載。3.派税。

བཀས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིས། 以教，由佛的教誡（བཀའ་ 的第三轉声）。

བཀས་བཅད་པ། བཀའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བཅད་པ། 以法律制裁，以法律处罰。

བཀས་པ། ཤིང་གཤགས་པའམ་བཀས་ཟིན་པ། 1.劈木柴。2.已破裂。

བཀུ་བ། ཁུ་བ་བཀུ་བའམ་བཙོན་པའི་མིང་། 熬煎，煎出药汁。【增】精，精华，精髓。〔达〕

བཀུག་པ། ཚུར་བཀུག་ཟིན་པ། 拖向前，召引，吸收。

བཀུམ་པ། གསོད་པའི་དོན། 弑，杀害。【增】毁灭。〔达〕（同）བཀུམ་བཞིན་པ།

བཀུམ་བཞིན་པ། （注同上）

བཀུམས་པ། བསད་པའི་མིང་སྟེ་ཁྲམས་སུ་བཙུག་པ། 弑，杀害，已教人杀害。

བཀུར་སྟི་བྱ་བ། མཆོད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ། 敬事（佛），供养。【增】尊敬，尊敬的表示，恭敬款待。〔达〕

བཀུར་འདེབས། སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 སྐུར་འདེབས། 毁謗。

བཀུར་བ། ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་བཀུར་བའམ་ཕ་མ་ལ་བཀུར་བ་དང་བསྟོད་པའམ་མཆོད་པ་ལ་འང་། 1.尊敬，如尊敬有学問者，孝敬父母。2.称贊。3.供养。【增】1.携带，运送。2.= ཉེས་པ། 誹謗，亵瀆。〔达〕（同）བཀུར་བརྗོད།

བཀུར་བའི་ལས། རིམ་གྲོའི་ལས་སམ་མཆོད་པར་བྱ་བ། 1.承事的事业，表示尊敬的事业。2.修供养的事业。

བཀུར་ཚིག བསྟོད་ཚིག 恭維語，称贊語。

བཀུར་བརྗོད། ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་བཀུར་བའམ་ཕ་མ་ལ་བཀུར་བ་དང་བསྟོད་པའམ་མཆོད་པ་ལ་འང་། 1.尊敬，如尊敬有学問者，孝敬父母。2.称贊。3.供养。（同）བཀུར་བ།

བཀུར་འོས། མཆོད་བྱའི་གནས། 所应供奉之处。
【增】有应恭敬的价值，可尊重的。〔达〕

བཀུས་ཏེ་བོར་བ། ཇའི་ཁུ་བ་བཀུས་ཏེ་འམ་བཏོན་ཏེ་ཇ་རོ་བོར་བ་ལྟ་བུ། 熬而抛弃，如熬出茶汁，抛弃茶渣。

བཀུས་པ། （注同上）煎熬。
【增】炼精提药。〔达〕

བཀོག་པ། རྡོ་ལྟ་བུ་ས་ནས་བཀོག་ཟིན་པ། 拔出，如把石头从土中掏出。
【增】འགོག 的完成式。〔达〕

བཀོད་ལྡན། གཞུ་ཡི་ཁྱིམ་འང་། 人馬宫（十二宫之一）。【增】=ཟླ་བ་བཅུ་གཅིག་པ་ 或 དགུན་ཟླ་འབྲིང་པོ། 藏历的十一月。〔达〕

བཀོད་པ། ཡི་གེར་བཀོད་ཟིན་པ། 已登記，已登載。【增】排列，建設，建造，計划，布置，安排。〔达〕

བཀོད་མའི་ཆུ། ཆུ་མིག་ཀྱེན་དུ་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་གཏོད་པ་ཞིག 噴泉，泉水向上不断冒出者。

བཀོན་པ། ཁོང་ཁྲོས་པའི་མིང་དང་བསྐོན་པ་ལ་འང་། 1.忿恨，怨恨。2.穿。3.騎。
【增】=འཁོན་པ། 恨。〔达〕

བཀོར་མགོ་བྱེད་པ། གྲབས་གསོས་བྱེད་པ། 起首，发起，預备，筹备。

བཀོལ་བ། གཡོག་པོ་བཀོལ་ཟིན་པའམ་ཟུར་དུ···· བཀར་ཏེ་བཀོལ་བ་འང་། 1.已驅使仆役。2.另外提出。
【增】1.煎煮。2.奴役，雇用。〔达〕

བཀོལ་བྱ། ཁོལ་པོ་བཀོལ་བར་བྱའམ་གཡོག་པོ་བཀོལ་བར་བྱ། 指使，派，如使唤仆役。

བཀོལ་མ་བཏུབ་པ། བསྒོ་བ་ནར་གཞོན་པ་ལྟ་བུ། 不能使唤，如不受教誡。

བཀོལ་མག གཡོག་མག་གམ་ཁོལ་པོ། 1.贅婿。2.仆役。

བཀྱལ་བ། ངག་འཁྱལ་བྱས་པའམ་བཀྱལ་བ། 妄語，或杂秽語。【增】无稽之談，狂妄之言。无謂的話。〔达〕

བཀྱིག་བྱ། རྐུན་མ་ལྟ་བུ་ཐག་པས་བཀྱིག་བྱ། 所綁，被縛。

བཀྱིགས་པ། ཐག་པས་བཅིངས་ཟིན་པ། 已捆綁。

བཀྱེ་བ། འོད་འཕྲོས་པའམ་འོད་བཀྱེ་བ་ལྟ་བུ་ཁྱབ་པའམ་སྤྲུལ་པ་བཀྱེ་བ་འང་། 放射，分布，如放光，貫入，或分現化身。
【增】派遣，发送，令其前来。〔达〕

བཀྱེད། རྒྱ་བཀྱེད་དང་རྒྱ་བསྐྱེད་ཅེས་པའང་འཕེལ་བར་བྱེད་པའམ་འཕོ་བ་ལའང་། 1.广发大心，广說，增广。2.轉移。
【增】向后弯曲，斜倚。〔达〕 向后傾斜。〔法〕

བཀྱོན་པ། དགེ་སློབ་ལ་བཀའ་བཀྱོན་པར་བྱ་ལྟ་བུ་བཀའ་བཀྱོན་ཞིན་པའམ་བསྡིགས་པ། 1.斥責，訶責，如斥責弟子。2.恐吓。
【增】毆，責罰。〔达〕

བཀྱོན་བྱ། （原注同上） 1.被斥，被訶斥，如斥責弟子。2.恐吓。

བཀྲ་བ། ཧྲར་པོའམ་འོད་བཀྲ་བའམ་ཁྲ་ཁྲར་བྱས་པ་དང་ཙངས་པ་ལའང་། 1.光明閃爍。2.华丽。3.蜥蜴。【增】杂彩色，壮美（指容顏），有光泽，肥壮（指动物言）。〔达〕

བཀྲ་བའི་སྐད་འབྱིན། དབྱངས་ལྡན་ཞེས་པའི་བྱ་ཞིག 出美妙音（藻）。一种鳥名。
【增】གར་སྒྲོང་ག་ཏ་鳥的名字。〔达〕

བཀྲ་བའི་འོག་པག་ཅན། མ་བྱའི་མིང་། 美丽装飾者（藻）。孔雀。

བཀྲ་བར་བྱེད་པོ། རི་མོ་མཁན། 作画者，絵画师。

བཀྲ་བར་དམིགས། རགས་པ་ཙམ་གོ་བའམ་འཛིན་པ། 緣相，粗分了解，了解大概。
（同）བཀྲ་བར་འཛིན་པ།

བཀྲ་བར་འཛིན་པ། （注同上）取相。

བཀྲ་ལྷལ་ལྷལ་བྱས། འོད་གསལ་བར་ཤར་བའི་དོན། 明光閃閃，光明晃耀。

བཀྲ་ལམ་འཆར། （注同上）光华。

བཀྲ་ལམ་མེ། （注同上）光彩。
【增】＝ཁྲ་ལམ་མེ། 眩目的，眩耀。〔达〕

བཀྲ་ཤིས། གཟའ་མིག་དམར་དང་དགེ་བའམ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་དོན། 吉祥。1.火曜。2.善。3.圓满。【增】昌盛，幸福，幸运。〔达〕

བཀྲ་ཤིས་ཅན། འབྲུ་ཞིག་ལའང་། 有吉祥（藻）。一种粮食名。
【增】一种香料名。〔达〕

བཀྲ་ཤིས་བཏགས་བརྒྱད། 八吉祥相（佛）。
【增】八吉祥表象：宝伞、金魚、宝藏瓶、妙蓮、右旋白螺、吉祥結、胜幢、金輪。〔达〕

བཀྲ་ཤིས་དུང་། དུང་དཀར་གཡས་འཁྱིལ། 吉祥螺，右旋白螺。

བཀྲ་ཤིས་སྟོབས་ལྡན། གཟའ་མིག་དམར། 吉祥輻（藻）。火曜。

བཀྲ་ཤིས་རྫས་བརྒྱད། 八吉祥物（佛）。
【增】八吉祥物：明鏡、牛黄、奶酪、茅根草、木瓜、右旋白螺、銀硃、白芥子。〔达〕

བཀྲ་ཤིས་ཤོག ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་ཤོག 愿吉祥，惟愿圓滿吉祥（祝詞）。

བཀྲ་སྲི། མི་མ་ཡིན་པ་འདྲེ། 非人，鬼。

བཀྲག ཁ་དོག་འོད་ཅན་གཟི་བརྗིད་ཅན་ལྟ་བུ། 光华，灿烂，閃爍。
【增】འོད་སྟོང་སྟོང་མདངས་ཡོད་པ། 耀目的光，光泽。〔达〕

བཀྲག་མདངས། （注同上）

བཀྲབ་བྱ། དཔོན་པོས་བཀྲབ་པར་བྱ། 爱护。

བཀྲབས་པ། དཔོན་པོས་འདེམས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已选拔。

བཀྲམ་པ། མེ་ཏོག་བཀྲམ་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已散布，如散花。

བཀྲལ་བ། ཁྲལ་བཀྲལ་བ་ལྟ་བུའམ་དགོངས་པ······བཀྲོལ་བ་ལའང་། 1.指派，如派税(令担負)。2.解釋意旨。【增】任命，指定。〔达〕

བཀྲས་བཏགས། ཁ་བཏགས་ཤིག 一种祇巾（哈达)。【增】即 བཀྲ་ཤིས་ཁ་བཏགས། 作为祇品的吉祥肩巾。〔达〕

བཀྲས་པ། རི་མོ་ཁྲ་ཁྲ་བྱས་པའམ་འོད་བཀྲ་བར་བྱས་པ་ལའང་། 1. 彩色絵画。2. 磨光。【增】1.བཀྲ་ཤིས་པ་ 的縮写。2.动詞 བཀྲ་བ་的完成式。〔达〕

བཀྲིར། འཁྲིད་པར་བྱ་བའི་མིང་། 引导，領导。

བཀྲིས་པ། ཁྲིད་ཟིན་པའམ་ཁྲིད་བྱས་པ། 已領导。

བཀྲུ་འཇམས། བཤལ་སྨན། 1.清洗。2.泻药。

(同) བཀྲུ་སྨན།

བཀྲུ་བ། དྲི་མའམ་རྣག་ལྟ་བུ་བཀྲུ་བར་བྱ། 洗。

བཀྲུ་བྱ། (原注同上) 所洗。

བཀྲུ་སྨན། བཤལ་སྨན། 1.洗药。2.泻药。

(同) བཀྲུ་འཇམས།

བཀྲུས་པ། ཁྲུས་བྱས་ཟིན་པ། 已洗。

བཀྲེན་ཐབ་ཅན། ནོར་མེད་དབུལ་པོའམ་ལྟོགས་པ་དང་སྤྲང་པོ་ལའང་། 1.貧穷。2.飢餓。3.乞丐。

བཀྲེན་པོ། (注同上)

བཀྲེས་པ། གྲོད་པ་ལྟོགས་པའི་མིང་། 飢餓。

བཀྲོས་པ། ཚིག་གིས་བཀྲོས་པའམ་འདམས་པ། 口头选拔，选擇。

བཀླག ཆོས་བཀླག་པར་བྱ་དང་བཀླག་དགོས་ལྟ་བུ། 念，讀。

བཀླག་བྱ། ཆོས་བཀླག་པར་བྱ་དང་བཀླག་དགོས་ལྟ་བུ། 所讀的經典，当讀的經典。

བཀླགས་པ། ཀློགས་པས་ཆོས་བཀླགས་ཟིན་པ། 已讀經典。

ཀ། 沟渠，水沟。【增】或作 ཆུའི་ཀ་ 或 ཆུ་ཀ་ =ཝ་མཆུ། 水槽，凹槽，屋頂屋沿排雨水的水沟。〔达〕 (同) ཀ་ཆུ།

ཀ་འགོ། ཡུར་བའི་རྩ་བ། 沟头，水沟的根源。

ཀ་ཆུ། ཞིང་ལ་འཐེན་པའི་ཡུར་ཆུའམ་ཡུར་བ་ཀ་ཆུ་ཞེས་པའང་སྣང་། 沟水，渠水。

ཀང་། རུས་འགོ་ནང་གི་མར་ལྟ་བུ། 骨髓。【增】1.家世，出身，根源。2.素质，材料。3.集合物，一束，一捆。如རྩྭ་ཀང་གཅིག 一捆草。〔达〕

ཀང་གོར། ཀང་པའི་རྒྱན། 足釧，足上装飾品。

(同) ཀང་གདུབ།

ཀང་བཀྲ། ཀང་པ་ཁྲ་ཁྲ་ཞིག 斑足，腿杂色。

ཀང་བཀྲ་མ། བྱ་རི་སྐེགས། 斑足（藻）。舍利鳥。【增】= རི་བྱི་སྐྱེས། 一个圣人的名字。〔达〕

ཀང་སྐྱེས། གདོལ་རིགས་ལའང་། 足生（藻）。戍陀罗种姓（印度种姓之一）。

(又) དམངས་རིགས་ལའང་། 农民种姓。

(同) ཀང་མཐིལ་ལས་སྐྱེས་པ།

ཀང་སྐྱོབ། ཞབས་ཕྱོགས་སམ་ལྷམ། 护足（藻）。靴，鞋。

ཀང་ཁྲི། སྐས་འཛེག་ལྟ་བུ། 足床，如梯阶。

【增】踏台，脚凳。〔达〕

（同）ཀང་རྟེན། ཀང་སྟེགས།

ཀང་འཁྱོར། ཀང་པ་འདར་བ་ལྟ་བུ། 摇足，腿战抖。

ཀང་འཁྲིས་སུ། ཉེ་འཁོར་དུའམ་སོགས་སུ། 足侧，附近，旁边。

ཀང་ཀྱལ་པོ། ཀང་པ་ཀྱག་ཀྱག 歪足，腿脚弯曲。

ཀང་གླིང་། ཀང་རུས་ཀྱི་གླིང་བུ། 腿笛，用腿骨所制的号筒。（同）ཀང་དུང་།

ཀང་འགོ། I.རུས་འགོ་ལའང་། 骨骼，

II.ཀང་པའི་རྩེ་ལའང་། 脚的前部。

ཀང་འགྲོ། ཀང་དམག་དང་དུད་འགྲོ་ལའང་། 足行（藻）。1.步兵。2.畜生。【增】1.徒步旅行者。2.脚夫，挑夫。〔达〕

ཀང་འགྲོས། ཀང་པའི་འགྲོས། 走路的态态。

【增】又作 ཀང་བགྲོས། 1.徒步行。2.家畜。〔达〕

ཀང་བརྒྱ་པ། འབུ་ཞིག 百足虫。

【增】蜈蚣。〔达〕

ཀང་བརྒྱད་པ། སེང་གེ་ཞིག་དང་གསེར་མཆོག་དང་འབྲུ་ཞིག་དང་མོན་སྲན་ལའང་། 八足（藻）。

1.一种獅子(神話中的八足獅子)。2.純金。3.一种粮食。4.豆子。

ཀང་མགྱོགས། ཀང་པ་མྱུར་པོ། 捷足，脚步快。

ཀང་འགྲོས་བཅིངས། པདྨའི་མིང་། 步縛(藻)。蓮花名。

ཀང་གཅིག་པ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་ཆུ་སྐྱར་··· ལའང་། 独足（藻）。1.大自在（天神名）。2.水鳥。【增】1.树木。2.神話中的 ཧུ་རང་ 国及 ཛུ་ཏ་ 国。（据說这两国的人民用一只脚行走。）〔达〕

ཀང་རྗེན། ལྷམ་མེད། 赤脚，无鞋。

ཀང་རྗེས། ཀང་པའི་རྗེས་རིས། 足迹。

【增】狗，跟随者。〔达〕

ཀང་ཉ། ཀང་པའི་ཉ་རིལ་ལྟ་བུ། 腿肚。

ཀང་གཉིས། མིའི་མིང་། 两足（藻）。人，人类。

ཀང་གཉིས་མཆོག སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན། 两足尊（佛），佛的名号。

ཀང་གཉིས་གཙོ་བོ། （注同上）

ཀང་རྟེན། སྐས་འཛེག་ལྟ་བུ། 脚踏，脚的支持物，如梯阶。【增】脚凳，台架，下車、船时的踏台。〔达〕（同）ཀང་ཁྲི། ཀང་སྟེགས།

ཀང་སྟབས། གཡས་བསྐུམས་གཡོན་བརྐྱངས་པའི་·· ཀང་པའི་ཁོམ་སྟབས་ལྟ་བུ། 步法，如右屈左伸等步法。

ཀང་སྟེགས། སྐས་འཛེག་ལྟ་བུ། 脚的支持物，如阶梯。【增】踏台，脚凳。〔达〕

（同）ཀང་ཁྲི། ཀང་རྟེན།

ཀང་སྟེང་བུ། བརྟན་པ་ཞེས་པའི་སྐར་མ། 足宿，北极星。

ཀང་ཐང་། རྟ་མེད་ཞབས་ཐང་། 徒步，无馬步

行。【增】=རྐང་དམག 步兵。〔达〕

རྐང་མཐིལ། རྐང་འོག 足心，脚底。

རྐང་མཐིལ་ལས་སྐྱེས་པ། དམངས་རིགས་ལའང་། 足心生（藻）。农民种姓。（同）རྐང་སྐྱེས།

རྐང་འཐུང་། ལྗོན་ཤིང་། 足飲(藻)。树木。

རྐང་འཐུང་དབང་པོ། ལྗོན་ཤིང་མཆོག 足飲王（藻）。宝树。

རྐང་འཁྱེང་། རྐང་པ་སྐྱོན་ཅན། 瘸腿，跛足，腿足有病。（同）རྐང་ཞ་བ། རྐང་ཡོན།

རྐང་དུང་། རྐང་རུས་ཀྱི་གླིང་བུ། 腿角，腿骨所制之号角笛。（同）རྐང་གླིང་།

རྐང་དྲངས་པ། ཞབས་འདྲེན་པའམ་མར་དྲངས་པ། 1.拽腿。2.向下拖（如弟子作恶，败坏师长之声誉）。（同）རྐང་འདྲེན།

རྐང་དྲུག བུང་བ་དང་སྦྲང་མའི་མིང་། 六足（藻）。1.蜂。2.蝇。

རྐང་གདུབ། རྐང་པའི་རྒྱན། 足釧，脚上装飾品。（同）རྐང་གོར།

རྐང་འདྲེན། ཞབས་འདྲེན་པའམ་མར་དྲངས་པ། 1.拽脚。2.向下拖（如弟子作恶，败坏师长之声誉）。【增】羞耻，失体面，不名誉。〔达〕（同）རྐང་དྲངས་པ།

རྐང་བརྡེག རྐང་པས་བརྡུང་བ་ལྟ་བུ། 用脚踢打。

རྐང་རྡུམ་པ། རྐང་པ་ལོང་བུ་མན་ཆད་དུ་ཆད་པ་ལྟ་བུ། 秃腿，如脚踝以下断落者。

རྐང་ནས་མེད། རྩ་བ་ནས་མེད། 根本没有。

རྐང་པ། བཞི་ཆའི་མིང་དང་ཡུ་བའི་མིང་དང་མིའི··· རྐང་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟ་བུ། 1.四分之一。2.柄。3.腿，脚，足。【增】1.四足兽的后二足。2.字母的下部。3.有韵的句子，詩。4.下层基础。〔达〕

རྐང་པ་བཀོད་པ། རྐང་པ་ཙུགས་པ། 立足，站住。

རྐང་པའི་རྡོག་པ། ལྷམ་གྱི་རྡོག་པ། 脚底，鞋底。

རྐང་པའི་རྩ་བ། རྟིང་པའི་མིང་། 足踵，脚后跟。

རྐང་པའི་མཚོན་ཅན། ཁྱིམ་བྱ། 足械（藻）。鸡。

རྐང་པས་འཕུལ། རྐང་པས་ཕྱིར་འཕུལ་བ་ལྟ་བུ། 脚推，脚踢，如用脚向外推。

རྐང་བམ། རྐང་ནད་ཅན། 腿肿（水肿之类）。【增】痛风病。〔达〕（达作རྐང་འབམ་）

རྐང་ཁྲེམ། རུས་པ་བཙོག་པའི་ཁུ་བའི་རོ་ལྡན། 髓湯，如煮骨髓的湯汁。

རྐང་སྦས། སྦྲུལ་གྱི་མིང་། 藏足（藻）。蛇。（同）རྐང་མི་འགྲོ།

རྐང་མང་། ཤིང་ནྱ་གྲོ་དྷ་དང་སྡིག་སྲིན་ལའང་། 多足（藻）。1.諾瞿陀树。2.螃蟹。

རྐང་མར། ཁུ་བ་ཅུད་པོ། 髓，精汁。

རྐང་མི་འགྲོ། སྦྲུལ་གྱི་མིང་། 不用脚走（藻）。蛇。（同）རྐང་སྦས།

རྐང་མིག ལྷ་ཆེན་གྱིས་ལྷ་མོ་ཨུ་མའི་སྤྱང་ས་ལ་དྲང་སྲོང་དེ་བཞག་པའི་ཚེ་དེ་ལ་ལྷ་མོ་ཨུ་མས་ཆགས་ནས་མདུན་དུ་འདུག་སྟེ་རྣམ་འགྱུར་མང་པོ་བསྟན་ཀྱང་དྲང་སྲོང་དེས་རྐང་པར་མིག་ཕབ་སྟེ་བལྟ···

ཞུགས་བསྲུངས་པ་ན་ལྷ་ཆེན་དགའ་བས་གཞུང་...
རྩོམ་པ་ལ་དབང་བསྐུར་བས་དྲང་སྲོང་ཀང་མིག་...
ཅེས་གྲགས་སོ། །དེའི་རྗེས་འབྲང་པ་ལ་ཀང་མིག་
པ་ཞེས་ཟེར། 足目，古仙人名。傳說大自在天派这位仙人,防守鄔摩天女,那时鄔摩天女爱这位仙人,就在他的面前現出多种媚态,仙人用眼睛看着脚,守护禁戒,大自在天心喜,傳授著书功能,因此名叫足目,他的弟子徒众,叫足目派。【增】古印度創立正理学派的足目仙人。〔达〕

ཀང་མེད། སྦྲུལ་ལའང་། 1.无脚。2.蛇。

ཀང་དམག ཏ་མེད་ཀང་ཐང་དམག་མི། 步兵。

(同) ཀང་ཤར་བ།

ཀང་བཙུགས། གཞིའམ་རྩ་བ་བཙུགས་པ། 树立根基。

ཀང་ཚོགས། ཀང་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཁག་པོ། 腿乏，腿足痛苦。

ཀང་མཛེས། མྱ་ངན་མེད་པའི་ཤིང་། 足美，妙足（藻）。无忧树，阿輸迦树。

ཀང་ཞ་བ། ཀང་པ་སྐྱོན་ཅན། 足跛,腿足有病。

(同) ཀང་འཐེང་། ཀང་ཡོན།

ཀང་བཞག ཀང་བརླའི་ཤ་ཞིག 腿部肉名，髀肉。

ཀང་བཞི་པ། དུད་འགྲོ་སྤྱིའི་མིང་། 四足者（藻）。畜生总名。【增】又指椅子或一切有四只脚的物件。〔达〕

ཀང་བཞིའི་ནོར་ལྡན། འབྲོག་པ། 具四足財（藻）。牧民。

ཀང་འོག ཀླུའི་འཇིག་རྟེན་ལའང་། 1.脚下。2.龙的世界。

ཀང་ཡོན། ཀང་པ་སྐྱོན་ཅན། 歪脚,腿脚有病。

(同) ཀང་འཐེང་། ཀང་ཞ་བ།

ཀང་རིང་། བྱ་ཀག་ཀལ་ཁྲུང་ཁྲུང་། 长腿，长脛（藻）。鶴，鷗。

ཀང་ལ་གཟན་པ། ཀང་པ་ལ་རྩུབ་པོ། 刺伤足部。

ཀང་ལག་འགྱུས་པ། མའི་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་པྲ་པ་སྟེ་ཤ་ལྷག་ལྷུ་བུར་གྱུར་ཡན་ལག་མཚན་མ་...བྱུང་བ་དེ་འོ།། 鉢罗奢佉〔梵〕，支节形位（佛），胎中第五位，其肉增上，发現四肢行相。

ཀང་ལག་བཤལ། ཀང་ལག་གཡུགས་པ་ལྟ་བུ། 浣洗手足，如揮动手足（于水中）。

ཀང་ཡོགས་སུ། ཀང་པའི་འཁྲིས་སུ། 脚的附近。

ཀང་ཤར་བ། ཏ་མེད་ཀང་ཐང་དམག་མི། 步兵。

(同) ཀང་དམག

ཀང་ཤུ། ཀང་པའི་ན་ཚ་ཞིག 脚疱，一种脚病。

ཀང་གསུམ་པ། རྣམ་སྲས་དང་དྲེའུ་དང་འདེག་སྡོད། 三足（藻）。1.多聞天王（天神名）。2.騾。3.支架。

ཀན། ཁའི་ནང་གི་ཡ་ཀན་དཀན་ཞེས་སྣང་། 口内上顎。亦作 དཀན།

【增】有时用以代替 རྐན 字。〔达〕

ཀན་སྒྲ་གདོག ལྕེ་ཀན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་འདེབས་པ། 彈舌（彈顎），舌顎两部发声。

ཀན་འདེབས། （注同上）

ཀམ་པ། འདོད་པ་ཞེན་ཆགས་ཆེ་བ་བསྐམ་ཆགས་...ཀྱང་། 太貪著五欲。亦作 བསྐམ་ཆགས།

ཀམ་ཆགས་ཆེ་བ། （注同上）大欲。

ཀུ་ཐབས་སུ་གནས་པ། སྡོམ་པ་མ་བླངས་པར་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ཅན་དུ་གནས་པ། 賊住（佛），未受具足戒，而作出家相，与僧共住。

ཀུ་བ། ཀུ་བཞིན་པ། 正偷窃。

ཀུ་བྱེད། ཀུན་མའམ་ཀུ་བར་བྱེད་པོ། 盗賊，窃者。

ཀུན་པོ། མཐུའམ་འཇབ་བུས་བདག་གིར་བྱེད་པའམ་པོའམ་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་པོ། 强盗，賊（以力强夺，或暗中窃为已有，或不与而取者）。（同） ཀུན་མ།

ཀུན་བུ། བྱི་བ་ལའང་། 1.盗者。2.鼠。

ཀུན་མ། མཐུའམ་འཇབ་བུས་བདག་གིར་བྱེད་པ་པོའམ་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་པོ། 强盗，賊，（以力强夺，或暗中窃为已有，或不与而取者）。（同） ཀུན་པོ།

ཀུབ། སྣན་གྱི་ཀུབ་བཤང་ལམ། 1.臀部。2.粪道，肛門。

【增】俗語用 ཕོངས་ 或 འཕོངས། 〔达〕

ཀུབ་ཀྱག ཞབས་ཀྱག་སྟོད་ཐོག 凳子，坐具，坐位。

ཀུབ་ཚོས། ཀུབ་ཀྱི་ངོས་གཉིས་ཀྱི་ཤོང་ངོ་། 臀尖，臀两边的高出部位。

ཀུས་ཤིག ནོར་ཀུན་མས་ཀུས་ཤིག 偷吧！搶吧！

ཀེ་བ། ཤ་སྐམས་པོར་གྱུར་པའམ་རིད་པ། 肉干枯，消瘦。

ཀེད་སྐབས་ཕྱིད་པ། ཀེད་སྐབས་ཕྲ་མོའི་དོན། 腰細。

ཀེད་ནད་ཅན། ཟླ་མཚན་དང་ལྡན་མ། 腰病者，行月經的女人。

ཀེད་པ། ལུས་ཀྱི་ཀེད་པ་སྐེད་པ་ཞེས་སྣང་། 身的腰部，也作 སྐེད་པ།

【增】1.特指系腰带的部份，有时指腰肉。2.又釋为གཞུའི་འཆང་བཟུང་། 弓的末端或缺口，是縛設弓弦的地方。〔达〕

ཀེད་པའི་རྒྱན། སྐ་རགས་ལའང་། 1.腰的裝飾。2.腰带。

ཀེད་ཕྲ་མ། བུད་མེད་ཀྱི་མཆོག 細腰(藻)。美女。

ཀེད་མེད། （注同上）无腰。

ཀེད་ལེགས་མ། ལྷའི་བུ་མོ་ལའང་། 1.美腰女。2.天女。

ཀོ་ཆུ། རྫིང་ཁའམ་ཁྲོན་པ་ལྟ་བུ། 掘成的水，如池或井。（同） ཀོ་མོ།

ཀོ་བ། ས་ཀོ་བཞིན་པ། 挖掘（如正掘地）。

【增】1.鋤。2.刻，雕。〔达〕

ཀོ་བྱེད། ས་ཀོ་བར་བྱེད་པ་དང་བྱི་བ་ལའང་། 1.掘挖（掘土）。2.老鼠。

【增】1.ཕག 猪。2.掘挖器具，鶴嘴鋤，鏟。3.箭。4.掘穴者。〔达〕

ཀོ་མ། ཀོ་བྱེད་རྡོག་ཅེའམ། 掘具，小鋤。

【增】鳥名。〔达〕

ཀོ་མོ། རྫིང་ཁའམ་ཁྲོན་པ་ལྟ་བུ། 掘成的水，如池或井。（同） ཀོ་ཆུ།

ཀོང་པོ། ཁོང་བུའམ་མཆོད་ཀོང་། 1.盃 盞。2.灯盏。

ཀོང་བུ། （注同上）

ཀོང་འབྲས་ཆེན། ཟ་ཁོང་རྨ་ཆེན་པོ། 疥癬，大癣疮。【增】一种大发疹的皮肤病，又指发疹。〔达〕

ཀོན་པ། རྒྱལ་རིགས་འཛིན་པའི་ཐབས་བུ་ཀོན་

དང་སྔོན་ཟེར་ལའང་སྣང་། 1.罗网。2.捕野兽的工具。3.鳥网。又作 སྔོན།

རྐོན་བུ། （注同上）

རྐོས། ས་རྐོས་ཤིག་དང་པར་རྐོས་ཤིག 1.掘吧! 2.刻吧!

རྐོས་མཁན། རྐོ་བར་བྱེད་པ་པོ་ལའང་སྣང་། 1.挖掘者。2.刻者。

རྐྱང་། རི་དྭགས་རྐྱང་། 野馬，野兽之一。

【增】或作 རྐྱང་པ། 又作 རྐྱང་རྐྱང་། 单独，純一，孤单。〔达〕

རྐྱང་རྐྱང་། གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའམ་གཅིག་པུ་ཁོ་ན། 1.不与其他混杂，单純。2.单独，独一。（同）རྐྱང་པ།

རྐྱང་ཁྲག རྐྱང་པ་དང་ཁྲག་པ་གཉིས། 单直与双折，伸直及折弯。

རྐྱང་ངེ་ཅོ་ངེ་བ། ཚམ་ཚོམ་པ། 犹豫不决，躊躇。

རྐྱང་ཐང་། ཁམས་སེར་ས་ཐང་། 荒原，黄土平原。

རྐྱང་འདེབས། （未詳）

རྐྱང་ནུལ་བ། ཞལ་བ་ཞལ་ཞལ་བྱ་བའི་དོན། 涂抹。

རྐྱང་པ། གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའམ་གཅིག་པུ་ཁོ་ན། 1.不与其他混杂。2.单独，独一。

【增】1.散文，长行。2. ཀྱང་བ་= རྐྱོང་པ། 展开，伸长。〔达〕（同）རྐྱང་རྐྱང་།

རྐྱང་པོ། ད་རྐྱང་པོའམ་རི་དྭགས་རྐྱང་གི་སྐྲ་རིས་ཅན། 1.枣騮馬。2.有野馬斑紋的野兽。

རྐྱང་ཟླ། གཅིག་པུ་དང་མཚན་མོ་ལའང་། 1.单独。2.夜間。

རྐྱང་སེར། སའི་མདོག་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.淡黄。2.如土色。

རྐྱན། སྣོད་སྤྱད་དེ་དངུལ་རྐྱན་ཟངས་རྐྱན་ལྟ་བུ། 器皿，如銀壶，銅壶。【增】1.有嘴茶壶。2.大肚子，腹部。〔达〕

རྐྱན་བུ། （注同上）【增】=འཁྲིས་ཞལ། 〔达〕

རྐྱལ་ཅན། སྦལ་པ། 游泳者（藻）。蛙。

རྐྱལ་ཆེན། ཉ་པའམ་ཉ་ལའང་། 大浮（藻）。渔夫或魚。

རྐྱལ་སྟོང་། རྐྱལ་བ་སྟོང་པ། 空囊。

རྐྱལ་བ། I.རའི་པགས་པའི་རྐྱལ་བ་ལྟ་བུ། 浮囊，皮袋，如羊皮所制的皮囊。

II.ཆུ་ལ་རྐྱལ་ནས་བརྒལ་བ་ལྟ་བུ། 游泳，如浮水渡河。

རྐྱལ་རྩེ། ཆུ་ལ་རྐྱལ་ནས་རྩེད་མོ་རྩེ་བའམ། 在水中游泳为戏。

རྐྱེན། རྒྱུའི་རྐྱེན། 緣，因緣，条件。

【增】不幸，灾难。〔达〕

རྐྱེན་གཅིག་རྟོགས། རང་སངས་རྒྱས། 一緣智，証一緣（藻）。独觉（佛）。

རྐྱེན་ཐུབ། སྙན་ཐུབ་པའི་བཟོད་པ། 能忍耐。

རྐྱེན་སྨན། འཚོ་བྱེད་དམ་ནད་འཇོམས་སྨན། 1.医治。2.治病的药。

【增】用作測定病緣的药物。〔达〕

རྐྱེན་རྫི། （注同上）

རྐྱེན་ལམ། （未詳）

རྐྱོང་གདན། གདན་ནམ་སྟན་ཞིག 坐位或垫子。

རྐྱོང་བ། རྐྱོང་བཞིན་པ་སྟེ་རྐང་པ་རྐྱོང་བ། 伸舒，

如伸腿。【增】展开，扩張。〔达〕

རྐྱངས། རྐང་པ་རྐྱངས་ཤིག 伸吧！伸腿吧！

སྐག་སྐོགས། ས་ཆ་ཁྲག་ཁྲུག 隐蔽，地方偏僻。

སྐུགས་ཤིབ། སྐད་ལབ་མི་ཤེས་པ། 哑，哑吧。

སྐུགས་པ། (原注缺) 哑。【增】笨，迟鈍。〔达〕

སྐོག་གྱུར། མི་མངོན་པ། 隐事，不明显的事。

སྐོག་དུ། མངོན་སུམ་དུ་མ་ཡིན་པ། 暗中，背后，非明显。

སྐོག་ན་མོ། མངོན་སུམ་དུ་མ་ཡིན་པ། 隐密，不显現。(同) སྐོག་དུ།

སྐོག་ནོར། བརྐུས་པའི་རྫས་ལའང་། 偷来的財物。【增】＝རྐུན་རྫས། 〔达〕

སྐོག་འཕྱང་། བ་ལང་གི་མིང་ལའང་། 垂胡(藻)。牛。

སྐོག་མ། མགོ་རྟེན་སྐེའི་སྐོག་མ། 头部所依的喉部。【增】俗語 ཨོག་འཇོལ། 1.食道，食管。2.气管。3.喉瓏。〔达〕(同) སྐོག་ཤལ།

སྐོག་མའི་ལྷ་གོར། སྐེ་འཁོར་བའི་ན་ཚ་ཞིག 纏脖子的疮。【增】喉头。〔达〕(达作 སྐོག་མའི་ལྷ་གོང་ 又写作 སྐོག་མའི་ལྷར་གོར་)

སྐོག་ཤལ། མགོ་རྟེན་སྐེའི་སྐོག་མ། 头部所依的喉部。【增】牛胡，牛等喉下的垂肉。〔达〕(同) སྐོག་མ།

སྐོག་ཤལ་ཅན། བ་ལང་གི་མིང་ལའང་། 有胡者(藻)。黄牛。

སྐ་ཅིག སྐད་ཅིག་གི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 སྐད་ཅིག 刹那。【增】頃刻。〔达〕

སྐ་ཅོག་གཉིས། སྐ་དང་ཅོག་ཅེས་པའི་ཡུལ་གྱི་མིང་དང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྐ་ལོ་ཙཱ་བ་དཔལ་བརྩེགས་དང་ཅོག་ལོ་ཙཱ་བ་ཀླུའི་རྒྱལ་མཚན། 噶觉(音譯)二人，噶与觉是地名，那里出了两位大譯师，一名噶譯师吉祥积，一名觉譯师龙幢。【增】或作 ཀ་ཅོག 系两大文法家。〔达〕

སྐ་བ། སླ་བོ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་རོ་བསྐ་བ་ཞེས་དག་སྒྲོན་ལས་གསུངས། 濃，語灯論說：味不淡，名味濃。【增】濃厚，濃密。〔达〕

སྐ་རགས། ལུས་འཆིང་བྱེད་དེ་དེང་སང་སྐུ་རགས་ཀྱང་ཟེར། 腰带，今作 སྐུ་རགས། 【增】＝ཤུགས་བུ། 又作 སྐེ་རགས། 〔达〕

སྐ་རགས་ཕོགས་ཅན། སྐ་རགས་རྒྱན་ཅན་ཞིག 宝带，腰带有装飾者。

སྐ་རགས་ཡུལ། ལུས་ཀྱི་རྐེད་པའི་མིང་། 系腰带处，身之腰部。

སྐག སྐར་མ་ཞིག་དང་རྒྱ་སྐྱེགས་དང་ཡང་ན་སྐག་ནི་སྐར་མ་དྲུག་སྟེ་དབྱིབས་ནི་སྦྲུལ་མགོ་གདེངས་པ་ལྟ་བུ། 1.一个星名，柳宿(柳宿有六星，形如蛇揚头状)。2.紫顏料名。【增】＝ཀག 或 གེག 1.禍星，灾星，厄运。2.丰財菩薩。〔达〕

སྐག་ལས་སྐྱེས། དུ་བ་མཇུག་རིང་། 柳宿生(藻)。长尾星，彗星。

སྐང་། (原注缺) 满，补足，充满，圆满。

སྐད་ཀྱི་ང་རོ། བུད་མེད་ཀྱི་སྐད་ཀྱི་ང་རོ་ཕྲ་བ་ལྟ་བུ། 語音，如妇女之語音細微。

སྐད་འགགས་པ། མགྲིན་པ་ནས་སྒྲ་མེད་པ་ལྟ་བུ།

嗓子哑，喉內不能发声。【增】或作 སྐད་འཛེར་པོ། 〔达〕 (同) སྐད་འཛེར་བ།

སྐད་ཅིག སྒྲ་གཅིག 一音，同一声音。

【增】刹那，瞬息，暫时。〔达〕

སྐད་ཅིག་ཆ་ཅན། དུས་ཀྱི་མིང་། 有刹那分（藻）。时間。

སྐད་ཅིག་འདོད་ལྡན། ཕུག་རོན། 具刹那欲（藻）。鴿。

སྐད་ཅིག་པ། གློག་གི་མིང་། 刹那頃（藻）。閃电。【增】或作 སྐད་ཅིག་མ། 立时的，暫时的，瞬間的。〔达〕

(同) སྐད་ཅིག་གསལ། སྐད་ཅིག་འོད།

སྐད་ཅིག་མ་གཅིག དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གམ་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག 一刹那頃（佛），最短时，一刹那或事情完毕的一刹那。

སྐད་ཅིག་འོད། གློག་གི་མིང་། 刹那光（藻）。閃电。(同) སྐད་ཅིག་པ།

སྐད་ཅིག་གསལ། 刹那明（藻）。(注同上)

སྐད་ཆ། གཏམ། 語言，話。

【增】新聞，报告，論題。〔达〕

སྐད་ཆེན། བོང་བུ་དང་འབྲུག་སྒྲ་ལའང་། 大声（藻）。1.驢。2.雷。

སྐད་གཉའ། སྐད་གསང་མཐོན་པོ། 声音高。

(同) སྐད་གཟེངས།

སྐད་གཉིས་པ། ནེ་ཙོ་དང་པོ་ཙ་བ་ལའང་། 二語者（藻）。1.鸚鵡。2.譯师。

སྐད་གཉིས་དབང་ཕྱུག ལོ་ཙཱ་བ་སྟེ་འཇིག་རྟེན་མིག 二語自在（藻）。譯师。

སྐད་གཉིས་སྨྲ་བ། (注同上) 宣二种語(藻)。譯师。

སྐད་མཉན་པ། གཏམ་པར་མཉན་པ། 听旁人的話。

སྐད་སྙན་པ། བྱ་ཀ་ལ་པིང་ཀ་ལའང་། 1.妙音，声音和美。2.迦陵頻伽鳥。【增】杜鵑。〔达〕

སྐད་སྙན་བྱ། (注同上) 妙音鳥。

སྐད་གཏོང་། འབོད་པའི་སྒྲ་གཏོང་། 发声，呼喚，通知。

སྐད་སྒྲོར་བ། བརྡ་གཏོང་བ་ལྟ་བུ། 告語，如通知。【增】=སྐད་རྒྱག་པ། 招呼人。〔达〕

སྐད་འཐམས་པ། སྐད་དམའ་དུ་སོང་བ། 語声漸低。

སྐད་དུ། བོད་སྐད་དུ་ལྟ་བུ། 語言中，如“藏語中”。

སྐད་དོ། ཟེར་རོ།། 說了。(同) སྐད་པ།

སྐད་དོད། སྐད་ཀྱི་ཚབ། 語言的代替者（如汉語“人”藏語为 མི 譯者注）。

【增】1.在別种語言中意义相等的詞。2.原文，原本，原話。〔达〕

སྐད་གདངས། སྐད་གསང་མཐོ་བའི་གདངས་ལྟ་བུ། 語声，語言的腔調，如“語高声”。

སྐད་གདངས་བཅག་པ། མགྲིན་པ་ནས་སྒྲ་མེད་པར་བྱས་པའང་། 語音嘶哑，喉內无声。

(同) སྐད་གོར་བ།

སྐད་པ། ཟེར་རོ།། 說了。【增】1.=ཞེས་བྱ་བས། 称为，名叫。2.告訴。3.通譯者。4.語言教

师，教师。〔达〕（同）སྐད་དོ།

སྐད་དབྱགས། སྲུམ་གྱི་མིང་། 刹那息（藻）。水獭。

སྐད་སྒྲོར་བ། བརྡ་གཏོང་བ་ལྟ་བུ། 告，轉告，通知。

སྐད་དམའ་བ། སྒྲ་ཆུང་ངུར་སྨྲ་བ། 音低，低声說話。

སྐད་འཛེར་བ། མགྲིན་པ་ནས་སྒྲ་མེད་པ་ལྟ་བུ། 声哑，喉内不能发声。（同）སྐད་འགགས་པ།

སྐད་གཟེངས། སྐད་གསང་མཐོ་པོ། 声音高。（同）སྐད་གཉའ།

སྐད་ཐོར་བ། མགྲིན་པ་ནས་སྒྲ་མེད་པར་བྱས་པའང་། 失声，喉内无声。（同）སྐད་གདངས་བཅག་པ།

སྐད་གསར་བཅད་པ། （原注缺）新訂正語。

སྐད་གསང་མཐོ། སྒྲ་ཆེན་པོ། 声音高，大声。

སྐན། ཡོད་རེ་སྐན་དང་ཡིན་རེ་སྐན་ལྟ་བུ། 非，不，定非（賭咒詞），如說："沒有，不是"。

སྐབས་སྟོབས། རྒྱུ་མཚན་སྐབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ། 适应当时，按照当时的情况。

སྐབས་ཐོབ། （注同上）

སྐབས་ཕྱེ་བ། གནས་སྐབས་འབྱེད་པ་པོས་དབྱེ་བར་བྱ་བ་དང་ཕྱེ་ཟིན་པ། 已开許，已允許。

སྐབས་དབྱེ། （原注同上）允許，开許。

སྐབས་མེད། ཁོམ་དུས་མཚམས་མེད་པ་ལྟ་བུ། 无时机，如无空閒。

སྐབས་འཚོལ། ཚོད་བལྟ་བའམ་དུས་མཚམས་འཚོལ་བ་ལྟ་བུ། 1.試探。2.寻找时机。

སྐབས་ཤིག་ན། དུས་གནས་སྐབས་ཤིག་ན། 一时，有一时节。

སྐབས་གསུམ། ཚེ་སྔ་ཕྱི་ད་ལྟའི་སྐབས་གསུམ། 三时（前世，后世，現在）。

སྐབས་གསུམ་འཇིགས་བྱེད། སྒྲ་གཅན་མིང་། 三时怖（藻）。罗睺（神名）。

སྐབས་གསུམ་བདག ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན། 三时主（藻）。帝釋天王（天神名）。（同）སྐབས་གསུམ་དབང་།

སྐབས་གསུམ་གནས། ལྷ་གནས་སམ་སྟེང་གི་འཇིག་རྟེན། 三时处（藻）。天神住处，天堂，上方世界。

སྐབས་གསུམ་པ། ལྷ་ཡི་མིང་། 三位，三时（藻）。天神。【增】1.知道自己和他人前生来生的神。2.天上的音乐师。〔达〕

སྐབས་གསུམ་དབང་། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན། 三时自在（藻）。帝釋天王（天神名）。（同）སྐབས་གསུམ་བདག

སྐབས་གསུམ་མཚོན་ཆ། བརྒྱ་བྱིན་རྡོ་རྗེ། 三时兵器（藻）。帝釋天王的金剛杵。

སྐབས་གསུམ་ཟས། བདུད་རྩི། 三时食（藻）。甘露。

སྐམ་ཀྲིག་གེ། རབ་ཏུ་བསྐམས་པའི་དོན། 枯透，干硬，极干。（同）སྐམ་ཐག་ཆད་པ།

སྐམ་འཁོལ་བྱེད། ན་བའི་བྱེ་ཐག 干枯病。（同）སྐམ་ཟུག་ཆེ་བ།

སྐམ་ཐག་ཆད་པ། རབ་ཏུ་བསྐམས་པའི་དོན། 干涸，枯竭，极干。（同）སྐམ་ཀྲིག་གེ།

སྐམ་པ། མེ་འཛིན་བྱེད་སྐམ་པའམ་ཚེར་གཟུང་འཛིན་བྱེད་པའང་། 1.夹火的鉗子。2.拔刺的鑷子。
【增】西藏一部落的名字。〔达〕 1.干，枯槁。2.陆地。〔法〕

སྐམ་པོ། ཤིང་སྐམ་པོ་ལྟ་བུ། 干，如干柴。

སྐམ་ཚག ཙ་གེ་ཙོ་གེ་སྐམ་པོ། 干片，干块，零碎干物。（同）སྐམ་ཟེག

སྐམ་ཟུག་ཆེ་བ། ན་བའི་ཟེ་ཟུག 干痛。（同）སྐམ་འཁོལ་བྱེད།

སྐམ་ཟེག ཙ་གེ་ཙོ་གེ་སྐམ་པོ། 干柴，零碎干物。（同）སྐམ་ཚག

སྐམ་ཤིབ། ཤ་སྐམ་པོ། 干肉，肉苏干。（同） སྐམ་ཤ།

སྐམ་རེ་སྐན། སྐམ་ཤེ་ཡིན་ནམ་ཟེར། 一定不干，如說：岂是干的。

སྐམ་རེ་རན། དུས་སྐམ་པ་ལ་རན་པ། 該干了，应該是干的时候了。

སྐམ་ཤ། ཤ་སྐམ་པོ། 干肉，肉苏干。（同）སྐམ་ཤིབ།

སྐམ་ས་ཚ་གདུང་། དགོན་དུང་ཚད་པའི་ཡུལ་ལྟ་བུ། 干热地，曠野炎热的处所，如沙漠。

སྐམ་གསིང་། བསྐམས་ཟིན་པའི་དངོས་པོ། 已干透的物件。

སྐར་བསྐྱེད། སྐར་མ་མཁན་ལའང་། 計算星宿者。

སྐར་ཁུང་། ཁང་པའི་སྐར་ཁུང་ངམ་མཐོངས་ཁུང་ལའང་དཀར་ཁུང་ཞེས་སྣང་། 1.房屋的窗子。2.天窗。亦作 དཀར་ཁུང་།
【增】墙上透光的窗孔，牖。〔达〕

སྐར་རྒྱལ། རྒྱལ་སྐར་སཿལའང་། 胜星，王星，鬼宿（二十八宿之一）。

སྐར་ཆུ། སྐར་མའི་ཆུ། 星宿之水。
【增】1.据西藏天文家說，每逢十月間，山鼠星出現时，水变为洁凈卫生，藏人此时沐浴身体。2.常指露水。〔达〕

སྐར་མདའ། སྐར་མ་རྒྱུ་བའམ་གཟགས་པ། 1.流星。2.隕石。

སྐར་དཔྱད་པ། རྩིས་པ། 占星家，历数家，（同）སྐར་མ་མཁན།

སྐར་མ། ནམ་མཁའི་སྐར་མ་དང་ཆུ་ཚོད་ཀྱི་སྐར་མ་དང་དངུལ་གྱི་སྐར་མ་ལྟ་བུ། 1.天空之星。2.分，如时間之分或銀錢之五分。
【增】恒星，星宿。〔达〕

སྐར་མ་མཁན། རྩིས་པ། 占星家，历算者。（同）སྐར་དཔྱད་པ།

སྐར་མ་ཐོད། དུ་བ་མཇུག་རིང་། 星发（藻）。彗星。

སྐར་མ་འཚེ་བ། ཟླ་བ། 星害，害星（藻）。月亮。
【增】凶星为害。〔达〕（达无 བ་ 字）

སྐར་མའི་རྒྱལ་པོ། 星王（藻）。（注同上）

སྐར་མིག་བུ། མཁའ་ལྡིང་མིང་། 星眼子（藻）。大鹏鳥。【增】鷲鳥。〔达〕

སྐར་རྩིས། 占星学。【增】=སྐར་དཔྱད།〔达〕

སྐར་འཛིན་གནང་བ། ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་སྐར་འཛིན། 出門行路擇取吉星。

སྐར་འོད། འབུ་མེ་ཁྱེར་ལའང་། 1.星光。2.螢

火虫。【增】花名。〔达〕

སྐར་གསལ། སྐར་ཁུང་ལའང་། 1.明星。2.窗戶。

སྐལ་ཆད། བསོད་ནམས་མེད་པའི་དོན། 断絕机緣，断善（藻）。无福。（同）སྐལ་མེད།

སྐལ་འཛིག འཆི་བའི་མིང་དང་ཞིག་པ། 緣坏，緣灭（藻）。1.死。2.坏灭。

སྐལ་འཛོག སྐལ་བ་ཞོག 培植善根。

སྐལ་ལྡན། I. བཀྲ་ཤིས་ཅན་ནམ་བསོད་ནམས་ཅན། ཆ་རྐྱེན་བཟང་བ། 1.吉利者，有福分的。2.緣分好。【增】1.快乐，可庆。2.佛书中的二十八位古圣者之一。〔达〕
II. བཅོམ་ལྡན་ལའང་། 世尊，佛。（同）སྐལ་བཟང་།

སྐལ་ལྡན་ཤིང་རྟ། རྒྱ་བོ་གང་གཱའི་མིང་། 善根車（藻）。恒河。【增】釋迦日种，一个王的名字，据說他从天上把恒河搬到南瞻部洲的印度。〔达〕

སྐལ་ལྡན་ཤིང་རྟའི་བུ་མོ། 善根車之女（藻）。（注同上）

སྐལ་བ། བགོ་བཤའ་བགོས་པའི་སྐལ་བ་དང་སྔོན་ལས་དང་ཆ་ལའང་། 1.分配物品之一份。2.过去的业。3.部分。【增】由过去所造的业而得的好运恶运，命运，定数。〔达〕机緣。〔法〕 善根。〔本〕

སྐལ་བ་ཆེ་བ། དབང་ཐང་ཆེ་བ། 势力大。

སྐལ་མེད། བསོད་ནམས་མེད་པའི་དོན། 无緣，无福。【增】不幸，无福分，不堪能。〔法〕（同）སྐལ་ཆད།

སྐལ་བཟང་། བཀྲ་ཤིས་ཅན་ནམ་བསོད་ནམས་ཅན་དང་། ཆ་རྐྱེན་བཟང་བ། 1.吉利者，有福分的。2.緣分好，好机緣。【增】1.顺利的。2.植物的名字。〔达〕（同）སྐལ་ལྡན།

སྐས་ཀ ཁང་པའི་ཐེམ་སྐས་ལྟ་བུ། 梯子。【增】或作 སྐས།〔达〕（同）སྐས་འཛེག

སྐས་ཀྱི་གདང་བུ། སྐས་ཀྱི་བང་རིམ་ལྟ་བུ། 梯磴，梯子的层級。【增】སྐས་ཛ་གདང་རིང་པོ། 长梯的一段。〔达〕（达作 སྐས་གདང་བུ་）

སྐས་འགོ། སྐས་ཀྱི་སྟེང་། 梯头，梯之上端。

སྐས་འཛེག ཁང་པའི་ཐེམ་སྐས་ལྟ་བུ། 梯子。【增】阶。〔法〕（同）སྐས་ཀ།

སྐས་རྟ། སྐས་ཀྱི་ངོས་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་རྟ། 梯栏，梯子两边的扶手。

སྐས་ལ་འཛེག སྐས་ལ་ཡར་འཛེག 登梯。

སྐས་གཞུག སྐས་ཀྱི་འོག 梯尾，梯的下端。

སྐུ། ལུས། 貴体（敬）。

སྐུ་སྐམ། རིད་པ། 瘦弱（敬）。

སྐུ་སྐྱེ། སྤྲུལ་པ། 变化。

སྐུ་ཁམས། སྐུའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཁམས། 貴体（敬），身界，身有漏蘊之界。【增】偉大人物的丰采，又指健康状况。〔达〕

སྐུ་འཁྲིལ་བག་ཅན། སྐུ་མཉེན་པོའམ་གཟི་བརྗིད་ཅན། 身体端肃。1.身体柔和。2.有威德。

སྐུ་འཁྲུགས་པ། མི་བདེ་བ། 身病，身乱不安。

སྐུ་སྒྲོར་དུ། ཟུར་དུ། 身旁。

སྐུ་ངོ་། ནང་པོ་ཆེའམ་སྦྱིན་བདག་ཆེན་པོ། 1.主人。2.大施主。【增】长官。〔本〕

སྐུ་བཅར། སྐུའི་ཉེ་བར་རམ་གཡོགས་སུ་གནས་པ་པོ། 1.身的附近。2.住附近者。【增】貴人的侍从者，一般指达賴喇嘛的随从僧官。〔达〕（同）སྐུ་གཡོགས།

སྐུ་ཆས། ཡོ་བྱད། 傢具，用具（敬）。【增】貴人的物件，动产。〔达〕

སྐུ་ཆིངས། སྐེད་པ་བཅིངས་པའི་ཆིངས་ལའང་། 系腰的带子。

སྐུ་ཆོས། སྐུའི་ཆོས་གོས་ལའང་། 法衣（敬）。

སྐུ་མཆེད། སྤུན་གཉེན་ཉེ་དུ། 兄弟（敬），兄弟亲属。【增】兄弟姊妹。〔达〕

སྐུ་ཉེ། སྐུའི་ཉེ་དུ་སྤུན། 兄弟亲属（敬）。

སྐུ་མཉེ་བ། ལག་པས་མཉེད་རིག་བྱ་བ། 按摩，用手揉触。

སྐུ་མཉེལ་མེད་དམ། ངལ་དུབ་མེད་དམ། 不疲倦嗎?（敬）

སྐུ་སྒྱེ། རྒྱབ་སྒྱེ། 靠背（敬）。

སྐུ་བརྙན། སྣང་བརྙན་འདྲ་སྐུ་ལྟ་བུ། 身象，如絵象等。【增】1.影，象，肖象。2.＝སྐུ་ཁ། 尊貴者的健康状态或身体。〔达〕（同）སྐུ་དབྱིབས།

སྐུ་རྟེན། སྐུ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་ལ་རྟེན་གསུམ་ཟེར། 身語意三种所依(經象塔)(佛)。【增】佛象或圣象，此为身語意三种所依的省写。〔达〕

སྐུ་ཉམ་པ། གཟུགས་པོ་ཉམ་པ། 体弱，体衰。

སྐུ་བསྟོད་པ། བསྟོད་ར་བཏང་བ། 贊頌，称贊。

སྐུ་ཐང་། རི་མོ་རིས་ཐང་ཀ་ལའང་། 絵象（敬）。【增】画在紙或布上的图或神的肖象。〔达〕

སྐུ་ཐོག་ཏུ། སྐུའི་རིང་ལ། 在位时，当其在職时。【增】＝སྐུ་རིང་། 生存之时，一代。〔达〕（达无ཏུ་字）

སྐུ་དྲིན། ཕ་མའི་སྐུ་དྲིན་གཟོ་ལྟ་བུ། 恩，如报父母恩。

སྐུ་དྲུང་དུ། སྐུ་འཁྲིས་སུ་བཅར་བ། 尊前，在身跟前。（同）སྐུ་མདུན་དུ། སྐུ་ཞབས་སུ་བཅར་བ།

སྐུ་གདུང་། རིང་བསྲེལ་གྱི་མཆོད་རྟེན་ལའང་། 1.遺体。2.舍利塔。【增】遺骨，遺骸，設利罗。又指血統，后裔。〔达〕

སྐུ་གདུང་ཞུགས་འབུལ། རོ་མེ་ལ་བསྲེགས་པ། 焚化，火燒尸体。

སྐུ་མདུན་དུ། སྐུ་འཁྲིས་སུ་བཅར་བ། 身前，到身前。(同)སྐུ་དྲུང་དུ། སྐུ་ཞབས་སུ་བཅར་བ།

སྐུ་འདྲ། ཞིང་བཟོ་སྐུ་བརྙན་ལའང་། 1.肖象。2.塑象。【增】佛或圣者的偶象。〔达〕（同）སྐུ་གཟུགས།

སྐུ་ལྡེམ་པ། སྐུ་ལྡེམ་ལྡེམ་གཡོ་བའི་མིང་། 身体战动。【增】不舒适，有病的，不健康。〔达〕

སྐུ་ན་འགྲིས་པ། དགུང་ལོ་མཐོ་བ། 高寿（敬）。

སྐུ་བག བག་མའམ་མནའ་མ། 妻，或媳，新妇夫人（敬）。

སྐུ་བེམ། ཟླ་གམ་ན་བཟའ་ལྟ་བུ། 披氅（敬），如半月形之衣，斗篷。

སྐུ་བེར། 大氅（敬）。

སྐུ་དབྱིབས། སྣང་བརྙན་འདྲ་སྐུ་ཐང་བུ། 影，象(敬)，如絵象等。(同) སྐུ་བརྙན།

སྐུ་འབག གཟུགས་བརྙན། 影，象(敬)。

སྐུ་འབུམ། རྗེ་སྐུ་འབུམ་ཞེས་པའང་། 1.亿身，十万身。2.青海塔尔寺名。【增】通常讀如"衮崩"为宗喀巴大师誕生地，村庄及附近的大庙皆得名于附近的白杨树，据說：此树的叶子上現出十万佛象。〔达〕

སྐུ་ཚབ། ཞལ་སྐྱིན། 代表，替代者。

སྐུ་ཞང་། ཨ་མའི་སྤུན་ཞང་པོ། 舅父(敬)。

སྐུ་ཞབས། གཞུང་ཞབས། 先生，閣下，足下。

སྐུ་ཞབས་སུ་བཅར་བ། སྐུ་འདྲིས་སུ་བཅར་བ། 往謁，到身前。(同) སྐུ་དྲུང་དུ། སྐུ་མདུན་དུ།

སྐུ་ཞུམ་པ་མེད་པ། ཁོག་ཡངས་ཆེ་བ། 身不衰弱(敬)，身軀魁梧。

སྐུ་གཞོགས། སྐུའི་ཉེ་བར་རམ་གཞོགས་སུ་གནས་པ་པོ། 1.身的附近。2.住附近者。(同) སྐུ་བཅར།

སྐུ་བཞི། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་དང་བཞི་འོ།། 四身(佛)：自性身、智法身、受用身、变化身。

སྐུ་གཟན། གཟན། 袈裟(敬)。【增】喇嘛所穿的寬袍。〔达〕

སྐུ་གཟུགས། ལྡེར་བཟོ་སྐུ་བརྙན་ཡང་། 1.身体(敬)。2.肖象。3.塑象。(同) སྐུ་འདྲ།

སྐུ་ཟླ། ཟླ་བོའམ་མཛའ་གཅུགས། 夫妻，爱人(敬)。

སྐུ་ཡི་རིང་ལ། སྐུའི་དུས་ལ། 在位时，当其在職时。【增】生存的期間(指自己或他人)。〔达〕(达作 སྐུ་རིང་)

སྐུ་ཡོན། ཡོན་ཏན། 功德，道德(敬)。

སྐུ་རགས། སྐེ་རགས་ཀྱི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 སྐེ་རགས། 腰带。【增】=སྐེ་རགས། 〔达〕

སྐུ་རིམ། སྐུའི་རིམ་གྲོའམ་ཞབས་བརྟན། 修福(敬)，請人誦經等事。【增】1.རིམ་འགྲོ་的敬詞。2.敬祀，尊敬。3.寺庙中的祭仪。〔达〕 敬事，事奉，供事。〔法〕

སྐུ་རུས། རུས་པ། 种族 姓氏(敬)。

སྐུ་སྲུང་། རྒྱལ་པོའི་སྐུ་སྲུང་དམག་མི། 保护国王的兵士。【增】或作 སྐུ་བསྲུངས་པ། 侍者，卫队，亲兵。〔达〕(达作 སྐུ་བསྲུངས་)

སྐུ་གསུམ་པ། སངས་རྒྱས། 三身者(藻)。佛。【增】佛的三身：法身、受用身(报身)、化身。〔达〕(达无པ་字)

སྐུ་བསོད། བསོད་ནམས། 幸福，福德(敬)。

སྐུ་སློག པགས་པའི་ན་བཟའ། 皮衣，皮袄(敬)。

སྐྱག་པ། རྩེད་མོ་རྩེད་མཁན་ནམ་མི་ངན་ཡང་། 1.戏要者。2.坏人。【增】賭博。〔本〕

སྐྱག་པ་པོ། (注同上) 【增】賭博者，賭徒。〔达〕

སྐྱགས་བཙུགས་པ། རྒྱལ་ལས་རྒྱན་བཙུགས་པ། 1.賭。2.下賭注。

སྐྱང་། སྦ་བར་བྱའམ་གསང་བར་བྱ། 1.隐匿，

藏避。2.秘密。【增】1.隐匿于秘密处，隐藏于地下，埋藏。2.系牢，捆綁，捆綁各方面，如火葬前的綁束尸体。〔达〕

སྐུང་སྐུང་། （注同上）

སྐུང་བར་བྱེད་པོ། སྦེད་མཁན། 隐藏者。

སྐུངས་འཕྲང་། ཡིབ་སའམ་གསང་ས་ལྟ་བུ།
隐藏处，匿处。（同） སྐུངས་ས།

སྐུངས་ཤིག ས་འོག་ཏུ་སྦོས་ཤིག 藏起来！埋藏于地下吧！

སྐུངས་ས། ཡིབ་སའམ་གསང་ས་ལྟ་བུ། 隐藏处，藏匿处。（同） སྐུངས་འཕྲང་།

སྐུད་སྐུད་པ། བྱུག་བྱུག་བཞིན་པ། 涂抹，正在涂拭。

སྐུད་པ། བལ་སྐུད་ལྟ་བུ། 綫，如毛綫。
【增】涂，搽，涂污。〔达〕

སྐུད་པ་སྒྲོད་པ། བལ་གྲོད་པ་ལྟ་བུ། 倒綫，如将毛綫放松。

སྐུད་པའི་དོག་པོ། སྲིན་དོག་ཟེར་སྲིན་བསྒོམས་མིན་ནམ། 綫捆，綫束。

སྐུད་པ་སྐྱིལ་བ། སྐུད་པ་འཁལ་བ། 捻綫，搓綫，紡綫。

སྐུད་པོ། I. ཁྱོ་གའི་སྤུན་པོ་ལ་མནའ་མས་སྐུད་པོ་དང་མོ་ལ་སྐུད་མོ་ཟེར་བ་དང་མནའ་མའི་སྤུན་པོ་ལ་ཁྱོ་གས་སྐུད་པོ་ཟེར། 夫或妻的弟兄（夫之姊妹妻呼 སྐུད་མོ་）。
【增】＝ཆུང་མའི་སྤུན་ཟླ། 1.妻的兄弟。2.岳父。3.錫金話，指丈夫的弟弟。〔达〕

II. སྣུམ་བྱུག་པ་པོ་ལའང་། 涂者，如涂油者。（同） སྐུད་བྱེད།

སྐུད་བྱེད། སྣུམ་བྱུག་པ་པོ་ལའང་། 1.涂拭。2.涂油者。（同） སྐུད་པོ།

སྐུད་འབུ། དར་སྲིན་ཟེར། 絲虫（藻）。蚕。

སྐུད་མོ། ཁྱོ་གའི་སྤུན་པོ་ལ་མནའ་མས་སྐུད་པོ་དང་མོ་ལ་སྐུད་མོ་ཟེར་བ་དང་མནའ་མའི་སྤུན་པོ་ལ··· ཁྱོ་གས་སྐུད་པོ་ཟེར། 妻呼夫的姊妹（妻呼夫的兄弟或夫呼妻的兄弟为 སྐུད་པོ）。

སྐུན་པོ། གཞོང་པའམ་ཀོང་བུ་ལའང་ཞེས་སྣང་།
1.筐，籃。2.似亦是གཞོང་པ། 盘，桶。ཀོང་བུ། 盞。

སྐུན་བུ། （注同上） 【增】柳条籃子。
〔达〕 1.＝གཞོང་པ། 木桶。2.＝ཀོང་བུ་ 或 སྐོང་བུ། 灯盞。〔法〕 （同） སྐུན་པོ།

སྐུམ་སྐུམ་པ། རྐང་ལག་སྐུམ་བཞིན་པ་ལྟ་བུ། 屈曲，如手足弯曲。

སྐུམ་པ། （注同上）
【增】紧縮，减省，减弱，收縮。〔达〕
等于 ཀུམ་ 或 འཁུམ། 縮皺。〔法〕

སྐུམས་ཤིག རྐང་པ་སྐུམས་ཤིག་ལྟ་བུ། 踡曲（命令詞），如說：踡腿。

སྐུར། སྐུ་ལ། 身上（སྐུ的第七轉声）。

སྐུར་མཁན། ཡི་གེ་སྐུར་པ་པོ། 寄信人。
（同） སྐུར་པ་པོ།

སྐུར་ཅིག འཁུར་དུ་ཅུག་གམ་ཡི་གེ་སྐུར་ཅིག་ལྟ་བུ།

1.令担負。2.令寄信。（命令詞）

སྐུར་འདེབས། ཡོད་པ་ལ་མེད་པ་ལྟ་བ། 損减，如以有为无。

【增】藐視，輕視。〔达〕（达作 སྐུར་བ་འདེབས་པ་）誹謗。〔本〕

སྐུར་བ། འཕྲིན་སྐུར་བཞིན་པ། 寄，正寄书信。

【增】1.誹謗，假見証，褻瀆，辱罵，嘲弄。2.贈礼，給与，傳遞。〔达〕

སྐུར་བ་པོ། ཡི་གེ་སྐུར་བ་པོ། 寄者，寄信人。（同）སྐུར་མཁན།

སྐུར་མ་ཁ་སྦྲར། སྒམ་ཟ་མ་ཏོག་ལྟ་བུ། 箱籠，箱篋。

སྐུལ་མཁན། བྱ་བ་ལ་སྐུལ་བ་པོ། 策动者，策动他人作事者。【增】監視者，监察人。〔达〕（同）སྐུལ་བ་པོ།

སྐུལ་བ། ལས་ཀ་ལ་སྐུལ་བཞིན་པ། 策动，发动，鼓动，如策动他人做事。【增】1.激发，策励。2.訓誡，諫諍，警覚。〔达〕

སྐུལ་བ་པོ། བྱ་བ་ལ་སྐུལ་བ་པོ། 策动者，发动他人作事者。（同）སྐུལ་མཁན།

སྐུལ་བྱེད། ཚངས་ཤིང་ངམ་རྟ་ལྕག་ལའང་། 1.桑树。2.馬鞭。【增】即梵文 ཀཙ་ཙ་ཀྵུ་རི། 1.野悬鉤子，野木莓，野山莓。2.止热的药。3.多刺的棍。〔达〕

སྐུས། སྐུ་ཡིས། 以身（亲身作，སྐུ的第三囀声）。

སྐུས་སྐུས་པ། སྣུམ་བྱུག་བཞིན་པ་ལྟ་བུ། 涂擦，如正在涂油。（同）སྐུས་པ།

སྐུས་པ། སྣུམ་བྱུག་བཞིན་པ་ལྟ་བུ། 涂拭，如正在涂油。（同）སྐུས་སྐུས་པ།

སྐུས་ཤིག སྣུམ་བྱུགས་ཤིག་ལྟ་བུ། 涂吧！如說：涂油吧！

སྐེ། མགོ་རིའི་རྟེན་ནམ་མགོ་རིའི་ཡུ་བ། 頸項，咽喉。（同）སྐེ་མཇིང་།

སྐེ་ཆས། མགུལ་རྒྱན་ནམ་མགྲིན་རྒྱན། 項具，頸項裝飾品。（同）སྐེ་ཡི་རྒྱན།

སྐེ་མཇིང་། མགོ་རིའི་རྟེན་ནམ་མགོ་རིའི་ཡུ་བ། 頸項，脖子。（同）སྐེ།

སྐེ་རྒྱོང་རྒྱོང་། མགོ་ཁྲོང་ཁྲོང་རིང་དུ་གཏོང་བ། 伸脖子。

སྐེ་སྟོང་། སྐེ་རྒྱན་མེད་པ། 光脖子，无頸飾。

【增】喉洞，喉头下窩。〔达〕

སྐེ་བསྐུངས། སྐེ་ཁྲོང་ཁྲོང་མ་བྱེད། 縮頸。

སྐེ་རྩོང་། སྐེ་རྩོང་རིད་པའམ་སྐམ་པོའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 ཀེ་རྩོང་། 消瘦，干枯。

སྐེ་ཚེ། 〔汉〕 ཡུངས་ཀར་ལྟ་བུའི་འབྲུ་ཞིག 芥菜，芥子。

【增】或作 སྐེ་ཙེ། 黑芥子，〔达〕

སྐེ་ཡི་རྒྱན། མགུལ་རྒྱན་ནམ་མགྲིན་རྒྱན། 頸飾，項圈，項鏈。（同）སྐེ་ཆས།

སྐེ་རགས། སྐ་རགས་ཀྱི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 སྐ་རགས། 腰带。【增】＝སྐེ་རགས་། སྐེ་རགས་ཆུང་བ། 飾带。〔达〕

སྐེག རྩིས་འབྲས་ངན་དོགས་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐེག་ཟེར་ཀེག་ཀྱང་ཟེར། 关煞，灾，凶，如算命看有无恶运。亦作 ཀེག 【增】柳宿（星座名），旧說

若人生在柳宿，尅父尅母或自己夭折。〔达〕

སྐེགས་ཚོས། རྒྱ་སྐྱེགས་ཚོས། 胭脂。

སྐེད་འཆིང་། སྐེ་རགས་ལ་སྣང་། 系腰，即 སྐེ་རགས། 腰带。

སྐེད་པ། ཀེད་པའི་དོན་དུ་སྣང་། 即ཀེད་པ། 腰。

སྐེད་མེད། ཀེད་མེད་རེར་ལྟོས་ཤིག 无腰。参看 སྐེད་མེད་ 条。

སྐེམ་པ། སྟོབས་ཆུང་སྐེམ་པ། 瘦弱，干瘦。

སྐེམ་པོ། ན་ཚ་ཅན་ལུས་སྐེམ་པོ་ལྟ་བུ། 枯槁，干瘦，如病人身体枯瘦。

སྐེམ་པ་པོ། སྐེམ་པོར་བྱེད་པ་པོ། 能使物体干燥者。

སྐེམ་བྱེད། ཉི་མ་དང་ལྷའི་དམག་དཔོན་དང་གདོང་དྲུག་དང་མེ་ལྷ་དང་ཡི་དྭགས་ལའང་། 能干(藻)。1.太阳。2.一位天将。3.六面童子。4.火神。5.餓鬼。【增】旱魃。〔达〕

སྐེར། སྐེ་རུ། 于脖頸上 (སྐེ་的第七轉声)。

སྐེས། སྐེ་མཇིང་གིས། 用脖頸。

སྐོགས། ཤུན་པའམ་ཡི་གེ་སྐོགས་ལྟ་བུ། 壳，如外皮或信封。【增】坚硬的包盖物，皮，壳，树皮，貝壳。〔达〕

སྐོགས་བཤུས་པ། པགས་པ་བཤུས་པ། 剝壳，剝其外皮。

སྐོང་བ། ཐུགས་དམ་སྐོང་བཞིན་པའམ་རེ་བ་སྐོང་བར་བྱེད་བཞིན་པ། 滿足，如滿足心愿，滿足希望。【增】补足，充滿，添滿。〔达〕

སྐོང་བཞིན་པ། 充滿。(注同上)

སྐོངས། རེ་བ་སྐོངས་ཤིག 滿足（命令詞），滿足希望。

སྐོན་པ། I. ཀོན་པའི་མིང་དུ་སྣང་རྒྱུའམ་སྐྱེ་ལྟ་བུ། 似即 ཀོན་པ། 网，鳥罗。

【增】=གྱོན་པ། 穿衣。〔达〕

II. སྣོད་གཟེབ་གཞི་ཅན་ཞིག་སྣེ་ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་སྣོད་སྐོན་བུ་ཁ་སྒྲུར་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 籠，箱，有底盖之器皿，如盛鉢之籠。【增】= ཀོན་པ། 籃子，簍子，筐子，籠子，簏子，如 བྱ་སྐོན། 鳥籠，如 ཉ་སྐོན། 魚籠。〔法〕(同) སྐོན་བུ།

སྐོན་བུ། (注同上II)

སྐོབ་པ། དལ་བུའམ། 徐緩。

སྐོབས་སུ་ཆུད་པ། དཀའ་སར་ཆུད་པ། 处于困难,处于为难。【增】= སྐབས་སུ་ཆུད་པ། བྱ་དཀའ་བའི་སྐབས་སུ་ཆུད་ཅེས་པའི་དོན། 处于困难情况下。〔达〕

སྐོམ། ཞལ་སྐྱེམས་དང་ཁ་སྐོམ། 口渴，口干。【增】干地。〔达〕

སྐོམ་སྐྱགས། ཁ་སྐོམ་བཀྱི་འདུག་ལྟ་བུ། 求飲，很渴。

སྐོམ་འདོད། (注同上)

སྐོམ་ལྡུད་པ། ཁ་རུ་ཆུ་བླུགས་པ་ལྟ་བུ། 灌，如往口中灌水。

སྐོམ་པ། ཁ་སྐོམ་བཞིན་པ། 渴。

སྐོམ་པོ། མཛོ་མོའི་བྱེ་བྲག 牛之一种，无奶的母牛。

སྐོམ་བཞིན་པ། ཁ་སྐོམ་བཞིན་པ། 正渴。(同) སྐོམ་པ།

སྐོམ་ཟོང་། སྐོམ་པའི་བླ་ལྟ་བུ། 干貨。

སྐོམ་ཤ། མཛོ་མོའི་ཤ། 牛肉。

【增】才生下来即杀死的小牛的肉。〔达〕

སྐོམས། སྐོམ་པ་པོས་སྐོམས་ཤིག 干（命令詞）。

སྐོར། རིག་གནས་སྐོར་རམ་གཞུང་ཆེན་མོའི་སྐོར་ལྟ་བུ་སྡེ་ཚན་ལྟ་བུ། 类，如明处类，大論类，部类。【增】1.属于，关于。2.团体(常指随員、一班侍者、同等級的人)。3.圓圈。4.段落，如书的一章。5.重复，宗教上的旋繞行走。〔达〕(同) སྐོར་འགོ།

སྐོར་སྐོད་པ། ལྷ་སའི་བར་སྐོར་གྱི་སྐོར་སྐོད་པ། 繞拉薩中路上的念誦嗎呢者。

སྐོར་མཁན། གནས་སྐོར་སྐོར་མཁན། 旋繞者，如旋繞各处者（朝山者）。【增】轉旋盘或車床者，繞佛象或繞塔者。〔达〕

སྐོར་འགོ། རིག་གནས་སྐོར་རམ་གཞུང་ཆེན་མོའི་སྐོར་ལྟ་བུ་སྡེ་ཚན་ལྟ་བུ། 种类，如明处类，大論类，部类。（同） སྐོར།

སྐོར་ཅིག འཁོར་ལོ་སྐོར་ཅིག 轉吧！轉輪吧！

སྐོར་འཆག་པ། རེས་མོས་འགྲོ་བ། 輪行，輪流的去。

སྐོར་བ་འདུག སྐོར་བཞིན་པ་འདུག 旋轉，正在旋轉。

སྐོར་བྱ། འཁོར་དུ་བསྐོར་བའི་སྐོར་བྱ། 旋轉的鏇子。

སྐོར་ཚེ། ཕྱོག་སྐྱེའམ་ལོག་འགྲོ་བའི་ཚེ། 返轉时，回轉的时候。

སྐོར་ལོག ལོག་པར་སྐོར་བ། 返轉，回轉。

【增】錯轉方向。〔达〕（达作སྐོར་ལོག་པ་）

སྐོལ་ཅིག ཇ་སྐོལ་ཅིག 熬吧！熬茶吧！

སྐོལ་བ། ཇ་སྐོལ་བཞིན་པ་འདུག 熬，如正熬茶。【增】烹煮，煎。〔达〕

སྐོལ་བ་པོ། སྐོལ་མཁན། 煎熬者。

སྐོལ་བྱེད། （注同上）

སྐོས་པ། འབངས་ལ་སྐོས་བཞིན་པ། 派，令，如派百姓。【增】指定，委托，任命。〔达〕

སྐོས་མལ། གནས་མལ། 臥具。

སྐོས་ཤིག དགེ་ཕྲུག་ལ་བསླབ་བྱ་སྐོས་ལྟ་བུ། 教誡，如对弟子告誡学处。

སྐྱ་སྐྱ། རླུང་ཐོར་ནད་ཚ་ཞིག 风疱，一种病。

【增】灰色。〔达〕

སྐྱ་ག བྱ་ཁྲ་ཁྲ་ཞིག་དེང་སང་སྐྲ་ཀ་དང་སྐྱེ་ཀ་དང་སྐེ་ཀའང་ཟེར། 喜鵲，一种花翎鳥，現在亦作སྐྲ་ཀ། སྐྱེ་ཀ། སྐེ་ཀ།

སྐྱ་རྒྱས་པ། སྟོན་ཐོག་སྨིན་པའམ་སྐྱ་རྒྱས་པ། 1.庄稼成熟。2.丰收。（同）སྐྱ་དར་བ།

སྐྱ་ཆོས། རང་ཆོས། 自法。

【增】空白帳簿。〔达〕

སྐྱ་དར་བ། སྟོན་ཐོག་སྨིན་པའམ་སྐྱ་རྒྱས་པ། 1.庄稼成熟。2.丰收。（同）སྐྱ་རྒྱས་པ།

སྐྱ་རྡོག ཐུག་པའི་བྱེ་བྲག 粥之一种。

སྐྱ་ནར། （原注缺） 淡黃色。【增】1.花名。2.褐色，棕色。〔达〕 水百合花。〔法〕

སྐྱ་བ། མཉན་པའི་སྐྱབ་ཤིང་། 桨，櫓。

【增】1.携带。2.搬运(大量的石头、木材、水等)。3.=འཕོ་བ། 迁移。4.灰色，灰白色。〔达〕 小船的桨。〔法〕

སྐྱ་བ་བསྐྱོད་པ། མཉན་པས་སྐྱབ་ཤིང་བསྐྱོད་པ། 摇櫓，搬桨。

སྐྱ་བ་འཛིན་པ། གྲུ་བའམ་གྲུ་མཁན་དང་མཉན་པའམ་དང་ཀོ་བའང་ཟེར། 执桨者，舵手，船师。

【增】= མཉན་པ་ 或 གྲུ་གཏོང་མཁན། 〔达〕(达无 པ་字)

སྐྱ་བོ། I. དཀར་པོ་ལྟ་བུའམ་ནམ་མཁའི་སྣང་བ་·· སྔོ་དཀར་ལྟ་བུ། 1.白色。2.如天空的淡藍色。【增】灰白的黃色。〔达〕 灰白色，月白色。〔本〕 (同)སྐྱ་སེང་སེང་པོ།

II. དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་འང་། 大自在(天神名)。

III. མི་ནག་དང་མི་སྐྱ་ལ་འང་། 俗人，在家人，白衣。

སྐྱ་བོ་འཇིགས། ཁྱབ་འཇུག 白怖 (藻)。遍入(天神名)。

སྐྱ་བོ འི་བུ། 白子。(注同上)

སྐྱ་བབ། ན་ཚ་ཞིག 浮肿，一种病。

【增】灰色风湿痹性的膨脹。〔达〕

སྐྱ་སྤྱོད། དགེ་བའི་སྤྱོད་པའམ་འབྲེལ་བ། 白行(藻)。1.善事。2.关系。

སྐྱ་མི། རྟ་པ། 御者，馬夫。

སྐྱ་ཤི། (注同上)

སྐྱ་ཚོས། ཚོས་དཀར་སྐྱ། 灰白色的顏料，官粉。

སྐྱ་རིས། རི་མོ་དང་པོ། 白綫，絵画之初稿。

【增】輪廓，草图，絵画的草稿。〔达〕

སྐྱ་རེངས་ཐ་མ། འོད་ལྡན་ལས། སྐྱ་རེངས་དང་པོ་ཤར་ན་ནི། ཤར་ཕྱོགས་སུ་ནི་སྔོན་སྣང་ཞིང་། སྐར་མའི་གདོང་ནི་འོད་ཉམས་པ། ནམ་མཁའ་སྔོ་སྐྱར་འགྱུར་བ་ཡིན། སྐྱ་རེངས་བར་མ་ཤར་ན་ནི། དེ་ནི་ཤར་ཕྱོགས་སྐྱ་ཞིང་དམར། རྒྱུ་སྐར་འོད་ནི་ཆུང་བ་དང་། ནམ་མཁའ་སེར་སྐྱར་འགྱུར་བ་ཡིན། སྐྱ་རེངས་ཐ་མ་ཤར་ན་ནི། རྒྱུ་སྐར་འོད་ནི་མེད་པ་དང་། སྐྱ་རེངས་ཐ་མའོ་ཟེར་བ་བཤད། འོ་ཟེར་ཉི་མ་ཤར་བར་དུའོ། ། 后明相，第三明相。光明論說：“初明相現时，东方現藍色，星宿光略减，虚空淡藍相。中明相現时，东方呈淡紅，星宿光减少，虚空色淡黄。后明相現时，星宿皆无光，說为末明相，乃至日出时。”

སྐྱ་རེངས་དང་པོ། 初明相。(原注同上)

སྐྱ་རེངས་ལྡན་པ། མཐོ་རེངས་སམ་ཐོ་རེངས་མིང་། 具足明相，天曉时之名(早晨东方发白)。

སྐྱ་རེངས་ནུ་བོ། མཁའ་ལྡིང་ངམ་ཁྱབ་འཇུག···· བཞོན་པ། 明相弟(藻)。大鵬鳥。【增】黎明的几个阶段：1.སྐྱ་རེངས་དམར། 赤明相。2.སྐྱ་རེངས་དཀར། 白明相。3.སྐྱ་རེངས་སེར། 金黄明相。4.སྐྱ་རེངས་དང་པོ་ཤར་བ། 初明相。5.སྐྱ་རེངས་བར་མ་ཤར་བ། 中明相。6.སྐྱ་རེངས་ཐ་མ། 末明相。〔达〕

སྐྱ་རེངས་བར་མ། འོད་ལྡན་ལས། སྐྱ་རེངས་དང་པོ་ཤར་ན་ནི། ཤར་ཕྱོགས་སུ་ནི་སྔོན་སྣང་ཞིང་། སྐར་མའི་གདོང་ནི་འོད་ཉམས་པ། ནམ་མཁའ་སྔོ་སྐྱར་འགྱུར་བ་ཡིན། སྐྱ་རེངས་བར་མ་ཤར་ན་ནི། དེ་ནི་ཤར་ཕྱོགས་སྐྱ་ཞིང་དམར། རྒྱུ་སྐར་འོད་ནི་ཆུང་བ་དང་། ནམ་མཁའ་སེར་སྐྱར་འགྱུར་བ་ཡིན། སྐྱ་རེངས་ཐ་མ་ཤར་ན་ནི། རྒྱུ་སྐར་འོད་ནི་མེད་པ་དང་། སྐྱ་རེངས་ཐ་མའོ་ཟེར་བ་བཤད། འོ་ཟེར་ཉི་མ་ཤར་བར་དུའོ།། 中明相，第二明相。光明論說：“初明相現时，东方

現藍色，星宿光略減，虛空淡藍相。中明相現时，东方呈淡紅，星宿光減少，虛空色淡黃。后明相現时，星宿皆无光，說为末明相，乃至日出时。”

སྐྱ་རེངས་ཤར་བ། ནམ་ཆ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་ཐ་མ་ལ་ཐོ་རེངས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་ཆ་དང་པོའི་ཕྱེད་ནས་སྐྱ་རེངས་ཤར་དོ་ཞེས་རྣམ་''འབྱེད་ལས་སོ།། 明相出。毗奈耶中說：“夜分三分，后分复为三分，其初分之半，名明相出。”

སྐྱ་ལ་ཐོན། སྐྱར་འགྱུར་བའི་དོན། 庄稼成熟。

སྐྱ་སེང་བུ། (原注缺) 般紐王子。

【增】般荼婆王的儿子。〔达〕

སྐྱ་སེང་སེང་པོ། དཀར་པོ་ལྟ་བུའམ་ནམ་མཁའི་སྣང་བ་སྔོ་དཀར་བ་ལྟ་བུ། 1.白色。2.如天空的淡藍色。【增】灰白色，月白色。〔本〕

(同) སྐྱ་བོ།

སྐྱ་སེར་གཉིས། མི་སྐྱ་དང་སྤྲ་བ་གཉིས། 僧、俗二众。

སྐྱ་གསོབ། སྟོང་གསོབ་གསོབ། 虛伪，空虛。

སྐྱག་པ། མི་གཙང་སྐྱག་པ། 大便，屎。

【增】1.=སྲང་སྐྱག 2.坏人，社会的敗类。3.=ཀྱག་པ། 4.用費，耗費。〔达〕

སྐྱང་ཉུལ། ཆག་ཆག་བཏབ་པའམ་ས་ལ་ཞལ་བ་ཞལ་ཞལ་ཉུལ་བ་ལྟ་བུ། 涂抹，如洒扫，涂地。

སྐྱང་ནུལ། (注同上)

【增】=རྫང་或ཞག་པ། 灰泥，壁土，鋪道材料，粘土粉，烂泥粉。〔达〕 鋪石，鋪路用的碎石。〔法〕

(同) སྐྱང་ཉུལ།

སྐྱབས། སངས་རྒྱས། 佛。

【增】救护，保护，援助，帮助。〔达〕

(同) སྐྱབས་འོས།

སྐྱབས་མགོན། ཡིད་ཆེས་པའི་མགོན་པོ། 依怙(佛)，信仰的救护者。

【增】保护者，救星。(在西藏常指达賴与班禪，也作为其他活佛的尊称)。〔达〕

སྐྱབས་འགྲོ། རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་སྐྱེས་ན་ནང་པ་བ་ཡིན་ནོ།། 归依，皈依(佛)。

(原注：自身生起归依，是为佛教徒。)

སྐྱབས་སྒྲོལ། ཞུ་ཡིག་དཀྲིས་པའི་ཁ་བཏགས་ལྟ་བུ། 如包信函之絲巾。

སྐྱབས་ཅན། སྐྱིབས་ཅན་ཏེ་ཡིབ་ཡོད་པ། 有依靠，有复护，有遮蔽处。

སྐྱབས་བཅའ། སྐྱབས་སུ་བརྟེན་པའི་དོན། 归依(佛)，归投之义。

སྐྱབས་འཆའ། (注同上)

སྐྱབས་འཇུག ཚོགས་པའི་དབུས་སུ་ཞུ་བའི་ཞུ་ཡིག 請保护，如請会中誦經的呈文(如僧众誦經时，申請迴向的文字等)。

【增】=མགོ་འདྲེན། 祈福，賜恩，加入保护之下。〔达〕 (同) སྐྱབས་ཐོ།

སྐྱབས་རྟེན། ཞུ་རྟེན་ལྟ་བུའི་ཁ་བཏགས་ལའང་། 归依祇物，祇品，如哈达。

སྐྱབས་ཐོ། ཚོགས་པའི་དབུས་སུ་ཞུ་བའི་ཞུ་ཡིག 护单，如請会中誦經的呈文。(同) སྐྱབས་འཇུག

སྐྱབས་གནས། ཕྱག་འཚལ་བའི་ཡུལ། 归处(佛)，敬祇处。【增】1.庇护的处所，避难所。2.帮助者。〔达〕

སྐྱབས་པ། སྐྱོབ་པ་པོས་སྐྱབས་བྱེད་པ། 救护。

སྐྱབས་འོས། སངས་རྒྱས། 应归（藻）。佛。

【增】堪能救护。〔达〕

（同） སྐྱབས།

སྐྱབས་སུ་འགྲོ་འོ། སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི་འོ་ལྟ་བུ། 归依（佛），如归依佛。

སྐྱབས་སུ་མཆི་འོ། （注同上）

སྐྱབས་གསུམ། སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་གསུམ་དང་ཡང་སངས་རྒྱས། 三归依（佛）。1.佛、法、僧三宝。2.佛。

སྐྱར་སྐྱོར། ཡང་སྐྱར་སྐྱོར་ཞིག་གམ་སྐྱ་རེ་སྐྱོ་རེ་ཙམ་ལའང་། 1.重复。2.零碎。

སྐྱར་བ། ཉ་གསོད་བྱེད་ཆུ་བྱ་ཞིག་མཆུ་དང་རྐང་པ་དམར་པོ། 野鴨，吃魚的水鳥，嘴和爪是紅色。【增】＝སྐྱོར་བ། ཡང་ཡང་། 重复，再三。〔达〕

སྐྱར་མོ། （注同上）

【增】蒼鷺。〔达〕 鷺鷥。〔四〕

སྐྱལ་ཚང་། རྐྱལ་ཚང་ཁ་སྣོད་ཀྱི་མིང་དུ་སྣང་། 1.似即 རྐྱལ་ཚང་། 小皮袋。2.精囊。

སྐྱས་ཆེན་བཏེག་པ། ས་འཕོ་བའམ་ཐག་རིང་དུ་སྤོ་བའི་མིང་། 1.迁移地址。2.搬至远处。

【增】大大升迁，指死亡。〔达〕

སྐྱས་བཏེག་པ། （注同上）

སྐྱི་དཀར། ཤ་མཚམས་ཀྱི་པགས་པ་ཤིན་ཏུ་སྲབ་པའི་མིང་། 肉层間极薄之皮。

【增】＝ཀོ་བ་རྩི་ཁ་དཀར་པོ། 皮肤有脂肪一边的。〔达〕（同）སྐྱི་བ།

སྐྱི་ཁྲུས། རྔུལ་ནག་ཐོན་པའམ། 冒汗，出汗。

སྐྱི་གས། པགས་པའི་སེར་ག་ལྟ་བུ། 皮子裂縫。

སྐྱི་གྲི། སྤུ་གྲི། 剃刀，剔刀，小刀子。

སྐྱི་འཇིགས་པ། ཆོས་ཀྱི་འཇིགས་སུ་རུང་བའམ་བག་འཁྲམས་སྤུ་ཟང་ཟིང་བྱེད་པའི་མིང་། 1.可畏法（佛）。2.恐惧毛竖。

（同）སྐྱི་བུངས་ལ་ང་། སྐྱི་གཡའ་བ།

སྐྱི་ལྷང་བ། རླུང་འཚུབ་ལའང་། 1.起风。2.猛风，狂风。

སྐྱི་བ། I. ཤ་མཚམས་ཀྱི་པགས་པ་ཤིན་ཏུ་སྲབ་པའི་མིང་། 肉层間极薄之皮。（同） སྐྱི་དཀར། II.གཡར་བཞིན་པ་སྐྱི་བ་དང་བསྐྱི་རྒྱུ་མ་འོངས་པ་དང་བསྐྱིས་ཟིན་པ་གཡར་ཟིན་པས་སྐྱིན་པ་ཕུལ་ལྟ་བུ། 借貸，現在式为 སྐྱི་བ། 未来式为 བསྐྱི་རྒྱུ། 过去式为 བསྐྱིས་ཟིན་པ། 偿还为 སྐྱིན་པ་ཕུལ། 【增】1.葯草。2.馬鈴薯。〔达〕

（同） སྐྱི་བཞིན་པ།

སྐྱི་བུངས་ལ་ང་། ཆོས་ཀྱི་འཇིགས་སུ་རུང་བའམ་བག་འཁྲམས་སྤུ་ཟང་ཟིང་བྱེད་པའི་མིང་། 1.可畏法（佛）。2.恐怖毛竖。

（同）སྐྱི་འཇིགས་པ། སྐྱི་གཡའ་བ།

སྐྱི་ཚེར། པགས་པའི་ཚེར་མ། 皮上的刺。

སྐྱི་བཞིན་པ། གཡར་བཞིན་པ། 正借。

（同）སྐྱི་བ་ II.

སྐྱི་གཡར་བ། ཆོས་ཀྱི་འཇིགས་སུ་རུང་བའམ་བག་འཁྲམས་སྤུ་ཟང་ཟིང་བྱེད་པའི་མིང་། 1.可畏法（佛）。2.恐惧毛竖。
【增】战慄，因恐惧而发抖，震惊。〔达〕
（同）སྐྱི་འཇིགས་པ། སྐྱི་བུངས་ལ་ང་།

སྐྱི་ཤ། ནང་ཤ་ཞིག་ལ་འདང་། 1.皮肉。2.内脏之一种。【增】1.皮的内外面。2.肛門。〔达〕

སྐྱིགས། ཟས་མིད་པར་ཐོགས་པ་ལྟ་བུའམ་ཨིག་སྒྲའི་མིང་སྟེ་རྒྱ་གར་སྐད་ལ་འདང་ཧིཀྐ་ཞེས་པས་སོ། །སྐྱུག་པའི་མིང་དུའང་སྣང་། 1.噎，如食物停于喉中。2.打嗝声，印度語为 ཧིཀྐ། 3.似即 སྐྱུག་པ། 嘔吐。

སྐྱིགས་བུ། （注同上） 【增】＝སྐྱིག་པ་ 或 སྐྱིགས་པ། 俗語 ཨི་ཁྲག 嗚咽声。〔达〕

སྐྱིད་ཆུ། ཆུ་བོ་དབུས་ཆུ་ལ་འདང་། 中藏河流。
【增】"快乐河"此为雅鲁藏布江的北部支流，拉薩即位于其支流的旁边。〔达〕

སྐྱིད་པ། བདེ་བའམ་སེམས་སྐྱིད་པོ་ལྟ་བུ། 快乐，如安乐或心中快乐。

སྐྱིད་པོ། （注同上）

སྐྱིན་གོར། དབྱིད་དང་གངས་སྦལ་དང་ཟངས་པ་དང་སྲམ་ཡིན་པར་གསུངས། 1.蜥蜴之一。2.雪蛙。3.獭。【增】或作 སྐྱིན་མགོ། 〔达〕

སྐྱིན་ཐང་ཆུ། གློ་བུར་དུ་འོངས་པའི་ཆུ་འཇིགས་པ་ཅན། 暴洪，驟来的水灾。

སྐྱིན་ཐང་དུས། སེ་ར་བབ་པའམ་ཐན་པ་མུ་གེའི་དུས་སམ་སྟོན་ཐོག་མེད་པའི་དུས་ལྟ་བུ། 荒时，飢饉时，如降雹，或干旱，飢荒时，或无秋收时。

སྐྱིན་པ། ཆབ་སྟེ་གཡར་བའམ་བསྐྱིས་པའི་སྐྱིན་... པོ། །བསྐྱིན་པ་ཞེས་པའང་སྣང་། 即 ཆབ། 赔偿，代替品，如借物偿还，亦作 བསྐྱིན་པ། 【增】貸，借貸，不拘利息的借款。〔达〕 སྐྱིན་ཆབ། 偿还，报酬，还债，还賬。〔法〕

སྐྱིན་པ་འཇལ། བུ་ལོན་སྐྱིན་པ་གཞལ་བར་བྱས་འཇལ་བར་བྱེད་དེ་སྟེར། 还债，偿还借债。
（同） སྐྱིན་པ་གཞལ།

སྐྱིན་པ་འཚབ། （注同上）偿还。

སྐྱིན་པ་གཞལ། （注同上）偿还。

སྐྱིབས་པ། སྒྲིབས་པའམ་སྐྱབས་པའི་མིང་། བྱ་སྐྱིབས་དང་ཉ་ཕྱིབས་ལྟ་བུ། བྱ་བྱིའུ་རྣམས་དང་ལུས་ཡིབ་ས་སྐྱབས་གནས་སྡོད་ས་ལྟ་བུ། 隐蔽，掩护之名，如雀洞，蚌壳，即雀鳥等隐藏自身的住处。【增】隐蔽处，安身处（在岩石中或在树木、屋頂、洞穴之下）。〔达〕

སྐྱིལ་ཀྲུང་། དཀྱིལ་དུ་ཞབས་སྐྱིལ་ཏེ་བཞུགས་པའི་ཚུལ། སྐྱིལ་སྒྲུང་དང་དཀྱིལ་དཀྲུང་དང་སྐྱིལ་དཀྲུང་ཞེས་པའང་སྣང་། 跏趺，盘足坐相，亦作 སྐྱིལ་སྒྲུང་། དཀྱིལ་དཀྲུང་། སྐྱིལ་དཀྲུང་།
（同）སྐྱིལ་མོ་དཀྲུང་།

སྐྱིལ་བ། འཁྱིལ་དུ་བྱ་བའམ་དཀྱིལ་དུ་བྱ་བ། 1.盘旋。2.集中。【增】1.納入栏内，关閉，筑坝，拦河。2.弯曲，特指东方人屈膝坐地，又指从后踢他人的腿使其弯曲；弯弓。〔达〕圍集，汇集。〔法〕（法无བ字。）

སྐྱིལ་མོ་དཀྲུང་། དཀྱིལ་དུ་ཞབས་སྐྱིལ་ཏེ་བཞུགས་པའི་ཚུལ། སྐྱིལ་སྒྲུང་དང་དཀྱིལ་དཀྲུང་དང་སྐྱིལ་དཀྲུང་ཞེས་པའང་སྣང་། 跏趺，盘足坐相，亦

作 སྐྱིལ་སྐྱང་། དཀྱིལ་དཀྲུང་། སྐྱིལ་དཀྲུང་།

【增】 འདུག་སྟངས། 双脚交叉而坐。〔达〕

(同) སྐྱིལ་ཀྲུང་།

སྐྱིས། བསྐྱི་བ་ཡོད་ན་སྐྱིས་ཤིག་གཡོར་ཅིག 借貸。

སྐྱུ་གང་། མཐེབ་སྐྱུ་དང་མཚོན་གང་། 大指的一节。

【增】1.一口呑下，一口飲下。2.用茶和面做的面团。〔达〕 面。〔本〕

སྐྱུ་རུ་ར། སྨན་སྐྱུ་རུ་ར། 山楂（药品）。

【增】1.酸果（治痰病、胆病，血病）。2.青果。〔达〕

སྐྱུ་རུམ། ཚོད་མ་ཞིག 醃菜，蔬菜的一种。

【增】調味品，酱油，盐醃物。〔达〕

སྐྱུ་རུམ་མཁན། ཚོད་མ་མཁན། 醃工，做菜者。

སྐྱུ་ལ་གཟབ། （原注缺） 謹愼。

སྐྱུག་ལྟམ་བྱེད་པོ། ཟས་ལོག་པའམ་སྐྱུག་པ་སྐྱུག་པ་པོ། 反食者，吐食者，嘔吐者。

སྐྱུག་པ་པོ། （注同上）

སྐྱུག་བྱེད། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.吐者。2.大自在（天神名）。

【增】=སྐྱུག་སྨན། 吐药，吐剂。〔达〕

སྐྱུག་བློ་བ། སྐྱུག་འདོད་པ། 想吐，欲吐。

【增】= སྐྱུག་ལོག་ 或 ཞེ་མེད་པ། 反胃，晕船，又指口尝或目击或鼻嗅使人生厌的。〔达〕

སྐྱུག་མེར་བྱེད། （注同上）

སྐྱུག་ལོག （注同上）嘔吐。

སྐྱུག་ལོང་། （注同上）

སྐྱུགས་པ། སྐྱུག་པ་བོར་ཟིན་པའམ་སྐྱུགས་ཟིན་པ། 唾弃，已吐，吐完。

སྐྱུང་ཀ། བྱ་ནག་པོ་ཞིག་སྟེ་ཁྱུང་ཀ་ཞེས་སྐད། 一种黑色鳥，亦作 ཁྱུང་ཀ།

【增】寒鴉，穴鳥。〔四〕

སྐྱུང་པོ། ལག་ཆའམ་ལག་སྦྱད་ཅིག 錐，一种工具。(同) སྐྱུང་བུ།

སྐྱུང་བ། ཆུང་བར་བྱེད་བཞིན་པའམ་ཆུང་དུར་གཏོང་བཞིན་པ། 1.正在减少。2.正收縮。

【增】1.縮小，减去，除去。2.遺弃，放弃（事业）。〔达〕

སྐྱུང་བུ། ལག་ཆའམ་ལག་སྦྱད་ཅིག 錐，一种工具。(同) སྐྱུང་པོ།

སྐྱུང་བར་བྱེད། ཆུང་དུར་བྱེད། 縮减，减少，收縮。

སྐྱུང་བཞིན་པ། ཆུང་བར་བྱེད་བཞིན་པའམ་ཆུང་དུར་གཏོང་བཞིན་པ། 正在减少或收縮。

སྐྱུངས། ཆུང་བར་གྱིས་ཤིག 减少，縮减(命令式)。

སྐྱུངས་ཤིག （注同上）

སྐྱུད། མ་ཁྱུད་དུ་འཇུག་གམ་མ་ཁྱུད་པར་གྱིས་ཤིག'' དང་ཟོ་ཞིག་ཅེས་པའང་། 1.不用保持，放弃吧！2.呑下吧！吃了吧！

【增】1.忘記，健忘。2.擱置。〔达〕

སྐྱུད་ཅིག （注同上）

སྐྱུར། བྱ་བ་འདི་འཁྱུར་དུ་གྱིས་ཤིག་ཀྱང་རིང་དུ་ཡུགས་ཤིག 1.忘記（命令式），如把这事忘掉吧！了了吧。2.远弃，抛弃。

(同) སྐྱུར་ཅིག

སྐྱུར་ཅིག （注同上）

སྐྱུར་མནམ། དྲི་སྐྱུར་མོའི་དྲི་མ་མནམ་པ། 酸臭，嗅之有酸味。

སྐྱུར་པོ། བྲོ་ཁ་ལ་སྐྱུར་བ། 酸味。(同) སྐྱུར་བག

སྐྱུར་སློང་བྱེད། ཆང་སློང་བ་ལྟ་བུ་ལ་འདང་། 乞酒。

སྐྱུར་བག བྲོ་ཁ་ལ་སྐྱུར་བ། 酸味。(同) སྐྱུར་པོ།

སྐྱུར་རྩབས། རྩི་ཕབ་ལྟ་བུ། 酸酵，如酒母。

སྐྱུར་ཤོར། བཅུད་ཤོར་བ་ལྟ་བུ། 酸了，变味了。

སྐྱུས་ཐོག་གཅིག དཀྲུས་ཐོག་གཅིག་སྟེ་ལྷན་ཅིག 一起，一同。

སྐྱེ་ཀ། སྐྱ་ཀའི་མིང་དུ་སྣང་། 即 སྐྱ་ཀ 喜鹊。

སྐྱེ་དགུ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མིང་སྐྱེ་རྒུ་ཞེས་སྣང་བ་དང་ཁམས་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བར་སྦྱར་ནས…… གྲངས་དགུ་ཞེས་པའང་སྣང་། 众生，一切有情的总名，则写为 སྐྱེ་རྒུ། 若配三界生，则写为数目之 དགུ། 【增】一切生存者。〔达〕

སྐྱེ་དགུའི་བདག་པོ། ཚངས་པ་དང་སྣར་མ་སྐར་མ་ལའང་། 众生主，世主（藻）。1.大梵（天神名）。2.毕宿（二十八宿之一）。

སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ། རྗེ་མོ་དང་ཇོ་མོ། 众生主母，后妃。【增】釋迦佛的繼母及第一个女教师，又吉祥天母名。〔达〕

སྐྱེ་དགུ་མ། རྗེ་རིགས་མ། 众生主母，后妃。

སྐྱེ་འགྲོ། འཇིག་རྟེན་དང་སེམས་ཅན། 世界及众生。【增】＝འགྲོ་བ། 生物，动物，有生命者。〔达〕(同) སྐྱེ་ལྡན།

སྐྱེ་འགྲོའི་སྲོག རླུང་གི་མིང་དང་འདུ་བྱེད་ལའང་། 众生命（藻）。1.风。2.諸行（佛）。

སྐྱེ་སྒོ། སྐྱེ་མཆེད་དང་མོ་མཚན་ལའང་། 生門（藻）。1.处（佛）。2.女性生殖器。【增】面，臉。〔达〕

སྐྱེ་ཆ། གོས་རྒྱན་སོགས་ལའང་། 众生装飾，衣服装飾等。(同) སྐྱེ་བོའི་ཆ་ལུགས།

སྐྱེ་མཆེད། སྐྱེ་བའི་སྒོར་གྱུར་པས་ན་སྐྱེ་མཆེད་ཟེར་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཆེད་པར་བྱེད་པས་ན་སྐྱེ་མཆེད་དེ… རྒྱས་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ་ཞེས་དང་། སྐུ་མཆེད་ལའང་། 1.处（佛），"是生門故名处"，又"生长故名处，是增广之增語"。2.兄弟。【增】1.＝དབང་པོ། 感覚的原始根源或处所。2.內外感官。〔达〕

སྐྱེ་མཆེད་ཟླ་བ། I. སྣྲོན་གྱི་ཁྱིམ་ལའང་། 1.生长月。2.金牛宫（十二宫之一）。
II.ས་ག་ཟླ་བ་ལའང་། 氐宿月，四月。

སྐྱེ་ལྡན། འཇིག་རྟེན་དང་སེམས་ཅན། 有生，含生（藻）。世界及众生。(同) སྐྱེ་འགྲོ།

སྐྱེ་ལྡན་མཐའ་ཡས། རྩྭ་དུར་བ་ལའང་། 1.无边众生。2.茅草。

སྐྱེ་སྡོང་། ལྗོན་ཤིང་། 树。

སྐྱེ་གནས། མངལ་སྐྱེ་སོགས་དང་མོ་མཚན་ལའང་། 生处(佛)。1.胎生等四生。2.女性生殖器。【增】1.投生的处所，受生的处所。2.植物的所在地。〔达〕

སྐྱེ་གནས་མཚུངས་པ། མིང་སྲིང་ལའང་། 1.生处相同。2.兄弟姊妹。

སྐྱེ་གནས་བཞི། དྲོད་གཤེར་ལས་སྐྱེ་བརྫུས་སྐྱེ་སོགས། 四生（佛），湿生，化生等。

སྐྱེ་སྤེལ། འཁྲིག་པ། 增生(藻)。交媾,交合。

སྐྱེ་བྲན། བྱིས་པའམ་ཕྲུ་གུ་སྟེ་སྐྱེས་བྲན། 1.儿童。2.雛駒。

སྐྱེ་འཕྲོ། མགོ་གཞུག་གཉིས་ལའང་། 首尾二部分。

སྐྱེ་བ། ཚེ་ཕྱི་མའི་སྐྱེ་བ་གང་དུ་སྐྱེ་ལྟ་བུ། 降生,出生。如說:“来世生于何处?”【增】1.变成,发生。2.生长,发育,长大。3.=འཕེལ་བ། 增殖。4.轉世的人。〔达〕

སྐྱེ་བ་ལྔ་པའི་དུང་། དུང་དཀར་གཡས་འཁྱིལ། 五生螺,右旋白螺。

སྐྱེ་བ་གཉིས་པ། བྲམ་ཟེའི་མིང་། 第二生,次生(藻)。婆罗門(印度四大种族之一)。

སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ། ཚེ་ཕྱི་མ། 来生,来世。

【增】=ཚེ་ཕྱི་མ། 〔达〕

སྐྱེ་བ་མེད་པ། (原注缺)无生,不生。

སྐྱེ་བ་མོ། བུད་མེད། 女性,妇女。

སྐྱེ་བ་དམན་པ། (注同上)

སྐྱེ་བའི་ཆ་ཅན། ཁྱིའི་མིང་། 有生分(藻)。狗,犬。

སྐྱེ་བའི་ཕུར་བུ། ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 生楔(藻)。遍入(天神名)。

སྐྱེ་བའི་ཟླ་བ། ཧོར་ཟླ་བཅུ་པ་ལའང་། 1.生长月。2.阴历十月。

སྐྱེ་བའི་ལམ་སྟེར། ཨ་མའི་མིང་། 給与生道(藻)。母亲。

སྐྱེ་བར་འཚོལ། སྐྱེ་བར་འདོད། 求生,欲生,欲投生。

སྐྱེ་བས་རྒྱལ། ཕོའམ་སྐྱེས་པ། 男性。

སྐྱེ་བས་མཐོ། (注同上)

སྐྱེ་བོ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལྟ་བུ། 众生,凡夫,异生。

【增】1.生物的总名。2.人,人类。〔达〕

སྐྱེ་བོ་ཀུན་འདུག སྨད་ཚོང་མ་ལའང་། 1.众人共趣。2.娼妓。

སྐྱེ་བོའི་ཅོད་པན། ཞྭ་མོའི་མིང་། 众生冠,帽名。

སྐྱེ་བོའི་ཆ་ལུགས། གོས་རྒྱན་སོགས་ལའང་། 众生装束,衣服装飾等。(同) སྐྱེ་ཆ།

སྐྱེ་བོས་བསྐྱུར་མ། སྨད་ཚོང་མའི་གཙོ་མོ། 众生寄母(藻)。娼妓的主妇,鸨。

སྐྱེ་མ། མཚན་མོ། 夜間。

སྐྱེ་ཚེ། 〔汉〕ཀྱི་ཚེ་འདྲ་ཞིག 等于 ཀྱི་ཚེ། 芥菜,芥子。

སྐྱེ་འཛིན། མོ་མཚན་ལའང་། 持生,受生(藻)。女性生殖器。

སྐྱེ་ཟུག ཕྲུ་གུ་སྐྱེས་པའི་ཟུག་རྔུའམ་ན་ཚ། 生子的苦痛。

སྐྱེ་བཟང་ཕྲི་བ། སྐྲ་ཕྲི་བའམ་བྱི་བ་ལྟ་བུ། 头发脫落,秃子。

སྐྱེ་ལ་སྐྱེས། ན་ཚ། 病。

སྐྱེ་སྲིད་ས་བོན་པ། ཕའི་མིང་། 生有种子者(藻)。父亲。

སྐྱེགས། རྒྱ་སྐྱེགས་རྒྱ་ཚོས། 紫色,紫色顏料。

【增】鳥名,鷂鳥,松鸡。〔达〕
胭脂。〔本〕

སྐྱེངས། ངོ་ཚ་བའམ་བག་ཁུམས་པའོ། ། 1.慚,羞耻。2.怯惧。

སྐྱེངས་མེད་པ། གདོང་ཆེན་ཅན། 无羞,无耻,臉厚。

སྐྱེད། སྐྱེན་རྒྱུ་འམ། 生产，生长。【增】1.增长。2.利息，利潤，获得。〔达〕

སྐྱེད་ཀ། བོགས་མ་ལྟ་བུ། 生息，如利息。
【增】利潤，赢余。〔法〕(法无 ཀ་ 字)
(同) སྐྱེད་ར།

སྐྱེད་ཅིག གསར་དུ་སྐྱེ་བར་སྐྱེད་ཅིག 生（命令詞)。【增】 ཡར་སྐྱེད་ཅིག 使其滋生，使其发旺。〔达〕

སྐྱེད་འདོན། བོགས་མ་ལྟ་བུའམ་ཁེ་ཕྱོགས་འདོན་པ་ལྟ་བུ། 生利，如利息或赚錢。

སྐྱེད་པ། གསར་དུ་སྐྱེ་བར་སྐྱེད་བཞིན་པ། 生，新生，正在生。【增】1.生殖，产生，有时指出生，誕生。2.产出，形成，惹起，致使，借喻指滋生(与 མེད་པར་བྱེད་པ་ 相反)。3.或作 སྐྱེད་པོ། 父亲。〔达〕(同) སྐྱེད་བཞིན་པ།

སྐྱེད་པ་པོ། 生者（藻)。I.ཕའི་མིང་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 1.父亲。2.火。3.火神。
(同) སྐྱེད་བྱེད།
II.གསར་དུ་སྐྲུན་པ་པོ་ལའང་། 新生者，創造者。

སྐྱེད་བྱེད། (注同上 I)
【增】1.地球。2.树。〔达〕

སྐྱེད་བྱེད་མ། ཨ་མའི་མིང་སྐྱེད་མ་མོའང་། 能生（藻)。1.母亲。2.妇女。

སྐྱེད་མ། (注同上)

སྐྱེད་མེད། འཕེལ་བ་མེད་པ། 无增长。

སྐྱེད་མོས་ཚལ། གླིང་གའམ་བཅོས་པའི་ནགས་ཚལ། 1.园子。2.人造林。

སྐྱེད་ཚལ། (注同上)

སྐྱེད་བཞིན་པ། གསར་དུ་སྐྱེ་བར་སྐྱེད་བཞིན་པ། 新生，正在生。(同) སྐྱེད་པ།

སྐྱེད་ར། བོགས་མ་ལྟ་བུ། 生息，如利息。
(同) སྐྱེད་ཀ།

སྐྱེན་པ། མྱུར་བའམ་མགྱོགས་པོ། 快，迅速。
【增】1.輕率，急迫，急躁，仓皇。2.敏捷，机巧。〔达〕

སྐྱེམས། སྐོམ་ཇ་ཆང་སྐྱེམས་ལྟ་བུ། 飲料，如茶、酒。【增】1.干渴。2.特指麦酒。〔达〕

སྐྱེར་སྐྱ། སེར་སྐྱའི་མདོག 草黄，淡黄色。
【增】棕紅色。〔达〕

སྐྱེར་ཁ། (注同上)【增】黄顏料，淡黄色。〔达〕 焦黃。〔四〕(同) སྐྱེར་སྐྱ།

སྐྱེར་པ། ཤིང་སྐྱེར་པ། 黄刺树。

སྐྱེར་མ། རྩྭ་རིགས་མའི་མིང་དུའང་། 1.黄草。2.搓繩之草。3.馬兰草。

སྐྱེལ་མཁན། ལམ་གྱི་སྐྱེལ་མའམ་སྐྱེལ་མཁན། 路上之护送者。(同) སྐྱེལ་མ།

སྐྱེལ་གླ། ལམ་དུ་སྐྱེལ་དེ་ཁ་བཏགས་དང་གླའམ་ལག་བཏགས་ཕུལ་བ། 酬謝护送的哈达，工資或礼品。

སྐྱེལ་དར། (注同上)
【增】离别的人赠与伴送（一短距离的）人的礼帛。〔达〕

སྐྱེལ་བ། ལམ་དུ་སྐྱེལ་བཞིན་པ། 路上送行。
【增】1.携带，取去。2.寄送。3.冒險。4.使用。5.引导，陪伴。〔达〕

སྐྱེལ་མ། ལམ་གྱི་སྐྱེལ་མའམ་སྐྱེལ་མཁན། 路上

的护送者。(同) སྐྱེལ་མཁན།

སྐྱེས། ལག་བཏགས་སམ་འབུལ་བ། 礼品，赠品。
【增】或作 སྐྱེས་མ་སྐྱེས་མ་ཁྱེར་མ། 1.新聞，消息。2.生长，长成。〔达〕(同) སྐྱེས་བཟང་།

སྐྱེས་སྒྲ་ཅན། རའི་མིང་། 生声（藻）。山羊。

སྐྱེས་ཆེན། སྐྱེས་བུ་ཕལ་བ་མ་ཡིན་པའོ།། 大丈夫，非通常人。【增】随信或封入信封中送去的礼物。〔达〕(同) སྐྱེས་བུ་དམ་པ།

སྐྱེས་ཐོབ་དགེ་བ། སྐྱེས་པ་ནས་ཡོད་པའི་དགེ་བ། 生得善（佛），生来就有的善根。

སྐྱེས་ཐོབ་པ། དང་པོ་ནས་ཡོད་པ། 生得(佛)，生来就有，本来有的。【增】禀性。〔四〕

སྐྱེས་བདག ལྕགས་མོ་ལུག་ལོ་ལའང་། 生主（藻）。辛未年。

སྐྱེས་ནས་མ་ངེས། སྐྱེས་པ་ནས་ཕོའང་མིན་མོའང་མིན། 生不定性（佛），生来即非男非女。

སྐྱེས་པ། མི་ཕོ་དང་སྐྱེས་ཟིན་པའང་། 1.男人。2.已生。【增】ལོ་ཏོག 1.收成，出产。2.ཤེར་བ། 成人，长成。〔达〕

སྐྱེས་པའི་ཁམས། ཐིག་ལེ། 生界（藻）。男子的精液。

སྐྱེས་པོ། མི་པོ། 男子，男人。

སྐྱེས་ལྡན། དར་མའམ་བྱིས་པ། 1.壮年。2.儿童。

སྐྱེས་བུ། ཁྱབ་འཇུག་དང་གསུམ་གྱི་མིང་དང་གང་ཟག་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལའང་། 士夫。1.遍入（天神名）。2.三数。3.一切众生。
【增】人，特指圣人。〔达〕

སྐྱེས་བུ་མཆོག ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 1.大丈夫。2.遍入(天神名)。【增】大士，喇嘛。〔达〕

སྐྱེས་བུ་དམ་པ། སྐྱེས་བུ་ཕལ་བ་མ་ཡིན་པའོ།། 胜士，善士(佛)，非通常人。(同) སྐྱེས་ཆེན།

སྐྱེས་བུ་འདུལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན། 調御丈夫（佛），佛的名号。(同) སྐྱེས་བུའི་ཁ་ལོ……བསྒྱུར་བ། སྐྱེས་བུའི་ཁྱུ་མཆོག

སྐྱེས་བུ་ཡོངས། གང་ཟག་ཐམས་ཅད། 一切士（佛），一切补特伽罗，一切人。

སྐྱེས་བུ་གསུམ། ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་སྐྱེས་བུ། 三士（佛），下中上三种士夫（三种人）。

སྐྱེས་བུའམ་ཅི། མིའམ་ཅི། 似士夫，似人，紧那罗神。

སྐྱེས་བུའི་ཁ་ལོ་བསྒྱུར་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན། 調御丈夫（佛），佛的名号。
(同) སྐྱེས་བུ་འདུལ།

སྐྱེས་བུའི་ཁྱུ་མཆོག (注同上)

སྐྱེས་བུའི་སེང་གེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན། 人獅子（佛），佛的名号。

སྐྱེས་དམན། སྐྱེ་དམན་མིང་དུ་སྣང་། 即 སྐྱེ་དམན། 妇女。

སྐྱེས་རྫོངས། ཕེབས་རྫོངས་ལག་བཏགས། 送行礼品。【增】耕种，田庄。〔达〕

སྐྱེས་བཟང་། ལག་བཏགས་སམ་འབུལ་བ། 礼品，赠品。(同) སྐྱེས།

སྐྱེས་ཟླ། སྡིག་པའི་ཁྱིམ་ལའང་། 1.生长月。2.天蠍宫（十二宫之一）。

སྐྱེས་རབས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེས་རབས་རྣམ་ཐར། 本生，佛本生傳（佛）。
【增】个人的一系列的降生記或此类的野史，特指佛陀的各次降生的記載。〔达〕

སྐྱེས་སུ་བསྐུར། ལག་བཏགས་རྟེན་བཟང་བསྐུར་བ། 送礼，寄送礼品。

སྐྱོ་སློགས་བྱེད། སྔར་འཐབ་རྩོད་བྱས་པ་སླར་འཁྲུག་པ་ཡོང་བའི་དོན། 发举，以前争吵过，以后仍旧发动扰乱之义。

སྐྱོ་ཐང་། ཐུག་པའི་བྱེ་བྲག་དང་ཡང་སྐྱོ་མ་ལ་ཟྲ་མའང་ཟེར། 1.粥之一种。2.争吵。

(同) སྐྱོ་མ། སྐྱོ་ཚ།

སྐྱོ་འདུར། ཐུག་པའི་བྱེ་བྲག 稀粥，粥之一种。

སྐྱོ་བ། ཡིད་འབྱུང་བའམ་དགའ་བ་མེད་པ་སེམས་སྐྱོ་བ་དང་སྐྱོ་ཞིས་པའི་ཡུལ་ལའང་། 1.出离。2.无乐趣。3.心厌患。4.地名。【增】忧愁，懊恼。〔法〕(同) སྐྱོ་ཤས།

སྐྱོ་མ། ཐུག་པའི་བྱེ་བྲག་དང་ཡང་སྐྱོ་མ་ལ་ཟྲ····མའང་ཟེར། 1.粥之一种。2.争吵。

【增】1.訴訟。2.稀粥，米和茶的粥，小麦或燕麦粉的稀糊。3.有罪的人。4.忏悔。5.輕微的犯罪。〔达〕(同) སྐྱོ་ཐང་། སྐྱོ་ཚ།

སྐྱོ་མ་སྔ་བཙན། སྔར་ཟྲ་མའམ་འཐབ་རྩོད་པའི་ཚེ་ཕྱིར་དེ་སླར་མི་རྩོད་པའི་བཙན་པོ་ཡི་ཆད་པས་བཅད་པའི་དོན། 以前争吵以后不許复争的裁判。

【增】在以前訴訟时已經判决的。〔达〕

སྐྱོ་མེད་ཁྱབ། དབང་ཕྱུག་གི་གཞུ། 遍无厌（藻）。大自在（天神名）之弓。

སྐྱོ་མེད་མགོན་པོ། བརྒྱ་སྦྱིན་གྱི་མིང་། 无厌依怙（藻）。帝釋（天神名）。

སྐྱོ་མེད་གནས། ལྷ་གནས། 无厌处（藻）。天界，天趣。

སྐྱོ་ཚ། ཐུག་པའི་བྱེ་བྲག་དང་སྐྱོ་མ་ལ་ཟྲ་མའང་ཟེར། 1.粥之一种。2.争吵。

(同) སྐྱོ་ཐང་། སྐྱོ་མ།

སྐྱོ་ཤས། ཡིད་འབྱུང་བའམ་དགའ་བ་མེད་པ་སེམས་སྐྱོ་བ་དང་སྐྱོ་ཞིས་པའི་ཡུལ་ལའང་། 1.出离。2.煩悶，无乐趣。3.心厌患。4.地方名。

(同) སྐྱོ་བ།

སྐྱོ་སངས། ཡ་མཚན་ནམ་ངོ་མཚར་སྐྱེས། 1.希奇。2.瑞相。【增】在不幸，煩忧，懊悔时給以安慰。〔达〕

སྐྱོ་སངས་གནས། བཟའ་ཤིང་གི་ར་བའམ་གླིང་ག 消遣处（藻）。1.果园。2.林园。

སྐྱོ་སངས་ཚིག གོད་ཀྲམ། 消遣語，笑話。

【增】安慰語，解忧解悶的話。〔法〕

སྐྱོ་སེང་བ། སེམས་སྐྱོ་བཞིན་པ། 心正厌煩，心中煩悶。

སྐྱོ་བསང་། སྐྱོ་ཤས་བསང་བར་བྱ། 消遣，消除煩悶。

སྐྱོ་བསངས་པ། སྐྱོ་ཤས་བསངས་ཟིན་པ། 消遣，已解煩悶。

སྐྱོག་པ། འཁྱོག་པར་བྱེད་པའམ་ཀྱོག་ཀྱོག་བྱེད་པ། 使弯，使曲。

སྐྱོགས། ཇ་སྐྱོགས་ཆུ་སྐྱོགས་ལྟ་བུ་དང་རྟའི་སྐབ་སྐྱོགས་དང་སྣ་འདྲེན་པ་ལའང་། 1.杓，如茶杓，水杓。2.勒馬繮，牛鼻栓。【增】酒杯，碗。〔达〕 馬勺，戽，杯。〔四〕

སྐྱོགས་ར། སོག་པ་རུས་པའི་ཡུ་བ་ལྟ་བུ། 肩胛，如肩膀骨柄。

སྐྱོང་བ། གསོ་བའམ་འཚོ་བའི་མིང་སྟེ་ཨ་མས་བུ་

སྐྱོང་བཞིན་པའམ་སྐྱོང་བྱེད་ལྟ་བུ་དང་ཆོས་སྐྱོང་" "
ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 培养，保护，如母护子，如説："护法"。
【增】守护，看守，防守，援救，保持（生命，身体），支持，照料。〔达〕

སྐྱོང་པ་པོ། ཉི་མ་དང་ཕའི་མིང་དང་འཚོ་བར་བྱེད་པའམ་སྐྱོང་མཁན། 保护者（藻）。1.太阳。2.父亲。3.能撫养或能庇护的人。

སྐྱོང་བྱེད། （注同上）

སྐྱོང་མ། ཨ་མ། 母亲。

【增】=བརྟན་མ། 地神的名字。〔达〕

སྐྱོངས་ཤིག ས་སྐྱོང་རྣམས་ཀྱིས་ཉམ་ཐག་པ་སྐྱོངས་ཤིག་ལྟ་བུ། 保护，保佑（命令詞），如諸国王当保护弱者。

སྐྱོད་ཅིག མ་བསྐྱོད་པ་ན་སྐྱོད་ཅིག 动吧！

སྐྱོད་བྱེད། གཡོ་བར་བྱེད་དམ་སྐྱོད་པར་བྱེད། 搖动，使其动搖。【增】=གྲུ་སྐྱ། 桨，橈。〔达〕

སྐྱོད་བྱེད་ཤིང་། སྐྱ་བ། 橹，桨，舵。

སྐྱོད་བཞིན་པ། སྐྱོད་བཞིན་པ། 正动，正在搖动。

སྐྱོན། ཉེས་པ། 过失，罪恶。【增】1.錯誤，缺点，瑕疵。2.身休的缺陷，如跛，颠狂。3.精神的缺点，罪，罪业，品質不良。〔达〕

སྐྱོན་བགྲང་བ། སྨད་པ། 譴責，批評。

【增】視为有罪或有缺点。〔达〕（达作 སྐྱོན་དུ་འགྲང་བ་）（同）སྐྱོན་བརྗོད་པ།

སྐྱོན་ཅན། ཚངས་པ་ཡང་། 1.有过失。2.梵王（天神名）。【增】=སྐྱོན་དང་བཅས་པ་ 或

སྐྱོན་ལྡན། 有缺点的，有差錯的，有罪的。〔达〕

སྐྱོན་ཆགས་པ། ཉེས་པ་ཅན། 罪人，犯人。

སྐྱོན་བརྗོད་པ། སྨད་པ། 批評，指責。

【增】= སྨད་པའི་ཚིག 誹謗，說别人的坏处。〔达〕（同）སྐྱོན་བགྲང་བ།

སྐྱོན་མ། མཚན་མོ། 犯过时（藻）。夜間。

སྐྱོན་ཤེས་པ། སྨན་པ། 知过，知病(藻)。医生。

སྐྱོན་སེལ། ཉེས་པ་མེད་པར་བྱེད་པའམ་སེལ་བ། 消除过失。【增】免去罪恶，改过。〔达〕（达作 སྐྱོན་སེལ་བ་）

སྐྱོན་བསལ་བ། སངས་རྒྱས་དང་སྐྱོན་མེད་པར་བྱས་པ། 1.佛。2.使无过恶，消灭过失。

སྐྱབ་པ། སྲོག་སྐྱབ་བཞིན་པའམ་སྐྱབ་པ་དང་སངས་རྒྱས། 1.正救命。2.救援。3.佛。【增】救济，保护，保佑。〔法〕

སྐྱབ་བཞིན་པ། （注同上）

སྐྱབས་ཤིག སྐྱབ་པ་པོས་སྲོག་སྐྱབས་ཤིག་ལྟ་བུ། 救护（命令詞）。

སྐྱམ་སྐྱམ་པ། ཇ་བཤལ་བཤལ་སྐྱོམ་བཞིན་པ། 攪动，如正攪茶。（同）སྐྱོམ་བཞིན་པ།

སྐྱམ་པ། གསོལ་ཇ་སྐྱོམ་དགོས་ལྟ་བུ། 攪，如攪茶。【增】1.傾泻，淋，潑，揚，搖动。2.給与。〔达〕

སྐྱམ་བཞིན་པ། ཇ་བཤལ་བཤལ་སྐྱོམ་བཞིན་པ། 攪动，如正攪茶。（同）སྐྱོམ་སྐྱོམ་པ།

སྐྱམས་ཤིག བཤལ་བཤལ་སྐྱོམས་ཤིག 攪吧！

སྐྱར། I.ཡང་ཡང་སྐྱར་ཞིག་དང་སྐྱར་དགོས། 1.屢

次温习。2.须温习，须扶持。【增】已将手中空处填满，满把。〔达〕 复习，背誦。〔法〕
II. ཡང་ཡང་བྱེད་པའི་དོན་ནས་ཡང་ཡང་གསོ་…· བའི་མིང་། 1.屡次作。2.屡次养育。

(同) སྐྱོར་སྐྱོར།

སྐྱོར་སྐྱོར། (注同上 II)
【增】再三再四，屡次，反复。〔达〕

སྐྱོར་བ། འཁྱོར་བར་བྱེད་པའམ་འཁྱོག་པོར་ལོག་ས་སུ་བཏོན་པ་ལྟ་བུ། 弯曲，使弯曲。

སྐྱོར་འཕྱིན། གཡོ་སྒྱུ་ཅན་ནམ་ཀྱུ་ཀྱུ་ཅན། 狡詐的人，不直爽的人。

སྐྱོར་ཚིག བསྐྱར་ནས་བརྗོད་པའི་ཚིག 重复的話，重述的字句。

སྐྱོར་བཞིན་པ། དཔེ་ཆ་སྦྱོང་བཞིན་པ། 温书，正温习书。

སྐྱོལ་ཅིག ས་བསྐྱལ་ནས་སྐྱོལ་ཅིག 送去吧！运去吧！【增】＝ སྐྱེལ་བ།〔达〕

སྐྱོས་པ། ཉམས་པའི་མིང་། 败坏，衰退，恶化。

སྐྱོས་མ། ངན་པའམ་ལག་བདགས། 1.工資。2.偿錢。【增】餞行的礼物，祝賀迁居的礼物。〔达〕

སྐྱོས་ཤིག འཕོ་བར་གྱིས་ཤིག་གམ་སྤོས་ཤིག 移去吧！搬吧！

སྐྲ། མགོ་སྐྱེས་གཙུག་ཕུད། 头发。(同) སྐྲ་ཚོགས།

སྐྲ་དཀར་ཅན། རྒན་མོ་ལའང་། 1.白发者。2.老妇。

སྐྲ་སྐྱེས། མགོ་བོ། 生发（藻)。头。

སྐྲ་མཁན། སྐྲ་ཁྱེར་མཁན། 理发匠。

(同) སྐྲ་འབྲེག་མཁན།

སྐྲ་གྲོལ། ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 1.散发，披发。2.遍入（天神名)。

སྐྲ་སྒྲེ་ཅན། སྐྲ་ཐ་རེ་ཐོ་རེ་ཅན་ལྟ་བུ། 露发者，如头发疏散者。(同) སྐྲ་སིལ་བུ་ཅན།

སྐྲ་ཅན། གཙུག་ཕུད་ཅན་ནམ་མ་སྐྱེས་དགྲ་དང་སྐྲ་དང་ལྡན་པ་དང་ལྷ་མིན་ཞིག་ལའང་། 1.有頂髻者。2.未生怨王（即殺紐王之长子)。3.有头发者。4.阿修罗之一。
【增】鬣，鬃，毛多的。〔达〕

སྐྲ་ཅན་གྱི་སྙིང་མོ། ལྷ་མོ་ཨུ་རྺ༔། 有发妹（藻)。鄔摩天女（天神名)。

སྐྲ་ཅན་མ། (注同上) 有发女（藻)。

སྐྲ་ཅན་མེ་ཏོག བ་ཀུ་ལ། 有发花（藻)。博倶罗花。

སྐྲ་ཅན་གསོད། ཁྱབ་འཇུག་མིང་། 杀有发（藻)。遍入（天神名)。
【增】訶梨王的名字。〔达〕

སྐྲ་གཉིས་པ། དུ་བ་མཇུག་རིང་། 彗星。

སྐྲ་བརྟན། སྐྲ་ཡི་ཚབ། 替发，假发。

སྐྲ་འཐུག་པོ། སྐྲ་ཐགས་འཐུག་པོ། 头发厚密。

སྐྲ་འདབ་འདར། སྤུ་གཅིག་ཙམ་གཡོ་བ་ལའང་། 1.发抖动。2.絲毫抖动。

(同) སྐྲ་འདབ་བག་ཙམ།

སྐྲ་འདབ་བག་ཙམ། (注同上)

སྐྲ་འདབ་ཙམ། སྤུ་རིས་ཙམ། 有如毫发。

སྐྲ་འདུད། (原注缺) 垂发，辮子。

སྐྲ་འདྲིས་མ། ཨུ་མཱ༔་དང་ལྷ་ཡི་སྨད་ཚོང་མ་ལའང་། 杂发(藻)。1.鄔摩（天女名)。2.天

界妓女。【增】= ལྷའི་གཟུགས་ཚོང་མ། 〔达〕

སྐྲ་ཕོན། ཐོར་ཅོག་ལ་འདང་། 1.发丛。2.頂髻。

སྐྲ་འཁྱིངས་པ། འཁྱིང་བ་ལྟར་སྐྲ་འཛིངས་པ། 发乱如毡。(同) སྐྲ་འཛིངས་པ།

སྐྲ་ཁྲི་བ། སྐྲ་ཁྲི་ཟིན་པ། 头发已脱。

སྐྲ་བྲེགས་པ། སྐྲ་བཞར་ཟིན་པ། 已剃头发。

སྐྲ་འབལ། སྐྲ་འཐོག་རྒྱུ། 拔头发。【增】=སྐྲ་སྒྲིག་པ་ 或 སྐྲ་ཏོག་པ། 剃光头。〔达〕

སྐྲ་འཁྲི། སྐྲ་འཁྲི་རྒྱུ། 脱发。

སྐྲ་འབྲེག སྐྲ་ཞོར་རྒྱུ། 剃发。

སྐྲ་འབྲེག་མཁན། སྐྲ་ཞོར་མཁན། 理发匠。(同) སྐྲ་མཁན།

སྐྲ་ཐད་ཐད། སྐྲ་ཐུང་ཐུང་། 发很短。

སྐྲ་སྡམས། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 发藏(藻)。大自在(天神名)。

སྐྲ་ཙ་སེང་། སྐྲ་འཛིངས་ཤིང་ལངས་པ་ལྟ་བུ། 发乱。(同) སྐྲ་སེང་སེང་།

སྐྲ་ཚོམ། ཐོག་ཚུགས་ཅན་དང་སྐྲའི་ཆ་ཤས་ཙུང་ཟད་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་བཅིངས་པའོ། ། 1.束发者。2.发髻，将一份发結束于頂上。

སྐྲ་ཚོགས། མགོ་སྐྱེས་གཙུག་ཕུད། 头发。(同) སྐྲ།

སྐྲ་འཛིངས་པ། འཁྱིང་བ་ལྟར་སྐྲ་འཛིངས་པ། 发紛乱。(同) སྐྲ་འཁྱིངས་པ།

སྐྲ་བརྫེས་པ། གྱེན་དུ་བརྫེས་པ། 发竪起。

སྐྲ་གཟིངས་པ། སྐྲ་ཟང་ཟིང་བྱས་པའི་མིང་། 将发竪起。

སྐྲ་བཟང་། ཕྲ་མོ་ལ་འདང་། 1.妙发，好头发。2.狐狸。【增】秘密字，密語。〔达〕

སྐྲ་བཟེད། སྐྲ་བྲེག་པའི་ཚེ་བཟེད་པའི་རས། 剃发时接发之布。

སྐྲ་ཡི་བྲིང་བ། དུ་བའི་མིང་། 发鬘(藻)。烟。

སྐྲ་ཡི་ཁྲི་དོར། སོ་མང་སྟེ་སྐྱུག་ཤད་ལྟ་བུ། 洁发(藻)。梳头用具，如梳子，竹篦。

【增】分头发用具。〔达〕(同) སྐྲ་ཤད།

སྐྲ་ཡི་ཞགས་པ། བུད་མེད་སྐྲ། 妇女之发。(同) སྐྲ་ལོ།

སྐྲ་ཡི་ལ་བ་ཅན། སྤུ་ཡི་གོས་ཅན། 穿毛衣者。

སྐྲ་ཡི་བསིལ་ཡབ། ང་ཡབ་ལྟ་བུ། 发拂，如拂尘(驅蚊蝇用具)。

སྐྲ་ལོ། བུད་མེད་སྐྲ། 妇女之发。(同) སྐྲ་ཡི་ཞགས་པ།

སྐྲ་ཤད། I. སྐྲའི་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་སྟེ། སྐྲ་ཤད་འཛག་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུ། 如发影象，似毛发乱墜。

II. སོ་མང་སྟེ་སྐྱུག་ཤད་ལྟ་བུ། 即 སོ་མང་། 梳子，竹篦。(同) སྐྲ་ཡི་ཁྲི་དོར།

སྐྲ་ཤད་པ། སྐྱུག་ཤད་ཀྱིས་སྐྲ་ཤད་པ་ལྟ་བུ། 梳发。

སྐྲ་གཉེར་པོ། སྐྲ་རྩུབ་པོ། 发粗糙。

སྐྲ་སིལ་བུ་ཅན། སྐྲ་ཐ་རེ་ཐོ་རེ་ཅན་ལྟ་བུ། 散发者，头发疏散者。(同) སྐྲ་སྒྲི་ཅན།

སྐྲ་སེང་སེང་། སྐྲ་འཛིངས་ཤིང་ལངས་པ་ལྟ་བུ། 散发，头发蓬乱。(同) སྐྲ་ཙ་སེང་།

སྐྲ་ལྷས་མ། ལན་བུ་ཅན། 梳辮子的。

སྐྲག་པ། འཇིགས་བཞིན་པའམ་སྐྲག་རྒྱུ། 恐惧，怖

畏，惊骇。

སྐྲག་བྱེད། འཇིགས་པར་བྱེད། 令畏惧。

སྐྲག་བྱེད་མ། ཉི་མའི་ཆུང་མ་ལའང་། 能怖母(藻)。太阳的妃子。

【增】＝ཉི་མའི་བཙུན་མོ། 〔达〕

སྐྲགས་པ། འཇིགས་སྐྲགས་ཟིན་པ། 已恐怖，已畏惧。

སྐྲང་འབུར། ན་ཚ་ཞིག 肿起。

【增】未裂开的膿肿。〔达〕 痈疽。〔四〕

སྐྲངས་པ། རྐང་པ་སྐྲོས་པའམ་སྐྲངས་པ་ལྟ་བུ། 肿，如腿肿，膿肿。

སྐྲངས་ཤོར་བ། སྐྲངས་ཆེ་རུ་སོང་བ། 肿起，肿大。

སྐྲན་པ། རླུང་སྐྲན་ཁྲག་སྐྲན་ལྟ་བུ་ན་ཚ་ཞིག 痞肿，如气痞，血块。【增】腹內的肉瘤或肉块，皮下或腸中子宫中的硬块，腺肿。〔达〕（达无 པ་字）

སྐྲན་དམ་པ། （注同上）

སྐྲི་ཤིག བཀྲི་བར་གྱིས་ཤིག་གམ་བཀྲི་རུ་ཆུག་གམ་སྐྲིས་ཤིག་ཀྱང་། 1.令引导。2.引去。

སྐྲུན་པ། སྐྱེད་བཞིན་པའམ་སྒྲུབ་བཞིན་པ། 1.正生。2.正完成。【增】出产，生长。〔达〕

སྐྲུན་བྱེད། ས་གཞིའི་མིང་། 能生（藻）。大地。

སྐྲུས་ཤིག ཚོད་ཅིག་དང་བསླུ་བར་གྱིས་ཤིག 1.割断（命令詞）。2.欺誑（命令詞）。

སྐྲོག ཞོ་དཀྲོགས་པ་ལ་ཞོ་སྐྲོག་ཅེས་སྣང་། 攪，如攪酸乳，叫 ཞོ་སྐྲོག

སྐྲོད། གཞན་དུ་སྐྲོད་བཞིན་པ། 正驅逐，正排斥。

སྐྲོད་ཅིག ཡུལ་གཞན་དུ་སྐྲོད་ཅིག 驅逐，驅逐出境（命令詞）。

སྐྲོད་པ། སྤྲོད་པའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 སྤྲོད་པ། 交給。

སྐྲོན་པ། མཁྲེགས་པའམ། 凝固，坚硬。

བཀམ་ཆགས་པ། ཞེན་ཆགས་པའི་འདོད་པ་ལ་བཀམ་པ། 貪恋，沉迷，貪著五欲。

བཀམ་པ། （注同上）

བརྐུ། ནོར་སོགས་བརྐུ་བ། 盗，窃，偷。

བརྐུ་བྱ། ནོར་སོགས་བརྐུ་བར་བྱ་བ་དང་བརྐུ་རྒྱུ། 1.所盗。2.将盗。

བརྐུས་པ། ནོར་བརྐུས་ཟིན་པ། 已偷盗。

བརྐོ། ས་སོགས་བརྐོ་བ། 挖，掘，刨。

【增】刻，剜。〔四〕

བརྐོ་བྱ། ས་སོགས་བརྐོ་བར་བྱ་བ་དང་བརྐོ་རྒྱུ་མ་འོངས་པ། 所掘，当掘。

བརྐོས་པ། ཁྱིམ་པོས་ས་བརྐོས་ཟིན་པ། 已掘。

བརྐྱང་བསྐུམ། རྐང་པ་བརྐྱང་བར་བྱ་བསྐུམ་པར་བྱ། 伸屈，如屈伸其足。

བརྐྱང་ཁུག བརྐྱང་རྒྱུ་དང་ཁུག་དགོས་གཉིས། 伸屈，所伸及应屈。

བརྐྱང་བ། རྐང་ལག་སོགས་བརྐྱང་བ། 伸，伸展。

བརྐྱང་བྱ། རྐང་ལག་སོགས་བརྐྱང་བར་བྱ་བརྐྱང་རྒྱུ། 所伸，当伸。

བརྐྱངས་པ། སྟན་གདན་བརྐྱངས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 伸展，如已展开鋪垫。

བརྐྱངས་ཕྱག ས་ལ་སྐུ་གཟུགས་བརྐྱངས་ཏེ་ཕྱག་འཚལ་བའོ།། 伸展身体于地而祇拜。

བསྐ་བ། སྣ་པོ་མ་ཡིན་པ་གར་བོར་བྱ་བའི་རོའམ་ཨ་རུ་རའི་རོ་ལྟ་བུ། 澁味，不稀薄的濃味，或如橄欖味。

【增】=གར་བ། 收斂性的。〔达〕

བསྐང་བ། ཆོས་པར་བགྱི་བའམ་དམ་ཚིག་བསྐང་བར་བྱ་བའི་བསྐང་གསོ འི་ཚོ་ག་འམ་སྲུང་མའི་ ··· བསྐང་བ་ལྟ་བུ། 滿，如令其滿足，滿三昧耶之滿足仪軌，滿足护法神心愿。【增】1.盈溢。2.滿愿，补偿短少。〔达〕（同）བསྐང་གསོ།

བསྐང་བྱ། རེ་བ་བསྐང་བར་བྱ། 所滿，所滿足之愿望。

བསྐང་གསོ། ཆོས་པར་བགྱི་བའམ་དམ་ཚིག་བསྐང་བར་བྱ་བའི་བསྐང་གསོ་ཚོ་ག་འམ་སྲུང་མའི་བསྐང་བ་ལྟ་བུ། 滿足，如滿其心愿，滿足三昧耶之滿足仪軌，滿足护法神心愿。

【增】对本尊空行护法广作滿足的供。补償供，补足供。〔达〕（同）བསྐང་བ།

བསྐངས་པ། ཐུགས་དམ་བསྐངས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已滿，如心愿已滿足。

བསྐམ། མེ་ཤིང་བསྐམ་པ། 干，干燥。

བསྐམ་བྱ། མེ་ཤིང་བསྐམ་པར་བྱ་བའམ་བསྐམ་དགོས། 所干，当干。

བསྐམས་པ། ཐུ་བ་བསྐམས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已干。

【增】干透，燒焦。〔达〕

བསྐལ་ཆེན་གཅིག བར་བསྐལ་བརྒྱད་ཅུ་ཐམ་པའོ།། 一大劫，即八十中劫（佛）。

བསྐལ་དོན། ཤོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ནམ་རིང་དུ་སོང་བའི་དོན། 1.隐密之义。2.远离之义。

བསྐལ་པ། སྲིད་དུས་ཀྱི་མིང་དང་ཆེས་རིང་བ་དང་ཡང་ན་ཆགས་བསྐལ་གནས་བསྐལ་འཇིག་བསྐལ་···· སྟོང་བསྐལ་བཞི་དང་། 1.劫（佛），时节之名。2.极远。3.成劫、住劫、坏劫、空劫等四劫之劫。

བསྐལ་པའི་མཐར། འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་ལའང་། 1.劫尽，劫边。2.坏劫（佛）。

བསྐལ་པ་ཤེས་པ། རྩིས་པ། 知劫（藻）。計算者。

བསྐལ་མེ། དུས་ཀྱི་མེ། 劫火(佛)。

【增】=བསྐལ་པའི་མེ། 現在这个劫終了时，毁灭世界的火。〔达〕

བསྐུ། སྣུམ་བསྐུ་བའམ་བྱུག་པའི་མིང་། 1.涂油。2.摩擦，涂抹。

བསྐུ་མཉེ། སྣུམ་བྱུག་སྟེ་ལག་པས་མཉེ་རེག་བྱེད་པའི་མིང་། 涂油，用手按摩。

བསྐུ་བྱ། སྣུམ་བསྐུ་བར་བྱའམ་བྱུག་པའི་མིང་། 1.所涂油。2.所当涂物。

བསྐུག ཅོད་མོ འི་རྒྱན་ནམ་རྒྱལ་གཟུག་པ་ལྟ་བུ། 賭。

བསྐུག་བྱ། ཅོད་མོ འི་རྒྱན་ནམ་རྒྱལ་གཟུག་པར་བྱ་དང་འཛུགས་དགོས་ལྟ་བུ། 所賭。

བསྐུགས་པ། རྒྱལ་བཙུགས་ཟིན་པ། 已賭，已下賭注。

བསྐུང་། ས་འོག་ཏུ་སྦ་བ་ལྟ་བུ། 埋藏，隐匿。

【增】=མི་མཐོང་བར་སྦས་པ། 〔达〕 埋伏。〔四〕

བསྐུང་བྱ། ས་འོག་ཏུ་སྦ་བར་བྱའམ་སྦེད་དགོས་ལྟ་བུ། 所埋藏，当藏匿。

བསྐུངས་པ། སྦས་ཟིན་པ། 已藏匿，已埋藏。

བསྐུམ། རྐང་ལག་བསྐུམ་པ། 屈，弯。

【增】1.收縮。2.癱瘓。〔达〕

བསྐུམ་བྱ། རྐང་ལག་བསྐུམ་པར་བྱ་དང་བསྐུམ་རྒྱུ། 所屈，所弯，当屈，当弯。

བསྐུམས་པ། རྐང་པ་བསྐུམས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已屈，如脚已屈。

བསྐུར་འདེབས། མེད་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་སྟེ་སྒྲོན་གསལ་ལས་སྐུར་འདེབས་ཞེས་གསུངས་ཡང་ན་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་པར་བསྐུར་བའམ་སྐྱོན་… པ་ལྟ་བུ། 毁謗，灯明論中作 སྐུར་འདེབས། 如对于有德，謗为无德。（同）བསྐུར་བ་II.

བསྐུར་བ། I.འཁུར་དུ་བཅུག་པའམ་ཡི་གེ་བསྐུར་བ། 1.令担負，令背。2.寄信。

【增】給与，发給。〔达〕（达无"བ"字）

II.（同）བསྐུར་འདེབས།

བསྐུར་འོས། བཀུར་འོས་མཆོད་པའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 བཀུར་འོས། 应敬，供养。

བསྐྱལ་འགྲོ། གྲུ་གཟིངས། 激行（藻）。船，筏。

བསྐུལ་འདེབས། དྲན་དུ་འཇུག་པ་པོ། 令人忆念者。

བསྐུལ་བ། འགུལ་དུ་བཅུག་པའམ་དྲན་དུ་བྱེད་པ། 1.使动。2.使忆念。

【增】激励，鼓励。〔达〕

བསྐུལ་བྱ། ཆོས་ལ་བསྐུལ་བར་བྱ། 所劝，如劝其学法。

བསྐུས་པ། སྣུམ་བྱུགས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已涂，涂飾，如已涂油。

【增】加染，加色彩，加毒。〔达〕

བསྐོ་བ། ལས་ཆེན་ལ་བསྐོ་བ། 委派，任命。

བསྐོ་བྱ། ལས་ཆེན་ལ་བསྐོ་བར་བྱ་དང་བསྐོ་རྒྱུ་ལ་འོངས་པ། 所派，所委，当派，当委。

བསྐོ་བཞག རྒྱལ་པོའི་གོ་སར་བསྐོ་བཞག 委任，安置，如委以王位。

བསྐོངས་པ། ཚུར་བསྐོངས་ཟིན་པ། （未詳）

བསྐོན་བྱ། བསྐོན་བྱ་སྟེ་གོས་རང་གིས་གོ་བར་… བྱའམ་གོན་པར་བྱ་གཞན་ལ་བསྐོན་པར་བྱ། 所披，所穿。自己穿为 གོ་བར་བྱ་ 或 གོན་པར་བྱ། 給别人穿为 བསྐོན་པར་བྱ།

བསྐོབ་ཏུ་ཆུད། སྐོབས་སུ་ཆུད་དེ་བྱ་དཀའ་བའི་གནས་སུ་ཆུད་པ་ཟེར། 使陷于困难中，使作难办之事。

བསྐོར་བ། འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་བྱའམ་བསྐོར་ཟིན་པ། 1.旋轉。2.已旋轉。

【增】圍繞，包圍。如 འཁོར་གྱིས་བསྐོར། 眷属圍繞。〔达〕 圍困。〔四〕

བསྐོར་བྱ། འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་བྱ། 所旋轉，当旋轉。

བསྐོར་ཡིག ཤོག་གི་མཐའ་ལ་བསྐོར་བའི་ཡི་གེ་དེང་སང་རྟོར་ཡིག་ཀྱང་ཟེར། 圍繞綫边之字，現今称为 རྟོར་ཡིག

བསྐོལ་བ། ཇ་ཁོ་བོས་བསྐོལ་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 煎，熬，烹，煮。

བསྐོལ་བྱ། ཇ་བསྐོལ་བར་བྱ། 所熬，当熬。

བསྐོས་པ། ལས་ཀ་ལ་གཏད་པའམ་དཔོན་པོར་… བསྐོས་ཟིན་པ། 委派，已派事，已委官職。

【增】录用。〔四〕

བསྐྱ་བ། འགྲོག་པའི་རྟ་བ་རི་ཕར་ཚུར་སྤོ་བ་ལྟ་བུ། 迁移。

བསྐྱང་། མ་མས་བུ་བསྐྱང་བ། 养育，抚育。

བསྐྱང་བྱ། མ་མས་བུ་བསྐྱང་བར་བྱ་འཚོ་རྒྱུ། 所养育，当养育。

བསྐྱངས་པ། མ་མས་བུ་བསྐྱངས་ཟིན་པའམ་གསོས་པ། 1.已养育，如母已养子。2.已培养。
【增】保护，抚爱。〔达〕（达无 པ་ 字）

བསྐྱད་པ། བསད་པའམ་བཀུམ་པ། 杀害。

བསྐྱབ། སྲོག་བསྐྱབ་པའམ་སྐྱབས་པ་སྐྱབ་པ་པོས་བསྐྱབ། 救护，保护。

བསྐྱབ་བྱ། སྲོག་བསྐྱབ་པར་བྱའམ་སྐྱབས་པར་བྱ······སྐྱབ་པ་པོས་བསྐྱབ་དགོས། 所救护，当救护。

བསྐྱབས་པ། སྐྱབས་གསུམ་གྱིས་ངན་སོང་ལས······བསྐྱབས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已救，如由三皈力，已从恶趣救出。

བསྐྱམ། ཇ་སོགས་སྣོད་དུ་བསྐྱམ་པ་བཤལ་བཤལ་བསྐྱམ། 激荡，如在器皿中涮洗茶等。
【增】1.摇动。2.辩論。〔法〕（法有ས་字）

བསྐྱམ་བྱ། ཇ་སོགས་སྣོད་དུ་བསྐྱམ་པར་བྱ་བཤལ་······བཤལ་བསྐྱམ་དགོས། 所激荡，当激动，如茶等在器皿中被冲滌。

བསྐྱམས་པ། སྐྱམ་ཇ་བསྐྱམས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已攪蕩，如茶已攪蕩。
【增】 སྐྱམ་པ་ 的完成式，激动，攪，揚，潑，撥动，动盪。〔法〕（法无པ་字）

བསྐྱར། ཚིག་དཔེ་ཆ་ཡང་ཡང་བསྐྱར་བ་སྐྱོར་པ····པོས་བསྐྱར། 溫习，重复。【增】སྐྱར་ཡང་或ཡང་ཡང་། 再三再四。〔达〕

བསྐྱར་པ། ཡང་ཡང་བསྐྱར་ཟིན་པ། 已屡次溫习。

བསྐྱར་བྱ། ཚིག་དཔེ་ཆ་ཡང་ཡང་བསྐྱར་བར་བྱ····སྐྱོར་པ་པོས་བསྐྱར་དགོས། 溫习，重复。

བསྐྱལ། ཡི་གེ་སོགས་ཕར་བསྐྱལ་བ་སྐྱེལ་བ་པོས····བསྐྱལ། 寄送。

བསྐྱལ་བ། ཕར་བསྐྱལ་ཟིན་པ། 已寄送，已送去。

བསྐྱལ་བྱ། ཡི་གེ་སོགས་ཕར་བསྐྱལ་བར་བྱ་སྐྱེལ་བ་པོས་བསྐྱལ་དགོས། 所送，所寄，当送，当寄。

བསྐྱས་པ། སྤོས་ཟིན་པའམ་འགྲོག་པའི་རྟ་བ་ཐག་རིང་དུ་སྤོ་བར་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 已迁，已搬。
【增】སྐྱས་ 的完成式。〔达〕

བསྐྱི་དགོས། གཡར་པོ་འི་དངོས་པོ་བསྐྱི་བར······བྱའམ་གཡར་དགོས། 1.所借之物。2.所当借。

བསྐྱི་བྱ། （原注同上）

བསྐྱིག་པ། གཞན་འཁྲིགས་སུ་འཇུག་པའམ། 束縛，使他受束縛。

བསྐྱིགས་པ། གཞན་བཀྱིག་ཏུ་བཅུག་པའམ། 已縛，已使他人受束縛。

བསྐྱིན་པ། བུ་ལོན་གཡར་བའི་སྐྱིན་པའམ་བསྐྱིས···པའི་བསྐྱིན་པའང་། 1.借貸。2.償还。

བསྐྱིལ། ཆུ་འཁྱིལ་དུ་བཅུག་ཟིན་པ། 盘旋，聚，如水已汇聚。

བསྐྱིལ་བྱ། སྐྱིལ་ཀྲུང་དུ་བསྐྱིལ་བར་བྱ། 所盘，所結，如盘結跏趺。

བསྐྱིས་པ། གཡར་ཟིན་པའི་མིང་། 借貸，已借。

བསྐྱུགས་པ། སྐྱུག་པ་བསྐྱུགས་ཟིན་པ། 嘔吐，已吐弃。

བསྐྱུང་དགོས། ཆེ་དྲགས་ན་ཆུང་དུར་གཏོང་བར་བྱ་ཉུང་དུར་གཏོང་དགོས། 須縮小，須减少。

བསྐྱུང་བྱ། （原注同上）当减縮。

བསྐྱུངས་པ། ཚིག་ཉུང་དུར་བཏང་ཟིན་པའམ་བྱ་བ་ཆུང་དུར་བཏང་བ་ལྟ་བུ། 簡略，如省略文詞，或省簡事情。

བསྐྱུད་ངས། བརྗེད་ངས། 忘記。

བསྐྱུད་པ། མ་དྲན་པ་བརྗེད་པ་དང་ཟས་པ་ལའང་། 1.遺忘，忘記。2.吞食。

བསྐྱུར་དགོས། ཐག་རིང་དུ་བསྐྱུར་བར་བྱ་འཕྲུར་དུ་བྱ་དགོས། 1.抛弃，远弃。2.当結束。
（同） བསྐྱུར་བྱ།

བསྐྱུར་བ། སྤངས་པའམ་འཕྲུར་བྱས་པ། 1.舍弃，消除。2.結束，停止。【增】抛弃，逐出。〔达〕（达无 བ་字） 休出，擱开。〔四〕

བསྐྱུར་བྱ། ཐག་རིང་དུ་བསྐྱུར་བར་བྱ་འཕྲུར་དུ་བྱ་དགོས། 1.抛弃，远弃。2.当結束。
（同） བསྐྱུར་དགོས།

བསྐྱེང་། ངོ་ཚ་བའམ་འཇིགས་པའི་མིང་། 1.慚愧。2.畏惧。

བསྐྱེངས་པ། འཇིགས་ཟིན་པའམ་བག་ཁྲམས་པ། 怖畏，恐惧。

བསྐྱེད་པ། སྐྱེ་རུ་བཅུག་པའམ་གསར་དུ་བསྐྱེད་པའམ་བསྐྲུན་པ། 使生长，新生，生殖。
【增】1.生产，产物，形成。2.སེམས་བསྐྱེད་པ། 发心（佛），具有某种概念，使心純洁。〔达〕

བསྐྱེད་རྫོགས། འཇིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྫོགས་རིམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 生满（佛），如說：“大威德生起次第与圓满次第”。

བསྐྱེད་རིམ། འཇིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྫོགས་རིམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 生起次第（佛），如說：“大威德生起次第与圓满次第”。
【增】1.观念的漸次发展。2.神秘性的力量。〔达〕

བསྐྱེད་བསྲིངས་པ། ཡུན་རིང་དུ་གསོས་པའི་དོན། 生长，长时培养。

བསྐྱོགས་ནས། མགྲིན་པ་བསྐྱོགས་ནས། 扭轉，扭轉脖項。
【增】1.སྐྱོགས་པ་ 的完成式，旋轉，翻轉，如 མགྲིན་པ་སྐྱོགས་པ། 扭轉頸来（义即：1.环顧。2.回轉避开）。2.应用或制造煤鏟或石杓的人。〔达〕（見达著 སྐྱོགས་པ་ 条）

བསྐྱོད་པ། བསྐྱལ་བའམ་འགྲོ་བ། 1.动，发动。2.行动，走动。【增】1.移动。2.激动。〔达〕

བསྐྱོད་པ་ཡང་བ། འགྲོ་བ་ཡང་བ་དང་མ་ཉམས་པ། 1.行动輕便。2.未衰。

བསྐྱོན་པ། རང་གིས་གོན་པ་གཞན་ལ་བསྐྱོན་པའམ་བསྒོན་ཟིན་པ་དང་རྟ་ལ་བསྐྱོན་པ་དང་བཞག་པ། 1.穿，已穿。 自己穿为 གོན་པ། 給他人穿为 བསྐྱོན་པ། 2.騎馬。3.安放。

བསྐྱོན་བྱ། རང་གིས་གོན་པར་བྱ་གཞན་ལ་བསྐྱོན་པར་བྱ་དང་རྟ་ལ་བསྐྱོན་པ་དང་བཞག་པ། 1.当給他人穿。2.騎馬。3.安放。

བསྐྱོས་པ། ཉམས་པའམ་རྒུད་དུ་བྱས་པ། 1.衰敗，衰頹。2.亏損，减少。

བསྐྲད། ཐག་རིང་དུ་བསྐྲད་པ། 驅逐，远逐。

【增】ཕྱིར་བསྐྲད་ 或 ཕྱིར་བཏོན། 〔达〕

བསྐྲད་པ། སྐྲོགས་པའམ་རྒྱང་བུད་བཏང་བ། 驅逐，远逐。

བསྐྲད་བྱ། ཐག་རིང་དུ་བསྐྲད་པར་བྱ། 所逐，远逐。

བསྐྲི། འཁྲིད་དམ་བཀྲི་རུ་འཇུག་པ། 1.引导。2.令引导。

བསྐྲིན་པ། བཀྲི་རུ་བཅུག་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已引导。

བསྐྲིས་པ། （注同上）

བསྐྲུ་བ། ཟས་ལ་བསྐྲུ་བའང་། 割，切，斫，切細食物。

བསྐྲུ་བར་བྱ། བསླུ་བར་བྱ་དང་བཅད་པར་བྱ། 1.所欺誑。2.所截断。

བསྐྲུ་སྨན། བཀྲུ་སྨན་གྱི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 བཀྲུ་སྨན། 泻药。

བསྐྲུན་པ། བསྐྱེད་པའམ་བསྒྲུབས་པ། 1.发生，生长。2.造成，創造。【增】＝བསྐྱེད། 1.མང་དུ་བཏང་བ། 增殖，增多。2. པར་དུ་བཀོད་པ། 印刷，排印。〔达〕

བསྐྲུན་བྱ། གསར་དུ་བསྐྲུན་པར་བྱ། 所植，当新栽，当新造。

བསྐྲུས་པ། ཟས་ལ་བསྐྲུས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已砍，已切，如已切細食物。

བསྐྲོགས་པ། རྔ་རུ་བསྐྲོགས་པ་ཞེས་སྣང་། 搖震，如說："搖鼓"。

ཁ། ཞལ་དང་གདོང་དང་ཟ་བྱེད་ཁ་དང་ཁ་དོག་དང་'' མདུན་དུ་དང་སྟེང་དུའང་། 1.面，臉。2.嘴，口。3.顏色。4.前面。5.上面。

ཁ་དཀྲི། ཁ་དང་སྣ་དཀྲི་བྱེད་རས་ལྟ་བུ། 1.口罩。2.圍巾。

ཁ་སྐུགས་པ། སྐད་ལབ་མི་ཤེས་པ། 哑吧。

ཁ་སྐད་(ལ)། རང་གི་སྨྲས་པ་(ལ)། 口語，白話。【增】1.口头說明。2.傳說。3.說故事的。〔达〕

ཁ་སྐོང་། སྣོན་པའི་མིང་། 补充，添补。

【增】1.滿口，一口之量。2.补遺。3.附录。〔达〕 滿足。〔本〕

ཁ་སྐྲེངས། བག་ཚ་བ། 怯惧。

【增】羞慚，汗顏。〔本〕

ཁ་བསྐང་། སྣོན་པས་ཁ་བསྐང་བར་བྱ། 充滿，添滿，补充。

ཁ་བསྐངས་པ། སྣོན་པ་བསྣན་ཟིན་པ། 已添滿。

ཁ་ཁར། སོ་སོ་ཟའམ་རེ་རེ་བ། 各自，各各。

ཁ་ཁྲག་སེམ་པོ། ཁྲ་ཀྱོག་སྐྱིད་པོ་ས་ཆ། 僻靜，僻靜安祥的地方。【增】恬靜，宁靜。〔高〕

ཁ་ཁེབ། ཁ་ལག་པས་ཁེབ་ཅིག 堵嘴，掩口。

ཁ་ཁྲུག ཁས་བླངས་པས་ཁ་བཏགས་པའམ་ཁ་འཁྱེར་པའམ་ཁས་བཏེག་པ། 1.承受。2.保証。3.担任。

【增】1.抗議。2.辯駁。3.否定責任。〔达〕

ཁ་ཁྲེར། མུ་ཁར་རམ་མཐའི་མིང་དང་སྟེགས་བུ། 1.緣沿。2.边。3.台子。

ཁ་ཁྲལ། དམ་བཅའ་ཁས་ལེན་ལྟ་བུ། 承認，承担，如承受宗旨。【增】1.尊重。2.頌辞。〔达〕

ཁ་འཁེབས། ཞལ་གཅོད་དམ་ཁོག་མའི་ཁ་གཅོད་ལྟ་བུ། 盖子，如堵口的塞子，陶器的盖子。

【增】面罩，臉帕。〔达〕(达作ཁ་ཁེབས་)

ཁ་གང་། རས་གང་ལྟ་བུ་དང་ཁ་གང་བཅུ་ལ་ཞོ་གང་ཟེར། 1.一方，如一方子布（西藏的布通常按方块計数)。2.一分，十分为一錢。

【增】四角的，正方形的。〔达〕

ཁ་གབ་པ། གདོང་ལ་ལག་པས་གབ་ཟིན་པ། 复面，掩面。

【增】器物之盖。〔达〕（达作ཁ་གབ་）

ཁ་གྲངས། སྣེ་ཚན་གྲངས། 数目，部类数。

【增】計算，列举。〔达〕

ཁ་གྲུ། ཁའི་གཡས་གཡོན་གྱི་ཟུར། 嘴角。

【增】1.边限，处所的范圍。2.器物口徑的大小。〔达〕

ཁ་དགབ། ཁ་འཁེབས་ཀྱིས་དགབ་པར་བྱ། 用盖遮蔽。

ཁ་འགོག་པ། དམར་འདོད་པ། (未詳)

【增】默默无言的，不能說話或不說話的，被堵口的。〔达〕

ཁ་རྩོད། ཁ་རྣག་ཚ་པོ། 粗言，大言。

【增】1.恶言。2.誹謗者。〔达〕

ཁ་རྒྱལ་བ། གཏམ་རྒྱལ་བ། 胜訴，辯論胜利。

（又）གཤགས་རྒྱལ་བའང་ཟེར། 辯論胜利。

ཁ་སྒྱུར། མདོག་སྒྱུར་བ་པོས་ཁ་དོག་བསྒྱུར་ཟིན་པ། 染色。

ཁ་བརྒྱ། ཁ་སྐད་ཆ་མང་པོ་དང་ཐ་དད་པ་བརྒྱ། 1.多言，話多。2.百种不同的。

ཁ་བརྒྱུད་པ། ཚིག་མཐུད་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 口傳。

ཁ་བསྒྱུར་བ། མདོག་སྒྱུར་བ་པོས་ཁ་དོག་བསྒྱུར་ཟིན་པ། 染色。

ཁ་ངོམས། ཁ་ཚིམ་པ་ལྟ་བུ། 飽足，吃飽。

ཁ་དངོམ། ཁ་སྒོད་ང་རྒྱལ་ཅན། 言語傲慢。

ཁ་མངག་བྱ། གཡོག་ཏུ་བཀོལ་བར་བྱ། 差遣，役使。

ཁ་མངགས་པ། བཀོལ་ཟིན་པ། 已差遣。

ཁ་ལྔ་པ། གདོང་ལྔ་པའམ་སེང་གེའི་མིང་། 五口（藻）。獅子，亦名五面。

ཁ་བསྡལ་བ། ཁ་ཐང་ཆད་པ་ལྟ་བུ། 談話疲勞。

ཁ་ཅིག འགའ་ཞིག་དང་ལ་ལ། 有些，某些。

ཁ་ཅོལ། ཁ་ཆ་ལི་ཚོ་ལི་སྨྲ་བ། 随口乱說，信口雌黃。【增】空談，閒談。〔达〕（达作 ཁ་བཅོལ་）

ཁ་གཅོད། ཞལ་གཅོད་དམ་ཁོག་མའི་ཁ་གཅོད་ལྟ་བུ། 盖子，如堵口的塞子，缸的盖子。

ཁ་བཅོལ་བ། འཕྲིན་བཅོལ་ལམ་སྐད་ཆ་བཞག་པ། 1.寄信。2.留話，嘱托。

ཁ་ཆག་པ། གནོད་པའམ་འཇིག་པ། 伤损，损坏。【增】1.刀口的缺陷。2.辱罵，坏話。〔达〕（达作 ཁ་ཆག）

ཁ་ཆད། དུས་ཀྱི་ཁ་ཆད་དེ་ཚོད་གཅིག་ལ་ཞེས་ཁ་ཆད་བཞག་པ་ལྟ་བུ། 决定，約定，如約定一定时間。【增】1.＝ཞལ་ཆད། 协商，契約，盟約，停战。2.＝ཆད་དོན། 特种目的或特种理由。〔达〕

ཁ་ཆར། གངས་དང་ཆར་པ། 雪和雨。

ཁ་ཆུ། མཆིལ་མ། 唾沫，口水。

【增】＝ཁ་བའི་ཆུ། 雪水。〔达〕

ཁ་ཆུ་ཆུས་ལྷུང་། ལྷམ་ཞིག 一种靴。

ཁ་ཆུངས་ནས། སྐད་ཆུང་དྲགས་ནས། 小声地，語音极其低微地。

ཁ་ཆེ། ཁ་ཆེན་པོ་དང་ཡང་ན་ཁ་ཤྨི་རའམ་ཀ་ཤྨི་ར་ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་སྐད་ཟུར་ཆག་རྒྱ་གར་ནུབ་བྱང་གི་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་ལ་དེ་ལ་དར་བའི་ཆོས་ཤིག་ལ་ཡུལ་གྱི་མིང་ནས་ཁ་ཆེའི་ཆོས་དང་མི་ལའང་། 1.大口。2.喀伽，为印度語迦湿弥罗（ཁ་ཤྨི་ར་或ཀ་ཤྨི་ར་）的簡化語(今譯克什米尔)。迦湿弥罗系印度西北地名。那里所傳布的宗教，随其地名称“喀伽教”，其人称“喀伽人”。【增】1.克什米尔人。2.伊斯兰教徒。3.統御众人的人。4.主要或重要的事物。5.西藏宗教戏中的假面具。〔达〕

ཁ་ཆེམས། འཆི་ཁར་ཞལ་ཆེམས་སྐྱུས་པ། 遺嘱。

ཁ་ཆེར་སྐྱེས་པ། ཁ་ཆེའི་གུར་ཀུམ། 迦湿弥罗出产（藻）。藏紅花。

ཁ་ཆོད། ཁ་གཅོད་ཀྱིས་ཁ་ཆོད། 盖住(命令詞)。

ཁ་མཆུ། ཁའི་འཐབ་རྩོད་ལའང་། 1.嘴唇。2.争吵，口角。

ཁ་འཆམས་པ། ཁ་མཐུན་པ། 同意，一致。

ཁ་འཆམས་ཟུགས། ཕོ་མོ་ལྷན་ཅིག 一对夫妇，男女并称。【增】夫妇和諧地生活。〔达〕

(达作 ཁ་འཆམས་ཁྲུགས་)

ཁ་འཆལ། ངག་འཆལ་ལམ་ངག་འཁྱལ། 杂秽語，綺語(佛)。【增】1.随口乱道。2.发譫語。3.无謂的言談。〔达〕(参看达 འཆལ་ 字)

ཁ་འཆིངས་པ། སྨད་ཚིག 詆毁語。

ཁ་འཆུ། དང་བཞིན་གྱིས་འཁྱོག་པོར་གྱུར་པ། འཁྱོག་པོར་འཆུ་རྒྱུ། 弯曲。

ཁ་འཆུས། (原注同上) 已弯曲。

【增】歪嘴。〔达〕

ཁ་མཇལ་བ། ཁོ་བྱས་པའམ་ཁ་སྦྱར་བ། 接吻。

ཁ་མཛེ། སྐལ་བཟང་ངམ་བསོད་ནམས། 1.善緣。2.有福德，幸运。【增】1.云神。2.偉大人物。3.福利，財富。〔达〕

ཁ་ཉན་པ། ཐོས་པ། 听，聞。

【增】听从，服从。〔达〕

ཁ་ཉིན། ཁ་སང་ཁ་ཉིན་ལྟ་བུ། 前天。

ཁ་ཉུང་། སྐད་ཆ་ཉུང་ཉུང་། 不多說話，寡言。

ཁ་ཉེན། ཁ་ན་སྐྱོན་ཅན། 口有过失。

ཁ་གཉིས། ངོས་གཉིས། 兩面。

ཁ་མཉན་པ། རྣ་བར་ཉན་དུ་གྱུར་པ། 听話，用耳听。

ཁ་བརྙགས་པ། ཉམས་ལ་ཁ་བརྙགས་པ། (未詳)

【增】賤視，輕賤，詆毁。〔法〕(参看法 བརྙག་ 字)

ཁ་ཏ། གཅེས་པར་འཛིན་པའམ་ཕ་ཆ་བའི་དོན་ཏེ་ ད་ལྟ་ཅིས་ཁ་ཏ་བྱེད། ཞེས་པའོ། ། 忠告，教誨。

ཁ་ཏ་པ། གོ་ས་ཞིག 職事人(一种地位)。

ཁ་ཏིག རོ་ཁ་ཏིག་དང་ཁ་ཏན་ཏན་ལའང་། 1.苦味。2.語言坚定。

ཁ་ཏོན། ཞལ་ཏོན་ནམ་ཁ་འདོན་ཡང་ཟེར། 念誦，也說 ཞལ་ཏོན། (敬) 或 ཁ་འདོན། 誦經。

【增】高声念誦或背誦。〔达〕

ཁ་གཏིང་། ཁ་སྟེང་དང་གཏིང་འོག་ལའང་། 1.面上和底下。2.心口如一。

ཁ་གཏོགས། དམ་བཅའ་རྫས་གཏོགས། 干涉，干涉其主張。

ཁ་བཏགས། མཇལ་དར། 哈达，祇巾。

ཁ་བཏགས་པ། བསད་པའི་མིང་། 已杀。

ཁ་ཊྭཱཾ་ཀ། མཚོན་ཆ་ཞིག 一种兵器。

【增】1.ལྷ་ཡི་ཕྱག་མཚན། 天杖，頂端有头骨的棍棒，为尸婆天的兵器，亦为苦行者所持。2.三叉戟。〔达〕(达作 ཁ་ཊམ་ག ཁ་ཊྭཱམ་ག་)

ཁ་ཏྲ་ངན་པ། སྐད་ཆ་ངན་པ། 恶語，坏話。

ཁ་སྟོབས། ཁ་ནུས་པ་ཅན། 口利，語言有力。

【增】在行人。〔四〕

ཁ་ཐལ། ཐུག་པའི་སྟོར་ལྟ་བུ་དང་སྐད་ཆ་མང་དྲགས་སོང་བ་ལའང་། 1.粥料，如粥中食物。2.失言，言語过多。【增】1.= ཐུལ་ཐལ། ཐུག་རྒྱས། 2. ཁ་འཆི་བ། 訂約。〔达〕

ཁ་ཐལ་བ། ཚིག་མང་དྲགས་པ། 失言，言語过多。【增】=ཁ་འཆི་བ། 約許，約定。〔达〕

ཁ་ཐུག་ནས། ཐད་ཀ་ནས། 对直地，对着。

【增】到边緣等于 གཏོང་ཐུག 〔达〕(达无 ནས་ 字)

ཁ་ཐེག་པ། ཁས་བླངས་པས་ཁ་བཏགས་པའམ་ཁ་

འཁྲིགས་པའམ་ཁས་བཏེག་པ། 1.承受。2.保証。3.担任。

ཁ་ཐོག་ཏུ། སྟེང་ཏུ། 上面，上边。

【增】巅上，頂上。〔达〕（达无 ཏུ་ 字）

ཁ་ཐོར། སོ་ སོར་ཐོར་ཟིན་པ། 散失。

【增】口中的小膿疮。〔达〕 口疮。〔四〕

ཁ་མཐོ་དམན་མཉམ། ཁ་གང་མ་གང་མཉམ་པ། 与口齐平，满满的。（同） ཁ་ད་ཆད།

ཁ་འཐམས་པ། སྐད་ལབ་མི་ཤེས་པ། 口噤，不会說話。

ཁ་ད་ཆད། ཁ་གང་མ་གང་མཉམ་པ། 平满，与口平满，满满的。（同）ཁ་མཐོ་དམན་མཉམ།

ཁ་དམ། ཁ་སྒྲིམ་པོ། 口紧严。

ཁ་དིག་པ། ཁའམ་ཚིག་མི་གསལ་བར་སྨྲ་བ། 口吃，說話不清楚。

【增】=ཁ་ཟིག 〔达〕（达无 པ་ 字）

ཁ་ཏུམ་པ། ཁ་མཐུན་པ། 和合，一致。

ཁ་དོག མདོག་དཀར་པོ་དམར་པོ་ལྟ་བུ། 顏色。

ཁ་དོག་མཆོག་མ། མཛེས་མ། 1.妙色，美色。2.美女。

ཁ་དྲག ཁ་ཚ་བོའམ་རྩུབ་པོ། 强暴，語言粗暴。

【增】1.有势力。2.傲慢。3.多辯。〔达〕（达作ཁ་དྲག་པ་）

ཁ་དྲག་དྲག （注同上）

ཁ་དྲངས་པ། སྣ་དྲངས་པའམ་ཁ་ལོ་བའི་མིང་། 1.牵引，引导。2.御者。

ཁ་དྲལ། འཇིག་པའམ་ཞིག་པའི་དོན་དང་བེའུའི་ཁ་ལ་འོ་མ་མི་འཐུང་བའི་ཐབས་ཤིག 1.破裂，破坏。2.使小牛不能吃奶的方法。

（同） ཁ་རལ།

ཁ་དྲོ་བ། བསྟོད་པའམ་ངོ་དགའ་བ། 1.贊美，称頌。2.庆幸。【增】吉祥，吉兆（西康与安多区語）。〔达〕 （达无 བ་ 字）

ཁ་གདག་གོ། གསོད་དོ། ། 杀却，杀了。

ཁ་གདངས་པ། བཤད་པ་དང་ཁ་བྱེ་བ་ལའང་། 1.說話。2.張口。【增】呵欠。〔达〕

ཁ་གདན། སྟེང་གདན། 垫子，座上垫子。

ཁ་བདེ། རྗོད་བྱེད་ཚིག 語言。

ཁ་འདྲེན་པ། སྣ་འདྲེན་པ། 带头，引导。

ཁ་སྡུམ་བྱེད། ཕྱོགས་གཉིས་མཐུན་པར་བྱེད་པོ་ཁ་འདུམ་བྱེད་ཅེས་སྣང་། 和解，調解。

ཁ་བཟར་བ། སྐད་ཆ་མང་པོ། 多話，多言。

【增】言談。〔本〕

ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་གཉིས། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ནི་སྡིག་པ། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁྲིམས་བཅས་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པའོ། ། 二种罪（佛），性罪謂恶， 制罪謂違犯佛制的过失。

ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མི་མངའ་བ། སངས་རྒྱས། 无罪，无过（藻）。佛。

ཁ་ན་མེད། དོན་མེད་ཁ་ན་མེད། 无用，无益处。

ཁ་ནས་སྐྱེས་པ། བྲམ་ཟེའི་མིང་དང་སྐྱེ་དགུའི་བདག་པོའང་། 口生（藻）。1.婆罗門（印度四种姓之一）。2.众生主（即大梵天）。

ཁ་ཉིང་། （原注缺） 去年。

ཁ་གཉོན། གཉེན་པོ། 压制，对治（有对症下药之意）。

ཁ་སྤུ། སྨ་ར། 胡子。

ཁ་སྤུ་ཅན། ཕག་རྒོད་ལ་འང་། 1.有須。2.野猪。

ཁ་སྦུབ་བྱ། སྣོད་ཁ་ཐུར་དུ་སྦུབ་པར་བྱ། 令器皿口向下复。【增】俯身。〔四〕

ཁ་སྦུབས་པ། ཐུར་དུ་ཁ་སྦུབས་ཟིན་པ། 已复，已向下复。

ཁ་སྦྱོན། ཁ་ནས་ཡོད་པ་འདོན་པའམ་ཞལ་འདོན་ལའང་། 1.口說敢为。2.讀誦。

（同）ཁ་བོན།

ཁ་སྤུ་ཟེར་བ། ཁ་གཤགས་འདེབས་པ། 辯訴，爭論。

ཁ་སྦྲད་པ། ཁ་འཕྲད་དུ་བྱས་པ། 会遇，已令其会合。

ཁ་ཕོ་བཏང་བ། ཁ་དམ་པ་ཆེན་པོ་སྨྲས་པ། 夸張，矜夸，說大話。

ཁ་ཕོ་བཟླས་པ། （注同上）

ཁ་ཕྱི། ཁ་བཏགས་ཤིག་ལའང་། 1.哈达之一种。2.面巾。【增】外边，外緣。〔达〕

ཁ་ཕྱོགས། རང་ཕྱོགས། 自己方面。

【增】=ཁ་ལྟ་བའི་ཕྱོགས། 視綫的方向。〔达〕

ཁ་ཕྱིན་པ། སྐད་ཆ་མཐུན་པ། 語言相合。

【增】=གྲོས་མཐུན་པ། 全場一致，一致通过。〔达〕

ཁ་ཕྲལ། སོ་སོར་ཁ་ཕྲལ་ཟིན་པ། 已分离。

ཁ་འཕངས་པ། གཞན་དུ་མཛུབ་མོ་འཛུགས་པའི་དོན་ཏེ་ཞལ་འཕངས་མཛད་པའང་ཟེར། 借口。亦等于ཞལ་འཕངས་མཛད་པ། （敬）

【增】=ཁ་འཁྱམས་དབྱུག་པ། 1.洩露，揭发。2.散布謠言。〔达〕（达作ཁ་འཕང་པ་）

ཁ་བ། གངས་དང་རོ་འི་བྱེ་བྲག་ཁ་ཏི་ལའང་། 1.雪。2.苦味。

ཁ་བ་ཅན། བོད་ཡུལ་ལམ་གངས་ཅན། 有雪（藻）。1.西藏。2.雪山区域。

ཁ་བད། ཁང་ཐོག་གི་སྲིན་བད། 西藏寺庙房頂上之柴簷。【增】下雪而空气潮湿。〔达〕

ཁ་བའི་དགྲ་བོ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 雪敌（藻）。1.火。2.火神。

ཁ་བའི་དུས། དགུན་གྱི་དུས། 冬季。

ཁ་བའི་རྡུལ་བརྩེགས། གངས་རི། 雪积（藻）。雪山。

ཁ་བའི་ཕྱེ་མ། གབུར་རམ་ག་བུར། 雪粉（藻）。冰片，龙脑香。

ཁ་བའི་མིང་ཅན། གབུར་རམ་ག་བུར། 有雪名者（藻）。龙脑，冰片。

ཁ་བའི་འོད། ཟླ་བ་ལའང་། 1.雪光（藻）。月亮。

ཁ་བའི་རི་བོ། གངས་རི། 雪峯，雪山。

ཁ་བའི་ལྷུན་པོ། གངས་རི་དབང་པོ། 須弥峯，雪山王。（又）གངས་རིའམ་གངས་ཅན་རི། 雪山。

ཁ་བུབ་པ། ཁ་འོག་ཏུ་ཕྱོགས་པ་ལྟ་བུ། 复，如口朝下。

ཁ་བོ། ཁ་དྲག་ཆ་བོ། 大言。

ཁ་བོན། ཁ་ནས་ཡོད་པ་འདོན་པའམ་ཞལ་འདོན་ལའང་། 1.口說敢为。2.讀誦。

(同) ཁ་སྒོན།

ཁ་བྱ། ཁ་ལས་གཏམ་བཤད་པ། 談話，說話。

ཁ་བྱང་། ཡི་གེའི་ཁ་བྱང་ངམ་མཚན་བྱང་། 标题；书的题名。
【增】1.面朝下。2.博学的,有智的。〔达〕

ཁ་བྱང་བ། ཤེས་རབ་ཅན། 1.利口，利齿。2.有智慧的人。

ཁ་བྲ་ཅན། ཕྱུགས་དང་བ་ལང་གི་རྨིག་བུ་ཁ་བྲག་ཅན་ཁ་བྲ་ཅན་ཞེས་སྐད་། 破蹄，偶蹄，如羊牛蹄分歧者。

ཁ་བྲག་ཅན། (注同上) 蹄分歧者。

ཁ་བྲལ་བ། སོ་སོར་ཕྱེས་པའམ་བྲལ་ཟིན་པ། 1.分离。2.已离异。
【增】离婚，别离。〔达〕(达无 བ 字)

ཁ་བྲི་བ། ཁ་ནས་བྲི་ཟིན་པ། 已减，已降低。

ཁ་འབུ། མེ་ཏོག་ཁ་འབུ་རྒྱུའམ་བུ་དང་བུ་མོ་ཁ་འབུ་རྒྱུ་སྐད་ལབ་མི་ཤེས་པ་ཙམ། 初出，如花初放，苞开，如子女不会說話时。

ཁ་འབུས་པ། མེ་ཏོག་ཁ་ཕྱེ་བ་དང་བུ་སྐད་ལབ་ཤེས་པ་ལྟ་བུ། 已出，如花已开，如子女已会說話。【增】含苞。〔达〕萌芽。〔四〕

ཁ་འབྱམས་པ། ཁ་མང་དྲགས་པའམ་མཐའ་ཡས། 1.多言，話太多。2.无边。

ཁ་འབྱེད། ཁ་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་པོས་ཕྱེ་ཤིག 开启，打开。

ཁ་འབྱེས་པ། དབྱེ་བ་ཕྱེ་བའམ་འབྱེས་པ། 分离，分开，分散。

ཁ་འབྲི་བ། ཆུ་ཁ་ཅུང་ཟད་ཁ་འབྲི་རྒྱུ་ལྟ་བུ། 减低，减少，降跌，如水略降低。

ཁ་བོད་ཆེ། འབད་དུ་འཇུག་པའམ་རྩོལ་དུ་འཇུག་པ་དང་ཁྱི་བོད་པ་ལྟ་བུ། 唆使，使其勤奋，令其傲慢，如嗾犬。【增】1.多言的。2.好争斗的。〔法〕(参看法 བོད 字)

ཁ་བོད་པ། (注同上)

ཁ་སྦྱང་པ། སྨྲ་མཁས་པའམ་མཛངས་པའི་ཚིག་སྨྲ་མཁན། ཁ་ཙང་ཞེས་པ་དང་ཁ་གཙང་ཡང་ཞེས་སྐད་། 辩才，語言流利，会說聰明話。亦作 ཁ་ཙང་། 或 ཁ་གཙང་།
【增】借詞遮飾。〔四〕

ཁ་སྦྱར། རྒྱན་གཞུ་ལའང་། 1.盖。2.庄严具佛盒。【增】或作 ཁ་སྦྱར་བ། 封閉着的器物的口。〔达〕

ཁ་སྦྱོར། ཁ་གཉིས་བསྡེབས་སུ་སྦྱོར། 合，盖，函盖相合。【增】食后殘余或口触而未食之物。〔达〕

ཁ་སྦྱོར་བདུན་ལྡན། རྡོ་རྗེ་འཆང་། 具七合德(佛)。金剛持(佛名)。

ཁ་མེད་པ། ཐབས་མེད་དེ་ཀ་མེད་ཀྱང་། 无法，没有办法，也說 ཁ་མེད།

ཁ་དམར་བ། བརྟག་དཔྱད་ལེགས་པའི་དོན། 赤口，紅口(藻)。善观察，仔細研究。【增】1.赤口餓鬼。2.断定的預言或預示。〔达〕

ཁ་དམར་གདགས་པ། གསལ་བར་སྨྲས་པའི་དོན། 明了宣說。

ཁ་རྨ་ཕྲོགས་པ། རྨའི་ཁ་སྐྲངས་པ་ལྟ་བུ། 疮潰，如疮口肿潰。

ཁ་སྨྲང་། ཁ་མང་སྨྲས་པའི་དོན། 多言，說話过多。

ཁ་སླུས་པ། ཅོ་འདྲི་བའམ་མི་སྙན་པར་སྨྲ་བ།
1.調弄。2.譏毀。

ཁ་ཅམ། ཁ་སྨྲ་བ་ཅམ། 略說，略談。

ཁ་བཙན། ཁ་བརྟན་པོ། 言語严肃，語言坚定。

ཁ་བཙུམ་པ། ཁ་མ་གདངས་པར་བཙུམ་ཟིན་པ།
已閉口。

ཁ་རྩང་། ཁ་སང་ཉིན། 昨天。（同）ཁ་སང་།

ཁ་ཚར། སྣམ་བུ་བཏགས་ཟིན་པའི་ཁ་ཚར་འགོ་རྩོམ་པའི་ཐུན་ཚར་གཉིས། 布織完的末端名 ཁ་ཚར། 布初織之机头名 ཐུན་ཚར། 【增】染青水。〔四〕混合药物中的次要成分。〔达〕

ཁ་ཆོད། ཐག་ཆོད་པའི་དོན། 决断，确实决定。
【增】1.=ཁ་འགྲིག ཁ་འཆམ། ཁ་མཐུན། 意見一致。2.=ཐག་གཅོད་པ། 最后的决定。3.口面，面积，幅員。〔达〕

ཁ་ཆོད་གཅོད་པོ། ཐག་ཆོད་པའམ་མཐའ་གཅོད་པ་པོ། 1.决断。2.判断者。

ཁ་མཆུལ། གདོང་ངམ་མཆུ། 1.面部。2.口唇。
【增】1.犬馬等的口鼻。2.臉面下部。〔达〕

ཁ་འཛུམ། ཁ་མ་གདངས་པར་འཛུམ་དགོས་པ།
含笑，抿嘴笑。
【增】閉口。〔达〕

ཁ་འཛིན། རོགས་རམ་བྱེད་པའི་མིང་། 随顺，帮助。【增】杜鵑鳥。〔达〕

ཁ་བཟེ། ལ་མཆུ་ཡར་བཟེ་རྒྱ་ཡར་བཟེས་ཟིན་པ།
口翻，上唇翻翹。

ཁ་བཟེས་པ། （注同上）

ཁ་ཞེ་གཉིས། ཁ་དང་བསམ་པ་གཉིས། 心口不一。

ཁ་ཞེ་མཐུན་པ། ཁ་དང་བསམ་པ་གཉིས་མཐུན་པ།
心口一致，心口如一。

ཁ་ཞེ་མེད་པ། མདོན་ལྐོག་མེད་པ་ལྟའང་། 心口无异，当面背后无别。
【增】无虛伪的，誠实的。〔达〕

ཁ་ཞན་པ། ཁ་དམ་པོ་མེད་པ། 口松，口不緊严。【增】1.劣質。2.低位。〔达〕

ཁ་ཞན་པོ། ནུས་མེད་སྐད་ཆ། 口弱，語言无力。【增】說話謙逊。〔达〕

ཁ་ཟུར། གདོང་སྣ་དམར། 水鶏。

ཁ་ཟས། འཁུར་བ། 果食，油炸果子。
【增】食物，錫金話指甜点心。〔达〕

ཁ་ཟེར་བ། ཅོ་འདྲི་བའམ་མི་སྙན་པར་སྨྲ་བ།
1.譏笑，調弄。2.詆毀。
【增】多言，饒舌。〔达〕

ཁ་གཟར། ཐུར་མའམ་ཁེམ་བུ། 1.筷子。2.匙，勺。

ཁ་བཟེད། ཁ་ཡར་བཟེད་པ། 接承，口向上接承。

ཁ་ཟློ། ལན་ལྡོན་པ་ལྟའང་། 答复。

ཁ་བཟློ། སྐད་ཆ་ཡང་ཡང་བཟློ་བར་བྱ། 語言屢次重述。

ཁ་ཟུག （未詳）

ཁ་འོག ལྐོག་ཏུ། 暗中，背地里。【增】臉朝下，垂头丧气。〔达〕奉事者。〔法〕

ཁ་ཡ། གཅེས་པར་འཛིན་པའམ་ཉ་ཆ་བའི་དོན་དུ་ད་ལྟ་ཅིས་ཁ་ཏུ་བྱེད། ཅེས་པའོ།། 忠告，教誨。
【增】談話的陪伴或对手。〔达〕

ཁ་ཡང་བ། སྐད་ཆ་ཡང་བ། 口松，輕易說話。

ཁ་ཡན་པ། གང་འདོད་སྨྲ་བ་པོ། 信口乱說。

ཁ་ཡར། སོ་སོ་བའམ་རེ་རེ་བ། 星散，个自，各各。

ཁ་ཡི་གྲྭ། ཁའི་གཡས་གཡོན་གྱི་ཟུར། 嘴角，口之左右角。【增】盆口的幅員。〔达〕

ཁ་ཡི་རྡོག (未詳)

ཁ་ཡིག ཡི་གེའི་ཁ་ཡིག 标題，书的題目。【增】签条，題言。〔达〕

ཁ་ཡུ། རྭ་ཅོ་མེད་པའི་རི་དྭགས་མོ། 秃头，无角的牝兽。

ཁ་ཡོན། ཁ་ཀྱོག་ཀྱོག 口歪，歪嘴。

ཁ་གཡའ་བ། ཟ་ཀོང་བ། 癣疥。

ཁ་གཡར་བ། མིང་བཏགས་པའམ་ཁས་ལེན་པའང་། 1.立名。2.承認。

ཁ་གཡལ་བ། ཁ་གདངས་ཏེ་གླལ་བའང་ཟེར། 呵欠。

ཁ་གཡེངས་པ། ཁ་ཟང་ཟིང་སྟེ་སྒྲིམ་པོ་མེད་པ། 語言杂乱，漫无系統。

ཁ་གཡེལ་བ། (注同上)

【增】大張其口。〔达〕

ཁ་ར། ཤ་ཁ་རའམ་ཀ་ར། 糖。

【增】槽，木鉢，秣槽。〔达〕

ཁ་རུ་གཏིག ཁ་ལ་ཐིགས་པ་གཏིག་པར་བྱ། 滴在口中。

ཁ་རུ་བསྡིགས་པ། གདོང་ལ་མཛུབ་མོས་བསྡིགས་པ། 以指指其面。

ཁ་རུ་ཚྭ། ཚྭའི་བྱེ་བྲག 盐之一种。【增】=ཚྭ་ནག་པོ། 1.黑盐(可作葯用)。2.硝盐。〔达〕

ཁ་རལ། I.ཁ་ཐང་ཆད་པ་ལྟ་བུ། 談話疲劳。II. འཇིག་པའམ་ཞིག་པའི་དོན་དང་བེའུའི་ཁ་ལ་འོ་མ་མི་འཐུང་བའི་ཐབས་ཤིག 1.破裂，破坏。2.使小牛不能吃奶的方法。(同) ཁ་རྡལ།

ཁ་རལ་དུས། བཞི་བཅུ་ཁ་རལ་དུས་ཟེར། 不满四十时。

ཁ་རུབ་པ། ཁ་མ་གདངས་པའམ་ཁ་ཟུམ། 口不能張，口閉住。

ཁ་རོག་འདུག སྐད་ཆ་མི་སྨྲ་བར་འདུག 默然，静默，不說話。

ཁ་རླངས། ཁའི་དབུགས་རླངས་པ། 嘘出的气。

ཁ་རླན་དཀའ་བ། ཁ་ཕྱོགས་པར་དཀའ་བ་དང་ཁ་བསྒྱུར་བར་དཀའ་བའང་ཟེར། ཡང་ན་སྔར་སྐད་ཆ་ལ་ལྷན་པ་གླན་པར་དཀའ་བའམ། 1.难令趋向。2.难轉变。3.前言后难补救。

ཁ་ལ་ཅ་ལི་བ། སྟེང་ལ་གཡེངས་པ་ལྟ་བུ། 浮散，如在水面漂浮。

ཁ་ལ་ཡུག ཁྲག་ཏྲའམ་ཆར་སྒོད་བྱིའུ། 1.燕子。2.雨雀。

ཁ་ལག གསོལ་ཚིགས་ཟས། 食，飯食。

ཁ་ལན། སྐད་ཆའི་ལན། 回答，答話。

【增】1.口头报答。2.感謝。3.頂嘴。4.收到食物后的酬报。

ཁ་ལབ། སྐད་ཆ་ལབ་རྒྱུ། 談話，所說的話。

ཁ་ལས། (注同上)

ཁ་ལས་ཆེ། ཁ་ཚ་བོའམ་ཁ་པོ་ཆེ། 說大話，夸口。

ཁ་ལུད། ཁའི་མཆིལ་མ་ལྟ་བུ། 唾沫，痰唾。

ཁ་ལེབ། ཁ་གཅོད། 盖子。【增】鍋盖。〔四〕

ཁ་ལོ་བསྒྱུར་བ། སངས་རྒྱས་ལའང་། 調御师

(佛)。1.駕御者。2.佛。【增】= ཁ་ལོ་སྒྱུར་མཁན། 〔达〕（བསྒྱུར་达作 སྒྱུར་）

ཁ་ལོ་བ། སྣ་འདྲེན་པ་དང་རླུང་དང་ཅང་ཤེས་ལ་འདང་། 1.御者，車夫。2.領导者。3.风。4.智者。
【增】影子。〔达〕

ཁ་ལོན། དྲིའི་སླབ་ལ་འདང་། 1.答对。2.馬銜。

ཁ་ཤ། རི་དྭགས་ཤིག 麋鹿，麞子。

ཁ་ཤུ། ཁའི་མཆུ་མ་རྫེས་ཤུ་སྒྲོས། 嘴唇上的疮疤，豁唇。（同） ཁ་ཤོ།

ཁ་ཤས། འགའ་ཞིག་ཆ་ཤས་ལ་འདང་། 有些，少許，一部分。

ཁ་ཤེད། ཁ་དྲག་ཆེ་བོ། 口出大言。

ཁ་ཤོ། ཁའི་མཆུ་མ་རྫེས་ཤུ་སྒྲོས། 嘴唇上的疮疤，豁唇。（同）ཁ་ཤུ།

ཁ་ཤོབ། རྫུན་ཚིག 瞎說，妄語。
【增】閒談。〔达〕

ཁ་ཤོར་བ། དམ་བཅའ་ཤོར་བ་ལྟ་བུ་ལ་འདང་། 失言，背約，爽約。

ཁ་གཤགས་འགྲེད། གཏམ་ཁ་འཐབ་འགྲེད་པ། 爭訟，爭論，論战。

ཁ་བཤལ། ཡོན་ཆབ་བམ་ཞལ་བསིལ། 1.供水。2.漱口水。

ཁ་སང་། ཁ་སང་ཉིན། 昨天。（又） ཁ་སང་གི་ལས་ཀ་དེ་རིང་བྱེད་དོ།། （原注：昨天的工作今天作）（同） ཁ་ཙང་། ཁ་སེང་།

ཁ་སུམ་པ། ཁ་མ་གདངས་པའམ་ཁ་ཟུམ། 不要張口，口閉住。

ཁ་སུར། ཤིང་ཏོག་ཅིག 藏枣。

ཁ་སུར་བ་ན། （注同上）

ཁ་སེང་། ཁ་སང་ཉིན། 昨天。
（同）ཁ་ཙང་། ཁ་སང་།

ཁ་སོ། གྲིའི་ཁ་སོ་ལྟ་བུ། 鋒刃，如刀刃。
【增】1.口与齿。2.边沿。〔达〕

ཁ་སོང་། སྔར་སོང་བའི་དོན། 以前。

ཁ་སླ། ཁ་དམ་པོ་མེད་པ། 口松，口不紧。

ཁ་སླི། ཁ་ཀྱུག་ཀྱུག 口歪，嘴弯曲。

ཁ་སློང་དགོས། ཁ་སྐོང་དགོས། 須补滿。

ཁ་གསག རྙེད་བསྐུར་གྱི་ཕྱིར་གཞན་གྱི་བློ་དང་མཐུན་པའི་ཚིག་སྨྲ་བའམ་ངོ་དགའ་བ་འདང་། 虛談，諂求（佛），为得到利养和恭敬的緣故，順随旁人的心意而說話，或称贊。
【增】多言的，饒舌的。〔达〕

ཁ་གསོ། རྙིང་པ་གསར་དུ་གསོ་བར་བྱ། 添补，添滿，旧的补新。

ཁ་གསོད། མཛལ་དར་ཁ་བཏགས་ཤིག 礼帛之一种。

ཁ་བསུམ་པ། ཁ་མ་གདངས་ཏེ་བཙུམ་ཟིན་པ། 已閉口。

ཁ་བསྲངས་པ། དྲང་པོར་བྱས་པའམ་བསླངས་པ། 1.令直。2.扶起。

ཁ་བསླངས་པ། ཁ་བསྐངས་པ། 补滿，滿足。
【增】仰面而臥。〔达〕

ཁ་བསླུས་པ། ཚིག་གིས་བསླུས་པའམ། 欺哄，巧言哄騙。

ཁྭ་ཏ། བྱ་རོག་ཆུང་བ། 鴉，小烏鴉。
【增】正名ཁྭ་ཏ་ཁྲ་བ། 〔达〕

ཁག སོ་སོ་བའམ་ཁག་སྣེ་ལའང་། 1.各各。2.部别。【增】1.方法，手段。2.任务，負担，业务，責任。3.門类，部分，段落，章节。〔达〕

ཁག་ཁག (注同上)

ཁག་ཁྱག གཞན་གྱི་ཁག་པོ་རང་ལ་ཁྱག་པའམ་འཁྱིགས་པ་དང་ཐེག་པའམ་འདེགས་པར་བྱེད་དེ… ཁུར་པོ་འཁུར་བ་ལྟ་བུ་ཁ་ཁྱག་དང་ཁ་ཐེག་ཀྱང… སྣང་། 他人的困难由自己負責承担。亦作 ཁ་ཁྱག ཁ་ཐེག 【增】担保。〔达〕

ཁག་འཁུར། (注同上)【增】担起責任。〔达〕(达作 ཁག་འཁུར་བ་)

ཁག་ཐེག (注同上)【增】担保。〔达〕

ཁག་པོ། དཀའ་བ། 艰难，困难。【增】不良的，敗坏的，腐朽的。〔达〕

ཁང་ཁྱིམ། གཟིམ་ཁང་ངམ་ནང་ལའང་། 1.臥房。2.家宅。【增】房屋。〔本〕(同) ཁང་པ།

ཁང་ཆེན། གཙུག་ལག་ཁང་ལའང་། 1.大房，大厦。2.寺院。

ཁང་མཆོག རྒྱལ་པོ འི་ཕོ་བྲང་ལའང་། 1.府邸。2.王宫。(同) ཁང་བཟངས།

ཁང་ཐོག ཁང་པའི་རྩེ་ཐོག་གམ་སྟེང་ལའང་། 1.房屋上层。2.房上，房頂。【增】房上平頂。〔达〕

ཁང་པ། གཟིམ་ཁང་ངམ་ནང་ལའང་། 1.臥房。2.家宅，住所。【增】房屋。〔本〕(同) ཁང་ཁྱིམ།

ཁང་བུ། ཁང་པ་ཆུང་ཆུང་། 小屋，茅舍。

ཁང་མིག ཁང་ཤག་མིག་ཏུ་བཅད་པ། 房間，小室。

ཁང་མོ་ཆེ། ཁང་ཆེན་ནམ་རྭ་བ་ཆེ། 1.大房。2.大院。

ཁང་རྨང་། ཁང་པའི་གཞི་རྩ་བ། 房基。

ཁང་རྩ། (注同上)

ཁང་བཟངས། རྒྱལ་པོ འི་ཕོ་བྲང་ལའང་། 1.大厦，府邸。2.王宫。【增】紀念堂。〔达〕(达作 ཁང་བཟང་) (同) ཁང་མཆོག

ཁངས་པ། བྲེལ་བ་བྲུས་པའམ་རིངས་པ། 1.忙乱。2.急促,急忙。【增】1.延擱。2.距离。〔达〕

ཁད་ཀྱིས། དལ་བུས་སམ་རིམ་གྱིས། 1.徐緩。2.依次，漸次。

ཁད་ཉེ་སླེབ། དལ་བུས་འཆི་བ་ལ་སླེབ་ལྟ་བུ། 漸到，漸近，如說：漸近于死亡。

ཁད་སྙོམས། ཆ་མཉམ་པོར་བྱ་བའི་དོན། 平均。

ཁད་རིང་། ག་ལེ་ག་ལེ་ལ་རིང་། 漸远，漸漸远离。

ཁབ། རྒྱལ་པོ འི་ཕོ་བྲང་དང་ཚེམ་བུ་པའི་ཁབ། 1.王宫。2.裁縫用的針。【增】1.偉人的住所。2.堡垒。3.宫廷，宫城。4.妻，配偶。〔达〕

ཁབ་ཀྱི་ཁ། དུང་དཀར་ལའང་། 針口(藻)。白螺。

ཁབ་སྤུ་ཅན། ཕག་པའི་མིང་། 針毛者，有鬃的(藻)。猪。

ཁབ་མིག ཁབ་ཀྱི་དམིག་བུ། 針孔，針眼。

ཁབ་འཛིན་མོ། བག་མའམ་ཁྱིམ་བདག་མོ། 1.新妇。2.主妇。

ཁབ་རལ། ཁབ་ཀྱི་སྦོད། 針匣，針管。

(同) ཁབ་ཤུབས།

ཁབ་ལེན། རྡོ་ཁབ་ལེན། 磁石。

ཁབ་ཤུབས། ཁབ་ཀྱི་སྦོད། 針套。(同) ཁབ་རལ།

ཁབ་སྒྲུབ། འཚེམ་པའམ་ཚེམ་བུ་རྒྱབ་པ། 縫綴。

ཁམ་ཁུམ་མེད་པ། འཁུམས་པའི་གཉེར་མ་མེད་པ།

无縐紋，无不平。

ཁམ་གང་། ཟས་ཁ་གང་གཅིག 一口，一口食。

ཁམ་གཅིག (注同上)

ཁམ་པ། ས་དམར་སེར་རམ་དམར་ནག་ལའང་།

1.赤黃土。2.暗紅，赭色。

【增】1.瓷土。2.西藏高山上一种很芳香的植物。3.西康人。〔达〕

ཁམ་ཕོར། རྫ་ཕོར། 瓦鉢，瓦罐，磁碟。

【增】面糰造成的灯盞。〔达〕

ཁམ་འཕྲོ། ཁ་ལ་སོ་རྒྱབ་པའི་ལྷག་མ། 吃剩下的食団。

ཁམ་བུ། ཤིང་ཏོག་ཁམ་བུ་ཤིང་སྡོང་ལའང་།

1.杏。2.杏树。【增】桃。〔达〕

ཁམ་ཚིག ཁམ་བུའི་ཚི་གུ་རུས་པ་ཀྲ་བུ། 杏核，杏仁。

ཁམ་ཚོད། ཁ་གང་ཁམ་ཚོད་ཆེ་ཆུང་སྙོམས། 一口之量。

ཁམ་ཟས། ཁམ་དུ་བཅད་ནས་མིད་པའི་ཟས་སམ་སོ་འདེབས་དགོས་ཀྱི་ཟས། 段食（佛），分段吞嗽的食物；須要咀嚼的食物。

ཁམ་སེར། ས་སེར་པོ། 黃土。

【增】淡黃色，如干竹色。〔达〕

ཁམས། ས་བོན་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པ་ལ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་པ་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་ཆ་ནས་ཀྱང་ཁམས་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པའམ་ས་བོན་དང་ཡང་ན་རིགས་དང་ཆོས་དེའི་རིགས་ཡིན་པས་ན་ཁམས་ཟེར་བ་དང་ས་ཁམས་ཆུ་ཁམས་ལྟ་བུ་དང་ལྷའི་རིགས་མིའི་རིགས་ལ་དང་ཡུལ་མདོ་སྨད་ཁམས་ལའང་།

1.种子有十八种，名十八界。2.能任持自相，亦名为界。3.能生自类后念的功能或种子。4.种姓。5.是彼法的种姓故名界（如眼之种姓为眼界）。6.如地界水界。 7.天类人类。8.西康地方。【增】1.＝དངས་ག 嗜欲。2.健康情况，身体的組織。3.根，要素，主要部分。4.六界，即地界、风界、水界、火界、空界、識界。5.国界，領土，疆界，管区。6.世界。〔达〕 1.元素，原質。2.王畿。〔高〕

ཁམས་དཀར། ཐིག་ལེའམ་ཁུ་བ། 白界（藻）。精液，男精。

ཁམས་གོང་མ་གཉིས། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཁམས། 上二界（佛），即色界和无色界。

ཁམས་རྒྱལ། རྒྱལ་ཕྲན་ལའང་། 1.小国王。2.小国。

ཁམས་སྙོག་པ། ཐང་ཆད་པའམ་སྐུ་ཁམས་མི་དྭངས་ཤིང་གསལ་བ་མ་ཡིན་པའོ།། 1.疲乏。2.身体不舒适。(同) ཁམས་སྙོ་བ།

ཁམས་འོག་མ། འདོད་པའི་ཁམས། 下界，欲界（佛）。

ཁམས་དྲི་བ། སྐུ་ཁམས་བདེ་བར་ལགས་སམ། 問安，如身体健康嗎?

ཁམས་པ། མདོ་སྨད་ཁམས་པ། 西康人。

ཁམས་དམར། ཟླ་མཚན། 赤界（藻）。月經。

ཁམས་སྙོ་བ། ཐང་ཆད་པའམ་སྐུ་ཁམས་མི་དྭངས་

ཤིང་གསལ་བ་མ་ཡིན་པའོ། ། 1.疲劳。2.身体不舒适。【增】反胃，欲嘔。〔达〕
(同) ཁམས་རྙོག་པ།

ཁམས་ཚན། ཚན་པ་གཅིག་གམ་ཁམས་རིགས་གཅིག་པའི་སྡེའམ་དགོན་པའི་ཡན་ལག 1.一类。2.同一族类的部落。3.寺院的一部分。
【增】寺院的特别招待所。〔达〕

ཁམས་གསུམ། འདོད་པའི་ཁམས་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་ཁམས་གསུམ་མོ། ། 三界(佛)，即欲界、色界、无色界。

ཁམས་གསུམ་པ། ཚོགས་བདག་ལ་འང་། 1.三界主。2.毗那夜迦(天神名)。

ཁམས་གསུམ་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། 三界輪王(佛)，吉祥时輪(佛)。

ཁམས་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ། སྒྲ་གཅན་ལ་འང་། 1.胜过三界。2.罗睺(星名)。

ཁམས་གསིང་། སྐྱོ་གསིང་བར་བྱེད་པ། 消遣，散悶。

ཁམས་བསང་། སྐྱོ་བསང་བར་བྱ་ཀྱ་བུ། 消遣。

ཁམས་བསངས། འདུས་ཁམས་སྐྱོ་བསངས་པ། 已消遣，身体已苏息。

ཁར། ཁ་ལ་ཟེར་བ་དང་སྟེང་དུ། 上面，口上(ཁ་ 的第七囀声)，等于 ཁ་ལ།
【增】西藏西部的城市。〔达〕

ཁར་གོང་། རྡོ་དཀར་གོང་། 白石。
【增】腊石，鹼石。〔达〕

ཁར་སང་། ཁར་སང་ཉིན་ཏེ་ཁ་སང་ཞེས་སྨྲང་། 昨天，似应为 ཁ་སང་།

ཁར་སོང་། སྔར་སོང་བའམ་སྟེང་དུ་སོང་བ། 1.已前去。2.已上去。【增】已去。〔本〕

ཁལ་བསྐྱུར་བ། ཁལ་གཡུགས་པ། 抛弃所載的物品。

ཁལ་གཅིག བྲེ་ཚད་ཉི་ཤུ་ལ་ཁལ་གཅིག 一克，二十升为一克。(藏語一克相当于一斗，藏制升甚小，故二十升为一斗)

ཁལ་དྲེའུ། ཁལ་མ་དགལ་བའི་དྲེའུ། 运載东西的騾子。

ཁལ་མ། རྒྱབ་ལ་བཀལ་བའི་དོ་ པོ་དང་ཟྲ་བའང་། 1.背所負載，馱子。 2.陶器的缸、盆或鍋。

ཁལ་མ་བཀལ་བ། བཀལ་ཟིན་པ། 已装載。

ཁལ་མ་འཁལ། དྲེའུ་ལ་ཁལ་མ་འཁལ་ཀྱུ་རྒྱུའམ། 装載，給騾子装載。

ཁས། ཁ་ཡིས་དང་ཁ་ནས། 以口，由口(ཁ་的第三囀声)。

ཁས་འཆེ་དགོས། ཁས་ལེན་དགོས། 应当允許。

ཁས་འཆེས། དམ་བཅའ་ལའམ་གྲུབ་མཐའ་ལ་འང་། 1.承認，允許。2.宗派。(同) ཁས་ལེན།

ཁས་དྲག ཁས་ཤུགས་དྲག 有势力，言語有力。

ཁས་བླང་། ཁས་བླང་བར་བྱ། 允許，接受。

ཁས་བླངས་པ། དམ་བཅས་པའམ་ཁས་བླངས་ཟིན་པ། 1.已允許。2.已認可。
(同) ཁས་བཞེས་པ།

ཁས་ཞན། ཁའི་ནུས་པ་ཞན་པ་ལྟ་བུ། 說話能力不强。【增】=ཉམ་ཆུང་། 弱小。〔达〕(达作 ཁས་ཞན་པ་)

ཁས་བཞེས་པ། དམ་བཅས་པའམ་ཁས་བླངས་ཟིན་

པ། 1.已允許。2.已認可。(同)ཁས་བླངས་པ།

ཁས་ལེན། དམ་བཅའ་ལའམ་གྲུབ་མཐའ་ལ་འདང་། 1.承認，允許。2.宗派。(同) ཁས་འཆེས།

ཁས་ལེན་པ། ཁས་ལེན་པར་བྱེད། 允許，接受。【增】1.担保。2.臆測，僭称。3.口头采納。〔达〕

ཁུ་ཀུ། ཕའི་སྤུན་ནམ་ཨ་ཁུ་ལྟ་བུ། 叔伯，父的兄弟，等于ཨ་ཁུ། (同) ཁུ་བོ།

ཁུ་གདུས། ཡུན་རིང་དུ་བསྐོལ་བས་ཁུ་བ་གར་པོར་གྱུར་པ་དེའོ།། 熬膏，熬汁。

ཁུ་འཕངས། གངས་ལ་འདང་། 雪。

ཁུ་འཁྲིག་པ། རྣམ་རྟོག་ཟ་བའམ་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པ། 1.起分別(佛)。2.寻伺(佛)，研究。【增】怀疑。〔本〕

ཁུ་འཁྲིག་ཟ་བ། (注同上)【增】怀疑。〔本〕

ཁུ་བ། ཐིག་ལེ་དང་པ་སངས་དང་ཤའི་ཁུ་ཇའི་ཁུ་ལ་འདང་། 1.精液。2.金星。3.肉汁，茶汁。【增】汁液。〔本〕

ཁུ་བ་དཀར་བ། གཟའ་པ་སངས་ལ་འདང་། 1.白汁。2.金曜。

ཁུ་བ་འཁར་བ། ཁུ་བ་འཁྱར་བའམ། 精液粘着，精液散蕩。

ཁུ་བ་བྱེད་པོ། རྐང་མར། 造精液者(藻)。骨髓。

ཁུ་བ་བཞུར་བ། ན་ཚ་ཞིག 一种病。

ཁུ་བའི་བདག་ཉིད། མི་ཕོའམ་སྐྱེས་པ། 精体(藻)。男人，男性。【增】=སྐྱེས་པ།〔达〕

ཁུ་བའི་དབང་པོ། དངུལ་ཆུ་ལ་འདང་། 水銀。

ཁུ་བའི་སློབ་མ། ལྷ་མིན། 金星弟子(藻)。阿修罗(佛)。

ཁུ་བོ། ཕའི་སྤུན་ནམ་ཨ་ཁུ་ལྟ་བུ། 叔伯，父的兄弟，等于ཨ་ཁུ། (同) ཁུ་ཀུ།

ཁུ་བྱུག དཔྱིད་ཀྱི་ཕོ་ཉ། 杜鵑。(同) ཁུ་དབྱུག

ཁུ་བྱུག་གྲགས་ཟླ། གླང་གི་ཁྱིམ་ལ་འདང་། 1.杜鵑鳴月(即藏历四月)。2.金牛宫(似是三月半至四月)。【增】藏历四月。〔达〕

ཁུ་བྱུག་ཛི་ཐོག ཤིང་ཞིག 杜鵑树。

ཁུ་དབོན། ཕའི་སྤུན་ལ་ཁུའམ་དབོན་པོ། 叔伯及姪。

ཁུ་དབྱུག དཔྱིད་ཀྱི་ཕོ་ཉ། 杜鵑。(同) ཁུ་བྱུག

ཁུ་ཚན། སྤུན་ཁུ་ཚན། 叔伯的行輩。

ཁུ་ཚིགས། ན་ཚ་ཞིག 一种病。

ཁུ་ཚུར་བཅངས། ལག་པ་ཕན་ཚུན་གཉིས་བཅངས་པ། 握拳，兩手相握。

ཁུ་ཚུར་གཞུས་པ། ལག་པས་བརྡུངས་པ་ལྟ་བུ། 拳打。

ཁུ་ཡིས་འདེབས། སྐད་ཆེན་པོ་འདེབས་པ། 呼喊，大声喊叫。

ཁུ་ལུ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་པར་ཡོན་རྭའོ་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་རྭ་མེད་དམ་བ་གླང་ཁུ་ལུ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 秃头，毗奈耶疏中說是“歪角”，实是“无角”，如說： བ་གླང་ཁུ་ལུ། 秃牛。【增】无角的，又西藏俗語誤以 ཁུ་ལུག་ 为 ཁུ་བྱུག 〔达〕

ཁུ་ཡེ་ཁུ་ཡེ། གཡང་ཁུ་ཡེ་ཞེས་འབོད་པའི་སྒྲ། 招呼詞，如說：“招幸福来”。

ཁུ་ར། ཁ་ཟས་འཁུར་བ་ལ་འདང་། 餅，饅头。

【增】=སྣུམ་ཁུར། 油煎炸的餅。〔达〕

ཁུ་ལུ། སྤུའི་ཁུལ་བལ། 絨毛，毛的細絨。【增】1.牦牛的短絨毛。2.花柳病，梅毒。〔达〕

ཁུ་ལེ། སྲང་མཐིལ་ལམ། 戥盘，天平的盘子。【增】西藏地名。〔达〕

ཁུ་ལེའི་རི་མོ། སྲང་མདའི་ཚད་ཀྱི་ཐིག་ལེའི་རི་མོ། 秤星，秤桿上計算重量的点画。

ཁུ་ཤ། ཤ་ཁུ། 肉汁，肉湯，羹。

ཁུ་ཤུགས་ལྡན་སྤྲིན། ཆར་དྲག་སྤྲིན། 有暴雨之云。

ཁུ་སིམ། ཁུག་སིམ་པོ་འི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 ཁུག་སིམ་པོ། 地方安靜。

ཁུག རས་ཁུག་ཀྱི་བུ། 囊袋。

【增】或作 ཁུགས། 1.角落,隅,小湾,小港。2.འགུག་པ་ 的命令式，牵曳，勾引，获得。〔达〕(同) ཁུག་མ།

ཁུག་འཁྱོག ས་ཆ་ཁུག་འཁྱོག 僻靜，僻靜的地方。

ཁུག་ཅིག ཚུར་ཁུག་ཅིག 召来，拉过来吧!

ཁུག་རྟ། ཆར་སྒོད་བྱིའུ། 燕，雨雀。

【增】或作 ཁུག་ཏ། ཨ་ལི་ཁུག་ཏ། 〔达〕

ཁུག་སྣ། སྨུག་པ་ཀྱི་བུའམ། 雾,雾罩。【增】或作 ཁུག་ན། 八种支分色(佛)的一个。〔达〕

ཁུག་པ་གཅིག བལྟབ་ལོག་གཅིག 一弯，一折，一迭。

ཁུག་མ། རས་ཁུག་ཀྱི་བུ། 袋。(同) ཁུག

ཁུང་། བུ་གའམ་སའི་ཁུང་བུ། 洞，穴，坑。

【增】根。〔达〕(同) ཁུང་བུ།

ཁུང་ཉལ། སྦྲུལ་གྱི་མིང་། 穴眠(藻)。蛇。

ཁུང་བུ། བུ་གའམ་སའི་ཁུང་བུ། 洞，穴，坑。【增】小孔。〔达〕窟窿。〔四〕(同) ཁུང་།

ཁུང་སེད་ནས། ཁོང་ནས། 从彼。

ཁུངས། རྩ་བ་འབྱུང་ཁུངས། 根源，根本。

ཁུད་པ། སྐལ་བའམ་སྐྱེས་རྫོངས། 1.份。2.礼品。【增】嫁妆。〔达〕

ཁུད་པར་བྱས་པ། རང་སྐལ་དུ་དབང་བྱས་པ། 分配。

ཁུན་གྲོས་འདེབས། སྨན་ཞིག་ལ་འདང་། 一种药。

ཁུན་པ། དབུགས་འབྱིན་སྐད་འབྱིན་པ། 叹气,哼，呻吟。【增】1.发出不清晰的声音。2.作鸪鸪声。3.車輪轔轔声。4.腸鳴声。5.喉鳴声。〔达〕

ཁུམ་ཞིག འགུམ་པར་གྱིས་སེལ་གམ་སོད་ཅིག 1.除掉吧! 2.杀死吧!

ཁུམས་སོ། རྟོགས་པའམ་ཤེས་པའོ།། 了解了，知道了。

ཁུར་ཁུར་བ། ཁུར་པོ་ཁུར་ཟིན་པ་ཁུར་ཁྱེར་བའང་། 負載，担。(同) ཁུར་ཐོགས་པ།

ཁུར་ཁོག ཁ་ཟས་འཁུར་ཁོག་སྟོང་ལའང་། 空心餅食。

ཁུར་ཐོགས་པ། ཁུར་པོ་ཁུར་ཟིན་པ་ཁུར་ཁྱེར་བའང་། 負載，担。(同) ཁུར་ཁུར་བ།

ཁུར་རྡོགས་པ། གཅིག་ཏུ་བསྡེབས་པ། 总合为一，集中。【增】整理。〔本〕

ཁུར་གདང་། ཁུར་པོ་འི་གདང་ཤིང་། 扁担。

ཁུར་བ། མཁུར་ཚོས་འགྲམ་པ། 面頰，顋。(同) ཁུར་ཚོས།

ཁུར་ཙ་བ། ཁུར་པོ་ཁུར་མཁན། 負荷者，苦力。

ཁུར་རྩལ་བ། （注同上）

ཁུར་ཚ། ཁུར་པོ་ཆེན་པོ། 重載。

ཁུར་ཚོས། མཁུར་ཚོས་འགྲམ། 面頰，顋。

（同） ཁུར་བ།

ཁུར་འཛིན། གཉའ་ཤིང་སྟ་བུའི་གདང་ལའང་། 1.担。2.如軛之橫棍。

ཁུར་བཞེས་པ། ཁས་བླངས་པ་ལའང་། 1.担。2.承認。

ཁུར་ལེན། ཁུར་འཁྱེར། 負荷，担。

ཁུལ། ཡིན་ཁུལ་ལས་ཡིན་གཏོགས་པ། 1.以为是。2.属是（属于是的一方面，义即大概是）。【增】1.管区，省，地区，州。2.情形，状态，形势。3.峡谷名。4.柔絨毛。5.盛毛的小簍。6.西藏山羊身上近皮肤的絨毛。〔达〕

ཁུལ་གྱི། སྡེར་གཏོགས་ཀྱི། 所属，属某部的。

ཁུལ་བ། སྤུ་བལ་སྟ་བུ། 絨，細毛。

ཁུལ་ཞོ། བུ་འཛོག་སྣོད། 放小儿的器具。

ཁུས་བཏབ་པ། སྐད་ཆེན་པོ་བཏབ་པ། 呼叫，大声喊叫。

ཁུས་འདེབས། སྐད་ཆེན་པོ་འདེབས་པ། 呼喊，大声喊叫。

ཁེ་གུན། ཁེ་དང་གྱོང་། 利害，損益。

（同） ཁེ་ཉེན།

ཁེ་གྱོང་། （注同上）

ཁེ་ཆུང་། ཉེད་ཐོབ་མེད་པ་ལའང་། 1.利小。2.无利可得。

ཁེ་ཉེན། ཁེ་དང་གྱོང་། 利害，損益。

（同） ཁེ་གུན། ཁེ་གྱོང་།

ཁེ་སྤྲོགས་པ། ཁེ་བོགས་མ་བྱུས་པ། 利息，利益。

ཁེ་བཟང་། （注同上）

ཁེགས་པ། འདོད་ཆགས་འགགས་པས་དེའི་ཆད་···· གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཤུགས་ལ་ཁེགས་པའོ། ། 遮，阻止（原注：灭除貪欲，則凡属于貪欲者皆制止）。【增】1.关閉。2.＝ མུན་པ་སྒྲི། 黑暗，昏暗。〔达〕

ཁེགས་ཤིག （注同上）

ཁེངས། དགང་བར་བྱ་བའི་དོན་ལའང་། 滿，充滿。

ཁེངས་བསྐྱུངས། ང་རྒྱལ་ཆུང་དུ་བཏང་བ། 减少慢心，压制傲慢。

ཁེངས་ལྡན་མ། བུད་མེད་དར་མ། 驕傲女（藻）。青壮年妇女。【增】＝ བུ་མོ་དར་མ། 少女。〔达〕

ཁེངས་པ། ང་རྒྱལ་དང་མར་ཁུ་ཁེངས་པ་ལའང་། 1.举高(佛)，慢心，驕傲自滿。2.酥油凝結。【增】འཁེངས་པ་ 的完成式，充滿。〔达〕

ཁེངས་ཟས། གྲང་བའི་ཟས། 冷食品。

ཁེངས་ཤིག དགང་བར་གྱིས་ཤིག 添滿吧！

ཁེན། 〔汉〕 སྒྲར་ཁ་ཁེན། 坎，八卦之坎。

ཁེབས་ཆེ་བ། ཁྱབ་ཆེ་བ་ལའང་། 1.大盖。2.广大周遍。

ཁེབས་པ། གཡོགས་ཟིན་པ་དང་མུན་པ་དང་ཡུལ··· ངན་ལའང་། 1.已复蔽。2.黑暗。3.恶处，坏地方。

ཁེམ་པོ། ལྕགས་ཀྱི་ཁེམ་པོ་ས་ཀོ་བྱེད། 鉄鏟，鉄鍬，掘地器。

ཁེམ་བུ། ཐུར་མ་ལ་འདང་། 1.小鑰。2.筷子。【增】1.鑰匙。2.錍(如上眼药的小棍)。〔本〕

ཁེར་རྐྱང་། གཅིག་བུའམ་ཀེར་མ་འདང་། 单独，单个，个体。

ཁེར་རྡོལ་མ། （注同上）

ཁེལ་དཀའ། ཐེག་པར་དཀའ་བའམ་ཁུར་འཁྱེར་··· བར་དཀའ། 难載，难担負。

ཁེལ་བ། （注同上）【增】1.= འཁེལ་བ། 装載。2.信任，依賴。〔达〕

ཁོ། དེ། 他，彼。

ཁོ་ཐག་ཆོག་པ། ཐུ་མཐའ་ཆོད་པ། 决断，决定，彻底了解。

ཁོ་ན། འབའ་ཞིག་གམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་གཅིག་པུ་རྐྱང་པ། 1.唯，唯一，唯一无二。2.眞实性。3.单独。【增】正确的，真的。〔达〕

ཁོ་ན་ཉིད། （注同上）

ཁོ་ན་རེ། མི་དེ་ན་རེ་དང་འགའ་རེའམ་ཁོ་རང་གིས། 1.他說，彼人說。2.有些。3.由他自己（指說話)。(同) ཁོ་ཤེད།

ཁོ་བོ། I.ང་རང་། 我自己。

II.དེ། 彼，他。

ཁོ་བོ་ཅག ང་ཅག 我們。

ཁོ་ཚོ། དེ་དག 他們，彼等。

ཁོ་ར་ཁོར་ཡུག སྒོ་ཁྱུད་མཐུད་པར་འཁོར་བའམ་ཉེ་བར་འཁོར་བ། 1.周圍，輪圍，周圍环繞。2.近边。【增】1.空地。2.圍障，圍墙。3.城壕。4.ཀུན་ནས། 从各方面。〔达〕

ཁོ་རང་། ཁྱོད་རང་ལའང་། 1.他自己。2.你自己。

ཁོ་རང་ལ། དེ་ལ། 于彼。(同) ཁོ་ལ།

ཁོ་རེ། ཀྭ་ཡེ་ཞེས་འབོད་པ། 呼喚声"喂！"【增】1.康語对人不喜悦或憤怒的表示。2.西藏古王名。〔达〕呼喚不知姓名的人的口气。〔四〕

ཁོ་ལ། དེ་ལ། 于彼处，于彼。(同) ཁོ་རང་ལ།

ཁོ་ལག སྟོད་ཁོག 上半身，胸部。【增】= སྐུ་ལུས། 1.肢体。2.全部軀干。〔达〕

ཁོ་ལག་ཆེ་བ། སྟོད་ཁོག་ཡངས་ཤིང་ཆེ་བ། 軀干巨大，上身广大。【增】凡是一切广大的物件通用此名，又指形体发育良好的。〔达〕

ཁོ་ལག་རྫོགས་པ། ལང་ཚོ་དར་མ། 身体充实，年富力强，壮年。【增】=ལང་ཚོ་དར་བ། 〔达〕(达无 པ་ 字)

ཁོ་ཤེད། མི་དེ་ན་རེ་དང་འགའ་རེའམ་ཁོ་རང་གིས། 1.他說，彼人說。2.有些。3.由他自己（指說話)。(同) ཁོ་ན་རེ།

ཁོག་རྒས། སོག་པོའམ་རྒས་འཁོགས་པའི་དོན། 1.耗損。2.老，老迈。

ཁོག་གཅིག ལུས་ཚང་གཅིག 一軀，一整身。

ཁོག་སྟོང་། ནང་སྟོང་པ། 体空，内部空虛。

ཁོག་ཕྱིར། ཛ་སྣོད་ཛ་མ། 瓦壶，瓦茶壶。

ཁོག་པ་ཅན། རུས་སྦལ། 有壳(藻)。龟。

ཁོག་པ་ཆེན་པོ། གུ་ཡངས་པའམ་སྟོད་ཁོག་ནང་ཆེ་བ། 寬敞，体内寬大。

ཁོག་པ་ཚོགས་པ། ལུས་ཀྱི་མིང་། 身子。

ཁོག་ཕུབ་པ། ཕུབ་ཐུབ་ཟིན་པ། 已顚复，已推倒。

ཁོག་དབུབ། སྤྱིར་ཁོག་འབུབ་པ་ཕོས་དབུབ་པར་བྱ། 颠复，推倒。

ཁོག་མ། རྫ་ལ་སོགས་སྣོད་སྤྱད། 陶器，瓦器。

【增】＝རྫ་ཁོག〔达〕

ཁོག་ཚོད་ལེན་པ། ཚོད་བགམས་པའི་མིང་། 考試，試探，試驗，考查。

ཁོག་ཞུགས། ནང་དུ་ཞུགས་པ་ལྟ་བུ། 入体，入腹，如入身內。

ཁོགས་ཤིག དགག་པར་བྱ་དགོས་ན་ཁོགས་ཤིག 遮止，阻止。

ཁོང་། དེ། 他，彼。

【增】ཁོ་字的敬語。〔达〕

ཁོང་ཁྲག ནང་ཁྲག 腹血，体內血。

ཁོང་ཁྲོ། སེམས་ཅན་ལ་མནར་བའི་སེམས་པ། 怒，忿恨。【增】动怒。〔四〕

ཁོང་འཁྲུགས་པ། སེམས་འཁྲུགས་པ་ལྟ་བུ། 忧脑，如心乱不宁。

ཁོང་སྒྲིལ། ལྕགས་སྒྲོག 系縛，枷鎖，鉄索。

ཁོང་སྙིང་། ལྕགས་ཐག་ལའང་། 1.內脏。2.鉄索。

【增】1.心思，企图。2.树心，心髓。〔达〕

ཁོང་སྙོམས་པ། ལེ་ལོ་ཅན། 懶人，懈怠者。

ཁོང་སྟོང་། ནང་སྟོང་པའམ་ཁོག་སྟོང་། 1.內中空虛。2.体內空虛。（同） ཁོང་གསེང་།

ཁོང་དུ་ཆུད་པ། ཐུགས་སུ་ཆུད་པ། 了解(敬)。

ཁོང་པ། ནང་ཅན། 內部，里边。

ཁོང་འབྱིན། ནང་ནས་བཏོན་པ། 从內取出，提出。

ཁོང་ཚོ། དེ་ཐམས་ཅད། 他們，彼等。

ཁོང་ཡངས་པ། ཀུ་ཡངས་པ། 安閒，舒适。

【增】舒展。〔四〕（四无 པ་字）

ཁོང་སེར། ནང་དུ་སོར་བ། 落在里面。

ཁོང་སྲན། བཟོད་པ་ཅན། 能忍耐者。

【增】堪忍。〔本〕

ཁོང་གསེང་། ནང་སྟོང་པའམ་ཁོག་སྟོང་། 1.內中空虛。2.体內空虛。【增】秘密石窟。〔达〕（同） ཁོང་སྟོང་།

ཁོངས་ཤིག སྣོད་དུ་ཆུ་ཡིས་ཁོངས་ཤིག 使滿（命令詞）。

ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ། སྡེར་གཏོགས་པ། 所属，所轄。【增】包括在中間。〔达〕（見 ཁོངས་字下例句）

ཁོད་སྙོམས། ཆ་མཉམ་པའམ་ཆེ་ཆུང་ཁོད་སྙོམས། 平均，部分相等或大小均勻。

ཁོན། 〔汉〕སྤར་ཁའི་ཁོན། 坤，八卦的坤卦。

【增】怨恨，怒，憎嫌，仇恨。〔达〕

ཁོན་བཙུགས་པ། དགྲ་བོ། 怨仇，仇人。

（同） ཁོན་ཡོད་པ།

ཁོན་འཛིན། ཁྲོས་པའི་རྒྱུན་མི་གཏོང་བར་གནོད་ལན་འདོད་པའི་སེམས་པའོ། ། 恨，不放弃忿恨之心，想要报复的心思。【增】怀恨。〔法〕

ཁོན་ཡོད་པ། དགྲ་བོ། 仇人。

（同） ཁོན་བཙུགས་པ།

ཁོབ། ཁ་གཅོད་ཀྱིས་ཁེབ་ཅིག 盖，以盖盖住。

【增】肥胖，粗重，粗笨。〔达〕

ཁོབ་པ། ཁ་གཅོད་ཁེབ་བཞིན་པ། 盖，以盖正盖。

ཁོམ་པ། དལ་བའམ་ལོང་ཡོད་པ། 1.閒暇，閒散。2.有余暇。

【增】能做某件事而无外界的阻碍。〔达〕

ཁོམ་མེད། ལོང་མེད། 无暇，没有工夫。

ཁོར་གཅིག སྡེ་སྐོར་གཅིག 一部，一組，一类。

ཁོར་མོ་ཡུག ལྕགས་རི་ལ་འདང་། 1.輪圍。2.圍墻，城墻。【增】繼續，不断。〔达〕

ཁོར་མོར་ཡོད་པ། བསྐོར་ནས་ཡོད་པ། 圍繞，环繞而住。

ཁོར་ཡུག ཁོ་ར་ཁོར་ཡུག་མཐའ་འཁོར་བའམ། 周圍，周圍环繞。【增】＝ཉི་ཁོར། ཀུན་ནས། 地平綫，极边，外圍。〔达〕

ཁོར་ཡུག་ཏུ། མཐའ་སྐོར་དུ། 周圍，四周。

ཁོར་ཡུག་རི། ལྕགས་རི། 輪圍山。鉄山，坚壁。

ཁོལ། ཁལ་མ་རྫི་བ་ལ་ཁོལ་ཅིག 負載，将馱子使騾子馱上。

ཁོལ་དུ་འདོན་པ། ལོགས་སུ་བཀོལ་ཏེ་འཐོན་…པའམ་ཟུར་དུ་བཀར་ནས་འདོན་པ། 提出，摘出，单另提出。

ཁོལ་དུ་ཕྱུང་བ། (注同上)

ཁོལ་བ། ཆུའམ་ཇ་ཁོལ་ཟིན་པ། 已煮沸。

ཁོལ་པོ། གཡོག་པོ། 仆人。

ཁོལ་བུ། གཡོག་པོ་ཆུང་ཆུང་དང་ཐོར་བུ། 1.小僮仆。2.零散。

ཁོལ་མ། ཆུ་ཁོལ་མ་ཆ་པོ་དང་སྐར་ཁུང་ལ་འདང་། 1.沸水。2.窗戶。

ཁོལ་མོ། གཡོག་མོ། 女仆，婢女。

【增】1.仆役用的粗毛毡。2.割了的谷物，割下的草。3.整山羊皮制的风箱。〔达〕

ཁོས། དེ་ཡིས། 由他，由彼。

ཁོས་ཤིག རས་ཁོས་ཤིག 撕开吧!

ཁྱག ཡར་ཐེག་པའམ་བཏེག་པའི་མིང་ངམ་ཡར་ཀྱག་པའམ་འཁྱོགས་པའི་དོན་ཏེ་ཁ་ཁྱག་གམ་ཁ་ཐེག…ཟེར་བ་དང་ཡང་ན་ཐག་པས་འཁྱིགས་པའམ་བཀྱིག་པའི་ཆ་ནས་ཁྱག་པ་གཅིག་ཟེར་ན་མི་རུང་ངམ་ཁྱག་པ་གཅིག་དང་ཆག་པ་གཅིག་ཅེས་གསུངས་མོད།
1.支起，支持。2.承受义，如說：負責担保。3.捆，如用繩捆起，名一捆，等于ཁྱག་པ་གཅིག 及 ཆག་པ་གཅིག

ཁྱགས་པ། ཆུ་གྲང་བས་བསྒྲངས་པའི་གོང་བུའམ…གྲང་བས་དར་ཁྱགས་ཟིན་པ། 1.冰。2.已凍結。

ཁྱགས་རུམ། ཆུ་གྲང་བས་བསྒྲངས་པའི་གོང་བུ། 冰，冰块。

ཁྱད་ཆོས། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་དབྱེ་བ། 特别处，差别。

ཁྱད་ཐོན། ཁྱད་པར་དུ་ཐོན་པ། 有进步，有进境。

ཁྱད་དུ་བསད་པ། སྨོད་པ་པོས་སྨད་པ། 輕視，毀謗。

ཁྱད་དུ་གསོད་པ། (注同上)

ཁྱད་པར། དབྱེ་བའི་ཁྱད་པར། 差别。

【增】1.特别。2.种类。〔达〕

ཁྱད་པར་འཕྱང་། ཟླ་བ་ལ་འདང་། 差别欽(藻)。月亮。

ཁྱད་པར་གནས། བྱང་ཆུབ་ཤིང་ལ་འདང་། 1.殊胜处。2.菩提树。

ཁྱད་ཕྱིན། གྲངས་གནས་ཤིག་ལ་འདང་། 毗婆訶〔梵〕，大数之一。

ཁྱད་ཕྱིན་ཆེན་པོ། གྲངས་གནས་ཤིག་ལ་འདང་། 大毗婆訶，大数之一。

ཁྱད་འཕགས། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའམ་ལྷག་པ། 1.殊胜，优越。2.增上(佛)。

ཁྱད་འབྱིན། གྲངས་ཤིག་དང་ཁྱད་པར་བཏོན་པ། 1.大数之一，毗婆訶(梵)。2.胜进，有进步。

ཁྱད་མཚར། ངོ་མཚར་སྐད་དུ་བྱུང་བ། 希罕，希奇，少有。

ཁྱད་ཞུགས་པ། ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་དོན་ཡང་། 1.胜进（佛）。2.殊胜，卓越。

ཁྱབ་འགྲོ། གཡོག་པོ་ཡང་། 1.遍行（佛）。2.奴仆。

ཁྱབ་རྒྱས་པ། རྒྱ་ཆེ་བར་དར་བའམ་དགྲམས་པར་ཁྱབ་པ། 1.广布。2.普遍。

ཁྱབ་ཆུང་། དར་སོ་མེད་པ། 不普遍，不繁盛。

ཁྱབ་ཆེ་བ། དར་ཞིང་རྒྱས་པ། 普遍，繁盛。

ཁྱབ་འཇུག ལྷ་ཁྱབ་འཇུག་གོས་སེར་ཅན། 遍入（天神名），即毗紐天，着黄衣。

ཁྱབ་འཇུག་རྐང་པ། ཆུ་བོ་གང་གཱ། 遍入足（藻）。恒河（印度四大河之一）。

ཁྱབ་འཇུག་ཁུ་བོ། སྟོབས་བཟང་། 遍入叔，妙力（天神名）。

ཁྱབ་འཇུག་གི་བུ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 遍入子，极喜自在魔（天神名）。

ཁྱབ་འཇུག་གི་མ། སྣར་མ། 遍入母（藻）。毕宿（二十八宿之一）。

ཁྱབ་འཇུག་གི་སྲིང་མོ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 遍入妹（藻）。鄔摩天女（天神名）。

ཁྱབ་འཇུག་དགའ་མ། ཁྱབ་འཇུག་ཆུང་མ་དཔལ་མོ། 遍入爱妃，遍入天之妻，吉祥母。

ཁྱབ་འཇུག་གནས། ནམ་མཁའ། 遍入处（藻）。虚空，天空。【增】进香地伽耶城中的寺庙，有遍入天的足迹。〔达〕

ཁྱབ་འཇུག་གནོན། སྤང་རྒྱན་མེ་ཏོག 遍入压制（藻）。邦槿花（音譯）。【增】= སྟོན་གྱི་མེ་ཏོག 玉簪花。〔四〕

ཁྱབ་འཇུག་མ། མ་མོ་ཞིག་ཡང་། 1.遍入母（天神名）。2.魔鬼之一。

ཁྱབ་འཇུག་གཞོན་པ། མཁའ་ལྡིང་། 遍入乘騎（藻）。大鵬鳥，金翅鳥。（གཞོན་ 似 བཞོན་ 字誤）

ཁྱབ་འཇུག་ཤིང་རྟ། （注同上）遍入車(藻)。

ཁྱབ་སྟོབས། བརྒྱ་བྱིན། 遍力，帝釋(天神名)。

ཁྱབ་གདལ་ཆེ་བ། རྒྱ་ཆེ་བར་དར་བའམ་དགྲམས་པར་ཁྱབ་པ། 1.广布。2.普遍。（同）ཁྱབ་རྒྱས་པ།

ཁྱབ་བདག སངས་རྒྱས་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའང་། 遍主（藻）。1.佛。2.大自在天。

ཁྱབ་ལྡན། མི་གཙང་དྲི་ཆེན། 普遍（藻）。不净，大便。

ཁྱབ་གནས། ཁྲག་ཡང་། 遍住（藻）。血。

ཁྱབ་པ། ཆུ་ཡི་མིང་དང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཕྱོགས་ཀུན་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུ། 1.水。2.普遍，如日光普照四方。【增】1.充滿。2.包含。3.估計。4.遍复。〔达〕

ཁྱབ་བྱེད་(དེ)། མིག་གི་མིང་དང་ཉི་མའི་མིང་ཡང་། 能遍（藻）。1.眼。2.太阳。

ཁྱབ་གསལ། ཉི་མའི་མིང་། 普明（藻）。太阳。

ཁྱམ། ཕྱམ་ཤིང་སྟེ་ཕྱམ་ཞེས་པའང་སྐད། 椽，棟，也作 ཕྱམ།

ཁྱམས། སྐར་ཁུང་སྟེང་གི་སྒྲིངས་ཁྱམས་ལྟ་བུ། 廊簷，如窗戶上的遮簷。【增】1.庭院，天井，走廊，厅，院池。2.露天平台。〔达〕

ཁྱམས་ར། ཁྱམས་ཀྱིས་བསྐོར་བའི་ར་བ། 庭院，游廊所圍繞的院子。【增】屋前空坪，屋頂露台，游戏場。〔达〕(达作 ཁྱམས་ར་)

ཁྱམས་ར་ཆེན་པོ། (注同上) 大院。

ཁྱི་བཀྱེ་བ། ཁྱི་བཏང་བའམ་རྒྱལ་བ། 1.将狗放开。2.唆使。

ཁྱི་སྐྲོད། འཁར་གསིལ་ལའང་། 1.驅狗。2.錫杖。

ཁྱི་ཁྲ་ལུ། ཁྱིའི་འཁོབ་བལ་སྤུ། 狗的粗毛。

ཁྱི་ཁྲལ་བ། (注同上)

ཁྱི་གུ། ཁྱིའུའམ་འ་ཕྲུའང་། 小狗，等于 ཁྱིའུ། འ་ཕྲུ། 【增】萌芽，植物的嫩芽。〔达〕(同) ཁྱི་ཕྲུག

ཁྱི་ཛོ། སྤྱི་བྱི་བའི་ཁྱི་ནད། 狗瘟。

ཁྱི་རྟོམས། བདག་པོ་མེད་པའི་ཁྱི། 野狗，无主的狗。(同) ཁྱི་ལྟོམས།

ཁྱི་ཐུ། ཁྱི་ཙ་པོ། 凶狗，恶犬。

ཁྱི་མཐུ། (注同上)

ཁྱི་ལྟོམས། བདག་པོ་མེད་པའི་ཁྱི། 野狗，无主的狗。(同) ཁྱི་རྟོམས།

ཁྱི་སྤྱང་། སྤྱང་ཀི་འདྲ་བ། 狼狗，胡狗。

ཁྱི་ཕྲུག ཁྱིའུའམ་འ་ཕྲུའང་། 小狗。亦即 ཁྱིའུ། འ་ཕྲུ། (同) ཁྱི་གུ།

ཁྱི་འབིགས། གཟུགས་མོ། 刺蝟。

【增】喜馬拉雅山上的一种羚羊。〔达〕

ཁྱི་ཚད་པ། ཁྱི་འབད་དུ་འཛུག་སྟེ་བཏང་བའམ་··· བཀྱེ་བ། 嗾犬，放狗。

ཁྱི་རྨུགས་པ། ཁྱིས་སོ་བཏབ་པ། 狗嚙，狗咬。

ཁྱི་ཟུག་པ། 狗叫。

ཁྱི་ཟླ། སྟོད་གི་ཁྱིམ་ལའང་། 1.戌月(阴历九月)。天秤宫(十二宫之一)。

ཁྱི་ར་བ། རི་དྭགས་པའམ་རྔོན་པ། 猎兽者，猎戶。【增】1.用猎狗猎兽者。2.尼泊尔的 ཀི་ར་ཏ་ 部落专以猎兽为生活者。〔达〕

ཁྱི་གཤིས་ངན། ཁྱི་དང་བཞིན་ངན་པ། 恶犬，凶狗。

ཁྱི་གཤེད། གཟིག 杀犬(藻)。豹。

ཁྱི་སེ་པོ། ཁྱི་རྒྱ་སྨུག་སེར་ཅན། 厘狗，紫黃色狗。

ཁྱིགས་ཤིག ཐག་པས་ཆིངས་ཤིག 捆吧！

ཁྱིམ། ར་བས་བསྐོར་བའམ་འཁྱམས་པས་ན་ཁྱིམ་སྟེ་ནང་གྲོང་། 家宅，住处。【增】1.宫(十二宫的宫)。2.兩小时的时候。3.圍繞日月的圓圈。4.表符号数目二十一。〔达〕

ཁྱིམ་སྐྱེས། (原注缺) 家中所生。

【增】豢养的，土著的，本地的。〔达〕

ཁྱིམ་ཁེལ་སྲུང་མ། ཞུག་དུམ་པ། 防护家室(藻)。閹人，太监。

ཁྱིམ་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བ། སྐྱིད་གནས་སྐྱེད་མོས་ཚལ། 园囿，园林。【增】=སྐྱེད་ཚལ། 与住宅接連的园林。〔达〕(同) ཁྱིམ་གྱི་ཚལ།

ཁྱིམ་གྱི་གདོང་ཟ། བྱ་དཀར་ཆུའི་བྱ་གག 吃家食(藻)。鴨子，白鴨。

【增】一种灰鴨。〔达〕

ཁྱིམ་གྱི་ཛོ། ཚོན་རྩི་ཞིག 颜料之一。

ཁྱིམ་གྱི་ནོར་བུ། སྒྲོན་མེ། 室中宝(藻)。灯火。

ཁྱིམ་གྱི་གཙུག་ཕུད་ཅན། ཁྱིམ་བྱ། 家冠者(藻)。鸡。

ཁྱིམ་གྱི་ཚལ། སྐྱིད་གནས་སྐྱེད་མོས་ཚལ། 园圃，园林。（同）ཁྱིམ་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བ།

ཁྱིམ་གྱི་སོ་ཚིས། ནང་གི་སོ་ནམ། 家計，家庭生活。

ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས། 十二宫。

ཁྱིམ་ཉལ། བྱ་མཆིལ་བ་ལ་འདང་། 家中卧(藻)。家雀，麻雀。【增】燕子。〔达〕（达作 ཁྱིམ་དུ་ཉལ་）

ཁྱིམ་ཐབ། བཟའ་མི་ཁྱོ་ཤུག 夫妇，夫妻。

ཁྱིམ་ཐབ་མ། ཆུང་མའམ་ཁྱིམ་བདག་མོ། 1.妻。2.主妇。（同）ཁྱིམ་འཛིན་མ།

ཁྱིམ་དུ་འགྲོ། ཕ་ཝང་ལ་འདང་། 室中行(藻)。蝙蝠。

ཁྱིམ་བདག ཁྱོ་ག 户主，家长，丈夫。

ཁྱིམ་བདག་མོ། ཆུང་མ། 主妇，妻。

ཁྱིམ་ལྡན། ཙངས་པ་ལ་འདང་། 有宫（藻）。蜥蜴。

ཁྱིམ་གནས་སྐྱེས་མ། མནའ་མ། 媳妇。

ཁྱིམ་པ། མི་སྐྱའམ་མི་ནག 在家人，俗人。

ཁྱིམ་པ་མོ། ཆུང་མ། 妻。（同）ཁྱིམ་གསར་མ།

ཁྱིམ་ཕྱུབ་པ། ནང་གསར་པ་བཟུང་བའམ་མནའ་··· མ་ལེན་པ་ལ་འདང་། 1.新安家。2.娶妇。【增】分家，分居。〔达〕（达无 པ་ 字）（同）ཁྱིམ་གསར།

ཁྱིམ་བྱ། བྱ་དེ་ལ་འདང་། 家禽（藻）。鸡。

ཁྱིམ་སྲུང་། བྱི་བ། 净室（藻）。鼠。

ཁྱིམ་མཚེས། གྲོང་བ། 村庄。【增】邻居。〔达〕

ཁྱིམ་འཛིན་མ། ཆུང་མའམ་ཁྱིམ་བདག་མོ། 1.妻。2.主妇。（同）ཁྱིམ་ཐབ་མ།

ཁྱིམ་ཞག ཉི་མ་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཡོངས་སྤྱོད་པའི་དབང་གི་ཞག་པ། 宫日，日行十二宫之日。【增】黄道日。〔达〕

ཁྱིམ་ཟླ་བ། ཉི་མ་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཡོངས་སྤྱོད་པའི་དབང་གི་ཟླ་བ། 宫月，日行十二宫之月份。【增】黄道月。〔达〕（达无 བ་ 字）

ཁྱིམ་སོ་བཟུང་། ཁྱིམ་པའི་ཆོས་ལ་གནས་པའམ་བག་མར་སོང་བ། 1.持家法，守家规。2.出嫁。

ཁྱིམ་གསར། ནང་གསར་པ་བཟུང་བའམ་མནའ་མ་ལེན་པ་ལ་འདང་། 1.新成家。2.娶媳妇。（同）ཁྱིམ་ཕྱུབ་པ།

ཁྱིམ་གསར་མ། ཆུང་མ། 妻。【增】＝ བག་མ། ལག་འཛིན་མ། ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་མ། 新娘。〔达〕（同）ཁྱིམ་པ་མོ།

ཁྱིལ་ཁྱིལ་བ། གཡས་སུ་ཁྱིལ་ཁྱིལ་བྱས་པ། 旋繞，盘繞。

ཁྱིལ་བ། （注同上）

ཁྱིས། ཁྱི་ཡིས། 由狗，被狗（ཁྱི་ 的第三囀声）。

ཁྱུ། འདུས་པའམ་ཚོགས་པའི་མིང་སྟེ་གཡག་འབྲི་མང་པོ་ཚོགས་པ་ལ་འབྲི་ཁྱུ་ཟེར་སོག་སྐད་ལ་སུ་རུག 群，群集，如牛群。

ཁྱུ་སྐྱོང་། གླང་རྫི་ལུག་རྫི། 护群，看守畜群，如牧牛人。

ཁྱུ་མཆོག སངས་རྒྱས་དང་གླང་པོ་དང་མ་ཧེ་དང····

ཕྱུགས་སྤྱི་པོ་དང་ལུག་གི་ཁྱིམ་དང་བསོད་ནམས་ཅན། 牛王（藻）。1.佛。2.牛。3.水牛。4.辛巳年。5.白羊宫(十二宫之一)。6.有福德者。【增】1.首領，君王。2.金牛宫。3.毗紐奴天。4.西藏的三月。〔达〕

ཁྱུ་མཆོག་རྐང་པ། ཁྲུམས་ཟླའི་མིང་དང་བུ་མོའི་ཁྱིམ་ལའང་། 牛王足(藻)。1.室宿月（八月）。2.室女宫（十二宫之一）。

ཁྱུ་མཆོག་རྒྱལ་མཚན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི···མིང་། 牛王幢（藻）。大自在（天神名）。（同）ཁྱུ་མཆོག་ལྡན་པ། ཁྱུ་མཆོག་མིག་སྨན། ཁྱུ་མཆོག་ཚིགས། ཁྱུ་མཆོག་མཚན་པ། ཁྱུ་མཆོག་གཞོན་པ། ཁྱུ་མཆོག་སེར་སྐྱ།

ཁྱུ་མཆོག་ཅན། བུ་མོའི་ཁྱིམ་དང་ནག་ཟླ་ལའང་། 有牛(藻)。1.室女宫（十二宫之一）。2.角宿月（三月）。【增】= ཟླ་བ་བརྒྱད་པ། 或 སྟོན་ཟླ་འབྲིང་པོ། 藏历八月。〔达〕

ཁྱུ་མཆོག་ལྟོ་བ། ཁྱབ་འཇུག 牛王腹（藻）。遍入（天神名）。

ཁྱུ་མཆོག་ལྡན་པ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་མིང་། 具牛王（藻）。大自在（天神名）。（同）ཁྱུ་མཆོག་མིག་སྨན། ཁྱུ་མཆོག་མཚན་པ། ཁྱུ་མཆོག་ཚིགས། ཁྱུ་མཆོག་གཞོན་པ། ཁྱུ་མཆོག་རྒྱལ་མཚན། ཁྱུ་མཆོག་སེར་སྐྱ།

ཁྱུ་མཆོག་སྡིག་ཅན་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 牛王罪恶女（藻）。鄔摩天女（天神名）。

ཁྱུ་མཆོག་མིག་སྨན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་མིང་། 牛王眼药(藻)。大自在（天神名）。（同）ཁྱུ་མཆོག་རྒྱལ་མཚན། ཁྱུ་མཆོག་ལྡན་པ།

ཁྱུ་མཆོག་ཚིགས། （注同上）牛王节（藻）。

ཁྱུ་མཆོག་མཚན་པ། （注同上）牛王相(藻)。【增】1.有牛象者或携带牛象者。2.清血药剂。〔达〕

ཁྱུ་མཆོག་གཞོན་པ། （注同上）乘牛王(藻)。

ཁྱུ་མཆོག་ཟླ་བ། ཁྲུམས་ཟླ། 牛王月（藻）。室宿月（八月）。

ཁྱུ་མཆོག་སེར་སྐྱ། I.ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 1.牛王劫毗罗。2.遍入（天神名）。II.དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་མིང་། 大自在(天神名)（同）ཁྱུ་མཆོག་རྒྱལ་མཚན། ཁྱུ་མཆོག་ལྡན་པ། ཁྱུ་མཆོག་མིག་སྨན། ཁྱུ་མཆོག་ཚིགས། ཁྱུ་མཆོག་མཚན་པ། ཁྱུ་མཆོག་གཞོན་པ།

ཁྱུ་མ། འབྲུ་ཞིག་གམ་ཟར་མ། 粮食之一，胡麻。

ཁྱུ་ཡི་མགོན་པོ། གླང་པོའི་མཆོག་གམ་སྤོས་ཀྱི་གླང་པོ། 群依（藻）。1.牛王。2.香象。（同）ཁྱུ་ཡི་བདག་པོ།

ཁྱུ་ཡི་བདག་པོ། （注同上）

ཁྱུ་ཡི་གཙོ་བོ། གཉིས་འཐུང་དབང་པོ། 群尊（藻）。象王。

ཁྱུག་སེ་ཁྱུག འོད་ཁྱུག་སེ་ཁྱུག་སྟེ་ཁྱུགས་སེ་ཁྱུགས་ཞེས་པའང་སྣང་། 閃閃，如光閃爍，等于ཁྱུགས་སེ་ཁྱུགས།

ཁྱུང་། མཁའ་ལྡིང་སྟེ་ནམ་མཁའ་ལྡིང་། 鵬，金翅鳥。【增】群，众。〔达〕

ཁྱུང་སྔོན་སྐྱེས། སྐྱ་རེངས་ཤར་བ། 鵬前生（藻）。明相（曙色）。【增】1.混沌初开。2.太阳的御者。3.金刚手菩薩。〔达〕

ཁྱུང་ཐུར་ཅན། ལྕགས་ཀྱི་ཞྭ་མོའམ་རྨོག་ལའང་། 鵬箸（藻）。鋼帽，盔。

【增】=གོ་ཆ། གོ་ཁྲབ། 鉄甲衣。〔达〕

ཁྱུང་པོ། (原注缺) 琼波 (音譯)，地名。

【增】收集多种，或集合一起。〔达〕

ཁྱུང་སེང་འདུས་པ། སེང་ཧེ་རྐང་པ་བརྒྱད་པ། 鵬獅合，八脚獅子。

ཁྱུད། ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱུད་ཅིག 抱，用兩手抱起。

ཁྱུད་འཁོར་ལོ། ལོ་རིལ་པོ་གཅིག་འཁོར་བ། 一周年。

ཁྱུད་གང་། འདོམ་གང་ལྟ་བུ། 一尋，一弓（长度名）。

ཁྱུད་མོ། ལག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱུད་མོ། 抱，两手合抱。【增】1.馬的装具。2.容器的边緣。〔达〕

ཁྱུར། ཁྱུ་ལའམ་ཕྱུགས་སུ། 群中，在畜群中。

ཁྱུར་དགའ། འབྲོག་པ། 乐群（藻）。牧民。

ཁྱུར་མིད་པ། རིལ་པོར་མིད་པ། 整个吞食。

ཁྱུར་ལོངས་པ། ཚོགས་སུ་ལོངས་པ། 成群，数量满足（指僧众集会）。

ཁྱེ་ཉེན། ཁེ་ཉེན་ཏེ་ཁེ་བཟང་དང་གྱོང་། 利害，饒益与亏损，等于 ཁེ་ཉེན།

ཁྱེ་སྤོགས་བྱེད། ཁེ་བཟང་བོགས་མ་ཟ་མཁན། 收用利息租金者。（同） ཁྱེ་བོགས་མཁན།

ཁྱེ་བོ། ཁྱེའུ་གྲི་གུག 弯刀。

【增】=བུ་ཚ། 小孩。〔达〕

ཁྱེ་བོ་ཆུང་། ཁེ་བོ་ཆུང་སྟེ་རིན་པ་ཆུང་ཆུང་། 价錢小，賤，等于ཁེ་བོ་ཆུང་།

ཁྱེ་བོགས་མཁན། ཁེ་བཟང་བོགས་མ་ཟ་མཁན། 收用利息租金者。（同） ཁྱེ་སྤོགས་བྱེད།

ཁྱེ་ལ་ཁྱེ། ཁེ་ལ་ཁེ་སྟེ་ཁེ་བཟང་ཡོད་མེད། 有利无利，等于ཁེ་ལ་ཁེ།

ཁྱེད། ཁྱོད། 您（敬）。【增】西藏部落。〔达〕

ཁྱེད་ཅག ཁྱོད་རང་རྣམས། 您們（敬）。

ཁྱེད་པ། འགྱེད་པར་འབྱིན་ཅིག་ལྟ་བུ་ལ་ཁྱེད་པར་བྲིམས་ཤིག་ཅེས་གསུངས། 分布，如分发給，經論中为 ཁྱེད་པར་བྲིམས་ཤིག

ཁྱེད་རང་། ཁྱོད་རང་། 您自己（敬）。

ཁྱེམ་པོ། ས་རྐོ་བྱེད་སྤྱག་ལ་ཟེར། 鍬，鏟，鋤，掘地工具。【增】=ཁེམ། 〔达〕

ཁྱེམ་བུ། ཁེམ་བུའམ་ཐུར་མ། 1.=ཁེམ་བུ། 勺匙。2.箸，筷子。

ཁྱེམ་རེ་རེ། ཐུར་མ་རེ་རེ། 每一勺，每一箸。

ཁྱེའུ། I.ཁྱེ་བོ་གྲི་གུག་གི་མིང་དུ་སྣང་། 似即ཁྱེ་བོ། 弯刀。

II. བུ་ཆུང་ཆུང་ཕྲུ་གུ། 小孩子，幼儿。

【增】青年（見賢愚經）。〔达〕

（同）ཁྱེའུ་ཆུང་།

ཁྱེའུ་ཁ། རྩྭ་སྔོན་པོ་གསར་དུ་སྐྱེས་པའམ་ཞ་ལུ་སྨྱུ་གུ་ཁ་འབུས་པ་ལྟ་བུ། 1.初生青草。2.树芽才出来。

ཁྱེའུ་ཆུང་། བུ་ཆུང་ཆུང་ཕྲུ་གུ། 小孩子，幼儿。

（同） ཁྱེའུ།

ཁྱེའུ་སུས་བྱ་བ། ནར་མའི་ཟས་ཀྱི་སྔ་རོལ་ལས་འོག་རོལ་དུ་ཁ་ཟས་ལྟ་བུ་ཞེས་མཚོ་ཊཱིཀ་ལས……གསུངས། 小吃，戒疏中說："于常食前后所設的食品"。

ཁྱེར་བ། ཁུར་ཁྱེར་ཟིན་པ། 已担载。

ཁྱེར་ཤོག ཁུར་ཤོག 拿来吧！

ཁྱོ་འདམས་མ། བག་མའམ་ཁྱིམ་བདག་མོ། 择婿者。1.新妇。2.主妇。

ཁྱོ་ལྡན་མ། （注同上）有夫者。

ཁྱོ་པོ་བོ། ཁྱིམ་བདག་གམ་ཁྱོ་གའང་ཟེར། 1.家长。2.丈夫。

ཁྱོ་བོ། （注同上）

ཁྱོ་མང་། སྨད་ཚོང་མ། 多夫(藻)。娼妓。

ཁྱོ་ཤུག བཟའ་མིའམ་བཟའ་ཚང་། 夫妇。

ཁྱོགས། འཁྱོགས་བྱེད་ཟུང་ཁྱོགས་དོ་ལི་ལྟ་བུ། 轎。【增】=ཡེབས་བྲུམས། 台架，屍架。〔达〕(同) ཁྱོགས་སྒྲིལ།

ཁྱོགས་སྒྲིལ། （注同上）

ཁྱོད། ཁྱེད། 你。

ཁྱོད་རང་། ཁྱེད་རང་ཞེས་ཞེ་ས། 你自己。

ཁྱོན། ཁ་ཞེང་ཁྱོན་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.范圍。2.面积。【增】大小，寛度，周圍，高度。〔达〕

ཁྱོན་བསྒྲིལ་ནས། སྤྱིར་བསྡོམས་པའམ་ཐམས་ཅད་བསྡོམས་ནས། 总合起来，总汇一切。(同) ཁྱོན་བསྡོམས་པ།

ཁྱོན་ཆེ། རྒྱ་ཁྱོན་ཆེའམ་ཡངས་པ་ལའང་། 寛广。

ཁྱོན་བསྡོམས་པ། སྤྱིར་བསྡོམས་པའམ་ཐམས་ཅད་བསྡོམས་ནས། 总合，总聚一切。(同) ཁྱོན་བསྒྲིལ་ནས།

ཁྱོན་ཡངས། མཐའ་གྲུ་ཡངས་པ། 范圍寛广，边界寛大。

ཁྱོར་གང་། ལག་པའི་སྤར་བ་གང་སྟེ། 满握，一握，一把。

ཁྱོར་ཆུ། འཆི་བའི་མིང་། 死亡。

ཁྱོར་གཉིས། སྐྱིས་གང་། 一捧。

ཁྱོལ་བ། མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁྱོལ་ཟིན་པ། 已到达。

ཁྱོས། ཁྱོ་གས། 由夫，丈夫所作（ ཁྱོ 的第三轉声）。

ཁྱོས་མ། སྐྱེས་མ་ཞེས་ལག་བརྟགས་འབུལ་བ་སྟེ…… འཁྱོས་མ་ཞེས་པའང་། 赠送礼品，亦名འཁྱོས་མ། སྐྱེས་མ།

ཁྲ། བྱ་བྱིའུ་གསོད་མཁན་ཁྲ། 伤害雀鳥的鷂子。【增】1.欺騙。2.西藏的部落。3.說謊者。4.龙王名。5.= ཁྲ་མ། 书信。〔达〕

ཁྲ་ཁྲ། དཀར་ནག་རིའམ་ར་རི་ལྟ་བུ། 1.黑白花紋。2.斑点。(同) ཁྲ་བོ།

ཁྲ་ཁྲོ་ཅན། ཁྲོ་ཐུང་བའམ་ངང་ཐུང་བ། 暴燥者。

ཁྲ་ཅན། ཉ་ཞིག 1.杂色。2.一种魚。

ཁྲ་སྒྲོ། དབོ་སྐར་མའམ། 翼宿(二十八宿之一)。

ཁྲ་བོ། དཀར་ནག་རིའམ་ར་རི་ལྟ་བུ། 1.黑白花紋。2.斑点。(同) ཁྲ་ཁྲ།

ཁྲ་མ། ཁྲ་ཁྲ་བར་བཀྲ་བའི་ཚ་ནས་སྐར་ཁུང་གི་ཁྲ་མ་དང་བཅད་ཁྲ་དང་ཉིན་ཞག་དྲུག་ཅུ་པ་ཞེས་པའི་འབྲུ་ལའང་། 1.形色复杂的花格，如窗戶的格子。2.判决书。3.六十日成熟的谷子。【增】記录簿,索引。〔达〕

ཁྲ་མེན། གཡུ་འདྲ་བའི་རྡོ་ཞིག 类似松儿石的一种宝石。

ཁྲ་མེར་བ། འོད་བཀྲ་བར་གསལ་ལེ་བ་ལྟ་བུ། 华

丽，閃爍，輝煌。（同）ཁྲ་ལམ་མེ་བ།

ཁྲ་ཟླ། ཉ་ཡི་ཁྱིམ་དང་། 金魚宮（十二宮之一）。
【增】＝ཟླ་བ་གཉིས་པ། དཔྱིད་ཟླ་འབྲིང་པོ། 藏历二月。〔达〕

ཁྲ་ལམ་མེ་བ། འོད་བཀྲ་བར་གསལ་ལེ་བ་ལྟ་བུ། 华丽，明光閃爍。
【增】或 ཁྲ་ལྷམ་མེ། 相类的現象。〔达〕（达无བ་字）（同）ཁྲ་ལེར་བ།

ཁྲ་རྡོར། བྱ་ཞིག 一种鳥。

ཁྲག ཤ་ཡི་ཁྲག 血。
【增】敬語用 སྐུ་མཚལ།〔达〕

ཁྲག་བཀྲ་བ། ཁྲག་གི་མདོག་མདངས། 血光，血的色彩。（同）ཁྲག་མདངས།

ཁྲག་རྐང་། （原注缺）血足。

ཁྲག་སྐྱུག ཆུ་ཕག་ལོ་དང་ཁྲག་སྐྱུག་ནད་ཆེ། 1.癸亥年。2.吐血病。

ཁྲག་སྐྱེས། ཤའི་མིང་། 血生（藻）。肉。

ཁྲག་ཁྲིག ཕྱིར་འབུམ་ཆེན་པོ་བཅུ་ཐམས་པ་དེ་བཅུ་ལ་ཁྲག་ཁྲིག་ཆེན་པོ་ཟེར། 那由他〔梵〕，十个大阿由他，名一那由他（六十大数之一）。
【增】 1.极大的数目，有十二位的数目。2.摇动，顛簸。〔达〕

ཁྲག་ཁྲིག་སྣང་བ། སྨིག་རྒྱུ། 乱相，阳燄（似火的幻象）。【增】迷景，眼中幻影。〔达〕

ཁྲག་ཁྲུག ཟང་ཟིང་བྱས་པའམ་འཛིངས་པ། 1.杂乱。2.争斗。（同）ཁྲག་གེ་ཁྲུག་གེ།

ཁྲག་འཁྲུགས། ཁྲག་གི་ནད། 血病。【增】1.激动。2.脑乱。3.血的机能亢进。〔达〕

ཁྲག་གི་བདུད་རྩི། སྨན་དར་ཡ་ཀན། 血的甘露（藻）。治血的灵药。

ཁྲག་གེ་ཁྲུག་གེ། ཟང་ཟིང་བྱས་པའམ་འཛིངས་པ། 1.杂乱。2.斗争。【增】双方不和，齟齬。〔达〕（同）ཁྲག་ཁྲུག

ཁྲག་འཐུང་། ཧེ་རུ་ཀ་དང་སྲིན་པོ་ལ་འདང་། 飲血（藻）。1.黑如迦（胜乐金剛）。2.罗刹（魔鬼之一种）。【增】阿摩勒果。〔达〕

ཁྲག་འཐུང་སྲིན་བུ། འབུ་པད་པ། 吸血虫，水蛭，馬蟥。

ཁྲག་མདངས། ཁྲག་གི་མདོག་མདངས། 血光，血的色彩。（同）ཁྲག་བཀྲ་བ།

ཁྲག་ལྡན་མ། ཟླ་མཚན་དང་ལྡན་མ། 行月經的妇女。

ཁྲག་ཕྱེད། ཁྲག་དབྱེ་བར་ཕྱེ་རུ་གྱུར་པ། 血液分解。

ཁྲག་འབབ། ཆུ་བོ་སི་ཏ་ལ་འདང་། 1.血注，流血。2.私多河（印度四河之一）。

ཁྲག་འཕྱོར་བ། ཁྲག་ཁེངས་གྱུར་པ། 血滿，血来潮。

ཁྲག་ཚབས་པ། （注同上）

ཁྲག་འཛིན། པགས་པ། 持血（藻）。皮肤。

ཁྲག་རླངས། ཁྲག་ཆ་པོའི་རླངས་པ། 血气，热血的蒸气。

ཁྲག་ལས་གྱུར་པ། ཤའི་མིང་། 血所生（藻）。肉。

ཁྲག་ལས་འཕེལ། དུག་གི་མིང་། 由血增（藻）。毒。

ཁྲང་ཐང་། སྲ་བརྟན་(ནས་)ནས་མཁྲང་པོ། 坚硬，坚固，凝固。

ཁྲབ། ལུས་སྐྱོབ་གོ་ཆ། 鎧甲，甲胄。

ཁྲབ་ཅན། ཉ་ཞིག་སྟེ་ཁྲ་ཅན་ཞེས་སྣང་། 一种魚，一名 ཁྲ་ཅན། 杂色。
【增】有鱗甲的，披甲胄的。〔达〕

ཁྲབ་རྨོག ལུས་སྐྱོབ་དང་མགོ་སྐྱོབ། 甲盔。

ཁྲམ་ཁ། རི་མོའི་ཁྲམ་ཁ། 拘牌,降神用的画图。【增】斑色的忿怒的鬼神形象。2.刻在木片上作装飾的十字或綫条。〔达〕

ཁྲམ་ཁྲམ་པ། ས་ལ་བཀྲམ་པའི་ཁྲམ་ཁྲམ་པ། 散布。

ཁྲམ་ཁྲུམ། དུམ་བུ་དུམ་བུར་དཀྲུམ་པའི་མིང་། 碎片，碎为片段。

ཁྲམ་ནག གཡོ་སྒྱུ་ཁྲམ་གསུམ་ཟེར་དེ་ཟོག་རྫུས་ཁྲམ་པ་བྱེད་པ། 狡猾，虚伪，欺詐。

ཁྲམ་པ། (注同上)

【增】1.說謊者,騙子,狡詐的人。2.生动,活潑,快。3.謙逊,尊重别人的意見的。〔达〕

ཁྲམ་བྱེད་པ། (注同上)

ཁྲམ་ཤིང་། རི་མོའི་ཁྲམ་ཤིང་། 拘牌，降神用的刻痕木。【增】或 ཁྲིམས་ཀྱི་ཁྲམ་ཤིང་། 犯罪人受鞭撻时的臥板。〔达〕

ཁྲལ། དཔོན་པོའི་ཁྲལ། 税。【增】1.職責，强迫服务。2.处罰，懲罰。〔达〕

ཁྲལ་བཀལ་བ། ཁྲལ་ཁྱེར་དུ་བཙུག་པ། 征税。

ཁྲལ་ཁྲལ། (未詳)

ཁྲལ་ཁྲོལ་བ། སྒྲ་སིལ་སིལ་གསིལ་བ་ལྟ་བུ། 叮当，如搖鈴声。

ཁྲལ་འཁྲལ། ཁྲལ་གྱིས་གཡོག་ཏུ་འཁོལ་བ། 因捐税的緣故，使人服劳役，徭役。

ཁྲལ་འཁོལ། (注同上)

ཁྲལ་འཇལ་བ། ཁྲལ་ཕུལ་བ། 納税，交税。

ཁྲལ་གཞལ། ཁྲལ་གཞལ་བར་བྱའམ་དབུལ་བར་བྱ། 所交納的税捐。

ཁྲི། བཞུགས་ཁྲི་མཐོན་པོ་ལྟ་བུ། 座。

【增】万。〔达〕

ཁྲི་རྐང་། ཁྲི་རྐང་མཐོ་པོ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། 床腿。

ཁྲི་སྐོར། ཁྲི་ཡོངས་མ་ཡོངས་ཙམ། 約計一万。(同) ཁྲི་ར་ཙན།

ཁྲི་སྒྲོགས། མེ་སྒྲོགས་ལའང་། 炮，火炮。

ཁྲི་གླིང་པ། ཁྲི་བཟོ་འདྲ་གླིང་པའམ་ལེགས་པ། (未詳)

ཁྲི་ཙན། མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་ཉི་མ་ལའང་། 1.火。2.火神。3.太阳。

ཁྲི་གཉན། རི་དྭགས་ཀྱི་(དང་)། 一切野兽。

ཁྲི་སྟན་ས་ལི། (注同上)

【增】黑羚羊皮的垫子。〔达〕

ཁྲི་ཐམ་པ། སྟོང་ཕྲག་བཅུ། 一万。(同) ཁྲི་ཕྲག

ཁྲི་ཐོག་པ། དགའ་ལྡན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་ལས་ཐོག་པ། 在位者，如在格登寺法王之職位者。

ཁྲི་གདན། ཁྲིའི་ཁ་གདན་ལའང་། 座垫。

ཁྲི་གདུགས། ཉི་མའི་མིང་། 太阳。

ཁྲི་པ། དགའ་ལྡན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ། 在位者，如格登墀巴（格登寺法王)。

ཁྲི་ཕྲག སྟོང་ཕྲག་བཅུ། 一万。(同) ཁྲི་ཐམ་པ།

ཁྲི་འཕང་། ཁྲི་འཕང་མཐོ་མཉམ་ལྟ་བུ། 座位高低。【增】1.高椅，高座。2.高位。〔达〕

ཁྲི་སྨན། བཙོན་རའི་མིང་། 监狱。

ཁྲི་མོན། (注同上)

ཁྲི་ཚོར་ཉེ། ཁྲི་མ་ཡོངས་ཙམ། 近万，不滿一万。

ཁྲི་ཟུར་པ། དགའ་ལྡན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་དེ་ཟུར་དུ་བཞུགས་པ། 退位者，如退位的格登寺法王。

ཁྲི་ར་ཅན། ཁྲི་སོངས་མ་སོངས་ཙམ། 約計一万。（同） ཁྲི་སྐོར།

ཁྲི་རལ་པ་ཅན། ཆོས་རྒྱལ་ཞིག 一个法王（藏王之一）。

ཁྲི་ལམ། ཤིང་རྟའི་ལམ། 車路。

ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན། ཆོས་རྒྱལ་གཉིས་པ། 墀松得贊（音譯），第二法王（藏王之一）。
【增】著名藏王，曾采用佛教君主政治，建立了桑耶寺，并將很多佛經命人譯成藏文。〔达〕（达无འུ字）

ཁྲིག་ཁྲིག་བྱས་པ། བསྒྲིགས་པའི་དོན། 适当，合适，恰当。

ཁྲིག་གཅིག ཚེབ་གཅིག 一班，一队。

ཁྲིགས་ཆགས། གཤིབས་པའམ་བར་མེད་བསྒྲིགས་པའི་མིང་ངམ་ཚར་དུ་དངར་བར་བཀོད་པ་དང་… གྲལ་རིམ་ལ་འདང་། 1.并列。2.无空隙地排列。3.整齐地排列。4.阶級。

ཁྲིགས་ཆགས་སུ་བསྡེབས་པ། （注同上）

ཁྲིད་པ། དཔེ་ཆ་ཁྲིད་ཟིན་པ། 講授，教授，如已講书。【增】1.保护。2.行列，次第。〔达〕

ཁྲིམས། ལུང་པའི་ཁྲིམས་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་འདང་། 法律，戒律。

ཁྲིམས་ཀྱི་ཁ་ལོ་པ། བློན་པོའི་མིང་། 司法者（藻）。大臣。

ཁྲིམས་ཀྱི་ཁོལ་པོ། （注同上）法役（藻）。

ཁྲིམས་བསྒྲགས། སྲོལ་བཏོད་པའམ་བཙུགས་པ་… དང་ཆིངས་སྒྲིགས་ལྟ་བུ། 1.訂立法規。2.訂立条約。（同）ཁྲིམས་འཛུགས།

ཁྲིམས་རྔ། ཁྲིམས་རའི་རྔ། 法鼓，法院之鼓。

ཁྲིམས་བཅའ། ཁྲིམས་ལ་བརྟེན་པ། 制定法律，依止法律。

ཁྲིམས་གཅོད་ཡུལ། ཉེས་པ། 法律制裁的对象，罪犯。

ཁྲིམས་འཆའ། ཁྲིམས་ལ་རྟེན། 立法，制律，依于法律。

ཁྲིམས་འཛུགས། སྲོལ་བཏོད་པའམ་བཙུགས་པ་… དང་ཆིངས་སྒྲིགས་ལྟ་བུ། 1.訂立法規。2.訂立条約。（同） ཁྲིམས་བསྒྲགས།

ཁྲིམས་དྲལ་བ། ཁྲིམས་བསྣུབས་ཟིན་པ། 法律已破坏。

ཁྲིམས་འདྲལ། ཁྲིམས་སྣུབ། 破坏法律。

ཁྲིམས་ལྡན། ཚུལ་ལྡན། 有規律，如法，合法。

ཁྲིམས་གནས། དགེ་སློང་ལ་འདང་། 1.住戒。2.比丘。

ཁྲིམས་དཔོན། ཞལ་ལྕེ་གཅོད་དཔོན། 法官，审判官。

ཁྲིམས་ཤུན། ཁྲིམས་གཅོད་ས། 法庭，法院。

ཁྲིམས་རྭ། （注同上）

ཁྲིམས་ལུགས། རྒྱལ་ཁྲིམས་ལ་འདང་། 1.法律。2.国法。

ཁྲིའུ། ཁྲི་ཆུང་ཆུང་། 小床，椅子。
【增】小台子。〔达〕

ཁྲིས་གཅིག གཅིག་ཏུ་ཁྲིས་ནས་བཅིངས་པ་ལྟ་བུ། 一同，如一并系縛。

ཁྲིས་འཛུགས། ཁྲིམས་འཛུགས་པའམ་ཆིངས་སྒྲིགས། 1.訂立規矩。2.締結条約。

ཁྲུ་གང་། སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ཁྲུ་གཅིག་གི་ཚད་དམ་སོར་རྩེ་ནས་དཔུང་པའི་འོག་ཚིགས་བར། 一肘，二十四指为一肘量，或从指尖到臂下节。

ཁྲུ་གཅིག (注同上)

ཁྲུ་བ། ད་ལྟ་ཆུ་ལ་ཁྲུ་བཞིན་པའི་དོན། 正在洗。

ཁྲུང་ཁྲུང་། བྱ་ཆེ་རིང་རི་ཁྲུང་ཁྲུང་ཟེར། 鹤，鹳。

ཁྲུང་ཁྲུང་འཇོམས། གདོང་དྲུག 降伏鹤(藻)。六面童子（天神名）。

ཁྲུང་མ། ཆང་མའམ་ཆང་ཞུ་མཁན་མ། 1.卖酒妇。2.酿酒妇。

ཁྲུང་ཞུ་མ། (注同上)

ཁྲུང་དུ། ཆང་དུའམ་ཆང་ཁང་། 酒店。

ཁྲུང་རིན། ཆང་རིན། 酒资，酒价。

ཁྲུད་པ། དྲི་མ་ཁྲུས་ཟིན་པའི་ཆུ། 洗滌垢秽的水。【增】洗，清除身上的汙垢。〔达〕

ཁྲུད་མ། (注同上)

ཁྲུན། དཀྱུས་རིང་ངམ་སྲིད་དུ་རིང་། 长，高。【增】1.长度，高度。2.延长。〔达〕

ཁྲུན་རིང་། (注同上)

ཁྲུམས་སྟོད། བྱ་མཆུ་ཞེས་པའི་སྐར་མའམ་ཡང་ན་ཁྲུམས་སྟོད་ནི་སྐར་མ་གཉིས་ཏེ་དབྱིབས་ནི་ཤིང་རྟ་འདྲ་འོ་སྐར་མ་འདི་སྟོད་སྨད་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ།། 室宿，叫做鳥嘴的星，有二，其形如車，有上下之差别（上为室，下为壁）。

ཁྲུམས་སྨད། (注同上) 壁宿。

ཁྲུམས་ཟླ། སྟོན་ཟླ་ར་བའམ་ཁྲུམས་སྐར་དང་འབྲེལ་བའི་ཟླ་བའོ། །ཡང་ན་ཧོར་ཟླ་བརྒྱད་པ་དང་བུ་མོའི་ཁྱིམ་ཡང་ཟེར། 室月。1.孟秋月，室宿值位的月份。2.阴历八月。3.室女宫（十二宫之一）。

ཁྲུས། དྲི་མ་དག་སྐྱེ་ཁྲུས་ལགས་པོ་བྱུང་། 洗。

ཁྲུས་ཀྱི་བརྟུལ་ཞུགས། དྲང་སྲོང་། 沐浴禁行（藻）。仙人。

ཁྲུས་ཀྱི་རྩྭ། རྩྭ་ཀུ་ཤའི་མིང་། 茅草。

ཁྲུས་ཁང་། ཁྲུས་ལས་བྱེད་ཁང་། 浴室。

ཁྲུས་མཁན། བྱི་ལའམ་ཞིམ་བུ་དང་ཉའི་བྱེ་བྲག་དང་འཁྲུ་བར་བྱེད་པ་པོའང་། 1.猫。2.魚的一种。3.沐浴者。（同）ཁྲུས་བྱེད་ II.

ཁྲུས་འཚལ། རྒྱ་ནག་སྐད་དུ་ཡི་རྩེ་ཟེར་བོད་སྐད་དུ་འདག་འཚལ་ཟེར། 肥皂，胰子。（同）ཁྲུས་རྩེ།

ཁྲུས་པ། ཆུ་ལ་ཁྲུས་ཟིན་པ། 已洗。

ཁྲུས་བྱེད། I.ཁྱབ་འཇུག་ལ་ཟེར་། 遍入（天神名）。
II.བྱི་ལའམ་ཞིམ་བུ་དང་ཉའི་བྱེ་བྲག་དང་འཁྲུ…བར་བྱེད་པ་པོའང་། 1.猫。2.魚的一种。3.沐浴者。（同）ཁྲུས་མཁན།

ཁྲུས་རྩེ། རྒྱ་ནག་སྐད་དུ་ཡི་རྩེ་ཟེར་བོད་སྐད་དུ…འདག་འཚལ་ཟེར། 肥皂，胰子。（同）ཁྲུས་འཚལ།

ཁྲུས་རས། འདོམས་འཁེབས་རས་སམ་ཆུ་རས། 1.遮阴布。2.浴衣；浴巾。

ཁྲུས་ཤིག བཀྲུ་བར་བྱ་དགོས་ན་ཁྲུས་ཤིག 洗吧!

ཁྲུས་བཤལ། མར་བཤལ་བ་ཟེར། 1.清洗。2.下泻。

ཁྲེ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཀཾ་གུཿདང་པྲི་ཡཾ་གུཿཟེར་བ་དང་ཉིན་ཞག་དྲུག་ཅུ་ལ་སྨིན་ཐུབ་པའི་འབྲུ་ཞིག ཡང་ན་རྒྱ་གར་སྐད་ལ་ཤུ་སྨ་ཀི་ཟེར་བ་དང་། རྒྱ་ནག་སྐད་

ལ་ཀུ་ཙི་ཟེར་བའང་སྣང་། 1.印度語“岡谷”，“布利漾谷”（稷类）。2.六十日能熟的一种谷。3.印度語“向摩岡”，汉語“谷子”。

ཁྲེ་སོད། （注同上）【增】野粟。〔达〕

ཁྲེ་རྫོ། དཀར་ཡོལ་ལའང་། 瓷器。

ཁྲེད་ཁྲེད། （未詳）

ཁྲེན་པ། ཞེན་པའམ་ཕ་ཡུལ་འཁྲེན་པའང་། 1.慳著，貪著。2.貪恋故乡。

ཁྲེམ་གཉེར། ཆུ་གཉེར། 波紋，波浪紋。

ཁྲེམ་མེ་བ། ལྷང་ངེ་བ། 晃耀，明亮，光明。

ཁྲེམས་པ། ཆུ་ཞིང་ལ་དགྲམ་པར་འཇུག་པ། 灌溉，洒水。

ཁྲེལ། གཞན་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ལ··· འཛེམས་པའི་སེམས་པའོ། ། 羞愧，依其他緣因，以恶行为耻的心思。
（同） ཁྲེལ་གཞུང་། ཁྲེལ་ཡོད་པ།

ཁྲེལ་བོར་བ། སྡིག་པ་ལ་འཇིགས་པར་མི་བལྟ་བའི་སེམས་པའམ་གཞན་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཉེས་པ་ལ་··· འཛེམས་མེད་པའི་སེམས་པའོ།། 无耻，不畏罪恶的心思，或依其他緣因，不以罪恶为耻的心思。

ཁྲེལ་མེད། （注同上）

ཁྲེལ་གཞུང་། གཞན་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཉེས··· སྤྱོད་ལ་འཛེམས་པའི་སེམས་པའོ།། 羞愧，依其他緣因，以恶行为耻的心思。

ཁྲེལ་ཡོད་པ། （注同上）有愧。（同）ཁྲེལ།

ཁྲེས་པོ། གཅིག་ཏུ་སྒྲགས་པའི་ཁུར་པོ་ལྟ་བུ། 担，負荷，載。

ཁྲེས་པོར་སྒྲོས་ཤིག ཁུར་པོ་མཉམ་དུ་ཁྲེས་པོར་གྱིས་ཤིག 合担起来，将負担物共同担起（命令詞）。

ཁྲོ། ལྷགས་འཁར་བ་དང་འདྲ་བའི་ཁྲོ་དང་གནོད་སྐྱོད་ལའང་། 1.似响銅的青銅。2.危害。
【增】生鉄。〔本〕（同）ཁྲོ་ལྷགས།

ཁྲོ་རྒྱལ། ཁྲོ་བོའི་རྒྱལ་པོའམ་ཁྲོ་བོ་སྤྱི་ལའང་། 1.忿怒王（佛）。2.明王（佛）。

ཁྲོ་ངམས་པ། འཇིགས་སུ་རུང་བ། 盛怒，可怖。

ཁྲོ་ལྷགས། ལྷགས་འཁར་བ་དང་འདྲ་བའི་ཁྲོ་དང་གནོད་སྐྱོད་ལའང་། 1.似响銅的青銅。2.危害。【增】生鉄。〔本〕（同）ཁྲོ།

ཁྲོ་ཆུ། བཞུས་པའི་ཁྲོ་ཁོལ་མ། 烊銅，溶化的銅水。【增】1.或指鑄造以前溶化的鉄。2.水銀。〔达〕

ཁྲོ་གཉེར། དཔལ་ཁྲོ་བོའི་གཉེར་མ་ཅན། 額部发怒时的縐紋。

ཁྲོ་གཉེར་བསྡུས་པ། དཔལ་པར་ཁྲོ་བོའི་གཉེར་མ་བསྡུས་པ། 額部忿紋縐起。

ཁྲོ་ལྡན། དཔའ་བོ་ལའང་། 1.忿怒。2.勇士。

ཁྲོ་བ། གནོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་འམ་ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཆར་གཏོགས་པའི་མནར་སེམས་འཁྲུག་པ། 1.損害之因。2.属于瞋心类的恼心。

ཁྲོ་བོ། མ་ཞི་བ་ཁྲོ་བོའམ་ཤིང་གླང་ལོ། 1.不息的忿怒。2.乙丑年。

ཁྲོ་མི་དགོས། ཁྲོ་བོ་བྱེད་མི་དགོས། 无須发怒。

ཁྲོ་མི་བྱང་། （注同上）

ཁྲོ་མོ། ཤིང་འབྲུག་ལོ་ལའང་། 1.忿母。2.甲辰年。

ཁྲོ་མོན། ཁྲི་མོན་ནམ་བཙོན་ཁང་། 监獄，等于ཁྲི་མོན།

ཁྲོ་ལོ་ལོ་གྲག དོན་མེད་སྒྲ་ཁྲོ་ལོ་ལོ་ཞེས་ཐོས། 作嘩喇响声。

ཁྲོག རྩྭ་སྨན་ཁྲོག་སྨན་གཉིས་ཟེར་སྨན་ཁྲོག་རྡོག་དུམ་བུ་ལའང་། 1.矿药，如說：草药矿药二种。2.生药，如块段的药。【增】用于 ཁྲོག་བརྒྱབ་པ། 急飲，狼吞虎嚥。〔达〕

ཁྲོག་སྨན། （注同上）
【增】未經炮制的粗药材。〔达〕

ཁྲོད། རི་ཁྲོད་ལྟ་བུ། 丛集，群，如山丛。

ཁྲོད་ན། ནང་ནའམ་ནོར་ཅན་བླུན་པོའི་ཁྲོད་ན་མང་། 1.在內，在里面。2.在其中，如愚人中多財富。

ཁྲོན་ཆུ། ས་བརྐོས་པའི་ཁྲོན་པའི་ཆུ་ལ་ཉ་ཡོད་དམ། 井水。(原注：掘地而成的井水中有魚嗎？)

ཁྲོན་པ། （注同上）1.井。2.泉。

ཁྲོན་མ། རྩུབ་པོ་མིང་ལའང་། 1.粗恶。2.粗猛。

ཁྲོབ་ཁྲོབ། ཁྲབ་ཁྲབ་ཁྲོབ་ཁྲོབ་སྒྲ་ལའང་། 啜啜（舀粥飯之声）。

ཁྲོམ། ཚོང་ངམ་ཟོང་ཟོག་བཀྲམ་པས་ན་ཁྲོམ། 市場，商場。

ཁྲོམ་གྱི་རུ། འདུས་པའི་ཚོགས་སྡེ། 部队。

ཁྲོམ་གྱི་རུ་སྣ། འདུས་པའི་སྣ་འདྲེན་པ། 队长。

ཁྲོམ་ཆེན། འདུས་པ་ཆེན་པོ། 大众，大集会。

ཁྲོམ་ཚོགས། （注同上）
【增】集，市場。〔达〕

ཁྲོམ་ཞིག དཀྲམ་པར་བྱ་དགོས་ན་ཁྲོམ་ཞིག 摆开，陳列（命令詞）。

ཁྲོམ་བསོད་ཅན། མང་པོའི་ནང་དུ་བསོད་ནམས་ཅན། 大众之中有福德者。

ཁྲོལ། མདུད་པ་བཅིངས་པ་ཁྲོལ་ཅིག 解，解开縛結。（同） ཁྲོལ་ཅིག

ཁྲོལ་ཁྲོལ་བ། རོལ་མོ་སིལ་སིལ་བ་ལྟ་བུ། 奏乐。
【增】= ཁྲོལ་པོ། 光輝，光耀。〔达〕
（达无 བ་ 字）（同） ཁྲོལ་ལེ་བ།

ཁྲོལ་ཅིག མདུད་པ་བཅིངས་པ་ཁྲོལ་ཅིག 解开，解开縛結（命令詞）。（同） ཁྲོལ།

ཁྲོལ་ཆ་གནང་བ། དགོངས་པ་གནང་བ། 开許，准許，放免，寬免。

ཁྲོལ་བ། （注同上）

ཁྲོལ་བུ། （原注缺）小籮，小篩。

ཁྲོལ་མ། ཕྱེ་ཕྱིའམ་ཕྱེ་ཞིབ་འཚགས་བྱེད་ཚགས་ཆེན་པོ། 篩子，籮，如篩面之大籮。
【增】即 ནས་ཚགས། 〔达〕

ཁྲོལ་ཚགས། （注同上）

ཁྲོལ་ལེ་བ། རོལ་མོ་སིལ་སིལ་བ་ལྟ་བུ། 奏响，如敲打奏乐。（同） ཁྲོལ་ཁྲོལ་བ།

ཁྲོས་པ། ཁོང་ཁྲོ་ལངས་པ། 怒，发怒。

མཁན་པ། རྩྭ་མཁན་པ། 蒿子，蒿草，艾蒿。【增】1.羊齿，凤尾草。2.香料，乳香。〔达〕

མཁན་པོ། ལས་བྱེད་པའམ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་མཁན་པོ་ལྟ་བུ། 亲教（佛），堪布（音譯）。1.作羯摩者。2.教师，戒师，如受比丘戒的亲教师。【增】寺院的首領。〔达〕

མཁན་བུ། སློབ་མ་ལའང་། 弟子，学生。

མཁན་མོ། དགེ་སློང་མའི་གཙོ་བོ། 亲教母（佛），比丘尼的上座，尼姑的首領。
【增】主妇，女教师。〔达〕

མཁའ། ནམ་མཁའ། 空，虚空，天空。

མཁའ་སྐྱེས། མེ་སྟག 空生（藻）。丙寅年。

མཁའ་སྐྱོང་། 护空。

མཁའ་གོས་ཅན། སྤྲིན། 空衣（藻）。云。

མཁའ་བགྲོད། བྱ་སྤྱིའི་མིང་ལ་འདང་། 鳥。

མཁའ་འགྲོ། 空行。I. ཉི་མའི་མིང་ལ་འདང་། 太阳。

II. བྱ་སྤྱིའི་མིང་ལ་འདང་། 鳥的总名。

III. ལྷ་དང་སྤྲིན་དང་བྱ་ལ་འདང་། 1.神名（空行母）。2.云。3.鳥。【增】箭。〔达〕

མཁའ་འགྲོ་སྐྱེས། སྲིན་པོ། 空行生（藻）。罗刹。

མཁའ་འགྲོ་དབང་པོ། བདེ་མཆོག 空行王（藻）。胜乐（本尊之一）。

མཁའ་འགྲོ་དབང་ཕྱུག བྱ་ཁྱུང་ངམ་ཁྱབ་འཇུག་བཞོན་པ། 空行自在（藻）。大鹏。【增】1.天帝。2.遍入天(天神名)。〔达〕（འགྲོ་ 字达作 འགྲོ་རི་）

མཁའ་འགྲོ་རི་ཁང་པ། ལྷའི་རི་བོའམ་བརྒྱ་སྦྱིན་ཁང་པ། 空行室（藻）。1.天界的山。2.帝釋（天神名）的宫殿。

མཁའ་སྒྲིབ་ཅན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 障空者（藻）。大自在（天神名）。

མཁའ་མཉམ་པ། མཐའ་མེད་པའི་དོན་དང་སངས་རྒྱས། 等虚空(藻)。1.无边之义。2.佛。

མཁའ་རྟེན། རྒྱན་ཆའི་གྲས་ཟེར། 庄严具，装飾品。【增】1.穹蒼，蒼天。2.天空，支持者，天柱。〔达〕

མཁའ་སྙིང་འགྲོ། གཟའ་མིག་དམར་ལ་འདང་། 1.天空上行。2.火曜。

མཁའ་དུ་བ། སྤྲིན་གྱི་མིང་། 空烟(藻)。云。

མཁའ་བདག རླུང་གི་མིང་། 空主（藻）。风。

མཁའ་འདས། （原注缺）超空。

མཁའ་ལྡིང་། བྱ་ཁྱུང་། 空翔(藻)。大鹏鳥。

མཁའ་ལྡིང་དཀར་པོ། ངང་པ་ལ་འདང་། 白色空行（藻）。天鹅。

མཁའ་ལྡིང་རྒྱལ་མཚན། ཁྱབ་འཇུག 大鹏幢（藻）。遍入（天神名）。

མཁའ་ལྡིང་དབང་པོ། བྱ་ཁྱུང་། 空翔王（藻）。大鹏鳥。

མཁའ་ལྡིང་གཤོག་པ། མར་གད་ལ་འདང་། 鹏翅（藻）。綠宝石，子母綠，摩罗伽陀。

མཁའ་ནོར། ཉི་མའི་མིང་ལ་འདང་། 虚空珠（藻）。太阳。

མཁའ་གནས། ལྷ་གནས། 天神住处。

མཁའ་སྣང་། མེ་ཁྱེར་སྲིན་བུ་ལ་འདང་། 1.天空明。2.螢火虫。

མཁའ་སྤྱོད། བྱ་སྤྱིའི་མིང་ལ་འདང་། 1.天空行。2.鳥。【增】1.騰天空者（即干闥婆），寻香（天乐师）。2.受用天空，住在天空。〔达〕

མཁའ་སྤྱོད་པ། སྤྱན་རས་གཟིགས་དང་ལྷ་དང་ཁ་ས་རྦ་ཎ་ཞེས་པའི་དོན་ལ་འདང་། 空行者。1.观自在（菩薩名）。2.天神。3.喀薩跋尼（菩薩名）。

མཁའ་སྤྱོད་དབང་པོ། བྱ་ཁྱུང་། 空行王(藻)。大鹏鳥。

མཁའ་སྤྲིན་ཅན། གྲོ་བཞིན་ཟླ་བ་དང་སྟོན་ཟླ···· བདུན་པ་དང་སེང་གེའི་ཁྱིམ་ལ་འདང་། 天空有云（藻）。1.牛宿月。2.阴历七月。3.獅子宫（十二宫之一）。

མཁའ་འཕྲིང་། (原注缺) 盘套。

མཁའ་དབྱིངས། ནམ་མཁའི་དང་མཐོངས། 虚空界，眼見的空間。

མཁའ་དམག གནམ་གྱི་དམག་མི། 空軍。

མཁའ་ཟིལ། བ་མོ་རི་ཆུ་གཟིགས་མ་ལྟ་བུ། 雾。

(同) མཁའ་ལྡངས།

མཁའ་ཡི་རྒྱལ་མཚན། སྤྲིན་གྱི་མིང་། 虚空幢(藻)。云。

མཁའ་ལྡངས། བ་མོ་རི་ཆུ་གཟིགས་མ་ལྟ་བུ། 雾。

(同) མཁའ་ཟིལ།

མཁའ་ལ་འཁོར། བྱ་རྒོད་ལའང་། 1.空中轉，翺翔于天空。2.鷲。

མཁའ་ལ་རྒྱུ། བྱ་སྤྲིའི་མིང་ལའང་། 1.行于空中。2.鳥。【增】1.遨游天空者。2.能媒，或以太。3.符号中的零数。〔达〕

མཁའ་ལ་རྒྱུ་བ། ལྷ་དང་སྤྲིན་དང་བྱ་ལའང་། 空中行走(藻)。1.天神。2.云。3.鳥。

མཁའ་ལ་གནས། ལྷ་སྤྱི་དང་ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 住空(藻)。1.一般天神。2.遍入(天神之一)。

མཁའ་ལ་མྱུར་འགྲོ། མདའ་ལའང་། 1.空中疾行。2.箭。

མཁའ་ལ་རིང་དུ་བཞུགས་མ། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མའི་མིང་ལའང་། 1.久住虚空母。2.度母(菩薩名)。

མཁའ་ལམ། ནམ་མཁའ། 空路，虚空，天空。

མཁའ་ལམ་པ། ཉི་མའི་མིང་། 空路者(藻)。太阳。

མཁའ་ལས་འབབ། ཆར་པ་ལའང་། 1.从空降下。2.雨。

མཁའི་སྤྲང་པོ། མཁའི་དུ་བའམ་སྤྲིན་པ། 空虛象(藻)。1.空中烟。2.云。

མཁའི་རྒྱལ་མཚན། (注同上) 天空幢(藻)。

མཁའི་སྙེ་མ། རྒྱལ་མཚན། 空穗(藻)。幢。

མཁའི་པགས་པ། མུན་པའམ་སྨག་རུམ། 虚空皮(藻)。暗，黑暗。【增】空間，空隙处。〔达〕

མཁའི་ཟིལ་པ། བ་མོ་རི་ཆུ། 雾，露。

མཁའི་ལྡངས། (注同上)

མཁར། I. མཁའ་ལ། 在空中。

II. རྡོ་བརྩིགས་པའི་ཁང་པའམ་རྡོས་བརྩིགས་པའི་མཁར། 1.垒石而成的房屋。2.用石所砌之碉堡。【增】1.高貴人的座位或住处。2.諸侯封地的房屋，常指卫城。〔达〕

(同) མཁར་རྫོང་།

མཁར་འཁོར། བྱ་རྒོད་ལའང་། 1.空中旋轉。2.鷲。

མཁར་འགྲོ། བྱ་དང་ལྷ་དང་སྤྲིན་ལའང་འདུག 空中行(藻)。1.鳥。2.天神。3.云。

མཁར་རྗེ། རྫོང་གི་སྡེ་པ། 县长，堡垒的官长。

མཁར་ཉལ། ལྷའི་མིང་དང་། 空中臥(藻)。天神。【增】飞禽。〔达〕

མཁར་ཐབས། རྫོང་ལྟ་བུ། 如碉堡。

མཁར་མཐོང་། མཁའ་ལ་མཐོང་སྟེ་ཟླ་བ་ལའང་། 1.空中見。2.月亮。

མཁར་གནས། ལྷ་སྤྱི་དང་ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 住虚空(藻)。1.一般天神。2.遍入(天神名)。

མཁར་སྒྲིཙུ་ཅན། རྩིག་པ་རྡོའི་ཁང་པ་འཛིངས་རུ་ཅན། 碉堡，有工事的堡垒。

མཁར་སྲིལ། (注同上)

མཁར་སྲིལ་སྲིལ་བའི་ཞོལ། འཛིངས་རྭ་ཁང་པས་བསྐོར་བའི་ཞོལ་ཅན་གྱི་རྫོངས་མཁར། 有工事房屋圍繞的堡垒，有战房环繞的碉堡。

མཁར་བ། དབྱུག་པའམ་ཐུག་མཁར། 1.棍。2.手杖。【增】响銅。〔达〕

མཁར་བའི་དགྲ། ཁྱབ་འཇུག 碉堡的敌人（藻）。遍入（天神名）。

མཁར་རྫོང་། རྡོ་བརྩིགས་པའི་ཁང་པའམ་རྡོས་བརྩིགས་པའི་མཁར། 1.垒石而成的房屋。2.用石所砌的碉堡。

མཁར་ལས། རྫོང་མཁར་ཉམས་གསོ་ལྟ་བུ། 堡事，如修复堡垒。

མཁར་སྲུང་། ཁང་པ་སྲུང་བ་པོ། 保卫房屋者。【增】碉堡中的戍兵。〔达〕

མཁལ་མ། ནང་ཤ་ཨ་རིལ་མཁལ་མ། 腎脏，腰子。【增】治腎病的果实。〔达〕

མཁལ་ཞོ། སྨན་མཁལ་མ་ཞིག 藏腰子(葯名)。

མཁས་གནས། དགོན་པ་འདྲ་། 1.智者住所。2.阿練若处，寺院。

མཁས་པ། གཟའ་ལྷག་པའི་མིང་དང་རིག་གནས་ལ་མཁས་ན་མཁས་པའམ་བླང་དོར་ལ་མཁས་ན་མཁས་པ་ཟེར། 1.水曜。2.学者，通达五明(佛)者，善知取舍者。

མཁས་རློམ་ཅན། མཁས་པ་མིན་ཡང་མཁས་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན། 不是学者，而带有学者的傲慢的。

མཁུ་ལྡོག མི་དགའ་བའམ་ཁོང་ཁྲོ་བའི་དོན། 1.不喜欢。2.忿怒，怨恨。

མཁུ་བ། （注同上）

མཁུན་པ། འཁུན་པའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 འཁུན་པ། 叹息，呻吟。【增】参看 ཁུན་པ། 〔达〕

མཁུར་བ། ཁའི་ངོས་གཉིས་ཀྱི་མཁུར་ཚོས་དམར་པོ་ཡིན་ན་དཀར་པོ་དམར་པོ་མ་བྱུགས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཁུར་བ་ཞེས་སྣང་། 頰，頤。（原注：如說："若兩頰紅潤，勿再涂脂粉。似亦作 ཁུར་བ་"）

མཁུར་ཚོས། （注同上）

མཁུར་འཛུམ་པ། ཆུང་ཟད་གད་མོ་བགད་པ། 解頤，微笑。

མཁོ་དགུ། དགོས་སུ་རུང་བ་ཐམས་ཅད། 各种用品，一切所需用的。

མཁོ་བ། ཉེ་བར་མཁོ་བའམ་དགོས་སུ་བྱ་བ། 1.需用品。2.所需要。

མཁོ་བྱ། （注同上）

མཁོས་ཀ། དོན་དགོས་པ་ཡོད་པ། 有用，需要。

མཁོས་ཁྱབ། དགོས་སུ་སླེབས་པའམ་དགོས་པ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ། 1.迫切需要。2.完成要办的事。（同）མཁོས་སུ་ཕབ།

མཁོས་ཞན་པ། དོན་མེད་དམ་དགོས་པ་ཆུང་བ། 1.无用。2.用处少。

མཁོས་སུ་ཕབ། དགོས་སུ་སླེབས་པའམ་དགོས་པ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ། 1.迫切需要。2.完成要办的事。（同）མཁོས་ཁྱབ།

མཁྲིད་གང་། སོར་ལྔའི་ཚད་དང་མཐེ་བོང་བསྲིང་བཞིན་མཐེའུ་ཆུང་ནས་མཐེ་བོང་གི་རྩེ་མོའི་བར་གྱི་ཚད་ཟེར། 1.一手之量，五指之量。2.竖起大指，自小指至大指尖之量。【增】約等六英吋。〔达〕

མཁྱུད་གང་། མཁྲིད་གང་འདྲ་། 一手之量，亦

作མཁྲིད་གང་།

མཁྲུད་པ། ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་མཁྲུད་པ་ལྟ་བུ། 抱持，如双手抱持。

མཁྲུད་སྒྲུད། སྨན་བུ་འཚོ་བྱེད་མིང་དང་མན་ངག། སྨན་བུ་སྦས་ནས་འཆད་པ་པོའམ་སེར་སྣ་ཅན་དང་། བསམ་གཏན་དཔེ་མཁྲུད་ཟེར་བ་དང་མཁྲུད་དཔྲུད་ཅེས་སྣང་། 秘訣。1.医方。2.隐秘教授。3.慳恪，恪惜靜慮（佛）。亦作 མཁྲུད་དཔྲུད། 【增】1.葯囊。2.咒术。〔达〕

མཁྲུད་མོ། ཟོ་ཆུན་རྒྱུད་མོའི་མིང་དུ་སྣང་དེར་རྟོགས། 戽斗，似是水車戽斗，参看ཟོ་ཆུན་རྒྱུད་མོ་条。

མཁྱེན་ལྔ་པ། སངས་རྒྱས། 五智者（佛），佛。

མཁྱེན་ལྡན། ཤེས་རབ་ཅན། 有智慧的人。

མཁྱེན་པ། མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ། 現知，知道。【增】ཤེས་པ་ 的敬詞，知識。〔达〕

མཁྱེན་བཟང་། ཤེས་རབ་ཅན། 1.妙智。2.有智慧的人。

མཁྱེན་རབ། ཤེས་རབ། 极智，智慧（敬）。

མཁྲང་འགྱུར། སྲ་བའམ་མཁྲིགས་པོར་འགྱུར། 凝固，变坚硬。

མཁྲང་པོ། （注同上）【增】＝དྲང་པ། སྲ་བར་འགྱུར་བ། 强健，結实。〔达〕

མཁྲིག་མ། ལག་པའི་མཁྲིག་མ། 腕子，手腕。

མཁྲིས་སྐྱབས། མཁྲིས་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཅན།（未詳）

མཁྲིས་ཐབས། （注同上）

མཁྲིས་ནད། མཁྲིས་ནད་ཀྱི་སྐྱུག་པ་སེར་པོ་ལྟ་བུ། 胆病，如嘔吐黃水的胆病。

མཁྲིས་པ། ནང་ཁྲོ་མཁྲིས་པ་དོམ་མཁྲིས་ལྟ་བུ། 內脏之胆，如熊胆。【增】胆汁。〔达〕

མཁྲིགས་པ། བསྲ་བར་གྱུར་པའམ་འཐས་པར་གྱུར་པ། 坚硬，已經坚硬。【增】1.打不破的，不可分的。2.无畏。〔达〕

འཁང་བ། རང་ཉིད་མུན་ཁང་དུ་ཞུགས་ནས་ཉི་མའི་འོད་ལ་འཁང་བའམ་རང་ཉིད་ཕམ་ནས་རང་གི་གྲོགས་ལ་ངག་གིས་མྱ་ངན་གྱི་རྣམ་འགྱུར་འཁང་ར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 抱怨（如自己入暗室而厌恶日光，或如自己失敗以忧恼語抱怨朋友）。【增】1.伤心。2.激怒。3.报复。4.口角。〔达〕

འཁང་བྱེད་པ། （注同上）抱怨，埋怨。

འཁང་ར། （注同上）抱怨。【增】肯争，多争。〔四〕

འཁངས་པ། ང་རྒྱལ་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 自滿，如起驕慢心。

འཁན་པ། རྩྭ་མཁན་པ། 蒿子。

འཁམས་པ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པའམ་བརྒྱལ་བ་ལྟ་བུ། 1.精神失常。2.暈迷，失知覚。【增】輸入口中。〔达〕（达作འཁམ་པ་）

འཁར། འོག་ས་དཀར་འཁར་དགོས་ལྟ་བུའང་། （未詳）【增】＝ཞེན་པ། ཆགས་པ། 貪恋，躭著。〔达〕粘着，連接，一致，合。〔法〕

འཁར་གོང་། རྡོ་དཀར་པོ་ཞིག་ཁར་གོང་ཡང་། 一种白石，亦作ཁར་གོང་། 【增】白晶圓石，医书中称为 དཀར་གོང་། 〔达〕（达作འཁར་སྒོང་）

འཁར་རྒྱུག ལག་པའི་རྟེན། 杖，手杖。（同）འཁར་བྱུག

འཁར་ཪྔ། ལྷགས་འཁར་ལས་གྲུབ་པའི་ཪྔ་། 銅鼓。

【增】汉藏所用召聚众人的鑼。〔达〕

འཁར་བ། ལྕགས་འཁར་བ་ལ་འང་། 响銅。

【增】1.手杖。2.附著。〔达〕

འཁར་བའི་དགྲ། མཁར་བའི་དགྲ་ཞེས་ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 མཁར་བའི་དགྲ། 堡敌（藻）。遍入（天神名）。

འཁར་བའི་མཛའ་བོ། རྒད་པོ། 杖友（藻）。老人。

འཁར་བའི་མཛའ་མོ། རྒན་མོ། 杖女友（藻）。老妇。

འཁར་ལྕུག ལག་པའི་རྟེན། 杖，手杖。（同）འཁར་རྒྱུག

འཁར་གཞོང་། འཁར་ལས་གྲུབ་པའི་གཞོང་པ། 銅盘，銅盆。

འཁར་གསིལ། དགེ་སློང་གི་འཁར་གསིལ། 僧人所用的錫杖。

འཁལ། སྐུད་པ་འཁལ་རྒྱུ་དང་ཁལ་མ་འཁལ་རྒྱུ་····· ལ་འང་། 1.捻綫。2.令牲口馱。

【增】紡織的緯綫。〔达〕

འཁལ་གྱིན། （注同上）

འཁུ་ལྡོག ལོག་པར་འཁུ་བའམ་ཁྲོས་པའམ་མཁུ···· ལྡོག་ཀྱང་། 怨恨，忿怒，亦作 མཁུ་ལྡོག

འཁུ་བ། （注同上）【增】＝ འགྲན་པ། 1.竞争。2.侵犯，謀害。〔达〕（པ་达作 བ་）暗恨。〔四〕

འཁུ་འཕྲིག་པ། བཏུག་དབྱུད་དེ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་··· ཁྲོས་པའམ་མི་དགའ་བ་བྱས་པ། 怨恨，不喜欢。

འཁུ་བའི་བསམ་པ། ལོག་ལྟ། 邪見。

【增】伪教条，邪教。〔达〕

འཁུ་བྱེད། འགལ་བྱེད་དགྲའི་མིང་ལ་འང་། 謀反，反对。

འཁུ་སེམས། ཁྲོ་སེམས་སམ་གནོད་སེམས། 1.忿恨心。2.損害心，侵犯心。

འཁུད་པ། སྐྱལ་བ་ཁུད་པའང་ཟེར། （未詳）

འཁུན་སྒྲ། ངུགས་སྒྲ་འཁུན་པ། 叹声。

འཁུན་པ། （注同上）

【增】1.哼，呻吟，因受苦或病而叹气。2.兽类飽食反嚼的哼声。〔达〕

འཁུམས། ནང་དུ་འཁུམས་པ་དང་བག་འཁུམས་པ། 1.縮，往內收縮。2.畏縮。

【增】1.紧縮，减縮。2.限制，拘束。3.剝夺权利。〔达〕（达作 འཁུམས་པ་）

འཁུམས་སོ། ཤེས་སོའམ་རྟོགས་སོ།། 1.已知。2.已了解。

འཁུར་གྱིན། འཁུར་བཞིན་པ། 正在担，正在携带。（同）འཁུར་བ།

འཁུར་རྒྱུ། ཁུར་པོ་འཁུར་རྒྱུ། 所担，所携带。

འཁུར་བ་པོ། ཁུར་པོ་འཁུར་བ་པོ། 担者，携带者。

འཁུར་བ། I. ཁ་ཟས་འཁུར་བ། 饅头，餅食类。

【增】餑餑。〔四〕

II.འཁུར་བཞིན་པ། 正在担，正在携带。【增】负，运，挑，拿。〔高〕（同）འཁུར་གྱིན།

འཁུལ་བ། གཡོག་འཁོལ་བའམ་ཁྲལ་འཁུལ་བའམ་འཁོལ་བ་ལྟ་བུ། 役使，使用奴仆，征派賦税。【增】1.压服，以口辯服人作事。2.悬心，忧煩。〔达〕

འཁུས་པ། ཁུ་བ་བཀུས་མ་སོང་ན་འཁུས་པར་བྱེད་དོ།། ཁུ་བ་འདོན་པར་བྱེད། 1.熬，如汁未出則再熬之。2.熬取精华。

འཁེབས། ཁ་གཅོད་དམ་འཁེབས་བྱེད་ཀྱིས་འཁེབས་དགོས་ལྟ་བུ། 盖，如用盖盖住。

འཁེབས་བྱེད། （注同上）

འཁེལ་བ་པོ། ཁལ་མ་འཁལ་བ་པོའམ་སྐུད་པ་འཁལ་བ་ལའང་སྣང་། 1.装載駄运者。2.紡綫者。

འཁེལ་བ། （注同上）

འཁོག་འཁོག་པར། ལམ་འགོག་འགོག་པར་ལའང་། དགག་ཏུ་འཇུག་པར། 阻止。

འཁོག་པར། （注同上）

འཁོགས་པ། སྙིང་པར་གྱུར་པའམ་རྒན་འཁོགས་དང་། གོག་པོར་འཁོགས་པ། 1.陳旧。2.衰老。3.耗損。【增】1.移棲，迁徙，流浪（借喻指在世間生存）。2.＝གློ་འགོག་པ། 咳嗽。〔达〕

འཁོང་། （原注缺） 自揣。【增】1.縮回四肢。2.蹲。3.潜伏。〔达〕）达作འཁོང་བ་）

འཁོངས། （原注缺） 揣度。

འཁོད། བདེ་བར་འཁོད་པ་པོས་བཀོད་མ་སོང་ན་འཁོད་དགོས་ལྟ་བུ། 安置。【增】为 བཀོད་ 字的未来式，等于 ཁོད། 1.表面，外表。2.磨石。3.＝སྡོད་པ། 坐，住，放下。〔达〕

འཁོད་པ་པོ། བདེ་བར་འཁོད་པ་པོས་བཀོད་མ་སོང་ན་འཁོད་དགོས་ལྟ་བུ། 安置者。

འཁོན། འཁོན་ཞེས་པའི་ཡུལ་རིགས་དང་འཚིག་པ་ཟ་བ་ལའང་། 1.地名。2.种姓。3.忿怒。【增】1.西藏古代家族名。2.＝ཞེ་འཁོན། 怨恨，憎恨，爭端，战爭。〔达〕 仇恨。〔四〕

འཁོན་གཙུགས། ཁོན་གཙུགས་དགྲའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 ཁོན་གཙུགས། 結怨，含怨，挾嫌。

འཁོན་མེད་པ། ཁོང་ཁྲོ་བར་མེད་པ། 无怨恨。

འཁོན་ཡོད་པ། ཁོན་གཙུགས་དགྲའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 ཁོན་གཙུགས། 有怨仇，怀恶意。

འཁོབ་པ། འཁྱགས་ནས་ལག་པ་འཁོབ་པ་ལྟ་བུ། 粗澀，如因凍而手粗澀。【增】＝ངན་པ། 1.坏的。2.下賤的。3.粗野的。〔达〕

འཁོབ་བལ། བལ་སྙིགས་ཁ་ཕུའམ་འཁྲལ་བུ། 粗劣的毛，如渣毛，軟毛。

འཁོབས་པ། ཁྱབ་པའི་དོན། 普遍，周遍。

【增】1.བྱ་བའི་འཁོབས། 所作事的范圍。2.＝ཁྱབ་པ། 3.惊駭，騷动，警戒。〔达〕（达无 པ་字）

འཁོམ། ཁོམ་པ་འཁོམ་རྒྱུའམ་དལ་བར་འཇུག་གམ། ཁོམ་པ་བྱུས་པ། 1.抽暇。2.使閒。3.已閒。

འཁོམས། （注同上）

འཁོར། འཁོར་ཚོགས་དང་འཁོར་ལོ་འཁོར་བ་ལྟ་བུ་དང་ཉེ་བར་འཁོར་བ་ལྟ་བུ། 1.眷属众。2.旋轉。3.圍繞。【增】1.地位低于朋友高于仆人的侍者。2.輪子。3.圓形，圓周。4.环繞着的人众或事物。〔达〕

འཁོར་ཀུན་སྐྱེད་བྱེད། སྙིང་ལའང་། 能生众輪（藻）。心脏。

འཁོར་འགྲོ། ཤིང་རྟ་དང་བུང་བ་སྦྲང་བུའི་མིང་། 旋繞（藻）。1.車。2.蜂。（同） འཁོར་བྱེད།

འཁོར་རྒྱལ་བཞི། གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྕགས་····· བཞི་འོ། ། 四种輪王(佛)，即金、銀、銅、鉄四种輪王。

འཁོར་བཅས། སྟོན་པ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུ། 俱諸眷属，如說："佛及眷属"。

འཁོར་ཉན། འཁོར་དེ་ནི་བ་བཟེད་པ་ལྟ་བུ། 圍繞着听。

【增】乐譜七音符中的第一音符。〔达〕

འཁོར་གདན། སྒོ་གླེགས་ལ་བཏགས་པའི་འཁོར……བྱེད་གདན་ཤིང་། 門戶上所安之轉樞，門閂。

【增】= སྒོའི་ཐེམ་པ། 門口的台阶。〔达〕

(同) འཁོར་གཡག

འཁོར་མཐའ་མེད་པ། སེམས་ཅན་ལ་གྲངས་མེད་པས་སོ། ། 生死无边（佛）。（原注：众生无数之故）

འཁོར་འཁྲུལ་ཐེམས། འཁྲུལ་པའམ་མགོ་འཁོར་འཁྲུམས། 1.錯誤。2.头暈。

འཁོར་འདབས་སུ། ཉེ་འདབས་སུའམ་གྲོགས……པོའང་། 1.邻近，附近。2.友伴。

འཁོར་སྒྲུམ་པ། གྲོགས་པོ་རྣམས་དང་མཐུན་པོ། 眷属和好，朋友和顺。(同) འཁོར་ཀླུམ་པ།

འཁོར་བ། ཁམས་གསུམ་དུ་འཁོར་བས་ན་འཁོར་བ་སྟེ་དེ་དག་ཏུ་སྐྱེ་འཆི་ཐོག་མཐའ་མེད་པར་བརྒྱུད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། 輪迴（佛），輪轉三界故名輪迴，以于三界生死相續，无前后际故。

【增】1.旋轉，周行。2.时光消逝。3.形成。4.世間。〔达〕

འཁོར་བ་འཇིག ཚེ་ལོ་བཞི་ཁྲིའི་དུས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཤིག 拘留孙〔梵〕，人寿四万岁时出世的拘留孙佛。

འཁོར་བ་པོ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལའང་། 輪迴者，一切众生（佛）。

འཁོར་བའི་ཁྱིམ། བཙུན་མོ་འི་ཕོ་བྲང་། 王妃的宫室。

འཁོར་བའི་སྒོ། མོ་མཚན་ལའང་། 1.生死門。2.阴戶，女阴。(同) འཁོར་བའི་ལམ།

འཁོར་བའི་མཐའ། ཉོན་མོངས་སྤྲངས་པ། 生死边际（佛），煩惱已断。

འཁོར་བའི་བླ་མ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 生死师（藻）。极喜自在魔（天神名）。

【增】恋爱的神。〔达〕

འཁོར་བའི་རྩ་བ། སྲིད་པའི་རྩ་བ་དྲུག་སྟེ་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ང་རྒྱལ་མ་རིག་པ་དང་ལྟ་བ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ཐེ་ཚོམ་དྲུག་གོ། 生死根本（佛），三有根本有六事，謂貪、瞋、慢、无明、染污見、疑。

འཁོར་བའི་ལམ། མོ་མཚན་ལའང་། 1.生死路，輪迴路。2.女阴。(同) འཁོར་བའི་སྒོ།

འཁོར་བྱེད། ཤིང་རྟ་དང་བུང་བ་སྦྲང་བུའི་མིང་། 作旋繞(藻)。1.車。2.蜂。(同) འཁོར་འགྲོ།

འཁོར་བྱེད་མ། མཚན་མོ། 能輪母(藻)。夜間。

འཁོར་བྱེད་པོ། ནམ་མཁའ། 作輪年（藻）。虛空，天空。

འཁོར་མོ་ཡུག ཁོར་མོ་ཡུག་སྟེ་མཐའ་སྐོར་ཁྱུད་དུ་མཐུད་པའམ་ཁོ་ར་ཁོར་ཡུག 圍繞，周圍，即ཁོར་མོ་ཡུག

འཁོར་ཞག འཁོར་དེ་འོང་བའི་དོན། 还，回来。

【增】归期，假后归队或回庙的期限。〔达〕

འཁོར་ཀླུམ་པ། གྲོགས་པོ་རྣམས་དང་མཐུན་པོ། 眷属和合，朋友和顺。(同) འཁོར་སྒྲུམ་པ།

འཁོར་ཡུག་རི། ཁོར་ཡུག་རིའམ་ལྕགས་རི་ལའང་། 輪圍山，城墻，亦作 ཁོར་ཡུག་རི།

འཁོར་གཡག སྒོ་གླེགས་ལ་བཏགས་པའི་འཁོར་བྱེད་གདན་ཤིང་། 門戶上所安之轉樞，門閂。(同) འཁོར་གདན།

འཁོར་གཡོག གྲོགས་པོའམ་གཡོག་པོ། 1.朋友。2.仆役。

འཁོར་ལོ། ཆས་བུ་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུ་དང་ནམ་མཁའ་ལའང་། 1.輪机(如縫紉机)。2.虛空，天空。【增】1.天神的一种兵器。2.圓圈，圓形，圓周，平圓板，輪子。3.輪迴。〔达〕

འཁོར་ལོ་བསྒྱུར་བ། འཁོར་ལོས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དབང་དུ་བསྒྱུར་བའི་དང་ཚུལ་ཅན་ཡིན་པས་ན…… འཁོར་བསྒྱུར་ཞེས་མཛོད་འགྲེལ་ལས་སོ།། 轉輪王(佛)，俱舍論說："由輪宝力能統治一切众生，故名轉輪"。(同) འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བ།

འཁོར་ལོ་ཅན། I. ངང་སེད་ལའང་། 1.有輪。2.黄鵝。

II. བོང་གུ་དང་སྦྲུལ་ལའང་། 1.驢。2.蛇。

འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག ཧེ་བདེ་མཆོག 胜乐輪，即胜乐（本尊名）。

འཁོར་ལོ་སྡོམ་པ། （注同上）輪护（佛）。

འཁོར་ལོ་བྱེད། མཚན་མོ། 作輪（藻）。夜間。

འཁོར་ལོའི་དབྱེན། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཕན་ཚུན་དབྱེ་བ་ཕྱེ་བའི་དབྱེན། 破法輪（佛）（如提婆达多与佛对立）。

འཁོར་ལོ་རྩིབས་བརྒྱད་ལྡན་པ། འཇམ་པའི་དབྱངས་ལའང་། 1.具八輻輪。2.文殊菩薩。

འཁོར་ལོ་བཞི། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་སོགས། 四輪（佛），即亲近善友等（生隨順处，值遇善友，成就宿愿，具备資粮）。

འཁོར་ལོ་གསུམ། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་སྟེ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་སོ། 三輪（佛），三轉法輪，謂初轉四諦法輪，二轉无相法輪，三轉了义法輪。

འཁོར་ལོའི་རྐང་པ། གླང་པོ་ཆེ། 輪足，圓足（藻）。象。

འཁོར་ལོའི་མགོན། རྡོ་རྗེ་འཆང་། 輪主（藻）。金剛持（佛名）。

འཁོར་ལོའི་མགྲིན། རྔ་མོང་། 輪頸（藻）。駱駝。

འཁོར་ལོའི་གདོང་། ཕག་རྒོད། 輪面（藻）。野猪。

འཁོར་ལོའི་ཕྱག ཁྱབ་འཇུག 輪手（藻）。遍入（天神名）。

འཁོར་ལོའི་ཡན་ལག ངང་པ། 輪支（藻）。鵝。

འཁོར་ལོའི་ལག་པ། I. ཁྱབ་འཇུག 遍入（天神名）。

II. གདུགས་སམ་ཉི་གདུགས་ལའང་། 輪手（藻）。伞，阳伞。

འཁོར་ལོའི་ལུས། གདུགས་སམ་ཉི་གདུགས་ལའང་། 輪身（藻）。伞，阳伞。【增】=བུ་ཤེལ་ཙེ། 琥珀。〔达〕(同) འཁོར་ལོའི་ལག་པ་II.

འཁོར་ལོས་འགྲོ། ཤིང་རྟ། 輪行（藻）。車。

འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བ། འཁོར་ལོས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དབང་དུ་བསྒྱུར་བའི་དང་ཚུལ་ཅན་ཡིན་པས་ན…… འཁོར་བསྒྱུར་ཞེས་མཛོད་འགྲེལ་ལས་སོ།། 轉輪王(佛)，俱舍論說："由輪宝力，能統治一切众生，故名轉輪"。(同) འཁོར་ལོ་བསྒྱུར་བ།

འཁོར་ལོས་འཚོ། མའི་ལས་བྱེད་དམ་རྫ་མཁན།

指輪生活（藻）。1.泥水工人。2.陶师，制陶器工人。

འཁོར་གསུམ། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་འདང་། 1.三个輪。2.三輪（佛），即能作、所作、作业三事。【增】仆人、馬、牛名为三輪。〔达〕

འཁོར་གསུམ་ཁེབས་པ། པུས་མོའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་དང་ལྟེ་བའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་མཚོ་ཊཱིཀ་…… ……གསུངས། 能复三輪，律疏中說："兩膝輪及臍輪"（即下衣最小的尺碼）。

འཁོལ་བ། ཆུ་འཁོལ་དགོས་པ་དང་གཡོག་པོ་འཁོལ་རྒྱུ་འདང་། 1.煮沸。2.役使。【增】1.节約。2.麻痹，昏睡，四肢麻木。〔达〕

འཁོས་ཀ། མཁོས་ཀ་སོགས་དེར་ལྟོས། 需要，参看 མཁོས་ཀ་ 等条。【增】或作 འཁོས། 值得，重要，必須。〔达〕

འཁོས་ཆུང་། མཁོས་ཀ་སོགས་དེར་ལྟོས། 效用小，参看 མཁོས་ཀ་ 等条。

【增】= ལས་བྱ་བར་ཆུང་བ། 力量小。〔达〕（达作 འཁོས་ཆུང་བ་）

འཁོས་སུ་ཕབ། མཁོས་ཀ་སོགས་དེར་ལྟོས། 正需要，参看 མཁོས་ཀ་ 等条。

འཁྱག་ཡོང་། གྲང་བས་འཁྱག་ཡོང་། 凍結。

འཁྱག་རོམ། ཁྱགས་པ་ཆུ་གོང་བུར་ཁེངས་པ། 冰，冰块。

འཁྱགས་དུས། དགུན་ཁ་འདང་། 1.凍时，結冰时期。2.冬季。

འཁྱགས་པ། གྲང་བས་བགྲངས་པའམ་འཁྱགས་པ། 1.因寒而凍結。2.結冰。【增】1.凝結，結晶。2.感覚冷。3.凍麻木了。〔达〕

འཁྱམ། ཡུལ་ཀུན་དུ་འཁྱམ་པ་པོས་དོན་མེད་འཁྱམ་རྒྱུ། 流亡，漂流，游蕩。

འཁྱམ་པ་པོ། ཡུལ་ཀུན་དུ་འཁྱམ་པ་པོ། 流亡者，漂流者，游蕩者。

འཁྱམས་པ། དོན་མེད་ཉུལ་ཟིན་པ། 漂流，游蕩。

【增】= དོན་མེད་དུ་འགྲོ་བ། 漫游。〔达〕

འཁྱར། ཡུལ་གཞན་དུ་འཁྱར་བ་པོས་འཁྱར་མི……དགོས། 迷誤，迷路。

འཁྱར་བ་པོ། ཡུལ་གཞན་དུ་འཁྱར་བ་པོ། 迷誤者。

འཁྱལ་བ། ངག་འཁྱལ་སྨྲ་བ། 杂秽，如綺語(佛)。

【增】= འཆལ་བ། 无謂的。〔达〕

འཁྱལ་ཚུལ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཁྱལ་བའི་ཚུལ་འཆལ་ཚུལ་ཞེས་སྣང་། 破戒（佛），毀戒之謂，似即 འཆལ་ཚུལ། 犯戒。

འཁྱིག་རྒྱུ། འཁྱིག་པ་པོ་ནི་ཐག་པས་འཁྱིག་རྒྱུའམ་འཆིང་རྒྱུ། 所系，所捆綁。
【增】生擒，活捉。〔达〕

འཁྱིག་པ་པོ། （原注同上）捆綁者。

འཁྱིག་བྱེད། （原注同上）捆，綁，縛。

འཁྱིགས་པ། ཐག་པས་འཁྱིགས་ཟིན་པ། 羈絆，系縛，已用縄系住。
【增】完成式为 བཀྱིགས། 〔达〕

འཁྱིད། མཁྱིད་གང་དེར་ལྟོས། 参看 མཁྱིད་གང་ 条。

འཁྱིད་གང་། མཁྱིད་གང་དེར་ལྟོས། 一手之量，参看 མཁྱིད་གང་ 条。

འཁྱིམ། འོད་ཀྱིས་སྐོར་བ་པོའམ་སྐོར་རྒྱ། 环繞。

འཁྱིམ་པ་པོ། འོད་ཀྱིས་སྐོར་བ་པོའམ་སྐོར་རྒྱ། 环繞者。

འཁྱིམས་པ། བསྐོར་བའི་མིང་སྟེ་འོད་ཀྱིས་འཁྱིམས་པ། 环繞，已繞，如光明环繞。

【增】如日月的暈輪，光圈，光輪。〔达〕

འཁྱིར་བ། འཁོར་བའམ་ཉི་གདུགས་འཁྱིར་བ་ལྟ་བུ། 旋轉，旋繞，如伞旋轉。

འཁྱིལ་བ། སྦྲུལ་གྱི་མིང་དང་ཆུ་འཁྱིལ་བ་དང་དུང་དཀར་གཡས་འཁྱིལ་སྐྲ་འཁྱིལ་བའང་། 1. 蛇。2.水漩，漩渦。3.白螺右旋。4.发旋。

【增】繞，旋轉，卷，洄漩。〔达〕

འཁྱིལ་བ་བརྒྱ་པ། ཁྱབ་འཇུག 百旋（藻）。遍入(天神名)。

【增】繞一百个圈。〔达〕（达无 པ་ 字）

འཁྱིལ་བ་ཅན། རྣ་སྐོར་རམ་རྣ་རྒྱན་དང་སྦྲུལ་ལའང་། 有旋（藻）。1.耳环，耳飾。2.蛇。

འཁྱིལ་བ་པོ། གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་པོ། 旋轉者，如向右旋轉者。

འཁྱུག འོད་འཁྱུག་འཁྱུག་གམ་མྱུར་བའི་དོན་དང་གློག་འཁྱུག་དང་ཡི་གེ་འཁྱུག 1.明光閃閃。2.快速。3.閃电。4.草字。

【增】快跑。〔达〕（达作 འཁྱུག་པ་）

འཁྱུག་འཁྱུག （注同上）

འཁྱུག་འགྲོ། གློག་དང་མེ་ལྕེ་དང་སྦྲུལ་ལའང་། 閃动(藻)。1.电。2.火燄。3.蛇。(同) འཁྱུག་བྱེད།

འཁྱུག་པོར། མགྱོགས་པོར། 迅速。

འཁྱུག་བྱེད། གློག་དང་མེ་ལྕེ་དང་སྦྲུལ་ལའང་། 能閃(藻)。1.电。2.火燄。3.蛇。(同) འཁྱུག་འགྲོ།

འཁྱུགས། འོད་མྱུར་བར་སོང་བ་ལྟ་བུ། 閃，如光速动。

འཁྱུགས་སེ་འཁྱུགས། （注同上）閃爍。

འཁྱུད་འཐུང་། བུ་ནུ་ཞོ་འཐུང་མཁན། 抱飲（藻）。嬰儿，小兒飲乳者。

【增】＝སྐྱེས་མ་ཐག་པ། 当降生不久。〔达〕

འཁྱུད་པ། ལག་པས་འཁྱུད་པའམ་འཁྲིག་པ། 1.用手抱。2.交媾。

【增】1.滑入(如蛇)。2.能，如 ལང་བར་མི་འཁྱུད། 不能起床。3.倚墻而行。〔达〕

འཁྱུད་པ་པོ། ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་འཁྱུད་པ་པོ་འཐམས་པར་བྱེད་པོ། 1.兩手抱持者。2.紧紧拥抱者。

འཁྱུད་བྱེད། （注同上）

འཁྱུར་བ་པོ། ལས་ཀ་འཁྱུར་བ་པོ། 舍弃事业者。

འཁྱུར་ཡོང་། འཁྱུར་རྒྱུའམ་སྤང་རྒྱུ། 所弃，所离。

འཁྱུས་པ། བྲོས་པ། 逃避，逃走。

འཁྱེར་དགོས། ཁུར་ལེན་པ་པོའམ་འཁུར་བ་པོས་འཁུར་དགོས་ལྟ་བུ། 須拿着，須負担。

འཁྱེར་པ་པོ། འཁུར་ལེན་པ་པོའམ་འཁུར་བ་པོས་འཁུར་དགོས་ལྟ་བུ། 持者，負担者，携带者。

འཁྱེར་སོ། བླང་བྱའམ་བསྒོམ་བྱ་ལྟ་བུ་(དང་)། 1.所取。2.所修。【增】1.举止，态度，行为。2.整洁。3.优胜，优越。〔达〕

འཁྱོག་འཁྱོག ཀྱག་ཀྱག 弯曲。

འཁྱོག་འགྲོ། འབབ་ཆུ་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་སྦྲུལ་དང་གཟའ་སྤེན་པ་ལའང་། 曲行（藻）。1.流水。2.火。3.火神。4.蛇。5.土曜。

འཁྱོག་བརྗོད། སྙན་ངག་ལའང་། 婉語(藻)。詩。

འཁྱོག་པོ། གཟའ་པ་སངས་དང་མིག་དམར་ལའང་ཀྱོག་ཀྱོག 1.金曜。2.火曜。3.弯曲。

འཁྱོག་པོའི་མཐུ། ཉེ་ཚོའི་མིང་། 曲力（藻）。鹦鹉。【增】鈎嘴鳥，巨嘴鳥。〔达〕（达作 འཁྱོག་པོའི་མཐུ་ཅན་）

འཁྱོག་འགྲོ་བ། སྦྲུལ་གྱི་མིང་། 曲行（藻）。蛇。

འཁྱོག་འབར། མེ་ཡི་མིང་། 曲燃（藻）。火。

འཁྱོག་བྲལ། དྲང་པོ་དང་ལམ་བཟང་ལའང་། 1.无曲，正直。2.善路。

【增】= དྲང་ལམ། 直路。〔达〕

འཁྱོག་མེད། （注同上）无曲。

འཁྱོགས་རྒྱུ། ཡར་འཁྱོགས་བྱེད་དམ་འདེགས་བྱེད་ཀྱིས་འདེགས་རྒྱུ། 所举。

འཁྱོགས་པ། འཁྱོག་པོར་གྱུར་པ་ལའང་། 1.举。2.已弯曲。

འཁྱོགས་བྱེད། ཡར་འཁྱོགས་བྱེད་དམ་འདེགས་བྱེད་ཀྱིས་འདེགས་རྒྱུ། 举起。

འཁྱོང་། སྐྱོང་བའི་དོན། 保护，护养。

【增】或作 འཁྱོངས། 1.注意，遵守。2.拉达克語指“携带”。〔达〕

འཁྱོངས། （注同上）

འཁྱམ། མགོ་འཁྱམས་པ་ལྟ་བུ་མགོ་སྐོར་བའམ་གཡོ་བ། 迷惑，如头晕，头旋，昏乱。

འཁྱམ་པ་པོ། （原注缺）迷者。

འཁྱམས་པ། མགོ་འཁོར་བའམ་བརྒྱལ་བ་ལྟ་བུ། 眩暈，如暈倒。

འཁྱོར་གང་། ཁྱོར་གང་སྟེ་ལག་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱོམ་གང་གཅིག་གི་ཁྱོར་རོ། 一捧，即 ཁྱོར་གང་།

འཁྱོར་བ། ལུས་ཚུགས་མི་ཐུབ་པས་འཁྱོར་བ། 跌倒，暈倒，身体站不稳而跌倒。

【增】1.不稳定。2.未着，未达目的。3.誤事。4.击不中。5.醉后蹣跚。6.弯曲，扭歪（指木或木器）。〔达〕

འཁྱོལ། མཐར་ཕྱིན་པ། 到达，究竟。

【增】携带。〔达〕（达作 འཁྱོལ་པ་）

འཁྱོས་མ། སྐྱེས་མའམ་ལག་བདགས། 礼品，餽物。【增】= སྐྱེས་མ། 〔达〕

འཁྱོས་མའི་ཚིག རྟེན་འབྲེལ་བཟང་པོའི་ཚིག 祝詞，吉利話。

འཁྲ་བ་པོ། ཡིབ་གནས་སུ་འཁྲ་བ་པོ། 依附者，依附隐蔽处者。

འཁྲ་ས། བརྟན་སའམ་ཡིབ་ས། 依靠处。1.稳固安全处。2.隐蔽处。

【增】支柱，挺棍，靠背。〔达〕

འཁྲང་ག མཁྲེགས་པའམ་སྲ་བ། 1.硬。2.坚固。

འཁྲང་གྱུར་པ། I.（注同上）

II. མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་བཞི་པ་སྟེ་ཕ་མའི་མི་... གཙང་ཆགས་ནས་འཁྲང་གྱུར་བསྐྱ་བར་གྱུར་ཏེ...... མནན་དུ་བཟོད་པའོ། །ཡན་ལག་མཚན་མ་མ་བྱུང་བའོ། ། 健南〔梵〕，胎中第四位，父母精血凝結坚固，能受压迫，而未生肢体的相。

འཁྲབ་རྒྱུ། བྲོ་དཀར་འཁྲབ་པ་པོས་འཁྲབ་རྒྱུ། （དཀར་ 似 གར་ 字誤）舞蹈。

འཁྲབ་པ་པོ། བྲོ་དཀར་འཁྲབ་པ་པོས་འཁྲབ་རྒྱུ། （དཀར་ 似 གར་ 字誤）舞蹈者。

འཁྲས་པ། ཡིབ་པའམ་གབ་པ། 1.隐匿。2.遮蔽。

【增】=སེམས་ཆགས་སྟོད་པ། 1. 有希望。2.附属。〔达〕（达无 པ' 字）

འཁྲི་ཆེ་བ། རིམས་ནད་ཆེ་བ་ལྟ་བུ། 大病，如瘟疫。

འཁྲི་བའི་ནད། ཁྲག་ནད་ཅིག 血症之一。

འཁྲི་ཤིང་། ཤིང་སྡོང་ཆེན་པོ་ལ་དཀྲིས་ནས་སྐྱེས་པའི་ཤིང་ཞིག 籐，爬籐，纏繞大树而生长的籐木。

འཁྲི་ཤིང་ཐོགས་མེད། སྤོས་དཀར་གྱི་ཤིང་། 无著籐(藻)。白芸香树。【增】娑罗树。〔达〕

འཁྲི་ཤིང་ནོར་བུ། བྱུ་རུ། 籐摩尼(藻)。珊瑚。

འཁྲིག་ཁྱིམ། སྨད་ཚོང་མའི་གནས་དང་སྣོན་ཟླ་བ་ལའང་། 1.妓院。2.心宿值月，五月。

འཁྲིག་དུས། མཚན་མོ། 淫欲时（藻)。夜間。

འཁྲིག་པ། མི་ཚངས་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ། 淫欲，作不淨行。【增】1.十二宫的淫宫。2.秘密数目的貳数。3.粘着，粘貼，粘合。4.交媾，交合。5.天文学的双子宫。〔达〕

འཁྲིག་པ་པོ། མི་ཚངས་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་པོ། 行淫者，作不净行者。

འཁྲིག་པ་སྤྲིད། བྱ་རོག་ལའང་། (སྤྲིད་ 似 སྤྱོད་ 字誤) 1.性交。2.烏鴉。

འཁྲིག་པའི་དགའ་སྟོན་མ། འདོད་ལྡན་མ། 淫乐女，有欲女。

འཁྲིག་མི་ནུས། འབྲས་བུ་ཕྱུང་བ་ལའང་། 1.不能性交。2.去卵者。

འཁྲིག་ཚིག མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཚིག་བཙོག་ཚིག 淫欲語，不净行語，秽語。

འཁྲིག་སེམས་ཅན། ཁྱོ་བོ་ལའང་། 1.思淫者。2.丈夫。

འཁྲིགས་པ། ཆར་སྤྲིན་འཁྲིགས་པ་ལྟ་བུ། 密布，如阴云密布。

འཁྲིད། ལམ་དུ་འཁྲིད་པ་ལྟ་བུ། 引导。

འཁྲིད་པ་པོ། ལམ་དུ་འཁྲིད་པ་པོས་འཁྲིད་རྒྱུ། 引导者。

འཁྲིམས། （原注缺）恐惧。

【增】=འཇིགས་སྐྲག〔达〕

འཁྲིལ། ཕྱུ་བའི་ལྷབ་རྐང་པ་འཁྲིལ་བ་ལྟ་བུ། 纏繞，盘繞，如长衣的摆，纏繞其腿。【增】1.扯紧。2.拥抱，抱持。〔达〕（达作འཁྲིལ་བ'）

འཁྲིལ་བ་པོ། ཤིང་ལ་འཁྲི་བ་པོའམ་འཁྲིལ་བ་པོ། 1.盘繞树的。2.盘繞的。

འཁྲིལ་བག་ཅན། གཟི་བརྗིད་ཅན་འགྱིང་ལེགས་པ། 尊严的，威德严整，庄严美观。

འཁྲིལ་བག་ཆགས། （注同上）

འཁྲིས། ཞེན་ཆགས་ལའང་། 1.依附，接近。2.貪著，貪恋。【增】1.岸边，海濱。2.密接，极近。〔达〕

འཁྲིས་པ། ཤིང་ལ་འཁྲིས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 依近，如已依附于树。

འཁྲིས་ཡོད། ཉེ་འདབས་སུ་ཡོད། 附近有。

འཁྲུ། ཆུ་ལ་འཁྲུ་བ་པོས་འཁྲུ་རྒྱུ། བཀྲུས་མ་བྱུང་བ། 沐浴。【增】= འཁྲུད་པ།〔达〕

འཁྲུ་ནད། ཉང་གཏོང་ནད། 痢疾，泻痢症。

【增】上吐下泻病。〔达〕（同） འཁྲུ་བག

འཁྲུ་བ་པོ། ཆུ་ལ་འཁྲུ་བ་པོས་འཁྲུ་རྒྱུ། བཀྲུས་མ་བྱུང་བ། 沐浴者。

འཁྲུ་བག ཉང་གཏོང་ནད། 痢疾，泻痢疾。

（同） འཁྲུ་ནད།

འཁྲུག་གོས། གོ་ཆའམ་ལྕགས་གོས་ལའང་། 鎧甲，鉄衣。

འཁྲུག་པ། སྣང་སེམས་འཁྲུག་འཛིངས་འཐབ་རྩོད་ལྟ་བུ། 战斗，斗争。【增】1.騷动，扰乱，震惊。2.发怒，口角。3.战争。〔达〕（同）འཁྲུག་ལོང་།

འཁྲུག་རྩོད། （注同上）

འཁྲུག་འཚབ་ཆེ་བ། （原注缺）乱情重大，大乱。

འཁྲུག་ལོང་། སྣང་སེམས་འཁྲུག་འཛིངས་འཐབ་རྩོད་ལྟ་བུ། 战斗，斗争。

【增】=སྒོ་ངོགས། 1.争論，吵鬧。2.=གཡུལ་སྤྲོད་པ། དམག་འཐབ་པ། 战争。〔达〕（同）འཁྲུག་པ། འཁྲུག་རྩོད།

འཁྲུགས་པ། དཀྲུག་པ་ལོས་འཁྲུགས་ཟིན་པ། 扰乱。

འཁྲུངས་སྐར། སྐྱེས་པའི་སྐར་མ། 誕辰，生日。

འཁྲུངས་བྱེད། འཇའ་ཚོན་ལའང་། 1.能生。2.虹。

འཁྲུད་པ། བཀྲུས་པའི་ཁྲུད་པ། 洗滌，沐浴。

འཁྲུད་པ་པོ། དྲི་མ་འཁྲུད་པ་པོ། ཁ་བ་ལའང་། 1.洗者，洗滌污垢者。2.雪。

འཁྲུད་བྱེད། （注同上）

འཁྲུན་རིང་། ཁྲུན་རིང་སྟེ་སྲིད་དུ་རིང་ངམ་དཀྱུས་རིང་། 等于 ཁྲུན་རིང་། 竪长，纵长。

འཁྲུམས། （未詳）

འཁྲུལ། ནོར་འཁྲུལ་ལམ་འཆུགས་པ། 錯誤，差錯。【增】或作 འཁྲུལ་པ། 1.狂乱，癲狂。2.幻惑。3.混乱。4.迷人，惑人。〔达〕

འཁྲུལ་འཁོར། འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་མིང་སྟེ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་སྤྲུལ་པར་བྱེད་པས་སོ། །幻輪，等于 འཕྲུལ་འཁོར། 能变出各种相故。
【增】1.机器。2.机灵，詭計。〔达〕

འཁྲུལ་འཁོར་ཁྲིམས། འཕྲུལ་འཁོར་ཁྲིམས་སྟེ་ཁྲིམས་རྭ། 即 འཕྲུལ་འཁོར་ཁྲིམས། 法院，执行法律处。【增】参看 བཙོན་ཁང་། 監獄。〔达〕

འཁྲུལ་བྱེད། མིག་འཁྲུལ་བྱེད། 作幻术。

འཁྲུལ་བྱེད་མ། འདོད་ལྡན་མ། 幻女，迷惑女（藻）。娼妓。【增】བུད་མེད་འདོད་མའི་མིང་། 引誘人的女子。〔达〕

འཁྲུལ་སོ། ནོར་འཁྲུལ་བའི་རྣམ་པ། 乱相，錯誤的情形。

འཁྲེང་། འགོག་ཚིག་དང་སེམས་འཁྲེང་། 1.阻止。2.挂念，恋著。

འཁྲེང་ཚིག འགོག་ཚིག་དང་སེམས་འཁྲེང་། 1.阻止語。2.挂念，恋著。

འཁྲེན། པ་ཡུལ་འཁྲེན་པ་ལོས་འཁྲེན་པའམ་ཞེན་པ་ལྟ་བུ། 恋著，貪恋。

【增】1.=ཞེན་པ། 2.羡慕。〔达〕

འཁྲེན་པ་པོ། པ་ཡུལ་འཁྲེན་པ་ལོས་འཁྲེན་པའམ་ཞེན་པ་པོ་ལྟ་བུ། 恋著者，貪恋者。

འཁྲེབ་ཆེ། （未詳）

འཁྲོག ཅུར་སྒྲ་འཁྲུག་པ། 声音混乱，嘈杂。
【增】次序凌乱，位置錯杂。〔达〕（达作 འཁྲོགས་）

འཁྲོག་ཅུར་པ། （注同上）

འཁྲོལ་བ། རོལ་མོ་འཁྲོལ་དགོས། 奏，奏乐。
【增】搖，吹，打，弄。〔法〕

ག་ག་ཚིལ། སོར་མོས་མཆན་ཁུང་དུ་རེག་ན་སྐྱི་གཡའ་བའམ། 将指触其腋下使发痒。

ག་གེ་མོ། མིང་འདི་ག་གེ་མོའམ་ཞེས་བྱ་བ་དང་གནས་སྐྱིའམ་ཡུལ། 1.名叫某甲。2.某处。【增】1.西藏某地名。2.＝ཆེ་གེ་མོ། 这样一个人，这样一件事，如此这般。〔达〕

ག་གོན། མཚོ་ཊཱིཀ་ལས་ཉུང་མའི་མིང་དང་ཞ་ཉེ་ལའང་། 律疏說是蔓菁或鉛。【增】1.佛苦行六年之后立时遇到的商人之一。2.瓜，或說是大麦。〔达〕

ག་ཆད། གད་མོའམ་རྩེད་མོ་དང་ཐང་ཆད་པ། 1.笑。2.玩耍。3.疲乏。【增】不从心的，不由己的，无故的，如哭。〔达〕

ག་ཐོག གང་ཞིག 1.何处？2.誰？哪个？

ག་དུར། སྨན་ག་དུར། 草河車（葯名）。【增】收斂剂。〔达〕

ག་དུས། དུས་གང་ལ། 什么时候？

ག་དོར། རི་དྭགས་ཤ་བའི་ཁྲག་རུ། 鹿茸（嫩血角）。【增】＝ཀྱི་དོར། 又作 གོ་དོར། 犀牛或鹿、羚羊的嫩角。〔达〕

ག་ནས། གང་ནས། 从何处？

ག་བ་ཡ། 〔梵〕བ་མེན་ཞེས་བསྒྱུར་བའོ།། 青牛，大野牛。

ག་བོ། ཡོན་པོ། 歪，弯曲。

ག་བུར། སྨན་ག་བུར། 樟脑，冰片，龙脑。【增】几种植物的名字。〔达〕

ག་བུར་འཛིན། འོད་དཀར་ཅན་ཏེ་ཟླ་བའི་མིང་། 持龙脑（藻）。有白光者，月亮。

ག་བུར་དབང་པོ། （注同上）龙脑自在。

ག་ཚོད། ཚོད་གང་ཡིན། 多少？

ག་ཞ། བཞད་གད་ཀྱི་སྒྲ། 笑声。【增】＝ག་གཞའ་ 或 ག་ཤ། 詼諧，玩笑。〔达〕

ག་ཡ་འོད་སྲུངས། རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་ཉེ་འདབས་སུ་འོད་སྲུངས་ཞེས་བྱུང་ག་ཡ་ཞེས་ཡུལ། 伽耶迦叶（声聞人名），印度金剛座附近，有姓“迦叶”者，伽耶是地方。

ག་རུ། ག་པར། 何处？哪里？【增】俗語为 གང་དུ། 〔达〕

ག་རེ། གང་ཅི་ད། 什么？这个（語助詞）。【增】何处？自何处？〔达〕

ག་རེ་ད། （注同上）

ག་ལ། ག་པར། 何处？哪里？【增】＝ཇི་ལ། 为什么？〔达〕岂可？哪里可以？〔本〕

ག་ལ་ཐོགས། ག་ལ་ཆགས་ཐུག 哪能障碍？岂能障碍？

ག་ལ་བ་དེར། ག་རུ་ཡོད་པ་དེར། 在那里，就在那儿。

ག་ལ་རུང་། ག་ལ་འགྲིག 岂可？哪里可以？

ག་ལ་སྲིད། ག་ལ་ཡོད། 岂有？哪里有？

ག་ལའི་ཐང་པོ། རི་མེད་ཐང་། 平原，无山之平川。

ག་ལེ། དལ་བུའམ་སྒོར་སྒོར། 1.慢，緩慢，徐徐。2.松弛，松懈。

ག་ཤལ། རྒྱན་ཞིག་སྟེ་ག་ཤ་ཞེས་པའང་སྣང་། 项串，頸珠，装飾品之一，等于 ག་ཤ།

ག་ཤེད་དུ། ག་པ་རུ། 在哪里？【增】1.或 གང་ཤེད། 不定的，不准知道的。2.大約在那个方向，或那个地方。〔达〕（达无 དུ་字）

ག་ཤེད་ལས་གཡོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 从何处动（藻）。大自在（天神名）。

གྱ་བ། མགོ་དམར་རམ་མགོ་གྱ་བ། 秃頂，头頂秃者。【增】野驴額上的白点或白印。〔达〕

གྱ་མ། （注同上）

གག་གི་རེད། གང་གི་རེད། 是誰的？

གག་གོག བཀག་ས་ཏེ་འགོག་པ་དང་ལ་ཡོ་བ་དང་གགས་གོགས་ཀྱང་། 1.阻止，堵塞。2.弯曲的。亦作 གགས་གོགས།

གང་། གང་ཞེས་སྤྱིའི་སྒྲ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ལ། 1.何，誰（总詞）。2.任何。

གང་ག ཐམས་ཅད། 所有的，一切，都。

གང་གཱ། 〔梵〕 དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་རི་བཙུན་མོ་དང་ཆུ་བོ་བཞིའི་ནང་ཚན་གང་གཱ་ལའང་། 1.大自在（天神名）之妃。2.印度四大河流中之恒河。

གང་གཱ་ཀླུང་། རྒྱ་གར་ཆུ་བོ་བཞིའི་ནང་ཚན་ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོ་སྟེ་ཁྱབ་འཇུག་རྐང་པའང་ཟེར། 恒河，印度四河中之最大河流，亦名“遍入足”。

གང་གཱ་སྐྱེས། གཾ་གཱ་སྐྱེས་ཏེ་གསེར་དང་གདོང་དྲུག་ལའང་། 恒河生（藻）。1.金。2.六面童子（天神名）。

གང་གཱ་འཛིན། དབང་ཕྱུག་དང་ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་ལའང་། 持恒河(藻)。1.大自在(天神名)。2.大海。

གང་གཱའི་བུ། སྨིན་དྲུག་གམ་གདོང་དྲུག་ལའང་། 恒河子（藻）。1.昴宿。2.六面童子。

གང་གཱའི་མ། གངས་རི་ཏི་སེ་དང་གངས་ཏི་སེ་གཉིས། 恒河母（藻）。1.底斯雪山。2.冈底斯山。

གང་གཱའི་ཡབ། （注同上）恒河父（藻）。

གང་དགའ་བར། གང་རང་གི་འདོད་པར། 随所喜，随自己所欲乐。（同）གང་དགར།

གང་དགའ་བྱེད། ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 能作喜（藻）。遍入（天神名）。

གང་དགར། གང་རང་གི་འདོད་པར། 随所喜，随自己所欲乐。（同）གང་དགའ་བར།

གང་བགྱིས། ལས་ཀ་གང་བསྒྲུབས་པ། 无論作过何事，所作过的事。

གང་ཅིག གང་ཞིག 何者？哪个？

གང་ཏིག གང་གཏན་གཏན་ཏིག་ཏིག 确定，尽量决定。

གང་སྟོངས། འཕེལ་འགྲིབ། 盈虚，增减，消长。

གང་འཐད་པ། གང་འོས་པའམ་འགྲིག་པ། 随其应当，随其合理。【增】= གང་འགྲིགས།（你）喜欢什么？什么对你适宜？〔达〕

གང་དག གཙང་མ་དང་གང་ཡིན་པ་དག 1.洁净。2.所有，凡是。【增】几个，若干。〔达〕

གང་དྲི། གང་ཡིན་པ་ལ་དྲི་བ་འདྲི་རྒྱུའམ་དྲིས་ཟིན་

པའམ་དྲིས་ཤིག་ཀྱ་བུ། 1.問的是什么事? 2.所問。3.已問。4.去問，問吧!

གང་བདོག་པ། གང་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད། 尽其一切所有。

གང་འདྲ་ཞིག གང་དང་འདྲ་བ་ཞིག 如何? 象什么? 怎么样?

གང་ལྡན། རླུང་དང་། 具满（藻）。风，空气。

གང་པོ་སྐམ་བྱེད། བརྒྱ་སྦྱིན་ལྟར་ཅང་། 满枯（藻）。帝释（天神名）。

གང་པོ་འབོད། བརྒྱ་སྦྱིན་ལྟར་ཅང་། 满呼（藻）。帝释（天神名）。（同）གང་པོ་སྐམ་བྱེད།

གང་ཕྱོགས། ཟླ་བ་ཡར་ངོ་། 满品（藻）。上弦，上半月。

གང་བ། སྣོད་དུ་གང་བ་ཡོད་ཀྱ་བུ། 满，如器皿已满。【增】1.充满，使其丰满，填满，堆起。2.圆满，完成。〔达〕

གང་བ་ཅན། ནང་ཁྲོལ་རྒྱུ་མ་ལྟར་ཅང་། 1.满者。2.脏腑肠子。

གང་བ་བཟང་པོ། རྣམ་ཐོས་བུ་ཞིག 满贤（天神名），毗沙门（天神名）之一子。
【增】龙魔名。〔达〕

གང་བུ། སྲན་མའི་གང་བུ་ཀྱ་བུ་གས་ཞེས་སྣང་། 荚，如豆荚，亦作 གས།【增】1.嫩秧。2.花苞丛。〔达〕 1.豆角。2.咕嘟。〔四〕

གང་བུ་ཅན། I.རྟག་དཔལ་མདའ་ཤུབས་ལྟར་ཅང་། 1.有荚，有苞。2.箭筒，箭囊。
II.འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་ཤིང་(དང་)། 果树。

གང་བུ་ཅན་གྱི་འབྲུ། སྲན་མ་ཀྱ་བུ། 有荚之谷，如豆。【增】麦，芝麻等有壳谷类。〔达〕（达作 འབྲུ་གང་བུ་ཅན་）

གང་བྱས་པ། ལས་ཀ་གང་བསྒྲུབས་པ། 无論作过何事。

གང་བྱུང་བྱུང་། གང་རུང་རུང་། 随便，随所想。

གང་བྱེད། རླུང་(དང་)། 能满（藻）。风。
【增】凡是他所作的，已作，正作。〔达〕

གང་མོས། སེམས་ཀྱི་མོས་པ་གང་ཡོད་པ། 随心中所愿，随心所喜。
【增】1.形形色色，各式各样。2.= གང་འདོད། 所希望的任何事物。〔达〕

གང་ཞིག གང་ཡིན་པ་ཞིག 什么? 是什么? 是哪个?

གང་ཟག སེམས་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་གཉིས་དང་མི་ཡང་ཟེར། 补特伽罗（佛）。1.一切有心思的。2.佛及众生。3.人。
【增】 ཞལ་ཟག 一种长直的菸管。〔达〕

གང་གཟབ་གཟབ། གང་རྩོལ་བས་བསྒྲིམས་པ། 謹慎，勤奋，尽量努力。

གང་གཟབས་པ། （注同上）

གང་ཡང་། གང་ཡིན་ཡང་། 无論是什么。

གང་རིགས། གང་འོས་པའམ་འགྲིག་པ། 随理，如理。

གང་རུང་། གང་ཡིན་རུང་། 无論是誰。

གང་ལགས། གང་ཡིན་ལགས། 是誰? 是什么?

གངས། ཁ་བ། 雪。
【增】1.冰河。2.眼的巩膜。〔达〕

གངས་སྐྱེས་མ། དབང་ཕྱུག་བཙུན་མོ་ཨུ་མཱ་གངས་རིའི་བུ་མོའང་ཟེར། 雪生女（藻）。大自在天妃，鄔摩。（同）གངས་ལྡན་བུ་མོ།

གངས་རྒྱལ། སེང་གེ་ལ་འང་། 1.雪山王。2.狮子。

གངས་ཅན། ཁ་བ་ཅན་ཏེ་བོད་ཡུལ། 西藏地区。【增】多雪的，戴雪的，充满冰河的。〔达〕(同) གངས་རིའི་ལྗོངས།

གངས་འཐུལ་བ། གངས་བབ་བཞིན་པ། 正下雪，大雪紛紛。

གངས་ལྡན། བོད་ཡུལ་ལ་འང་། 1.具雪，有雪。2.西藏地区。

གངས་ལྡན་བུ་མོ། དབང་ཕྱུག་བཙུན་མོ་ཨུ་མཱཿ གངས་རིའི་བུ་མོའང་ཟེར། 雪山女(藻)。大自在天妃，鄔摩。(同) གངས་སྐྱེས་མ།

གངས་ལྡན་མ། (注同上)

གངས་སྦལ། གངས་ཀྱི་སྦལ་བ། 雪中之蝦蟆。【增】又称 དཀྱིལ་འཁོར། 雪石龙子，雪蜥蜴。〔达〕

གངས་སྦལ་མཛའ་མོ། ཆུ་སྐྱར། 雪蛙友(藻)。水鴨，鷗。

གངས་ཟུར་བ། གངས་བབ་བཞིན་པ། 正下雪，大雪紛紛。

གངས་རིའི་ཁྲོད་པ། བོད་ཡུལ་ལ་འང་། 雪山聚，雪山丛(藻)。西藏地区。

གངས་རིའི་ལྗོངས། ཁ་བ་ཅན་ཏེ་བོད་ཡུལ། 雪山域(藻)。西藏地区。(同) གངས་ཅན།

གངས་རིའི་བདག་པོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 雪山主(藻)。大自在(天神名)。

གངས་རིའི་བུ། ཏི་སེ་ལ་འང་། 1.雪山子。2.底斯山。

གངས་རིའི་དབང་པོ། ཁ་བའི་ལྷུན་པོ། 雪山王(藻)。雪成須弥。

གངས་རིའི་རྭ་བས་བསྐོར་བ། བོད་ཡུལ་ལ་འང་། 1.雪山环繞。2.西藏区域。

གད་ཀ། ཆུའི་འགྲམ་གྱི་གཡང་ས་གྲོག་མོའམ་ཆུ་ཁ་གས་པའི་ཆ་ནས་སོ།། 断岸，河边之悬崖，水边断裂处。(同) གད་པ།

གད་དགོད། གད་མོ་དགོད་པར་བྱ། 发笑，可笑。

གད་རྒྱངས། བཞད་གད་ཆེན་པོ། 大笑。

གད་རྒྱངས་ཅན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་འང་། 1.大笑者。2.大自在(天神名)。

གད་སྙིགས། ཕྱི་དོར་བྱས་པའི་གད་སྙིགས། 尘垢。【增】殘弃物，垃圾。〔达〕

གད་དར། ཕྱི་དོར་བདར་བ། 扫除。

གད་པ། I.ཕྱི་དོར་བྱེད་པ་པོ་ལ་འང་། 扫除者，清道夫。

II. ཆུའི་འགྲམ་གྱི་གཡང་ས་གྲོག་མོའམ་ཆུ་ཁ་གས་པའི་ཆ་ནས་སོ།། 断岸，河边之險坎，水边断裂处。【增】河旁的悬崖絕壁，寬广的岩石裂縫。〔达〕河坎。〔四〕(同) གད་ཀ།

གད་བྱེད་པ། ཕྱི་དོར་བྱེད་པ་པོ་ལ་འང་། 1.扫除。2.作扫除者，清道夫。(同) གད་པ།

གད་མོ། བཞད་གད། 笑，嬉笑。

གད་མོ་བགད་པ། བཞད་པ། 笑。

གད་མོ་བྲོ་བ། གད་མོ་ལངས་པའམ་ཡོང་བ། 可笑，发笑。(同) གད་མོ་ཤོར་བ།

གད་མོའི་དབྱངས་ལྡན། སྲིན་བྱ་ལ་འང་། 1.具有笑音。2.梟鳥。

གད་མོ་ཤོར་བ། གད་མོ་ལངས་པའམ་ཡོང་བ།

失笑，发笑。（同） གད་མོ་ཤོར་བ།

གན་ཀྱལ། ཡར་བསྟན་ཏེ་ཉལ་བ། 仰卧。（同）གན་རྐྱལ།

གན་རྐྱལ། （注同上）

གན་རྐྱལ་ཉལ། བུ་ཆུང་ཆུང་ལའང་། 1.仰卧。2.小孩。

གན་རྒྱ། ཡིད་ཆེས་པའི་རྒྱ་དམ་ཐེལ་རྩེ་ཡོད་པའི་ཡི་གེ་ལྟ་བུ། 合同，契約，盖有印信之文件。【增】訂婚书。〔高〕 等于འགན་རྒྱ། 俗語 གས་རྒྱ། 〔达〕（同）གན་འཛིན།

གན་རྒྱལ་བུ། བདུན་པ་ཞེས་པའི་སྐར་མ་ཞིག 北极星。

གན་དར། ཁ་བཏགས། 祇帛，哈达。

གན་དིའི་ཐེའུ། གསོ་སྦྱོང་འདུས་པར་རྡུང་བྱེད་ཤིང་། 犍椎(佛)，召集长净时作敲打的椎。（同）གན་གཡོག

གན་དུ། གམ་དུའམ་འཁྲིས་སུ། 附近，跟前。

གན་དི། གཎྜིའི་ཟུར་ཆག་སྟེ། 梵語 གཎྜི་（犍椎）之变音。

གན་ཛིར། 〔梵〕 གཉྫི་རའི་ཟུར་ཆག་རྩེ་ཏོག་གི་མིང་ངམ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཏོག 梵語 གཉྫི་ར་之变音，頂，宫殿脊上之頂。

གན་མཛོད་སྒོ། བང་མཛོད་ར་བ། 仓庫院落。【增】內庫房。〔高〕

གན་འཛིན། ཡིད་ཆེས་པའི་རྒྱ་དམ་ཐེལ་རྩེ་ཡོད་པའི་ཡི་གེ་ལྟ་བུ། 合同，契約，盖有印信之文件。【增】凭执，执照。〔高〕（同）གན་རྒྱ།

གན་གཡོག གསོ་སྦྱོང་འདུས་པར་རྡུང་བྱེད་ཤིང་། 犍椎（佛），召集长净时作敲打的椎。

【增】或作 གཎྜི་ཐེའུ། 击敲（犍椎）的棒或錘。〔达〕（同） གན་དིའི་ཐེའུ།

གན་ཛྷོ་ལ། གཛྷོ་ལ་འམ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་དྲི་འཛིན་ཁང་ངམ་ལྷ་ཁང་། 即 གཛྷོ་ལ། 經堂，香房，神殿。

གབ་ཁུང་། སྐབ་ཁུང་ངམ་རྐང་པའི་སྐྱིད་ཁུང་། 即 སྐབ་ཁུང་། 腿窩，腿弯屈处的窩。

གབ་རྒྱ། བཀའ་རྒྱ་མའམ་གསང་བ་ལྟ་བུ། 1.秘密教令。2.秘密。

གབ་པ། ཁེབས་པའམ་གཡོགས་པ་ལའང་། 遮盖，复蔽。（又） ཡིབ་པའམ་འོག་ཏུ་གབ་པ་ལྟ་བུ། 隐藏，盖在下面。

གབ་རྩེ། སྒོད་ཅིག་སྒེ་ཟ་མ་ཏོག་དང་གཞུའི་མིང་དུའང་གསུངས། 箱，柜，盒。【增】＝གབ་ཚེ། 占卜用的图表。〔达〕（同） གབ་ཚེ།

གབ་རྩེ་དགྲམ། （原注缺） 箧腮，箱子帮子。

གབ་ཚིག གསང་བའི་ཚིག་ལྟ་བུ། 隐語，奥秘的話。【增】1.在方术中使敌人失去知觉（但不害死）的神秘語言。2.在戏剧中为逗笑用的十六种神秘的諷刺語。〔达〕

གབ་ཚེ། སྒོད་ཅིག་སྒེ་ཟ་མ་ཏོག་དང་གཞུའི་མིང་དུའང་གསུངས། 箱，柜。盒。（同） གབ་རྩེ།

གབ་འཚོལ་བ། གསང་དུ་འཚོལ་བ། 暗中寻找。

གམ་དུ། གན་དུའམ་ཉེ་འདབས་སུ། 1.跟前。2.附近。

གམ་ནས། འཁྲིས་ནས། 从跟前。

གཝུ། གའུ་ཁ་སྦྲར་མགུལ་རྒྱན། 盒，如頸飾品，佛盒。

【增】悬挂于頸上装护身符的盒子。〔达〕

གར། གླུ་གར་གཞད་ལྟ་བུ་དང་ག་རུ། 1.舞，如歌舞。2.＝ག་རུ། 何处。

【增】1.或作 གར་བྲོ། 戏剧舞，演剧姿势。2.扎營，營盘。3.＝གང་དུ། 〔达〕

གར་མཁན་ཆེ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.大舞蹈者。2.大自在（天神名）。

གར་མཁན་མཆོག རྣམ་ཐོས་བུ། 优胜舞者（藻）。多聞子（天神名）。

གར་མཁན་མ། I. ལྡོང་རོས་ལའང་། 1.舞女。2.雄黄。

II. རོལ་རྩེད་མ། 游艺女子。

【增】＝གར་མ། 十三音調之一。〔达〕

གར་གྱི་རྒྱན། བ་བླའི་མིང་། 舞飾(藻)。雌黄。

གར་འགྲོས། གོམ་ཆེན་པོའི་འགྲོས། 舞步，大步走。

གར་ཆང་། ཆང་གར་པོ། 濃酒。

གར་ཆེན། ཚོགས་བདག་གི་མིང་། 大舞（藻）。毗那夜迦（天神名）。

གར་འཆམས། བྲོ་གར་འཆམས་པའམ་ཁྲབ་པ་ལྟ་བུ། 跳舞。【增】西藏喇嘛的狂舞，紅教最重視，此舞分为兩种：1.一种驅鬼仪式中的跳舞。2.喇嘛献供时的跳舞。〔达〕

གར་གཏོད་གཏོད། གང་ལའམ་ག་རུ་གཏད་ཉེ་བའི་དོན། 随所遇見，随所接近。

（同） གར་ཐོད་ཐོད།

གར་ཐལ། ག་རུ་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ། 到什么地方去?

གར་ཐོད་ཐོད། གང་ལའམ་ག་རུ་གཏད་ཉེ་བའི་དོན། 随所遇見，随所接近。

（同） གར་གཏོད་གཏོད།

གར་པོ། སླ་པོ་མ་ཡིན་པ། 稠，濃，不稀薄。

【增】1.俗語中将དཀར་པོ་說成 གར་པོ། 2.也作 གར་མོ། 厚，密，凝結，非流动体。〔达〕 强健，有效力，热誠。〔高〕

གར་ཕྱུག གར་མཁན་ཟློས་གར་མཁན་ནམ་བྲོ་བ་དང་རྨ་བྱ་ལའང་། 1.戏剧演員。2.舞蹈者。3.孔雀。

གར་པ། （注同上）

གར་པས་བསྐོར་བ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.舞者环繞。2.大自在（天神名）。【增】受舞女或演剧者的包圍。〔达〕（达无པ་字）

གར་བབ་དུ། ག་རུ་བབ་པ་དེར། 任随降落在何处。

གར་བུ། སྣོད་སྤྱད་ཅིག་གི་མིང་། 器皿之一。

གར་བྱེད། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.舞者。2.大自在（天神名）。

གར་མ། རོལ་རྩེད་མ། 舞女，游艺女子。

གར་ཡང་། ག་རུ་ཡང་། 任何处。

གར་ལ་དགའ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.喜爱跳舞，溺爱舞。2.大自在（天神名）。

གར་ལོག ཏུ་རུ་ཥྐའི་མིང་དུ་བསྒྱུར། 梵語 ཏུ་རུ་ཥྐ་ 之譯名。【增】西藏东北部山野中捕生物为食的部落。〔达〕

གར་ཤ། མཐེ་བོང་བར་མཚམས། 拇指中間。【增】拇指的肌肉。〔达〕 豁口。〔本〕

གར་སླ། ཐུག་པ་བསྐ་བའམ་གར་སླ་ལྟ་བུ། 稠稀，如粥稠稀。

གལ། རྒྱའམ་རྙི་ལྟ་བུ། 关閘，如网罗，陷阱。

【增】1.＝ཉེན། 压迫。2.重要。3.强制，拘束。〔达〕（同）གལ་པོར།

གལ་གྱིས། འབད་རྩོལ་གྱིས་དང་ནན་གྱིས། 1.力使。2.强制，强迫。

གལ་འགག （原注缺） 重要关鍵。

【增】＝གནད་འགག 〔达〕

གལ་ཆེ་བ། དོན་ཆེ་བའམ་དགོས་པ་ཆེ་བ། 1.有重大意义。2.用处大。【增】很重要。〔达〕

གལ་ཏེ། དགོས་པ་ཡོད་ཚེ་ལྟ་བུ། 倘若，假設。

གལ་མདོ། བསྡུས་པའི་དོན་ལྟ་བུ། 摄要，集要，如总义。【增】1.＝གལ་འགག 或གནད་འགག 主要。2.病名。〔达〕

གལ་བསྡོམས། དོན་རྣམས་བསྡོམས་པ་ལྟ་བུ། 总結，如总結众多义理。

གལ་པོ་ཆེ། དོན་ཆེན་པོ། 极重要，意义重大。

གལ་པོར། རྒྱའམ་རྙི་ལྟ་བུ། 关閘，如网罗，陷阱。（同）གལ།

གལ་གཟུགས་པ། རྙི་བཙུགས་པ་ལྟ་བུ། 設关閘，如下网。

གལ་བཟུང་བ། དམ་བཅའ་བའམ་ཁས་བླངས་པ། 允許，承認，主張。【增】＝སུན་འབྱིན། 駁斥，拒絕，廢弃。〔达〕（达无པ字）

གལ་ལ་ཐུག མཁོ་བའི་དོན་ལ་ཐུག 遇必要时，到需要时。

གལ་སྲིད། དགོས་པ་ཡོད་ཚེ་ལྟ་བུ། 假如，倘若。

གས་པ། སེར་ཁ་གས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 裂，如已裂縫。【增】参看 འགས་པ། 〔达〕 爆炸，溢出。〔高〕

གི། འབྲེལ་སྒྲའམ་དྲུག་སྒྲ་ཟེར་ཏེ་བདག་གི་སྡིག་པ་ཁོང་གི་ཡོན་ཏན་ལྟ་བུ། 的，之(連属声或名第六声，用在 ག་ད་ 二后音之后，如བདག་གི་སྡིག་པ། 我的罪过；ཁོང་གི་ཡོན་ཏན། 他的德行。【增】表示序数 33 的字。〔达〕

གི་གུ ཡི་གེ་གི་གུ་ཟེར་གུ་གུའང་ཟེར་འདི་གུག་པའི་དབྱིབས་ཅན། 母音符号名。又称གུ་གུ། 形状弯曲。

གི་གུ་ཤ། རྩི་བྱུག་པའི་སྣོད་ལྟ་བུ་གུ་གུ་ཤ་ཡང་ཟེར། 洋瓷，搪瓷，如涂釉之器皿，也叫 གུ་གུ་ཤ། 【增】＝གི་གུ་ཤེལ། 眼珠有白点，有白星眼的馬。〔达〕 珐琅。〔四〕

གི་གུ་ཤེལ། （注同上）

གི་ཝང་། བ་གླང་གི་ཕྱང་ངམ་གླང་ཆེན་གི་ཕྱང་ལྟ་བུ། 黄，如牛之黄或象之黄。（同）གི་དྭང་།

གི་ཐིཾ། （注同上）【增】1.一种黄顏料。2.一种杀腸虫葯。〔达〕 （同）གི་དྭང་།

གི་ལིང་པ། རྒྱ་ལིང་རྟ་མཆོག 良馬，駿馬。

གི་དྭང་། བ་གླང་གི་ཕྱང་ངམ་གླང་ཆེན་གི་ཕྱང་ལྟ་བུ། 黄，如牛之黄或象之黄。

（同）གི་ཝང་། གི་ཐིཾ།

གིང་། ཀིངྐ་རའི་ཟུར་ཆག་ཡོ་ཞི། 梵語 ཀིངྐ་ར 之变音（使者）。【增】 可能是小鼓，或指跳舞时伴奏的打鼓。〔达〕

གིང་པོ། གཡོག་པོ། 仆人。

གིང་མོ། གཡོག་མོ། 婢女。

གིན། 〔汉〕 ཙོག་ཏུ་རི་མོ་དེར་སྟོས། 艮卦。(图缺)

གིས། བྱེད་སྒྲ་ཟེར་ཏེ་བདག་གིས་ཡི་གེ་བྲིས་པ་ལ་ཁོང་གིས་གནད་མ་ནོར། 具声（名詞的第三轉声，用在 ག་ད་ 两后音之后，如 བདག་གིས་

ཡི་གེ་བྲིས་པ། 我写字； ཁོང་གིས་གད་མོ་ཤོར། 他发笑。

ཀུ། གྱུར་ཅིག་ཀུ་ལྟ་བུ། 祝愿詞,如說:"維愿"。【增】1.符号数目六十三等于 ཀུ། 2.縮小的記号，如 ཁྱི་ཀུ། 小狗。3.展开,寬闊。〔达〕

ཀུ་ཀུལ། 〔梵〕 ཀུ་གྷུ་ལུའི་ཟུར་ཆག་སྤོས་རྫས་ཤིག 系 ཀུ་གྷུ་ལུ་ (求求罗)之变音，一种香料（黑香）。【增】或作 ཀུག་ཀུལ། 安息香，有黑白二种,在医药中用。〔达〕

ཀུ་ཀུ་ཤ། གེ་ཀུ་ཤའང་ཟེར། 搪瓷。亦作 གེ་ཀུ་ཤ། 【增】涂珐瑯的杯盘等。〔达〕

ཀུ་གེ། ཤིང་ཞིག 一种树。【增】1.西藏西部的一州。2.色拉寺的学派。〔达〕

ཀུ་དོག་པ། འཕྲང་སའམ་གཡང་ས་དང་སེམས་ཀུ་དོག་པ་ལའང་། 1.地方狭，險。2.心量窄狭。

ཀུ་ཡ། གཅིན་སྙིགས་སྤྲིན་ལྟར་ཆགས་པ། 淋，浊，小便秽結如云。

ཀུ་ཡུ། （原注缺） 1.檳榔。2.水銀。

ཀུ་ཡངས་པ། ས་ཆ་ཀུ་ཡངས་པའམ་དལ་ལའང་། 1.地方寬闊。2.安閒,安适。
【增】= དོགས་པོ་མེད་པ། 有度量的，有余地的。〔达〕（པ་字达作པོ་）

ཀུ་རུ། 〔梵〕 བླ་མ་དང་ལྗི་བོ་ཞེས་བསྒྱུར་བའོ། ། 1.师长，尊重（古譯）。2.沉重。

ཀུ་ཤིང་། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 大自在（天神名）。【增】1.金矿中淘出的純金。2.也拼作 ཀུ་ཤྲིང་། 用金子刺綉的布或綢緞。〔达〕

ཀུ་ཤིང་དར། གོས་ཆེན་ཞིག 綾，絲織品之一种。【增】紬。〔四〕

ཀུག་ཀྱེད། མར་ཀུག་པ་དང་ཡར་ཀྱེད་པ་གཉིས། 低昂，屈直。

ཀུག་པ། ཐུར་དུ་ཀུག་པའམ་དུད་པ། 1.向下屈。2.下垂。【增】1.= དུད་པ། 屈身，鞠躬。2.輕輕地摩擦或抓搔，触之使痒。〔达〕

ཀུག་པོ། སྟོད་ཀུག་པོ་ལྟ་བུ། 屈，如上身弯曲。

ཀུང་འགྲིགས། ལས་ཀ་ཀུང་འགྲིགས་པ་རེད། 事情合适。

ཀུང་བསྒྲིགས། བྱེད་པ་པོས་ཀུང་བསྒྲིགས་པ་ཡིན། 編排。

ཀུང་ཐུན། དཀུང་ཐུན་ཏེ་ནམ་ཕྱེད་ཐུན། 即 དཀུང་ཐུན། 午夜，半夜。

ཀུང་ལྤགས། གཅན་གཟན་ཀུང་གི་པགས་པ། 豹皮。

ཀུང་བློན། ནང་བློན་ལའང་ཀུང་ཞེས་རྒྱ་ནག་གོ་ས། 公爵。

ཀུང་མོ། སོར་མོ་དཀྱིལ་མཛུབ། 中指。

ཀུང་ཚིགས། དཀུང་ཚིགས་ཏེ་ཉིན་དཀུང་གསོལ་ཚིགས། 即 དཀུང་ཚིགས། 午餐，中飯。

ཀུང་མཛུབ། དཀྱིལ་མཛུབ། 中指。

ཀུང་ཟ། སེང་གེ། 食豹（藻）。獅子。

ཀུད་ཀུད་དུ། ཐོགས་ཐོགས་དཀར་རམ་སོ་ སོར། 1.分别，个别。2.各各。

ཀུད་དུ། （注同上）【增】=ཐོགས་སུའམ་སྒེར་དུ། 单另，以外。〔达〕

ཀུད་པ། ཉམས་རྒུད་པའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 ཉམས་རྒུད་པ། 衰損，傾頹，衰敗。

གུན། ཚོང་ཁེ་གུན་ནས་གྱོང་ལྟ་བུ། 亏，耗損，如經商亏損。

གུམ་པ། ཤི་བ་སྟེ་ཁམས་ཟིན་པ། 即 ཤི་བ། 死亡，已死。

གུར། རས་གུར་རས་སྣམ་གུར་ལྟ་བུ། 帳幕，帳篷。【增】茅屋。〔达〕（同） གུར་ཁང་།

གུར་ཀུམ། 〔梵〕ཀུངྐུམ་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག་དྲི་བཟང་། 梵語 ཀུངྐུམ་ 之异体，藏紅花。【增】= གུར་གུམ། 金盏草花或相似的黄花。〔达〕

གུར་ཁང་། རས་གུར་རས་སྣམ་གུར་ལྟ་བུ། 帳幕，帳篷。【增】理想的天幕或神院，位于天空，虹为天盖，光为圍墻，金剛石为柱，彩云鋪地，群神来此观覽世間的宗教游艺或敬神的行事。〔达〕（同）གུར།

གུར་གུར། གུག་པའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 གུག་པ། 弯曲。【增】打茶用的小攪乳器。〔达〕

གུར་བུ། དབྱིབས་གུར་བུའམ་གྲུ་བཞིའང་ཟེར། 方形，亦名 གྲུ་བཞི།

གུས་པ། ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་གུས་པའམ་དད་པ། 恭敬，如尊敬有德之人。【增】謙恭，虔誠。〔达〕

གུས་སྦྱོར། བསམས་སྦྱོར། 殷重加行(佛)，意乐加行(佛)。

གེ་སར། ཀེ་ས་ར་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག་བོད་དུ་བསྒྱུར་ན་ཟེ་བ་དང་ལྟེ་བ་ཞེས་པ་དང་། སྐྲ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་མེ་ཏོག་གི་སྐྲ་དང་འདབ་མའི་དབུས་ཀྱི་ཏོག··· པའམ་སྙེ་མ། 梵語 ཀེ་ས་ར་之变音，譯为須及臍。因为象头发所以称为花发，又指花瓣中央之子苞。【增】1.紅花。2.花冠(圍着雌雄蕊)。3.結果实的器官。4.傳說中的中国古代国王，以战功升为战神。〔达〕

གེ་སར་ཅན། མེ་ཏོག་པདྨ། 有須，有蕊(蘂)。蓮花。【增】蓮花雄蕊的花絲。〔达〕

གེ་སར་སྤྱོད། རྐང་དྲུག་བུང་བ། 蕊行(蘂)。蜂。

གེ་སར་འཛིན། འགལ་བ་ཡལ་ག་དང་བུང་བ་ལའང་། 持蕊（蘂）。1.枝干。2.蜂。

གེགས་བྱེད། བར་དུ་བྱེད་པ་པོ། 中間阻碍者。

གེགས་མེད། བར་ཆད་མེད་པ། 无障碍。

གེར་མ། （未詳）

གེལ་བ། ཤིང་གི་ཡལ་འདབ་ཕྲ་མོ་ལྷུག་མ། 枝干，树之枝叶細条。【增】螺螄形頂的树干。〔达〕（བ་达作པ་）

གོ་ཀརྞ། 〔梵〕རི་དྭགས་བ་ལང་རྣ་བ། 牛耳兽。

གོ་སྐབས། གོ་བའམ་ཕྱེ་བ་དང་། རྒྱུ་མཚན་སྐབས་དང་མཚམས་སམ་སྐལ་མཚམས། 1.开辟。2.理由。3.时間。4.界限。【增】1.中間的时間。2.閒暇。3.机会。4.当时，于其时。〔达〕

གོ་ཁྲབ། ལུས་སྐྱོབ་ལྕགས་གོས་ལྟ་བུ། 甲胄，如护身鉄衣。（同） གོ་ཙ། གོ་ཆ།

གོ་བགོས་པ། གོ་ཆ་གྱོན་ཟིན་པ། 已披甲胄。【增】=གོ་གྱོན་པ། 〔达〕

གོ་ཙ། ལུས་སྐྱོབ་ལྕགས་གོས་ལྟ་བུ། 甲胄，如护身鉄衣。（同）གོ་ཁྲབ། གོ་ཆ།

གོ་ཅོག ཐམས་ཅད། 凡是，一切。

གོ་བཅད་པ། རྩིས་སུ་བཞག་པ། 决断，重視。

གོ་ཆ། ལུས་སྐྱོབ་ལྕགས་གོས་ལྟ་བུ། 鎧甲，如护身鉄衣。【增】1.器械。2.工具。〔达〕（同） གོ་ཁྲབ། གོ་ཙ།

གོ་ཆ་གྲོལ། མེ་ཏོག་ཁ་ཕྱེ་བ་ལའང་། 1.解甲。2.花开。

གོ་ཆ་ཅན། ཉའི་མིང་ལའང་། 1.有甲胄。2.魚。

གོ་ཆ་ཆེ་བ། ཡོད་ཅན་ཆེ་བ། 能干，胆大。

【增】能忍。〔本〕

གོ་ཆོད་པ། དོན་གྲུབ་པའམ་ཐུབ་པ། 1.有效，成功。2.能行。【增】=ཕན་ཐོགས་པོ། 有益,有用。〔达〕（པ་达作 པོ་）

གོ་སྙོད། ཟྭ་ཞིག 茴香。【增】茴香子。〔达〕

གཽ་ཏ་མ། 〔梵〕 གཽ་ཏ་མའི་ཟུར་ཆག་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་མཚན་གཽ་ཏ་མའི་རིགས་ལས་བྱུང་བས་སོ། །即 གཽ་ཏ་མ་（乔答摩）之变音，釋迦牟尼名号，从乔答摩种出生故。

གོ་ཏམ། （注同上）瞿曇。

གོ་ཐལ། བྱ་གོ་བོའི་སྐྱག་པ་དང་མེའི་ཐལ་བ་ལའང་། 1.雕鳥之粪。2.火灰。

གོ་ཐོས། མཉན་པའམ་གོ་བར་ཐོས་པ། 听聞。

གོ་མཐུན། སྣ་ཚོགས་དང་མགྲོན་པོ་ལའང་། 1.杂，种种。2.旅客。

གོ་དྷ། 〔梵〕 གངས་སྦལ། 雪蛙。

གོ་དོན། གོ་བའི་དོན། 所了解之意义。

གོ་བདེ་བར། བདེ་བླག་ཏུ། 易解，容易。

གོ་འདུན། སྤྱིར་ན་ཐམས་ཅད་ཟེར་བ་དང་ངེས་མེད་མང་པོ་འདུས་པའི་མིང་དང་སྣ་ཚོགས་དང་གང་''མོས་ལྟར་གྱི་མིང་དང་ཚོགས་མིང་འདུས་པའི་མིང་''དང་འདག་རྫས་ཀྱི་མིང་དང་གླ་རྩི་དང་ཀུ་ཤ་དང་''སྤོས་སོགས་བཏགས་པའི་ཕྱེ་མ་དང་མི་མཐུན་པ''''མཐུན་པར་གནས་པའི་དོན་ལའང་། 1.一切。2.集多种不定。3.种种。4.随欲解。5.和合名。6.洗澡料。7.麝、茅、香等合成之粉末。8.不和者共处义。

གོ་ལྡོག འགྱུར་ལོག་ཏུ་འཇུག་པ། 颠倒，使颠倒，令其颠倒。（同）གོ་ཟློག

གོ་བསྡུར་བ། （原注缺）比較。

གོ་གནས། （原注缺）地位，職位，等級。

【增】= གོ་ས་ 或 གོ་འཕང་། 〔达〕

གོ་ཕུད་པ། གོ་ཆ་ཕུད་པ། 脱卸甲胄。

གོ་འཕང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལྟ་བུ། 地位，品級，如：佛位，佛道。

གོ་བ། དོན་གོ་བའམ་ཤེས་པ། 了解，領悟。

གོ་བ་ཅན། མཁས་པ་ལའང་། 1.了解者。2.智者。

གོ་བ་ལྷངས་པ། རིག་པ་རྣོ་བའི་དོན་ལའང་། 了解，智慧，敏銳。

གོ་བབ། I. གོ་སའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པའི་བབ། 与地位相合，适当。
II. ཚོད་སྟབས་རྐྱང་གང་འོས་པ། 合宜，随其程度所宜。（同）གོ་འབབ།

གོ་བིན་ད། 〔梵〕 ཁྱབ་འཇུག 瞿宾陀，遍入（天神名）。

གོ་བོ། བྱ་གོ་བོ་རུས་པ་ཟ་བྱེད། 食骨之鹰。

【增】狗头雕。〔四〕

གོ་བྱ། གོ་བར་བྱ་བའམ་ཤེས་པར་བྱ། 1.所了解。2.所知。

གོ་བྱེད། འཁར་གསིལ་དང་ཤེས་པར་བྱེད། 1.錫杖。2.能知道。

【增】空气的特性。〔达〕 发。〔四〕

གོ་འབབ། ཚོད་སྟབས་རྐྱང་གང་འོས་པ། 合宜，适当，随其程度所宜。（同）གོ་བབ།

གོ་འབྱེད། ནམ་མཁའ་སྟེ་གཟུགས་གཞན་གོ་བར'''

འབྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་གོ་སྐབས་འབྱེད་པོ། 开辟者（藻）。天空，为其他色法开辟道路，故为开辟者。

གོ་འབྱེད་ཅན། མཁའ་ལམ། 开辟者（藻）。天空。

གོ་འབྱེད་ལམ། （注同上）开辟路（藻）。

གོ་མ་ཆོད། ཕན་པ་མ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ། 无效，无益处。

གོ་མི། 〔梵〕 བཙུན་པའམ་དགེ་བསྙེན་ཞིག་སྟེ་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་ཡོད་གསུངས། 大德或居士，說是大众部（佛教的派别名）中有。

གོ་ཙན་ཐང་ཆུ། ཙན་དན་དཀར་པོའི་ཚིའམ་རྩི། 牛头檀汁，白檀香胶油。

གོ་ཚ། ཤིང་ཤུན་ཞིག 一种树皮。

གོ་མཚོན། མེ་མདའ་སོགས་མཚོན་ཆ། 兵器，枪炮等武器。（同）གོ་ལག

གོ་ཡུ། གཏེར། 库藏。

གོ་ཟློག འགྱུར་ལོག་ཏུ་འཇུག་པ། 颠倒，使其颠倒，令其颠倒。【增】＝གོ་ལོག 誤解，誤会。〔达〕（达作 གོ་བཟློག）（同）གོ་ལྡོག

གོ་ར། རིལ་པོ་ཟླུམ་པོ་དང་ར་བའམ་བཙོན་ར……（དང་）། 1.圆球。2.围院。3.监狱。

གོ་རིམ། གོ་སའི་རིམ་པ་ལྟ་བུ། 次序，次第，如地位之等級。

གོ་རེ། རྩེད་མོ་རྩེ་བ། 玩耍，游戏。

【增】＝རྫོགས་པ། 完成，圆满。〔达〕

（同）གོ་རེར་རྩེ་བ།

གོ་རེ་ལོང་། གཡོག་བྱེད། 作奴仆。

【增】1.＝མངག་གཞུག་པ། 使者。

2.＝རང་དབང་མེད་པ། 天然的，自生的，自己不能作主，不得已的。〔达〕

གོ་རེར་རྩེ་བ། རྩེད་མོ་རྩེ་བ། 玩耍，游戏。

（同）གོ་རེ།

གོ་ལ། 〔梵〕 རྒྱ་གར་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་གོ་རའམ་ཟླུམ་པོ་དང་རིལ་པོའམ་རིལ་རིལ་（དང་）། 1.院。2.圆。3.整个。4.球形。【增】1.一种树胶或系由汉地输入西藏的阿拉伯树胶。2.不发火的已燒過的灰。3.貝壳燒成的石灰。4.下喜馬拉雅地区或印度所輸入的檳榔。〔达〕

གོ་ལྦ། ལྡོང་རོས། 雄黄。

གོ་ལག མེ་མདའ་སོགས་མཚོན་ཆ། 兵器，枪炮等武器。（同）གོ་མཚོན།

གོ་ལུ། སུ་པ་རིའམ་སླན་གོ་ཡུ། 苏跋黎，檳榔。

གོ་ལེ། ག་ལེའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 ག་ལེ། 慢慢，緩。【增】＝ག་ལེ་ 或 དལ་པོ། 〔达〕

གོ་ལོག་པ། ལོག་པར་ཤེས་པ། 邪知，不正确的知識。【增】1.反轉的，反对的，退后。2.གོ་ས་ལོག་པ། 貶黜，地位升降。〔达〕（达无པ་字）

གོ་ཤོབ། མྱུར་བའི་དོན། 迅速。

གོ་ཤ། བྱ་གོ་བོའི་ཤ། 鵰鳥之肉。

གོ་ཤཱིརྵ། 〔梵〕 ཙན་དན་ས་མཆོག་གམ་བ་ལང་མགོ་ཞེས་པ་སྟེ་བ་ལང་མགོ་དབྱིབས་ཅན་གྱི་རི་མ་ལ……ཡར་སྐྱེས་པའི་ཙན་དན་དཀར་པོ་འོ། ། 牛头，胜地栴檀或名牛头栴檀，是在馬来亚如牛头形山上所生之白檀。

གོ་ས། （原注缺）地位，職位，等級。

【增】＝གོ་གནས། གོ་འཕང་། 〔达〕

གོ་ས་མཐོ་པོ། གོ་གནས་ཆེན་པོ། 地位高，職位显要。

གོ་དྲགས། ཧོ་མཐྲིགས་པོ། 坚厚，坚硬。

གཽ་ཏ་མ། 〔梵〕 གོ་ཏམ་དེར་ལྟོས། 乔答摩，参看 གོ་ཏམ་ 条。

གཽ་རི་མ། 〔梵〕 ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 郞摩天女(天神名)。

གོག་སྐད་འདོང་བ། གོག་པ་དང་སྐད་བྲ་ཙམ་འདོང་བ། 学爬行及初学說話。

གོག་པ། བུ་ཆུང་འཕག་འཕག་སྤོ་བས་འགྲོ་ལྟ་བུ། 爬，如小儿爬行。【增】 1.爬行，蠕行。2.破碎，剝落(墙上的涂物)。〔达〕 用旧了的，破的，如 གོས་གོག་པ། 破衣。〔法〕

གོག་པོ། རྙིང་པར་འཁོགས་པའི་གོག་པོའམ་མཁར་རྫོང་རྙིང་པ་ལྟ་བུ། 衰敗，如衰旧之廢墟，或旧碉堡。

【增】= ཞིག་རལ་བྱུང་བ། ཉམས་ཆག་བྱུང་བ། 敗坏的，用坏的。〔达〕

གོག་པོར་ལུས་པ། (注同上)

གོགས། (未詳)

གོང་གོང་། སྒོང་བ་རིལ་རིལ་དང་གོར་མ་ལའང་། 1.丸形。2.石子，圓块。(同) གོང་བུ།

གོང་ཀལ། སྔར་འདས་པའི་དོན། 过去，以前。

གོང་རྒྱན། རྒྱན་ཆ་ཚང་། 装飾品，庄严具。

གོང་ཆེན་པོ། རིན་ཆེན་པོ། 貴，貴重，价值大。

གོང་གཉའ། གཉའ་གོང་། 脖子，后脖頸。

གོང་འདྲས། གོང་གིས་གོ་ཆོད་པ་ལྟ་བུ། 照前，如前者有效。

གོང་དུ་བཀུར་བ། བླ་མར་བཀུར་བ། 恭敬，敬重，如恭敬上师。

གོང་ན་མེད། དེའི་གོང་ན་མེད། 无上。

གོང་ནས་གོང་དུ། བླ་ནས་བླ་རུ་འམ་ཡ་ནས་ཡར། 展轉上升，愈上愈高。

གོང་པོ། གོག་པོ་ལའང་། 1.团，块，堆。2.損坏。【增】=གོང་བུ། 1.集会，会合。2.盛傳，名声。3.圓球。〔达〕

གོང་བ། I.གོག་པར་འགྲོ་བ་ལའང་། 爬行。
II.ཆུ་པའི་གོང་བ་ལྟ་བུ། 領子，衣領。

གོང་བུ། སྒོང་བ་རིལ་རིལ་དང་གོར་མ་ལའང་། 1.球形。2.石子，圓块。【增】1.球形团，成堆，成块。2.微尘（原子）的聚結。〔达〕
(同) གོང་གོང་།

གོང་མ། སྐུ་གོང་མ་ལྟ་བུ། 前者，如前輩，前身。【增】在上的，在前的。〔达〕

གོང་མོ། སྤང་རི་ལ་གནས་པའི་བྱ་ཞིག 白松鸡，住在草山的一种鳥。【增】1.較上者，較高者。2.白松鸡或其他的禽鳥。〔达〕

གོང་སྨོས་ལྟར། གོང་དུ་སྨོས་པའམ་གསལ་བ་ལྟར། 如上所述，如前文所說。
(同) གོང་གསལ་ལྟར།

གོང་བཞིན། སྔར་བཞིན། 如上，如前。

གོང་འོག དབུ་གཞུག་གམ་སྔོན་འོག 1.首尾，前后。2.上下。

གོང་གཤམ། ཆུ་པའི་གོང་བ་དང་ཤམ། 上下，如长袍的領襟（領子与下摆）。

གོང་ས་ནས། གོང་མའི་ས་ནས། 从上头，由上級。

གོང་གསལ་ལྟར། གོང་དུ་སྨྲས་པའམ་གསལ་བ་

ལྟར། 如上所述，如前文所說。

(同) སོང་སློས་ལྟར།

སོད་ཀ། ཕྱིར་སོང་བའམ་འགྲོ་སོང་། 1.耗損，丧失。2.开支，用度。

སོད་ཁ། (注同上)

སོད་(ན)། བཞི་ནས་གཅིག་སོད་ན་གསུམ་མོ། །ཐྲི་བའི་དོན། 1.减，如四减一剩三。2.减少。

སོད་པ། (注同上)

སོད་མ། ལྷག་མའམ་གཟེགས་མ། 1.殘余，剩余。2.碎屑。【增】=འཇིགས་པ། 1.畏惧。2.丧失，衰損。〔达〕

སོན་པ། གོ་ཆ་སོན་པ་ལྟ་བུ། 披，如披甲。【增】1.穿衣，穿鞋等。2.外衣，衣服。〔达〕 戴。〔本〕

སོན་པ་ནང་ཚངས་ཅན། བགོ་བྱ་ནང་ཆ་ཅན། 棉衣，所穿衣有棉絮者。

སོན་རིང་། གྱོན་པའི་དུས། 穿时，穿着之时。

སོམ་འཁྱོར་བ། རྐང་པ་སའི་འཛུགས་མི་ཐུབ་པ། 步态歪斜，脚站不稳。

སོམ་འཁྱིལ་བ། སོམ་པས་ཕྱིན་པ། 步行。

སོམ་འགྲོས། ཞེམ་ཞེམ་སོམ་པས་འགྲོ་བའི་དོན། 搖摆而行，战动而行。【增】步行，步兵或游行队。〔达〕

སོམ་སྟབས། རྐང་པ་བགོམ་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཏེ་གཡས་བསྐུམས་གཡོན་བརྐྱངས་པ་ལྟ་བུ། 迈步的姿态，如右屈左伸。【增】行走或跳舞时任何特殊迈步的姿态。〔达〕

སོམ་པ། རྐང་པའི་སོམ་པས་བགོམས་པ་ལྟ་བུ། 步，步調。

སོམ་ལོན་པ། བྱེད་ལས་སླ་བའི་དོན། 熟練，作事容易。

སོམ་ལོབ་པ། ལེ་ལོ་བྱས་པའི་དོན། 躲懒，懈怠。

སོམ་གསུམ་གནོན། ཁྱབ་འཇུག 三步压(藻)。遍入(天神名)。

སོམ་གསུམ་པ། (注同上) 三步者(藻)。

སོམས་པ། ཆུང་དུ་ནས་འདྲིས་པའམ་གོམས་པ། 习惯，熟习。【增】熟練，熏习。〔达〕

སོར་སོར་པ། སྒོ་བར་གྱུར་པ་ལའང་། 1.圆块。2.坚硬。(同) སོར་པ།

སོར་འཇུག གོ་རུ་འཇུག 使了解。

སོར་བ། སྒོ་བར་གྱུར་པ་ལའང་། 1.圆块。2.坚硬。(同) སོར་སོར་པ།

སོར་བུ། གྲུ་སོར་བུ་ལའང་། 1.四角形。2.四方形坐垫。【增】聪明。〔达〕

སོར་མ། རྡོ་འི་གཟུགས་མའམ་གསེག་མ་རིལ་རིལ་ཟུར་མེད་པ། 圆石子，鹅卵石，无楞角之石子。【增】རྡོ་ལ་ཞེ་ས་བྱས་པ། "石"的敬詞。〔达〕(同) སོར་མ་རྡོ།

སོར་མ་བཀུམ། ཐེ་ཚོམ་མེད་པའོ།། 无疑。

སོར་མ་ཆག (注同上)

【增】=སོར་མ་བཀུམ་པ། ངེས་པ། 确实，确定。〔达〕 想是。〔四〕

སོར་མ་རྡོ། རྡོ་འི་གཟུགས་མའམ་གསེག་མ་རིལ་རིལ་ཟུར་མེད་པ། 圆石子，鹅卵石。

(同) སོར་མ།

སོར་མོ། སྣང་བའི་སེམས་དང་སྒོར་མོ་ལའང་། 1.膽心。2.銀圓。

【增】1.＝རྡོ། 石。2.暴躁脾气。〔达〕

གོར་རོ་རོ། འཁོར་རོ་རོ། 旋轉，迴旋。

གོལ་བ། མགོ་འཐོམས་འཁྲུམས་པ་ལའང་། 迷誤，头昏迷轉。
【增】འགོལ་བ་ 之完成式。1.分离，分开，离开。2.迷路，走入迷途。〔达〕

གོལ་མ། ཟས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཐུག་པ་ལྟ་བུ། 食品之一，如粥。

གོལ་ས། འགོལ་ས་སྟེ་ཤོག་ས། 歧途，歧誤处，僻靜处。【增】1.在兩条路分歧处認不清那条是正路。2.誤信，謬見，錯誤。〔达〕(达作འགོལ་ས་)

གོས། ན་བཟའི་གོས་ཆེན་ནམ་གོས། 1.緞子。2.衣服。

གོས་དཀར་ཅན། ཁྱིམ་པ་ལའང་། 1.白衣，着白衣人。2.在家人。

གོས་བསྐོན་པ། གོས་གོན་དུ་བཅུག་པ། 給他穿衣，令人穿衣。

གོས་ཁང་། རས་གུར་ལྟ་བུ། 帳篷之类。

གོས་ཁྱིམ། (注同上)【增】病人的衣服。〔达〕

གོས་སྐབ། གོས་ཆུ་བའི་སྐབ། 衣襟，长衣之下摆。

གོས་སྔོན་ཅན། གཟའ་སྤེན་པ་དང་སྟོབས་བཟང་ལའང་། 穿青衣者(藻)。1.土曜。2.妙力(风神名)。【增】1.天空，蒼穹。2.金剛手菩薩。〔达〕

གོས་ཅན། ཅན་དན་ལའང་། 1.有衣。2.栴檀。【增】1.一种草鞋。2.小台子。3.一片布。4.緞子，綾子。〔达〕

གོས་གཅིག་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 一衣女(藻)。郁摩天女(天神名)。

གོས་བཅགས་པ། གོས་བརྡུངས་པའམ་གོས་རྡུང་དུ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ། 打衣，捶衣。
(同) གོས་འཆག་དུ་འཇུག

གོས་ཆེན། ན་བཟའི་གོས་ཆེན་ནམ་གོས། 1.緞子。2.衣。

གོས་མཆོག གོས་ཆེན་ལའང་། 1.胜衣。2.綢緞。【增】上品綢緞。〔达〕

གོས་འཆག་དུ་འཇུག གོས་བརྡུངས་པའམ་གོས་རྡུང་དུ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ། 使人捶衣，叫人打衣。
(同) གོས་བཅགས་པ།

གོས་པ། ན་ཚ་གོས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 傳染，如疾病傳染。【增】1. བགོ་བ་ 的完成式，貼近，粘貼，擦。2.涂擦剂，涂敷药。〔达〕

གོས་ཕྲུགས་མང་། ཆ་ཆ་མང་པོ། 衣多双，多份。

གོས་བྱེད། (原注缺) 作衣。
【增】1.得到。2.受領，承認。3.履行，执行。4.光荣。〔达〕

གོས་མེད། གཅེར་བུ་ལའང་། 1.无衣。2.裸体。
【增】修行人断了世間系縛者(无染)。〔达〕

གོས་ཚགས་བྱེད། གོས་འཚོས་པ་པོ། 改造衣服者。

གོས་ཚོས་མ། ཚོས་ཡོད་པའི་གོས། 染色衣，有顏色的衣裳。

གོས་བཟང་། གོས་ཆེན་ལའང་། 1.妙衣。2.綢緞。

གོས་གཟོ་བ། ཚེམ་བུ་པ། 作衣者，裁縫。

གོས་བཟོ་བ། (注同上)

གོས་ཡུག་གཅིག གོས་ཆ་ཚང་གཅིག 一整匹緞子。【增】够作一个袍子的一块布或緞子。〔达〕(达无གཅིག་字)

གོས་ཤུབས། གོས་ཀྱི་སྣོད། 衣套，衣囊，盛衣之器。

གོས་གཤམ། སྨད་གོས་ལ་འདང་། 1.衣下身。2.下衣。

གོས་སེར་ཅན། ཁྱབ་འཇུག་དང་འུག་པ་ལ་འདང་། 着黄衣者(藻)。1.遍入（天神名)。2.鸺鹠。

གོས་བསྲུམ། གོས་ནང་དུ་བསྲུམ་པར་བྱ། 收藏在衣服里。

གོས་རྡུལ། གོས་རལ་བ། 破衣服。

ཀུ་ཀུ་འགྲོས། འབབ་ཆུ་ལ་འདང་། 曲折行走(藻)。河流。

ཀུ་ཀུ་ཅན། གཡོ་སྒྱུ་ཅན། 1.屈曲者。2.谄诳人。【增】狡猾，欺诈。〔达〕

ཀུ་ཀུ་བ། དྲང་པོ་མ་ཡིན་སེམས་ཀུ་ཀུ་བའམ་ཀྱག་ཀྱག་དང་སྦྲུལ་གྱི་མིང་ལ་འདང་། 1.心不正直。2.蛇。【增】=གཡོ་ཅན། 1.伪装。2.不正的手段。3.阴谋。4.诡计。〔达〕(达无བ་字)

ཀུ་ཀུའི་རི་མོ། གློག་རྒྱུ། 弯曲纹(藻)。阳燄。

ཀུ་ཀུར་འགྲོ་བ། སྦྲུལ། 曲行，蜿蜒而行(藻)。蛇。【增】1.蛙。2.烟。3.河流。〔达〕(达无 བ་ 字)

ཀུ་གཅིག བརྒྱད་ཅུ་ཀུ་གཅིག 八十一。

ཀུ་གཉིས། བརྒྱད་ཅུ་ཀུ་གཉིས། 八十二。

ཀུ་ཐོ། ན་རྒྱན་ནམ་རྒྱན་གྱི་ཐེ་སྦྲག 耳饰，耳环。

ཀུ་ཏོ། (注同上)【增】胸铠。〔达〕

ཀུ་ནམ་སྣང་བ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་འཕགས་པའི་གནས་གསུམ་པ་ལ་འདང་། 1.善现，善现天(佛)。2.第四静虑中，第三圣处(佛)。

ཀུ་ནམ་པ། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་མིང་། 妙,圆满。【增】富足的，丰富的，有财势的。〔达〕

ཀུ་བ། ཉམས་པའི་མིང་། 衰弱，衰败。【增】或作 ཀྱུ་བ། 损伤，残废，破相，丧失美貌。〔达〕

ཀུ་མ་ཀུ། 莫弯曲。【增】1.静止的，平稳的，安静的（河流之曲折）。2.指人的谨慎小心，深沉不可测。〔达〕

ཀུ་ཙོམ། མ་བརྟགས་པའམ་བག་མེད་པར་རམ་དང་དུ་མ་ལེན་པའི་དོན། 1.未审察。2.放逸。3.不接受。【增】或作 ཀུ་རྩོམ། 急忙，仓卒，卤莽。〔达〕

ཀུ་ཚོམ། (注同上)【增】片刻的，不稳的，不慎审。〔达〕

ཀུག་ཀྱོག འཁྱོག་པོ། 弯曲。

ཀུག་པ། བརླག་པའི་མིང་། 毁坏，损坏。【增】减少的，缩小的。〔达〕

ཀུང་། རྩིག་པའི་ཀུང་། 墙壁，土墙。【增】或 ཀྱིང་། 土砖，土坯。〔达〕

ཀུང་གོག ཁང་པ་རྙིང་པའི་གོག་པོ། 颓垣，破壁，旧房，残址。

ཀུང་ཀྱིང་ཆེ་བ། འཁྱིངས་པའི་ཉམས་ང་རྒྱལ་ཆེ་བ། 威猛之态，傲慢。

ཀུང་རིས། རྩིག་པའི་རི་མོ། 壁画。

ཀུང་ལོགས། རྩིག་པའི་ངོས། 墙面。

ཀུད། ཤུགས་རྩལ་བྱེད་མཁན་ནམ་སྒྲིད་ཀ་བྱེད་མི། 力士，练体力者，练武术者。(同) ཀུད་ཐབས་མཁན། ཀུད་མི།

ཀུད་ཀྱི་འཛིན་སྟབས། སྒྲིད་ཀ་འཛིན་བྱེད་སྟབས། 角力者的姿态，练武术的架式。

ཀྱད་ཐབས་མཁན། ཤུགས་རྩལ་བྱེད་མཁན་ནམ་སྦྱོར་ཀ་བྱེད་མི། 角力者，練体力者，練武术者。（同）ཀྱད། ཀྱད་མི།

ཀྱད་ནར་སོན་པ། སྦྱོར་ཀ་བྱེད་མི་སྟོབས་ཐེན་པ། 拳术者的气功練成。

ཀྱད་མི། ཤུགས་རྩལ་བྱེད་མཁན་ནམ་སྦྱོར་ཀ་བྱེད་མི། 力士，練体力者，練武术者。（同）ཀྱད། ཀྱད་ཐབས་མཁན།

ཀྱམ་ཁ། ཆུའི་གྲམ་ཁ། 水中石滩，河岸。

ཀྱར། ལྷུ་ཀྱར་ཟེར། 脫散，脫节。

ཀྱལ་ཀྱོལ། ཁྱལ་ཁྱོལ། 歪斜，弯曲。

ཀྱི། དྲུག་སྒྲ་ཟེར་ཏེ་མདུན་གྱི་ཡུམ་གྱི་ནོར་གྱི་ཡུལ་གྱི་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 的，之。（第六囀声，用在 ན་མ་ར་ལ་ 四种后音之后，如：མདུན་གྱི། 前面的；ཡུམ་གྱི། 母亲的；ནོར་གྱི། 財的；ཡུལ་གྱི། 地方的。）

ཀྱི་ན། དམན་པའམ་ཐ་ཤལ། 劣，下品。

【增】1.粗俗。2.貧乏。3.衣食艰难。4.不稳固的，易变动的。〔达〕（达作 ཀྱི་ན་བ་）

ཀྱི་ན་པ། ཐ་མལ་པ། 常人，平凡人。

ཀྱི་ནར། དོན་མེད་དུ། 平庸，无意义。

ཀྱི་མི་གོལ། བྱ་ཞིག་ཟེར། 一种鳥。

ཀྱི་ལིང་། རྟ་མཆོག 良馬，駿馬。

【增】青海的良馬，那里有十二种馬，ཀྱི་ལིང་། 和 གནས་ས། 是其中最好的。〔达〕

ཀྱི་ལིང་བདུད་རྩི། རྟ་མཆོག་བྲུན། 駿驕甘露（藻）。良馬糞。

ཀྱིག དེང་སང་ཤིང་ཞིག་བཞུས་ཏེ་ཚོང་ཐོག་སྣ་ཚོགས་བཟོས་པ་དེ་ཡོ། །དེ་དང་འདྲ་བའི་ཟས་བག་ཞིབ་ཡོང་། 1.橡皮。2.类似那种树的食品。

ཀྱིག་ཤིང་། （原注同上）橡树。

ཀྱིང་བག་ཅན། འཁྱིང་བག་ཅན་ཏེ་ནམ་འགྱུར། 即 འཁྱིང་བག་ཅན། 态度尊严。

ཀྱིན་ད། དོན་མེད་དམ་དོན་མེད་དུ་སོང་བ། 空過，虛度。

ཀྱིན་འདའ། （注同上）

ཀྱིན་འདས། （注同上）

ཀྱིམ་ཤིང་། རོལ་མོ་ཡོང་། 1.鐃鈸。2.音乐。

ཀྱིས། I. བྱེད་སྒྲ་ཟེར་ཏེ་ཡོན་ཏན་གྱིས་བརྒྱན་པ་དང་ཡུམ་གྱིས་ལས་ཀ་བྱེད་ལྟ་བུ། 以，由，具声（名詞，第三格）用在 ན་མ་ར་ལ་ 四后音之后。如：ཡོན་ཏན་གྱིས་བརྒྱན་པ། 以德庄严；ཡུམ་གྱིས་ལས་ཀ་བྱེད། 由母亲作事。

II. ལས་ཀ་གྱིས་ཤིག་དང་བྱོས་ཤིག 作（命令詞），如說：“去作吧”。

ཀྱིས་ཤིག （注同上II）

ཀྱུ་ནམ། སྒྱུ་ནམ་མམ་སྒྱུ་ཐབས། 欺詐，欺騙。

ཀྱུ་བ། བཀུར་བའི་དོན། 重視，尊敬。

ཀྱུག་ཀྱུག འཁྱུག་འཁྱུག་པའི་འོད་ཡོང་། 1.閃动。2.明光閃鑠。

ཀྱུང་། སྐྱོང་པོར་ཀྱུར་བའམ་སྐམ་པོར་ཀྱུར་པ་ལྟ་བུ། 1.亏損。2.干枯。

ཀྱུང་ཀྱུང་། （注同上）

གྱང་རོ། སྐྱང་པོར་བསྐམས་པའི་རོ། 干枯之尸体。【增】木乃伊，蜡屍。〔达〕

གྱུར་ཅིག སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག་ལྟ་བུ། 愿（祈愿詞），如說："愿成佛道"。

གྱུར་ཅིག་ཀུ། （注同上）

གྱུར་དུ་རེ། འགྱུར་ཡོད་རོ།། 当成，当轉成。

གྱུར་པ། ཁ་དོག་གྱུར་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 轉变，如"顏色已变"。

གྱུར་མོ་ལྷོས་དཀར། བྱ་ཞིག一种鳥（画眉）。

གྱེ་བ། ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའམ་གྱེ་བ། 分，如分为兩党。

གྱེ་བཞིན། （注同上）

གྱེད། བྲལ་བའམ་གཉིས་སུ་གྱེས་པའི་གྱེད། 1.离开。2.分为二分。

【增】参看 འགྱེད་པ། 〔达〕（达作གྱེད་པ་）

གྱེན་འགྲོ་བ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 上行(藻)。1.火。2.火神

གྱེན་དུ། ཡར། 向上。【增】上山的。〔达〕

གྱེན་དུ་འདེགས། ཡར་འཛེགས་པའམ་འགྲོ་བ། 上昇，上行。【增】1.仰望。2.祈禱，称贊。〔达〕（达作 གྱེན་དུ་འདེགས་པ་）

གྱེན་དུ་མི་ཐེར། ཡར་འགྲོ་མི་ཐུབ། 不能上升，上不去。

གྱེན་འདྲེན། ཡར་འདྲེན་པའམ་འཐེན་པ། 提拔，提携，拉上。

【增】結婚。〔达〕（达作གྱེན་དུ་འདྲེན་）

གྱེན་ལྡོག ཡར་ལོག་ཏུ་འཛུག་པའམ་ཡར་མར། 1.上翻，使其上翻。2.上下。

གྱེན་བརྫོལ། ཡར་འབུར་ཏེ་བརྫོལ་བ་ལྟ་བུ། 汎濫，上涌。

གྱེན་རྣ་ཅན། འུག་པའི་མིང་ལའང་། 1.竪耳。2.猫头鷹，梟鳥。

གྱེན་འཕྱུར། རི་ཡི་མིང་ལའང་། 1.往上堆，往上涌。2.山。

གྱེན་མིག་ཅན། སེང་གེ་རྐང་པ་བརྒྱད་པ། 上眼者（藻）。八脚獅子。

གྱེན་མེ་ལྕེ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 上燄（藻）。1.火。2.火神。

གྱེན་བརྩེགས། རི་ཡི་མིང་ལའང་།1.堆积。2.山。

གྱེན་གསེགས། ཡར་འཛེགས་པའམ་འགྲོ་བ། 上升，上进。

གྱེར་བ། གདོན་པ་སྒྲ་དབྱངས་སུ་དྲངས་པ། 拖音，如念誦拖腔。

【增】=གླུ་དགྱེར་བ་代替 གླུ་ལེན་པ། 歌唱，笨教（黑教）徒的一种声調。〔达〕

གྱེར་དབྱངས། （注同上）拖腔。

གྱེས་པ། ཕྱོགས་གཉིས་སུ་གྱེས་ཟིན་པ། 分散，分为兩方，分为兩党。

【增】分析，分解，分成零碎。〔达〕

གྱོ་དུམ། སོ་ཕག་གི་ཆག་དུམ་དུམ་བུ། 瓦块，磚瓦的碎块。【增】= ཀ་ར། 1.成块的糖。2.鍋、壶等的破片。3.磚瓦。〔达〕

གྱོ་མོ། སོ་ཕག་གམ་རྫ་སྣོད་ལའང་། 1.磚，瓦。2.陶器。【增】1.小石,砂礫,碎石。2.鍋或壶等的破片。3.=གྱོ་མགོ། 粘土陶器。〔达〕

གྱོ་རྫིའི་རྒྱ་ཐིབས། སོ་ཕག་རྩི་ཡོད་པའི་ཐོག་ཐིབས། 琉璃瓦頂，釉磚所建屋頂。

གྱོག་པོ། ལག་པ་གཡོན་པོའམ་གྱོག་པོ། 1.用左手的。2.蹩拗拙劣。

གྱོང་། ཁེ་མེད་གྱོང་གུན། 亏损,无利亏损。
【增】1.缺乏，不足。2.貧困,貧穷。〔达〕
(同) གྱོང་གུན།

གྱོང་བསྐྱུར་བ། ཁེ་བཟང་ཉམས་པའི་དོན། 吃亏，失利。

གྱོང་གུན། ཁེ་མེད་གྱོང་གུན། 亏损，无利亏损。
(同) གྱོང་།

གྱོང་གྱོང་། བསྐམས་པའི་རེངས་པོའམ་མི་གྱོང་པོ་ལྟ་བུ། 頑强，如干枯强硬，如人頑固。
(同) གྱོང་པོ།

གྱོང་གྲུགས་པ། དུམ་བུར་གྲུགས་པའི་ས། 1.破坏。2.碎土块，破成碎块之地。

གྱོང་ལྟར། ཀོ་བ་གྱོང་བུ་ལྟར། 条子，如皮条。

གྱོང་པོ། བསྐམས་པའི་རེངས་པོའམ་མི་གྱོང་པོ་ལྟ་བུ། 頑强，如干枯强硬，如人頑固。
【增】=རིག་དཀའ་བ། 1.弯曲,歪。2.粗鲁,粗糙。3.难了解的。〔达〕(同) གྱོང་གྱོང་།

གྱོང་རོ། བསྐམས་ཟིན་རོ། 干枯之尸体。
【增】木乃伊，蜡尸。〔达〕

གྱོང་རོལ། ས་ཞག་ཟེར། 浮渣，泥膜。【增】水上漂浮的尘膜。〔达〕(达作 གྱོང་རལ་)

གྱོད་ཁ། འཐབ་རྩོད་དམ་ཁ་མཆུ། 斗争，口角，争論。【增】1.后悔，懊悔。2.訴訟。〔达〕

གྱོད་གཞི། རྩོད་པའི་གཞི། 争訟的事情，争訟的起因。【增】=འཁྲུགས་པའི་རྩ་བ། 争論或战争的根源。〔达〕

གྱོད་ལ་བསྒྲིན་པ། ཁ་མཆུར་བཀྲི་རུ་བཙུག་པ། 牵入争訟，卷入争訟中。

གྱོད་ལ་བསྒྲིས་པ། (注同上)

གྱོན་ལྷང་། གོས་གོང་ཆ་ཚང་། 够穿,衣服完全。

གྱོན་པ། རང་ལ་གོས་གྱོན་པ་ལྟ་བུ་གཞན་ལ་བསྒྱོན་པ། 穿，着，佩带，如自己穿衣。給他人穿为 བསྒྱོན་པ།

གྱོལ་པོ། རྐང་པ་ཀྱོག་ཀྱོག 蹩脚，腿足弯曲。
【增】藍頸樫鳥。〔达〕

གྱོས་སྐྱུག ཆུང་མའི་ཕ་མ་སྟེ་ཆུང་མས་ཀྱང་ཁྱོ་བོའི་ཕ་མ་ལའང་ཟེར། 1.妻之父母，岳父母。2.妻呼夫之父母，公婆。

གྱོས་པོ། ཁྱོ་གས་ཆུང་མའི་ཕ་དང་ཆུང་མས་ཁྱོ་གའི་ཕ་ལའང་། 1.妻之父亲，岳父。2.丈夫之父亲，公公。

གྱོས་མོ། ཁྱོ་གས་ཆུང་མའི་མ་དང་ཆུང་མས་ཁྱོ་གའི་མ་ལའང་། 1.妻之母亲，岳母。2.丈夫之母亲，婆婆。

གྲ་འགྲིག་པ། གྲབས་འགྲིག་པའམ་སྟ་གོན། 筹备，預备。

གྲ་འགྲིགས་པ། ལས་ཀ་གྲབས་འགྲིགས་སོང་། 已准备。

གྲ་བསྒྲིག་བྱ། ལས་ཀ་གྲབས་བསྒྲིག་པར་བྱ། 所筹备。

གྲ་སྒྲིག་པ་པོ། ལས་ཀ་གྲབས་སྒྲིག་པ་པོ། 筹备者。

གྲ་བསྒྲིགས་པ། ལས་ཀ་གྲབས་བསྒྲིགས་ཟིན་པ། 已筹备，已准备。

གྲ་ཆག་པ། རྩེ་མོ་ཆག་པ། 折角，折断尖鋒。

གྲ་ཆས། རབ་བྱུང་གི་ཆས་ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་(དུ)། 僧装，出家人装束，如三衣。

གྲ་པ། བཙུན་པོ་འི་རིགས་སམ་རབ་བྱུང་གི་མིང་དུ་སྐད། 1.净德种姓。2.僧人，出家人。(同) གྲ་རིགས།

གྲ་བད། དྲ་བད་ཀྱི་མིང་དུ་སྐད། 似即 དྲ་བད། 腰带名。
【增】1.大喇嘛名，据說他曾发現多种佛經和医方。2.遮蔽窗前的网。3.木刻。〔达〕

གྲ་ཕྱུབ། ནས་ཀྱི་སྙེ་མའི་གྲ་ཕྱུབ། 大麦穗之芒壳。

གྲ་མ། སྤུའི་རྩེ་མོའམ་འབྲུའི་སྙེ་མའི་གྲ་མ། 1.毫端，毛的頂端。2.谷穗的芒。
【增】1.谷針穗。2.格子，搭架子。3.树或灌木，或是西藏的金雀花。〔达〕

གྲ་མ་ཅན། ཤིང་ཚེར་མ་ཅན་ལའང་། 1.有芒者。2.有刺树。

གྲ་དམངས། གྲ་པ་དཀྱུས་མའི་མིང་དུ་སྐད། 似即 གྲ་པ་དཀྱུས་མ། 僧众，一般出家者。

གྲ་རིགས། བཙུན་པོ་འི་རིགས་སམ་རབ་བྱུང་གི་མིང་དུ་སྐད། 1.净德种姓。2.出家人。(同)གྲ་པ།

གྲ་ད། གཟའ། 曜。

གྲྭ། ར་བ་དང་ཟུར་ལའང་། 1.院子。2.楞角。
【增】1.边。2.衣服的下垂部分，末端。3.学校。〔达〕

གྲྭ་སྐོར་པ། ཆོས་ཀྱི་ར་བར་གནས་པའམ་ཆོས་གྲྭར་སློབ་གཉེར་པ། 住在經法院中或在經院中求学者。(同) གྲྭ་པ།

གྲྭ་ཁང་།、སློབ་གྲྭ་ལའང་། 1.僧房。2.学院。
【增】圓頂屋，圓屋頂。〔达〕

གྲྭ་ལྔ། སྲུང་ལྔ་ལའང་། 1.五角。2.五尊护法神。

གྲྭ་ཆས། རབ་བྱུང་གི་ཆས་དེ་གྲ་ཆས་ཞེས་སྐད། 僧装，出家人的服装，亦作 གྲ་ཆས།

གྲྭ་པ། I.གྲྭ་པ་དཀྱུས་མའམ་རབ་བྱུང་གྲ་པ་དང་གྲ་དམངས་ཞེས་སྐད། 普通僧人，出家人，亦作 གྲ་པ། གྲ་དམངས།
II. ཆོས་ཀྱི་ར་བར་གནས་པའམ་ཆོས་གྲྭར་སློབ་གཉེར་པ། 住在經法院中或在經院中求学者。
【增】1.学童，学生，弟子。2.寺庙中的比丘或沙弥学徒。〔达〕(同) གྲྭ་སྐོར་པ།

གྲྭ་དམངས། (注同上 I)

གྲྭ་ཚང་། དགོན་པའི་ནང་དུ་གྲྭ་ཚང་སོ་སོ་ཡོད། 僧院，一寺庙中，有各个僧院。
【增】僧众学圣典的学校。〔达〕

གྲྭ་བཞི། ཟུར་གསུམ་པ་དང་ཟུར་བཞི་པ་སོགས། 四角，四方形。

གྲྭ་ས། གྲྭ་པའི་སའམ་དགོན་པ། 僧居处，寺院。

གྲྭ་གསུམ། ཟུར་གསུམ་པ་དང་ཟུར་བཞི་པ་སོགས། 三角，三角形。

གྲག དྲག་ཅེས་པའི་དོན་དུ་སྐད། 同 དྲག་字义。

གྲག་གོ ཐོས་སོ།། 傳說，曾聞。

གྲག་ཚད། ཐོས་པ་ཐམས་ཅད། 凡所說，一切所聞。

གྲགས་ཆེན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལའང་། 1.名誉大，著名。2.菩薩。

གྲགས་ལྡན། ཉི་མ་ལའང་། 1.有名望。2.太阳。

གྲགས་པ། མཚན་སྙན་པར་གྲགས་པ་ལྟ་བུ། 名声，声誉，如美誉傳揚。【增】紧束。〔达〕

གྲགས་པ་ཐོབ་པ། མཁས་པའི་མིང་། 得声誉(藥)。智者，有学問的人。

གྲགས་པའི་སྣ་ཁྲུད། བརྒྱ་སྦྱིན། 誉帼(藻)。帝釋(天神名)。
【增】野史中的一个国王名。〔达〕

གྲགས་ཡས། གྲངས་ཤིག་ལ་འདང་། 1.无称，声誉无边。2.大数之一。
【增】1.名震全球，令名远播。2.西康县名。〔达〕

གྲང་། ཡིན་གྲང་ལ་ཡིན་རུང་ངམ་ཡིན་ཟེར། 語助詞：該是，可是，說是。

གྲང་འཁྱིངས། འཁྱུགས་ནས་ལུས་འཁྱིངས་པ། 寒战。

གྲང་ངར། འཁྱུགས་པའི་གྲང་ངར། 很冷，严寒。

གྲང་ངར་དུས། དགུན་ཁའམ་དགུན་སྨད་ལ་འདང་། 1.严寒时。2.冬天或冬末，季冬。
(同) གྲང་བ་ཅན། གྲང་རེག་ཅན།

གྲང་དུས། (注同上) 寒时，冷时。

གྲང་ནད། སྨད་ནད་དམ་མཁལ་ནད་ལྟ་བུ། 寒病，如下身病或肾脏病。
【增】1.瘧疾之发寒。2. གྲུམ་བུ། 痛风症，风湿痹症，关节炎症。〔达〕

གྲང་བ། ཚ་བོ་མ་ཡིན་པ་འཁྱག་པོ། 凉，冷。
(同) གྲང་མོ།

གྲང་བ་ཅན། དགུན་ཁའམ་དགུན་སྨད་ལ་འདང་། 1.寒冷的。2.冬天或冬末，季冬。
(同) གྲང་ངར་དུས། གྲང་དུས། གྲང་རེག་ཅན།

གྲང་མོ། ཚ་བོ་མ་ཡིན་པ་འཁྱག་པོ། 凉，冷。
(同) གྲང་བ།

གྲང་དམྱལ་བརྒྱད། ཆུ་བུར་ཅན་དང་ཆུ་བུར་···· རྡོལ། སོ་ཐམ་ཨ་ཆུ་ཀྱི་ཧུད་དང་། ཨུཏྤལ་པདྨ་པད་ཆེར་གས། གྲང་དམྱལ་བརྒྱད། 八寒地狱(佛)：疱、疱裂、扣齿、嘘气、叹气、青蓮、紅蓮、大紅蓮。

གྲང་གཞི། ཕོ་མཚན་ནས་རྣག་འཛག་པ་ལྟ་བུ། 寒疾，淋病，如男性生殖器漏膿。【增】由冷而引起的病，通常指不消化症。〔达〕

གྲང་རེག་ཅན། དགུན་ཁའམ་དགུན་སྨད་ལ་འདང་། 有寒感的(藻)。1.冬天。2.冬末，季冬。
(同) གྲང་ངར་དུས། གྲང་དུས། གྲང་བ་ཅན།

གྲང་རླུང་། ན་ཚ་ཞིག 一种病症。【增】1.类似风湿痹症。2.胃受寒症。〔达〕

གྲང་ཤུམ། གྲང་བས་རེག་པ་ལྟ་བུ། 惜冷，寒战。

གྲང་སེལ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལ་འདང་། 除寒(藻)。1.火。2.火神。【增】1.暖。2.无寒之地。〔达〕(达作 གྲང་བ་སེལ་)

གྲངས་ཀ། (原注缺) 数目。(同) གྲངས་གནས།

གྲངས་ཅན། མཁས་པ་དང་གཤིན་རྗེ་ལ་འདང་། 数者(藻)。1.智者。2.閻罗王。
【增】1.算不清的数目。2.= རིག་པ་ཅན། 有智慧的人，有学識的人。〔达〕

གྲངས་ཅན་པ། ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཞིག 数論师，外道宗派之一。

གྲངས་གནས་༦༠། (原注缺) 六十大数。

གྲངས་མེད། སྲིད་གྲངས་ཀ་མེད་པ་དང་གྲངས་··· གནས་དྲུག་ཅུ་པ་ལ་འདང་། 1.无数。2.第六十大数。【增】1.爬行。2.白癩病。〔达〕

གྲབ། ཡུལ་ཞིག་ལ་འདང་། 1.預备。2.一个地方。

གྲབ་རྒྱགས། ཁ་རྒྱགས་སམ་ཁ་པོ་ལ་འདང་། 1.驕傲。2.夸口。

གྲབས་བརྒྱགས། ལམ་བརྒྱགས་གྲབས་བསྒྲིགས་པ། 备粮，預备資粮。

གྲབས་བྱེད་པ། སྔ་གོན་བྱེད་པ། 准备，預备。

གྲབས་ཡུལ། སྔ་གོན། 准备，預备。

གྲབས་གསོས་བྱེད། དེང་སང་གྲ་འགྲིག་བྱེད་ཟེར། 准备，预备。现今说为 གྲ་འགྲིག་བྱེད།

གྲམ་ཁ། ཆུའི་གྲམ་དུའམ་དེང་སང་གྲུམ་ཁའང་ཟེར། 水边，河滩。现今说为 གྲུམ་ཁ།

གྲམ་པ། （注同上）【增】沼泽。〔达〕

གྲམ་གསེག ཆུའི་གྲམ་གྱི་རྡོ་རྡེའུ་གོད་མ་སོགས། 河滩中之石子砂砾等。

གྲལ། （原注缺） 座，级。【增】1.＝འཕྲེང་བ། 行列，排。2.绳索。3.阶层。〔达〕

གྲལ་བསྒྲིགས་པ། ཁྲིགས་ཆགས་སུ་བཀོད་པའམ། 設备，陈列，安排次第。

གྲལ་འགྲིགས། སྟོད་ས་ཕྲེང་བར་བསྒྲིགས་པའི་རིམ་པ། 坐位排列之次序。（同） གྲལ་རིམ།

གྲལ་ཚེས་ཤར་བ། ཟླ་བ་གསར་ཚེས་ཤར་བ་ལྟ་བུ། 初出头，如月初出。

གྲལ་འཛིན། སྟོད་སའི་གྲལ་རིམ་འཛིན་པ། 掌管座位次序者。

གྲལ་རིམ། སྟོད་ས་ཕྲེང་བར་བསྒྲིགས་པའི་རིམ་པ། 座次，座位排列之次序。【增】1.排列，行列。2.权利。3.官衔。〔达〕 阶级。〔本〕（同） གྲལ་འགྲིགས།

གྲལ་རིམས། བྱུག་རིམ། 席次，班次，座处。

གྲས། སྣ་ཚན་གྲས་དང་རིམ་པའི་གྲས་ལན་ཀན་ཞེས་སྣང་། 1.部类。2.次序。3.栏干。【增】1.系列，等级。2.高位。3.种族。〔达〕

གྲས་ཀ། （注同上）

གྲས་པ། （注同上）【增】1.束縛。2.木梁。〔达〕

གྲི་ཀྲད། གྲི་ལ་ཤི་བའི་ཐོད་པའམ་མགོ། 凶死之头骨或头。

གྲི་གུ། གྲིའུ། 小刀。【增】＝ཁུག་ཅིག 1.壁龕。2.角，隅。〔达〕（同） གྲི་ཆུང་།

གྲི་གུག གྲི་འཁྱོག་པོའམ་ཁྱི་པོ། 弯刀。

གྲི་ཆུང་། གྲིའུ། 小刀。（同） གྲི་གུ།

གྲི་ཐགས་བྱས་པ། གྲི་ཡིས་ཞིབ་ཞིབ་བྱས་པ། 用刀切细。（同） གྲི་ཚགས་པ།

གྲི་དྲུད་པ། གྲི་དྲིད་ཤོར་ནས་ལག་བཙོས་པ་ལྟ་བུ། 刀滑，如刀滑伤了手。

གྲི་རྡོར། རྡར་རྡོ་ལ་གྲི་རྡོར་ཞིག 磨刀。

གྲི་བརྡར་བ། རྡར་རྡོ་ལ་བརྡར་ཟིན་པ། 已磨刀。

གྲི་བོ་རང་། གྲི་བོའམ་གྲི་ཅན་ནམ་འབད་རྩོལ་……ཅན། （未詳）

གྲི་ཚགས་པ། གྲི་ཡིས་ཞིབ་ཞིབ་བྱས་པ། 用刀切細。（同） གྲི་ཐགས་བྱས་པ།

གྲི་མཚོན། རལ་གྲི་ལའང་། 1.刀。2.劍。（同） གྲི་རིང་།

གྲི་ཡི་དངོ། གྲིའི་ཁ། 刀鋒，刀刃，刀口。

གྲི་ཡི་སོ། （注同上）

གྲི་རིང་། རལ་གྲི་ལའང་། 1.长刀。2.劍。（同） གྲི་མཚོན།

གྲི་རུས། གྲི་ལ་ཤི་བའི་རུས་པ། 凶死之骨骼。

གྲིབ། བཙོག་པའི་གྲིབ། 污秽。【增】1.蔭影，影子。2.污染，污点（多用于宗教意义）。〔达〕

གྲིབ་ནག ཉི་མ་ཚ་དུས་ཤིང་སྡོང་གྲིབ་ནག་ཏུ…… བཞུགས་པ་ལྟ་བུ། 蔭，如日热时坐树阴下。（同） གྲིབ་མ།

གྲིབ་གནོན། གཉིད་ཁུག་པའི་ཚེ་སྙིང་རྩ་མ་འགུལ་བ་དང་ཡི་དྭགས་གནོན་པ་ཟེར་སྣང་། 梦魇，睡熟时心脉不动，說是餓鬼压制。【增】1.影。2.བཙོག་པའི་གྲིབ། 污点，染污，粪。〔达〕

གྲིབ་མ། ཉི་མ་ཚ་དུས་ཤིང་སྡོང་གྲིབ་ནག་ཏུ་བཞུགས་པ་ལྟ་བུ། 影子，蔭影，如日热时坐树阴下。（同）གྲིབ་ནག

གྲིབ་མའི་བུ། གཟའ་སྤེན་པའི་མིང་། 阴子（藻）。土曜。

གྲིབ་མའི་ལམ། གནམ་གྱི་དགུ་ཚིགས། 影路（藻）。天河。【增】山間或山谷阴处的小路。〔达〕

གྲིབ་མའི་ལུས། ཟླ་བའི་མིང་། 影身（藻）。月亮。【增】被污的身子。〔达〕

གྲིབ་ཚོད། ཉིན་དགུང་གྲིབ་ཚོད། 影量，如中午日影的大小。

གྲིབ་རི། སྲིབས་རི། 山阴处，阴山。

གྲིབ་ལིང་། བཙོག་པ་མིག་གི་ལིང་ཏོག 污秽，眼中翳膜。

གྲིབ་བསིལ། གྲིབ་མའི་རླུང་བསིལ་པོ་ལྟ་བུ། 阴凉，凉风。

གྲིབ་ལྷགས། （注同上）

གྲིམ་པོ། སྒྲིམ་པོ འི་མིང་སྟེ་སྒྲིན་པོའམ་སྤྱང་པོ། 即 སྒྲིམ་པོ། 精敏，聪明。

གྲིམས་པ། མ་ནོར་བར་གྲིམས་པའམ་ཤ་ཚུགས་……གྲིམས་པ(དང་)། 1.謹愼不誤。2.形状紧張。【增】聪明，精巧，熟練。〔达〕

གྲིའུ། གྲི་ཆུང་ཆུང་། 小刀。

གྲིལ་བ། རིལ་པོར་སྒྲུར་པ་དང་རས་ཐུམ་གྱིས་གྲིལ་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 1.揉成一团。2.用布包起。【增】འགྲིལ་བ་之完成式。〔达〕

གྲུ་ཁ། གྲུ་དབབ་སའམ་འཛུག་ངོགས། 碼头，停船处或上船处。【增】=གྲུ་ཤན་ཁ་ 或 གྲུ་བཏང་ས། 〔达〕

གྲུ་གུ། སྐུད་པའི་གོང་བུ་གྲུ་བུ། 綫团，用綫繞成之圆球。【增】མཚོན་གྱི་གྲུ་གུ། 西藏村落名。〔达〕（同）གྲུ་བུ།

གྲུ་གླ། གྲུ་ཡིས་ཆུ་བོ་བརྒལ་བའི་གླ། 船資，渡費。（同）གྲུ་བཅས།

གྲུ་རྐྱོངས། ལག་པའི་གྲུ་མོ་རྐྱོངས་ཤིག 伸展臂肘。

གྲུ་བརྐྱངས། ལག་པ་བརྐྱངས་པའམ་བརྐྱངས་པ་དང་ཀོ་བ་བརྐྱངས་པ་ལའང་། 1.伸展其手。2.撑开皮船。（同）གྲུ་མོ་བརྐྱངས་པ།

གྲུ་ཆར། གྲུ་འགྲོ་ཐུབ་པའི་འཇམ་ཆར། 能行船的細雨。【增】1.雨，雨季。2.甘雨。〔达〕

གྲུ་བུ། སྐུད་པའི་གོང་བུ་གྲུ་བུ། 綫团，用綫繞成之圆球。（同）གྲུ་གུ།

གྲུ་མོ། ལག་པའི་གྲུ་མོ། 肘。

གྲུ་མོ་བརྐྱངས་པ། ལག་པ་བརྐྱངས་པའམ……བརྐྱངས་པ་དང་ཀོ་བ་བརྐྱངས་པ་ལའང་། 1.伸展其手。2.撑开皮船。（同）གྲུ་བརྐྱངས།

གྲུ་མོ་གཅིག ཁྲུ་གང་གི་ཚད། 1.一肘。2.一肘的长度。

གྲུ་མོ་གཉིས། ཁྲུ་དོ འི་ཚད། 1.二肘。2.兩肘的长度。

གྲུ་མོ འི་འོག ལག་ངར། 肘下，手腕。

གྲུ་བཅས། གྲུ་ཡིས་ཆུ་བོ་བགྲལ་བའི་གླ། 船資，渡費。（同）གྲུ་གླ།

གྲུ་བཅས་པ། མཉན་པ། 船資者(藻)。船师。（同）གྲུ་ཚུགས་པ།

གྲུ་ཚིགས། གྲུ་མོ་འི་ཚིགས། 肘节，肘之骨节。

གྲུ་ཚུགས་པ། མཉན་པ། 管船者，船师。

【增】=ཁ་ཆམས་པ། ཁ་རོག་སྡོད་པ། 静默不語。〔达〕（同）གྲུ་བཅས་པ།

གྲུ་ཚུགས་ས། གྲུ་ཡི་འཇུག་ངོགས་ཆུ་ལ་འཇུག་ས། 碼头，船入水处。【增】=གྲུ་གཏོང་ས།〔达〕（同）གྲུ་ཡི་འཇུག་ས།

གྲུ་འཛིན། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་རི་བོ་ཏ་ལ་ལ་གྲུ་འཛིན་དང་པོ། བོད་དབུས་དམར་རིའི་རྫོང་ལ་གྲུ་འཛིན་གཉིས་པ། 补陀落迦，印度南部之补陀落迦山，为第一补陀落迦。西藏中部之赤山为第二补陀落迦。

【增】1.上海港外之普陀为观世音所居。2.拉薩达賴喇嘛的居处。3.泊船港口。〔达〕

གྲུ་འཛིན་བདག་པོ། སྤྱན་རས་གཟིགས། 落迦主（藻）。观世音菩薩。

གྲུ་འཛིན་རི་ལ་དགྱེས། （注同上）喜落迦山（藻）。

གྲུ་རྫིངས། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་གྲུ་རྫིངས། 能开往大海的船筏。（同）གྲུ་གཟིངས།

གྲུ་བཞི་པ། ཟུར་གསུམ་པ་དང་ཟུར་བཞི་ལ་སོགས། 四角。

གྲུ་ཟམ་པ། གྲུ་ཡི་ཟམ་པ། 浮桥，用船所作之桥。

གྲུ་གཟིངས། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་གྲུ་རྫིངས། 能开往大海的船筏。【增】=གྲུ་བོ།〔达〕（同）གྲུ་རྫིངས།

གྲུ་ཡི་སྐྱ་བ། མཉན་པའི་ལག་པའི་སྐྱ་བའམ་གྲུ་སྐྱེལ་བྱེད་དབྱུག་པ་ལའང་། 1.船师手掌的舵。2.划船的桨，櫓。（同）གྲུ་ཡི་ཡན་ལག གྲུ་ཡི་གཤོག་པ།

གྲུ་ཡི་སྐྱེས་བུ། མཉན་པའམ་གྲུ་པ། 船师，撑船者。

གྲུ་ཡི་ཁ་ལོ་པ། （注同上）

གྲུ་ཡི་འཁོར་ལོ་བ། གྲུ་མཁན། 御船者(藻)。船师，撑船者。

གྲུ་ཡི་འཇུག་ས། གྲུ་ཡི་འཇུག་ངོགས་ཆུ་ལ་འཇུག་ས། 船入水处。（同）གྲུ་ཚུགས་ས།

གྲུ་ཡི་ཡན་ལག མཉན་པའི་ལག་པའི་སྐྱ་བའམ་གྲུ་སྐྱེལ་བྱེད་དབྱུག་པ་ལའང་། 船肢（藻）。1.船师手掌的舵。2.划船的桨，櫓。（同）གྲུ་ཡི་སྐྱ་བ། གྲུ་ཡི་གཤོག་པ།

གྲུ་ཡི་རབ། གྲུ་ཤན་ནམ་གྲུ་རྫིངས། 1.皮船。2.船筏，大船。

གྲུ་ཡི་གཤོག་པ། མཉན་པའི་ལག་པའི་སྐྱ་བའམ་གྲུ་སྐྱེལ་བྱེད་དབྱུག་པ་ལའང་། 船翅（藻）。1.船师手掌的舵。2.划船的桨，櫓。（同）གྲུ་ཡི་སྐྱ་བ། གྲུ་ཡི་ཡན་ལག

གྲུ་ལ་བཞོན་པ། གྲུ་ཡིས་འགྲོ་བ་ལའང་། 1.乘船。2.以船行走。

གྲུ་ཤན། ཆུ་ཀླུང་སྒྲོལ་བྱེད་ཀོ་གྲུ་ལྟ་བུ། 船，如渡河之皮船。【增】=གྲུ་ཡི་རབ།〔达〕

གྲུ་སོགས་པ། སྐར་མ་སྣར་མ། 尾宿（星座名）。

གྲུ་གསུམ་པ། ཟུར་གསུམ་པ་དང་ཟུར་བཞི་ལ་… སོགས། 三角。

གྲུང་། （原注鈇） 聰明，溫和，誠实。

གྲུང་པོ། མི་སྤྲང་པོའམ་གྲུང་པོ་དང་ས་བོན་གྲུང་པོ་ལའང་། 1.人誠实。2.种子眞实。

【增】1.＝གྲུང་པ། སྤྲང་པོ། རིག་པ་གྲིམས་པ། 很聰明的，有才智的，有智慮的。2.溫順，謙註。3.未腐烂的播种谷粒。〔达〕

གྲུངས་བྱེད། ཆུ་རྙོག་དྭངས་པར་བྱེད། 使浊水澄淸。

གྲུབ་ཆེན། མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པའམ་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 大成就者，得胜成就者，如八十位得大成就者。

གྲུབ་མཆོག （注同上）

གྲུབ་ཐོབ། དངོས་གྲུབ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས། ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་བསམ་གཏན་དང་པོ་འི…… དངོས་གཞི་ཟག་བཅས་ཙམ་ཡང་ཐོབ་དགོས་སོ། ། 得成就者，二种成就中，其共成就，亦須得有漏第一根本靜慮（佛）。

གྲུབ་མཐའ། གཞན་དྲིང་མི་འཇོག་པའི་ལྟ་བ་སྟེ་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་དང་གཞན་སྡེའི་གྲུབ་" མཐའ་རྟག་པར་སྨྲ་བ་དང་ཆད་པར་སྨྲ་བ་གཉིས། 宗派（悉檀），不依賴他人之見解，內道有四宗，他派有常見、断見二宗。【增】1.創立的推論，意見，学說。2.＝ཐར་པའི་བློ་གྲོས། 出离煩恼的决心，得涅槃的决心。〔达〕

གྲུབ་པ། ཡིན་ཟེར་བ་དང་ལས་ཀ་གྲུབ་ཟིན་པ་དང་" རྒྱལ་དང་ཆུ་སྲིད་ཁྱིམ་ལའང་། 1.是。2.事已完成。3.胜利。4.摩羯宫（十二宫之一）。【增】1.འགྲུབ་པ་的完成式。2.圣者。3.生存。〔达〕

གྲུབ་པའི་སྡེ། གཡོང་དྲུག་ལའང་། 1.成功的軍队。2.六面童子（天神名）。

གྲུབ་པས་བསྟན་པ། ཉུས་པས་བསྟན་པ་ལྟ་བུ། 成就者所指示。

གྲུབ་གསལ། མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པ། 現前成就。

གྲུམ་ནད། ཆུ་སེར་གྲུམ་པོ་དང་ཚིགས་ནད། 1.黃水疮。2.关节病。（同） གྲུམ་བུ།

གྲུམ་པ། དུམ་བུའམ་ཆག་གྲུམ་གཟེགས་མ། 破碎，碎片，破碎屑。【增】西藏獾，穴熊。〔达〕

གྲུམ་པོ། ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་ལའང་། 1.殘廢者。2.肢体不全者。【增】跛者。〔达〕

གྲུམ་ལྤགས། གཅན་གཟན་ཞིག་གི་པགས་པ། 獾皮。

གྲུམ་བུ། ཆུ་སེར་གྲུམ་པོ་དང་ཚིགས་ནད། 1.黃水疮。2.关节病。【增】又名 ཏེམ། 痛风症，或风湿痹症。〔达〕（同）གྲུམ་ནད།

གྲུམ་རྩེ། བར་ཏང་ངས་གདན་ཞིག 一种垫子，又名 བར་ཏང་།

གྲུམས་པ། ཆག་གྲུམ་བྱས་པ། 已破，已碎。

གྲུལ་བུམ། ཡི་དྭགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག 瓶腹（藻）。餓鬼之一种。【增】鳩槃茶，在坟地中养育的一种吸血鬼。〔达〕

གྲུལ་བུམ་མ། ཀུ་མོ་ཤུ་ཏྲཿ། 瓶腹女（藻）。鄔摩天女（天神名）。

གྲུས་མ། བྲུས་མ་སྟེ་འོ་མ་བཞོན་མ། 即 བྲུས་མ། 正有乳之牛。

གྲེ། སྐར་མ་གྲེ་སྟེ་གྲེ་ནི་སྐར་མ་གཉིས་ཏེ་དབྱིབས་ནི་རྩིག་པ་ལྟ་བུ། 張宿（星座名），張宿有二星，形如墻壁。

གྲེ་སྐྱེས། གཟའ་ཕུར་བུ། 張宿所生（藻）。木曜，木星。

གྲི་བ། མགྲིན་པ། 喉，頸項。

【增】气管与食道的前部。〔达〕

གྲི་བ་ཤུ། སྐད་གསང་བྱུང་བ། 嗓子亮，声音响亮。

གྲི་པོ། འདྲེ་བོའམ་འདྲེ་ལྟ་བུའི་ཞེ་སྡུག་ཆེ་བོ……ལའང་། 1.鬼魅。2.很凶。

གྲི་བོ། （注同上）

གྲིམས། ཁྲིམས་སམ་ཆུ་དགྲམས་པར་གྲིས་ཤིག 灌溉。

གྲིའུ། སྲན་སྲུན་གྲིའུ། 豌豆，豆子。

【增】1.或作 དྲེའུ། 幼小的熊。2.下喜馬拉雅山所产的豆类。〔达〕

གྲིས་མ། རྩྭ་དྲིས་མའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 དྲིས་མ། 馬兰草。【增】閃光。〔达〕

གྲོ། འབྲུའི་གྲོ། 麦子，小麦。

གྲོ་སྐྱེས། གཟའ་ཕུར་བུ། 牛宿生（藻）。木星，木曜。

གྲོ་ཁའི་མཐུན་རྐྱེན། ཇོ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་ཏེ་དགུང་ཚིགས་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན། 午餐順緣，午飯因緣。

གྲོ་ག ཤིང་སྟག་པའི་ཤུན་པ་ཤོག་བུ་འདྲ་བ། 樺树之皮。【增】= གྲོ་ཁ་ ཤིང་སྟག་པའི་པགས་པ། 书写符咒的白樺皮。（同） གྲོ་བ།

གྲོ་བདབ་པ། ཇོ་བདབ་པའམ་ཇོ་འདེབས་པའི་མིང་དུ་སྣང་ཡང་ཚ་ཐོགས་བཏང་བའམ་འདེབས་པའོ།། 小食，打尖，亦写作 ཇོ་བདབ་པ་ 或 ཇོ་འདེབས་པ། 已打尖。

གྲོ་འདེབས། （注同上）

གྲོ་སྦྱི། གྲོ་མོ་ལུང་པའི་སྤྱི་ཁྱབ་དཔོན་པོ། 卓摩地方之总官（总督）。

གྲོ་ཕྱེ། གྲོ་བཏགས་པའི་ཕྱེ་མ་སྟེ་རྒྱ་གྲོ་བོད་གྲོའང་ཟེར། 面，麦粉。（同） གྲོ་ཞིབ།

གྲོ་བ། ཤིང་སྟག་པའི་ཤུན་པ་ཤོག་བུ་འདྲ་བ། 樺皮，樺树的皮象紙。

【增】或作 གྲོ་མོ། 灰色带紅。〔达〕

（同） གྲོ་ག

གྲོ་བོ། སྤུ་རིས་གྲོ་བོ་སྟེ་རྟ་གྲོ་མ་ལྟ་བུ་དང་ཁ··· དོག་གྲོ་བོའམ་གྲོ་མོ། 1.毛色淺紅，如淺紅馬。2.顏色淡紅。（同） གྲོ་མ།

གྲོ་མ། I. རྩྭ་ཞིག་གི་རྩ་བ་ལའང་། དེའི་ལོ་མ། 蕨麻，一种草根（可食），又指这种草的叶子。【增】西藏的甘薯。〔达〕 等于 ཁ་ཟས། 朝餐。〔法〕（同） གྲོ་མོ།

II. སྤུ་རིས་གྲོ་བོ་སྟེ་རྟ་གྲོ་མ་ལྟ་བུ་དང་ཁ་དོག་གྲོ་བོའམ་གྲོ་མོ། 1.毛色淡紅，如淡紅馬 2.顏色淡紅。

【增】灰色带紅。〔达〕 （同） གྲོ་བོ།

གྲོ་མོ། ཡུལ་ཞིག་ལའང་། 亚东，西藏地名。

གྲོ་ཞིབ། གྲོ་བཏགས་པའི་ཕྱེ་མ་སྟེ་རྒྱ་གྲོ་བོད་གྲོ་ལའང་ཟེར། 面，麦粉。

（同） གྲོ་ཕྱེ།

གྲོ་ཞུན། སྐར་མ་གྲོ་བཞིན་ཏེ་ཡང་ན་གྲོ་བཞིན་ནི··· སྐར་མ་གསུམ་སྟེ་དབྱིབས་ནི་རྔ་ལྟ་བུ། 牛宿（星座名），牛宿有三个星，形如鼓。

（同） གྲོ་བཞིན།

གྲོ་ཞུར། མགོ་དམར་རས་གདོང་དམར་གྲོ་ཞུར། 紅头，赤面，白鼻子（指馬的形状）。

གྲོ་བཞིན། སྐར་མ་གྲོ་བཞིན་ཏེ་ཡང་ན་གྲོ་བཞིན་ནི་སྐར་མ་གསུམ་སྟེ་དབྱིབས་ནི་རྔ་ལྟ་བུ། 牛宿（星座名），牛宿有三个星，形如鼓。
（同） གྲོ་ཞུན།

གྲོ་བཞིན་ཅན། དབྱར་ཐ་མའམ་ཧོར་ཟླ་བདུན་པ་དང་སེང་གེའི་ཁྱིམ་ལ་འདང་། 有牛宿(藻)。1.季夏。2.阴历七月。3.獅子宮（十二宮之一）。

གྲོ་བཞིན་ཟླ་བ། （注同上） 牛宿月（藻）。

གྲོ་ལམ་རེས་ཆོད། གྲོ་ལམ་རེ་རེས་སྐྱབ་པའི་དོན། （未詳）

གྲོ་ལུང་པ། ཡུལ་ཞིག་གི་མི། 卓壠地方的人。

གྲོ་ལོ། རྩྭ་ཞིག་གི་རྩ་བ་ལའང་དེའི་ལོ་མ། 蕨麻，一种草根（可食），又指这种草的叶子。
（同） གྲོ་མ་I.

གྲོ་སོག འབྲུ་གྲོའི་སོག་མ། 麦莖，小麦稈。

གྲོག་མཁར། སྲོག་ཆགས་གྲོག་མའི་ཚང་ཞིང་། 蚂蟻之窩穴，蟻垤。
（同） གྲོག་ཚང་། གྲོག་ཞིང་།

གྲོག་མཁར་བ། ཕྱི་རོལ་པའི་དྲང་སྲོང་ཞིག་ལའང་། 1.蟻垤者。2.一位外道仙人。

གྲོག་པོ། གཡང་ས་ཆུའི་གད་རོབས། 漩谷，險处水濠。
【增】急流的深谷。〔达〕（同） གྲོག་མོ།

གྲོག་སྦུར། འབུ་སྲོག་ཆགས་གྲོག་མ་མིག་མེད་ཀྱང་ཟེར་གཤིན་རྗེའི་འབུ་ཡང་ཟེར། 蚂蟻，又名无眼蚂蟻，亦名閻罗虫。 （同） གྲོག་མ།

གྲོག་ལྟ། ནོར་གྱི་ཆེད་དུ་མོ་བཏབ་པ་ལྟ་བུ། 财卦，如为财而占卜。

གྲོག་མ། འབུ་སྲོག་ཆགས་གྲོག་མ་མིག་མེད་ཀྱང་ཟེར་གཤིན་རྗེའི་འབུ་ཡང་ཟེར། 蚂蟻，又名无眼蚂蟻，亦名閻罗虫。 【增】＝གྲོག གྲོག་མོ། གྲོག་སྦུར། 〔达〕（同） གྲོག་སྦུར།

གྲོག་མོ། གཡང་ས་ཆུའི་གད་རོབས། 漩谷，險处水濠。（同） གྲོག་པོ།

གྲོག་ཚང་། སྲོག་ཆགས་གྲོག་མའི་ཚང་ཞིག 蚂蟻窩，蟻垤。（同） གྲོག་མཁར།

གྲོག་ཞིང་། （注同上）蟻田。【增】1.＝འབྲོག་ཞིང་། 曠野牧場。2.利小便药，塔或墙上生长的苔藓类。〔达〕（同） གྲོག་མཁར།

གྲོགས་དོན། གྲོགས་སུ་གྱུར་པའམ་གྲོགས་པོ་མཛའ་མོའམ་ཟླ་མོ། 1.友誼。2.朋友，伴侶。
3.爱人，妻子。

གྲོགས་མོ། （注同上）

གྲོང་། ཁྱིམ་གཅིག་གཉིས་ཙམ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར་བ་དང་། 村庄。【增】1. འགྲོང་བ 的完成式，死亡。2.有居民的地方，房屋，家。〔达〕
（同） གྲོང་གསེབ།

གྲོང་སྐྱེས། （原注缺）村生。

གྲོང་ཁྱེར། བཟོ་རིག་བྱེ་བྲག་བཅོ་བརྒྱད་ཚང་བ་ལ་གྲོང་ཁྱེར་ཟེར་ཏེ་ཝ་ར་ཎ་སི་ལྟ་བུ། 城市，具足十八技术者，名城，如婆罗痆斯城。

གྲོང་ཁྱེར་དགྲ་བོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 城怨（藻）。大自在（天神名）。
【增】湿婆天。〔达〕（达无 བོ 字）

གྲོང་ཁྱེར་རྗེ་བོ། རྒྱལ་ཕྲན། 城主，小国王。
【增】＝ཡུལ་གྱི་བདག་པོ 或 ཡུལ་འཁོར་དབང་། 州长，市长。〔达〕（达无 བོ 字）

གྲོང་ཁྱེར་སྤྱོད། བྱ་རོག་ལ་འཆང་། 1.城行。2.烏鴉。（同）གྲོང་སྤྱོད།

གྲོང་ཁྱེར་མ། སྨད་ཚོང་མ་ལ་འཆང་། 1.城市女。2.娼妓。

གྲོང་གི་གཅན་གཟན། ནོར་སྲུང་ཁྱི་ལ་འཆང་། 村兽（藻）。护财犬。

གྲོང་གི་ཕྲེང་ལྡན་མ། འབབ་ཆུ་ལ་འཆང་། 具村鬘女（藻）。河流。

གྲོང་གི་ཡན་ལག་སྦྱིན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་འཆང་། 施村支（藻）。大自在（天神名）。

གྲོང་ཆོག ཁྱིམ་གྱི་ཞབས་བརྟན་ཆོ་ག 村仪軌(佛)，为在家人誦經仪軌。

གྲོང་ཆོས་མ་གོས་པ། ན་ཆུང་མ། 未染村法（藻）。童女，处女。【增】＝ བུ་མོ་པོ··· དང་མ་ཕྲད་པ། 清淨童女，未与男子接触的童女。〔达〕（达作གྲོང་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་གོས་པ་）

གྲོང་འཇུག རོ་ལ་ཞུགས་ཏེ་ལྡང་བ་ཟེར། 入舍（佛），神識入于尸体而起行者。【增】灵魂入于尸体中而复活，或由一身体中轉移灵魂入于另一軀体。〔达〕

གྲོང་འཇོམས། བརྒྱ་སྦྱིན་དང་ཁྱབ་འཇུག་དང་ངང་པ་ལ་འཆང་། 摧聚落（藻）。1.帝釋（天神名）。2.遍入（天神名）。3.鵝。

གྲོང་གཏམ། ཕལ་སྐད་གཏམ། 土話，普通話，俗語。

གྲོང་དུ་འདྲེན་པ། བོང་བུ་ལ་འཆང་། 1.引入村落。2.驴。

གྲོང་དྲུང་། གྲོང་གི་ཉེ་འདབས་སུ། 村跟前，村子附近。

གྲོང་འདབས། （注同上）

གྲོང་བརྡལ། ཚོང་པ་མང་པོ་འདུས་ས་ལ་ཟེར། 市鎮，有众多商人集会处。【增】＝གྲོང་རྡལ།没有城墙的大市鎮包括市外郊区在內。〔达〕

གྲོང་པའི་ཆོས། འཁྲིག་པ། 村法（藻）。交媾。【增】＝ ཕོ་མོ་འཁྲིག་པ། 〔达〕

གྲོང་སྤྱོད། བྱ་རོག་ལ་འཆང་། 1.村行。2.烏鴉。（同）གྲོང་ཁྱེར་སྤྱོད།

གྲོང་སྤྲེའུ། ཞུམ་བུ། 村猴（藻）。猫。

གྲོང་ཚིག ཕལ་སྐད། 村語，普通話。【增】方言，土語。〔达〕

གྲོང་ཚོ། ཁྱིམ་མཚེས་གྲོང་པ་ཚོ། 邻居村众。【增】大的乡村，市鎮，市集。〔达〕

གྲོང་མཚོས། （注同上）

གྲོང་གསུམ་མཐར་བྱེད། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 毁三城（藻）。大自在（天神名）。

གྲོང་གསུམ་སྲེག （注同上）焚三城（藻）。

གྲོང་གསེབ། ཁྱིམ་གཅིག་གཉིས་ཙམ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར་བ་དང་། 村庄。（同）གྲོང་།

གྲོངས་པ། ཤི་བའི་མིང་། 死（敬）。

གྲོད་ཆུང་། གསུས་པོ་ཆུང་བ་དང་ནང་ཁྲོལ་ཞིག 1.腹部小。2.內脏之一。

གྲོད་པ་ཆེ། གསུས་པོ་ཆེ། 大肚子，腹部大。

གྲོད་རིལ། གྲོད་པས་དཀྲིས་པའི་མར་རིལ་རིལ། 用肚子所裝的酥油团（裝在牲畜肚中的酥油团）。

གྲོན་ཅན། གོད་ཁའམ་འགྲོ་སོང་། 消費，耗損，支出。【增】无利益，有害。〔达〕

གྲོན་པ། （注同上）【增】1.འགྲོ་སྒོ་ཆེན་པོ། 用費浩繁，浪費。2.མི་ཚན་ཆེའམ་བཏོད་··

ཆེའམ་བརྟན་ཆེ་བ། 大的家庭，最大的忍耐，耐久而坚硬的东西。〔达〕

གྲོན་མེད་པ། འགྲོ་ཟད་མེད་པ། 无消耗，无所耗費。【增】无害的，无毒的。〔达〕（达无 པ' 字）

གྲོལ་བ། I.ཐར་པ་དང་མཚོན་ཆ་གྲོལ་བའམ་འཕེན་པ་དང་ཞེ་སྐྱོགས་གྲོལ་བ་ལྟ་བུ། 1.解脫(佛)。2.解除兵器。3.放炮。【增】འགྲོལ་བ་的完成式，解放，解脫世間生死。〔达〕

II.མུ་ཏིག་གི་མིང་། 珍珠。

གྲོལ་བ་ཅན། （注同上II）有解脫（藻）。【增】1.解放者。2.从蚌壳中解放出來者，珍珠。〔达〕

གྲོལ་བ་ཅན་སྐྱེད་བྱེད། ཉ་ཕྱིས་ལའང་། 能生具解脫（藻）。珠母，蚌壳。

གྲོལ་བ་ཐོབ་པ། ཐར་པ་ཐོབ་པ། 証得解脫(佛)。

གྲོལ་བྱེད་འཇོམས། བརྒྱ་བྱིན་ལའང་། 坏能解(藻)。帝釋（天神名）。(同) གྲོལ་མེད་འཇོམས།

གྲོལ་མ། འབུ་གྲོལ་མ། 虫类(蟻)。

གྲོལ་མེད་འཇོམས། བརྒྱ་བྱིན་ལའང་། 坏无解(藻)。帝釋（天神名）。(同) གྲོལ་བྱེད་འཇོམས།

གྲོས་ཀྱི་སྣོད། བློན་པོའི་མིང་། 議器(藻)。大臣。

གྲོས་གླེང་། བཀའ་མོལ་ལམ་སྐད་ཆ། 动議，商議，談話。

གྲོས་གཅོས། སྐད་ཆ་གྲོས་འཆམས་པོར་གཅོས་པ་'' པོའམ་སྨྲ་བ་པོ། 1.和議，使議論相同。2.发議論者。

གྲོས་ཆོམ་ཞིག གྲོས་བགྲོ་བར་བྱོས་ཤིག 商議吧！討論吧！（同） གྲོས་ཤིག

གྲོས་འཆམས། སྐད་ཆ་མཐུན་པ། 和議，言語一致。（同） གྲོས་མཐུན།

གྲོས་བཏབ་པ། ཏུང་མི་ཏུང་བཀའ་མོལ་གནང་བ། 商議，討論可以不可以。（同） གྲོས་འདེབས།

གྲོས་མཐུན། སྐད་ཆ་མཐུན་པ། 和議，言語一致。【增】全場一致，一致議决。〔达〕（达作 གྲོས་མཐུན་པར་）賛同，决議。〔高〕（同） གྲོས་འཆམས།

གྲོས་འདེབས། ཏུང་མི་ཏུང་བཀའ་མོལ་གནང་བ། 商議，討論可以不可以。【增】劝告。〔达〕（达作 གྲོས་འདེབས་པ་）（同） གྲོས་བཏབ་པ།

གྲོས་བསྡུར་བ། སྐད་ཆ་བསྡུར་བ། 商議，商量。

གྲོས་ཤིག གྲོས་བགྲོ་བར་བྱོས་ཤིག 商議吧！（同） གྲོས་ཆོམ་ཞིག

གླ། ངན་པ་ལྟ་བུ་མི་གླ། 工資，报酬。【增】費，租金。〔高〕

གླ་སྐྱེས། གྲུ་གླ་སོགས་ནོར་གྱི་མིང་། 船資等，財物。

གླ་ཁོལ་གཉིས། མི་གླ་གཡོག་པོ་གཉིས། 雇佣与仆役二者。

གླ་གོར་ཞོ་ཤ། སྨན་གླ་གོར་ཞོ་ཤ། 木腰子，一种药材。【增】水果名。〔达〕

གླ་སྒང་། མོན་ལུག་གམ་སྨན་ཞིག 香附子，一种药材。

གླ་ངན་བདས་པ། གླ་དང་ངན་པ་བརྟེགས་པ། 追討工資。

གླ་སྣངས། གླ་ངན་གྱི་ཐང་གཞི་སྣངས། སྐལ་བ་ལའང་། 1.工資之价格。2.应得的部分。

གླ་ཐང་། (注同上)

གླ་བ། I. རི་དྭགས་གླ་བ། 麞，麝。

II. ཤིང་ཞིག 一种树。(同) གླ་ཤིང་།

གླ་མི། ཟོ་ཤས་འཚོ་བའམ་གཞན་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་··· མཁན། 雇工，依工資生活，为他人作事者。(同) གླ་ཟན། གླ་ཡིས་འཚོ་བ།

གླ་རྫི། རི་དྭགས་གླ་བའི་ལྟེ་བའི་རྫི། 麝香。

གླ་འཚོ། སྐལ་བ་ལའང་། 1.工資。2.应得的部分。

གླ་ཟན། ཟོ་ཤས་འཚོ་བའམ་གཞན་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་··· མཁན། 依工資生活，为他人作事者。(同) གླ་མི།

གླ་ཡིས་འཚོ་བ། (注同上)

གླ་ཤིང་། ཤིང་ཞིག 一种树。【增】麝香木。〔四〕(同) གླ་བ།

གླ་ཉིལ། གླ་བའི་མཉེས་པའི་པགས་པ། 熟好的麞子皮。

གླག་ཁྲ། བྱ་གླག་ཆ་གླག་ལྟ་བུ། 鹰鵰。

གླག་རོག (注同上)

གླགས་ཁྲིལ། རྩོད་པའི་གཞི་རྙེད་པའམ་རྩོད་པའི་··· སྐབས་མཚམས་རྙེད་པ་ལྟ་བུ། 得便，得机会，有隙可乘。

གླགས་རྙེད། (注同上)

གླགས་བལྟ་བ། བདུད་ཀྱི་བུ་དང་རྩོད་པའི་གཞི་··· འཚོལ་བའམ་བལྟ་བ་དང་ཕ་རོལ་པོའི་རྐྱེན་བལྟ་··· བ་ལྟ་བུ། 1.魔子。2.寻衅，寻求争訟。3.观他人之过失。(རྐྱེན似སྐྱོན之誤)

གླང་ཁྲིམས། (原注缺)金牛宫(十二宫之一)。【增】1.牛棚,牛栏。2.有装璜的門口。〔达〕

གླང་ཁྲིམས་ཅན། ས་ག་ཟླ་བ་ལའང་། 有牛宫(藻)。毗舍佉月，四月。

གླང་གི་ཟླ་བ། ཆུ་སྲིན་ཁྲིམས་ལའང་། 1.牛月。2.摩羯宫(十二宫之一)。

གླང་རྒོད། བདག་མེད་གླང་པོ་ཆེ། 野象，无主之象。【增】野牛，藏人对水牛亦用此名。〔达〕

གླང་ཆེན་ཁ་འབབ། ཆུ་བོ་གང་གཱ། 象口流注(藻)。恒河。

གླང་ཆེན་འགྲོས་མ། བུད་མེད་མཆོག་ལའང་། 象步女(藻)。美女。

གླང་མཇུག་པ། སྤྲེའུའི་མིང་། 牛尾者(藻)。猴子。

གླང་འཇོམས། སེང་གེའི་མིང་། 害象(藻)。狮子。

གླང་ཐབས། ས་བཞུ་ལྟ་བུའི་ན་ཚ་ཞིག 发痧，腹痛，如未消化之疼痛。【增】1.=གློ་བུར། 忽然，突然。2.病名或是歇私的里亞病症。〔达〕

གླང་འཐབ། (注同上)

གླང་དར་མ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ལའང་། 1.壮牛。2.西藏王之一(朗达瑪)。【增】西藏王名，九世紀时曾迫害佛教徒。〔达〕

གླང་འདེད། རྨོན་པ་ཐོང་མཁན་ལའང་། 1.追牛，赶牛。2.耕者，扶犁者。【增】=ཐོང་མཁན། 农夫，村野的人。〔达〕

གླང་རྡུལ་ཚད། ལུག་རྡུལ་བདུན་གྱི་ཚད། 牛毛尘量(佛)，七羊毛尘量。

གླང་སྣ། I. ཁང་པའི་སྒོའི་ཤིང་ཞིག་དང་སྦྲུལ་ཞིག 象鼻。1.房門上之一件木材。2.一种蛇。

II. དབང་ཕྱུག་གི་བུ་ཆེན་པོ་ཚོགས་བདག་གི་…མིང་། 大自在天的長子毗那夜迦（天神名）。

（同） གླང་པོ་ཅན། གླང་པོའི་གདོང་།

གླང་སྣ་འདྲའི་ཡན་ལག ལག་པའི་མིང་ལའང་། 1.如象鼻之肢。2.手。

གླང་པོ། སྟོབས་ལྡན་བཟང་པོའམ་འདྲེན་བྱེད། 牛，象。

གླང་པོ་ཅན། I. བརྒྱ་བྱིན་ལའང་། 有象（藻）。帝釋（天神名）。

II. དབང་ཕྱུག་གི་བུ་ཆེན་པོ་ཚོགས་བདག་གི་མིང་། 大自在天的長子毗那夜迦（天神名）。

（同） གླང་སྣ། གླང་པོའི་གདོང་།

གླང་པོ་ཆེ། སྲོས་ཀྱི་གླང་པོ་ཆེ་ལྟ་བུ། 大象。

【增】=གླང་ཆེན། 〔达〕

གླང་པོ་ཆེའི་གླ། གླང་ཆེན་ལྟ་རྟོག 象师，照管象者。

གླང་པོ་འཚེ་བྱེད། སེང་གེའི་མིང་། 能害象（藻）。獅子。

གླང་པོ་གཡོ་མེད། སེང་གེ་ལའང་། 1.不动象。2.獅子。

གླང་པོའི་ཁ་ལོ་བ། གླང་པོ་ཆེ་སྐྱོང་བའང་འཚོ་བར་བྱེད་པོ་དང་གླང་རྫི་ཞེས་བྱ་བ་འཇུག་ལའང་། 1.养象者，喂象者。2.牧象人。

（同） གླང་རྫི།

གླང་པོའི་ཁབས། （原注缺）复象，披象。

གླང་པོའི་ཁྱུ། གླང་པོའི་ཚོགས། 牛群，象群。

གླང་པོའི་དགྲ། སེང་གེའི་མིང་། 象怨（藻）。獅子。

གླང་པོའི་རྒྱལ་པོ། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་བཞོན་པ། 牛王，象王，帝釋（天神名）所乘騎。

【增】=གླང་པོ་མཆོག 香象，象王。〔达〕

གླང་པོའི་གདོང་། དབང་ཕྱུག་གི་བུ་ཆེན་པོ་…ཚོགས་བདག་གི་མིང་། 象面，大自在天之長子毗那夜迦（天神名）。

（同） གླང་སྣ། གླང་པོ་ཅན།

གླང་པོའི་ཟས། ཨ་མྲའི་ཤིང་དང་བྱང་ཆུབ་ཤིང་ལའང་། 象食(藻)。1.阿摩罗树。2.菩提树。

གླང་སྤུ་སྐྱེས། དུར་བ་དཀར་པོ་ལའང་། 1.牛毛生。2.白茅草，百节草。

གླང་ཕྲན། གླང་ཕྲུག 小象，小牛。

གླང་བུ། （注同上）

གླང་མ། ཤིང་གླང་མ། 一种树。【增】1.一种葯草。2.高山上的柳木。〔达〕

གླང་མིག སྐར་ཁུང་ངམ་མཐོངས། 牛眼（藻）。窗，天窗。

གླང་མོ། ལག་ལྡན་མའམ་གླང་ཆེན་མོ། 母象，母牛。

གླང་རྫི། གླང་པོ་ཆེ་སྐྱོང་བའང་འཚོ་བར་བྱེད་པོ་དང་གླང་རྫི་ཞེས་བྱ་བ་འཇུག་ལའང་། 养象者，喂象者，牧牛人。【增】遍入（天神名）。〔达〕（同） གླང་པོའི་ཁ་ལོ་བ།

གླང་གཡོགས། （原注缺） 象复。

གླང་རོག （原注缺） 黑牛。

གླང་ཤ། བ་གླང་གི་ཤ་ལའང་། 1.象肉。2.牛肉。

གླང་ཤུ། ཐོར་བ་ན་ཚ་ཞིག 一种疱疮。

གླང་རྡུལ། གླང་ཐུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.雄象。2.大公牛。

གླང་ཉེངས། （注同上）

གླན་གླེན། བླུན་པོ། 愚痴。

【增】参看 གླེན་པ། 哑叭。〔达〕

གླན་ཏེ། ལྷན་པས་གླན་པའམ་གླན་ཏེ། 补綴。

གླན་པ། （注同上） 【增】＝གློན་པ། 1.縫补，修繕。2.回，返，回答。3.再接合。4.俗語代替 གླེན་པ། 〔达〕

གླམ། རློན་པས་གླམ་པའམ་རླམ་པའང་། 潮湿，湿潤。

གླལ་བ། ཁ་གདངས་ཏེ་གླལ་བའམ་གཡལ་བའང་། 張口，打呵欠。

【增】 1.欠伸。 2.可怖畏的神态或坐的姿势，如獅子对被战胜的敌人的姿势。〔达〕

གླས། གླ་མི་དང་སྐུད་པ་ལྷས་པ་ལའང་། 1.雇人。2.搓縄，搓綫。

གླས་པ། སྤོས་པའམ། 迁移。

གླིང་། ཆུ་ཡིས་མཐའ་བསྐོར་བས་ན་གླིང་ཞེས་པ་དང་སྐྱེད་མོས་ཚལ་ལས་ར་བས་བསྐོར་བ་ལའང་། 1.洲，島。2.有墙圍繞之园囿。

【增】1.一种圣草。2.島，部洲，地球的一部分，大陆。3.大寺院。〔达〕 草原，牧場，公园。〔高〕

གླིང་ག （注同上）

【增】 花园，公园，娱乐林。〔达〕（ག་字达作 ཀ་）

གླིང་གཅིག གཞི་གླིང་གཅིག་གམ་དུམ་བུ་གཅིག 一块。

གླིང་ལྡན་མ། འབབ་ཆུ། 具洲女（藻）。流水。【增】＝མཚོ། 有島的湖。〔达〕

གླིང་པ། ཐམས་ཅད་ཚང་མའམ། 整个，一切完整。

གླིང་ཕྲན་བརྒྱད། ལུས་དང་ལུས་འཕགས་སོགས། 八小洲（佛），身及胜身等（拂，妙拂，有谄，胜道行，俱卢，俱卢月）。

གླིང་བུ། རྒྱ་གླིང་དང་ཐེད་གླིང་ལྟ་བུ། 笛，汉笛，横笛。【增】芦笛，簫。〔达〕

གླིང་བུའི་ཤིང་། སྨྱུག་མ། 笛木（藻）。竹。

གླིང་མ། རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་ལྟ་བུ། 岸边，如大海之边际。【增】河沿，湖边。〔达〕

གླིང་མེ། སྒྲོན་མེ། 灯，火炬。

གླིང་འཛིན། ས་གཞིའི་མིང་། 持洲（藻）。地，大地。

གླིང་བཞི། ཤར་ལུས་འཕགས་པ། ལྷོ་འཛམ་བུ་གླིང་། ནུབ་བ་ལང་སྤྱོད། བྱང་སྒྲ་མི་སྙན། 四洲(佛)，东胜身洲，南贍部洲，西牛貨洲，北俱卢洲。

གླིང་བཞི་ལྟེ་བ། རི་རབ་ལྷུན་པོ། 四洲臍(藻)。須弥山。

གླིང་བཞིའི་རྩེ། （注同上）四洲頂（藻）。

གླིངས་སྟན། གཡོགས་མེད་པའི་ཕྱིང་བའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུའི་སྟན་ཞིག 毡垫，如毡子形狀之坐垫。

གླིངས་པ། （注同上）

གླུ་གར། གར་ཁྲབ་པ་དང་ལྷན་དུ་གཞས་དབྱངས་དང་བཅས་པ། 歌舞，与舞蹈者同时唱歌。

གླུ་དབྱངས། （原注同上）歌曲，歌詠。

གླུ་དབྱངས་ཟླ་བ། སྨིན་དྲུག་ཟླ་བ་དང་སྲང་ཁྱིམ་ལའང་། 歌詠月（藻）。1.昴宿月，十月。2.天秤宮（十二宮之一）。

གླུ་གཞས། གར་ཁྲབ་པ་དང་ལྷན་དུ་གཞས་དབྱངས་དང་བཅས་པ། 歌曲，与舞蹈者同时唱歌。

གླུ་ལེན། གཞས་གཏོང་། 唱歌，歌詠。

གླུ་ལོངས། གཞས་ཐོང་། 唱歌（命令式）。

གླུད་འགོང་། སྲོག་གླུད་ལྟ་བུ་བཅོས་ཐབས་གླུད། 贖替，如贖命，改造方法，用物替代。

གླུད་ཡས། （注同上）贖物。

གླུམ། ཆང་གི་སྦང་མའི་གླུམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 发酵，如酒糟发酵。【增】或 སྔང་གླུམ། 新发酵的米或大小麦，在酿麦酒时代麴用。〔达〕

གླུམ་ཉེ་ཟླ། （原注缺）酵。

གླི་འདམས། ཟག་བྱེད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའམ་བཤང་ལམ་དང་ཟག་བྱེད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའོ། །གླི་འདམས་ཞེས་པའང་སྣང་། 便道合一，或大小便道合一，亦作 གླི་འདམས།
【增】1.尿与粪同从大腸外出的病。2. མཚན་མེད་མ་ནིང་། 男女兩性的阴阳人。〔达〕

གླེ་པོ། ལྕང་མས་གླས་པའི་སྣོད་གླེ་བོའི་མིང་། 用树枝編成的器具，筐。

གླེགས་ཐག གླེགས་བམ་དཀྲིས་པའི་ཐག་པའམ་ཆོས་ཐག་ཀྱང་ཟེར། 經索，捆經书之編带，亦名 ཆོས་ཐག 經編。

གླེགས་བམ། གླེགས་བུ་མང་དུ་བསགས་པའི་གླེགས་བམ་པོ་ཏི་གཅིག་ལྟ་བུ། 經卷，书卷。

གླེགས་བུ། ལེབ་ལེབ་ཤོག་ལྷེ་གཅིག་ལྟ་བུ། 扁的，如一張紙。【增】1.簽条（如經包袱上所用书写經名的方形或长条形的布簽或紙簽）。2.书，板，平板。〔达〕

གླེགས་བུའི་གྲྭ། ལེབ་ལེབ་གྲུ་བཞིའི་ཟུར། 扁角，扁形四方之角。

གླེགས་ཤིང་། གླེགས་བམ་གྱི་ལེབ་ཤིང་། 經板，經书的夾板。

གླེང་། གཏམ་སྐད་ཆ། 談，說話。
【增】或 གླེངས་པ། 叙述。〔达〕

གླེང་པོ། （注同上）

གླེང་གཞི། སྐད་ཆ་བྱུང་བའི་གཞི། 緣起，說話的根由。
【增】或 གླེང་བསླངས་པ། 1.題目，主旨。2.始因，起因。3.談話的主題。4.目录，索引。5.会話的場所。〔达〕 話把。〔四〕

གླེང་སློང་། སྐད་ཆ་སློང་མཁན་ནམ་གཙོ་བོ། 初說話者，发起人，主席。
【增】发言。〔本〕

གླེང་བསླངས་པ། གཙོ་བོས་སྨྲས་པའམ་ཡང་ན····བསླངས་པ། 1.首先說。2.发起者。
【增】＝གླེང་གཞི། 〔达〕

གླེངས་པ། སྨྲས་པའམ་བཤད་པ། 說。
【增】序說。〔本〕

གླེན་ལྐུགས། གླེན་པོ་སྐད་མི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ། 愚人，如不会說話者。
【增】 གླེན་པ་དང་ལྐུགས་པ་ 的省写，极其獃蠢。

གླེན་པ། （注同上）【增】愚癡，无知。〔达〕

གླེབ་བྱ། ལེབ་ལེབ་བསྒྱུར་བྱ། 当压，所压。

གླེབ་བྱེད། ལེབ་ལབ་བསྒྱུར་བྱེད། 压扁。

གླེབས་པ། ལེབ་པར་བྱས་ཟིན་པ། 已压扁。
【增】踐踏，蹂躪，压。〔达〕

གློ། སྒའི་གློ་ཐག་དང་ངོས་དང་ཉེ་འཁོར་ལའང་། 1.鞍上肚带。2.側面。3.附近。

【增】或作 གོ། 在拉达克，敬語为 གཞོགས། 1.旁边，特指身边。2.咳嗽。〔达〕

གློ་སྐར། སྐར་ཁུང་མིང་། 窗戶。

【增】= གློ་དཀར། 小門或小窗。〔达〕

གློ་སྐར་ཅན། （注同上）

གློ་ཁ། གློ་བའི་མདོག 如肺的顏色。

【增】1.肺血的顏色。2.暗紅色。〔达〕

གློ་ཁུང་། སྒོ་ཁུང་། 門戶。

གློ་དགོག གློ་བ་ནས་ལུད་པ་དགོག་པར་བྱ། 咳嗽，肺中痰須除去。

གློ་འགོགས། ལུད་པ་འགོགས་པར་བྱེད། 咳嗽，为痰所阻。

【增】= གློ་འཁོགས་པ། 或 གློ་རྒྱག་པ། 窒息。〔达〕

གློ་འགྲམས། ནད་ཚ་ཞིག 一种病。

གློ་རྒྱག གློ་བུར་གྱི་དོན། 突然，忽然。

གློ་གཉིས་པ། ངོས་གཉིས་པ། 兩側，兩面。

གློ་སྙིང་ལྡིག སྙིང་འགུལ་བ་ལྟ་བུ། 心跳动。

གློ་རིག་པ། སྐྲག་པའམ་འདྲོགས་པའི་དོན། 肺战（胆战）。1.恐怖。2.战抖。

གློ་རྡོལ་བ། གློ་བའི་ངོས་ལ་བུ་ག་ཡོད་པ། 肺裂，肺上有孔。【增】= རྣག་རྡོལ། 吐痰过多。〔达〕（达无 བ་字）

གློ་ན་ཡོད། ཕྱོགས་ཟུར་དུ་ཡོད། 在側，在旁。

གློ་ཕུག （原注缺）壁穴。

【增】墙中或屋角藏物的处所。〔达〕

གློ་བ། ནང་ཁྲོལ་གློ་བ་དབུགས་གནས། 肺。

གློ་བ་དགའ་བ། གློ་དགའ་བའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 གློ་དགའ་བ། 心喜，欢喜。

གློ་བུར་དུ། མྱུར་དུའམ་ལམ་སང་ངས། 忽然，迅速，即刻。

གློ་བུར་འོངས་པ། མགྲོན་པོའམ་འགྲུལ་པ། 新来。1.客人。2.旅客。【增】突然来者。〔达〕（达作 གློ་བུར་དུ་འོངས་པ་）

གློ་འབུར། ཕྱོགས་འབུར་པའམ་ཁང་པའི་ཟུར་འབུར། 1.向旁突出。2.房屋突出之角。

【增】上升。〔达〕

གློ་ཡུ། གློ་བའི་ཡུ་བ་མགྲིན་པའི་བར། 肺莖（气管）。

གློ་ལངས། （未詳）

གློ་སུད། གློ་རྒྱབ་པ། 喘，咳嗽。

གློ་སོར། （注同上）

གློག འཇིག་རྟེན་གདགས་པ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་གློག་འབྱུང་ཞེ་ན་ཕྱོགས་གཉིས་ནས་རླུང་ཤིན་དུ་ཚ་བ་… དག་ཤང་སྟེ་དེ་དག་ཐུག་པ་ལས་གློག་འབྱུང་སྟེ་རྒྱུ་དེས་ན་གློག་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་དང་། 电，世間施設論說：“何故发电，謂由两方，热风驟起，相击出电，由是因緣，故名电出”。

གློག་འགྱུ་བ། གློག་འོད་འཁྱུག་འཁྱུག་པ། 电光閃閃。

གློག་ཅན། ཆར་པའི་སྤྲིན་པ། 有电（藻）。有雨之云。（同）གློག་ལྡན།

གློག་འཐུང་། རུས་སྦལ། 飲电（藻）。龟。

གློག་འདབ་མ། ལྷའི་བུ་མོ། 电叶母（藻）。天女。

གློག་ལྡན། ཆར་པའི་སྤྲིན་པ། 具电(藻)。有雨之

云。【增】带闪电的云。〔达〕(同) གློག་ཅན།

གློག་པ། ནད་རྦོག་པ་ལ་འདང་། 1.瘍，梅毒。2.致死之症。【增】銀。〔达〕

གློག་ཕྲེང་ཅན། སྒྲ་གཅན་གྱི་ཕ་ལ་འདང་། 有电鬘(藻)。罗睺之父。

གློག་སྤྲང་དམར་པོ། ཁྱི་ཞིག་ལ་འདང་། 1.赤电。2.一种狗。

གློག་འོད་ཅན། ལྷའི་སྨད་ཚོང་མ་ལ་འདང་། 1.有电光。2.天界娼妓。

གློག་འོད་མ། ལྷའི་བུ་མོ། 电光女(藻)。天女。

གློང་མ་གློང་། དཀྲུག་མ་དཀྲུག་གམ། 乱不乱？扰乱不扰乱？

གློངས་པ། དཀྲུགས་པའམ་བསྲུབས་པ། 攪动。

གློད། སློད་སློད་གྱིས་ཤིག 放松吧！緩和吧！

གློད་པ། སློད་སློད་བྱས་པ། 放松，和緩。
【增】=སློད་པ།〔达〕

གློན། ལྷན་པ་གླན་དགོས་ན་གློན་ཞིག 补上吧！
【增】回答，答复。〔达〕

གློས། ཟུར་གྱིས་དང་ངོས་རང་གློ་ཐག་གིས། 由旁边。

གློས་པ། རྨོངས་པར་གྱུར་པ། 蒙昧，愚蠢。

གློས་ཕབ་སྟེ་ཉལ། ངོས་གཅིག་གིས་ཉལ། 側脅臥，一面而臥(不仰臥)。

དགག་པ། མ་ཡིན་དགག་དང་མེད་དགག་གཉིས། 遮(佛)，非遮与无遮二种(即“不是”与“没有”二种否定)。【增】འགེགས་པ་ 的未来式，妨碍，阻止。〔达〕

དགག་བྱ། བགེགས་བར་ཆད་དགག་པར་བྱ་ལྟ་བུ། 所破(佛)，所遮，所否定。

དགག་དབྱེ། དབྱར་གནས་བར་ཁས་བླངས་པ་དེ་དབྱེ་བར་བྱ་ལྟ་བུ། 开禁，解制(佛)，如接受坐夏(佛)后，加以解除。
【增】=དགག་དབྱེ། 停止，阻碍。〔达〕

དགང་དགོས། སྣོད་འོ་མས་དགང་བར་བྱ། དགང་དགོས་ལྟ་བུ། 应当充滿。

དགང་བྱ། སྣོད་འོ་མས་དགང་དགང་དགོས་ལྟ་བུ། 所充滿。

དགང་གཟར། སྦྱིན་སྲེག་བླུགས་དུས་མཁོ་བའི་སྐྱོགས་ཤིག་དང་བླུགས་གཟར་ཀྱང་། 滿杓(佛)，燒供时所用之杓，亦名 བླུགས་གཟར།

དགབ། གཡོགས་པར་བྱ། 盖，复蔽。
(同) དགབ་བྱ།

དགབ་བྱ། གཡོགས་པར་བྱ། 所盖，所复蔽。
【增】衣服。〔达〕(同) དགབ།

དགའ་སྐྱེས། ལྷ་སྐྱེ་ལ་འདང་། 1.欢乐。2.諸天神名。

དགའ་བཀྱང་པ། གྲངས་གནས་ཤིག་ཟེར། 迦么罗，大数之一。

དགའ་འཁྱིལ། གཡུང་དྲུང་ 卐 喜旋(佛)。坚固紋。

དགའ་མགུར་སྤྱོད། འཁྲིག་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་འདང་། 1.婚祀。2.淫欲行。【增】纵欲。〔达〕(达 སྤྱོད་ 后有 པ་ 字)

དགའ་སྟོན། ཐུགས་སྤྲོ་ལ་འདང་། 1.庆祝会，喜庆宴会。2.心欢喜。
【增】节日，会期。〔达〕

དགའ་སྟོན་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་རྦཿ་ལ་འདང་། 欢庆女(藻)。鄔摩天女(天神名)。

དགའ་འདུན། དགའ་བའི་འདོད་པ་ལ་འདང་། 1.喜欲。2.欢喜之心欲。

དགའ་འདུན་པ། དགའ་སྟོ་ལ་ཚོགས་པ། 欢会者，欢喜集会。

དགའ་ལྡན། འདོད་ལྷའི་གནས་བཞི་པ་ལ་འདང་། 1.具喜，喜足，具有喜悦。2.欲界第四天（兜率天）。【增】拉薩东北的噶丹寺。〔达〕

དགའ་ལྡན་བདག་པོ། བྱམས་པ་མགོན་པོ། 兜率主（藻）。弥勒菩薩。

དགའ་ལྡན་གཙོ་བོ། （注同上)兜率尊（藻）。

དགའ་ལྡན་བཞུགས། （注同上)居兜率（藻）。

དགའ་སྣང་། སེམས་ལ་དགའ་བའི་སྣང་བ་ཤར་བ། 喜相，心中現起欢喜相。

དགའ་སྤྲོ། དགའ་བའི་འདོད་པ་སྤྲོ་བའམ་འཕྲོ་བ། 喜悦，欢喜。

དགའ་འཕེལ། ཚོགས་བདག་ལ་འདང་། 1.增长欢喜。2.毗那夜迦(天神名)。
（同） དགའ་བ་སྤེལ།

དགའ་བ། I.སེམས་དགའ་བའམ་དགྱེས། 喜欢,心中欢喜。
II. ཆུ་འབྲུག་ལོ་ལ་འདང་། 壬辰年。

དགའ་བ་བརྒྱ་པ། ཁྱབ་འཇུག་དང་ཚངས་པ་…… ལ་འདང་། 百喜（藻）。1.遍入（天神名）。2.大梵（天神名）。

དགའ་བ་སྤེལ། ཚོགས་བདག་ལ་འདང་། 1.增长欢喜。2.毗那夜迦（天神名）。
（同） དགའ་འཕེལ།

དགའ་བ་འཕེལ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་(དང་)། 增喜（藻）。大自在（天神名）。

དགའ་བ་སྦྱིན་བྱེད། མྱ་ངན་མེད་པའི་ཤིང་ལ་འདང་། 1.施給欢喜。2.无忧树。

དགའ་བ་ཟ་བ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཟས་ཟ་བ་ལ་འདང་། 食喜悦（藻）。食三摩地味（禪悅为食）。

དགའ་བའི་སྐྲ་ཅན། ཁྱབ་འཇུག 喜发（藻）。遍入(天神名)。

དགའ་བའི་དུས། སྟོན་ཀའི་དུས་ལ་འདང་། 1.欢喜的时节。2.秋季。

དགའ་བའི་བུ་མོ། ལྷ་མོ་ཨུ་སྨཿ་ལ་འདང་། 1.欢喜的女子。2.鄔摩天女（天神名）。

དགའ་བའི་དབང་པོ། ཁྱབ་འཇུག 喜王（藻）。遍入（天神名）。

དགའ་བའི་ཤིང་རྟ་མ། ལྷའི་སྨད་ཚོང་མ། 喜車女(藻)。天界娼妓。

དགའ་བའི་ས་གཞི། བུད་མེད་སྐྱི། 欢喜地基（藻）。妇女。【增】女性生殖器。〔达〕

དགའ་བར་རོལ་བ། འཁྲིག་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་འདང་། 1.享受欢喜，喜乐。2.淫欲行。

དགའ་བས་རྒྱུ། བྱ་རོག 喜游（藻）。烏鴉。

དགའ་བྱེད། I.དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 作喜(藻)。极喜自在（天神名）。
II. སྤྲིན་དང་ཁྱིམ་བྱ་དང་ གདོང་དྲུག་དང་འདོད་ལྷ་དང་སྟོབས་བཟང་དང་ཁྱབ་འཇུག་གི་རལ་གྲི་དང་ལྷ་གནས་དང་ལྷའི་གླུ་མཁན་དང་གཤིན་རྗེ་དང་ཆང་…ལ་འདང་། 1.云。2.鸡。3.六面童子。4.欲天。5.妙力。6.遍入天的劍。7.天界。8.天界歌者。9.閻罗。10.酒。
【增】罗摩，罗摩衍那史詩中的英雄。〔达〕

དགའ་བྱེད་དགྲ་བོ། སྲིན་པོའི་རྒྱལ་པོ། 喜怨（藻）。罗刹王(鬼名)。

དགའ་བྱེད་དུས། སྦྲང་ལྡན་དུས་དང་ནག་པ་ཟླ་བ་དང་ས་ག་ཟླ་བ་ལ་འདང་། 作喜时(藻)。1.有蜂蜜时。2.角宿月(三月)。3.氐宿月(四月)。

དགའ་བྱེད་མ། བུད་མེད་མཆོག་དང་སྨད་ཚོང་མའི་གཙོ་མོ། 作喜女(藻)。1.美女。2.妓女之首領。

དགའ་བྱེད་ཟླ་བ། སྣྲོན་ཟླ་བ་ལའང་། 作喜月(藻)。心宿月(五月)。

དགའ་འབྱམས། གྲངས་གནས་ཤིག་ཟེར། 鉢羅么陀〔梵〕，大数之一。
【增】充滿愉快的女子。〔达〕

དགའ་མ། ཆུང་མ་སྤྱི་དང་བུད་མེད་སྤྱི་(དང་)། 喜女 (藻)。1.妻。2.妇女。
【增】1.美丽。2.爱神的妻。〔达〕

དགའ་མའི་བདག་པོ། དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 喜女主 (藻)。极喜自在 (天神名)。

དགའ་མོ་འདུག ལེགས་པོ་འདུག 可喜，很好。

དགའ་མེད་རླབས། ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ། 无喜浪 (藻)。恶趣之苦 (佛)。

དགའ་ཚལ། ལྷའི་སྐྱེད་མོས་ཚལ་ཞིག 欢喜园，天界花园之一。

དགའ་འཛིན། ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 持喜 (藻)。遍入 (天神名)。

དགའ་ཡལ་ཡལ་བ། དགའ་སྤྲོ་སེམས་སྤྲོ་བ། 欢喜，踊跃。

དགའ་ཡས། གྲངས་གནས་ཤིག་ཟེར། 維麻丹，毗么陀〔梵〕，大数之一。
【增】无限欢喜。〔达〕

དགའ་གཡིང་ངེ་བ། དགའ་སྤྲོ་སེམས་སྤྲོ་བ། 欢喜，踊跃。

དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག འདོད་ལྷ་བདུད་སྡིག་སྤྲོ་ཁྱབ་འཇུག་གི་བུ་ཡིན་ནོ།། 极喜自在(天神名)，欲天恶魔，係遍入天之子。

དགར། ལོགས་དགར་ཞོག་ལྟ་བུ། 分出，如另外擱置。【增】1.西藏地名。2.= དགའ་བར། 愉乐中。3.分开，幽閉，隔离。〔达〕(达作 དགར་བ་)

དགར་བྱ། ལོགས་སུ་དགར་བར་བྱ་(དང་)། 提出，分出，另外提出者。

དགལ། ཁལ་མ་ཧ་རྡེའུ་ལ་དགལ་བར་བྱ། 馱，如牛、馬、騾等所馱。
【增】འགེལ་བ་ 的未来式。〔达〕

དགལ་བྱ། (注同上)

དགས་བྱ། ཤིང་བགས་མ་སོང་ན་དགས་པར་བྱ། 劈，裂，如薪未破，当劈破。
【增】参看 འགས་པ། 〔达〕

དགུ། གྲངས་ཀྱི་དགུ་དང་ཐམས་ཅད་ལའང་མཁོ་དགུ་དང་སྐྱེ་དགུ་ལྟ་བུ་དང་དབྱིབས་དགྱེ་དགུ་ལའང་། 1.九。2.一切，如: མཁོ་དགུ། 凡所需，སྐྱེ་དགུ། 众生。3.屈，如伸屈。
【增】多。〔达〕

དགུ་ཅོག ཐམས་ཅད། 一切。

དགུ་བཅུ། (原注缺) 九十。

དགུ་ཐོག སྲས་མཁར་དགུ་ཐོག་ལྟ་བུ། 九重，九层，如太子宫九重。

དགུ་པ། དབྱིབས་གུག་པ། 形状弯屈。

དགུ་ཕྲུགས། དགུ་རེ་དགུ་རེ་ཡོད་པ་ལ་དགུ་ཕྲུགས་ལྔ་རེ་ལྔ་རེ་ཡོད་ན་ལྔ་ཕྲུགས་ལྟ་བུ། 九聚，每九个在一起者名为九聚，每五个在一起者名为五聚。【增】或 དགུ་སྡེབས། 修定的一个阶段，即調息。〔达〕

དགུ་ཚིགས། གནམ་གྱི་ཆུ་རགས་ཀུང་ཟེར། 天河，星河。

དགུ་ཚོགས་སྐྲ་མོ། （注同上）

དགུག་བྱ། ཚུར་འོང་དུ་དགུག་པར་བྱའམ་ཐུར་དུ་དགུག་པར་བྱའམ་དུད་པར་བྱ། 1.召集，使来。2.使向下弯屈。【增】参看 འགུག་པ།〔达〕

དགུང་། སྲོད་དང་དགུང་དང་ཐོ་རེངས་ཏེ་ནམ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་བར་མ་དེ་འོ།། 中夜，一夜分为初、中、后三分之中分。【增】1.正午，日中。2.崇高，巍峨。3.深奥。4.中部。〔达〕軟，軟滑，溫柔。〔高〕（同）དགུང་ཐུན།

དགུང་ཀེག ལོ་ཀེག 年关，年龄之灾。

དགུང་ཆར། གནམ་ནས་ཆར་པ། 从天所降之雨。【增】＝ཆར་པ།〔达〕

དགུང་སྐྱིང་། དགུང་ལོ། 年龄，岁数。【增】一年，一生中的一年。〔达〕

དགུང་ཐུན། སྲོད་དང་དགུང་དང་ཐོ་རེངས་ཏེ་ནམ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་བར་མ་དེ་འོ།། 中夜，一夜分为初夜、中夜、后夜三分之中分。（同）དགུང་།

དགུང་མཐོངས། གནམ་མཐོངས། 天窗。

དགུང་གདུགས། ཉིན་དགུང་གི་ཉི་མ་ཚ་དོ་ལ་འདང་། 1.中午。2.中午之热。

དགུང་སྔོན། གནམ་སྔོན་པོ། 青天，蒼天。

དགུང་གནམ། ནམ་མཁའ། 天空，虚空。

དགུང་མོ། དབུས་དང་མཚན་མོ་སྐྱིའི་མིང་ལ་འདང་། 1.中央。2.夜間。【增】黃昏，下午四点至七点的时間。〔达〕

དགུང་ལོ། ན་ཚོད་དམ་ན་སོ། 年龄，貴庚，高寿（敬）。

དགུང་ཚོགས། ཉིན་དགུང་དུས་ཀྱི་ཆ་ནས་གསོལ་ཚོགས། 午餐。

དགུང་ཟླ་མཉམ། ན་སོ་མཉམ། 年岁相同。

དགུན་ཁ། སྟོན་ཀའི་རྗེས་སུ་ཁ་བ་འབབ་པའི་དུས། 冬天，冬季。（同）དགུན་དུས།

དགུན་སྟོད། མགོ་ཟླ་བ་དང་རྒྱལ་ཟླ་བ་གཉིས་ལ། 初冬，觜宿月和鬼宿月（十一月、十二月）。

དགུན་ཐ་མ། ཧོར་ཟླ་བཅུ་གཉིས་པ། 季冬，阴历十二月。

དགུན་དུང་ཅན། ཆུ་མེད་ས་ཐང་ངམ་དགོན་དུང་ཅན་ཟེར་བ་སྟེ། 曠野，无水荒原，参看 དགོན་དུང་ཅན།

དགུན་དུས། སྟོན་ཀའི་རྗེས་སུ་ཁ་བ་འབབ་པའི་དུས། 冬季。（同）དགུན་ཁ།

དགུན་འབྲིང་། ཧོར་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པ། 仲冬，阴历十一月。

དགུན་སྨད། མཆུ་ཟླ་བ་དང་དབོ་ཟླ་བ་གཉིས་ལ། 下冬，星宿月和翼宿月（正月，二月）。

དགུན་ར་བ། ཧོར་ཟླ་བཅུ་པ། 初冬，孟冬，阴历十月。

དགུམ་བྱ། སྲོག་དགུམ་པར་བྱ་དང་གསད་པར་བྱ་དང་ནང་དུ་འཁྱམས་སམ་དགུམ་པར་བྱ། 1.断命。2.应杀。3.向内縮。

དགུར། ཐམས་ཅད་ལ་དང་དགུ་ལ། 于一切（དགུ་的第七轉声）。【增】1.屈曲，如 དབྱིབས་དགུར་བ། 傴僂。2.許多，一切。〔达〕

དགུས། ཀུན་གྱིས་དང་དགུ་ཡིས། 由一切，以一切（དགུ་ 的第三轉声）。

དགེ་སྐོས། དགེ་འདུན་མང་སྐོས་པ་པོ། 糾察，掌堂师（佛），糾察僧众者。

དགེ་སྐྱེས། ལྷ་སྲི་ལའང་། 1.美色，美貌。2.諸天。【增】女神名。〔达〕

དགེ་དགེ་འོ། བཀྲ་ཤིས་བཀྲ་ཤིས་སོ། །吉祥哉！吉祥哉！（同）དགེ་འོ།།

དགེ་རྒན། སློབ་དཔོན་ལྟ་བུ། 师长，教师。【增】1.担保，保証。2.对所照料者的道德負責的僧人。3.宗教行輩中的老人，长老。〔达〕

དགེ་རྒྱས་པ་རྣམས། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་ལྷ་གསུམ་པ། 遍净天众（佛），第三靜慮之第三天众。

དགེ་སྒྲུབ། དགེ་བ་སྒྲུབ་པ་པོ། 修善行者。

དགེ་ཆུང་བ་རྣམས། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་ལྷ་དང་པོ་རྣམས། 少净天众（佛），第三靜慮之第一天众。

དགེ་ཆོས། མངོན་མཐོའི་ཆོས་བཅུའམ་བཅུ་དྲུག་ལྟ་བུ། 善法（佛），如善趣十法，十六法。

དགེ་བསྙེན། གཞི་འགྲེལ་ལས། དགེ་བའི་ཆོས་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་ཡང་ན་ཐར་པ་... མྱང་འདས་ལ་ཉེ་བར་འདུག་པའི་ཕྱིར་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་ཞེར། 居士，近事（佛），十七事疏說："承事善法故，又趣近解脫涅槃故，名近事戒"。【增】优婆塞，只遵守八种戒律的佛教徒。〔达〕

དགེ་འདུན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལྟ་བུ། 僧众，如声聞僧（佛）。

དགེ་འདུན་ཀུན་ར། ཆོས་གྲྭའམ་ཆོས་ར། 僧园（佛），講法院，講經院。

དགེ་འདུན་འབངས། དེང་སང་ཐབ་གཡོག་ལའང་། 1.僧民（佛）。2.現今寺庙中之厨夫。

དགེ་ལྡན། བསོད་ནམས་ཅན། 具善，有福。【增】=དགེ་བ་ཅན། 虔敬的。〔达〕

དགེ་ལྡན་པ། བཙོང་ཁ་པའི་རྗེས་འབྲང་པ། 格登巴（音譯），宗喀巴的信徒。【增】即 དགེ་ལུགས་པ། 格魯巴，宗喀巴的喇嘛教派（黄教）。〔达〕（同）དགེ་ལེགས་པ།

དགེ་ཕྲུག སློབ་མ། 弟子，学生。【增】学僧，如新受戒僧的幼童。〔达〕

དགེ་བ། དཀར་བའི་ལས་དེ་བདེ་བའི་རྒྱུ། 善，吉利，福利，快乐。（同）དགེ་ལེགས།

དགེ་བ་བཅུ། སྲོག་གཅོད་མ་བྱིན་ལེན་མི་ཚངས་སྤྱོད་ངག་འཁྱལ་ཚིག་རྩུབ་རྫུན་ཕྲ་མ་དང་བརྣབ་སེམས་... གནོད་སེམས་ལོག་ལྟ་མ་བྱེད་པའོ། ། 十善（佛）：不作杀生、偷盜、不淨行；不說妄語、离間語、粗恶語、綺語；不起貪心、瞋心、邪見。

དགེ་བའི་འགལ་ཟླ། སྡིག་པའམ་མི་དགེ་བ། 善的反面，恶，不善。

དགེ་བའི་ཚོ་ག བསོད་ནམས་ལའང་། 1.善軌。2.福德。

དགེ་བའི་འབྱུང་གནས། སངས་རྒྱས་ལའང་། 1.善本，善源。2.佛。

དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། དགེ་བའི་ལམ་སྟོན་པ་པོ་ཞེས་བཀའ་གདམས་ཐོར་བུ་ལས་གསུངས་སོ། ། 善知識，善友。教授散說中說："开示善道者"。（同）དགེ་བཤེས།

དགེ་བར་སྲོང་། དྲང་སྲོང་ལའང་། 乞善（藻）。仙人。

དགེ་བྱེད། ཆུ་ཕོ་སྟག་ལོ་ལའང་། 1.作善。2.壬寅年。

དགེ་སྦྱོང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མིང་། 沙門（佛），声聞（佛）名。【增】修行者，此术語包括一切誓愿舍弃世欲的人。〔达〕

དགེ་སྦྱོང་ཆེན་པོ། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་མཚན། 大沙門(佛)，釋迦牟尼佛号。

དགེ་སྦྱོང་ཚུལ། （原注缺）沙門法(佛)。

དགེ་མ། ངོ་མཚར་བ་དང་ལྟད་མོ་དང་བཀྲ་ཤིས་ཅན་དང་ཨུ་མཱཿ་ལའང་དགེ་མ་ཟེར། 1.希有。2.奇事。3.吉祥事。4.鄔摩天女。
【增】1.＝བཙུན་མ། 比丘尼。2.和平,寂靜。〔达〕（同）དགེ་མཚན།

དགེ་ཚུལ། དགེ་བ་ཐར་པ་མྱང་འདས་ལ་ཐོབ་པར་འཇུག་པའི་ཚུལ་དུ་གནས་པས་ན་དགེ་ཚུལ་ལམ་བཅུ་སྤྱོང་དགེ་ཚུལ་སྡོམ་པའོ།། 沙弥〔梵〕，求寂（由安住求得善解脱涅槃之理，故名求寂),或沙弥十戒。
【增】新受戒僧，僧侣之第一阶段。〔达〕

དགེ་ཚུལ་མ། བུད་མེད་དགེ་ཚུལ། 沙弥尼(佛)，女沙弥。

དགེ་མཚན། ངོ་མཚར་བ་དང་ལྟད་མོ་དང་བཀྲ་ཤིས་ཅན་དང་ཨུ་མཱཿ་ལའང་དགེ་མ་ཟེར། 1.希有。2.奇事。3.吉祥事。4.鄔摩天女。
【增】娛乐。〔达〕（同）དགེ་མ།

དགེ་གཉེན། སློབ་མ་ལའང་། 1.幼学(佛)。2.弟子。

དགེ་གཡོག དགེ་སྐོས་ཀྱི་གཡོག་རོགས། 糾察（掌堂師）之助手。

དགེ་ལས། （原注缺）善业，善事，好行为。

དགེ་ལེགས། I. དཀར་བའི་ལས་ཏེ་བདེ་བའི་རྒྱུ། 善业，好行为。
II. བཀྲ་ཤིས་པའི་དོན། 吉祥。
【增】虔誠。〔达〕（同）དགེ་བ།

དགེ་ལེགས་པ། བཙོང་ཁ་པའི་རྗེས་འབྲང་བ། 宗喀巴之信徒。（同）དགེ་ལྡན་པ། （譯者按：ལེགས་ 似为 ལུགས་ 字之誤）

དགེ་བཤེས། དགེ་བའི་ལམ་སྟོན་པ་པོ་ཞེས་བཀའ་གདམས་ཕྲོད་བུ་ལས་གསུངས་སོ།། 善友，善知識，教授散說中說："开示善道者"。
（同）དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན།

དགེ་སློང་། མདོ་ལས། དགེ་བ་སློང་དང་ཟས་སློང་དང་། ཉེ་བར་ཞི་དང་ཆགས་སྤངས་དང་། ལེགས་པར་འཚོ་དང་ལམ་ཞུགས་དང་། ཡིད་འོང་ཕྱིར་ན་དགེ་སློང་ཡིན། ཞེས་དང་། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པས་ན་འོ། །དྲང་སྲོང་ལའང་། 苾芻,比丘〔梵〕。1.經中說:"乞善及乞食，寂灭与断爱，善命并修道，悅意故苾芻"。2.得一切别解脱戒故。3.仙人。
【增】寺院中完成練习阶段，被任命为最高級的佛教僧人,他必須遵守253条戒。〔达〕

དགེ་སློང་མ། བུད་མེད་དགེ་སློང་སྟེ་དགེ་སློང་མ་ཨུཏྤལའི་མདོག་ལྟ་བུ། 苾芻尼，比丘尼（佛），尼姑。

དགེ་སློབ་མ། དགེ་སློང་མ་དང་དགེ་ཚུལ་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་སྡོམ་པ་རྒྱུད་ལྡན་མ། 正学女（佛），具足苾芻尼与沙弥尼二者中間戒之女性。

དགེའོ། བཀྲ་ཤིས་བཀྲ་ཤིས་སོ།། 吉祥啊！吉祥啊！（同）དགེ་དགེའོ། །

དགེར། དགེ་བར་རམ་ཤིས་པར། 善中，于善或吉祥（དགེ་ 的第七轉声）。

དགེས་པར་མཛོད། དགྱེས་པར་རམ་དགའ་བར་མཛོད། 愿欢喜，愿生欢喜。

དགོ་དགོ། སེར་ཤ་ལྟར་དབྱར་ཁ་སྐྱེས་པ་ཞིག 馬勃，夏季所生菌，形似蘑菇。

དགོ་བ། རི་དྭགས་དགོ་བ་ར་ལྟ་བུ་ཞིག 野羊，形如山羊的野兽。

དགོ་རུ། རི་དྭགས་དགོ་བའི་རུ་ཅོ། 野羊角，野山羊的角。

དགོག་ཏུ་ཕྱིན་པ། ཐུག་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ། 往隱密处，如往深远处。
【增】变老，上年紀。〔达〕

དགོག་པ། ས་ནས་རྡོ་སོགས་དགོག་པར་བྱ། 掘起，拔起，如从地上掘起石头等。
【增】不用心神。〔达〕

དགོག་བྱ། (原注同上)所拔，所掘，如从地上掘起石头等。
(同) དགོག་པ།

དགོང་། མཚན་མོ་སྲི་དང་དགོང་ཐུན་ལའང་དགོངས་ཀ་ཞེས་པའང་སྣང་། 夜間，晚上，亦名 དགོངས་ཀ། (同) དགོང་མོ།

དགོང་བདབ། དགོང་མོ་ཞག་པ་གཅིག་སྡོད་ས་ལྟ་བུ། 夜晚，住宿。(同) དགོང་འདེབས།

དགོང་མཐར། ཕྱི་པོའི་དོན་ལའང་། 1.夜晚。2.迟，晚。

དགོང་འདེབས། དགོང་མོ་ཞག་པ་གཅིག་སྡོད་ས་ལྟ་བུ། 夜晚，住宿。(同) དགོང་བདབ།

དགོང་མལ། དགོང་མོ་སྡོད་སའམ་ངལ་བསོ་ས། 1.夜晚住处。2.休息处。

དགོང་མོ། མཚན་མོ་སྲི་དང་དགོང་ཐུན་ལའང་དགོངས་ཀ་ཞེས་པའང་སྣང་། 夜間，晚上，亦名 དགོངས་ཀ། (同) དགོང་།

དགོངས་ཀ། ཕྱི་པོའམ་དགོང་མོའི་དོན། 1.迟，晚。2.夜間。

དགོངས་འགྲེལ། བཀའི་དགོངས་འགྲེལ་ལམ་… གསུང་བ་པོའི་དགོངས་འགྲེལ་ལྟ་བུ། 注釋，如經的注釋或講述者的注解。

དགོངས་པ། གནང་བ། 开許，允許。
【增】1.思想，回想，默想，观念。2.作意，忆念。3.意向，企图（动詞）。〔达〕

དགོངས་པ་བསྐྱལ། གནང་བ་བྱུང་བའམ་དགོངས་པ་གནང་བ་ལྟ་བུ། 开許，如得許可或准假。

དགོངས་པ་ཕྲིལ། (注同上)

དགོངས་པ་ཅན། དམིགས་བསལ་ཡོད་པ། 有开許，有例外。

དགོངས་པ་ཚིམས། ཁྲོས་པའམ་དགོངས་པ་མེད་པར་བྱས། 1.忿怒。2.不愿諒，見怪。

དགོངས་ཞུ། གནང་བ་ཞུ་རྒྱུ། 請假，請求許可。【增】告辞，請准許。〔达〕

དགོངས་སུ་གསོལ། གནང་བར་མཛོད། 請許可。

དགོད། གད་མོ་དགོད་པར་བྱ་དང་རྒྱན་དགོད་པར་བྱ་ལྟ་བུ། 1.嘲笑。2.所装飾。
【增】笑談。〔达〕(同) དགོད་བྱ།

དགོད་དོ། གད་མོ་དགོད་པ་པོ་དང་གད་མོ་དགོད་དོ། །གད་མོ་རྒོད་ཅེས་པའང་སྣང་། 笑，亦作 གད་མོ་རྒོད།

དགོད་པ་པོ། (原注同上) 笑者。

དགོད་བག་ཅན། གད་མོ་གད་མཁན། 嬉戏

者，嬉笑者。

དགོད་བྱ། གད་མོ་དགོད་པར་བྱ་དང་རྒྱན་དགོད་པར་བྱ་ལྟ་བུ། 1.所笑，所嘲笑。2.所装飾。（同） དགོད།

དགོད་ལས། བགོད་ལས་ཏེ་གྲངས་གནས་ཤིག 即 བགོད་ལས། 大数之一。

དགོན། （原注缺）1.寺。2.野。

དགོན་དུང་ཅན། ས་ངམ་ཐང་ངམ་ཆུ་མེད་ས་ཐང་། 1.曠野，荒原。2.无水的原野。

དགོན་གནས། འབྲོག་གནས་དབེན་ས། 阿練若处（佛），荒野寂靜处。

དགོན་པ། གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་ནས་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ལ་དགོན་པ་ཟེར་དགོས་ཀྱང་། 寺院，阿練若〔梵〕，离村邑一俱卢舍（梵語，五百弓）名阿練若处。

【增】1.寂靜处，曠野。2.修道院，精舍。3.曲叶的无花果树。〔达〕

དགོན་པ་ཁག དགོན་པ་སོ་སོ་སེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་ལྟ་བུ། 各寺，如色拉、格登、哲蚌等三大寺。

དགོན་པ་ཆེན་པོ། ནགས་ཚལ་སྟུག་པོའི་དབེན་ས། 大阿練若〔梵〕，林木厚密之寂靜处。

དགོན་པ་བ། རི་ཁྲོད་པ་ལྟ་བུ། 阿練若者（佛），如住山者。

【增】住寂靜处者，住庵舍者。〔达〕

དགོན་གཞི། དགོན་གནས་ལའང་། 1.寺产。2.寺院，阿練若处（佛）。

དགོན་ལག དགོན་པའི་ཡན་ལག་ཁག 支寺，下院，大寺之分支。

དགོས་ཆ། མཁོ་ཆའམ་མཁོས་ཀ། 1.所需，需要。2.有用。

དགོས་མེད། དོན་མེད་པ། 无用，不需要，无意义。

དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི། དགོས་པ་དང་དགོས་པའི་དགོས་པ་ཉིང་དགོས་དང་འབྲེལ་བ་སོགས་…… བཞི་པོ།། 所为等四法（佛），所为，所为之所为，心要所为，連系等四法。

དགྱེ་དགུ་བ། ཡར་དགྱེ་མར་དགུ་བའམ་ཀུག་པ། 上仰下俯，或伸屈。

དགྱེ་དགྱེ། ཡར་དགེ་དགེ་སྟེ་མར་དགུ་བ་མིན་པ་པོ།། 向上仰起，不肯低下。

【增】=མགོ་རྒྱབ་ཕྱོགས་སུ་དགྱེ་བ། 頭向后仰。〔达〕

དགྱེད། ཡར་དགྱེ་དགྱེ་བྱས་པ། 仰，向上仰起。

དགྱེད་དགྱེད་པ། （注同上）

དགྱེའོ། མཁར་རམ། 碉堡，城。

དགྱེར། གསུང་དབྱངས་དགྱེར་བར་གླུ་ལྟ་བུ། 唱。

【增】或 གླུ་དགྱེར་བ། གླུ་ལེན་པ། 笨教（黑教）的一种声調。〔达〕

དགྱེལ་བྱ། སྒྱེལ་བའི་དོན་དུ་སྣང་། 跌倒。

དགྱེས་དགྱེས་པ། སེམས་དགའ་བའི་མིང་། 欢喜，內心喜悦。（同）དགྱེས་པ།

དགྱེས་སྒྲོག ཀྱེ་རྡོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཁྲག་འཐུང་ཟེར། 喜笑(藻)。欢喜金剛，吉祥飲血（本尊名）。

དགྱེས་རྡོ་རྗེ། （注同上）欢喜金剛。

དགྱེས་པ། སེམས་དགའ་བའི་མིང་། 欢喜，內心喜悦。【增】=དགའ་བ།〔达〕 如意。〔高〕（同） དགྱེས་དགྱེས་པ།

དགྱེས་བྱེད་མ། （原注缺）作喜女。

དགྲ། ཁོན་གཙུགས་པ་ཕྱིའི་དགྲ་ཟེར་ནང་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་ཡིན་ནོ།། 敌人，怨敌，結恨为外敌，煩恼（佛）为內敌。（同）དགྲ་བོ།

དགྲ་བགེགས། མི་མཐུན་བར་ཆད་ལྟ་བུ། 怨魔，如逆緣灾难。

དགྲ་བཅོམ་པ། ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་བཅོམ་པས་ནའོ། ། 阿罗汉〔梵〕。

དགྲ་ཆ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་བ་ལས། མཚོན་ཆ་ནི་མདུང་དང་འཕང་མདུང་ལ་སོགས་པའོ། །དགྲ་ཆ་ནི་མདའ་གཞུའོ། །ཞེས་དང་། 軍械，战具。毗奈耶疏說："兵器，謂矛，擲矛等，軍械謂弓箭。"

དགྲ་ཆས། དགྲ་བོའི་ཡོ་བྱད་ལའང་། 1.軍事裝备，兵器。2.仇人之家具。

དགྲ་སྟ། སྟ་རེ་ལྟ་བུ་ཕྱག་མཚོན་ཞིག 鉞，形如斧，兵器之一。
【增】扇形平盘。〔达〕

དགྲ་སྟ་ཅན། ཚོགས་བདག་མིང་། 持鉞者(藻)。毗那夜迦（天神名)。【增】可怕的。〔达〕
（同） དགྲ་སྟ་འཛིན་པ།

དགྲ་སྟ་ཐོགས་པ། ཚོགས་བདག་ལའང་། 举鉞(藻)。毗那夜迦（天神名)。
（同） ཐྲད་སྟ་ཅན།

དགྲ་སྟ་འཛིན་པ། （注同上）持鉞（藻)。

དགྲ་སྟའི་དུམ་བུ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 斧段(藻)。大自在（天神名)。

དགྲ་འདུལ། དགྲ་བོ་འདུལ་བ་པོ། 降伏怨敌者。

དགྲ་བོ། ཁོན་གཙུགས་པ་ཕྱིའི་དགྲ་ཟེར། ནང་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་ཡིན་ནོ།། 怨敌，結恨为外敌，煩恼（佛）为內敌。（同）དགྲ།

དགྲ་ཟིན། དགྲ་བོའམ་དགྲ་གཉེན། 1.敌人，寃家。2.寃家与亲属。

དགྲ་ཟུན། （注同上）

དགྲ་ཟླ། ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བའམ་དགྲ་བོ། 敌手，寃家，仇人。

དགྲ་ལས་རྒྱལ་བ། སངས་རྒྱས་དང་དཔའ་བོ་ལའང་། 战胜敌人（藻)。1.佛。2.勇士。

དགྲ་ལྷ། སྲུས་ལྷ་ལྟ་བུ། 战神。

དགྲམ། ཐང་ག་དགྲམ་པར་བྱ་བཀྲམ་ཟིན་མ་ཡིན་པའོ།། 挂，設置。
【增】འགྲེམ་པ་ 的未來式，散播，安排，布置。〔达〕

དགྲམ་བྱ། （原注同上）当設置，当挂。

དགྲར། དགྲ་བོ་རུ། 于敌人（དགྲ་的第七轉声)。

དགྲོལ། མདུད་པ་དགྲོལ་བར་བྱ་དང་འཁོར་བ་ལས་དགྲོལ་བར་བྱ། 解开，解脫。
【增】འགྲོལ་བ་ 的未來式，令得自由，自由意志。〔达〕

དགྲོལ་བྱ། （原注同上）所解开，所解脫。

བགག ལམ་དུ་གངས་འབབ་ན་བགག་མི་ཡོད། 阻止（原註：途中降雪，有人被阻)。

བགགས་པ། འགོག་པ་པོས་འགགས་ཟིན་པའི་ཡུལ་རང་ཉིད་བགགས་ཟིན་པའོ།། 阻止，停止，阻碍。【增】འགེགས་པ་的完成式。〔达〕

བགད་པ། གད་མོ་བགད་ཟིན་པ། 已笑。
【增】＝དགོད། 〔达〕

བགད་བྱ། (原注缺) 所笑。

བགས་པ་ཡིན། ཚོད་བལྟས་པ་ཡིན། 已試驗，已考驗。

བགས་བྱ། ཚོད་བལྟ་བར་བྱའམ་བགས་པར་བྱ། 所試驗，所試探。【增】吃，吞。〔达〕 考試，审查。〔法〕（达法作 བགས་པ་）

བགེགས། བར་ཆད་འཚུབ་ཆ། 障碍，灾难严重。

【增】1.即 གེགས། 障碍神。2.阻塞，妨害。〔达〕（同）བགེགས་འཚུབ།

བགེགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། ཚོགས་བདག 障碍王(藻)。毗那夜迦（天神名）。

བགེགས་ཀྱི་བྱེད་པོ། (注同上)起障碍者(藻)。

བགེགས་བྱེད། གེགས་བྱེད་དམ་ཁྱོ་བོ་ལའང་། 1.作障碍。2.丈夫。

བགེགས་འཚུབ། བར་ཆད་འཚུབ་ཆ། 障碍，灾难严重。（同）བགེགས།

བགེགས་སུ་གྱུར་པ། བར་ཆད་དུ་གྱུར་པ། 成为障碍，成为灾难。

བགོ་སྐལ། སོ་སོའི་ཆ་སྐལ་དང་སྐྱེ་སྐལ་ཟེར་དང་དབང་ཐང་དགེ་བ་ལའང་། 1.各人之份，应得部份。2.权分，权限。

【增】 སོ་སོའི་ཆ། 1. སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱི་བགོ་སྐལ། 宿业支配的身分，命运。2.严格的报应学說。〔达〕

བགོ་དགོས། གོ་ཆ་བགོ་བར་བྱའམ་གོན་པར་བྱ། བགོ་བཤའ་སྐལ་བ་རེ་རེར་བགོ་བར་བྱའམ…… བགོད་དགོས་ཞེས་པ་སྣང་། 1.当披甲，当穿。2.当分作各份，須分。

བགོ་བྱ། (注同上) 所分。

【增】算学中所除的数目。〔达〕

བགོ་རིས་སུ་བཅད་པ། སྐལ་བ་རེ་རེར་བགོས་ཟིན་པ། 分份，已分为各份。

བགོ་བཤའ་བགོས། (注同上)

བགོད་ལས། གྲངས་གནས་ཞིག་པའང་སྣང་། 大数之一。【增】保护。〔达〕

བགོམ་རྒྱུ། རྐང་པས་བགོམ་པར་བྱའམ་ལམ་དང་བགོམ་རྒྱུ། 1.脚所迈过。2.道路。3.所跨过物。

བགོམ་བྱ། (注同上)

བགོམས་པ། རྐང་པས་བགོམས་ཟིན་པ། 迈过，脚已迈过。

【增】= བགོམ་པ། 行走，迈步，跨步，跨过。〔达〕 步。〔四〕

བགོར་(ནས་)། ལས་དུ་འགོར་དུ་འཇུག་……(ནས་)། 迟延，耽擱。

བགོས་པ། གོས་གོ་ཆ་གོན་ཟིན་པ་དང་བགོ་བཤའ་བགོས་ཟིན་པ་ལའང་། 1.已穿衣，披甲。2.已分各份。

བགྲངས་པ། འགྲངས་འགོར་དུ་བཅུག་པ། 使延长，使迟誤。

【增】为 རྒྱང་བ་ 的完成式。〔达〕

བགྱི་བ། བྱ་བའམ་ལས་ཀ་བགྱི་རྒྱུ། 所作，所作事。

【增】 བགྱིད་པ་ 的未来式，做，作为，造。〔达〕

བགྱིད། ལས་ཀ་བགྱིད་བཞིན་པ། 正作事。

【增】完成式为 བགྱིས། 未来式为 བགྱི། 命令式为 གྱིས། 〔达〕（达作 བགྱིད་པ་ ）

བགྱིས་པ། བྱས་པའམ་ལས་ཀ་བགྱིས་ཟིན་པ། 已作，已作事。

བགྲང་རྒྱུ། གྲངས་ཀ་བགྲང་རྒྱུ་དང་ལོ་དང་དུས་དང་གྲངས་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ལའང་། 1.所当計算之数字。2.年。3.时。4.凡有数目者。（同）བགྲང་བྱ། བགྲང་གཞི།

བགྲང་ཕྲེང་འཛིན། མེ་ལྷ་ལའང་། 1.持数珠。2.火神。

བགྲང་བྱ། གྲངས་ཀ་བགྲང་བར་བྱ་དང་ལོ་དང་དུས་དང་གྲངས་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ལའང་། 1.所应計算之数字。2.年。3.时。4.凡有数目者。（同）བགྲང་རྒྱུ།

བགྲང་གཞི། （注同上）

བགྲང་ཡལ། བགྲང་བར་བྱ་རྒྱུ་མེད་པ་དང་གྲངས་གནས་ཤིག་ལའང་། 1.无数，不可計数。2.訶婆婆〔梵〕，大数之一。【增】低下。〔达〕

བགྲང་ཡས། （注同上）

བགྲངས་པ། གྲངས་ཀ་བགྲངས་ཟིན་པ། 已数。

བགྲད་པ། མིག་བགྲད་པའམ་རྐང་པ་བགྲད་པ་ལྟ་བུ། 張开，睁开，如睁眼，伸腿。

【增】1. གདངས་པ། 2.＝འབྲད་པ། 搔，抓，爬。〔达〕

བགྲིལ་བ། འགྲིལ་དུ་བཅུག་པ་ལྟ་བུ། 跌倒，滚下，落下。

བགྲུ། འབྲས་སོ་བགྲུ་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། 碾。

【增】བགྲུད་པ་ 的未来式。〔达〕舂，搗谷。〔法〕

བགྲུ་བྱ། འབྲས་སོ་བགྲུ་བར་བྱ་ལྟ་བུ། 所碾，当碾。（同）བགྲུ།

བགྲུངས་པ། ཆུ་དྭངས་པར་བྱས་པ། 澄清，滤净。【增】达作 བགྲུངས། 等于དྭངས་སུ་བཅུག་པ། 〔达〕（达作 བགྲུང་བ་ ）

བགྲུས་པ། འབྲས་སོ་འི་པགས་པ་བཤུས་ཟིན་པ་དང་འབྲས་བགྲུས་མ་ལྟ་བུ། 已碾，如已碾去谷皮，或已碾之米。

བགྲུས་མ། （注同上）

བགྲེས་པ། རྒན་པ། 老人。

བགྲེས་མོ། རྒན་མོ། 老妇，老媪。

བགྲོ་གླིང་། བཀའ་མོལ་བགྲོ་བའམ་སྐད་ཆ། 商議，商談，談話。

【增】＝གྲོས་བྱེད་པ། 議論，討論。〔达〕（达作 བགྲོ་གླིང་པ་）

བགྲོ་བ། （注同上）（又）སྐད་ཆ་བགྲོ་བར་བྱ། 商議，商談。【增】完成式为བགྲོས། 解决，决定。〔达〕

བགྲོ་གླིང་མཛད། བགྲོ་བདབ་པའི་ཞེ་ས། 商議，བགྲོ་བདབ་པ་ 之敬詞。

བགྲོ་བདབ་པ། བཀའ་མོལ་གནང་བའམ་གྲོས་…གཅོལ་སྨྲ་བའམ་སྨྲས་པ། 已商議，已言談。

བགྲོ་འདེབས། （原注同上）商議，談判。

བགྲོད་དཀའ། འགྲོ་དུ་འཛུག་དཀའ། 难行。

【增】难进行，难通过。〔达〕（达作 བགྲོད་དཀའ་བ་）

བགྲོད་པ། འགྲོ་རུ་བཅུག་པ། 行走。

【增】1.前进，漫游。2.赤緯。〔达〕

བགྲོད་པ་གཅིག་པ། ལམ་ཁ། 同行，共行（藻）。道路。(同) བགྲོད་ལམ།

བགྲོད་པར་བྱེད། རྐང་པ་དང་སྐྱེས་པ་ཁྱོ་བོ་…ལའང་། 能行（藻）。1.腿足。2.男子，丈夫。（同）བགྲོད་བྱེད།

བགྲོད་བྱ། ལམ་ཁ་དང་བུད་མེད་ལའང་། 所行（藻）。1.道路。2.妇女。

བགྲོད་བྱེད། རྐང་པ་དང་སྐྱེས་པ་ཁྱོ་བོ་ལའང་། 能行（藻）。1.腿足。2.男子，丈夫。（同）བགྲོད་པར་བྱེད།

བགྲོད་ལམ། ལམ་ཁ། 道路。【增】女性生殖器。〔达〕（同）བགྲོད་པ་གཅིག་པ།

བགྲོས་པ། བཀའ་མོལ་གནང་ཟིན་པ། 已商議。

མགར་མཐར། （未詳）

མགར་ནག ལྕགས་བཟོ་པའམ་མགར་མི། 鉄匠，五金工人。（同）མགར་བ།

མགར་སྤྱད། ལྕགས་བཟོ་པའི་ལག་ཆ། 鉄匠之工具。

མགར་བ། ལྕགས་བཟོ་པའམ་མགར་མི། 鉄匠，五金工人。【增】出身低的人。〔达〕（同）མགར་ནག

མགར་པའི་མེ་རྡོ། ཏེ་ཙའམ་རྡུང་བྱེད་ཐོ་བའི་འོག་གཞི་རྡོ། 砧子，鉄錘所击之垫石。

མགར་པའི་འོག་རྡོ། （注同上）

མགལ། ཡ་མགལ་མ་མགལ་ལྟ་བུ། 牙床，上下牙床骨。

མགལ་དུམ། མེས་བསྲེགས་པའི་དུམ་བུ། 經火燒过之木段。【增】裂开或割断或半燃的大块木头。〔达〕

མགལ་མེ། ཤིང་དུམ་མེ་སྦར་ཏེ་བསྐོར་བའི་འཁོར་ལོ། 将柴燃火，旋繞而成之輪。

【增】火把，长木片的火把。〔达〕

མགལ་མེའི་འཁོར་ལོ། （注同上）

མགུ་སྤྲོ། སེམས་དགའ་བའམ་གུས་པས་མགུ་བར་བྱ། 心欢喜，或恭敬侍奉。

མགུ་བ། （注同上）

【增】使快乐，使满意。〔达〕

མགུར། མི་ལའི་གསུང་མགུར་ལྟ་བུ་དང་མགུལ་ལམ་མགྲིན་པའི་མིང་དུ་སྣང་། 1.歌，如弥拉之歌集。2.頸，喉。【增】= མགུ་བར། 声調，調子，旋律，གླུ་ 的敬詞。〔达〕

མགུར་འཐེན་པ། མགུར་དབྱངས་ཀྱི་གླུ་ལེན་པ་ལྟ་བུ། 歌咏，唱歌。（同）མགུར་བཞེས་པ།

མགུར་ན་སྤྲ། མགུལ་ན་སྤྲ་སྟེ་མགུལ་རྒྱན་ལའང་། 即 མགུལ་ན་སྤྲ། 頸飾，頸环。

མགུར་བཞེས་པ། མགུར་དབྱངས་ཀྱི་གླུ་ལེན་པ་ལྟ་བུ། 唱歌，歌咏。（同）མགུར་འཐེན་པ།

མགུར་གསལ་བ། དབྱངས་ཀྱིས་ཆོས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 歌頌，如以歌曲說法。

【增】1.发出嘹亮的歌声。2.清除喉嚨，咳。〔达〕（达作 མགུར་བསལ་བ་）

མགུར་གསུངས་པ། （原注同上）歌唱。

མགུལ། སྐེའམ་མགོ་འཛིན་མགྲིན་པ། 頸，脖子。

མགུལ་གློ། གློའི་ཞེ་ས། 咳嗽，གློ་ 的敬詞。

མགུལ་འགགས། མགྲིན་པ་འཛེར་བ་ལྟ་བུའམ་ཟས་ཀྱང་། 喉嚨阻碍，或食噎塞。

མགུལ་རྒྱན། ཀའུ་ལྟ་བུ། 頸飾，如佛盒等。【增】頸飾带。〔达〕 1.項圈。2.頸上佩带的物件。〔四〕（同）མགུལ་ན་སྲི།

མགུལ་ཆམ། སྣེ་ཙམ་གྱི་ཆམ་པ་ནད། 伤风，感冒，喉間伤风病。

མགུལ་ཆིངས། རས་ཁ་དཀྲིས་ལྟ་བུ། 圍脖，圍巾。

མགུལ་དར། སེང་གེ་ལའང་། 1.頸綾。2.獅子。【增】= དཔའ་དར། 1.表示榮誉的圍頸絲巾。2.山脊。〔达〕 絲頸带，絲領带，絲肩巾。〔高〕

མགུལ་གདུབ། མགུལ་རྒྱན། 項圈，頸飾。

མགུལ་ན་སྲི། ཀའུ་ལྟ་བུ། 頸飾，如佛盒等。（同）མགུལ་རྒྱན།

མགུལ་ནག དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 黑頸（藻）。大自在（天神名）。

མགོ། ཡན་ལག་མཆོག་དང་མགོ་སྐར་མ་ལའང་མགོ་སྐར་མ་ནི་གསུམ་སྟེ་དབྱིབས་ནི་རི་དྭགས་ཀྱི་མགོ་ལྟ་བུའོ། ། 1.头，首部。2.觜宿，觜有三星，状如兽头。【增】1.頂巔，絕頂。2.首要位置，主要部分。3.开始。4.书于頂端的字母如 ར་ལ་ས་ 等。〔达〕（同）མགོ་བོ།

མགོ་བཀད་པ། སྐྲ་བཅོས་པ་ལྟ་བུ། 头上的布置（如假发），整理头发。

མགོ་སྐྱ། རྒན་མོ་དང་རྒན་པོ་ལའང་། 1.白首。2.老妇与老翁。

མགོ་སྐྱེས། སྐྲ་དང་མགོ་སྐར་མ་ལའང་། 头生（藻）。1.发。2.觜宿。（又）མགོའི་སྤྲུ་སྐྲ། 头发。（同）མགོ་ཉལ།

མགོ་སྐྱབ། རྨོག་གམ་ལྕགས་ཞྭའི་མིང་། 护头（藻）。盔，鋼盔帽。

མགོ་བསྐོར་བ། མགོ་འཁོར་བཏང་བ། 使头昏迷，欺骗。【增】詐欺，惶惑。〔达〕（达作 མགོ་སྐོར་བ་）

མགོ་ཁེབས། རྨོག་ལའང་། 1.遮头。2.盔。

མགོ་ཁྲོལ། མགོ་མཇིང་སྐྱོན་ཅན། 头頸有病。

མགོ་གུག་པ། མགོ་ཐུར་དུ་གུག་པ། 低头，俯首，头向下屈。

མགོ་བསྒྲིས་པ། ཆ་མཉམ་དུ་བསྒྲིགས་པའམ་བསྡུར་བ། 相等，相比。

མགོ་ཅན་ཡི་གེ། ཀ་ཁ་ག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 有头字，如藏文 ཀ་ཁ་ག 等。

མགོ་གཅིག་དུ། ཕྱོགས་གཅིག་དུའང་། 1.一头。2.一方面。

མགོ་ཕྱོག་ཕྱོག མགོ་གཡོ་བའི་མིང་། 头动，头摇摆。（同）མགོ་ལྷིམ་ལྷིམ།

མགོ་མཇུག་ལོག་པ། མགོ་དང་གཞུ་གུ་འཆོལ་བ། 首尾顛倒。（同）མགོ་གཞུག་ལོག་པ།

མགོ་ཉལ། མགོའི་སྤྲུ་སྐྲ། 头臥（藻）。头发。（同）མགོ་སྐྱེས།

མགོ་མཉམ། ཆ་མཉམ་དུ་བསྒྲིགས་པའི་དོན། 相等。

མགོ་སྙོམས། （注同上）

མགོ་བརྙན། ངོ་གཡོག་གཉིས་ལའང་། 1.头影。2.主仆二人。

མགོ་གདུམས་པ། མགོ་རས་ཀྱིས་གདུམས་པ། 包头，用布将头包起。（同）མགོ་ཐུམ་ཡོད་པ།

མགོ་བཏགས། མགོ་ཕར་བཏགས་པ་ལྟ་བུ། 投降。

མགོ་བཏུད་པ། མགོ་ཐུར་དུ་དུད་པ། 低头，垂头，俯首。（同）མགོ་དབྱངས་པ།

མགོ་རྟེན། སྐེའམ་མགྲིན་པ། 头依（藻）。喉，脖頸。（同）མགོ་འཛིན།

མགོ་ཐུག་པ། མགོ་གཉིས་ཐུག་པ་ལྟ་བུ། 碰头，如兩头相碰。

མགོ་ཐུམ་ཡོད་པ། མགོ་རས་ཀྱིས་གཏུམས་པ། 包着头，用布把头包起。（同）མགོ་གཏུམས་པ།

མགོ་ཐོན་པ། རང་ཐུབ་པ་ལའང་། 1.出头。2.能自立。【增】能以自己的才能指导旁人的人。〔达〕

མགོ་འཐོམ་ཡོང་། མགོ་འཁོར་ཡོང་། 头暈，迷惑。

མགོ་འཐོམས་པ། མགོ་འཁོར་འཐོམས་ཟིན་པ། 头暈，已昏迷。

【增】惶惑的。〔达〕（达作 མགོ་འཐོམ་པ་）

མགོ་ནོ་གེར་ཅན། མགོ་སྐྲ་རྒྱན་ཅན། 头有髻，头上有发飾者。

མགོ་འདར་བ། སྡིག་ཆགས་ད་བྱིད་ལའང་། 1.头战抖。2.蜥蜴。

མགོ་འདེབས། མགོས་བརྡ་གཏོང་བ་ལྟ་བུ། 点头，如用头表示。

མགོ་འདྲེན། འགོ་འདྲེན་ཏེ་གཙོ་བོ་ལའང་། 1.引头，带头。2.首长，亦作 འགོ་འདྲེན།

མགོ་སྡིང་ཅན། ལྗོན་ཤིང་སྡོང་པོ་དང་ཡལ་ག་ལའང་། 1.头晃动者。2.树的枝干。（同）མགོ་ཤིང་།

མགོ་ལྡེམ་ལྡེམ། མགོ་གཡོ་བའི་མིང་། 头摇动。（同）མགོ་ལྡོག་ལྡོག

མགོ་ལྡོག་པ། ལོག་ཏུ་འཛུག་པ། 回头，使回轉。

མགོ་དབྱངས་པ། མགོ་ཐུར་དུ་དུད་པ། 垂头，俯首。（同）མགོ་བཏུད་པ།

མགོ་ཕྱུར་བཤུས། ཁེབས་ཕྱེ་བ་ལྟ་བུ། 揭去蒙头，如揭开盖子。（同）མགོ་སྤྲུར་བཤུས་པ།

མགོ་བོ། ཡན་ལག་མཆོག་དང་མགོ་སྐར་མ་ལའང་། མགོ་སྐར་མ་ནི་གསུམ་སྟེ་དབྱིབས་ནི་རི་དྭགས་ཀྱི་མགོ་ལྟ་བུའོ།། 1.头部。2.觜宿，觜有三星，状如兽头。（同）མགོ།

མགོ་བོའི་གོས། ཞྭ་མོའི་མིང་། 头装(藻)。帽。

མགོ་ཐྲི་མོ། མགོ་ལ་སྐྲ་མེད་པ། 秃头。

མགོ་སྤྲུར་བཤུས་པ། ཁེབས་ཕྱེ་བ་ལྟ་བུ། 揭去盖头，如揭开盖子。（同）མགོ་ཕྱུར་བཤུས།

མགོ་སྤྲལ། མགོ་དང་བཅས་པའི་ལུག་གི་ཤ་ཁོག་ལའང་། 1.連头。2.有头之整个羊肉。

མགོ་སློང་། མགོ་སློང་སྟེ་སྤྱི་བོ་ཙོག་ཙོག་པོར་རིང་པོ་འདུག་པ། 即 མགོ་སློང་། 頂部突出。

མགོ་བཙུགས་པ། འགོ་བཙུགས་པའི་དོན། 起头，已开始。

མགོ་འཛུགས། འགོ་འཛུགས་པའི་དོན། 起头，开始。

མགོ་འཛིན། སྐེའམ་མགྲིན་པ། 持头（藻）。喉，脖頸。【增】1.＝མགོ་རྟེན། 2.机关首长，工头。〔达〕（同）མགོ་རྟེན།

མགོ་གཞུག་ལོག་པ། མགོ་དང་གཞུ་གུ་འཚོལ་བ། 头尾颠倒。(同) མགོ་མཇུག་ལོག་པ།

མགོ་ཟླ་བ། དགུན་ར་དང་ལོ་ཡི་ཐོག་མ་དང་མགོ་སྐར་མ་དང་ལྡན་པའི་ཟླ་བ། 1.孟冬。2.年初。3.觜宿月（阴历十一月）。

མགོ་ཟླུམ། I.སྒྲ་གཅན་ལ་འང་། 1.圆头。2.罗睺星。
II.སྐྲ་བྲེགས་པའམ་མགོ་རིལ་རིལ། 1.剃发。2.头圆形。
【增】＝ མགོ་རིག 剃光的头，圆秃头，和尚。〔达〕(同) མགོ་རིལ། མགོ་རིག

མགོ་གཡེངས་པ། སྐྲ་འཛིངས་པའམ་སྐྲ་ཟང་ཟིང་། 头发散乱。

མགོ་རིལ། སྐྲ་བྲེགས་པའམ་མགོ་རིལ་རིལ། 1.剃发。2.圆形头。【增】刮光的头。〔高〕(同) མགོ་ཟླུམ་ II.

མགོ་རིག (注同上)
【增】 མགོ་བྲེགས། 和尚。〔达〕

མགོ་ཡིང་། ལྗོན་ཤིང་སྡོང་པོ་དང་ཡལ་ག་ལ་འང་། 1.头摇动。2.树木之枝干。
(同) མགོ་ལྡིང་ཅན།

མགོ་སེ། སྐྲ་དཀར་རས། 发斑白。
【增】須发斑白。〔四〕

མགོ་གསུམ་པ། སྲིན་པོ་སྐྱེ་ལ་འང་། 1.三头。2.罗刹。

མགོན་དཀར། ལྷ་བདུན་ཅུ་རྩ་ལྔ་སོགས་དང་ལྷ་མགོན་པོ་དཀར་སོགས་ལ་འང་། 1.七十五尊神等。2.白色依怙神等。

མགོན་ཁང་། ཕྱག་དྲུག་མགོན་པོའི་ཁང་པའམ་ལྷ་ཁང་ལྟ་བུ། 依怙殿，如六臂依怙神殿，或神庙。

མགོན་པོ། I.ལྷ་མགོན་པོ་དང་སྐྱབས་མགོན་ལྟ་བུ། 依怙，保护者，如依怙天神与能作归依者（如称达頼喇嘛)。
II.ལྷ་བདུན་ཅུ་རྩ་ལྔ་སོགས་དང་ལྷ་མགོན་པོ་…དཀར་སོགས་ལ་འང་། 1.七十五尊神等。2.白色依怙神等。【增】据某些文法家的意見，མགོན་ 字系 མགོ་འདྲེན་的縮写，义为：保护者，首长，主人，保护神，因此此字指佛或圣者。用作固有名詞时系指釋迦佛，观世音或大黑天，依怙明王。〔达〕

མགོན་པོ་པ། ལྟ་པ། 依怙者，供神者。

མགོན་པོ་བྱམས་པ། བྱམས་པ་མགོན་པོ། 弥勒菩薩（佛)。

མགོན་མེད། སྐྱབས་མེད། 无归依处，无救护者。

མགྱོགས་འགྲོ། རྟ་དང་རླུང་དང་རླུང་ལྷ། 疾行，速行（藻)。1.馬。2.风。3.风神。

མགྱོགས་པོ། མྱུར་པོ། 迅速，快。

མགྱོགས་ལམ། མྱུར་ལམ། 快速的道路，近路，捷徑。

མགྲིན་དཀར། ཆུའི་བྱ་གག་ལ་འང་། 1.白頸。2.水鴨。

མགྲིན་སྐུད་ཅན། བྲམ་ཟེའི་མིང་། 項綫者（藻)。婆罗門（印度四大种姓之一)。

མགྲིན་སྐྱེས། གླུ་དབྱངས་སྒྲ། 喉生（藻)。歌音。【增】＝ གླུ་དབྱངས། 音曲。〔达〕

མགྲིན་གུག རྔ་མོང་ལ་འང་། 1.弯頸。2.駱駝。

མགྲིན་སྔོན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་རྨ་བྱ་ལ་འང་། 藍頸（藻)。1.大自在（天神名)。2.孔雀。【增】大天（天神名)。〔达〕

མགྲིན་སྔོན་ཟླ་བ། བྱང་སེམས་མགྲིན་སྔོན་ཟླ་བ། 青項月菩薩。

མགྲིན་གཅིག་པ། སྐད་གཅིག་པའམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ། 1.同声。2.一边。

མགྲིན་བཅུ་པ། སྲིན་པོའི་རྒྱལ་པོ། 十頸者(藻)。罗刹王。

མགྲིན་སྙན། ཁ་བྱུག 柔喉，悦耳的喉嚨(藻)。杜鵑。

མགྲིན་ནག དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་བྱ་རོག་ཆེན་པོ། 黑頸(藻)。1.大自在(天神名)。2.大鴉。(同) མགྲིན་པ་ཁྲ་བོ།

མགྲིན་པ། སྐེའི་མགྲིན་པ། 脖頸。

མགྲིན་པ་ཁྲ་བོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་བྱ་རོག་ཆེན་པོ། 花頸(藻)。1.大自在(天神名)。2.大鴉。(同) མགྲིན་ནག

མགྲིན་པའི་རྒྱན། མགུལ་རྒྱན། 頸上的裝飾。【增】= མགུལ་རྒྱན། སྐེ་ཡི་རྒྱན། 〔达〕

མགྲིན་དམར། སྲིན་པོ། 紅頸(藻)。罗刹(鬼之一种)。【增】紅脖子鳥。〔达〕

མགྲིན་རྫ་རྔ་ཅན། ངང་པ་ལ་འདང་། 具喉鼓者(藻)。鵝。

མགྲིན་བཟང་། བོང་བུ་ལ་འདང་། 1.好嗓子。2.驢。【增】具有洪亮声音者。〔达〕

མགྲིན་རིང་། བྱ་ཤིང་རྟ་མོ་དང་རྔ་མོང་དང་ཁྲུང་ཁྲུང་ཅང་ཤེས་དང་སྐེ་རིང་པོ་དང་བཞད་ལ་འདང་། 1.啄木鳥。2.駱駝。3.仙鶴。4.长頸。5.鴻雁。

མགྲིན་གསང་། སྐད་གསང་། 声音响亮。

མགྲོན་ཁང་། འགྲུལ་པའི་སྡོད་ས། 客舍，旅店，旅客住处。

མགྲོན་གཉེར། ཕྱི་ནས་འོངས་པའི་གཉེར་པའམ་འགྲུལ་པའམ་མགྲོན་པོའི་གཉེར་པ། 知客，知宾，招待。【增】= མགྲོན་བུ་འབོད་པ། 〔达〕管家，家宰。〔高〕

མགྲོན་དུ་འགུགས། གསོལ་ཚོགས་ལ་འབོད་རྒྱུ་ལྟ་བུ། 請客，如請客人赴宴会。(同) མགྲོན་དུ་བྱ་བ། མགྲོན་དུ་འབོད།

མགྲོན་དུ་གཉེར། གསོལ་ཚོགས་ཐུགས་སྤྲོར་བོད་པ། 請客人赴宴会。

མགྲོན་དུ་བོད་པ། (注同上)

མགྲོན་དུ་བྱ་བ། གསོལ་ཚོགས་ལ་འབོད་རྒྱུ་ལྟ་བུ། 請人赴宴会。(同) མགྲོན་དུ་འགུགས།

མགྲོན་དུ་འབོད། (注同上)

མགྲོན་པོ། ཚོང་པ་དང་འགྲུལ་པ་དང་བློ་བུར་དུ་འོངས་པ་ལ་འདང་། 客商，旅客，客人。

མགྲོན་བུ། འབུ་འགྲོན་བུའམ་དེའི་རུས་པ་ལ་འདང་། 1.貝，蛤蜊。2.貝壳。

མགྲོན་བསུ་བ། བྱ་སྐ་ཀ་ལ་འདང་། 1.迎客。2.喜鵲。

འགག་དགོས། འགོག་བྱེད་ཀྱིས་འགག་དགོས། 須破，須阻止。

འགག་མིག སྒོའི་སྒོ་གླེགས་ལ་འདང་། 1.障目，遮眼。2.門扇。

འགགས་པ། ལམ་འགགས་ཟིན་པ། 阻止(原注：路已阻塞)。【增】或 འགགས་ 即 འགེགས་པ་ 的完成式。1.停止，歇止，停頓。2.守門者。〔达〕(达作 འགག་པ་)

འགངས་ཆུང་། དགོས་པ་ཆུང་བའམ་ནུས་པ་ཆུང་བ། 1.用处小。2.能力小。

འགངས་ཆེ། རྒྱ་ཆེ་བའམ་བྱིན་རླབས་ཆེ་བ།

1.广大。2.加持大。

【增】重要，重大，貴重。〔本〕

འགན་བསྐུར་བ། འགན་ཁུར་དུ་བཅུག་པའི་དོན། 使負責。

འགན་ཁུར་བ། ཁས་ལེན་པས་ཁུར་ཟིན་པ། 已負責，已担保，已保証。

འགན་འཁུར། ཁས་ལེན་པས་འཁུར་རྒྱུ། 將負責，將担保，將保証。

འགན་རྒྱ། འགྱུར་མེད་འཛིན་ཡིག་ལྟ་བུ་གན་རྒྱ་དང་གན་འཛིན་ཞེས་སྣང་། 契书，不变动之契約，亦作 གན་རྒྱ། གན་འཛིན། 【增】＝གན་རྒྱ། 协定，合同，盟約。〔达〕(同) འགན་འཛིན།

འགན་ཆེ་བ། གལ་ཆེ་བ་ལྟ་བུ། 責任重大，如重要的事情。

འགན་སྦྲུར། 〔汉〕ན་བཟའ་ཞིག 坎肩，背心。(同) འགན་གཟན།

འགན་འཛིན། འགྱུར་མེད་འཛིན་ཡིག་ལྟ་བུ་གན་རྒྱ་དང་གན་འཛིན་ཞེས་སྣང་། 契书，如不变动之契約，亦作 གན་རྒྱ། གན་འཛིན། (同) འགན་རྒྱ།

འགན་གཟན། ན་བཟའ་ཞིག 背心。(同) འགན་སྦྲུར།

འགབ། གཡོགས་དགོས་ལྟ་བུ་དང་ཡིབ་པའམ་སྦ་བའི་དོན་ལའང་། 1.复盖。2.隐，密。

【增】＝མཐར་མ། ཛ་མ། མཛུག་མ། 尽头，末尾。〔法〕

འགབ་དགོས། (原注同上）須遮盖。

འགབ་མི་འགབ། འཐད་མི་འཐད་དམ་རིགས་མི་རིགས་འོས་མི་འོས་པ། 合不合，应理不应理，应該不应該。

འགམ་རྒྱུ། ཁས་རྩམ་པ་འགམ་པའམ་ཁས་ཟས་… འགམ་རྒྱུ། 所干食，如干食糌粑或干吃食物。

འགམ་པ་པོ། ཁས་རྩམ་པ་འགམ་པ་པོ། 干吃者，如干吃糌粑者或干吃食物的。

འགམ་ཕྱེ། འགམ་རྒྱུའི་རྩམ་པ་ལྟ་བུ། 干食粉，如所干食的糌粑。

འགམས་པ། ཁས་འགམས་ཟིན་པ། 已干食。

འགར་ཚོ། བ་ལང་གི་བྱེ་བྲག 牛之一种。

འགར་ཞིག ཁ་ཅིག་གམ་འགའ་ཤས་གཅིག 有些，一些。(同) འགར་རེ།

འགར་ཙམ། ཅུང་ཟད་ཙམ། 少許。

འགར་ཡང་མེད། གཅིག་ཀྱང་མེད། 全无，一个也没有。

འགར་རེ། ཁ་ཅིག་གམ་འགའ་ཤས་གཅིག 有些，一些。(同) འགར་ཞིག

འགར། འགར་ཞེས་པའི་ཡུལ་ཞིག་དང་སྐབས་འགར་ལའང་། 1.地方名。2.有时。

འགལ་ཉམས། བླུན་ཚིག་ལའང་། 1.相反的态度。2.愚蠢的話。

འགལ་འདུ་བ། མི་མཐུན་འཛོམས་པ། 不和順者相聚。

འགལ་འདུའི་རྫུན། སྲིན་བྱ། 違妄(藻)。梟鳥。

འགལ་བ། མི་མཐུན་པ་དང་ས་མོ་གླང་ལོ་ལའང་། 1.相違，不順。2.已丑年。

【增】相矛盾，倡异議，誤解。〔达〕

འགལ་བྱེད། ལྕགས་ཕག་ལོ་དང་མི་མཐུན་འགལ་བྱེད་ལའང་། 1.辛亥年。2.不順，相違。

འགལ་ཚབས་ཅན། ཉེས་པ་ཅན། 違犯者，有罪者。

འགལ་ཟླ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་པོ། 敌对，敌人。

【增】= འགལ་བའི་ཕྱོགས། 〔达〕

འགལ་བཟུང་། （未詳）

འགས་པ། སེར་ཀ་འགས་ཟིན་པ། 破裂，已裂縫。

འགུ་མི། མི་རིགས་ཤིག 种族之一。

འགུགས། རྫུད་བཀུག་ཟིན་མ་ཡིན་ན་འགུགས་པ་པོས་འགུགས་དགོས་ལྟ་བུ། 召請。

འགུགས་པ་པོ། རྫུད་བཀུག་ཟིན་མ་ཡིན་ན་འགུགས་པ་པོས་འགུགས་དགོས་ལྟ་བུ། 召者，召請者。

【增】侍者。〔达〕

འགུགས་བྱེད། （注同上）

འགུམ་པ། འཆི་བའམ་འཁམ་རྒྱ་ལའང་། 死亡。

【增】自然的死，病死。〔达〕

འགུམས་པ། ཤི་བའམ་འཁམ་ཟིན་པ། 已死亡。

འགུལ་བ། འགུལ་བྱེད་ཀྱིས་འགུལ་རྒྱུའམ་གཡོ་བའམ་འགུལ་བསྐྱོད་པར་བྱེད་རླུང་དང་རླུང་ལྷ་ལའང་། 1.搖动，振动。2.风。3.风神。

【增】移，动，变，易位。〔高〕

འགུལ་བ་པོ། （原注同上）能动者。

འགུལ་བྱེད། （原注同上）能动搖。

འགེགས་པ། དགག་བྱ་འཞིགས་པའི་དོན། 阻碍，拦档。

འགེངས་དགོས། འགེངས་པ་པོས་དགང་བྱའི་སྣོད་འགེངས་དགོས་ལྟ་བུ། 当满。

འགེངས་པ་པོ། འགེངས་པ་པོས་དགང་བྱའི་སྣོད་འགེངས་དགོས་ལྟ་བུ། 能满者。

འགེད་བཏང་བ། འགྱེད་བཏང་བ། 散放衬錢。

འགེབས། གཤོག་པ་དང་དགབ་བྱ་ཡོད་ན་འགེབས་དགོས་ལྟ་བུ། 1.翅。2.复蔽。

【增】完成式为 བཀབ། 未來式为 དགབ། 命令式为 ཁོབ། 〔达〕

འགེབས་བྱེད། （注同上）

འགེམས་པ་པོ། འགེམས་པ་པོས་དུམ་བུ་དུམ་བུར་འགེམས་པར་བྱེད། 能裂者，能碎者。

འགེམས་བྱེད། འགེམས་པ་པོས་དུམ་བུ་དུམ་བུར་འགེམས་པར་བྱེད། 弄碎。

【增】1.再三鏤蝕，嚙。2. འགུམ་པ' 的另一形式，杀，毁灭。〔达〕（达作 འགེམས་པར་བྱེད་པ'）

འགེལ། ཁལ་མ་འགེལ་བ་པོ་དང་ཤིང་གི་ཡལ་ག··· འགེལ་བ་ལའང་། 1.装載，馱。2.树之枝干。

འགོ། ཐོག་མ་དང་དང་པོ་དང་ཆུའི་འགོ་ལྟ་བུ། 头，如最初、第一、水的源头。

【增】与 མགོ་ 相同。〔达〕（同） འགོ་མ།

འགོ་འཛུ་བ། （原注缺）起头。

འགོ་འདྲེན། འགོ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་པོ། 1.带头，起首。2.作領头者。

འགོ་ནད། རིམ་དུག་ལྟ་བུའི་ནད། 傳染病，如花柳病。【增】= འགོ་བའི་རིམས། 〔达〕

འགོ་ནན། འགོ་བ་ནན་ཏན་ཅན་དང་དང་པོ། 1.起首珍重。2.第一，初。

【增】= ཐོག་མ། 开始。〔达〕

འགོ་སྣམ། ཕྱི་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་སྣམ་བུ་ཞིག 外国所产的一种絨呢。

【增】1.寬幅的布。2.上等毛毯。〔达〕

འགོ་པ། ལས་བྱེད་གཙོ་བོ། 首領。

【增】村长。〔达〕 劊子手。〔高〕

འགོ་དཔོན། གཙོ་བོ། 首长，領袖。

འགོ་བ། ལྷ་འགོ་བའི་ལྷ་ལྔ་ལྟ་བུ། 如五位世間神。【增】完成式为 གོས་ 或 འགོས། 1.染色，污染，玷污。2.受病傳染。

འགོ་བའི་ལྷ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ། 世間神。

【增】高級伴神有五： 1.女神。2.生命神。3.战神。4.男神。5.地方神。这五种神与人相伴不离，見人为善則悅，見人为恶則不悅。〔达〕

འགོ་སྤྲུལ། ཤ་རྐམ་པོ་འགོ་སྤྲུལ། 連头，如干肉連头。

འགོ་མ། ཐོག་མ་དང་དང་པོ་དང་ཆུའི་འགོ་ལྟ་བུ། 开头，如最初、第一、水的源头。

(同) འགོ།

འགོ་རྩོམ། ལས་ཀའི་འགོ་རྩོམ་རྒྱུ་ལྟ་བུའམ་······ འཛུགས་རྒྱུ། 起首，开始，如工作开始。

(同) འགོ་འཛུགས།

འགོ་འཛིན། (原注缺) 起头，带头。

འགོ་འཛུགས། ལས་ཀའི་འགོ་རྩོམ་རྒྱུ་ལྟ་བུའམ་ འཛུགས་རྒྱུ། 起首，开始，如工作开始。

(同) འགོ་རྩོམ།

འགོ་ཤིང་རྒྱུས། (未詳)

འགོག་བདེན། སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་སྤངས་པའི་སྤང་བ་ལ་འགོག་པའི་བདེན་པ་ཟེར། 灭諦(佛)，断除苦集之断，名灭諦。

འགོག་པ། I. འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས། 灭，入灭定（佛）。

II. (注同上)

【增】 1.断除。2.撕去，拔去，拖出。3.由火上取去壶或盖。完成式为 བཀོག 未来式为 དགོག 命令式为 ཁོག 如 རྩ་བ་འགོག་པ། 拔掉根子。〔达〕

འགོག་པ་པོ། དགག་བྱ་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །ཆུ་བོའི་མིང་ཡང་། 1.灭除。2.河名。

【增】 拔去者。〔达〕（同） འགོག་བྱེད།

འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་པ། འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐར་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའམ་འཇུག་པ། 灭尽定（佛）。

འགོག་བྱེད། དགག་བྱ་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །ཆུ་བོའི་མིང་ཡང་། 1.灭除。2.河名。

【增】1.調伏,訓練。2.从 འགོག་པ་ 引出：1.灭。2.尽。3.妙。4.离(灭尽妙离,是灭諦下的四行)。〔达〕又等于 འགེགས། 未来式为དགག་བྱ། 完成式为 བཀག་ཟིན། 命令式为 ཁོགས་ཤིག 1.阻止，拦档，堵住。2.禁止，遏止,戒掉。3.駁斥，破斥。〔本〕

(同) འགོག་པ་པོ།

འགོག་བྱེད་མ། ཆུ་བོ་པཀྵུ་དང་ཡ་མུ་ན་ཡང་། 能灭女（藻）。1.嚩芻河。2.雅穆那河。

འགོང་པོ། མི་མ་ཡིན་པ་ཐེའུ་རངས་འགོང་པོ་ལྟ་བུ། 非人，如妖魔鬼怪。

【增】能使人畜害病的魔鬼。〔达〕

འགོངས་ནུས། རྒྱལ་ཐུབ་པའི་དོན། 能胜过。

འགོངས་མི་ཐུང་། འདའ་མི་ཐུང་ངམ་ཐུབ་མི་ ··· ཐུང་། 不可越过，不能胜。

འགོད་པ་པོ། བཀོད་མ་ཟིན་པ་དགོད་བྱ་འགོད་

པ་པོས་འཁོད་དགོས་ལྟ་བུ། 安置者，布置者。

འགོད་བྱེད་དགོས། བཀོད་མ་ཟིན་དགོད་བྱ་འགོད་པ་པོས་འཁོད་དགོས་ལྟ་བུ། 須安置，須布置。

འགོམ་རྒྱུ། ཡུན་རིང་དུ་འགོམ་དགོས་ལྟ་བུ་གོམས་མ་ཟིན་པ་ན་འདྲིས་པ། 所学习，串习，熏习。

འགོར་བ། ཡུན་རིང་དུ་འགྱངས་པའི་མིང་། 迟誤，就擱。【增】＝ཐོགས་པ། 阻滞,逗留。〔达〕

འགོལ་ས། དབེན་སའམ་ཁུག་ཁྲིག 僻静处，隐秘处。【增】1.歧途。2.錯誤。〔达〕

འགོས་པ། ནད་ཚ་འགོས་པ་ལྟ་བུ། 傳染，如已傳染疾病。【增】1.参看 འགོ་བ། 2.涂敷葯。〔达〕

འགོས་མཛོས། ངང་པ་ཕའང་། 鵝。

འགོས་ལོ། འགོས་ཞེས་པའི་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་ལོ་ཙཱ་བ། 廓地方的一位譯师。

འགྱངས་པ། ཡུན་རིང་དུ་འགོར་བའི་དོན། 迟延，就擱。【增】1.延期。2.最远的。〔达〕

འགྱུར་འགྱུར། འགྱུར་བའི་དོན། 轉变，变化，改变。

འགྱིང་བ་པོ། ལུས་ཉམས་འགྱིང་བ་པོ། 态度威严者。

འགྱིང་བག་ཅན། ལུས་ཀྱི་ཉམས་འགྱུར། 体态。
【增】姿态尊严。〔达〕

འགྱིང་ཚུལ། （注同上）
【增】尊严。〔达〕

འགྱིངས་པ། ཉམས་འགྱུར་བསྟན་པ། 昂然，矜持。
【增】 1.装作自尊自大模样，昂然而坐如獅子样。2.傲慢地看，輕視别人。〔达〕（达作 འགྱིང་བ་ ）

འགྱུ་བ། རྟོག་པ་འོད་འགྱུ་བ་ལྟ་བུ། 閃动，如意念轉动。
【增】来回閃动，如閃电，海市蜃楼中空气的顫动，心灵的活动和变化等。〔达〕

འགྱུ་བ་པོ། རྣམ་རྟོག་འགྱུ་བ་པོ། 閃动者，意念轉动者。

འགྱུར། སྒྱུར་བ་པོ་ལོ་ཙཱ་བས་བསྒྱུར་བའི་འགྱུར་''' རས་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ། 翻譯，如譯师所翻譯之經論。【增】1.变化，变成，变动。2.更迭，改革，变迁。3.附加于不定詞后表示完成或未来式。〔达〕

འགྱུར་ཁུག གླུ་ལེན་མཁན་གྱིས་གླུ་དབྱངས་འགྱུར་བ་དང་ཁུག་པ་ལྟ་བུ། 轉换，如唱歌者，歌音轉换。

འགྱུར་བ་པོ། སེམས་འགྱུར་བ་པོ། 轉变者，心意轉变者。

འགྱུར་བག་མཁན། གླུ་མཁན། 乐师，歌者。

འགྱུར་བའི་སྡུག འཁོར་བའི་བདེ་བ། 坏苦（佛），生死之乐，世間乐。

འགྱུར་བྱེད། ཚྭ་(དང་)། 1.能变。2.盐。
【增】能变更者，使其变换者。〔达〕

འགྱུར་བྱེད་རྡོ། ལན་ཚྭའམ་ཚྭ་ཞིག 轉变石（藻）。盐。

འགྱུར་བྱེད་རྣོན་པོ། （注同上） 轉变鋒利（藻）。盐。

འགྱུར་མེད། འགྱུར་མེད་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ། 不变，如虚空不变。【增】不致錯誤的。〔达〕

འགྱུར་རོ་ཅོག ལོ་ཙཱ་བས་བསྒྱུར་བ་ཐམས་ཅད། 凡所譯的，譯师所譯的一切。

འགྱུས་པ། འཁྱོག་པོ། 弯曲。

འགྱེ་བ། （原注缺） 1.放射，发放，傳布。2.分开，分枝。

འགྱེད། གཡུལ་འགྱེད་པ་པོས་དམག་འགྱེད་པ་དང་འཐབ་རྩོད་འགྱེད་པ་དང་འོད་འགྱེད་པ་དང་འགྱེད་གཏོང་བ་ལའང་། 1.派遣，如遣兵。2.战斗，竞爭。3.放光。4.放衬錢。【增】1.西藏北部地区。2.施舍的款項和食物。〔达〕

འགྱེད་པ་པོ། （原注同上）斗者，分放者。

འགྱེར་བ། སྤོང་བའི་དོན། 舍弃。
【增】堕落，辞去，放弃，抛弃。〔达〕

འགྱེལ་བ། ས་ལ་འགྱེལ་བ། 倒，跌倒在地。
【增】倾頹。〔达〕 歪倒。〔四〕

འགྱེས་པ། ཕྱོགས་གཉིས་སུ་འགྱེས་པ། 分开，分为两党。【增】འགྱེ་བ 的另一写法。〔达〕

འགྱོགས་དགོས། ཡར་འདེགས་པ་པོས་འདེགས་དགོས་ཀྱ་བུ། 須举，.須支持。

འགྱོགས་འཇམ། ཕེབས་འཇམ་དང་ཕེབས་བྲུམས་ཀུང་ཟེར། 轎子，也作 ཕེབས་འཇམ་ 或 ཕེབས་བྲུམས། （同） འགྱོགས་འཕྲུང་། འགྱོགས་བྲུམས།

འགྱོགས་ཐུབ། ཡར་འཁྱོགས་ཐུབ། 能向上举起，能抬起。

འགྱོགས་པ་པོ། ཡར་འདེགས་པ་པོས་འདེགས་དགོས་ཀྱ་བུ། 举者，支持者。
（同） འགྱོགས་བྱེད།

འགྱོགས་འཕྲུང་། ཕེབས་འཇམ་དང་ཕེབས་བྲུམས་ཀུང་ཟེར། 轎子，也作 ཕེབས་འཇམ་ 或 ཕེབས་བྲུམས། （同） འགྱོགས་འཇམ།

འགྱོགས་བྲུམས། （注同上）

འགྱོགས་བྱེད། ཡར་འདེགས་པ་པོས་འདེགས་དགོས་ཀྱ་བུ། 举者，支持者。
（同） འགྱོགས་པ་པོ།

འགྱོང་བར་བྱེད། འགོར་བར་བྱེད། 迟延，就誤。

འགྱོད་པ། གནོང་བའི་སེམས་པ། 追悔，懊悔的感覺。【增】悲伤，怜憫。〔达〕

འགྱོད་པ་སྐྱེས་པ། སེམས་ལ་འགྱོད་པ་སྐྱེས་པ། 心生后悔。

འགྲང་ལྟོགས། གྲོད་པ་འགྲང་རྒྱུ་དང་ལྟོགས་པ། 飢飽，腹中飽或飢。

འགྲངས་པ། གྲོད་ཁོག་བཀྲུགས་སོང་། 已飽，肚子飽了。【增】＝གྲོད་པ་འགེངས་或 གསུས་པ་འགེངས། 〔达〕

འགྲན་གྱི་དོ་མེད། འགྲན་པའི་ཁ་སྤྲེལ་མེད། 无比，无敌。【增】＝འགྲན་ཟླ་མེད། 〔达〕
（同） འགྲན་ཟླ་མེད།

འགྲན་དོ། ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བ་དགྲ་བོ། 仇敌，敌人。
（同） འགྲན་ཟླ།

འགྲན་པ། བསྡུན་པ། 比，較量，竞赛。

འགྲན་ཟླ། ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བ་དགྲ་བོ། 仇敌，敌人。
【增】敌手，对等者。〔达〕
（同） འགྲན་དོ།

འགྲན་ཟླ་མེད། འགྲན་པའི་ཁ་སྤྲེལ་མེད། 无比，无敌。（同） འགྲན་གྱི་དོ་མེད།

འགྲམ་སྐྱུས། ཁའི་ངོས་གཉིས་ཀྱི་འགྲམ། 面頰。
（同） འགྲམ་པ།

འགྲམ་སྐྱོང་། རུས་སྦལ་ལའང་། 龟。

འགྲམ་སྐྱོར། སུ་ཁྲུད་འགྲམ་སྐྱོར། 1.保护面頰，护腮，2.輞，边綠。

འགྲམ་དགོས། དགྲམ་བྱ་ཡོད་ན་འགྲམ་དགོས། 应陈設。

འགྲམ་ལྕག འགྲམ་པ་སྣང་ལ་གཞུས་པ་ལྟ་བུ། 掌頰，打耳光。

འགྲམ་ཆག་པ། འགྲམ་སོ་ཆད་པ་ལྟ་བུ། 腮断，如臼齿脫落。

འགྲམ་ཉམས་པ། （原注同上）腮衰。

འགྲམ་སྟེགས། འཛོག་ས་སྟེགས་བུ། 月台，站台。
【增】台阶。〔四〕

འགྲམ་དུ། ཆུའི་འགྲམ་དུ། 岸边。
【增】近旁，邻近。〔达〕

འགྲམ་ན། ཉེ་གཞོགས་སུ། 近处，附近。

འགྲམ་པ། ཁའི་ངོས་གཉིས་ཀྱི་འགྲམ། 腮，頰。
【增】参看 ཁུར་ཚོས།〔达〕（同）འགྲམ་སྐྱུས།

འགྲམ་ཕྱུག ཁའི་ནང་ཕྱུག་འགྲམ་སོ། 口內之腮牙，臼齿。（同）འགྲམ་སོ།

འགྲམ་ཡིག བཀའ་ཁྱབ་ལྟ་བུའི་ཡི་གེ། 告示，布告。

འགྲམ་ལེགས། གླང་པོ་ཆེའི་མིང་དུ་སྣང་། 妙頰（藻）。似即“象”。

འགྲམ་སོ། ཁའི་ནང་ཕྱུག་འགྲམ་སོ། 口內腮牙，臼齿。（同）འགྲམ་ཕྱུག

འགྲམས་པ། ན་ཚ་འགྲམས་པའམ་ཐོར་སོང་བ་ལྟ་བུ་དང་ས་ལ་འགྲམས་ཟིན་པ་ལའང་། 散布，如疾病散布，散开或已撒于地。

འགྲུས་འགྲུས། བརྩོན་འགྲུས་དང་གཡོན་ཅན་ནམ… གཡོ་ཅན་ཀྱ་ཀྱུ་ཅན། 1.勤奋，精勤。2.諂媚者，狡詐不正直的人。
【增】=ཀྱ་ཀྱུ། 弯曲的，曲折的。〔达〕

འགྲས་པ། དགྲ་བོས་ཚུར་འགྲས་པ་ལྟ་བུ། 仇恨。
【增】= པན་ཚུན་མི་མཐུན་པ། 1.齟齬，双方意見不合。2.嫌恶，憎厌，怀恨。〔达〕

འགྲིག་འགྲིག རིགས་རིགས་སམ་རིགས་འཐད་འོས་སུ་ཡོང་། 适宜，合理，应該。【增】1.适当安排。2.肉酱。〔达〕（同）འགྲིག་ཡོང་།

འགྲིག་མ་འགྲིག རིགས་མི་རིགས། 对不对，合理不合理。

འགྲིག་ཡོང་། རིགས་རིགས་སམ་རིགས་འཐད་འོས་སུ་ཡོང་། 合适，合理，应該。
（同）འགྲིག་འགྲིག

འགྲིགས་འགྲིགས། འཐད་པར་འོས་པའམ་རིགས་རིགས་སོ།། 合适，合理。

འགྲིགས་སོ། （注同上）

འགྲིགས་སོང་། ལས་ཀ་འགྲིགས་སོང་ཁོ་བོས… བསྒྲིགས་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། 已成功，可以了。

འགྲིབ་དུས། སུམ་ལྡན་དུས། 减劫（佛）。
（佛經上所說的减寿时期）。

འགྲིབ་པ། ཡར་འཕེལ་མེད་པ་མར་འགྲིབ་པ། 减少。【增】1.漸次薄暗。2.損失，縮小，衰退。〔达〕

འགྲིབ་པ་ཅན། ཟླ་བའི་མིང་ལའང་། 1.縮减者。2.月亮。（同）འགྲིབ་བྱེད།

འགྲིབ་ཕྱོགས། མར་ངོ་། 减品，减分（藻）。下弦，下半月。

འགྲིབ་བྱེད། ཟླ་བའི་མིང་ལའང་། 1.縮减。2.月亮。（同）འགྲིབ་པ་ཅན།

འགྲིབས་པ། ཚོས་འགྲིབས་ཟིན་པའང་། 1.縮减。2.顏色已减退。

འགྲིམ་རྒྱུ། འགྲིམ་པ་པོས་ལུང་པ་མང་པོ་འགྲིམ་སྟེ་འགྲོ་བ་དང་རི་ཁྲོད་འགྲིམ་རྒྱུ་དང་གཙུལ་དུ་འགྲོ་བ། 1.周游，巡行，游历。2.往山中去。3.寻覓。

འགྲིམ་པ་པོ། （原注同上）游行者。

འགྲིམས་པ། ཡུལ་མང་འཁྱམས་པ་ལྟ་བུ་དང་ཁོག་པ་འགྲིམས་པ་ལའང་། 1.游历多处。2.度量狭小。【增】1.有时代替 འཁྲིམ་པ། 2.巡行，漫游。〔达〕（达作 འགྲིམ་པ་）

འགྲིལ་བ། རིལ་རིལ་གཅིག་ཏུ་འགྲིལ་བ་དེ་ཁོ་བོས་བསྒྲིལ་བ་ཡིན་ལྟ་བུ་འདྲིལ་བ་ཞེས་པའང་སྣང་། 卷起，包起，卷成一团。也写作 འདྲིལ་བ། 【增】完成式为 གྲིལ། 1.絞合。2.跌落。〔达〕 滚。〔四〕

འགྲུད་པ། འདྲུད་པའི་དོན་དུ་སྣང་། 似即 འདྲུད་པ། 摩擦，拖拉。

འགྲུབ། ལས་ཀ་འགྲུབ་རྒྱུ། 成办，成就，完成。

འགྲུལ་སྣ། འགྲུལ་པའི་སྣ་འདྲེན་ལའང་། 旅客首領，商主。

འགྲུལ་པ། མགྲོན་པོ་དང་ལམ་པ། 旅客。【增】＝ལམ་གྱི་མགྲོན་པོ། 又指香客。〔达〕

འགྲུས་ཅན། བརྩོན་འགྲུས་ཅན། 精勤者。

འགྲུས་པ། བརྩོན་འགྲུས་བྱས་པའི་མིང་དང་བགྲུས་པའམ་དྲ་བའམ་དྲས་པ། 1.精勤，奋勉。2.剪裁。【增】奋发，热心。〔达〕

འགྲེ་ལྡོག་པ། མགོ་གཞུག་སྟེང་འོག་ཏུ་བསྒྱུར་བ། 顚倒，打滚，头尾上下翻轉。

འགྲེ་བ། རིགས་འགྲེ་ཡོད་པས་ཤེས་ལྟ་བུ། 例推，如以理推知。

འགྲེང་བ། ལང་རྒྱུ། 立，站。

འགྲེང་བུ། ཡི་གེའི་འགྲེང་བུ་ལངས་པ་ལྟ་བུ། 字上之立画。【增】或作 འགྲེང་པོ། 〔达〕

འགྲེངས་པ། ལངས་ཟིན་པ་དེ་ཁོ་བོས་བསྒྲེངས་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། 已竪起。

འགྲེད་པ། འདྲེད་ཅེས་པའི་དོན་དུ་སྣང་། 似即 འདྲེད་ 字义。1.滑跌。2.厌煩。

འགྲེམ་པ་པོ། ཆུ་ས་ལ་འགྲེམས་པ་པོའི་མིང་། 将水洒地者。
【增】散播者，安排者。〔本〕

འགྲེམས་བྱེད། ཡང་ན་བགོ་སྐལ་སྟེར་བ་པོའི་མིང་ལའང་། 1.噴洒，散布。2.分散各人应得之份者。

འགྲེལ་པ། དཔེ་ཆ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ལྟ་བུ། 注解。【增】1.＝ འཚོལ་བ། 恳請，寻求。2.放入，安排。〔达〕

འགྲེལ་པའི་འགྲེལ་པ། རྣམ་བཤད་དང་ཊཱིཀ་ཆེན། 注解的注解，广釋，大疏。

འགྲེལ་བཤད། （注同上）解說。

འགྲེས་པ། རིགས་འགྲེས་ཟིན་པ། 推知，以理推知。【增】前任官吏。〔达〕

འགྲོ། （原注缺）1.行，走。2.去。

འགྲོ་མཁན། ལམ་དུ་འགྲོ་མཁན། 路上行人。（同）འགྲོ་བ་པོ།

འགྲོ་མགོན། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་མགོན་པོ། 众生的保护者。

འགྲོ་འགོག ཐྲོན་ཤིང་ལའང་། 1.阻碍行走。2.树木。

འགྲོ་མགྱོགས། མིའམ་ཅི་ལའང་། 1.快走，疾行。2.紧那罗〔梵〕，似人（鬼神之一）。

འགྲོ་སྒོ། ཟ་འཐུང་གི་འགྲོ་སོང་ལྟ་བུ། 开支，消費，如飲食之費用。（同）འགྲོ་སོང་།

འགྲོ་ཆས་བསྡད་པ། འགྲོ་བའི་ཆས་སྒ་སོགས་རྟ་ལ་བསྡད་པ་ལྟ་བུ། 准备行装，如备馬鞍等。

འགྲོ་ལྡན། འཇིག་རྟེན་ནམ་འཇིག་རྟེན་ཁམས་དང་ཉ་དང་། 具行（藻）。1.世界。2.魚。

འགྲོ་ལྡིང་། བྱ་ཡི་འགྲོ་སྟངས། 飞翔，鳥之行态。

འགྲོ་སྣང་། འོད་ཀྱི་མིང་། 行动明显(藻)。光。

འགྲོ་བ། འབྱུང་པོའམ་འཇིག་རྟེན་ལའང་། 1.众生。2.世間。（又）སེམས་ཅན། 有情，众生。【增】完成式与命令式为སོང་། 行走，行动，步行。〔达〕

འགྲོ་བ་འཇོམས། ཁྱབ་འཇུག་དང་བདུད་ལའང་། 坏众生（藻）。1.遍入（天神名）。2.魔。（同）འགྲོ་བའི་ཏོག

འགྲོ་བ་འདུལ། སངས་རྒྱས། 調伏众生（藻）。佛。（同）འགྲོ་བའི་བླ་མ།

འགྲོ་བ་པ། ཉི་མ་དང་སངས་རྒྱས། 行走者(藻)。1.日，太阳。2.佛。

འགྲོ་བ་པོ། ལམ་དུ་འགྲོ་མཁན། 路上行人。【增】= འགྲོ་བྱེད། 〔达〕（同）འགྲོ་མཁན།

འགྲོ་བ་ཞིག་དུས། འཇིག་པའི་བསྐལ་པ། 众生灭时（藻）。坏劫（佛）。

འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག ལྷ་མི་ལྷ་མ་ཡིན་གསུམ་ནི་བདེ་འགྲོ། དམྱལ་བ་ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་གསུམ་ནི་ངན་འགྲོ་དང་བཅས་ཏེ་དྲུག 六道众生（佛）：天、人、阿修罗为三善趣，地獄、餓鬼、畜生为三恶趣，共为六道。

འགྲོ་བའི་མགོན་པོ། ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 1.众生的保护者。2.遍入（天神名）。【增】1.观世音菩薩的尊称。2.佛。〔达〕

འགྲོ་བའི་སྒྲོན་མེ། ཉི་མའི་མིང་དང་སངས་རྒྱས་ལའང་། 众生灯(藻)。1.日，太阳。2.佛。

འགྲོ་བའི་ངང་ཚུལ། རླུང་། 流动相（藻）。风，空气。（同）འགྲོ་བའི་སྲོག

འགྲོ་བའི་ཏོག ཁྱབ་འཇུག་དང་བདུད་ལའང་། 众生頂（藻）。1.遍入（天神名）。2.魔。（同）འགྲོ་བ་འཇོམས།

འགྲོ་བའི་སྟོབས། རླུང་དང་རླུང་ལྷ་ལའང་། 1.行动的力量（藻）。2.风，风神。

འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས། འགྲོ་བའི་མིང་གི་རྣམ···གྲངས། 众生异門（佛），众生的名目。

འགྲོ་བའི་བྱེད་པོ། ཚངས་པའི་མིང་། 众生作者（藻）。大梵（天神名）。

འགྲོ་བའི་བླ་མ། སངས་རྒྱས། 众生师（藻）。佛。（同）འགྲོ་བ་འདུལ།

འགྲོ་བའི་དབང་པོ། རྒྱལ་རིགས་ལའང་། 1.众生王。2.刹帝利种（古代印度种姓之一，为統治阶級）。

འགྲོ་བའི་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱ་ལའང་། 1.众生之母。2.鄔靡天女。

འགྲོ་བའི་གཞི། ལམ་ཁ། 所行处（藻）。道路。

འགྲོ་བའི་ཤིང་རྟ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 众生車（藻）。极喜自在魔（天神名）。

འགྲོ་བའི་སྲོག རླུང་། 众生命(藻)。风，空气。
(同) འགྲོ་བའི་དང་ཚུལ།

འགྲོ་བར་བྱེད་པོ། རྐང་པ་ལའང་། 能走者(藻)。脚，腿。

འགྲོ་བྱ། བགྲོད་བྱ་སྟེ་ལམ་གྱི་མིང་། 所行，所趣(藻)。即 བགྲོད་བྱ། 道路。

འགྲོ་བྱེད། ཟླ་བ་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་རྐང་པ་དང་ཚངས་ཆེན་དང་སྐར་མ་དང་རླུང་དང་རླུང་ལྷ་ལའང་།
能行(藻)。1.月。2.火。3.火神。4.脚。5.大梵(天神名)。6.星。7.风。8.风神。
【增】= གླང་པོ། 象。〔达〕

འགྲོ་བྱེད་རྒྱུ། གཟའ་ཕུར་བུ་ལའང་། 1.将要行走。2.木曜星。

འགྲོ་མེད། ཉི་མ་དང་རི་དང་ལྗོན་ཤིང་དང་ནམ་····མཁའ་(དང་)། 无行(藻)。1.日，太阳。2.山。3.树。4.虚空。

འགྲོ་རྩེན། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 游戏(藻)。极喜自在魔(天神名)。

འགྲོ་ཚོད། འོས་སུ་འཐད་ཚོད། 合理的度量。

འགྲོ་མཚམས་བལྟ། སྐབས་འཚོལ་བའི་དོན། 寻隙，找机会。

འགྲོ་འཚེ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.害众生。2.大自在(天神名)。

འགྲོ་འཛིན། སྲིན་པོ་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའང་། 持众生(藻)。1.罗刹。2.大自在(天神名)。

འགྲོ་བཟང་། བདེ་འགྲོ་ལའང་། 1.善行。2.善趣(参看 འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་条)。

འགྲོ་འོང་། ལོ་ཡི་མིང་དང་ཡར་འགྲོ་ཚུར་འོང་རྒྱུ། 1.年。2.往来。

འགྲོ་རེས། འགྲོ་བའི་རེས་མོ། 輪流行走，行走的次序。

འགྲོ་ལུས། ཉི་མའི་མིང་། 行身(藻)。日，太阳。

འགྲོ་སོང་། ཟ་འཐུང་གི་འགྲོ་སོང་ལྟ་བུ། 开支，消費，如飲食之費用。(同) འགྲོ་སྒོ།

འགྲོགས་ནས། གྲོགས་པོ་དང་འགྲོགས་ནས་འགྲོ། 結伴，如結伴同行。

འགྲོང་བ། གྲོང་པའམ་འདོམས་ལའང་། 1.村落。2.密处，阴部。

འགྲོང་བའི་ཆོས། གྲོང་པའི་ཆོས་ཏེ་འཁྲིག་པ། 村法(藻)。即 གྲོང་པའི་ཆོས། 淫欲。

འགྲོངས་པ། ཕྲོངས་པའམ་ཤི་བའི་མིང་། 1.杀害。2.死。

འགྲོན་ཐོད། ཞྭ་མོ་ལའང་། 1.客冠。2.帽。

འགྲོན་པོ། ཚོང་པ་མགྲོན་པོའམ་འགྲུལ་པ། 客，商人，旅客。
(同) འགྲོན་ལམ་པ།

འགྲོན་བུ། དུས་པའི་ཐོང་ངམ་སེམས་ཅན་འགྲོན་བུའི་དུས་པ་ལའང་། 1.骨貨。2.蛤蜊之骨壳。

འགྲོན་བུམ་པ་ཅན། (注同上) 貝瓶。

འགྲོན་ལམ་པ། ཚོང་པ་མགྲོན་པོའམ་འགྲུལ་པ། 商人，旅客。(同) འགྲོན་པོ།

འགྲོར་འཇུག འགྲོ་རུ་འཇུག 使人走。

འགྲོལ་རྒྱུ། མདུད་པ་འགྲོལ་བ་པོས་མ་གྲོལ་པ····རྣམས་འགྲོལ་རྒྱུ། 当解开。

འགྲོལ་བ་པོ། མདུད་པ་འགྲོལ་བ་པོ། 解开者。

འགྲོས་ཆེན། གོམ་ཆེན། 大步，脚步大。

འགྲོས་ལྡན། རྟ་ལའང་། 1.有走势。2.馬。

འགྲོས་མ། རྟ་འགྲོས་མ་ལྟ་བུ། 步法，走势，如馬的步法。

འགྲོས་མཛེས། ངང་པའི་མིང་ལའང་། 1.优美的步态。2.鵝。

རྒ་བར་འགྱུར། དགུང་ལོ་མཐོ་བོར་འགྱུར། 变老，岁数增高。

རྒ་ཤི་ཟླ་བ། ཧོར་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པ། 老死月（藻）。阴历十一月。

རྒང་གཟུགས། སེམས་ཅན་ཕྱི་ཕྱུར། 刺蝟。

རྒད་པོ། དགུང་ལོ་རྒད་པོ། 老，年老。【增】= རྒས་པ། བགྲེས་པ། 老人，斑白者。〔达〕

རྒན་འཁོགས། ལོ་མང་ཁྱེར་བའམ་དགུང་ལོ་མཐོར་སོང་བ། 年迈，年龄高。

རྒན་གོག （原注同上）老朽。

རྒན་རྒོན། （注同上）衰老。

【增】 རྒད་པོ་རྒན་མོ། 老夫妇。〔达〕

རྒན་པ། བགྲེས་པ། 老人，老者。【增】在西藏占星学中指60至72岁的人。〔达〕

རྒན་པོ འི་ཐིག འཇའ་ཚོན། 老者之綫（藻）。虹。【增】兀鷹。〔达〕

རྒན་ལས་ཉན། བརྒྱ་བྱིན་ལའང་། 1.从老人处所听。2.帝釋（天神名）。

རྒན་ལས་ཐོས། （注同上）

རྒལ་བ། ཆུ་རྒལ་བ་ལྟ་བུ། 渡涉，如渡河，涉水。【增】旅行經过，通过，过关。〔达〕

རྒས་ཀ་སྲ། མཁྲེག་པོ་རྒས་འཁོགས། 老而坚强。

【增】矍鑠，强健的老年。〔达〕（达作 རྒས་སྲ་）

རྒས་པ། རྒས་གྱུར་ཟིན་པ། 老，已經老了。

【增】= རྒད་པོ། 1.空竭的，不結实的。2.老人。〔达〕

རྒས་བྱེད། འདོད་ལྷ། 令現枯老（藻）。欲天（天神名）。

རྒས་བྱེད་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཿ། 使人老之女（藻）。鄔摩天女（天神名）。【增】与青年交往而使之变老的女子。〔达〕

རྒས་མེད། ལྷ་སྤྱིའི་མིང་། 无老（藻）。天神。

རྒུད་པ། ཉམས་པ། 衰落，衰敗。【增】1.損失，困难。2.衰頽，没落，脆弱。〔达〕

རྒུན་ཆང་། རྒུན་འབྲུམ་གྱི་ཆང་། 葡萄酒。

རྒུན་འབྲུམ། ཤིང་ཏོག་རྒུན་འབྲུམ། 葡萄。

རྒུར་པོ། ཐུར་དུ་གུག་པོ། 屈，向下弯曲。【增】或作 སྒུར་པོ། 駝背，年老背駝之人。〔达〕

རྒོ་བ། རི་དྭགས་རྒོ་བ་སྟེ་དགོ་བ་ཞེས་སྣང་། 野山羊，亦作 དགོ་བ།

【增】一种羚羊。〔达〕 黄羊。〔四〕

རྒོ་སློག རི་དྭགས་དགོ་བའི་པགས་པའི་གོས། 野山羊皮袄。

རྒོད་གཏམ། I. དགོད་གཏམ་སྟེ་ཀུ་རེའི་གཏམ། 即 དགོད་གཏམ། 笑談，取笑的話。

II. བསྡིགས་པའི་གཏམ་ལའང་། 恐吓之語。

རྒོད་བཏུལ། རྒྱབ་རྒོད་དང་འཇམ་དུལ་ལའང་། 粗野及馴服。（同） རྒོད་གཡུང་།

རྒོད་ཐལ། བྱ་རྒོད་ཀྱི་སྐྱག་པ་ལའང་། 1.鷲灰。2.鷲鳥糞。

རྒོད་ལྡེམས། བྱ་རྒོད་ཀྱི་གྲོ་སོག་ལའང་། 1.鷲鳥鼓翅。2.鷲鳥之翅翎。

རྒོད་པ། སེམས་གཡེངས་པའི་རྒོད་པ་དང་འཕྲོག་རྒོད་ལྟ་བུ་དང་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམ་པར་མ་ཞི་ཞིང་ཕྱིར་འཕྲོ་བའི་སེམས་པའོ།། 1. 掉举（佛），心散乱，心思旁骛。2.野，如荒野。3.貪分所摄的众生不安靜，向外馳散的心。

【增】1.笑。2.＝གཡེང་བ། 变衰微或懒惰。〔达〕

རྒོད་བུར། རོའི་བྱ་རྒོད་དམ། 吃尸鹫?

རྒོད་བག དགོད་བག་དྲོ་བའི་མིང་། 笑，嬉笑。

【增】观望着走。〔四〕

རྒོད་པོ། མ་དུལ་བ་དང་བྱ་རྒོད་ལའང་། 1.野，未馴服。2.鷲鳥。【增】暴戾。〔四〕

རྒོད་བག་ཅན། བག་དྲོ་བའི་གད་མོ་འཆོར་བ་པོ་ལའང་། 笑者，嬉笑者。

【增】1.本乏智慧而自矜夸为大权威者。2.心不寂靜者。3.嬌弱。〔达〕 鬧将。〔四〕

རྒོད་བྲོ། དགོད་བྲོ་གད་མོ་བྲོ་བ། 发笑。

རྒོད་མ། རྟ་མོ། 騍馬，牝馬。

རྒོད་མ་སྐྱེས། I.རྟ་གདོང་མེ། 騍馬生（藻）。馬面火（海水流注处之火穴）。

II.བྲམ་ཟེ་དང་ལྷའི་སྨན་པ་དང་སྣ་སྐྱེས་སམ་རྟ་སྐྱེས་ཀུན་ཟེར། 1.婆罗門。2.天界之医生。3.鼻生或馬生。

【增】牝馬所生，相傳日神的妻子，不堪忍耐阳光眩輝，逃往北俱卢洲，太阳追之，因而怀孕生娄宿双童。〔达〕 火山。〔法〕

རྒོད་མ་ཁ། （注同上I）

རྒོད་མ་ཅན། ཐ་སྐར་སྐར་མ་（དང་）། 有騍馬（藻）。娄宿（二十八宿之一）。

རྒོད་མ་ཅན་གྱི་ཟླ་བ། སྟོན་ཟླ་དགུ་པ་དང་སྲང་ཁྱིམ་ལའང་། 娄宿月。1.阴历九月。2.天秤宫（十二宫之一）。

རྒོད་མའི་མེ། རྟ་གདོང་མེ། 騍馬火（藻）。馬面火。

རྒོད་ཡས། གྲངས་ཀྱི་གནས་ཤིག་ལའང་། 者么罗〔梵〕，大数之一。

རྒོད་གཡག བྱང་གི་འབྲོང་ལྟ་བུ། 野牛，野牦牛，如北原之野牛。

རྒོད་གཡུང་། རྩུབ་རྒོད་དང་འཇམ་དུལ་ལའང་། 粗野及馴服。（同）རྒོད་བདུལ།

རྒོད་ཤ། འབྲོང་གི་ཤ་ལའང་། 野牛肉。

རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ། རྩོད་པ་པོ་དང་ལན་འདེབས་པ་པོ། 立敌（佛），諍难者与答难者。

【增】抗拒恶魔的驅魔姿势。〔达〕

རྒོལ་བ་པོ། འགྲན་ཟླ་བྱེད་པ་པོ། 敌者，敌对者。

རྒོལ་བ། （注同上）【增】＝རྩོད་པ། 完成式及未来式为 བརྒོལ། 辯駁，争論，抵抗，争斗，論战。〔达〕 相拒。〔四〕

རྒྱ། ཐམ་ག་རྒྱ་དམ་དང་ཕྱག་རྒྱ་རྒྱ་ཆེ་བའི་དོན་དང་དྲྭའི་དོན་རྒྱ་ཡུལ་ལམ་རུས་རིགས། 1.印章。2.广大。3.网。4.汉地。5.汉族。

【增】1.印花，邮票。2.記号。3.羌鹿，或即西伯利亚及苏联东部的羚羊。4.体积。5.印度。6.滿，完全。〔达〕

རྒྱ་དཀར་ནག རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་གཉིས་ལའང་... འདི་ལྟར་ཐོས་པ་སྣང་། 印度与中国之合称。

རྒྱ་སྐར། དུ་ཁུང་མཐོངས་སྐར་ཁུང་ལའང་། 烟囱，窗戶。

རྒྱ་སྐྱེགས་ལྟ་བུ། （原注缺）如茜草。

རྒྱ་སྐྱེགས་ཚོགས་མ། ལ་ཚའི་མིང་། 火漆。

རྒྱ་སྐྱེགས་ཁུ་བ། རྒྱ་སྐྱེགས་ཤིང་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་དམར་པོ། 从茜草中熬出之紅色。(同)རྒྱ་ཚོས།

རྒྱ་བསྐྱེད། རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་བྱེད་པའམ་སྤེལ་བའི་དོན་དང་རྒྱ་བཀྱེད་ཅེས་སྣང་། 扩充，扩大，增广，亦作 རྒྱ་བཀྱེད།

རྒྱ་ཁབ། ཚེམ་བུ་པའི་ཁབ། 汉針，裁縫之針。

རྒྱ་ཁྱོན། མཐའ་སྐུའི་ཁྱོན་ཡངས་པ་ལྟ་བུ། 规模，面积，如面积宽广。

【增】或作 རྒྱའམ་ཁྱོན། 〔达〕

རྒྱ་མཁན། འབུ་སྟོན་གྱི་མིང་ལ་འདང་། （未詳）

རྒྱ་གད། བསླབ་བྱའམ་བཀའ་བཀྱོན་ནམ་བསྡིགས་པའི་ཚིག 教誨，呵斥，恐吓語。

རྒྱ་གར། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ཟེར། 印度。

རྒྱ་གྲམ། རྡོ་རྗེ་རྒྱ་གྲམ་ལྟ་བུ། 如交叉金剛杵。

【增】十字形，交叉形。〔达〕

རྒྱ་གྲོ། རྒྱ་མིས་བཏགས་པའི་གྲོ་ཞིབ། 汉人所磨之面粉。

རྒྱ་གྲོལ་བ། མེ་ཏོག་ཁ་བྱེ་བ་ལྟ་བུ། 开放，如花开放。

རྒྱ་གླིང་། གླིང་བུ་ཞིག 喇叭，哕喇子，笛之一种。

རྒྱ་སྒོ། ཕྱི་ལོགས་ཀྱི་སྒོ་ཆེན་པོ། 大門。

【增】主要的門。〔达〕

རྒྱ་སྔོན། སྔོན་པོའི་རིགས། 青色之类。

རྒྱ་ཅང་། སྐ་རགས་ཤིག 腰带。

【增】系于腰带上的长錢包。〔达〕

རྒྱ་ཆང་། （注同上）

རྒྱ་ཆིངས། ཉ་བར་བཅིངས་པའི་དོན། 捆在网上。

རྒྱ་ཆེ་བ། ཡོན་གནས་དང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཁྱབ་ཆེ་བ། 1.福田。2.广大。3.广布。

【增】或 ཕྱུལ་ཆེ་བ། 丰富的。〔达〕

རྒྱ་ཆེ་མ། （原注缺）广大的。

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། འགྲེལ་པའི་འགྲེལ་པ། 广疏，疏抄。

རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ། མདོ་ཞིག 普曜經。

རྒྱ་བཏབ་པ། རྒྱ་དམ་འདེབས་པ་པོས་བཏབ་ཟིན་པ་དང་ཡང་ན་ཨབ་བཏབ་ཟིན་པ་ལ་འདང་། 已盖印。

རྒྱ་རྟགས། གྲངས་ཀྱི་གནས་ཤིག 姹达罗〔梵〕，大数之一。

【增】記号，标志，画押，盖印。〔达〕

རྒྱ་རྟགས་ཆེན་པོ། （注同上）大姹达罗。

རྒྱ་མཐོངས། གནམ་མཐོངས། 屋頂平台或凉亭。

རྒྱ་དར། གོས་ཆེན་ལ་འདང་། 1.汉綾。2.綢緞。

རྒྱ་མདུད། མདུད་པ་ཆེ་བ། 大繩結。

རྒྱ་འདེབས། རྒྱ་དམ་འདེབས་པ་པོས་འདེབས་རྒྱུ་དང་ཡང་ན་ཨབ་འདེབས་རྒྱུ་ལ་འདང་། 将盖印。

རྒྱ་འདྲེ། དེང་སང་རྒྱབ་འདྲེ་ཟེར་དུ་རྩོད་པ། 口角，争吵，現今名 རྒྱབ་འདྲེ།

རྒྱ་སྣ་ཏུ། ལོག་གཡེམ་བྱེད་པའམ། 邪淫。

རྒྱ་སྣག རྒྱ་ནག་ནས་བྱུང་བའི་སྣག་ཚ། 汉地所制的墨。

རྒྱ་སྣེ། རྩྭ་ཞིག 一种草。

རྒྱ་པ། ཉ་བ་འཛིན་པའམ་ཉ་གསོད་མཁན། 持网者（藻）。漁夫。

རྒྱ་དཔང་། 証人。

རྒྱ་སྤོས། རྒྱ་ནག་ནས་བྱུང་བའི་སྤོས་ལ་འདང་། 汉地所制的香。

རྒྱ་ཕིབས། ཁང་པའི་ཐོག་ཕིབས་ལྟ་བུ། 屋頂，如房屋之瓦頂。（同）རྒྱ་ཕུགས།

རྒྱ་ཕིབས་གནས་འཆའ། ཕུག་རོན། 巢在簷下（藻）。鴿子。

རྒྱ་ཕུགས། ཁང་པའི་ཐོག་ཕིབས་ལྟ་བུ། 屋頂，如房屋之瓦頂。（同）རྒྱ་ཕིབས།

རྒྱ་བེར། འདྲེ་ཤིག་གམ་×། 臭虫。

རྒྱ་པོ། ཁའི་སྤུ་རྒྱ་བོ་ལྟ་བུ། 胡須。

【增】俗語說 ཀྱན། 〔达〕 連鬢胡。〔四〕

རྒྱ་བྲ། རྒྱ་ནག་ནས་བྱུང་བའི་འབྲུ་ཟུར་གསུམ་པ་བྲ་བོའང་ཟེར། 汉地所产之三楞蕎麦。

རྒྱ་འབྱམས། རང་དགར་འདོད་པར། 自然，散漫，任性而为。

རྒྱ་མ་གང་། ཉ་ག་ཆེན་པོའམ། 1.一斤重。2.大秤。

རྒྱ་མ་གཅིག （注同上）

རྒྱ་མོ་བཟའ། སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་བཙུན་མོ་ཞིག 汉妃，藏王松贊岡薄之妃（文成公主）。（同）རྒྱ་བཟའ།

རྒྱ་རྩ། ཕྱིའི་རྩ་ལ་འདང་། 1.大脉。2.外脉。

རྒྱ་རྫི། བསྙིགས་རྫི་ལ་འདང་། 1.漆。2.燒釉。

【增】中国油漆。〔达〕

རྒྱ་བཙུགས་པ། རྒྱ་རྙི་ཚུགས་ཤིག་དང་བཙུགས་ཟིན་པ། 下网。（同）རྒྱ་ཚུགས།

རྒྱ་ཚྭ། ཚྭའི་བྱེ་བྲག 盐之一种。

【增】＝ཤིན་དུ་ལན་ཚྭ་བ། 硇砂。〔达〕

རྒྱ་ཚུགས། རྒྱ་རྙི་ཚུགས་ཤིག་དང་བཙུགས་ཟིན་པ། 下网。（同）རྒྱ་བཙུགས་པ།

རྒྱ་ཚོས། རྒྱ་སྐྱེགས་ཤིང་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་དམར་པོ། 1.硃砂。2.洋紅，紅。（同）རྒྱ་སྐྱེགས་ཞུ་བ།

རྒྱ་ཚོས་རོ། རྒྱ་སྐྱེགས་ཁུ་བའི་རྙོག་མ་ལྟ་བུ། 紫色渣，如熬茜草之余渣。（同）རྒྱ་བ་ཤལ།

རྒྱ་མཚོ། ཆེན་པོ་དང་ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ། 1.广大。2.海洋。

【增】1.水肿。2.指数目字"四"。〔达〕

རྒྱ་མཚོ་སྐ་རགས་ཅན། ས་གཞི། 有大海之腰带者（藻）。大地，地球。

རྒྱ་མཚོ་སྐྱེས། གླང་པོ་དང་མ་བྱ་དང་རྟ་དང་ཟླ་བ་དང་ལྷའི་ལྗོན་ཤིང་ལ་འདང་། 海生（藻）。1.象。2.孔雀。3.馬。4.月。5.天上之树。

རྒྱ་མཚོ་ཁམ་ཟས། ཉ་སྲིན་ཆེན་པོ། 食海（藻）。大摩羯魚，鯨魚。

རྒྱ་མཚོ་དགའ། ཟླ་བའི་མིང་། 海喜（藻）。月亮。（同）རྒྱ་མཚོའི་མར་གསར།

རྒྱ་མཚོ་འཐུང་། རྟ་གདོང་མེ་ལ་འདང་། 1.飲海。2.馬面火（傳說中海水流注处之火眼）。

རྒྱ་མཚོ་འཕྱོར་ཆུ། རི་བྱི། 海滿水（藻）。日几（星名）。

རྒྱ་མཚོ་ཟླ་བ། ཁྱབ་འཇུག་ལ་འདང་། 1.海月。2.遍入（天神名）。

རྒྱ་མཚོའི་གོས་ཅན། ས་གཞིའི་མིང་། 有大海之衣者（藻）。大地，地球。

རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་ཅན། གཟེ་མ་རུ་མགོ། 在海边的（藻）。蒺藜。

རྒྱ་མཚོའི་བུ་མོ། ཁྱབ་འཇུག་ཆུང་མ་ལ་འདང་། 1.海女。2.遍入天之妻。

རྒྱ་མཚོའི་བྱིའུ། ཀ་ལ་པིང་ཀ། 海雀，迦陵頻迦鳥。

རྒྱ་མཚོའི་མར་གསར། ཟླ་བའི་མིང་། 海之鮮酥（藻）。月亮。（同）རྒྱ་མཚོ་དགའ།

རྒྱ་མཚོའི་ལྷ་མོ། དབྱངས་ཅན་ལྷ་མོ་ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོ་ནས་བྱུང་ཟེར། 大海天女（藻）。妙音天女，傳說从南海生出。

རྒྱ་འཛུགས་མཁན། ཉ་པ་ལ་འདང་། 1.下网者。2.猎戶。（同）རྒྱ་ཡིས་འཚོ་བ།

རྒྱ་ཞིག ཐོད་པའི་སྦུབས་ཚིགས་ལྟ་བུ། 縫隙，如頂盖骨之縫隙。（同）རྒྱ་སྦུབས།

རྒྱ་བཟའ། སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་བཙུན་མོ་ཞིག 汉妃，藏王松贊岡薄之妃（文成公主）。（同）རྒྱ་མོ་བཟའ།

རྒྱ་ཡན་པ། དོན་མེད་འཁྱམས་པ་ལ་འདང་། 无意义的游蕩。【增】＝གཡེང་བ། 懶惰,懈怠。〔达〕

རྒྱ་ཡིས་བཏབ་པ། རྒྱ་འདེབས་དེར་སྟོས། 盖章，用印。参看 རྒྱ་འདེབས་ 条。

རྒྱ་ཡིས་འདེབས། （注同上）

རྒྱ་ཡིས་འཚོ་བ། ཉ་པ་ལ་འདང་། 1.以网为生者。2.猎戶。（同）རྒྱ་འཛུགས་མཁན།

རྒྱ་ཡུལ། རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་ལ་འདང་། 印度或汉地。

རྒྱ་རི། རི་ཆེན་པོ་ལ་འདང་། 1.画象。2.大山。【增】1.一份肉。2.度量名。〔达〕粮食。〔法〕

རྒྱ་རུ། རྒྱ་རི་དགས་ཀྱི་རུ་ཅོ། 鹿角之一种。

རྒྱ་ལ། རྒྱ་ཆེ་བའི་ནང་ནས་གཅིག་ཙམ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར་བརྒྱ་ཕྲམ་པའི་ནང་ནས་གཅིག་ཙམ་ལ་བརྒྱ་…… ལམ་ན་ཟེར། 許多当中偶然有一个，一百中偶尔有一个，也作 བརྒྱ་ལམ་ན།

རྒྱ་ལམ་ན། （注同上）

རྒྱ་ལུ་ཆས། དྲུང་འཁོར་ཆ་ལུགས་ཤིག 一种隨員服装。

རྒྱ་ཤུག ཆེ་བ་ག་ཞིས་པའི་ཤིང་ཐོག་ཤུག་པའི་བྱེ་བྲག་ཅེས་པའང་སྣང་། 枣，亦有說为柏之一种者。【增】1.杜松。2.中国及喜馬拉雅山的樅树。3.一种枣。〔达〕

རྒྱ་བཤལ། རྒྱ་སྐྱེགས་ཁུ་བའི་སྙིགས་མ་ལྟ་བུ། 茜草渣，如茜草汁之渣。（同）རྒྱ་ཚོས་རོ།

རྒྱ་སེར། ཨུ་རུ་སུའམ་ཕྱི་གླིང་པ་སོགས་སེར་པོ་རིགས་དེ་ཡུལ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་གོས་ཆེན་ལ་འདང་། 1.俄罗斯人或外国人。2.苏联所产之金絲緞。【增】1.岩石或冰山的裂縫。2.俄国人。〔达〕

རྒྱ་སྲང་། རྒྱ་གར་རྒྱ་ནག་གི་མདའ་སྲང་དང་ལམ་ཁའི་རྒྱ་སྲང་ལ་འདང་། 1.印度和中国之秤。2.街道。【增】1.广場，寛道。2.天秤。〔达〕

རྒྱ་སྦུབས། ཐོད་པའི་སྦུབས་ཚིགས་ལྟ་བུ། 縫隙，如頂盖骨之节縫。（同）རྒྱ་ཞིག

རྒྱག་དགོས། རྒྱབ་དགོས་སམ་བྱ་དགོས། 須要做。

རྒྱག་མར། བཟ་དགོས་པའི་མར་ཏེ་གསོལ་མར་རྒྱག་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཕལ་སྐད། 吃的酥油。

རྒྱགས་པ། རང་གི་ལོངས་སྤྱོད་འཇོམས་པའི་ཆོས་ལ་

ཆགས་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་མིང་དང་ཤ་རྒྱགས་པ་ཚིལ་བུ་ལ་འང་། 1.仗恃自己财产之驕傲。2.体胖，油肥。【增】1.粮食，食物，食品。2.= དྲེགས་པ། 妄自尊大，自負。〔达〕

རྒྱགས་ཕྱེ། རྩམ་པ་ལྟ་བུའི་བརྒྱགས་ཕྱེ། 面粉，如糌粑。【增】口粮，干粮。〔本〕

རྒྱགས་ཚད། འགྲངས་ཚད། 够吃飽的分量。

རྒྱང་བསྐྱུར་བ། རིང་དུ་སྤྲངས་པའམ་བཏང་བ། 远离，远弃。

རྒྱང་གིས་ཆོད། ལོགས་སུ་དགར་བའི་དོན། 远隔，隔离。（同）རྒྱང་ཆོད།

རྒྱང་གྲགས་གཅིག འདོམ་གང་ལྔ་བརྒྱ་ཐམ་པ། 一俱卢舍〔梵〕，五百弓量。【增】約兩哩的距离（可能听到声音的区域）。〔达〕

རྒྱང་གྲགས་ཐོས། བྱ་ཀུ་རུ་རའི་མིང་ལ་འང་། 1.听远处的声音。2.拘鲁罗鳥。

རྒྱང་གྲགས་བཟུང་། རྒྱལ་པོའི་འགྲོད་ལམ་ལ་འང་། 持俱卢舍（藻）。国王走的路。

རྒྱང་ངེ་ཅོག་གེ་བྱས། ཐམས་ཅད་རིང་དུ་བཏང་བ་ལྟ་བུ། 远隔，如远离一切。

རྒྱང་ཆོད། ལོགས་སུ་དགར་བའི་དོན། 远隔，隔离。（同）རྒྱང་གིས་ཆོད།

རྒྱང་དུ། རིང་དུ། 在远处，向远方。

རྒྱང་མདའ། ཐག་རིང་དུ་འཕངས་པའི་མདའ། 射到远处之箭。

རྒྱང་པན་པ། ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཞིག་སྟེ་ཚུ་རོལ་མཛེས་པའང་ཟེར། 顺世外道，外道宗派之一，亦名"現世美"。

【增】= རྒྱང་ཕེང་པ། 印度哲学宗派之一，曾被佛教徒所嘲笑，并称为无神論者。〔达〕（同）རྒྱང་འཕེན་པ།

རྒྱང་འཕེན་པ། （注同上）

རྒྱང་བུ། ཤིང་རྒྱངས་བུ། 撑子。

རྒྱང་མ། （原注缺）远处，远境。

རྒྱང་རིང་། ཐག་རིང་། 远，远距离。

རྒྱང་རིང་ཆུ། སྨིག་རྒྱུ་ལ་འང་། 1.远方之水。2.阳燄。

རྒྱང་ཤར་རྒྱབ་པ། ཆེམ་བུ་རིང་རིང་དུ་ཤར་རྒྱབ་པ། 縫衣，稀稀地縫。

རྒྱང་ཤེལ། ཐག་རིང་མཐོང་བྱེད་ཤེལ་མིག 望远鏡。

རྒྱང་སོ་བཙུགས་པ། རིང་དུ་སོ་པ་བཙུགས་པ། 設防，在远处設偵察者，安置守望者。

རྒྱང་སྲིངས། རིང་དུ་ཕྱིས་ཤིག 引远，伸长（命令詞）。

རྒྱང་བསྲིང་། ཐག་རིང་དུ་བགྱི་བར་བྱ། 令其长远，引长至很远的距离。

རྒྱང་བསྲིངས་པ། ཐག་རིང་དུ་བྱས་པའི་མིང་། 已令延长，已扯远。

རྒྱངས་ཀྱིས་བསྐྱུར་བ། རིང་དུ་བྱས་ཏེ་འཕུར་དུ་བཏུག་པ། 远弃，使弃于远处。

རྒྱངས་པ། ཀོ་བ་མ་འཁྲམས་པར་རྒྱངས་བཞིན་པ་དང་སྣོད་ནང་དུ་བཙངས་པ་ལ་འང་། 張开，裝滿，如把皮子張开，把器皿裝滿。

རྒྱངས་ཤ། རྒྱུ་མའི་ནང་དུ་བརྒྱངས་པའི་ཤ། 餡，灌腸的肉，所灌的肉。

རྒྱངས་ཤིང་། རིང་དུ་གྱུར་ཅིང་དགྲ་ལྟ་བུ་ཡར་

རྒྱངས་བྱེད་ལག་ཆ། 绷架，如使仇人远离之器械。【增】或誤写为རྒྱངས་ཤིང་། 1.城堡。2.鞭打人时所垫的板子。3.画图时鋪的硬紙、木板或画布。〔达〕

རྒྱན། སྐུ་རྒྱན་དང་རྣ་རྒྱན་ལྟ་བུ། 装飾，如身上的装飾，耳飾。
【增】1.＝ སྐུགས། 賭注，賭博的保証物。2.签，鬮。〔达〕 賭采，注，錦标。〔高〕

རྒྱན་ཀླུབས་པ། རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པའམ་སྤྲས་པ་དང་རྒྱན་གོན་པ་ལྟ་བུ། 装飾，打扮。

རྒྱན་བཀོད་པ། གཟབ་སྤྲོད་སྤྲས་པ། 修飾，打扮。

རྒྱན་འགྱེད་པོ། རྒྱན་བཙུགས་ཏེ་རྩེད་མོ་རྩེ་བ་པོ། 賭者，下賭注游戏者。【增】掣签。〔四〕
（同）རྒྱན་འདོར་བ་པོ། རྒྱན་པོ་བ།

རྒྱན་རྒྱལ་བ། རྒྱན་ཐོབ་པ། 获賭品，赢。

རྒྱན་སྒྲ། ཀྱང་འང་ཡང་གསུམ་ལའང་ཟེར། 修飾詞，即指 ཀྱང་འང་ཡང་ 三字。

རྒྱན་ཅན། རྣམ་ཐོས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ལའང་། 1.有装飾。2.多聞天王之城名。

རྒྱན་ཆ། མགུལ་རྒྱན་གའུ་ལྟ་བུ། 装飾品，彩飾具，如項炼宝盒。

རྒྱན་ཆས། རྒྱན་ཆ་ལུགས། 装飾的衣物。

རྒྱན་དྲུག ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་ཨཱ་རྱ་དེ་བ་དང་། དབྱིག་གཉེན་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་དྲུག་དོད······ གཉིས་ལ་མཆོག་གཉིས་ཟེར། 六庄严（佛）：龙猛、无著、圣天、世亲、陈那、法称等六大論师。二光名为二胜。
【增】印度紳士阶級所佩戴的六种装飾品。〔达〕

རྒྱན་འདོར་བ་པོ། རྒྱན་བཙུགས་ཏེ་རྩེད་མོ་རྩེ་བ་པོ། 下賭注而游戏者。
（同）རྒྱན་འགྱེད་པོ། རྒྱན་པོ་བ།

རྒྱན་གནས། དཔྲལ་མགོ་ལའང་། 1.装飾处。2.額首。

རྒྱན་པོ། རྩེད་མོ་རྩེ་ཚེ་རྒྱན་པོ་བཙུགས་པ་ལྟ་བུ་རྒྱན་དང་རྒྱལ་བཙུགས་པའང་། 賭博，如游戏时下賭注，也說 རྒྱན་བཙུགས་ 或 རྒྱལ་བཙུགས། 【增】1.擲骰。2.賭徒。〔达〕

རྒྱན་པོ་བ། རྒྱན་བཙུགས་ཏེ་རྩེད་མོ་རྩེ་བ་པོ། 下賭注而游戏者。
（同）རྒྱན་འགྱེད་པོ། རྒྱན་འདོར་བ་པོ།

རྒྱན་གཞི། གོས་ཆེན་ལའང་། 1.装飾事。2.綢緞。【增】蟒緞。〔四〕

རྒྱབ། ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་དང་ཁལ་མ་རྒྱབ་ལ་བཀལ་བས་ན་ཁལ་མ་དོ་པོ་ལའང་། 1.身之背部。2.背所馱者。【增】任何东西的背后部分。〔达〕

རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པ། མི་མཐུན་པར་གྱུར་པ། 不和。【增】1.以背向人或物，背弃，冷淡无情。（达无 ཀྱིས་ 字）2.使战斗。（达作 རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པ་）〔达〕

རྒྱབ་དཀར། དུར་བྱའི་མིང་ལའང་། 1.白背。2.吃尸的鳥名。
（同）རྒྱབ་མཁྲེགས། རྒྱབ་དམར།

རྒྱབ་བཀྲ། ཁང་བྱིའུའི་མིང་ལའང་། 1.花脊背。2.雀名。

རྒྱབ་སྐྱོར། རིམ་གྲོ་ལའང་། 1.后援，支援。2.供养，侍奉。

རྒྱབ་མཁྲེགས། དུར་བྱའི་མིང་ལའང་། 1.背坚硬。2.吃尸的鳥名。（同）རྒྱབ་དཀར། རྒྱབ་དམར།

རྒྱབ་བཅའ། རྒྱབ་རྟེན་ཏེ་རྟེན་ལ་བཅའ་བ་ནི་རྟེན་ལ་བརྟེན་པ། 依靠物。（同）རྒྱབ་འཆའ།

རྒྱབ་ཆོས། ཆོས་རྟེན། 所依靠的法。

རྒྱབ་འཆའ། རྒྱབ་རྟེན་ཏེ་རྟེན་ལ་བཅའ་བ་ནི་རྟེན་ལ་བརྟེན་པ། 依靠物。（同）རྒྱབ་བཅའ།

རྒྱབ་སྙེས། སྙེས་འབོལ་རྟེན། 靠枕，垫背之物。（同）རྒྱབ་འབོལ།

རྒྱབ་རྟེན། རྒྱབ་ནས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་རྟེན་དང་ཕུལ་བའི་རྫས་ལའང་། 1.脊背所依靠的。2.供献之物品。
【增】1.支背之物，依靠之物。2.安全的退隐处。3.支撑物。〔达〕

རྒྱབ་མཐོ། ཉའི་བྱེ་བྲག་ལའང་། 高脊（藻）。魚之一种。

རྒྱབ་དྲོས། གོས་ཆེ་བའི་མིང་ལའང་། 1.暖背。2.长衣。

རྒྱབ་གནོན། རོགས་བྱེད། 后盾，支援。【增】認可。〔达〕 压馬。〔四〕（同）རྒྱབ་མ།

རྒྱབ་པ། ལས་ཀ་བྱས་པ་ཟེར་བ་ལ་དེང་སང་རྒྱབ་པ་དང་རྒྱག་པ་ཟེར། 作，作事，現今呼为རྒྱབ་པ། 和 རྒྱག་པ།【增】打，击，抛，擲。〔达〕安置，放置。〔高〕

རྒྱབ་ཕྱོགས་སུ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལའང་། 1.背后。2.仇人。（同）རྒྱབ་རོལ་ཏུ།

རྒྱབ་བྱེད་པ། རྒྱབ་ནས་རོགས་བྱེད་པ། 后援，背后援助者。
【增】保护，作后盾。〔达〕 偏护。〔四〕

རྒྱབ་འབོལ། སྙེས་འབོལ་རྟེན། 靠背，垫背之物。
【增】=རྒྱབ་རྟེན།〔达〕（同）རྒྱབ་སྙེས།

རྒྱབ་མ། རོགས་བྱེད། 后盾，助手。（同）རྒྱབ་གནོན།

རྒྱབ་དམར། དུར་བྱའི་མིང་ལའང་། 1.紅背。2.吃尸鳥名。（同）རྒྱབ་དཀར། རྒྱབ་མཁྲིགས།

རྒྱབ་རིང་། ཉ་དང་སྦྲུལ་གྱི་མིང་ལའང་། 长脊（藻）。1.魚。2.蛇。

རྒྱབ་རོལ་ཏུ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལའང་། 1.背后。2.仇人。（同）རྒྱབ་ཕྱོགས་སུ།

རྒྱབ་ཡངས་པ། རོགས་བྱས་པ། 帮助，援助。

རྒྱབ་ལོགས་སུ། རྒྱབ་ཀྱི་ངོས་སུ། 背后，背面。
【增】向后，向背，在背上。〔高〕

རྒྱབ་ཤ། （原注缺）脊肉。

རྒྱབ་བཤུལ། གཞུངས། 脊骨。

རྒྱམ་ཚྭ། ཚྭའི་བྱེ་བྲག 石盐，盐之一种。
【增】= རྒྱ་ཚྭ།〔达〕

རྒྱལ། ཐོབ་རྒྱལ་དང་རྒྱལ་སྐར་མ་དང་རྒྱན་བཙུགས་པ་ལ་རྒྱལ་བཙུགས་ཟེར་རྒྱལ་ནི་སྐར་མ་གསུམ་སྟེ་…… དབྱིབས་ནི་རིལ་བུ་ལྟ་བུའོ།། 1.胜利。2.鬼宿（二十八宿之一，鬼宿有三个星，形如球）。3.下賭注。
【增】1.对盗窃者的五种刑罰（仅用于复合詞中）。2.皇家的，胜利的，大，主要。〔达〕

རྒྱལ་དཀའ་བ། ཁྲབ་འཇུག་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་འདོད་ལྷ་ལའང་། 难胜（藻）。1.遍入。2.大自在。3.欲天。（以上都是天神名）

རྒྱལ་ཁ། （原注同下）胜利。

རྒྱལ་ཁག རྒྱལ་ས་ཁག་སྣེ་སོ་སོ་ལྟ་བུ། 各国。

རྒྱལ་ཁང་། རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་ངམ་བྲང་ས། 王

宫，国王的宫院。（同）རྒྱལ་པོའི་ཁབ།

རྒྱལ་ཁབ། （原著缺）国家。

རྒྱལ་ཁམས། ཡུལ་རྒྱལ་ཁམས་པ། 国界，国境。

རྒྱལ་ཁམས་པ། འགྲིམས་ཉུལ་བྱེད་པ། 游历者，周游者。

རྒྱལ་རྒྱུད། （原注缺）王族，王統。

རྒྱལ་སྒོ། སྒོ་ཆེན་པོའམ་ཕྱི་སྒོ། 大門，外門。

རྒྱལ་ཆད་མཚོན། བ་མོ་བྱིའུ། 沙燕。

རྒྱལ་ཆེན་སྲོ། འཇམ་དབྱངས་ལ་འདོད། 文殊菩薩。

རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི། རི་རབ་ཀྱི་བང་རིམ་བཞི་པར་གནས་པའི་ཤར་དུ་ཡུལ་འཁོར་སྲུང་། ལྷོར་འཕགས་སྐྱེས་པོ། ནུབ་ཏུ་སྤྱན་མི་བཟང་། བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྕང་ལོ་ཅན་ནང་དུ་རྣམ་སྲས་ཀྱི་རིགས་དང་བཞི་འོ།། 四大王众，四天王天（佛），須弥山第四級上，东有持国，南有增长，西有丑目，北方柳叶宫中有多聞天王众，共为四众。

རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི། （注同上）

རྒྱལ་སྟོད། ནབས་སོ་སྐར་མ་འདོད། 上胜(藻)。井宿（二十八宿之一）。

རྒྱལ་པོ། ས་སྐྱོང་དང་ཟླ་བ་འདོད། 1.国王。2.月亮。【增】1.首領，統治者，主宰者。2.优胜者。〔达〕

རྒྱལ་པོ་འཁྱིལ་བ། དུང་དཀར་གཡས་འཁྱིལ། 右旋白螺。【增】1.一种药。2.一种宝石。3.高貴的发带。〔达〕

རྒྱལ་པོ་འཕྲོག་བྱེད། བརྒྱ་སྦྱིན་འདོད། 1.死神。2.帝釋（天神名）。

རྒྱལ་པོའི་ཁབ། རྒྱལ་པོའི་པོ་བྲང་ངམ་བྲང་ས། 王宫，国王的宫院。【增】摩揭陀的王舍城。〔达〕（同）རྒྱལ་ཁང་།

རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་པོ། རྣམ་སྲས་དང་ཟླ་བ་འདོད། 王之王（藻）。1.多聞（天神名）。2.月亮。

རྒྱལ་པོའི་པོ་བྲང་། རྒྱལ་པོའི་བྲང་ས། 王宫，国王居处。

རྒྱལ་པོའི་བུ། གཟའ་ལྷག་པ་འདོད། 1.王子。2.水曜。

རྒྱལ་པོའི་ས་བོན། རྒྱལ་རིགས། 王种，刹帝利族，帝王族。

རྒྱལ་དཔོག་པ། གཞན་སྡེ་པ་ཞིག 外道派之一。

རྒྱལ་ཕྲན། རྒྱལ་ཁག་ཆུང་ངུ། 小国，弱小国家。【增】小王，受封邑的太子。〔达〕

རྒྱལ་བ། སངས་རྒྱས་ཏེ་བདུད་བཞི་རྣམ་པར་རྒྱལ་བས་སོ། ། ཤིང་རྟ་ལོ་འདོད། 胜者（藻）。1.佛，由胜四魔故。2.甲午年。【增】1.克服，調伏。2.胜利者，战胜者。3.数目的二十四。4.最早著名之佛，元始之佛。5.胜利的，高級的，卓越的，优美的。〔达〕

རྒྱལ་བའི་ཁྱད་ཆོས། ཐར་པ། 胜者别法，解脫（佛）。

རྒྱལ་བའི་ཐུགས་སྲས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། 佛子（藻）。菩薩。（同）རྒྱལ་སྲས།

རྒྱལ་བའི་དབང་པོ། བརྒྱ་སྦྱིན་དང་སངས་རྒྱས་འདོད། 胜王（藻）。1.帝釋（天神名）。2.佛。【增】有时指达賴喇嘛。〔达〕

རྒྱལ་བའི་རྒྱུ་གུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། 胜裔，佛裔（藻）。菩薩。【增】佛子。〔达〕（同）རྒྱལ་སྲས།

རྒྱལ་བའི་གཞི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། 胜者因（藻）。菩薩。

རྒྱལ་བུ།　རྒྱལ་པོའི་བུ་ལ་འདང་། 1.胜子。2.王子，太子。

རྒྱལ་བྱེད།　ཁྱབ་འཇུག་དང་དཔའ་བོ་དང་ཟླ་བ་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་ཆུ་སྐྱར་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་བརྒྱ་སྦྱིན་དང་བརྒྱ་སྦྱིན་གྱི་བུ་ལ་འདང་། 1.遍入（天神名）。2.勇士。3.月亮。4.火。5.火神。6.水鴨。7.大自在（天神名）。8.帝釋（天神名）。9.帝釋太子。

རྒྱལ་བྱེད་བུ།　བརྒྱ་སྦྱིན་གྱི་བུ། 帝釋天之太子。

རྒྱལ་བྱེད་མ།　ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ་ལ་འདང་། 1.能胜之女子。2.鄔摩天女。（同）རྒྱལ་མ།

རྒྱལ་བྱེད་ཚལ།　རྒྱ་གར་ན་ཡུལ་ཞིག 祇陀林，祇树园，印度的一个地方。
【增】舍卫城的长者給孤独购买太子祇陀的树林建造精舍，佛住其中很长時間。〔达〕

རྒྱལ་མ།　I. སྒྲོལ་མ་ལ་འདང་། 1.胜母，胜女。2.度母。
II. ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ་ལ་འདང་། 鄔摩天女。
（同）རྒྱལ་བྱེད་མ།

རྒྱལ་མའི་བུ།　གཟའ་སྤེན་པ་ལ་འདང་། 胜母之子（藻）。土曜。

རྒྱལ་མོ།　བཙུན་མོ་དང་ཉི་མའི་བཙུན་མོ་དང་……མཚན་མོ་དང་མིག་འབྲས་ལ་འདང་། 1.后妃。2.日神妃。3.夜間。4.眼睛。
【增】瞳人。〔四〕（又）བཙུན་མོའམ་རྒྱལ་རིགས་ཆུང་མ། 后妃，王族妇女。
（同）རྒྱལ་རིགས་མ།

རྒྱལ་བཙུགས་པ།　རྒྱན་པོ་བཙུགས་པ་ལ་འདང་། 打賭，下賭注。

རྒྱལ་ཚབ།　I. སྐུ་ཚབ། 摄政者。
II. རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ། 弥勒菩薩。
【增】将来繼承王位的太子。〔达〕

རྒྱལ་ཚབ་དམ་པ།　（注同上II）

རྒྱལ་མཚན།　ཏོག་རྒྱལ་མཚན་ལ་འདང་། 胜利幢。
【增】1.有紋印的胜利幢。2.用作菩薩或个人的私名。〔达〕

རྒྱལ་མཚན་བསྙིལ།　རྒྱལ་མཚན་མར་ཕབ་པ། 降下幢。

རྒྱལ་མཚན་ཅན།　I. བརྒྱ་སྦྱིན་གྱི་ཁང་བཟང་། 有幢（藻）。帝釋的宫殿。
II. དམག་དཔུང་ལ་འདས། 軍队。

རྒྱལ་མཚན་རབ་གཡོ།　རླུང་དང་རླུང་ལྷ་ལ་འདང་། 幢动（藻）。1.风。2.风神。

རྒྱལ་ཟླ་བ།　དགུན་འབྲིང་ལའམ་ཧོར་ཟླ་བཅུ་པ། 鬼宿月，仲冬或十月（按阴历应是十二月）。

རྒྱལ་ཡབ།　འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་འདང་། 胜父(藻)。1.国王之父。2.妙音菩薩。

རྒྱལ་ཡུམ།　རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ་དང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དང་རྒྱལ་བའི་ཨ་མ་ལ་འདང་། 佛母（藻）。1.度母。2.般若經。3.佛的母亲。

རྒྱལ་རབས།　རྒྱལ་པོའི་བརྒྱུད་པའི་རབས་རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས་ལྟ་བུ་ལ་འདང་། 帝王本紀，帝王系譜，如国王历代相傳之傳記。

རྒྱལ་རིགས་མ།　བཙུན་མོའམ་རྒྱལ་རིགས་ཆུང་མ། 后妃，王族妇女。（同）རྒྱལ་མོ།

རྒྱལ་སྲས།　བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། 佛子（藻）。菩薩。【增】＝རྒྱལ་པོའི་སྲས། 太子。〔达〕
（同）རྒྱལ་བའི་མྱུ་གུ།

རྒྱལ་སྲིད་སྣ་བདུན། （原注缺）輪王七宝（佛)。

རྒྱལ་གསུང་རྗེས་འགྲོ། བྱ་ཀ་ལ་པིང་ཀ་ལའང་། 1.依佛教行。2.迦陵頻伽鳥。

རྒྱས་བཀབ་པ། རྒྱ་ཡིས་བཀབ་པ། 网罩。

རྒྱས་འཆོར། རི་དྭགས་རྔོན་པས་རྒྱ་འདེབས་རྒྱུའམ་རྙི་འདེབས་པ་ལྟ་བུ། 网捕，如猎人用网捕兽。（同）རྒྱས་གསོར།

རྒྱས་བཏབ་པ། རྒྱ་དམ་བཏབ་ཟིན་པ། 已盖印。

རྒྱས་འདེབས། （注同上）

རྒྱས་པ། དྲང་སྲོང་ཞིག་བསྡུས་པ་མ་ཡིན་པ་ལའང་། 1.一位仙人。2.非簡略，广博。

【增】1.古印度結集叙事詩大婆罗陀战史的广博仙人。 2.体积或数量增加，增长，发展。3.广大，扩大，多种。〔达〕

རྒྱས་པའི་ཕྱོགས། ཟླ་བ་ཡར་ངོ་ལའང་། 增长品（藻)。上半月,上弦月。

རྒྱས་པར་གྱུར་པ། འཕེལ་བར་གྱུར་པའམ་འཕེལ་བོ། 增长，增广，增多。

རྒྱས་བྱུང་། སྨྲས་པ་(དང་)། 1.增长。2.已述說。

རྒྱས་བྱུང་མ། དབྱངས་ཅན་མ་ལའང་། 1.增长女。2.妙音天女。（同）རྒྱས་བྱེད་མ།

རྒྱས་བྱེད། ནམ་མཁའ་དང་ཆུའི་མེ་ཏོག་སྤྱི་དང་ཉི་མ་(དང་)། 使增长（藻)。1.虚空。2.一切水中之花。3.太阳，日。

【增】丰腴之土，印度别名。〔达〕

རྒྱས་བྱེད་མ། དབྱངས་ཅན་མ་ལའང་། 1.能长女。2.妙音天女。（同）རྒྱས་བྱུང་མ།

རྒྱས་གསོར། རི་དྭགས་རྔོན་པས་རྒྱ་འདེབས་རྒྱུའམ་རྙི་འདེབས་པ་ལྟ་བུ། 网捕，如猎人用网捕兽。（同）རྒྱས་འཆོར།

རྒྱུ། I. དངོས་པོ་ནོར་རྫས། 财产，物資。

【增】1.一种毛布。2.物质，材料，实质。3.原料,素质。 4.在西藏西部此字有安排,准备之义。5.紡織材料。6.曳船縄，鏈子。7.因,直接原因,理由,动机,主要条件。8.放在动詞的后面常表示云謂名詞，及在口語中之不定詞，如；འགྲོ་རྒྱུ་འདོད། 想去，又联結詞根与助动詞形成未来式；如：ཟ་རྒྱུ་ཡིན། 将要吃。（同）རྒྱུ་རྫས།

II. བདེ་བའི་རྒྱུ་དགེ་དང་རྩ་བ་ལའང་། 1.因，如善为乐因。2.根本。

རྒྱུ་རྐྱེན། རྒྱུ་དྲུག་དང་རྐྱེན་བཞི་དོན་གཅིག་ཀྱང་ཟེར། 因緣（佛)（六因与四緣义同)。

རྒྱུ་སྐར། གནམ་གྱི་སྐར་མ་རྒྱུ་སྐར་ཉེར་བདུན་ལྟ་བུ། 星宿，天空之行星，如二十七宿。

རྒྱུ་སྐར་རྒྱལ་པོ། ཟླ་བའི་མིང་། 星宿王(藻)。月亮。

（同）རྒྱུ་སྐར་དབང་ཕྱུག རྒྱུ་སྐར་སུ་ཁྲིད།

རྒྱུ་སྐར་ཏོག བརྟན་པ་ཞེས་པའི་སྐར་མ། 星宿頂（藻)。北极星，恒星。

རྒྱུ་སྐར་བདག་པོ། ཟླ་བའི་མིང་། 星宿主（藻)。月亮。

རྒྱུ་སྐར་ཕྲེང་ཅན། （注同上）星宿鬘（藻)。

རྒྱུ་སྐར་དབང་པོ། （注同上）星宿王（藻)。

རྒྱུ་སྐར་དབང་ཕྱུག （注同上)星宿自在（藻)。

རྒྱུ་སྐར་སུ་ཁྲིད། （注同上）星宿轁（藻)。

【增】月为众星所圍繞。〔达〕

རྒྱུ་སྐར་གཙོ་བོ། （注同上） 星宿尊（藻)。

རྒྱུ་སྐར་ལམ། ནམ་མཁའི་མིང་། 星宿路（藻）。天空。【增】銀河，天汉，天河。〔达〕

རྒྱུ་ཁ་ཅན། གཅེར་བུའམ། 裸体。

རྒྱུ་ཁྲག རྒྱུ་མར་བླུགས་པའི་ཁྲག 灌腸之血。【增】血腸。〔四〕

རྒྱུ་འཁོར་བ། རྒྱུ་མ་ན་བའི་མིང་། 攪腸，轉腸，腸痛。

རྒྱུ་འཁྲིལ་བ། （注同上）

རྒྱུ་འཁྲོལ་བ། ནང་ཁོག་རྒྱུ་མའི་ནང་དུ་སྒྲ་བྱུང་བ། 腸鳴，腹内腸发声。【增】腸鳴声。〔达〕（达作 རྒྱུ་འཁྲོག་པ་）

རྒྱུ་ག་བྱེད་པོ། དངུལ་ཆུ། 流动者（藻）。水銀。

རྒྱུ་འགྲིངས། རྒྱུ་མ་སྐྲངས་པ་ལྟ་བུ། 腸痛，如腸肿，发炎。【增】腹中气脹。〔达〕

རྒྱུ་འགྲུལ། ལམ་མགྲོན་འགྲུལ་པ། 行客。

རྒྱུ་རྒྱུ་ར། འབུ་གྲོག་མ། 急行（藻）。蟻。

རྒྱུ་བཅད། ལམ་འགགས་པ་ལྟ་བུ། 断行，如道路阻塞。

རྒྱུ་ཆས། ཡོ་བྱད་དངོས་པོ་ལའང་། 1.財物。2.家具物品。

རྒྱུ་མཐུན་པ། དགེ་བའི་འབྲས་བུ་དགེ་བ་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ། 等流（佛），如：善果引生善行。【增】由因流出果。〔达〕

རྒྱུ་དྲུག བྱེད་རྒྱུ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་ཀུན་འགྲོ འི་རྒྱུ་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་དང་དྲུག 六因（佛）：能作因、俱有因、同类因、相应因、遍行因、异熟因。

རྒྱུ་ནད། དམར་བཤལ་ན་ཚ་ཞིག 腸病，赤痢。【增】腸病的征候如下：1. རྒྱུ་ཁྲོལ། 腸鳴。2. རྒྱུ་འཁྲིལ། 結腸。3. རྒྱུ་འགྲིངས། 腸脹硬。4. རྒྱུ་འགགས། 腸中堵塞。5. རྒྱུ་གཟེར། 絞腸。〔达〕（同）རྒྱུ་གཟེར།

རྒྱུ་བ། ཆུ་ཐུར་དུ་རྒྱུ་བ་ལྟ་བུ། 流动，如水向下流。【增】行走，行动，漂泊，漫游。〔达〕

རྒྱུ་སྤུན། སྣམ་བུའི་སྲིད་དུ་བཏང་བའི་སྐུད་པ་ལ་རྒྱུ་ཟེར་བ་དང་འཕྲེད་སྐུད་ལ་སྤུན་ཟེར། 經緯。【增】織布所用的經綫与緯綫。〔达〕

རྒྱུ་བ་ཞན་པ། འདོད་པ་མེད་པ་ལའང་། 无欲望，无欲念。

རྒྱུ་བའི་བརྟུལ་ཞུགས། ཉི་མའི་མིང་། 行禁（藻）。日，太阳。【增】行走的禁戒。〔达〕

རྒྱུ་བའི་ས། ལམ་ཁ་ལའང་། 通行处（藻）。道路。

རྒྱུ་བྱེད། རྐང་པ་དང་བཞོན་པ་ལའང་། 能行（藻）。1.脚。2.乘騎。

རྒྱུ་འབྲས། མི་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་མི་དགེ་བ་ལྟ་བུ། 因果，如苦是不善业之果，不善业是苦之因。

རྒྱུ་སྦྱངས། 1.净治其因。2.洗腸。

རྒྱུ་མ། ནང་ཁྲོལ་རྒྱུ་མ། 腸，内脏小腸。

རྒྱུ་མ་རྒྱུ། འགྲོ་མི་འགྲོ། 去不去？

རྒྱུ་མ་རིང་པོ། ནང་ཁོག་གུ་ཡངས་པ་ལའང་། 长腸（藻）。心量寬宏，禀性寬和。

རྒྱུ་རྩ། ལུས་ཀྱི་རྩ་ཞིག 动脉，身脉之一。

རྒྱུ་ཚིལ། ནང་ཤ་ཞིག 腑脏之一，腸油。

རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག ། 正确因由。

རྒྱུ་མཚན་རིགས། ། ཤེས་རབ་ཅན། ། 有慧者。

【增】关于証明，原因或理由。〔达〕

རྒྱུ་རྫས། ། དངོས་པོ་ནོར་རྫས། ། 財物，物資。

（同）རྒྱུ།

རྒྱུ་གཟེར། ། དམར་བཤལ་ན་ཚ་ཞིག ། 腸痛，赤痢。

【增】腸疝痛，絞腸痛。〔达〕（同）རྒྱུ་ནད།

རྒྱུ་རིགས། ། གྲངས་ཀྱི་གནས་ཤིག ། 醯都〔梵〕，大数之一。

རྒྱུ་རིགས་ཆེན་པོ། ། （原注同上）大醯都。

རྒྱུ་ས། ། འགྲོ་ས། ། 行走处，路。

【增】=ལམ། 道路，通路，出入口。〔达〕

རྒྱུག་དགོས། ། འགྲོ་དགོས། ། 須跑，須走。

རྒྱུག་ཆེ་བ། ། འགྲོ་ཆེ་བའམ་གྲགས་ཆེ་བ། ། 1.大跑。2.名大。

རྒྱུག་མཆོང་། ། སྤྲེའུའི་མིང་ལའང་། ། 跳跑(藻)。猴。

རྒྱུག་པ་པོ། ། མགྱོགས་པོའི་མིང་ལའང་། ། 跑者。

རྒྱུག་བྱེད། ། རྐང་པ་དང་རླུང་དང་རླུང་ལྷ་ལའང་། ། 跑者（藻）。1.脚。2.风。3.风神。

རྒྱུག་ཤད། ། （原注缺）藏文句讀后之号「།」。

རྒྱུགས། ། དཔེ་ཆའི་རྒྱུགས་ལེན་དགོས་ལྟ་བུ། ། 試，如讀书須考試。【增】跑。〔四〕

རྒྱུགས་ཤིག སོང་ཞིག 去吧！

རྒྱུངས། ། སྒལ་ཚིགས་ཀྱི་རྒྱུངས་ལྟ་བུ། ། 脊髓。

【增】鞔肚油。〔四〕

རྒྱུད། ། I. བྱ་བའི་རྒྱུད་སྤྱོད་པའི་རྒྱུད་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་རྣལ་འབྱོར་བླ་ན་མེད་པའི་རྒྱུད་བཞི་དང་རིགས་··· རྒྱུད་དང་རྩ་བ་ལའང་། ། 1.續（密宗經典共有四部），即：事續、行續、瑜伽續、无上瑜伽續（佛）。2.种族。3.根本。

II. གཞུ་ཡི་རྒྱུད་ལའང་། ། 弓弦。【增】弦鏈；联系（物質的或精神的）。〔达〕

རྒྱུད་འགུལ། ། རྩ་བ་འགུལ་བ་ལྟ་བུ། ། 根本动搖。

རྒྱུད་ལྔ། ། ངན་སོང་གསུམ་དང་མི་དང་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བརྩིས་པའོ། ། 五趣（佛），即：三恶趣，人趣，天与非天合为一趣。

རྒྱུད་ལྔའི་ལམ། ། འཁོར་བ། ། 五趣道（佛），生死輪迴。

རྒྱུད་གཅིག་པ། ། རྩ་བ་གཅིག་པ། ། 同一根源。

རྒྱུད་དག་པ། ། རྩ་བ་གཙང་མ། ། 根源清白。

རྒྱུད་བདུན་པ། ། མཆོད་སྦྱིན། ། 第七續（藻）。祠施，祠祀，祭祀。

རྒྱུད་ལྡན། ། སྒྲ་སྙན། ། 具弦（藻）。琴，琵琶。

（同）རྒྱུད་མངས།

རྒྱུད་ལྡན་མ། ། ས་གཞི་དང་ས་ག་སྐར་མ་ལའང་། ། 具弦女（藻）。1.地基。2.氐宿（二十八宿之一）。

རྒྱུད་སྡེ་བཞི། ། བྱ་བའི་རྒྱུད་སྤྱོད་པའི་རྒྱུད་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་རྣལ་འབྱོར་བླ་ན་མེད་པའི་རྒྱུད་བཞི། ། 四續部(佛)：事續、行續、瑜伽續，无上瑜伽續。

རྒྱུད་པ། ། རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ལྟ་མཁན་ལའང་། ། 1.續者（佛）。2.閱四續部者。

【增】1.束，系，联結。2.宗教的教师，特指秘教师。3.世系，血統，家族。〔达〕

རྒྱུད་བྱེད། ། བརྒྱུ་བྱ་ཕྲེང་བ་སོགས་རྒྱུད་མཁན། ། 穿者，如穿念珠者。

རྒྱུད་མངས། སྒྲ་སྙན། 多弦（藻）。琴，琵琶。

（同） རྒྱུད་ལྡན།

རྒྱུད་རིང་། རྩ་བ་རིང་པོ། 根本长远。

རྒྱུད་ལས། གྲངས་གནས་ཤིག་ཟེར། 大数之一。

(རྒྱུད་ལས་ 似是 རྒྱུད་ཡས་ 毗素陀之誤)

རྒྱུད་ལས་འཕྲོས། མདའ་འཕངས་པ་ལའང་།

1.离弦。2.射箭。

རྒྱུན། ཆུ་ཡི་རྒྱུན་དང་བརྒྱུད་པའི་རྒྱུན་ལྟ་བུ། 1.水流。2.傳統，相續。

【增】常常，不斷。〔达〕 連綿。〔四〕

རྒྱུན་སྐམས། མི་གཙང་འགག་པ་ལའང་། 1.水流干枯。2.大便閉塞。（同） རྒྱུན་འགག

རྒྱུན་འཁྲིགས་སུ། ཆགས་ཅན་དུས་རྒྱུན་དུ། 恒常，常常連續。（同） རྒྱུན་ཆགས་སུ། རྒྱུན་པར།

རྒྱུན་འགག མི་གཙང་འགག་པ་ལའང་། 1.水流阻塞。2.大便閉塞。（同） རྒྱུན་སྐམས།

རྒྱུན་གྱི་སྟོབས། རླུང་དང་རླུང་ལྷ་ལའང་། 1.持續的力量。2.风，风神。

རྒྱུན་གྱི་མྱུ་གུ། ཟིམ་ཆར་ལའང་། 1.不斷的芽。2.細雨。

【增】＝ ཆར་ཟིལ། 雨滴，雨点。〔达〕

རྒྱུན་ཆགས་སུ། ཆགས་ཅན་དུས་རྒྱུན་དུ། 长久地，常常連續地。【增】响声接連。〔四〕（同） རྒྱུན་འཁྲིགས་སུ།

རྒྱུན་པར། （注同上）

རྒྱུན་བུ། ཀོ་ཐག་ཕྲ་མོ་ལྟ་བུ། 皮条，如細皮条。

རྒྱུན་འབབ། ཆར་པ་དང་གཅིན་པ་ལའང་། 持續降下(藻)。1.雨。2.小便。【增】流水。〔四〕

རྒྱུན་འབྱམས། ཀུན་ཏུ་འབྱམས་ཀླས་སུ་གྱུར་པའམ་རབ་བྱུས་པའི་དོན། 恒常，周遍恒常。

རྒྱུན་སྦྱིན། སྤྲིན་(དང་)། 施流（藻）。云。

རྒྱུན་མ་ཆད་པ། རྒྱུན་ཆད་མ་སོང་བ། 没有間断，継續不断。

རྒྱུན་མི་འཆད། རྒྱུན་འཆད་རྒྱུ་མེད་པ། 不間断，相續不断。

རྒྱུན་འཛིན། སྤྲིན་ལའང་། 持流（藻）。1.保持水流。2.云。

རྒྱུན་ཞུགས། ཞུགས་གནས་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ། 預流，入流（佛），向住八位（四向四果）之第一位。

རྒྱུན་རིང་། དུས་རྒྱུན་རིང་། 恒常，时常。

རྒྱུན་ལུགས། རྒྱུན་གྱི་ཆགས་སྲོལ་དང་མགྲོན་པོའང་། 1.常規。2.旅客。

རྒྱུན་སྲང་། （原注缺）道路。

རྒྱུན་གསུམ་པ། ཆུ་བོ་གང་གཱའི་ཀླུང་། 三流（藻）。恒河（印度四大河之一）。

རྒྱུར་གྱུར་པ། མི་དགེ་བ་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའོ། ། 成为因素，如不善为苦因。

རྒྱུར་བྱས་པ། （注同上）

རྒྱུས། རྒྱུ་ཡིས་(དང་)། 由于原因（རྒྱུ་的第三轉声）。

རྒྱུས་ཆེ། ངོ་ཤེས་སླ། 熟悉，容易認識。

རྒྱུས་བསྙད་པ། རྒྱུ་ཡིས་བཤད་པ། 以理由解說。

རྒྱུས་པ། ལུས་ཀྱི་རྩ་རྒྱུས་ལྟ་བུ། 如身上筋脉。

【增】腱。〔达〕

རྒྱུས་ཡོད་པ། ངོ་ཤེས་པ་ལྟ་བུ། 了解，如認識。

རྒྱ། ཕྱག་རྒྱ་རྒྱ་དང་རྒྱབ་མདུན་རྒྱུའམ་འཁྲིག་པའི་བྱ་བ་ལ་འདང་། 1.結印。2.前后結合。3.交媾。

རྒྱལ་བ། རྒོལ་བ། 攻击。

རྒྱགས། (原注缺) 枪炮。

རྒྱངས། ཀོ་བ་མཉེས་དེ་རྒྱངས་ཤིག་དང་ཙམ་སྣོད་ཙམ་པས་རྒྱངས་ཤིག 1.皮子硝了以后張开。2.用面把面袋装满。
【增】1.張开，展开。2.桨，橹。〔法〕

རྒྱབ་རྒྱབ། རྡུང་རྡུང་། 打击，打。

རྒྱབ་ཅིག རྡུངས་ཤིག 打吧！

ལྒ་སྐྱ། སྨན་སྒ་སྐྱ་སྒ་སེར་སོགས་ཀྱི་མིང་དུ་སྣང་། 干姜。

ལྒ་སེར། (原注同上) 姜黄。

ལྒང་ཕུག གཅིན་པའི་སྣོད་ལྒང་བུག 膀胱，亦作 ལྒང་བུག

ལྒང་བ། (注同上)【增】尿胞。〔四〕

ལྒང་བཞུ། ལྒང་ཕུག་འདྲ་བའི་ཞུགས་མར་རམ་བཞུ་མར། 尿胞式的灯籠。

ལྒོ་ལྒོ། ཕ་བ་དགོ་དགོ་འི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 ཕ་བ་དགོ་དགོ། 馬勃。

སྒ། རྟའི་སྒ་སོགས། 鞍子，馬鞍等。
【增】=ལྒ། 姜。〔达〕

སྒ་སྐྱ། སྨན་སྒ་སྐྱ་སོགས། 干姜，药品干姜等。(同) སྒ་སེར།

སྒ་འཁོར་བཅས། རྟའི་སྒ་དང་སྲབ་སོགས་ཚང་མ། 馬鞍及銜等全套。

སྒ་ཐྲི། རྟ་སྒའི་ཐག་པ་ཞིག 鞍子肚带，馬鞍編之一。

སྒ་སྒྲོན་པ། རྟ་སྒ་རྟ་ལ་རྒྱབ་པ་ལྟ་བུ། 备鞍子，如为馬备鞍。

སྒ་བསྟད་པ། (注同上) 备鞍。

སྒ་ཡོང་། (原注缺) 蝙蝠。

སྒ་སེར། སྨན་སྒ་སྐྱ་སོགས། 姜黄，药品干姜等。(同) སྒ་སྐྱ།

སྒང་། སེམས་ཅན་གཟེར་མོའམ་བྱི་ཐུར། 刺蝟。
【增】1.山嘴，山頂。2.时間，时机。3.ཚ་སྒང་། 因做手工或走长路而起的水泡。〔达〕

སྒང་ཐུར། (注同上)

སྒང་དུ། སྟེང་དུ། 上，上面。

སྒང་བུ། སྲན་མའི་སྒང་བུ་ལྟ་བུ་དང་གང་བུ་ཞེས་པའང་སྣང་། 荚，如豆荚，亦作 གང་བུ།
【增】1.满量。2.全部。〔达〕

སྒང་ཤ། སྒམ་ཤག་གམ། 箱匣？

སྒང་གཤགས། (注同上)

སྒང་གཤོངས། མཐོ་དམན་ནམ་རིའི་སྒང་དང་ལུང་པའི་གཤོངས་གཉིས། 高洼，高低，山崗与低谷。【增】山脊起伏。〔达〕(达作 སྒང་གཤོང་)

སྒབ། གོས་ཆུ་བའི་སྒབ། 衣襟，衣裳下摆。【增】འགེབས 字的第二式，遮盖，复盖。〔达〕

སྒབ་ཁུང་། རྐང་པའི་སྒྱིད་ཁུང་། 膝窩，腿屈处。

སྒབ་མོ་ཅན། མིའི་མིང་ལ་འདང་། 人名。

སྒབ་རྩ། སྒྱིད་ཁུང་གི་རྩ། 腿屈处之脉。

སྒབ་རིང་། ཆུ་བའི་སྒབ་རིང་པོ། 长襟，如大衣之长襟。

སྒམ། སྒྲོད་སྒམ། 箱。（又）སྒྲོད་ཤིང་སྒམ་དང་ཆ་སྒམ་ལ་འདང་། 木箱，小箱。（同）སྒམ་ཤག

སྒམ་སྒོམ། ཟབ་མོར་སྒོམ་པའམ་ལེགས་པར་སྒོམ། 1.修深法。2.善修。

སྒམ་ཆུང་། ལག་སྒམ་ལྟ་བུ། 小箱，如手提箱。【增】匣子。〔四〕

སྒམ་པ། ཟབ་པའམ་གཏིང་རིང་། 深沉，深远。

སྒམ་པོ། ཐུགས་སྒམ་པོའམ་ཟབ་མོ། 深邃，如心深。【增】1.才艺圓滿的人。2.謹慎，安靜。〔达〕

སྒམ་ཤག སྒྲོད་ཤིང་སྒམ་དང་ཆ་སྒམ་ལ་འདང་། 箱匣，木箱，提箱。（同）སྒམ།

སྒར་ཆེན། བླ་བྲང་ཁག་དང་བླ་བྲང་ཁག་ཆེ་ལ་འདང་། 1.大营。2.大喇嘛仓。（同）སྒར་པ།

སྒར་རྡོག སྟོད་ཀྱི་ཡུལ་ཞིག 噶朵，西藏地名。

སྒར་བཏབ་པ། དམག་སྒར་རམ་གུར་བསྒྲིགས་པ་དང་འདེབས་རྒྱུ། 扎营，支帳篷。

སྒར་འདེབས། （注同上）

སྒར་པ། བླ་བྲང་ཁག་དང་བླ་བྲང་ཁག་ཆེ་ལ་འདང་། 大喇嘛仓（大喇嘛住錫寺院）。
（同）སྒར་ཆེན།

སྒར་དཔོན། གུར་ལ་གནས་པའི་དཔོན་པོའམ་སྟོད་སྒར་དཔོན་ལྟ་བུ། 住营帳之官长，或如朵噶奔（官職名）。
【增】1.要塞司令。2.关卡首長。〔法〕

སྒར་དབྱིངས། ར་བ་གུར་ཐུན་མོང་དུ། 营界（藻）。連院落，带帳幕。

སྒལ། ལུས་ཀྱི་མཚང་ར་ཡན་གྱི་ཚིགས་སམ་རྒྱབ་ཚིགས། 脊椎，身体腰部以上之骨节，或脊椎骨节。
【增】所背的东西，兽馱的东西。〔达〕
腰。〔四〕

སྒལ་ཚིགས། （注同上）

སྒལ་ཤོར། སྒལ་ཚིགས་ཤོར་བ་ལྟ་བུ། 脊散，如脊骨散失。

སྒུ་ཅན། ཀྱག་ཀྱག་སྒི་སྒུ་ཅན། 弯曲者，弯翹者。

སྒུ་སྙིགས། （原注缺）
【增】1.肘。2.稜角。〔达〕 脚凳。〔本〕

སྒུ་དོ། （原注缺） 胸部。

སྒུ་རྡོ། འུར་རྡོའམ། 抛擲石子之繩索。
【增】投石器，石璜弓，飞砣。〔高〕

སྒུ་མོ། （注同上）

སྒུག་པ་པོ། ལམ་དུ་སྒུག་པ་པོས་སྒུག་བཞིན་པ། 等候者。

སྒུགས། ལམ་དུ་སྒུགས་ཤིག 等候（命令詞）。

སྒུད་པོ། ཆུང་མའི་ཕ། 岳父。

སྒུད་མོ། ཆུང་མའི་མ། 岳母。

སྒུམ་འཐུ་བ། བཟའ་བྱ་བསྡོགས་པ་ལ་འདང་། 准备飲食。

སྒུམ་འཐུས། （注同上）

སྒུར་པོ། གུག་པའམ་སྟོད་སྒུར་པོ། 弯曲，上身屈曲。【增】駝背。〔达〕

སྒུར་བ། གུག་པར་བྱས་པའི་དོན་དུ་སྣང་། 使屈，使弯曲。【增】害怕。〔达〕

སྒུལ་སྐྱོད་པོ། འགུལ་བར་བྱེད་པོ། 使动摇者。

སྒུལ་བསྐྱོད་པ། འགུལ་བར་བྱས་པའི་དོན། 摇动，使其摇动。

སྒུལ་བ། སྒུལ་བཞིན་པ། 正动。
【增】鼓动，使动作。〔达〕

སྒེ་སྒེ། གཉའ་རེངས་པའམ་དགྱེ་དགྱེའི་མིང་དུ་སྣང་། 强項，固执，似即 དགྱེ་དགྱེ།
【增】伸，仰。〔本〕

སྒེ་མོ། སྣོད་སྒྱེ་མོ། 袋，囊。

སྒེག་འགྲོ་མ། འདོད་ལྷའི་ཆུང་མ། 媚行女(藻)。爱神之妃。

སྒེག་འཆོས། ལུས་ཉམས་ཆུང་ཟད་གཡོ་བའམ་གཟབ་མཆོར་འཆོས་པ། 媚态，体态浮动，服飾綺丽。
【增】装扮，修飾。〔本〕（同） སྒེག་པ།

སྒེག་ལྡན། རྨ་བྱ། 具媚（藻)。孔雀。

སྒེག་པ། ལུས་ཉམས་ཆུང་ཟད་གཡོ་བའམ་གཟབ་མཆོར་འཆོས་པ། 嫵媚，体态浮动，服飾綺丽。【增】1.肉体的享受。2.卖弄风情，卖俏。3.夸大。〔达〕（同) སྒེག་འཆོས།

སྒེག་པའི་སྐྱེ་གནས། འདོད་ལྷ་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 媚生处（藻)。爱神，极喜自在魔。

སྒེག་མོ། བྲ་ཉེ་སྐར་མ་དང་ཆུང་ཟད་གཡོ་བའི་ཉམས་ལྡན་མ། 1.胃宿（二十八宿之一)。2.体态媚丽之女。【增】舞女。〔达〕

སྒེག་མོ་འི་ཕང་། གནམ་ཕའང་། 嬉女怀（藻)。天空。

སྒེའུ། སྒོ་ཆུང་ཆུང་། 小門，便門。
【增】1.སྒེ་的指小詞，姜。2.参看 སྒོག་པ། 蒜韭、葱葫之属。〔达〕（同） སྒེའུ་ཆུང་།

སྒེའུ་ཁུང་། སྒོ་ཆུང་ཆུང་ཁུང་བུ། 小門，小孔穴。

སྒེའུ་ཆུང་། སྒོ་ཆུང་ཆུང་། 小門，便門。
【增】蒜。〔达〕（同） སྒེའུ།

སྒེའུ་གཤེར། སྨན་སྒ་ཆུང་ཆུང་རློན་པ། 鲜姜，葯品中之生姜。

སྒེར། ལོགས་སུ་དགར་བའི་སྒེར། 私自。
【增】半独立的。〔达〕（同） སྒེར་པ།

སྒེར་མཇལ་ཞུ་བ། ཟུར་དུ་མཇལ་ཁ་ཞུ་བ། 請求私自謁見，請求另外謁見。

སྒེར་པ། ལོགས་སུ་དགར་བའི་སྒེར། 私人。
【增】私有土地者。〔达〕（同） སྒེར།

སྒོ། ཁང་པའི་སྒོ་ལྟ་བུ། 門，入口。【增】1.許可。2.手段，方法。3.过路。4.知識、学問或指科学本身。〔达〕（同） སྒོ་མོ།

སྒོ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ། ཆུ་དང་། 遍行門（藻)。水。
【增】在每条路中。〔达〕（达无 ཏུ་ 字)

སྒོ་སྐྱེས། སྒོའི་ར་ཤིང་ངམ་ཐེམ་པ་ལྟ་བུ། 門檻，門坎。

སྒོ་སྐྱབ། སྒོ་སྐྱབ་བྱེད་འགོག་པ་ལྟ་བུའམ་ཆེ་ཆུང་ནང་ཕྱི་མ་གཏོགས་སྒོའི་ནང་སྐྱབ་བྱེད་འགགས་པ་ལའང་། 門的防护物。
（同） སྒོ་སྐྱིབས། སྒོ་ཤག

སྒོ་ཁང་། བ་གམ་དང་སྒོ་སྟེང་གི་བསིལ་ཁང་ལྟ་བུ་དང་དགྲ་ཁང་ཡང་ཟེར། 1.楼閣。2.門上之凉房。3.敌楼。【增】1.入口。2.門廊。3.門。4.門上的小房。〔达〕

སྒོ་ཁྲང་། སྐར་ཁྲང་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.門洞。2.窗戶。

སྒོ་ཁྲམས། སྒོའི་སྟེང་གི་འབུར་ཁྲམས་ཐོག 門廊，如門上伸出之游廊。

སྒོ་ཁྲུད། （原注缺）門廈。【增】城甕圈。〔四〕

སྒོ་འཁྲིས་སུ། སྒོའི་ལོགས་ཉེ་འདབས་སུ། 門側，門旁附近，（同） སྒོ་འགྲམ་དུ།

སྒོ་གླེགས། སྒོའི་ལེབ་ཤིང་མེ་ལོང་། 門扇，門板如鏡者。【增】1.楣石。2.門框。3.抬尸架。〔达〕（同） སྒོ་འཕར། སྒོ་ཡི་མེ་ལོང་།

སྒོ་འགྲམ་དུ། སྒོའི་ཕྱོགས་ཉེ་འདབས་སུ། 門側，門旁附近。（同）སྒོ་འཁྲིས་སུ།

སྒོ་སྒྲིང་། （未詳）

སྒོ་ང་། སྒོང་བའི་རིལ་རིལ་ཏེ་བྱ་རིའི་སྒོ་ང་ལྟ་བུ། 卵，蛋，如鷄蛋。【增】魚类的子。〔达〕

སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ། སྒོ་ངའི་ཕྱེད་ཀ་དུམ་བུ་ལའང་། 卵之半块。

སྒོ་ངའི་སྦུབས། ཟིག་པ་ལའང་། 1.卵壳。2.睾丸囊。

སྒོ་བཅད་པ། སྒོ་རྒྱབ་ཟིན་པ། 門已閉。

སྒོ་ལྕགས། སྒོའི་ཟམ་ལྕགས། 鎖門之鎖。

སྒོ་སྐྱིབས། སྒོ་སྐྱབ་བྱེད་འགོག་པ་ལྟ་བུའམ་ཆེ་ཆུང་ནང་ཕྱི་མ་གཏོགས་སྒོའི་ནང་སྐྱབ་བྱེད་འགགས་པ་ལའང་། 門的防护物。（同）སྒོ་སྐྱབ། སྒོ་ཤག

སྒོ་ཆོད། སྒོ་རྒྱབ་ཤོག 閉門！（令命式）

སྒོ་མཆོར། སྒོའི་གཟབ་མཆོར་སྤྲས་པའི་རྭ་བའམ་སྒོའི་དཀར་ཡིབས་ལྟ་བུ། 1.門戶裝飾得闊綽的院落。2.門楼。

སྒོ་གཏན། སྒོའི་ཨ་ཤིང་སྟེ་འཕྱེད་གཏན་དང་འཁོར་གཏན་ལྟ་བུ། 閉門之横木，門閂。【增】掩門。〔四〕

སྒོ་སྟེགས། སྒོའི་དུ་བཞི་ལྟ་བུ། 門台，如門之四角（門基升起之台）。

སྒོ་ཐེམ། སྒོའི་འོག་ཐེམ། 門檻，門坎。

སྒོ་དྲུང་དུ། སྒོའི་དྲུང་དུ། 門前，門跟前。（同）སྒོ་རྩར།

སྒོ་མདོ། སྒོ་གཉིས་ཀྱི་བར་མདོ། 兩門之中間。

སྒོ་པ། སྒོའི་བདག་པོ། 守門者。【增】村中的首領。〔达〕（同）སྒོ་སྲུང་།

སྒོ་དཔོན། （注同上）守門官。（同）སྒོ་སྲུང་།

སྒོ་ཡིབས། སྒོའི་སྟེང་ཁང་དང་རྒྱ་ཡིབས་ལའང་། 1.門楼。2.脊頂。

སྒོ་འཕར། སྒོའི་ལིབ་ཤིང་མེ་ལོང་། 門扇，門板如鏡者。【增】門扇之联結处。〔达〕风門。〔四〕（同）སྒོ་གླེགས། སྒོ་ཡི་མེ་ལོང་།

སྒོ་འབྱེད། སྒོ་ཕྱེ་བར་བྱེད་པོ། 开門者。【增】治眼病的草葯。〔达〕

སྒོ་མོ། ཁང་པའི་སྒོ་ལྟ་བུ། 門，如房屋之門。【增】1.大門，堡垒之門，城門。2.开始。〔达〕（同）སྒོ།

སྒོ་མོ་ཆེ། ཕྱི་སྒོའམ་ཏེ་བབས་ལའང་། 1.大門，外門。2.牌楼。

སྒོ་རྩར། སྒོའི་དྲུང་དུ། 門前，門跟前。

སྒོ་གཟེར། གནམ་གཟེར། 1.門釘。2.雷电。【增】門閂。〔四〕

སྒོ་ཡི་མེ་ལོང་། སྒོའི་ལིབ་ཤིང་མེ་ལོང་། 門鏡，門板如鏡者。（同）སྒོ་གླེགས། སྒོ་འཕར།

སྒོ་ཡིག （原注缺）1.門牌。2.題字。3.匾額。【增】1.銘文。2.諷刺文字。3.門上签条。4.招牌。5.悬貼門前的官府公告。〔达〕

སྒོ་ཡོལ། སྒོའི་ཡོལ་བ། 門帘，門幃。【增】屏門。〔四〕

སྒོ་རུམ། （原注缺）門洞。

སྒོ་ཤག སྒོ་སྐྱབ་བྱེད་འགོག་པ་ལྟ་བུའམ་ཆེ་ཆུང་ནང་ཕྱི་མ་གཏོགས་སྒོའི་ནང་སྐྱབ་བྱེད་འགགས་པ་

ལའང་། 門的防护物。

(同) སྒོ་སྲུབ། སྒོ་ཕྱིབས།

སྒོ་སྲུང་། སྒོའི་བདག་པོ། 守門者。

(同) སྒོ་པ། སྒོ་དཔོན།

སྒོག་སྐྱ། བཙོང་འདྲ་བ་དྲི་མ་ཅན། 白蒜，似葱有秽味。【增】或作 སྐྱ་སྒོག 白蒜，作葯用。〔达〕(同) སྒོག་པ།

སྒོག་གཅིག་མ། སྒོག་པའི་ཁྲེ་ཐག 独头蒜。

སྒོག་པ། བཙོང་འདྲ་བ་དྲི་མ་ཅན། 蒜。

【增】1.韭，葱葫属。2.使人发誓。〔达〕(同) སྒོག་སྐྱ།

སྒོང་སྐྱེས། སྒོ་ང་ལས་སྐྱེས་པ་དང་བྱ་སྤྱི་ལའང་། 1.从卵所生。2.鳥。

སྒོང་སྐྲན། ན་ཚ་ཞིག 痞块，一种疾病。

སྒོང་ནས་སྐད་འབྱིན། ཀ་ལ་པིང་ཀ 卵内发声(藻)。迦陵频伽鳥。

སྒོང་བ། སྒོང་རིལ་རིལ་དང་ཟས་བསྒོངས་པའི་སྒོང་བ། 1.圓卵，球。2.肉丸子。【增】1.隐藏东西。2. སྒོངས་པའམ་སྒོད་མོ། 可笑的言談或呼喊。〔达〕(同) སྒོང་རིལ།

སྒོང་བུ། རིལ་བུ། 球，丸子。

སྒོང་རིལ། སྒོང་རིལ་རིལ་དང་ཟས་བསྒོངས་པའི་སྒོང་བ། 1.卵球。2.食团，丸子。

【增】魚摆子。〔四〕(同) སྒོང་བ།

སྒོངས་ཤིག རིལ་རིལ་གྱིས་ཤིག 团吧！揉成球吧！

སྒོང་སེར། སྒོ་ངའི་སེར་ཐིག 蛋黄。

སྒོམ། དཔྱད་སྒོམ་དང་འཇོག་སྒོམ་ལྟ་བུ། 修，修行，如观察修与安住修（佛）。

【增】参看 སྒོམ་པ།〔达〕

སྒོམ་ཆེན། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པ་པོ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ། 大修行者，大修定者。【增】田鼠。〔达〕隐士，避世之人，修行者。〔高〕

(同) སྒོམ་པ་པོ།

སྒོམ་ཐག སྒོམ་ཆེན་ཟེར་བའི་ཐག་པ། 大修行者之繩带。【增】修定时系于肩与膝头間的繩带。〔达〕

སྒོམ་པ། སྒོམ་བཞིན་པ། 修行，正修。【增】1.原义为幻想，現指沉思，系統的默念。2.有。3.考慮。4.回忆。〔达〕静想，深慮。〔高〕

སྒོམ་པ་པོ། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པ་པོ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ། 修行者，如大修定者。【增】＝སྒོམ་བྱེད་ 或 སྒོམ་མཁན།〔达〕(同) སྒོམ་ཆེན།

སྒོམ་སྤང་། སྒོམ་པའི་ལམ་ཐོབ་དུས་སྤང་དགོས་པའི་སྤང་བྱ། 修所断(佛)，証修道时，应断除之所断障。

སྒོམ་བྱུང་། སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ། 修成(佛)，修所成慧。

སྒོམ་བྱེད། རི་ཁྲོད་པ་ལའང་། 修行者，住山修行者。【增】＝ སྒོམ་པ་པོ། སྒོམ་མཁན།〔达〕坐禪。〔四〕

སྒོམ་ལམ། སྒོམ་སྤང་སྤངས་ཚེ་ཐོབ་པའི་ལམ། 修道（佛），断除修所断时，所得之道。

སྒོམས། བསྒོམ་བྱ་ཡོད་ན་སྒོམས་ཤིག 修行（命令詞）。

སྒོར། བུ་རམ་བསྐོར་དགོས་ན་སྐོར་ལྟ་བུ་དང་སྒོ་རུ། 1.熬，如糖須熬者，熬之。2.門前（སྒོ་ 的第七轉声）。【增】車床的軸。〔达〕鏇。〔四〕

སྒོར་སྒོར་དུ། འཁོར་འཁོར་བྱེད་པར། 圍繞，旋繞。【增】圓，圓形，球形。〔高〕

སྒོར་བ། ཡུན་རིང་འགོར་བའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即

འགོར་བ། 迟延。【增】1.煮沸，熬釀。2.鏇，在車床上轉。〔达〕

སྒྱོར་མོ། དབྱིབས་སྒོར་སྒོར་དང་དཔྲལ་རྒྱན་ཕུད་བུ་ལ་འང་། 1.圓形。2.額飾之絨球。

【增】1.སྒོངས། 2.球形，圓盘。〔达〕銀圓。〔高〕

སྒྱོས་གཞིས། སྒེར་དུ་འམ་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གཞིས་ཀ 私产，私有，特有之产业。

སྒྱོས་སུ། ཆེད་དུ། 特别，特为。

【增】或作 སྒོས། 等于ཁྱད་པར་དུ། 〔达〕

སྒྱངས་འགྲོ། བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ། 帝釋之金剛杵。

སྒྱིད་སྐྱུར་བ། བརྩོན་འགྲུས་མེད་པ་ལེ་ལོ་ཅན། 1.腿酸。2.懈怠无精进者。【增】膝与腿中的剧烈疼痛（女人怀孕时）。〔达〕（同）སྒྱིད་ལ་ངན་པ།

སྒྱིད་བསྐྱུར་བ། རྐང་པའི་སྒྱིད་པ་ན་བ་ལྟ་བུ་ཐང་ཆད་པའི་མིང་། 腿乏，如腿肚发痛，疲乏。

སྒྱིད་ཁུང་། རྐང་པའི་སྐབ་ཁུང་། 膝窩，腿之后窩。

སྒྱིད་འཁྲམ་པ། ལེ་ལོ་ཅན། 畏縮者，懈怠者。（同）སྒྱིད་རྙོམས་པ། སྒྱིད་ལུག་པ།

སྒྱིད་འཁྲིལ། ཆུ་བའི་སྐབ་རྐང་པ་ལ་འཁྲིལ་བ། 纏腿，攪腿，如衣襟纏腿。【增】懶惰。〔达〕

སྒྱིད་རྙོམས་པ། ལེ་ལོ་ཅན། 懶人，懈怠者。

【增】＝ སྒྱིད་འཁྲིལ། 〔达〕

（同）སྒྱིད་འཁྲམ་པ། སྒྱིད་ལུག་པ།

སྒྱིད་པ། རྐང་པའི་ཉ་རིལ། 腿肚。

【增】＝སྒྱིད། 膝盖。〔达〕 膝。〔四〕

སྒྱིད་ལ་ངན་པ། བརྩོན་འགྲུས་མེད་པ་ལེ་ལོ་ཅན། 1.腿困乏。2.懈怠无精进者。(同)སྒྱིད་སྐྱུར་བ།

སྒྱིད་ལ་ཉེ་བོ། （未詳）

སྒྱིད་ལུག་པ། ལེ་ལོ་ཅན། 懈怠者。

【增】1.懶惰。2.疲倦。〔达〕 1.扫兴。2.罢緩。3.躲事。〔四〕（四无 པ་ 字）

（同）སྒྱིད་འཁྲམ་པ། སྒྱིད་རྙོམས་པ།

སྒྱུ། སྒྱུ་ནི་སེམས་ཀྱི་གྱ་གྱུ་བའོ་ཞེས་དང་ཡང་ན་རྙེད་…… བཀུར་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་རང་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་སྟོན་པ་སྟེ་ནང་དུ་སེམས་མ་དུལ་ཡང་གཞན་བསླུ་བའི་སེམས་པས་ཞི་དུལ་ལྟར་ཚུལ་འཆོས་པའི་སེམས་པའོ། ། 誑（佛），內心弯曲。又因为貪爱利敬，自己实在没有道德，而表現有德，內心没調伏，为欺誑他人的原故，假現寂靜調伏的心。【增】＝ གཡོ་སྒྱུ། 1.奸滑。2.欺詐。3.假托。〔达〕

སྒྱུ་ཐབས། བསླུ་ཐབས་ལ་འང་། 1.权变。2.欺騙。

སྒྱུ་འཕྲུལ། སྤྲུལ་པའི་རྣམ་འཕྲུལ་ལྟ་བུ། 幻，如化身之变化。

སྒྱུ་འཕྲུལ་སྲས། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་མཚན། 幻子，摩耶子（藻）。釋迦牟尼之名号。

སྒྱུ་མ། མིག་འཕྲུལ་སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་བསླུས་པ་ལྟ་བུ། 幻，如幻者，以幻术迷惑；

【增】1.幻想。2.欺騙。〔达〕 戏法。〔四〕

སྒྱུ་མ་མཁན། མིག་འཕྲུལ་སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་བསླུས་པ་ལྟ་བུ། 幻师，幻术家，变戏法者。

སྒྱུ་མ་རིག་མཁན། སྒྱུ་མ་མཁན་ནམ་མིག་འཕྲུལ་མཁན་དང་སླུ་བྱེད་པོ། 1.幻师，变戏法者。2.欺騙者。

སྒྱུ་མང་། ཝ་སྤྱང་ལ་འང་། 1.多幻。2.狐狸。

སྒྱུ་རྩལ། རྩལ་ཐབས་ཅན། 1.幻术，技术。2.有术者。【增】精巧，熟練。〔达〕

སྒྱུ་རྩལ་ཅན། བཟོ་འཕྲུལ་ལས་བསྒྱུ་རྩལ་ཅན་དེ་དཔའ་བོའི་མིང་ལའང་། 1.有技术，或有权变者。2.勇士。

སྒྱུ་རྩལ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི། སྙན་ངག་ཆེན་མོར་ལུང་དྲངས་པ་ལ་གཟིགས་ཤིག 六十四种艺术，可参看詩論大疏中所引。

སྒྱུ་རྩལ་ཚལ། རྒྱལ་པོའི་སྐྱིད་ཚལ་གླིང་ག 国王之园林。

སྒྱུ་ལུས། སྒྱུ་མའི་ལུས། 幻身（佛），幻化之身。

སྒྱུག་པོ། （原注同下条）1.岳父。2.公公（丈夫之父亲）。

སྒྱུག་མོ། ཆུང་མའི་མ་སྟེ་ཁྱོ་གའི་སྒྱུག་མོ་དང་ཁྱོ་གའི་མ་ལ་ཆུང་མས་སྒྱུག་མོ་ཟེར། 1.岳母。2.婆婆。

སྒྱུངས། རྒྱུངས་ཀྱི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 རྒྱུངས། 髓。

སྒྱུར། I. ཟས། 食物。

II. ཁ་དོག་སྒྱུར་བ་པོའམ་ཡི་གེ་སྒྱུར་བ་པོས་སྒྱུར་བཞིན་པའམ་སྒྱུར་ཅིག 1.染。2.譯。

【增】1.变换，变質，更易，矯正。2.舍弃，劝阻。3.轉向，轉换，回轉。4.管理，支配，駕馭，駕駛。〔达〕

སྒྱུར་བ་པོ། ཁ་དོག་སྒྱུར་བ་པོའམ་ཡི་གེ་སྒྱུར་བ་པོ། 1.染匠。2.譯师。

སྒྱུར་བྱེད། ས་ཕག་ལོ་དང་ལོ་ཙཱ་བ་དང་སྣ་འདྲེན་པའམ་སྣ་འཁྲིད་པ་པོ་ལའང་། 1.癸亥年。2.譯师。3.引导者。

སྒྱུས། གཡོ་སྒྱུས་ལྟ་བུ། 誑，如諂誑。

སྒྱེ་སྒྱར་ཀྱུར། དགྱེ་ཀྱར་ཀྱུར་བའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 དགྱེ་ཀྱར་ཀྱུར་བ། 弯曲。

སྒྱེ་བོ། ཀོ་བའི་སྣོད་ལྟ་བུ། 口袋。

【增】1.駝背。2.下級官吏或低級貴族。〔达〕

སྒྱེ་མོ། （注同上）

【增】1.小口袋。2.安靜，溫和。〔达〕

等于 སྒྱེའུ་ཆུང་། ཁུག 〔法〕

སྒྱེད་བུ་གསུམ། མེ་ཐབ་ཀྱི་སྒྱེད་བུ་གསུམ། 炉灶之三足（如支鍋的三块石头）。

སྒྱེའུ། སྣོད་ཆུང་ཆུང་། 小口袋。

སྒྱེལ་བ། ས་ལ་འགྱེལ་དུ་བྱེད་པ་པོས་སྒྱེལ་བ་ལྟ་བུ། 摔倒。【增】1.絆倒。2.顚复。3.放下（瓶书一类）。4.拒絕（敌人的蠱惑）。5.杀（馬）。〔达〕

སྒྱེལ་བ་པོ། ས་ལ་འགྱེལ་དུ་བྱེད་པ་པོས་སྒྱེལ་བ་ལྟ་བུ། 摔倒者。

སྒྱོ་བ། སྒྱོ་བའམ་སྣོད་ཆེན་པོ། 1.罵詈。2.大器皿，大袋。

སྒྱོགས། རྡོ་ཆེན་པོའམ་མེ་སྒྱོགས་ལྟ་བུ། 1.大石。2.炮。（同）སྒྱོགས་རྡོ།

སྒྱོགས་ཆུང་། རྡོ་ཆུང་ཆུང་། 1.小炮。2.小石。

སྒྱོགས་རྡོ། རྡོ་ཆེན་པོའམ་མེ་སྒྱོགས་ལྟ་བུ། 1.大石。2.炮。【增】擲石机所射出的石头。〔达〕（同）སྒྱོགས།

སྒྲ། ན་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱའམ་ན་བའི་ཡུལ་ན་བའི···· དབང་པོས་བཟུང་བའི་དོན། 声音，耳識所取，或耳根所緣境。

【增】1.字，音节。2.語言。〔达〕

སྒྲ་སྐད། ངག་གི་སྒྲ། 言語之声。

【增】1.声音。2.名声，声誉。〔达〕

སྒྲ་མཁན། གཟའ་ཕུར་བུ་དང་སྒྲ་ལ་མཁས་པ། 1.木曜。2.通声明（語言文字的学問)者。

སྒྲ་སྒྲ། ཐ་རེ་ཐོ་རེ་གཅེར་བུ་ཀླ་བུ། 襤褸，衣服破碎而露体。

སྒྲ་སྒྲོག་ཉན། ཅང་ཤེས་སམ་བརྒྱ་སྦྱིན་རྟ། 听声（藻）。1.智馬。2.帝釋之馬。

སྒྲ་སྒྲོག་པ། གླང་པོ་ཆེ་དང་བྱ་ཀུ་རུ་ར་དང་བཞད་དང་ཨུཏྤལ་དམར་པོ་དང་འབབ་ཆུ་ལའང་། 发声（藻）。1.象。2.拘魯罗鳥。3.鴻鵠。4.紅鄔波罗花。5.流水。（同）སྒྲ་འབྱིན།

སྒྲ་སྒྲོགས། I. བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ་དང་ནམ་མཁའ་དང་བོང་བུ་དང་ཆར་སྒྲོག་བྱིའུ་ལའང་། 发声（藻）。1.帝釋之金剛杵。2.天空。3.驴。4.雨中雀。
II. སྤྲིན་དང་སྲིན་པོ་དང་རི་དྭགས་རུ་རུ་ལའང་། 1.云。2.罗刹。3.野兽魯魯。【增】1.有名人。2.獅子国的王，見罗摩衍那史詩。〔达〕

སྒྲ་སྒྲོགས་རྒྱལ་པོ། སྲིན་པོའི་རྒྱལ་པོ། 发声王（藻）。罗刹王（鬼神名）。

སྒྲ་བརྒྱ་པ། གློག་དང་འབྲུག་སྒྲ། 百声（藻）。1.电。2.雷声。

སྒྲ་ངན་སྤངས་པ། ལྷའི་གླུ་མཁན་ལའང་། 1.断弃恶劣的声音。2.天界之乐师。

སྒྲ་ཅན། འབྲུག་སྒྲ་ལ་དང་ལྕགས་མདའམ་ལྕགས་སྒྲུབས་ཅན་དང་ཐོག་ལའང་། 有声（藻）。1.雷音。2.鉄箭或响箭。3.霹靂。（同）སྒྲ་ཆེན།

སྒྲ་གཅན། རཱ་ཧུའམ་མུན་པ་དང་ཟླ་བ་ཟའང་ཟེར། 罗睺〔梵〕。1.黑暗。2.月蝕。
【增】1.阿修罗王。2.罗睺星。〔达〕

སྒྲ་གཅན་མཇུག་མ། དུས་ཀྱི་མེ། 罗睺尾(藻)。劫火。

སྒྲ་གཅན་འཛོམས། ཁྱབ་འཇུག 灭罗睺（藻）。遍入（天神名）。（同）སྒྲ་གཅན་གསོད།

སྒྲ་གཅན་འཛིན། སྲས་སྒྲ་གཅན་འཛིན་ལའང་། 拿罗睺（藻）。佛的兒子罗睺罗尊者。

སྒྲ་གཅན་ཟ་བྱེད། བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ་ལའང་། 食罗睺（藻）。帝釋之金剛杵。

སྒྲ་གཅན་གསོད། ཁྱབ་འཇུག 杀罗睺（藻）。遍入（天神名）。（同）སྒྲ་གཅན་འཛོམས།

སྒྲ་ཆད། མ་ཐོས་པ། 声絕，无聞，未聞。

སྒྲ་ཆེ་བ། སྙན་གྲགས་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.声音大。2.名誉大。（同）སྒྲ་བོ་ཆེ་བ།

སྒྲ་ཆེན། འབྲུག་སྒྲ་ལ་དང་ལྕགས་མདའམ་ལྕགས་སྒྲུབས་ཅན་དང་ཐོག་ལའང་། 大声（藻）。1.雷声。2.鉄箭或响箭。3.霹靂。（同）སྒྲ་ཅན།

སྒྲ་བརྙན། བྲག་ཅའམ་ལན་སྒྲ། 声影(藻)。1.回声。2.答复。

སྒྲ་དོན། རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་དོན། 声义(佛)，字义能詮声所詮义。

སྒྲ་ལྡན། དབང་ཕྱུག་གི་གཞུ་དང་ཤིང་རྟ་དང་སྤྲིན་དང་བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ་དང་མཚོ་ལའང་། 具声（藻）。1.大自在（天神名）之弓。2.車。3.云。4.帝釋之金剛杵。5.海。
【增】1.喧嚷的。2.烏鴉。〔达〕

སྒྲ་ལྡན་སྐྱོ་མེད་ཁྱབ། དབང་ཕྱུག་གི་གཞུ། 具声遍无厌（藻）。大自在（天神名）之弓。

སྒྲ་ལྡན་ཅན། ཁྲིམས་ཁང་ལའང་། 1.有声音的。2.法院，审判所。

སྒྲ་སྤྱི། རྗོད་བྱེད་ཐུན་མོང་། 总声（佛），共同能詮（通名）。

སྒྲ་བོ་ཆེ་བ། སྙན་གྲགས་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.声势

大。2.名誉大。(同) སྒྲ་ཆེ་བ།

སྒྲ་བྱེད། འདོད་ལྷ་(དང་)། 作声(藻)。欲天，爱神。

སྒྲ་དབྱངས། གླུ་ལེན་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། 声音，音韻，如謳歌之声。【增】1.悦耳之音。2.和諧之声。3.好音調。〔达〕

སྒྲ་དབྱངས་ལྷ་མོ། དབྱངས་ཅན་ལྷ་མོ། 妙音天女。

སྒྲ་འབྱིན། གླང་པོ་ཆེ་དང་བྱ་ཀུ་རུ་ར་དང་བཞད་དང་ཨུཏྤལ་དམར་པོ་དང་འབབ་ཆུ་ལ་འདང་། 发声(藻)。1.象。2.拘鲁罗鳥。3.鸿鵠。4.紅鄔波罗花。5.流水。【增】＝སྐད་འདོན་པ། 1.哼，呻吟。2.狂叫。〔达〕(达作 སྒྲ་འབྱིན་པ་) (同) སྒྲ་སྒྲོག་པ།

སྒྲ་འབྱེད། (未詳)

སྒྲ་མི་སྙན། གླིང་གླིང་ཕྲན་སྒྲ་མི་སྙན་དེ་དེ་ལ་གནས་པའི་མི་རྣམས་འཆི་བའི་ཞག་བདུན་གྱི་གོང་དུ་ཁྱོད་འཆི་འོ་ཞེས་སྒྲ་མི་སྙན་པ་ནམ་མཁའ་ནས་བྱུང་'' བས་ན་སྒྲ་མི་སྙན་ཟེར་བ་དང་ཡང་ན་མི་སྒྲ་མི་སྙན་'' པ་དག་གནས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རོ།། 俱卢〔梵〕，俱卢洲，那里住的人临死的七天以前，从天空发出不可爱的声音，說“你要死”，因此名叫俱卢(义即不可爱音)。又有人說，因为那里住的人声音不和雅的原故。

སྒྲ་མི་སྙན་གྱི་ཟླ། གླིང་ཕྲན་ཞིག་ལ་འདང་། 俱卢月，一个小洲。

སྒྲ་ཙམ། མིང་ཙམ་ཚིག་ཙམ་ལ་འདང་། 1.唯声，只是声音。2.唯名，唯言，只有名言。

སྒྲ་ཚད། སྒྲ་དང་ཚད་མ། 声明与因明(大致等于文法学和論理学)。

སྒྲ་འཛིན། རྣ་བའམ་རྣ་བའི་དབང་པོ། 緣声(佛)。耳，耳根。【增】收音者。〔达〕

སྒྲ་འཛིན་དབང་པོ། (注同上)緣声根(佛)。

སྒྲ་ཡི་གནས། རྣ་བའི་མིང་། 声处(藻)。耳。

སྒྲ་རིག་པ། རྒྱ་གར་ན་དབྱངས་ཅན་མདོ་དང་ཀ་ལཱ་པ་སོགས་བོད་ལ་སུམ་རྟགས་བརྡ་ཡིག་སོགས། 声明(語法学，語言文字之学)，如印度之妙音經，集分經等，西藏之三十頌，相变論等。

སྒྲ་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས། (注同上)声明論。

སྒྲ་ལས་བྱུང་བ། མིང་ཚིག་ཡི་གེ་ལས་བྱུང་བ། 名詞，系文字所生。

སྒྲ་བཤད་པ། བརྗོད་བྱེད་སྒྲས་བཤད་པ། 宣說，訓詁，以“能詮声”解說。

སྒྲ་སོར་བཞག བརྗོད་བྱེད་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་ཡང་གསོར་བཞག་པ་ལྟ་བུ། 如文立义(佛)，如能詮文，立所詮义(即可按文字了解意义)。

སྒྲ་གསང་མཐོ་པོ། སྐད་ཆེན་པོ། 高声,大声。

སྒྲས་བརྗོད་པ། མིང་ཙམ་གྱི་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད་པ། 声詮，言詮，言辞所宣說，所解說。

སྒྲིག ལས་ཀ་སྒྲིག་པ་པོས་སྒྲིག་བཞིན་པ་ལ་འདང་། 布置，編排。【增】安排妥当，条理井然。〔达〕配合，整理，整正，排列，鋪排，摆列，編輯。〔高〕

སྒྲིག་པ་པོ། ལས་ཀ་སྒྲིག་པ་པོ། 布置者,編者,排列者。

སྒྲིགས། སྔ་མོན་སྒྲིགས་ཤོག 准备吧！預备吧！

སྒྲིགས་ལམ། ཁྲིམས་ལུགས། 規矩,秩序,法律。【增】1.依用途而安排。2.习惯。〔达〕(达作སྒྲིག་ལམ་) 依习惯排列,依制度鋪排。〔高〕

སྒྲིན་པ། སྒྲིམ་པ། 勤奋，敏捷。

སྒྲིན་པ་པོ།　བྱ་བ་ལ་སྒྲིམ་པ་པོའམ་སྤྱང་པོ།　勤敏者，对于工作勤奋，敏利者。

སྒྲིན་པོ།　བྱ་བ་ལ་སྒྲིམ་པ་པོའམ་སྤྱང་པོ།　勤敏，对于工作勤奋，敏利。
【增】精巧，聪敏，熟練。〔达〕

སྒྲིབ་འཇོམས།　དམ་ཆོས་ལའང་།　1.破障(佛)。2.正法，神圣的法。

སྒྲིབ་གཉིས།　ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས།　二障(佛)，即：煩恼障与所知障。

སྒྲིབ་པ།　མ་རིག་པས་རིག་པ་སྒྲིབ་པ་དང་དོན་དམ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་ལྟ་བུ།　障蔽，如无明障蔽明慧，世俗障蔽胜义。【增】1.罪恶，精神上和道德上的沾污。2.有罪恶的人。〔达〕

སྒྲིབ་བྱེད།　ལོ་འདབ་དང་འགབ་པར་བྱེད་པ།　1.树叶。2.遮蔽。

སྒྲིབ་ཤིང་།　(原注缺)　【增】由于咒力或药物力能隐形，使人看不見。〔达〕　隐身木。〔本〕

སྒྲིབ་སེལ།　སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་སེལ་བའམ་བྱང་སེམས་ལའང་།　1.除一切障。2.菩薩名。

སྒྲིབས།　ཉོན་མོངས་པས་དོན་སྒྲིབས་ཤིག　障蔽，以煩恼障蔽眞义（命詞令）。

སྒྲིམ་པ་པོ།　རིག་པ་སྒྲིམ་པ་པོའམ་སྐུད་པ་སྒྲིམ་པོ་སྟེ་གྲིམས་པོ་དང་འགྲིམ་པོ་ཞེས་སྣང་།　1.心智机灵者。2.把綫搓紧者，似亦作 གྲིམས་པོ། 及 འགྲིམ་པོ།

སྒྲིམ་པོ།　(原注同上)　1.心智奋勉。2.把綫搓紧，似亦作 གྲིམས་པོ།　འགྲིམ་པོ།

སྒྲིམ་མ།　གནད་ཀ་སྒྲིལ་མ་ཅན་ལྟ་བུ།　紧結。

སྒྲིམ་ལྷོད།　སྒྲིམ་པ་དམ་པ་དང་ལྷོད་ལྷོད།　松紧，紧張与松懈。

སྒྲིམས་ཤིག　སྐུད་སྒྲིམས་ཤིག་དང་རིག་པ་སྒྲིམས།　1.把綫搓紧吧！2.提起精神吧！

སྒྲིའུ་ཚང་།　འཛག་སྣོད་ཟེར།　小囊，精囊（遺精病者所系之小袋)。

སྒྲིལ།　སྒྲིལ་ཤིག　卷，卷起（命令詞)。
【增】摺迭，包。〔高〕

སྒྲིལ་བ།　ཕྱོགས་ཤིག་ཏུ་སྒྲིལ་བཞིན་པ།　扭結在一起，卷在一起。
【增】卷成卷，卷裹，卷成綫軸。〔达〕

སྒྲུག་པ།　ས་ལ་ཐོར་བ་སྒྲུག་པ་པོས་སྒྲུག་བཞིན……པའམ་སྒྲུག་རྒྱུ་ལའང་།　拾起。【增】=འཐུ་བ།　收集，采摘。〔达〕　蓄积。〔高〕

སྒྲུག་པ་པོ།　ས་ལ་ཐོར་བ་སྒྲུག་པ་པོ།　收集者，采摘者，拾者。

སྒྲུགས།　ས་ནས་རྡོ་སྒྲུགས་ཤིག　撿起，拾起（命令詞)。（原注：从地上撿石头吧！）

སྒྲུང་།　སྔོན་རབས་རྣམ་ཐར་ལྟ་བུ།　故事，傳奇，如往昔之傳記。【增】西藏古代一国王名。〔达〕　寓言。〔高〕

སྒྲུང་གཏམ།　（注同上）

སྒྲུང་དཔེ།　（注同上）
【增】故事书，寓言，小說。〔高〕

སྒྲན་པ།　འགྲན་ཟླ་བྱེད་བཞིན་པ་དང་སྒྲན་ཅིག　1.正比較。2.比較吧！【增】1.反响，回音。2.抗衡，竞争，比赛。〔达〕

སྒྲན་པ་པོ།　འགྲན་ཟླ་བྱེད་པ་པོ།　比較者，作对手者。

སྒྲུབ་ཐབས།　ལྷ་འདིའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཟེར་བ་མང་།　修法，修习方便，成就仪軌，常說："这个神的修法"。
【增】求神贖罪，求神現前的方法。〔达〕

སྒྲུབ་པ། I. སྒྲུབ་ཐབས་སྒྲུབ་པའམ་བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་བཞིན་པ་དང་སྒྲུབ་པའང་ཐོབ་ཟེར། 1.修法，正修行。2.成就。【增】1.实行。2.修行。3.办成。〔达〕 完成，成功，达成。〔高〕 II.མེ་དང་མེ་ལྷའི་མིང་དུ་གྲུབ་ཅེས་སྐད། 1.火。2.火神，即 གྲུབ།

སྒྲུབ་པ་པོ། སྒྲུབ་ཐབས་སྒྲུབ་པ་པོ། 行者，修者，修习者。

སྒྲུབ་བྱེད། ཚངས་པ་དང་བྱ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད། 1.梵王。2.作事，修。【增】1.完成赎罪或降神的人。2.胆汁。〔达〕

སྒྲུབ་བྱེད་མ། ས་ག་སྐར་མ་ལ་འང་། 1.能修女。2.氐宿。

སྒྲུབས། དཀར་པོ་ཡི་ལས་དགེ་བ་སྒྲུབས་ཤིག 修吧！如修白业善法吧！

སྒྲེ་ཅན། མགོ་སྐྲ་མེད་པ་དང་ས་ལ་རྩྭ་མེད་ལ་སྒྲེ་བོ་ཟེར་བ་དང་གཅེར་བུའམ་སྐྲ་བི་བའམ་མགོ་དམར་པོ་འང་། 1.无头发。2.地上无草，名赤地。3.裸体。4.脱发成光头者。(同) སྒྲེ་བོ། སྒྲེ་བྱི། སྒྲེ་བྱིན།

སྒྲེ་བར་འགྱུར། བྱི་བར་འགྱུར་རམ་བི་བར་འགྱུར། 脱光或脱落

སྒྲེ་བོ། མགོ་སྐྲ་མེད་པ་དང་ས་ལ་རྩྭ་མེད་ལ་སྒྲེ་བོ་ཟེར་བ་དང་གཅེར་བུའམ་སྐྲ་བི་བའམ་མགོ་དམར་པོ་འང་། 1.无头发。2.地上无草，名赤地。3.裸体。4.脱发成光头者。(同) སྒྲེ་ཅན།

སྒྲེ་བྱི། (注同上)

སྒྲེ་བྱིན། (注同上)

སྒྲེའུ། འཛག་སྣོད་དམ་སྒྲེའུ་ཆུང་ཞེས་པའང་སྐད། 小囊，遗精袋，亦名 སྒྲེའུ་ཆུང་།

སྒྲེའུ་ཆུང་། (注同上) 小袋。

སྒྲེག་པ། ཟས་ཕྱིན་དུ་བཟློག་པའམ་གསུད་པ། 噎，食往上反，反胃。【增】吐气，嗳。〔达〕

སྒྲེག་པ་པོ། ཟས་ཟས་ནས་སྒྲེག་པ་པོའམ་སྒྲེག་བྱེད། 噎食者，噎着的人。

སྒྲེགས་ཤིག ཟས་རྗེས་སྒྲེགས་ཤིག 吐吧！飯后吐出(命令詞)。【增】སྒྲེག་པ་ 的完成式。〔达〕

སྒྲེང་དགོས། ཡར་བསྒྲེང་དགོས། 竪起，立起来。

སྒྲེང་བ་པོ། རྒྱལ་མཚན་སྒྲེང་བ་པོའམ་ཡར་སློང་བ་པོའམ་སློང་བྱེད་དང་འགྲེང་བར་བྱེད་པ་པོ། 立幢者，树立者，使立起者。

སྒྲེང་བྱེད། (注同上)

སྒྲེངས་ཤིག ཡར་སློངས་ཤིག 竪起来吧！立起来吧！

སྒྲེན་པོ། གོས་མེད་གཅེར་བུ་དང་སྤྲང་པོ་དང་སྤྲང་མོ་འང་། 1.无衣而露体。2.貧穷人。

སྒྲེན་མོ། (注同上)

【增】貧穷的，荒凉的。〔达〕

སྒྲོ། I.ཀོ་བའི་སྣོད་དམ་རྟ་སྒྲོ་ལྟ་བུ་དང་མཁྲིག་རིལ་སྣོད་འང་། 1.皮袋，如馬袋。2.腎囊。II.བྱའི་གཤོག་སྒྲོ་ལྟ་བུ། 翎翮，如禽鳥之翅翎。【增】1.高举。2.增加，增长。3.袋子。〔达〕

སྒྲོ་སྐུར་གཉིས། སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་འདེབས་གཉིས། 增减（佛），增益与損减。

སྒྲོ་སྐུར་བྲལ། མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་བྲལ་བ་དང་ཡོད་པ་ལ་མེད་པར་སྐུར་བ་འདེབས་པ་དང་བྲལ་བའོ།། 离增减（佛），离增益，不以无为有，离損减，不以有为无。

སྒྲོ་ཀ། ཆུ་བའི་སྒྲོ་ཀ། 鈕扣，衣扣。
【增】細皮带，鈎带。〔达〕

སྒྲོ་ཀ་བྱས་པ། ཆུ་བའི་སྒྲོ་ཀ་བཏགས་པ། 縫綴鈕扣。

སྒྲོ་ཀ་སྒྲུར་བ། སྒྲོ་ཀུས་འདོགས་པ་ལ་འདང་། 1.結扣。2.以扣結住。

སྒྲོ་ལྗང་། ནེ་ཙོ་ལ་འདང་། 1.綠翎。2.鸚鵡。

སྒྲོ་མདུང་། མཚོན་ཆ་ཞིག 标枪(一种武器)。

སྒྲོ་མདོངས། རྨ་བྱའི་མདོངས། 孔雀翎眼。
(同) སྒྲོ་ཕྱོངས།

སྒྲོ་ལྡན། བྱ་སྤྱི་དང་མདའ་ལ་འདང་། 具翎(藻)。
1.飞禽。2.箭。

སྒྲོ་ཕྱོངས། རྨ་བྱའི་མདོངས། 孔雀翎眼。
(同) སྒྲོ་མདོངས།

སྒྲོ་ཨི་གཙུག་ཕུད། བྱ་པུ་ཤུད། 翎冠(藻)。
戴胜鳥。

སྒྲོ་གཤོག བྱའི་སྒྲོ་གཤོག་གཉིས། 鳥之翎翅。

སྒྲོག ལྷགས་སྒྲོག་གམ་ལྷམ་སྒྲོག་སྟེ་བུ། 1.枷鎖。
2.鞋带，袜带。【增】脚絆。〔四〕

སྒྲོག་བཀྲོལ་བ། ལྷགས་སྒྲོག་ལས་བཀྲོལ་ཀྱང་ལྷགས་སྒྲོག་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་མཁན་ལ་འདང་། 虽解枷鎖，仍然如带鎖而行者。

སྒྲོག་ཀུ། སྒྲོ་གུའི་མིང་དུ་སྣང་། 即 སྒྲོ་ཀུ། 鈕扣。
【增】織的带子。〔四〕

སྒྲོག་ཀུ་ཅན། སྒྲོ་ཀུ་ཅན་ལྷམ་ལས། 有扣者。
有鈕扣之鞋。

སྒྲོག་གླིང་ཐུབ་པ། སྐད་ཆ་ལབ་ཐུབ་པ། 能說話。

སྒྲོག་སྟོད། མོན་གྲེ་སྐར་མ་ལ་འདང་། 虛宿(二十八宿之一)。

སྒྲོག་པ། ཆོས་སྒྲོག་པ་བཞིན་པའམ་སྒྲོག་རྒྱུ་ལ་འདང་།
1.說法。2.所宣說。
【增】呼喚，喊出，公布，宣布。〔达〕

སྒྲོག་པ་པོ། སྒྲ་སྒྲོག་པར་བྱེད་པ་པོ་དང་སྤྲིན་དང་འབྲུག་སྒྲ་ལ་འདང་། 1.宣揚者，宣傳者。2.云。
3.雷。【增】傳道者。〔达〕

སྒྲོག་བྱེད། (注同上)

སྒྲོག་སྨད། མོན་གྲུ་སྐར་མ། 危宿(二十八宿之一)。

སྒྲོག་ཙེ། 〔汉〕 ཟས་གྲབས་བསྒྲིགས་པའི་སྟེང་སྟེ་རྒྱ་ནག་སྐད། 桌子，摆飲食处。

སྒྲོག་རུས། བྲང་ལན་གྱི་རུས་པ་ནམ་ཚོང་། 胸上之骨，鎖子骨。

སྒྲོག་རུས་གཤོངས། སྒྲོག་རུས་ཀྱི་ཁོང་ཁོང་། 鎖子骨之洼处。

སྒྲོག་ལུང་། ཐོབ་ཆིངས་ཐུབ་ཆེའི་ཡུ་བ་ལྟ་བུ། 扣絆，鈕門儿。【增】筐編挽扣。〔四〕

སྒྲོགས་བྱེད། སྒྲོག་བྱེད་དམ། 宣揚。

སྒྲོགས་ཞུམས། བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ་ལ་འདང་། 帝釋之金剛杵。【增】尖銳的叫声。〔达〕

སྒྲོགས་ཤིག ཆོས་ཀློག་སྒྲོགས་ཤིག 宣讀吧！讀經吧！

སྒྲང་དགོས། གྲངས་སུ་འཇུག་དགོས། 应当計数。

སྒྲངས། གྲངས་སུ་ཆུག་ཅིག 数吧！

སྒྲོན། བརྗོད་པ་ལ་འདང་། 1.告。2.說。
【增】点火。〔四〕

སྒྲོན་སྐབས་སུ། སྤྱན་འདྲེན་པའམ་འབུལ་བའི་སྐབས། 迎請时，或供祀时。

སྒྲོན་བསྐལ། སངས་རྒྱས་ཡོད་པའི་བསྐལ་པ། 明劫(光明时代)，有佛出世之劫。
【增】与 མུན་བསྐལ 相反。〔达〕

སྒྲོན་ཁང་། གདན་འདྲེན་པའི་ས། 客厅，招待客人之处。【增】灯笼。〔四〕

སྒྲོན་དར། ཁ་བཏགས་སྙན་དར། 礼帛，哈达，謁見时用的帛。

སྒྲོན་པ། ས་ཕག་བསྒྲོན་པར་སྒྲོན་པ་ལྟ་བུ། 鋪設，如鋪磚。【增】1.蒙，敷設。2.装飾。3.发光，点火。4.流星，火箭。〔达〕

སྒྲོན་མ། མར་མེ། 灯，烛。

སྒྲོན་མེ། （注同上）

སྒྲོན་ཤིང་། ཐང་ཤིང་འདྲ་བའི་ཤིང་སྡོང་། 油松，与松树同类之树。【增】杉木。〔四〕

སྒྲོབ་ཆེ་ཚུགས། ལུས་ངག་གི་རྫུན་ཉམས་ནམ་འགྱུར་བསྟན་པ་ལྟ་བུ། 誑相，装腔作势，摆架子，身語現虛伪之态度。

སྒྲོབ་རྫུས་པ། རྫུན་ཚིག་སྨྲས་པ་ལྟ་བུ། 虛伪，如說妄語。

སྒྲོབ་ཤུས་པ། （注同上）妄陈，虛报。

སྒྲོམ། སྣོད་སྒྲོམ་སམ་སྒམ་སྒྲོམ་ལྟ་བུ་སྒྲོག་མ་ལ་འཁྲང་། 箱篋，盒，匣。

སྒྲོམ་བུ། （注同上）

སྒྲོལ་དཀར། ཚེ་ལྷ་ཞིག 白度母，寿命菩薩之一。

སྒྲོལ་ཅིག འཁོར་བ་ལས་སྒྲོལ་ཅིག 度出輪迴（命令詞）。

སྒྲོལ་བ། ཆུ་ལས་སྒྲོལ་བཞིན་པའམ་འཁོར་བ་ལས་སྒྲོལ་བཞིན་པ་ལྟ་བུ། 渡，如渡河，度出生死。【增】1.救，釋放，使自由，解放。2.用船渡过（河）。3.除去，逐出。〔达〕

སྒྲོལ་བ་པོ། ཆུ་ལས་སྒྲོལ་བ་པོ་ལྟ་བུ། 渡者，如渡水者。【增】拯救者，救度者。〔达〕

སྒྲོལ་བའི་ཤིང་རྟ། གྲུ་གཟིངས་དང་གྲུ་ཤན་ནམ་གྲུ། 渡車（藻）。舟筏，船，皮船。（同）སྒྲོལ་བྱེད།

སྒྲོལ་བྱེད། I.（注同上）度者（藻）。
II.ཡང་ན་ཉི་མ་དང་གྲི་དང་སྐར་མ་ཞིག་(དང་)། 1.日，太阳。2.刀。3.星宿之一。
（同）སྒྲོལ་བའི་ཤིང་རྟ།

སྒྲོལ་བྱེད་འདུལ། གདོང་དྲུག་ལ་འང་། 1.馴服渡过者。2.六面童子（天神名）。

སྒྲོལ་བྱེད་བཤེས། ཉི་མ་ལ་འང་། 1.度者之友。2.日，太阳。

སྒྲོལ་མ། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ་དང་རི་ཥི་ལ་འང་། 1.度母，救度母，多罗菩薩。2.仙人。

སྒྲོས། རྨ་རྗེས་དང་འདི་སྐད་ཟེར་སྒྲོས་དང་གསུང་སྒྲོས་དང་མཆུ་སྒྲོས། 1.伤痕，瘢痕。2.傳說。3.語录。4.唇。
【增】1.方法，途徑。2.边，沿。〔达〕

སྒྲོས་མེད་པ། སྐྱོན་མེད་པའམ་རྨ་མེད་པ་ལ་འང་། 1.无过失。2.无伤痕。

སྒྲོས་དམར། མཆུ་སྒྲོས་དམར་པོ་ལ་འང་། 1.紅瘢痕。2.紅嘴唇。

བརྒལ་དཀའ་བ། རྒྱ་མཚོའི་མིང་ལ་འང་། 1.难渡。2.大海。

བརྒལ་འགྲོ། གྲུའམ་གྲུ་གཟིངས་ལ་འང་། 1.横渡而行。2.船，筏。

བརྒལ་བརྡག སྨྲ་རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ཀྱིས་བརྒལ་བས་བརྡག་པར་བྱ་རྩོད་པ་བརྩད་པས་བརྡག་པར་བྱ། 1.立敌（佛）辯論。2.爭論，研究。

བརྒལ་བ། ཆུ་བརྒལ་ཟིན་པ། 渡过，已渡河。
【增】1. རྒལ་ 的完成式，越，渡，越过。
2.＝ རྒོལ། 爭論，辯論，〔法〕

བརྒལ་བྱ། ཆུ་བརྒལ་བར་བྱ། 所渡，将渡。

བརྒལ་ལན། ཕས་རྒོལ་བས་བརྒལ་བའམ་རྩོད་པ་… བརྩད་པའི་ལན་ཕྱ་བ། 答辯，答难。

བརྒྱ། སྨྲ་བའི་མིང་ལའང་། 1.百。2.說。

བརྒྱ་སྐོར། བརྒྱ་ཐམ་པའི་སྐོར། 一百，一百之类。

བརྒྱ་ཁྲམ། རྩིས་སྒྲོམ་ལས་རྒྱ་ནག་སྐད་ལ་ཟོན་པན་ཕྱ་བ། 計算器，汉語"算盘"。
(同) བརྒྱ་སོད།

བརྒྱ་ཐམ་པ། གྲངས་ ༡༠༠ 整一百。
(同) བརྒྱ་ཐྲག

བརྒྱ་དཔོན། དམག་མི་བརྒྱ་ཐམ་པའི་དཔོན་པོ་…… ལའང་། 带領一百士兵之軍官。
【增】把总。〔四〕

བརྒྱ་ཐྲག གྲངས་ ༡༠༠ 一百。(同) བརྒྱ་ཐམ་པ།

བརྒྱ་འཕར་ཙམ། བརྒྱ་ལྷག་ཙམ། 略多于百，一百有余。

བརྒྱ་བྱིན། ལྷའི་དབང་པོའང་ཟེར་བརྒྱ་བྱིན་ཆེ་བ་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་བདག་པོ་དང་བརྒྱ་བྱིན་ཆུང་… བ་ནི་ཤར་གྱི་ཕྱོགས་སྐྱོང་ཟེར། 帝釋，天王，大帝釋乃三十三天之主，小帝釋乃东方护神。
【增】 1.雀瓜，地瓜。2.作过百次供施或祭祀者。〔达〕（同） བརྒྱ་སྦྱིན།

བརྒྱ་བྱིན་སྐྱེས། བྱ་རོག་ལའང་། 1.帝釋所生。2.烏鴉。

བརྒྱ་བྱིན་ཁང་པ། རི་རབ་ཟེར། 帝釋宮(藻)。須弥山。

བརྒྱ་བྱིན་ཆུང་མ། བརྒྱ་བྱིན་བཙུན་མོ། 帝釋之妃。（同） བརྒྱ་བྱིན་མ།

བརྒྱ་བྱིན་དུང་། དུང་དཀར་གཡས་འཁྱིལ། 帝釋螺（藻)。右旋海螺。

བརྒྱ་བྱིན་རྡོ་རྗེ། ཐོག་ལའང་། 1.帝釋的金剛杵。2.霹靂。

བརྒྱ་བྱིན་སྤོས། ཨ་ག་རུ། 帝釋香（藻)。沉香。

བརྒྱ་བྱིན་སྤྱི་བོ། གྲོག་མཁར་ལའང་། 帝釋頂（藻)。蟻垤，凸起的螞蟻窩。【增】螞蟻的脚。〔达〕（同） བརྒྱ་བྱིན་གཙུག

བརྒྱ་བྱིན་མ། བརྒྱ་བྱིན་བཙུན་མོ། 帝釋天王之妃。（同） བརྒྱ་བྱིན་ཆུང་མ།

བརྒྱ་བྱིན་མིང་ཅན། བྱ་འུག་པའི་མིང་། 百施名者（藻)。鵂鶹，梟。

བརྒྱ་བྱིན་གཙུག གྲོག་མཁར་ལའང་། 帝釋髻（藻)。蟻垤，凸起的螞蟻窩。
（同） བརྒྱ་བྱིན་སྤྱི་བོ།

བརྒྱ་བྱིན་མཚོན་ཆ། འཇའ་ཚོན་མིང་། 帝釋器械（藻)。虹。

བརྒྱ་བྱིན་གཞུ། （注同上）帝釋弓（藻)。
【增】一种药果子。〔达〕

བརྒྱ་བྱིན་བཞོན་པ། གླང་པོ་ཆེ་ལའང་། 1.帝釋乘騎。2.象。

བརྒྱ་སྦྱིན། ལྷའི་དབང་པོའང་ཟེར་བརྒྱ་བྱིན་ཆེ་བ་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་བདག་པོ་དང་བརྒྱ་བྱིན་ཆུང་… བ་ནི་ཤར་གྱི་ཕྱོགས་སྐྱོང་ཟེར། 帝釋，天王，大帝釋乃三十三天之主，小帝釋乃东方护神。（同） བརྒྱ་བྱིན།

བརྒྱ་འཛིན། ཚངས་པ་དང་བརྒྱ་སྦྱིན་དང་བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེའང་། 持百（藻)。1.梵王（天神名)。2.帝釋（天神名)。3.帝釋之金剛杵。

བརྒྱ་ལ། བརྒྱ་ཕྲམ་པའི་ནང་ནས་གཅིག་ཙམ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར་རོ། །རྒྱ་ལམ་ན་ཞེས་པའང་སྣང་། 假使，此謂百中只有一个（如汉語之万一），亦作 རྒྱ་ལམ་ན།

བརྒྱ་ལམ། （注同上）

བརྒྱ་ཤོད། རྩིས་སྒྲོམ་མམ་རྒྱ་ནག་སྐད་ལ་ཟོན་ཕན་ཟེར་བ། 計算器，汉語“算盘”。
(同) བརྒྱ་ཁྲམ།

བརྒྱ་སྲང་། ལམ་ཁ་མང་པོ་འི་མདའ་སྲང་། 有很多路綫的街巷。

བརྒྱག (原注缺) 打。

བརྒྱགས། ལམ་བརྒྱགས་རྩམ་པ་ལྟ་བུ། 行路之食粮，干粮，如糌粑。【增】食物，粮食。〔达〕(同) བརྒྱགས་ཁྱེ།

བརྒྱགས་པ། ཟས་ཀྱིས་བརྒྱགས་སོང་ལྟ་བུ། 飽。

བརྒྱགས་ཁྱེ། ལམ་བརྒྱགས་རྩམ་པ་ལྟ་བུ། 行路之食粮，如糌粑。(同) བརྒྱགས།

བརྒྱང་། ཀོ་གཉེར་མ་མེད་པར་བརྒྱང་བར་བྱ་དང་སྣོད་དུ་འང་བརྒྱང་བར་བྱ་ལྟ་བུ་ལའང་། 綳开，如綳皮使其无皺縮，袋中装满使其扩張。【增】从远处呼人。〔达〕(达作 བརྒྱང་བ)

བརྒྱང་བྱ། （注同上）

བརྒྱངས་པ། གཉེར་མ་མེད་པར་ཀོ་བ་བརྒྱངས་ཟིན་པ་དང་སྣོད་དུ་བརྒྱངས་ཟིན་པ་ལའང་། 已綳开，已伸展，皮子已伸張无皺紋，袋已装满。【增】བརྒྱང་ 的完成式。〔达〕舒展。〔四〕

བརྒྱད། གྲངས་ ༨ 数目八。

བརྒྱད་བཀག ཚར་གཅོད་དོ་ཞེས་བཀའ་བཀྱོན་པའམ་བསྡིགས་པའི་མིང་། 譴責，呵斥，恐吓。【增】反省。〔达〕(同) བརྒྱད་པ།

བརྒྱད་འགྱུར། ཆ་བརྒྱད་འགྱུར། 八倍。（似应为 ལྡབ་བརྒྱད་དུ་འཕར་བ་）

བརྒྱད་ཅུ། གྲངས་ ༨༠ 数目八十。

བརྒྱད་བདགས། ཁ་བཏགས་མཛལ་དར་ཞིག 哈达（礼帛之一种）。

བརྒྱད་ལྡན་མ། ནག་པ་སྐར་མ་ལའང་། 1.具八分者。2.角宿（二十八宿之一）。

བརྒྱད་པ། ཚར་གཅོད་དོ་ཞེས་བཀའ་བཀྱོན་པའམ་བསྡིགས་པའི་མིང་། 譴責，呵斥，恐吓。【增】1.第八。2.＝ཚར་བཅད་པ། 毁灭者。〔达〕(同) བརྒྱད་བཀག

བརྒྱན་པ། རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་ཟིན་པ། 已装飾，装璜。

བརྒྱན་བྱ། རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པར་བྱ། 将装飾。

བརྒྱབ་པ། བརྡུངས་པ་ལའང་། 1.作。2.捶打。

བརྒྱར་བྱེས། ཆུ་བོ་སི་ཏ་ལའང་། 1.百支，百分。2.悉多河（印度大河之一）。

བརྒྱལ་བ། སེམས་དྲན་པ་མེད་པར་བརྒྱལ་བ། 失去知覚，昏迷，昏倒。【增】忽然迷倒。〔四〕

བརྒྱལ་བོག་པ། (注同上)【增】不省人事。〔达〕

བརྒྱས་པ། སྨྲས་པ། 已說，已答話。

བརྒྱུག་བྱ། བྱུར་དུ་རྐང་པས་བརྒྱུག་པར་བྱ། 将跑，脚将快跑。

བརྒྱུགས་པ། བང་དྲུས་སོང་བ། 已跑，跑去。

【增】རྒྱུག་པ་的完成式,赛跑，竞走。〔达〕

བརྒྱུངས། སྒལ་ཚིགས་ཀྱི་བརྒྱུངས་ནད་ཀྱང་ཟེར། 脊髓。

བརྒྱུད། རྒྱུན་བརྒྱུད་པའམ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་རྩ་བ་བརྒྱུད་པ་ལྟ་བུ། 1.相傳。2.展轉傳遞。3.根本傳承。【增】参看 རྒྱུད། 1.家族，世系，祖先，子嗣。2.种族，民族，国家。3.怛特罗和秘密小册子。〔达〕 弦。〔四〕

བརྒྱུད་བྱ། རྩ་བའི་ཁྲིད་བརྒྱུད་པར་བྱ་ལྟ་བུ། 将傳，如将傳根本的講授。

བསྒག་པ། མནའ་རྒྱབ་ཏུ་འཇུག་པ། 使起誓。
【增】参看 འགེགས་པ། 及 སྒོག་པ། 〔达〕

བསྒག་བྱ། དམ་བཅའ་མནའ་རྒྱབ་ཏུ་འཇུག་པར་བྱ། 使起誓，使立志。

བསྒགས་པ། མནའ་རྒྱབ་ཏུ་བཅུག་ཟིན་པ། 已使发誓。

བསྒང་། དགང་དུ་འཇུག 使装满。

བསྒང་བྱ། སྣོད་དགང་དུ་འཇུག་པར་བྱ། 要装满，使装满器皿。

བསྒངས་པ། སྣོད་དགང་དུ་བཅུག་ཟིན་པ། 已满，已装满器皿。
【增】作成，形成。〔达〕

བསྒབ། འགབ་ཏུ་འཇུག་པར་བྱ། 复盖，使其遮蔽。【增】充满，丰富，如 ནོར་གྱིས་བསྒབ། 充满财宝。〔法〕

བསྒབ་བྱ། （原注同上）将遮盖，使遮盖。

བསྒབས་པ། འགབ་ཏུ་བཅུག་ཟིན་པ། 遮盖，已使遮蔽。

བསྒར་པ། བཞུས་པའམ་བུ་རམ་བསྒར་ཟིན་པ་མཆོད་མེ་བསྒར་བའམ་ཁྲངས་པ་ལའང་། 1.熔解。2.熬糖凝結。3.供灯凝結，冷結。
【增】སྒར་བ་ 的完成式。〔达〕

བསྒར་བྱ། བསྐོལ་བའམ་བཞུ་བའམ་བུ་རམ་བསྒར་བར་བྱ། 1.要煮，煎。2.将熔化。3.熬糖。

བསྒུག་དགོས། བཟོད་པའམ་ལམ་དུ་བསྒུག་པར་བྱ་ལམ་དུ་བསྒུག་དགོས་ལྟ་བུ། 1.忍受。2.途中所等待。3.須等候，如須在路上等候。

བསྒུག་བྱ། （注同上）

བསྒུགས་པ། ལམ་དུ་བསྒུགས་ཟིན་པ། 已候，已在途中等候。【增】སྒུག་པ་ 的完成式，等待，期望（人到达或返回）。〔达〕

བསྒུལ། འགུལ་དུ་འཇུག 使动。
【增】1.摇弄，摇动。2.震动,战慄，通常用 སྒུལ་བ། 〔达〕 淘砂子。〔四〕

བསྒུལ་བྱ། བསྐྱོད་པར་བྱའམ་འགུལ་དུ་འཇུག་པར་བྱ། 将推动，使动。

བསྒོ་བ་བསྒོས་པ། བསྒོ་བ་བསླབ་བྱ་ཞུས་པ། 教訓，告訴学問。

བསྒོ་བ་རྣར་གཟན། རྣ་བར་གཟན་པོའམ་བསླབ་བྱ་མ་ཉན་པ། 1.逆耳。2.違教（佛），不受教。

བསྒོ་བྱ། དྲི་ཞིམ་པོ་བསྒོ་བར་བྱ་དང་དཔོན་པོས་བསྒོ་བ་ཞུ་བར་བྱའམ་ངག་གིས་བསྒོ་བར་བྱ། 1.妙香所熏。2.由官长使命。3.用語言教誡。

བསྒོག （未詳）

བསྒོང་དགོས། རིལ་རིལ་དུ་བསྒོང་བར་བྱའམ་སྒོང་བར་བྱ་དགོས་ཀྱ་བྱ། 1.捆成圆球。2.須捆揉。

བསྒོང་བྱ། (原注同上) 将揉，将捆。

བསྒོངས་པ། སྒོ་ངར་རམ་སྒོང་བར་བྱས་པ་དང་རིལ་རིལ་བྱས་པའམ་ཟིན་པ། 1.已捆圓。2.已作成圓球。【增】 སྒོང་བ' 的完成式。〔法〕

བསྒོམ་དགོས། བྱམས་པའམ་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པར་བྱ་ཚད་མེད་བཞི་བསྒོམ་དགོས་ཀྱ་བྱ། 应修，如修慈悲，須修四无量（佛）(即慈悲喜捨)。

བསྒོམ་བྱ། (原注同上) 将修，当修。

བསྒོམས་པ། སྒོམ་བསྒོམས་ཟིན་པ། 已修，已修习完。【增】 སྒོམ་པ' 的完成式，熏修。〔达〕

བསྒོས་འཇུག ངག་གིས་བསྒོ་བ་ཞུ་རུ་འཇུག་པ་དང་དྲི་མ་བསྒོ་རུ་འཇུག 1.从口头請示命令。2.使熏香。

བསྒོས་པ། བསྒོ་བ་བསྒོས་ཟིན་པ་དང་དྲི་མ་བསྒོས་ཟིན་པ་ལའང་། 1.已命令。2.已熏香。
【增】 བསྒོ་བ' 的完成式。〔法〕

བསྒྱིང་། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྒྱིང་བར་བྱ་འགྱིང་བར་བྱ་བའི་མིང་། 1.体态欠伸。2.态度昂然。
【增】 སྒྱིང་ 的未来式，打呵欠，犟伸。〔法〕

བསྒྱིང་བྱ། (注同上)

བསྒྱིངས་པ། འགྱིངས་པར་བྱས་པའམ་ལུས་ཀྱི་ཉམས་བསྒྱིངས་ཟིན་པ། 1.已作威风姿态。2.已作欠伸姿态。【增】 1.=འགྱིང་བ། 打呵欠，張口噫气。2.= སྒྱེ་བ། 〔达〕

བསྒྱུར། ཡི་གེ་བསྒྱུར་བྱ་དང་བསྒྱུར་ཟིན་ལའང་ཁ་དོག་བསྒྱུར་བ་དང་བསྒྱུར་ཟིན་ལའང་། 1.翻譯(未来及完成詞)。2.染色，已染。

བསྒྱུར་བྱ། ཡི་གེ་བསྒྱུར་བྱ་དང་ཁ་དོག་བསྒྱུར་བ། 1.将譯。2.染色。

བསྒྱེལ་བ། ས་ལ་ལྷུང་བའམ་བསྒྱེལ་བར་བྱ་བསྒྱེལ་ཟིན་པ་ལའང་། 跌倒(未来式及完成式)，已倒。
【增】 打至不能起，〔四〕

བསྒྱེལ་བྱ། (原注同上) 要跌倒。

བསྒྲག་དགོས། སྒྲ་སྐད་བསྒྲག་པར་བྱ་དང་ཆོས་… བསྒྲག་དགོས་ཀྱ་བྱ། 1.应当宣說。2.須宣揚佛法。

བསྒྲག་བྱ། (原注同上) 将宣說。

བསྒྲགས་པ། སྒྲ་བསྒྲགས་ཟིན་པ། 已宣布，已宣傳。【增】 1.歌唱，咏贊。2.傳布。〔达〕 སྒྲོག་པ' 的完成式，公布，傳播。〔法〕

བསྒྲང་དགོས། གྲངས་སུ་འཇུག་པར་བྱ་གྲངས་སུ་འཇུག་དགོས། 所应数，須算。

བསྒྲང་བྱ། (原注同上)将数。

བསྒྲངས་པ། གྲངས་སུ་བཅུག་ཟིན་པ་དང་གྲང་བས་གྲང་མོར་བཅུག་པ་ལའང་། 1.已数。2.冷，使凉。

བསྒྲད་པ། བགྲད་དུ་འཇུག 使張开。
【增】 =བགྲད་པ། 〔达〕

བསྒྲལ་བ། ཆུ་བོ་བསྒྲལ་བར་བྱ་ཀྱ་བྱ་དང་བསད་པ་དང་བཀུམ་པ་ལའང་། 1.渡，如将渡河。2.已杀。【增】 通过。〔达〕 参看 སྒྲོལ་བ། 及འགྲོལ། 〔法〕

བསྒྲལ་བྱ། (原注同上) 1.所渡。2.所杀。

བསྒྲིག ཁོ་བོས་བྱ་བ་བསྒྲིག་དགོས་ལྟ་བུ། 准备，如我要做准备工作。

བསྒྲིག་བྱ། ལས་ཀའི་ཡོ་བྱད་བསྒྲིག་པར་བྱ། 将准备，要准备用具。

【增】སྒྲིག་པ་ 的未来式，参看 འགྲིག 1.联合，綜合，配合。2.編列，安排。〔法〕

བསྒྲིགས་པ། ལས་ཀ་འགྲིགས་སོང་ཁོ་བོས་བསྒྲིགས་ཟིན་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། 已办事业，如我已准备。

བསྒྲིན་པ། བསྡུར་པ་སྟེ་འགྲན་ཟླ་བྱས་པའི་མིང་། 比較，較量。

བསྒྲིན་མི་ཡོད་པ། འགྲན་ཟླ་བྱེད་མི་ཐུབ་པ། 不能比，不能較量。

བསྒྲིབ། ཉོན་མོངས་པས་རིག་པ་བསྒྲིབ་པར་བྱ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་དོན་དམ་བསྒྲིབ་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 障蔽，如煩恼障蔽智慧，世俗障蔽胜义(佛)。

བསྒྲིབ་བྱ། (原注同上) 将蒙蔽。

བསྒྲིབས་པ། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་མ་རིག་པས་བསྒྲིབས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 障复，如由无明，已障复智慧。【增】སྒྲིབ་ 的完成式，已复盖，已遮蔽。〔达〕

བསྒྲིམ་དགོས། བསྒྲིམ་དགོས་ལྟ་བུ། 須搓紧。【增】应当勉励。〔本〕

བསྒྲིམ་བྱ། རིག་པ་བསྒྲིམ་པར་བྱ་སྐུད་པའང་། 1.勉励，励志。2.要搓綫。

བསྒྲིམས་པ། རིག་པ་དང་སྐུད་པ་བསྒྲིམས་ཟིན་པ། 1.已励志。2.綫已搓紧。【增】1.= བཙན་ བཙན་བྱས་པ། 参看 སྒྲིམ་པ་ 的完成式，邪曲的技巧，杂乱的才艺 。〔达〕

བསྒྲིལ་བ། ཕྲུགས་ཤིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བར་བྱ་གྲིལ་སོང་བ་དེ་ཁོ་བོས་བསྒྲིལ་ཟིན་པ་ཡིན། 卷在一起，卷起。【增】སྒྲིལ་ 的完成式和未来式。〔达〕捻。〔四〕

བསྒྲིལ་བྱ། (原注同上) 将卷。

བསྒྲིལ་མར། ཁ་སྐོང་ལྟ་བུའི་ཕྲུགས་ཤིག་ཏུ་བསྡོང་བའམ་བསྒྲིལ་བའི་མིང་། 添酥，如增补，放在一处之酥油。

བསྒྲུག ས་ནས་བསྒྲུག་འདུག་ཅེས་སྣང་། 拾，由地上拾起，亦作 འདུག 【增】སྒྲུག་པ་ 的未来式，采集，收集，收拾。〔法〕

བསྒྲུག་བྱ། ས་ལ་ཡོད་པ་བསྒྲུག་པར་བྱ། 拾，将拾。

བསྒྲུགས་པ། ས་ནས་བསྒྲུགས་ཟིན། 拾起，已从地上拾起。【增】སྒྲུག་པ་的完成式。〔法〕

བསྒྲུན། འགྲན་ཟླ་བགྱི་བར་བྱ་འགྲན་ཟླ་བྱེད་དོ།། 比較，作对。【增】抗衡，比賽，应答。〔达〕 སྒྲུན་ 的完成式及未来式(旧詞)，等于འགྲན། (新詞) 〔法〕 (同) བསྒྲུན་བྱ།

བསྒྲུན་པ། འགྲན་ཟླ་འགྲས་པའི་མིང་། 1.比較。2.歧視。

བསྒྲུན་བྱ། འགྲན་ཟླ་བགྱི་བར་བྱ་འགྲན་ཟླ་བྱེད་དོ།། 要較量，要作对。(同) བསྒྲུན།

སྒྲུབ། (原著缺)1.作，办，进行。2.修，如修法。

བསྒྲུབ་བྱ། དགེ་བ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་དགེ་བ་བསྒྲུབ་རྒྱུ་(དང་)། 将修善行，要修善法。

བསྒྲུབས་པ། ལས་ཀ་གྲུབ་སོང་ཁོ་བོས་བསྒྲུབས་ཟིན་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། 已作，如事已办成。

【增】 སྒྲུབ་པ་ 的完成式，办成，成立，成就。〔法〕

བསྒྲི། རིགས་བསྒྲེ་བར་བྱ་ཆོས་མཚུངས་པར་བྱའམ་བསྒྲེ་དགོས་ལྟ་བུ། 推，比照，如推理，比照道理，須推知，須类推。

【增】 = སྒྲི། 如 མགོ་བསྒྲི། 秃头，光头。〔法〕

བསྒྲི་བྱ། （原注同上）将推理。

བསྒྲིང་དགོས། ཡར་བསླང་དགོས་ལྟ་བུ། 須树起，須竪起。

བསྒྲིང་བྱ། ཡར་བསླང་བར་བྱ། 所竪，当竪起。

བསྒྲིངས་པ། རྒྱལ་མཚན་འགྲེངས་པ་འདུག་ཁོ་བོས་བསྒྲེངས་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། 已竪立，已建立。

【增】 སྒྲིང་ 的完成式，举起，升起，立起。〔达〕

བསྒྲིས་པ། རིགས་བསྒྲེས་ཟིན་པ་དང་མགོ་མཐོ་དམན་བསྒྲེས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.已推理。2.头高低拌齐。【增】变更。〔达〕

བསྒྲོགས་པ། སྐུད་པས་བསྒྲོགས་པ་ཟེར། 用綫拴起。

བསྒྲོན། སྒྲོན་དར་བསྒྲོན་པའམ་ཕུལ་བ་ལྟ་བུ། 献，如献礼帛。

ང་ཁོ་ན། ང་རང་། 唯我，我自已，我个人。

（同）ང་ཉིད།

ང་རྒྱལ། ཐུགས་རྒྱལ་ཏེ་འཇིག་ལྟ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཁེངས་པ་སྟེ་མ་གུས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། 慢（佛），驕傲，依于薩迦耶見（佛），令心高举,引生不敬，众苦所依为业。

ང་རྒྱལ་ལྡན་པ། དྲེགས་ལྡན། 驕傲。

（同）ང་ལྡན་པ།

ང་ཅག བདག་ཅག 我們，吾等。（同）ང་ཚོ།

ང་གཅིག བདག་གཅིག་བུ་དང་ལྔ་བཅུ་ང་གཅིག

1.我一个。2.五十一。

ང་ཉིད། ང་རང་། 我自已。（同）ང་ཁོ་ན།

ང་གཉིས། ལྔ་བཅུ་ང་གཉིས། 五十二。

ང་ལྡན་པ། དྲེགས་ལྡན། 驕傲。

【增】→ང་རྒྱལ། 〔达〕（同）ང་རྒྱལ་ལྡན་པ།

ང་ཚོ། བདག་ཅག 我們，吾等，吾輩。

（同）ང་ཅག

ང་ཡི། བདག་གི། 我的。

ང་ཡི་བ། བདག་གི་བ་སྟེ་བདག་གིར་འཛིན་པའི····དངོས་པོ། 我所有(佛),执为我所有之事物。

【增】是我的。〔四〕

ང་ཡིར་འཛིན། བདག་གིར་འཛིན་པའམ་འཇིག་ལྟ། 我所执（佛），执著我所，薩迦耶見(佛)。

ང་རང་། བདག་རང་། 我自已。

ང་རོ། སྒྲ་གདངས་རྩུབ་པོ་ ཕོའི་ང་རོ་དྲག་པོ····མོའི་སྐད་གདངས་ང་རོ་ཞན་པོ་ལྟ་བུ། 音，如声音粗，男音强壮，女音細弱。

【增】1.大声，宏响，呼号。2.五个短元音字的后点。3.狮、虎的吼声。〔达〕

ང་རོ་ཅན། སེང་གེ་དང་སྟག་དང་སྤྱང་ཀི་ལའང་། 有音（藻）。1.獅子。2.虎。3.狼。

ང་རོ་ཆེ། སྐད་གདངས་རྩུབ་པོ། 大音，声音粗猛。

ང་རོ་དྲག་པོ། （注同上）剛音，声音粗猛。

ང་ལ། བདག་ལ། 于我，在我，我处。

ང་ལས་ནུས། རྒྱལ་པོ་ང་ལས་ནུས། 我乳（国王名）。【增】1.神話中的国王名，曾为轉輪王統治天地，并与六个継承的帝釋共享天国的宝座。2.釋迦佛的祖先名。〔达〕（达作ང་ལ་ནུ། 或 ང་ལས་ནུ།）

ངག མངོན་འགྲེལ་ལས། ངག་ནི་ཚིག་ཅེས་དང་ཚིག་འདུས་པ་ལས་ངག་ཅེས་པའང་གསུངས་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ནང་ཚན། 1.章，俱舍論說：“章即是句，集句成章”。2.身、語、意三者之“語”。

ངག་དཀྱུས། སྤྱིའི་སྐད། 俗語，一般語言。

ངག་འཁྱལ། མི་དགེ་བཅུའི་ནང་ཚན་དོན་མེད་དུ་སྨྲ་

པ་ངག་བཀྱལ་བས་ནའོ། ། 綺語（佛），十不善中的无义的乱說，語言杂秽。

【增】1.譫語。2.散漫語，傻話，狂話。〔达〕（同） ངག་འཆལ།

ངག་གི་རྒྱལ་པོ། འཇམ་པའི་དབྱངས། 語王（藻）。文殊菩薩，妙音菩薩。（同） ངག་གི་དབང་ཕྱུག

ངག་གི་འདབ་མ། རོ་འཛིན་ལྕེའི་མིང་། 語叶（藻）。舌。

ངག་གི་དབང་ཕྱུག འཇམ་པའི་དབྱངས། 語自在（藻）。文殊菩薩，妙音菩薩。（同） ངག་གི་རྒྱལ་པོ།

ངག་གི་མཚོན་ཆ། ལྷ་སྲིའི་མིང་། 語械（藻）。天神。

ངག་གི་ལྷ། 語天（藻）。I.འཇམ་པའི་དབྱངས་ལའང་། 妙音菩薩，文殊菩薩。II.དབྱངས་ཅན་ལྷ་མོ། 妙音天女（菩薩名）。（同） ངག་དབང་ལྷ་མོ།

ངག་རྒྱུན། ཚིག་གི་རྒྱུན། 口头傳說。【增】談話，講演。〔达〕

ངག་སྒོ། ཁའི་མིང་། 語門（藻）。口。（同） ངག་འདོན།

ངག་བཅད་པ། ངག་མི་སྨྲ་བ་དང་དྲང་སྲོང་ལའང་། 禁語（佛）。1.不說話。2.仙人。

ངག་འཆལ། མི་དགེ་བཅུའི་ནང་ཚན་དོན་མེད་དུ་… སྨྲ་བ་ངག་བཀྱལ་བས་ནའོ།། 杂秽語(佛),十不善中的无义的乱說,語杂秽故。【增】不規矩的話，无意識的言談。〔达〕（同） ངག་འཁྱལ།

ངག་སྙན་པ། ཁུ་བྱུག་ལའང་། 1.和語，雅語，悅耳之声。2.杜鵑。

ངག་གདོན། ཁ་ཏོན་ནམ་ཁ་གདོན་ལའང་། 1.言語，說。2.讀誦，誦經。

ངག་འདོན། ཁའི་མིང་། 发語(藻)。口。【增】用語文表白，述說，叫喊，說話。〔达〕（达作 ངག་འདོན་པ་）（同） ངག་སྒོ།

ངག་ལྕབ་ལྷིབ་པ། སྐད་མི་གསལ་བ། 言語迟鈍，口吃，說話不清楚。

ངག་བསྡམས་པ། ངག་གི་ལས་བསྡམས་པ་དང་དྲང་སྲོང་། 护語（佛）。1.防护語业（控制自己的話）。2.仙人。

ངག་སྤྱི་བརྗོད་པ། དོན་མེད་སྨྲ་བ། 狂言，呓語，无意义的乱說。

ངག་ཕྲབ། （未詳）

ངག་དབང་ལྷ་མོ། དབྱངས་ཅན་ལྷ་མོ། 語自在天女，妙音天女（菩薩名）。（同） ངག་གི་ལྷ་ II.

ངག་དབུལ་པོ། ལྐུགས་པ། 語貧(藻)。哑吧。

ངག་བཙན། སྐད་ཆ་གཏན་གཏན། 說話肯定。

ངག་ལ་བརྩིས་པ། བདེན་པའི་ཚིག 語可重（藻）。眞实語。

ངང་། རང་བཞིན་དབྱིངས་ཚུལ། 本性，天性。【增】=ཀློང་། དབྱིངས། 領域，界。〔达〕（同） ངང་ཚུལ།

ངང་སྐྱ། ངང་པ་དཀར་པོ་ལྟ་བུ། 灰鵝，白鵝。【增】西藏的灰色水鴨。〔达〕 候雁。〔四〕

ངང་ཁྲུ། ངང་པའི་ཚོགས་པ། 鵝群。

ངང་གིས། རང་བཞིན་གྱིས། 自然，任运，由于本性，本性使然。

ངང་གིས་གྲུབ། ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ། 自然完成，任运成就（佛）。

ངང་རྒྱུད། རང་བཞིན་སེམས་རྒྱུད། 禀性，性情，心术。

ངང་ཐུང་། ཁོང་ཁྲོ་ཆེ་བོ་ལའང་། 1.性急。2.容易动怒。

ངང་པ། བྱ་ངང་པ་དཀར་པོའམ་སེར་པོ་ལའང་། 鹅。【增】雄鹅。〔达〕

ངང་པ་ཅན། རྐང་པའི་རྒྱན་དང་ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 有鹅(藻)。1.脚上装飾品。2.遍入(天神名)。

ངང་པའི་རྐང་པ། དངུལ་ཆུ་ལའང་། 1.鹅脚。2.水銀。【增】蹒跚而行者。(达作ངང་རྐང་)

ངང་པའི་དེད་དཔོན། (原注缺)鹅之商主。

ངང་པའི་བུ་མོ། དབྱངས་ཅན་ལྷ་མོ། 鹅女（藻）。妙音天女（菩薩名）。

ངང་པའི་བཞོན་པ། ཚངས་པ། 鹅乘（藻）。梵王(天神名)。

ངང་པའི་ཤིང་རྟ། （注同上）鹅車（藻）。

ངང་བ། སོ་ངང་བ། （未詳）

ངང་མོ། ངང་པ་མོ། 雌鹅。

ངང་ཚུལ། རང་བཞིན་དབྱིངས་ཚུལ། 禀性，本性，天性。（同）ངང་།

ངང་ཞུར། ངང་པ་མགོ་ཞུར། 鹅嘴。

ངང་བཟང་། རྒྱུད་བཟང་བའམ་རང་བཞིན་བཟང་པོ། 品行好，天性好，本性善良。

ངང་རིང་། རང་བཞིན་དལ་བུའམ་ཁོང་ཡངས་པ། 本性寛和，心量寛大。【增】或作ངང་རྒྱུད་རིང་བ། 1.善忍的，长久忍受的。2.天性泰然。〔达〕

ངང་སེར། ངུར་པ། 鴛鴦。

ངང་བསྲིང་། རང་བཞིན་རིང་དུ་གཏོང་། 本性长久，耐久。

ངང་བསྲིངས་པ། རང་བཞིན་རིང་དུ་བཏང་བ། 本性长久，耐久（完成式）。

ངད་ལྡང་བ། དྲི་ཞིམ་ལངས་པའམ་ལྡང་བ། 放香气。【增】香味扑鼻。〔四〕（同）ངད་བཟང་།

ངད་ལྡན། དྲི་མ་ཞིམ་པོ་ཅན། 有香气。

ངད་བཟང་། དྲི་ཞིམ་ལངས་པའམ་ལྡང་བ། 放香气。【增】美好的气味。〔达〕 香馥，芳香。〔本〕（同） ངད་ལྡང་བ།

ངད་ཡལ། དྲི་ཞིམ་པོ་ཡལ་བ། 香味消散，香气消失。

ངད་བསད་པ། དྲི་ཞིམ་པོའི་ངད་བསད་པ། 香气消失。

ངན། （原注缺）恶,劣，坏，不好。【增】灾害，不幸，沾汚。〔达〕 凶。〔四〕

ངན་ཁྱབ། ཡི་དྭགས་ལའང་། 1.罪恶普遍。2.餓鬼。

ངན་དགུ་ཐུབ་པ། ངན་པ་ཐམས་ཅད་བཅོམ་པ། 破除一切恶事。

ངན་འགྲོ འི་མཐིལ། དམྱལ་བའི་མིང་། 恶趣底（佛），地獄。

ངན་འགྲོ འི་ལམ། སྡིག་པ་མི་དགེ་བ། 恶趣道（藻）。恶，不善。（同） ངན་འཐུད།

ངན་འགྲོ་གསུམ། དམྱལ་བ་ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་གསུམ། 三恶趣（佛），即地獄、餓鬼、畜生。（同）ངན་སོང་གསུམ།

ངན་ངོན་ཙམ། དུག་པོ་ཙམ། 粗恶，鄙恶。

ངན་འཇལ་བ། སྨད་པ་ལ་འདང་། 1.以罪恶报答。2.訶責。

ངན་ཐབས། གཡོ་སྒྱུ་འམ་ཐོལ་ངན། 恶計，詭計。

【增】=ཐ་མ། ཁྲིམ་པ། 卑劣語，粗俗語，辱罵。〔达〕(同) ངན་གཡོ།

ངན་ཐབས་བྱེད་པོ། ཇོན་པ་ལ་འདང་། 1.作恶者。2.猎戶。

ངན་འཐུད། སྡིག་པ་མི་དགེ་བ། 恶，不善。

(同) ངན་འགྲོ་འི་ལམ།

ངན་པ། བཟང་པོ་མ་ཡིན་པ། 恶，不善，不好。

【增】1.劣，鄙陋，粗劣，歹，醜，又指无賴，誹謗者，流氓，邪思，粗俗，低賤的人。2.粪便，肥料。〔达〕

ངན་པའི་ཟས་ཅན། སྦྲུལ། 恶食者（藻）。蛇。

ངན་པའི་ཤུབས་ཅན། རུས་སྦལ། 恶壳者(藻)。龟。

ངན་སྤོང་སྐྱེས། ཐྭ་དུར་བ་ལ་འདང་། 1.金星。2.茅草。【增】= དཀའ་བྱེད་དགྲ་སྟ་ཅན། ངན་སྤོང་བུ། 罗摩大鉞的兒子。〔达〕

ངན་སྤོང་བུ། གཟའ་པ་སངས་(དང་)། 离恶子（藻）。金星。(同) ངན་ལས་རྒྱལ།

ངན་སྤོང་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱ༔། 离恶女（藻）。鄔摩天女（天神名）。(同) ངན་རིང་མ།

ངན་སྤོང་འཛིན། གཟའ་པ་སངས། 持离恶（藻）。金星。

ངན་སྤྱོད་པ། ངན་པས་དུས་ཡོལ་བ། 作恶度日，終日作恶。

ངན་སྒྲ། དམོད་ཚིག 恶言，詛咒。

【增】醜声，声名狼藉，不名譽。〔达〕

ངན་གཡོ། གཡོ་སྒྱུ་འམ་ཐོལ་ངན། 阴謀，詭詐。

【增】奸。〔四〕 (同) ངན་ཐབས།

ངན་གཡོ་མ། ཅེ་སྤྱང་དང་ཝ་མོ་ལ་འདང་། 詭計者（藻）。1.狼。2.狐。

ངན་རིང་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱ༔། 远恶女（藻）。鄔摩天女（天神名）。(同) ངན་སྤོང་མ།

ངན་རོལ་མ། སྨད་ཚོང་མ། 恶戏女（藻）。娼妓。

ངན་ལས་རྒྱལ། གཟའ་པ་སངས་(དང་)། 胜恶（藻）。金星。(同) ངན་སྤོང་བུ།

ངན་སེམས། དུག་སེམས། 极恶，极毒。

ངན་སེལ། ཆུ་དང་ཐྭ་ཀུ་ཤ་ལ་འདང་། 除恶（藻）。1.水。2.圣草。

ངན་སོང་སྤོང་། དམ་པའི་ཆོས། 离恶趣（藻）。正法，神圣的法。

ངན་སོང་གསུམ། དམྱལ་བ་ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་གསུམ། 三恶趣（佛），即地狱、餓鬼、畜生。(同) ངན་འགྲོ་གསུམ།

ངབ་ཆེ། (未詳)

ངབ་བེ། (未詳)

ངམ་གྲོག གཡང་སའམ་ཆུའི་གད་པ་ལྟ་བུ། 險处，如崖边，河岸。

【增】1.=གཡང་ས། 冲激而成的沟壑，深谷，深渊。2.急流。〔达〕 1.峽谷。2.瀑流。〔法〕 涮坍的河湾子。〔四〕

ངམ་ནག ངོ་ནག་གམ་གདོང་ནག་ལ་འདང་། 1.心黑。2.黑面，黑臉，怒容。

ངམ་གནག་པ། རང་དགར་ཤུགས་བྱེད་པ་ལྟ་བུའམ་འཇིགས་སུ་རུང་བ་ལྟ་བུ། 1.自然而作成。2.凶恶可畏。(同) ངམ་ཤུགས་བྱེད།

ངམ་ཞིགས། （未詳）

ངམ་ཤུགས་བྱེད། རང་དགར་ཤུགས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། བྲམས་འཇིགས་སུ་རུང་བ་ལྟ་བུ། 1.自然而作成。2.凶恶可畏。（同）ངམ་གནག་པ།

ངར་སྐད། གཅན་གཟན་སྟག་གི་ངར་སྐད་ལྟ་བུ། 嘯声，如猛虎之嘯声。
【增】狮子等的吼声。〔达〕（同）ངར་སྒྲ།

ངར་སྐད་ཅན། སྟག་ལ་འཇུག 1.吼声者，嘯声者。2.虎。

ངར་སྒྲ། གཅན་གཟན་སྟག་གི་ངར་སྐད་ལྟ་བུ། 嘯声，如猛虎之叫声。（同）ངར་སྐད།

ངར་ངར་པོ། སྒྲ་ངར་ངར་པོ། 吼叫，吼鳴。
【增】1.声哑，干哑（老人）。2.哮喘。〔达〕

ངར་ཆ། རྣོན་པོ་ནུས་པ་ཅན། 銳利，鋒利有力。

ངར་གཏོང་། ནུས་པ་ང་རྒྱལ་གཏོང་བ། 舍弃傲慢。

ངར་བཏགས་པ། ནུས་པ་བསྐྱངས་པ་ལྟ་བུ། 如尽其能力。

ངར་བཏབ་པ། ནུས་ལྡན་དུ་བཏབ་པ། 令其有力。

ངར་དུང་། རྐང་པའི་རྗེ་ངར་དང་རྐང་དུང་ལ་འཇུག 1.脛骨。2.脛骨所作之号筒。

ངར་རྡོང་། （注同上）

ངར་མདོག ཉར་པོའམ་མདོག་སྔོ་པོ། 驕色。

ངར་འདོན། ནུས་པ་འདོན་པ་ལྟ་བུ། 教唆，慫恿，如使出其能力。

ངར་ལྡན། ནུས་པ་ཅན། 有力者。【增】有毅力的，有魄力的，有雄心的。〔达〕

ངར་སྣབས། ལུད་པ་ལྟ་བུ། 鼻涕，痰唾。

ངར་པོ། མི་རྒྱུ་ངར་པོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 性猛烈，性威猛。【增】凶恶，残酷。〔达〕

ངར་བ། སྡོང་བུའམ་རྗེ་ངར་དང་ཡུ་བ་ལྟ་བུ། 1.莖干。2.脛。3.柄。【增】1.剛强，精壮，坚韌。2.冷风，霜。〔达〕切心待做，热望殷懃。〔高〕

ངར་བྱེད་པ། ང་རྒྱལ་བྱེད་པ་ལ་འཇུག 1.发威。2.起慢心。

ངར་འཛིན་པ། བདག་ཏུ་འཛིན་པ། 我执（佛），有我見，执著为我。【增】ང་ཡིར་འཛིན་པ། 等于 བདག་འཛིན། 傲慢，自私。〔达〕

ངར་ཞུམ། ང་རྒྱལ་ཞུམ་པ་ཉམས་པ། 怯退，傲慢心减退。【增】銳气挫折。〔四〕

ངར་གསོད། ང་རྒྱལ་འཇོམས། 灭除威风，摧折傲慢。

ངར་བསད་པ། ང་རྒྱལ་བཅོམ་པ་ལྟ་བུ། 灭威，如破其傲慢心。

ངལ་སྐྱེན། ཐང་ཆད་པ་མགྱོགས་པོ། 容易疲乏。

ངལ་སྟེགས། ངལ་གསོ་བའི་སྡོད་ས་སྟེགས་བུ། 休息处之台座。
【增】1.休息所。2.一种木杖，当站着休息时，用它支持背上的負載物。3.＝ངལ་ཚོགས། 长凳或可供休息用的坐物。〔达〕

ངལ་སྟེར་མ། མཚན་མོ་དང་ངལ་གསོ་སྟེར་བ། 給劳女（藻）。1.夜間。2.給休息。
（同）ངལ་སྦྱིན་མ།

ངལ་དུབ་པ། སྐུ་བསྙལ་བའམ་ཐང་ཆད་པ་ལ་འཇུག 1.疲劳，疲乏。2.劳累。
【增】极其疲劳。〔达〕

ངལ་བ། སྐུ་བསྙལ་བའམ་ཐང་ཆད་པ་ལ་འཇུག 1.疲劳，疲乏。2.劳累。（同）ངལ་དུབ་པ།

ངལ་སྦྱིན་མ། མཚན་མོ་དང་ངལ་གསོ་སྟེར་བ། 施劳女（藻）。1.夜間。2.給休息。（同）ངལ་སྟེར་མ།

ངལ་མེད། སྐུ་བརྟེལ་མེད། 不疲劳。

ངལ་མོ། （原注缺）疲倦。

ངལ་འཚོ་བ། ཉེས་པ་གསོ་བའམ་བདེ་བར་གྱུར་པ་ངལ་གསོ་བའང་རུང་། 1.忏罪（佛）。2.安乐。3.休息，歇乏。【增】休养。〔达〕

ངལ་གསོ་བ། （注同上）

ངལ་གསོའི་འདུན་ས། བཟའ་ཤིང་གི་ར་བ། 休息处（藻）。果园。

ངལ་གསོས་པོ། ནམ་ཐོས་སྲས་ཏེ་ངལ་བསོས་པོ་ཞེས་པའང་སྣང་། 休息者（藻）。毗沙門天王，亦名 ངལ་བསོས་པོ།（同）ངལ་བསོའི་བུ།

ངལ་བསངས་པ། བརྟེལ་བ་བསངས་པ། 已休息，疲劳已解。【增】消遣。〔四〕

ངལ་བསོ་བ། ངལ་གསོ་རུ་འཇུག་པ། 使歇息。

ངལ་བསོའི་བུ། ནམ་ཐོས་སྲས་ཏེ་ངལ་བསོས་པོ་ཞེས་པའང་སྣང་། 休息子(藻)。毗沙門天王，亦名 ངལ་བསོས་པོ།（同）ངལ་བསོས་པོ།

ངུ་སྐད་འདོན་པ། སྐད་ཆེན་པོ་ངུ་བ། 痛哭，大声哭。

ངུ་བ། བཤུམ་པའམ་དཀྲུ་ངུ་བཞིན་པ། 哭泣，哭着。

ངུ་བྱེད། ངུ་མཁན་ལའང་། 1.哭泣。2.哭者。（同）ངུ་ཤུར་བྱེད།

ངུ་བྱེད་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ་ལའང་། 1.哭泣女。2.鄔摩天女。

ངུ་བྲོ་དགོད་པ། གད་མོ་དང་བཅས་ངུ་སོང་བ་ཀྱུ་བུ། 連笑帶哭。（同）ངུ་སོར་བ།

ངུ་འབོད་ཆེ་བ། ངུ་ཞིང་ཆེར་འབོད་པའམ་ཚ་དམྱལ་ལྔ་པ་ལའང་། 1.大声哭叫。2.第五热地狱（大号叫地狱）。

ངུ་འབོད་པ། ངུ་ཞིང་འབོད་པའམ་ཚ་དམྱལ་བཞི་པ། 1.哭号。2.第四热地狱（号叫地狱）。

ངུ་ཤུར་བྱེད། ངུ་མཁན་ལའང་། 1.哭泣。2.哭者。【增】哭哭喊喊的。〔四〕（同）ངུ་བྱེད།

ངུ་ལབ། ངུ་བཞིན་དུ་བཞིན་སྨྲ། 哭訴，哭着說。

ངུ་སོར་བ། གད་མོ་དང་བཅས་ངུ་སོར་བ་ཀྱུ་བུ། 哭泣，如連哭帶笑。（同）ངུ་བྲོ་དགོད་པ།

ངུད་མོའི་སྒྲ། ངུ་མཁན་གྱི་ངུ་བའི་སྒྲ། 哭声。

ངུད་མོ། མཆི་མ་འཛག་བཞིན་ངུ་བའམ་སྐྱོ་ངན་བྱེད་པའི་འབོད་པའི་སྒྲ། 1.掉泪而哭。2.叹呼之声。【增】鳴咽，哽咽。〔达〕

ངུད་མོ་ཆེ། （注同上）

ངུར་ཁམ། དམར་སེར་མདོག་ཅན། 黄色者，有金黄色者。

ངུར་འཁུན་པ། ངུ་བཞིན་དུ་བཞིན་འཁུན་པ། 哭叹，哭而叹息。

ངུར་སྒྲ་ཅན། ཕག་པ་ལའང་། 1.有鼾声者。2.猪。【增】牦牛。〔达〕

ངུར་ངུར་བ། སྒྲ་ངུར་ངུར་བ། 打鼾声者。

ངུར་འཇུག ངུ་རུ་འཇུག 使人哭。

ངུར་པ། ངང་པ་སེར་པོ་དམར་སེར་མདོག་ལའང་… ཨུཏྤལ་དམར་པོ་དང་བ་ལང་དང་གཡག་དང་མཛོ་…

སོགས་བག་པའི་སྐད་ཡའང་། 1.黄色鹅。2.金黄色（ངར་སེར་）。3.紅郎波罗花。4.牛等鳴声。

【增】=ངར་བ། 鸭，特指紅野鴨。〔达〕

ངར་བ། སྔར་བའི་སྒྲ་སྟེ་གཉིད་ཁུག་པའི་སྒྲ་ཡའང་། 睡眠时之鼾声。

【增】吼，鳴（如猪牛叫的声音）。〔达〕

ངར་སྐྱིག དམར་སེར་མདོག 紅黄色。

【增】袈裟〔本〕

ངར་སྐྱིག་རྒྱལ་མཚན། དགེ་སློང་ཡའང་། 袈裟幢（藻）。比丘。

ངར་སྐྱིག་འཆང་བ། （注同上）袈裟持（藻）。

ངར་ཞུར། ངར་པ་མགོ་ཞུར་དམར་པོ། 鵠嘴，鸭的喙头。

ངར་རིལ། མཐིང་རིལ་ལམ། 綠头野鴨。

ངུས། མཆི་མ་འཛག་སྟེ་ངུས་ཤིག 哭泣（命令詞）。

ངུས་པ། མིག་ཆུ་འཛག་སྟེ་ངུས་པ། 哭泣。

【增】=ངུ་བ།〔法〕

ངུས་བྱུང་། ངུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མིག་ཆུ། 哭出的眼泪。

ངེ་མོ། （未詳）

ངེད། ང་། 我。

ངེད་ཅག ཁོ་བོ་ཅག 我們。

ངེད་ཚོ། （注同上）

ངེད་བརྗོད། I.ཉི་མའི་རྟ་དང་རབ་ཏུ་སྨྲས་པ་ཡའང་། 定詮，眞詮(藻)。1.日神之馬。2.解說。

【增】表現眞理及应遵循的話。〔达〕

II.མིང་གི་སྒྲ་བཤད་མདོན་པར་བརྗོད་པའམ་སྒྲ་··· བཤད་ཡའང་། 解釋名义，釋名。

ངེས་བསྟན། དོན་དམ་བསྟན་པ། 胜义教(佛)。

ངེས་དོན། དོན་དམ་བདེན་པ། 胜义諦，了义（佛）。【增】= ངེས་པའི་དོན། དོན་དམ་པ། 眞理的絕对知識。〔达〕

ངེས་ལྡན། ཤེས་རབ། 定解（藻）。慧。

ངེས་པ། ཡང་དག་པར་དང་སེམས་ལ་ངེས་པ། 决定。【增】1.的确，眞实，无疑，固定。2.眞理，实在，确实的事。〔达〕

ངེས་པ་ལྔ་ལྡན། རྡོ་རྗེ་འཆང་། 具五决定(佛)，金剛持(佛名)。

ངེས་པའི་རྒྱལ་བ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡའང་། 1.决定胜利。2.菩薩。

【增】1.完全的胜利。2.置某物或某人于某人的支配管制之下。〔达〕

ངེས་པའི་དོན་(ད)། བདེན་པའི་དོན་(ད)། 定义，了义，实义。

ངེས་པར་ཉལ་དུས། མཚན་མོ། 定眠时（藻）。夜間。（同）ངེས་ཕྲ།

ངེས་པར་མཉན་བྱ། གྲུབ་མཐའ་ཡའང་། 1.决定听聞。2.宗派。

【增】所允諾之事，担任，承办。〔达〕

ངེས་པར་ཐིམ་པ། ཤི་བའམ་འཆི་བ། 定入（藻）。死，将死。

ངེས་པོ་བྱུང་བ། སེམས་ལ་གསལ་པོ་བྱུང་བ། 确定（藻）。心中明了。

ངེས་ཕྲ། མཚན་མོ། 定細（藻）。夜間。

（同）ངེས་པར་ཉལ་དུས།

ངེས་འབྱུང་། འཁོར་བ་ལས་སྐྱོ་ཤས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ། 出离（佛），如厌离生死。

ངེས་འབྱེད། སྦྱོར་ལམ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཟེར། 决擇（佛），加行道，順决擇分（佛）。

ངེས་སྨྱུགས། འབྲུ་ཞིག 一种谷。

ངེས་ཚིག མིང་གི་སྒྲ་བཤད་མངོན་པར་བརྗོད་པའམ་སྒྲ་བཤད་ལ་འདང་། 訓釋辞，解釋名义，釋义。（同）ངེས་བརྗོད།

ངེས་འཛིན། ངེས་པར་གཟུང་བར་བྱའམ་འཛིན་……དགོས་ཀྱི་བུ་དང་ཕྲུ་བོ་ལ་འདང་། 定持（佛）。1.定当受持。2.头領，长兄。【增】深信。〔达〕（达作ངེས་པར་འཛིན་པ་）

ངེས་གཟུང་། （注同上）

ངེས་བཟུང་། ངེས་པར་བཟུང་ཟིན་པ། 决定受持（佛）。【增】使受訓練。〔达〕認識。〔本〕

ངེས་ལེགས། ཐར་པ། 决定胜（佛），解脱。【增】决定超脱輪迴。〔达〕（达作ངེས་……པར་ལེགས་པ་）

ངེས་སྲེག I. ཉི་མ་ལ་འདང་། 1.定焚燒。2.日，太阳。
II. སོས་ཀའི་དུས་ལ་འདང་། 夏季。

ངོ་། ཁ་དང་ཞལ་དང་གདོང་། 面，臉。【增】=ཞལ་ངོ་། 1.容貌，风采，面色。2.本来面目。〔达〕

ངོ་རྐྱང་ཅམ། མི་ཉིངས་ཉིངས། 单独，独身一人。

ངོ་ལྐོག་ན། མདུན་དང་རྒྱབ་ན། 在当面及背后。

ངོ་སྐལ། རང་སྐལ་（དང་）། 本份，自份。

ངོ་བསྐྱེད་པ། ཡར་འཕེལ་བ་ལ་འདང་། 1.生长。2.增长，繁盛。

ངོ་ཁེབས། གདོང་ལ་ཤ་འཛེར་སྐྱེ་བ་ཅན། 罩面（藻）。面上有痣。【增】1.妇人遮臉的罩子。2.盔篷。〔四〕（同）ངོ་ཤེག

ངོ་ག་འདྲ་བ། ངོ་ཤེས་པ་ཙམ། 大略知道。

ངོ་གར། གདོང་ལ། 面上，臉上。

ངོ་དགའ་བ། གདོང་ལ་བསྟོད་རྣ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 諂媚，如当面称贊。（同）ངོ་བསྟོད་པ།

ངོ་སྒྲན། དགའ་བའི་ལན་གྲོན་པ་ལྟ་བུ། 当面回复，如报喜信。

ངོ་ཅག ང་ཅག 我們，咱們。

ངོ་ཆེན། རང་ཕྱོགས་འགོ་འདྲེན་པ་པོ། 协助自方者。【增】有势的，有情面的。〔达〕講情。〔本〕

ངོ་ཏི། ངོ་བོ་རྒྱ་མཚན་མཚན་ཉིད་ལ་འདང་། 体性，行相。

ངོ་བསྟོད་པ། གདོང་ལ་བསྟོད་རྣ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 諂媚，如当面称贊。（同）ངོ་དགའ་བ།

ངོ་ཐུག་པ། ཞལ་རས་ཐུག་པ། 晤面，会面。【增】对齐。〔四〕

ངོ་ཐོག བདེན་པའམ་མངོན་སུམ། 眞实，諦实（佛），現前。【增】象原身。〔四〕（同）ངོ་མ།

ངོ་མཐོ་བ། གཙོ་བོ་ལ་འདང་། 1.体面。2.主要。

ངོ་ནག་པ། གདོང་ནག་པོ། 面容黑沉。【增】1.愁容。2.一阿修罗名。3.古印度二十八种奇异教派之一，其信徒面上涂黑。〔达〕气的臉青。〔四〕（达四皆无པ་字）

ངོ་གནག་པ། གདོང་ནག་པོར་གྱུར་པ། 怒容，面容黑沉。

ངོ་གནོངས་པ། སེམས་འགྱོད་པ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ། 羞赧，如心生追悔。

ངོ་སྣུམ། གདོང་ལ་ཞག་ཚི་ཅན། 面潤，面上油潤。

ངོ་སྤྲོད་པ། ངོ་ཐུག་པའམ་ངོ་གཉིས་འཕྲད་དུ་་་་འཇུག་པ་དང་ངོ་ཤེས་སུ་འཇུག་པའང་། 1.会遇，会面。2.使了解，使認識。【增】1.确認。2.指出。3.露出特性，显示本性。4.解釋。〔达〕指認，証为相同。〔高〕

ངོ་བོ། མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན། 体性，行相，自性，本質。

ངོ་བོ་ཉིད། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད། 本体，自性，自相体性。

ངོ་ལྡངས་པ། ངོ་ཤེས་པར་མཐུན་པར་ཁས་བླངས་པའམ་ལེན་པ་ལྟ་བུ། 1.認識。2.承認，接受。(同) ངོ་ལེན་པ།

ངོ་མ། བདེན་པའམ་མངོན་སུམ། 眞实，諦实(佛)，現前。
【增】正身。〔四〕(同) ངོ་ཐོག

ངོ་མ་གཅོད་པ། ངོ་མི་བཟློག་པ་ཙམ། 不便拒絕，略看情面。(同) ངོ་མ་ཆོད་པ།

ངོ་མ་ཆོག་པ། ཁོང་གི་འདོད་པ་མ་ལོག་པ་ལྟ་བུ། 不能拒絕，如不能拒絕他人的要求。(同) ངོ་མ་བཟློག་པ།

ངོ་མ་ཆོད་པ། ངོ་མི་བཟློག་པ་ཙམ། 不便拒絕，略看情面。【增】＝ངོ་མ་ཐོད་པ། 听从或服务，以取悦他人而不違反，不能拒絕或反对。〔达〕(མ་达作མི་)(同) ངོ་མ་གཅོད་པ།

ངོ་མ་སྒྲིས་པ། གདོང་མ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ། 面容未改，面貌未变。

ངོ་མ་བཟློག་པ། ཁོང་གི་འདོད་པ་མ་ལོག་པ་ལྟ་བུ། 不能拒絕，如不好拒絕他人的要求。(同) ངོ་མ་ཆོག་པ།

ངོ་དམན་པ། ངོ་ཚ་བ་ལའང་། 1.面子小。2.慚愧。

ངོ་ཚ་བ། གདོང་ཚ་བའམ་འཛེམས་པ་སྟེ་ངོ་ཚ་་་་མེད་པ་དེར་སྟོས། 1.臉燒。2.羞，参看ངོ་ཚ་མེད་པ། 条。

ངོ་ཚ་མེད་པ། རང་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཉེས་པ་ལ་འཛེམས་པ་མེད་པའི་སེམས་པའོ།། 无慚(佛)，因自身关系，不以作恶为耻的心。

ངོ་ཚ་ཤེས་པ། རང་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལ་འཛེམས་པའི་སེམས་པའོ།། 慚(佛)，因自身的关系，以作恶为耻的心。

ངོ་ཚབ། སྐུ་ཚབ་ལྟ་བུ། 代替者，代表。

ངོ་མཚར། ཡ་མཚན་ཅན། 希有，希奇少有。
【增】1.奇。2.灵。3.瑞。〔四〕

ངོ་ཟུམ། གདོང་གནག་པ། 黑面，怒容。
【增】1.面有嗔色。2.獃癡样。3.发慼。〔四〕

ངོ་ཡིབ་པ། གདོང་འགབ་པ། 遮盖其面。
【增】妇女靦覥。〔四〕

ངོ་གཡོག་གཉིས། གཙོ་བོ་དང་གཡོག་པོ་གཉིས། 主人与侍从。

ངོ་རེ་གནོང་། སེམས་ཀྱི་འགྱོད་པའམ་ངོ་ཚ་བ་ལྟ་བུ། 1.心悔。2.慚愧。

ངོ་རེ་ཚ། ངོ་ཚ། 慚愧。

ངོ་ལེན་པ། ངོ་ཤེས་པར་མཐུན་པར་ཁས་བླངས་པའམ་ལེན་པ་ལྟ་བུ། 1.認識。2.承認，接受。(同) ངོ་བླངས་པ།

ངོ་ལེན་བྱས་པ། ཕན་བཏགས་པ་ལའང་། 1.接受，接引。2.利益。

ངོ་ལེན་སླ། ངོ་ཤེས་པར་སླ། 容易了解，易識。

ངོ་ལོག ཁས་ལེན་དམ་བཅའ་ལོག་པ་ལྟ་བུ། 反叛。【增】背叛，造反，反抗，倡乱。〔高〕

ངོ་ཡོས་ཤེས་པ། ངེས་པར་ཤེས་པའམ་གཏན་... གཏན་ཤེས་པ། 必然知道，一定知道。

ངོ་ཤིག གདོང་ལ་ཤ་འཛེར་སྐྱེ་བ་ཅན། 面虱(藻)。面上生疣，痣。(同) ངོ་ཁིབས།

ངོ་ཤེས་པ། ཞལ་རས་རྒྱུས་ཡོད་པའམ་ཤེས་པ། 認識，識其面貌。

ངོ་བཤུས་པ། ཡི་གེའི་ངོ་བཤུས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 抄写，如书已抄毕。【增】抄本，摹本。〔达〕(达作 ངོ་ཤུས་)

ངོ་སོ་ལས་བྱུང་བ། བྱ་དགའ་ལའང་། 1.餽赠。2.尝賜。

ངོ་སོར། ཞལ་རས་ཕྱོགས་དང་ཕན་ལན། 1.面向。2.报恩。

ངོ་སོར་ཁྱེར་བ། རང་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཁྱེར་བ། 轉向情面，随自己方面(的关系)而轉变。

ངོ་བསྲུང་། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ངོ་བསྲུང་དང་བསྲུངས་ཟིན་པ། 护情面，护自己方面的情面。
【增】1.注意旁人的意見。2.卫队。〔达〕(达作 ངོ་སྲུངས།)

ངོ་བསྲུངས་པ། (注同上)

ངོག་གོ། གནོན་ནོའམ་སོང་ངོ་།། 1.压。2.去。

ངོག་ན། སོང་ནའམ་འགྲོ་ན། 若果去，若果走。

ངོགས་ཅན། མཚོ་འི་ཤིང་དང་འབབ་ཆུ་ལའང་། 有岸(藻)。1.海。2.河流。

ངོགས་ལྡན། (注同上)

ངོགས་སུ། ཆུའི་ངོགས་སུ་འགྲམ་དུ། 河岸，岸边。

ངོམ་བྱེད་པ། ང་རྒྱལ་བྱེད་བཞིན་པ། 起着傲慢心。

ངོམ་པ། རློམ་པའམ་ང་རྒྱལ་བ། 驕傲，傲慢自大。【增】滿意。〔达〕

ངོམ་གཟུགས་ཅན། རློམ་པའི་གཟུགས་ཅན། 驕态者，有傲慢的样子的。

ངོམས་པ། ཚིམས་པ། 飽足，滿足。
【增】1.滿意。2.使餓鬼止渴的祭品。3.隐士。〔达〕

ངོམས་མེད། འདོད་པས་གང་རྒྱ་མེད་པ་ལྟ་བུ། 无饜，不知足，如欲壑难填。

ངོར། ངོ་ལའམ་གདོང་ལ། 当面，于面前(ངོ་的第七轉声)。【增】1.薩迦派的一个寺院。2.西藏地名。〔达〕

ངོར་འཕྱ་བ། ཁོང་གི་གདོང་ངོ་ལ་འཕྱ་སྨོད་པ། 当面譏諷。

ངོས། གདོང་གིས་དང་ལོགས། 1.由面(ངོ་的第三轉声)。2.側面，旁边。【增】1.边沿，表面。2.=ངང་། 情况。3.基础。〔达〕

ངོས་ཀྱི། རང་ཕྱོགས་ཀྱི། 自己方面的。

ངོས་ཅག ང་ཅག་རང་ཅག་ལའང་། 我們，咱們。

ངོས་གཅིག ཕྱོགས་གཅིག 一面，一方。

ངོས་སྤྲོད་པ། ངོས་འཕྲད་དུ་འཇུག་པ། 会晤，使会面。

ངོས་ཕྲད་པ། ངོས་ཕྲད་ཟིན་པ། 会面，已会見。

ངོས་འཕྲད། གདོང་གིས་འཕྲད་རྒྱུ། 会遇，会見，会面。

ངོས་འཛིན། ངོས་འཛིན་པ་པོས་རང་ངོ་ནས་བཟུང་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 認識，認識到。

ངོས་བཞི། ངོས་ལོགས་ལེབ་བཞི། 四面，四方面。

ངོས་ཟིན་པ། ངོས་འཛིན་པ་པོས་རང་ངོ་ནས་བཟུང་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已認識，已認識到。
【增】1.= དངོས་ཟིན་པ། 自私。2.= ངོས་ཡོང་། 自利。〔达〕

ངོས་གཟུང་། ཁོང་གི་ངོ་ནས་གཟུང་བར་བྱ། 認識，

ངོས་བཟུང་བ། ངོས་འཛིན་པ་པོས་རང་ངོ་ནས་བཟུང་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 認識，認識到。

ངོས་ཡངས་པ། (原注缺) 广闊。

ངོས་ཤེས་པ། གདོང་ངོ་ནས་ཤེས་པ། 認識。

ངོས་སུ། ཕྱོགས་སུའམ་གཞོགས་སུ་དང་རང་ཕྱོགས་སུ། 1.旁面。2.自方。

【增】坦白的，公开的，显然的。〔达〕

དངགས། ངག་གི་མིང་སྟེ་སྐད་དངགས་ཟེར། 語言，詞章。

དངངས་སྐྲག འཇིགས་སྐྲག་གམ་ཞེད་པའི་མིང་། 恐怖，畏惧。【增】大恐惧，惊慌。〔达〕(同) དངངས་རིང་།

དངངས་པ། འཇིགས་པའི་མིང་སྐབས་འདིར་སྔངས་བྱེད་དང་སྔངས་ཞེས་པའང་སྣང་། 恐怖，畏惧，亦作 སྔངས་བྱེད། སྔངས།

【增】=དྲི་བྲལ། 純洁，干净。〔达〕

དངངས་བྱེད། སྐྲག་བྱེད་དམ་འཇིགས་པར་བྱེད། 使恐怖，令畏惧。

དངངས་རིང་། འཇིགས་སྐྲག་གམ་ཞེད་པའི་མིང་། 恐怖，畏惧。(同) དངངས་སྐྲག

དངན་འཕྲིན་པ། གླར་གླངས་ཏེ་ལས་བྱེད་པ་ལས་གླ་མ་བྱིན་ན་ཞེས་དང་གཞན་གྱི་ནོར་ཁྱེར་ནས་ཕར་མ་སྤྲོད་པའང་ཟེར། 1.作工不給工資。2.借他人財物不还。

【增】誤用，盗用。〔达〕 抵賴。〔本〕

དངན་པ། མཐུ་དང་ངན་པར་འཛུག་པ། 1.势力。2.使恶。

དངར་ཁ། ཞིང་བར་བསྒྲིགས་པའམ་འཕྲངས་བསྒྲིང་པ་དང་ཚར་དུ་དངར་བ་ལྟ་བུ། 1.排列次序。2.整齐美观。

དངར་བ། (注同上)【增】或 དངར། 1.甘露。2.有时用以代 མངར། 甜。3.ཚར་དུ་དངར་བ། 等于 གྲལ་བསྒྲིགས། 安排。〔达〕

དངར་མོ། མངར་མོའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 མངར་མོ། 甜，甘。

དངུལ། རིན་ཆེན་གཉིས་པ་ཟེར། 銀子。

【增】錢。〔达〕

དངུལ་ཆུ། ཁ་བའི་དབང་པོའམ་མཚལ་སྐྱེས། 水銀。

དངུལ་བརྗེ། དངུལ་ཤོག་དངུལ་དུ་བརྗེ་རྒྱུ། 兑换，以貨币兑换現銀。

དངུལ་བརྗེས་པ། དངུལ་སིལ་མར་བརྗེས་ཟིན་པ། 已兑换，已兑换为零銀。

དངུལ་གཉེར། དངུལ་གྱི་ལྡེ་མིག་འཛིན་པ། 經管銀庫之鑰匙者。

དངུལ་རྟ་རྨིག་མ། རྟའི་རྨིག་བུ་འདྲ་བའི་དངུལ་ལུགས་མ། 如馬蹄形之銀錠，錁子。

དངུལ་དུལ་མ། དངུལ་བཞུས་སྦྱངས་མ། 提炼过的熟銀。【增】书画用的銀粉顏料。〔达〕等于འཆོས་པའི་དངུལ། དངུལ་དྭངས་མ། 淨銀。〔法〕

དངུལ་དོང་། དངུལ་གྱི་དོང་ཙེ་སྟེ་དོང་ཙེ་རྒྱ''' ནག་སྐད་ནས་བྱུང་། 錢币，銀圆。

(同) དངུལ་ཏཾ།

དངུལ་གདུང་ཆེན་མོ། སྐུ་གདུང་དངུལ་གྱི་མཆོད་རྟེན་ལའང་། 1.大銀塔。2.銀制舍利塔。

དངུལ་མདོང་། ཇའི་གསོལ་མདོང་ལའང་། 1.銀筒。2.攪茶之筒子。

དངུལ་རྡོ། དངུལ་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་རྡོ། 銀砂，銀矿石。

དངུལ་ཊཾ། དངུལ་གྱི་ཏོང་ཙེ་སྟེ་ཏོང་ཙེ་རྒྱ་ནག་སྐད་ནས་བྱུང་། 銀币，銀圓。（同）དངུལ་ཏོང་།

དངུལ་སྣོད། དངུལ་གྱི་སྣོད་སྤྱད་ལྟ་བུ། 銀器。

དངུལ་ཕབ། རྩིས་དངུལ་ལ་ཕབ་པ་ལྟ་བུ། 合为現銀，如折合成現銀。

དངུལ་ཆྱིད། དངུལ་ཆུའམ་དག་པའི་ཁམས་ཀུང་། 水銀。

དངུལ་བྲེ། བྲེ་འདྲ་བའི་དངུལ་ལུགས་མ། 銀錁，如升形之銀錁。

དངུལ་འབུམ། མཆོད་རྟེན་ལ་འང་། 1.十万銀子。2.塔。

དངུལ་ཟིལ། དངུལ་ལྟར་དཀར་བའི་ཆུའི་ཟིལ་པ། 色白如銀的露水。

དངུལ་གཟོ་མཁན། དངུལ་གྱི་མགར་བ། 銀工，銀匠。

དངུལ་བཟོ་བ། （注同上）

དངུལ་སྲང་གང་། ཞོ་གང་བཅུ་ཐམ་པ། 一两銀，十錢銀。

དངོ། ཆུའི་དངོ་དང་གྲིའི་དངོ་（དང་）། 1.河岸。2.刀刃。【增】1.边綫，又等于 ཆུ་ཡི་ངོགས། 2.=གྲི་ཡི་སོ། 3.=གྲི་ཡུ། 刀柄。〔达〕刀刃，刀口，叶片。〔高〕

དངོ་བཟོ་བ། ཀོ་ལྷགས་མཁན་ནམ་ལྷམ་གཟོ་བ་ལ་སྣང་། 1.皮匠。2.鞋匠。

དངོམ་ཆེ་བ། ང་རྒྱལ་ཆེའམ་འཇིགས་རུང་ལ་འང་། 1.驕傲。2.威猛可怕。
【增】灿烂。〔达〕（达无 བ་ 字）

དངོས་ཀུན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་འང་། 1.一切事物。2.一切法。

དངོས་གྲུབ་རྣམ་གཉིས། ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་དང་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་རྣམ་གཉིས་ཏེ་མཐའ་ན་ཟག་བཅས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཐོབ་དགོས། 二种成就（佛），共同成就与殊胜成就，最下須得有漏神通。

དངོས་འགལ། ཕན་ཚུན་མི་མཐུན་པར་དངོས་སུ་འགལ་བ། 互相矛盾，正相違反。

དངོས་ངན། ཉམས་པ་ལ་འང་། 1.劣物，恶物。2.变坏，敗坏。【增】=རིད་པ། སྐྱིད་པ། 瘠瘦，憔悴。〔达〕

དངོས་ཆས། དངོས་པོ་ཡོ་བྱད་དང་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ལ་འང་། 物品（生活資料），财产，消费品。

དངོས་བསྟན། སྟོན་པའམ་སྟོན་པ་པོས་བསྟན་བྱ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ལྟ་བུ། 亲自宣說。

དངོས་སྤྱད། དངོས་པོ་ཡོ་བྱད་དམ་སྤྱད་སྤྱོད། 資具，用具。

དངོས་གནས། དོན་དམ་པར་གནས་པ་ལ་འང་། 1.实相（佛）。2.胜义有（佛）。

དངོས་པོ། ཤིང་ཁྱི་ལོ་དང་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་དང་རྒྱུ་དངོས་པོ་དང་ཡོད་པ་དང་ནོར་ལ་འང་། 有事(佛)。1.甲戌年。2.一切有为法。3.因法。4.有。5.財物。
【增】1.器具，物件。2.事件，事实。3.行动。〔达〕实质，物质，要素。〔高〕

དངོས་མེད། རྟག་པའམ་འདུས་མ་བྱས། 无事（佛），常住，无为法。
【增】=དངོས་པོ་མེད་པ། 无物，无体。〔达〕

དངོས་མྱོང་། དངོས་སུ་མྱོང་བ་པོས་མྱངས་པ་ལྟ་བུ། 現受，直接感受，亲尝，

དངོས་འཛིན། དངོས་པོར་འཛིན་པ་སྟེ་མ་རིག་པ། 执有实体，无明(佛)。【增】1.認为同一。2.执为已有。3.世間物品之据有。〔达〕

དངོས་ཞེན་པ། བདེན་པར་ཞེན་པ། 执有实体(佛)。

དངོས་གཞི། སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་སྣང་དཀྱིལ་ལ་ཟེར། 正行，为加行、正行、后行等三事之中間者（正宗）。
【增】事物的基本，事物的自体。〔达〕

དངོས་བཤམས། གཏོད་མ་སོགས་སུ་བཤམས་ཟིན་པ། 食品等已陈設者。

དངོས་སློབ། སློབ་མ་ཞལ་མཇལ་བ་ལ་འདང་། 1.徒弟。2.亲見师长之弟子（亲教弟子，直接的弟子）。

མངག གཡོག་པོའམ་ཁོལ་པོ། 奴仆。
【增】1.委托，嘱托，差遣，代表。2.使者，代表人。〔达〕（达作 མངག་པ་）（同）མངག་གཞུག

མངག་རྒྱུ། གཡོག་ཏུ་འཁོལ་རྒྱུའམ་འཁུར་རྒྱུ། 所役使，驅使。

མངག་གཞུག གཡོག་པོའམ་ཁོལ་པོ། 使役，奴仆。【增】1.大使。2.听差。3.使唤。〔四〕（同） མངག

མངགས་པ། བཀོལ་བའམ་གཡོག་ཏུ་མངགས་ཟིན་པ་དང་པོ་ཉར་མངགས་པ། 1.已役使。2.已差遣。【增】差使。〔四〕

མངགས་ཟིན་པ། （注同上）

མངན་བཀྲང་། ངན་པར་འཇུག་སྟེ་ཁ་བཏར་བའམ་ངན་པར་སྨྲོན་འཇུག་སྟེ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། 責数，数說过恶，列数其罪恶。

མངན་པ། （注同上）
【增】詛咒，咒罵。〔达〕

མངའ་བསྐུར་བ། དབང་ཐོབ་པར་ཁྲིད་དུ་བཅུག་པའམ། 傳授，授权。

མངའ་ཁྲལ། མི་སེར་འབངས་ལ་འདང་། 1.轄区，治下。2.黎民，百姓。（同） མངའ་འོག

མངའ་བརྙེས་པ། དབང་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ། 获得主权，权力。

མངའ་ཐང་། དབང་ཐང་བསོད་ནམས་ཅན། 权势。【增】权力，威力，权威，力量。〔高〕

མངའ་བདག སངས་རྒྱས་དང་མངའ་དབང་དུ་བསྡུས་པའི་བདག་པོ་ལ་འདང་། 1.佛。2.有权之主人。【增】1.主宰，主人。2.所有者。3.王，君，元首。〔达〕

མངའ་བ། ལྡན་པའམ་ཐུགས་ལ་མངའ་བ་ལྟ་བུ། 有，具有，如心中有（敬）。
【增】享有，所有，占有，执，持，得。〔高〕

མངའ་འབངས། མི་སེར། 属民，百姓，黎民。
【增】＝མངའ་ཞབས། 属下，佃戶。〔达〕
（同） མངའ་ཞབས།

མངའ་མཛད་པ། མངའ་བརྙེས་པ་ལྟ་བུ། 获得，如得自在，权力。【增】管理，統治。〔达〕

མངའ་ཞབས། མི་སེར། 属民，百姓。
【增】＝མངའ་འབངས། 庶民，属人，被統治者。〔高〕（同）མངའ་འབངས།

མངའ་འོག མི་སེར་འབངས་ལ་འདང་། 1.属下，治下。2.百姓，黎民。【增】臣人，属人，被統治者。〔高〕（同）མངའ་ཁྲལ།

མངའ་རིས། སྟོད་མངའ་རིས་ཟེར་ཏེ་མངའ་འབངས་ཀྱི་རིགས་སུ་ཚུད་པ། 1.后藏阿里（地名）。2.属民之类。【增】1.＝མངའ་ཞབས། 2.后藏地名。〔达〕 属下。〔四〕

མངའ་གསོལ། དབང་ཐང་བསྟོད་པའི་ཆ་ནས… དགོངས་པ་གནང་བ་ཞུ་བ་ལྟ་བུ། 劝进，如称贊权位,請其接受。【增】 1.授权。2.授職，使就位。3.称贊。〔达〕

མངར་ལྡན། སྦྲང་རྩིའི་མིང་ཡང་། 1.甜味。2.蜂蜜名。

མངར་བ། ཁ་ལ་ཞིམ་པོ། 甘美，口味香甜。【增】=མངར་མོ། 甜蜜，美味。〔达〕

མངར་མོ། （注同上）

མངལ་སྐྱེས། དེང་སང་གི་མི་ལྟ་བུ། 胎生，如現今之人类。

མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྔ། མངལ་དུ་མེར… མེར་པོ་ ༡ དང་ནུར་ནུར་པོ་ ༢ དང་ལྟར་ལྟར་པོ་ ༣ དང་འཁྲང་འགྱུར་བ་ ༤ དང་ཡན་ལག་འགྱུས་པ… སོགས། བདུན་ཕྲག་སུམ་ཅུ་སོ་བརྒྱད་གནས་སོ།། 胎中五位(佛)：羯罗藍、阿部多、閉尸、健南、略現肢节，共住三十八个星期。

མངལ་ཆགས་མ། སྦྲུམ་མ་སྟེ་མངལ་དུ་བུ་འཁོར་བའམ་ཆགས་པ། 孕妇。（同）མངལ་ལྡན་མ།

མངལ་དུ། བུ་སྣོད་མའི་མངལ་དུའམ་ལྟུམས་སུ། 胎中，母胎之中。

མངལ་དུ་ཞུགས་པ། མངལ་དུ་འཇུག་པའམ་གནས་པ། 入胎，入住胎中。

མངལ་ལྡན་མ། སྦྲུམ་མ་སྟེ་མངལ་དུ་བུ་འཁོར་བའམ་ཆགས་པ། 孕妇。（同）མངལ་ཆགས་མ།

མངལ་བསོལ། མངལ་ན་གནས་པ་བསོལ་ཟླ་བརྩིས་པ། 胎中閏月，計算住胎之閏月。

མངོན་སྐྱེས། ཚངས་པ་དང་འབྲུ་ཞིག་དང་བྲམ་ཟེ། 現生（藻）。1.梵王。2.一种谷。3.婆罗門。

མངོན་གྱུར་པ། ད་ལྟར་བ། 現見，現在。【增】菩薩十地中的現前地。〔达〕（达作 མངོན་དུ་གྱུར་པ）

མངོན་འགྲོ་མ། འདོད་ལྡན་མ། 現行女（藻）。有欲女。

མངོན་ཆུང་། དམའ་བའམ་ཉམ་ཆུང་བ། 1.謙抑，低下。2.弱。

མངོན་ཆེ་བ། ཁས་ལེན་པའི་དོན། 承認。

མངོན་བརྗོད། མིང་མངོན་པར་བརྗོད་པ་སྟེ་ལྷ་ལ་རྣམ་སད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་ཀུན་དུ་གཉིད་མེད་པའམ་སད་པས་སོ།། 詞藻之名，藻飾語，如天名“常醒”，以常不睡眠或常醒覚故。【增】1.术語的說明，解釋。2.声明（語言文法之学）中四部之一。

མངོན་རྟགས། མངོན་སུམ་དུ་རྟགས་ཡོད་པ། 明显，有証据。【增】1.証驗。2.凭証。3.眞理或事实的表象。〔达〕

མངོན་རྟོགས། དེ་ལྟ་བུ་ཞེས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡང་། 現观（佛）。【增】訓練。〔达〕

མངོན་མཐོ་བ། བདེ་འགྲོའམ་ལྷ་མི་ལྷ་མིན་ཡང་། 增上生(佛)，善趣(佛)，即天、人、阿修罗。

མངོན་དུ། ད་ལྟ་རྗེན་ཚར་མངོན་སུམ་དུ། 現前，現露，現在面前。（同）མངོན་སུམ་དུ།

མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ། གསལ་དུ་ཐོན་པ་ལྟ་བུ། 現前，如显出。【增】= ཁ་ལྟས་པ། 1.朝向，向前。2.向某方移动。〔达〕

མངོན་འདོད་ཅན། འདོད་ཆགས་ཅན། 躭著者，有貪欲者。（同）མངོན་ཞེན་པ།

མངོན་ལྡང་། གུས་པར་བྱ་བའི་དོན། 起立示敬。【增】=ཡངས་པ། 轉移，走开。〔达〕

མངོན་པ། ཆོས་མངོན་པའམ་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད།

对法，对法藏（佛）。
【增】1.显然，明白，分明，显著，清楚。2.阿毗达磨，对法，佛經中的玄学部分。〔达〕

མངོན་པ་གོང་འོག མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་དང་མཛོད་གཉིས། 上下对法（佛），即集論与俱舍論。

མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པ། གསལ་བར་གནས་པ་ལྟ་བུ། 現前开分，現前有节（佛），如明显的存在。【增】1.有暇或有机会敬神或自我牺牲的人。2.苦行者，在露天地作宗教苦修的人。〔达〕（同）མངོན་གསལ།

མངོན་པར་མཁྱེན། ཤེས་རབ་ལའང་། 1.現知（佛）。2.慧，般若（佛）。

མངོན་པར་འདུད་པ། མངོན་པར་གུག་པ། 屈身示敬。【增】鞠躬，謙下恭敬的样子。〔达〕（同）མངོན་པར་གཞོལ།

མངོན་པར་སྤྲོ་བ། མངོན་པར་འདོད་པའམ་སེམས་འཕྲོ་རུ་འཇུག་པ། 1.喜乐，乐欲。2.使心流蕩。【增】1.热情，热忱。2.勇鋭，勇悍。〔达〕（同）མངོན་སྤྲོད་པ།

མངོན་པར་མི་གསལ། ཡུལ་ངན་ལའང་། 1.不現。2.恶境。

མངོན་པར་གཞོལ། མངོན་པར་གུག་པ། 屈下，屈身示敬。（同）མངོན་པར་འདུད་པ།

མངོན་སྤྱོད། དྲག་པོའི་ལས་སམ་རྦབ་སྤྱོད། 現行（佛），降伏法，誅法（佛）。

མངོན་བྱང་། （原注缺） 証菩提（佛）。

མངོན་ཚུལ། སྔར་གྱི་སྲོལ་ལའང་། 1.明显的道理。2.往昔之規矩，先規，成規。

མངོན་མཚན་ཅན། སྔོག་ཏུ་མ་ཡིན་པར་མངོན་སུམ་དུ་གསེར་དངུལ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་པོ་སྟེ་རྣམ་འབྱེད་ལས་སོ། །戒疏中說：非不現物，現前有作用，如金銀等。

མངོན་ཞེན་པ། འདོད་ཆགས་ཅན། 耽著者，有貪欲者。【增】專心致意，一心。〔达〕（同）མངོན་འདོད་ཅན།

མངོན་རློམ་པ། ང་རྒྱལ་ཅན། 有傲慢心者。

མངོན་ཤེས་ཅན། སྐྱ་ཀ་ལའང་། 1.有神通。2.鵲，喜鵲。

མངོན་ཤེས་དྲུག ལྷའི་མིག་དང་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་གཉིས་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་དང་སྔོན་གནས་རྗེས་དྲན་པའི་དང་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་··· མངོན་ཤེས་དང་དྲུག་གོ། 六通（佛），即天眼、天耳、他心、宿命、神足、漏尽等。

མངོན་ཤེས་དྲུག་ལྡན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན། 成就六通（佛），佛的名号。

མངོན་སུམ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་མིག་ཤེས་ཚད་མ་ལྟ་བུ་དང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལའང་། 現，根現量，如眼識量，意現量（佛）。
【增】1.公开，显然。2.感官能認識的。〔达〕（同）མངོན་སུམ་ཚད་མ།

མངོན་སུམ་དུ། ད་ལྟ་རྗེན་ཆར་མངོན་སུམ་དུ། 現前，現在面前，現在現露。【增】1.显然的，明白的，公开的。2.实体的，有形質的，亲身的，現身的經历。〔达〕（同）མངོན་དུ།

མངོན་སུམ་ཚད་མ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་མིག་ཤེས་ཚད་མ་ལྟ་བུ་དང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལའང་། 現量（佛），根現量，如眼識量，意現量（佛）。（同）མངོན་སུམ།

མངོན་སྤྲོད་པ། མངོན་པར་འདོད་པའམ་སེམས་

འཕྲོ་དུ་འཇུག་པ། 1.貪爱，乐欲。2.使心流蕩。(同) མངོན་པར་སྤྲོ་བ།

མངོན་གསལ། གསལ་བར་གནས་པ་ལྟ་བུ། 現見，如明显的存在。【增】明显，清楚，使知道。〔达〕(同) མངོན་པར་སྣབས་ཡོད་པ།

རྔ་སྒྲ། རྔའི་སྒྲ། 鼓音，击鼓之声。

【增】鼓音如来（佛）。〔达〕

རྔ་ཏོག གཞུ་གུའི་རྔ་མ་དང་མགོ འི་ཟེ་ཏོག་གཉིས། 后部之尾与头部之鬃。

【增】རྔ་མ་དང་ཏོག' 的縮写。〔达〕

རྔ་ཆིངས། གྲངས་ཀས་བསྒྲིགས་ནས་རྔ་རྡུང་བཞིན་བྲོ་གར་ཁྲབ་པ་ལྟ་བུ། 鼓队，排队击鼓舞蹈。(同) རྔ་སྒོན།

རྔ་ཆེན། ཆུ་ཁྱི་ཕོ་དང་རྫ་རྔ་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.壬戌年。2.大鼓。

རྔ་དེག རྔ་རྡུང་བྱེད་དབྱུ་གུ། 鼓槌。(同)རྔ་དབྱུག

རྔ་བ་འདུག རྩྭ་རྔ་བཞིན་པ་འདུག 割，刈，正割草。

རྔ་ཕྲུག རྔེའུ་འམ་རྔ་མོ་ཕྲུ་གུ། 小駱駝，駱駝崽。

རྔ་བོ་ཆེ། རྔ་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.名誉。2.大鼓。

རྔ་བོང་། སྐེ་རིང་རྔ་མོང་། 长頸駱駝。

【增】在釋迦佛千年以前的印度智人。〔达〕

རྔ་བྱེད། རྩྭ་རྔ་བྱེད་ཟོར་ལའང་། 1.割者。2.割草之鐮刀。

རྔ་དབྱུག རྔ་རྡུང་བྱེད་དབྱུ་གུ། 鼓槌。

(同) རྔ་དེག

རྔ་བྲན། རྔ་མོང་ཆུང་ཆུང་། 小駱駝。

རྔ་མ། གཞུ་གུའི་རྔ་མ། 尾巴。

རྔ་མོ། འོ་མ་ཡིན་པར་སྒྲ་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཀྱང་གདགས་པ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་རྔ་མོ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན་ཞེས་པ་ནས་མཆུ་གཉིས་འཕྱངས་ལ་མགྲིན་པ་ཡང་གེ་གུ་ཅན་དུ་གྱུར་ནས་ཞེས་པས་རྔ་མོང་མིང་དུ་… གསུངས། 語严說是"乳"，但施設論說："何故名 རྔ་མོ། 唇撇，頸屈故"，即駱駝之名。

རྔ་མོང་། དུད་འགྲོ་སྐེ་རིང་། 駱駝。

【增】斜立背式骨。〔四〕

རྔ་རྩིད། རྔ་མའི་སྤུ་རྩུབ་པོ་རྐྱང་བ། 尾毛，粗尾毛。

རྔ་འཛིངས་པ། རྔ་མ་ཕྱིང་བར་འཕྱིངས་པ་ལྟ་བུ། 尾乱，尾毛乱如毡。

རྔ་ཞོལ། རྔ་མ་ཐུར་དུ་གཞོལ་བ། 尾向下垂。

རྔ་ཟླུམ་ཅན། ཁྱབ་འཇུག 圓尾者，圓鼓者（藻）。遍入（天神名）。

【增】1.花名。2.圓鼓。〔达〕

རྔ་གཟེབ། རྔ་མའི་དྲ་བ་ཅན། 用尾所作之网兜。

རྔ་ཡབ། རྔ་མའི་རླུང་ཡབ་དང་རྔ་རྡུང་བྱེད་དང་གླིང་ཕྲན་ལའང་། 1.尾制之拂子。2.鼓槌。3.小島名。【增】1.牦牛尾，用作扇或拂尘。2.神話中的洲名，据說在贍部洲之北。〔达〕尘尾。〔四〕

རྔ་ཡབ་ཅན་ཤིང་། དཔག་བསམ་ཤིང་དང་གསེར་ཤིང་ལའང་། 拂树(藻)。1.如意树。2.金树。

རྔ་ཡབ་མཇུག་ཅན། རྟ། 拂尾者(藻)。馬。

རྔ་ཡབ་གཞན། གླིང་ཕྲན་ཞིག 妙拂，小島名。

རྔ་སྒོན། གྲངས་ཀས་བསྒྲིགས་ནས་རྔ་རྡུང་བཞིན་བྲོ་གར་ཁྲབ་པ་ལྟ་བུ། 排队击鼓舞蹈。

(同)རྔ་ཆིངས།

རྔ་གཤང་། རྔ་དང་ཆ་ལང་གཉིས། 鼓及鈸鐃。

རྔ་གསང་། རྔའི་སྒྲ་ཆེན་པོ། 鼓之大声。

རྔ་གསེབ། རྔ་མོང་ཕྲུག་རིལ་ཅན། 公駱駝，駱駝有睾丸者。

རྔད་མོ། དམོད་པོ། 譏諷，咒駡。

རྔན་བགྲང་། མངན་བགྲང་། 数其罪恶，列举其过失。

རྔན་ཅན། I. ཁྲོས་ཚིག་གམ་འཕྱར་སྨོད་ལང་། 1.生气的話。2.譏訶，嘲笑。(同) རྔན་འཕྱར། II. བརྙས་པའམ་སྲིད་པ་ཅན་ནམ་སྐྱོན་བརྗོད་པའམ་ཐུབ་ཆོད་པའི་དོན། 1.輕侮。2.貪爱。3.揭发过失。4.欺負。(同) རྔན་ཆེན།

རྔན་ཅན་མི་མཛད། མངན་མི་བགྲང་ངམ་འཕྱར་སྨོད་མ་བྱེད། 不嘲笑，不責备其过失，不譏訶。

རྔན་ཆེན། བརྙས་པའམ་སྲིད་པ་ཅན་ནམ་སྐྱོན་བརྗོད་པའམ་ཐུབ་ཆོད་པའི་དོན། 1.輕侮。2.貪爱。3.举发过失。4.欺負。(同) རྔན་ཅན་ II.

རྔན་པ། གླ་རྔན་པའམ་གསོལ་རས། 1.薪俸，报酬，工資。2.償錢，賠償。【增】西藏中部的一种供品。〔达〕

རྔན་འཕྱར། ཁྲོས་ཚིག་གམ་འཕྱར་སྨོད་ལང་། 1.生气的話。2.譏訶，嘲笑。【增】1.侮辱。2.毁坏名誉。〔达〕(同) རྔན་ཅན།

རྔན་བྱས་པ། གླ་བྱས་པ། 給薪金，給工資。

རྔབ་རྔུབ་པ། ཟས་ལ་ཧམ་པ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 饕餮，貪吃。

རྔབ་པ། (注同上)【增】1.飢餓。2.= རྔམ་པ། 貪欲。3.藏西俗語用作 རྔ་བ།刈。〔达〕(同) རྔབ་རྔུབ་པ།

རྔབ་རྭ། འཇིབ་རྭ། 用以吸血之角。

རྔབ་རུ། (注同上)

རྔབས་པ། ཟས་ཀྱིས་བརྔབས་པའི་དོན། 飢餓。

རྔམ་སྔོད་པ། དབུགས་འཚངས་པ་སྟམ་འདེགས་པའམ་སྟམ་དབུགས་བརྩེགས་པ་ལྟ་བུ། 气壅塞，喘气。(同) རྔམ་འདེགས། རྔམ་སུ་སུ།

རྔམ་བརྗིད། འཇིགས་སུ་རུང་བའི་གཟི་བརྗིད་ཅན། 威严，有威可畏。【增】1.怒容，怒态。2.= རྔོམ་བརྗིད། 灿烂，壮丽。〔达〕(同) རྔམ་གཙིགས། རྔམ་སེམས་ཅན།

རྔམ་འདེགས། དབུགས་འཚངས་པ་སྟམ་འདེགས་པའམ་སྟམ་དབུགས་བརྩེགས་པ་ལྟ་བུ། 气壅塞，喘气。(同) རྔམ་སྔོད་པ། རྔམ་སུ་སུ།

རྔམ་པའི་ང་རོ། དྲག་པོའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། 喘声，如猛烈声。【增】恐怖声。〔达〕

རྔམ་གཙིགས། འཇིགས་སུ་རུང་བའི་གཟི་བརྗིད་ཅན། 威猛，有威可畏。(同) རྔམ་བརྗིད། རྔམ་སེམས་ཅན།

རྔམ་སུ་སུ། དབུགས་འཚངས་པ་སྟམ་འདེགས་པའམ་སྟམ་དབུགས་བརྩེགས་པ་ལྟ་བུ། 气壅塞，喘气。(同) རྔམ་སྔོད་པ། རྔམ་འདེགས་པ།

རྔམ་སེམས་ཅན། འཇིགས་སུ་རུང་བའི་གཟི་བརྗིད་ཅན། 威严，有威可畏。(同) རྔམ་བརྗིད། རྔམ་གཙིགས།

རྔམས་ཆེ་བ། འཇིགས་རུང་དང་གཟོས་ཆེ་བ་ལའང་། 1.可畏，威猛。2.体量大。【增】= དཀའ་ལས་ཆེ་བ། 极难，招致很多困难。〔达〕

རྔམས་མཐོ་བ། （注同上）

རྔམས་པ། དཔང་མཐོའམ་མཐུག་འཕང་། 1.高度。2.厚度。【增】1.惊愕，惊骇。2.音乐中的悲调。〔达〕

རྔམས་པའི་ཆ་བྱད། འཇིགས་རུང་གཟུགས་ཅན། 形相可畏。

རྔམས་སྤུ། འཕང་དུ། 高度。
【增】深度。〔达〕

རྔུ་མ། མིག་གི་དྲི་མ། 眼眵，眼屎。
【增】= མིག་སྐྱག 〔达〕

རྔུབ་གཅིག ཧུབ་གཅིག 一吸，一口食。
(同) རྔུབ་རེ།

རྔུབ་པ། དབུགས་ནང་དུ་རྔུབ་པ་ལྟ་བུ། 吸，如向内吸气。【增】= ནང་དུ་འདུས་པ། 〔达〕

རྔུབ་རེ། ཧུབ་གཅིག 一吸，一口食。
(同) རྔུབ་གཅིག

རྔུབས། ཁས་རྔུབས་ཤིག 吸吧！用口吸吧！

རྔུལ། ལུས་ཀྱི་ཆུའམ་རྔུལ་ཆུ། 汗。
(同) རྔུལ་ནག

རྔུལ་ཐོན་པ། ལུས་ཆུ་སེར་ཐོན་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 出汗，发汗。
【增】汗湿透。〔四〕（四无 པ་ 字）

རྔུལ་ནག ལུས་ཀྱི་ཆུའམ་རྔུལ་ཆུ། 汗。
【增】大汗。〔四〕(同) རྔུལ།

རྔུལ་འབྱམས་པ། རྔུལ་ནག་འཛགས་པ། 流汗。

རྔུལ་ཞུམ་མེ་བ། རྔུལ་ནག་འཛགས་པ། 汗浸，流汗。(同) རྔུལ་འབྱམས་པ།

རྔུལ་གཟན། ནང་གོས་ཤིག 汗衫。

རྔུལ་གཟན་ཐེབས། རྔུལ་གཟན་གྱི་ཚབ་ཏུ་རུང་བའི་གོས། 可代替汗衫之衣。

རྔེ་ཅན། བཀྲེས་ཆགས་ཅན་ཟེར། 貪嗜者。

རྔེ་ཆེན། （注同上）

རྔེའུ། རྔ་མོང་གི་སྦྲ་ཀྭ་དང་རྔ་ཆུང་ཆུང་ལའང་། 1.駱駝崽。2.小鼓。
【增】或作 རྔ་ཆུང་།〔达〕

རྔེའུ་ཆུང་། རྔ་མོང་གི་སྦྲ་ཀྭ་དང་རྔ་ཆུང་ཆུང་ལའང་། 1.駱駝崽。2.小鼓。(同) རྔེའུ།

རྔོ། ཟ་ཁྲིང་བའི་ནད་དེ་ཁྱི་རྔོ་ལྟ་བུ། 癬，发痒之症，如狗癬。
【增】癩。〔四〕(同) རྔོ་ནད།

རྔོ་ཐོགས། ཐུབ་པའི་དོན། 能，能够。

རྔོ་ནད། ཟ་ཁྲིང་བའི་ནད་དེ་ཁྱི་རྔོ་ལྟ་བུ། 癬，发养之症，如狗癬。(同) རྔོ།

རྔོ་བ། རྔོད་མཁན་གྱིས་རྔོ་བཞིན་པ། 炒。
【增】1.藏西用作 སྲེག 字，熏，炙，燒，烘。2.= ནུས་པ། 能。〔法〕

རྔོ་བག ནུས་པ་གཟི་བརྗིད་ལྟ་བུ། 显赫的能力。
【增】1.= རྔོམ་བག 或 རྔོམ་བརྗིད། གཟི་བརྗིད། 威光。2.壯丽。3.可敬。〔法〕

རྔོ་མ་ཐོགས་པ། མ་ཐུབ་པ། 不能，不能够。

རྔོ་མི་ཐོགས། མི་ཐུབ། 不能，不能够。

རྔོ་ལས། གྲངས་ཤིག་ཟེར། 大数之一。

རྔོག་མ། ཟེའམ་རྟའི་ཟེ་ལྟ་བུ། 1.冠。2.馬鬃。

【增】= ཟེ་རྔོག 〔达〕 脖鬃。〔四〕

རྔོག་མ་ཅན། རྟ། 有鬃（藻）。馬。

རྔོག་ལོ། རྔོག་ཅེས་པའི་ཡུལ་ལས་བྱུང་བའི་ལོ་ཙཱ་བ་ཡང་། 俄地方之譯师。

རྔོད་མཁན། ནས་སོགས་རྔོད་མཁན། 炒者，如炒青稞者。

རྔོད་ཟོ། རྔོད་སྣོད་སྣ་ངའམ་ལྕགས་སྣོད་ལྟ་བུ། 炒东西的鍋，鉄器。

(同) རྔོད་པའི་གཞི། རྔོད་སྣང་།

རྔོད་པ། ནས་སོགས་རྔོད་བཞིན་པ་རྔོ་བའང་། 炒,正炒青稞等，亦作 རྔོ་བ།

【增】 1.炸，烘，烤。2.欺騙。〔达〕 以油煎，炒，熬煎。〔高〕

རྔོད་པའི་གཞི། རྔོད་སྣོད་སྣ་ངའམ་ལྕགས་སྣོད་ལྟ་བུ། 炒东西的鍋，鉄器。

(同) རྔོད་ཟོ།

རྔོད་སྣང་། （注同上）

རྔོན་པ། རི་དྭགས་རྔོན་པའམ་ཁྱི་ར་བ། 猎戶，猎人。

རྔོན་པའི་གནས། （原注缺）猎处，猎人居处。

རྔོམ་བརྗིད། གཟི་བརྗིད་ཅན། 威严，有威德者。【增】= ངམ་བརྗིད། 1.灿烂。2.堂堂皇皇。3.尊严。〔达〕

རྔོམ་བག （注同上）

རྔོས། བཅས་མ་དང་ནས་སོགས་རྔོས་ཤིག 1.割草麦等。2.炒，如炒麦为麦花。

【增】干炒着。〔四〕

རྔོས་ཁྱེར་བ། རྔོ་ནད་ཀྱིས་ཁྱེར་བ། 长癣。

【增】长癞子。〔达〕

རྔོས་ཤིག བཅས་མ་དང་ནས་སོགས་རྔོས་ཤིག 割（命令詞），如割草麦等。

ལྔ། གྲངས་ཀྱི་ ༥ 五。

ལྔ་སྐྱེས། མི་ཕོའམ་སྐྱེས་པ། 五生(藻)。男人，男子。

ལྔ་སྐྱེས་འཛིན། ཁྱབ་འཇུག 持五生（藻）。遍入(天神名)。

ལྔ་སྐྱེས་ལས་བྱུང་བ། ཁྱབ་འཇུག་གི་ཕྱག་མཚན་དུ། 五生所出（藻）。遍入天之器械。

ལྔ་བརྒྱ་ཐམ གྲངས་ཀྱི་ ༥༠༠ 五百整。

ལྔ་བཅུ། གྲངས་ཀྱི་ ༥༠ 五十。

ལྔ་ཆ་གཅིག ལྔར་བགོས་པའི་ལ་གཅིག 五分之一。

ལྔ་མཆོད། བཙོང་ཁ་པའི་འདས་མཆོད། 五供（佛）,宗喀巴忌辰之供（十月二十五日，略称为五）。

ལྔ་བདོ། འཆི་ཁར་བདོ་བའམ་འདྲེད་པ། 到五（藻）。1.临死。2.滑过。

ལྔ་པ། ཤི་བའི་མིང་སྟེ་ལྔ་པའི་དུས་ནི་འཆི་བའི་དུས། 第五（藻）。死(第五时为死时)。

(同) ལྔ་པར་གྱུར་པ། ལྔ་པར་ཕྱིན་པ།

(又) ཡང་གི་ལྔ་པ་ཟེར་བ་དང་། ཤི་བའི་མིང་དང་། ཡང་ན་ཚངས་སྤྱོད་པ་དང་པོ་ཁྱིམ་ན་གནས་པ་གཉིས་པ་ནགས་སུ་གནས་པ་གསུམ་པ་ཀུན་དུ་རྒྱུ་བ་བཞི་པ་འཆི་བ་ནི་ལྔ་པའོ། །འདི་དག་ནི་བྲམ་ཟེའི་སྲོལ་ལོ། ། 1.序目第五。2.死

亡，婆罗門书說：梵行第一、居家第二、住林第三、游行第四、死为第五。

【增】1.第五，朔望后的第五日。2.藏中一部落。3.僧的下衣。4.第五路。〔达〕

ལྔ་པའི་བདག་པོ། གཤིན་རྗེའི་མིང་། 第五主(藻)。閻罗王。

ལྔ་པའི་དབྱངས། ཁུ་བྱུག་གི་སྒྲ་སྐད། 第五音(藻)。杜鵑声。

ལྔ་པའི་དབྱངས་ལྡན། འཇོལ་མོ་ལའང་། 具有第五种音(藻)。画眉鳥。

ལྔ་པར་གྱུར་པ། ཤི་བའི་མིང་སྟེ་ལྔ་པའི་དུས་ནི་འཆི་བའི་དུས། 成为第五（藻）。死亡，第五时为死时。（同） ལྔ་པ།

ལྔ་པར་ཕྱིན་པ། （注同上）到第五（藻）。（同） ལྔ་པ།

ལྔ་སྤྲུགས། ཡན་ལག་ལྔ་རེ་ལྔ་རེ་ཡོད་པ་ལ་ལྔ་ཚན་དང་དགུ་རེ་ཡོད་པ་ལ་དགུ་སྤྲུགས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 五类，凡每五个部分在一起的名为五类；凡每九个部分在一起的名为九类。
（同） ལྔ་ཚན།

ལྔ་འཕོད། （未詳）

ལྔ་རྩེན། གནོད་སྦྱིན་རིགས། 五戏（藻）。夜义种类。【增】或作 རྩེན། 五个骰子的游戏名，毗沙門天王的八大将中的半支迦夜叉。〔达〕

ལྔ་ཚན། ཡན་ལག་ལྔ་རེ་ལྔ་རེ་ཡོད་པ་ལ་ལྔ་ཚན་དང་དགུ་རེ་ཡོད་པ་ལ་དགུ་སྤྲུགས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 五类，凡每五个部分在一起的名为五类；凡每九个部分在一起的名为九类。
（同） ལྔ་སྤྲུགས།

ལྔ་རིག རིག་པའི་གནས་ལྔ། 五明，五明处(佛)。
【增】学者。〔达〕

ལྔ་ལེན། རྒྱ་གར་ཡུལ་ཞིག ཡུལ་འདི་ལས་བྱུང་བའི་རས་ལ་པཉྩ་ལི་ཀ་ཟེར། 五取，印度一地名及此地所产之布名，梵語“般遮利迦”。
【增】1.在印度西北部的般遮罗省，系佛教三十六圣地之一（古譯五执或执五）。2.五倍。3. ཕུང་པོ་ལྔ་ལེན་པ། 五取蘊（佛），集合体，身体。〔达〕

ལྔ་ལམ། འཆི་བའི་ལམ། 第五道(藻)。死路。

ལྔ་ལམ་དུ་གྱུར་པ། ཤི་བའམ་གཤེགས་པ། 成第五道(藻)。死，逝。

སྔ་མཁོ། སྔར་བཞིན་དང་སྔོན་ལ་དགོས་པ། 1.如昔，昔时。2.首先需要。

སྔ་དགོངས། སྔ་དྲོ་དང་ཕྱི་དྲོ་གཉིས་ལ། 早晚，上午与下午。

སྔ་རྒོལ། ཕྱོགས་སྔ་མའམ་ནང་ནས་ཕྱིར་རྒོལ་བ་པོ་དང་ཕྱི་ནས་ནང་དུ་རྒོལ་བ་པོ་ལ་ཕྱིར་རྒོལ་ཟེར། 先攻者，前宗，或由內向外攻者，其由外向內攻者，名敌者。【增】1.宗教辯論中首先立論的人。2.訴訟的原告。〔达〕

སྔ་ཆར། སྔ་མའི་ཆ་ལ། 前段，前部分。

སྔ་ཉིན། ཁ་ཉིན། 昨天。

སྔ་ལྟས། འཆི་བའི་སྔ་ལྟས་ལ་རང་བཞིན་འགྱུར······ཡོང་། 預兆，征兆，如将死之預兆，本性轉变。

སྔ་དུས། སྔོན་གྱི་དུས། 昔时，往昔。

སྔ་དྲོ་འདུལ། ཉི་མའི་མིང་ལའང་། 1.上午調伏。2.太阳。
【增】晨起調心，迟恐恶魔侵入。〔达〕

སྔ་དྲོ་འབར། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལ་འདང་། 上午燃燒(藻)。1.火。2.火神。

སྔ་དྲོ་སད། (注同上) 上午醒(藻)。

སྔ་ན། སྔོན་དུ། 在前，以前，預先。

སྔ་ན་མེད་པ། སྔོན་དུ་མ་བྱུང་བ། 空前，以前不曾有。

སྔ་བསྒྱུར་བ། སྔར་འཐེན་པ་ལྟ་བུ། 先退，如先撤退。

སྔ་པོ། ཞོགས་པ་སྔ་པོ། 早，清早。

སྔ་ཕྱི། ཚེ་སྔ་ཕྱི་ལྟ་བུ། 前后，如前世后世。

【增】＝དུས་ཚོད་སྔ་བ་དང་ཕྱི་མ་ 的縮写，早与迟。〔达〕

སྔ་འཕྲོ། སྔ་མའི་འཕྲོ་ལྷག་མ། 先前所余剩。

སྔ་བར་སྐྲ་སྒྲོག ཁྱིམ་བྱའམ་བྱ་དེ། 晨鳴(藻)。鸡。

སྔ་མ། སྔོན། 前，先。(同) སྔ་མོ།

སྔ་མ་སོར། སྔ་བར། 以前，先前。(同) སྔ་སོར།

སྔ་མོ། སྔོན། 往昔，以先。(同) སྔ་མ།

སྔ་ཚོམས་སུ། (原注缺) 前一群，前班。

སྔ་ཟ་ཟ་ནས། སྔ་པོ་སྔ་པོ་ནས། 从很早以前。

སྔ་རོལ་དུ། ནང་རོལ་དུ། 前面，内中。

【增】以前，先时。〔达〕

སྔ་ལོགས་སུ། (注同上)

སྔ་སོར། སྔ་བར། 前者，以前。(同)སྔ་མ་སོར།

སྔ་སོར་བཞག སྔར་གྱི་གསོར་བཞག་པ། 如前，依旧不变。

སྔགས། གསང་སྔགས་དང་གཟུངས། 咒(佛)，密咒，总持咒。【增】贊美，贊揚。

སྔགས་རྒྱ། སྔགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ། 咒印(佛)，密咒中之手印。

སྔགས་རྒྱུད། (原注缺) 咒續(佛)。

སྔགས་འཆང་བ། གསང་སྔགས་འཛིན་པ། 誦持密咒者。(同) སྔགས་པ།

སྔགས་བསྙེན་པ། སྔགས་ཀྱི་བསྙེན་པ། 近咒(佛)，密咒之亲近法。

སྔགས་བཏབ་པ། སྔགས་བཟླས་ཏེ་ཕུ་འདེབས་པར་བྱེད་དམ་བཏབ་པ། 誦咒而吹气。

(同) སྔགས་འདེབས།

སྔགས་བཏུས་པ། སྔགས་མང་དུ་བསགས་པ། 集咒(佛)，集多种咒。

སྔགས་བདུན། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལ་འདང་། 七咒(藻)。1.火。2.火神。

སྔགས་འདེབས། སྔགས་བཟླས་ཏེ་ཕུ་འདེབས་པར་བྱེད་དམ་བཏབ་པ། 誦咒而吹气。

【增】念咒。〔四〕 (同) སྔགས་བཏབ་པ།

སྔགས་རྣམ་པར་བཞག་པ། ཆེད་མངགས་འཕྲིན་བཞག་པ་ལྟ་བུ། 派遣，如特派去作事。

སྔགས་པ། གསང་སྔགས་འཛིན་པ། 誦持密咒者。(同) སྔགས་འཆང་པ།

སྔགས་བཟླ། མང་དུ་བཟླ་བར་བྱ་ལྟ་བུ། 誦咒(佛)。

སྔགས་བཟླས། སྔགས་མང་དུ་བསྐྱུར་བའམ་བཟླས་པ། 已誦咒。

སྔགས་ཟློས། སྔགས་མང་དུ་ཟློས་ཤིག 誦咒(命令詞)。

སྔགས་ལན་གསུམ། ལན་གསུམ་ཞུ་བ་བཟླའང་། 三咒（佛），誦三遍。

སྔགས་བསུ་བ། ཆེད་དུ་མངགས་ཏེ་བསུ་བའི་མིང་། 特派人迎接。

སྔངས་པ། དངངས་སྐྲག་བྱེད་པ། 令人恐惧。

སྔངས་བྱེད། （注同上）

སྔམ་ཀོད་པ། དབུགས་འཚངས་པའམ་ཀོད་པ་ཇམ་འདིགས་ཞེས་སྣང་། 1.气壅塞。2.喘气。（同） སྔམ་པ།

སྔམ་འདིགས། （注同上）

སྔམ་པ། དབུགས་འཚངས་པའམ་ཀོད་པ་ཇམ་འདིགས་ཞེས་སྣང་། 1.气壅塞。2.喘气。（同） སྔམ་ཀོད་པ།

སྔར། སྔ་མར། 先前。

སྔར་མཁོ་བཞིན། སྔ་མའི་སྲོལ་བཞིན། 如前，如前規。

སྔར་འཁྲུད་བཞིན། （注同上）

སྔར་ཀོལ། ལན་ལྡོན་པ་པོ། 反攻，答辯者。

སྔར་རྒྱུན། སྔ་མའི་སྲོལ་བཞིན། 如前，如前規。（同） སྔར་ལུས་བཞིན།

སྔར་རྗེས་བཅད་པ། སྔར་གྱི་རྗེས་འགྲོ་མཐའ་བཅད་པ། 决断前事。

སྔར་ཐམས་པ། སྔར་བཤད་བྱས་པ་དོན་ཡའང་། 1.据前。2.前已解說。

སྔར་ཕན་ཆད། སྔ་མ་ནས་ད་ཕན་ཆད། 从古至今。

སྔར་བྱུང་། སྔར་བྱས་པའམ་བྱུང་བ། 以前所作，所发生。

སྔར་མ། （原注缺） 先前。

【增】聰明，敏悟。〔达〕

སྔར་ལུས་བཞིན། སྔ་མའི་སྲོལ་བཞིན། 如前，如前規。（同） སྔར་རྒྱུན།

སྔས། I.སྔོན་ལ། 从前，以前。【增】首先。〔四〕 II. ཉལ་རིལ་ལམ་སྙེས་རིལ། 枕头，臥枕，靠枕。【增】敬詞为 དབུ་སྔས། 〔达〕（同） སྔས་འབོལ།

སྔས་སྙེས། རྒྱབ་སྔས་ལ་སྙེས་ཤིག 以背靠枕（命令詞）。

སྔས་སྟན། སྙེས་འབོལ་དང་འབོལ་སྟན་གཉིས། 枕褥，靠垫，坐垫。

སྔས་ནང་ཚངས་ཅན། ནང་དུ་སྲིན་བལ་བཙངས་པའི་སྔས་ཀྲ་བུ། 綿枕，如內装綵綿之枕。

སྔས་པ། སྔས་དྲགས་པ། 太早。

【增】参看 སྔ་པ། 〔达〕（同） སྔས་སོང་བ།

སྔས་འབོལ། ཉལ་རིལ་ལམ་སྙེས་རིལ། 枕头，臥枕，靠枕。（同） སྔས།

སྔས་སོང་བ། སྔས་དྲགས་པ། 太早。（同） སྔས་པ།

སྔུན། སྔོན། 先前。

སྔུན་བསུ། སྔོན་ནས་བསུ། 迎接，先迎。

སྔུན་བསུས་པ། མདུན་ནས་བསུས་ཟིན་པ། 已先迎接。

སྔུར་བ། གཉིད་ཁུག་པའི་ཚེ་སྔུར་སྒྲ་སྒྲོག་པ། 睡熟时打鼾。

སྔོ། སྔོ་ཀུའམ་སྔོན་པོ་སོགས། 1.苗。2.青色等。【增】青草，青菜。〔达〕

སྔོ་སྐྱ། ཁ་དོག་སྔོ་དཀར་ལྟ་བུ། 淺藍，淡藍色。【增】月白色。〔四〕

སྔོ་གའི་ཚ་བ། ཐུག་པ་ཞིག 一种粥。

སྔོ་བགྲང་། ངོ་བགྲང་བའི་དོན་དུ་སྣང་། 計数，計算人数之义。

སྔོ་ངད་པ། སྔོ་གསར་པའི་དྲི་ལའང་། 1.草味，草气。2.青苗之气味。

སྔོ་ལྗང་། ཁ་དོག་སྔོ་ལྗང་སྔོ་ནག་སོགས། 青綠。【增】淺藍綠色。〔达〕

སྔོ་ལྗིབ། ལྗན་ལྗིན་ལྟ་བུ། 污泥，垢秽。

སྔོ་ཐུལ་བ། དུ་བ་སྔོན་པོ་ཐུལ་བ། 冒青烟。

སྔོ་ནག ཁ་དོག་སྔོ་ལྗང་སྔོ་ནག་སོགས། 青黑。【增】深藍。〔达〕 淡黑，鉄青。〔四〕

སྔོ་བར་བྱེད། བསྔོ་བ་སྨོན་ལམ་སྔོ་བར་བྱེད་པོ། 迴向（佛），发愿迴向。

སྔོ་དུན། སྨུག་པ་ལྟ་བུ། 藍烟，如雾。

སྔོ་སྨན། རྩྭ་སྔོན་པོ་འི་སྨན། 草药。

སྔོ་རྩྭ། （注同上）

སྔོ་ཚན། ངོ་ཚན་དེ་ངོ་བོ་སྣ་ཚན་གཅིག་ལྟ་བུ། 即 ངོ་ཚན། 同体性者聚为一类。

སྔོ་བཟོ་བ། ཀོ་སྐགས་མཁན་དེ་དངོ་བཟོ་བའང་སྣང་། 皮匠，亦作 དངོ་བཟོ་བ།

སྔོ་རིབ་པ། མུན་པར་ས་རུབ་པ་ལྟ་བུ། 昏暗，如天色蒙朧，黄昏。

སྔོ་རེངས་དུས། སྐྱ་རེངས་དུས། 天发藍时，黎明时。

སྔོ་ལ་དུལ་བ། སྔོན་པོར་དུ་བ་འཐུལ་བ་ལྟ་བུ། 青烟，青色如冒烟。（同） སྔོ་སེར་རེ།

སྔོ་སངས་ཅན། （原注缺）有紺色，青綠色者。

སྔོ་སེར་རེ། སྔོན་པོར་དུ་བ་འཐུལ་བ་ལྟ་བུ། 青烟，青色如冒烟。（同） སྔོ་ལ་དུལ་བ།

སྔོ་བསངས། སྔོན་པོ་ལའང་། 1.紺色，青綠色。2.藍色。【增】天青，米色。〔四〕

སྔོ་བསངས་མ། ནམ་མཁའ་དང་མཚན་མོ་ལའང་། 紺色女（藻）。1.天空。2.夜間。【增】吉祥天母。〔达〕

སྔོ་བསངས་ལུས། གཟའ་ལྷག་པ། 紺色身（藻）。水曜，水星。

སྔོག་པ་པོ། གཞན་གྱི་ཉེས་སྐྱོན་སྔོག་པ་པོའམ་ ཀོ་བ་པོ། 1.揭发者，如揭发他人过失者。2.掘者。

སྔོག་བྱེད། （注同上）

སྔོགས། རང་གི་ཉེས་སྐྱོན་སྔོགས་ཤིག 揭露（命令詞）。【增】1.滋扰。2.妨害休息。〔达〕

སྔོན། ཁ་དོག་སྔོན་པོ། 青色，藍色。【增】先前，以前，預先。〔达〕（同） སྔོན་པོ།

སྔོན་སྐྱེས། ཚངས་པ་དང་བྲམ་ཟེ་དང་ཇོ་ཇོ། 先生（藻）。1.梵王。2.婆罗門。3.哥哥。

སྔོན་གྱི་སྐྱེས་བུ། ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 1.以前的人。2.遍入（天神名）。

སྔོན་གྱི་གངྒཱ། ཆུ་བོ་སིནྡྷུ། 昔时恒河（藻）。信都河（印度河流之一）。

སྔོན་གྱི་རྒྱལ་བ། འཇམ་པའི་དབྱངས། 昔佛（佛）。文殊菩薩。

སྔོན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལྔ། རྒྱ་གར་ན་ཐོག་མར་མང་བཀུར་འོད་མཛེས་དགེ་བ་དགེ་མཆོག་གསོ་སྦྱོང་འཕགས་

དེ་ལྔའོ། །བོད་ལ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ། 古昔五王，印度最初五王，謂众敬、光严、善、胜善、长浄王。西藏之“尼墀臻波”。

སྔོན་གྱི་མཐའ་མེད། ཐོག་མའི་མཐའ་མེད། 无前际（佛），无开端。

སྔོན་གྱི་གནོད་སྦྱིན། ཛམ་བྷ་ལ། 昔时夜叉（藻）。藏跋拉（天神名）。

སྔོན་གྱི་ལྷ། ལྷ་མ་ཡིན། 昔天（藻）。非天，阿修罗（佛）。

སྔོན་འགྲོ། སྔ་གོན་ལའང་། 1.前行，先驅，先导。2.預备。

སྔོན་ཆད་དུ། སྔར། 以往，昔时，从前。

སྔོན་འཇུག་ལྔ། ཡི་གེ་སྔོན་དུ་འཇུག་ལྔ་ནི་ག་ད་བ་མ་འ། 藏文五前音字母 ག་ད་བ་མ་འ།

སྔོན་དུ། སྔར། 以前，先前，在前面。

སྔོན་དུ་གནས། ཚངས་པ་ལའང་། 1.位于前面，自昔存在。 2.梵王（天神名）。

སྔོན་དུས། སྔ་མའི་དུས་སམ་གནའ་དུས། 昔时，从前。

སྔོན་པོ། ཁ་དོག་སྔོན་པོ། 青色，藍色。

【增】或作 སྔོན་མོ། 1.青藍色。 2.陈旧。〔达〕 藍。〔四〕（同）སྔོན།

སྔོན་པོའི་ཕུང་པོ། མུན་པ། 青蘊(藻)。黑暗。

སྔོན་བུ། སྦྲུལ་ལའང་། 1.蔬菜。2.蛇。

【增】一种药草名。〔达〕

སྔོན་དམར་ཅན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 藍赤者。大自在（天神名）。【增】紫色。〔达〕

སྔོན་རྫས། སྔ་མོ་བའམ་སྔ་འཁྱུད། 古物，以前所用、前规。

སྔོན་རབས། སྔ་མའི་རྒྱལ་རབས་ལྟ་བུ། 古史，如往昔帝王本紀。【增】前代，古代。〔达〕

སྔོན་རོལ་ན། སྔ་རོལ་ན། 以前，先前。

སྔོན་ལས། ཚེ་སྔ་མའི་བསགས་པའི་ལས། 昔业，宿业（佛），前世所造之业。

སྔོན་ལས་སྐྱེས། སྟོབས་བཟང་ལའང་། 1.由宿业生。2.妙力（神名）。

སྔོན་ལས་བདས། སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་བདས་པ། 宿业所迫，由宿业所感。

སྔོས། གང་དགེ་བ་བསགས་པ་རྫོགས་བྱང་དུ་སྔོས་ཤིག 迴向(佛)，将所修善根皆迴向于大菩提（佛）。

སྔོས་ཤིག （注同上）

བརྔ་རྒྱུ། བཙས་མ་བརྔ་རྒྱུ་ཡིན། 当割，所割，当收割粮食，割草。

བརྔ་བྱ། སྔོན་ཐོག་བརྔ་བར་བྱ། 所割，所割的庄稼。（又）རྩྭ་སྔོན་པོ་བརྔ་བར་བྱ། 所割青草。

བརྔད། （原注缺）1.狡猾。2.拔出。

【增】1.=ཟང་། 2. ནས་བརྔོད་པ། 收割青稞。3.= འདྲིད་པ། 誘惑。〔达〕

བརྔན་པ། མཆོད་པའམ་རྔན་པས་བརྔན་ཟིན་པའམ་ཕུལ་བ། 供养，已献，已奉。

བརྔན་བྱ། མཆོད་པའམ་རྔན་པས་བརྔན་པར་བྱ། 供养，当以物貢献。

བརྔབ་པ། ཟས་ལ་བརྔབ་པར་བྱ། 飢餓，欲得飲食。【增】1.= བརྔད་པ། 2.=རྔབ་པ། 〔达〕

བརྔབས་པ། ཟས་ལ་བརྔབས་ཟིན་པ། 貪吃食物。

བརྔམ། ངམ་བྱེད་པའམ་འཇིགས་རུང་བགྱི་བར་བྱ། 1.威吓。2.可畏。

བརྔམ་བྱ། （注同上）

བརྔམས་པ། འཇིགས་སུ་རུང་བའི་ངམ་བྱས་པ། 威吓。【增】易怒的，富于感情的。〔达〕（达无 པ་ 字）

བརྔས་པ། བཙས་མའམ་སྔོན་ཐོག་བརྔས་ཟིན་པ། 已收割庄稼，已割草。〔达〕（此义达无 པ་ 字，达之 བརྔས་པ་ 作“誘惑，使入陷井”解。）

བརྔུབ། དབུགས་ནང་དུ་རྔུབ་པར་བྱའམ་ནང་དུ་སྣང་བར་བྱ། 吸，向內吸气，向內抽气。

བརྔུབ་བྱ། （原注同上）所吸，向內吸气，向內抽气。

བརྔུབས་པ། ནང་དུ་དབུགས་བརྔུབས་ཟིན་པ། 已吸，已向內吸气。

བརྔོད། བསླུས་པ་ཟིན་པ། 已欺騙。
【增】待收割的大麦。〔达〕

བརྔོད་བྱ། བསླུ་བར་བྱའམ་མགོ་འཁོར་བཏང་བར་བྱ། 所欺騙。

བརྔོན་པ། རྔོན་པས་བརྔོན་པའམ་ལིངས་པ། 1.打猎。2.猎人。

བརྔོས་པ། ནས་སོགས་བརྔོས་པ་ལྟ་བུ། 炒，如炒青稞等。【增】干炒着。〔四〕

བསྔག་དགོས། བསྔོད་པར་བྱའམ་བསྔོད་དགོས། 所称贊，須称贊。

བསྔག་བྱ། （注同上）

བསྔགས་བདགས། དགའ་བའི་མཛལ་དར་ཞིག 庆賀用的一种礼帛。

བསྔགས་ལྡན། 具贊，釋迦牟尼离家时所乘的馬名。

བསྔགས་པ། བསྔོད་པར་བྱས་པ། 已称贊，已贊揚。【增】描写，叙述。〔达〕

བསྔགས་འོས། མཆོད་བྱའི་གནས་སམ་ཡོན་གནས། 应贊頌。1.所供处。2.福田(佛)。

བསྔོ་བྱ། དགེ་བ་བསྔོ་བར་བྱ། 应迴向(佛)，应迴向善根(佛)。

བསྔོ་སྨོན། བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བའམ་སྨོན་ལམ། 迴向菩提，发愿(佛)。

བསྔོག་བྱ། རང་གི་སྐྱོན་བསྔོག་པར་བྱ་དང་གཞན་གྱི་མཆང་བསྔོག་མི་དགོས་ལྟ་བུ། 所举发，如說：“应举发自己过失，无須举发他人过失”。

བསྔོག་མི་དགོས། （注同上）无須举发。

བསྔོགས་པ། སྐྱོན་བསྔོགས་ཟིན་པའམ་འདྲུས་པ། 举发，揭发，已举发其过失，已揭发其过失。
【增】＝ མཆང་དྲུས་པ། 〔达〕

བསྔོས་པ། གང་དགེ་བ་བསགས་པ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 迴向(佛)，如将所修善根皆迴向于大菩提。
【增】决心。〔达〕

ཙ་གི། ཅུང་ཟད་ཙ་གི་དང་ཙག་གི་བ་དེར་སྟོས། 1.少許。2.参看 ཙག་གི་བ་条。

ཙ་ཙུས། ཙས་ཙུས་ཀྱག་ཀྱག་ལའང་། 亦作 ཙས་ཙུས། 弯曲，扭弯。

ཙ་ཙོ། དོན་མེད་སྒྲའམ་འུར་སྒྲ་སྐྱ་བྱ། 无意义的声音，嘈杂，吵鬧声。

【增】= བཞད་གད་སྙིང་ཆོས་ཀྱི་ཙ་ཙོ། 1.欢呼，喜悦的呼声。2.鳥囀。〔达〕

ཙ་ཙོ་སྒྲོག ཕུག་རོན་ལའང་། 1.乱叫。2.鴿子。

【增】鳥类表示爱情的声音，低而悦耳之音。〔达〕（达作 ཙ་ཙོ་སྒྲོགས་）

ཙ་ཙོ་བྱེད་པོ། ཆང་ལའང་། 1.作嘈杂音者。2.酒。

ཙ་ཙོ་མེད་པ། འདུ་འཛིའི་སྒྲ་མེད་པ། 无喧嘩，无吵鬧声。【增】佛的功德之一，即十八不共法之一（口无失）。〔达〕

ཙ་ནེ། དག་སྒྲོན་དུ་ཙན་ནེ་ཟེར་ཕོར་བའི་མིང་། 語灯論作 ཙན་ནེ། 茶杯，木碗。

ཙ་འབྱི། ཕྱི་དོར་བྱེད་པའམ་བགྱི་བའི་དོན། 清除，打扫。（同）ཙ་འབྱིད།

ཙ་བོ། རྒྱུ་བཅའ་ལག་ཡོ་བྱད། 东西，財物，用具。（同）ཙ་ལག

ཙ་འབྱིད། ཕྱི་དོར་བྱེད་པའམ་བགྱི་བའི་དོན། 扫除，打扫。（同）ཙ་འབྱི།

ཙ་ར་ཁུག （未詳）

ཙ་རེ། རྒྱུན་དུའམ་རྟག་པར་དག་སྒྲོན་དུ་ཙར་རེ། 連續，常相續，經常，語灯論作 ཙར་རེ།

ཙ་ལག རྒྱུ་བཅའ་ལག་ཡོ་བྱད། 东西，財物，用具。（同）ཙ་བོ།

ཙ་ལི་ཙོ་ལི། དོན་མེད་ཙ་ལི་ཙོ་ལི། 乱七八糟，不規則。【增】=ཚ་ལི་ཚོ་ལོ།〔达〕

ཙ་ལི་བ། （注同上）

ཙག རང་ཙག་གམ་བདག་ཙག "我們"的"們"字。

ཙག་གི། ཙ་གི་ཅུང་ཟད་ལའང་། 少許。等于 ཙ་གི།

ཙག་གི་བ། མཐར་ཕྱིན་པའམ་རིམ་གྱིས། 1.到底，究竟。2.漸次。

ཙག་གི་ཚང་བ། དག་གི་ཚང་བའམ་མཐར་སོན། 1.完全。2.究竟。

ཙག་ཙག་པོ། ངེས་ངེས་པོ། 确定。

ཙང་། རོལ་མོའི་སྒྲའམ་གཤང་། 1.乐器声，鼓声。2.单鈸（笨布教的一种乐器）。

【增】ཅི་ཡང་།（任何事)两字的合音。〔达〕（同）ཙང་ཙོང་།

ཙང་གིས་འཛུས་པ། འཆང་གིས་འཛིན། 紧握，握持。

ཙང་ཙོང་། རོལ་མོའི་སྒྲའམ་གཤང་། 1.乐器声，

鼓声。2.单鈸（笨布教的一种乐器）。（同） ཅང་།

ཅང་ཏེའུ། ཌཱ་མ་རུ་ཞིག 小手鼓之一种。

【增】或作 ཅང་ཅང་ཏེའུ། 小鼓,手摇鼓，二者为密教所用，系人头骨制成。〔达〕

ཅང་རྟོ་ལེ། ཅི་ཡང་བརྟོལ་ལམ་སླེབ་ལྟ་བུ། （未詳）

ཅང་པོ། འཆང་བ་པོ། 握持者。

ཅང་མི་གྲག་པ། ཅི་ཡང་མི་ཐོས། 全无响声，全无所聞。

ཅང་མི་སྨྲ་བ། ཅི་ཡང་མི་སྨྲ་བ། 默然，全不說話。

ཅང་མི་ཤེས། ཅི་ཡང་མི་ཤེས། 全无所知。

ཅང་མེད་པ། ཅི་ཡང་མེད་པ། 全无所有。

ཅང་ཤེས། རྟ་མཆོག 智馬，駿馬。

【增】无所不知的人。〔达〕

ཅན། སེམས་ཅན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལྟ་བུ། 表示"具有"等义的字，如: སེམས་ཅན། 有情; ཡོན་ཏན་ཅན། 有德。【增】表示有，所有，具备等义的附加字。〔达〕

ཅན་ཅོན་དུ། ཐམས་ཅད་དུ། 凡，一切。

ཅན་དུ། གམ་དུ། 跟前，近前。

ཅན་ནེ། ཅ་ནེ་ཕོར་པའི་མིང་། 亦作 ཅ་ནེ། 茶杯，木碗。

ཅབ་ཅབ། ཅབ་ཅབ་ཅེས་པའི་སྒྲ། 击掌声。

【增】鼓掌表示贊同。〔达〕

ཅབ་ཅོབ་པ། （注同上）

【增】1.尝味的声音。2.无意識,无謂。〔达〕

ཅམ་གྱིས་འཇོག འཆམ་པོའམ་དལ་བུས་འཇོག་རྒྱུ། 安然放下，慢慢放下。

ཅམ་གྱིས་བཞག་པ། འཆམ་པོའམ་དལ་བུས་…བཞག་ཟིན་པ། 已安然放下，已慢慢放下。

ཅམ་མེ་ཞོག འཆམ་པོའམ་དལ་བུས་གཞག་ཤེས་ལ་ཞོག 安然放下吧！慢慢放下吧！

ཅམ་ཙེ། གོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག 衣之一种。

ཅམ་ལ་བཀྱིང་པོ། སྙིང་པོའམ་མཛངས་པ། 沉静，聰明，賢良。

ཅམ་སེ། གོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག 衣之一种。

ཅར་བརྡུངས། ལེབ་ལེབ་པར་བརྡུངས། 捶扁，捶成扁片。

ཅར་མར། ཅ་རེའམ་རྒྱུན་དུའམ་རྟག་པར། 連續，恒常。

ཅར་རེ། （注同上）

ཅར་ལ་ཕྲེབས་པ། ཕྲེམས་པའི་དོན། 分配，分匀，分散。

ཅར་ལེབ། ཐལ་མོ་ཅར་ལེབ་ཏུ་སྦྱར་བ་ལྟ་བུ། 合攏，如合掌。

ཅལ་སྒྲོག ཅལ་ཅལ་ཞེས་པའི་ཆུ་སྒྲ་ལྟ་བུ། 嘈杂之音，如物落水之声音。

ཅལ་ཅོལ། ཅ་ལི་ཅོ་ལི་སྟེ་དོན་མེད་འཆལ་བའི་དོན། 即 ཅ་ལི་ཅོ་ལི། 无意义的閒談。

（同）ཅལ་ལི་ཅོལ་ལི།

ཅལ་ཅོལ་དུ་གྱུར་པ། དོན་མེད་དུ་གྱུར་པ། 喧鬧，无意义。

ཅལ་གཏམ། འཆལ་བའི་ཚིག 无稽之談，杂乱語。

ཅལ་ལི་ཅོལ་ལི། ཅ་ལི་ཅོ་ལི་སྟེ་དོན་མེད་འཆལ་བའི་དོན། 即 ཅ་ལི་ཅོ་ལི། 无意义的閒談。

【增】抖抖擻擻。〔四〕（同）ཅལ་ཅོལ།

ཅི། དོན་ཅིའམ་ག་རེ། 什么？何义？【增】1.数目符号35。2.为什么？3.与其他字結合表示“如何”、“怎样”。4.代替发問的符号，如以 ཅི་གནང་། 代替 གནང་ངམ། 5.关联代名詞，正写应作 ཇི། 〔达〕（同）ཅི་ག

ཅི་སྐད། གང་ལབ་བམ་གང་ཟེར། 說什么？

ཅི་ག དོན་ཅིའམ་ག་རེ། 何义？什么？

【增】俗語中为 ཅི་དགར། ཅི་དགར་བར། 随意，任意，随其所喜。〔达〕（同）ཅི།

ཅི་གར། གང་དོན་དུའམ་གང་ལྟར། 为何？如何。

ཅི་དགར། གང་དགའ་བར་རམ་གང་འདོད་པར། 随所喜，随所欲，任意。

ཅི་དགུ། དོན་ཐམས་ཅད་དམ་གང་ཡོད་པ། 一切，凡所有。（同）ཅི་མཆིས་པ།

ཅི་བགྱི་བ། གཡོག་པོ། 奴仆，仆人。

ཅི་ཅེར། སྤྱི་ཅེར་མགོ་དམར་ལའང་སྣང་། 秃頂，头頂。

ཅི་ཆ་མེད་པ། མ་ངེས་པའམ་མ་རིགས་པ། 1.不肯定。2.不了解。

ཅི་ཆ་ཡོད་པ། ཚོད་རིགས་ཡོད་པའམ་ངེས་པའི་དོན། 1.了知，知道。2.肯定。

ཅི་ཆི་བ། གང་དུ་ཕྱིན་པ་ལའང་སྣང་། 往何处？

ཅི་ཆོག གང་རུང་། 随便，怎样都可以。

ཅི་མཆིས་པ། དོན་ཐམས་ཅད་དམ་གང་ཡོད་པ། 一切，所有。（同）ཅི་དགུ།

ཅི་སྙམ། གང་ཡིན་སྙམ། 作何想？

ཅི་ལྟ་བུ། གང་མཚུངས་པ། 如何？若何？（同）ཅི་ལྟར།

ཅི་ལྟར། （注同上）

ཅི་བརྟོལ། སྤྱི་བརྟོལ་དུ་སྣང་། 似是 སྤྱི་བརྟོལ། 无恥，狂妄。

ཅི་ཐོད་ཐོད། ཅིའམ་གང་རུང་རུང་ངམ་གང་བྱུང་བྱུང་། 随所有，无論有何事。

ཅི་བདེར། གང་བདེ་ཐུག་ཏུ། 随便，随宜。

ཅི་འདྲ་བ། ཇི་ལྟར་རམ་གང་འདྲ་བ། 何如？如何？象什么？【增】好象是。〔四〕（同）ཅི་ཙུག་པ།

ཅི་ནར། ཅི་གར། 为何？什么？

ཅི་ནས་ཀྱང་། དོན་ཅིའམ་གང་ནས་ཀྱང་། 无論如何。

ཅི་འབྱོར་པ། གང་བྱུང་བའམ་ནོར་རྫས་ཐམས་ཅད། 尽其所有，所有一切財物。

ཅི་མ་རུང་། ཅི་མི་འགྲིག 如何不能？有何不可？【增】巴不得一声。〔四〕

ཅི་ཙམ། དོན་ཅི་ཙམ། 多少？若干？

ཅི་ཙུག་པ། ཇི་ལྟར་རམ་གང་འདྲ་བ། 如何？象什么？（同）ཅི་འདྲ་བ།

ཅི་ཙོ། （原注缺）几許？

ཅི་ཚེ། 〔汉〕 འབྲུ་ཞིག 稷子，一种谷。

ཅི་འཚོལ། དོན་ཅི་དགོས། 找什么？需要什么？

ཅི་ཞིག ཅི་ཡོད་པ་ཞིག 何物？有何物？什么？

ཅི་ཡང་། ཅིའང་། 任何，任何事。

【增】＝ཅང་། 〔达〕

ཅི་ཡང་འཇོམས། གཤིན་རྗེའི་མིང་ལའང་། 1.毁灭一切。2.閻罗名。

ཅི་ཡང་མེད་པ། གང་ཡང་མེད་པ། 毫无所有，全无所有。

ཅི་ཡི་དོན་དུ། གང་གི་དོན་དུ། 何故？为什么緣故？

ཅི་ཡི་ཕྱིར། （注同上）

ཅི་རིགས་པར། གང་རིགས་བསྒྲེ་བར་དང་གང་" བསྒྲིགས་པར་རམ་འཐད་པར། 如其所应（按照环境，按照需要）。【增】1.适度，某种程度，在某部分。2.各样品类。〔达〕

ཅི་ལ། དོན་ཅི་ལ། 何事？何义？何故？

ཅི་ལ་ཐེག དོན་ཅི་འཁར། 是何义？是什么意思？

ཅི་སླད་དུ། དོན་ཅིའི་ཕྱིར་དུ། 为何？何故？

ཅིག གྱུར་ཅིག་སྐད་ཅིག་ཤོད་ཅིག་ལྟ་བུ། 1.命令詞，如 གྱུར་ཅིག 变成吧！ ཤོད་ཅིག 說吧！ 2.一，如 སྐད་ཅིག 一刹那。

ཅིག་ཅར། ལྷན་དུ་འམ་དུས་མཉམ་དུ། 一同，同时。【增】快。〔达〕

ཅིག་ཆར། （注同上）

ཅིག་ཤོས། ལ་གཅིག་ཤོས། 另一方，另一个。

ཅིག་ཤོས་ནས། ཕྱོགས་ཤིག་ནས་དང་ལྡོག་ནས། 从另一方，从反面。

ཅིང་། ཚིག་ཕྲད་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་ལྟ་བུ་སྟེ་ག་ད་བ" གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྦྱོར། 且，而且，并且，連續詞，如: ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ། 深而且广，用在 ག་ད་བ 三后音之后。

ཅིང་ཐིང་། གོས་ཤིག 一种衣服。

ཅིམ་པ། ཤིང་ཐོག་གི་ཅིམ། （未詳）

ཅིར། ག་རེ་དོན་དུ། 为何？

【增】ཅི་རུ། 1.向何处？2.与 ཡང་ 同用，任何处所，任何方向，任何目的，必定。3.与否定詞同用，无处。〔达〕

ཅིར་སྐད། གང་གི་ཕྱིར་དུ་སྐད། 为什么緣故？

ཅིར་ཡང་། གང་གི་སྲིད་དུའང་། 任凭什么緣故？

ཅིས། གང་གིས། 由何（ཅི་的第三轉声）。

ཅིས་ཀྱང་། གང་གིས་ཀྱང་། 无論如何。

ཅིས་ན། གང་གིས་ན། 因何？由誰？

ཅུ་གང་། ས་སྨན་དཀར་པོ་ཞིག 石膏，白色矿药之一。【增】印度和西藏所用的一种药材，系竹节間所分泌。〔达〕

ཅུ་ཐང་། （未詳）

ཅུ་ནག དུང་ངམ་འགྲོན་བུ་བསྲེགས་པའི་ཐལ་བའི་རྫས་སམ་སོ་སྨི། 螺貝煅成之灰炭(可作涂牙料)。

ཅུ་ལི། ཤིང་ཏོག་ཁམ་བུ་འདྲ་བ། 黄梅子，形狀如杏的果子。【增】錫金的一种野菜。〔达〕

ཅུང་ཀར། 〔蒙〕 སོག་སྐད་བསྒྱུར་ན་གཡོན་དུ། 蒙古語，譯为“左”。

ཅུང་ཞི། རྡོ་སྨན་ཞིག་གཅོང་ཞི་ཡང་ཟེར་ཅོང་ཞི་ནུས་བསྲེགས་ཀྱང་། 寒水石，矿药之一，亦名 གཅོང་ཞི། 煅过，亦名 ཅོང་ཞི།

ཅུང་ཞིག ཆུང་ཆུང་གཅིག 少許，稍微。

（同）ཅུང་ཟད་ཅིག

ཅུང་ཞིགས། (原注缺)

【增】一点儿，少許。〔达〕 且住。〔四〕(达四皆作 ཅུང་ཞིག)

ཅུང་ཟད། མ་ཟད་པའམ་ཅམ་ཆུང་ཆུང་། 少許，未尽，稍微一点。

ཅུང་ཟད་ཅིག ཆུང་ཆུང་གཅིག 少許，一点儿。(同) ཅུང་ཞིག

ཅུང་སིང་། ཁ་ཟས་ཤིག 食品之一。

ཅུར་ནི་ས། སྨན་ཕྱེ་མ། 药末，散。

ཅུར་འཐྲིན། ཕྱིར་ལོག་པའམ་འཆུར་འཐྲིན་པ། 翻轉，挤出。

ཅེ་ཅང་། ཅེ་སྤྱང་མིང་དུ་སྣང་། 似即 ཅེ་སྤྱང་། 狼。【增】胡狼，狐。〔达〕

ཅེ་ན། ཅེ་བརྗོད་ཅེ་ནའམ་ཟེར་ན། 若說，要是說。

ཅེ་སྤྱང་། སྤྱང་ཀིའི་བྱེ་བྲག་དང་མྱ་ངན་གྱི་སྐད་ཀྱི་སྒྲ་ལའང་། 1.狼之一种。2.优恼的号叫声。

ཅེའོ། ཞེའོ། 說，作如是說。

ཅེ་རེ་ལོང་བ། མིག་སྐྱོན་ཅན། 眼睛有病。【增】1.斜眼。2.近視。〔法〕

ཅེ་རེར་བལྟས་པ། སྐྱོན་ཅན་མིག་གིས་གྲིམ་སྟེ་…… བལྟས་པ་ལྟ་བུ། 凝視，如病眼，强睁而視。

ཅེ་རེར་གཟིགས། (注同上)

ཅེས་པ། ཞེས་པ། 称曰，所謂。

ཅེས་བྱ་བ། ཞེས་བྱ་བ། 名曰，所謂。

ཅོ་ཀ བྱིའུ་ཞིག 灵鹊，雀之一种。

【增】又写作 ཙོ་ཀ 等于 བཏུ་ཀ། 俗語說 བྱིའུ་ཅོ་མ། 一种善鳴的小鳥，百灵。〔达〕阿兰鳥。〔四〕

ཅོ་ཏོ། ཐོར་ཅོག་ལྟ་བུ། 頂髻，如縮发于頂心。

ཅོ་འདྲི་བ། མཐོ་འཆམས་པའམ་སྨོད་ཚིག 抗衡，毀謗。【增】1.斥責。2.爭胜。3.欺騙。〔达〕戏弄。〔本〕

ཅོ་རེ་གང་། ཆང་ཅོ་རེ་ནི་ཆང་ཧུབ་གང་ལྟ་བུ། 一吸，一口，如一吸酒，一口酒。

ཅོ་ལི། ཤིང་ཐོག་ཁུ་ལི་ཁམ་བུའི་བྱེ་བྲག 黃梅子，杏之一种。

ཅོ་ལི་བ། ཐ་རེ་ཐོ་རེ། 少許，分散，零碎。

【增】= ཐོ་རེ་བ། 〔达〕

ཅོག ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་ནོ་ ཅོག་ནི་ཡིན་པ་ཐམས་ '' ཅད་ལྟ་བུ། 凡，一切。

【增】ཤིང་ཐགས། 〔达〕

ཅོག་གེ་སྡོད། ལངས་པ་ལྟ་བུར་སྡོད་པ། 直坐，如站立之狀而坐。(同) ཅོག་པུར་སྡོད།

ཅོག་དགེའོ། ཐམས་ཅད་བཀྲ་ཤིས་སོ།། 皆善，一切吉祥。

ཅོག་པུར་སྡོད། ལངས་པ་ལྟ་བུར་སྡོད་པ། 端坐，如站立之狀而坐。(同) ཅོག་གེ་སྡོད།

ཅོག་པོ། ཏུ་པོའམ་ཏོ། 杵，石錘。

ཅོག་བུ། གུར་ཆུང་ཆུང་། 小幕，小帳篷。

ཅོག་ཙེ། 〔汉〕 ཕྱོག་ཙེའམ་རྒྱ་ཅོག་ལྟ་བུ། 桌子，亦作 ཕྱོག་ཙེ། རྒྱ་ཅོག

ཅོག་རོ། ཅོག་ཅེས་པའི་ཡུལ་ལས་བྱུང་བའི་ལོ་ཙཱ་བ། 生在 ཅོག 地方之譯师。

ཅོང་། དྲིལ་བུ་ཆུང་ཆུང་ངམ་དེའི་སྒྲ་ཡང་། 1.小鈴。2.鈴声。【增】1.悬崖。2.一种慢性病。3.参看 གཅོང་། 〔达〕 鈡。〔四〕

(同) ཅོང་ཅོང་ II.

ཅོང་ཅེ། ཁོད་པ་ཆུང་ངུ་ལ་འདང་། 1.小碟。2.小木碗。【增】参看 ཅན་ཅེ། 〔达〕

ཅོང་ཅོང་། I. གཅོང་ནད་ཅན་ལ་འདང་། 1.鋸齿狀的。2.害痼疾者，癆病者。

II. དྲིལ་བུ་ཆུང་ཆུང་ངམ་དེའི་སྒྲ་ལ་འདང་། 1.小鈴。2.鈴声。(同) ཅོང་།

ཅོང་ཞི། སྨན་ཅོང་ཞིའམ་ཙུང་ཞི་ཡང་ཟེར། 寒水石，矿药，亦名 ཙུང་ཞི། 【增】= ཙུང་ཞོ། 植物名，据説可医痢疾等症。〔达〕

ཅོང་རོང་། གཅོང་རོང་མིང་དུ་སྣང་། 似是 གཅོང་རོང་། 沟壑，悬崖。【增】≐ ཅོང་ཅོང་། ཅོང་རོང་ཚེར་མ། 一种蓟。〔达〕

ཅོད་པན། གཙུག་རྒྱན་ནམ་དབུ་རྒྱན། 冠冕，頂上装飾。〔增〕鹎鸡类的冠子。〔达〕 节。〔四〕

ཅོར། (未詳)

ཅོལ་ཆུང་། དོན་མེད་ཅོལ་ཆུང་སྨྲ་བ། 不重要，无謂，无聊，无用。【增】小儿咿哑声。〔达〕 啬吝下賤。〔四〕 无力，弱。〔本〕

ཅོལ་པོ། དོན་མེད་འཆལ་བའི་ཚིག་ཅོལ་པོ།། 乱說，无意义的乱談。

གཅག (原注缺) 【增】= གཅག་པ། གཅགས་པ། 〔法〕 ཡིད་ལ་གཅག་པ། 纏心。〔本〕

གཅགས་པ། ཡིད་ལ་གཅགས་པ་ལྟ་བུ། 銘刻于心，心中印入。【增】1.了解，理会。2.爱恋。〔达〕 系恋。〔四〕

གཅད་དགོས། ཆད་ས་སོང་ན་གཅད་དགོས་ལྟ་བུ། 須截断。

གཅད་བྱ། ཐེ་ཚོམ་གཅད་པར་བྱ། 要断，所断，如要断疑虑。

གཅད་བྱ་འཕེལ་བྱེད། མཛུག་སྒྲོའི་མིང་། 增长所断（藻）。尾翎。

གཅད་འབྱེད། སྒོ་གཅད་པར་བྱ་དང་ཕྱེ་བར་བྱེད། 开閉，开闔，如"閉戶与开門"。

གཅན། གཡང་ས་ལམ་ག་དོག་པོ་ལ་འདང་། 1.悬崖，險要之地。2.狭隘。

གཅན་འཕྲང་། (注同上)

གཅན་གཟན། ཤ་ཟ་མཁན་སྟག་དང་སེང་གེ་ལྟ་བུ། 野兽，肉食兽，如虎和獅子。

གཅན་གཟན་ཁྲ་བོ། སྟག 花兽（藻）。虎。

གཅན་གཟན་ཁྲ་མ། སྤྱང་ཀི། 狼。

གཅན་གཟན་ཁྲམ་པ། ཝའམ་ཅེ་སྤྱང་། 狡兽（藻）。1.狐。2.豺狼。

གཅན་གཟན་ཁྲོ་བོ། (原注缺) 猛兽。

གཅན་གཟན་རྒྱལ་པོ། སེང་གེའི་མིང་། 兽王（藻）。獅子。

གཅན་གཟན་གདུག་པོ། དོམ་གྱི་མིང་། 猛兽（藻）。熊。

གཅམ་བུའི་ཚིག རྫུན་ཚིག་གམ་བཅོས་མའི་ཚིག་སྙིགས། 1.妄語。2.讒言，佞語。

གཅམ་གསག བཅོས་མའི་ཁ་གསག 諂媚，阿諛。

གཅར་བར་བྱེད། འཇོམས་པར་བྱེད་དམ་གནོན་པར་བྱེད་ལ་འདང་། 1.摧坏。2.压伏。

གཅར་མིག་བལྟ། མིག་སྐྱོན་ཅན་གྱིས་བལྟ་རྒྱུ། 倦眼看，病眼所視。(同) གཅར་ལ་འདེབས།

གཅར་ལ་གདབ། མིག་སྐྱོན་ཅན་གྱིས་བལྟ་བར་བྱའམ་གཅར་ལ་གདབ་པར་བྱ། 病眼所視。

གཅར་ལ་འདེབས། མིག་སྐྱོན་ཅན་གྱིས་བལྟ་རྒྱུ། 病眼所視。【增】粘合。〔本〕（同）གཅར་མིག་བལྟ།

གཅལ་དུ་བཀྲམ་པ། ཆལ་མར་གདལ་བའམ་བཀྲམ་པ་རྡོ་བཅོས་བསྒྲིགས་ཏེ་བཀྲམ་པ། 1.平鋪，展开，布置。2.将石打齐鋪地。

གཅལ་དུ་བཀྲལ་བ། （注同上）

གཅི་བ། གཅིན་པ་གཏོང་རྒྱུའམ་གཅི་རྒྱུ། 1.撒尿。2.尿。

གཅི་བ་པོ། གཅིན་པ་གཏོང་བ་པོ། 撒尿者。

གཅི་བར་བྱ། གཅིན་པ་གཏང་བར་བྱ། 当撒尿。

གཅི་བར་བྱེད། གཅིན་པ་གཏོང་བ་པོ། 撒尿者。

གཅིག གྲངས་༡ 一。【增】唯一。〔达〕

གཅིག་རྐྱང་། གཅིག་པུ་རྐྱང་རྐྱང་། 单独，一个。（同）གཅིག་ཁོ་ན།

གཅིག་སྐྱེས། ཟླ་བ་ལའང་། 生一（藻）。月亮。

གཅིག་ཁོ་ན། གཅིག་པུ་རྐྱང་རྐྱང་། 唯一，单独一个。（同）གཅིག་རྐྱང་།

གཅིག་གནས། རི་དྭགས། 独居（藻）。兽，鹿。

གཅིག་པུ། གྲངས་༡ 一。【增】单独，仅仅，孤独。〔四〕

གཅིག་པུ་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཿ 独女（藻）。鄔摩天女。

གཅིག་པུར་གནས། རི་དྭགས་བསེ་རུ། 独居（藻）。犀，麟。

གཅིག་པུར་སྤྱོད། རང་སངས་རྒྱས་ལའང་། 1.独行。2.独覚（佛）。

གཅིག་མིན། མང་པོ། 非一，众多。【增】一个除外。〔达〕

གཅིག་ཏུ། ལྷན་དུའམ་དུས་གཅིག་ཏུ། 一并，一同，一时。【增】唯一，单独。〔达〕

གཅིན་སྐྱིས། གཅིན་པ་རྒྱུན་དུ་འཛགས་པ། 撒尿，小便通暢。（སྐྱིས་ 似是 སྐྱི་བ་之誤）

གཅིན་པ། དྲི་ཆུ་ཆབ་གསང་། 小便，尿。【增】紧，坚固，不动搖。〔达〕

གཅིན་སྲི། གཅིན་པ་འགགས་པའམ་བསྲིས་པ། 小便不通。【增】小便时刺痛。〔达〕（达作 གཅིན་སྲི་བ）

གཅིར་བ་པོ། རྫས་གཅིར་བ་པོ། 挤物者。（同）གཅིར་བྱེད།

གཅིར་བྱ། རྫས་གཅིར་བ་པོས་རྫས་གཅིར་བར་བྱ་རྒྱུ། 当挤，将挤，将压榨。

གཅིར་བྱེད། རྫས་གཅིར་བ་པོ། 挤物者。（同）གཅིར་བ་པོ།

གཅིལ་བྱ། གཞིལ་བར་བྱ་བའི་དོན་དང་འཇིག་པའི་དོན། 所毁，毁坏。

གཅིས་པ། གཅིན་པ་བཏང་བ། 已撒尿。

གཅུ། ཀྱག་ཀྱུག་ཡོན་པའི་མིང་། 弯曲，扭。【增】＝སྒྲིམ་པ། 1.挤，旋轉。2.責打，懲罰。3.＝སླུ་བ། 参看 གཅུད་པ།〔达〕（达作 གཅུ་བ）（同）གཅུ་པོ།

གཅུ་གལ། དཀའ་ཚེགས་དང་གལ་ཆེ་བའམ། 1.劳累。2.重要，紧要。

གཅུ་པོ། ཀྱག་ཀྱུག་ཡོན་པའི་མིང་། 弯曲。(同)གཅུ།

གཅུ་བ་པོ། ཅས་ཅུས་སུ་བྱེད་པ་པོ། 扭弯者。

(同) གཙུ་བར་བྱེད།

གཙུ་བར་བྱེད། (注同上)

གཙུ་འཛེར། ཤིང་སྡོང་ལལ་ག་ཀྱག་ཀྱག་འཛེར་པ་ཅན། 树枝弯曲有节疤。

གཙུགས་མཁན། གཡོ་ཅན་ལའང་། 1.爱者。2.諂媚者。

གཙུགས་ལྡན། བློ་གྲོགས་མཛའ་བོ་དང་མཛའ་བའི་མིང་། 1.友爱。2.亲友。

གཙུགས་པ། (注同上)

【增】1.种植，栽培。2.得到。3.＝བརྟན་པ། 坚定。〔达〕

གཙུགས་མེད། མཛའ་བོ་མ་ཡིན་དང་ཁོན་འཛིན་ཅན། 1.非友好。2.仇人。

གཙུང་བོ། ཆུང་བའམ་རྗེས་སྐྱེས་ནུ་བོ། 1.幼小。2.后生，弟弟。

གཙུད་ལ་བོར། གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཟེར་སྣང་དང་དུ་མ་བླངས་པའམ། 1.擇要，抉擇。2.不接受，放弃。

【增】抛弃，拒絕。〔达〕 反駁。〔法〕

གཙུན་པ། ཚུན་པོར་འདུག་པའམ་དབང་དུ་བསྒྱུར་བ་དང་གྲིམས་སུ་མཐུན་པོར་འདུག་པའམ་འདུལ་བའི་དོན། 1.聚在一起。2.获得自在(佛)。3.按次第排列。4.調伏，馴服。

【增】斥責（仆人等)。〔达〕

གཙུར་གྱིས་འཐེན། བརྩམས་ཏེ་འཇུར་བའམ་གཙུར་ཏེ་བཏོན་པ་ལྟ་བུ། 1.努力扭紧。2.撐紧抽出。

གཙུར་བ། གཙུར་བ་པོས་འཇུར་མིག་ཏུ་ཀོ་ཐག་འཐེན་པར་བྱེད་དམ་དྲངས་ཟིན་པ། 撐，搓，扭，抽。如扭者将皮条由鋼眼中抽过。

【增】1.撐紧。2.躲避。3.一种粗通心面。〔达〕 研碎。〔四〕（བ་字达四俱作 པ་）

གཙུར་བ་པོ། (原注同上)扭者。(同)གཙུར་བྱེད།

གཙུར་བྱ། ཀོ་བའི་ཐག་པ་འཇུར་མིག་ཏུ་འཐེན་པའམ་གཙུར་བར་བྱ། 1.将皮条在鋼眼中抽过。2.当撐紧。

གཙུར་བྱེད། གཙུར་བ་པོས་འཇུར་མིག་ཏུ་ཀོ་ཐག་འཐེན་པར་བྱེད་དམ་དྲངས་ཟིན་པ། 扭轉，如扭者将皮条由鋼眼中抽过。(同) གཙུར་བ་པོ།

གཙུས། དུས་ཀྱིས་འཚུས་པའམ། 因經过长时間而弯曲紧縮。【增】撐。〔四〕

གཙུས་པ། ཅས་ཙུས་སུ་ཡོད་པར་གཙུས་པའམ་ཀྱག་ཀྱག་བྱས་པ་(དང་)། 撐弯。

【增】插手。〔达〕

གཅེན། (原注缺)兄，哥哥。

【增】或作གཅེན་པ། སྔོན་སྐྱེས་པ། 系 སྤུན་ཆེ་བ་的敬詞，先生下的。〔达〕

གཅེན་པོ། ཆེན་པོའམ་སྔོན་སྐྱེས་ཇོ་ ཇོའམ་ཕུ་བོ། 大的，先出生的，哥哥。

གཅེའུ། བཤང་ལམ་ནས་གཏོང་བྱེད་སྨན་དང་ཐན་ཚིགས་འཕྲོལ་པར་ལྕགས་ལས་བྱས་པ་དུ་བ་རྡུབས་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་དོན་ནི་སྨན་གཏོང་བྱེད་ལྕགས་ཀྱི་སྦུ་གུ་ཅན། 1.由肛門所上之葯錠。2.杂事疏說是吸烟之鉄管。3.上葯用之鉄筒。【增】灌腸管，等于 ཅེའུ། 〔达〕

(同) གཅེའུ་སྨན།

གཅེའུ་སྨན། (注同上)

གཅིའུས་བཙན། སྨན་གྱིས་བསྣད་པ། 被药所伤。

གཅེར། (原注缺) 露出，裸。

གཅེར་སྐྱབ། གོས་ཀྱི་མིང་། 护体 (藻)。衣裳。

གཅེར་སྒྲིབ། (原注同上) 蔽体 (藻)。衣裳。

གཅེར་བུ། གོས་མེད་དམར་རེངས་པ། 裸体，无衣服。【增】=རྐྱང་པ། གཅིག་པུ། 单独，孤单。〔达〕

གཅེར་བུ་པ། ཕྱི་རོལ་པ་ཞིག 裸体者，外道派之一 (裸形外道)。

གཅེར་བུར་མཐོང་། མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་དོན། 明显地看見。

གཅེར་འཛིན། ཟིན་ཆར་འཛིན་པ། 明显地接触到。

གཅེས་ཀ་བྱེད། སེམས་ལ་ཕངས་པར་བྱེད། 珍爱，心中爱惜。(同) གཅེས་སྤྲས་བྱེད།

གཅེས་བཏུས། ཉེར་མཁོ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་པ། 所急需者，总集一处。

【增】选出的精华。〔达〕

གཅེས་བསྡུས། ཉེར་མཁོ་རྣམས་ཉུང་ངུར་བསྡུས་པ། 收集所需者，选集急需者。

གཅེས་པ། བརྩེ་བ་ཅན་ནམ་ཕངས་ཡོད་པ། 1.悲愍者。2.爱惜，珍爱。

【增】1.宝貴，重要，有用。2.བརྩོན་པ། 奋发，勤勉。〔达〕

གཅེས་སྤྲས་བྱེད། སེམས་ལ་ཕངས་པར་བྱེད། 珍爱，心中爱惜。(同) གཅེས་ཀ་བྱེད།

གཅེས་ཕྲུག གཅེས་པའི་ཕྲུ་གུ། 驕子，寵爱的孩子。【增】獣子。〔四〕

གཅེས་མེད། ཕངས་མེད། 不爱，不惜。

【增】无阶値，不重要。〔法〕

གཅེས་འཛིན། གཅེས་ཀ་བྱེད། 爱护，珍惜。

གཅོག་མཁན། རྡོ་གཅོག་པར་བྱེད་པ་པོ། 击者，砸者，击石者。(同) གཅོག་པ་པོ།

གཅོག་པ། རྡོ་ར་ཤགས་པའམ་གཅོག་བཞིན་པ། 击破。【增】1.分开，裂开，劈开。2.違犯 (諾言，誓言，法律等)。〔达〕 1.折。2.剁。〔四〕

གཅོག་པ་པོ། རྡོ་གཅོག་པར་བྱེད་པ་པོ། 击者，击石者。(同) གཅོག་མཁན།

གཅོང་སྐད། ན་ཚ་རྙིང་པ་ལངས་དགོས་པའི་སྐད་དམ་ཟུ་ངན་ཤོར་བའི་སྐད། 1.旧病复发之語。2.悲惧声，愁苦之語。【增】1.低而优美的音調。2.愁苦的哭号，哀慟，哭泣。〔达〕

གཅོང་ཐབས། ན་ཚ་རྙིང་པ། 痼疾，旧病。

གཅོང་ནད། (注同上)

གཅོང་སྦྲུར། (未詳)

གཅོང་ཞི། རྡོ་སྨན་ཅོང་ཞིའམ་ཙུང་ཞི་ཡང་། 寒水石，矿药，亦作 ཅོང་ཞི། ཙུང་ཞི།

གཅོང་རོང་། གཡང་ས། 澗，壑，悬崖。

【增】不能通过的山峽間的狭路。〔达〕

གཅོད། (原注缺) 断，割断。

【增】此字有种种不同的譬喻用法，特别用来表示事物过程的停止或断开，如此字可表示：治好 (疾病)、抑制(情感)、旅程中止、睡醒等义。〔达〕

གཅོད་ཁམས། (未詳) 「截。

གཅོད་པ་འདུག གཅོད་བཞིན་པ་འདུག 正砍，

གཅོད་པ་པོ། གཅོད་པ་པོས་ཤིང་གཅོད་པར་བྱེད་ཁ་མཆུ་མཐའ་འམ་ཐག་གཅོད་པ་པོ་དང་ལག་པ་དང་སོ་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ་དང་། 1.砍断者。2.訴訟裁判者。3.手。4.齿。5.火。6.火神。7.帝釋(天神名)之金剛杵。

གཅོད་བྱེད། （注同上）
【增】1.刀。2.国王。3.行刑的官吏。〔达〕

གཅོད་བྱེད་བུ། ལྷ་མ་ཡིན། 能断子（藻）。阿修罗，非天（佛）。（同）གཅོད་མའི་བུ།

གཅོད་བྱེད་མ། （原注缺）能断女。

གཅོད་མའི་བུ། ལྷ་མ་ཡིན། 断母之子（藻）。阿修罗，非天（佛）。（同）གཅོད་བྱེད་བུ།

གཅོམ་བསྐྱུངས་པ། ང་རྒྱལ་གཞོམ་དུ་འཇུག་ནས་ཆུང་ངུར་རས་ཉུང་ངུར་བཏང་བའི་དོན། 謙抑，使降低傲慢心。
【增】受惊恐。〔达〕（达作 གཅོམ་སྐྱུངས་）

གཅོམ་པ། གཞོམ་དུ་འཇུག་པ་དང་འཆམ་དུ་འཇུག་པ་གཉིས་ལའང་། 1.使摧毁。2.使和諧一致。
【增】1.克服者。2.傲慢。〔达〕

གཅོར་དགོས། འགྲམ་དུ་གཅོར་དགོས། 須接近。

གཅོར་བ་པོ། ཉེ་བར་གཅོར་བ་པོའམ་བཅར་བར་བྱེད་དོ། ། 接近者。

གཅོར་བྱེད། （注同上）

བཅག་པ། དཀར་ཡོལ་ཆག་སོང་ངས་བཅག་པ། 已打破。【增】或作 བཅག 割，研磨，分开。〔达〕

བཅག་བྱ། （原注缺）所破，将要破。

བཅག་མར་སྡོད། ལམ་དུ་བཞུགས་པ་ལྟ་བུ། 旅居，如住途中。

བཅག་མལ། ལམ་དུ་སྡོད་ས། 途中的住处。

བཅག་བཞུགས་པ། ལམ་དུ་སྡོད་པ། 住于途中。

བཅག་ལྷམ། འགྲོ་ལྷམ། 靴，鞋。

བཅགས་པ། རྐང་པས་བཅགས་པའམ་སོང་བ་དང་ཆགས་བཅགས་པའམ་བརྡུངས་པ། 1.已踐踏。2.已拍，已打。【增】被压服的，馴服的。〔达〕（达无 པ་ 字）

བཅང་གིས་འཛུས་པ། ལག་པས་འཆང་སྟེ་འཛིན་པ། 用手握持。

བཅང་བ། ལག་པས་འཆང་ཟིན་པ་དང་བཅངས་པ་ཞེས་པའང་སྣང་། 手已握持，亦作 བཅངས་པ།
【增】包容广大。〔达〕

བཅང་བྱ། རང་གི་ཕྱག་ལ་བཅང་བར་བྱ། 自己手中所持，将持。

བཅད་སྐྱེས། ལག་པའི་སེན་མོ་འི་མིང་དང་ཤིང་བཅད་པར་བྱའམ་གཅད་པར་བྱའང་། 1.指甲。2.所砍柴，亦作 གཅད་པར་བྱ། （同）བཅད་བྱ།

བཅད་ཁྲ། གཅོད་བྱེད་ཡི་གེ་བཅད་ཁྲ་ཡང་འདིར་དཔྱད་ཁྲ་ཞེས་པའང་སྣང་། 判决書，裁判書，亦作 དཔྱད་ཁྲ།

བཅད་རྒྱ། བཅད་བྱ་རྒྱ་ཆེན་པོ། 所割甚广。

བཅད་པ། ཤིང་བཅད་ཟིན་པ་དང་ཐག་པ་ཆད་སོང་ངས་བཅད་པ་ཡིན་ལྟ་བུ་དང་ཁྲིམས་ལ་དཔོན་པོས་མཐའ་བཅད་པ། 1.截断，如木已砍断，縄已断。2.法官已判决。【增】1.割。2.分开。3.决定。4.区分。5.封閉（路途）。〔达〕

བཅད་འཕྲོ། བཅད་པའི་ལྷག་མ། 割剩，割断之余。【增】= བཅད་ལྷག 在写作或印刷中太少或太多的缺点。〔达〕

བཅད་བྱ། ལག་པའི་སེན་མོའི་མིང་དང་ཤིང་བཅད་པར་བྱའམ་གཅད་པར་བྱའང་། 1.指甲。2.所砍柴，亦作 གཅད་པར་བྱ།

【增】被杀的。〔达〕（同）བཅད་སྐྱེས།

བཅད་མཚམས། མཐའ་གཅོད་པ་པོའམ་ཐག་གཅོད་པ་པོས་ལུང་དང་རིགས་པས་ཡིན་མིན་གྱི་… མཐའ་བཅད་པའི་མཚམས་སོ། །ཡང་འདིར་དཔྱད་མཚམས་ཞེས་པའང་སྣང་། 判决，評判者，以教理判其是否之法规，亦作 དཔྱད་མཚམས།

【增】= གཅོད་མཚམས། 1.规矩或法律（特指庙中僧侣的）。2.解决。3.合同。〔达〕

བཅད་ཤེས། རྟོགས་ཟིན་རྟོག་པའི་ཤེས་པའོ།། 了解以后之分别心。

བཅད་ལྷུག་སྤེལ་གསུམ། ཚིགས་བཅད་དང་ཚིགས་ལྷུག་དང་དེ་གཉིས་སྤེལ་མའམ། 頌,散,杂三者，即頌文、散文与混杂二者之文。

བཅབ་པ། རང་གི་ཉེས་སྐྱོན་བཀབ་ཟིན་པའམ་སྦས་པའི་མིང་བཅབས་པ་ཞེས་སྣང་། 隐藏，已复蔽自己的过失，亦作 བཅབས་པ།

བཅབ་བྱ། རང་གི་ཉེས་པ་དཀབ་པར་བྱ་སྦ་བར་བྱ། 所复蔽，将复蔽自己的过失。

བཅམ། （原注缺）【增】འཆམ་པ་的完成式。1.同意，一致。2.跳舞。〔法〕

བཅམ་བཙམ། （原注缺）琐碎。【增】1.琐細的事物。2.。杂物。3.杂煮之食物，杂碎。〔达〕（达作 བཅམ་བཙོམ་）

བཅམས་པ། （原注缺）碎。

བཅའ་ཁྲིམས། དམ་བཅའ་ཁྲིམས་ལུགས། 規約，法律。【增】禁約。〔四〕

བཅའ་སྒ། སྣན་སྒ་སེར། 姜黄。

【增】干姜。〔达〕

བཅའ་སྒྲིགས། ཁྲིམས་སྒྲིགས་ལམ། 規約，章程。

བཅའ་བདར་བ། རྒྱ་རྫས་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་བརྒྱན་… པའམ་གྲབས་གསོམ་བྱས་པ། 1.用財物用具裝飾。2.預备，安排。

བཅའ་བ། སྨན་ཡིན་ཡང་སྨན་དུ་མི་གྲགས་པའི་ཟས་སྔ་རྟུང་བ་ཙ་བ་ལ་ཕུག་ལྟ་བུ་དང་སྡོང་བུ་བུ་རམ་ཤིང་ལྟ་བུ་དང་འདབ་མ་ལ་ཕུག་གི་ལོ་མ་ལྟ་བུ་… དང་མེ་ཏོག་པདྨ་ཨུཏྤལ་ལྟ་བུ་དང་འབྲས་བུ་རྒུན་འབྲུམ་ཁམ་བུ་སྟར་ཀ་ལྟ་བུའི་ལྔའོ།། 嚼食，虽是葯而未通称为葯之五种食物：1.根，如蘿卜。2.莖，如甘蔗。3.叶，如蘿卜叶。4.花，如蓮花，鄔波罗。5.果，如葡萄，杏，胡桃。

【增】飲，飲料。〔达〕

བཅའ་བ་ལྟ། （注同上）

བཅའ་བ་ན། བརྟེན་པ་ནའམ་གནས་བཅའ་བ་གནས་དགེ་གན་བརྟེན་པ་ལྟ་བུ། 依止，依靠，如依靠师长。

བཅའ་བྱ། བརྟེན་པར་བྱ་དང་དམ་བཅའ་བར་བྱ། 1.所依止。2.所志愿。

བཅའ་རྫི། བཟའ་ཞིང་ལྟ་མཁན། 看守田地的人。

བཅའ་གཞི། བཟའ་ཞིང་། 田产，田地。

བཅའ་ཡིག ཁྲིམས་ཡིག 章程，規約。

བཅའ་ཡོས། བརྔོས་པའི་སྔོ་ཚོད་ལྟ་བུ་དང་ནས་ཡོས་གྲོ་ཡོས་ལའང་། 炒的菜蔬，或炒的青稞，麦子等。

བཅའ་གཡོས། （注同上）

བཅའ་ལག བཅའ་ལག་ཅ་པོ་རྒྱ་རྫས་ཡང་། ཞེས་

གསུངས་ཀྱང་དེང་སང་ཅ་ལག་ཅེས་བྲིས་སྣང་། 东西，财物，現今写作 ཅ་ལག

བཅར་གྱིས། （原注缺）驟然。

བཅར་རྟ། དག་སྒྲོན་དུ་རྟ་ར་ཟེར། 語灯論中說是"馬圈"。

བཅར་ཐེབས། ཉེ་བར་བཅར་འདེབས་པ་པོས་མདུན་དུའམ་ཉེ་བར་བཅར་གདབ་པར་བྱ། 接近,引进。

བཅར་གདབ། （注同上）

བཅར་འདེབས། （注同上）

བཅར་བ། ཉེ་བར་བཅར་བར་བྱ་དང་མིག་བཅར་ཟིན་པ་ལའང་། 1.接近。2.眼已挤着。

【增】1.会見，訪問。2.＝བཅིང་བ། 挤,压，拥挤。3.拉出，用力使出，扭取。4.从旁支撑。〔达〕

བཅར་བྱ། （原注同上）1.应接近。2.将眼挤。

བཅར་རྒྱུས་ཡོད། སྐུ་མདུན་དུ་མཇལ་རྒྱུས་ཡོད། 想去謁見，想拜見。

བཅར་བཞུགས་པ། རྟག་པར་སྐུའི་ཉེ་བར་…བཞུགས་པ། 常住在身前。

【增】有一永久住所。〔达〕

བཅར་སླེབས་པ། མདུན་དུ་སླེབས་པ། 到跟前。

བཅལ་བ། ཚད་ཀྱིས་བཅལ་ཟིན་པ། 已量过。

【增】1.称輕重。2.付与，偿还。〔达〕

བཅལ་ཡུང་པ། གཡོག་པོ། 奴仆。

བཅས་བཅོས། ཚུལ་འཆོས། 造作，虚伪。

བཅས་པ། དགེ་སློང་གི་ཁྲིམས་བཅས་དང་འཁོར་དང་བཅས་པ་དང་བསླབ་པ་ལའང་། 1.制訂，如制比丘戒。2.俱,一起,如众俱(和众人一起)。3.学。【增】用作連接詞和形容詞的字，借 དང་ 字連接于名詞，表示共同、联合、具有、所有、包含等义。当此字后加 སུ་ 时，即成为副詞結构。此字亦用以表示多数，有"等等"、"諸如此类"之义。〔达〕

བཅིགས་པ། བཀྱིག་པ་མིང་དུ་སྣང་། 似即 བཀྱིག་པ། 系縛，捆綁。

བཅིང་། ཐག་པས་བཅིང་ཟིན་པ། 已縛，已捆綁。

【增】束縛，拘束（物質的，道德的，或魔术性的）。〔达〕（达作 བཅིང་བ་）

བཅིང་བྱ། ཐག་པས་བཅིང་བར་བྱ། 当縛，应捆綁。

བཅིངས་བཀྲོལ། མདུད་པ་བཀྲོལ་བ་ལྟ་བུ། 解縛，解放，如解开結子。

བཅིངས་པ། ཐག་པས་བཅིངས་ཟིན་པའང་ཟེར། 已縛。

བཅིབ་དགོས། རྟ་བཅིབ་དགོས། 須騎馬。

བཅིབ་བྱ། ཆིབས་རྟ་བཅིབ་པར་བྱའམ་ཞིབ་པའང་། 1.所騎的馬。2.护套。

བཅིབས་པ། ཆིབས་རྟ་ལ་བཞོན་པའི་དོན། 乘馬，騎馬。

བཅིར་བ། བཙིར་བས་ཆུ་བཅིར་ཟིན་པ། 已挤压。

བཅིར་བྱ། བཙིར་བས་ཆུ་བཅིར་བར་བྱ། 所挤压。

བཅིལ་བ། གཞིལ་བར་བྱས་པའམ་ཕྱིར་བཅིལ་ཟིན་པ་དང་བཤིག་པའི་དོན། 1.消灭。2.毁坏。

【增】1.放弃。2.制服，使服从。〔达〕

བཅུ། གྲངས་ཀྱི་ ༡༠ དང་ཆུ་སྐྱོགས་ཀྱིས་བཅུ་བར་བྱ་བ་ལའང་། 1.十。2.舀，如用杓舀水。

བཅུ་ཁྲམ། རྩིས་ཀྱི་སོད་ཁྲམ། 算盘。

（同）བཅུ་སོད།

བཅུ་འགགས། སྒྲོན་མེ་ལའང་། 十鉤（藻)。灯。

བཅུ་གཅིག་ཞལ། སྤྱན་རས་གཟིགས། 十一面（藻)。观世音菩薩。

བཅུ་བཅུ། བརྒྱ་ཐམ་པ། 一百整。

བཅུ་གཉིས་བདག་པོ། ཉི་མའི་མིང་། 十二主（藻)。日，太阳。

བཅུ་གཉིས་མ། བུད་མེད་(དང་)། 十二女（藻)。妇女。

བཅུ་གཉིས་མིག གདོང་དྲུག 十二目（藻)。六面童子（天神名)。

བཅུ་གཉིས་འོད་འཕྲོ། གཟའ་ཕུར་བུ། 十二光（藻)。木曜。

བཅུ་ཐམ་པ། གྲངས་ཀྱི་ ༡༠ 十个。

བཅུ་དྲུག་ཆ། ཟླ་བ་དང་ཆ་ཤས་ལའང་། 十六分（藻)。1.月亮。2.部分。

【增】1.十六分之一。2.新月。〔达〕

བཅུ་དྲུག་མདོ། （未詳)

བཅུ་དྲུག་འོད་ལྡན། གཟའ་པ་སངས། 具十六光（藻)。金曜。

བཅུ་པ། ཟླ་བ་བཅུ་པ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 第十。

བཅུ་བ། ཆུ་སོགས་ཀྱིས་བཅུ་བར་བྱ་ལྟ་བུ་ལའང་། 将舀，如用杓舀水。

བཅུ་དཔོན། དམག་མི་བཅུ་ཐམ་པའི་དཔོན་པོ་ལྟ་བུ། 十个兵的官長，班長。

【增】十个兵以上的伍长。〔达〕

བཅུ་འབོ། སྣོད་ནང་དུ་ཆུ་བཅུ་བར་བྱ་ཕྱིར་འབོ་རྒྱ་བསྒོ་བར་བྱ། 舀入和潑出。

བཅུ་འོག ས་འོག་ཀླུའི་འཇིག་རྟེན། 地下龙的世界。

（བཅུ་ 恐系 བཅུད་ 的省略)

བཅུ་ཤོད། རྩིས་ཀྱི་ཤོད་ཁྲམ། 算盘。

（同) བཅུ་ཁྲམ།

བཅུག་པ། ནང་དུ་འཇུག་རྒྱུ་མིན་བཅུག་ཟིན་པ། 已入内。【增】为 འཇུག་པ་ 的完成式，插入，干涉，干预，如: ངེད་ཀྱི་དོན་ལ་ཁྱོད་ལག……འཇུག་དོན་མེད། 我的事不用你插手。〔达〕

བཅུག་རེག་སྤྱོད། འཁྲིག་པའི་བྱ་བྱེད་སྤྱོད་པ། 尝受淫欲事。

བཅུད། རྩི་བཅུད། 精要，精华。

【增】1.汁液，潮湿。2.＝ སྙིང་པོ། 本质，要素。3.兴奋剂。〔达〕

བཅུད་ཀྱི་མ། རོ་འཛིན་ལྕེ་ཡི་མིང་། 味母（藻)。舌。（同) བཅུད་ཤེས།

བཅུད་བརྟུལ་ཞུགས། རྐང་དྲུག་བུང་བའི་མིང་། 味禁（藻)。蜜蜂。

（同) བཅུད་འཛིན། བཅུད་སྦྱིན།

བཅུད་ལྡན། I. བྲོ་དང་ལྡན་པའམ་རོ་ལྡན་ལའང་། 具有香味。

II. ལྷ་དང་ས་གཞི་ལའང་། 1.天。2.大地。

བཅུད་ལྡན་ཆེ་བ། བརྒྱ་སྦྱིན། 大具味（藻)。帝釋（天神名)。

བཅུད་ལྡན་བདག་པོ། （注同上) 具味主(藻)。

བཅུད་སྦྱིན། རྐང་དྲུག་བུང་བའི་མིང་། 施味(藻)。蜜蜂。(同) བཅུད་བརྟུལ་ཞུགས། བཅུད་འཛིན།

བཅུད་མི་ལྡན། ལྷ་མ་ཡིན། 不具味（藻)。非天，阿修罗（佛)。

བཅུད་སྨིན། འབྲས་བུ་སྨིན་པ། 果子成熟。

བཅུད་ཚོར་བ། རོ་མྱོང་བའམ་བྲོ་ཤེས་པ། 尝味，知味。

བཅུད་འཛིན། I. རྐང་དྲུག་བྱུང་བའི་མིང་། 持味（藻）。密蜂。

（同）བཅུད་བརྡུལ་ཞུགས། བཅུད་སྦྲིན།

II. ནུ་མ་དང་སྦྲང་མ་དང་ཐང་ཤིང་ལའང་། 1.乳房。2.蜂。3.松树。

བཅུད་འཛིན་མ། འབབ་ཆུ། 持味女（藻）。流水，瀑布。

བཅུད་འོག ས་འོག་འཇིག་རྟེན། 味下（藻）。地下世間（龙所居之地）。

བཅུད་རབ། ཆང་ལའང་། 1.妙味。2.酒。

བཅུད་རིང་། ལྷའི་ཆུ་བོ། 长味（藻）。天河，天界的河流。

བཅུད་རོ་འཛིན་ཤིང་། བུ་རམ་ཤིང་ལའང་། 持味树（藻）。甘蔗。

བཅུད་ལེན། སྐུ་ལུས་ལ་རྩི་བཅུད་སྦྱར་བའམ་གསོ་བ་དང་མེ་ཏོག་བཅུད་ལེན་རྡོ་བཅུད་ལེན་ཟེར། 取味（藻）。1.身涂油脂。2.采花味，采石精（炼丹），提炼。【增】或作བཅུད་ཀྱི་ལེན། 为了延寿而炼取精华的方法。〔达〕

བཅུད་ལེན་འབྲས་ཅན། ཤིང་ཨ་རུ་ར། 取味果（藻）。橄欖树。

བཅུད་ལེན་ཟ། བྱ་ཁྱུང་ལའང་། 1.吃不老丹。2.鵬。

བཅུད་ཤེས། རོ་འཛིན་ལྕེ་ཡི་མིང་། 知味（藻）。舌。（同）བཅུད་ཀྱི་མ།

བཅུད་ཤོར་བ། སྟོབས་ཤོར་བ་ལྟ་བུ། 失精要，如丧失力量。

བཅུན་པ། ཆུན་པོར་བྱས་པའམ་དབང་དུ་བསྒྱུར་བ་དང་མེ་ཏོག་གི་ཆུན་པོ་འདི་ངས་བཅུན་པ། 1.調服，控制，自在。2.捆扎，如这束花是我扎的。

བཅུམ་པ། ནང་དུ་འཆུམས་སུ་བྱས་པའམ་ནང་དུ་བསྡུས་པ་ལྟ་བུ། 向內收縮，緊縮，向內收斂。【增】1.＝ བསྐུམ་པ། བཟུམ། 2. འཛུམ་པ' 的完成式。3.用詭計，詭譎。〔达〕

བཅུར། I. ཀོ་ཐག་འཛེར་མིག་ཏུ་བཅུར་ཟིན་པའམ་དྲངས་པ་ལྟ་བུ། 穿过，如将皮条于鋼眼中穿过。【增】1.使平。2.俗語为雪所阻，阻塞道路。〔达〕（达作 བཅུར་པ' ）

II. བཅུ་ཐམ་པར། 于整十个（ བཅུ' 的第七轉声）。

བཅུས། བཅུ་ཐམ་པས་དང་ཆུ་སྐྱོགས་ཀྱིས་ཆུ་བཅུས་ཟིན་པ་ལའང་། 1.以十个（བཅུ' 的第三轉声）。2.已用杓舀水。【增】1.灌溉。2.蒸餾。〔达〕（达作 བཅུས་པ'）

བཅེམ་པ། ཟས་སོ་ཡིས་བཅེམ་པ་ལྟ་བུ། 嚼，咬。

བཅེར་བ། གཅིག་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཕུང་པོར་སྤུངས་པའམ་ཚོང་ཁང་དུ་རས་ཡུག་བཅེར་བ་ལྟ་བུ། 堆积，累积，如商店中布疋堆积。【增】1.睜視。2.俗語＝ བཅིར་བ། 压挤。〔达〕

བཅོ་ལྔ། གྲངས་ཀྱི་ ༡༥ 十五。

བཅོ་བརྒྱད། གྲངས་ཀྱི་ ༡༨ 十八。

བཅོ་བྱ། གཏོར་མ་བཅོ་བར་བྱའམ་བཟོ་བར་བྱ། 做，如做供品，做施食品。

བཅོམ་ལྡན། སངས་རྒྱས་དང་དབང་ཕྱུག་ལའང་། 1.佛。2.大自在（天神名）。【增】胜利的，受福的。〔达〕

བཅོམ་ལྡན་འདས། ནང་པ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལའོ།། 薄伽梵，出有坏，世尊（佛），只有佛称此名。

བཅོམ་པ། དགྲ་ཐམས་ཅད་བཅོམ་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 毁，击破，如已破一切敌。
【增】克服，杀害。〔达〕

བཅོམ་བརླག ཀྲུ་གར་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག 磨吐罗，印度一大城名。

བཅོལ་དམ། གདམས་ངག་སྒྲ་བཤམ་གདམས་པ་དང་མན་ངག་གདམས་པའི་དོན། 嘱托，教授，教誡之义。

བཅོལ་གདམས། (注同上)

བཅོལ་བ། ལས་བཅོལ་བ་དང་འཕྲིན་བཅོལ་བ་དང་བསྒོ་རུ་བཅུག་པ་གཉེར་གཏད་པ། 1.派事。2.委托。

བཅོལ་མ། (原注缺) 托付，信托。

བཅོས། བཟོ་ཐབས་དང་གསོ་བཅོས་དང་བསྟན་བཅོས་(དང་)། 1.造作。2.改造。3.論（如三藏中之論藏)。
【增】或作 བཅོས་བུ། 人为的。〔达〕

བཅོས་ཐབས། (原注同上)
【增】1.治疗法。2.为外表而做事。3.人工的制作或謀划。〔达〕

བཅོས་པ། བཟོས་པའི་མིང་། 伪作，改作，造作。【增】1.医治。2.虚构的，搀杂的。〔达〕

བཅོས་པའི་ཆུ་བོ། ཡུར་བའི་ཆུ། 人工的河流，沟渠之水。

བཅོས་པའི་གནས། སྐྱིད་མོ་འི་ཚལ་དུ་གླིང་ག 园林。

བཅོས་བུ། བཟོས་པའི་མིང་། 改作，造作。

བཅོས་བུའི་ཆང་། (原注缺) 提炼过的酒。

བཅོས་བུའི་རས་། (原注缺) 彩色布。

བཅོས་མ། བཟོས་པའི་དོན་དང་ཟོལ་ཟུས་དང་ངན་གཡོ་བདེན་མིན་ལའང་། 1.人造的。2.虚伪。3.詭詐不实。【增】搀假，伪造。〔达〕

བཅོས་མིན། བདེན་པའམ་དོན་དམ་ལའང་། 1.不伪，眞实。2.胜义（佛)。

ལྕ་བ། (原注缺)
【增】1.一种紅蘿卜。2.毛衣或毡衣。〔达〕

ལྕག དུ་ལྕག 鞭子，馬鞭。【增】1.杖，軟条，棍。2.打，如 འགྲམ་ལྕག 打耳光，割。3.鎧甲的前部。4.一种瑞香紙。〔达〕

ལྕག་སྐྱིག ནས་སྨུས་ཀྱི་ལྕག་སྐྱིག་དང་ཆུ་ལྕག་ཐིག 1.麦穗。2.水滴瀝。
【增】数目的名字。〔达〕

ལྕག་པོ། མགྱོགས་པོ་ལའང་། 1.鞭策。2.快。

ལྕག་ཐོད། སྐ་རགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག 腰带之一种。
【增】＝ཆབ་མགོ་ཅན་གྱི་སྐ་རགས། 用金属綫編成环节状的带子。〔达〕(达作 ལྕག་ཐོད་)

ལྕག་ཆན། དུ་ལྕག 鞭，馬鞭。

ལྕག་ས་ཐུགས། འབྲོག་པ་ལའང་། 游牧人。

ལྕགས། རྡོ་ཡི་སྙིང་པོ་ལྕགས་རིགས་བརྒྱད་དེ་གསེར་དངུལ་ཟངས་དཀར་འཁར་བ་དང་གཤའ་ཚ་ཞ་ཉེ་ལྕགས་ནག་བརྒྱད། 金属(通常指鉄)，石之精华，共有八类：1.金。2.銀。3.赤銅。4.黃銅。5.青銅，响銅。6.錫。7.鉛。8.烏鉄。
【增】1.札什倫布东南八里的地名。2.鉄器，特指門鎖，脚鐐、手銬。〔达〕

ལྕགས་ཀྱི་གར་བུ། (原注缺) 鉄丸，鉄彈子。

ལྕགས་ཀྱི་བགོ་བུ། གོ་ཆའི་མིང་ལའང་། 1.鉄衣。2.盔甲。

ལྕགས་ཀྱི་ཐལ་ཕྱུགས། མེ་ཐུར་དང་མེ་ཁྱེམ་བུ། 鉄帚（藻)。1.火筷子。2.火鏟。

ལྕགས་ཀྱི་ཐུ་ལུམ། ལྕགས་རིལ་རིལ། 鉄丸，鉄球。【增】1.鉄团。2.鉄鎚。〔达〕（ཐུ་字达作 ཐོ་）

ལྕགས་ཀྱི་སྤྱང་ཀི། （原注缺） 鉄狼。

ལྕགས་ཀྱི་པ་ལྷང་། ལྕགས་ཆེན་པོ་ལའང་། 鉄块，大块鉄。

ལྕགས་ཀྱུ། ཉ་འཛིན་ལྕགས་ཀྱུ་ལྟ་བུ། 鉄鈎，如釣魚之鈎。【增】减輕毒質的植物药剂。〔达〕

ལྕགས་ཀྱོ། （注同上）

ལྕགས་ཁྲིང་། （原注缺）1.錫。2.馬口鉄。3.白鉄。

ལྕགས་སྐུད། ལྕགས་ཀྱི་སྐུད་པ་དང་དེས་བྱེད་པའི་གློག་བརྒྱུད་བརྡའམ་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཏར་ཟེར། 1.鉄絲。2.用鉄絲制成的电綫。

ལྕགས་སྐུད་བརྡ། （注同上）电綫。

ལྕགས་གོང་། ལྕགས་རིལ་རིལ། 鉄丸，鉄球。

ལྕགས་གོས། ལུས་སྐྱོབ་གོ་ཆ། 鉄衣，护身甲冑。

ལྕགས་མགར། མགར་བ། 鉄匠。（同）ལྕགས་བཟོ་བ།

ལྕགས་སྒྲོག ཀང་པ་ལ་ལྕགས་སྒྲོག 鎖，脚鐐。

ལྕགས་ཆུང་། （原注缺） 小鉄。

ལྕགས་མཆོག གསེར། 貴金属（藻）。金子。【增】或作 ལྕགས་མཆོག་ཡིད་འོང་། 印度奧理薩所产的好鉄。〔达〕

ལྕགས་སྙིགས། ལྕགས་ཀྱི་དྲི་མ་ཚ་ཚའི་ཞག 鉄渣子，鉄銹，鉄垢。（同）ལྕགས་དྲིག

ལྕགས་ཐག ལྕགས་ཀྱི་ཐག་པ། 鉄索，鉄鏈。【增】腸内的渣滓和粘物。〔达〕

ལྕགས་ཐུར། ལྕགས་ཀྱི་ཐུར་མ། 鉄筷子，鉄匙。

ལྕགས་དྲིག ལྕགས་ཀྱི་དྲི་མ་ཚ་ཚའི་ཞག 鉄銹，鉄垢。【增】治虚弱及眼痛的鉄剂药物。〔达〕鉄渣子。〔四〕（同）ལྕགས་སྙིགས།

ལྕགས་མདའ། སྒོའི་ལྕགས་མདའ། 鉄箭，門箭（似是門吊）。

【增】外科用的鋼鉄探針。〔达〕 編針，編綫成物之針。〔高〕

ལྕགས་རྡུལ་གཅིག རྡུལ་ཕྲན་བདུན་གྱི་ཚད་ལའང་། 一金尘，七微尘量（最細小的物質单位）。

ལྕགས་རྡུལ་ཚད། （原注同上）金尘量。

ལྕགས་འབྱེད། ལྡེ་མིག་མིང་། 开鎖（藻）。鑰匙。

ལྕགས་དམར། ཟངས། 紅銅。

ལྕགས་རྫི། （原注缺）鉄汁，鉄釉。

ལྕགས་ཞ། མགོ་སྐྱབ་ལྕགས་ཀྱི་ཞ་མོའམ་རྨོག 鋼盔。

ལྕགས་ཞུ། （注同上）

ལྕགས་གཞིབས། གོ་ཆའི་མིང་ལའང་། 1.鉄罩。2.甲冑。

ལྕགས་བཟང་ངར་ལྡན། ལྕགས་དྲག་པོ། 利鉄（藻）。鋼。

ལྕགས་བཟོ་བ། མགར་བ། 鉄匠。（同）ལྕགས་མགར།

ལྕགས་རལ་ཅན། སྨན་ག་དུར་ལའང་། 鉄发者（藻）。药“伽都”（可做收歛剂）。

ལྕགས་རི། ཁོར་ཡུག་རིའམ་མཐའ་བསྐོར་བའི་ར་བ། 1.輪圍山。2.圍墻，城。【增】边。〔四〕坚墙，鉄壁，鉄籬笆，金城湯池。〔高〕

ལྕགས་ཡུང་། ལྕགས་ཀྱི་གཟུང་ཡུང་། 鉄环柄。

ལྕགས་ཤན། སྒྲོད་པའི་ལྕགས་ཤན་ལྟ་བུ་དང་སྒྲོམ་སྒམ་གྱི་ཟུར་གནོན་བྱེད་ལྕགས་དང་བར་མཚམས་ཀྱི་ལྕགས་ལའང་། 鉄质镶嵌物,如风箱之鉄管,箱箧包角之鉄和中縫之鉄鋦子。

【增】1.鉄箍。2.鉄鈎。3.鉄扣。〔达〕

ལྕགས་བཤལ། (原注缺) 鉄洗。

ལྕང་སྐྱ། ཤིང་ལྕང་མའི་བྱེ་བྲག 杨柳树之一种。

【增】1.地名(即章嘉的故里)。2.灰白色。〔达〕

ལྕང་ལྗོང་། (原注缺) 崎嶇。

【增】=སང་སོང་། 〔达〕

ལྕང་ཉིད། ལྕང་མའི་ལོ་མ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ། 柳叶未生以前之花,柳絮。

ལྕང་ནག ཤིང་ལྕང་མའི་བྱེ་བྲག 杨柳树之一种。

ལྕང་མ། (注同上)

ལྕང་ལོ། སྐྲའི་ལྕང་ལོ་དང་ཤིང་ལྕང་མའི་ལོ་མ་ལའང་། 1.发辮。2.柳叶。

ལྕང་ལོ་ཅན། གནོད་སྦྱིན་གྱི་གནས་དང་རྣམ་སྲས་ཀྱི་ཕོ་བྲང་དང་བུད་མེད་ལྕང་ལོ་ཅན་ལའང་། 1.夜叉住处。2.毗沙門(天神名)之宫。3.妇女梳发辮者。【增】1.江孜附近的地名。2.古印度地名,神話中是須弥山的地名。〔达〕

ལྕམ། I. སྐུ་དྲག་གི་ཆུང་མ་ལའང་། 偉人之妻室,太太。

II. སྤུན་ལྕམ་དྲལ་དང་ཁང་པའི་ཐོག་ཁེབས་ལྕམ་དྲལ་ལའང་། 1.兄妹。2.房頂之棟椽。

【增】= ཕྱམ། 板条竿子。〔达〕

III. སྲིང་ལ་ཆེ་བུད་མེད་དང་ལྕམ་སྐུ་གཞོགས་ལའང་། 1.姊妹。2.太太,夫人。

(同) ལྕམ་མོ།

ལྕམ་ཁྲིས། རྒྱན་ཞིག 一种装飾品。

ལྕམ་དྲལ། སྤུན་ལྕམ་དྲལ་དང་ཁང་པའི་ཐོག་ཁེབས་ལྕམ་དྲལ་ལའང་། 1.兄妹。2.房頂之棟椽。

【增】= མཆེད་ལྕམ་དྲལ། 〔达〕

ལྕམ་སྣེ། ཁང་པའི་གདུང་མའི་སྟེང་གི་ལྕམ་ཤིང་རྩེ་མོ། 梁上椽木之末端,椽头。

ལྕམ་པ། མེ་ཏོག་ལྕམ་པ། 棋盘花,蜀錦花。

【增】1.= བྲག་ལྕམ། 一种医伤的药草。2.温柔,文雅。〔达〕

ལྕམ་མོ། སྲིང་ལ་ཆེ་བུད་མེད་དང་ལྕམ་སྐུ་གཞོགས་ལའང་། 1.姊妹。2.太太,夫人。

【增】ལྕམ་ 和 སྲིང་མོ་ 的縮写。〔达〕

(同) ལྕམ་ III.

ལྕམ་སྲིང་། ལྷ་ལྕམ་སྲིང་དང་སྤུན་ལྕམ་སྲིང་ལའང་། 1.天神名。2.姊妹。

ལྕི་འཁྲིམས། ལྕི་རུ་ངལ་བ་ལྟ་བུར་ནས་དྲན་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 昏暈,如沉重疲乏,或失去知觉。(同) ལྕི་སྒྲིད་པ།

ལྕི་ཆོད། དཀན་གཡང་སར་ལྕི་ཆོད་ལྟ་བུ། 重塌,如崖坎陷塌。

ལྕི་ཐལ། ལྕི་བའི་ཐལ་བ། 粪灰。

ལྕི་འཐིབས། རབ་ཏུ་འཐིབས་པའི་དོན། 极其阴沉,极濃密,极黑暗。

ལྕི་བ། དུད་འགྲོ་ཡི་ལྕི་བ་དང་ཡང་ལྕིའི་ལྕི་བ། 1.粪,畜粪。2.輕,重之"重"。

ལྕི་སྒྲིད་པ། ལྕི་རུ་ངལ་བ་ལྟ་བུར་ནས་དྲན་པ་མེད་

བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 麻痹，如沉重疲乏，或失去知觉。（同）ལྕི་འཁྱིམས།

ལྕི་ཡང་། ལྕི་བ་དང་ཡང་བ་གཉིས། 重与輕。

ལྕིགས་ན། ཐུབ་ནའམ་ནུས་ན། 假若能够的話。

ལྕིགས་པ། ཐུབ་པའམ་ཐེག་ཁུར་བའི་དོན། 堪任，能担負。

ལྕིད་པ། ལྕི་རུ་བྱས་པ། 重，使加重。

【增】= ལྕི་བ། 重。〔法〕 重量。〔本〕

ལྕིད་ཕབ་པ། ལྕི་རུ་བྱས་ཏེ་ཕབ་པ། 加重。

ལྕིབས། འགེབ་བྱེད་དམ་སྐྱོབ་བྱེད་དེ་ལག་ལྕིབས་ལག་ཤུབས་ལྟ་བུ་དང་ཚ་ལྕིབས་ལ་ཚ་བ་སྐྱོབ་བྱེད་དང་མིག་ལྕིབས་ལ་མིག་གི་པགས་པ་དང་མིག་ཤེལ་ལའང་སྒོ་ལྕིབས་ལ་འགེབ་བྱེད། 盖者，护者，如ལག་ལྕིབས། 手套；ཚ་ལྕིབས། 遮凉者；མིག་ལྕིབས། 眼皮及眼鏡； སྒོ་ལྕིབས། 影壁，照壁。

【增】1.手套。2.东西上便于手提的装置，如器具的柄，环。3.盾牌。〔达〕 遮住。〔四〕

ལྕིབས་པ། བསྐྱིབས་པའམ་བཀབ་པ། 遮护，复盖。

ལྕིབས་ས། འགེབ་ས། 复盖处，隐匿处。

ལྕུག་གུ། ལྕུ་གུའམ་སྐ་རགས་ཤིག 1.細条。2.腰带之一。

ལྕུག་ལྡན་མ། གཟུགས་ལྡན་མའི་མིང་ངམ་སྨད་ཚོང་མ་ལའང་། 1.柔媚之女。2.妓女。

ལྕུག་ཕྲན། ཤིང་གི་ཡལ་གའམ་ཡལ་ག་ཕྲ་མོ། 树枝，細枝，嫩枝。

ལྕུག་མ། （注同上）【增】枝梢。〔四〕

ལྕུགས། （原注缺）柔軟。

ལྕུང་ཀ། བྱ་ལྕུང་ཀ། 鴉，寒鴉。【增】= སྐྱུང་ཀ། 穴鳥。〔达〕

ལྕུམ། （原注缺） 大黄（药名）。【增】或作ལྕུམ་རྩ། 植物名，其根茎可作泻药。〔达〕

ལྕུམ་རྩ། ཆུ་ལོ་རི་རྩ་བ། 大黃，大黃之根。

ལྕུམ་ལོ། ཆུ་ལོ་རི་ལོ་མ། 大黃之叶。

ལྕེ། ལྡགས་ལྕེའམ་རོ་འཛིན། 舌。

ལྕེ་བརྒྱ་པ། ཆུ་ལྷ་ལའང་། 百舌（藻）。水神。

ལྕེ་ཆུང་། ཁ་ནང་མགྲིན་པའི་སྒོ་ཡི་ལྕེ། 小舌，瞧舌（口内喉門之舌）。【增】重舌。〔四〕

ལྕེ་གཉིས་པ། སྦྲུལ་གྱི་མིང་དང་ནེ་ཙོ་ལའང་། 双舌者（藻）。1.蛇。2.鸚鵡。【增】兩舌（佛），欺詐，謊騙。〔达〕 滑嘴，詭辯，狡猾。〔高〕

ལྕེ་སྤྱངས་མེད། ཐོག་གི་མིང་ལའང་། 舌无畏。（藻）。霹靂，雷电。（同）ལྕེ་འབབ།

ལྕེ་རྟེན། ཁ་མཆུའི་གཞི་ལྟ་བུ་སྟོད་འདོགས། 舌依（藻）。1.口唇之部。2.立名。【增】此系旧字，等于新字 བརྗོད། སྟོད། འདོགས། 〔法〕

ལྕེ་ཐབས། （未詳）

ལྕེ་བདུན་པ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 七舌(藻)。1.火。2.火神。

ལྕེ་ལྡིག་པ། སྐད་རིག་རིག་ལྟ་བུ། 舌鈍，說話迟鈍。【增】齙舌。〔四〕

ལྕེ་ལྡིབ་པ། སྐད་ལྡབ་ལྡིབ་པ། 舌鈍，口吃。

【增】失音。〔四〕

ལྕེ་སྤྱང་། ཅེ་སྤྱང་མིང་དུ་སྣང་། 似即ཅེ་སྤྱང་། 狼，豺狼。

ལྕེ་འབབ། ཐོག་གི་མིང་ལའང་། 流焰（藻）。霹靂，雷电。

【增】雷击。〔四〕（同）ལྕེ་སྐྱངས་མེད།

ལྕེ་འཕྱགས། ཚྭ་ཞིག་ལའང་། 1.刺舌。2.盐之一种。【增】= རྒྱ་ཚྭ། 硇砂。〔达〕

ལྕེ་མེད་པ། སྦལ་པ་ལའང་། 1.无舌。2.蛙。

ལྕེ་སྱུལ་བ། （原注缺）舌探，舐。

ལྕེ་རྩ། ལྡགས་ལྕེའི་རྩ། 舌的根部。

ལྕེ་རྩེ། ལྡགས་ལྕེའི་རྩེ་མོ། 舌尖。

ལྕེ་ཞར། ལྕེ་ཞར་སྤྱད། 刮舌的用具。

ལྕེ་བཞར་བ། བཞར་ཟིན་པ། 已刮舌。

ལྕེའི་རྣམ་ཤེས། རོ་འཛིན་རྣམ་ཤེས། 舌識（佛），舌的感覺。

ལྕེ་ཡི་དྲི་མ། ཁ་ནང་ལྕེའི་དྲེག་པ། 舌垢，舌苔。

ལྕེ་ཡི་བད་ཀན། （注同上）

ལྕེ་ཡི་དབང་པོ། ལྡགས་ལྕེའམ་རོ་འཛིན། 舌根（味覚器官），舌。

ལྕེབ་པ། རང་སྲོག་རང་གིས་གཅོད་བྱེད་དམ་གཅོད་འགྱུར། 自尽，自杀。【增】形容飞蛾扑火的字。〔达〕

ལྕེབ་བྱེད། （注同上）

ལྕེབས་གྲི། རང་སྲོག་རང་གིས་བསད་པའི་གྲི། 自杀过的刀。

ལྕེབས་པ། རང་སྲོག་རང་གིས་བཅད་པ། 已自杀。

ལྕེས། ལྕེ་ཡིས། 由舌（ལྕེ་的第三囀声）。

ལྕེས་ལྡོག ལྕེ་ཡིས་ཕོར་པ་ལྡོག་ཅིག་དང་བལྡག་པར་བྱ་ལྟ་བུ། 舐，如以舌舐碗（命令式）。

ལྕེས་བལྡག （注同上）

ལྕོ་ཀ། བྱིའུ་ཞིག་སྟེ་ཅོ་ཀ་ཞེས་པའང་སྣང་། 雀鳥之一，亦作 ཅོ་ཀ།

【增】百灵鳥。〔法〕 阿兰鳥。〔本〕

ལྕོག ཁང་ཐོག་ཟུར་ལྕོག་དང་ཞིང་བརྔས་པའི་བཅས་མའི་ལྕོག་དང་། 1.屋上之翘角。2.庄稼割后之草桩。【增】1.淺鍋。2.穹窿屋頂。3.一种水生植物。〔达〕 桌子。〔高〕

ལྕོག་ལྕོག I.མགོ་ལྕོག་ལྕོག་གཡོ་བ་ལའང་། 搖摆，翘着，如翘头搖动。

II. ཅོག་བུའམ་དེང་སང་ཅོག་ཅོག་ཟེར་བ་ལའང་། 小帳蓬，今亦名 ཅོག་ཅོག

ལྕོག་བུ། （注同上II）

ལྕོག་ཙེ། མདུན་ལྕོག་གསོལ་ལྕོག་རྒྱ་ལྕོག་དང་ཐག་ལྕོག་དང་ངག་སྒྲོན་དུ་ཅོག་ཙེ་ཟེར། 桌子，如书桌，飯桌等，語灯論中作 ཅོག་ཙེ།

ལྕོག་ལམ། ལྕང་ལོ་སྐྲའི་ལྕོག་ལམ་ལྟ་བུ། 髻，如发結之髻。【增】兎脑砂。〔四〕

ལྕོགས། ཐུབ་པའམ་བློ་ཡིས་ལྕོགས་མི་ལྕོགས་པ་ལྟ་བུ། 堪任，能够，如說：智力能不能。

【增】1.或 ལྕོག་པ། 搖动，激动。2.能，可能。〔达〕 安逸，閒暇。〔高〕

ལྕོང་། （原注缺）蝌蚪。

【增】=སྦལ་ལྕོང་།〔达〕

ལྕོང་མོ། འབུ་སྐྱུགས་སམ་སྦལ་ལྕོང་ཟེར། 蝌蚪。

ཆ། ཟུང་དང་ཆ་ཤས་ཡན་ལག་དང་སྐལ་བ་དང་ཚལ་བུའམ་དུམ་བུ་ལའང་། 1.双。2.部分，支分。3.所应得分。4.片段。【增】1.数目符号=6。2.一部分，凡分作若干部分者，如 ཕྱེད་ཆ། 半分。 གསུམ་ཆ། 三分之一。3.= ཟུང་། 偶，一双，一对。4.新聞，消息，語言，声音。5.=ཆ་ཀ། 物件。6.一个月的十六分之一。7.微尘，少量。〔达〕 1.信任，信托，如 ཆ་བཞག་པ། 2.語助詞，語尾，如: སྐད་ཆ། 会話，消息; བྲག་ཆ། 回声，唱和; རྒྱན་ཆ། 飾品; མཚོན་ཆ། 武器。〔高〕

ཆ་ཀ། （注同上）

ཆ་ཀ་བ། འབུ་ཆ་ཀ་བ། 蚱蜢，蝗虫。

ཆ་རྐྱེན། ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་རྐྱེན། 分緣，多分之助緣（非主要原因，非主要条件）。
【增】緣分。〔达〕 条件。〔本〕

ཆ་མཁན། མཚན་མ་བརྟག་པར་བྱེད་པོ། 算命者，看相者。

ཆ་ག ཚུ་བ་གོས་ཀྱི་མཐའ་མི་ཟད་པའི་ཆེད་དུ་ཆ་གར་བཏབ་ཟིན་པ། 边緣，如为使衣边不散，故縫綴边緣。
【增】=འདབ། མཐའ། 〔达〕

ཆ་གར་བཏབ་པ། （原注同上）縫边，鑲边儿，如为使衣边不散，故縫綴边緣。

ཆ་འགྲིག ཡན་ལག་ཆ་ཤས་འགྲིག་རྒྱུ། 配合，各部分将配合。【增】幷帶。〔四〕

ཆ་འགྲིགས། ཡན་ལག་ཆ་ཤས་འགྲིགས་ཟིན་པ། 配合，各部分已配合。

ཆ་རྒྱུས། ངོ་ཤེས་པ། 知道，認識。

ཆ་ཅན། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་ཆ་ཡོད་མེད་ཟེར་ཡང་ཐམས་ཅད་ཆ་ཅན་ཡིན་ནོ།། 有分(有大小，有体积)，如說: “极微有无方分”，然一切皆是有分。
【增】成对。〔达〕（同） ཆ་ལྡན།

ཆ་ཆ། གཉིས་གཉིས་དང་ཟུང་ཟུང་ལའང་། 1.双数，兩个兩个。2.可以，将就。

ཆ་ཆོ་མེད་པ། དོན་སྙིང་པོ་མེད་པ། 无意义之事。

ཆ་ཉམས་པའི་དུས། ཟླ་བ་མར་ངོ་འི་དུས། 退分时（藻）。下半月时。

ཆ་གཉིས་དུས། （原注缺）二分时。

ཆ་མཉམ་པ། ཚེས་བཅོ་ལྔ་ལའང་། 1.等分，平均。2.十五日。

ཆ་སྙོམས། དྲག་ཞན་བར་མའི་ཆ་སྙོམས་པ། 等分，平均，强弱适中，均等。
【增】或作 ཆ་མཉམ། 〔达〕

ཆ་གཏེར། ཟླ་བ་ལའང་། 1.包含多部分的。
2.月亮。（同） ཆ་ནུས།

ཆ་སྐ། ཚེར་མ་གཟུང་བྱེད་ལག་ཆ། 鑷子，拔刺工具。

ཆ་མཐུན་པ། ཆ་ཤས་དང་མཐུན་པ་སྟེ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལྟ་བུ། 同分，顺分，如顺决擇分（佛）。

ཆ་དང་ཡ་ལ། ཟུང་གི་ཆ་དང་ཡ་གཅིག་པ། 双单，双对与单一。

ཆ་ལྡན། I. ཉི་མ་ལའང་། 1.有幸。2.日，太阳。 II. རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་ཆ་ཡོད་མེད་ཟེར་ཡང་ཐམས་ཅད་ཆ་ཅན་ཡིན་ནོ། ། 有分（有大小，有体积），如說："极微有无方分"，然一切皆是有分。（同）ཆ་ཅན།

ཆ་ནུས། ཟླ་བ་ལའང་། 1.能具有多部分的。2.月亮。（同）ཆ་གཏེར།

ཆ་སྒྲུད། ལག་སྒྲུད་དམ་མཁོ་སྒྲུད། 工具，用具。

ཆ་ཕྲ་བ། སེར་སྣ་ཅན། 1.微份。2.吝嗇的人，守財奴。

ཆ་བ། འགྲོ་བ་ལའང་། 1.穿著。2.行走。

【增】1.= བརྒྱན་པ། བཞག་པ། 装飾。2.动身，启程。〔达〕

ཆ་བི་ཚོ་བི། དོན་མེད་ཆ་བི་ཚོ་བི། 煩乱，扰乱。（同）ཆ་ལི་ཚོ་ལི།

ཆ་བྱད། རྣམ་འགྱུར་གནས་སྣངས་ཆ་ལུགས། 状态，形式，装飾。

ཆ་མ་འཚལ། མི་ཤེས་པ་ལའང་། 1.不相等。2.不知道。

ཆ་མ་ཡིན་པ། འོས་སུ་མ་ཡིན་པ་ལའང་། 1.不成对。2.不应該，非所应該。
【增】不适当，不合宜，不調和。〔达〕

ཆ་མེད། རྒྱུས་མེད་ལའང་། 1.无伴，孤独。2.不知道，不了解。【增】无匹敌，无等倫。〔达〕（达作 ཆ་མེད་པ་）

ཆ་ཚང་། ཐམས་ཅད་ཡོད་པ། 完全，十足，一切皆有，一整套。

ཆ་ཚན། སྡེ་ཚན། 分类，种类，部类。

ཆ་འཛིན་པ། དཔང་པོ་ལའང་། 1.挑选，选擇。2.証人。【增】= རོལ་མོ། 一对鐃鈸。〔达〕

ཆ་རྫོགས། ཚེས་བཅོ་ལྔ་ལའང་། 1.滿分。2.十五日。

ཆ་བཞག་པ། ངེས་པར་ཡིད་དུ་བཞག་པ། 依靠，信任，委托。

ཆ་ཡིས། རིམ་གྱིས་ལའང་། 1.以一部分。2.漸次。

ཆ་ར། （原注缺）【增】= མོན་ཆ་ར། 喜馬拉雅山的长綠橡树。〔达〕 1.柞木。2.ཆ་ར་ཤུན། 婆蘿柯，ཆ་ར་ཤུའུ། 婆蘿树。〔四〕

ཆ་ལ། ཕྱོགས་གཅིག་ལ་དང་གཉིས་རེ་ལ། 一部分，一二。

ཆ་ལག ཡན་ལག་ཉིང་ལག 支分，部分。

【增】= ལག་ཆ། 工具。〔达〕

ཆ་ལང་། རོལ་མོ་འི་ཆ་ལང་། 乐器，鈸。

【增】 སྦྲུས་ཆལ། 一对鐃鈸，〔达〕

ཆ་ལུགས། གོན་སྣངས་ཆ་ལུགས་ལྟ་བུ། 外貌，如穿衣之規矩。【增】1.服装，装束。2.俗語指徽幟，标幟。〔达〕

ཆ་ལུགས་བསྒྱུར་བ། གཟབ་སྤྲོད་སྤྲས་པ། 修飾，打扮。

ཆ་ལི་ཚོ་ལི། དོན་མེད་ཆ་བི་ཚོ་བི། 煩乱，扰乱。【增】1.冗杂。2.混說。3.妇女輕薄。4.行动迂疏。〔四〕（同）ཆ་བི་ཚོ་བི།

ཆ་ཤས་ཅན། ཟླ་བ་ལའང་། 1.具有各部分的。2.月亮。（同）ཆ་ཤས་སྡེ།

ཆ་ཤས་གཅིག རྡོག་པོ་གཅིག་གམ་ཡན་ལག་གཅིག 一分，一块，一支。

ཆ་ཤས་འཇིགས། སེང་གེ་འི་མིང་། 1.可怕的形态。2.狮子。

ཆ་ཤས་སྡེ། ཟླ་བ་འི་མིང་། 1.包含各部分的。2.月亮。（同） ཆ་ཤས་ཅན།

ཆ་ཤས་བྱེད་མ། འདོད་ལྡན་མ། 欲女，妓女。

ཆ་ཤས་སྦྲངས། གསེར་འི་མིང་། 1.清净的部分。2.金。

ཆ་ཤས་མེད་མ། ཨུ་མཿ། 无分女（藻）。鄔摩天女。

ཆ་ཤས་ཚོར་བརྩེགས། རིའི་མིང་འི་མིང་། 1.多部分积聚。2.山。【增】 ཆ་ཤས་མཆེ་རྡིག 地球的凸出部分。〔达〕

ཆ་ཤས་རིམ་འཛད། མར་ངོ་འི་མིང་། 1.部分渐尽。2.下半月。

ཆ་ཤས་རིམ་རྫོགས། ཡར་ངོ་འི་མིང་། 1.部分渐满。2.上半月。

ཆ་གསུམ། （原注缺）三分。

ཆ་སྲོལ། ལུགས་སྲོལ། 章程，规矩。

ཆག ནས་ཆག་དང་སྲན་མའི་ཆག་ཕྱེ་བུ། 料，如麦料及豆料（喂牲口的）。【增】 1.手的第四指。2.鞋，靴。3.＝ ཆག་ཕེབས་པ། 欢迎的敬詞。4. ཆག་གང་ 或代替 ཐྱག་གང་། 一握的量。〔达〕 瓦解，破裂，出現。〔高〕（同） ཆག་ཆེ།

ཆག་དཀྲུམས། བཅག་པའམ་དཀྲུམས་པའི་ཆག་གྲུམ་དུམ་བུ། 破片，打破之碎片。（同） ཆག་གྲུགས། ཆག་གྲུམ།

ཆག་གང་། ཆངས་གང་ལ་སྣང་། 一把，一束，一握。

ཆག་གྲུགས། བཅག་པའམ་དཀྲུམས་པའི་ཆག་གྲུམ་དུམ་བུ། 破碎，打破之碎片。（同） ཆག་དཀྲུམས།

ཆག་གྲུམ། （注同上）破片。

ཆག་སྒོ། བགེགས་བར་ཆད། 灾，不幸，灾难。

ཆག་ཆག་བཏབ། ཕྱག་དར་བྱི་དོར་བྱེད་ཚེ་ཆུ་གཏོར་བ་དང་གད་བདར་བའི་བྱ་བྱེད། 洒扫，扫除时，洒水，打扫等事。

ཆག་ཆག་ཐོབ། （注同上）

ཆག་ཆག་འདེབས། （注同上）【增】喷洒水。〔四〕

ཆག་དུམ། ཆག་པའི་དུམ་བུ། 碎片，碎块。【增】破木片子。〔四〕

ཆག་ན། ཆག་ཡོང་ངེ་། 要破，要破哩。

ཆག་པ། ཞིག་པ། 破，已坏。

【增】1.一大東花。2.谷穗。3. འཆག་པ་ 的完成式，破裂。〔达〕（同） ཆག་ཚབས་པ།

ཆག་པ་གཅིག གཅིག་ཏུ་བསྡམས་པ་གཅིག་སྟེ་ཕྱག་པ་གཅིག་ཅེས་པ་དེར་ལྟོས། 一束，束为一把，参看 ཕྱག་པ་གཅིག་ 条。

ཆག་ཆེ། ནས་ཆག་དང་སྲན་མའི་ཆག་ཕྱེ་བུ། 料，如麦料及豆料（喂牲口的）。（同） ཆག

ཆག་ཚད། ཆ་ཚད་ཀྱི་དོན་དུ་སྣང་། 一段量，似即一分之量。【增】或作 ཆ་ཚད། 适当的量。〔达〕

ཆག་ཚབས་པ། ཞིག་པ། 破坏了，坏了。（同） ཆག་པ།

ཆག་སོང་། དཀར་ཡོལ་ཆག་སོང་བ་ལྟ་བུ།
破了，如說：“碗破了”。

ཆགས་སྐྱེད། ཟླ་བ་ལ་འང་། 1.生爱恋。2.月亮。
(同) ཆགས་བྱེད།

ཆགས་སྒྱུར་འགྲོ། ཏུ་བ་ལ་འང་། 1.貪爱行。
2.烟。

ཆགས་རྒྱ། དབང་རྒྱ་ཡི་གེ་ལ་འང་། 1.証据。
2.証明文件。

ཆགས་ཅན། འདོད་ཆགས་ཅན་དང་ནམ་ཡང་།
1.有貪心者。2.任何时候，經常。【增】
1.音乐的拍子。2.多情的，多欲的。〔达〕

ཆགས་བཅགས། སྣམ་བུ་ཁྲུས་ནས་ཆགས་བཅགས་པ་དང་ཞིབ་ཏུ་འམ་ཐགས་སུ་ག་ཤེབས་པའི་ཆེད་དུ་་བརྡུངས་པ། 捶打，如毛布洗后，捶令舒展，及使其平滑。(同) ཆགས་ཆགས།

ཆགས་བཅོམ། སངས་རྒྱས། 破貪（藻）。佛。
(同) ཆགས་འཇོམས།

ཆགས་ཆགས། སྣམ་བུ་ཁྲུས་ནས་ཆགས་བཅགས་པ་དང་ཞིབ་ཏུ་འམ་ཐགས་སུ་ག་ཤེབས་པའི་ཆེད་དུ་ ··· བརྡུངས་པ། 捶打，如毛布洗后，捶令舒展，及使其平滑。(同) ཆགས་བཅགས།

ཆགས་ཚོགས། སྣམ་བུ་ཆགས་བཅགས་མ་སོང་ན་ཚོགས་ཤིག་གམ་རྡུངས་ཤིག 捶打吧！如布未捶者，应捶打。

ཆགས་འཇོམས། སངས་རྒྱས། 破貪，克服貪欲者（藻）。佛，(同) ཆགས་བཅོམ།

ཆགས་ཐོགས། འཇིག་རྟེན་ཆགས་པ་དང་བུད་མེད་ལ་ཆགས་པ་དང་ཐོགས་པ། 1.世界形成。2.貪爱女色。3.阻碍。(同) ཆགས་པ།

ཆགས་དར་མ། ཆགས་ཅན་མའམ་འདོད་ལྡན་མ།
貪爱女，有欲女。
(同) ཆགས་པའི་གདོན་ཅན། ཆགས་བྱེད་མ།

ཆགས་དུས། མཚན་མོ། 貪爱时(藻)。夜間。

ཆགས་སྡང་། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་། 貪瞋，
貪欲与瞋怒。

ཆགས་པ། འཇིག་རྟེན་ཆགས་པ་དང་བུད་མེད་ལ་ཆགས་པ་དང་ཐོགས་པ། 1.世界形成。2.貪爱女色。3.碍著，阻碍。【增】1.爱好，貪著，爱恋。2.靠紧。3.成，形成，結成。4.产生，发生，发端。5.出現。6.貪得。〔达〕
(同) ཆགས་ཐོགས།

ཆགས་པའི་གོས། བཅགས་པའི་བརྡུངས་པའི་གོས།
捶打之衣。

ཆགས་པའི་རྒྱལ་མཚན། ཕོ་མཚན། 貪幢(藻)。
男生殖器。

ཆགས་པའི་གདོན་ཅན། ཆགས་ཅན་མའམ་འདོད་ལྡན་མ། 貪爱女，有欲女。
【增】多欲好淫的女子。〔达〕
(同) ཆགས་དར་མ། ཆགས་བྱེད་མ།

ཆགས་སྤྱོད། འཁྲིག་པའི་མིང་། 貪行（藻）。
性交。【增】通奸。〔达〕

ཆགས་བྱེད། ཟླ་བ་ལ་འང་། 1.作貪爱。2.月亮。
【增】或 ཆགས་བྱེད་འོད་དཀར། 〔达〕
(同) ཆགས་སྐྱེད།

ཆགས་བྱེད་མ། ཆགས་ཅན་མའམ་འདོད་ལྡན་མ།
貪爱女，有欲女。
(同) ཆགས་དར་མ། ཆགས་པའི་གདོན་ཅན།

ཆགས་བྲལ། སངས་རྒྱས་དང་དགེ་སློང་དང་ཉན་རང་

དགྲ་བཅོམ་པ་དང་སོ་སྐྱེ་འགའ་རེ། 离欲(藻)。1.佛。2.比丘。3.二乘阿罗汉（佛)。4.一类异生（得定者）(佛)。

ཆགས་ཙམ། འགོར་ཐོགས་ཙམ། 略为滞碍。

ཆགས་ཞེན། འདོད་པའི་ཞེན་པ། 貪著，貪爱。

ཆང་། （原注缺） 酒，麦酒。

ཆང་སྨྲད། （原注缺） 醉話，醉后所說的話。

ཆང་ཁྲ། ཚོགས་པའི་དོན། 聚会之义。

ཆང་གར་མ། ཆང་ནུས་པ་ཅན། 濃酒，有力量的酒。

ཆང་འགག། སྣོད་ནང་ཆང་འགག། 装酒，装酒于瓶中。【增】= ཆང་སྣོད། 酒具。〔达〕

ཆང་བསྐྱིལ། （未詳）

ཆང་ཆུང་། ཉུང་ཟད། 少許。【增】等于俗語的 ཆང་ངེ་ཆུང་ངེ་། 1.少量。2.碎杂。〔达〕

ཆང་ཆེམས། ཆང་ལ་དགའ་བའི་དོན། 嗜酒，食酒。(同) ཆང་ཆེམས་ཆེམས།

ཆང་ཆེམས་ཅན། ཆང་ལ་དགའ་མཁན། 嗜酒者，醉汉。

ཆང་ཆེམས་ཆེམས། ཆང་ལ་དགའ་བའི་དོན། 嗜酒，食酒。(同) ཆང་ཆེམས།

ཆང་སྐྱོལ། ཆང་བཟོ་བར་གྱིས་ཤིག 酿酒（命令詞)。【增】俗作 སྦང་མ། 酒渣滓。〔法〕

ཆང་བསྐྱོལ་བ། ཆང་བཟོས་པའི་མིང་། 酿酒，制酒。【增】醉，酩酊。〔达〕
(同) ཆང་བསྦངས་པ།

ཆང་ཐུབ། （原注缺） 能飲酒者。【增】能飲者，指遭到衰敗或毁灭的。〔达〕 能飲酒者(指人)。〔法〕

ཆང་འཐུང་གནས། ཆང་ཁང་ངམ་ཁྲུང་ར། 飲酒处，酒家。
(同) ཆང་མལ། ཆང་ཚོང་། ཆང་ར།

ཆང་པ་སྟོང་པ། སྒྱུ་མ་སོགས་ཀྱི་དཔེའི་མིང་ཟེར། "空拳"比喻虚幻等。【增】 འཆང་པ་སྟོང་པ་ 的誤写，意为空掌，空手，比喻没有东西布施貧穷者。〔达〕

ཆང་སྤགས། ཆང་ཟས། 酒食。
【增】渗酒的麦团。〔达〕

ཆང་སྦང་མ། ཆང་གི་སྙིགས་མ། 酒糟，酒滓。

ཆང་ཕབས། ཆང་སྦྱོང་བྱེད་རྫས། 酒曲，使酒发酵物。(同) ཆང་ཛི།

ཆང་མ། ཁྲུང་མའམ་ཆང་ཚོང་མ་ལའང་། 卖酒妇。

ཆང་མལ། ཆང་ཁང་ངམ་ཁྲུང་ར། 酒店，酒家。
(同) ཆང་འཐུང་གནས། ཆང་ཚོང་། ཆང་ར།

ཆང་ཛི། ཆང་སྦྱོང་བྱེད་རྫས། 酒曲，使酒发酵物。
【增】糟粕，酒的沉淀物。〔达〕
(同) ཆང་ཕབས།

ཆང་ཚོང་། ཆང་ཁང་ངམ་ཁྲུང་ར། 酒店，酒家，酒鋪。
(同) ཆང་འཐུང་གནས། ཆང་མལ། ཆང་ར།

ཆང་ཟངས། ཆངས་གཟུང་སྟེ་སྒོའི་ལག་གཟུང་ལྟ་བུ་དང་གཞུའི་ཆངས་གཟུང་། 即 ཆངས་གཟུང་། 把，柄，如門之拉手，弓之把手。

ཆང་གཟུང་། （注同上）
【增】代 འཆང་བཟུང་། 拳。〔达〕（达作 ཆང་བཟུང་ ）

ཆང་བཟི། ཆང་གིས་མྱོས་པ། 酒醉。

ཆང་རག ཆང་དང་ཨ་རག་གཉིས། 酒，麦酒与白干酒。

ཆང་ར། ཆང་ཁང་ངམ་ཁྱིང་ར། 酒院，酒家。(同) ཆང་འཐུང་གནས། ཆང་སལ། ཆང་ཚོང་།

ཆང་སིངས། བཙོས་པའི་ཆང་། 提炼过的酒。【增】性薄弱的麦酒，第四次泡制出來者。〔达〕淡薄的酒，溫和的酒。〔法〕

ཆང་བསྐྱངས་པ། ཆང་བཙོས་པའི་མིང་། 酿酒，制酒。(同) ཆང་བཏུལ་བ།

ཆང་ལྷས། ཆང་ར། 酒店，酒家。

ཆང་ས་ཆེན་མོ། དགའ་སྟོན་ཆེན་པོའམ་བག་མའི་ཐུགས་སྒྲོ། 大酒会，大宴会，嫁娶宴会。

ཆངས་བུ། ཟན་ཟུམ་པའི་ཆངས་བུ་ལྟ་བུ། 食团，如糌粑团。

ཆད་ཉམས། ཐོག་གི་མིང་འདང་། 1.漸坏。2.霹靂，雷电。

ཆད་ཐོ། མ་ཚང་བ་ཆད་པའི་ཐོ་འདང་། 1.判决书。2.短少不全的名单。

ཆད་མཐུད། ཐག་པ་ཆད་སོང་བ་མཐུད་ཡོད་ངས་བརྟུད་པ་ལྟ་བུ་འདང་། 接續，如縄断了接起。

ཆད་དོན། སྨྲས་པའམ་ཐག་ཆད་པའི་དོན། 說定，决定的事項。【增】或作 ཁ་ཆད། 1.允許。2.契約。〔达〕

ཆད་པ། རྒྱལ་པོའི་ཆད་པ་ཁྲིམས་དང་ཐག་པ་ཆད་པ་དེ་ངས་བཅད་པ་ལྟ་བུ་དང་ཆད་པ་ཉེས་པ་ལྟ་བུ་འདང་། 1.处罰，如国王的罰規。2.断，如縄断。3.犯罪。【增】1.开，分离，开釋，发出。2.允許，約束自己。3.从……傳下，出身于……，生于……。一般連合 ལས་ 及 ནས་字。〔达〕 1.征。2.罪。〔四〕

ཆད་པ་ཅན། གཤིན་རྗེ་འདང་། 1.制裁者。2.閻罗王。【增】= བཙའ་ལྡན། 罪犯，旣决犯。〔达〕(同) ཆད་པ་འཛིན།

ཆད་པ་ཉེས་པ། ཁྲིམས་ས་ནས་ཉེས་པ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ། 治罪，如由刑庭判出罪名。

ཆད་པ་བ། (原注缺) 决断者。

ཆད་པ་འཛིན། གཤིན་རྗེ་འདང་། 1.执法。2.閻罗王。【增】限票。〔四〕(同) ཆད་པ་ཅན།

ཆད་པའི་གནས། ཁྲིམས་ས། 刑場，法院。(同) ཆད་ལས་གྲྭ།

ཆད་པས་བཅད་པ། ཁྲིམས་གཅོད་པ་པོས་ཆད་ལས་བཅད་པའམ་མཐར་བཅད་པ་ལྟ་བུ། 1.执法者处罰。2.决断，判断。

ཆད་བྱས། ཁ་ཆད་ཚིག་ཆེས་གྲངས་དེ་ཉིད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 决定詞，如說："就定在那一天"。(同) ཆད་ཚིག

ཆད་སྨྲ། ཕྱི་རོལ་པ་ཞིག་སྟེ་ཚུ་རོལ་རྒྱང་འཕེན་པ། 断灭論，外道派之一，即順世外道。

ཆད་ཚིག ཁ་ཆད་ཚིག་ཆེས་གྲངས་དེ་ཉིད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 决定詞，如說："就定在那一天"。

ཆད་ལས། ཁྲིམས། 法律。【增】处罰，制裁。〔达〕

ཆད་ལས་གྲྭ། ཁྲིམས་ས། 刑場，法院。【增】大理院。〔四〕(同) ཆད་པའི་གནས།

ཆད་སོ། ཁ་ཆད། 定期，期限。

【增】或作 ཆད་སོར་ 等于 ཆད་གསབ། 合同，契約。〔达〕 1.賒。2.約会。〔四〕

ཆད་གསོ། （注同上）

ཆད་ལྷག བླུན་ཚིག་དང་ཆད་པ་དང་ལྷག་པ། 1.愚人語。2.减少及增多。

ཆན། འབྲས་ཆན་ཐུ་བུ། 米粥，米飯。

【增】1.边注，脚注（书上及文旁边或底下的注解）。2.浸物，麦芽湯，浆。（同） ཆན་ཐུག

ཆན་གྲི། ཁྲི་བོའམ་གྲི་གུག་གི་མིང་ལ་གསུངས་ཚེམ་བུ་པའི་གོས་སོགས་དྲ་བྱེད་ལག་ཆའི་མིང་དང་སྤུ… འབྲེག་བྱེད། 1.有人說是弯刀。2.裁縫裁衣之工具，剪刀。3.剪毛之刀。（同） ཆན་པ།

ཆན་ཐུག འབྲས་ཆན་ཐུ་བུ། 米粥，米飯。

【增】黄米飯。〔四〕（同） ཆན།

ཆན་པ། ཁྲི་བོའམ་གྲི་གུག་གི་མིང་ལ་གསུངས་ཚེམ་བུ་པའི་གོས་སོགས་དྲ་བྱེད་ལག་ཆའི་མིང་དང་སྤུ… འབྲེག་བྱེད། 1.有人說是弯刀。2.裁縫裁衣之工具,剪刀。3.剪毛刀。

【增】＝འཚེམ་གྲི། 〔达〕（同） ཆན་གྲི།

ཆབ། ཆུ་ཡི་མིང་། 水。

【增】势力，范圍。〔达〕

ཆབ་སྐྱ། དར་བའམ་དར་དང་ཆུ་སྐྱ་ལའང་། 1.酸奶水，乳清，乳浆。2.淡水，浆。

ཆབ་ཁུང་། སྣོད་ཁུང་ལའང་། 1.水洞。2.孔洞。

【增】小便处，尿器。〔达〕

ཆབ་མཁྲིས། ཆུ་མཁྲིས་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 水胆（藻）。又作 ཆུ་མཁྲིས། 1.火。2.火神。

ཆབ་སྒོ། ཕྱི་སྒོ། 門，外門。

ཆབ་དོག གཅིན་སྣོད་དང་གཅིན་པ། 1.尿器。2.小便。（同） ཆབ་གསང་།

ཆབ་གདན། གཅིན་པའི་གདན་ནམ་སྟན། 尿垫子。

ཆབ་མདོ། ཁམས་ཡུལ་ཆབ་མདོ། 昌都，西康地名。

ཆབ་འབངས། དམངས་རིགས་མི་སེར། 属民，人民。【增】＝འཁོར་གཡོག 仆人，臣民，顺从者。〔达〕（同） ཆབ་འོག

ཆབ་མི་འཚལ། དོན་མེད་དུ་བརླག་པར་མི་འཚལ། 勿浪費，勿无意义耗費。

ཆབ་མིག ཆུ་མིག 泉。

ཆབ་སྐྱལ་(ན)། གནོད་པ་བྱས་(ན)། 損害。

ཆབ་ཚ། ཐུག་པའི་བྱེ་བྲག 粥之一种。

ཆབ་འཚལ་བ། ཆུད་ཟོས་པ་བརླགས་པའི་དོན། 消耗，敗坏。

ཆབ་བཟང་། ཆུ་བཟང་། 好水，甜水。

ཆབ་འོག དམངས་རིགས་མི་སེར། 属民，人民。（同） ཆབ་འབངས།

ཆབ་འོག་ཏུ་གཏོགས་པ། མངའ་འབངས་སུ་ཆུད་པའམ། 部属，属民。

ཆབ་རིལ། ཆུའི་བུམ་པ་དེ་འཛིན་པ་པོ་ལ་ཆབ་རིལ་བ་ཟེར། 水瓶，持水瓶者，名 ཆབ་རིལ་པ།

【增】在集会解散以前，傳与僧众的供水瓶。〔达〕

ཆབ་རོམ། ཆུ་གོང་བུར་འཁྱགས་པའི་མིང་། 冰。

ཆབ་ཤོག ཡི་གེ་ཆབ་ཤོག 信紙。

【增】＝བཀའ་ཤོག 公文，文凭，执照。〔达〕

ཆབ་གསང་། གཅིན་སྣོད་དང་གཅིན་པ། 1.尿器。2.小便。（同） ཆབ་དོག

ཆབ་སྲིད། རྒྱལ་ཁབ། 国家。

【增】＝རྒྱལ་སྲིད། 1.統治权。2.国权。3.主权。4.国家。〔高〕 1.政治。2.王位。〔本〕

ཆབས་ཅིག ལྷན་ཅིག་གམ་མཉམ་དུ། 共同，同时。

ཆམ་ནད། ཆམ་པ་སྙིང་པ། 痨病。

ཆམ་གྱིས། （原注缺）一齐，完全。

ཆམ་དུ། གཏན་དུ་དང་གཤམ་དུ། 1.常时，継續。2.在下面，后来。

ཆམ་པས་བཏབ། ན་ཚ་ཆམ་པ་ཕོག་པ། 伤风。

（同） ཆམ་པས་འདེབ་པ།

ཆམ་པས་འདེབ་པ། （注同上）

ཆམ་ལ་དབབ། གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ། 决擇，討論。

ཆམ་ལ་ཕབ་པ། གཏན་ལ་ཕབ་ཟིན་པ་དང་མཉམ་ཉིད་དུ་ཕབ་པ། 1.已决擇。2.調整，使之平等。【增】打击，击中。〔本〕

ཆམ་པ་འབེབས། གཏན་ལ་འབེབས་རྒྱུ་དང་མཉམ་ཉིད་དུ་ཕབ་པ། 1.当决擇。2.調整，使之平等。

ཆར། ཆ་ལ། 双数，对（ཆ་的第七囀声）。

【增】或作 ཆར་པ། 雨。〔达〕

ཆར་རྐྱེན། མཁོ་བྱ་རྒྱུ་རྐྱེན། 众緣，所需因緣。

ཆར་སྐྱ། ཁ་བ་ལའང་། 白雨（藻）。雪。

ཆར་སྐྱེས། ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 雨水所生（藻）。遍入（天神名）。

【增】蛙。〔达〕（同）ཆར་འབྲས།

ཆར་སྐྱབ། གདུགས་ལའང་། 1.遮雨，御雨。2.伞。【增】斗篷。〔四〕

ཆར་ཁེབས། ཆར་པའི་གོས། 雨衣。

ཆར་དགའ། ཁྲག་རྡའམ་འདག་པའི་ཚང་ཅན་བྱེའུ་ཆར་འདོད་བྱེའུ་ཞེས་སྣང་བ་ཙམ། 喜雨（藻）。燕子，以泥为巢之雀，亦名 ཆར་འདོད་བྱེའུ། （同） ཆར་སྒྲོད་བྱེའུ།

ཆར་གྱི་གཟེགས་མ། ཆར་པ་འཛམ་པོ། 細雨，【增】＝ ཆར་ཟིལ། 雨点，雨絲。〔达〕（同） ཆར་ཟིམ་པོ།

ཆར་ཆིངས། ཆ་ཙམ་དུ་ཆིངས་ཤིག་ལྟ་བུ། 分系，如說：“系为少分”。

ཆར་བལྟ་དགའ་བའི་སིལ་སྙན། བྱ་མོ་བྱེའུ། 乐雨伎乐（藻）。鳥雀，燕子。

ཆར་ཐིགས། ཆར་པའི་ཐིགས་པ། 雨点。

ཆར་དུ་བསྐྱིལ་བ། ཆར་དུ་ཕབ་པ་ལྟ་བུ། 如雨下注（紛紛下落之义）。

ཆར་དུས། དབྱར་ཁའི་དུས། 雨季，夏季。

（同）ཆར་ལྡན་དུས།

ཆར་དྲག དྲག་ཆར་རྒྱབ་པོ། 暴雨。

ཆར་རྡུལ། ཟིམ་ཆར་ལའང་། 1.极小的雨点。2.細雨。【增】＝ཆར་ཟིལ། 〔达〕

ཆར་རྡོ། ཆར་པ་འབེབས་བྱེད་རྡོ་ཟེར། 能降雨之石（求雨时用）。

ཆར་ལྡན་དུས། དབྱར་ཁའི་དུས། 雨季，即夏季。（同） ཆར་དུས།

ཆར་སྲིག་ཅན། མེ་ལྷའི་ཆུང་མ། 雨恶者（藻）。火神之妃。

ཆར་སྒྲོད་བྱེའུ། ཁྲག་རྡའམ་འདག་པའི་ཚང་ཅན་བྱེའུ་ཆར་འདོད་བྱེའུ་ཞེས་སྣང་བ་ཙམ། 燕子，以泥作巢之雀，亦名 ཆར་འདོད་བྱེའུ།

（同） ཆར་དཀའ།

ཆར་པ། སྤྲིན་བཅུད། 雨。

ཆར་པ་གཡོ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལ་འདོད། 1.雨动。2.火。3.火神。

ཆར་པའི་སྙིང་པོ། ཁྱབ་འཇུག་ལ་འདོད། 1.雨的本質。2.遍入（天神名）。

ཆར་པས་བངས་པ། ཆར་ཆུས་བརླན་པར་གྱུར་པ། 被雨水淋湿。

ཆར་སྤྲིན། སྤྲིན་པ་སྔོན་པོའམ་ནག་པོ། 雨云，即青云或烏云。

ཆར་སྤྲིན་ཅན། བརྒྱ་སྦྱིན་ལ་འདོད། 1.含雨的云，有雨的云。2.帝釋（天神名）。

ཆར་བུ། （原注缺）小雨。

ཆར་འབབ་དུས། དབྱར་ཁ་ལ་འདོད། 1.降雨时。2.夏季。

ཆར་འབེབས། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་ཆུ་ལྷ་དང་བརྒྱ་སྦྱིན་དང་ཉི་མ་ལ་འདོད། 降雨（藻）。1.大自在（天神名）。2.水神。3.帝釋（天神名）。4.太阳。【增】或作 ཆར་པ་འབེབས། 使降雨者，雨云。〔达〕

ཆར་འབྲས། ཁྱབ་འཇུག་ལ་འདོད། 1.因雨而結的果实。2.遍入（天神名）。（同） ཆར་སྐྱེས།

ཆར་ས། ཆར་པ་ཡོད་པའི་དུས་སམ་ཞིང་ཐགས་མ། 1.有雨时。2.熟田。

ཆར་མི་ཕོད། ཆ་ཙམ་དུ་ཡང་མི་ཐུབ། 不及一分。

ཆར་ཟིམ་པོ། ཆར་པ་འཛམ་པོ། 細雨。（同） ཆར་གྱི་གཟིགས་མ།

ཆར་ཟིམ་ཟིམ། ཆར་པ་འཛམ་འཛམ། 細雨，毛毛雨。

ཆར་ལས་སྐྱེས། སྦལ་བའི་མིང་ལ་འདོད། 由雨而生（藻）。蛙。

ཆལ་སྒྲ་འུར་བ། དོན་མེད་འཆལ་བའི་སྒྲ་འུར་བ། 无意义的嘈杂声。

ཆལ་ཆལ་པོ། དོན་མེད་འཆལ་བ་པོ། 无意义乱說者。（同） ཆལ་ཅོལ།

ཆལ་ཆིལ། རྒྱ་མཚོའི་རྦ་རླབས་ཆལ་ཆིལ་གཡོ། 漂蕩，波动，海浪激蕩。

ཆལ་ཅོལ། དོན་མེད་འཆལ་བ་པོ། 无意义乱說者。【增】参看 འཆལ་འཆོལ། འཆལ་ལེ་འཆོལ་ལེ། 杂乱无章。〔达〕（同） ཆལ་ཆལ་པོ།

ཆལ་ཅོལ་སྨྲ་བ། དོན་མེད་སྨྲ་བ། 无意义乱說。

ཆལ་བརྡབ། ཆ་ལང་རོལ་མོ་བརྡབ་པར་བྱ། 击打乐器鐃鈸。

ཆལ་མ། གཅལ་དུ་བཀྲམ་པའི་དོན། 展开，鋪开。

ཆལ་མར་བཀང་བ། ཆ་མཉམ་པོར་བཀྲམ་པ་ལྟ་བུའམ་གཅལ་དུ་བཀྲམ་པ་ལྟ་བུ། 鋪展，鋪平，展开。

ཆལ་མར་གདལ་བ། （注同上）

ཆལ་མར་བརྡལ་བ། （注同上）【增】鋪匀。〔达〕

ཆལ་ལེ་ཅོལ་ལེ། ཆ་ལེ་ཆོ་ལེ་སྟེ་དོན་མེད་འཆལ་བའོ།། 即 ཆ་ལེ་ཆོ་ལེ། 无意义乱說。

ཆས། I. མགོ་བྱའམ་མགོ་ཆས་དང་ཡོ་བྱད། 用具，資具（生活資料）。

II. ཆ་ཤས་དང་རྒྱན་དང་སྒྲ་ཆས་དམག་ཆས་དང་སོང་བའམ་འགྲོ་བ་ལ་འདོད། 1.以一部分（ཆ的第三轉声）。2.装飾。3.服装，如僧装，軍装。4.去，行。【增】1.物件，工具，必需品等。2.外表，形式。〔达〕 1.走。2.起行处。3.料。〔四〕

ཆས་ཀ། （注同上Ⅰ）

【增】或作 ཆས་ཁ། 财产，資源，必需品，所有一切应用的物品或必需品。〔达〕

ཆས་ཁ། ཆས་ཀ་སྟེ་ལམ་བརྒྱགས་ལ་འང་། 即 ཆས་ཀ། 路粮，旅費。

ཆས་མཁན། གཟབ་སྤྲོ་བྱེད་མཁན་ནམ་མཛེས་ཆོས་མཁན། 装飾者，打扮者。

(同) ཆས་སྤྲུད་མཁན།

ཆས་གོས། མགོ་ཐུ་གོས། 服装，所需衣服。

ཆས་འདྲག ཆ་ལུགས་སྤྲུད་འདྲག 改装，装飾。

【增】打发，差遣。〔达〕（达作 ཆས་སུ་འདྲག་པ་）

ཆས་དེ་གནས། རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་དེ་གནས་པ་ལྟ་བུ། 装飾而住，如以装飾品装妆而住(即妆飾着，尙未卸妆)。

ཆས་པ། སོང་བའམ་བྱེས་པའི་མིང་། 1.走去。2.分散。【增】1.出发，离去。2.着手，开始。〔达〕

ཆས་སྤྲུད་མཁན། གཟབ་སྤྲོ་བྱེད་མཁན་ནམ་མཛེས་ཆོས་མཁན། 装飾者，打扮者。

(同) ཆས་མཁན།

ཆས་འབྲུལ། ལམ། 道路。

ཆས་ཚེ་ན། སོང་བའི་ཚེ་ན། 临走时。

ཆས་གཟབས་པ། ཆ་ལུགས་ཀྱིས་སྤྲས་པ། 装飾，装扮。

ཆས་སུ་ཞུགས་པ། ལམ་བྱེས་སུ་ཞུགས་པ། 已上路。

ཆི་གེ། 〔蒙〕 རྒོད་མའི་འོ་མའི་ད་རའམ་དར་བ་དེ་ནི་སོག་སྐད་ཡིན། 馬奶所制之酸酪。

ཆི་བི་ཁ། 〔蒙〕 ཤིང་ཏོག་ཅིག་སྟེ་སོག་སྐད་དུ་འང་ཆི་བ་ཀ་ཟེར། 枣，或作 ཆི་བ་ཀ།

ཆི་ལི་ལི། འཁོལ་བའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། 形容声音的字，如水沸声。【增】象声詞，指鼻嗅香气。〔达〕香气。〔法〕

ཆིག གཅིག་པུ་གཅིག་རྐྱང་། 一，独一个。

ཆིག་རྐྱང་། （注同上）

ཆིག་སྐྱ་བ། རང་སྐྱ་བའམ་གཅིག་པུ། 1.独立，自主。2.独一。

ཆིག་སྐྱེས། སྒོག་པ་རྩ་བ་གཅིག་པུ་ལ་འང་། 1.独生。2.独头蒜。

ཆིག་ཁྲི། གྲངས་ཁྲི་གཅིག 一万。

ཆིག་གྲིལ། གཅིག་ཏུ་རིལ་པོར་བྱས་པ། ཆིག་དྲིལ་ཞེས་པའང་སྣང་། 合一，合为一体。

(同) ཆིག་དྲིལ།

ཆིག་སྒྲིལ། གཅིག་ཏུ་སྒྲིལ་བར་བྱེད་པ་པོ། 合一，合为一者。

ཆིག་ཆོད། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཆོད། 决断，定于一边。

ཆིག་སྟོང་། སྟོང་ཕྲག་གཅིག 一千。

ཆིག་ཐུབ། གཅིག་པུས་ཐུབ་པ། 独自能办，能单独作。

【增】草葯名。〔达〕（达作 ཆིག་ཐུབ་པ་）

ཆིག་དྲིལ། གཅིག་ཏུ་རིལ་པོར་བྱས་པ། 合一，合为一体。【增】卷，裹，束为一捆，裹为一包。〔达〕(同) ཆིག་གྲིལ།

ཆིག་རྐྱགས། གཅིག་ཏུ་ཐུབ་པའམ་བཀོད་པའང་། 1.独立。2.独自能办。

ཆིག་ཤད། 「།」འདི་ལྟ་བུའི་ཤད་གཅིག —直，如「།」(常用作句号)。

ཆིང་སང་། 〔汉〕 བློན་པོ་འི་མིང་སྟེ་རྒྱ་ནག་སྐད་ཡིན་ཡང་ན་ཕྱིང་སང་ཞེས་སྣང་། 丞相，大臣，亦作 ཕྱིང་སང་།

ཆིངས། I. བཅིངས་པའི་ཆིངས་ཅན་དང་ཐུམ་ལྟ་བུ། 1.系縛。2.包裹。

II. པན་ཚུན་མཐུན་ལས་ཀྱི་ཡི་གེ། 契約，彼此同意之合同。(同) ཆིངས་ཡིག

ཆིངས་ཅན། (注同上I) 有系縛者。

ཆིངས་མ། ཐག་པ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.束縛者。2.縄等。

ཆིངས་ཡིག པན་ཚུན་མཐུན་ལས་ཀྱི་ཡི་གེ། 契約，条約，彼此同意之合同。(同) ཆིངས།

ཆིངས་ཤིག ཐག་པས་ཆིངས་ཤིག 綁起来吧！用縄子捆起来吧！

ཆིབ་སྒ། རྟ་སྒ་ལྟ་བུ། 鞍（敬），如馬鞍。【增】སྒ་ 的敬詞。〔达〕(达作 ཆིབས་སྒ་)

ཆིབ་རྭ། རྟ་རྭ་ལྟ་བུ་ཆིབས་རྭ་ཞེས་པའང་། 拴馬之栅院，馬圈，亦作 ཆིབས་རྭ།

ཆིབས། རྟ་ཆིབ་པ་ཆིབས་ནས་སོང་ལྟ་བུ། 騎，乘(敬)。【增】或作 ཆིབས་པ། 是 རྟ་ 的敬詞，馬，一般指可騎的馬。〔达〕

ཆིབས་སྐྱོལ། ལམ་དུ་སྐྱོལ་བ་པོ་ལྟ་བུ། 騎馬送行。

ཆིབས་འགྱུར། སྡོད་གནས་པ་བསྒྱུར་བའམ་ཐེབས་པའི་དོན། 1.迁移。2.行走。

ཆིབས་བསྒྱུར། (注同上)

ཆིབས་རྟ། རྟ་ལྟ་བུ་སྟེ་ཡང་ན་ཆིབ་པ་དང་ཆིབས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཅུང་ཟད་བརྟག་དཔྱད་དགོས། 所騎的馬。【增】大人物的乘騎。〔达〕(同) ཆིབས་པ།

ཆིབས་སྟེགས། རྟ་བཞོན་ཐབས་སྟེགས་བུ། 馬台，上馬石。

ཆིབས་པ། རྟ་ལྟ་བུ་སྟེ་ཡང་ན་ཆིབ་པ་དང་ཆིབས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཅུང་ཟད་བརྟག་དཔྱད་དགོས། 所騎的馬。(同) ཆིབས་རྟ།

ཆིབས་དཔོན། (原注缺) 馬吏，主牧馬者。

ཆིབས་སྦྱངས། ཆིབས་ནས་ལམ་དུ་སྦྱངས་པ། 調馬，騎馬在路上練习。

ཆིབས་རག་པ། རྟ་རག་གན་གྱི་སྤུ་རིས་ཅན། 褐色馬，馬毛色如銅。

ཆིབས་རགས། རྟ་བཞོན་འགྲང་བསྒྲིགས་པ་ལྟ་བུ། 馬队。【增】騎馬的团体，騎馬的行列。〔高〕 对子馬。〔四〕

ཆིབས་རྭ། རྟ་རྭ། 馬圈，拴馬的栅院。

ཆིབས་རོལ། (原注缺) 馬戏，跑馬。

ཆིབས་བསྒྲལ་བ། རྟ་ནས་བབ་པ་ལྟ་བུ། 下馬。

ཆིབས་བསུ། རྟ་བཞོན་ཏེ་བསུ་བ། 乘馬迎接。

ཆིར་གྱིས་ཆིར། གཅིར་བ་པོས་བཅིར་མ་སོང་བ་ཆིར་ཞིག་ལྟ་བུའམ། 挤压。

ཆིར་ཆིར། (注同上)

ཆིལ་ཆིལ། ཆུ་ཁོལ་བའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། 象声詞，如水沸声。

ཆིལ་བ། (注同上)

ཆིལ་ཙེ། 〔汉〕 ཆིའུ་ཙེའམ་ཟས་ཐུག་པའི་བྱེ་བྲག 棋子（面食的一种），棋花面。

ཆུ། I. གཙང་པོ་དང་བཞི་དང་འབྱུང་བའི་ཆུ་དང་རིང་པོ་འི་མིང་ལའང་། 1.河流。2.四。3.水。4.长度。 （同） ཆུ་ཀླུང་II.

II. གཤེར་བ་ནི་ཆུའི་ཁམས་སོ་ཞེས་མཛོད་འགྲེལ་ལས་སོ། ། 水，如俱舍論說："湿为水界"。

【增】逐猫犬声。〔四〕（同） ཆུ་ཁམས།

ཆུ་ག། ཡུར་ཆུ། 沟渠。（又） ཡུར་བའམ་ཡུར་ཆུ་སྟེ་ས་བརྐོས་པས་ན་ཀ་ཆུའམ། 1.沟水。2.掘地所作之沟。（同） ཆུ་ཀ།

ཆུ་ཀླུང་། I.འབབ་ཆུ་ལའང་། 1.江河。2.流水。（同） ཆུ་རྒྱུན།

II. གཙང་པོ་དང་བཞི་དང་འབྱུང་བའི་ཆུ་དང་རིང་པོ་འི་མིང་ལའང་། 1.河流。2.四。3.水。4.长度。（同） ཆུ་ I.

ཆུ་ཀླུང་བདག་པོ། ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ། 河主（藻）。外海。【增】海洋。〔达〕

ཆུ་ཀླུང་འོད་སྲུངས། ཡུལ་ཆུ་ཀླུང་ལས་བྱུང་བའི་མི་ཞིག 那提迦叶〔梵〕，河流地方所生之一人名。

ཆུ་ཀློང་། དབའ་ཀློང་། 波浪。

【增】主要河床。〔达〕

ཆུ་ཀ། ཡུར་ཆུ། 沟渠。【增】亩。〔四〕（又） ཡུར་བའམ་ཡུར་སྟེ་ས་བརྐོས་པས་ན་ཀ་ཆུའམ། 沟水，掘地所作之沟。（同） ཆུ་ག།

ཆུ་རྐྱལ་བ། ཆུ་རྐལ་དུ་རྐྱལ་བ། 浮水，如浮水渡河。

ཆུ་སྐོར། རྩམ་པ་འཐག་བྱེད། 水磨，磨糌粑的工具。【增】＝རང་ཐག་ཆུ་སྐོར། 水磨，水輪机。〔达〕

ཆུ་སྐྱ། ཆུ་ཚའམ་ཐུག་པའི་བྱེ་བྲག་སྐྱ་ཐང་ལྟ་བུ། 1.热水。2.粥之一种，稀浆。

【增】＝དར་བ། 乳清，乳浆，酸乳水。〔达〕（同） ཆུ་དོན།

ཆུ་སྐྱར། ཉ་འབིགས་བྱེད་ཆུ་བྱ་ཞིག 鹠，捉魚之水鳥。

ཆུ་སྐྱར་གནས། སྤྲིན་གྱི་ཚོགས་པ། 鹠处(藻)。云聚，云团。

ཆུ་སྐྱགས། （原注缺）1.大鹤。2.黑鸭。

ཆུ་སྐྱེས། པདྨ་དང་ཟླ་བ་དང་ཚངས་པ་དང་ལྷའི་སྨད་འཚོང་མ་ལའང་། 水生（藻）。1.蓮花。2.月亮。3.大梵天。4.天界妓女。

【增】海王星，金星。〔达〕

ཆུ་སྐྱེས་དཀར་པོ། ཨུཏྤལ་དཀར་པོ། 白色水生（藻）。白色鄔波罗花。

【增】白蓮花。〔达〕（达无 པོ་ 字）

ཆུ་སྐྱེས་མངལ། ཚངས་པའི་མིང་། 蓮胎(藻)。大梵天。

ཆུ་སྐྱེས་སྔོན་པོ། ཨུཏྤལ་སྔོན་པོ། 青色水生（藻）。青色鄔波罗花。

ཆུ་སྐྱེས་ཅན། སྤྱན་རས་གཟིགས་དང་གློག་ལའང་། 水生者(藻)。1.观世音菩萨。2.电。

【增】荷花池塘。〔达〕

ཆུ་སྐྱེས་བདག་པོ། ཆུ་ལྷ་ལའང་། 1.蓮花之主。2.水神。【增】太阳。〔达〕（同） ཆུ་ཡི་བདག་པོ།

ཆུ་སྐྱེས་དབང་པོ། （注同上）蓮花之王。

（同） ཆུ་ཡི་བདག་པོ།

ཆུ་སྐྱོད་མ། ལྷའི་བུ་མོ་ལའང་། 1.动水之女。2.天神之女。

ཆུ་སྐྱབ། I.རི་དང་ཞྭ་མོ་དང་ཁང་ཐོག་ལ་འདང་། 护水（藻）。1.山。2.帽。3.屋頂。 II.ས་གཞི་ལ་འདང་། 大地，地球。

ཆུ་བསྐོལ་བ། ཆུ་ཁོལ་ཟིན་པ་དེ་ཆུ་སྐོལ་བ་པོ་ངས་བསྐོལ་ཟིན་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། 水沸，水煎沸。（同）ཆུ་ཁོལ་བ།

ཆུ་བསྐྱུར་བ། ཆུ་གཞན་དུ་ཐོར་བའམ་བཏང་བ། 放水，洒水，向他处放水。

ཆུ་བསྐྱོད། སྤྲིན་པ་ལ་འདང་། 1.动水。2.云。【增】頸。〔达〕（同）ཆུ་ཁུར་ཅན། ཆུ་འཛིན།

ཆུ་ཁ་སྐྱི་བ། གཅིན་པ་རང་དབང་མེད་པར་འཛག་པ། 遺尿，小便不自主地滴下。

ཆུ་ཁ་ཚ་བ། ཕོ་མཚན་རྩེ་ཁ་ཚ་བ་ལྟ་བུ། 尿热，如男生殖器頂孔发热。

ཆུ་ཁ་ཚན། （注同上）

ཆུ་ཁམས། གསེར་བ་ནི་ཆུའི་ཁམས་སོ་ཞེས་མཛོད་འགྲེལ་ལས་སོ།། 水界（佛），如俱舍論說："湿为水界"。（同）ཆུ་II.

ཆུ་ཁྲོང་། ཡུར་བུ་ལྟ་བུ་ལ་འདང་། 1.水洞。2.水沟。

ཆུ་ཁུར་ཅན། སྤྲིན་པ་ལ་འདང་། 1.負水者。2.云。（同）ཆུ་བསྐྱོད། ཆུ་འཛིན།

ཆུ་ཁོལ་བ། ཆུ་ཁོལ་ཟིན་པ་དེ་ཆུ་སྐོལ་བ་པོ་ངས་བསྐོལ་ཟིན་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། 水沸，水煎沸。（同）ཆུ་བསྐོལ་བ།

ཆུ་མཁན། ཆུ་ལ་མཁས་པ་ལ་འདང་། 水手，善于浮水者。（同）ཆུ་པ་ II.

ཆུ་འཁོལ། མེ་ལ་ཆུ་འཁོལ་རྒྱུ། 煎水，火上燒水。【增】沸水。〔达〕 水滚了。〔四〕

ཆུ་འཁྱགས། ཆུ་གྲང་བས་གོང་བུར་གྱུར་པ། 冰，水凍成球。

ཆུ་འཁྱིལ། རྫིང་བུ་ལྟ་བུ། 积水，如水池。

ཆུ་ཁྲིམས། ཞིང་ལ་ཆུ་དགྲམས་པར་འཇུག་པ། 灌溉，用水灌田。

ཆུ་མཁྲིས། རྒོད་མ་ཁ་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་ལ་འདང་། 1.騍馬口（海水沉处）。2.火。3.火神。

ཆུ་མཁྲིགས། སེ་རའམ་སེར་བ། 硬水（藻）。雹，冰雹。

ཆུ་འཁྲིག （原注缺）水合。

ཆུ་འཁྲུགས། རྦ་རླབས་ཅན་དང་ཆུ་སྐྱུར་པོའང་། 1.波浪汹湧。2.醋。（同）ཆུ་རྒོད་པ།

ཆུ་གང་། ནུས་པ། 胆量，能力。【增】水滿。〔达〕

ཆུ་གང་ཅན། སྙིང་སྟོབས་ཅན་ནམ་དཔའ་བོ། 有胆量，有心志者，勇士。

ཆུ་གོས། ཆུ་སྐྱབ་བྱེད་པའི་རིགས་ཀྱི་གོས་(དང་)། 雨衣，毛織之衣，能遮雨水。【增】毡褂。〔四〕（同）ཆུ་པ་ I.

ཆུ་གྲོག ཆུ་བོའི་ཁ་གཡང་སའམ་གད་ཀ། 河岸險坎。【增】1.溪流，小河，澗。2.涮洗杯盘的水，漱口水。〔达〕

ཆུ་གྲོགས། ནམ་མཁའ། 水友（藻）。虚空，天空。（同）ཆུ་སྒྲོགས།

ཆུ་གླིང་། གླིང་ཕྲན་ནམ་གླིང་མ། 島，河中沙洲。小島屿。（又）མཐའ་ཆུས་བསྐོར་བས་ན་གླིང་ཞེས་བྱའོ།། 島屿，周圍水繞，故名島屿。（同）ཆུ་གླི།

ཆུ་གླུམ། ཆུ་ཚན་ལ་བྲན་པའམ་བངས་པར་བྱེད་པ། 水浸，浸在热水中。（同）ཆུ་ལུམ།

ཆུ་གླི། མཐའ་ཆུས་བསྐོར་བས་ན་གླིང་ཞེས་བྱའོ།། 島嶼，周圍水繞，故名島嶼。（同）ཆུ་གླིང་།

ཆུ་དགུ། ཆུ་ཐམས་ཅད་དམ་ཆུ་སྣ་ཚོགས། 一切水，各种水。

ཆུ་འགོ། ཡུར་བའི་འགོ་ལྟ་བུ། 水源，如沟渠之源头。

ཆུ་འགྱེད། སྤྲིན་པ། 分水（藻）。云。（同）ཆུ་ཡི་བཞིན་པ། ཆུ་གཡོ་བ།

ཆུ་འགྲམ་དུ། ཆུ་བོའི་ཁ་དུ། 河岸，河边。

ཆུ་འགྲི་ལྡོག ཆུའི་རྦ་རླབས་ལའང་། 1.水滚，水翻。2.水浪，波濤。（同）ཆུ་སྒྲི་ལོག

ཆུ་རྒོད་པ། རྦ་རླབས་ཅན་དང་ཆུ་སྐྱུར་པོའང་། 1.波濤洶湧。2.醋。（同）ཆུ་འཁྲུགས།

ཆུ་རྒྱུན། འབབ་ཆུ་ལའང་། 1.河流。2.流水。（同）ཆུ་ཀླུང་།

ཆུ་སྟེང་ལ། ཆུའི་སྟེང་དུ་དང་ཆུ་འཁྱིལ་བ་ལའང་། 1.在水上。2.水池。

ཆུ་སྒོང་། ཟླ་བའི་མིང་། 水球，水卵（藻）。月亮。

【增】詩中指由大洋中跃出的月亮。〔达〕

ཆུ་སྐོར། ཆུའི་འོབས་ཀྱིས་བསྐོར་བའི་དོན། 水沟圍繞。

ཆུ་སྒྲ་ཅན། （原注缺）有水声。

ཆུ་སྒྲི་ལོག ཆུའི་རྦ་རླབས་ལའང་། 1.水翻滚。2.波浪。（同）ཆུ་འགྲི་ལྡོག

ཆུ་སྒྲོགས། I.ནམ་མཁའ། 水鳴（藻）。虚空，天空。（同）ཆུ་གྲོགས།

II.བྱ་བཞད་ལའང་། 天鹅，鵠。

ཆུ་བརྒལ་བ། ཆུ་འབོགས་ནས་མཐར་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ། 渡水，涉水而过。

ཆུ་ངན། ཆུ་བ་ཚ་ཅན་ལྟ་བུ། 恶水，苦水，如碱水。

ཆུ་ངོགས། ཆུ་འགྲམ་ཆུ་ཀླུང་དུ་འཛུག་ངོགས། 河岸，碼头。

ཆུ་དངོ་། （注同上）

ཆུ་ཇམས། ཆུ་རྦ་རླབས། 波浪。（同）ཆུ་ཡི་འཁྲི་ཤིང་། ཆུ་རླབས།

ཆུ་བཅུ་བྱ། ཆུ་སྐྱོགས་ཀྱིས་ཆུ་བཅུ་བར་བྱ། 当用杓舀水。

ཆུ་བཅུས། ཆུ་སྐྱོགས་ཀྱིས་བཅུས་ཟིན་པ། 已用杓舀水。

ཆུ་ཆུན། ཆུ་སྐྱོགས་ཀྱིས་ཆུ་འཆུ་བ་པོ། 以杓舀水者。

ཆུ་འཆིང་། རྒྱ་ཕིབས་སམ་ཐོག་ཕིབས། 水縛（藻）。甍，屋頂。

ཆུ་འཆུ་བ་པོ། སྐྱོགས་ཀྱིས་ཆུ་འཆུ་བ་པོ། 舀水者。

ཆུ་འཇོ། ཆུ་གཞོ་བར་བྱའམ་དབོ་བར་བྱ་ཆུ་ཕྱིར་གཞོ་རྒྱུ་ལའང་། 所潑水，所洒水。（同）ཆུ་གཞོ།

ཆུ་ཉལ། ཁྲོན་པ། 水眠（藻）。井。【增】或作ཆུ་ཉིག 池，塘。〔达〕（同）ཆུ་ཡི་ཀ་བ།

ཆུ་ཉུང་། མཆུ་སྔུང་སྐྱེ་ཁག་རྗའམ་ཆར་སྔོད་བྱིའུ། 即མཆུ་སྔུང་། 燕子。

ཆུ་ཉོག ཆུ་དྭངས་ཤིང་གསལ་བ་མ་ཡིན་པའོ།། 渾水，水不清净。（同）ཆུ་སྙོག

ཆུ་གཉེར། ཆུའི་གཉེར་མ་རིས་དང་ཆུའི་གཉེར་པ་ལའང་། 1.水之波紋，波瀾。2.管水人。

ཆུ་རྙོག ཆུ་དྭངས་ཤིང་གསལ་བ་མ་ཡིན་པའོ།། 浊水，水不清净。（同）ཆུ་རྙོག

ཆུ་གཏེར། ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ། 水仓（藻）。外海，大洋。【增】数目四。〔达〕（同）ཆུ་སྲིན།

ཆུ་གཏེར་སྐ་རགས། སགཞི། 水仓带（藻）。大地，地球。

ཆུ་གཏེར་ལམ། གྲུ་གཟིངས། 水仓路（藻）。船筏。

ཆུ་གཏེར་ལས་བྱུང་། ཉ་སྐྱིབ་ལའང་། 1.海中所生。2.蚌，海藻。

ཆུ་སྟོད། སྐར་མ་ཞིག་དང་ཡང་ན་ཆུ་སྟོད་ནི་སྐར་མ་བཞི་སྟེ་དབྱིབས་ནི་མཆོད་པ་ལྟ་བུའོ།། 箕宿，星宿之一，有四星，形如供品。（又）བྲེ་ཞེས་པའི་སྐར་མའང་ཟེར། 箕宿，亦名 བྲེ།（又）ཆུ་སྟོད་སྐར་མ། 箕宿（二十八宿之一）。【增】阳历七月。〔达〕（同）ཆུ་ལྟ་ལྡན།

ཆུ་སྟོད་སྐྱེས། མིག་དམར། 箕生（藻）。火曜。（又）གཟའ་མིག་དམར། 火曜。

ཆུ་སྟོད་ཅན། དབྱར་འབྲིང་ངམ་ཆུ་སྟོད་སྐར་མ་དང་ལྡན་པའི་ཟླ་བ་དང་ཧོར་ཟླ་དྲུག་པ་ལའང་། 有箕者（藻）。1.仲夏。2.有箕宿之月。3.阴历六月。

ཆུ་སྟོད་ཟླ་བ། （注同上）箕月。

ཆུ་ཐག ཤིང་རྟའི་གཉའ་ཤིང་སྦྲེལ་བའི་ཆུ་བ་ཐག་པ། 套繩，如系車軛之套繩。

ཆུ་ཐགས། （原注缺）水磨。（同）ཆུ་འཐགས།

ཆུ་ཐིགས། ཆུ་ཡི་ཐིགས་པ། 水点，水滴。

ཆུ་མཐོང་ས། ནམ་མཁའ། 見水（藻）。天空。

ཆུ་འཐགས། （原注缺）水磨。（同）ཆུ་ཐགས།

ཆུ་འཐུང་དགོས། ཆང་མ་འཐུང་ཆུ་འཐུང་དགོས་ལྟ་བུ། 須飲水。

ཆུ་འཐུང་ཡོད་པ། ཉི་མའི་འོད་ལའང་། 1.飲水。2.日光。

ཆུ་འཐུང་དབང་པོ། （原注缺）飲水王（藻）。太阳。

ཆུ་འཐུངས་པ། ཆུ་འཐུངས་ཟིན་པ། 已飲水。

ཆུ་འཐོར། ཆུའི་གཟེགས་མ་ལའང་། 1.撒水。2.濺水。

ཆུ་དལ་བོ། ཆུ་དལ་བུར་འབབ་པའམ་མཚོ་རྫིང་ལས་ཆུ་འདལ་བ་ནི་མཚོ་ཞེས་གསུངས། 1.水慢慢地流。2.律疏說是湖。（同）ཆུ་འདལ་བ།

ཆུ་དོང་། གཡང་ས་ཆུ་འོབས་ལྟ་བུ། 水坑。

ཆུ་དྲིག ཆུ་ནང་རྡོ་ལ་འབྱར་རྩི་ལྟར་ཆགས་པ་དེ་འོ།། 水中石上所粘之青苔。

ཆུ་དྲོན། ཆུ་ཚའམ་ཐུག་པའི་བྱེ་བྲག་སྐྱོ་ཐང་ལྟ་བུ། 热水，粥之一种，稀浆。【增】溫泉。〔四〕（同）ཆུ་ཚ།

ཆུ་བདག ཆུ་ལྷ་དང་ནུབ་ཕྱོགས་དང་རྒྱ་མཚོ་ལའང་། 水主（藻）。1.水神。2.西方。3.海。【增】狐狸。〔达〕

ཆུ་བདག་སྐྱེས། ཆང་གི་མིང་ལའང་། 1.水主生。2.酒。【增】= ཆང་དངོས། 酒精。〔达〕（同）ཆུ་ཡི་གཟེགས་མ།

ཆུ་མདའ། ཆུ་ཀླུང་ཅན་ལུང་པའམ་ཀླུང་པའི་མདའ་

ལའང་། 1.有河流之谷。2.河流之支流。

【增】水的噴射。〔达〕 水箭。〔四〕

ཆུ་མདོ། ཆུ་ཀླུང་ཅན་ལུང་པའམ་ཀླུང་པའི་མདོ་ལའང་། 1.有河流之谷。2.河流之会合处。

ཆུ་འདལ་བ། ཆུ་དལ་བུར་འབབ་པའམ་མཚོ་རྫིག་ལས་ཆུ་འདལ་བ་ནི་མཚེའུ་ཞེས་གསུངས། 1.水慢慢地流。2.律疏說是湖。（同） ཆུ་དལ་བོ།

ཆུ་འདྲ་བ། སྨིག་རྒྱུའི་མིང་། 似水（藻）。阳燄（似水的幻象）（佛）。

ཆུ་འདྲེན་པ། ཡུར་བ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.引水。2.沟渠。【增】吸水者，指云。〔达〕（达无 པ་ 字）

ཆུ་རྡུགས། ཆུ་ལ་ཐུག་པ་ལྟ་བུ། 如触及水面。

ཆུ་རྡུལ་གཅིག ལྕགས་རྡུལ་བདུན་གྱི་ཚད་ལའང་། 1.一水尘（佛）。2.七金尘量（佛）。

ཆུ་རྡེའུ། ཆུ་ཡི་ནང་གི་རྡོ་ཆུང་ཆུང་། 水中之小石子。

ཆུ་ལྡན། རྒྱ་མཚོ་དང་ནུབ་ཕྱོགས་སྐྱོང་ཆུ་ལྷ། 具水（藻）。1.大海。2.守护西方的水神。

ཆུ་ལྡན་མ། མཚན་མོ། 具水女（藻）。夜間。

ཆུ་ལྡན་ས་འཛིན། རྒྱབ་རིའམ་ནུབ་རི་ལའང་། 具水持地（藻）。1.后山。2.西山。

ཆུ་སྣོར། ཐུག་པའི་སྣོར་ལའང་། 粥中之酥油。

ཆུ་པ། I. ཆུ་སྐྱབ་བྱེད་བལ་རིགས་ཀྱི་གོས་（དང་）། 褐衫，毛織之衣，能遮雨水。（同） ཆུ་གོས། （又）སྣམ་བུའི་གོས་ཀྱི་མིང་ངོ་སྣམ་བུའམ་བལ་ལས་བྱུང་བའི་གོས་ཆུ་ཡིས་མི་གནོད་ཕྱིར་ཆར་ཆུའི་ནང་དུ་གོན་རྒྱུ་དང་བོད་ཀྱི་བགོ་བྱ་ཕལ་ཆེར་སྣམ་བུའི་གོས་ཡིན་པས་གོས་ཆེན་གྱི་ཆུ་པ་སོགས་མིང་དེའི་སྐད་གདོགས་སོ། །དེང་སང་ཕལ་ཆེར་ཕྱུ་པ་ཞེས་བྲིས་སྣང་། 氆氇褐衫，毛織成，水不能坏，故在雨水中穿之。又西藏人所穿的多系毛織品，因而俗語中連綢緞之衫袍，亦包括在其中，現今多写作 ཕྱུ་པ།

II. ཆུ་ལ་མཁས་པའང་། 善于浮水者。

【增】1.水手。2.筋头。〔四〕（同）ཆུ་མཁན།

ཆུ་སྤྲིན། སྤྲིན་ནག 烏云，黑云。

ཆུ་ཕུགས། ཆུ་ཀླུང་ཅན་ལུང་པའམ་ཀླུང་པའི་ཕུགས་ལའང་། 1.有河流之谷。2.河流之源。

ཆུ་ཕྲན་མ། གྲོག་ལའང་། 1.小河，溪。2.电。

ཆུ་ཕྲི། ཆུ་ཀླུང་གཙང་པོ་ཁ་ནས་དམར་ཕྱིན་པའམ་ཆུང་ངུར་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ། 水减少，水落，如江河之水下退。（同） ཆུ་དྲི། ཆུ་འབྲི།

ཆུ་འཕྲུལ། ཟན་འཕྲུལ་བའམ་རིལ་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 揉食，如搓成丸。

ཆུ་བ། ཡུ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ་པདྨའི་ཆུ་བ་དང་མཇིང་པའི་རྒྱུས་པའམ་ཆུ་བ་ལྟ་བུ། 1.莖，象柄，如蓮花莖。2.脖筋。 【增】大腺（在西藏解剖学中，此种腺有16种）。〔达〕

ཆུ་བལ། ཆུ་ནང་གི་བལ་ལྟ་བུའི་རྩྭ་ཞིག 水蘚，水中所生的如綿之草。

ཆུ་བལ་ཅན། འདམ་རྫབ་ལྡན་ལྡིན། 有水苔的（藻）。污泥。

ཆུ་བུམ། ཆུ་སྣོད་བུམ་པའི་མིང་བན་དང་པེན་ཞེས་རྒྱ་ནག་སྐད་ནས་བྱུང་། 水瓶（說 བན་ 或 པེན་ 系由汉語轉來）。（同） ཆུ་པེན། ཆུ་ཛམ།

ཆུ་བུར། ཆུའི་དབུ་བའམ་ལྦུ་བ་དཀར་པོ། 水泡，

白泡。【增】起浮沫。〔四〕
（同）ཆུ་ཡི་འཛུམ་དཀར།

ཆུ་བུར་ཅན། གྲང་དམྱལ་ཞིག 疱獄，寒地獄之一。【增】眼，目。〔达〕

ཆུ་བུར་རྡོལ། （注同上）疱裂。

ཆུ་བེན། ཆུ་སྣོད་བུམ་པའི་མིང་བན་དང་བེན་ཞེས་རྒྱ་ནག་སྐད་ནས་བྱུང་། 水瓶(說 བན་ 或 བེན་ 系由汉語轉來)。(同) ཆུ་བུམ། ཆུ་ཛ།

ཆུ་བོ། གཙང་པོ། 河流。

ཆུ་བོ་བཞི། ཆུ་བོ་གངྒཱ་དང་སིནྡྷུ་དང་སི་ཏཱ་དང་བཀྵུ་དང་བཞི་འོ། །ཡང་ན་འདོད་པའི་ཆུ་བོ་དང་སྲིད་པའི་ཆུ་བོ་མ་རིག་པའི་ཆུ་བོ་ལྟ་བའི་ཆུ་བོ་འོ།། 1.印度四河：恒河、信都河、悉达河、縛芻河。2.四暴流（佛）：欲暴流、有暴流、无明暴流、見暴流。

ཆུ་བོ་རབ་མེད་པ། ཚ་དམྱལ་གྱི་འཁོར་ཞིག་དང་ཡི་དྭགས་དང་རྐང་པས་བརྒལ་མི་ཐུབ་ཆུ་བོ། 1.热地狱游增（即附属于大热地狱之小地狱）之一。2.餓鬼。3.无极河，不能涉渡之河。

ཆུ་བྱ། ཆུ་ལ་གནས་པའི་བྱ། 水鳥，水禽。

ཆུ་བྲན། ཆུ་ཆུང་ཆུང་ངམ་ཆུ་ཕྲན། 小河流。

ཆུ་བྲུན། གཅིན་པ་དང་སྐྱག་པ་གཉིས། 屎尿，尿与粪。

ཆུ་བྲུབ་པ། I. གློ་བུར་བའི་ཆུ་འཁྱིལ་ཁོལ་ཟིན་པ། 洪水驟然氾濫，已氾流。
II. དབྱར་ཁ་ཆུ་རྒྱས་ཟིན་པ། 夏季水已漲。

ཆུ་དབོ། ཆུ་གཤོ་བའམ་དབོ་བར་བྱ། 洒水，所洒。

ཆུ་འབེབས། སྤྲིན་ལའང་། 1.降水。2.云。

ཆུ་འབོགས་པ། ཆུ་ནང་དུ་ཕར་ཚུར་འགྲོ་བའམ་བརྒལ་བ། 水中往还，渡涉。

ཆུ་འབྱིན། སྤྲིན་པ་དང་གློག་དང་ཁྱབ་འཇུག 出水(藻)。1.云。2.电。3.遍入（天神名）。（同）ཆུ་སྦྱིན།

ཆུ་འབྱིན་མ། ཆུ་བོ་གངྒཱ་ལའང་། 出水女(藻)。恒河。（同）ཆུ་སྦྱིན་མ།

ཆུ་དབྲི། ཆུ་ཀླུང་གཙང་པོ་ཁ་ནས་དམར་ཕྱིན་པའམ་ཆུང་ངུར་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ། 水減，如江河之水下退。（同）ཆུ་ཕྲི། ཆུ་འབྲི།

ཆུ་འབྲི། （注同上）

ཆུ་འབྲུབ། I. གློ་བུར་བའི་ཆུ་འཁྱིལ་བ། 洪水驟然氾濫。【增】水濺出。〔四〕
II. དབྱར་ཁ་ཆུ་རྒྱས་རྒྱུ། 夏季水漲。

ཆུ་འབྲུམ། （原注缺）水痘。

ཆུ་སྦུར། འབུ་ཞིག་སྐྱེ་གྲོག་མའང་རེད། 螞蟻。
【增】1.漂浮在水上的木头和类似的东西，薄木片，籽糠等。2.龙虱之类的水虱。〔达〕

ཆུ་སྦྱིན། སྤྲིན་པ་དང་གློག་དང་ཁྱབ་འཇུག 施水(藻)。1.云。2.电。3.遍入（天神名）。
【增】布施餓鬼的水。〔达〕（同）ཆུ་འབྱིན།

ཆུ་སྦྱིན་མ། ཆུ་བོ་གངྒཱ་ལའང་། 施水女（藻）。恒河。（同）ཆུ་འབྱིན་མ།

ཆུ་མ། I. ཆང་ལའང་། 1.担水者。2.酒。
II. འབྲུ་ཞིག 谷之一种。【增】水田。〔达〕

ཆུ་མང་ལྡན་པ། མཚོ་འི་མིང་ལའང་། 1.具有多量的水。2.海。

ཆུ་མིག I. ཧྲིང་ཀ་ཆུ་མིག་ལྟ་བུ། 泉。
【增】静脉管。〔达〕
II. སྨན་ཆུའང་རེད། 药水。

ཆུ་སྨད། སྐར་མ་ཞིག་སྟེ་ཡང་ན་ཆུ་སྨད་ནི་སྐར་མ་བཞི་སྟེ་དབྱིབས་ནི་གོམ་པ་གཡོན་པ་ལྟ་བུའོ།། 斗宿，星宿之一，有四星，形如左脚迈步。(又) ཐུལ་ཞེས་པའི་སྐར་མའང་ཟེར། 斗宿，亦名 ཐུལ།

ཆུ་རྩལ། ཆུ་ལ་རྩེ་བའམ་རྐྱལ་བ་སོགས། 水中游戏，浮水。

ཆུ་རྩེ། ཆུ་ལ་རྩེད་རྩེ་བ། 游水，水中游戏。

ཆུ་ཚགས། རས་ཀྱི་ཆུ་ཚགས་ལྟ་བུ། 滤器，如滤水罗。【增】1.篩子。2.地獄神。3. ཆུ་ཚགས་གྲུ་གསུམ། 三角滤斗。〔达〕

ཆུ་ཚགས་ཀྱིས་བྱིན་པ། མནའ་མ་བྱིན་པའི་ལུགས་སྲོལ་ཞིག སྔར་ཆུ་བྱིན་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་བུ་མོ་ཡང་བྱིན་ནོ་ཞེས་རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་སོ།། 嫁女之一种规矩，律疏說："先授以水，后授其女"。

ཆུ་ཚགས་པ། ཆུ་ཚགས་ཀྱིས་ཆུ་བཙགས་ཟིན་པ། 已滤水，以滤器滤过的水。

ཆུ་ཚན། ཆུ་མིག་ཚ་བོ། 溫泉，湯泉。

ཆུ་ཚོད། ཆུ་སྲང་དྲུག་ཅུའི་ཚད་དང་ཡང་ན་དེང་སང་ཉིན་མཚན་གཅིག་ལ་ཆ་ཉི་ཤུ་བཞི་ཕྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་ཟེར། 1.六十兩水之量。2.現在指一晝夜的二十四分之一，即一小时。(同)ཆུ་ཚོད་གཅིག

ཆུ་ཚོད་འཁོར་ལོ། དེང་སང་གི་དུས་ཤེས་འཁོར་ལོ། 钟表。【增】古代滴漏壶。〔达〕

ཆུ་ཚོད་གཅིག ཆུ་སྲང་དྲུག་ཅུའི་ཚད་དང་ཡང་ན་དེང་སང་ཉིན་མཚན་གཅིག་ལ་ཆ་ཉི་ཤུ་བཞི་ཕྱེ····བའི་ཆ་གཅིག་ལ་ཟེར། 1.六十兩水之量。2.現在指一晝夜的二十四分之一，即一小时。(同) ཆུ་ཚོད།

ཆུ་འཚག ཆུ་ཚགས་ཀྱིས་ཆུ་འཚག་དགོས་ལྟ་བུ། 滤水。

ཆུ་འཛིན། I.རྒྱ་མཚོ་ཡའང་། 持水(藻)。海。II.སྤྲིན་པ་ཡའང་། 云。【增】女性生殖器。〔达〕(同) ཆུ་བསྐྱོད། ཆུ་ཁུར་ཅན།

ཆུ་འཛིན་སྐྱེས། ཐོག་ཡའང་། 云所生 (藻)。霹靂，雷电。

ཆུ་འཛིན་གཟེགས་མ། ཆར་པ། 云屑(藻)。雨。

ཆུ་ཟེ། ཆུ་སྣོད་ཟུམ་པའི་མིང་བན་དང་པེན་ཞེས་རྒྱ་ནག་སྐད་ནས་བྱུང་། 水罐，瓶 (說 བན་ 或 པེན་ 系由汉語轉來)。(同) ཆུ་ཟུམ། ཆུ་པེན།

ཆུ་ཞིང་། ཆུ་དཀྱུས་རིང་དང་ཞིང་ཁ་ཐེད། 竪長与横寛。
【增】面积，幅員，ཆུ་ 等于དཀྱུས་རིང་ཐུང་། 又 ཞིང་ 等于 ཁ་ཞིང་། 圓形的面积。〔达〕

ཆུ་ཞིང་གབ་པ། ཆུ་རིང་པོ་དང་ཞིང་ཁ་གཉིས་ཀ་ལ་ཚད་མཉམ་པར་གབ་པ་ལྟ་བུ། 横竪相等，竪长与横寛二者相等。
【增】相称的，对称的，或說义为美丽，庄严。〔达〕(གབ་ 达作 འགབ་)

ཆུ་ཟིལ། ཆུ་རྡུལ་ཡའང་། 1.水滴。2.細水点。(同) ཆུ་ཡི་ཟེར།

ཆུ་ཟོ་བ། ཟོལ་ཀ་ཞེས་པའི་སོག་སྐད་ཟུར་ཆག་སྟེ་ཆུ་སྣོད་ཀྱི་མིང་། 蒙語"梭罗迦"之变音，水器，水桶。

ཆུ་ཟོམ། (注同上)

ཆུ་ཟོལ། (注同上)

ཆུ་ཟླ། ཆུའི་ནང་གི་ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན། 水中月影。

ཆུ་འོད། ཉི་མ་ལ་འང་། 1.水光。2.日，太阳。

ཆུ་འོབས། ས་དོང་ཆུ་འོབས་ཀྱིས་བསྐོར་བ་ལྟ་བུ། 水濠，沟渠，如地洞被水沟围绕。

ཆུ་ཡི་ཀ་བ། ཁྲོན་པ། 水柱（藻）。井。

（同） ཆུ་ཉལ།

ཆུ་ཡི་ཀུཀྐུ་ཊ། འདམ་ཐོར་རས་བྱ་དཀར་པོ་ཞིག 水鸡，一种白色水鳥。（同） ཆུ་ཡི་བྱ་གག

ཆུ་ཡི་སྐྱེས་གནས། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལ་འང་། 水之生处（藻）。1.火。2.火神。

【增】水中昆虫。〔达〕（达作ཆུའི་སྐྱེ་གནས་）

ཆུ་ཡི་འཁོར། ཀློང་འཁོར། 漩渦。

ཆུ་ཡི་འཁོར་ལོ། བཅོས་ཐབས་ཤིག་ལ་འང་།

1.漩渦。2.医疗方法之一。

ཆུ་ཡི་འཁྲི་ཤིང་། ཆུ་རྦ་རླབས། 水籐(藻)。

水浪。（同） ཆུ་ཛམས། ཆུ་རླབས། （又） དབའ་ཀློང་། 漩渦。【增】水生爬籐。〔达〕

ཆུ་ཡི་གད་མོ། ཆུ་ཡི་ལྦུ་བ། 水笑（藻）。

水泡。【增】墨魚骨，有人认为是海水泡沫的化石。〔达〕

ཆུ་ཡི་རྒྱན། པདྨ་དང་ཁྱབ་འཇུག་ཆུང་མ་ལ་འང་།

水庄严（藻）。1.蓮花。2.遍入天妃。

ཆུ་ཡི་ཆོམ་རྐུན། ཉི་མའི་མིང་ལ་འང་། 1.水盗。

2.日，太阳。

ཆུ་ཡི་སྙིང་པོ། པདྨ་ཅན་གྱི་མཚོ་ལ་འང་། 1.盐。

2.有蓮花之池。【增】= ཆུ་ཡི་རོ། 〔达〕

ཆུ་ཡི་ཐུབ་པ། ལྷ་ཛམ་བྷ་ལའི་མིང་། 水仙(藻)。

藏跋拉神（天神名）。【增】或 ཆུ་ཡི་དབང་པོ། 水神，又指水中生物。〔达〕

（同） ཆུ་ཡི་དབང་པོ། ཆུ་ལ་གནས།

ཆུ་ཡི་བདག་པོ། ཆུ་ལྷ་ལ་འང་། 1.水之主人。

2.水神。

ཆུ་ཡི་སྣང་བ། འབུ་པད་མའམ་པད་པ། 水明（藻）。水蛭。

ཆུ་ཡི་སྤྲེའུ། སྲམ་གྱི་མིང་། 水猴（藻）。水獭。

（同） ཆུ་ཡི་བྱི་བ། ཆུ་ཡི་སྲི་མོ།

ཆུ་ཡི་ཕག་པ། ཆུ་སྲིན་ཞིག 水猪，摩羯（一种大魚）之一。

ཆུ་ཡི་ཕུང་པོ། ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ། 水蘊（藻）。大海，海洋。（同）ཆུ་སྲིན་འབྱུང་གནས།

ཆུ་ཡི་འཕྲུལ་འཁོར། ཆུ་འདྲེན་པ་ལྟ་བུ། 水輪，如汲水器。

ཆུ་ཡི་བུད་ཤིང་། རྒོད་མ་ཁ། 水薪（藻）。騍馬口（海水沉处）。

ཆུ་ཡི་བྱ་གག འདམ་ཐོར་རས་བྱ་དཀར་པོ་ཞིག

水鸡，一种白色水鳥。【增】灰色鴨子。〔达〕

（同） ཆུ་ཡི་ཀུཀྐུ་ཊ།

ཆུ་ཡི་བྱི་བ། སྲམ་གྱི་མིང་། 水鼠（藻）。水獭。

（同） ཆུ་ཡི་སྤྲེའུ། ཆུ་ཡི་སྲི་མོ།

ཆུ་ཡི་དབང་པོ། ལྷ་ཛམ་བྷ་ལའི་མིང་། 水王（藻）。藏跋拉神（天神名），

（同）ཆུ་ཡི་ཐུབ་པ། ཆུ་ལ་གནས།

ཆུ་ཡི་འབུ་ཟན། ཆུ་སྲིན་ལ་འང་། 1.食水虫。

2.摩羯魚（一种大魚）。

ཆུ་ཡི་མིང་ཅན། བཞད་ལ་འང་། 1.具有水名者。2.天鹅，鵠。

ཆུ་ཡི་ཚེར་མ། པདྨའི་རྩ་བ། 水刺（藻）。藕。

【增】蓮，荷花。〔达〕

ཆུ་ཡི་ཛ་ལུ་ཀ། འབུ་ཞིག 一种虫。

ཆུ་ཡི་མཛོད། ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་ལའང་། 1.水庫。2.大海。(同) ཆུ་སྲིན་རྒྱལ་མཚན་ཅན་II.

ཆུ་ཡི་འཛུམ་དཀར། ཆུའི་དབུ་བའམ་ལྦུ་བ་དཀར་པོ། 水笑(藻)。水泡，白泡。(同) ཆུ་བུར།

ཆུ་ཡི་བཞོན་པ། སྤྲིན་པ། 水乘（藻）。云。(同) ཆུ་འགྱིད། ཆུ་གཡོ་བ།

ཆུ་ཡི་ཟེར། ཆུ་རྡུལ་ལའང་། 1.水点，水滴，濺出的水花。2.細水点。(同) ཆུ་ཟིལ།

ཆུ་ཡི་ཟེར་མ། ཆུ་ཐིགས་ཕྲ་མོའང་ཟེར། 水点，小水点。

ཆུ་ཡི་གཟེགས་མ། I.ཆར་པ་ལའང་། 1.濺水，水点，水渣儿。2.雨。(又) ཟིམ་ཆར་ལའང་། 細雨。

II.ཆང་གི་མིང་ལའང་། 酒。(同) ཆུ་བདག་སྐྱེས།

ཆུ་ཡི་རོ། ལན་ཚྭའམ་ཚྭ། 水味（藻）。盐。

ཆུ་ཡི་ལང་ཚོ། མེ་ཏོག་པདྨའི་མིང་། 水之少年（藻）。蓮花。

ཆུ་ཡི་ཤིང་རྟ། གྲུ་གཟིངས་དང་གྲུ་ཤན། 水車（藻）。船筏，小船。

ཆུ་ཡི་གཤགས། ཆུ་འགགས་ལའང་། 1.分水。2.阻水。

ཆུ་ཡི་ས་བོན། ཆར་པ། 水的种子（藻）。雨。

ཆུ་ཡི་སྲིན་པོ། ཆུ་སྲིན་རལ་གྲི་སོ་ཅན་ཀྲྀ་བུ། 水罗刹（藻）。摩羯魚（大魚名，齿如劍）。

ཆུ་ཡི་སྲིན་རིང་། ཆུ་སྲིན་ཞིག 鱷魚，摩羯魚之一。

ཆུ་ཡི་སྲི་མོ། སྲམ་གྱི་མིང་། 水魈（藻）。水獺。(同) ཆུ་ཡི་སྲིའུ། ཆུ་ཡི་བྱི་བ།

ཆུ་གཡོ་བ། སྤྲིན་པ། 水动（藻）。云。(同) ཆུ་འགྱིད། ཆུ་ཡི་བཞོན་པ།

ཆུ་རྭ། ཆུ་སྣོད་དང་ཆུ་འོབས་ཀྱིས་བསྐོར་བའང་། 1.盛水器。2.水沟圍繞。

ཆུ་རགས། ཆུ་བོ་ཡི་ཁའི་རགས་རྡོ་བརྩིགས་པ། 河岸所築堤壩。(又) ཆུ་མ་ཡོར་བའི་ཆེད་དུ་རགས་བརྩིགས་པའང་། 水壩，为使水不橫流而築壩。

【增】1.水閘。2.壩堰。3.渠。〔高〕

ཆུ་རིགས་བདུན། ཆུ་ནི་ཆར་ཆུ་གངས་ཆུ་ཆུ་ཀླུང་ཆུ། ཆུ་མིག་ཁྲོན་པ་བ་ཚྭ་ཤིང་གི་ཆུ། རིམ་པས་དང་པོ་མཆོག་ཡིན། 七种水，水有雨水、雪水、河水、泉水、井水、咸水、木水，依照次第，在前的为上等。

ཆུ་རིས། ཆུའི་གཉེར་མ། 水的波紋。

【增】魚行的水紋。〔四〕

ཆུ་རླབས། ཆུ་ཟ་རླབས། 波浪。(同) ཆུ་རྗམས། ཆུ་ཡི་འཁྲི་ཤིང་།

ཆུ་ལ་གར་རྩེ། མྱ་ངན་མེད་པའི་ཤིང་། 水中戏（藻）。无忧树

ཆུ་ལ་གནས། ལྷ་ཛམ་བྷ་ལའི་མིང་། 住水（藻）。藏跋拉神（天神名）。(同) ཆུ་ཡི་ཐུབ་པ། ཆུ་ཡི་དབང་པོ།

ཆུ་ལ་སྤྱོད་པ། ཆུ་ལྷ་ལའང་། 1.水中行走。2.水神。

ཆུ་ལས་སྐྱེས་པ། ཟླ་བ་ལའང་། 1.从水中生。2.月亮。

ཆུ་ལས་བྱུང་བ། བྱེ་མ་ལའང་། 1.从水中出。2.沙。【增】水蛭。〔达〕(བྱུང་达作འབྱུང་)

ཆུ་ལས་འབར་བ། ཐོག 从水中燃燒（藻）。霹靂，雷电。（又）ཐོག་གནམ་ལྕགས། 霹靂，雷电。

ཆུ་ལུད། ཞིང་ལ་ཆུ་དང་མི་གཙང་ལུད་དགོས། 水肥，如田中須灌水上肥。
【增】水泛溢。〔四〕

ཆུ་ལུམ། ཆུ་ཚན་ལ་བྲན་པའམ་བངས་པར་བྱེད་པ། 浸在热水中。（同）ཆུ་སླུམ།

ཆུ་ལོག གློ་བུར་དུ་འོངས་པའི་དྲག་ཆུ། 洪水，驟发的暴水。

ཆུ་ལོན། ཆུ་འདྲེན་པའི་ཆེད་དུ་ཆུ་ཀླུང་འགོག་སྟེ་ས་རྡོ་བརྩིགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཟམ་པའང་ཟེར་སྐད། 1.堤，坝，如为导水故，拦住河流，而垒起土石。2.桥。

ཆུ་ཤ། དྲག་ཆུ་ཤ་རོད་ལའང་། 1.洪水。2.猛水氾流。（同）ཆུ་ཤུགས།

ཆུ་ཤིང་། འབྲས་བུ་སྨིན་པའི་ཚེ་སྐམ་པར་ངེས་པའི་ཤིང་སྟེ་ཀ་ད་ལི་ཞེས་རྒྱ་གར་སྐད། 芭蕉，果熟则本枯之树，梵語"迦答利"。
【增】1.羊角蕉。2.漂木。3.籐。〔达〕

ཆུ་ཤིང་མ། ལྷའི་བུ་མོའམ་སྨད་ཚོང་མ། 芭蕉女（藻）。1.天女。2.妓女。

ཆུ་ཤིང་བརླ་ཅན། （注同上）芭蕉腿者（藻）。

ཆུ་ཤུ། ཡུལ་ཞིག 一地名。

ཆུ་ཤུགས། དྲག་ཆུ་ཤ་རོད་ལའང་། 1.水势。2.猛水氾濫。（同）ཆུ་ཤ།

ཆུ་ཤུལ། ཆུ་རྒྱུ་བའི་ཤུལ། 水流之迹。
【增】排水沟。〔达〕 水流痕。〔四〕

ཆུ་ཤེལ། ནོར་བུ་དཀར་པོའང་ཟེར། 水晶，又名"白摩尼"。

ཆུ་ཤེལ་དབང་པོ། ཟླ་བ་ལའང་། 1.水晶之王。2.月亮。

ཆུ་གསོ། ཆུ་གསོ་བར་བྱའམ་དོ་བར་བྱ་ཆུ་ཕྱིར་གསོ་རྒྱུ་ལའང་། 当潑水。
（同）ཆུ་འཇོ།

ཆུ་བཤང་བ། ཆུ་རྒྱུ་བའམ་གཅིན་སྐྱག་གཉིས་ལའང་། 1.水流动。2.屎尿。

ཆུ་བསོས་པ། ཆུ་ཕྱིར་བསོས་ཟིན་པ། 水已潑洒。

ཆུ་སེར། ལུས་ཀྱི་ཆུ་སེར། 身上的黄水。
【增】膿，膿汁。〔达〕

ཆུ་སོ། ལྟེ་བའི་འོག་གམ་འདོམས། 1.臍下，小腹。2.生殖器。

ཆུ་བསངས། ཆུ་བོའི་བར་བསངས་བཏང་བ་ལའང་། 1.水净。2.在河边熏烟（一种祭祀）。

ཆུ་སྲང་གཅིག སྐྱེས་བུ་དར་མའི་དབུགས་ཁུག་པ་དྲུག་གི་ཚད། སྔར་གྱི་ལུགས་ལ་ཆུ་ཚོད་དང་ཆུ་སྲང་གི་སྐོར་གཞན་དུ་ཤེས། 一兩水，壯年人每呼吸六次之量，旧制之时量与一兩水等。

ཆུ་སྲང་ཚད། （注同上）一两水量。

ཆུ་སྲིན་ཁྱིམ་ཅན། རྒྱལ་ཟླ་བ་ལའང་། 1.摩羯宫者。2.鬼宿月（十二月）。

ཆུ་སྲིན་གྲོང་ཁྱེར། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ། 摩羯城（藻）。大海。

ཆུ་སྲིན་རྒྱལ་མཚན་ཅན། I. བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 摩羯幢者（藻）。极喜自在魔（天神名）。【增】1.国王名（以摩羯魚为幢的王）。2.爱神。〔达〕（达无 ཅན་ 字）
（同）ཆུ་སྲིན་མཚན་པ།
II. ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་ལའང་། 大海洋。
（同）ཆུ་ཡི་མཛོད།

ཆུ་སྲིན་བདག་པོ། ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ། 摩羯主（藻）。大海洋。

ཆུ་སྲིན་འབྱུང་གནས། ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ། 摩羯生源（藻）。大海洋。

ཆུ་སྲིན་མཚན་པ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 摩羯标者(藻)。魔天，极喜自在魔(天神名)。(同) ཆུ་སྲིན་རྒྱལ་མཚན་ཅན་ I.

ཆུ་སྲིན་གཤེད། དུང་དཀར་གཡས་འཁྱིལ། 害摩羯（藻）。右旋螺。

ཆུ་སྲིལ། ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ། 积水（藻）。外海，大洋。【增】=་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ། 海洋。〔达〕
(同) ཆུ་གཏེར།

ཆུ་སྐྱི། ཆུ་འགྲམ་ལའང་། 河岸。

ཆུ་བསྲོ་བ། ཆུ་ཚ་པོར་བྱེད་པ། 将水燒热。

ཆུ་ལྷ་ལྡན། ཆུ་སྟོད་སྐར་མ། 具水天（藻）。箕宿（二十八宿之一）。（同） ཆུ་སྟོད།

ཆུ་ལྷ་མོ། མོན་གྲུ་སྐར་མ་ལའང་། 1.水神女。2.危宿（二十八宿之一）。

ཆུ་ལྷའི་བུ། རི་བྱི་སྐར་མ་ལའང་། 1.水神子。2.星名。（又） རི་ཁ་སྐར་མ། 星名。

ཆུག མངའ་འོག་ཏུ་ཆུག་ཅིག་གམ་ནང་དུ་འཇུག་དགོས་ན་ཆུག་ལྟ་བུ། 入(命令詞)，进入，归入，如归其属下吧！須进者进吧！
【增】 འཇུག་པ་ 的命令詞。〔达〕

ཆུག་ཅིག （注同上）

ཆུག་པ། འཇུག་ཏུ་ཞུགས་བཞིན་པ། 正在入。

ཆུང་གྲས། ཆུང་ཆུང་གི་རིམ་གྲས་ལྟ་བུ། 少者，如幼小輩次，小的。
(同) ཆུང་ཤོས།

ཆུང་གྲོགས། ཆུང་དུ་ནས་འགྲོགས་པའི་གྲོགས་པོ། 从幼年相交之朋友。

ཆུང་ངུ་། ཅུང་ཟད་ཆུང་ཆུང་། 略微小。

ཆུང་བ། （注同上）

ཆུང་བྱེད། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 1.使之細小。2.火，火神。【增】細的，纖細的。〔达〕

ཆུང་མ། བག་མའམ་ཁྱིམ་འཛིན་མའི་མིང་། 妻。

ཆུང་མའི་སྤུན། སྐུད་པོ་ལའང་། 妻之兄弟，舅子。

ཆུང་ཟད། ཅུང་ཟད། 少許，一点儿。

ཆུང་ཤོས། ཆུང་ཆུང་གི་རིམ་གྲས་ལྟ་བུ། 少者，如幼小輩次，最小的。（同） ཆུང་གྲས།

ཆུངས་པ། ཆུང་ངུར་གྱུར་པའི་མིང་། 已經变小。

ཆུད་པ། ཁོང་དུ་ཆུད་པའམ་ནང་དུ་ཤོང་བ། 1.了解。2.容納于內部。
【增】= འཇུག་པ། 加入，插手。〔达〕

ཆུད་འཛའ་བ། བརླག་པར་བྱེད་པ་པོས་འགྲོ་བརླག་པའམ་དོན་མེད་དུ་འགྲོ་བརླགས་པ་དང་དོན་མེད་
དུ་གྱིས་ཤིག་ལྟ་བུ། 損耗，白白耗費。

ཆུད་ཟ་བ། （注同上）

ཆུད་ཟོས། （原注同上） 浪費（命令詞），損耗，白白的耗費。

ཆུད་གཟན་པོ། （原注同上）損耗者，浪費者。

ཆུད་བཟན་པ། （原注同上） 已損失，已損耗，已耗費。

ཆུད་གསོན་པོ། （原注同上）損坏者，耗費者。

ཆུན། གཅུན་བྱ་འདུན་དགོས་ན་ཆུན། 馴服。

ཆུན་པ། བཙན་པར་བསྒྲིགས་པའམ་འདུན་དུ་འཇུག

པའི་དོན་དང་དབང་དུ་གྱུར་པ། 1.馴服。2.使馴服。3.自在。【增】1.一捆，一束。2.在西藏西部指看守田园者。〔达〕

ཆུན་པོ། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསམ་དུ་བསྒྲིགས་པའམ་མེ་ཏོག་གི་ཆུན་པོ་ལྟ་བུ། 1.束为一捆。2.把，如花把。【增】1.聚集，堆，积垒。2.丛簇。3.縒，流苏。〔达〕

ཆུན་མཛེས་ཅན། གློག 端美者（藻）。电。

ཆུབ། བྱང་ཆུབ་ལྟ་བུ། 了解，如 བྱང་ཆུབ། 菩提。

ཆུབ་པ། ཁོང་དུ་ཆུད་པའམ་རྟོགས་པའི་མིང་། 了解，通达。
【增】圆满，完成。〔达〕 通曉。〔四〕

ཆུམ་པ། འདུས་པའི་དོན་དང་ནང་དུ་ཁུམས་པའམ། 1.集攏。2.内縮。

ཆུམས་པ། ཆགས་པའི་དོན་དང་བསྡུས་པའམ། 1.貪爱。2.集聚（完成式）。

ཆུམས་མདའ། ཡུལ་ཞིག་ལའང་། 一个地方。

ཆུམས་བཙེམ་པ། ནང་དུ་ཆུམས་ཏེ་བཙེམ་པ་ལྟ་བུ། 包装，装进后縫起。

ཆུམས་ཤིག ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ཆུགས་ཤིག 集攏，集合一处（命令詞）。

ཆུར། I. ཆུ་ལ་དང་སྲིད་དུའམ་དཀྱུས་སུ། 1.于水中（ཆུ་ 的第七囀声）。2.竪量，直度。
II. འཛར་མིག་ཏུ་ཀོ་ཐག་ཆུར་ཅིག་ལྟ་བུ་དང་དུས་སུ་ཆུར་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.穿进，如穿进鋼眼。2.度时。【增】ད་རའི་ཆུར་བ། 酪素。〔本〕
（同） ཆུར་ཅིག

ཆུར་སྒྲོགས། ཆུའི་འདབ་ཆགས་དང་ཨུཏྤལ་དཀར་པོ། 水中鳴（藻）。1.水禽。2.白鄔波罗花。

ཆུར་ཅིག འཛར་མིག་ཏུ་ཀོ་ཐག་ཆུར་ཅིག་ལྟ་བུ་དང་དུས་སུ་ཆུར་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.穿进，如穿进鋼眼（命令詞）。2.度时。（同） ཆུར།

ཆུར་འཇུག ཆུ་བྱ་ལའང་། 1.入水。2.水鳥。

ཆུར་འཛམས། འཁྲུ་བའམ་རྒྱང་མ་བཏང་བ་ལའང་། 1.慣于水。2.洗浴。3.泻痢。(同)ཆུར་འབྱམས།

ཆུར་ཉལ། ཉ་དང་ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 臥水中，水中眠（藻）。1.魚。2.遍入（天神名）。

ཆུར་འདྲིས། མ་ཧེའི་མིང་། 慣水（藻）。水牛。

ཆུར་གནས། ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 1.住于水。2.遍入（天神名）。

ཆུར་སྲིད་བདག་པོ། ཆུ་ལྷ། 用水主（藻）。水神。

ཆུར་འཕྱོ། ཆུའི་སྟེང་དུ་འཕྱོ་བ། 浮水，水上漂浮。

ཆུར་འབྱམས། འཁྲུ་བའམ་རྒྱང་མ་བཏང་བ་ལའང་། 1.慣于水。2.洗浴。3.泻痢。(同) ཆུར་འཛམས།

ཆུར་མི་ལྡིང་། ལྗོན་ཤིང་ལའང་། 1.不沉水。2.树木。

ཆུར་འཛུལ། སྲམ་གྱི་མིང་ལའང་། 1.潜水。2.水獭。

ཆུར་རིང་བ། དཀྱུས་སུ་རིང་བ། 竪长，纵长。

ཆུར་ལྷུང་བ། དཀྱུས་སུ་རིལ་བ་ལའང་། 1.墮于水。2.竪卷。

ཆུས། ཆུ་སྐྱོགས་ཀྱིས་ཆུ་ཆུས་ཤིག་དང་། 用杓舀水。
（又） ཆུ་ཡིས། 以水，用水（ཆུ་ 的第三囀声）。

ཆུས་བསྐྱངས་པ། ཆུ་ཡིས་གྲང་མོར་བྱས་པ། 用水激凉。

ཆུས་བྲན་པ། ཆུ་ཡིས་རློན་པ་བྱས་པ། 用水潤湿。

(同) ཆུ་གཤེར་བ།

ཆུས་མི་འཇིག ཆུ་ཡིས་མི་ཚུགས། 水不能坏，水不能浸。

ཆུས་མི་ཉམས། ཐོག་གི་མིང་ལ་འདང་། 1.水不能灭。2.雷电。

ཆུས་མི་འཚུབ། ཉའི་མིང་ལ་འདང་། 水不能窒息（藻）。魚。

ཆུས་ཤོག ཆུ་སྐྱོགས་ཀྱིས་ཆུ་ཆུས་ཤོག་དང་། 舀水（命令詞），用杓舀水。

ཆུས་གཤེར་བ། ཆུ་ཡིས་རློན་པ་བྱས་པ། 以水湿潤。（同） ཆུ་བྲན་པ།

ཆེ་ཁག ཆེ་སོས་རྣམས་ལ་འདང་། 大者（如大学，大工厂，大机关等）。

ཆེ་ཁོག གཡག་ཤ་ཆ་ཚང་ཁོག་ལ་འདང་། 1.整体。2.整个牦牛肉。

ཆེ་གེ་མོ། མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བ་དང་ཅིག་ཤོས་ཆེ་གེ་མོ་འདི་ཡང་སུ་ཟེར་སྐྱེ་བུ་དང་གང་ཟག་སྤྱི……ལ་འདང་། 1.此人之名，即某甲，某某，如說那人是誰。2.泛說人类。

ཆེ་ངག མི་ཆེན་པོའི་ཞལ་ལ་འདང་། 1.重大的教命。2.偉人的情面。

ཆེ་ཆུང་། བཟོ་འདྲ་ཆེ་ཆུང་། 大小，形象大小。

【增】妻妾。〔达〕

ཆེ་ཆེས། སྲིང་མོ་དང་ཨ་ཅེའི་མིང་བུ་མོའི་མིང་དུ་འང་སྣང་། 1.妹子。2.姐姐。3.女儿。(同) ཆེ་ཞེ།

ཆེ་ཐག་ཙམ། ཕལ་ཆེ་བའམ་གང་ཆེ་ཆེ་ཙམ། 广大，极大，尽量大。（同） ཆེ་སོས།

ཆེ་ཐབས། ལེགས་པའི་ཐབས་ལ་འདང་། 1.巨策，重大策略。2.好办法。【增】高傲。〔达〕

ཆེ་བ། ཆེན་པོ། 大。【增】1.强有力的，很。2.有时用作动詞，其完成式为 ཆེས། 〔达〕

ཆེ་རྒྱགས། ནུས་པ་ཆེན་པོ། 大势，大力。

【增】大方，大样。〔四〕

ཆེ་འཛིན་ཅན། རློ་བ་མཐོ་པོ་ལ་འདང་། 1.自大者。2.見解高。

ཆེ་ཞེ། སྲིང་མོ་དང་ཨ་ཅེའི་མིང་བུ་མོའི་མིང་དུ་འང་སྣང་། 1.妹子。2.姐姐。3.女儿。

【增】盛飾珠宝的妇女。〔达〕 姑。〔四〕

(同) ཆེ་ཆེས།

ཆེ་བཞི། དཔང་པོ། 証人。

ཆེ་རེ་གཟིགས། ཅེ་རེར་གཟིགས་རེར་ལྟོས། 注視，睁視。

ཆེ་ལོ། ཆེན་པོ་རེད་ཟེར། 大了。

ཆེ་ཡོང་ཙམ། རགས་རིམ་ཙམ། 粗略，大概。

(同) ཆེ་སོས་ཙམ།

ཆེ་སོས། ཕལ་ཆེ་བའམ་གང་ཆེ་ཆེ་ཙམ། 1.大部份。2.极大，尽量大。(同) ཆེ་ཐག་ཙམ།

ཆེ་སོས་ཙམ། རགས་རིམ་ཙམ། 粗略，大概。

(同) ཆེ་ཡོང་ཙམ།

ཆེད་ཀར། དོན་གྱི་སླད་དུ། 特为，因为，为的。

(同) ཆེད་དུ།

ཆེད་འགའ། དོན་ཡོད་འགའ་ཞིག 有些。

【增】= རེས་འགའ། 一些。〔达〕

ཆེད་མངག་དགོས། ཆེད་དོན་དུ་གཡོག་ཏུ་འཁོལ་དགོས། 特派，特使，特别差遣。

ཆེད་མངགས་པ། གཡོག་ཏུ་བཀོལ་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 特使，如已差遣。

ཆེད་ཆེན་པོ། དགོས་དོན་ཆེ་བ། 重要事。

【增】特别事。〔达〕

ཆེད་གཉེར། དོན་དུ་གཉེར་བ། 特求，争取。

【增】专設。〔本〕

ཆེད་དུ། དོན་གྱི་སླད་དུ། 为，因为，特为。

(同) ཆེད་ཀར།

ཆེད་དུ་བརྗོད་པ། དོན་དམིགས་སུ་སྨྲས་པ། 贊說，为某种意义而說。【增】賦。〔四〕

ཆེད་དུ་བྱ་བ། ཐད་ཀའི་ལས་ཀའམ་བྱ་བ། 为，特为做某事。

ཆེན་ཆུང་། ཁྱིམ་བདག་མོ་ཆེ་ཆུང་། 1.大小。2.妻妾。

ཆེན་ཐགས། དུད་འགྲོའི་ནད་ཚ་ཞིག 畜生之一种疾病。

ཆེན་པོ། ཆེ་བ། 大。【增】主要。〔达〕

ཆེན་མ། ཁྱིམ་བདག་མོ་ལའང་། 1.妻。2.主妇。

ཆེན་ལུང་། གནམ་བསྐོས་ཆེན་ལུང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 重大教令，旨意，如說："天頒佈大教令"。

ཆེམ་ཆེམ། ཨུར་བའི་སྒྲ་ཆེམ་ཆེམ་སྒྲོག་པ་དང་འོད་ཆེམ་མེ་བའམ་འབར་བ་ལྟ་བུའང་། 1.轰隆震声。2.明光晃耀。【增】或作 ཆེམ། 发怒时的高声吵鬧。〔达〕

ཆེམ་མེ་བ། （注同上）

【增】寂靜无声，沉默。〔达〕

ཆེམས། ཁ་ཆེམས་ཞལ་ཆེམས་ཏེ་འཆི་ཁར་འཕྲིན་ཚིག་བཞག་པ། 遺囑，临終留言。【增】临别贈言。〔达〕(同) ཆེམས་བཞག་པ།

ཆེམས་ཀྱིས་བྱུང་བ། འཕྲིན་གྱིས་བྱུང་བ་ལྟ་བུ། 所囑之事。

ཆེམས་ཆེམས། རོལ་མོའི་སྒྲ་ཆེམས་ཆེམས། 乐器声，鐃鈸声。【增】1.耳震聾。2.翩翻。〔四〕

ཆེམས་བཞག་པ། ཁ་ཆེམས་ཞལ་ཆེམས་ཏེ་འཆི་ཁར་འཕྲིན་ཚིག་བཞག་པ། 遺囑，临終留言。

(同) ཆེམས།

ཆེམས་སེ་ཆེམས། རོལ་མོའི་སྒྲ་ཆེམས་སེ་ཆེམས། 乐器声，鐃鈸声。

ཆེར། ཆེ་དྲུས་ཆེན་པོར། 大处（ཆེ་的第七轉声)。

ཆེར་གྱིས་བལྟས་པ། ཅེ་རེས་བལྟས་པ། 注視，注目而視。

ཆེར་འཁྲུད་པ། ཆེ་རུ་འཐབ་པ། 大战。

ཆེར་འཇིག འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་ལའང་། 1.大坏。2.坏劫（佛)。

ཆེར་འཕེལ་བ། ཆེ་རུ་འཕེལ་བ། 增大，长大。

ཆེས། ཆེན་པོ་ནས་དང་ཆེན་པོས། 由于大（ཆེ་的第三轉声)。

【增】 ཆེ་བ་ 的完成式，最，极。〔达〕

ཆེས་ཆེར། ཆེ་ལས་ཆེར། 极大，大大地。

ཆེས་པ། ཆེར་དྲགས་པ། 极大，太大。

【增】变大，增加。〔达〕

ཆོ་ག བྱ་བྱེད་སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་གྱི་ཆོ་གའམ་བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་ལས་ཚོག 1.仪軌，軌则（佛)，作事初中后三者之仪軌。2.作事之羯磨法(佛)。【增】1.作事的方針或方法，如解数学题和治病的方針或方法，特指进行巫术之方式。2.規定的仪式，特指巫术的仪式。〔达〕

ཆོ་ག་པ། བྱ་བྱེད་ཀྱི་བྱ་བ་སྦྱོད་ལས་ཤེས་པ། 司

仪，通曉仪軌者。（同）ཆོ་ག་ཤེས་པ།

ཆོ་ག་ལ་གནས་པ། རང་གི་བྱ་སྤྱོད་ཁྲིམས་ལ་གནས་པ། 安住軌則(佛)，遵守法則，将自己的行动依于法律。

ཆོ་ག་ཤེས་པ། བྱ་བྱེད་ཀྱི་བྱ་བ་སྤྱོད་ལམ་ཤེས་པ། 了知軌則者，了解作事規則者。(同) ཆོ་ག་པ།

ཆོ་ངེ་འདེབས་པ། སྐད་ཆེན་པོས་ངུ་བའམ་ངུ་སྐད་ཆེན་པོས་སྨྲས་པའམ་མྱ་ངན་བྱེད་པའི་འབོད་པའི་སྒྲ། 1.大声啼哭。2.高声哭訴。3.悲呼之声。

ཆོ་ངེ་འདོན་པ། (注同上)

ཆོ་ངེ་འབོད་པ། (注同上)

ཆོ་ངེ་འོ་དོད་འབོད་པ། (注同上)

ཆོ་ཆད་པ། མ་འགྲིག་པའམ་མི་རིགས་པ། 1.不合适。2.不合理。

ཆོ་འཕྲུལ། དང་པོ་ཉིད་དུ་གདུལ་བྱའི་ཡིད་འཕྲོག་པར་བྱེད་པས་ན་ཆོ་འཕྲུལ་ཞེས་གསུངས། 神变(佛)，奇迹，初見即能引夺所調伏者之心意，故名神变。

ཆོ་འཕྲུལ་གསུམ། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་ནི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ལྟ་བུ་དང་ཀུན་བརྗོད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་ནི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཤེས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་ནི་ཟག་ཟད་མངོན་ཤེས་ལྟ་བུའོ། ། 三种神变(佛)：1.神通化，如神足通。2.普記化，如他心通。3.教誡化，如漏尽通。

ཆོ་འཕྲུལ་གསུམ་ལྡན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན། 具三神变，佛的名号。

ཆོ་འབྲང་། རིགས་བཟང་པོའམ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའམ་བླ་མའི་རིགས། 高貴种姓，尊貴种族。

【增】家族，世系，特指母系（རྒྱུད་ 或 གདུང་རྒྱུད་）。〔达〕 舅舅，舅父。〔本〕（同） ཆོ་རིགས།

ཆོ་ཡོད་པ། དགོས་པ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ། 有用，如有所需要。

ཆོ་རིགས། རིགས་བཟང་པོའམ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའམ་བླ་མའི་རིགས། 高貴种姓，尊貴种族。

【增】父系血統。〔达〕（同） ཆོ་འབྲང་།

ཆོ་རིགས་བཙུན་པ། རྒྱལ་རིགས་དང་བྲམ་ཟེའི་རིགས་ཀྱི་བཙུན་པ་ལའང་། 族姓大德（有学問道德者），如刹帝利种及婆罗門种之大德。

ཆོ་ལོ། ཤོ་ལོའམ་ཤོ་དང་རྩེད་མོའམ་རྒྱན་པོ་དང་སོག་སྐད་ལ་གོ་སའི་མིང་། 或作 ཤོ་ལོ། 1.骰子。2.戏，賭。3.蒙古語之官職(似是都尉)。【增】一种灌木，其干可作下級衣服的黄色染料。〔达〕

ཆོ་ལོ་འགྱེད་པ། ཤོ་ཡིས་རྩེད་མོ་རྩེ་བ། 擲骰子，骰子戏。(同) ཆོ་ལོས་རྩེ་བ།

ཆོ་ལོ་དང་འཇའ་ས། གོ་གནས་དང་ལྷན་དུ་ཕོགས་ཡིག་ལྟ་བུ། 職位与册文。

ཆོ་ལོ་པ། རྒྱན་པོ་པ། 擲骰子者，賭博者。

ཆོ་ལོ་ཧི་ས་བོན། འགྲོན་བུའམ་འགྲོན་བུའི་རུས་པ། 貝壳，貝骨。

ཆོ་ལོས་རྩེ་བ། ཤོ་ཡིས་རྩེད་མོ་རྩེ་བ། 擲骰子，骰子戏。(同) ཆོ་ལོ་འགྱེད་པ།

ཆོག རྡོ་གཉིས་སུ་གཅོག་དགོས་ན་ཆོག་ཅིག 打断(命令式)，如打石为二。(同) ཆོག་ཅིག

ཚོག་གམ། འགྲིག་གམ་རུང་ངམ། 合适否? 可否?

ཚོག་སྒྲིག་པ་པོ། ཆོ་ག་སྒྲིག་པ་པོ། 编仪軌者。

ཚོག་སྒྲིགས། ཆོ་ག་སྒྲིག་པ་པོས་སྒྲིགས་ཤིག 編排仪軌。

ཚོག་བསྒྲིགས་པ། ཆོ་ག་ཆ་ལག་ངས་བསྒྲིགས་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། 編仪軌，如說："仪軌支分，是我所編"。

ཚོག་ཅིག རྡོ་གཉིས་སུ་གཅོག་དགོས་ན་ཚོག་ཅིག 打断（命令詞），如打石为二。(同)ཚོག

ཚོག་པ། འགྲིགས་པའམ་ངོམས་པ་ལ་འདང་། 1.合适。2.滿足。【增】1.＝ རྒྱན་པ། 修飾，裝飾。2.准許，認可。〔达〕

ཚོག་མི་ཤེས་པ། ཧམ་པ་འདོད་པ་ཆེན་པོ། 不知足，欲望大。

ཚོག་རོགས། གདོན་པ་འདོན་རོགས་ལ་འདང་། 1.法伴。2.伴助誦經者。

ཚོག་ཤེས་པ། འདོད་པ་ཆུང་བ་སྟེ་ཆོས་གོས་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ཚོག་ཤེས་པ་ལྟ་བུ། 知足，寡欲，如得少許粗劣衣服，即能知足。

ཚོགས་ཤིག སྣམ་བུ་བཙག་དགོས་ན་ཚོགས་ཤིག་དང་། 捶打吧！（命令式）

ཚོང་། ལག་པས་འཆང་དགོས་ན་ཚོང་ཞིག་བཙང་མ་ཟིན་པའི་དབང་དུའོ།། 持（命令詞），拿吧！【增】1.跳跃。2.瑪瑙。〔法〕

ཚོང་ཞིག （注同上）

ཚོངས། མཆོང་ས་གཡང་སར་མཆོངས་མ་ཟིན་པ་རྣམས་ཚོངས་ཤིག་ལྟ་བུ། 跳吧！

ཚོངས་ཤིག （注同上）

ཚོད། ཁ་མཆུ་ཐག་གཅོད་དམ་མཐའ་གཅོད་དགོས་ན་ཚོད་ཅིག་ལྟ་བུ། 1.判决訴訟吧！2.决断吧！【增】1.判决。2.分隔房屋的墙壁。3.参看གཅོད། 〔达〕 截断。〔四〕 割，切，截，分断。〔高〕

ཚོད་ཅིག （注同上）

ཚོད་པ། བར་དུ་ཚོད་པ་དང་ཆད་པ་ཚོད་པ་ལྟ་བུ། 1.中断。2.处罰。【增】1.割断，斫去。2.决定，决断。3.遮盖，庇蔭。〔达〕

ཚོད་མི་ཚོད། ཐུབ་མི་ཐུབ་བམ་གོ་ ཚོད་མི་ཚོད། 能不能？行不行？

ཚོབ། ཉེས་པ་འཆབ་དགོས་ན་ཚོབ་ཅིག 复盖，如复盖罪恶。

ཚོབ་ཅིག （注同上）【增】འཆབ་པ་ 的命令式，隐藏。〔法〕

ཚོབ་ཚོབ། ཚོབ་ཚོབ་ཅེས་པའི་སྒྲ་ལ་འདང་། 一种声音（如用杓舀粥声）。

ཚོམ་རྐུན། གཞན་རྣམས་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་རྐུན་མ་ཇག་པ། 盗賊，害人之盗匪。(同) ཚོམ་པོ།

ཚོམ་བརྡུངས། བཅོམ་པའམ་གཞོམ་པར་བྱས་ཏེ་བརྡུངས་བཅོག་པ། 摧毁，打碎。

ཚོམ་པོ། གཞན་རྣམས་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་རྐུན་མ་ཇག་པ། 强盗，害人之盗匪。【增】或ཚོམས་པོ། 搶劫者。〔达〕(同) ཚོམ་རྐུན།

ཚོམས། ནང་གི་དགྲ་ཁོང་ཁྲོ་སོགས་ཚོམས་ཤིག་ལྟ་བུ། 降伏（命令詞），如降伏内敌瞋恚（憤恨）等。

ཚོམས་ཤིག （注同上）

ཚོར་སོ། སོ་སྟོར་ལྟ་བུ། 露牙，如龇牙。

ཆོལ། I. གཅལ་དུ་ཆལ་མར་ཆོལ་ལྟ་བུ་ལའང་། 散布，鋪展。

II. འཕྲིན་ལས་བཅོལ་དགོས་ན་ཆོལ་ཅིག་ངག་འཆལ་མང་དུ་ཆོལ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.托，嘱托（命令式）。2.杂，如多說杂語。

【增】1.＝འཆོལ། 信托，委托。2.变化无常，变动不定。3. ཆོ་ལོ། 骰子，如རུས་ཆོལ། 骨骰。〔法〕（同）ཆོལ་ཅིག

ཆོལ་ཁ་གཅིག ཚོགས་པ་གཅིག་གམ་སྡེ་ཁག་གཅིག 一区，一群，一部。

ཆོལ་ཁ་གསུམ། དབུས་གཙང་ཆོས་ཀྱི་ཆོལ་ཁ་དང་མདོ་སྟོད་མིའི་ཆོལ་ཁ་དང་མདོ་སྨད་རྟའི་ཆོལ་ཁ་" གསུམ་ཟེར། 三区，如說卫藏为法区，朵夺为人区，朵梅为馬区。

ཆོལ་ཅིག འཕྲིན་ལས་བཅོལ་དགོས་ན་ཆོལ་ཅིག་ངག་འཆལ་མང་དུ་ཆོལ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.托給吧！2.杂，如多說杂語。（同）ཆོལ་II.

ཆོལ་ཟངས། ཕྲན་ཚོགས་འགྲེལ་པ་ལས་རྐང་པ་ཁྲུས་སྣོད་དང་ཊཱི་ཀ་ལས་རྐང་ལག་ཁྲུས་སྣོད་དང་གསེར་གྱི་ལྡེ་མིག་ལས་ཆོལ་ཟངས་འཛེད་ཞལ་བཟེད་ཞལ་' མིང་ཞེས་དང་རྣ་རྒྱན་དུ་མཆིལ་མའི་སྣོད་དུ་······ གསུངས། 杂事注說是洗脚盆；大疏說是洗手足器；金鑰論說是盘盞；耳严論說是痰盂。

ཆོས། I. བཅོས་བྱ་འཆོས་དགོས་ན་ཆོས་ཤིག 改吧！做吧！（བཅོས་的命令式）（同）ཆོས་ཤིག（原注为 བཅོས་བྱ་འཆོས་དགོས་ན་ཆོས་ཤིག་དང་ཆས་དགོས་ན་སོང་ཤིག）

II. དོན་བཅུ་ལ་འཇུག་སྟེ་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། ཆོས་ནི་ཤེས་བྱ་ལམ་དང་ནི། མྱ་ངན་འདས་དང་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ། བསོད་ནམས་ཚེ་དང་གསུང་རབ་དང་། འབྱུང་འགྱུར་ངེས་དང་ཆོས་ལུགས་ལའོ། ། 法，有十义，如釋理論說："法謂所知、道、涅槃、意境、福、世經教、当有、定、法軌"。【增】1.教法，宗教，特指佛法。一般說來，法即"达磨"，包括一切現象，一切事項，和一切世間的与精神的事物知識。2.特殊的学說，教义，箴言。3.道德，倫理之系統（信仰宗教仪式）。4.任何的方式、法度、方法、习慣、习俗。5.有时指一件事，物、本質、特性。〔法〕

ཆོས་ཀུན། ཡོད་པ་ཐམས་ཅད། 众法，一切所有。（同）ཆོས་ཐམས་ཅད།

ཆོས་དཀོན་ཅོག འགོག་བདེན་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པའོ། ། 法宝（佛），指灭諦及道諦（佛）。

ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད། ཡིད་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་སམ་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་སོགས། 法处（佛），指唯意境之法，或无表（佛）等。

ཆོས་ཀྱི་འདུན་ས། ཆོས་རྭའམ་དགོན་པ་ལའང་། 法会所（藻）。1.讲經院。2.寺院，庵堂。（同）ཆོས་ཀྱི་ཚོང་བརྡལ།

ཆོས་ཀྱི་དཔའ་མོ། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ། 法勇母，即綠度母。

ཆོས་ཀྱི་དཔལ་མོ། （注同上）法祥母。

ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲིའམ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གསུངས་ནི་དེའི་ཚད་ནི་མངོན་པའི་འགྲེལ་བར་གཟིགས། 法蘊（佛），八万或八万四千法蘊，每一法蘊量，可参見对法論所解釋。（同）ཆོས་ཕུང་།

ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན། 法自在（藻）。佛的名号。

ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ། བླང་དོར་གསུངས་པའམ་ཕྱག་དཔེ་ཁྲིད་པ་ལྟ་བུ་ལའང་། 法施（佛）（法的布施），即宣說取舍，或講授經法。

ཆོས་ཀྱི་རྩ་བ། སྙིང་ལའང་། 1.法根本。2.心。

ཆོས་ཀྱི་ཚོང་འདུས། ཆོས་ར་འམ་དགོན་པ་ལའང་། 法商埠（藻）。1.講經院。2.寺院。（同）ཆོས་ཀྱི་འདུན་ས།

ཆོས་ཀྱི་བཞོན་པ་ཅན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.乘法者。2.大自在（天神名）。

ཆོས་སྐད། ཕལ་སྐད་མ་ཡིན་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐད། 法語，文言，非普通語。

ཆོས་སྐུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་བཞི། 法身（佛），佛身有四：自性身、智法身、报身、化身。

ཆོས་སྐྱོང་། ཕྱག་དྲུག་མགོན་པོ་སོགས་ཆོས་སྐྱོང་སྲུང་མ་ཟེར། 护法神，如"六臂依怙"等，名护法善神。
【增】1.佛教的四护法天王。2.盛行的占星者，拉薩 པེ་དཀར་ 的信徒。〔达〕

ཆོས་ཁམས། གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་ཁོ་ནའི་ཡུལ་རྣམས་སོ།། 法界，非色、声、香、味、触，乃唯意之境。

ཆོས་ཁྲི། ཕྱག་དཔེ་འཇོག་བྱེད་ཁྲིའམ་སྟེགས་བུ། 法座，放书之座或台。【增】1.說法时所坐的椅子。2.书桌，講座。〔达〕（同）ཆོས་སྟེགས།

ཆོས་ཁྲིམས། ཆོས་སོ་སོའི་ཁྲིམས་ལུགས། 教規，各教派的規距。（同）ཆོས་ལུགས།

ཆོས་འཁོར་བ། སངས་རྒྱས། 法輪者(藻)。佛。

ཆོས་འཁོར་གསུམ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ཐ་མ་མཚན་ཉིད་གསུམ་སེམས་ཙམ་པའི་⋯⋯འདོད་པ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་གསུམ། 三轉法輪(佛)：初轉四諦法輪、中轉无相法輪、后轉如唯識所許三相法輪。

ཆོས་གོས་ཅན། དགེ་སློང་། 法衣者(藻)。比丘。

ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ། སྣམ་སྦྱར་བླ་གོས་མཐང་གོས་གསུམ། 三法衣（佛）：祖衣、上衣、下衣。

ཆོས་གྲྭ། དགོན་པའམ་ཆོས་ཀྱི་ར་བ། 寺院，講法的院落。（同）ཆོས་ར།

ཆོས་རྒྱལ། སངས་རྒྱས་དང་གཤིན་རྗེ་རྒྱལ་པོ་ལའང་། 法王（藻）。1.佛。2.閻罗王。
【增】或作 ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། 遵照佛的法制而統治的国王。〔达〕（同）ཆོས་བདག

ཆོས་རྒྱུགས། ཆོས་བློ་ལ་འཛིན་པའི་རྒྱུགས། 功課，心中記忆之經法。

ཆོས་སྒྲོག་པ་པོ། ཆོས་ཀློག་པའམ་སྒྲོག་པ་པོས་དག་པར་སྒྲོགས་ཤིག་ལྟ་བུ། 宣揚法者，說法者。

ཆོས་སྒྲོགས། （原注同上）讀誦經法，說法（命令式）。

ཆོས་མངར། དམ་པའི་ཆོས། 甘美法（藻）。正法，神圣的法。

ཆོས་མངོན་པ། གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས་སོགས་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་དང་མངོན་པ་གོང་འོག་གམ⋯⋯མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད། 对法（佛），如施設論等七部对法；上下对法或对法藏（佛）。

ཆོས་ཅན། རྩོད་པའི་གཞི་ལའང་། 1.有法。2.虔誠。3.所争論的事。

ཆོས་ཅན་རིང་། བོང་བུ། 长法（藻）。驢。

ཆོས་བཅས་མ། བག་མའམ་ཁྱིམ་བདག་མ། 有法女（藻）。媳妇，主妇。
【增】新娘，新妇。〔达〕

ཆོས་གཅོད། རིགས་ངན་པ། 下劣种族。

ཆོས་བཅོམ་མ། ཁྱིམ་བདག་མོ། 坏法女（藻）。主妇。

ཆོས་ཆས། ཆོས་ཀྱི་ཡོ་བྱད། 法器，修法之用具。
【增】又指法衣。〔达〕

ཆོས་འཆད་རྒྱུ། ཆོས་གསུང་རྒྱུ། 說法。

ཆོས་རྗེ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདྲ་བ། 法王。

ཆོས་ཉིད། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལའང་། 法性，自性，空性，实际（佛）。（同）ཆོས་དབྱིངས།

ཆོས་སྡེགས། ཕྱག་དཔེ་འཛོག་བྱེད་ཁྲིའམ་སྡེགས་བུ། 法台，放书之座或台。（同）ཆོས་ཁྲི།

ཆོས་སྟོན། ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་དང་ཆོས་སྟོན་པ་པོ་ལའང་། 1.法会。2.說法者。

ཆོས་ཐམས་ཅད། ཡོད་པ་ཐམས་ཅད། 一切法，一切所有。（同）ཆོས་ཀུན།

ཆོས་ཐོག ཆོས་ཉྭར་ཚོགས་པའི་དུས། 法会时，集会講法时。

ཆོས་མཐུན་མ། རི་ཁྲིའི་ཆུང་མ་ལའང་། 1.顺从教法之女。2.仙人日共〔梵〕之妻。

ཆོས་བདག སངས་རྒྱས་དང་གཤིན་རྗེ་རྒྱལ་པོ་ལའང་། 法主（藻）。1.佛。2.阎罗王。（同）ཆོས་རྒྱལ།

ཆོས་བདོད། （未詳）

ཆོས་འདི་པ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ། 內道，佛弟子，佛教徒。

ཆོས་འདི་མིན་པ། ཕྱི་རོལ་པ། 外道。

ཆོས་འདོམས་པ། གདམས་ངག་འདོམས་པའམ་སྟོན་པ། 教授，賜教。

ཆོས་ལྡན་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལའང་། 1.虔誠者，有法者。2.菩薩。
（同）ཆོས་ལས་བྱུང་བ།

ཆོས་སྡེ་ཁག དགོན་པ་ཁག 寺院。

ཆོས་པ། ཆོས་མཛད་པ་པོའམ་དགེ་སེམས་ཅན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་ཅན། 1.作法者，宗教徒。2.善心者。3.行法者，动静如法者。
【增】僧。〔达〕（同）ཆོས་མཛད།

ཆོས་སྤྱོད། ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་པའམ་ཆོས་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཕྱག་དཔེ་ལའང་། 1.如法行为。2.行法之书。

ཆོས་ཕུང་། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲིའམ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གསུངས་ཏེ་དེའི་ཚད་ནི་མཛོད་པའི་……འགྲེལ་པར་གཟིགས། 法蘊（佛），八万或八万四千法蘊，每一法蘊之量，可參見对法論。
（同）ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ།

ཆོས་འཕྲོ། ཆོས་མཇུག་མ་ཟིན་པ། 法余，法未完（如念經未完）。

ཆོས་དབྱིངས། I.རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལའང་། 法界，自性，空性，实际(佛)。（同）ཆོས་ཉིད།
II.སངས་རྒྱས་ལའང་། 佛。

ཆོས་འབྱུང་། ཟུར་གསུམ་དང་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་

དཔེ་དང་མོ་མཚན་ལའང་། 法源（佛）。1.三角形。2.法之根源书，宗教史，佛教源流。3.女性生殖器。

ཆོས་འབྱུང་པདྨ། མོ་མཚན་ལའང་། 1.法源蓮花。2.女性生殖器。

ཆོས་མ། ཆོས་མཛད་མ་ལའང་། 1.尼姑。2.修法之女子。

ཆོས་སྨན། བདུད་རྩི་རིལ་བུ་ལྟ་བུ། 法葯，如甘露丸。

ཆོས་སྨྲ་བ། སྤང་བླང་སྨྲ་བའམ་བླང་དོར་སྨྲ་བ། 說法，宣說取舍。

ཆོས་རྩོད་གནས། ཆོས་རྭ་ལའང་། 1.辯論佛法处。2.講經院。

ཆོས་མཚམས། མ་ཚོགས་པའི་དུས་ལའང་། 1.法閒时（如兩次法会中間之时期）。 2.未集会时。

ཆོས་མཛད། ཆོས་མཛད་པ་པོའམ་དགེ་སེམས་ཅན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་ཅན། 1.作法者，宗教徒。2.善心者。3.行法者，动靜如法者。(同) ཆོས་པ།

ཆོས་བཟང་། ལྷའི་འདུན་ས་ཞིག 善法，天神之聚会处。【增】1.= ཚོལ་བཟང་། 良好习慣。2.佛教。3.虔誠，善信。4.問候僧侶的恭敬語。〔达〕

ཆོས་རྭ། དགོན་པའམ་ཆོས་ཀྱི་རྭ་བ། 寺院，講法院。（同）ཆོས་གྲྭ།

ཆོས་ལ་དཀར་བ། དད་པ་ཅན། 对宗教有信仰者。

ཆོས་ལ་དྲེད་པ། ཆོས་ལ་འཇིགས་པ་ལྟ་བུ། 畏法。

ཆོས་ལ་དབང་ཟ། ཆོས་ལ་འདོད་ཕྱར་བྱེད་པོ། 对于教法随意去搞。

ཆོས་ལུགས། ཆོས་སོ་སོའི་ཁྲིམས་ལུགས། 法軌，各教派的規矩。【增】1.慣例。2.宗派，教派。〔达〕（同）ཆོས་ཁྲིམས།

ཆོས་ལས་བྱུང་བ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལའང་། 1.法所生。2.菩薩。（同）ཆོས་ལྡན་པ།

ཆོས་ཤིག བཅོས་བྱ་འཆོས་དགོས་ན་ཆོས་ཤིག 改造吧！制作吧！（同）ཆོས་ I.

ཆོས་ཤིག་ལ། ཆོས་གཅིག་ལ། 一法，一个教法。

ཆོས་བཤད་པ། ཆོས་གསུངས་པ་ཡིན་པ། 說法，講經，傳教。

མཆད་སྒམ། རོ་སྒམ་མམ་རོ་ཁང་། 1.棺材。2.灵堂。

མཆད་པ། བང་སོ་ལྟ་བུ། 葬場。【增】1.=མཆད་པར་བྱ་བ། 用魔术力量随意扩大身体。2.杀戮。〔达〕

མཆན། ཡི་གེའི་མཆན་ཡིག་ཆུང་། 书中之含注，小注。【增】1.脚注，底注，参看 མཆན་བུ། 2.胸旁。〔达〕 胳肢窩。〔四〕

མཆན་ཁུག མཆན་ཁུང་ལའང་། 腋弯，腋窩，胳肢窩。

མཆན་ཁུང་། མཆན་ཞབས་ཏེ་ལག་དཔུང་འོག་ཁུང་། 腋，臂下穴。【增】=མཆན་ཁུག 〔达〕（同）མཆན་འོག

མཆན་ཁེབས། （原注缺） 掩腋衣，护胁。

མཆན་འགྲེལ། ཡིག་ཆུང་བཏབ་བའམ་ཁྲིད་པ་ལའང་མདོ་རྩའི་མཆན་འགྲེལ་ལྟ་བུ། 添小注，注釋，如戒經之貫注。【增】文言。〔四〕（同） མཆན་བུ་བཏབ་པ།

མཆན་བུ། སློབ་མའི་མིང་། 弟子，学徒。
【增】1.加注釋，脚注。2.助手。3.参看 མཆིས། 〔达〕

མཆན་བུ་བཏབ་པ། ཡིག་ཆུང་བཏབ་པའམ་ཕྲིད་པ་ཡའང་མདོ་རྒྱུའི་མཆན་འགྲེལ་ལྟ་བུ། 添小注，注釋，如戒經之貫注。（同） མཆན་འགྲེལ།

མཆན་འོག མཆན་ཞབས་དེ་ལག་དཔུང་འོག་ཁུང་། 腋，臂下穴。【增】＝ མཆན་ཁུག 腋下，胳肢窩。〔达〕（同） མཆན་ཁུང་།

མཆན་འོག་ཐོ་བ། མཆན་འོག་འབུར་བ། 腋下突出。

མཆི་ཀ། ཨས་གཏུན་བུ་སྟེ་རང་འཐག་གི་རྡོ་ཆུང་བ། 磨之上扇小石。
【增】手推的小磨。〔本〕（同） མཆིག་ཀུ།

མཆི་བ། འགྲོ་བའམ་སྐྱབས་སུ་མཆི་འོ་དང་འགྲོ་འོ།། 去，投向，走。【增】1.来，往，出現。2.說，如 ཞེས་མཆི་འོ། ། 3.参看 མཆིས། 〔达〕

མཆི་མ་དཀྲུ་བ། མིག་ཆུ་འཛག་པའི་མིང་། 落泪，流泪。
（同） མཆི་མ་གླགས་པ། མཆི་མ་ལྷུང་བ།

མཆི་མ་ཁྲོལ་ཁྲོལ་པ། མིག་ཆུ་འཛགས་པར་བྱེད་པའི་མིང་། 滴泪，流泪。
（同） མཆི་མ་བསྙིལ་བ།

མཆི་མ་གླགས་པ། མིག་ཆུ་འཛགས་པའི་མིང་། 落泪，流泪。
（同） མཆི་མ་དཀྲུ་བ། མཆི་མ་ལྷུང་བ།

མཆི་མ་མཆི། འགྲོ་མ་འགྲོ། 去不去，走不走。

མཆི་མ་བསྙིལ་བ། མིག་ཆུ་འཛགས་པར་བྱེད་པའི་མིང་། 滴泪，流泪。（同）མཆི་མ་ཁྲོལ་ཁྲོལ་བ།

མཆི་མ་ལྷུང་བ། མིག་ཆུ་འཛགས་པའི་མིང་། 落泪，流泪。
（同） མཆི་མ་དཀྲུ་བ། མཆི་མ་གླགས་པ།

མཆིག རང་འཐག་གི་རྡོ་གདན་གྱི་གཞིའམ་འོག་རྡོ། 臼，磨之下扇底石。
【增】研磨香料等的小石磨。〔达〕

མཆིག་ཀུ། ཨས་གཏུན་བུ་སྟེ་རང་འཐག་གི་རྡོ་ཆུང་བ། 磨之上扇小石。
【增】小石磨。〔本〕（同） མཆི་ཀུ།

མཆིང་། རྒྱ་མཚོ་འི་དཀྱིལ་ལམ་དབུས་ལྟ་བུ། 中央，如大海之中心。【增】＝ ཐིང་། 〔法〕

མཆིང་བུ། རིན་ཆེན་ཕལ་པའང་ཟེར། 琉璃，又称普通宝石。【增】1.琉璃的装飾品，参看 འཆིང་བུ། 2.西藏地名。3.宝石。〔达〕

མཆིད། གཏམ་མམ་ཚིག 論，語，言（敬）。
【增】或 བཀའ་མཆིད། 书信。〔达〕

མཆིད་འབུལ། གསོལ་བའམ་ཞུ་བ་དང་བཀའ་མོལ་གནང་བ། 1.請，求。2.談話。

མཆིན་ཁ། དམར་ནག་མདོག་གམ་མཆིན་པའི་མདོག་ཅན། 赤黑色，肝色。
【增】紫。〔四〕（同） མཆིན་མདོག

མཆིན་རྐང་པ། ནང་ཁྲོལ་མཆིན་པ་སྙུན་ཅན། 肝衰，肝脏有病。
【增】身小。〔四〕（四无 པ་字）

མཆིན་ཐེར། （未詳）

མཆིན་དྲི། ནང་ཤ་མཆིན་པའི་དྲི་ཡའང་། 1.横隔膜。2.肝之气味。【增】或 མཆིན་རི། 〔达〕

མཆིན་མདོག དམར་ནག་མདོག་གམ་མཆིན་པའི་

མདོག་ཅན། 赤黑色，肝色。(同) མཆིན་ཁ།

མཆིན་པ། ནང་ཤའམ་ནང་གྲོལ་མཆིན་པ། 肝子。

མཆིམས། ཡུལ་ཞིག་སྟེ་ དེ་ལ་གནས་པའི་རུས་རིགས་ལའང་། 一处地方及住在那里的民族。

【增】桑耶寺附近的村名。〔达〕

མཆི་འོ། འགྲོ་བའམ་སྐྱབས་སུ་མཆི་འོ་དང་འགྲོ་འོ།། 去，归向，走。

མཆིལ་པ། I.ཁང་བྱིའུའམ་གྲོང་གི་བྱིའུ་དང་འཆིལ་བ་ཞེས་པའང་སྣང་། 雀，麻雀，家雀，亦作 འཆིལ་བ།

II.ལྕགས་ཀྱུ་ལའང་། 鈎。

མཆིལ་བའི་བུ། བྱིའུ་ཕྲུག 雀雛。

མཆིལ་བའི་བུ་མོ། བྱིའུ་ཕྲུག 雌雀雛。

མཆིལ་མ། ཁ་ཆུ། 涎，唾沫。

མཆིལ་མའི་སྣོད། བཟེད་ཞལ་མིང་། 痰盂。

མཆིལ་ལྷམ། ཚེར་སྲུང་ལྷམ། 鞋，防刺之鞋。

མཆིས་པ། ཡོད་པ་དང་སོང་བ་ལའང་། 1.有。2.去。【增】1. མཆི་བ་ 的完成式，等于 ཡོད་པ། 2.来。〔达〕

མཆིས་འབྲང་། བཟའ་ཚང་ཡང་ཟེར། 妻室。

【增】1.主妇。2.住所，家宅。〔达〕(达作 མཆིས་བྲང་)

མཆིས་འབྲང་མ། ཁྱིམ་བདག་མོའམ་ཆུང་མ། 主妇，妻。

མཆིས་མལ། ཉལ་ཁྲི་སོགས་མལ་ཆ། 床等卧具。

མཆུ། I.དཀྱུས་དང་རིང་པོའི་མིང་དུ་སྣང་བ་དང་ཡང་སྐར་མ་ཞིག་གི་མིང་ཡང་ན་མཆུ་ནི་སྐར་མ་དྲུག་སྟེ་དབྱིབས་ནི་ཆུ་བོ་ལྟ་བུར་གསུངས་པས་དཔྱད། 1.竪。2. 长度。3. 星宿名，又説星宿有六星，形如河流。

II.ཁའི་ཡ་མཆུ་མ་མཆུ། 嘴的上下唇。

(同) མཆུ་སྒྲོས།

མཆུ་རྐང་དམར་པ། ངང་བའམ་ངང་བཞི་རྒྱལ་པོ་ཞིག 赤嘴爪（藻）。1.鵝。2.鵝王。

མཆུ་སྐྱེས། གཟའ་པ་སངས་དང་ལྷའི་དྲང་སྲོང་…ལའང་། 星生（藻）。1.金曜。2.天仙。

མཆུ་སྒྲོས། ཁའི་ཡ་མཆུ་མ་མཆུ། 嘴唇。

(同) མཆུ།

མཆུ་སྣུང་། ཆར་སྐྱོད་བྱིའུའི་མིང་མཆུ་ནི་སྣུང་བུ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་སོ། །འདི་ལ་ཆུ་ཉུང་ཞེས་པའང་སྣང་། 錐嘴(藻)。雨雀，燕，其嘴如錐，亦作 ཆུ་ཉུང་།

མཆུ་སྟོད་ཟླ་བ། ཆུ་སྟོད་ཟླ་བ་དང་ཆུ་སྨད་ཟླ་བ་གཉིས་ལ་དཔྱད། 箕月，参看 ཆུ་སྟོད་ཟླ་བ། 箕宿月，与 ཆུ་སྨད་ཟླ་བ། 斗宿月。

མཆུ་བརྡར་བ། ཁ་བརྡར་བའམ་སྐད་ཆ་མང་པོ། 利口，話多。

མཆུ་གླིང་། གླིང་བུ་ལའང་། 笛，簫。

མཆུ་ཕྱུང་། ငར་མོང་ལའང་། 1.掀唇。2.駱駝。【增】撇口子。〔四〕

མཆུ་དམར། ག་ཤིན་རྗེ་ལའང་། 1.紅唇。2.閻罗王。

མཆུ་སྨད་ཟླ་བ། ཆུ་སྟོད་ཟླ་བ་དང་ཆུ་སྨད་ཟླ་བ་གཉིས་ལ་དཔྱད། 斗月，参看 ཆུ་སྟོད་ཟླ་བ། 箕宿月，与 ཆུ་སྨད་ཟླ་བ། 斗宿月。

མཆུ་བཟློས། ཡ་མཆུ་ཡར་བཟློས་པ། 上唇向上翻。

མཆུ་འཛུམ་པ། ཁ་ཙུང་ཟད་གད་མོ་བགད་པ་ལྟ་བུ། 唇笑，如微笑。

མཆུ་ཟླ། མཆུ་སྐར་མས་ཉ་བའི་ཟླ་བ་སྟེ་དགུན་ཐའམ་ཧོར་ཟླ་དང་པོའང་ཟེར། 1.星宿值月。2.季冬。3.阴历正月。

མཆུ་རིང་། ཕག་རྒོད་ལའང་། 1.长唇。2.野猪。【增】＝ དཀྱུས་སུ་རིང་པོ། 长。〔达〕

མཆུ་ཤུ། ཁའི་མཆུ་ལ་ཤུ་སྨྲོས་ཡོད་པ། 豁唇，唇上有伤痕。

མཆུ་ཤོ། （注同上）

མཆེ་ངན། སྦྲུལ་གདུག་པ་ཅན། 凶牙（藻）。毒蛇。（同）མཆེ་བ་དུག་ཅན།

མཆེ་བ། སོ་ཞིག་སྟེ་གླང་ཆེན་མཆེ་བ་ལྟ་བུ། 齿之一种，如象牙。【增】通常指犬齿，上犬齿。〔达〕 虎牙，獠牙。〔四〕

མཆེ་བ་ཅན། གླང་པོ་ཆེ། 有牙者（藻）。象。【增】食肉兽与长牙的厚皮动物。〔达〕

མཆེ་བ་གཅིག་པ། ཚོགས་བདག་གླང་སྣའི་མིང་། 一牙（藻）。毗那夜迦（天神名）。

མཆེ་བ་སྟོང་ལྡན། ཉ་ཞིག་ལའང་། 1.具有一千牙。2.一种魚。【增】ཉ་ཡི་རྒྱལ་པོ། 魚王。〔达〕（同）མཆེ་བ་མང་བ།

མཆེ་བ་སྟོབས་ལྡན། གླང་པོ་ཆེ་དང་ཉའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག 牙有力（藻）。1.象。2.魚王。

མཆེ་བ་དུག་ཅན། སྦྲུལ་གདུག་པ་ཅན། 毒牙者（藻）。毒蛇。（同）མཆེ་ངན།

མཆེ་བ་མང་བ། ཉ་ཞིག་ལའང་། 1.多牙。2.一种魚。（同）མཆེ་བ་སྟོང་ལྡན།

མཆེ་བ་གཙིགས་པ། མཆེ་བ་བཙིགས་པ་ལྟ་བུ། 張牙，龇牙，露牙。

མཆེད་གྲོགས། སྤུན་ཟླ། 朋友，兄弟。【增】同教兄弟，师兄弟。〔达〕（同）མཆེད་ཟླ།

མཆེད་པ། རྒྱས་པའམ་འཕེལ་བ་དང་སྐུ་མཆེད་དང་སྐྱེ་མཆེད་དང་འབར་བ་ལའང་། 1.增广，增长。2.兄弟。3.处（佛）。4.燃燒。

མཆེད་པར་བྱེད། འཕེལ་བར་བྱེད་དམ་འབར་བར་བྱེད། 1.增长。2.熾然。

མཆེད་པོ། གཅེན་པོ་ལའང་། 1.兄弟或姊妹（敬）。2.兄长，哥哥（敬）。

མཆེད་མོ། སྲིང་མོ། 姊妹。

མཆེད་ཟླ། སྤུན་ཟླ། 兄弟。【增】兄弟姊妹。〔达〕（同）མཆེད་གྲོགས།

མཆེར་པ། ནང་ཤ་མཆེར་པ། 脾，脾脏。

མཆེལ་བ། ཞེན་ཆགས་འཆེལ་བའི་མིང་། 貪著，貪恋。

མཆེས་པ། ཁས་ལེན་པའམ་ཁས་འཆེས་པའི་དོན། 承認，允諾。

མཆོག I.རྩེ་མོའམ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ། 最上，頂，殊胜。【增】最好的，极，最精的。〔达〕（同）མཆོག་མ།
II. གཞུ་མཆོག་དཀར། 弓弰。

མཆོག་དཀར་གཞུ། གཞུ་མཆོག་དཀར། 弓弰。（同）མཆོག II.

མཆོག་གི་ལྕུག་མ། བུད་མེད་མཆོག 胜枝条（藻）。美女。【增】一家諸妇的首要人。〔达〕

མཆོག་གི་མ། ཇོ་བཙུན་སྒྲོལ་མ། 胜母，最胜母（藻）。綠度母。

མཆོག་གི་ཚལ། བཟའ་ཤིང་གི་ར་བ། 果园。

མཆོག་རྒྱལ་མ། བརྒྱ་སྦྱིན་ཆུང་མ་ལ་འདང་། 1.尊胜之女。2.帝釋（天神名）之妻。

མཆོག་སྐྱོབ། ཆུ་ལྷའི་མིང་ལ་འདང་། 胜障（藻）。水神。（同）མཆོག་སྦྱིན། མཆོག་སེམས།

མཆོག་གཏེར། （原注缺）胜藏，宝藏。

མཆོག་སྟེར། ཆུ་ལྷ་ལ་འདང་། 1.施胜。2.水神。

མཆོག་དོན་འོས་པ། སངས་རྒྱས་（དང་）། 应胜义（藻）。佛。（同）མཆོག་སྦྱིན།

མཆོག་བདེ། རི་དྭགས་ཤིག་ལ་འདང་། 1.殊胜快乐。2.一种野兽。【增】魚。〔达〕

མཆོག་ལྡན་མ། ཆང་ལ་འདང་། 1.美女。2.酒。（又）བུད་མེད་མཆོག་ལ་འདང་། 美女。

མཆོག་གནས། ཚངས་པ་ལ་འདང་། 1.殊胜的处所。2.大梵（天神名）。

མཆོག་ཕྱིན་བྱེད། དགེ་བ། 达到殊胜（藻）。善事。

མཆོག་སྦྱིན། I.ཁྱབ་འཇུག་ལ་འདང་། 1.殊胜布施。2.遍入（天神名）。
II.ཆུ་ལྷའི་མིང་ལ་འདང་། 水神。
（同）མཆོག་སྐྱོབ། མཆོག་སེམས།
III.སངས་རྒྱས་（དང་）། 佛。
【增】水銀。〔达〕

མཆོག་མ། རྩེ་མོའམ་ཕུལ་དུ་ཕྱུང་བ། 最上，頂，殊胜。【增】网边。〔四〕（同）མཆོག་ I.

མཆོག་མཛེས། ཟླ་བའི་བཙུན་མོ་ལ་འདང་། 1.胜美，美妙。2.月亮的妃子。

མཆོག་འཛིན། མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པའམ་ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་ལ་འདང་། 1.計执殊胜（誤以不好为好）之心。2.見取（佛）。

མཆོག་འཛིན་ཞགས་པ། ཆུ་ལྷ་ལ་འདང་། 持胜索（藻）。水神。

མཆོག་ཟུང་། ཤཱ་རི་བུ་དང་མོའུ་དགལ་གྱི་བུ་གཉིས། 第一双(藻)。舍利弗与目犍連（佛的兩大弟子）。

མཆོག་ཟུང་གཅིག （注同上）

མཆོག་ལས། གྲངས་ཀྱི་གནས་ཤིག་ཟེར། 大数之一。

མཆོག་སེམས། ཆུ་ལྷའི་མིང་ལ་འདང་། 1.胜心，圣心，净心。2.水神。
【增】＝བྱང་སེམས། 圣者，純洁的灵魂。
〔达〕（同）མཆོག་སྐྱོབ། མཆོག་སྦྱིན།

མཆོག་སྲིད། མཆོག་འདོད། 欲望殊胜。
【增】佛教圣者名，他首先編巴利文法。
2.九圣者之一，曾装飾超日王之宫庭。〔达〕

མཆོག་གསུམ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་འདང་། 三宝（佛）。

མཆོང་། I.གཡང་སར་མཆོང་རྒྱུ། 跳，如跳悬崖。
【增】1.跳跃，跳（入水等）。2.又指在水中沐浴。〔达〕（达作 མཆོང་བ་）
II.རྡོ་ཞིག་ལ་འདང་། 一种石。
【增】＝ཆང་། 治癫痪病的宝石。〔达〕

མཆོང་འགྲོ། སྤྲལ་བའི་མིང་། 跳行(藻)。蛙。

མཆོང་བ་པོ། གཡང་སར་མཆོང་མཁན། 跳者，如跳悬崖者。

མཆོང་བྱེད། （注同上）

མཆོངས་པ། རིང་དུ་མཆོངས་ཟིན་པ། 跳跃，已跳远。

མཆོད་ཀོང་། མར་མེའི་སྣོད། 供灯，净水灯。

མཆོད་ཁང་། ལྷ་ཁང་ངམ་གཙུག་ལག་ཁང་། 佛殿，佛堂，寺庙。(同) མཆོད་འོས་གནས།

མཆོད་ཆས། མཆོད་པའི་ཡོ་བྱད། 供器，供养之用具，祭祀的器具。

མཆོད་མཇལ། མཆོད་རྟེན་ལ་མཇལ་ཁ་ཞུ་བ། 朝塔。

མཆོད་བརྗོད། སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ། 供贊，贊語，贊佛。

མཆོད་རྟེན། མཆོད་པའི་རྟེན། 塔。

མཆོད་རྟེན་བྲི་བོ། རྩེ་མོ་མེད་པའི་མཆོད་རྟེན། 秃塔，无頂之塔。

མཆོད་རྟེན་ལོ་མ། བྱང་ཆུབ་ཤིང་ལའང་། 1.塔形树叶。2.菩提树。

མཆོད་རྟེན་ཤིང་། （注同上）塔形树。

མཆོད་སྟོན། དུས་སྟོན་ལའང་། 1.供会，修福，供养的宴会。2.时会，节会。

མཆོད་ཐེབས། གཏོང་ཐེབས་སམ་མཆོད་པའི་ཐེབས་རྩ། 布施基金，供养之本金。
【增】耕田。〔四〕

མཆོད་ལྷན་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 供养女（藻）。鄔摩天女。(同) མཆོད་འོས་མ།

མཆོད་སྡོང་། མར་མེའི་སྡོང་བུ། 供炷，灯心。
【增】＝ མཆོད་རྟེན། 〔达〕

མཆོད་སྡོང་ཅན། ཆུའི་བྱ་གག་ལའང་། 1.有供炷。2.水鸡。

མཆོད་སྡོང་སྦྱིན་འཕྲོག དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 夺供施（藻）。大自在（天神名）。

མཆོད་པ། བཀུར་སྟིའམ་རིམ་གྲོ འི་མཆོད་པ་ཕུལ། 恭敬，承事，供养，祀奉。（又）སྦྱིན་སྲེག་ལའང་། 护摩〔梵〕，燒供。(同) མཆོད་སྦྱིན།

མཆོད་པ་ལེན་པ། ལྷའི་མིང་། 受供（藻）。天神。（同）མཆོད་སྦྱིན་ཟ།

མཆོད་པའི་འོས། སྦྱིན་གནས་ལའང་། 1.应供。2.受布施处，福田（佛）。

མཆོད་པར་བྱེད་པ། མཆོད་པ་ཆུང་བའོ།། 供养，小供养。【增】祀神。〔四〕

མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས། སྲུང་མདུད་སྐུ་བུ། 供带，如护身結。

མཆོད་བྱ། ཡོན་གནས་སོགས་མཆོད་པར་བྱ་བ་དང་ཁ་བའི་མིང་ལའང་། 1.所供养之福田（佛）等。2.雪。【增】供养的对象。〔达〕

མཆོད་བྱེད། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་སྦྱིན་ལའང་། 1.供者。2.帝釋天王（天神名）。
【增】＝འབུལ་བ། 祭品，奠祭。〔达〕
（同） མཆོད་སྦྱིན་ཅན།

མཆོད་སྦྱིན། སྦྱིན་སྲེག་ལའང་། 1.祠施，祭祀。2.护摩（佛），燒供。（同）མཆོད་པ།

མཆོད་སྦྱིན་སྐྱེས། མེ་ལྷ། 祠生（藻）。火神。

མཆོད་སྦྱིན་སྐྱེས་བུ། ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 1.祠祀士夫。2.遍入（天神名）。

མཆོད་སྦྱིན་ཁང་། （原注缺）祠施堂。

མཆོད་སྦྱིན་དགྲ་བོ། ལྷ་མ་ཡིན། 祠施仇敌（藻）。阿修罗，非天（佛）。
【增】魔鬼。〔达〕

མཆོད་སྦྱིན་བརྒྱ་པ། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་སྦྱིན་མིང་། 百祠施者（藻）。帝釋天王（天神名）。
（同） མཆོད་སྦྱིན་མཆོག

མཆོད་སྦྱིན་ཅན། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་སྦྱིན་ལ་འདང་། 1.施供者。2.帝釋天王（天神名)。
（同） མཆོད་བྱེད།

མཆོད་སྦྱིན་ཅན་དུས། ཉིས་ལྡན་དུས། 1.祠施时,祭祀时。2.具二德时(善恶兼具的时代)。

མཆོད་སྦྱིན་མཆོག ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་སྦྱིན་མིང་། 胜祠施（藻)。帝釋天王（天神名)。
（同） མཆོད་སྦྱིན་བརྒྱ་པ།

མཆོད་སྦྱིན་འཇོམས། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 坏祠施（藻)。大自在（天神名)。

མཆོད་སྦྱིན་སྟན། རྩྭ་ཀུ་ཤ། 祠施座（藻)。古沙草。

མཆོད་སྦྱིན་བདག་པོ། ཟླ་བའི་མིང་ལ་འདང་། 1.祠施主。2.月亮。

མཆོད་སྦྱིན་གནས། སྦྱིན་ཁང་། 举行祠施的处所或房屋。
【增】=མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པའི་ཁང་པ། 〔达〕

མཆོད་སྦྱིན་སྤོས་ཤིང་། སྤོས་དཀར་གྱི་ཤིང་། 祠施香树（藻)。芸香树。

མཆོད་སྦྱིན་ཕྱུགས། རྟའི་མིང་ལ་འདང་། 1.祠牲,祭祠用的牲畜。2.馬。

མཆོད་སྦྱིན་ཟ། ལྷའི་མིང་། 食祠祭（藻)。天神。（同） མཆོད་པ་ལེན་པ།

མཆོད་སྦྱིན་ཡན་ལག ཨུ་དུམྦ་རའི་ཤིང་ལ་འདང་། 1.祠施的支分。2.优曇波罗树。

མཆོད་སྦྱིན་རིག་བྱེད། སྦྱིན་སྲེག་སོགས། 耶树吠陀（印度婆罗門教講釋祭祀的經典)，护摩（焚燒的祭品）等。

མཆོད་སྦྱིན་སྲད་བུ། ཚངས་སྐུད། 祠祭綫,净綫。

མཆོད་མེ། མར་མེའམ་སྣང་གསལ། 1.供灯，酥油灯。2.光明。

མཆོད་རྩལ། ཉི་མ་ལ་འདང་། 1.供养。2.太阳。

མཆོད་འཛིན་པ། བརྒྱ་སྦྱིན་ལ་འདང་། 1.持供者。2.帝釋（天神名)。

མཆོད་རྫས། གདུགས་དང་རྒྱལ་མཚན་བ་དན་སོགས། 供物,如伞及幢幡等。【增】= མཆོད་ཆས། མཆོད་པའི་ཡོ་བྱད། 作供的用具。〔达〕

མཆོད་ཞལ། ཕོར་པ། 碗。

མཆོད་གཞིས། མཆོད་གནས་ཀྱི་གཞིས་ཀ། 供产，寺院之庄田。

མཆོད་གཟིར། ཆུ་བོ་བརྒྱད་གྱིས་ལ་འདང་། 百支河。

མཆོད་འོས། ཡོན་གནས་དང་ཉི་མ་ལ་འདང་། 应供（藻)。1.福田（佛)。2.日，太阳。

མཆོད་འོས་བཅུ་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན། 第十应供（藻)。佛的名号。

མཆོད་འོས་གནས། ལྷ་ཁང་ངམ་གཙུག་ལག་ཁང་། 应供处（藻)。佛殿，佛堂，寺庙。
（同） མཆོད་ཁང་།

མཆོད་འོས་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 应供女(藻)。鄔摩天女。（同） མཆོད་ལྡན་མ།

མཆོད་ཡོན། I.བླ་མ་དང་སྦྱིན་བདག་གཉིས་ལ་འདང་། 供施，如师长与施主。
II.ཞལ་བསིལ་ལམ་ཡོན་ཆབ་ལ་འདང་། 供水，漱口水，飲水。【增】奉行宗教仪式給与僧侣的供养。〔达〕

མཆོར་སྒྲིག་ཅན། མཛེས་པའི་རྒྱན་གྱིས་ཉམས་ཅན། 以美丽的装飾品修飾者。

མཆོར་པོ། མཛེས་རྒྱན་གྱིས་གཟབ་མཆོད་པོ་ལྟ་བུ། 美丽，如以装飾品装飾得美艳。
【增】有时作འཕྱོར་པོ། 1.雅致，文雅。2.在西藏西部亦指虚飾,摆阔自夸。〔达〕

མཆོད་མཛོས། （注同上）

འཆག་རྒྱུ། འགྲོ་རྒྱུའམ་འཇིག་རྒྱུ། 1.将行走。2.将毁坏。

འཆག་ཏུ་འཇུག （原注缺） 使行走。

འཆག་པ། ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་མ་སོང་བ་ཞབས་ཀྱིས་འཆག་དགོས་ལྟ་བུ། 践踏，行走。【增】1.折断，裂开，破。2.减价。3.又作 ཆགས་པ། 走，移动（特用于恭敬的或正式的說話时）。འཆག་ཏུ་འགྲོ་བ། 散步。〔达〕

འཆག་པ་པོ། འགྲོ་མཁན། 行走者。

འཆག་པར་སྐྱིལ་བ། （未詳）

འཆག་བྱེད། རྔ་མོང་དང་འགྲོ་བ་པོ། 1.駱駝。2.行走者。

འཆག་ཡོང་། དཀར་ཡོལ་འཆག་ཡོང་ལྟ་བུ། 要坏，如瓷器摔破。

འཆག་ས། འགྲོ་ས། 經行处,往来散步的地方。

འཆགས་པ། སྡིག་པ་མ་བཤགས་པ་འཆགས་དགོས་དང་འཇིག་རྟེན་གསར་དུ་འཆགས་རྒྱུ་དང་འཆགས་བསྐལ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.悔,如罪未忏悔者,須忏悔。2.形成,如世界初成,成劫。【增】＝བཤགས་པ། 1.参看 འཆག་པ། 2.有时代替 འཆེག་པ། 〔达〕

འཆགས་སོ། མི་སྒྲིབ་པར་སྡིག་པ་འཆགས་སོ། །不复藏罪，忏悔了。

འཆང་དགོས། འཛིན་པ་པོས་འཛིན་དགོས། 須持，須握。

འཆང་བ། འཛིན་པ། 持,执,握。【增】1.携带,佩带,随身携带,如护身符等。2.具有,如天女或罗刹女之形体。3.咬，吠。〔达〕

འཆང་བ་པོ། འཛིན་པ་པོས་འཛིན་དགོས། 持者，握者。

འཆང་བཟུང་། འཛིན་བྱེད་ཡུ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ་འདིར་འཆང་ཟུངས་དང་ཆངས་བཟུངས་འཆང་བཟུང་ཞེས་པའང་སྣང་། 柄，亦作 འཆང་ཟུངས། ཆང་བཟུངས། འཆང་བཟུང་། 【增】棍子的把手，弯柄。〔达〕 弓靶。〔四〕

འཆད། ཆད་མ་སོང་བ་རྣམས་འཆད་རྒྱུ་ངེས། 断。【增】1.停止，結束。2.解說。〔达〕（达作 འཆོད་པ་）

འཆད་རྒྱུ། ཆོས་བཤད་མ་སོང་བ་འཆད་རྒྱུ་དེ་སྐད་ཡིན་ན་ཤོད་ཅིག 当說。

འཆད་འགྱུར། （注同上）

འཆད་པ་པོ། གསུང་བ་པོ། 說話者。

འཆབ་པ། གཏི་མུག་གི་དབང་གིས་ཉེས་པ་འགབ་པའམ་སྒྲིད་པའི་སེམས་པའོ།། 复藏，隐匿，由于愚痴的緣故，而隐匿罪恶的心。

འཆབ་པོ། རང་གི་ཉེས་པ་སྒྲིད་མཁན་འགབ་པ་པོ། 隐藏者，隐匿自己罪恶的人。

འཆབ་བྱེད། （注同上）

འཆབ་སེམས། གཏི་མུག་གི་དབང་གིས་ཉེས་པ་འགབ་པའམ་སྒྲིད་པའི་སེམས་པའོ། །复藏的心，由于愚痴的緣故，而隐匿罪恶的心。

འཆམ། （原注缺） 跳舞，舞蹈。

འཆམ་པ། མཐུན་པ། 一致，和諧。【增】＝ གར་འཆམ་ 或 གར་འཆམས། 跳舞。〔达〕

འཆམ་པ་བ། གར་འཆམ་ཁྲབ་པ་པོའི་གཙོ་བོ་དང་ཁྲབ་པ་པོ་རྣམས་ཁྲབ་དགོས་ལྟ་བུ། 跳舞者。

འཆམ་པོ། མཐུན་པོ། 一致，和諧。

【增】＝ འཆམ་པ་པོ། 跳舞者。〔达〕

འཆམ་དཔོན། གར་འཆམ་ཁྲབ་པ་པོའི་གཙོ་བོ་

དང་ཁྲབ་པ་པོ་རྣམས་ཁྲབ་དགོས་ལྟ་བུ། 跳舞者之首长(跳舞的指导人，舞台台主)。

འཆམས་པ། འཆམ་ཁྲབ་ཟིན་པ། 已跳舞。

འཆའ་དགོས། བླ་མར་བཅའ་མ་སོང་བ་འཆའ་དགོས་ལྟ་བུའམ་ཉེན་དགོས། 須依止（佛），如未依师，应須依止。

འཆའ་བ་པོ། གནས་དགེ་ཀན་ཉེན་པ་པོ། 依者（佛），如依止师长者。

འཆར། མེ་ཏོག་མ་ཤར་བ་འཆར་རྒྱུ་ཉི་མ་ཤར་ཟིན་ཡང་འཆར་རྒྱུ་དང་སེམས་ལ་འདང་རྣམ་རྟོག···· འཆར་རྒྱུ་ལ་འདང་། 1.开，如花未开的要开。2.出，如太阳已出还要出；又如心中現起分别。【增】升起，出現。〔达〕

འཆར་ཀ། ཉི་མ་འཆར་ཁ་ལ་འདང་། 1.出現。2.日出时。【增】佛的弟子优陀夷罗汉（出現)。〔达〕

འཆར་སྒྲིན། ཤེས་རབ་མྱུར་པོ་ལ་འདང་། 1.了解的快。2.速智（佛），敏捷的智慧。

འཆར་སྒོ། རྣམ་རྟོག་ལ་འདང་། 1.思想，观念。2.分别心（佛)。【增】根由。〔四〕

འཆར་ཅན། དུས་རྒྱུན་གྱི་སྲོལ་ཞིག་སྟེ་ཆགས་ཅན་ཞེས་པའང་འཐད་དམ། 成規，平时的規矩，似可作 ཆགས་ཅན།

འཆར་འཇུག གནས་འཆར་འཇུག་སྟེ་ཉེན་དུ་འཇུག 使依（佛），使求依止师长。

འཆར་འཕར། གསར་དུ་འཕེལ་བ་ལ་འདང་། 新添，新增加的。

འཆལ་གཏམ། ངག་འཁྱལ་ལ་འདང་། 1.秽語。2.綺語(佛)。【增】妄談，信口乱道。〔四〕

འཆལ་པོ། དོན་མེད་འཆལ་བ་པོའམ་ཅབ་ཅོལ། 1.奸夫，没道理而胡搞的。2.淫乱。

འཆལ་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ལྟ་བུ། 坏，如犯戒。【增】1.丧失神智，混乱，紊乱。2.躊躇不定。3.通奸。〔达〕違犯道德規条，伤德，缺德。〔高〕

འཆལ་བའི་ཤེས་རབ། ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན། 染污的智慧。【增】恶作剧的邪聪明。〔达〕(达བའི་作བའི་)

འཆལ་མེད། སྐྱིམ་པོའམ་འཆུགས་མེད་ལ་འདང་། 1.勤敏。2.无誤，无失。

འཆལ་མོ། དོན་མེད་འཆལ་བ་པོའམ་ཅབ་ཅོལ། 1.淫妇，娼妇，没道理而胡搞的。2.淫乱。

འཆི་ལྟས། འཆི་ཁར་སྔ་ལྟས་སྔར་གྱི་སྟོད་ས་ལ་མི་དགའ་བ་དང་ལུས་མདངས་འགྱུར་སོགས། 死相，临死前相，不乐本座，身光轉变等（說此系天神临死时所現的衰相)。

འཆི་བདག གཤིན་རྗེའི་མིང་། 死主（藻)。閻王。

འཆི་བདག་གཙུག་ཕུད། དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལ་འདང་། 1.閻王頂髻。2.极喜自在（天神名)。

འཆི་འཕོ། ཚེ་འདི་འཆི་བ་དང་ཕྱི་མར་འཕོ་བ། 此世已終，轉往后世。【增】或 འཆི་ 等于 འཆི་དང་འཕོ་བ། 世緣終了，命終。〔达〕

འཆི་བ། སྐྱེས་པའི་མཐར་ལ་འཆི་བ་ངེས། 死。

འཆི་བ་མེད་ལྡན། ཕྱ་ན་སྡུག་ལ་འདང་། 1.具有不死。2.善見宮。

འཆི་བ་མེད་པ། ཐར་པ་དང་ལྷ་དང་བརྒྱ་སྦྱིན་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་དང་རླུང་དང་བྱ་རོག་ལ་འདང་། 无死，不死（藻)。1.解脫（佛)。2.天神。3.帝釋之城。4.风。5.烏鴉。（同）འཆི་མེད།

འཆི་བ་ལས་རྒྱལ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་འདང་། 1.战胜了死王。2.大自在（天神名)。【增】佛。〔达〕(达后有 བ་ 字)

འཆི་བ་བསླུ་བ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་བྱ་རོག་ཆེ་ཡང་། 誘死（藻）。1.大自在（天神名）。2.大烏鴉。【增】贖回要死的人的命。〔达〕

འཆི་འབྲས་ཅན། ཆུ་ཤིང་། 死果者（藻）。芭蕉。

འཆི་མེད། ཐར་པ་དང་ལྷ་དང་བརྒྱ་སྦྱིན་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་དང་རླུང་དང་བྱ་རོག་ཡང་། 无死，不死（藻）。1.解脫（佛）。2.天神。3.帝釋之城。4.风。5.烏鴉。（同）འཆི་བ་མེད་པ།

འཆི་མེད་གྲུབ་པའི་གནས། ལྷ་ཡི་གནས། 不死之处（藻）。天神居处，天界。（同）འཆི་མེད་གནས།

འཆི་མེད་གྲོང་གཙོ། བརྒྱ་སྦྱིན། 不死城主（藻）。帝釋（天神名）。

འཆི་མེད་རྒྱལ་པོ། （注同上）不死王（藻）。

འཆི་མེད་སྒྲ་ལྡན། བྱ་རོག་ཡང་། 1.具不死之声音。2.烏鴉。

འཆི་མེད་ཆབ། ཆུ་བོ་གང་གཱ་ཡང་། 1.不死之水。2.恒河（印度四大河之一）。

འཆི་མེད་གནས། ལྷ་ཡི་གནས། 不死处（藻）。天神居处，天界。（同）འཆི་མེད་གྲུབ་པའི་གནས།

འཆི་མེད་དབང་མོ། བརྒྱ་སྦྱིན་བཙུན་མོ། 不死主母（藻）。帝釋（天神名）的妃子。

འཆི་མེད་གཙོ་མོ། （注同上）

འཆི་མེད་ཡུལ། ལྷ་ཡི་གནས། 不死国（藻）。天界，天神居处。

འཆི་མེད་རི། རི་རབ་ཡང་། 1.不死山。2.須弥山。

འཆི་གསོས་གཞུང་། གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་། 治死論（藻）。医方明之书，医学书。

འཆིང་ཁྲིམ། བཙོན་ར་དང་ལུས་ཀྱི་རྐེད་པ་ཡང་། 縛室（藻）。1.监獄。2.腰部。（同）འཆིང་གནས།

འཆིང་དགོས། ཐག་པས་མ་བཅིངས་པ་འཆིང་དགོས། 須縛，須捆綁。

འཆིང་གནས། བཙོན་ར་དང་ལུས་ཀྱི་རྐེད་པ་ཡང་། 縛处（藻）。1.监獄。2.腰部。（同）འཆིང་ཁྲིམ།

འཆིང་བ་པོ། ཐག་པས་འཆིང་བ་པོའམ་འཆིང་བར་བྱེད་པ་པོ། 用縄捆綁者。（同）འཆིང་བྱེད་II.

འཆིང་བ་སྦྱིན། བུད་མེད་འདོད་ལྡན་མ་ཡང་། 1.給以束縛。2.具有欲望的妇女。（同）འཆིང་བྱེད་པ།

འཆིང་བ་གསུམ། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་གསུམ། 三縛（藻）：貪、瞋、痴三者。

འཆིང་བུ། རྡོ་མཆིང་བུ་ཡང་། 1.小裝飾品。2.似宝之石。【增】琉璃足釧。〔达〕

འཆིང་བྱེད། I.འཆིང་བྱེད་ཞགས་པ་དང་ཆུ་ཡང་། 能縛（藻）。1.縄索。2.水。
II.ཐག་པས་འཆིང་བ་པོའམ་འཆིང་བར་བྱེད་པ་པོ། 用縄捆綁者。【增】= ཏྱེ་ 或 ཏྱེ་ཐག 〔达〕纏繞。〔四〕（同）འཆིང་བ་པོ།

འཆིང་བྱེད་པ། བུད་མེད་འདོད་ལྡན་མ་ཡང་། 1.捆綁者。2.具有欲望的妇女。（同）འཆིང་བ་སྦྱིན།

འཆིངས་པ། འཆིངས་ཟིན་པའམ་བཅིངས་པ་ཡང་། 已捆綁。

འཆུ་དགོས། དཔེ་བྱས་འཆུ་བ་པོའམ་དབང་གིས་འཆུ་བའམ་ཀྱོག་ཀྱོག་འཁྱོག་པོར་འཆུ་ཡོང་བ་དང་ཆུ་སྐྱོགས་ཀྱིས་ཆུ་འཆུ་དགོས། 1.須弯曲。2.須用杓舀水。

འཆུ་བ་པོ། （原注同上） 1.弄弯曲者。2.用杓舀水者。

འཆུ་ཡོང་། (原注同上) 1.将弯曲。2.将用杓舀水。

འཆུག་ཡོང་། ནོར་འཁྲུལ་ཡོང་། 将会錯誤。

འཆུགས་སོང་། འཁྲུལ་བའམ་ནོར་སོང་། 已錯誤，錯誤了。

འཆུན་པ། མེ་ཏོག་གི་ཆུན་པོ་བམ་དུ་འཆུན་པ་ལྟ་བུ། 捆，束，如将花把束在一起。
【增】1.在統治或管制之下，在約束之下。2.馴服，制服。〔达〕

འཆུན་མི་འཆུན། གཅུན་མི་གཅུན་ནམ་མཐུན་པོར་འདུག་མི་འདུག་པའི་དོན་འདུལ་མ་འདུལ་ལའང་། 馴服不馴服。

འཆུམ་པ་པོ། ནང་དུ་སྐྱུད་པ་པོའམ་འཆུམ་པར་བྱེད། 收縮者，向內收縮者。

འཆུམས་པ། ནང་དུ་བསྐུམས་པའམ་འཆུམས་པ་དང་བརྐམ་ཆགས་ཅན་ནམ་སེར་སྣ་ཅན་དང་དྭངས་པ་་་ལའང་། 1.已向內收縮。2.貪婪。3.吝嗇。4.澄凈。【增】愿望，希求。〔达〕(达作འཆུམ་པ་) 饕餮。〔本〕

འཆུར། འཇུར་མིག་ཏུ་ཀོ་བའི་ཐག་པ་རློན་པ་འཆུར་དགོས་ལྟ་བུ། 穿入，如将湿皮条穿过鋼眼。

འཆུས་པ། ཀྱོག་ཀྱོག་གཅུས་པོའམ་གཅུ་བོ་དང་ངང་གིས་ཡོན་པར་འཆུས་པ་ལའང་། 1.扭弯。2.自然弯曲。【增】=ཀྱོག་པོ། 不活潑，笨。〔达〕

འཆུས་པོ། (注同上)

འཆེ་བ་པོ། ཁས་འཆེ་བ་པོའམ་ཁས་ལེན་པ་པོ། 允諾者，承認者。

འཆིག་པ། ཤིང་གསོག་པའམ་གཤེག་པའི་མིང་འཇིག་པའི་དོན་དུའང་། 1.劈开，劈柴。2.破坏。
【增】坦白罪状，認罪，畏惧。〔达〕

འཆིལ་བ། ཞེན་ཆགས་པ། 躭著，貪恋。
【增】1.或 འཆིག་པ་ 等于 ཞེན་པ། 2.相信，信任。〔达〕

འཆེས་པ། ཁས་འཆེས་པའམ་ཁས་ལེན་པ། 允許，承認。(འཆེ་的完成式)

འཆོ་ཐབས། བཟོ་ཐབས་དང་སྡེབ་པར་བྱེད་ཐབས། 制造方法，編排方法。

འཆམ་བྱེད། སྐད་ཆ་གྲོས་གཅོམ་པའི་བྱ་བྱེད་ལའང་སྣང་། 1.克服，使馴服。2.协商，說服。

འཆམས། (注同上)

འཆོར། ནོར་མ་སོང་བ་འཆོར་ཡོང་། 将遺失。
【增】1.逃走，潛逃。2.流出。3.发出(常指火)。4.过去，轉移。5.追，追寻。〔达〕

འཆོར་དགོས། རྐུན་མར་འཆོར་དགོས། 須追寻，須追寻盜匪。

འཆོར་བ་པོ། འཆོར་མཁན། 追寻者。

འཆོལ་དགོས། འཕྲིན་བཅོལ་འཆོལ་དགོས། 須托付，須托其作事。

འཆོལ་བ་པོ། ལས་འཆོལ་བ་པོ་དང་ངག་འཆལ་འཆོལ་བ་པོ་ལའང་། 1.委托作事者。2.囈語者。

འཆོལ་བྱེད། (注同上)

འཆོལ་མི་དགོས། ངག་འཆལ་དོན་མེད་འཆོལ་མི་དགོས། 不須乱說，不用无意义地乱說。

འཆོས། ཚུལ་འཆོས་ལའང་། 1.制造，建造。2.詭詐。【增】改正，嘖。〔四〕

འཆོས་སྐྱོབ། དམ་པའི་ཆོས་ལའང་། 1.改善和保护(論的两种功德)。2.正法，神圣的法。

འཆོས་དགོས། བཅོས་ཐབས་ཡོད་ན་འཆོས་དགོས། 須改正。

འཆོས་པ། རྒྱུངས་པའམ་བཟོས་པའི་དོན་དུའང་སྣང་། 尝，吃。【增】1.造作。2.預备，准备。3.构造，建筑。4.伤风敗俗，放蕩，不道德。〔达〕

འཆོས་པ་པོ། བཟོ་བར་བྱེད་པོ། 改者，改作者。

འཆོས་བྱེད། (注同上)

ཇ་སྐོལ། ཇ་འཁོལ་བར་གྱིས་ཤིག 熬茶吧！

ཇ་སྐྱེམས། ཇའི་བཏུང་བའམ་གསེར་སྐྱེམས་ཀྱང་། 所飲的茶或酒。

ཇ་བསྐོལ་བ། ཇ་ཁོལ་ཟིན་ངས་བསྐོལ་བ་ཡིན་ལྟ་བུ། 已熬茶。（同）ཇ་ཁོལ་བ།

ཇ་ཁ། སེར་ནག་མདོག་གམ་ཇའི་མདོག་ཅན། 黑黄色，如茶色。

【增】一种磚紅色的中国巾带。〔达〕

ཇ་ཁང་། ཇ་ཚོང་ཁང་། 茶店。

ཇ་ཁོལ་བ། ཇ་ཁོལ་ཟིན་ངས་བསྐོལ་བ་ཡིན་ལྟ་བུ། 已熬茶。（同）ཇ་བསྐོལ་བ།

ཇ་འཁོལ། ཇ་འཁོལ་རྒྱུ། 将熬茶。

ཇ་མཆོད། ཇ་ཡི་མཆོད་པ། 供茶，献茶。

ཇ་ཐང་། ཇ་མ་བསྲུབས་པ། 清茶，未調酥油之茶。【增】面茶。〔四〕（同）ཇ་དྭངས།

ཇ་ཐུད། ཇ་དང་མར་ཕྱུར་གྱི་ཐུད། 茶及酥油奶渣合成之糕点（早晨飲用）。

ཇ་དམ། ཇ་སྣོད་ཤེལ་དམ་ལྟ་བུ་ཞིག 茶瓶，茶壶。

ཇ་དྭངས། ཇ་མ་བསྲུབས་པ། 清茶，未調酥油之茶。（同）ཇ་ཐང་།

ཇ་མདོང་། ཇ་སྲུབ་སྣོད་དེ་གསོལ་མདོང་ཟོང་མོའམ་ཇ་ཟོང་ཞེས་སྣང་། 攪茶桶，亦名གསོལ་མདོང་། ཟོང་མོ། ཇ་ཟོང་།

【增】作酥油茶时的攪茶器。〔四〕

ཇ་སྡོང་། ཇའི་ལོ་མ་ཅན་ཤིང་སྡོང་། 茶树。（同）ཇ་ཤིང་།

ཇ་ནག ཇ་དྭངས་ལའང་། 1.黑茶。2.清茶。

ཇ་ཐྲ། ཇ་སྣོད། 茶器。

ཇ་ཐྲག་ཆུང་། ཇ་གྲུ་བཞི་ཆུང་། 小块磚茶。

ཇ་ཐྲག་ཆེན། ཇ་གྲུ་བཞི་ཆེ། 大块磚茶。

ཇ་མ། ཇ་སྐོལ་བ་པོའམ་སྐོལ་མཁན། 熬茶者。

【增】預备茶飯的厨子。〔达〕

ཇ་རིལ། ཇ་རིལ་རིལ། 团茶。

【增】1.磨刀石。2.头頂盖。〔达〕

ཇ་ཤིང་། ཇའི་ལོ་མ་ཅན་ཤིང་སྡོང་། 茶树，茶林。（同）ཇ་སྡོང་།

ཇ་སིགས། （原注缺）茶絲。

ཇ་སིལ་མ། ཇའི་སིལ་བུའམ་དུམ་བུ་གཟེགས་མ། 茶散碎者，茶末。

ཇ་སྲུན་རེ། ཇ་ཕོར་བ་གང་ལྟ་བུ། 一碗茶。

ཇ་སྲུབ་པ་པོ། ཇ་དཀྲོག་པ་པོ། 攪茶者。

ཇ་བསྲུབས་པ། ཇ་དཀྲོག་པ་པོས་དཀྲུགས་ཟིན་པ། 已攪茶。

ཇ་ཧྲོང་། སེར་སྨུག་གམ་དམར་སེར་མདོག 茶紅色，紫黄，或赤黄色。

【增】=བཙོད་མདོག དམར་སེར།〔达〕

ཇ་ཧྲོར། （未詳）

ཇག་པ། ཆོམ་རྐུན། 土匪，盗贼。

ཇི་སྐད། འདི་སྐད་དམ་ནམ་པ་ཇི་སྐད། 1.如此，如是。2.何所說，无論何語。

ཇི་ག གང་འདྲ་བའམ་ཇི་ལྟར་བརྟག 如何，如何考察。

【增】＝བརྟག་པ། 当考察或調查时。〔达〕

ཇི་དག། ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད། 凡所有，所有一切。

ཇི་སྙམ། གང་འདྲ་ཡིན་ཞེས་སྙམ། 如何想？意为如何？

ཇི་སྙེད་པ། གྲངས་ཇི་སྙེད་པ་ལྟ་བུ། 尽所有（佛），数量若干。

ཇི་ལྟ་བ། ནམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་ལྟ་བུ། 如所有（佛），体相如何。

ཇི་ལྟར། ནམ་པ་ཇི་ལྟར། 如何？怎样？

ཇི་ཕྱིར། ནམ་པ་གང་གི་ཕྱིར། 何故？

ཇི་མ་ཇི་བཞིན། ཡིན་ལུགས་བཞིན་ནམ་ཆོག་ཡིན་པ་བཞིན་ལྟ་བུ། 如实，如其眞理，如其所是。

【增】天然一样。〔四〕（同）ཇི་བཞིན།

ཇི་མི་སྙམ། ཇི་མི་རྟོག 都不想，全不考慮。

ཇི་ཙམ། ནམ་འགྱུར་ཇི་ཙམ་དང་གྲངས་ཇི་ཙམ། 1.几种形态？2.数量若干？

ཇི་བཞིན། ཡིན་ལུགས་བཞིན་ནམ་ཆོག་ཡིན་པ་བཞིན་ལྟ་བུ། 如实，如其眞理，如其所是。

【增】照样。〔四〕相似，彷彿，相合。〔高〕（同）ཇི་མ་ཇི་བཞིན།

ཇི་འོས་པ། ཇི་ལྟར་འཐད་པ། 如其所应，应該怎样。【增】1.＝འཚམ་པ། 与之相合，一致。2.＝གང་འོས་པ། 凡适合者。〔达〕

ཇི་རབ་དུ། ཇིའི་ཕྱིར་དུ། 何故？

ཇི་སྲིད་དུ། དུས་ཇི་སྲིད་དུའམ་ནམ་ཡང་། 至何时，終于，乃至。

ཇིང་། 〔汉〕（原注缺）經。

ཇིབས་ཤིག ཁའམ་ལྕེ་ཡིས་ཇིབས་ཤིག 用口或舌去吮（命令詞）。

ཇིས་ན། གང་གིས་ན། 为什么？

ཇུ་བོ། རྡོའམ་རྡོ་འི་དུང་ཕྱིད་གཏུན་བུ། 石杵。

【增】1.磨香料用的球形石。2.＝ཇ་རིལ། 〔达〕

ཇུ་སེ། （注同上）

ཇུས། ཇུས་ཞེས་པའི་གོས་ཆེན་ཞིག 1.計策，策略。2.綢緞之一种。【增】战略。〔达〕

ཇུས་གཏོགས་པ། གཟུང་འབྲེལ་དུ་གཏོགས་པ། 干涉者，有关系者。

ཇུས་ལེགས། ལས་ཀ་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་ནི་ཇུས་ལེགས་པ་ལྟ་བུ་ཟེར། 善計，一切事业皆上軌道名为善計。【增】1.＝དགྲ་བཅོམ་པ།（?）ཇུས་ལེགས། 阿罗汉（克服敌人者，小乘佛教的圣者）。2.具有良好的态度，适宜的行为，适宜的。3.聪明，精巧，有能力，富于經驗。〔达〕

ཇེ། དང་པོའམ་རེ་ཞིག་ཡབ་འདང་། 1.起初。2.暫时。

【增】1.数目符号97。2.一个虛字，用以表示形容詞或副詞的比較級，特指逐漸成长或增长，常与第七囀声同用，如ཇེ་ཆེ་ཇེ་ཆེ་＝ཆེ་རུ་ཆེ་རུ། 逐漸长大。3.进步。4.དབྱངས། 声音。5.劝告的虛字，常与呼喚詞連用。〔达〕

ཇེ་རྒྱས་པ། རྒྱས་རྒྱས་སུ་སོང་བ། 漸漸繁盛。

ཇེ་ཐུར། སྡུག་པོར་གྱུར་པ། 漸坏，如病重了。

ཇེ་མཐོར་སོང་། མཐོ་མཐོ་རུ་སོང་བ། 漸高。

རྗེ་དྲག ལེགས་པོར་གྱུར་པ། 漸好，如病好了。

རྗེ་ཞིག་ན། གནས་སྐབས་ཤིག་ན། 有一时，在一个时期。

【增】＝རེ་ཞིག 短时間，一会儿。〔达〕

རྗེང༌། （原注缺）初。

【增】1.＝དང་པོ། རེ་ཞིག 2.声音。〔达〕

རྗོ་རྗོ། ཕུ་བོའམ་གཅེན་པོ་དང་རྗེ་རིགས་སམ་རྗེའུ་རིགས་ལའང༌། 1.哥哥。2.吠舍，紳士阶級，或商人种姓。（同）རྗོ་ལགས།

རྗོ་བོ། （注同上）【增】རྗེའུ་ 或 རྗེ་རིགས། 主，主人，尊长，貴族出身的人。〔达〕

རྗོ་བོ་རྗེ། དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ། 阿底峽尊者。

རྗོ་མོ། རྗེའུ་རིགས་མ་དང་སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ། 1.貴妇人。2.众生主母，后妃。

【增】1.主妇。2.尼。〔达〕

རྗོ་ལགས། ཕུ་བོའམ་གཅེན་པོ་དང་རྗེ་རིགས་སམ་རྗེའུ་རིགས་ལའང༌། 1.兄长。2.貴族，紳士。（同）རྗོ་བོ། རྗོ་རྗོ།

རྗོ་ཡོད། （未詳）

རྗོ་ཤཱག་རམ་གཉིས། གཙུག་ལག་ཁང་དང་ར་མོ་ཆེའི་ཤཱཀྱ་མུ་ནེའི་སྐུ་རྣམ་པ་གཉིས། 拉薩大招、小招寺中兩尊釋迦佛象。

མཇལ་ཁ། ཕྱག་ཕྱ་བའི་མཇལ་ཁ། 拜会。

མཇལ་རྟེན། མཆོད་རྟེན་ལྟ་བུ། 所朝拜，如塔。

【增】謁見偉大人物的礼物。〔达〕

མཇལ་དར། ཁ་བཏགས་དར་དཀར། 見面礼巾，哈达，白綾。

མཇལ་རྡུམ། མཇལ་བ་ཐུང་ཐུང་ཅམ། 短时的会晤。

མཇལ་བ། ཐུག་ཕྲད་ཟིན་པ། 已謁見，已会晤（敬）。【增】འཕྲད་པ་ 的敬詞，གོ་བའི་" མཇལ་བ། 了解，理解。〔达〕

མཇལ་ཕྲད་པ། （注同上）

【增】会合，聚集。〔高〕

མཇིང་ཀྱུག མགོའམ་མཇིང་པ་ཀྱུག་ཀྱུག 头或脖頸歪屈。（同）མཇིང་ཡོན།

མཇིང་པ། མགོའི་རྟེན་ནམ་སྐེའི་མཇིང་པ། 脖頸。

【增】＝རྩྭ་མཇིང་། 草地。〔达〕

མཇིང་སྦྲེལ། མཛོ་གཉིས་ཀྱི་མགོ་སྦྲེལ་བ་ལྟ་བུ། 連頸，如将兩牛的头連起。

མཇིང་ཡོན། མགོའམ་མཇིང་པ་ཀྱུག་ཀྱུག 头或頸部歪屈。（同）མཇིང་ཀྱུག

མཇུག ལྷག་མ་ལའང་། 1.尾。2.剩余。

མཇུག་སྒྲོ་ཅན། རྨ་བྱའི་མིང་། 有尾翎（藻）。孔雀。

མཇུག་དོ། གཞུ་གུ། 尾。【增】尾骨。〔达〕（དོ་ 达作 རོ་）（同）མཇུག་མ།

མཇུག་བཏུལ་ཏེ། རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ལྟ་བུ། 随后，随后行。

མཇུག་ཐུད། གཞུ་གུ་མཐུད་གྱིས་ཤིག 接尾，使尾連起（命令詞）。

མཇུག་རྡུམ། གཞུ་གུ་རྡུམ་རྡུམ། 短秃之尾。

【增】＝མཇུག་མ་ཆད་པ། 形状不好，輕率的人結果失望沮丧，或忘恩負义。〔达〕

མཇུག་སྡུད། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་དོན་⋯ རྣམས་བསྡུས་པ་ལའང་། 1.收尾。2.論后总結众义。

མཇུག་ནག་པ། བྱ་ཁྲུང་ཁྲུང་ལ་འང་། 1.黑尾巴。2.鶴。

མཇུག་ཕྱིན་པ། མཐར་ཕྱིན་པ་ལ་འང་། 1.能到(尾？)。2.到究竟。

མཇུག་བྱང་། པར་བྱང་སྨོན་ཚིག་ལ་འང་། 1.跋文，尾跋。2.刻板之愿詞。

མཇུག་མ། རྗེས་མ་ལ་འང་། 1.尾巴。2.后。(又) གཞུ་གུ། 尾。【增】殿尾者。〔高〕(同) མཇུག་ཏོ།

མཇུག་མ་ཅན། རྟ་ཡི་མིང་། 有尾(藻)。馬。

མཇུག་མ་ནར་བ། གཞུ་གུ་ངང་གིས་ནར་བ་ལྟ་བུ། 尾自然伸长。

མཇུག་མ་བསྙར་བ། གཞུ་གུ་ས་ལ་རིང་དུ་བསྙར་བ། 尾长拖地。

མཇུག་རིང་། སྐར་མ་མཇུག་རིང་ལ་འང་། 1.长尾。2.彗星。【增】計都星。〔四〕

མཇུད་མཐུན་མ། སྨད་ཚོང་མ། 合順女(藻)。娼妓。

མཛེ། ཕོ་མཚན། 男生殖器。

མཛེད་པ། མི་བཟོད་པ་ངལ་བའི་དོན། 不能忍，疲劳。【增】1.痛苦，忍受。2.可厌。〔达〕

མཛོར་བུ། འཛོར་བུ་ཏོག་ཙེའི་མིང་དུ་སྣང་། (ཙེ་似ཙེ་字誤) 似即 འཛོར་བུ། 鋤头，鏟。

མཛོལ། མཇལ་དགོས་ན་མཛོལ། 謁見(命令詞)。

མཛོལ་མོ། བྱ་མཛོལ་མོའམ་འཛོལ་མོའང་། 画眉鳥，亦作 འཛོལ་མོ།

འཇ་བ། I. འབྲིང་ཐག་ལྟ་བུའམ་རྒྱུན་བུ་འཇག 皮縄，皮条。

II. རེ་བའམ་འདོད་པ། 希望，欲望。

འཇག་སྔོད། རྩྭ་ཞིག 一种草。【增】馬尾草，木賊。〔达〕 莖草。〔四〕(同) འཇག་མ།

འཇག་སྤྱིལ། རྩྭའི་ཁང་པ། 草舍。

འཇག་མ། རྩྭ་ཞིག 一种草。【增】1.一种香草。2.一种苫盖屋頂的莠草。3.(草的)叶子，(谷的)莖。〔达〕 鍬鏟。〔高〕(同) འཇག་སྔོད།

འཇགས་པ། ཐུགས་ལ་འཇགས་པ་ཕོའམ་འཇགས་རོགས་གནང་ལྟ་བུ་གསར་དུ་འཆགས་པའི་དོན། 1.心中記忆。2.作成。【增】贈，給，送礼品。〔达〕

འཇགས་པ་པོ། (原注同上) 1.心中記忆者。2.作成者。

འཇང་། འཇང་ཞེས་པའི་ཡུལ་ལའང་། 1.国名。2.地名。【增】西藏西北部的地名，在此曾成立过王国。〔达〕

འཇང་བ། བཟའ་བཏུང་ཟས་པའི་དོན། 吞，嚥。

འཇབ་རྒྱ། ཁ་སྒྲ་འཕོག་བྱེད། 鑷子，鉗子。【增】枪堂內裝葯处。〔四〕(同) འཇབ་རྩེ།

འཇབ་པ། འཇབས་པའི་དོན་ལའང་སྣང་། 1.潛逃，潛伏，埋伏。2.柔和。【增】藏匿，隐藏，暗藏，隐瞞，使密察。〔高〕

འཇབ་པ་པོ། ས་ལ་འཇབ་པ་ཕོའམ་སྲིད་པ་པོས་སར་འབྱུར་ནས་བཞབ་པར་བྱ། 埋伏者，埋伏在地下者。

འཇབ་བུ་བ། ཀུན་མའི་མིང་། 窃者，賊。(同) འཇབ་ལེན།

འཇབ་ཏུལ་པ། སོ་པ་ལའང་། 1.偵察。2.偵察者，防守者。

འཇབ་རྩེ། ཁ་སྒྲ་འཕོག་བྱེད། 鑷子，鉗子。

(同) འཇབ་ལྷེ།

འཇབ་ལེན། ཀུན་མའི་མིང་། 窃取者，贼。

(同) འཇབ་བུ་བ།

འཇབས། འཇབས་ཟིན་པའམ་བཞབས་པའང་། 已潜伏，已埋伏。【增】窥探。〔四〕

འཇམ། ཐུག་པའི་བྱེ་བྲག་ལའང་། 1.柔和。2.粥之一种。

འཇམ་ཀླས་པ། འབྱམས་ཀླས་པའི་དོན་དུ་སྣང་། 无量无边。

འཇམ་མགོན། ཞི་བའི་རྣམ་པ་ཅན་མགོན་པོ། 妙主（藻）。寂灭相之依怙（佛）。
【增】参看 འཇམ་དཔལ། 〔达〕

འཇམ་ལྗང་འདབ་ལྡན། ནེ་ཙོའི་མིང་། 具翠綠翅（藻）。鹦鹉。

འཇམ་ལྗང་བ། （注同上）翠綠者（藻）。

འཇམ་མཉེན། རེག་བྱ་འཇམ་ཞིང་མཉེན་པ། 柔軟，所触柔軟。

འཇམ་པ། རེག་བྱ་འཇམ་པའམ་བྲོ་འཇམ་པའང་། 柔和，光滑，細軟，触觉柔和或味觉柔和。

འཇམ་པའི་སྒྲ་ལྡན། བྱ་མཐིང་རིལ་ལའང་། 1.具有柔和的声音。2.仓鹤，綠头鸭。

འཇམ་པའི་རྡོ་རྗེ། ངག་གི་དབང་ཕྱུག་གམ་ཤེས་རབ་ལྷའམ་བརྟན་པའི་འཁོར་ལོ། 妙金剛（菩薩名），又称語自在，慧天，坚固輪。

(同) འཇམ་དབྱངས།

འཇམ་དཔལ། （注同上）妙吉祥（菩薩名）。

འཇམ་དབྱངས། （注同上）妙音（菩薩名）。

འཇམ་འབྲས། （原注缺）軟果（药名）。
【增】药果名，据称医腎病有效。〔达〕芡实。〔四〕

འཇམ་འཛོན། （未詳）

འཇའ། གཞའ་ལའང་། 虹。【增】千斤。〔四〕

འཇའ་གདིག ཁང་པ་ཡར་འདེགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་དང་འཇའ་བརྡེག་དང་འཇའ་བརྩེག་ཀྱང་བྲིས་སྣང་། 支起，支房之方法，亦作 འཇའ་བརྡེག 或 འཇའ་བརྩེག

འཇའ་བོ། གཞའ་བའམ་ཀྱུག་ཀྱུག་མིང་ཞ་རེ……ལའང་། 跛，歪邪，亦作 ཞ་རེ།

འཇའ་མོ། （注同上）

འཇའ་ཚོན། ཆར་པའི་ཆུ་རྡུལ་བྲ་མོ་ནམ་མཁར་ཐོར་བའི་ཚེ་ཉི་འོད་ཕོག་པ་ན་འཇའ་གཟུགས་པའོ་མཇའ་ཚོན་ཡང་། 虹，下雨时水气散于空中，被日光照耀，即成虹，亦作 མཇའ་ཚོན།
【增】虹的彩色。〔达〕

(同) འཇའ་རིས།

འཇའ་གཟུགས། （注同上）

འཇའ་རིས། （注同上）

འཇའ་ས། གོ་སའི་ཐོབས་ཡིག་ལྟ་བུ། 执照，文书，如職位的执照，証书。【增】或 འཇའ་མོ། 1.布告，照会。2.=མངའ་ཞབས་བཟང་པོ། 帝王的忠仆。〔达〕 勅书。〔四〕

འཇར་བཅོས། འདག་པས་འབྱར་ཏེ་བཟོ་བའི་དོན། 用泥涂抹。

འཇར་བ། ས་ལ་འཇར་ཏེ་འཇབས་པ་ལྟ་བུ་ཟེར་ཡང་ན་འབྱར་བའི་དོན་དུ་བྲིས་སྣང་། 1.潜伏于地下。2.粘着。

འཇལ་འགྲོ། འོད་སྒྲིའི་མིང་། 量行（藻）。光。
【增】已量。〔达〕

འཇལ་ཐབས། རྩིས་འཇལ་བྱེད་ཐབས་ལ་འདང་། 1.度量方法。2.計算方法。

འཇལ་སྐྱེམ། མཇལ་སྐྱེམ་སྐྱེ་མཐུན་པོར་འཇུག་པའི་དོན། 会談交好。

འཇལ་བ། I.མཇལ་འཕྲད་ལ་འདང་། 謁見。

II. བུ་ལོན་འཇལ་བ་དང་སྲང་གིས་འཇལ་བ་དང་བློ་ཡིས་འཇལ་དགོས། 1.还债。2.用秤称。3.以心衡量。【增】1.量長短。2.估价，料度。3.偿付，报酬。〔达〕

འཇལ་བ་པོ། ཚད་མས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བ་པོ། 量者，以尺度量者。

འཇལ་བྱེད། དུས་ཀྱི་ཟླ་བ་ལ་འདང་། 1.量者。2.时間之月，月份。【增】一种量器。〔达〕

འཇལ་བྱེད་གང་བ། ཚེས་བཅོ་ལྔ་ལ་འདང་། 1.量滿。2.十五日。

འཇལ་འབུལ། ལག་བཏགས་འབུལ་བ་ལྟ་བུ། 觀礼，如送礼。

འཇི་བ། འདམ་བག་གིས་འཇི་བའམ་འབྱར་བ། 粘，如用泥粘住。

【增】1.或 འཇི་སེག 即 ཁྱི་སེག 虱，蚤，又作 ཟྀ་བ། 2.＝ འཇིམ་པ། 3.柔軟，光滑。4.令人厌恶的，污秽的，即恶臭的。〔达〕

འཇིག (原注缺) 坏，灭。

འཇིག་བསྐལ། དུས་མཐའི་བསྐལ་པ། 坏劫(佛)，末世劫，世界末日。(同) འཇིག་དུས།

འཇིག་རྟེན། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ནས་འཇིག་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ནམ་འཇིག་པའི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། 世間，世界。(原注：剎那灭故，名世間，或依可灭蘊故。)

འཇིག་རྟེན་ཁྲིམས། རྒྱལ་ཁྲིམས་ལ་འདང་། 1.世間法。2.国法，法律。

འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པ། སངས་རྒྱས། 世間解(了解世間一切事)(藻)。佛。
(同) འཇིག་རྟེན་འདུལ། འཇིག་རྟེན་འདྲེན་པ། འཇིག་རྟེན་གཙོ་བོ།

འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ། སངས་རྒྱས་དང་སྤྱན་རས་གཟིགས། 世間依怙(藻)。1.佛。2.观音菩薩。

འཇིག་རྟེན་གཉིས། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན། 二种世間(佛)，即器世間与有情世間。

འཇིག་རྟེན་འདུལ། སངས་རྒྱས། 調御世間(藻)。佛。(同) འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པ། འཇིག་རྟེན་འདྲེན་པ། འཇིག་རྟེན་གཙོ་བོ།

འཇིག་རྟེན་འདོད་མ། བུད་མེད་མཆོག 世欲女(藻)。美女。

འཇིག་རྟེན་འདྲེན་པ། སངས་རྒྱས། 世間导师(藻)。佛。(同) འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པ། འཇིག་རྟེན་འདུལ། འཇིག་རྟེན་གཙོ་བོ།

འཇིག་རྟེན་སྣང་བ། ལྕགས་རི་ཁོར་ཡུག 世間明(藻)。鉄圍山(佛)。
(同)འཇིག་རྟེན་རྭ་བ།

འཇིག་རྟེན་པ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ། 世人，异生(佛)，凡夫。

འཇིག་རྟེན་དཔང་པོ། ཉི་མའི་མིང་། 世間見証者(藻)。日，太阳。

འཇིག་རྟེན་ཕར་ཕྱིན། ཤི་བའི་མིང་ལ་འདང་། 1.到那边世界去。2.死。

འཇིག་རྟེན་བྱེད་པོ། ཚངས་པའི་མིང་། 世間的創造者(藻)。大梵（天神名)。【增】大自在（天神名)。〔达〕（同）འཇིག་བྱུན་བྱེད་པོ།

འཇིག་རྟེན་དབང་། 世間自在（菩薩名)。

འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག སྤྱན་རས་གཟིགས་དང་······ ཚངས་པ་ལའང་། 世自在（藻)。1.观音菩薩，2.大梵（天神名)。

འཇིག་རྟེན་དབང་མོ། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ། 世自在母（藻)。綠度母（菩薩名)。

འཇིག་རྟེན་དབང་སྲས་མོ། （注同上）世間自在女（藻)。

འཇིག་རྟེན་མིག སངས་རྒྱས་དང་ཉི་མ་དང་ལོ་ཙཱ་བ་ལའང་། 世間眼(藻)。1.佛。2.日,太阳。3.譯师。【增】順世外道的創始人。〔达〕

འཇིག་རྟེན་མེས་པོ། ཚངས་པའི་མིང་། 世間祖先（藻)。大梵（天神名)。

འཇིག་རྟེན་མོས་པ། （原注缺）世間胜解。

འཇིག་རྟེན་གཙོ་བོ། སངས་རྒྱས། 世間尊（藻)。佛。(同) འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པ། འཇིག་རྟེན་འདུལ། འཇིག་རྟེན་འདྲེན་པ།

འཇིག་རྟེན་རྭ་བ། ལྕགས་རི་ཁོར་ཡུག 世間城（藻)。鉄圍山（佛)。(同) འཇིག་རྟེན་སྲུང་བ།

འཇིག་རྟེན་ལས་འདས། འཕགས་པའམ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ལའང་། 1.超出世間。2.圣者，圣人。

འཇིག་རྟེན་ཤིང་རྟ་མ། འབབ་ཆུ། 世間車（藻)。河流。

འཇིག་རྟེན་གསུམ། སྲིད་པ་གསུམ་མམ་འདོད་ཁམས་གཟུགས་ཁམས་གཟུགས་མེད་ཁམས། 三世間，三有，即：欲界、色界、无色界（佛)。【增】地面、天上、地下三种世間。〔达〕

འཇིག་རྟེན་གསུམ་ལྡན། དབང་ཕྱུག་ལའང་། 1.具有三个世間。2.大自在（天神名)。

འཇིག་ལྟ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་ང་དང་ང་ཡིད་འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ།། 薩迦耶見（佛)，緣五取蘊，計我我所之染污慧。

འཇིག་དུས། དུས་མཐའི་བསྐལ་པ། 坏灭时，末世劫，世界末日。（同）འཇིག་བསྐལ།

འཇིག་གནས། དུར་ཁྲོད་ལའང་། 1.坏灭处。2.尸林，坟墓。

འཇིག་པ། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའམ་ཞིག་པ། 灭。（原注：一切有为，刹那坏灭。）【增】1.=འཆིག་པ། 破坏，毁灭。2.使之荒廢，吞灭，廢止，舍弃解除（妖术)。3.失去，暗中破坏，衰微。4.吸，抽出潮气，参看 འཇིབ་པ།〔达〕

འཇིག་པ་པོ། ཞིག་མ་སོང་ན་འཇིག་པར་བྱེད་པ་པོ། 毁坏者。

འཇིག་བྱུན་བྱེད་པོ། ཚངས་པའི་མིང་། 世界的創造者（藻)。大梵（天神名)。(同) འཇིག་རྟེན་བྱེད་པོ།

འཇིགས། （原注缺）畏，怕。【增】=བ་དུ་ར། 葯果。〔达〕

འཇིགས་སྐྲག བྲེད་ཤ་ཐོན་པའམ་ཞེད་པའི་མིང་། 駭怕，恐惧。（同）འཇིགས་པ།

འཇིགས་བརྒྱད་སྐྱབ་མ། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ། 救八畏母（藻)。綠度母（菩薩名)。

འཇིགས་སྒྲོགས། བྱ་རོག་ལ་འདང་། 1.恐怖鳴声。2.烏鴉。

འཇིགས་ཅན། བུད་མེད་ལ་འདང་། 1.有畏惧的。2.妇女。【增】胆怯。〔达〕

འཇིགས་སྣངས། ཞེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན། 害怕的样子。

འཇིགས་སྡེའི་མ། ཆུ་བོ་གང་གཱའི་མིང་། 怖軍母（藻）。恒河。（同）འཇིགས་པའི་མ།

འཇིགས་གནོན། སེངྒེའི་མིང་། 制服畏惧（藻）。獅子。

འཇིགས་པ། བྲེད་ཤ་ཐོན་པའམ་ཞེད་པའི་མིང་། 可怕，恐惧。（同）འཇིགས་སྐྲག

འཇིགས་པ་བཅུ་པ། མ་ཧེའི་མིང་། 第十畏（藻）。水牛。

འཇིགས་པ་པོ། སྲིན་པོ་དང་འདོད་ལྷ་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་ལྷ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ལ་འདང་། 怖畏者(藻)。1.罗刹。2.欲天，爱神。3.大自在（天神名）。4.金剛怖（本尊名）。（同）འཇིགས་བྱེད།

འཇིགས་པ་ལེན་པ། ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་དང་ནད་ཚ། 取畏（藻）。1.恶趣（佛）之苦。2.疾病。

འཇིགས་པའི་མ། ཆུ་བོ་གང་གཱའི་མིང་། 畏怖母（藻）。恒河。（同）འཇིགས་སྡེའི་མ།

འཇིགས་བྱེད། སྲིན་པོ་དང་འདོད་ལྷ་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་ལྷ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ལ་འདང་། 怖畏者（藻）。1.罗刹。2.欲天，爱神。3.大自在（天神名）。4.金剛怖（本尊名）。（同）འཇིགས་པ་པོ།

འཇིགས་མེད། དཔའ་བོའི་མིང་ལ་འདང་། 1.无畏，不怕。2.勇士。

འཇིགས་མེད་གནས། གྲོང་ཁྱེར་རམ་གྲོང་སྡེ་ལ་འདང་། 无畏处（藻）。1.城。2.村。

འཇིགས་རུང་། ཞེད་སྣག་ཆེ་བོའམ་རྔམས་འཇིགས། 可畏，很可怕。

འཇིང་། རྒྱ་མཚོའི་འཇིང་དབུས་ལ་འདང་། 1.脖颈。2.大海中心。
【增】1.治老疼痛病的矿質药。2.中央，正中。3.面积，整个体积。〔达〕

འཇིང་ཡོན། མཇིང་ཡོན་ནི་མགོ་ཀྱག་ཀྱག 似即མཇིང་ཡོན། 脖子歪，头歪。

འཇིབ་དགོས། ཁ་ཁྲག་འཇིབ་རྒྱུ། 須吸吮，当吸精血。

འཇིབ་ཆས། འཇིབ་བྱེད་ཡོ་བྱད། 吸吮器具。

འཇིབ་པ་པོ། ལྕེ་ཡིས་ཁྲག་འཇིབ་པར་བྱེད་པ་པོ། 吸吮者，以舌吮血者。

འཇིབ་བྱེད། （注同上）

འཇིབས་པ། ལྕེས་འཇིབས་ཟིན་པ། 已咂，已用舌吸。

འཇིམ་པ། ས་འདག་པའི་རྫ། 泥，泥滩。

འཇིམ་རྫབ། （注同上）

འཇིམ་ཞལ། འདག་པའི་ཞལ་ཞལ་བ། 涂泥，抹泥。

འཇིམ་བཟོ་བ། འདག་པ་འཇིམ་པས་སྐུ་འདྲ་བཟོ་མཁན། 泥作，用泥塑象者。

འཇིལ། སྐྱོན་དང་གཞིལ་བར་འགྱུར་རམ་ཞི་བར་འགྱུར་དང་། 1.过失。2.消灭。

འཇིལ་འགྱུར། （注同上）

འཇིལ་བ་པོ། ཞི་བར་བྱེད་པོའམ་འཇིག་པར་བྱེད་པོ། 息灭者，毁坏者。

འཇུ་སྐམ། ཟས་ཟས་ཀྱང་སྐམ་པོ། 吃飯而干瘦。

འཇུ་ཐག དཔྱང་ཐག་ལྟ་བུ། 悬挂的繩索。

འཇུ་བ། ཟས་འཇུ་མ་འཇུ་ལྟ་བུ་དང་ཁྱི་ཤིག་དང་ཐིམ་པ་དང་ལག་པས་འཇུ་རྒྱུ། 1.消化。2.狗虱。3.溶化。4.手握，擒捉。

འཇུ་བ་པོ། ལག་པས་འཇུ་བར་བྱེད་པ་པོ། 用手握者。

འཇུ་རྩི། (原注缺) 溶药，溶液。

འཇུག་སྒོ། འཇུག་པའི་ལམ་དང་ཆུ་འགྲམ་དུ······ འཇུག་ས། 1.所走的路。2.港口，碼头。

འཇུག་ངོགས། (注同上)
【增】遍入（天神名）。〔达〕

འཇུག་སྟོབས། (原注缺) 行进之力，流轉力。

འཇུག་ལྡོག འཁོར་བའི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་དང་དེ་ལས་ལྡོག་པ་ལྟ་བུ། 进退，行止，如在輪迴中流轉，及退出輪迴（佛）。

འཇུག་པ། ནང་དུ་འཇུག་གམ་རྗེས་སུ་འཇུག 1.进入，入內。2.随行。【增】1.开始。2.放入，插入。3.使固定，安置。4.委派。5.表明，放置出来。6.使其，令其。7.准許。〔达〕

འཇུག་པ་བརྒྱ་པ། གྲོག་གི་མིང་། 百行(藻)。虫。【增】岸边，边緣。〔达〕（达作 འཇུག་བརྒྱ་པ་）

འཇུག་པ་བཅུ་པ། ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་། 十行(藻)。遍入（天神名）。
【增】遍入天的十种化身。〔达〕

འཇུག་པ་པོ། ནང་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་པོ། 入内者。

འཇུག་བྱ། ལམ་གའི་མིང་ལའང་། 1.入处，住处。2.道路。

འཇུག་བྱེད། ལག་པ་ལའང་། 1.进入者。2.手。

འཇུག་བྱེད་འཇོམས། བརྒྱ་བྱིན། 摧能行(藻)。帝釋（天神名）。

འཇུང་བར་བྱེད། སེར་སྣ་བྱེད་པའི་མིང་། 悭吝，吝啬。

འཇུངས་པ། (注同上)【增】守财奴。〔达〕

འཇུད། འཁྲིག་པར་བྱེད་པ། 交媾。

འཇུད་འཕྲན་མ། སྨད་ཚོང་མ། 娼妓，妓女。

འཇུན། འཚུན་རྒྱུའམ་གཅུན་བྱ་ཡོད་ན་འཇུན་པ་པོས་འཇུན་རྒྱུའམ་འདུལ་རྒྱུ། 馴服。
【增】1.制服，使承認，使柔軟。2.处罰(責或打)。3.轉换。〔达〕（达作 འཇུན་པ་）

འཇུན་པ་པོ། (原注同上) 馴服者。

འཇུམ་དགོས། ཞུམ་པར་བྱེད་པ་པོས་ཉམས་པར་བྱེད་དགོས། 1.須馴服。2.須收縮，須縮減。

འཇུམ་པ་པོ། ཞུམ་པར་བྱེད་པ་པོས་ཉམས་པར་བྱེད་དགོས། 1.制服者。2.收縮者。

འཇུམས་པ། ཉམས་པར་བྱས་པ་ཞུམ་པ། 1.已馴服。2.已縮减，已退縮。

འཇུར། ལག་པས་འཇུ་རུ་དང་ཟས་འཇུ་རུ། 1.用手握。2.消化飲食。

འཇུར་ཐུག མགར་བའི་ལག་ཆ་ཞིག 一种鉄匠工具。

འཇུར་མདུད། བསྒྲིམས་དྲགས་པས་འཇུར་མདུད་པ། 紐結，搓得过紧时縮成的結。
【增】綫紧起紇縫。〔四〕

འཛུར་བ། སྒྲུད་པ་མདུད་པར་བསྒྲིམས་པའི་འཛུར། 縒結,撑緊成結。【增】1.縮緊。2.= འཛུར་བ། 閃躲逃避。〔达〕

འཛུར་བ་པོ། ཀོ་ཐག་འཛུར་མིག་ཏུ་སྒྲིམ་པ་པོའམ་འཐེན་པ་པོ། 将皮条穿过鋼眼者。

འཛུར་བུ། འཛོར་བུ་ཡང་། 1.繁忙。2.鋤头。【增】为世間事务而忙碌,因而为其所束縛。〔达〕

འཛུར་མིག ཀོ་ཐག་འཛུར་མིག་ཏུ་སྒྲིམ་པ་པོའམ་འཐེན་པ་པོ། 鋼眼。【增】拉縄的孔洞。〔达〕

འཛུས་གཏོགས། གཞན་གྱི་བྱ་བ་ལ་འཛུས་གཏོགས་བྱ་བའམ། 干涉,干涉他人的事。

འཛུས་པ། ལག་པས་འཆང་བ། 握着。

འཛུས་བྱས་པ། རྒྱུས་ཡོད་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 干預,如参与了解。

འཛེབས་པ། རྣ་བར་སྙན་པ། 和雅,悦耳。【增】或作 འཛེབས་པོ། 美丽。〔达〕 乐合,水面吞食。〔四〕

འཛེམ་པ། འོས་པའི་དོན་ལ། 合理。【增】又作 འཛེམས་པ། འཛེམས་པོ། 机巧,伶俐,聪明。〔达〕

འཛེར་འཛིགས། བརྒྱ་བྱིན། 帝釋(天神名)。

འཛོ་སྒེག་པ། བུད་མེད་ཀྱི་ཉམས། 媚丽(妇女姿态)。

འཛོ་སྒེག་གཡེར་བག་ཅན། མཛེས་པའི་མཚོར་སྒེག་ཅན། 媚丽者,美丽修飾者。(同) འཛོ་བག་ཅན།

འཛོ་བ། ཁྱབ་འཇུག་དང་འོ་མ་འཛོ་བ་དང་ཚིམ་པའམ་རེ་བ་སྐོང་བ་ལའང་། 1.遍入(天神名)。2.挤奶。3.满足,满愿。【增】= སྒེག་པ། 美艳,媚。〔达〕

འཛོ་བ་པོ། འོ་མ་འཛོ་བ་པོའམ་བཞོ་བར་བྱེད་པོ། 挤奶者。

འཛོ་བག་ཅན། མཛེས་པའི་མཚོར་སྒེག་ཅན། 媚丽,美艳。【增】= འཛོ་བགས་ཕྱུས་པ། འཆོས་པ། 卖俏,卖弄风情。〔达〕 (同) འཛོ་སྒེག་གཡེར་བག་ཅན།

འཛོ་མ། བཞོ་མའམ་བའི་མིང་། 奶牛,可挤奶的牛。

འཛོག བཞག་མ་སོང་བ་འཛོག་དགོས། 放下,安放。【增】存留下。〔四〕

འཛོག་མཁན། ཤིང་ག་ཤག་པར་བྱེད་པ་པོའམ་གཞག་པར་བྱ་བ་འཛོག་པ་པོ། 1.劈柴者。2.安放者。(同) འཛོག་པ་པོ།

འཛོག་དགོས། བཞག་མ་སོང་བ་འཛོག་དགོས་ལྟ་བུ། 須放置。

འཛོག་སྒོམ། མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྒོམ་མམ་··· དཔྱད་སྒོམ་མ་ཡིན་པའོ། ། 止修(佛),住定而修,非观察修。

འཛོག་པ་པོ། ཤིང་ག་ཤག་པར་བྱེད་པ་པོའམ་གཞག་པར་བྱ་བ་འཛོག་པ་པོ། 1.劈柴者。2.安放者。(同) འཛོག་མཁན།

འཛོག་པོ། ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་འཛོག་པོ། 安止龙王。【增】= འཛག་པོ། 〔达〕

འཛོངས། དབྱིབས་འཛོངས་རིང་པོ། 椭圆形,卵形,长圆形。

འཇོད་ཚེ། 〔汉〕 ཁྲིའུ་ཅོག་ཙེ་ལྟ་བུ། 桌子。

འཇོན་ཕྱིང་མ། རྐང་པ་ཀྱུག་ཀྱུག་ལ་འདང་། (ཕྱིང་ 似ཕྱིད་ 之誤) 1.跛子。2.腿弯曲。

འཇོན་པོ། བྱ་ཕྲིའུ་འཇོན་མོའང་ཟེར། 小雀鳥之一。

འཇོན་མོ། (注同上)

འཇོམས། བཅོམ་མ་སོང་བ་འཇོམས་རྒྱུ། 摧毁。【增】1.克服，平定，鎮压。2.压迫，压制，夺取。〔达〕

འཇོམས་པ་པོ། དགྲ་འཇོམས་པ་པོ་དང་ཉི་མ་དང་དབང་ཕྱུག་གི་འཁོར་ཞིག་དང་བརྒྱ་བྱིན་ལ་འདང་། 摧毁者(藻)。1.破敌者。2.日，太阳。3.大自在（天神名）之眷属。4.帝釋(天神名)。

འཇོམས་བྱེད། (注同上) 【增】1.咒术。2.制服征服者的符咒家。〔达〕

འཇོར། འཇུར་བུ་ལག་ཆ་ཞིག་ས་ཀོ་བྱེད་རྒྱུ་ཙེའམ་བཞར་བར་བྱེད་དོ།། 锄头，鹤嘴锄，掘土工具，亦作 འཇུར་བུ། 【增】1.=གཞོར། 2.འཇོ་བ་ 的云謂詞。〔达〕

འཇོར་བུ། (注同上)

འཇོལ། བུ་ལོན་འཇལ་དགོས་ན་འཇོལ་དང་ཚད་འཇལ་ན་འཇོལ། 1.偿还。2.量（令命詞）。

འཇོལ་འཇོལ། སྨད་གཞོལ་རིང་པོ་གཤམ་ཐབས་འཇོལ་འཇོལ། 拖着，垂着，向下长伸，如拖着裙子。【增】下垂的腹部。〔达〕(同) འཇོལ་རིང་།

འཇོལ་ཐབས་སུ། དཀའ་ལས་ལས་འཇོལ་ཐབས་སུ། 逃避困难。

འཇོལ་པོ། གཟུར་པའམ་ཟུར་དུ་འཐོན་པ་ལ་འདང་། 1.鏟。2.躲避，旁避。

འཇོལ་བེར། (原注缺) 长斗篷。

འཇོལ་མོ། བྱ་མཇོལ་མོ། 画眉鳥。

འཇོལ་རིང་། སྨད་གཞོལ་རིང་པོ་གཤམ་ཐབས་འཇོལ་འཇོལ། 向下长拖，向下长垂，拖着裙子。(同) འཇོལ་འཇོལ།

འཇོལ་ལེབ། སྨད་གཞོལ་བའི་ལེབ་དབྱིབས། 长片，向下伸之片形。

ཛང་། འབྲུ་འཇོག་སྣོད་བང་མ་སྟེ་སྦུང་ཡང་། 儲存粮食之仓庫，亦作 སྦུང་།

ཛང་བུ། (注同上)

ཛེད་པ། རིད་པ་སྐམ་པོའམ་རྒུད་པའམ་ཉམས་པ། 1.枯瘦。2.衰败。

ཛྲེད་པ། (注同上) 【增】=རྒུད་པ། 烦恼，危險，损害。〔达〕

ཛྲེད་ལམ། ཁ་ཐུག་ཐུར་ལམ། 險路，对直的下坡路。

ཛེ། བླ་མའི་རིགས་སམ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དང་གདོང་དྲུག་ལ་འདང་། 1.主，尊者，指师长，大士。2.六面童子（天神名）。(同) ཛེ་པོ།

ཛེ་ངར། རྐང་པའི་ཛེ་ངར་ལྟ་བུ། 腿之下部，小腿。

ཛེ་དྲུང་། ཛེ་དྲུང་ཞེས་ཆོས་མཛད་ཀོ་ས། 修法之地位名。

ཛེ་དཔོན། བླ་མ་དཔོན་པོ། 师长，官长。

ཛེ་པོ། བླ་མའི་རིགས་སམ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དང་

གདོང་དྲུག་ལའང་། 1.主，指师长，大士。2.六面童子（天神名）。

【增】主人，上級，首領。〔达〕（同）ཇེ།

ཇེ་བྲན་རིས། དཔོན་གཡོག་རིས། 主仆。

ཇེ་མ། དབང་མོ་དང་སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ། 1.王妃。2.众生主母，皇后。【增】= གཅེས་མ། 貴妇。〔达〕（同）ཇེ་བཙུན་མ།

ཇེ་བཙན། དྲང་སྲོང་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་བཙན་པོ་ཚུལ་ལྡན་དང་བཀུར་འོས་མཆོད་བྱ་ལའང་། 1.尊者，如仙人、大士。2.尊严持戒者。3.应恭敬供养者。

ཇེ་བཙུན། （注同上）

ཇེ་བཙུན་མ། དབང་མོ་དང་སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ། 1.王妃。2.众生主母，皇后。（同）ཇེ་མ།

ཇེ་བཙུན་ཞལ། ལྷ་ལའང་། 1.尊者之口。2.天神。

ཇེ་ཞབས། ངོ་གཡོག་གཉིས་ལའང་། 主仆。

ཇེ་རིགས། ཚུལ་ལྡན་གྱི་རིགས་སམ་ཇོ་བོའི་རིགས་སམ་དཔོན་རིགས། 有規矩的家族，貴族，做官的人家。

ཇེ་རིགས་མ། ཇེ་མོའམ་སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ་ལའང་། 1.貴妇，主妇。2.众生主母，皇后。

ཇེ་ས། ཞེ་ས། 尊敬。

ཇེད་པ། ཕྱ་དད་བྱེད་པའམ་བཀུར་སྟི། 恭敬，侍奉。【增】忘記。〔达〕

ཇེད་པའི་འོས། མཆོད་ཅིང་གུས་པའམ་བཀུར་··· བའི་དོན། 应供养恭敬。

ཇེད་པར་བྱ། ཕྱ་དད་བྱེད་པའམ་བཀུར་སྟི། 恭敬，侍奉。

ཇེན་ཆར་མཐོང་བ། མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལའང་། 赤裸裸地看見，明显地看見。（同）ཇེན་པར་གཟིགས་པ།

ཇེན་ཆེར། ཤིན་ཏུ་དམར་རང་པ་ལྟ་བུ། 一絲不挂，赤露。

ཇེན་པ། གཅེར་བུ་དང་ཤ་ཇེན་པ་དང་ཀང་ཇེན་པའང་མངོན་སུམ་དུའང་། 1.赤裸，如裸体，赤足。2.明显，公开。

【增】1.生的，未烤过、未烹过的，不熟的。2.不成熟的。〔达〕 純淨，朴素。〔高〕

ཇེན་པར་གཟིགས་པ། མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལའང་། 赤裸裸地看見，明显地看見。（同）ཇེན་ཆར་མཐོང་བ།

ཇེའུ། བྲ་མ་དཔོན་རིགས་ལས་ཅུང་ཟད་ཆུང་རིགས། 商种，較师长官族稍低之族姓。

ཇེའུ་རིགས། （注同上）

ཇེས། ཀང་ཇེས་ལག་ཇེས་དང་ཇེ་བོས (དང་)། 1.痕迹，如足迹，手印。2.由尊长（ཇེ་ 的第三轉声）。【增】1.踪迹。2.后来的，結果。3.其后，后来，嗣后。4.后部。〔达〕

ཇེས་ཁྲིད། དེའི་ཇེས་སུ་ཁྲིད་ཟིན་པ་དང་ཡི་གེ་བསྐོར་བ་ཁོན་ཇེས་ཁྲིད་ཀྱང་ཟེར། 1.已引导。2.（未詳）。【增】确知无疑。〔达〕

ཇེས་འགྲོ། མཚུངས་པའི་དོན་ལའང་། 1.跟随。2.相等之义。

ཇེས་འགྲོ་གང་བ། ཚེས་བཅོ་ལྔ་ལའང་། 1.逐步圓滿。2.十五日。

ཇེས་འགྲོར་འགྱུར། འདྲ་བར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན། 跟着走，相同之义。

（同）ཇེས་སུ་ཀང་པ་འཇོག

རྗེས་བསྒྲུབ་ཀྱི་མིང་། འདོད་རྒྱལ་གྱི་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་འདྲ་བ་དང་འབྲེལ་བ་སོགས་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་བླུན་པོ་ལ་བ་ལང་ལ་སོགས་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་ནི་རྗེས་བསྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲའམ་མིང་ངོ་།། 随立名（佛），依靠随欲声（即說不上立名原因的名称），以相似和有关系为原因（而再立名），如于愚人假名为牛，是为随立声或名。

རྗེས་བསྒྲུབ་སྒྲ། （注同上）

རྗེས་བཅད་པ། རྗེས་ཀྱི་མཐའ་བཅད་པ། 断絕，断絕其后。

རྗེས་འཇུག སྲིན་པོའི་མིང་དང་ཡི་གེའི་རྗེས་འཇུག（དང་）། 1.罗刹。2.后音字，后加字。
【增】跟随的，后来的。〔达〕

རྗེས་འཇུག་བཅུ། ཡི་གེ་ག་ང་ད་ན་བ་མ་འ་ར་ལ་ས། 藏文十后音字母。

རྗེས་སྐྱོགས། དེའི་རྗེས་སུ་བདའ་བྱ་ཡོད་ན་འདེད་པ་པོས་འདེད་རྒྱུ་（དང་）། 追逐，追随。
（同） རྗེས་འདེད་པ་པོ།

རྗེས་ཐོབ། སྙོམས་པ་ནས་རྗེས་སུ་ཐོབ་པའི་ཤེས་རབ་ལའང་། 1.后得（佛）。2.后天所得之智慧。【增】1.停止禪定来吃东西，但不得超过維持生命絕对必需之量。2.得利，获得。3.寻求踪迹。〔达〕（达作 རྗེས་ཐོབ་པ་）

རྗེས་དྲན། དཀོན་མཆོག་གི་རྗེས་སུ་དྲན་པ། 随念（佛），如随念三宝功德。
【增】回忆，記忆。〔达〕

རྗེས་འདུས། གནམ་གང་། 后集（藻）。月終，晦日。

རྗེས་འདེད་པ་པོ། དེའི་རྗེས་སུ་བདའ་བྱ་ཡོད་ན་འདེད་པ་པོས་འདེད་རྒྱུ་（དང་）། 追逐者，追求者。

རྗེས་གནང་། ལྷའི་རྗེས་སུ་གནང་བ། 随許(佛)，如菩薩随許法。【增】允許，同意。〔达〕

རྗེས་དཔག རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཚད་མའམ་ཤེས་པའོ།། 比量（佛），依因所起之量或智。
【增】1.忖度，猜想。2.考虑，熟思。〔达〕

རྗེས་དཔག་ཚད་མ། （注同上）

རྗེས་འབྲང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་པོ། 随行者，跟随者，依附者。
【增】1.跟随。2.遵照。3.貢生。〔四〕

རྗེས་འབྲེལ། དག་ལས་ཏེ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ། 关連，依附关系。【增】崇拜。〔达〕

རྗེས་སྦྱོར། ཟུ་བ་ལའང་། 1.結合。2.間。

རྗེས་མ། ཕྱི་མའམ་ལོ་རྗེས་མ་ལྟ་བུ། 以后，如明年。【增】1.最后，末尾。2.有时代替 རྗེས། 3.后部。〔达〕

རྗེས་མ་ཟིན་པ། དེའི་རྗེས་སུ་མ་སླེབས་པ། 没有跟上，跟不上。
【增】迟慢。〔四〕（四作 རྗེས་མི་ཟིན་）

རྗེས་མི་ཆོད། རྗེས་མར་མཐའ་མ་ཆོད། 后面未完結。

རྗེས་གཞིག་བྱ། རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་དཔྱད་པར་བྱ། 分析，依着特征去观察。

རྗེས་ཟློས་མཛོད། སྐད་ལབ་པའི་རྗེས་སུ་ལན་ཟློས་མཛོད། 随着念（命令詞），使跟着再念。

རྗེས་སུ། དེའི་རྗེས་སུ། 随后，后来，以后。

རྗེས་སུ་ཀང་པ་འཛོག འདྲ་བར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན། 跟着走，相同。(同) རྗེས་འགྲོར་འགྱུར།

རྗེས་སུ་སྐྱེས་པ། ནུ་བོ་དང་དམངས་རིགས་དང་གཟའ་སྤེན་པ་ལའང་། 随生（藻）。1.弟弟。2.农民种姓。3.土曜。

རྗེས་སུ་ང་རོ། དབྱག་པའི་སྐད་གདངས་ལྟ་བུ། 韻，音調。

རྗེས་སུ་གཅགས་པ། འགྱོད་པའི་སེམས། 悔恨的心。(同) རྗེས་སུ་གདུངས་པ།

རྗེས་སུ་གཅོད། གྲིའི་མིང་ལའང་། 1.割断。2.刀。

རྗེས་སུ་ཆགས་པ། གྲོགས་པོ་དང་འདོད་ཆགས་ལའང་། 1.友伴。2.貪欲，貪愛。

རྗེས་སུ་གདུངས་པ། འགྱོད་པའི་སེམས། 悔恨的心。(同) རྗེས་སུ་གཅགས་པ།

རྗེས་སུ་འབྲངས་པ། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཟིན་པ། 已随行，已跟随。
【增】习惯。〔达〕(འབྲངས་ 字达作 འབྲང་)

རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ། གཞན་གྱི་དགེ་བ་བྱེད་པའི་རྗེས་སུ་དགའ་བའམ་ཡི་རང་བ། 随喜(佛)，見他人作善事而心欢喜。
【增】狂喜。〔达〕

རྗེས་སོར། ཕག་ལེན་དེའི་རྗེས་སུ་གསོ་རུ་བཞག་པ་ལྟ་བུ། 后面。

རྗེས་གསོར། (注同上)

རྗོད་བྱེད། སྨྲ་སྨོ་ཁ་ལའང་། 1.能詮(佛)，說話者。2.口，嘴。

རྗོད་བྱེད་སྒྲ། མིང་ཚིག་ཡི་གེ་གསུམ། 能詮声(佛)，名、句、字三种。

རྗོད་བྱེད་ཚིག མིང་གི་ནང་ནས་ཚིག 能詮語，由名詞所生的句子。

ལྗགས། རོ་འཛིན་ཁའི་ལྕེ། 舌头(敬)。

ལྗགས་བཀོད་གནང་བ། བསླབ་བྱ་བསྒོ་བ་ཞུ་བ། 开示，訓示。

ལྗགས་གླིང་། གླིང་བུ། 笛(敬)。

ལྗགས་བསྔོ། བསྔོ་བ་སྨོན་ལམ་བརྗོད་པ། 迴向(佛)，誦发愿迴向文。

ལྗགས་དྲིལ་བ། ལྕེ་རིལ་རིལ་འཁྱིལ་བ། 卷舌(敬)。

ལྗགས་ལུང་གནང་བ། གསུང་གི་ལུང་གནང་བ། 傳授。

ལྗགས་བཤད། བཀའ་གསུང་བཤད་པ། 講說(敬)。

ལྗང་དཀར། ཁ་དོག་ལྗང་དཀར། 淺綠色。

ལྗང་སྐྱ། (注同上)

ལྗང་ཁུ། སྔོ་སེར་འདྲེས་པའི་མདོག 綠色，藍黄混合之色。

ལྗང་སྔོ་རི་བུ། དྲང་སྲོང་ཞིག 綠子，仙人之一。

ལྗང་ནག ཁ་དོག་ལྗང་ནག་སོགས། 深綠色，黑綠色。【增】油綠。〔四〕

ལྗང་ཕུན། རྩྭའི་ཚོགས་པའམ་ཕོན་པོ། 草丛，草堆。

ལྗང་ཕོན། (注同上)

ལྗང་བ། རྩྭ་སྔོན་པོའམ་ལྗང་གུ། 青草，芽，秧。
【增】銀片，純銀。〔达〕 1.葱韭花。2.嫩叶。〔四〕 1.玻璃片。2.嫩綠之谷粒。〔高〕(བ་ 字达、四、高皆作 པ་)

ལྗང་བུ། (注同上)

ལྗང་ཚགས། དགེ་སློང་གི་ཡོ་བྱད་ཅིག 濾水罗(佛)，比丘用具之一。

ལྗང་སེར། ཁ་དོག་ལྗང་ནག་སོགས། 黄綠色。
【增】秋香色。〔四〕

ལྗང་སེར་ཅན། དུར་བ་ལའང་། 1.嫩綠。2.茅草。

ལྗང་ལྗིན། ཟབ་དོང་གི་འདམ་ཟབ་ཆུ་སྙིགས་དང་··· བཅས་པའོ། །ཞུ་འགྲེལ་ལས་གཏོར་ཁུང་དུ་གཏོར་བའི་མི་གཙང་བའོ། ། 污泥，律疏中說：水竇中所弃之秽水。【增】1.沾污，污浊。2.尘埃，垃圾。〔达〕 陷濘。〔四〕

ལྗབ་ལྗབ་པོར། ཐལ་མོ་ལྗབ་ལྗབ་པོར་ནང་ཚུང་ཟད་ཁོང་སྟོང་དུ་སྒུར་བའོ། ། 平合，如合掌，其中略空。

ལྗབ་ལྗིབ་པ། （未詳）

ལྗར་གྱིས་མནན། འབྱར་གྱིས་མནན་པའམ་བསད་པའི་དོན་དུ་སྣང་། 1.紧压。2.杀死。

ལྗར་གྱིས་བསད་པ། （注同上）

ལྗི་བ། འཇུ་བ་ཁྲི་ཤིག་གི་མིང་དུ་སྣང་། 跳蚤。

【增】或作 ལྗི་མོ། 重。〔达〕

ལྗིད་ཆེ། ལྗི་བའམ་ཡང་བ་མིན་པ། 重，不輕。

ལྗིད་བབ་པ། ལྗི་བར་གྱུར་ཏེ་བབ་པ། 重而下降。

ལྗོང་མོ། སྦལ་པ་ལྗོང་མོ་ལྟ་བུ། 蝌蚪。

ལྗོངས། མི་རིགས་བཞི་ཚང་བའི་ཡུལ་ཕྱོགས་ལ་ལྗོངས་ཞེས་པ་དང་སྨན་ལྗོངས་དང་བོད་ཡུལ་ལྗོངས། 地区。1.四种族姓（古代印度把一切人众分为四个族姓）完全之区。2.一般地区，葯区，藏区。

ལྗོངས་རྒྱུ་བ། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་ལྗོངས་སུ་རྒྱུ་བ། 游方，外方周游。

ལྗོངས་བརྒྱུད་པ། ཡུལ་ལྗོངས་འགྲིམ་བརྒྱུད་པ། 已游方，已游历各处。

ལྗོན་པ། ཤིང་སྡོང་སྐྱེས་བཞིན་པ་དང་བཟའ་ཤིང་། 1.生长着的树。2.果树。【增】不死的天堂，天国。〔达〕（同）ལྗོན་ཤིང་།

ལྗོན་པའི་འོད། （原注缺）树光（似是神名）。

ལྗོན་དམར། ཟངས་དམར་ལའང་། 1.紅树。2.紅銅。

ལྗོན་ཤིང་། ཤིང་སྡོང་སྐྱེས་བཞིན་པ་དང་བཟའ···ཤིང་། 1.生长着的树。2.果树。(同) ལྗོན་པ།

ལྗོན་ཤིང་སྐྱུམ་རྭ། གླིང་གའམ་སྐྱེད་མོས་ཚལ། 林园，人造林。

ལྗོན་ཤིང་དབང་པོ། （原注缺）树王(藻)，菩提树。

བརྗིད་རྔམས། འཇིགས་རུང་གཟི་ཅན། 威猛，威严可畏。

བརྗིད་ཆགས་པ། གཟི་བརྗིད་འབར་བའི་མིང་། 荣光，威仪赫赫。

【增】＝བབ་ཆགས་པ། འདུ་ཆགས་པ། 〔达〕

བརྗིད་པ། （注同上）

བརྗིད་བག （注同上）

བརྗེ་རྒྱུ། དངུལ་ཕར་ཚུར་བརྗེ་བར་བྱ། 当交换，如彼此换銀錢。

བརྗེ་བྱ། （注同上）

བརྗེ་རེས། ཕར་ཚུར་རེས་མོས་བརྗེ་རེས། 彼此替换。

བརྗེད། （原注缺）忘，忘記。

【增】＝བསྙུད་པ། 〔达〕

བརྗེད་ངས། མི་དྲན་པ་སྣེ་གཡེངས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའོ། ། 忘念（佛），想不起来（丧失記忆力），散乱所依。

བརྗེད་ཐོ། མ་བརྗེད་པའི་ཕྱིར་དུ་བྲིས་པའི་ཐོ་ཡིག་ཀྲ་ཁྲ། 备忘录，为不忘故，所写記录。(同) བརྗེད་བྱང་།

བརྗེད་པ། མི་དྲན་པའམ་ཐུགས་ལ་བསྙེལ་བ་དང་མཆོད་ཅིང་བརྗེད་པ་ལའང་། 1.想不起来，忘記。2.供养恭敬。【增】据喇嘛們說，此字为 རྗེད་པ་ 的正确拼法。〔达〕

བརྗེད་བྱང་། མ་བརྗེད་པའི་ཕྱིར་དུ་བྲིས་པའི་ཐོ་ཡིག་ཀྲ་ཁྲ། 备忘录，为不忘故，所写記录。【增】志。〔四〕(同) བརྗེད་ཐོ།

བརྗེད་བྱེད། རྗེད་བྱེད་དམ་ཡི་དྭགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག 作忘者，餓鬼之一种。

བརྗེས་པ། དངུལ་ཕར་ཚུར་བརྗེས་ཟིན་པ། 已更换，如銀鏠彼此已交换。

བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་། ལབ་པས་མ་ཚར། 不可言状，說不完。

བརྗོད་པ། ཁས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གིས་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཐམས་ཅད་བརྗོད་··· པའོ།། 詮說，解說。

བརྗོད་པའོ། སྨྲས་པའོ།། 說了。

བརྗོད་པའི་སྙེ་མ། བྱ་རི་སྐེགས་ལའང་། 能詮穗（藻）。鸜鴿、鷲、舍利。

བརྗོད་བྱ། ཁས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གིས་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཐམས་ཅད་བརྗོད་··· པའོ།། 所詮（佛），所解說。【增】=དོན། 意义。〔达〕

བརྗོད་ཡས། གྲངས་གནས་ཤིག་ཟེར། 婆罗荼〔梵〕。大数之一（无可說）。

ཉ། ཆུའི་ཉ་གསེར་མིག་ཅན། 魚。
【增】望日。〔四〕（同）ཉ་མོ།

ཉ་སྐྱོགས། ཉ་སྐྱོབ་པམ་ཉ་ཕྱིས་ཞེས་སྣང་། 貝壳，珠母。【增】= ཉའི་ན་བ། 鰓。〔达〕

ཉ་སྐྱོབ། མུ་ཏིག་འབྱུང་གནས་ཀྱི་མིང་དང་ཆུ་བལ་ལས་ཉ་འཁིབས་པའི་རྩྭ་ཞིག་སྟེ་རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་པ་ལས་ཉ་ལྷིབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆུ་ན་འཕྱོ་བའི་རྫས་སོ་ཞེས་དང་ཉ་ཚང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉ་ལྷིབས་འདྲ····བའི་ཆུའི་རྩྭ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། 1.珠母，生珠之蚌。2.水中綠苔，或能复魚之草，律疏說：ཉ་ལྷིབས་ 謂水中所浮之綠苔；ཉ་ཚང་是如象ཉ་ལྷིབས་ 之水草。（同）ཉ་ལྷིབས། ཉ་ཚང་།

ཉ་ཁྲ། ཉའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་(དང་)། 魚鷹，鶚。

ཉ་ཁྲབ་ཅན། སྲང་ངམ་ཉའི་བྱེ་བྲག་ཅིག 1.秤。2.魚之一种。【增】鯉魚。〔达〕

ཉ་ག འཇལ་བྱེད་སྲང་། 秤。
【增】或 ཉག〔达〕天秤、衡、戥。〔高〕

ཉ་གང་། ཚེས་བཅོ་ལྔའི་ཟླ་བ་ (དང་)། 十五的月亮。（同）ཉ་རྒྱས་པ། ཉ་པ་ II.

ཉ་གྲ། ཉ་ཡི་ཚེར་མ། 魚刺，魚骨。

ཉ་རྒྱ། དོལ་བུ་དྲ་བ་ཅན་ལྟ་བུ། 魚网。

ཉ་རྒྱས་པ། ཚེས་བཅོ་ལྔའི་ཟླ་བ་(དང་)། 十五的月亮。（同）ཉ་གང་། ཉ་པ་ II.

ཉ་ལྷིབས། མུ་ཏིག་འབྱུང་གནས་ཀྱི་མིང་དང་ཆུ་བལ་ལས་ཉ་འཁིབས་པའི་རྩྭ་ཞིག་སྟེ་རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་པ་ལས་ཉ་ལྷིབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆུ་ན་འཕྱོ་བའི་རྫས་སོ་ཞེས་དང་ཉ་ཚང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉ་ལྷིབས་འདྲ····བའི་ཆུའི་རྩྭ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། 1.珠母，生珠之蚌。2.水中綠苔，或能复魚之草，律疏說：ཉ་ལྷིབས་ 謂水中所浮之綠苔；ཉ་ཚང་是如象ཉ་ལྷིབས་ 之水草。【增】1.魚鰓。2.葯草根名。〔达〕（同）ཉ་སྐྱོབ། ཉ་ཚང་།

ཉ་ལྷིབས་སྐྱེས། མུ་ཏིག་གམ་གྲོལ་བ། 蚌生（藻）。珍珠。（同）ཉ་ཕྱིས་ས་བོན།

ཉ་ལྷིབས་ཅན། འབབ་ཆུ་(དང་)། 有蚌者（藻）。河流。

ཉ་འཆིང་པ། ཉ་པའམ་ཉ་གསོད་མཁན་ནམ་ཉ་ཟས་ཅན། 縛魚（藻）。1.漁夫。2.杀魚者。3.吃魚者。（同）ཉ་ཡིས་འཚོ།

ཉ་ལྟོ་པ། ཉ་པ་སྟེ་གྲུབ་ཆེན་ལུ་ཨི་པ་ལྟ་བུ། 食魚者（藻）。即 ཉ་པ། 漁人，如卢伊跋論师。

ཉ་སྟོང་། ཚེས་བཅོ་ལྔ་དང་གནམ་གང་ལའང་། 望晦，十五日及三十日（阴历）。

ཉ་སྟོན། དུས་ཆེན་ལ་ཉ་སྟོན་བཏང་བ་ལྟ་བུ། 望日（阴历十五日）的宴会。

ཉ་དྲུག སྨིན་དྲུག་སྐར་མ་(དང་)། 六魚（藻）。昴宿。

ཉ་དྲུག་ཟླ་བ། སྨིན་དྲུག་ཟླ་བའམ། 六魚月(藻)。昴宿月，十月（阴历)。

ཉ་པ། I.ཉ་གསོད་མཁན་དང་བཅོ་ལྔའང་། 1.捕魚人。2.十五日。【增】网戶。〔四〕II.ཚེས་བཅོ་ལྔའི་ཟླ་བ་(དང་)། 十五的月亮。(同) ཉ་གང་། ཉ་རྒྱས་པ།

ཉ་ཕྱིས། མུ་ཏིག་གི་ཤུན་པའམ། 珠母，珠壳。【增】蛤蜊。〔四〕

ཉ་ཕྱིས་ས་བོན། མུ་ཏིག་གམ་གྲོལ་བ། 蚌种(藻)。珍珠。(同) ཉ་སྤྱིབས་སྐྱེས།

ཉ་འཕར། ཆུ་ནས་འཕར་མཆོངས་པ་ལྟ་བུ། 魚跃，如从水中跳跃。

ཉ་བོ། གསང་སྔགས་སྒྲོལ་བའི་སྐབས་སུ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་མིང་རུས་ཅན་གྱི་བསྒྲལ་རྟེན་གང་ཡིན་པའི་ལིངྒ་ལྟ་བུ། 密咒行誅法时所緣境，如所度脫者之形体。

ཉ་འཕིགས། ལྕགས་ཀྱུ་དང་སྲམ་མིང་(དང་)། 穿魚(藻)。1.鈎。2.獺。(同) ཉ་འཛིན།

ཉ་སྤྲུལ་ཅན། རྫིང་ཆུ་(དང་)། 有魚蛙者(藻)。池水。

ཉ་མ། བུད་མེད་ཉེ་མ་སློབ་མ། 1.妇女。2.弟子。【增】1.主妇。2.喇嘛的听講者,非正式的門徒。3.安多区俗語指女性生殖器。〔达〕

ཉ་མིད། ཆུ་སྲིན་གྱི་ཉ་བྲག 吞魚，鯨之一种。

ཉ་མོ། ཆུའི་ཉ་གསེར་མིག་ཅན། 大魚。【增】母魚。〔四〕(同) ཉ།

ཉ་ཚང་། མུ་ཏིག་འབྱུང་གནས་ཀྱི་མིང་དང་ཆུ་བལ་ལས་ཉ་འཁེབས་པའི་རྩྭ་ཞིག་སྟེ་རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་པ་ལས་ཉ་སྤྱིབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆུ་ན་འཕྱོ་བའི་རྫས་སོ་ཞེས་དང་ཉ་ཚང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉ་སྤྱིབས་འདྲ་བའི་ཆུའི་རྩྭ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། 1.珠母,生珠之蚌。2.水中綠苔，或能复魚之草，律疏說：ཉ་... སྤྱིབས་ 謂水中所浮之綠苔；ཉ་ཚང་ 是如象 ཉ་སྤྱིབས་ 之水草。(同) ཉ་སྐྱབ། ཉ་སྤྱིབས།

ཉ་འཛིན། ལྕགས་ཀྱུ་དང་སྲམ་མིང་(དང་)། 捉魚(藻)。1.鈎。2.獺。(同) ཉ་འཕིགས།

ཉ་ཡི་ཁྱིམ། ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ཟེར་བ་དེར་ལྟོས། 金魚宮，参看 ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ (十二宫)条。

ཉ་ཡི་ཁྱིམ་ཅན། དབོ་ཟླ་བའི་མིང་། 有魚宮(藻)。翼宿月，二月。

ཉ་ཡི་ཏོག བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 魚幢(藻)。极喜自在魔(天神名)。

ཉ་ཡི་ཚིགས། (注同上) 魚节(藻)。

ཉ་ཡི་ཟས་ཅན། སྐྱར་མ་དང་ཉ་པ། 魚食者(藻)。1.蒼鷺。2.漁夫。

ཉ་ཡི་ཟེ་བ། ཉའི་གཤོག་པ་འདྲ་བ། 魚鰭，似魚之翅。

ཉ་ཡིས་འཚོ། ཉ་པའམ་ཉ་གསོད་མཁན་ནམ་ཉ་ཡི་ཟས་ཅན། 以魚为生(藻)。1.漁夫。2.杀魚者。3.吃魚者。(同) ཉ་འཚིང་པ།

ཉ་ར་བྱས། གཉེར་ཚགས་པའམ་བཅངས་པ། 收藏，保存，执持。

ཉ་ཤི། ཉ་སྟོང་དང་ཆུའི་ཉ་འདས་པ་ལའང་། 1.望晦，阴历十五日、三十日。2.魚死。

ཉ། རྐང་པའི་བྱིན་པའི་ཉ་ལྟ་བུ། 小腿肚，小腿。

ཉ་འགྲོས་པ། རྐང་པའི་རྒྱུས་པ་འཁུམས་པའམ་ན

བའམ་ཕྱིར་སློག་པ་ལྟ་བུ། 轉筋,腿筋縮痛,如扭轉。(同) ཉ་ལོག་པ།

ཉ་སྲིད་པ། རྐང་པའི་ཉ་ན་བ་ལྟ་བུ་སྲིད་པའམ། 1.腿麻木,如腿肚痛。2.麻痹。

ཉ་བཞི། རྐང་ལག་གི་ཉ་བཞི། 四肚,手足四肚(魚形之肌肉)。

ཉ་ལོག་པ། རྐང་པའི་རྒྱུས་པ་འཁྲམས་པའམ་ན་བའམ་ཕྱིར་སློག་པ་ལྟ་བུ། 轉筋,腿筋縮痛,如扭轉。(同) ཉ་འཁྱོགས་པ།

ཉག་ཅིག གཅིག་པུ་ཉིད་དམ་ཉག་རེ་ཀྱང་། 1.单独,唯一。2.一根。(同) ཉག་མ།

ཉག་ཉིག གད་སྙིགས་ལྟ་བུ། 污垢,如垃圾。

ཉག་ཉོག ར་རིའི་མི་གཙང་ཉལ་ཉིལ་ལྟ་བུ། 污垢,不净,泥秽。

【增】說話不得要領,自相矛盾。〔达〕

ཉག་གཉེན་པ། སོ་པའམ་སྲུལ་མིའི་མིང་། 防守人,偵察人。

ཉག་པོ། རིའི་ཉག་སྒང་དང་སྣ་ཉག་ཉག 1.山岡,山梁。2.鼻梁低。

ཉག་ཕྲན། མདའི་མིང་། 箭。

【增】棟梁,柱。〔达〕 尖披箭。〔四〕

ཉག་མ། གཅིག་པུ་ཉིད་དམ་ཉག་རེ་ཀྱང་། 1.单独,独一。2.一根。(同) ཉག་ཅིག

ཉག་མོ། བུད་མེད་ཉེ་དུ་ཞིག 妇人,亲属妇女。

ཉང་། ཉང་ཞེས་པའི་ཡུལ་དང་དེ་ལ་གནས་པའི་རུས་རིགས་ལའང་། 1.名 ཉང་ 之地方。2.彼处之种族。

【增】江孜所在地,有时写 མྱང་། 〔达〕

ཉང་ཡུལ། (注同上)

ཉན་ཐོས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་དང་ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་པའང་། 1.声聞(佛)。2.小乘人。

ཉན་རྣ། ཕོ་ཉའམ་པང་ཆེན་ནམ་སོ་པ། 使者,信差,放哨者,防守人。

ཉན་པོ། རྣ་བ་དང་ཉན་མཁན་ཉན་པ་པོ་ལའང་། 1.耳。2.聞者,听話者。

【增】釋迦幢喇嘛降生的地方。〔达〕

ཉན་བྱེད། (注同上) 司听(藻)。

ཉན་རང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས། 声聞和独覚(佛)。

ཉན་སོ། ཐོས་སོ་ཟེར། 听了。

ཉབ་ཉོབ་པ། ལེ་ལོ་བྱེད་པའི་མིང་། 懶,懈怠。

ཉབ་པ། ལག་པས་ཉབ་པ་ལྟ་བུ། 抓,用手抓。

ཉབ་རིབ། ལྗང་ས་ལྟ་བུའི་ཤིང་ཞིག་(དང་)། 树之一种。

ཉམ་ང་བ། ཡ་ང་བའམ་འཇིགས་སྐྲག 險,危險,可怖。【增】=དོགས་པ། 〔达〕

ཉམ་ཆུང་བ། ལུས་སེམས་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གནོན་པ་ཉམས་ཆུང་ཞེས་སྐད་། 身心为痛苦所压迫,弱小,苦恼,无力。(同) ཉམ་ཐག་པ།

ཉམ་ཆུང་དབང་པོ། སྦྲང་བུའི་མིང་(དང་)། 弱根(藻)。蜂、蚊、蝇。

ཉམ་ཉེས་པ། སྐབས་ཉེས་པ། 苦悶,运气坏。

ཉམ་ཐག་པ། ལུས་སེམས་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གནོན་པ་ཉམས་ཆུང་ཞེས་སྐད་། 身心苦恼,弱小,无力。

【增】受打击,力竭。〔达〕(同) ཉམ་ཆུང་བ།

ཉམས། I. སྒེག་པའི་ཉམས་ལ་སོགས་པ་དགུ་སྟེ་སྙན་ངག་དང་མཁས་འཇུག་ལ་ལྟོས་ཤིག 姿态，嬉笑等九态，参看 སྙན་ངག་ 条及 མཁས་འཇུག་ 条。（同） ཉམས་དགུ།

II. ཟིག་པོའམ་ཡོན་ཏན་མེད་ལ་ཉམས་ཆ་པོའམ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ། 1.威严。2.没有学問道德而表現威严。【增】或作 སེམས་ཉམས། 1.思想，观念。2.灵魂，心灵，精神。3.态度，情形，状态。〔达〕（同） ཉམས་ཡོད་པ།

ཉམས་ཁྲིད། ཞི་ལྷག་གི་དོན་བྱའི་ངོ་སྤྲོད་ལྟ་བུའམ་བླང་དོར་བསླབ་པ་ཁྲིད་མཛད་པ་ལྟ་བུ། 傳授，如傳修止观义，或教授取舍的学問。

ཉམས་དགའ་བ། སེམས་དགའ་བ། 欢喜，心喜。【增】快意的，可爱的。〔达〕

ཉམས་དགུ། སྒེག་པའི་ཉམས་ལ་སོགས་པ་དགུ་སྟེ་སྙན་ངག་དང་མཁས་འཇུག་ལ་ལྟོས་ཤིག 九态，嬉笑等九态，参看 སྙན་ངག་ 及 མཁས་འཇུག་ 条。【增】参看 ཉམས་ཐབས། 〔达〕（同） ཉམས།

ཉམས་མགུར། དོན་རྟོགས་པའི་གླུ། 証歌，通达义理之歌。

ཉམས་རྒུད་པ། ལུས་སྟོབས་ཉམས་པའམ་བློ་སྟོབས་ཞན་པར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ། 衰退，如体力衰退或智力衰退。（同） ཉམས་དམས་པ།

ཉམས་རྒྱས། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་རྒྱས་པའམ་ཟིག་པོའམ། ཁོངས་རིག་ཆེ་བ་ཡའང་། 1.强壮，体力增长。2.威严。3.驕傲。

（同） ཉམས་སྟོབས་རྒྱས། ཉམས་ལྡན།

ཉམས་བཅོས། འཆམ་གྱི་འགྱིངས་སྟབས་ལྟ་བུའམ། ལུས་ཉམས་ཟིག་པོ་བཟོས་པ་ལྟ་བུ། 作态，如矜持状态，或故作姿态。（同） ཉམས་སྟབས།

ཉམས་ཆད་པ། རང་ཚོད་ཉམས་པའམ་ཐེགས་པས་ངལ་བ། 1.衰退。2.疲劳。

ཉམས་ཆེན་པོ། （原注缺）自大，架子大，驕傲。

ཉམས་རྟོགས་པ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ། 証悟，通达眞实义（佛）。

ཉམས་སྟབས། འཆམ་གྱི་འགྱིངས་སྟབས་ལྟ་བུའམ། ལུས་ཉམས་ཟིག་པོ་བཟོས་པ་ལྟ་བུ། 状态，如矜持状态，或故作姿态。（同） ཉམས་བཅོས།

ཉམས་སྟོབས་རྒྱས། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་རྒྱས་པའམ་ཟིག་པོའམ། ཁོངས་རིགས་ཆེ་བའམ། 1.体力强壮。2.威严。3.驕傲。

（同） ཉམས་རྒྱས། ཉམས་ལྡན།

ཉམས་བརྟས། ལུས་རྒྱས་པའམ་བསྐྱངས་པའི་འཚོ་བ། 1.身体增长。2.生活舒适。

ཉམས་དྲོད་ཆེ་བ། ལུས་ཀྱི་དྲོད་ཆེ་བ་ལྟ་བུ། 煖增盛，如体溫高。

ཉམས་ལྡན། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་རྒྱས་པའམ་ཟིག་པོའམ། ཁོངས་རིགས་ཆེ་བ་ཡའང་། 1.强健，体力增长。2.威严。3.驕傲。

（同） ཉམས་རྒྱས། ཉམས་སྟོབས་རྒྱས།

ཉམས་སྣང་། བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པ་ཤར་བ་སྒོམ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཡོན་ཏན་སྒོམ་སྣང་། 1.观察心中所現（由观察而了解）。2.由修所生功德。

ཉམས་པ། རྒུད་པའམ་དམ་ཚིག་ཉམས་པ་ལྟ་བུ། 敗坏，如衰敗或失坏三昧耶（佛）（敗坏誓愿）。【增】1.伤損，衰損，不完全。2.玷污。〔达〕 变弱，萎靡。〔四〕

ཉམས་མྱོང་། བསྒོམ་བྱའི་དོན་གོ་བའམ་ཤེས་པ། 了解所修的道理。【增】1.經驗，遭受。2.享受，喜悅。〔达〕(同) ཉམས་སུ་མྱོང་བ།

ཉམས་དམས་པ། ལུས་སྟོབས་ཉམས་པའམ་བློ་སྟོབས་ཞན་པར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ། 衰退，如体力衰退或智力退弱。(同) ཉམས་རྒུད་པ།

ཉམས་ཡོད་པ། རྫིག་པོའམ་ཡོན་ཏན་མེད་པ་ལ་ཉམས་ཚ་པོའམ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ། 1.威严。2.没有学問道德而表現威严。(同) ཉམས་ II.

ཉམས་ལེན་པ། ཆོས་པའམ་བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་མཛད་པ་པོ། 1.修法者。2.如理取舍者。【增】1.参看 ཉང་ནོན། 2.量尺寸，測量(土地)，考察情况，勘査。3.开清单，探知或計算財产的情况。〔达〕

ཉམས་ཤར་བ། གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་བྱེད་ལས་ཀྱིས་དོན་ཤར་བའམ་སྒོམ་བྱའི་སྣང་བ། 証境，由通达眞理所現之义，所修境相。

ཉམས་ཤིག་ན། བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པའི་སྐབས་ཤིག་ན། 思維时，观察时。

ཉམས་སུ་བསྙུར་བ། མྱོང་ཟིན་པའམ་བྱ་བ་གང་བྱས་ཤིང་བླངས་པའོ།། 1.已經历过。2.已作过之事。

ཉམས་སུ་བླངས་པ། (注同上)

ཉམས་སུ་མྱོང་བ། བསྒོམ་བྱའི་དོན་གོ་བའམ་ཤེས་པ། 了解所修的道理。【增】遭受，經驗。〔达〕(同) ཉམས་མྱོང་།

ཉམས་གསོ། ཉམས་རྒུད་སོང་བ་སླར་གསོ་བ་དང་ལུས་ཟུངས་སྟོབས་ལའང་། 休养，恢复，复苏。

ཉར། ཉ་ལ་དང་ཚེས་བཅོ་ལྔ་ཡང་། 1.对于魚(ཉ 的第七囀声)。2.十五日(阴历)。【增】1.参看 ཉ་ར། 2.长方形。〔达〕注意，留心，用心。〔高〕

ཉར་ཉིར། གྲངས་ཀྱི་ཉར་ཉིར། 諦罗，数目之一。

ཉར་ཉེར། (原注缺) 地軟顫。

ཉར་བ། ཡུན་རིང་དུ་བསྲིལ་འཆང་བའམ་གཅེས་པར་འཛིན་པ། 保存，长期收存，爱惜保护。【增】注意，留心，用心，留意。〔高〕(同) ཉར་ཚགས་པ།

ཉར་མ། ཆུ་རྡུལ་ལམ་ཆུའི་གཟེགས་མ། 水点。【增】ཆུའི་ཟེགས་མ། 浪花，水花。〔达〕

ཉར་ཚགས་པ། ཡུན་རིང་དུ་བསྲིལ་འཆང་བའམ་གཅེས་པར་འཛིན་པ། 保存，长期收存，爱惜保护。(同) ཉར་བ།

ཉལ་དགའ་བ། ལེ་ལོ་ཅན་ནམ་སྙོམས་ལས་པ། 乐眠(藻)。懈怠者，懶惰者。

ཉལ་འགྲོ། འབབ་ཆུའི་མིང་(དང་)། 卧行(藻)。河流，溪流。

ཉལ་འགྲོ་ཡི་གཏེར། རྒྱ་མཚོ་ཡི་མིང་། 水庫(藻)。大海。

ཉལ་ཉལ་ཤིག་ཤིག བྱེ་ཕུང་ཉིལ་བ་ལྟ་བུ། 飞揚，如沙堆傾倒后尘土飞揚。

ཉལ་ཉིལ། གད་སྙིགས་ལྟ་བུ་(དང་)། 尘垢，如渣滓。

ཉལ་གཏུབ། སྟ་རེས་གཅོད་པ་ལྟ་བུ། 剁碎，如用斧剁。

ཉལ་དུས། མཚན་མོ་ཡི་མིང་། 眠时(藻)。夜間。(同) ཉལ་བྱེད་མ།

ཉལ་ལྡན། མེ་ལྷ་འབར་བ་(དང་)། 具卧(藻)。火焰。

ཉལ་ལྡན་མེ་རི། རྟ་གདོང་ངམ་རྒོད་མ་ཁ། 卧火山(藻)。馬口，騍馬口(海水陷处)。

ཉལ་པོ། ཉལ་མཁན། 睡眠者。

【增】1.村庄。2.交媾。〔达〕

ཉལ་ཕྲུགས། (原注缺)睡眠处。

ཉལ་བྱེད་པོ། སྦྲུལ་གདུག་ཅན་ནམ་སྦྲུམ་ཆེན་དང་ཉལ་མཁན། 1.毒蛇。2.眠者。

ཉལ་བྱེད་མ། མཚན་མོ་འི་མིང་། 作眠女(藻)。夜間。(同)ཉལ་དུས།

ཉལ་མལ། ཉལ་སའམ་ཉལ་གནས། 卧具，睡处。

ཉལ་རེས། རེ་མོས་ཉལ་བའམ་གཉིད་ཁུག་པ། 1.輪流睡眠。2.睡熟。

ཉལ་གསོམ། ཉལ་གྲབས་སྒྲིག་པ། 設床，預备睡觉。

ཉལ་སློང་། ཤེས་རབ་མིང་། 睡醒(藻)。智慧。

ཉི་དཀྱིལ། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར། 日輪。

ཉི་སྐྱེས། གཟའ་སྤེན་པ་(དང་)། 日生(藻)。土曜。【增】婆罗門。〔达〕

ཉི་སྐྱེས་རྒྱལ་པོ། ཟླ་བ་སྟེ་གཉིས་སྐྱེས་རྒྱལ་པོ་འཐད། 二生王(藻)。月亮，应是 གཉིས་སྐྱེས་རྒྱལ་པོ།

ཉི་ཁྲི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉི་ཁྲི་དང་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ། 1.包含二万頌的大般若經。2.二万。

ཉི་རྒས། དགོང་མོ། 日老(藻)。晚，傍晚。

ཉི་གྲོལ་བྱེད། ཤིང་ཕོ་སྤྲེའུ་པོ་(དང་)། 日解脫(藻)。甲申年。

ཉི་བཅས། ཉིན་མོ། 有日(藻)。白昼。

ཉི་འཆར། ཉི་མ་འཆར་རྒྱུའམ་འཆར་ཁ། 日出，日初出时。

ཉི་སྟོན། ཉི་མས་སྟོན་པ་སྟེ་ཕྱོགས། 即 ཉི་མས་སྟོན་པ། 由日所示，即方向。

【增】1.蓮花。2.阿順那树。〔达〕

ཉི་ལྡོག དབྱར་དགུན་ཉི་མ་ལོག་པ། 日迴(藻)。夏至或冬至。

ཉི་ནུབ་པ། ཉི་མ་བཞུད་པ། 日沒，日落。

ཉི་མ། ཉིན་བྱེད་དབང་པོའམ་ཚ་ཟེར་ཅན་དང་ཆུ་མོ་ལུག་ལོ་དང་། 1.日，太阳。2.癸未年。

【增】昼，白天。〔达〕

ཉི་མ་ལྟོ་བཅས། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གླང་པོ། 日腹(藻)。帝釋(天神名)之象。

ཉི་མ་འཕྱུལ་བ། ཉིན་ཡོལ་དུ་འཛུག་པ། 日过(藻)。下午。

ཉི་མ་ལ་ལྡེ། ཉི་མ་ལ་བསྲོ་བའམ་དྲོ་བར་བྱ། 曝日，日中取暖。

ཉི་མའི་ཁ་ལོ་པ། སྐྱ་རེངས་ཤར་བ་དེ་དོ།། 日御者(藻)。明相(天亮时的情况)。

ཉི་མའི་ཁྱིམ། ཉི་མའི་འཁོར་ཡུག 日宫，日之周圍。

ཉི་མའི་གུར་ཁང་། (注同上)

【增】日暈，圍繞太阳的五色光圈。〔达〕

ཉི་མའི་རྒྱུད། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་མཚན། 日种，日胄(藻)。釋迦牟尼的名号。

(同) ཉི་མའི་རིགས་འབྲངས། ཉི་མའི་དུས་པ།

ཉི་མའི་གཉེན་གྱུར། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་དང་མེ་ཏོག་པདྨ་ཡང་། 日亲(藻)。1.釋迦牟尼佛。2.蓮花。

ཉི་མའི་རྟ། རླུང་དང་ཡིད་མགྱོགས་ལ་སོགས་པ་བདུན་དང་བཅུ་གཅིག་ཡོད་ཟེར། 太阳的馬，有“风”及“意速”等七馬,或說有十一馬。(同) ཉི་མའི་ཤིང་རྟ།

ཉི་མའི་མདའ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 日箭（藻）。极喜自在魔（天神名）。

ཉི་མའི་བུ། གཤིན་རྗེ་དང་གཟའ་སྤེན་པ། 太阳之子（藻）。1.閻罗王。2.土曜。

ཉི་མའི་བུ་མོ། ཆུ་བོ་ཡ་མུན་དང་བཀྵུ་གཉིས་ལའང་། 1.太阳的女兒。2.雅穆那河与縛刍河。

ཉི་མའི་དབང་པོ། ཁྱབ་འཇུག 日王（藻）。遍入（天神名）。

ཉི་མའི་རིགས་སྐྱེས། གཟའ་ཕུར་བུ་(དང་)། 日种生（藻）。木曜。【增】=ཉི་མའི་རིགས་འཁྲུངས། 釋迦獅子佛。〔达〕

ཉི་མའི་རིགས་འཁྲུངས། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་མཚན། 日种生（藻）。釋迦牟尼的名号。

(同) ཉི་མའི་རྒྱུད།

ཉི་མའི་རུས་པ། （注同上） 日族(藻)。

【增】印度武士阶級的流派，据說由太阳出生。〔达〕 (同) ཉི་མའི་རྒྱུད།

ཉི་མའི་ཤིང་། ཤིང་ཨརྐ་བཙ། 日树（藻）。阿迦跋那树。

ཉི་མའི་ཤིང་རྟ། རླུང་དང་ཡིད་མགྱོགས་ལ་སོགས་པ་བདུན་དང་བཅུ་གཅིག་ཡོད་ཟེར། 日車，有“风”及“意速”等七馬，或說有十一馬。(同) ཉི་མའི་རྟ།

ཉི་མའི་ལྷ་ལྡན་མ། དབོ་སྐར་མ་(དང་)། 具日天女(藻)。翼宿（二十八宿之一）。

ཉི་མས་སྟོན། ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་། 太阳指示(藻)。方向。

ཉི་མས་བཞད་པ། མེ་ཏོག་པདྨའི་མིང་། 日笑(藻)。蓮花。

ཉི་མས་ལོང་བ། འུག་པའི་མིང་ངམ་སྲིན་བྱ། 日盲(藻)。梟鳥。

ཉི་ཚེ་བ། I.ཅུང་ཟད་ཙམ་མམ་ཕྲན་ཚེགས་ལའང་། 1.少許。2.杂碎。

II.ཕྱོགས་རེ་བ་དང་དམྱལ་བའི་བྱེ་བྲག 1.一部分。2.地狱之一。【增】1.至多有一日之命的动物,朝生暮死的。2.簡单，单独。3.一类阴間的生物。4.微小的。〔达〕

ཉི་ཚེའི་སངས་རྒྱས། རང་རྒྱལ་ལམ་རང་སངས་རྒྱས། 独觉(佛)。

ཉི་ཚོད། ཉི་མའི་དུས་ཚོད། 太阳的时量。【增】日晷仪，日规，表。〔达〕

ཉི་ཤར། ཉི་མའི་འོད་ཟེར། 日光。

ཉི་ཟེར། （注同上）

ཉི་ཟེར་རྡུལ། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་རྡུལ་གྱི་བོང་ཚད། 日隙尘,日光尘之体量。【增】在由窗縫进入的日光中飞行的尘埃,在日光中浮动的微尘。〔达〕（达作 ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་）

ཉི་ཟླ་འཁྱིམས་པ། ཉི་ཟླ་འོད་ཀྱིས་བསྐོར་བ། 日月量，日月被光环繞。

ཉི་ཟླ་འགྲོགས་པ། ཉི་ཟླ་ལྷན་ཅིག་གནས་དེ་གནས་གང་། 日月并行（藻）。日月在一起时，晦日（阴历三十）。(同) ཉི་ཟླ་ལྷན་ཅིག་དུས།

ཉི་ཟླ་ཟ། དུས་ཀྱི་མེ། 食日月(藻)。劫火。

ཉི་ཟླ་ལྷན་ཅིག་དུས། ཉི་ཟླ་ལྷན་ཅིག་གནས་དེ་

གནམ་གང་། 日月同时(藻)。日月在一起时，晦日(阴历三十)。(同) ཉི་ཟླ་འགྲོགས་པ།

ཉི་ཟླའི་སྐ་རགས་ཅན། རི་རབ་ལྷུན་པོ། 日月为带(藻)。須弥山。

ཉི་གཟེར། ཉི་མའི་འོད་ཟེར། 日光。(同) ཉི་ཞུར། ཉི་ཟེར།

ཉི་འོག་པ། རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་པ་(དང་)། 日下者(藻)。印度东部。
【增】西部边界。〔达〕

ཉི་ཤར་བ། ཉི་མ་ཤར་ཟིན་པ། 日已出。
【增】=སྔ་དྲོ། 早晨。〔达〕(达无བ 字)

ཉི་ཤུ། གཉིས་བཅུ་སྟེ་ ༢༠ 二十。

ཉི་ལྷག ཉི་ལྷག་གིས་བརྡུངས་པ་ལྟ་བུ་ལ་འང་། 1.余日。2.日与风，如为风吹日晒。

ཉིང་ཁུ། ཁུ་བའི་ཁུ་བ་སྟེ་འོ་མའི་ཉིང་ཁུ་མར་ཁུ། 精髓，精中之精，如乳之醍醐。

ཉིང་རྒྱལ། རིགས་ངན་ཞིག 賤种之一。

ཉིང་དགོས། དགོས་པའི་དགོས་པ། 极需，尤其需要。

ཉིང་ཏོར། ངེས་པར་རམ་ཤིན་ཏུའམ་རབ་ཏུ། 1.决定。2.极，很。

ཉིང་ཚེ། བུ་ཡི་བུ། 孙子。

ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ། སྔ་ཕྱི་གཉིས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལྟ་བུ་དང་མའི་མངལ་དུ་ཞུགས་པ་ལ་འང་། 1.結合，如前后相結合連續。2.入母胎。

ཉིང་ལག ཡན་ལག་གི་ཡན་ལག 节，支分，支之支。【增】較小的或次等的肢体，如前額、鼻、腮、手指、耳、眼等。〔达〕

ཉིང་ཤ། རང་ཤའམ་ཉེ་དུའི་ཤའང་ཟེར། 1.自身之肉。2.亲属之肉。

ཉིད། འབའ་ཞིག་གམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། 1.单独，唯。2.眞实性(佛)。
【增】1.自己，同一的人，不是别人。2.正是，即是，正在。3.加于形容詞后变为抽象名詞，但主要限于哲学用語。4.現代文学中用作 ཁྱོད་ 的敬詞。 5.=ཁོ་ན། 仅仅，唯一。〔达〕

ཉིད་ཅག ངང་ཅག་གམ་ཁྱོད་ཅག 1.我們。2.你們。

ཉིད་རང་། ཁྱོད་ཉིད་དང་ངམ་ལགས་རང་། 自己，你自己。

ཉིད་ལོ། (原注缺) 年岁。

ཉིན་དགུང་། ཉིན་ཕྱེད་དེ་ཉིན་གུང་ཞེས་སྣང་། 中午，日中，正午。

ཉིན་སྒོ། ཐོ་རེངས་དང་ནམ་ལངས། 昼門(藻)。淸早，天亮。(同) ཉིན་མོའི་ཐོག་མ།

ཉིན་སྟར། ཉིན་རེའམ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་ཞེས་པའོ།། ཉིན་ལྟར་ཞེས་སྣང་དང་ལོ་སྟར་ལ་ལོ་ལྟར་ཞེས་སྣང་ལོ་ ལོ་དངོས་ཡིན། 每日，日常，亦作 ཉིན་ལྟར།

ཉིན་མཐའ། སྲོད་དང་དགོང་མོའི་མིང་། 昼边(藻)。黄昏，晚。(同) ཉིན་མོའི་མཇུག

ཉིན་མཐར་བྱེད། མུན་པ། 灭昼(藻)。暗。(同) ཉིན་མོའི་སྒོང་བ།

ཉིན་བྱེད། ཏ་བདུན་དབང་པོ་སྟེ་ཉི་མའི་མིང་། 作昼(藻)。太阳。
【增】1. མཚལ། 銀硃。2.番紅花。〔达〕
(同) ཉིན་མོའི་མགོན་པོ། ཉིན་མོའི་འདྲེན་པ། ཉིན་མོའི་ནོར་བུ། ཉིན་མོར་བྱེད།

ཉིན་བྱེད་དགྲ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 日敌(藻)。极喜自在魔(天神名)。

ཉིན་མི་གསལ། སྲིན་བུ་མེ་ཁྱེར་(དང་)། 昼不显（藻）。萤火虫。

ཉིན་མོ། དེ་རིང་སང་ཉིན་ལྟ་བུ་ཉིན། 昼，白天，如今天，明天。

ཉིན་མོ་དགའ་བྲལ། སྲིན་བྱའམ་འུག་པའི་མིང་། 昼忧，昼无乐（藻）。猫头鹰。(同) ཉིན་མོ་ལོང་བ། ཉིན་མོ་ཡིབ།

ཉིན་མོ་འཇིགས། འུག་པ། 畏昼（藻）。枭鸟。

ཉིན་མོ་སྤྱོད་པ། སྐྱོ་བསངས་བའམ་ཁམས་' … བསངས། 昼行（藻）。散步，消遣。

ཉིན་མོ་ཡིབ། སྲིན་བྱའམ་འུག་པའི་མིང་། 昼伏（藻）。枭鸟，猫头鹰。(同) ཉིན་མོ་དགའ་བྲལ།

ཉིན་མོ་ལོང་བ། （注同上）昼盲（藻）。

ཉིན་མོའི་མགོན་པོ། རྟ་བདུན་དབང་པོ་སྐྱེ་ཉི་མའི་མིང་། 昼主（藻）。太阳。(同) ཉིན་བྱེད། ཉིན་མོའི་འདྲེན་པ། ཉིན་མོའི་ནོར་བུ། ཉིན་མོར་བྱེད།

ཉིན་མོའི་སྒྲོང་བ། མུན་པ། 昼团（藻）。黑暗。(同) ཉིན་མཐར་བྱེད།

ཉིན་མོའི་མཇུག སྲོད་དང་དགོང་མོའི་མིང་། 日末（藻）。黄昏，晚。(同) ཉིན་མཐའ།

ཉིན་མོའི་ཐོག་མ། ཐོ་རིངས་དང་ནམ་ལངས། 昼初（藻）。清早，天亮。(同) ཉིན་སྔ།

ཉིན་མོའི་བདག་པོ། རྟ་བདུན་བདག་པོ་སྐྱེ་ཉི་མའི་མིང་། 昼主（藻）。太阳。(同) ཉིན་མོའི་དབང་ཕྱུག ཉིན་མོའི་འབྱུང་གནས།

ཉིན་མོའི་འདྲེན་པ། （注同上）导昼（藻）。

ཉིན་མོའི་ནོར་བུ། （注同上）昼宝（藻）。

ཉིན་མོའི་དབང་ཕྱུག （注同上）昼自在（藻）。

ཉིན་མོའི་འབྱུང་གནས། （注同上）昼生，白昼的来源（藻）。

ཉིན་མོའི་རྩེ་མོ། མདུན་རིའམ་ཤར་རི། 昼頂（藻）。前山，东山。

ཉིན་མོར་བྱེད། རྟ་བདུན་དབང་པོ་སྐྱེ་ཉི་མའི་མིང་། 作昼（藻）。太阳。(同) ཉིན་བྱེད། ཉིན་མོའི་མགོན་པོ། ཉིན་མོའི་འདྲེན་པ། ཉིན་མོའི་ནོར་བུ།

ཉིན་ཚད། ཉིན་གཅིག་གི་ཚད། 一日之量。

ཉིན་མཚན་མགོན་པོ། ཉི་མ་དང་ཟླ་བ། 昼夜主（藻）。日和月。

ཉིན་མཚན་གཉིས། ཉིན་མོ་དང་མཚན་མོ་གཉིས། 昼夜，白昼和夜晚。

ཉིན་ཞག་གཅིག ཆུ་ཚོད་དྲུག་ཅུ་དང་དེང་སང་གི་ཆུ་ཚོད་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ལ་ཞག་པ། 一昼夜，六十时，現在为二十四小时。

ཉིན་ཞག་བཅོ་ལྔ། ཡར་ཕྱོགས་མར་ཕྱོགས་རེ་རེ། 十五昼夜，各为上弦、下弦。

ཉིན་ཞག་སྡུགས་གཅིག་པ། ཉིན་མཚན་གཉིས་བསྡོམས་པ་ཉིན་མཚན་གཅིག 昼夜总合为一日（二十四小时）。

ཉིན་ཞག་ཚོགས་པ། དུས་ཀྱི་ཟླ་བ། 昼夜合聚（藻）。月份。

ཉིན་ལམ། ཉིན་གཅིག་གི་ལམ་ཀ 一日之路程。

ཉིན་སོ་བ། རྩངས་པ། 防昼（藻）。蜥蜴。

ཉིན་སྲིབས། གདུགས་སྲིབས་རིའི་མདུན་རྒྱབ། 阴阳，如阴山、阳山。

ཉིལ་བ། མར་བབ་པའམ་གངས་རི་ཉིལ་བ་ལྟ་བུ་སྙིལ་བ་པོས་བསྙིལ་བ་ཡིན། 1.坍塌，下墮，如雪山崩墜。2.摧毁。

ཉིས་བརྒྱ། གྲངས་ ༢༠༠ 二百。

ཉིས་འགྱུར། བལྟབ་འཕར་བའམ་གཅིག་གཉིས་སུ་བཟོས་པ་ལྟ་བུ། 1.折迭。2.加倍。(同) ཉིས་བལྟབ། ཉིས་ལོག

ཉིས་སྟོང་། གྲངས་ ༢༠༠༠ 二千。

ཉིས་བལྟབ། བལྟབ་འཕར་བའམ་གཅིག་གཉིས་སུ་བཟོས་པ་ལྟ་བུ། 1.折迭。2.二倍。(同) ཉིས་འགྱུར། ཉིས་ལོག

ཉིས་བལྟབ་པ། ཤོག་བུ་སོགས་གཉིས་སྦྲད་པ་ལྟ་བུ། 重迭，如双层紙等。

ཉིས་ན། གཅིག་ཏུ་ན་དང་གཉིས་སུ་ན་འདི་ལྟ་བུ། 再者，如：一者，再者。(同) ཉིས་སུ་ན།

ཉིས་སྦྲེལ། གཉིས་མཚམས་སྦྱོར་བ་དང་ཁ་སྦྲེལ་དང་ལག་སྦྲེལ་ལྟ་བུ་ལ་འང་། 1.二者相合。2.联系。3.牽手。

ཉིས་རྩེགས། གཅིག་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཉིས་རྩེགས། 双重，重迭，两层。

ཉིས་གཟེར་བ། ཉི་མས་གདུངས་པའམ་མནར་བ། 日光晒的灼痛。

ཉིས་ཟློས། ལན་གཉིས་སུ་བཟློད་པ། 重复，如誦讀两次。

ཉིས་རིམ། རིམ་གཉིས་མཉམ་དུ་ཡོད།། 两层。

ཉིས་ལོག བལྟབ་འཕར་བའམ་གཅིག་གཉིས་སུ་བཟོས་པ་ལྟ་བུ། 1.重迭。2.加倍。(同) ཉིས་འགྱུར། ཉིས་བལྟབ།

ཉིས་སུ་ན། གཅིག་ཏུ་ན་དང་གཉིས་སུ་ན་འདི་ལྟ་བུ། 再者，如：一者，再者。(同) ཉིས་ན།

ཉུག་ཉུག་པ། བྱུག་བྱུག་བཞིན་པའམ་ནོམ་ཉུག་པ། 正涂抹，撫摩。【增】突出。〔达〕

ཉུག་པ། བྱུག་པའམ་བྱུག་བཞིན་པ་དང་ལག་ཉ་བྱེད་པའམ་ནོམ་ཉུག་པ་ལྟ་བུ། 1.涂，正涂抹。2.撫摩。

ཉུག་ཙམ། བྱུགས་ཙམ་དང་དོན་གཅིག་གམ་སྐར་ཁུང་ནས་མགོ་འཐོན་ཙམ་ལྟ་བུ། 1.略加涂抹。2.略出，如从窗中探头。

ཉུག་རུམ་པ། ཉིག་རིལ་བཅད་པའི་མི། 太监，閹人，剔去睾丸之人。

ཉུགས་པ། བྱུགས་ཟིན་པ། 已涂抹。

ཉུང་འཁྱགས། སྣུམ་འཁྱགས་པའམ་ཁྲིངས་པ། 凝結，油凝固。

ཉུང་ངུ། མང་པོ་མ་ཡིན་ཉུང་ཉུང་རེད། 不多，少。

ཉུང་བ། (注同上)

ཉུང་མ། ལ་ཕུག་ལྟ་བུ་རོ་མངར་བ་ཞིག 蔓菁，似蘿卜而味甜者。

ཉུང་ཟད། ཅུང་ཟད་དམ་ཉུང་ཉུང་ཙམ། 少許，少少的。

ཉུང་ཤས། ཐུན་ཙམ་མམ་ཅུང་ཤས། 少許，一点点。

ཉུང་གཤེར། ཉུང་མ་གཞོན་ནུ་འམ་སྔོན་པ། 小蔓菁，生蔓菁。

ཉུངས་དཀར། སྣུམ་འབྲུ་ཞིག 白芥子。

ཉུངས་འཁྱགས། སྣུམ་འཁྱགས་པ་(དང་)། 凝結，油凝固。

ཉུངས་པ། ཉུང་བར་གྱུར་པའམ་ཉུང་སོང་བ། 已少，已減少。

ཉལ་ཉལ་བ། འཁྱམས་འཁྱམས་པ་དང་ཞལ་བ། 1.游荡，流浪。2.涂抹，鏝泥。

ཉལ་བ། འཁྱམས་པ་དང་ཞལ་བའི་མིང་། 1.流浪。2.鏝泥，涂抹。【增】緩步，潛行。〔达〕

ཉལ་པོ། འཁྱམ་འགྲོ་མཁན་ནམ་འཆལ་པོ། 1.游荡者。2.奸夫。

ཉལ་ཞིག ཞལ་བ་ཕྱིལ་ཞིག་དང་ཉལ་སོང་ཞིག 1.涂抹。2.寻觅。

ཉལ་ལེ། བསྒྲུབ་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་དམ་སྲིའི་མིང་། 障碍修行之鬼名。

ཉེ་ཀོར། ཉེ་སྐོར་ཏེ་ཐག་ཉེ་བར་འཁོར་བ། 即 ཉེ་སྐོར།附近。【增】随員。〔达〕 族，同族。〔四〕

ཉེ་འཁོར། ཡུལ་གྱི་ཉེ་འཁོར་དང་དམྱལ་བའི་འཁོར་དང་ཐག་ཉེ་བར། 1.附近。2.近边地狱（佛）。3.接近。【增】1.眷属，侍者。2.亲近邻人。3.邻境，邻近。4.佛弟子优婆离（曾誦述律藏）。〔达〕

ཉེ་རྒྱལ། ཉྭ་རིའི་བུ་(དང་)། 鄔波底沙，舍利子（佛弟子名）。

ཉེ་ཆར། དུས་ཉེ་བར་བྱུང་བ། 近来，最近。（同） ཉེ་ལམ་

ཉེ་སྙིང་། ཉེ་བའི་གྲོགས་པོ་དང་ཡི་དམ་གྱི་བསྙེན་སྔགས་ལ་ཡང་འཇུག 1.密友。2.修本尊心咒。

ཉེ་ཐག （原注缺）近处。

ཉེ་དུ། སྤུན་གཉེན་ཅན། 亲戚，亲属。【增】1.行夥。2.族。〔四〕（同） ཉེ་འབྲེལ།

ཉེ་འདབས་སུ། ཉེ་འཁོར་དུའམ་གམ་དུ་ཉེ་ཀོར་ནས་འཁྲིས་སུ། 附近，跟前，近边。（同） ཉེ་ལོགས་སུ།

ཉེ་དྲུང་ན། （注同上）

ཉེ་པོ། ཉེ་བའམ་ཐག་ཉེ་པོ། 附近。

ཉེ་བའི་དཔུང་པ། ལག་པའི་གྲུ་མོ། 手肘。

ཉེ་བའི་མ་མ། བུ་རྩི། 乳母，娛母。【增】繼母。〔达〕

ཉེ་བའི་ཚལ། སྐྱེད་མོས་ཚལ་ལམ་གླིང་ག 园林，花园。【增】 སྐྱེད་ཚལ། 丛树。〔达〕

ཉེ་བར་འཁོར། ཉན་ཐོས་ཤིག་དང་ཉེ་འདབས། 1.一位声聞（佛）。2.附近。

ཉེ་བར་འཇལ་བ། དཔེ་ལེན་པའམ་འདྲ་སྐུ། 1.打譬喻。2.身象。【增】或誤写为 ཉེ་བར་འཇལ། 1.参看 སྐུ་ཀ། 健康。2.= སྐུ་འདྲ། གཟུགས་བརྙན། 影，象。〔达〕（达作 ཉེ་བར་མཇལ་）

ཉེ་བར་བརྗོད་པ། སྨད་པ་དང་ཉེ་བར་སྨྲས་པ། 1.毁謗。2.申説。

ཉེ་བར་གདུང་བ། ན་ཚའམ་ཁམས་མི་བདེ་བ། 疾病，身体不安。

ཉེ་བར་འདྲེན་པ། འོ་མ་བཞོ་བ་(དང་)། 挤奶。

ཉེ་བར་ཏུབ། ཡུལ་ངན་(དང་)། 坏环境。

ཉེ་བར་གནས། སློབ་མ་དང་རིམ་གྲོའམ་མཆོད། 1.弟子。2.承事，供养。【增】= བཀུར་སྟི། 阿諛，諂媚。〔达〕 門人，受业者，門徒，教徒。〔高〕

ཉེ་བར་འཕར་འགྲོ། སྒྲ་གཅན། 跳行（藻）。罗睺。【增】食日（引起日蝕）的魔罗睺。〔达〕

ཉེ་བར་འཚེ་བ། གནོད་པའམ་མནར་བའམ་གདུང་བ། 损害，迫害。

ཉེ་བར་འཚོ་བ། ལུས་ཉེ་བར་སྐྱོང་བའམ་གསོ་བ། 生活，养身。

ཉེ་དབང་། ཁྱབ་འཇུག 近王，近主（藻）。遍入（天神名）。

ཉེ་དབང་ཤིང་རྟ། བྱ་ཁྱུང་ངམ་ཁྱབ་འཇུག་བཞོན་པ། 遍入天神的乘騎（藻）。鵬鳥。

ཉེ་འབྱེད་པ། ཟྲ་མ་སྙམས་པ་དང་དབྱེ་བ་འབྱེད་པ། 1.离間，挑撥。2.辨別。

ཉེ་འབྲེལ། སྤུན་གཉེན་ཚན། 亲属，亲眷。（同） ཉེ་དུ།

ཉེ་ཞི། བར་ཆད་དམ་སྐྱོན། 灾难。【增】=ཕྱོགས་རིས། 偏私。〔达〕

ཉེ་ཞི་མེད་པ། སྐྱོན་མེད་པའམ་ལྷད་མེད་པའོ། ། 1.安全，无恙无患。2.无缺点，无毛病。【增】=ཉེས་སྐྱོན་མེད་པ། 无缺陷，无损坏，圆滿，完全。〔达〕

ཉེ་ཟུངས། འཁྲིག་པ་དང་ཉེ་བར་རེག་པ་ལ་དགའ་བ། 近持（藻）。1.交媾。2.乐于接触。（同） ཉེ་རེག་དགའ།

ཉེ་བཟུང་མ། ཁྱིམ་བདག་མོ་(དང་)། 近持女（藻）。家主妇。

ཉེ་རིང་མེད་པ། བཏང་སྙོམས། 无亲疏，舍（佛）。【增】公平，公正，无私，不偏，光明正大，均平。〔高〕

ཉེ་རེག་དགའ། འཁྲིག་པ་དང་ཉེ་བར་རེག་པ་ལ་དགའ་བ། 触喜（藻）。1.交媾。2.乐于接触。（同） ཉེ་ཟུངས།

ཉེ་རེག་པ། ཁྲུས་དང་ལུས་ལ་རེག་པ་ལྟ་བུ། 接近，接触，如沐浴，触身。

ཉེ་ལམ། དུས་ཉེ་བར་བྱུང་བ། 最近，近时，近代。【增】=ཐག་ཉེ་བའི་ལམ། 捷徑。〔达〕抄近走，抄道。〔四〕（同） ཉེ་ཚར།

ཉེ་ཡོགས་སུ། ཉེ་འཁོར་དུའམ་གམ་དུ་ཉེ་སྐོར་རམ་འཁྲིས་སུ། 近边，跟前，附近。（同） ཉེ་དྲུང་ན། ཉེ་འདབས་སུ།

ཉེ་ཤིང་། སྨན་ཞིག་(དང་)། 天冬，黄精。

ཉེད་དགོས། ཕྱུར་བའམ་ཀོ་ཀྱོང་མཉེད་རྒྱུ་ཡོད་ན་ཉེད་དགོས་མཉེན་པོ་ཡོང་ལྟ་བུ། 揉搓，如皮子須揉者，揉之使軟。

ཉེན་ཀ སྐྱོན་ནམ་ཉེས་པ་སྟེ་གཉེན་ཀ་ཞེ་སྡང་། 1.罪过。2.恼怒。【增】ཉེན་ཁ།危險。〔本〕

ཉེན་ཀོར། ཉེ་སྐོར་ཏེ་ཉེ་འདབས་སུ། 即 ཉེ་སྐོར། 附近，邻近。

ཉེན་ཅན། ངལ་བའམ་ཉེས་པ་ཅན། 1.疲劳。2.有过失，有罪。【增】危險。〔达〕

ཉེན་ཆེ། སྐྱོན་ཆེན་པོའམ་བཀྲེས་པ་(དང་)། 1.大罪，大过失。2.飢餓。【增】ཉེན་ཁ་ཆེ། 很危險。〔本〕

ཉེའུ། ཉ་ཆུང་ཆུང་། 小魚。【增】魚缺子。〔四〕

ཉེའུ་ཆུང་། （注同上）

ཉེའུ་འདོན་པ། ཉེས་པ་ཆུང་དུ་ཕྱིར་འདོན་པའམ་ཆུ་བསྐམས་པའི་སེམས་ཅན་སླར་ཆུ་ལ་སྐྱུར། 1.忏悔小罪。2.失水的动物仍放水中。

ཉེར། ཐག་ཉེ་བར། 近处。【增】1.=ཉེ་བར། 2.計数目20至30时替代ཉི་ཤུ། 3.= མྱ་ངན། 优苦。〔达〕

ཉེར་སྒྲོག་པ། སྙན་པའི་སྒྲ་(དང་)། 和雅声。

ཉེར་ཆགས་པ། ཁང་བྱིའུ་དང་ཉེ་བར་ཆགས་པ། 1.家雀。2.貪愛。

ཉེར་འཇལ་བ། དཔེར་འཇལ་བའམ་དཔེར་བརྗོད་པ། 比喻，譬喻。

ཉེར་གཏོད་པ། དོན་དམ་པར་སྤྲོད་པ། 托付，交給。

ཉེར་གདམས་པ། མན་ངག་གདམས་པར་བྱའམ་སྟོན་པ། 开示，教誡，講授。

ཉེར་བསྒོགས། སྔ་གོན་ཅེས་པ་དང་དོན་གཅིག་སྟེ་བྱ་བ་གང་གི་སྔོན་འགྲོ་སྟེ་རྒྱུ། 預备，事情之前驅，因。

ཉེར་གནས། སློབ་མ་དང་མོ་མཚན་དང་ཉེར་ཡོད། 1.弟子。2.女性生殖器。3.在近处。

ཉེར་སྤྱོད། ཉེ་བར་མཁོ་བ་(དང་)། 享用，需要。【增】五种受用的供物：花、香、灯、涂香、食物。〔达〕

ཉེར་དམིགས། ཤེས་རབ། 智慧。

ཉེར་ཞི། མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་ཡང་དག་མཐའ། 1.火。2.火神。3.实际（佛）。

ཉེར་ལེན། དང་དུ་ལེན་པ། 取，接受。

ཉེར་ལེན་ཕུང་པོ། ལུས་སེམས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ། 取蘊（佛），指身体或苦蘊。

ཉེར་སོང་བ། དྲུང་དུ་སོང་བ། 走近，往跟前。

ཉེལ་བ། ངལ་བའམ་མཉེལ་བ་ཞེས་འཐད། 疲劳，应作 མཉེལ་བ།【增】害病。〔达〕

ཉེས་ཅན། སྐྱོན་ཅན་དང་ཚངས་པ། 1.有罪，有过失。2.大梵（天神名）。

ཉེས་ཆད། ཉེས་པ་ལ་ཆད་པ། 懲处，治罪。【增】1.＝ཉེས་པ་འགེལ་རྒྱུ། 降罪。2.罰款。〔达〕 科金。〔高〕

ཉེས་ལྟུང་། ཉེས་ལས་བྱས་པས་ངན་སོང་དུ་ལྟུང་བས་ན་ཉེས་ལྟུང་སྟེ་ཁ་ན་མ་འཐོ་བ། (འཐོ་似 ཐོ་之誤) 罪墮(佛)，由作罪业墮諸惡趣。

ཉེས་བསྡམས་པ། ལུས་ངག་གི་ཉེས་སྤྱོད་བསྡམས་པའི་སྡོམ་པའོ། །སྡིག་པ་འཇོམས་པའོ།། 防护身語罪惡，破除罪惡。

ཉེས་པ། སྡིག་པའི་ཉེས་དམིགས་ལྟ་བུ། 罪惡。【增】1.灾害，不幸。2.犯罪。〔达〕(同) ཉེས་དམིགས།

ཉེས་པ་བརྗོད་པ། སྨད་པའམ་སྐྱོན་བརྗོད་པ། 訶斥，說过失，檢举罪过。

ཉེས་པ་སྦོམ་པོ། འདུལ་བའི་སྐབས་སུ་ཉེས་ལྟུང་ཞིག 粗罪(佛)（又譯偷兰遮罪，即大罪）律中犯罪之一。

ཉེས་པ་ཤེས་པ། མཁས་པ་(དང་)། 1.知惡，知过。2.智者。

ཉེས་པ་གསུམ། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་གསུམ། 三惡，三过（佛）：貪、瞋、痴。

ཉེས་བྱས། སྤྱིར་ན་ལེགས་པར་མ་བྱས་པ་དང་ལྟུང་བ་ཞིག་(དང་)། 惡作(佛)。1.不行善。2.墮罪之一。

ཉེས་འབྱུང་། ཉེས་སྐྱོན་འབྱུང་རྒྱུ། 发生过失。

ཉེས་མེད། སྐྱོན་མེད། 无罪，无过失。

ཉེས་དམིགས། སྡིག་པའི་ཉེས་དམིགས་ལྟ་བུ། 罪过，罪惡，罪愆，过犯，惡行。〔高〕(同) ཉེས་པ།

ཉེས་བཤད། ལོག་བཤད་དམ། 邪說。

ཉེས་གསུམ་འཇོམས་པ། སངས་རྒྱས་དང་དགྲ་

བཅོམ་པ་ལ་བཤད། 破三恶(藻)。1.佛。2.阿罗汉 (佛)。

ཉོ་ཆ། མཁོ་ཆ་ཡོ་བྱད་དངོས་ཟོང་ཟོག 所用資具(生活資料)，东西，貨物。【增】购取的物品，买来的物品，购置。〔高〕(同) ཉོ་ཚོང་།

ཉོ་བ། ཚོང་ཟོག་ཉོ་རྒྱུ། 购买。

ཉོ་ཚོང་། མཁོ་ཆ་ཡོ་བྱད་དངོས་ཟོང་ཟོག 买卖，买进及卖出，通商貿易。(同) ཉོ་ཆ།

ཉོག སྨྱུག་ཅེས་པ་སྟེ་བུ་ཆུང་ཆུང་། 小孩。【增】矿。〔法〕

ཉོག་ཅན། རྙོག་ཅན་ཏེ་ཆུ་ཉོག་ལྟ་བུ། 即 རྙོག་ཅན། 渾浊，如渾水。

ཉོག་ཉོག སྐྱི་བའམ་སྙོན་པའི་འབོལ་འབོལ་ལམ་བཙོག་པ་ལྟ་བུ་ལ་བཤད། 1.柔軟。2.湿潤。3.污秽。

ཉོག་པ། (注同上) 【增】弄脏(指食物)。〔达〕

ཉོག་མ། རྙོག་མ་སྟེ་ཆུ་མི་དྭངས་པའི་མིང་། 即 རྙོག་མ། 渾浊，水不清净。

ཉོད། ཉོ་ཚོང་ཉོད་བཞིན་པ་དང་ཉོ་རྒྱུ་དང་། 买。

ཉོད་པ། གཉོད་པ་སྟེ་འཆོ་བ་ཟས་སྐྱིའི་མིང་དང་ཟས་འཆོ་བར་བྱེད་པ་ལ་བཤད། 即 གཉོད་པ། 1.食物。2.吃东西。

ཉོན་སྒྲིབ། རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་དྲུག་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཉི་ཤུ་སོགས། 烦惱障(佛)，分六根本烦惱，二十随烦惱等。(同) ཉོན་མོངས།

ཉོན་ཅིག ཉན་པར་ཉོན་ཅིག 听吧！

ཉོན་མོངས། རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་དྲུག་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཉི་ཤུ་སོགས། 烦惱(佛)，分六根本烦惱，二十随烦惱等。(同) ཉོན་སྒྲིབ།

ཉོན་མོངས་འདུལ། དྲང་སྲོང་། 調伏烦惱(佛)，仙人。

ཉོན་མོངས་པ། སྡུག་བསྔལ་བ། 苦恼，痛苦。【增】1.不幸。2.忧愁，在苦难中。3.烦恼，杂染(佛)。〔法〕

ཉོན་མོངས་མེད་པ། ཉན་ཐོས་(དང་)། 无烦惱，无諍(佛)，声聞(佛)。

ཉོན་ཡིད། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞིག་གོ། 染污意(佛)，心識之一(第七識，末那識)。

ཉོབ་ཉོབ་པ། ནུས་པ་མེད་པའམ་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་ཁམས་ཅན་ནམ་ཉབ་ཉོབ་པ་བཤད། 衰弱，无能力，无堪能性，亦作 ཉབ་ཉོབ་པ།

ཉོབ་པ། (注同上)

ཉོབས་པ། ཐང་ཆད་པའམ། 疲乏。

ཉོར། ཉ་ར་གྱིས་ཤིག་གམ་གཉེར་དུ་གྱིས། 保存起来吧！保管起来吧！【增】1.= ཉོར་བར། 2.直角。〔达〕 軟倒，宜。〔四〕

ཉོར་བ། ཁས་བུ་ཉོར་བ་ལྟ་བུ། (未詳) 【增】正角、直角、矩形、长形。〔法〕

ཉོར་སོང་། ཉོ་ཆ་ཉོ་བར་སོང་། 买去了，买东西去了。

ཉོལ་ཅིག མལ་སར་ཉོལ་ཅིག 睡吧！

ཉོལ་ཉོལ་བ། གཉིད་ལོག་པའམ་ཉལ་བཞིན་པ། 睡着，正睡。

ཉོས་པ། ཉོ་ཆ་ཉོས་ཟིན་པ། 已买。

ཉོས་ཤིག མཁོ་ཆ་ཟོང་ཟོག་ཉོས་ཤིག 买吧！

གཉག གཉག་པར་བྱའམ་རིའི་ཉག་གཉའ་ལྟ་བུ། 1.将嚼食。2.山低处，山梁。

གཉགས་པ། ཉག་པར་བྱས་ཟིན་པ། 已細嚼。

གཉང་མ། མི་གཙང་རྟང་མ་ཞེས་འཐད་དམ། 污秽，粪便，应作 རྟང་མ།

གཉན། རི་དྭགས་ལུག་འདྲ་བ་སྟོབས་ཅན་ནོ། ། 貑羊（一种似羊而有力的野牲）。【增】1.西藏地名。2.强而可畏。3.傳染病，瘟疫，时疫。4.降灾的地神。〔达〕 病，症，疾，恙。〔高〕

གཉན་ངར་བསད་པ། ངན་པའི་ནུས་པ་བཅོམ་པ། 杀其凶势，毁灭恶势力。

གཉན་དུག བཙན་དུག་ཐང་ཕྲོམ། 毒草，商陆（药名）。

གཉན་ནད། ས་བདག་གི་ནད་ངན་པ་ཞིག 癘，地神之恶病。

གཉན་པོ། དཀའ་བའམ་དྲག་པོ་དང་བཀའ་གཉན་པོ་ལྟ་བུའམ་བཙན་པོ། 1.艰难。2.残暴。3.尊严，严厉。【增】野，崎嶇不平，峻峭。〔达〕

གཉན་ས། ཉན་ཀ་ཆེ་བའམ་དཀའ་ས། 1.凶險。2.凶険处。【增】崎嶇不平的地方。〔达〕可怖处，如尸林。〔本〕

གཉའ། མཇིང་བའམ་ལྟག་མ་དང་སྐང་། 1.脖頸，后脑脖。2.山梁。【增】牛后脖筋。〔四〕

གཉའ་སྐྱི། གཡར་བའི་དོན་ཏེ་བརྙའ་ཞེས་འཐད་དམ། 借貸，应作 བརྙའ།

གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མ། 尼墀贊波（音譯），西藏的第一个王。

གཉའ་བཅག་པ། ང་རྒྱལ་བཅོམ་པ་ཡང་། 使低头，折頸(藻)。制服驕慢。

གཉའ་ཆག་པ། ཉམས་ཉེས་པའི་བློ་ཐག་གམ་སེམས་སྟོབས་ཞན་པ་ཡང་། 頸折（藻）。1.心情恶劣。2.內心无力，怯弱。

གཉའ་པོ། དཔང་པོའམ་བར་མི། 見証，証人。

གཉའ་བར། ལྟག་མ་དང་། 1.后頸窩。2.背面。

གཉའ་བྱེད་པོ། རོགས་བྱེད་དམ་རྒྱབ་ས་བྱེད་པོ། 助伴，支持者，供依靠者。

གཉའ་ཞིང་། ཡར་དཀྲི་དཀྲི་རིངས་ཤིང་དང་ཡང་ནོར་བ་ཡང་། 1.向上强伸。2.恶习。（同） གཉའ་རིངས།

གཉའ་ཟུངས་རྒྱུད་མོ། ལྕགས་ཐག་གི་བྱེ་བྲག་གམ། 鉄索之一种。

གཉའ་རལ་ཅན། རི་དྭགས་རྒྱལ་པོ་སེངྒེའི་མིང་། 項发者（藻）。獅子。

གཉའ་རིངས། ཡར་དཀྲི་དཀྲི་རིངས་ཤིང་དང་ཡང་ནོར་བ་ཡང་། 1.向上直伸。2.恶习。【增】强項，頑固。〔达〕（同）གཉའ་ཞིང་།

གཉའ་ཤ་འཛིན། མགོ་རིའི་ལྟག་མཇིང་ནས་འཛིན་པ། 捉住后頸。

གཉའ་ཤིང་། སྣོན་མཛོ་སྦྲེལ་ཏེ་གཉའ་གནོན་པའི་ཤིང་（དང་）། 牛軛，連系耕牛，压頸之木。【增】牛样子。〔四〕

གཉའ་ཤིང་གང་ཙམ་ལྟ་བ། དགེ་སློང་（དང་）། 視軛木許（佛），比丘（律制比丘行路不許乱看，視綫应在一牛軛长短之內）。

གཉའ་ཤིང་འཛིན། ཤིང་རྟ་དང་གསེར་རི་གཉིས་པ། 持軛（藻）。1.車。2.第二金山。【增】佛教傳說的七山之一，形如牛軛。〔达〕

གཉའ་ལྟག རིའི་གཉའ་དང་མགོ་རིའི་ལྟག་ཁུང་། 1.山梁。2.后頸窩。

གཉལ། གཉལ་ཞེས་པའི་ཡུལ་དང་། 地名。

གཉི་ག གཉིས་ཀ། 两个，双方，两面。

གཉི་མ། ཉི་མ་ཚ་ཟེར་ཅན། 日，太阳。

གཉི་གཟེར། ཉི་མའི་འོད་ཟེར། 阳光，日光。

གཉི་ཟླ། ཉི་མ་དང་ཟླ་བ། 日月。

གཉིག གཅིག 一。

གཉིག་དུ། གཅིག་དུ། 一方面。

གཉིད། གཏི་སྨུག་གི་ཆར་གཏོགས་པ་བྱ་བ་སོར་བའི་ལས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ། 睡眠。

【增】困。〔四〕 瞌睡。〔高〕

གཉིད་མཐུག་པོ། གཉིད་སད་དཀའ། 酣睡。

གཉིད་འཐིབས། གཉིད་ཀྱིས་གནོན་པའམ་བྲོ་བ། 打瞌睡，想睡。

གཉིད་དུས། མཚན་མོའམ་མཚན་མོ་འི་དུས། 睡时，夜間。

གཉིད་ལྡན་མ། （注同上）具睡女（藻）。

གཉིད་ཞོག་པ། གཉིད་ཁུག་པའམ་གཉིད་སོང་བ། 睡着了，睡熟，睡了。（同） གཉིད་ལོག་པ།

གཉིད་པོ། སྙིད་པོ་དེར་ལྟོས་ཤིག 大伯，舅子(夫和妻之兄长)，参看 སྙིད་པོ་ 条。

གཉིད་བྲོ་བ། གཉིད་ཀྱིས་མནན་པའམ་གཉིད་ལོག་འདོད་པའམ་གཉིད་འོངས་པ། 瞌睡了，想睡，瞌睡来了。（同） གཉིད་ཡུར་བ།

གཉིད་མི་སད། སྦྲུལ་(དང་)། 睡不醒（藻）。蛇。

གཉིད་མེད་པ། ལྷ་སྲིའི་མིང་(དང་)། 无睡（藻）。天神。

གཉིད་མོ། སྙིད་མོ་དེར་ལྟོས་ཤིག 小姑，小姨(夫之妹，妻之妹)，参看 སྙིད་མོ་ 条。

【增】睡着。〔达〕

གཉིད་ཡུར་བ། གཉིད་ཀྱིས་མནན་པའམ་གཉིད་ལོག་འདོད་པའམ་གཉིད་འོངས་པ། 为瞌睡所迫，想睡，瞌睡。（同） གཉིད་བྲོ་བ།

གཉིད་ཡེར་བ། གཉིད་མི་ཐུབ་པའམ་གཉིད་མི་ཁུག་པ། 不能睡，睡不着。（同） གཉིད་སངས།

གཉིད་ལོག་པ། གཉིད་ཁུག་པའམ་གཉིད་སོང་བ། 睡着了，睡熟，睡了。(同) གཉིད་ལྷོག་པ།

གཉིད་སངས། གཉིད་མི་ཐུབ་པའམ་གཉིད་མི་ཁུག་པ། 不能睡，睡不着。（同） གཉིད་ཡེར་བ།

གཉིད་སད་པ། མེ་དང་མེ་ལྷ་(དང་)། 睡醒（藻）。1.火。2.火神。

གཉིས། གྲངས་ཀྱི་ ２ 二。

གཉིས་ཀ། རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལྟ་བུ། 二者，双方，如自己和他人两方面。

གཉིས་ཀའི་ཁྲིམས། མོ་མཚན་(དང་)། 二者家（藻）。女性生殖器。

གཉིས་སྐྱེས། བྲམ་ཟེ་དང་སོ་དང་བྱ་དང་དགེ་སློང་། 二生(藻)。1.婆罗門。2.齿。3.鳥。4.比丘。

གཉིས་སྐྱེས་རྒྱལ་པོ། ཟླ་བ་དང་མཁའ་ལྡིང་ལའང་། 二生王（藻）。1.月亮。2.妙翅鳥。

གཉིས་སྐྱེས་དབང་པོ། ཟླ་བ་དང་ཚངས་པ་ལའང་། 二生自在(藻)。1.月亮。2.大梵(天神名)。

གཉིས་སྐྱེས་ས་བོན། སྒོ་ངའམ་སྒོང་བ། 二生种子（藻）。卵。

གཉིས་གཉིས་སྤྱོད། ཆུ་སྐྱར་དང་ངུར་བ་ལའང་། 双行（藻）。1.水鴨。2.鴛鴦。

གཉིས་འཐུང་། གླང་པོ་ཆེ་(དང་)། 二飲（藻）。象。

གཉིས་འཐུང་དབང་པོ། སྤོས་ཀྱི་གླང་པོ། 二飲王（藻）。香象。

གཉིས་ལྡན་དུས། གཉིས་ལྡན་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱད་དང་། སྟོང་ཕྲག་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་འོ། །ཞེས་དང་ལུང་གི་དུས་སམ་ཉིས་ལྡན་ཞེས་པའང་། 二分时，如說：“二分时有八亿六万四千年”。亦名 ལུང་གི་དུས། 教时； ཉིས་ལྡན་དུས། 具二时。【增】現劫的第二时。〔达〕

གཉིས་པ། ཨང་གཉིས་པ་དང་ཁྱིམ་བདག་མོ། 1.第二。2.家主妇。

གཉིས་སྤེལ་མ། རེ་མོས་བྱེད་པ། 輪流。

གཉིས་མེད་ཉལ། ཀླུ་ཡི་རྒྱལ་པོ། 无二眠（藻）。龙王。

གཉིས་མེད་པ། སངས་རྒྱས་དང་གཅིག་(དང་)། 无二（藻）。1.佛。2.唯一。

གཉིས་མེད་གསུང་། （注同上）无二語（藻）。

གཉིས་སུ་བྱར་མེད། ངོ་བོ་གཅིག་གམ་གཅིག་ཁོ་ནའོ། ། 一体，唯一。

གཉིས་སུ་མེད་པ། དུས་འཁོར་དང་དབྱེ་བ་མེད་པ། 无二（藻）。1.时輪金剛（佛）。2.无差別。【增】1.无匹，无比。2.时輪金剛，密教书名。〔达〕

གཉུག་བྱ། བསྐུ་བར་བྱ་བའམ་བྱུག་པར་བྱ་བ། 1.所涂抹。2.将涂抹。

གཉུག་མ། རྣལ་མ་སྟེ་དོན་དམ་པ། 眞实，胜义（佛），神圣的义理。【增】1.自然，天然，与 བཅོས་མ། （人为的）相对。2.固有的，独有的。〔达〕 太古，最初。〔本〕

གཉུག་མའི་དོན། རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་དོན། 本有之义，本性住（处于正常状态）义。【增】本有的意义或价值。〔达〕

གཉུག་མར་གནས་པ། སྤྱིར་ན་རྒྱུན་དུ་གནས་པ་དང་མཚོ་ཊཱིག་ལས་གནས་དེར་ཟླ་ཕྱེད་ཡན་ཞེས་…དང་། 总之謂：“常时住”，律疏說：“于彼处住半月以上”。【增】主人。〔本〕

གཉུགས་པ། བསྐུ་བར་བྱས་པའམ་བྱུགས་པ། 已涂抹。

གཉུལ་བ། ཡུལ་སོ་སོར་འཁྱམས་ཕྱིན་པ་དང་ཞལ་བར་བྱ་བའི་མིང་། 1.已游行各处。2.涂抹。【增】＝ ཉུལ་བ། 〔达〕

གཉེ་མ། ནང་ཁྲོལ་བཤང་ལམ་གྱི་རྒྱུ་ཤ། 內脏大盘腸。【增】大腸头。〔四〕

གཉེག་པ་པོ། གཉག་གཉག་པར་བྱེད་པ་པོ། （未詳）

གཉེན། ཉེ་དུ་སྤུན་གཉེན་ནམ་ཟླ་བོ། 亲属，亲戚，弟兄。

གཉེན་ཀ། སྨན་ཀ་སྟེ་བག་མ་གཏོང་ལེན་པའམ་གཏོང་ལེན་གྱི་པོ་ཉ། 即 སྨན་ཀ། 媒人。（同） གཉེན་ཐེབ།

གཉེན་དེ། འབྲེལ་དེའམ་འདྲེན་དེ། 1.連，撮合。2.牽引。

གཉེན་འཐམས་པ། གཉེན་ཚན་དུ་འབྲེལ་ཞིང་…མཐུན་པའོ།། 1.結亲。2.亲属和睦。【增】合巹。〔四〕（同） གཉེན་འདུན་པ།

གཉེན་འདབ། སྤུན་ཉེ་དུ་དང་བཤེས་གཉེན། 1.兄弟亲属。2.知識（佛），即朋友。（同） གཉེན་བཤེས།

གཉེན་འདུན་པ། གཉེན་ཚན་དུ་འབྲེལ་ཞིང་མཐུན་

པའོ།། 1.結亲。2.亲属和睦。

(同) གཉེན་འཐམས་པ།

གཉེན་ཐབ། སྨྱན་ཀ་སྟེ་བག་མ་གཏོང་ལེན་པའམ་གཏོང་ལེན་གྱི་པོ་ཉ། 即 སྨྱན་ཀ། 媒人。

(同) གཉེན་ཀ།

གཉེན་པོ། འཇོམས་བྱེད་དེ་ནད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྨན་དང་ཁོང་ཁྲོའི་གཉེན་པོ་བཟོད་པ་ལྟ་བུ། 对治（佛），制服者，如治病为药，治瞋修忍。【增】1.帮助者，朋友，助手，特指精神上的。2.敌手，反对的，敌对的。〔达〕 大伯。〔四〕

གཉེན་བྱེད། སྨྱན་བྱེད་དེ་བག་མ་གཏོང་ལེན་བྱེད་པོ། 即 སྨྱན་བྱེད། 作亲，作媒，嫁娶。

གཉེན་ཡིག བག་མ་གཏོང་ལེན་གྱི་གན་རྒྱ། 婚书，嫁娶婚約。【增】友誼的书信。〔达〕

གཉེན་བཤེས། སྤུན་ཉེ་དུ་དང་བཤེས་གཉེན། 1.兄弟亲属。2.知識（佛），即朋友。

(同) གཉེན་འདབ།

གཉེར་སྐྱོད། འཆང་བའམ་ཉར་ཚགས་སྐྱོད། 1.把持。2.保管。

གཉེར་ཅན། རྒན་མོ་དང་། 有紋者(藻)。老妇。

གཉེར་གཏད་པ། བཅོལ་བའམ་གཉེར་དུ་འཇུག་པ། 托付，委托，使托管。

གཉེར་འདོམས་པ། དམ་ངག་སྟོན་པ་པོ། 开示教誡者。

གཉེར་པ། ལྡེ་མིག་འཛིན་པ་དང་ཆེད་དུ་གཉེར་བ། 1.掌鑰匙者。2.管理事务者。【增】管事，管家，执事。〔高〕

གཉེར་མ། གདོང་གི་གཉེར་མ་དང་ཆུ་གཉེར་དང་ཁྲོ་གཉེར་ལྟ་བུ། 1.臉上的皺紋。2.波紋。3.顰蹙，怒时的皺紋。

གཉེར་མའི་གདོང་། སྤྲེའུ་དང་གཉེར་མ་ཅན། 皺紋面(藻)。1.猴子。2.有皺紋者。

གཉེར་མེད། དོན་མེད་དམ་མདོ་མེད། 1.无意义。2.不謹慎。

གཉེལ། མཉེལ་ཞེས་འཐད་དེ་ངལ་བ། 应作 མཉེལ། 疲劳。

གཉོག་པ། བརྡུང་སྟེ་ཉུར་བའམ་བཙོག་སྟེ་དབྱར་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 打平，捶平。【增】渴望。〔达〕

གཉོགས་པ། (原注同上) 已打平，已捶平。

གཉོད། ཟས་རྫུངས་སམ་འཚོ་བའི་ནུས་པ་སྟེ་སྲོག་གམ་ཤུགས་ཟེར་ལྟ་བུ། 1.食物的精华。2.生活能力，生命力。3.坚实，結实。

གཉོད་ཀ། (注同上)

【增】＝འཁོས་ཀ། 重要，有价值。〔达〕

གཉོད་ཆུང་བ། སྟོབས་ཞན་པ་སྟེ་སྲོག་མེད་དམ་ཤུགས་མེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 力弱，无生命力，不結实。

གཉོད་མེད། (注同上)

གཉོས། ཡུལ་ཞིག་གམ་རུས་རིགས་ཤིག 地名，种族，部落名。

གཉོས་པོ། གཉོས་ལས་བྱུང་བའི་ལོ་ཙཱ་བ། གཉོས་地之譯师。

མཉན་པ། རྣ་བས་ཐོས་པའམ་སྐྱ་བ་འཛིན་པ། 1.用耳听。2.掌舵者，船师。

【增】有时誤以代 ཉན་པ། 〔达〕

མཉན་བྱ། སྒྲ་སྟེ་རྗོད་བྱེད་སྒྲ་ལྟ་བུ། 所聞，指声音、語言。

མཉན་ཡོད། རྒྱ་གར་ན་ཡུ་བསྐྱི་ཞེས་པའི་ཡུལ་(དང་)། 印度舍卫城。

མཉམ་འཇོག་པ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ནམ་བསམ་གཏན་ལ་སེམས་མཉམ་པར་འཇོག་པའམ་བཞག་པ། 等至（佛），心住定，心住静虑。
（同）མཉམ་བཞག

མཉམ་རྗེས་གཉིས། མཉམ་བཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་གཉིས། 根本与后得，入定与出定，等持与后得(佛)。

མཉམ་ཉིད། རང་བཞིན་མཉམ་པ་ཉིད་དམ་སྟོང་ཉིད། 本性平等性，空性(佛)。

མཉམ་དུ། ལྷན་དུའམ་ཆབས་ཅིག་ཏུ། 同时，一同。【增】1.共同，偕同。2. 每年。〔达〕齐。〔四〕（同）མཉམ་པོར།

མཉམ་པ། འདྲ་བའམ་སྐྱིད་སྡུག་མཉམ་པ་ལྟ་བུ། 平等，相同，如苦乐相等。
【增】平均，平坦，平齐，成水平。〔达〕

མཉམ་པོར། ལྷན་དུའམ་ཆབས་ཅིག་ཏུ། 同时，一并，一同。（同）མཉམ་དུ།

མཉམ་མེད། དཔེ་མེད་པ་དང་ཁ་སྦྲེལ་མེད་པ། 1.无比。2.无联系。

མཉམ་བཞག ཉིང་ངེ་འཛིན་ནམ་བསམ་གཏན་ལ་སེམས་མཉམ་པར་འཇོག་པའམ་བཞག་པ། 等引(佛)心住定，心住静虑。（同）མཉམ་འཇོག་པ།

མཉེ་བ། བགས་པ་མཉེ་རྒྱུའམ་སྣད་ར་མཉེ་ལྟ་བུ། 1.揉，摩擦，如揉皮(硝皮,制革)。2.白笈。

མཉེད་པ། བགས་པ་མཉེད་བཞིན་པའམ། 揉，正揉皮子。【增】制熟。〔高〕

མཉེན་ལྕུག ལྕུང་མའི་ཡལ་ག་ཕྲ་བའམ་འཇམ་པ། 1.柔枝，如细柳枝。2.柔軟。【增】柔韧。〔达〕

མཉེན་པ། འཇམ་པའམ་བགས་པ་མཉེན་པའམ་ཡན་ལག་མཉེན་པའམ་འཇམ་པ། 軟，皮軟，肢节柔軟。

མཉེན་མོ། （注同上）

མཉེལ་བ། ངལ་བའམ་སྐུ་མཉེལ་མ་སོང་ངམ། 疲劳，累。（原注：身体不累嗎？）
【增】＝ཐང་ཆད་པ། 〔达〕（པ་字达作བ）

མཉེས་པ། དགའ་བ་དང་པགས་མཉེས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 1.欢喜，高兴(敬)。2.皮子已揉軟。【增】དགའ་ 字的敬詞，与 དགྱེས་པ 相同。〔达〕

མཉེས་གཤེན་པ། དགའ་བའི་གྲོགས་པོའམ་བྱམས་ལྡན། 1.喜爱的朋友。2.亲爱的。
【增】＝སྙིང་སྡུག〔达〕

སྙ་ལོ། སྨན་ནང་འགྲོ་བའི་སྔོ་ ལོ་ཆེན་པོ་ཞིག 入药之一种大草叶，紫苏叶。

སྙང་དགོས། རྐང་དགོས་སམ་ཀང་པ་སྙང་དགོས་ལྟ་བུ། 須伸，如須伸腿。

སྙང་སྙིང་། བརྙིས་པའམ་སྙིས་རུལ། 弊衣，破布。

སྙང་བ། ཀང་ལག་རྐྱོང་བཞིན་པ་ལྟ་བུ། 伸，如正伸手脚。【增】1.＝བཤལ་བ། 輕洗，嗽口。
2.在西藏西部指害痢疾。〔达〕

སྙང་མ། མི་གཙང་སྐྱུག་པ་སླ་བོ་ལྟ་བུ། 泻痢。
【增】或作 སྙང་བ། 泻痢时便出的粪。〔达〕

སྙབ་སྙབ་པ། ལག་པས་རེག་པའམ་ལག་པས་ཉབ་ཉབ་བྱས་པའི་མིང་། 用手摩，撫摩。

སྙབ་པ།（注同上）
【增】縱扑。〔四〕

སྙི། རྒྱའམ་རི་དྭགས་འཛིན་པའི་ཐབས་སྙི་གལ་པོ་

ལའང་རྙི་ཞེས་སྣང་། 网，捉兽之繩套，亦作 རྙི།

རྙི་ཐག (注同上)

རྙིང་པ། གསར་པ་མ་ཡིན་པ་དང་རྙིང་མ་ཞེས་པ་ནི་ རིང་སང་སྔར་གྱི་གོས་ལྟ་བུ་གསར་པ་ལའང་ཚངས་ པ་(དང)། 1.旧的。2.大梵（天神名）。【增】泥污。〔达〕

རྙིང་མ། （注同上）【增】1.紅帽派，西藏旧教各派的总名。2.旧教中最古的一派的专名。〔达〕 古董，珍奇品。〔高〕

རྙིངས་པ། རྙིང་པར་གྱུར་པའམ་རྙིས་པ། 已陈旧，破烂。【增】= རིངས་པ། 廢物。〔达〕

རྙིད། སྐམ་རྙིད་དམ་ལྗང་མའི་ལོ་མ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་ མེ་ཏོག་ལྟ་བུ། 1.萎，干枯。2.柳叶未发前之花，柳絮。

རྙིབ། རྒྱུད་ཙ་ལྟ་བུ། གཉིབ་ཅེས་སྣང་། 如根本教，亦作 གཉིབ།

རྙིལ། སོ་ཡི་ཤའམ་སོ་རྙིལ། 牙齦，牙花，

རྙིས་པ། བརྙིས་པའམ་རྙིང་པར་གྱུར་པ། 破烂，陈旧。【增】萎謝。〔达〕

རྙེད་དཀའ། ཐོབ་པར་དཀའ་བ། 难得，稀少。

རྙེད་བཀུར། གཞན་གྱིས་ཕུལ་བའི་དངོས་པོ། 他人供养的财物。

རྙེད་པ། ཐོབ་པ། 获得。【增】擄来人。〔四〕

རྙེད་པས་རྙེད་པ་འཚོལ། ལོག་འཚོ་ལྔ་དེར་ལྟོས་ཤིག 以利求利，参看 ལོག་འཚོ་ལྔ་（五邪命）条。

རྙེད་བཙོན་ཅན། གཏའ་མའི་ཚུལ་དུ་གནས་པ། 抵押，质当。

རྙེད་ཟ། མེ་དང་མེ་ལྷ་(དང)། 得食（藻）。1.火。2.火神。

རྙོག་མ། ཆུ་རྙོག་པ་སྟེ་ཆུ་རྙོག་ཀྱང་སྣང་། 渾浊，渾水，亦作 ཆུ་རྙོག

རྙོང་། ཀྱལ་པོའམ་རི་དྭགས་འཛིན་པའི་ཐབས་རྒྱ་ དང་སྣུང་ནུལ་བའམ་ཞལ་བ་དང་རྐང་ལག་རྐྱོང་ … བཞིན་པའམ་རྙོང་བཞིན་པའམ་རྐྱོང་མཁན་ལའང་། 1.捕兽之套网。2.涂抹。3.正伸手脚。4.伸者。【增】陷阱。〔达〕

རྙོངས། རྐང་པ་རྐྱོངས་ཤིག་ཀམ་རྙོངས་ཤིག 伸脚吧！伸开吧！【增】1.=設陷阱。2.=རྐྱང་པ། 伸出。〔达〕

རྙོད། （未詳）

རྙོབ། ལག་པས་རྙོབ་བཞིན་པའམ་རྙོབ་པ་པོའམ་རྙོབ་མཁན་ལའང་། 1.捉，正用手捉。2.捉者。

རྙོབས། ལག་པས་རྙོབས་ཤིག 捉吧！用手捉吧！

རྙོས་པ། སྐྱི་བཞིན་པའམ་གཡར་བཞིན་པ། 借貸，正借。

རྙོས་ཤིག བརྙའ་དགོས་ན་རྙོས་ཤིག་སྟེ་གཡར་པོ་ཞུ་ན་ཞུས་ཤིག་ལྟ་བུ། 借去吧！

སྙ་བ། ཉ་བ་ཞེས་པ་དེར་ལྟོས་ཤིག 衰弱，可参看 ཉ་བ་条。

སྙགས་སྙིགས། དྲི་མའམ་སྙིགས་ལྟ་བུ། 垢穢。

སྙགས་སྙོགས། བུ་ཆུང་ཆུང་། 小孩。

སྙགས་བཞིན་པ། བུ་ལོན་དེད་བཞིན་པ་ལྟ་བུ། 追討，如索债，催賬。

སྙད་ཀ། སྐྱོན་ཀའམ་རྩོད་པ་སློང་བའི་དོན། 寻求过失，发动爭論。（同）སྙད་ཚོལ།

སྙད་བཏགས་པ། མིང་གི་ཐ་སྙད་འདོགས་(དེ)། 立名，安名称（完成式）。

སྙད་འདོགས། （注同上）【增】＝ སྙོན་བརྫོད་བྱེད་པ། 无过失而責难，恶意的控告或責难。〔达〕（达作 སྙད་གདོགས་པ་）被誣告。〔四〕

སྙད་བྱས་པ། （注同上）

སྙད་མེད་པར། དཔེ་མེད་པར་རམ་ཐ་སྙད་མེད་པར། 无可譬喻，无可名状。

སྙད་ཚོལ། ཀླན་ཀའམ་རྩོད་པ་སློང་བའི་དོན། 寻求过失，发动争論。（同）སྙད་ཀ།

སྙན། རྣ་བའམ་སྒྲ་འཛིན་དབང་པོ། 耳（敬）。

སྙན་ཀོར། རྣ་བའི་རྒྱན། 耳环。

（同）སྙན་གྱི་གོང་རྒྱན། སྙན་རྒྱན།

སྙན་སྐྱིས་སྙན་ཙེར། རྣ་བར་སུན་པོ། 难听，逆耳。

སྙན་གྱི་གོང་རྒྱན། རྣ་བའི་རྒྱན། 耳环。

（同）སྙན་ཀོར། སྙན་རྒྱན།

སྙན་གྲགས། མཚན་སྙན་པར་གྲགས་པ། 名誉，名声。【增】社会中之信用。〔高〕

སྙན་མགྲིན། བྱ་ཚེ་རིང་། 柔頸（藻）。鶴。

སྙན་རྒྱན། རྣ་བའི་རྒྱན། 耳飾。

（同）སྙན་ཀོར། སྙན་གྱི་གོང་རྒྱན།

སྙན་སྒྲོག སྒྲ་སྙན་(དང་)། 和雅的声音，絃子。

སྙན་བརྒྱུད། གདམས་ངག་སྙན་བརྒྱུད། 口耳相傳的教誡。

སྙན་ངག སྙན་ངག་ཚིག་གི་རྒྱན་ཡིན་ཟེར། 詩詞。【增】＝པ་སངས། 金星。〔达〕

（同）སྙན་དངགས།

སྙན་ངག་མཁན། མཆུ་སྐར་མ་དང་གཟའ་པ་……སངས་དང་མཁས་པ་(དང་)། 詩人（藻）。1.星宿（二十八宿之一）。2.金曜。3.智者。【增】叙述者，描写者。〔达〕

སྙན་ངག་མཁན་གྱི་བུ། གཟའ་པ་སངས་ལའང་། 1.詩人之子。2.金曜。

སྙན་དངགས། སྙན་ངག་ཚིག་གི་རྒྱན་ཡིན་ཟེར། 詩詞。（同）སྙན་ངག

སྙན་འཇེབས། རྣ་བར་འོང་བའང་རྣ་བར་འོས་པ། 和雅，悦耳。（同）སྙན་པ།

སྙན་གདམ། ཆོས་ཚིག་གམ་རྣ་བར་སྙན་གདམ། 和雅語，法語（佛），悦耳語。

སྙན་དུ་གསོལ་བ། རྣ་བར་ཞུ་རྒྱུའམ་ཞུས་པ་ལྟ་བུ། 启白，悬請。（同）སྙན་དབང་དུ།

སྙན་འདུ་བ། རྣ་སྤབས་ཀོ་བྱེད་དམ་ཀོ་བའམ……བསྒོགས་པ་དང་སྙན་འབྲུ་ཞེས་སྣང་། 1.挖耳垢用具。2.挖耳，亦作 སྙན་འབྲུ།

སྙན་མནན། རྣ་བར་ཕོས་སུ་འཇུག་པའམ་རྣ་བར་ཞུ་བ། 呈請，报告，請求。

（同）སྙན་གསན།

སྙན་པ། རྣ་བར་འོང་བའམ་རྣ་བར་འོས་པ། 和雅，悦耳。【增】1.＝ གྲགས་པ། 名誉，名望。2.頌揚，褒揚。3.＝ གོར་མ་ཆག 不間断。〔达〕 声价，令聞，世評。〔高〕雅。〔四〕（同）སྙན་འཇེབས།

སྙན་པའི་ཛ། ཛ་ཡི་མིང་སྒྲོགས་ཅན། 鼓名。

སྙན་དབང་དུ། ཞ་བར་ཞུ་རྒྱུའམ་ཞུས་པ་ལྟ་བུ། 請求。(同) སྙན་དུ་གསོལ་བ།

སྙན་མོ། རི་དྭགས་ལུག་འདྲ་བ་སྟོབས་ཅན་ནོ། ། གཉན་ཞེས་པའང་སྣང་། 獂羊，一种似羊而有力的野牲，也作 གཉན།

སྙན་ཚིག སྒྲ་རྒྱན་སྙན་པའི་ཚིག 雅語，詞藻。
【增】印度的第三吠陀經。〔达〕

སྙན་ཞུ། སྙན་དབང་དུ་གསོལ་བ། 报告，懇請。
【增】1.訴訟，控告。2.禀告。〔高〕

སྙན་ཤལ། དར་དཔྱང་དང་རྣ་བའི་ཞོལ་ལམ། 1.冠带（耳前飘带）。2.耳垂肉。

སྙན་གསང་། རྣ་བ་གསང་། 耳聪。

སྙན་གསན། ཞ་བར་ཕྲིན་སུ་འཇུག་པའམ་ཞ་བར་ཞུ་བ། 呈請，报告，請求。(同) སྙན་མནན།

སྙབ། བྲོ་སྙབ་བཞིན་པ་དང་ལག་པས་ཆུ་ལ་རྩྭ …… སྙིགས་སྙབ་བཞིན་པ་ལའང་སྣང་། 1.咂滋味。2.手在水中捞草等。

སྙབས་པ། བྲོ་ཁས་སྙབས་སྙབས་པ། 口咂滋味。

སྙམ་སྙོམ་མ་བྱེད། ལེ་ལོ་མ་བྱེད། 不要懒，莫懈怠。

སྙམ་མོ། སེམས་ཡིན་ནམ་སྙམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 想，如說："想其如是"。

སྙལ་བ། ཉལ་དུ་འཇུག་པའམ་སྙལ་བཞིན་པ། 使睡，正睡。
【增】放下，置下，将物放下。〔高〕

སྙི། སྙེ་ཞེས་པ་དེར་ལྟོས་ཤིག 网，参看 སྙེ་ 条。
【增】1.泡。2.軟。3.好看而不坚牢。〔四〕

སྙི་པོ། སླ་པོའམ་འཇམ་པོའམ་སྲ་བ་མ་ཡིན་པ། 稀，柔軟，不硬。【增】＝སྙིང་པོ། 心。〔达〕

སྙི་སྲ་གཉིས། འཇམ་པོ་དང་མཁྲེགས་པོ་གཉིས། 軟硬，柔軟和坚硬。

སྙིགས་མ། ཚིགས་མའམ་གད་སྙིགས་ལྟ་བུ། 浊，渣秽。【增】1.磨刀石。2.食物不洁，食物中之毒物或污物。〔达〕

སྙིགས་མ་ལྔ། ཚེ་སྙིགས་མ་དང་ཉོན་མོངས་སྙིགས་མ་དང་སེམས་ཅན་སྙིགས་མ་དང་དུས་སྙིགས་མ་དང་ལྟ་བ་སྙིགས་མའོ། ། 五浊（佛）：寿浊、煩恼浊、众生浊、劫浊、見浊。

སྙིགས་མའི་དུས། ཚེ་ལོ་བརྒྱ་བ་ནས་བཅུ་པའི་…བར་གྱི་དུས། 浊世（佛），人寿自百岁减至十岁时。

སྙིང་། ནང་ཁྲོལ་སྙིང་ངམ་སེམས་ཁང་། 心脏，心房。【增】1.中心（譬喻的或实質的）。2.本性，秉性。3.勇气。4.代替 སྙིང་པོ། 〔达〕

སྙིང་དཀར། དོམ་དང་ཁྱི་ནག་སྙིང་དཀར་ལྟ་བུ། 白胸，如熊及白胸的黑狗。

སྙིང་ཁམས་ཅན། དཔའ་བོ་(དང་)། 勇敢者，勇士。(同) སྙིང་བསྲལ་ཅན།

སྙིང་ཁམས་ཆེ་བ། སྤྱི་བརྟོལ་ཅན་ནམ་ཐོ་ཅོ་བ། 胆大者，妄为者。

སྙིང་གར། སྙིང་གི་ཐད་ཀར། 心中，对准心处。

སྙིང་གཅུས་པ། སེམས་ཅས་ཅུས་ཏེ་ཀྱུག་ཀྱུག་བྱ…བའམ་བྱས་པ། 心弯曲。

སྙིང་འཚུ་བ། （注同上）。

སྙིང་རྗེ། བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་འདོད་པའི་བློ། 悲，悲愍（佛），愿人受乐之心。(同) སྙིང་རེ་རྗེ།

སྙིང་རྗེ་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་སེམས་''ཅན་བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་འདོད་པའི་བློ་ཅན། 有悲心者，指菩萨，及有愿众生受乐之心者。
【增】慈善人。〔四〕（同）སྙིང་བརྩེ་བ།

སྙིང་རྗེའི་གཏེར། སྤྱན་རས་གཟིགས། 悲藏（藻）。观世音菩萨。

སྙིང་རྗེའི་ལྷ། （注同上）仁慈之神。

སྙིང་ཉེ་བ། སེམས་ཉེ་བ། 心亲近，知已。
【增】1.＝མཛའ་བོ། ཉེ་བོ། 友爱，亲爱。2.亲近的亲属。3.錢財。〔达〕

སྙིང་ཉེ་ལགས། མཛའ་གཅུགས་མ། 爱妻。

སྙིང་རིག དོན་གྱི་སྙིང་པོ་འི་ཟིན་རིག་གམ། 义之精髓，要义。

སྙིང་སྟོབས། བློ་སྟོབས་སམ་བློ་ཁོག་ཅན། 心志，心力，胆量。【增】剛毅，勇敢。〔达〕 有主宰。〔四〕 勇气，精神，生气。〔高〕

སྙིང་སྟོབས་ཅན། ཚངས་པ་(དང་)། 有心志（藻）。大梵（天神名）。
【增】不惧怯，意志坚强，勇敢。〔达〕

སྙིང་སྟོབས་ཆེ་བ། རྣམ་སྲས་(དང་)། 心力大，意志坚强（藻）。毗沙門（天神名）。

སྙིང་ཐག་པ་ནས། བསམ་པའི་རྩ་བ་ནས། 眞心，誠心，衷心地。

སྙིང་འཐིབས་པ། བློ་རྨོང་རྨོང་བར་འགྱུར། 心愚痴。

སྙིང་གནས། གཤིན་རྗེ་(དང་)། 心处（藻）。閻罗王。

སྙིང་པོ། ནང་ཤའི་སྙིང་དང་བཅུད་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལྟ་བུ། 1.內脏的心。2.精髓，中心，精华。【增】1. མེ་ཏོག 花。2.雷电。3.一堆。4.犂。5.碧玉。〔达〕 本質，本素，精灵。〔高〕

སྙིང་པོ་མཁྲིགས། ཀ་བུར་(དང་)། 心坚（藻）。冰片。【增】＝ སྙིང་པོ་འི་གཞི། 地球。〔达〕（达后有 པ་ 字）

སྙིང་པོ་ལྔ། མེ་ཏོག་གི་སྙིང་པོ་སྦྲང་རྩི་དང་ཆུའི''སྙིང་པོ་ལན་ཚྭ་ལ་སོགས་པའོ།། 五种精华：花之精华为蜜、水之精华为盐等。
【增】五种精华：食盐、果实、糖浆、蜂蜜、紅芝麻。〔达〕

སྙིང་པོ་མེད་པ། བཅུད་དང་དོན་མེད་པ། 无坚实(佛)，无精要，无意义。(又) ཡ་མ་བརྙ་རྫུ་དོན་དམ་མེད་པ། 虚伪，无精妙之意义。

སྙིང་ཕུར་ཐེབས། ཡིད་ཆེས་པ། 专意，信解（佛）。

སྙིང་འཕྲོས་པ། སེམས་རླུང་ལྟར་གཡོ་བ། 心蕩，心跳，心动如风。

སྙིང་བྱེད། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་(དང་)། 作心（藻）。大自在（天神名）。

སྙིང་འབབ། ཕན་གདམ་དང་ཡིད་ལ་འཐད་པ།
1.有利益之語。2.合乎心意，喜欢。

སྙིང་མི་འདོད་པ། འདོད་པ་མི་འཇུག་པ། 不愿，无欲。

སྙིང་རྩ་ནས། བསམ་པ་སྙིང་ཐག་པ་ནས། 从心底里，用至誠的心。（同） སྙིང་བཞོས་ནས།

སྙིང་རྩ་སེང་བ། སེམས་ཡང་སེང་ངེ་བ། 心輕松愉快。

སྙིང་བརྩེ་བ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་སེམས་''ཅན་བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་འདོད་པའི་བློ་ཅན། 悲愍者，怜爱者，指菩萨，及有愿众生受乐之心者。（同） སྙིང་རྗེ་ཅན།

སྙིང་ཆོམས་པ། ནང་མིའམ་འདྲིས་པའི་དོན།

1.心意契和者，自家人，近亲友。2.选拔。

སྙིང་བཞིན་ནས། བསམ་པ་སྙིང་ཐག་པ་ནས།

誠心，至心，衷心地。（同）སྙིང་རྩ་ནས།

སྙིང་རིང་བ། མི་མཛའ་བའམ་གཅེས་པ་མེད་པ།

不亲，不爱。

སྙིང་རུས་བྱེད་པ། རྩོལ་བ་བྱེད་པའམ་བརྩོན་····

འགྲུས་བྱེད་པ། 勤奋，努力，精进。

སྙིང་རེ་རྗེ། བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་འདོད་པའི་བློ།

悲悯，愿人受乐之心。

【增】怜憫，可怜。〔达〕（同）སྙིང་རྗེ།

སྙིང་ལམ། བསམ་པ། 心路，思想。

སྙིང་ལས་ཆུང་བ། འདོད་པ་ཆུང་བ། 愿望小，寡欲。

སྙིང་ཁ། སེམས་ཀྱི་ཁང་པ། 心房。

སྙིང་བསྲལ་ཅན། དཔའ་བོ་(དང་)། 有志者(藻)。勇士。（同）སྙིང་ཁམས་ཅན།

སྙིད་པོ། ཁྱོ་གའི་ཨ་ཇོ་དང་མནའ་མའི་ཇོ་ཇོ་གཉིད་པོ་ཞེས་པའང་སྣང་། 1.大伯，夫之兄长。2.妻之兄长，大舅子，亦作 གཉིད་པོ།

སྙིད་མོ། ཁྱོ་གའི་སྲིང་མོ་དང་མནའ་མའི་སྲིང་མོ་་གཉིད་མོ་ཞེས་པའང་སྣང་། 1.小姑，夫之妹。2.妻之妹，小姨。亦作གཉིད་མོ།

སྙིམ་གང་། ལག་པའི་སྙིམ་གང་ངམ་ལག་ཁྱོར་ཁ་་སྦྱར་བའི་མིང་། 一捧，两手聚攏。

སྙིམ་པ། （注同上）

སྙིལ་བ། མར་ཉིལ་དུ་འཛུག་པའམ་སྙིལ་བཞིན་པ། 1.使下墜。2.正墜。

【增】1.推倒，毁灭。2. ཕྱིར་སྙིལ་བ། 驅逐。〔达〕坍塌。〔四〕（四无 བ་ 字）

སྙུག་གུ། སྨྱུག་མ་ལས་བྱུང་བ་སྨྱུ་གུ་སྟེ་ཡི་གེ་འབྲི་་བྱེད་དོ། །ལྕགས་སྨྱུག་ཀྱང་། 笔，竹笔，鋼笔。

སྙུག་མ། ཤིང་སྨྱུག་མ་ཞེས་པལ་ཆེར་གྲགས། 竹子，多写作 སྨྱུག་མ།

【增】芦葦，灯心草。〔达〕

སྙུགས་རིང་དུ། ཡུན་དུ་འམ་ཡུན་རིང་དུ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ་གཏན་དུ། 1.长远。2.毕竟。

སྙུགས་སུ། I.གཉུག་མར་དང་དོན་གཅིག་གམ་དཔྱད། 似与 གཉུག་མར་（本有）相同，待考。

II.（注同上）

སྙུགས་བསྲིངས་པ། ཡུན་རིང་དུ་བཏང་བའམ་··· བྱས་པ། 延长，使长久。

སྙུང་བ། ཉུང་དུར་གཏོང་བཞིན་པའམ། 正減少，縮減。【增】1.貶抑。2.染病。〔达〕有病，不爽快。〔高〕

སྙུང་བུ། ཀོ་མཁན་གྱི་ཚེམ་བུ་པའི་ལག་སྦྱད། 錐，皮匠工具。【增】鉆孔器。〔达〕

སྙུངས། ཉུང་དུ་ཐོང་ཞིག་དང་མཆུ་སྙུངས་ལྟ་བུ། 1.使减少。2.尖，如嘴尖。

སྙུན་གདངས། བསྙུང་གཞི་གདངས་པ་སྟེ་ན་ཚ་··· དྭག་པའི་མིང་དང་ཡང་ན་ཁམས་རྙོག་པ་ལས་····· དྭངས་པས་ན་སྙུན་དྭངས་བྲི་ན་ཅི་མི་རུང་། 1.即 བསྙུང་གཞི་གདངས་པ། 病好了。2.从污浊中澄清。似可写作 སྙུན་དྭངས།

སྙུན་པ། ན་བའམ་ན་ཚས་གདུང་གིན་པ། 病痛，为

病所苦。

སྙུན་བྲལ། ན་ཚ་མེད་དེ་ཁམས་བདེ་པོ། 无病，健康。

སྙུན་མེད། （注同上）

【增】痊癒。〔达〕

སྙེ་བོ་འཛུགས། ནས་འབྲུའི་སྙེ་མ་ལས་མཐོ་སྙེ····སྲོན་བྱོག་ལ་བྱ་བྱིའུ་སྲུང་བའི་བོ་བོ། 較麦穗高出而为防护雀鳥吃粮食的桩子。

【增】挑旗。〔四〕

སྙེ་ནག ནས་ཀྱི་སྙེ་སྨིད་ལྟ་བུ། 黑穗，如麦穗黑疸。

སྙེ་འབོལ། རྒྱབ་སྙེ་འབོལ་འབོལ་སྟེས་ལྟ་བུ་གཉེ··འབོལ་ཞེས་སྣང་། 靠垫，背靠之軟枕，亦作གཉེ་འབོལ།

སྙེ་མ། མེ་ཏོག་གི་ཏོག་པའམ་ནས་ཀྱི་སྙེ་མ། 1.花的頂部。2.穗，如麦穗。

སྙེ་མ་ཡོང་བ། སྙེ་མ་ཕྱེད་མེད་པའམ་སྟོང་པ་ལྟ··བུ། 瞎穗，如麦穗半空或全空。

སྙེ་མོ། རྩེ་མོའམ་སྣེ་མོ། 尖，頂端。

【增】卫藏之間的地名。〔达〕

སྙེ་བཞིན་དུ། རྒྱབ་ལ་སྙེ་བཞིན་དུ་ཉལ་ཏེ་ཉལ། 靠着，倚靠背而睡。

སྙེག་པ། དེའི་རྗེས་སུ་སྙེག་བཞིན་པ་ལྟ་བུ། 追随，如追随其后。

【增】1.急行。2.追赶，追逐。3.追及，赶到。4.努力，奋励，追求。〔达〕

སྙེགས་དགོས། བུ་ལོན་འདིད་དགོས་སམ་སྙེགས། 追討，如债务須追討。

སྙེགས་བྱེད། དེའི་རྗེས་སུ་འདེད་མཁན། 在其后追逐者。

སྙེངས་སྙེངས། འཇིགས་འཇིགས་པའི་མིང་། 恐惧。

སྙེངས་པ་ཆུང་། འཇིགས་པ་ཆུང་། 稍畏惧。

སྙེད་པ། ལུག་ཅིག་གི་མིང་། 一种羊。【增】རྙེད་པ' 之誤写，获得，得利，取得。〔达〕

སྙེམས། ང་རྒྱལ་ལམ་ཁེངས་པ། 傲慢，高傲。

སྙེམས་བྱེད། བདུད་ཀྱི་མིང་（དང་）། 驕者，魔名。

སྙེམས་མའི་བདག་པོ། རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་མཚན། 驕母主（藻）。金剛持（佛）。

སྙེལ་མི་མངའ། བརྙེལ་བ་མེད་དེ་མི་བརྗེད་པ། 不忘。

སྙེས། རྒྱབ་ལ་སྙེས་ཟིན་པའམ་སྔས་ལ་སྙེས་པ་ལྟ··བུ་དང་སྙེ་མས་དང་རྩེ་མོས། 1.已依靠，如倚枕。2.由穗，由頂（སྙེ' 的第三轉声）。

【增】傾，傾側，斜倚，傾向。〔高〕

སྙོགས་ཤིག བུ་ལོན་དོས་ཤིག་གམ་སྙོགས་ཤིག་ལྟ་བུ། 追討（命令詞），如去討債！去追吧！

སྙོད། འཚོ་བར་གྱིས་ཤིག་གམ་སྐྱོངས་ཤིག 喂，养，保护。

【增】＝ ཡོ་སྙོད། 芫荽，葛縷子。〔达〕

སྙོད་པ། སྣེར་བའམ་གསོ་བའམ་སྐྱོང་བ། 給养，保护。

【增】1.扯，搓。2.述說。3.སྙད་པ།〔达〕

སྙོན་མོངས་པ། ཉོན་མོངས་པར་བྱས་པ། 煩扰，煩恼。

སྙོབས། སྙོམས་པའམ་ཐང་ཆད་པ་ལྟ་བུའང་། 1.捞。2.懶或乏。【增】1.伸向前方。2.伸到，达到。〔达〕（見 སྙོབ་པ' 条）

སྙོབས་ཤིག བློ་ལྡུས་སྙོབས་ཤིག་དང་ལག་པས་ཆུ··

སྙིགས་སྙོབས་ཤིག་ལྟ་བུའང་། 1.咂，用舌尝味（命令詞)。2.捉，用手捞水中垢（命令詞)。

སྙོམ་པ། ལེ་ལོ་ཅན་ཏེ་སྙོམས་ལས་ཞེས་སྣང་། 懒，懈怠，亦作 སྙོམས་ལས།

【增】或 སྙོམས་པ། 1.=གཡེད་པ། གཡེལ་བ། 2.公正，公平待遇。〔达〕

སྙོམ་ལས་པ། （注同上）

སྙོམས། ཆ་སྙོམས་བསོད་སྙོམས་བཏང་སྙོམས། 平等，如等分，平等乞化，等舍(佛)。【增】1.平坦。2.齐截。3.和平。4.匀。〔四〕

སྙོམས་ཆུང་། ཆོག་ཤེས་པའི་སེམས་སམ་སེམས་ཆུང་། 1.知足之心。2.小心。

སྙོམས་འཇུག སེམས་རྩེ་གཅིག་པར་ཆ་སྙོམས་སུ་དགེ་བ་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་ཏེ་འཇུག་པའམ་ཞུགས་པ། 等至（佛)，心一境性（佛)，平等善想轉。【增】三摩鉢底，平等安和。〔达〕使弄平地面。〔四〕（同）སྙོམས་པར་ཞུགས་པ།

སྙོམས་པ། ལེ་ལོ་བྱས་པ་དང་ཆ་མཉམ་པོ་དང་བཏང་སྙོམས་དང་བསོད་སྙོམས་ལྟ་བུ། 1.懈怠。2.平均，平等。3.舍（佛)。4.乞化。
【增】疲乏，困憊。〔达〕 相等，相若，同量，均一等齐，水平。〔高〕 平地面。〔四〕

སྙོམས་པར་ཞུགས་པ། སེམས་རྩེ་གཅིག་པར་ཆ་སྙོམས་སུ་དགེ་བ་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་ཏེ་འཇུག་པའམ་ཞུགས་པ། 等至（佛)，心一境性(佛)，平等善想轉。（同）སྙོམས་འཇུག

སྙོམས་ཤོག བསྙམ་པར་གྱིས་ཤིག 平均吧！平均分配吧！

སྙོམས་སེམས། བཏང་སྙོམས་པའམ། 平等心，舍心（佛)。

སྙོལ་ཞིག ཉལ་བར་གྱིས་ཤིག 睡吧！

བརྙ་སྐྱི། གཡར་བའི་མིང་སྟེ་གཡར་ཟིན་པ་ལ་བརྙས་པའམ་བསྐྱིས་པ་ཟེར་བས་གཉའ་སྐྱི་ཞེས་པའང་སྣང་། 借，已借作 བརྙས་པ། བསྐྱིས་པ། 亦作 གཉའ་སྐྱི།

བརྙ་བ། （注同上）【增】1.=ཉོ་བ། 买，租借。2.强取，霸占。〔达〕

བརྙང་བ། རྙང་མ་གཏོང་བཞིན་པ་གཏོང་རྒྱུ། 泻，泻痢。【增】= འཁྲུ་བ། 〔达〕

བརྙངས་པ། རྙང་མ་བཏང་ཟིན་པ། 已泻。

བརྙན། གཟུགས་བརྙན་དང་སྒྲ་བརྙན་ལྟ་བུ། 1.影子，影象。2.回音。

བརྙན་པོ། གཡར་བའི་སྐྱིན་པ་ལྟ་བུ། 借貸物。
【增】1.告借，借入。2.效顰，学步，抄取，抄襲。〔高〕

བརྙབ། ལག་པས་རེག་རྒྱུའམ་བརྙབ་རྒྱུ། 用手撫摩。

བརྙབས་པ། ལག་པས་རེག་ཟིན་པའམ། 已用手摩触。【增】勤勉，辛勤，耐劳。〔达〕

བརྙས་སྟབས། འཕྱ་སྨོད་པའི་ཐབས་སམ་སྟབས། 譏笑詆毁的方法。

བརྙས་ཐབས། （注同上）

བརྙས་པ། I.དཔྱས་པའམ་འཕྱ་སྨོད་བྱས་པ། 詆毁，誹謗。【增】輕視，輕侮。〔达〕
II.གཡར་ཟིན་པའམ་བསྐྱིས་པ། 已借。

【增】参看 བརྙ་བ། 〔达〕

བརྙིང་། རྙིང་པར་འགྱུར་ཡོད། 旧，破烂。

བརྙིངས་པ། རྙིང་པར་གྱུར་པའམ་བརྙིས་པ། 已旧，已破烂。

བརྙེས་པ། ཐོབ་ཟིན་པའམ་གོ་འཕང་བརྙེས་པ། 已得，得道。【增】1.= བདུད་རྩི། 甘露，神的食物。2.= མངའ་བརྙེས། 〔达〕

བརྙོག་བྱ། ཟས་ལ་ཁ་བརྙོག་པར་བྱ་བ་ལྟ་བུ། （未詳）

བརྙོག་ཡོང་། ཁ་བརྙོག་ཡོང་ལྟ་བུ། （未詳）

བརྙོགས་པ། ཟས་ལ་ཁ་བརྙོགས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། （未詳） 【增】 རྙོག་པ་的完成式，扰乱，攪渾，渾浊。〔法〕

བསྙག་དགོས། རྗེས་སུ་འདེད་དགོས་སམ་སྙེགས། 須追逐，追随。

བསྙག་བྱ། བུ་ལོན་བདའ་བར་བྱ་བ་ལྟ་བུ། 当討，如当討回欠债。

བསྙགས་པ། བདས་པའམ་བུ་ལོན་བསྙགས་ཟིན་པ། 1.已追。2.已討債。

བསྙད་པ། བཤད་པའམ་སྨྲས་པ། 說。【增】1.གཞན་བརྙད་པ། 曾压迫弱者。2.大数名。〔达〕(达无 པ་ 字)

བསྙད་ལས། གྲངས་བསྙད་ལས། 毗婆罗〔梵〕，大数之一。

བསྙབ་པ། བྲོ་ཁས་བསྙབ་པ་དང་ལག་པས་བསྙབ་པ་ལའང་སྣང་། 1.咂，用口尝。2.用手捉。

བསྙབ་བྱ། བྲོ་ཁས་བསྙབ་པར་བྱ་བ་དང་ལག་པས་བསྙབ་རྒྱུ་ལའང་སྣང་། 1.当咂，当尝。2.所捉，将捉。

བསྙབས་པ། བྲོ་ཁས་བསྙབས་པ་འདུས་ཚིག་དང་ལག་པས་བསྙབས་ཟིན་པ་ལའང་སྣང་། 1.已咂，口已尝味。2.手已触到。

བསྙམ་པ། ཆ་མཉམ་དུ་བསྒྲིག་པར་བྱ་བའམ……མགོ་མཉམ་དུ་བྱ་དགོས་ལྟ་བུ། 平均，如平均分配或使平等。

བསྙམ་བྱ། （注同上）

བསྙམས་པ། ཆ་མཉམ་དུ་བྱས་པའི་མིང་། 已平均，已使其平均。【增】調和。〔达〕

བསྙལ་བ། ཉལ་དུ་བཅུག་པ་(དང་)། 已睡，已使臥。

བསྙིགས་པ། སྙིགས་མ་བསྙིགས་སོང་བའམ་འདམས་པའི་ལྷག་མ། 渾浊，渣滓。【增】1.归还，让与。2.= རྙིང་པ། ཉམས་པ། 衰老，陈旧。〔达〕

བསྙིལ་པ། རི་བོ་ཐོག་གིས་བསྙིལ་པ་ལྟ་བུ་ཚོགས་དཀྱིལ་ནས་ཕྱིར་བསྐྲད་པ་དང་ལག་པ་ཁྲུས་པ……ལའང་སྣང་། 1.摧毁，如雷击山崩。2.从群众中逐出。3.洗手。【增】浪費，蕩尽。〔达〕

བསྙུག་པ། བྱུག་པར་འཇུག་པ། 涂，被涂抹。【增】充滿。〔达〕

བསྙུག་རེག་ཟ། མར་བྱུག་སྟེ་ཟ་བ་ལྟ་བུ། 涂食，如涂酥油而食。

བསྙུགས་པ། བྱུག་ཏུ་བཅུག་ཟིན་པ། 已涂，已被涂抹。

བསྙུང་གདངས། ན་ཚ་དྲག་པའི་མིང་སྙུན་གདངས་ཞེས་སྣང་བ་དེར་ལྟོས་ཤིག 病好了，参看 སྙུན་གདངས་ 条。(同) བསྙུང་གཞི་གདངས།

བསྙུང་གནས། ཉམས་བཅའ་དུས་ཁྲིམས་ཏེ་སྨྱུང་''' གནས་དང་སྨྱུང་གནས་ཞེས་པའང་སྣང་། 斋戒(佛)，守斋，有定时之禁戒，亦作 སྨྱུང་''' གནས།

བསྙུང་བ། ཉུང་ངུར་གཏོང་ངམ་བྱ་བ་ཉུང་ངུར་བྱ། 令减少，少做事。

བསྙུང་གཞི། ན་བའམ་ནད། 病，病症（敬）。

བསྙུང་གཞི་གདངས། ན་ཚ་དྲག་པའི་མིང་སྙུན་'' གདངས་ཞེས་སྣང་བ་དེར་ལྟོས་ཤིག 病好了，参看 སྙུན་གདངས་ 条。(同) བསྙུང་གདངས།

བསྙུངས་པ། ཉུང་བར་བཏང་དང་ན་ཟིན་པའང་། 1.已减少。2.已病。
【增】＝ཉུང་བ་བསྙུན། 略感不适。〔达〕

བསྙུན་འདྲི་བ། བསྙུང་གཞི་ཇི་ལྟར་ཡོད་ནམ་ཞེས་ཞུ་བ་ལྟ་བུ། 問病，如問有何病。
(同) བསྙུན་སྨེད་པ། བསྙུན་གསོལ་བ།

བསྙུན་པ། ན་བའམ་ཁམས་མི་བདེ་བ། 疾病，不健康。

བསྙུན་སྨེད་པ། བསྙུང་གཞི་ཇི་ལྟར་ཡོད་ནམ་ཞེས་ཞུ་བ་ལྟ་བུ། 問病，如問有何病。
(同) བསྙུན་འདྲི་བ།

བསྙུན་གསོལ་བ། (注同上)

བསྙུལ་བ། ཉུལ་དུ་བཅུག་པ་དང་བསྐྱིལ་བའམ་ཁྲུས་བྱས་པ་ཡང་། 1.使巡察。2.洗滌。
【增】摩擦。〔达〕

བསྙེ་དགོས། རྟེན་ལ་བསྙེ་རྒྱུའམ་རྒྱབ་བསྙེ་རྒྱུ་ལྟ་'' བུ། 須依靠，如倚枕，背靠。

བསྙེག་དགོས། རྗེས་སུ་བསྙེག་རྒྱུའམ་འདེད་དགོས་'' ལྟ་བུ། 应追，如須追随，追赶。

བསྙེགས་པ། བསྙགས་པ་སྟེ་རྗེས་སུ་བདས་པ། 即 བསྙགས་པ། 已追赶。
【增】地位与荣誉上升。〔达〕

བསྙེང་ཡོད། ཞེད་ཡོད་དམ་འཇིགས་ཡོད། 有恐怖。

བསྙེངས་པ། འཇིགས་པའམ་ཞེད་པ། 怖畏，恐惧。

བསྙེངས་པ་མི་མངའ་བ། དཔའ་བོ་དང་སངས་རྒྱས་སོགས། 无畏(藻)。1.勇士。2.佛。

བསྙེངས་བྲལ། (注同上)

བསྙེན་བཀུར། མཆོད་པ་ཆེན་པོའམ་བཀུར་སྟི། 大供养，恭敬。【增】 བརྙགས། 〔达〕

བསྙེན་སྒྲུབ། བསྒྲུབ་བྱ་ཉེ་རུ་འདུག་སྟེ་སྒྲུབ་ལྟ་བུ། 近行，修近（佛），如使所修（如本尊)接近之修行。

བསྙེན་ཆེན། བསྒྲུབ་བྱ་ཉེ་རུ་འདུག་པ་ལྟ་བུའམ་'' ལྷའི་བསྙེན་ཆེན་ཟེར་བ། 承事，如使所修（如本尊）接近，承事本尊之修法。
(同) བསྙེན་པ།

བསྙེན་གནས། ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྡན་པའི་སོ་ཐར་'' སྡོམ་པའོ།། 近住，优波婆娑(佛)，防守八支之别解脱戒。
【增】1.斋戒。2.斋戒者。〔达〕

བསྙེན་པ། བསྒྲུབ་བྱ་ཉེ་རུ་འདུག་པ་ལྟ་བུའམ་''' ལྷའི་བསྙེན་ཆེན་ཟེར་བ། 近，承事，如使所修（如本尊）接近，承事本尊之修法。
【增】＝བསྟེན་པ། བསྒྲུབ། 1.亲近，靠近。2.使神和悦，使神满意。3.納受。〔达〕
(同) བསྙེན་ཆེན།

བསྙེན་རྫོགས། ཐར་པ་མྱང་འདས་ལ་ཉེ་དུ་བཙུག་སྟེ་རྫོགས་པའོ། །དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཐོབ་པ་ལ་བསྙེན་རྫོགས་བསྒྲུབས་ཟེར། 近圓(佛)，鄔波三鉢那，具足戒(佛)，使近于解脫涅槃，即圓滿。受比丘戒名成近圓。

བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པའམ་སོ་ སོར་ཐར་པའི་ཐམས་ཅད་སྡོམ་པའོ། ། 近圓戒（佛），比丘律仪，一切別解脫律仪。

བསྙེན་བསྲིངས། ཉེ་དུ་བཙུག་པ་དང་རིང་དུ····· བཏང་བ། 远近 使接近与令久远。

【增】＝ཉེ་རིང་། 〔达〕

བསྙེམས་པ། ང་རྒྱལ་བྱས་པའི་མིང་། 傲慢。

【增】＝ང་རྒྱལ་ཆེ་བ། 〔达〕(达无 བ་字)

བསྙེར་བ། གཉེར་མ་བྱས་པ། 作成縐紋。

【增】作歪面，作姿势。〔达〕

བསྙེལ་བ། བརྗེད་པའམ་དྲན་པ་མེད་པ། 忘記，失念。

བསྙེས་པ། རྒྱབ་ལ་བསྙེས་ཟིན་པའམ་སྔས་ལ་བསྙེས་ཟིན་པ། གཉེས་ཞེས་སྣང་། 已倚靠，已倚枕，亦作 གཉེས།

བསྙོད་པ། ཟས་གཉོད་ཀྱིས་བསྙོད་པའམ་གསོས····པའམ་བསྐྱངས་པ། 以飲食喂养。

【增】給与他人。〔达〕1.＝སྙོད། ཉོད། 2.སྙོད་པ། 扭紋。〔法〕

བསྙོན་ཅན། དང་པོར་ཡོད་ཅེས་དམ་བཅས་ནས···རྗེས་མར་མེད་ཅེས་སྙོན་མཁན། 抵賴者，先說有后又說没有的。

【增】＝མི་སྲིད་པ། གཞན་ལ་བསྙོན་དོ།། 〔达〕(同) བསྙོན་དམ་ཅན།

བསྙོན་ཏོལ་བ། (注同上)

བསྙོན་འདིང་བ། སྔར་ཡིན་ཟེར་ནས་རྗེས་མ་མིན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 抵賴，如先說是后又說不是。

【增】誣賴，賴皮，翻賴。〔四〕

བསྙོན་འདོར་བ། (注同上)

བསྙོན་དམ་ཅན། དང་པོར་ཡོད་ཅེས་དམ་བཅས་ནས་རྗེས་མར་མེད་ཅེས་སྙོན་མཁན། 抵賴者，如先說有后又說没有的。

(同) བསྙོན་ཅན། བསྙོན་ཏོལ་བ།

བསྙོབས་པ། ཉོབ་ཉོབ་པར་བྱས་པའམ་དལ་བུ། 1.衰弱。2.緩。

བསྙོམས། སྙོམས་ཞེས་འཐད། 平均，应作 སྙོམས།

བསྙོར་བ། རྩེ་མོ་ནས་མར་བསྙོར་བ་ལྟ་བུ། 分开，如从頂向下分开。

【增】1.分类。2.篩。〔达〕

བསྙལ་བ། ཁྲུས་བྱས་པའི་མིང་དུ་སྣང་ཙམ། 洗滌，沐浴。【增】淹。〔四〕

ད། 〔汉〕 དཱ་སྟེ་རྒྱ་ནག་སྐད་ལས་བྱུང་ཆེན་པོ། 大，又作 དཱ།

ད་ག་མཱ། 〔梵〕 གསོལ་རས་ད་ག་མཱ་རྒྱ་གར་སྐད། 多伽摩，尝赐。

ད་ག་ར། 〔梵〕 མེ་ཏོག་ད་ག་ར། 多揭罗花。

【增】古印度地名。〔达〕（达作 ཏ་གར་）

ད་ཐཱ་ག་ད། 〔梵〕 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། 如来（佛的名号）。

ད་དབེན། 〔汉〕（原注缺）大碗。

【增】=ད་རིན། 大人。〔法〕

ད་མཱ་ལ། 〔梵〕 མེ་ཏོག་བ་ཀུ་ལའམ་ཤིང་སྟོང་ལྡང་། 1.跋俱罗花。2.多磨罗树。

ད་མིང་། 〔汉〕 རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཞིག་ད་ཞེས་ཆེན་པོ། 大明，中国朝代之一。

ད་ཟིག 〔汉〕 རྒྱ་གར་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་རིགས་ཤིག 大食，即波斯，印度西方种族之一。

དའི་སི་ཏུ། 〔汉〕 རྒྱ་ནག་གོ་ས་ཞིག 大司徒，中国古代官職之一。

ད་ཡས། གྲངས་ད་ཡས་ཟེར་སྣང་། 泥罗，大数之一。

ད་རང་ག 〔梵〕 ཆུའི་རྦབས། 水浪。

ད་ལ། 〔梵〕 ཤིང་ད་ལ། 多罗树。

【增】棕榈树。〔达〕

ད་ལ་ལ། 〔梵〕 སྒྲོན་མེའམ་མར་མེ། 灯炬。

【增】流星，隕星。〔达〕

ད་ལའི། 〔蒙〕 རྒྱ་མཚོ་སྟེ་སོག་སྐད་ཡིན། 达賴，义为大海。

ད་ལའི་ཁང་པ། མི། 多罗腿（藻）。人。

ད་ལའི་ཉ། འདམ་བུའི་ཉ། 多罗魚（一种鰻鱺魚，生于芦葦間）。

ད་ལི། ལྷལ་ལེའམ་གསལ་ལེ། 明亮，晃耀。

ད་ལེར་ཕུག ཐལ་འབྱིན་དུ་ཕུག 穿透，穿过。

ད་ཧུང་། 〔汉〕 དམར་ཧུང་དང་གོས་ཆེན་ཞིག 1.大紅，紅色。2.紅緞。

དང་ཀུན། 〔汉〕 སྨན་ཞིག 当归，药之一种。

དང་དང་། སྐད་སྒྲ་དང་དང་དོང་དོང་ལྟ་བུ། 当当声。

དན་དན། གདན་གདན་ཏིག་ཏིག་ལྟ་བུ། 决定，一定。【增】确实，可靠，无疑。〔高〕

དབ་ཤོར་བ། དབ་ཏོབ་བྱེད་པ་སྟེ་བྲེལ་བ་བྱེད་པ། 即 དབ་ཏོབ་བྱེད་པ། 仓促，匆忙。

（同）ཏབ་ཏབ་བྱེད་པ།

དམ་གྱིས་འོངས། གདམས་ཀྱིས་འོངས། 充满。

དམ་ཆི། 〔蒙〕 གོ་ས་ཞིག་སྟེ་སོག་སྐད་ནས་བྱུང་། 一种職位。

དམ་བུ་ར། 〔梵〕 དྲི་ཟ་ཞིག་དང་སྦོང་མོའམ་སྦོང་མོའི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་སྒྲ་སྙན། 1.寻香（天界的乐师）之一。2.蝌蚪。3.蝌蚪形之乐器，琵琶。

ཏམ་བུ་རའི་ཆུང་མ། དབྱངས་ཅན་ལྷ་མོ། 党补惹之妻（藻）。妙音天女。

ཏམ་བུ་ལ། 〔梵〕 སོ་སྦྱིའམ་ཟས་ཤིག 膽步罗。1.涂牙料。2.食品之一。

ཏར་ཁང་། ལྕགས་སྐུད་བརྡའི་ཁང་པ། 电信局，电报房。

ཏལ་རྒྱུགས་པ། མ་ཐོགས་པར་མཐར་སོན་པར་རྒྱུགས་པའམ་ཏལ་མར་སོང་བ། 直进，一直跑到終点。（同） ཏལ་མར།

ཏལ་གདུང་། ཀ་བ་མེད་པའི་ལྕགས་གདུང་། 无支柱之鉄梁。

ཏལ་བ། ཏ་ལའི། （未詳）

【增】制釘匠所用的有孔工具。〔达〕

ཏལ་མར། མ་ཐོགས་པར་མཐར་སོན་པར་རྒྱུགས་པའམ་ཏལ་མར་སོང་བ། 直进，一直跑到終点。

（同） ཏལ་རྒྱུགས་པ།

ཏལ་ཙམ། ཆུང་ཟད་ཙམ་མམ་མར་མེ་ཙམ། 1.少許。2.如灯火大小。【增】松脂火炬。〔法〕

ཏི་ཏོ། སྲོག་ཆགས་ཤིག 生物之一。

ཏི་ཐུག བླུན་པོའི་མིང་གཏི་ཐུག་ཀྱང་། 癲狂，愚痴，亦作གཏི་ཐུག 【增】恶劣，卑下。〔达〕

ཏི་ན་ར། ཟས་ཤིག་གམ། 食物之一。

ཏི་མའི་གྲོང་ཁྱེར། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ། 底弥城（藻）。大海。

ཏི་མའི་མཛོད། （注同上）底弥藏(藻)。

ཏི་མི། 〔梵〕 ཉ་ཡི་རྒྱལ་པོ། 魚王，一种鯨魚。

ཏི་ཙ། མགར་བའི་འོག་རྡོ། 铁匠之砧子。

【增】1.矿盾药。2.＝ ཏ་ཙ། 鉄砧。〔达〕

ཏི་ཚ། ལྕགས་རིགས་ཤིག 鉾，金属之一。

【增】1.＝ཏི་ཙ། 似有黄白二种，黄者能止痛并治眼疾。2.一种金属乐器。〔达〕

ཏི་ལ། 〔梵〕 སྣུམ་གྱི་འབྲུ་ཞིག 芝麻。

ཏི་ཤི། 〔汉〕 རྒྱལ་པོའི་དགེ་གནས་རྒྱ་ནག་སྐད། 帝师，国王之师。

ཏིག་ཏ། ཤིང་ཞིག་དང་མེ་ཏོག་ཏིག་ཏ་དང་སྨན་ཞིག་སྐྱེ་ཏིཏྟཿ་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག 蒂丁。1.一种树。2.花名。3.药名，ཏིཏྟཿ之变音。

【增】喜馬拉雅山的一种苦植物，其莖常用以治热病及肝病。〔达〕

ཏིག་ཏིག་མེད། ངེས་པ་མེད་པའམ་གཏན་གཏན་ཏིག་ཏིག་མེད་པ། 不决定，无一定。

（同） ཏིག་མེད་པ།

ཏིག་དང་གཅིག དགོས་པ་ཞིག 一种要求，所需之一。

ཏིག་མེད་པ། ངེས་པ་མེད་པའམ་གཏན་གཏན་ཏིག་ཏིག་མེད་པ། 不决定，无一定。

（同） ཏིག་ཏིག་མེད།

ཏིང་། མཆོད་པའི་ཏིང་། 供杯。【增】1.或作ཡོན་ཆབ་ཀྱི་ཏིང་། 銀質或銅質的供杯。2.金属的声音。3.歌前的引子。〔达〕

ཏིང་ཁྲོལ། ཏིང་ཏིང་ཞེས་ཁྲོལ་བའམ། 奏乐声，玎玎。

ཏིང་ངེ་འཛིན། མཉམ་འཇོག་པའམ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པར་གཏིང་ནས་འཛིན་པའམ་དམིགས་པ་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་དེ་ཤེས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། 三摩地〔梵〕，禪定，即等持（佛），心专

緣一境，专一緣性，智依为业。
(同) ཏིང་འཛིན།

ཏིང་ཏིང་མ། མཆུ་སྒྲོ་རིང་པོ་བྱ་ཞིག ㄒ丁鳥，长嘴长翎鳥之一种。【增】小鳥名。〔达〕

ཏིང་ཏིང་ཤགས། རོལ་མོའི་བྱེ་བྲག་དང་ཕར་བརྡུངས་ཚུར་བརྡུངས་པ་ལ་འཇང་། 1.乐器之一(拚鈴)。2.彼此互撞。【增】或作ཏིང་ཤགས། 1.鐃鈸之一种。2.风力吹动之小鈴。〔达〕(达作ཏིང་ཏིང་ཤག) (同) ཏིང་ཤགས།

ཏིང་མཐའི་ཚིག ཐ་མའི་ཚིག 尾語。

ཏིང་པར། ཏིང་ལ་པར་རྒྱབ་པའི་བུ་རམ་ལ་འཇང་། 1.杯子模型。2.在銅杯中造成的糖块。

ཏིང་འཛིན། མཉམ་འཇོག་པའམ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པར་གཏིང་ནས་འཛིན་པའམ་དམིགས་པ་རྩེ་གཅིག་པ··· ཉིད་དེ་ཤེས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ།། 三摩地〔梵〕，禪定，即等持(佛)，心专緣一境，专一緣性，智依为业。
(同) ཏིང་ངེ་འཛིན།

ཏིང་ལོ། མར་མེ་སྣེ་ཟན་ཀོང་། 食物作的灯盏。

ཏིང་ཤགས། རོལ་མོའི་བྱེ་བྲག་དང་ཕར་བརྡུངས་ཚུར་བརྡུངས་པ་ལ་འཇང་། 1.乐器之一(拚鈴，或叫盏儿)。2.彼此互撞。【增】小銅鈸，小鐃鈸。〔高〕(同) ཏིང་ཏིང་ཤགས།

ཏིངས། ཕྱིངས་ཤིག་གམ་གདིང་བ་བཏིང་དུ་ཚུག་ཅིག 1.鋪开吧！2.令鋪坐具吧！

ཏིལ། སྣུམ་འབྲུ་ཞིག་སྟེ་རྒྱ་གར་སྐད་ཟུར་ཆག 芝麻，榨油之粮食，梵語 ཏི་ལ 的变音。
(同) ཏིལ་འབྲུ།

ཏིལ་སྐྱེས། སྣུམ། 芝麻生(藻)。香油。
(同) ཏིལ་མར།

ཏིལ་བཅས། འཆི་བའི་མིང་(དང་)། 有麻(藻)。死。

ཏིལ་མཆོག་མ། ལྷའི་སྨད་ཚོང་མ། 麻胜女(藻)。天界妓女。

ཏིལ་རྡུང་། ཏི་ལོ་བ། 打油，打芝麻(藻)。研芝麻的器具。

ཏིལ་འབྲུ། སྣུམ་འབྲུ་ཞིག་སྟེ་རྒྱ་གར་སྐད་ཟུར་ཆག 芝麻，一种油料作物，梵語 ཏི་ལ 的变音。
(同) ཏིལ།

ཏིལ་སྒྲོང་། ཏིལ་གྱི་སྣོད་བང་མ་ལྟ་བུ་འཇོག་ས། 蓄存芝麻之器，仓廪。

ཏིལ་མར། སྣུམ། 芝麻油，香油。
(同) ཏིལ་སྐྱེས།

ཏིལ་མར་ཅན། ཙན་དན་དམར་པོ། 有油(藻)。紫栝。

ཏིལ་མར་དུ་བ། ཁྲིམས་རུའམ་བཙོན་ཁང་། 油院(藻)，法院，监狱。

ཏིལ་འཚིར། འབྲུ་ཏིལ་མ་བཙིར་ན་འཚིར་དགོས་ལྟ་བུ། 榨油。

ཏུ། རབ་ཏུ་ཁབ་ཏུ་དག་ཏུ་ལྟ་བུ། 虚字，如 རབ་ཏུ། ཁབ་ཏུ། 等。
【增】1.代替数目字68。2.介詞，一般用以表示方向、时間等，用于ག་ད་བ་等后音字母之后。〔达〕于，在，在上。〔高〕

ཏུ་དུག རྩོལ་བ་ཞན་པ། 不勤劳。

ཏུ་ཙི། ཏི་ཙ་སྟེ་ཐོག་ཏོའི་མིང་། 即 ཏི་ཙ། 鉄匠的砧子。

ཏུ་རུ་ཥྐ། ཡུ་རོབ་དང་ཨེ་ཤེ་ཡ་བར་མཚམས་ཀྱི་མི་རིགས་དང་ཡུལ་དེ་ནས་བྱུང་བའི་སྨན་ཨ་ཀ་རུ་... དང་སྤོས་དཀར་ཡའང་། 1.土耳其，亚洲与歐洲之間的种族。2.土耳其所产的葯沉香及白芸香。【增】伊斯兰教徒。〔达〕

ཏུ་རུ་སྐ། （注同上）

ཏུ་རེ་གྱིས། འབད་རྩོལ་གྱིས་ཤིག་ཏུར་རེ་གྱིས་སྣང་། 发奋吧！努力吧！亦作 ཏུར་རེ་གྱིས།

ཏུག ཐབས་རྡུགས་པ། 方法穷尽。

ཏུག་གིན་འདུག ཁག་པོ་འདུག 困难。

ཏུག་ཆོས། གཏུགས་ཏེ་འཆོས་པ། 改造，根本改造。

ཏུག་མཇལ། ཐུག་ཕྲད་པ། 朝見，会晤。

ཏུག་ཏུག ཏུག་ཏུག་ཅེས་པའི་སྒྲ་ཡའང་། 一种声音。【增】物件摆动声。〔法〕 敲实物声。〔四〕

ཏུག་ཏུབ། རྡུགས་པ་དང་ཐུབ་པ། 能与不能。

ཏུག་ཏུམ་མི། རྟག་ཏུའམ་མི་འཆད་པ། 常时，不間断。

ཏུག་རིང་། རྟ་དང་བོང་བུ་སོགས་འགྲོ་བའི་སྒྲ། 駈馬行走之声。【增】1.或作 ཏུག་ཆམ། 可能，等于 ཏུག་ཆེམ། 木器所发出戛戛的声音。2.远聞馬跑的声音。〔达〕 1.乱紛紛。2.直溜。3.擲硬物声。〔四〕

ཏུབ་ཏུབ། ཐུབ་ཐུབ། 尽量，随所能。

ཏུར་གྱིས། གློ་བུར་གྱིས། 忽然。

ཏུར་ཏུར། དོན་མེད་སྒྲ། 无意义的声音。【增】1.迅速，急迫。2.出現白斑点或紅斑点。

ཏུར་རེ། ཏུ་རེ་གྱིས་ཏེ་འབད་རྩོལ་གྱིས་ཤིག 即 ཏུ་རེ་གྱིས། 努力，勤勇，奋勉(命令詞)。【增】清楚，明了。〔达〕

ཏུར་རེ་གྱིས། （注同上）

ཏེ། ཡིན་ཏེ་གསན་ཏེ་མཛད་ཏེ་ལྟ་བུ། 連續詞，如 ཡིན་ཏེ་ 等。【增】1.代替数目字 99。2.用于 ན་ར་ལ་ས་ 等字之后的連接詞。〔达〕

ཏེ་ཏེ། རྔའི་མིང་ངམ་ཏེ་ཏེ་བརྡུངས་པ་ལྟ་བུ། 1.鼓。2.如打鼓声。

ཏེ་བོར། ངེས་པར་རམ་རབ་ཏུ་ཤིན་ཏུ། 1.一定。2.极，很。【增】1.= ལེགས་པར། 极好。2.高貴。3.强烈，坚强。4.当眞的，实在的，現实的。〔达〕

ཏེ་ལ་ཏ། སྦྲང་གདུག་ཅན་མཆུ་གསུམ་པ་ཅན། 毒蜂，三嘴者。

ཏེ་ཡོ། ཏེལ་བའམ་སེམས་ཅན་ཞིག 1.燒火器。2.一种生物。【增】鳥名。〔达〕

ཏེ་ས། （未詳）

ཏེ་སེ། སྟོད་གངས་རི་ཆེན་པོའམ་གནྡྷའི་ཡབ། 崗底斯山，西藏西部的大雪山。【增】地神。〔达〕

ཏེ་སེར་གནས་པ། ལྷ་མའི་བདག་པོའམ་དབང་ཕྱུག 住崗底斯山(藻)。鄔摩主，大自在(天神名)。

ཏེབ་བེ། སྣོད་ཅིག 器皿之一。

ཏེབ་བེ་སྣོད། （注同上）

ཏེའུ་ལི་བ། ད་བྱིད་ས་འཛིན་ཟེར། 壁虎，蜥蜴。

ཏེའུ་ཤིང་། ཁྲིའུ་ཤིང་ངམ་རྐུབ་སྟེགས། 凳子，椅子。

ཏེལ་བ། མེ་ཏེལ་ལམ། 燒火器。

ཏོ་ལ། གསེར་ཏོ་ལ་དང་མ་ནུ་ཏ། 1.金朵拉（金块单位）。2.瑪瑙。

ཏོག རྩེ་མོའམ་མཆོག་གམ་དཔལ་དང་གཱུ་ར་ཞེས་རྒྱ་གར་སྐད། 1.頂子，尖端。2.最优胜（梵語 གཱུ་ར་）。

ཏོག་དཀར་པོ། སངས་རྒྱས་དགའ་ལྡན་དུ་བཞུགས་པའི་ཚེ་ཏོག་དཀར་ཞེས་པའོ།། 白幢，白頂，佛在兜率天时名“白幢”。

ཏོག་གིས་སྐམ། ཤིན་ཏུ་བསྐམས་པའི་དོན། 极干。

ཏོག་གི་བློ་གྲོས། ནོར་བུའི་ཕྱེ་བྲག་གམ་བཻ་ཌཱུར་ལའང་། 頂慧(藻)。珍宝之一，吠琉璃。

ཏོག་ཏོག ཏོག་ཏོག་ཅེས་པའི་སྒྲ་(དང་)། 一种声音。【增】連着敲門声。〔四〕

ཏོག་སྟེ་ཁྱངས་པ། འཕྲོགས་ཏེ་ཁྱངས་པའམ། 夺取。

ཏོག་པ་བྱས་པ། ཨིག་སྒྲ་བྱས་པ། 噎，打呃。

ཏོག་ཙེ། ས་རྐོ་བྱེད་འཇོར་བུའམ་ཁེམ་པོའང་། 鋤，鐝，掘土器。【增】或称 འཇོར། 〔达〕

ཏོག་ཙི། གཙག་བུའམ། 放血針。

ཏོང་ཏོང་། ཏོང་ཏོང་ཞེས་པའི་སྒྲ་(དང་)། 一种声音。

ཏོན་བྱེད་པ། འབད་རྩོལ་བྱེད་པ། 发奋，勤奋。

ཏོབ་ཆི། ཐོབ་ཆིའམ་ཐུབ་ཆི་ལའང་། 鈕扣，或作 ཐོབ་ཆི། ཐུབ་ཆི།

ཏོབ་ཏོབ་བྱེད་པ། དབ་ཏོབ་བྱེད་པ་སྟེ་བྲེལ་བ་བྱེད་པ། 仓促，即 དབ་ཏོབ་བྱེད་པ། 匆忙。(同) དབ་སོར་བ།

ཏོབ་ཏོབ་སྨྲ་བ། བབ་ཅོལ་སྨྲ་བའམ། 胡說，乱說。

ཏོས་འཁྲུག （原注缺） 急躁。

ཏོལ། ཕར་ཏོལ་ལས་ཏོལ། 到达。

ཏོལ་སྐྱེས་ཤེས། མཐར་ཕྱིན་པར་ཤེས་པ། 决定智，究竟智(佛)。

ཏོལ་ཚད། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའམ་མཐར་སོན་པ། 到彼岸，到究竟(佛)。

ཏོལ་བ། གཏོལ་བའམ་ངེས་པ་ལའང་། 1.了解。2.决定。【增】达到。〔达〕

ཏི་བོ། ཁམས་ཏི་བོའམ། 西康地名。

ཏི་མ་བུ་ག སྦྲང་མ་ཆེན་པོ་མཆུ་གསུམ་པ་ཅན། 大蜂，三嘴者。

ཏིས་སམ། སྨན་ཕྱེ་མ་བཏགས་པའི་མིང་། 药面，药粉，药研成末。

གཏག་པ། རྩམ་པ་གཏག་པར་བྱ་བ་ལྟ་བུ། 磨，如磨糌粑。【增】白躑躅，开白花的石南属。〔达〕

གཏགས་པ། རྩམ་པ་གཏགས་ཟིན་པ་ལའང་། 已磨，如已磨糌粑。

གཏང་བྱ། ཡི་གེ་སོགས་གཏང་བར་བྱ་ལྟ་བུ། 寄发，如发信。

གཏང་ཡས། གྲངས་ཀྱི་གཏང་ཡས་ཟེར་སྣང་། 泥罗，大数之一。

གཏང་རག ཕྱིར་ཕེབས་པའི་དཀར་སྟོན་མཆོད་པའམ་བཀའ་དྲིན་གྱི་འབུལ་བ། 送行之供养，謝恩供养。【增】酬謝。〔达〕

གཏད་ཐུབ་པ། རྟེས་གཏད་ཐུབ་པའམ་སྤྲོད་ནུས་པ་རྟེས་གཏད་པ་ལེན་པར་བྱེད་པ། 1.能緣慮(佛)。2.能傳授。3.交付和接受。(同) གཏད་ལེན་བྱེད།

གདད་པ། སྐྱེར་བར་བྱ་བའམ་ཕས་ལག་ལེན་བུ་ལ་གདད་པ་ལྟ་བུ། 交付，委托，如父以方法技艺傳子。

གདད་བྱ། （注同上）当交付。

གདད་ལེན་བྱེད། རྩིས་གདད་ཐུབ་པའམ་སྐྱེར་ནུས་པ་རྩིས་གདད་པ་ལེན་པར་བྱེད་པ། 1.能緣慮(佛)。2.能傳授。3.交付和接受。
(同) གདད་ཐུབ་པ།

གདད་ས་ཡོད་པ། དམིགས་ས་ཡོད་པ། 有所緣（佛)。

གདན་གྲོགས་པོ། ཁྱིམ་བདག་གམ་ཁྱོ་ པོའམ་ཁྱོ་ག 常伴，終身伴侶（藻)。家主，丈夫。

གདན་ཆགས། གདན་དུ་ཞལ་མཇལ་ཏེ་བཞུགས་པའམ་རྒྱུན་ཆགས་པར་གནས་པ། 1.常朝見而住。2.常安住。(同) གདན་ཞལ།

གདན་གདན། ངེས་པའི་དོན་ཏེ་ཏན་ཏན་ནམ་ནན་ཏན་ནོ། །བཏན་བཏན་ཞེས་སྣང་། 决定，亦作 བཏན་བཏན།

གདན་དུ་ཡང་། རྟག་པར་ཡང་། 常常。

གདན་པ། སྒོའི་འཁོར་གདན་དང་འཕྲེད་གདན་དང་སྒོ་གནོན་བྱེད་ཤིང་། 門閂，横閂，頂門槓。
【增】鉄砧子，鍘刀床。〔四〕
(同) གདན་ཤིང་།

གདན་པ་མེད་པའི་སྦྱིན་པ། ཕྱོགས་རིས་མེད་པར་སྦྱིན་པའམ་སྟེར་བ། 无遮大施(佛)，不分品类而施。

གདན་འཕེབས། ཡིད་ཆེས་པར་འདེབས་པའམ་ངེས་པ། 抉擇(佛)，决定。

གདན་མེད། ནམ་ཡང་མེད་པའམ་རྩ་བ་ནས་མེད། 毕竟无有，根本没有。
【增】不持久的，不长远的。〔达〕

གདན་ཚིགས། གདན་ཚིགས་ཡང་དག་དང་གདན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ལྟ་བུ། 因(佛)，如正因，相似因。【增】1.决定的文句。2. རྟགས། རྒྱུ་མཚན། 3.証成。〔达〕 三段論法。〔法〕

གདན་ཚིགས་རིགས་པ། རྒྱུ་མཚན་རིགས་པ། 原因之理。

གདན་ཞལ། གདན་དུ་ཞལ་མཇལ་ཏེ་བཞུགས་པའམ་རྒྱུན་ཆགས་པར་གནས་པ། 1.常朝見而住。2.常安住。(同) གདན་ཆགས།

གདན་ལ་ཕབ་པ། ཡིད་ཆེས་པར་བཏབ་པའམ་ངེས་པ། 已抉擇（佛)，已决定。
(又) ཡིད་ཆེས་པར་བཟོས་པའམ། 已抉擇，已使人信受。

གདན་ལ་དབབ་བྱ། ཡིད་ཆེས་པར་གདབ་བྱའམ་ངེས་པ། 当抉擇（佛)，当决定。
(又) ཡིད་ཆེས་སུ་ངེས་པར་བྱ་བ། 当抉擇，当深信决定。

གདན་ཤིང་། སྒོའི་འཁོར་གདན་དང་འཕྲེད་གདན་དང་སྒོ་གནོན་བྱེད་ཤིང་། 門閂，横閂，頂門槓。(同) གདན་པ།

གཏམ། ངག་སྟེ་ཚིག་དུ་མ་འདུས་པ། 語，話（包括多数句子)。【增】=ཚིགས་ལྟ་བུ་或སོལ། 1.会話，言談。2.消息，报告。3.謠言。〔达〕故事。〔高〕

གཏམ་སྐྱེལ་པོ། བང་ཆེན་ནམ་པོ་ཉ། 报信者，邮差，使者。

【增】＝འཕྲིན་སྐྱེལ་བ། 〔达〕（ པོ་达作 བ་）

གཏམ་གྱི་གླེང་། སྐད་ཆ་བྱུང་བའི་གཞིའམ་རྒྱུ་ཚིག 談話之因，序言。(同) གཏམ་གྱི་གཞི།

གཏམ་གྱི་འབྱུང་གནས། ཁའི་མིང་(ངང་)། 語源（藻）。口，嘴。

གཏམ་གྱི་གཞི། སྐད་ཆ་བྱུང་བའི་གཞིའམ་རྒྱུ་ཚིག 談話之因,序言。(同) གཏམ་གྱི་གླེང་།

གཏམ་རྒྱལ་བ། ཁ་རྒྱལ་བའམ་གཤགས་རྒྱལ་བ། 胜訴。

གཏམ་རྒྱུད། ནམ་ཐར་རམ་སྒྲུང་ལྟ་བུ། 傳說，如傳記，故事。【增】口傳，古傳，傳言。〔达〕

གཏམ་ཅི་གྲག སྐད་ཆ་ཅི་ཐོས། 听見什么話啦?

གཏམ་སྙན། ཉ་བར་འོས་པའི་ཚིག 和悅的話，悅耳的言語。

གཏམ་བརྗོད་པ། ཚིག་སྨྲས་པ། 說話。

གཏམ་འདྲི། སྐད་ཆ་འདྲི། 問話，調查。

གཏམ་འདྲེས་པ། ཁ་འཆམ་པ། 同意。【增】1.混杂的故事。2.窜改过的記叙。〔达〕

གཏམ་རྡུགས་པ། ལབ་མི་ཐུབ་པ། 語塞，不能說話。

གཏམ་སྨྲ་བ། ངག་ཚིག་སྨྲ་བ། 說話，发言。

གཏམས། གྲངས་ཏེ་རབ་བཀྲམ་ཆེན་པོ་ ༡༠ 滿，矜羯罗〔梵〕，大数之一，十个“載”，十个摩訶鉢罗度多。【增】潤。〔四〕

གཏམས་པ། ཞིགས་པར་གང་བ། 充滿。

【增】1.＝ཁེངས་པ། 滿。2.任命，委派。3.保証。〔达〕1.＝གཉེར་གཏད། 寄托。2.＝ཁེངས་པ། 驕傲。3.＝བཀྱམས་པ། 填塞。4.矜羯罗（大数目）。〔法〕

གཏའ་གམ་པ། ཆུང་ངུ་ནས་ལང་ཚོ་ཉམས་པའི་དོན། 早衰，从幼年即容顏衰退。

གཏའ་བཅོས། བཅོས་ཐབས་སམ་གསོ་བཅོས། 改治之法，救治。（同） གཏའ་བ།

གཏའ་གཉིས་རི་བ། གཏེ་མ་ཉིས་འགྱུར་རིན་ཐུ་བ། 押两倍价，押物价值兩倍。

གཏའ་བ། བཅོས་ཐབས་སམ་གསོ་བཅོས། 改治之法，救治。（同） གཏའ་བཅོས།

གཏའ་མ། དེང་སང་གཏེ་མ་ཟེར་ཏེ་གཏའ་མ་མ་བཞག་པར་དངུལ་མ་གཡར་ལྟ་བུ། 質物，抵押品，現在作 གཏེ་མ། 如說：不押物，莫借錢。

གཏའ་གཞུག གཏའ་མའི་ཁོངས་སུ་འཇུག་པ། 使質押。

གཏར་ཁ། ཁྲག་འདོན་བྱེད་གཏར་ཁ། 針刺放血。

གཏར་དྲགས། ཁྲག་འདོན་ཆེར་དྲགས་པ། 放血太多。

གཏར་བ། ཁྲག་འདོན་སྨན་དཔྱད་པ། 放血治疗。

【增】或作 གཏར་ཁ་བྱེད་པ། 〔达〕

གཏི་ཐུག ཏི་ཐུག་སྟེ་གླེན་པོ། 即 ཏི་ཐུག 癫狂，愚痴。【增】庸懦，昏憒。〔四〕

གཏི་མུག་འཁོར་ལོ། ཕག་པའི་མིང་། 痴輪（藻）。猪。

གཏི་མུག་མེད་པ། ཤེས་རབ་མིང་། 无痴，智慧。

གཏི་མུག་ཟླ་བ། ཧོར་ཟླ་དང་པོའམ། 痴月(藻)。阴历正月。

གཏི་ཟུམ་པ། གཏུ་ཟུམ་པ་སྟེ་བཟི་བའི་མིང་། 即 གཏུ་ཟུམ་པ། 酩酊大醉。

གཏིག་ཡོང་། ཆུའི་ཐིགས་པ་གཏིག་ཡོང་ལྟ་བུ། 滴下，如水滴滴下。

གཏིགས་པ། ཐིགས་པ་གཏིགས་ཟིན་པ། 已滴，滴落。

གཏིང་མཁར་བ། ཆུའི་གཏིང་དུ་ནུབ་པ། 沉底，没入水底。

གཏིང་ནུབ་པ། (注同上)

གཏིང་དཔག་དཀའ། རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་རིང་པོ་ལྟ་བུ། 深远难测，如海之深远。(同) གཏིང་ཟབ།

གཏིང་མེད་པ། ཟབ་མོ་མེད་པ། 不深。【增】淺，表面，淺薄，皮毛。〔高〕

གཏིང་ཚུགས་པ། རྩ་བ་བཙུགས་པའམ་ཚུགས། 树立基础，打底子，建立根本。

གཏིང་ཚོལ་བ། ཁོག་ཚོད་ལེན་པ་ཡའང་། 1.求底。2.測驗程度。

གཏིང་ཟབ། རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་རིང་པོ་ལྟ་བུ། 深，很深，如海之深远。(同) གཏིང་དཔག་དཀའ།

གཏིབ་པ། སྤྲིན་གཏིབ་རྒྱུའམ་འཐིབ་པར་བྱ་བ། 集合，如云彩集合而遮蔭。

གཏིབས་པ། ཐིབས་པར་གྱུར་པ། 已集合,已密布。

ཏུག་ལུས་པ། སྨྱོས་པའམ་བཟི་བ་ལྟ་བུ། 醉。

གཏུག་དགོས། ཐུག་པར་བྱ་དགོས། 須到，須接触。

གཏུགས་པ། ཞབས་ལ་ཐུག་པར་བྱས་པ། 触。(原注：已触其足)【增】1.达到。2.相遇，接触，接連。3.控訴，告状。〔达〕

གཏུགས་པ་བཤེར། ཁ་མཆུ་ཐུག་སྟེ་ཕར་ཚུར་སྨྲས་པ། 訴訟，打官司，彼此互說。

གཏུན་ཁུང་། རྡོ་ཀོང་ངམ་རྡོའི་སྣོད་ལྟ་བུ། 臼，石器。【增】碓窩。〔四〕

གཏུན་བུ། རྡོའི་སྣོད་ལྟ་བུ། 石杵，杵。

གཏུན་ཤིང་། དུང་བྱེད་རྡོ་ལྟ་བུ། 杵，石杵。【增】木郎头。〔四〕

གཏུན་ཤིང་ཅན། སྟོབས་བཟང་(དང་)། 有杵(藻)。妙力(神名)。

གཏུབ་པ། གྲིས་དུམ་བུར་གཅོད་པའི་མིང་། 用刀切碎。【增】= བཏུབ་པ། 可能,可行。〔达〕

གཏུབས་པ། དུམ་དུམ་བུར་བཅད་པའི་མིང་། 切碎。【增】截，砍，刺骨縫。〔四〕

གཏུམ་དགོས། ཐུམ་བུར་བྱ་དགོས། 須包起。

གཏུམ་པོ། དབང་ཕྱུག་གི་འཁོར་དང་ཁྲོ་བོ་མ······ དྲངས་པ་དྲག་པོའི་མིང་དང་གདོལ་པ། 1.大自在(天神名)之眷属。2.暴怒，凶猛。3.旃陀罗，种姓。【增】1.阿修罗。2.一种不开化的印度民族，一般住于郊外。3.参看 ཀ་ར་བྲི་ར། 香夾竹桃(古譯迦罗毗罗即羊躑躅)。4.凶眼短鼻的人。5.常写作 གཏུམ་མོ། 丹田所修的咄火。〔达〕

གཏུམ་པོའི་འོད། ཉི་མ་(དང་)། 猛光(藻)。太阳。

གཏུམ་སྤྱོད། རྩུབ་སྤྱོད་(དང་)། 粗暴的行为。

གཏུམ་མོ། གདོལ་རིགས་མོ་དང་ཨུ་མཱཿ་དང་ཁྲོ་མོ་དང་དྲག་མོ་དང་བྱ་རི་སྐྱིགས། 1.旃陀罗女。2.鄔摩天女。3.忿怒女。4.猛女。5.舍利鳥。【增】丹田所修的咄火。〔达〕

གཏུམ་མོ་མ། ཨུ་མོ་ཨུ་མཱཿ་(དང་)། 猛暴女(藻)。鄔摩天女。

གདམ་མོ་འི་བུ། ཁྱབ་འཇུག（དང་）། 猛母之子（藻）。遍入（天神名）。

གདམས་པ། ཐུམ་པར་བྱས་པ། 包起。

གདར་བུ། ཆོས་གོས་ཀྱི་ཤུབས་སྣོད། 衣袋，盛法衣之袋。【增】袋囊。〔达〕

གདུལ་བ། སྤོས་སྲེད་བ་ལ་སྤོས་གདུལ་བ། 薰，燒香。【增】磨碎，研成細粉（顏料，葯物等等），参看 འཐག་པ། 〔达〕

གཏེ་བ། ལབ་པའམ་སྨྲ་བ། 說，談話。

【增】或作གཏེ་བ། གཏེ་མ། 或說等于གཏེང་བ། 1.抵押品，保証物。2.祇品。〔达〕

གཏེ་བོ། གཙོ་བོར་སྡོད་མཁན། 主脑，首領。

（又）རྩོད་པའི་གཞི་སློང་མཁན། 恶人，发动爭訟之事者。（同）གཏེཙ།

གཏེ་མ། གཏའ་མ། 質物，抵押品。

གཏེང་བ། གཏེ་མའི་མིང་དུ་སྣང་། 抵押品。

གཏེཙ། རྩོད་པའི་གཞི་སློང་མཁན། 恶人，发动爭訟之事者，挑衅者。（同）གཏེ་བོ།

གཏེར། མཁོ་བར་བྱ་བའི་རྫས་དང་སའི་འོག་གཏེར་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 1.所需物。2.地下仓庫。【增】庫藏，儲藏所。〔达〕 矿藏。〔本〕

གཏེར་ཅན། ནོར་བདག་རྣམ་སྲས（དང་）། 有仓庫者（藻）。財物主，毗沙門（天神名）。

གཏེར་བདག （注同上） 庫主（藻）。

【增】富人。〔达〕

གཏེར་མཛོད། ནོར་གདམས་པའི་མཛོད་ཁང་ལྟ་བུ། 庫藏，財物充滿之庫房。

གཏོ་བཅོས། བཅོས་ཐབས་སམ་མདོས། 改治之法，救治。

【增】或作 གཏོ། 迴退灾难的密法。〔达〕

གཏོ་ཆ། （注同上）

གཏོག་པ། ལྕེས་རྐན་སྣ་གཏོག་པ་ལྟ་བུ། 彈舌，如舌彈上顎而发声。【增】1.攫取，采集，扯出。2.参看 སེ་གོལ། 彈指。〔达〕

གཏོགས་འདོད། ཕྱོགས་འཛིན་པའམ་རྫས་གཏོགས། 1.偏执，偏袒一方。2.干涉，干预。【增】爱，喜欢，希望。〔达〕（达作 གཏོགས་འདོད་པ་）

གཏོགས་པ། སྡེར་གཏོགས་པའམ་ཁོངས་སུ་ཆུད་པ། 摄属于，属于某部分，属于……之內。【增】有干涉的。〔四〕

གཏོང་ཕོད་ཅན། སེར་སྣ་མེད་པ་སྦྱིན་གཏོང་ཐུབ་ཅན། 不吝啬，能布施者。

གཏོང་བ། བཏང་མ་སོང་ན་གཏོང་དགོས་ལྟ་བུ། 舍弃。【增】1.遣送，放行，許行。2.許进入。3.給与。〔达〕

གཏོང་བྱེད། རླུང་དང་རླུང་ལྷ་དང་ཁྱབ་འཇུག……（དང་）། 舍弃者（藻）。1.风。2.风神。3.遍入（天神名）。【增】差遣，放。〔四〕

གཏོད། སྤྲོད་པའམ་རྩིས་སྤྲོད་མཁན་དང་འབེན་ལ……གཏོད་པ་དང་བཅོལ་བ། 1.交給。2.交付者。3.对准目标。4.托付。【增】1.凭靠，压上。2.指向，轉向。〔达〕 呈送。〔四〕

གཏོན་བུ། གདོན་པར་བྱའམ་ཕྱིར་གཏོན་པར་བྱ། 1.当誦出。2.当驅出。

གཏོམ་པ། འཐོམས་སུ་འཇུག་པ། 迷惑，使迷惑。【增】說話。〔达〕

གཏོར་ཁུང་། མི་གཙང་གཏོར་བའི་ཁུང་བུ་རྫབ……དོང་། 污水沟，泥坑。

གཏོར་མགྲོན། གཏོར་མ་དམིགས་པའི་ཡུལ། 食客，施食的对象。

གཏོར་རྒྱག གཏོར་ཟོར་འཕེན་པ། 施食迴遮法。(同) གཏོར་ཟློག

གཏོར་ཆས། གཏོར་མའི་ཡོ་བྱད། 施食用具。

གཏོར་ཐེབ། གཏོར་མའི་སྣོད་ཐེབ་ཙེ་འམ་ཏེབ་ཙེ། 施食器，碟子。

གཏོར་བ། འཐངས་པའམ་ཕྱོར་དུ་བྱས་པ། 1.投擲。2.散布。

【增】1.= བཀྲམ་པ། 2.消耗，扯碎。〔达〕

གཏོར་བུ། གདུར་བུ་སྟེ་ཆོས་གོས་སྣོད། 即 གདུར་བུ། 衣袋，盛法衣的囊。

གཏོར་མ། ཆོས་སྐྱོང་སྲུང་མའི་གཏོར་མ་ལྟ་བུ། 施食，如施护法神之食品。

གཏོར་མས་རྒྱས། གཏོར་མ་ཟ་བ་སྟེ་ཕོ་རོག 施食养 (藻)。吃施食的大烏鴉。

གཏོར་མས་འཚོག (注同上) 施食肥 (藻)。

གཏོར་ཟན། ཕྱེ་མ་དང་བྱ་རོག 施食食品 (藻)。1.面粉。2.烏鴉。

གཏོར་ཟློག གཏོར་ཟོར་འཕེན་པ། 施食迴遮法。

【增】 迴避灾病的供食法。〔达〕 (达作 གཏོར་བཟློག་) (同) གཏོར་རྒྱག

གཏོལ་བ། བརྟོལ་བའམ་ཕིག་པ་ལྟ་བུ། 透，穿透。【增】戳穿，泄露。〔达〕

གཏོལ་མེད་པ། ངེས་མེད་པའམ་ཆ་མེད་པའམ་… རྒྱུས་མེད་པ་དང་འབིག་ཏུ་མེད་པའོ།། 不了解，不知道，不詳細，不透徹。

【增】=ཆ་མེད་ རྒྱུས་མེད་ 或 ཐབས་མེད། 生人，生疏，对于某地或某种事物毫无所知的人。〔达〕 (达无 པ་字)

གཏོས་ཆེ་བ། བོང་ཆེ་བ་སྟེ་རི་བོའི་གཏོས་ཆེ་ལྟ་བུ། 体积大，量大，如山的体积大。

【增】膨脹。〔四〕 (四无པ་字)

གཏོས་ཙམ། བོང་ཚོད་ཙམ། 体量，体积。

བཏག་རྒྱུ། ཐགས་བཏག་དགོས་ལྟ་བུ་བཏུལ། 所織，須織。

བཏག་ཅིང་བསྒྲིལ། ཐགས་བཏག་ཅིང་ཕར་ཚུར་བསྒྲིལ་བ། 織編，織而互相錯綜。

བཏག་སོ། ཐ་ག་པའི་ལག་ཆ་ཞིག 杼，織师之工具。

བཏགས་པ། I.ཐགས་བཏགས་ཟིན་པ་(དང་)། 已織，織完。

II.མིང་བཏགས་པ་དང་རྒྱན་བཏགས་པ་དང་ཕྱེ… མར་བཏགས་པ་དང་ཐག་པས་བཏགས་པ་ལྟ་བུ། 1.起名。2.佩帶裝飾品。3.磨成粉。4.用繩縛綁。(以上皆完成詞)

【增】1.参看 འདོགས་པ། 2.压碎。〔达〕

བཏགས་མ། ཐག་པས་བཏགས་མ་ཅན། 用繩縛住者。

བཏང་སྙོམས། བདེ་བ་མ་ཡིན་སྡུག་བསྔལ་ཡང་མིན། 舍，等舍(佛)，非苦非乐。

【增】1.心平气和，平等对待一切。2.冷淡，不动心。3.完全无偏私。〔达〕

བཏང་བ། སྦྱིན་པ་བཏང་ཟིན་པའམ་ཡི་གེ་བཏང་བ། 1.已放，已放布施。2.发，已发信。

【增】释放。〔四〕

བཏང་བཟུང་། ཕར་བཏང་བ་ཚུར་བཟུང་བ་དང་རི་ཞིག་དང་ཀླུ་ཞིག་ལའང་། 1.取舍，放收 (操纵)。2.一座山名。3.一个龙名。

【增】1.林陀花。2.神話所說的山名。〔达〕

བཏབ་བཏབ། རིངས་པས་བརྟབས་པ་ལའང་། 急忙，仓皇。

བཏབ་པ། ས་བོན་བཏབ་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已播种。

【增】འདེབས་པ་的完成式。〔达〕 滴，投，擲，抛，散布。〔高〕

བཏའ་བ། སྒྲ་བའམ་སྒྲས་པ། 說。

བཏིང་བ། སྟན་བཏིང་བའམ་འཕྲིངས་ཟིན། 鋪，已鋪，已伸展。

བཏིངས་པ། སྟན་བཏིང་དུ་བཅུག་ཟིན་པ། 已鋪墊，已鋪展。

བཏུ་དགོས། ས་ནས་སྡུག་པར་བྱ་བའམ་འཐུ་བར་བྱ་དགོས་ལྟ་བུ། 須拾，須撿起。

བཏུ་བྱ། (注同上)

བཏུང་བ། I.བཏུང་བར་བྱེད་པའི་ཆུ་སྐྱིའི་མིང་དང་ཇ་ཆང་སོགས། (བྱེད་似བྱ་之誤) 飲料，所飲的水、茶、酒等。

II. འཐུངས་ཟིན་པ། 已飲。

བཏུང་བྱ། (注同上I)

བཏུངས་པ། བཏུང་དུ་བཅུག་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已飲,已使飲。【增】=བསད་པ། 已杀。〔达〕

བཏུད་པ། ཞབས་ལ་བཏུད་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 敬禮，如已頂禮。

【增】压服，制服,参看 འདུད་པ། 〔达〕

བཏུབ། ནུས་སམ་ཐུབ་པར་བྱ་བའམ་ཐུབ་པ། 能。

【增】རུང་། 可以，相称，可行。〔达〕

བཏུབས་པ། ཐུབ་པར་བྱས་པ། 能胜。

【增】切成片，参看 གཏུབ་པ། 〔达〕 切成片段，剁成碎块。〔高〕

བཏུར་ཅུག སེ་ཤིང་བཏུ་རུ་ཅུག་ལྟ་བུ་དང་ཐུར་མས་བཏུར་འཇུག་པ་ལའང་། 1.使撿，如使撿柴。2.用筷子通。

བཏུལ་བ། གདུལ་བྱ་བཏུལ་ཟིན་པ། 調伏 (佛)。

【增】或作 བཏུལ་ཏོ། 克服敌人，战胜恶魔。〔达〕

བཏུས་པ། ས་ནས་བསྡུགས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已采集，如已从地上撿起。【增】1.=བཙུས་པ། 汲取，引用。2.=བདམས་པ། བཏགས་པ། རྣམ་པར་ཕྱེ་བ། 3.=བསྡུས་པ། མདོར་བསྡུས་པ། 省略，縮短，約略。〔达〕

བཏེག ཡར་འདེགས་བྱས་ཟིན་པ། 已向上支起。

བཏེགས་པ། སྟེགས་པ་སྟེ་ཡར་བཏེག་ཏུ་གཅུག་པ་ལྟ་བུ། 即 སྟེགས་པ། 使向上支持。【增】参看 འདེགས་པ། 〔达〕(达作བཏེག་པ་)

བཏོག་པ། སྤུ་འཐོག་ཀྱུ་མིན་བཏོག་ཟིན་པ། 已拔。【增】掐取。〔四〕

བཏོག་བྱ། སྤུ་འཐོག་ཀྱུ། 所拔，当拔。

བཏོགས་པ། སྤུ་བཏོག་ཏུ་བཅུག་ཟིན་པ། 已拔除，已被拔毛。【增】掐。〔四〕

བཏོད་པ། སྲོལ་ཚུགས་པ་ལ་སྲོལ་བཏོད་པ། 設立，立規矩。

བཏོན་པ། ཆོས་བཏོན་ཟིན་པ་དང་ཕྱི་རོལ་དུ་བཏོན་པ་དང་རྩ་བ་ནས་བཏོན་པ། 1.已誦經。2.已驅出。3.已拔除。【增】参看 འདོན་པ། 〔达〕

རྟ། བཞོན་པའམ་ཆིབས་བྱའི་རྟ། 馬。

【增】有时作 རྟ་བོ། 〔达〕

རྟ་ཀླད། ས་ནུ་རྟུ། 瑪瑙石，瑪瑙。

རྟ་དཀར་པོ། ཟླ་བའི་མིང་ལའང་། 1.白馬。2.月亮。

རྟ་རྐང་མང་པོ། རྟ་པ་དང་རྐང་ཐང་པ་མང་པོ། 許多騎兵和步兵。

རྟ་རྐྱང་རྐྱང་། རི་དྭགས་རྐྱང་གི་སྤུ་རིས་ཅན། 棗騮馬，栗色馬，毛色如野馬色。

རྟ་རྐྱང་པོ། （注同上）

རྟ་བསྐྱོན། རྟ་ལ་བཞོན་པ། 騎馬。

རྟ་ཁམ་པ། དམར་ནག་སའི་མདོག་ཅན། 棕色馬。赤黑土色馬。

རྟ་གྲི། རྟ་ལས་ཤི་བ། 墮馬而死。

རྟ་གྲོ། འབྲུ་གྲོའི་སྤུ་ཁ་ཅན་ནམ་གྲོ་དཀར། 麦色馬，毛色如麦色。

རྟ་གློ། སྒའི་གློ་ཐག 馬肚带，鞍上的肚带。

རྟ་མགོ་ཅན། གྲུ་ཛིངས་གྲུ་ཤན་དང་མིའམ་ཅི། 馬头者（藻）。1.船。2.紧那罗（天龙八部之一）。

རྟ་རྒོད། མ་བཏུལ་བའི་རྟ། 野馬，未馴服的馬。【增】未搭鞍的馬。〔四〕

རྟ་རྒོད་མ། རྟ་མོ། 騍馬，牝馬。

རྟ་སྒ་འཁོར། རྟའི་སྒ་ལ་སོགས་མཁོ་བྱའི་སྒོར། 馬鞍等用品。（同）རྟ་ཆས།

རྟ་སྒྲོ། ཀོ་སྣོད་ཆ་སྒྲིལ་རྟ་སྒའི་རྒྱབ་ལ་ཞོག 系在馬鞍后之皮袋。
【增】鞍袋，附于馬身上之袋。〔高〕

རྟ་ངང་པ། རྟ་ངང་པ་སེར་པོའི་སྤུ་རིས་ཅན། 鵝黃馬，馬毛色黄如鵝。

རྟ་ཅང་ཤེས། རང་རིགས་ཤེས་རྟ་མཆོག 智馬，良馬。

རྟ་ཅན། བྲམ་ཟེ་དང་ཤིང་རྟ་ལའང་། 有馬(藻)。1.婆罗門。2.車。

རྟ་ཆད་པ། རྟ་འགྲོ་མི་ཐུབ་པའམ་ཐང་ཆད་པ། 馬不能行，馬疲乏。【增】瘦了。〔四〕

རྟ་ཆས། རྟའི་སྒ་ལ་སོགས་མཁོ་བྱའི་སྒོར། 馬具，馬鞍等用品。【增】馬飾，馬厩中之家具。〔高〕（同）རྟ་སྒ་འཁོར།

རྟ་ཆུང་། གྲེ་སྐར་མ་(དང་)། 小馬(藻)。張宿（二十八宿之一）。

རྟ་ཆེན། མཆུ་སྐར་མ་(དང་)། 大馬(藻)。星宿（二十八宿之一）。

རྟ་ལྗང་ཅན། ཚ་ཟེར་ཅན་དེ་ཉི་མའི་མིང་། 綠馬者(藻)。太阳，日。
(同) རྟ་བདུན་བདག་པོ།

རྟ་ལྗང་དབང་པོ། （注同上） 綠馬王(藻)。

རྟ་རྟོད། རྟོད་ཐུར་ཐག་པས་ཐོགས་ཤིག 馬桩。
(原注:用繩拴在桩上)

རྟ་ཕྲུག རྟ་གསེབ། 公馬，儿馬。

རྟ་ཕྲུལ་བ། རྟ་རྒོད་མ་ཡིན་པ་དུལ་པོ། 馴馬，非野馬。

རྟ་མཐུར། སྲབ་མཐུར་ཐག 馬籠头，銜，籠头繩。

རྟ་དར། རྟ་ཤུགས་ལྡན། 壮馬，有力的馬。
【增】王命旗牌，騎駕卤簿。〔四〕

རྟ་གདོང་ཅན། I.རྒོད་མ་ཁ། 馬头者（藻）。騍馬面（海中出火处）。
II.མིའམ་ཅི། 紧那罗（天龙八部之一）。

རྟ་གདོང་མེ། རྒོད་མ་ཁ་སྟེ་ཁོར་ཡུག་རི་མཚོའི་དབངས་དང་མཉམ་པ་རྟའི་གདོང་གི་དབྱིབས་ལྟར་

འབར་བས་སོ།། 馬面火（藻）。騍馬面，輪圍山，与海面相平如馬面形，冒火。【增】海底的大火，据說存在于大海的南端。〔达〕

རྟ་བདུན་བདག་པོ། ཚ་ཟེར་ཅན་དེ་ཉི་མའི་མིང་། 七馬主（藻）。太阳，日。
（同）རྟ་ལྗང་ཅན། རྟ་ལྗང་དབང་པོ།

རྟ་ལྡན་མ། ཐ་སྐར་སྐར་མ་（དང་）། 具馬女（藻）。娄宿（二十八宿之一）。

རྟ་ནག རྟ་སྤུ་ཁ་ནག་པོ་（དང་）། 黑馬。【增】西藏地名，在札什倫布附近北方数哩。〔达〕

རྟ་རྣ། གསེར་རི་དྲུག་པ་ལའང་། 1.馬耳。2.第六金山。

རྟ་པ། རྟ་བཞོན་པའི་མི། 騎士，乘馬人。
【增】善馭馬者，馬兵，騎兵。〔高〕

རྟ་ཕྲུག རྟེའུ་དང་ཐུ་ཏུ། 小馬，馬駒。
【增】家生駒。〔四〕

རྟ་བབས། མདོ་རྩའི་འགྲེལ་ལས། གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྒོར་རྡོ་རིང་བསྒྲེང་ཞེས་དང་། གཞི་འགྲེལ་ལས། རྟ་བབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་པོ་ཆེའི་སྒོ་མཐོན་པོ་བསྒྲེང་པའོ། །ཞེས་དང་། ཕྲན་ཚེགས་འགྲེལ་པ་ལས། རྟ་བབས་ནི་རྩ་བའི་སྒོ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྩིག་པ་ལ་གཏོགས་པར་ཤིང་ཏུ་བཞི་ལྟ་བུ་གཉིས་བསྒྲེངས་པ་ལ། ཤིང་གཅིག་གིས་སྟེང་ནས་བཀབ་པ་ཡ་ཐེམ་ལྟ་བུ། སྒོའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་འདིའི་མིང་གཞན་ནི་སྒོ་དང་པོ་དང་ཡང་ན་ཕྱི་སྒོའི་མིང་། 牌楼，牌坊。律經注說：寺門外所树石碑；事疏說：大路上之高門；杂事疏說：墙門之外，竖二柱上横一梁，如門状，此之异名为头門，及外門。

རྟ་བྲའུ། ཟུར་གསུམ་པ་འབྲུའི་སྤུ་ཁ་ཅན། 蕎色馬，毛色如蕎麦色。

རྟ་ཁྲིས། རྟ་རྫའམ་རྟ་ཁང་ཟེར། 馬櫪，馬廐，馬房。

རྟ་ཁྲི། ཀང་པ་མང་བའི་འབུ་ཞིག 蜈蚣，多足虫之一。

རྟ་དབྱངས། སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ལའང་། 1.馬叫声。2.馬鳴論师。

རྟ་སྦངས། རྟའི་ཨོང་རིལ། 馬粪，馬尿。

རྟ་དམར་ཅན། མེ་དང་མེ་ལྷ། 赤馬者（藻）。1.火。2.火神。

རྟ་རྨིག་མ། རྟའི་རྨིག་བུ་འདྲ་བའི་དངུལ་ལུགས་མ། 如馬蹄形之銀錠。
【增】或作 རྟ་རྨིག་གཟུགས། 馬蹄銀，重125至156卢比。2.叶似馬蹄的树。〔达〕

རྟ་བཞོན་འདུར་བ། རྟ་འདུར་བ་ཡིན་ཡང་ཞོན་མཁན་གྱིས་བསྡུར་བ་སྟེ་མགྱོགས་པར་འགྲོ་བའི་བྱེ་བྲག 賽馬，快馬由騎者比賽，疾馳。

རྟ་ཟམ། ས་རིམ་སྟེ་དེང་སང་གི་སྦྲག་ཁང་ལྟ་བུ། 驛站，如現在之郵局。
【增】又指驛卒或政府的送信人。〔达〕

རྟ་བཟེད། སྦྲང་མ་ཞིག 一种蜂。

རྟ་ཧོལ་བ། རྟ་དུ་བའི་མདོག་ཅན་ནམ་བྱ་ཧོལ་བའི་མདོག་ཅན་ཁམ་ནག ཐ་ལ་ཞེས་སྨྲང་། 灰馬，馬如烟色，或如鳩色，亦名 ཐ་ལ།

རྟ་ཡན། རྟ་གང་འདོད་དུ་བཏང་བའམ་སྒྱོགས་མེད། 放馬，馬随意走，无拘束。

རྟ་ཡི་དགྲ། མ་ཧེའི་མིང་། 馬仇（藻）。水牛。

རྟ་ཡི་སྤུ་ཁ། རྟ་ཡི་མདོག་གམ་རྟའི་སྤུ་རིས། 馬之顏色，或毛色。

རྟ་ཡི་རྨིག་པ། རྟའི་ཀང་པའི་རྨིག་བུ། 馬蹄。

རྟ་ཡི་ཤ་ཐག རྟ་སྒའི་སྔ་ཤ་དང་ཕྱི་ཤའི་ཐག་པ། 馬絆繩，馬鞍之前后絆繩。

རྟ་རག་པ། རྟ་ར་གན་གྱི་སྤུ་རིས་ཅན། 銅色馬，馬毛如黃銅色。

རྟ་རག་རག (注同上)

རྟ་རགས། རྟ་པ་མང་པོ་འཕྲེངས་བསྒྲིགས་པ། 馬队，許多騎士排成的队。

རྟ་ལ་སྒ་སྒྲོན། རྟ་ལ་སྒ་རྒྱོབ་ཤོག 給馬备鞍吧!

རྟ་ལ་སྒ་བསྟད་པ། རྟ་ལ་སྒ་བརྒྱབ་པ། 已給馬备鞍。

རྟ་ལའི་ཀང་པ། མི་སྤྱིའི་མིང་དང་ཏ་ལའི་ཀང་པ། 多罗腿（藻）。人，亦作 ཏ་ལའི་ཀང་པ།

རྟ་ཤད། རྟ་འགྲོ་ཟོར་བའམ་མགྱོགས་པ། 馬走，馬疾行。【增】馬梳。〔达〕 鉋子。〔四〕

རྟ་ཤར། རྟ་བུལ་པོ་མིན་པ་ཤར་ཤར། 快馬。

རྟ་སེར་ཅན། བརྒྱ་བྱིན་(དང་)། 黃馬者（藻）。帝釋（天神名）。

རྟ་སེར་སེར། རྟ་སྤུ་ཁ་སེར་པོ། 黃馬。

རྟ་སྲམ་སྲམ། སྲམ་གྱི་སྤུ་རིས་ཅན། 獺毛色之馬。

རྟ་སྲི། རླུང་དང་རི་དྭགས་ཤིག་(དང་)། 1.风。2.一种野牲。
【增】1.有斑点的馬。2.风神的称号。〔达〕

རྟ་གསེབ། རྟ་ཐིག་རིལ་དང་ལྡན་པ། 儿馬，公馬。【增】未閹之雄馬。〔高〕

རྟག་ཏུ། དུས་རྟག་པར། 常常，时常。
(同) རྟག་པར།

རྟག་ཏུ་འགྲོ། ཚངས་པའི་རྟ་ཉི་མའི་མིང་། 常行（藻）。大梵天之馬，即太阳。

རྟག་ཏུ་འཆར། (注同上) 常出現（藻）。

རྟག་ཏུ་འབབ། ཆུ་བོ་སི་ཏ་དང་དུས་རྟག་ཏུ་འབབ་པ། 1.悉多河。2.时常流注。

རྟག་ཏུ་སྤྱོད་ལྡན། ཁྱབ་འཇུག་(དང་)། 常加行（藻）。遍入(天神名)。

རྟག་ཏུ་གཞོན་ནུ། ལྷའི་སྨན་པ་(དང་)། 常童（藻）。天界医生。

རྟག་ཏུ་ཟ། རྟའི་མིང་ལའང་། 1.常食。2.馬。

རྟག་བདེ་བྱེད། རྣམ་སྲས་(དང་)། 1.常乐。2.毗沙門（天神名）。

རྟག་སྡོད། ནམ་མཁའ་(དང་)། 常安住（藻）。虛空，天空。
【增】管理土地的管家，监督者。〔达〕

རྟག་གནས། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.常住。2.大自在（天神名）。(同) རྟག་འབྱུང་།

རྟག་པ། ཁྱབ་འཇུག་དང་འགྱུར་མེད་རྟག་པ་དང་ནམ་མཁའ་དང་དངོས་མེད་ལའང་། 1.遍入（天神名）。2.常，不变。3.虛空，天空。4.无事，无体。【增】継續，永久。〔达〕

རྟག་པར། དུས་རྟག་པར། 常常，时常。
【增】通常，恒久，依常規，依习惯的。〔高〕
(同) རྟག་ཏུ།

རྟག་འབྱུང་། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.常生。2.大自在（天神名）。(同) རྟག་གནས།

རྟག་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ་ལའང་། 1.永久的女神。2.鄔摩天女。

རྟག་མྱོས། རི་རབ་བང་རིམ་གསུམ་པའི་གནོད་སྦྱིན་ལའང་། 1.常醉。2.須弥山第三級上之夜叉。【增】爱神的称号。〔达〕

རྟག་སྨྲ། ཕྱི་རོལ་པ་གྲངས་ཅན་པ་དང་དབང་ཕྱུག་པ་དང་ཁྱབ་འཇུག་པ་དང་གཅེར་བུ་པ་བཞི་སོ།། 常說，常論，指外道数論派、大自在派、遍入派、尼犍子派。

རྟག་ཞི་བ། ཚངས་པ་དང་དབང་ཕྱུག་ལ་འདང་། 常寂靜 (藻)。1.大梵 (天神名)。2.大自在 (天神名)。
【增】观自在菩薩的称号。〔达〕

རྟག་རེས་འཁོར། རྟག་ཏུ་འབྱུང་བའི་སྟོན་མོའམ་ཟས་ཞིག 常輪流，經常請食 (定期的請吃飯)。【增】1.循环不絕。2.རྟག་རེ་འཁོར་བ། 常常变换。〔达〕

རྟགས། མཚན་མ་སྟེ་ཕོ་རྟགས་ལྟ་བུ། 相，如男相。【增】 1.記号，标識。2.象征，預兆。3.性別，生殖器。〔达〕 鈐記。〔四〕 徽章，征表，礼物。〔高〕

རྟགས་ཅན་མ། སྨད་ཚོང་མ། 有相女 (藻)。妓女。

རྟགས་ཐེལ། ཕྱག་རྟགས་དང་ཐེལ་ཙེ། 印記。

རྟགས་གསལ། རྟགས་དང་བྱེ་བྲག་གསལ་བ། 因及差別(佛)。

རྟགས་གསུམ་པ། གྲུའི་མིང་། 三相 (藻)。船。【增】桨，橈。〔达〕

རྟང་རྟང་། སྒྲད་པ་དང་རྟང་འཐེན་པ་ལྟ་བུ། 扯直，如綫扯紧。

རྟབ་རྟོབ་པ། རྟབ་སོར་བའམ་ཐྲེལ་འཚབས་པའམ་རིངས་པའོ།། རྟབ་རྟབ་ཅེས་སྣང་། 仓促，仓皇，忙乱，亦作 རྟབ་རྟབ།

རྟབ་པ། (注同上)

རྟབ་པར་སྨྲ་བ། མགྱོགས་པོར་སྨྲ་བའམ་ཐེལ་བས་སོ།། 急促地說，快說。

རྟའུ་ལ། ས་ཚིགས་ས་རིམ་གྱི་རྟའུ་སྟེ་ཨུ་ལ་ཞེས་སོག་སྐད། 驛站之差馬，蒙古語"烏拉"。【增】烏拉馬，供政府官吏乘騎或馱运之馬。〔高〕

རྟས་བྱེད། སྐྱོང་བར་བྱེད་དམ་གསོ་བར་བྱེད། 保养，将养，营养。

རྟིང་དཀར། ཀང་རྟིང་དཀར་པོ། 脚跟白色。

རྟིང་དུ་འབྲངས་པ། རྗེས་སུ་འབྲངས་པ། 跟随，追随。

རྟིང་ནས་འོང་། རྗེས་ནས་ཡོང་། 以后来，随后来。

རྟིང་ནས་སྐྱེས་པ། ནུ་བོའམ་གཅུང་པོའི་མིང་(དང་)། 随后生(藻)。弟。

རྟིང་པ། ཀང་པའི་རྟིང་དཀར་དང་རྗེས་མ་ལ་འདང་། 1.脚后跟，踵。2.后。【增】1.端，末端，最低部分，如棍子下部。2. ཕྱི། 后来。

རྟིང་མ། རྗེས་མ། 后，后者。

རྟིང་ཚུགས་པ། གཏིང་ཚུགས་ཏེ་རྩ་བ་བཙུགས་པ། 即 གཏིང་ཚུགས། 建立基础。

རྟིང་སོར་བལྟ། རྗེས་མ་གསོ་ཏུ་བལྟ་བའམ་རྗེས་སུ་བལྟ། 看以后，看以后的事。

རྟིང་ལྷམ། ཡུ་བ་མེད་པའི་ལྷམ་ལྟ་བུ། 拖鞋，无筒之鞋。

རྟུག་ཏི་བཏང་བ། འོག་རླུང་བཏང་བའམ་གློད་པ། 放屁。

རྟུག་པ། མི་གཙང་སྐྱག་པ། 屎，粪。【增】1.人粪。2.在西藏中部指风，或胃腸气脹。3. བརྟུག 或 རྟུག 参看 ཐོགས་པ་ 条下。〔达〕

རྟུན་པ། འབད་པའམ་བརྩོན་འགྲུས། 勤謹，精进。【增】 དུན་པ། 比較〔达〕

རྟུན་བུ། གཏུན་བུ་ཞེས་འཐད་དམ་རྡོའི་གཏུན་བུའམ་གཏུན་རིལ་དང་གཏུན་ཤིང་དེར་སྦྱོར། 应作 གཏུན་བུ། 石杵，参看 གཏུན་རིལ། གཏུན་ཤིང་།

རྟུལ་པོ། རིག་པ་བུལ་པོའམ་རྣོ་པོ་མ་ཡིན་པ། 智力迟鈍，不銳敏。【增】或 རྟུལ་བ། 〔达〕

རྟུལ་ཕོད། བརྟུལ་ཕོད་དེ་སྙིང་སྟོབས་ཅན། 或 བརྟུལ་ཕོད། 勇敢，有志气。

རྟུལ་མོའི་བུ། གཏུམ་མོའི་བུ་འཐད་དེ་ཁྱབ་འཇུག 勇女之子(藻)。遍入(天神名)，应作 གཏུམ་མོའི་བུ།

རྟུལ་ལ་ཕྱིས། འབད་རྩོལ་བར་གྱིས་ཤིག 努力吧！发奋吧！

རྟེན། རྟེན་དབང་པོ་དེ་ལ་བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་ལུས་རྟེན་མཆོད་རྟེན་ལྟ་བུ། 所依(佛)，依根之識(佛)，所依身，供养依处，即塔。
【增】 1.依靠，保持，支住(常用于复合詞中)。2.文法中的于格，第七轉声。3.支物之物。4.常指寺庙或神龕。〔达〕

རྟེན་མཁར། འདྲེ་གནས་ས་ཁང་པ་དམར་སྟོག 鬼神住处，紅庙(西藏人常在山上筑小紅庙供神)。

རྟེན་འགངས་ཅན། རྟེན་གནད་ཆེ་སྟེ་གཙུག་ལག་ཁང་ལྟ་བུ། 重要所依，如寺院，佛殿。

རྟེན་འགྲོ། སྟེན་འགྲོ་སྟེ་རོལ་མོ་མཁན་ཞིག 即 སྟེན་འགྲོ། 依行(藻)。乐师之一。

རྟེན་བརྗེས་པ། རྟེན་ས་བརྗེས་པའམ་ལུས་བརྗེས་པ་ལྟ་བུ། 掉換依处，换身(如人死后轉世)。

རྟེན་འཕྱེ་བ། སུག་བཞི་གས་འཕྱེ་སྟེ་འགྲོ་བ། 爬行，四肢并行。

རྟེན་བྱུང་། གཅིག་གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའམ་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་བྱུང་བའོ། ། 緣生(佛)，互相依靠而发生，一切都由相依相关連而发生。

རྟེན་བྱེད་མ། ས་གཞིའི་མིང་(དང་)། 作依女(藻)。地基，大地。

རྟེན་འབྲེལ་སྒོམ། རང་སངས་རྒྱས། 修緣起(藻)。独覚(佛)。

རྟེན་འབྲེལ་བསྒྲིགས། ལེགས་པའི་གྲབས་གསོམ་བྱེད་པ། 預备善事，准备条件。

རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས། མ་རིག་འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་ལ་སོགས་མཛོད་གནས་གསུམ་པར་བལྟས་ཤིག 十二緣起支(佛)，无明、行、識等，可看俱舍論第三品。

རྟེན་གཞི། ཁང་པའམ་རྟེན་གནས། 房屋，依止处。【增】1.基础。2.＝ཁང་ཁྱིམ་འདུག་ས། 居处，坐落。〔达〕

རྟེན་ཟ། མེ་དང་མེ་ལྷ་(དང་)། 食所依(藻)。1.火。2.火神。

རྟེན་གསུམ། སྐུ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་ལའང་། 1.三所依(佛)。2.身、語、意(佛)。

རྟེའུ། རྟ་ཕྲུག་གམ་ཐ་རེའང་། 駒，小馬。

རྟེའུ་ཕྲུག (注同上)

རྟོག་གེ། བརྟག་དཔྱད་བྱ་བ། 考察。
【增】辯論，推論，辯証。〔达〕

རྟོག་གེ་པ། རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པ་པོ་སྟེ་མཚན་ཉིད་པ། 1.考察者，依特征而推察者。2.相宗。【增】辯論者。〔达〕

རྟོག་གེའི་གཞུང་། མཚན་ཉིད་པའི་གཞུང་། 分别論，法相之論。

རྟོག་ཅིག བརྟག་པར་གྱིས་ཤིག 考察吧!

རྟོག་ཆེན་པོ། སོ་པའམ་བྱ་ར་བ། 偵察者。

རྟོག་ལྡན་པ། འཚོལ་བའི་རྣམ་རྟོག་དང་ལྡན་པ། 有寻思者。

རྟོག་པ། རྣམ་རྟོག་གམ་སེམས་པ་སྤྱི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་རགས་པ་འཚོལ་བའི་ཤེས་པའོ།། 分别，寻思(佛)，粗寻諸法自体之識。
【增】想象力，幻想，空想，概念。〔高〕

རྟོག་པ་འོག་འགྱུ། ཉི་ཚེ་བའི་བསམ་བློ། 潛在的思慮。

རྟོག་བྱེད། རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བརྟག་པར་བྱེད་པོ། 考察者，依特征而考察者。

རྟོགས་མཁན། མཁྱེན་བྱེད་དམ་མཁྱེན་མཁན། 了知者，了解者。

རྟོགས་དགོས། མཁྱེན་དགོས། 須通达,应了解。

རྟོགས་འགྲོ། གྲངས་ཀྱི་རྟོགས་འགྲོ། 揭底〔梵〕，大数之一。

རྟོགས་འགྲོ་ཆེན་པོ། གྲངས་ཀྱི་རྟོགས་འགྲོ་ཆེན་པོ། 大揭底，大数之一。

རྟོགས་ཆེན། སངས་རྒྱས་དང་ཤེས་རབ་ཆེ་བ། 大証(藻)。1.佛。2.大慧。(同) རྟོགས་ལྡན།

རྟོགས་བརྗོད། སྐྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་ལྟ་བུ། 因緣(佛)，如本生傳記。【增】講說理想人生事迹的普通名称，其中多是教誡。〔达〕

རྟོགས་ལྡན། སངས་རྒྱས་དང་ཤེས་རབ་ཆེ་བ། 具証(藻)。1.佛。2.大慧。【增】= མཁས་པ། 圣賢。〔达〕(同) རྟོགས་ཆེན།

རྟོགས་པ། མཁྱེན་པ། 通达，知曉。
【增】理解，悟，确知，深信。〔高〕

རྟོགས་པའི་བསྟན་པ། བསླབ་པ་གསུམ་ཅི་རིགས་པ། 証圣教(佛)，三学随应(即戒、定、慧皆是証圣教)。

རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན། (注同上) 証功德(佛)。

རྟོགས་བྱེད། མཁྱེན་པར་བྱེད། 証，通达，知曉。
【增】諳。〔达〕

རྟོད་ཅིག ཐུར་ཐག་གིས་ཐོགས་ཤིག 用繩子拴起来吧!

རྟོད་ཐུར། ཐུར་བ་དང་ལྡན་པའི་ཐག་པ་དང་བརྟན་པ་ཞེས་པའི་སྐར་མ་ཞིག 1.有橛子的繩。2.坚固星，北辰。【增】地上系馬、船等的桩子，墙上挂东西的木橛。〔达〕

རྟོན། བརྟན་པར་གྱིས་ཤིག་དང་ཡིད་ཆེས་པར་གྱིས་ཤིག 1.应穩固依止(命令詞)。2.应信任(命令詞)。

རྟོན་པ། ཡིད་ཆེས་པའམ་བརྟན་པོ། 信任，坚信。
【增】= བརྟེན་པ་ 或 བརྟན་པ། 依賴，依靠。〔达〕

རྟོན་པ་བཞི། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་སོགས། 四依(佛)，依法，不依人等。

རྟོབ། ལོ་གཉིས་ལོན་པའི་རྟ་ཕོ་དང་བྲེལ་འཚུབ། 1.两岁馬駒。2.忙乱。

རྟོལ་ཕྲུག མཛོ་མོའི་བྱུ་གུ། 犏乳牛所生的犢。

རྟོལ་ཏོ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པམ་མཐར་སོ།། 透了。1.到彼岸。2.究竟。

རྟོལ་བ། (注同上)【增】1.貫穿，穿通。2.呈現。3.到达。〔达〕

རྟོལ་ཤ། མཛོ་མོའི་བྲུ་གུའི་ཤའམ་བེའུའི་ཤ། 犏牛犢肉，小牛肉。

ལྟ་ག་ལ་བྱེད། ག་ལ་ལྟ་བར་བྱེད་དེ་ལྟ་འདོད་མེད་པ། 岂肯看，不愿看。

ལྟ་ཅི་སྨོས། བརྗོད་ནས་ལབ་དགོས་ཅིའང་མེད་དོ།། 何况，何須說，无可說。

ལྟ་རྟོག་པ། སོ་པའམ་བྱ་ར་བ། 偵察者，巡察者。

ལྟ་སྟངས། མིག་གི་ལྟ་སྟངས། 看法。

【增】 1.瞥見，睇視。2.密教眼观的方法，用以控制或降伏魔鬼。〔达〕

ལྟ་ན་སྡུག གསེར་གྱི་རི་ཞིག་དང་མཛེས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ལའང་། 1.金山之一。2.美丽。3.帝釋（天神名）城。

ལྟ་བ། འཇིག་ལྟ་མཐར་ལྟ་སོགས་དང་གྲུབ་མཐའ་འམ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་ལྟ་བུ། 1.見，如身見，边見等（佛）。2.宗派，如中观之見解。

【增】1.观看，窺見。2.看待，視察。3.观察，視作。4.禪定的一个阶段。5.沉思，默想。6.意見。〔达〕

ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན། ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན། 見取（佛），緣于五蘊，計为最胜之染慧。

ལྟ་བ་མཐོ་བ། ཁེངས་སེམས་ཅན། 有驕慢心者。

ལྟ་བ་ལོག་པ། ལོག་ལྟ་ཅན་ལྟ་བུ། 邪見(佛)。

ལྟ་བའི་བརྟུལ་ཞུགས་མ། ཆུ་ཡི་མིང་ལའང་། 1.見禁女。2.河名。

ལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས། ཡིད་འོང་མཛེས་པའི་དོན། 看不够，悦意，可爱，美丽。

ལྟ་བས་མི་ངོམས། （注同上）

ལྟ་བུ། དངོས་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ལྟ་ལྟ་བུ། 比如，如同。【增】1.＝ གཟུགས་བརྙན། སྐུ་འདྲ། 肖象，或回忆中的印象。〔达〕

ལྟ་བྱེད། སྤྱན་ནམ་མིག་(དང་)། 观者，作視（藻）。眼。【增】余韵。〔四〕

ལྟ་ཞོག ད་ལྟ་ཞོག་གམ་ད་ལྟ་རེ་བ་མེད། 且擱置，現在无望。

ལྟག་ཁུང་། མགོ་རྟིན་མཇིང་བའི་ཀོང་ཀོང་། 頸窩。

【增】＝ལྟག་འོག་གི་ཀོང་ཀོང་། 頸背的弯骨。〔达〕 脑后发际，脖頸。〔四〕 头之后部，后脑脖。〔高〕（同） ལྟག་མདུད།

ལྟག་སྒོ། ཁང་པའི་རྒྱབ་སྒོ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.頸后的凹窩。2.房屋的后門。

ལྟག་སྒྲ། མགོ་ལྟག་སྤྲ་མེད་པ། 禿頸，头頸无毛。

【增】或作 ལྟག་འོག་ 等于 སྔ་ཕྱི། 前后。〔达〕（同）ལྟག་ཐེར།

ལྟག་གཅོད་པ། ཕྱོག་ཕྱོགས་ནས་བརྟག་དཔྱད་གཅོད་པའམ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་ལྟ་བུ། 从反面观察，似能破（佛），似能駁斥。

【增】或作 ལྟག་ཆོད། 1.斬首。2.易变的，无常的。〔达〕（同）ལྟག་ཆོད།

ལྟག་ཆུ་བ། མཇིང་བའི་ཕྱུ་བའམ་རྒྱུས་པ་སྦོམ་པོ། 1.脖頸。2.粗筋。

ལྟག་ཆོད། ཕྱོག་ཕྱོགས་ནས་བརྟག་དཔྱད་གཅོད་པའམ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་ལྟ་བུ། 从反面观察，似能破（佛），似能駁斥。

【增】巧辩,詭辩。〔本〕（同）ལྟག་གཅོད་པ།

ལྟག་ཉལ། གན་རྐྱལ་དུ་ཉལ་བ། 仰臥。

ལྟག་ཐེར། མགོ་ལྟག་སྤྲ་མེད་པ། 禿頸，头頸无毛。（同） ལྟག་སྒྲ།

ལྟག་མདུད། མགོ་རྗེན་མཇིང་པའི་ཀོང་ཀོང་། 項結，頸窩。【增】后头中的孔，脊椎与脑的連接处。〔达〕 脑精骨。〔四〕（同）ལྟག་ཁུང་།

ལྟག་པ། གཙུར་ལྟག་གམ་སྟེང་ལྟག་མ། 1.后頸。2.上面。【增】1.头頂后部的凸出部分。2.任何东西的上部或后部。〔达〕 后面，背面。〔本〕（同）ལྟག་མ།

ལྟག་པ་ཆག་པ། མགོ་ཆག་པའམ་མགོ་འདྲེན་བཤིགས་པ། 頸折。1.头破。2.毁坏首領。

ལྟག་སྦྱོར། སྟེང་ནས་སམ་རྒྱབ་ལོགས་ནས་སྦྱོར། 1.从上相合攏。2.两背相对，背对背。

ལྟག་མ། གཙུར་ལྟག་གམ་སྟེང་ལྟག་མ། 1.后頸。2.上面的。（同）ལྟག་པ།

ལྟག་འོག སྟེང་འོག 上下。

ལྟང་གཅིག བུ་རམ་ལྟང་གཅིག་ལྟ་བུ། 一包，如一包糖。

ལྟང་ལྟིང་ཙམ། ཆུ་མིག་ལྟིང་ཀ་ཆུང་ཆུང་ཙམ། 小泉眼。

ལྟང་རྩེ། ཏི་ཏི། （未詳）

ལྟད་མོ། དགེ་མཚན་ཅན་ནམ་གཟིགས་མོ། 1.娛乐。2.景色，景象。【增】1.展覽。2.音乐会。〔达〕

ལྟད་མོའི་ཟླ་བ། དབྱུག་ཟླ་བ་དང་ཐ་སྐར་ཟླ་བ་（དང་）། 游戏月(藻)。杖月，娄宿月，即九月。

ལྟབ་ཏུ་བཅུ། ལྟབ་གྱི་ལྟབ་ཏུ་བཅུ་ལྟ་བུ། 当折，如当折折刀。

ལྟར། ལྟ་བུ་ཞེས་མཚུངས་པའི་སྒྲ། 如，似乎，类似。

ལྟར་སྣང་། དངོས་ནས་མ་ཡིན་པ། 相似，非眞。

ལྟར་ལྟར་པོ། མའི་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་གསུམ་པ་སྟེ་ཕ་མའི་མི་གཙང་ཆགས་ནས་བདུན་ཕྲག་གསུམ་པ་ཤར་ནི་གྱུར་ལ་སླ་བའོ། །ལྟར་ལྟར་ཞེས་པའི་ཟ་མ་ཞིག་ལའང་། 1.阴戸〔梵〕，胎中第三位，父母精血凝結的第三星期，成肉而稀。2.食品之一。【增】或作 ལྟར་ལྟར་པ། 〔达〕（达无 པོ་字）

ལྟར་སྐྱེས། སྐབས་ལེགས་སམ་དེ་ལྟར་བྱུང་བ། 1.机会，幸运。2.如是而生。

ལྟས། སྔ་ལྟས་འཆི་ལྟས་ལྟ་བུ། 象征，預兆，如死相。【增】1.代 ལྟོས་ 字，看，見。2.或 སྔ་ལྟས། 征兆，先兆，一般指恶兆。〔达〕祥。〔四〕

ལྟས་རྟོག རྩིས་པ། 数学家。

ལྟས་ཤེས། （注同上）

ལྟིར་བ། ཕྱིར་འབུར་ཞིང་ལྟིར་བའམ་མགར་བས་ལྕགས་གཟེར་གྱིས་ལྟིར་ཚགས་ལྟིར་བ་ལྟ་བུ། 鼓起，如向外鼓出，或鉄匠用鉄釘釘成漏子。【增】参看 ལྡིར་བ། 〔达〕

ལྟུང་གནས། འོག་གི་འཇིག་རྟེན། 堕处，下方世界。

ལྟུང་བ། མར་ལྟུང་བའམ་ངན་སོང་དུ་ལྟུང་བ་ལྟ་བུ་དང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལའང་། 1.下墜，堕落，如堕恶趣（佛）。2.罪。

ལྟུང་བྱེད། ངན་སོང་དུ་ལྟུང་བར་བྱེད་པས་ནའོ། །ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་ལོ་འདབ་དང་། 1.堕落。2.罪。3.叶。【增】犯罪，犯規。〔达〕

ལྟུང་འབྲས། ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་ལྟ་བུ། 堕落之結果，如受恶趣苦。

ལྟུང་བཤགས། སྡིག་པ་བྱས་པ་འདི་བཤགས་པའམ། 忏悔，悔罪(佛)。

ལྟེ་ཁུང་། ལྟེ་བའི་བུ་ག་ལྟ་བུ། 臍穴，臍孔。

ལྟེ་པ། གོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག 衣之一种。

ལྟེ་བ། ལྟོ་བའི་ལྟེ་བ་དང་དབུས། 1.肚臍。2.中央。【增】臍带。〔达〕 中心点。〔高〕

ལྟེ་བ་སྐྱེས། ཚངས་པ་དང་བྱ་རོག་ལའང་། 臍生(藻)。1.大梵（天神名）。2.烏鴉。

ལྟེ་བའི་དྲི། གླ་རྩི་(དང་)། 臍香(藻)。麝香。

ལྟེ་བལ། འབུ་སྲོམ་དྲ་བ་ཅན། 臍綿(藻)。蜘蛛。

ལྟེ་འབུར། ལྟེ་བ་ཕྱིར་འབུར་བ། 臍向外鼓。

ལྟེ་འོག བཤང་ལམ་དང་ཆུ་སོའམ་འདོམས། 臍下(藻)。1.肛門。2.小便。

ལྟེང་ཀ། ཆུ་མིག་དཔལ་བུ། 泉水。

【增】1.参看 ལྟེང་། 2.＝ལྟེང་རྒྱས། 木瓜林佛。3.池塘。4.佛弟子名。〔达〕

ལྟེང་རྒྱས། ཆུ་མིག་ཆེན་པོའམ་རྒྱས་པ་སྟེ་རྡོ་རྗེ་གདན་ཉེ་འཁོར་གྱི་ས་ཆའི་མིང་། 1.大泉水。2.金剛座附近之地名。

ལྟེང་པོར་བུ་བ། （未詳）

ལྟེངས་པ། （原注缺）印度地名。

ལྟེབ་དཀར། རས་དཀར་གྱི་ལྟེབ་ཐིངས་ཤིག་ལྟ་བུ། 折素，如将白布迭鋪。

ལྟེབ་གཅིག ཕྱོགས་ཤིག་ཏུ་ལྟེབ་པ་གཅིག 一迭，迭在一起的。

ལྟེབ་པ། ཁ་བཏགས་ལྟེབ་བརྩེག་བྱ་བ་ལྟ་བུ། 折迭，如将哈达折起。

ལྟེབས། ཁ་བཏགས་ལྟེབས་ཤིག་ལྟ་བུ། 折起，折迭，如說：将哈达折起！【增】卷帘。〔四〕

ལྟེམ་རྐྱང་མེད་པ། གད་རྐྱང་གཅིག་དང་མངོན་ལྟོག་ཀྱང་ཟེར་བ་དང་ཚོགས་པའང་མིན་གཅིག་རྐྱང་མེད་པ་(དང་)། 无变动，也說གད་རྐྱང་གཅིག་与མངོན་ལྟོག

ལྟེམ་ལྟེམ། ལྟེམ་ལྟེམ་བྱ་བའི་མིང་བསྒྱུལ་བ། 顫，抖动。【增】溢出。〔达〕

ལྟེམ་པ། ནུ་ཏེམ་པ་སྟེ་ན་བ་ལྟ་བུ། 病，疼痛。【增】充滿，盈溢。〔达〕

ལྟེམ་མེར། ཁེངས་པར་རམ་དགང་བར། 滿，溢。

ལྟེམས་ཀྱིས་གང་། རབ་ཏུ་གང་བའི་མིང་། 滿滿，极滿。

ལྟོ་དཀར་པ། རྣམ་ཐོས་དང་ཤ་མི་ཟ་མཁན་ལའང་། 白腹（藻）。1.毗沙門（天神名）。2.素食者，不食肉者。

ལྟོ་བཀུག བཀྲེས་པའམ་ལྟོགས་པ། 腹召（藻）。飢餓。（同）ལྟོ་ལྟོང་།

ལྟོ་གོས། བཟའ་བྱ་དང་བགོ་བྱ་སྟེ་གོན་རྒྱུ། 衣食(藻)。吃穿，食物与衣服。(同) ལྟོ་རྒྱབ།

ལྟོ་འགེངས་པ། བླུན་པོའི་མིང་། 腹滿(藻)。愚人。（同） ལྟོ་སེམས།

ལྟོ་འགྲོ། ལྟོས་འགྲོ་སྟེ་ཀླུ་དང་སྦྲུལ་གྱི་མིང་། 腹行(藻)。1.龙。2.蛇。即 ལྟོས་འགྲོ།

ལྟོ་འགྲོ་ཟ་བ། མཁའ་ལྡིང་མིང་། 食蛇(藻)。金翅鳥。

ལྟོ་རྒྱབ། བཟའ་བྱ་དང་བགོ་བྱ་སྟེ་གོན་རྒྱུ། 腹背(藻)。吃穿，食物与衣服。(同) ལྟོ་གོས།

ལྟོ་བཅས། གཤིན་རྗེ་(དང་)། 有腹(藻)。閻罗王。

ལྟོ་ཆེ། གྲོད་ཁོག་ཆེའམ་གསུས་པོ་ཆེ། 大肚皮，大腹。【增】= ཟ་པོད་པ། 健啖的，貪食的。〔达〕(达作 ལྟོ་ཆེ་བ་) (同) ལྟོ་ལྡིར་བ།

ལྟོ་སྐྱིས། དྲི་ཆེན། 腹朽(藻)。大粪。

ལྟོ་ལྡིར་བ། ལྟོ་ལྡིར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་སྦྱིར་བ། 鼓肚，为使腹大故鼓起。

ལྟོ་སྟོང་། བཀྲེས་པའམ་ལྟོགས་པ། 腹空(藻)。飢餓。(同) ལྟོ་བཀུག

ལྟོ་འདུན་པ། ཟས་ཧམ་ཅན་དང་ལྟོ་ཆས་ལ་དོན་གཉེར་ཅན། 腹欲(藻)。1.貪食。2.求食者。(同) ལྟོ་བརྣན་པ།

ལྟོ་ལྡིར་བ། གྲོད་ཁོག་ཆེའམ་གསུས་པོ་ཆེ། 大腹，大肚皮。【增】= ལྟོ་ཆེ་བ། 〔达〕(同) ལྟོ་ཆེ།

ལྟོ་བརྣན་པ། ཟས་ཧམ་ཅན་དང་ལྟོ་ཆས་ལ་དོན་གཉེར་ཅན། 腹迫(藻)。1.貪食者。2.求食者。(同) ལྟོ་འདུན་པ།

ལྟོ་འཕྱང་། ལུག་དང་ཚོགས་བདག་དང་གྲོད་པ་ཆེ། 腹垂(藻)。1.綿羊。2.毗那夜迦(天神名)。3.大腹。【增】= ལྟོ་ཆེ་བ། ཟ་པོད་པ། 〔达〕(达作 ལྟོ་བ་འཕྱང་བ་)

ལྟོ་འཕྱེ་བ། སྦྲུལ་དང་ལྟོས་འགྲོ་ས་བདག་ལྟོ་འཕྱེ་ལྟ་བུ། 腹行(藻)。1.蛇。2.龙，地神。

ལྟོ་བ། ཟས་བཟའ་བྱ་དང་གསུས་ཁོག 1.食品。2.肚，腹。

ལྟོ་སེམས། བླུན་པོའི་མིང་། 腹思(藻)。愚人。(同) ལྟོ་འགེངས་པ།

ལྟོགས་པ། གྲོད་ཁོག་སྟོང་པའམ་བཀྲེས་པ། 飢餓。【增】悔恨，抱憾。〔达〕挨餓，腹空。〔高〕

ལྟོགས་མོ། བྲན་མོ་ཕལ་འདང་། 1.飢餓之女子。2.婢女。

ལྟོང་། མདའི་ལྟོང་། 箭尾，箭末之缺口。

ལྟོང་སོམས་པ། མདའ་ལ་མཁས་པ། 善于射箭。

ལྟོང་ཅན། མདའི་མིང་(དང་)། 有缺口(藻)。箭。(同) ལྟོང་མཛེས།

ལྟོང་མེད་པ། ཁ་བྲག་མེད་པ། 无缺口。

ལྟོང་མཛེས། མདའི་མིང་(དང་)། 缺口美(藻)。箭。(同) ལྟོང་ཅན།

ལྟོངས། ཡངས་པོ། 寬。【增】頂点。〔达〕

ལྟོས། མིག་གིས་ལྟོས་ཤིག 看吧！用眼看吧！【增】1.= འཁོར། 侍从，眷属。2.参看 ལྟ་བ། 視，观。3.= གཏོས། 〔达〕

ལྟོས་འགྲོ། སྦྲུལ་དང་ཀླུ་དང་ལྟོ་འཕྱེ་བ། 腹行(藻)。1.蛇。2.龙。3.爬行。

ལྟོས་བཅས། གཉེན་སོགས་རྒྱུས་གཏོགས་ཡོད་པ། 有待(藻)。亲属等有关系者。【增】= འཁོར་བཅས། 与眷属和侍从者在一起。〔达〕

ལྟོས་པ། རག་ལུས་པའམ། 1.等待。2.依靠。【增】注意。〔达〕

སྟ་གོན། གྲབས་གཞོམ་སྤྱི་བྱ་བ་གང་གི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་གྲབས་སྒྲིགས་སམ་དེང་སང་གྲ་འགྲིགས་ཟེར། 預备，筹备，任何事之事前准备，現在說 གྲ་འགྲིགས། 【增】= ཉེར་བསྒོགས། སྔོན་དུ་

འཁྲིག་པ། 〔达〕 1.預先防备。2.爈坛。〔四〕

སྟ་གྲི། ཤིང་གཅོད་བྱེད་སྟ་རེ་ལ་འང་། 斧子，劈柴之斧。（同）སྟ་རེ།

སྟ་མོ། （注同上）

སྟ་ཟུར། ལུས་ཀྱི་དཔྱི་འགོའི་ཟུར། 身体胯尖之角。【增】= དཔྱི་མགོ། 臀，髋骨。〔达〕

སྟ་རེ། ཤིང་གཅོད་བྱེད་སྟ་རེ་ལ་འང་། 斧子，砍柴之斧。【增】= སྟ་གྲི། 常作 སྟ་རེ། 〔达〕（同）སྟ་གྲི། སྟ་མོ།

སྟ་ཤ། དཔྱི་འགོའི་ཤའམ་དཔྱི་དཀུ། 盆骨上的肉，臀肉。

སྟ་སོ། སྟ་རེའི་ཁ། 斧口，斧刃。

སྟག གཅན་གཟན་ཁྲ་བོ་ངར་སྐད་ཅན། 老虎。

སྟག་ཁྱི། དྲེད་ཀྱི་མིང་ལ་འང་། 1.虎犬。2.罷。

སྟག་དོང་། མདའི་ཤུབས་སམ་སག་ཐག 箭鞘，革囊。【增】= མདའ་དོང་། 〔达〕（同）སྟག་རལ།

སྟག་པ། ཤིང་སྟག་པ་སྟེ་སྟག་གི་པགས་པ་ལྟར་ཁྲོ་གའས་ཤུན་པ་ནི་ཁྲ་ཁྲའོ།། 樺皮树，树皮花紋似虎皮。【增】赤楊。〔高〕

སྟག་ཚེར། སྨན་ཀཎྜ་ཀ་རི་སྨུག 虎刺(藻)。药。紫色籐梨干。

སྟག་ཟ། སེངྒེ་དང་སྐྱེང་ཁང་ཅན་ཤ་ར་བྷ། 吃虎(藻)。1.狮子。2.八脚狮子。

སྟག་རལ། མདའི་ཤུབས་སམ་སག་ཐག 箭鞘，革囊。【增】撒袋。〔四〕（同）སྟག་དོང་།

སྟག་ལག་ཅན། རྩྭ་འཁན་པ། 虎爪者(藻)。蒿子。

སྟག་ཤར། དཔའ་བོའམ་གཞོན་ནུ་དར་མའི་མིང་། 1.勇士。2.青年，成人。

སྟང་ཟིལ། ག་བུར་དང་དངུལ་རྡོ་དང་དངུལ་རྡོའི་ནང་གི་ཕག་ཟེ་ལྟར་ནག་པ་ཞིག་དང་བཤའ་རྡོ་དང་བཤའ་དཀར་ལ་འང་སྟངས་ཟིལ་ཞེས་སྣང་། 1.冰片。2.銀石。3.銀石内之黑鬃絲。4.一种矿石，亦作 སྟངས་ཟིལ། 【增】此石有三种，即黑色、金色、銀色。〔达〕

སྟངས། དཔྱིབས་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་བྱེད་སྟངས་འགྲོ་སྟངས་འཛིན་སྟངས་ལྟ་བུ། 形式，形相，如作事、行走、握持的样子。

【增】态度，时式，时髦。〔高〕

སྟངས་ཀ། （注同上）

སྟངས་སྟབས། ཡན་ལག་བསྒྱུར་བའམ་རྣམ་འགྱུར་རམ་ལུས་ཀྱི་ཉམས་བསྒྲེངས་སྟབས་ལྟ་བུ། 四肢轉动，状态，如身形昂然。

སྟངས་འཛིན། རྣམ་འགྱུར་འཛིན་པ། 作姿势。

སྟངས་ཞན། བཟོ་འདྲའམ་རྣམ་འགྱུར་ཞེར་བ། 形态猥琐，态度恶劣。

【增】窄，柔弱人。〔四〕

སྟད་དགོས། རྟ་སྒ་བསྟད་མ་སོང་ན་སྟད་དགོས། 須备馬，須上鞍。

སྟན། གདན་བཏིང་བའམ་འདིང་རྒྱུའམ་ལྟ་བུ། 垫子，坐具，如設座，鋪垫。

སྟན་ཁྲིང་བ། སྟན་དཀྱུས་མའམ་རྐྱང་གདན་ལྟ་བུ། 扦垫，一般的垫子，鋪开的垫子。

སྟན་འབོལ། འབོལ་སྟན་ནམ་འབོལ་གདན། 軟垫。

སྟབ་སྟོབ། ཏབ་ཏོབ་ཅེས་འཐད་དམ་བྲེལ་བ་ཆ་བོ། 应作 ཏབ་ཏོབ། 太忙，仓促。

སྟབས། ཐོབ་བྱ་སྟབས་རྒྱུའམ་བསྟབ་བྱ། 所得，所給与。【增】（与 ཐབས 同源，与 སྟངས 同义）。1.適喜，致意，致敬。2.态度，姿势。3.机会。〔达〕

སྟབས་ཅིག་ཏུ། ཐབས་ཅིག་ཏུའམ་ལྷན་དུ། 一同。

སྟབས་མཛད། མདོར་བསྡུས་པར་མཛད་པ། 总結，結束。

སྟབས་ལེགས། སྐྱེས་དབང་ངམ་འབད་མེད་དུ་ཐོབ་པ། 幸运，僥倖，不劳而获。【增】良机，吉时。〔高〕

སྟབས་གསོལ། སྟབས་བདེ་བར་ཞུ་བ། 問安，乘便启白。

སྟར་ཀ། ཤིང་སྡོང་སྟར་ཀའམ་དེའི་འབྲས་བུ། 核桃树，及其果实（核桃）。

སྟར་བརྒྱུས་པ། ཕྲེང་བར་བསྒྲིགས་པའམ་བརྒྱུས་པ། 貫穿，如将珠子穿起。

སྟར་ཆགས་པར། རྒྱུན་ཆགས་པར། 相續。

སྟར་བ། ཕྲེང་བར་རྒྱུད་པར་སྟར་བཞིན་པ། 貫穿，如将珠子穿在綫上。【增】1.綑，結牢。2.使洁净磨光。3.装飾。〔达〕

སྟར་བུ། སྨན་སྟར་བུའི་ཁུ་ཐུར་རམ་ཁ་བ་ལྟ་བུ། 药品名，或此药所熬的膏。【增】酸果膏，慈梨膏，棘梨膏。〔本〕

སྟར་འཚབ། སྟ་རེས་བཙབ་པའམ་འཚབ་རྒྱུ། 用斧子剁碎。

སྟར་ཞུན། སྟར་བུའི་ཁ་བ། 慈梨果汁。【增】＝ སྟར་བུ། 〔达〕

སྟི་སྟང་། བསྟི་གནས་སུ་མཆོད་འབུལ། 承事，于休息处供养。【增】尊重，崇敬。〔达〕

སྟིམ་པ། ཆུ་ལ་ཐིམ་པ་བཞིན་པ། 溶化，溶入水中。【增】透过，渗透，浸入。〔达〕

སྟིམ་བྱེད། ཆུ་ལ་ཐིམ་པར་བྱེད་པའི་མིང་། 溶化，溶入水中。

སྟིམས་ཤིག ཆུ་ལ་ཐིམ་པར་ཆུག་ཅིག་ལྟ་བུ། 溶化（命令詞），溶入水中。

སྟུ། མོ་མཚན། 女性生殖器。

སྟུག་པོ། མཐུག་པོར་རྒྱུད་པ་དང་བར་མེད་ཚགས་དམ་དང་ནགས་ཚལ་མཐུག་པོ་ལ་འདང་། 1.厚。2.紧密。3.稠林，茂密的森林。

སྟུང་བ། ཐུང་དུ་གཏོང་བཞིན་པ། 收縮，縮短。

སྟུངས་ཤིག ཐུང་དུ་ཐོང་ཞིག 收縮，縮短（命令詞）。

སྟུད། མཐུད་དུ་བྱ་བཞིན་པ་མཐུད་དུ་བྱ་དགོས་པ་དང་མཐུད་ཀྱིས་ཤིག 1.續，正接續。2.須接續。3.使接續。【增】反复，再三，屡次給与。〔达〕（达作 སྟུད་པ）

སྟེ། ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྒྲ་སྟེ་བཟང་སྟེ་ལྟ་བུ། 有余詞，如 བཟང་སྟེ། 【增】在添后字 ག་ང་ 两字和元音的后面替代 ཏེ 字。〔达〕 把。〔四〕

སྟེག་པ། ཡར་བཏེག་ཏུ་འཛུག་བཞིན་པ། 支起，使向上支起。

སྟེགས་པ། བཏེག་ཏུ་བཙུག་ཟིན་པ། 已支起。

སྟེགས་བུ། ཡར་འདེགས་བྱེད་དམ་ཞབས་སྟེགས་སམ་འོག་ཀུག་ལྟ་བུ། 1.向上支。2.足凳。3.椅子。【增】小塔，麻雀在上面搭窩。〔达〕

སྟེང་ཀང་ཅན། སེངྒེ་ཀང་པ་བརྒྱད། 上足者（藻）。八脚獅子（神話中的一种獅子）。

སྟེང་སྐས། སྐས་འཛེགས། 上梯，登梯。

སྟེང་སྐྱེས། ལྗོན་ཤིང་(དང་)། 上生（藻）。树木。

སྟེང་གི་ཁ་བ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 上汴（藻）。大自在(天神名)。

སྟེང་གི་འཇིག་རྟེན། ལྷ་གནས་(དང་)། 上方世界(藻)。天趣，天界。

སྟེང་གི་ཕྱོགས་སྐྱོང་། ཁྱབ་འཇུག་ལ་འང་། 1.护上方神。2.遍入（天神名)。

སྟེང་གི་དབང་པོ། ཁྱབ་འཇུག 上方之王(藻)。遍入(天神名)。

སྟེང་འགྲོ། བྱ་དང་དུ་བ་འཇུག་རིང་ལ་འང་། 上行(藻)。1.鳥。2.彗星。

སྟེང་འབྱུང་། ཨུཏྤལ་སྔོའི་མིང་། 上飲(藻)。鄔波罗花。

སྟེང་འབྱུང་དཀར་པོ། ཨུཏྤལ་དཀར་པོ་དང་ཀུ་མུ་ད། 白上飲（藻)。1.白鄔波罗花。2.拘物头花。

སྟེང་དུ་མཐོན་པ། སྨྱུ་གུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའམ་ཞུ་ཞུ། 上出（藻)。新生出的芽。

སྟེང་འཕར། ཆུ་རླབས་ལ་འང་། 向上翻騰(藻)。波濤。

སྟེང་འཕུར། ཟླ་བ་དང་ནམ་མཁར་འཕུར་བ་ལ་འང་། 上騰(藻)。1.月亮。2.飞騰在天空。

སྟེང་འཕུར་དབང་པོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་(དང་)། 飞騰王(藻)。大自在(天神名)。

སྟེང་འཕྱོ། མེ་ཏོག་པདྨ་དང་ཆུའི་སྟེང་འཕྱོ་བ། 1.蓮花。2.水上漂浮。

སྟེང་གཡོགས། ཐོག་གཡོགས་པའམ་འབེབས་པ། 上复，盖頂。【增】1. ཟླ་གབ། 僧的上衣。2.= ཞོགས་མ། 頂盖。〔达〕

སྟེང་ཤོད། གོང་འོག 上下。

སྟེན་འགྲོ། རོལ་མོ་མཁན་གྱི་བྱེ་བྲག་སྟེ་ཧྲེན་འགྲོ་ཞེས་སྐད། 乐师之一种，亦作 ཧྲེན་འགྲོ།

སྟེན་ཅིག སློབ་དཔོན་ཁྱོད་སློབ་མ་སྟེན་ཅིག་ལྟ་བུ། 依止吧！

སྟེན་བྱེད། སློབ་མ་དང་མ་ཧེ་ལ་འང་། 依者(藻)。1.弟子。2.水牛。

སྟེན་འཛིན། རྣམ་ཐོས་ཀྱི་གཏེར་(དང་)། 持依(藻)。毗沙門（天神名）之庫。

སྟེམ་པ། རྡོ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ལག་པ་སྟེམ་པའམ་འཚིར་བ་ལྟ་བུ། 挤，夾，如兩石中間夾手挤手。【增】在通俗文学和語言中有关閉或鎖(門）之义，用棍或閂支住。〔达〕

སྟེམ་བྱེད། རྡེག་བྱེད། 打者。

སྟེམས་པ། ལག་པ་སྟེམས་པའམ་བཙིར་བ་ལྟ་བུ། 挤，夾，夾手，挤手。

སྟེའུ། སྟ་རེ་ཆུང་ཆུང་ངམ་སྟ་མ་སྟེའུ། 小斧。【增】= སྟེ་པོ། 印、藏木匠所用的斧，刃横于柄上。〔达〕

སྟེར་བ། སྤྲོད་པའམ་སྦྱིན་པའམ་གཏོང་བ། 1.交給。2.布施，舍。【增】在西藏西部，此字之特殊意义为給人飲食，喂养（牲畜，小孩)。〔达〕

སྟེར་བྱེད་མ། ས་ཡི་ལྷ་མོ་བསྟན་མ་ལ་འང་། 1.施給的女子。2.地神。

སྟེས་པ། སྐབས་ལེགས་སམ་རང་ཤུགས་བྱུང་བའམ་བསོད་སྟེས། 1.僥倖，幸运。2.自然生出。3.由福气得來。

སྟེས་དབང་། (注同上)【增】方針，方法。〔达〕

སྟོ་ཀ། ཆུང་ཟད་དམ་ཆུང་བ། 少，小。

སྟོང་། I.གྲངས་ ༡༠༠༠ གནས་གང་ལ་འང་། 1.数目一千。2.晦日，阴历三十。

II. ཀློད་གཏོང་དུ་འཇུག་པ་དང་སྟོང་ཐག་དང་སྟོད་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་(དང་)། 1.舍，舍替身。2.一千。 3.器物空虚。【增】 1.西藏一部落名。2.誤杀后給与亲属的报偿财物，命价。〔达〕

སྟོང་འཁྱེན། ཤར་ཕྱོགས་རྒྱལ་པོ། 东方之王。

སྟོང་གྲོགས། གྲོགས་སུ་གྱུར་པའམ་ཕན་གྲོགས། 伙伴，益友。【增】帮助，协助。〔达〕(达作 སྟོངས་གྲོགས་)

སྟོང་གཅོད་པ། ཐག་གཅོད་པ། 决断。

སྟོང་འཇལ་བ། ལ་ལ་འཇལ་བའམ་ནག་འཇལ་བ་དང་མི་བསད་པས་སྟོང་འཇལ་བ་ཞེས་དང་། 1.給与对方。2.作恶的罰金。3.杀人后的偿金。

སྟོང་སྐྱུགས། རྫུན་ཚིག་གི་རྗེས་སུ་འདེད་པ་པོ། 追究妄語者。

སྟོང་མཐའ། གནམ་གང་། 空边（藻)。晦日，月底。

སྟོང་གདགས་པ། ཕན་འདོགས་པའམ་གྲོགས་པོར་བྱ་བ། 饒益（使人得到利益），帮助，援助。

སྟོང་པ་ཉིད། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ། 空性，眞如，实际（以上皆佛教术語）。

སྟོང་སྤྱི་ཕུད་བདག་པོ། སྟེང་གི་ཕྱོགས་སྐྱོང་། 小千世界主(藻)。护上方神。

སྟོང་ཐག གྲངས་ ༡༠༠༠ 数目一千。

སྟོང་འཕྲོ་བ། ཉི་མའི་མིང་། 放千光（藻)。太阳。

སྟོང་ཚོ། སྟོང་ཐག་སྐོར། 带“千”字的数目。

སྟོང་དུ་ཅན། (注同上)

སྟོང་སང་ངེ་། མི་མེད་ཁང་པ་སྟོང་སང་ངེ་ལྟ་བུ། 空寂，如无人住的空房。

སྟོང་གསུམ་འཇིག་རྟེན། འཇིག་རྟེན་གཅིག་ནས་སྟོང་བར་གཅིག་དང་སྟོང་དེ་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་ནས་སྟོང་བར་གཅིག་དང་ཡང་དེ་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་ནས་སྟོང་བར་གཅིག་སྟེ་དེ་དག་གི་ཉི་མ་བྱེ་བ་ཕྲག་'' བརྒྱ་ཟླ་བ་སོགས་ཡང་། 三千世界(佛)，从一世界至一千世界，如此一千世界合至一千，如此又合而为一，乃至一千，共有百亿日月等。

སྟོང་གསུམ་འཇིག་རྟེན་བདག་པོ། ཚངས་པ་ཆེན་པོ། 三千世界主（藻)。大梵天王。

སྟོང་གསུམ་རིན་གྱིས་གཞལ་མེད་ཤིང་། ཙན་དན་སྦྲུལ་ཤིང་། 三千世界无价树(藻)。蛇心栴檀。

སྟོངས་གྲོགས། ཕན་ཏེ་འགྲོགས་པ་སྟོང་གྲོགས་སྐྱང་། 饒益（使人得到利益）而陪伴。【增】帮助，协助。〔达〕

སྟོངས་གདབ་པ། ཕན་བཏགས་པའམ་རོགས་བྱས་པ། 饒益，帮助。

སྟོངས་མ་བྱ་བ། (注同上)

སྟོངས་མཛད་པ། (注同上)

སྟོད། བྱང་ཁོག་སྟེ་ལུས་ཀྱི་སྟོད་ལྟ་བུ། 胸部，如上半身。【增】上部，前部，（事情的）先前部分。〔达〕在上，較高，較尊貴。〔高〕(同) སྟོད་ཁོག

སྟོད་ཀེར། གོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག 上衣，衣之一种。【增】或作 སྟོད་ཁེར། 背心。〔达〕(达作 སྟོད་སྒེར་)

སྟོད་སྐྱབ། སྟོད་གོས་ཏེ་བླ་གོས། 上护(藻)。

上衣。(同) སྟོད་གཡོགས།

སྟོད་ཁོག བྱང་ཁོག་སྟེ་ལུས་ཀྱི་སྟོད་ལྟ་བུ། 胸部，如上半身。【增】或作 སྟོད་པོ། 尸体的上部。〔达〕(同) སྟོད།

སྟོད་སྒྲིབ། སྟོད་གོས་ཏེ་བླ་གོས། 上障(藻)。上衣。(同) སྟོད་གཡོགས།

སྟོད་ཅིག བསྟོད་པར་གྱིས་ཤིག་དང་བསྟོད། 称贊贊頌，贊叹(命令詞)。

སྟོད་ཇ། གདོང་ལ་བྱུགས་པའི་སྟོད་ཇ་ལྟ་བུ། 面上所涂之儿茶。【增】鉄樹(སེང་ལྡེང་)的树脂。〔达〕

སྟོད་ཐུང་། གོས་ཤིག 短衣，衣之一种。【增】上身衬衣，貼肉汗衫，短衫。〔高〕

སྟོད་དུ་འཁྱིམས་པ། སྟོད་དུ་ཐོགས་པ་ལྟ་བུ། 在上面盘繞，上面悬着。

སྟོད་ཐུག སྟོད་གོས་ཤིག 上衣之一。

སྟོད་སྨད། ལུས་སྟོད་སྨད། 上下，如上下身。【增】长与寬的面积。〔达〕

སྟོད་ཚ་ཚངས་པ། དབུགས་འཚངས་པ་ལྟ་བུ། 閉气，如窒息。

སྟོད་གཡོགས། སྟོད་གོས་ཏེ་བླ་གོས། 上复(藻)。上衣。【增】(横臥)有如臉与下体接連。〔达〕(同) སྟོད་སྐྱབ། སྟོད་སྒྲིབ།

སྟོད་ཤག ལ་བ་ཤག་གམ་གོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག 褐衣，衣之一种。

སྟོད་ཧགས་པ། སྟོད་དུ་འགགས་པའམ་འཚངས་པ། 上面塞住。

སྟོན། མིག་ལ་སྟོན་ནམ་ང་ལ་སྟོན་ཅིག་ལྟ་བུ། 示，让我看。【增】或作 སྟོན་ཀ། 秋季〔达〕意指。〔四〕指出，指示。〔高〕

སྟོན་ཀ། འབྲས་ལྡན་དུས་ཏེ་དབྱར་ཁའི་རྗེས་སུ། 秋季，有果时，夏季之后。

སྟོན་ཀ་སྤྱོད་པ། བྱ་མོ་བྱིའུ། 秋行(藻)。雀鳥之一。【增】燕子。〔达〕

སྟོན་གྱི་མེ་ཏོག སྤང་རྒྱན་དཀར་པོའམ་སྤང་རྒྱན་མེ་ཏོག 玉簪花。

སྟོན་གྱི་དབྱངས་ཅན། ངང་པ། 秋音者(藻)。鵝。

སྟོན་ཏོག སྟོན་ཁའི་འབྲས་བུ། 秋实，秋季的果实。

སྟོན་ཐོག (注同上)

【增】= ལོ་ཐོག 秋收。〔达〕

སྟོན་པ། སངས་རྒྱས་དང་སློབ་དཔོན་ལའང་། 导师。1.佛。2.师长。【增】1.显示，指示。2.露布，展覽。3.教訓，講說。4.以明显的行动作例証。5.表示忠实。6.使遭受。7.教师，导师，特指宗教上的导师，一般指特殊宗派的創始人，或宣傳师。〔达〕 杳出，露出，洩其机密。〔高〕

སྟོན་བྱེད། ཉི་མ་ལའང་། 1.指示者。2.日，太阳。

སྟོན་འབྲིང་། ཧོར་ཟླ་བརྒྱད་པའམ། 仲秋，阴历八月。【增】阳历九月半至十月半。〔达〕

སྟོན་མོ། ཐུགས་སྤྲོའམ་དགའ་སྟོན། 庆賀，宴会。

སྟོན་ཟླ་ར་ཆུང་། ཧོར་ཟླ་དགུ་པའམ། 季秋，阴历九月。

སྟོན་ར་བ། ཧོར་ཟླ་བདུན་པའམ། 孟秋，阴历七月。【增】阳历八月半到九月半。

སྟོབ་ཅིག ཐོབ་ཏུ་ཆུག་ཅིག 給吧！使获得。

སྟོབ་པ། ཐོབ་ཏུ་འཇུག་བཞིན་པ། 給，使获得。【增】喂，飼养。〔达〕 举献。〔四〕

སྟོབས། ནུས་མཐུ། 力，能力。【增】1.精液。2.精力，力量，势力，气力。〔达〕

སྟོབས་ཀྱི་དགྲ་བོ། བརྒྱ་བྱིན་དང་ལྷ་མིན་དེའི་དགྲ་བོ་འོ།། 力敌（藻）。帝釋（天神名）。阿修罗之怨敌。
（同）སྟོབས་འཇོམས། སྟོབས་ལྡན་དགྲ།

སྟོབས་ཀྱི་ལྷ། I. ཁྱབ་འཇུག་གི་ཕུ་བོའམ་ཨ་ཇོ་ལའང་། 力神（藻）。遍入(天神名)之兄长。
（同）སྟོབས་ལྡན་I. སྟོབས་བཟང་I.
II. རླུང་དང་རླུང་ལྷ་(དང་)། 1.风。2.风神。
（同）སྟོབས་བཟང་ II.

སྟོབས་བཀྱི་བ། ནུས་པ་ཤུགས་རྩལ་བའམ་འཐབ་པ། 較量能力，斗争。（同）སྟོབས་འཀྱིད་པ།

སྟོབས་འཁོར། གྲངས་ཀྱ་དྲགས་ཆེན་པོ་བཅུ་ཐམ་པ་དེ་བཅུ་ལ་སྟོབས་འཁོར་ཆེན་པོ། 跋藍，大数。十“大姥达罗”为一“跋藍”，十“跋藍”为一“大跋藍”。【增】不可思議。〔四〕

སྟོབས་འཁོར་ཆེ་བ། （原注同上）大跋藍。

སྟོབས་འགྲོ། དྲེའུ་དང་ཕུག་རོན་ལའང་། 力行（藻）。1.騾子。2.鴿子。

སྟོབས་འཀྱིད་པ། ནུས་པ་ཤུགས་རྩལ་བའམ་འཐབ་པ། 較量能力，斗争。（同）སྟོབས་བཀྱི་བ།

སྟོབས་བཅུ་པ། སངས་རྒྱས་ཏེ་གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སོགས་དང་ལྡན་པས་སོ།། 十力者（藻）。佛，以成就“处非处智力”（佛）等故。

སྟོབས་བཅུ་མངའ་བ། （注同上）具十力者（藻）。

སྟོབས་ཆེ་བ། སངས་རྒྱས་(དང་)། 大力者(藻)。佛。（同）སྟོབས་ཆེན་ལྡན་པ།

སྟོབས་ཆེན། རླུང་དང་རླུང་ལྷ་(དང་)། 大力（藻）。1.风。2.风神。【增】猛撞者，打桩工人。〔达〕

སྟོབས་ཆེན་ལྡན་པ། སངས་རྒྱས་(དང་)། 具大力者（藻）。佛。（同）སྟོབས་ཆེ་བ།

སྟོབས་འཇོམས། བརྒྱ་བྱིན་དང་ལྷ་མིན་དེའི་དགྲ་བོ་འོ།། 力畏（藻）。帝釋（天神名），阿修罗之怨敌。（同）སྟོབས་ཀྱི་དགྲ་བོ། སྟོབས་ལྡན་དགྲ།

སྟོབས་ལྡན། I. ཁྱབ་འཇུག་གི་ཕུ་བོའམ་ཨ་ཇོ་ལའང་། 具力（藻）。遍入(天神名)之兄长。【增】遍入天，阿修罗或魔鬼的称号。〔达〕
（同）སྟོབས་ཀྱི་ལྷ་I. སྟོབས་བཟང་I.
II. གླང་པོ་ལའང་། 牛。（同）སྟོབས་འཕེལ།

སྟོབས་ལྡན་དགྲ། བརྒྱ་བྱིན་དང་ལྷ་མིན་དེའི་དགྲ་བོ་འོ།། 具力仇(藻)。帝釋(天神名)，阿修罗之怨敌。
（同）སྟོབས་ཀྱི་དགྲ་བོ། སྟོབས་འཇོམས།

སྟོབས་ལྡན་འཇོམས། ཁྱབ་འཇུག 摧具力(藻)。遍入(天神名)。

སྟོབས་ལྡན་བརྙེམས། དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་(དང་)། 具力慢，恃力（藻）。极喜自在。【增】爱神的称号。〔达〕

སྟོབས་ལྡན་གནས། ས་འོག་གམ་ཀླུའི་འཇིག་རྟེན། 具力处（藻）。地下，龙世間。

སྟོབས་ལྡན་བསླུ། ཁྱབ་འཇུག 誘具力(藻)。遍入(天神名)。

སྟོབས་པ། ཐོབ་པར་འཇུག་པའམ་བསྟབ་པར་བྱ་བ་ཐོབ་ཏུ་འཇུག་པ་པོ། 1.使获得，当給。2.使获得者。

སྟོབས་པོ་ཆེ། ལྕགས་(དང་)། 大力（藻）。鉄。

【增】降雨陀罗尼。〔达〕

（同）སྟོབས་མང་།

སྟོབས་འཕེལ། གླང་པོ་ལའང་། 1.力量增长。2.牛。（同）སྟོབས་ལྡན་ II.

སྟོབས་འབྱུང་། གྲངས་སྟོབས་འབྱུང་(དང་)། 大数名。

སྟོབས་མང་། ལྕགས་(དང་)། 多力(藻)。鉄。（同）སྟོབས་པོ་ཆེ།

སྟོབས་མིག གྲངས་ཀྱི་རྣམ་འབྱུང་ཆེན་པོ་བཅུའོ། ། དེ་བཅུ་ལ་སྟོབས་མིག་ཆེན་པོའོ། །跋罗搀，大数，十"大毗步多"为一"跋罗搀"，十"跋罗搀"为一"大跋罗搀"。

སྟོབས་མེད་པ། བུད་མེད་ཀྱིའི་མིང་(དང་)། 无力（藻）。妇女。

སྟོབས་དམན་པ། （注同上）力弱(藻)。

སྟོབས་རྩལ་བ། ནུས་མཐུ་འགྲན་པའམ་འཐབ་པ། 比較能力，斗爭。

སྟོབས་ལས། གྲངས་སྟོབས་ལས་(དང་)། 尼婆罗，大数名。

སྟོབས་བཟང་། I. ཁྱབ་འཇུག་གི་ཕུ་བོའམ་ཨ་ཇོ་བའང་། 1.酒精。2.妙力，遍入（天神名）之兄长。（同）སྟོབས་ཀྱི་ལྷ་ I. སྟོབས་ལྡན་ I.
II.རླུང་དང་རླུང་ལྷ་དང་། 1.风。2.风神。
【增】=ཆང་དངོས།〔达〕（同）སྟོབས་ཀྱི་ལྷ་ II.

སྟོབས་བཟང་དགའ་མ། ཆང་(དང་)། 妙力喜女（藻）。酒。

སྟོབས་ལྷའི་སྲིང་མོ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱ༔ 力神妹（藻）。鄔摩天女。

སྟོར་ཁུང་། མི་གཙང་ཆུ་འབབ་པའི་ཁུང་བུ། 水竇，洩髒水的洞。

【增】1.迷景，蜃气楼。2.义为 བཙོག་ཆུ…… ཐམས་ཅད་དོར་ས། ཨུ་ཁ་ 或 དབོ་མཚུ།〔达〕

སྟོར་བ། གཏོར་བ་སྟེ་ཐོར་བར་བྱས་པ། 洒，撒开。【增】= བོར་བ། བོར་སྟོར་བ། 1.失路，迷途。2.遺失。〔达〕

བརྟ་བ། བསྐྱང་བར་བྱ་བའམ་གསོ་བར་བྱ་བ་གསོ་དགོས་པའམ་སྐྱོང་དགོས་ལྟ་བུ། 将养，养育。

【增】1.扩張，展开。2.繁盛，丰富。〔达〕

བརྟ་བྱ། （原注同上）所将养，所养育。

བརྟག་དཔྱད་པ། རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བརྟག་དགོས་སམ་བརྟག་པར་བྱ། 考察，观察。

【增】=ཞིབ་དཔྱད། 細心衡量事件的所有細目，熟思。〔达〕（达作 བརྟག་དཔྱད་）

བརྟག་བྱ། （原注同上）所观察，当观察。

【增】考察，檢查，探究，考試。〔高〕

བརྟགས་འགོག ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་སྤང་བའམ་བྲལ་ཆ། 择灭（佛），已断煩恼之断，或离系（佛）。

བརྟགས་པ། བརྟག་བྱ་བརྟགས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已观察。

བརྟགས་མིན། སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ན་ངན་སོང་གི་བརྟགས་མིན་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་

བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། 非擇灭(佛)，如得加行道忍位，即于三恶趣得非擇灭，不生恶趣故。

བརྟད་སྐྱེན། མྱུར་བའི་མིང་། 快，疾速。

བརྟད་པ། མཚོ་ཊཱིཀ་ལས། བརྟད་པའི་དབང་གིས་ཞེས་གློ་བུར་གྱི་དབང་གིས་ཏེ་ཞེས་པའོ།། 急，律疏說："急緣，謂由突然之因緣"。

【增】= གློ་བུར་བ། 1.新，新近。2.忽然。3.急忙，迅速。〔达〕

བརྟན་པ། མི་གཡོ་བའམ་མི་འགྱུར་བའི་དོན་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་ཁྱབ་འཇུག་དང་བརྟན་པ་··· ཞེས་མི་གཡོ་བའི་སྐར་མ་ཞིག་དང་མཁས་པ་དང་ས་གཞི་ལའང་། 1.不动，不变。2.大自在(天神名)。3.遍入(天神名)。4.北极星。5.智者。6.大地。【增】1.或作 བརྟན་པོ། 坚定，稳固，可靠。2.坚决，剛毅。3.= རྟེན་བྱེད་མ། 〔达〕

བརྟན་པ་བྲིགས། རྨ་བྱ་(དང་)། 坚傲(藻)。孔雀。

བརྟན་པའི་འཁོར་ལོ། འཇམ་པའི་དབྱངས། 坚固輪(藻)。文殊菩薩。

བརྟན་མ། འོག་གི་ཕྱོགས་སྐྱོང་ལྷ་མོ། 坚实女(藻)。下方护神天女。

【增】1.= བརྟན་པའི་ཕུང་པོ། 坚固的集合体。2.参看 བསྟན་མ། 〔达〕

བརྟན་བཞུགས། བརྟན་པར་བཞུགས་པ་སྟ་བུ། 坚住，如請久住。

བརྟན་ཡས། གྲངས་བརྟན་ཡས། 大数之一。

བརྟན་གཡུང་། མི་ཤིགས་པ་བརྟན་པའི་གཡུང་དྲུང་། 不可坏之坚固金剛紋。

བརྟབ་པ། ཐྲིལ་བས་བརྟབ་པར་བྱ་བའམ་རིངས་པ། 急忙，着急。

བརྟབས་པ། ཐྲིལ་བས་བརྟབས་ཟིན་པ། 仓促，忙迫。【增】1.= ཀུས་པ་སྐྲིམ་པ། 2.= འཆབས་པ། 畏惧，恐惧。〔达〕

བརྟས་པ། བསྐྱངས་པའམ་གསོས་པ། 将养，养育。【增】1.= ཡར་བསྐྱེད་པ། 上长，2.喜悦。〔达〕(པ' 达作 བ')

བརྟུན་ངེས། རང་བཟོ་འི་ཚིག་གམ་བཅོས་མ། 杜撰，伪造。【增】= གཟུ་ལུམ་དང་རང་བཟོ། 輕率自負。〔达〕(达作 བརྟུན་ངེས་པ')

བརྟུན་པ། བརྩོན་པའམ་འབད་རྩོལ་བ། 精勤，奋勉。【增】专心。〔四〕

བརྟུལ་བ། ལ་ལས་བརྟུལ་བ་ནི་བསྡུས་པ་ཟེར་ཡང་། ཚིམས་པའམ་བརྟུལ་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་མིང་། 調伏(佛)，有人說是收集，然而是調伏使聚于一处。

【增】= ཉེ་བར་སྤྱོད་པ། ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ། 1.克服。2.行为。3.勤，勤劳。〔达〕

བརྟུལ་ཕོད་ཅན། སྟག་དང་དཔའ་བོ་དང་རྩལ་ལྡན། 勇敢者(藻)。1.虎。2.勇士。3.力士。

བརྟུལ་ཞུགས། སྤྱོད་པ་སྔོན་མ་བསྡུས་ནས་རྗེས་མ་ལ་ཞུགས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་ཀྱང་། དཔེར་ན། རབ་བྱུང་གི་བརྟུལ་ཞུགས་ནི་རབ་བྱུང་ལས་གཞན་དུ་མ་བསམས་པར་རང་གི་སེམས་བརྟུལ་བར་བྱས་ཏེ···· ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའམ་ཁྱིམ་པའི་བརྟུལ···· ཞུགས་ཀྱང་ཁྱིམ་པའི་ཕྱོགས་ལས་གཞན་དུ་ཀ་རེ···

ཀ་རེ་མེད་པར་རང་སེམས་བརྟུལ་བར་བྱས་ཏེ་……ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་ལྟ་བུའམ། ཡང་ན་རྟ་རྒོད་གཡག་རྒོད་འདང་ཁལ་མ་དགལ་བྱའི་བརྟུལ་དུ་འཇུག་པས་བཏུག 禁戒(佛)，有說：結束以前之行为，而入于后来之行为，如出家禁戒，是除出家外，不思其他事务，調伏自心专一而住；在家禁戒，亦是除家事外，不作諸杂务，調伏自心专一而住。又如調馴野馬野牛，使能負載。【增】1.誓愿。2.态度，举止。3.苦行。4.忏悔者。〔达〕

བརྟུལ་ཞུགས་ཅན། དྲང་སྲོང་། 禁行者(藻)。仙人。【增】苦行者，赎罪的苦修者。〔达〕

བརྟུལ་ཞུགས་དབང་པོ། ཉན་ཐོས། 禁王(藻)。声聞(佛)。

བརྟུལ་ཞུགས་མ། ཁྱིམ་བདག་མོ། 禁女(藻)。家主妇。

བརྟེན་པ། རྟེན་མིག་དབང་མིག་ཤེས་བརྟེན་པ་ལྟ་བུའམ་རྟེན་ལ་བརྟེན་པ། 1.能依，如所依眼根，能依眼識。2.依于所依。

【增】参看 རྟེན། 〔达〕 倚靠，搀。〔四〕

བརྟོད་པ། རྟོད་ཕུར་ཐག་པས་བཏགས་པ། 拴，用繩拴于橛上。

བརྟོལ་བ། བུ་ག་ཨེ་ཁུང་བརྟོལ་བ་ལྟ་བུ། 穿，如穿通洞穴。【增】＝ ཕུག་པ། 洞穴。〔达〕

བལྟ་བ། མཐོང་རྒྱུའམ་བལྟ་དགོས་ལྟ་བུ། 1.所見。2.看。

བལྟ་བའི་མཐའ། འཆི་བའི་མིང་(དང་)། 見边(藻)。死。

བལྟ་བར་ཉུལ། འཚོལ་བའི་མིང་། 訪察，寻覓。

བལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ། གཟུགས་མཛེས་པ་འདང་། 1.看不够。2.美色。

བལྟ་བྱ། བལྟ་བར་བྱ་བ་གཟུགས་ལྟ་བུ། 所看，如所看色。【增】看得見的，明显的。〔达〕

བལྟབ་པ། གོས་སོགས་བལྟབ་པར་བྱ་དགོས་ལྟ་བུའམ་བལྟབ་རྒྱུ། 折迭，如衣服等应迭起。

བལྟབ་བྱ། གོས་སོགས་བལྟབ་པར་བྱ་དགོས་ལྟ་བུའམ་བལྟབ་རྒྱུ། 1.应迭，如衣服应迭起。2.所迭。

བལྟབས་པ། ཁ་བཏགས་བལྟབས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已迭，如哈达已折起。

བལྟམས་པ། སྐུ་འཁྲུངས་པ་དང་གང་བའི་དོན་ལ། 1.降生，誕生。2.充满。

བལྟར་རུང་། གཟུགས་མཛེས་པ། 可看(藻)。美色，妙色。

བལྟས་པ། མཐོང་ཟིན་པའམ་མིག་གིས་བལྟས་ཟིན་པ། 1.已看見。2.眼已看。

བལྟོས་ཆོས། དཔེར་ན་གྲོང་གསེབ་ལ་བལྟོས་ན་ལྷ་ས་སྐྱིད་པོ་ཞེས་པའི་ཚེ་སྐྱིད་པོ་ཞེས་པའི་ཚིག་ནི……བལྟོས་པའི་ཆོས་དང་ལྷ་ས་སྐྱིད་པོ་ཞི་ན་བསྒྲུབ་བྱ་དང་གྲོང་གསེབ་ཅེས་པ་ནི་རྟགས་སམ་བལྟོས་ས་ཞེས་པའོ།། 观待法(佛)，如說："較之乡村，拉薩快乐"。快乐是观待法，拉薩快乐是所立宗，乡村是因，是观待处。

བལྟོས་ན། (原注同上) 观待(佛)，比較。

བལྟོས་པ། རིང་པོ་ལ་བལྟོས་པའི་ཐུང་བ་ཡིན་ལྟ་བུ། 观待(佛)(有对比之义)，如"待长为短"。

བལྟོས་ས། དཔེར་ན་གྲོང་གསེབ་ལ་བལྟོས་ན་ལྷ་ས་སྐྱིད་པོ་ཞེས་པའི་ཚེ་སྐྱིད་པོ་ཞེས་པའི་ཚིག་ནི……བལྟོས་པའི་ཆོས་དང་ལྷ་ས་སྐྱིད་པོ་ཞི་ན་བསྒྲུབ་བྱ་

དང་གྲོང་གསེབ་ཙམ་པ་ནི་རྟགས་སམ་བལྟོས་ས་ཞེས་པའོ། ། 观待处(佛)，如說："較之乡村，拉薩快乐"。快乐是覌待法，拉薩快乐是所立宗，乡村是因，是覌待处。

བསྟུང་འགྱུར། རོགས་འགྱུར་རམ་མགོན་དུ་འགྱུར། 友伴，依靠。

བསྟུང་བྱ། ཕན་པར་བྱ་བའམ་སྐྱོངས་གྲོགས་པོར་བྱ། 应利益，应协助。

བསྟད་པ། རྟ་ལ་སྒ་བསྟད་པའམ་འགྲོ་ཆས་བསྟད་པ་དང་བློ་བསྟད་པའམ་ལྷན་པ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.备馬鞍，备行装。2.依附，信賴。3.会合。【增】＝ངོས་ 或 ཕྱོགས། 表面，方向，方面。〔达〕

བསྟད་སོ། （原注缺） 1.付托，2.所向。

བསྟན་འགྱུར། རྒྱ་གར་ནས་བསྟན་བཅོས་རྣམས་བསྒྱུར་བས་ན་བསྟན་འགྱུར་ཞེས་པའོ། །丹珠(佛)。从印度譯出之論典。

བསྟན་བཅོས། ཆོས་མངོན་མཛོད་ཙ་ལྟ་བུ། 論(佛)，如阿毗达磨俱舍論。【增】宗教上的注釋。〔达〕（同） བསྟན་ཆོས།

བསྟན་བཅོས་རིག མཁས་པའི་མིང་། 了解論典(藻)。智者。

བསྟན་ཆོས། ཆོས་མངོན་མཛོད་ཙ་ལྟ་བུ། 論(佛)，如阿毗达磨俱舍論。（同） བསྟན་བཅོས།

བསྟན་པ། མིག་ལ་བསྟན་པ་དང་ཆོས་བསྟན་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི་ལུང་གི་བསྟན་པ་དང་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་གཉིས་དང་དུས་ལའང་། 1.示看。2.說法。3.佛教，如教正法、証正法二种圣教。4.时間。【增】1.教授教义。2.个别的教义或教义的系統。〔达〕

བསྟན་བྱ། （原注同上）1.当示看。2.所說法。

བསྟན་མ། ས་ཡི་ལྷ་མོ། 地神。

བསྟན་བཤིག བསྟན་པ་བཤིག་པར་བྱེད་པོ་ཞེས་དམོད་པའོ། ། 坏法，罵人为破坏佛法者。

བསྟབ་པ། ཐོབ་པར་འཇུག་པ། 給，使获得。

བསྟབས་པ། ཐོབ་པར་བཅུག་པའམ་སྦྱིན་པ། 已給,已使获得。【增】＝བྱིན་པ། 施給。〔达〕

བསྟར་བ། ཕྲེང་དུ་བསྒྲིགས་པའམ་ཚར་དུ་དངར་བ། 依次陈列,排列整齐。【增】＝ ཕྱི་དོར་ལེགས་པ། 扫净，扫除，清净，雅致。2.辨别，知曉。〔达〕

བསྟི་སྟང་། ལུས་ཀྱིས་བཀུར་སྟི་དང་གུས་པས་མཆོད་ཅིང་ཞེ་ས་བྱེད་པའི་མིང་སྟི་སྟང་དུ་བྱ་ཞེས་པའང་སྣང་། 敬事,以身侍奉及恭敬供养,亦作 སྟི་སྟང་། 【增】＝ཞེ་ས། 尊敬。〔达〕（达作 བསྟི་བསྟང་）

བསྟི་གནས། ངལ་བསོ་བའི་གནས། 休息处。【增】འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་མཐིལ། 1.来源，源头。2. སྙིང་པོ། 本質，精华。〔达〕

བསྟི་བ། （原注同上）休息。【增】＝ ངལ་བསོ་བ། 〔达〕

བསྟིང་ཚིག འཁོན་ཚིག་གམ་མཚང་བཏོན་ནས་གཏོལ་བའི་ཚིག་དང་སུན་འབྱིན་པའི་ཚིག 怀恨語，攻击語,駁斥語。【增】或作 བསྟིངས་ཚིག 諷刺，反語，措詞溫和的譴責。〔达〕

བསྟིང་སྟོད། （注同上）

བསྟིངས་པ། སུན་འབྱིན་བྱས་པ། 破，已駁斥。

བསྟིམ་པ། ཆུ་ལ་ཐིམ་པར་བྱ་བ། 溶解，溶入水中。【增】潤。〔四〕

བསྟིམས་པ། ཆུ་ལ་ཐིམ་པར་བྱས་པ། 溶解，溶入水中。

བསྟིར། ངལ་གསོ་བར། 休息中。

བསྟིར་མེད། དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་ངལ་གསོ་མེད་པ། 1.地獄之苦。2.无休息。

【增】= བར་མེད། 〔达〕

བསྟུང་བ། ཐུང་ངུར་བྱ་བའམ་ཐུང་དུ་གཏོང་བ། 縮短，使短。

བསྟུངས་པ། ཐུང་དུ་བཏང་བའི་མིང་གཏུངས་ཞེས་སྣང་། 已縮短，亦作 གཏུངས།

བསྟུད་པ། ཐག་པ་མཐུད་རྒྱབ་པ་ལྟ་བུ། 接續，如接繩。【增】参看 སྟུད་པ། 〔达〕

བསྟུན་པ། མཐུན་པར་བྱས་པ། 順，和順。

【增】比較。〔达〕 适应，迎合，随着。〔本〕

བསྟུམ་དགོས། ཐུམ་དུ་བྱ་བའམ་ཐུམ་བྱ་དགོས། 須包裹。

བསྟུམས་པ། ཐུམ་བྱས་པ། 已包起。

【增】解劝。〔四〕

བསྟེན་པ། རང་ལ་བརྟེན་དུ་བཅུག་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已依止(佛)，如已使依于自已。【增】1.སྟེན་པ་的完成式。2.信任。〔达〕 倚靠，相依，斜倚。〔高〕 1.接近。2.服侍。〔本〕

བསྟེན་བྱ། སློབ་དཔོན་ནམ་དགེ་རྒན། 所依止(佛)，师长。

བསྟོངས་པ། རོགས་བྱས་པའམ་སྟོང་གྲོགས་བྱས་པ། 帮助，友伴，作益友。

བསྟོད་པ། རང་ཕྱོགས་ལ་བསྟོད་ར་བཏང་བའམ་སངས་རྒྱས་ལ་བསྟོད་པ་ལྟ་བུ། 称贊，頌揚，如称贊自己方面，或贊佛。【增】1.用繩拴系牲畜。2.褒奖，嘉許。〔高〕

(同) བསྟོད་ར་བཏང་བ།

བསྟོད་པར་འོས་པ། ཡོན་ཏན་ཅན་ལའང་། 1.应称贊。2.有功德者。

བསྟོད་ཕྱག བསྟོད་པ་དང་བཅས་ཕྱག་འཚལ་བའོ།། 贊禮(佛)，称贊而禮拜。

བསྟོད་ར་བཏང་བ། རང་ཕྱོགས་ལ་བསྟོད་ར་བཏང་བའམ་སངས་རྒྱས་ལ་བསྟོད་པ་ལྟ་བུ། 贊美，頌揚，如称贊自己方面，或贊佛。

(同) བསྟོད་པ།

ཐ་སྐར། ཐ་སྐར་ནི་སྐར་མ་གསུམ་སྟེ་དབྱིབས་ནི་རྟ་མགོའི་མགུལ་པ་ལྟ་བུ། 娄宿，娄有三星，形如馬頸。

【增】1.星宿名，佛教天文家画其形相为一騎馬的女人。2.掌管娄宿的女神。〔达〕

ཐ་སྐར་སྐྱེས། ལྷའི་སྨན་པ་(དང་)། 娄宿生（藻）。天界医生。

ཐ་སྐར་ཟླ་བ། སྟོན་ཟླ་འབྲིང་ངམ་སྐར་མ་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཟླ་བའོ། །ཧོར་ཟླ་དགུ་པའང་ཟེར། 娄宿月（藻）。仲秋，有娄宿之月，阴历九月。

【增】阳历十月。〔达〕

ཐ་ཁུག ཐ་མ་སེ་ག་རིད་མ་འཐེན། ཐ་མའི་སྣོད། 烟袋。

ཐ་ག་པ། ཐགས་མཁན། 織布者。

ཐ་གི། སྨན་ཐ་བེ་ཞེས་སྣང་། 药品。

【增】= ཞི་བ། 和平，态度溫和。〔达〕

ཐ་གུ། ཐག་པ་ཆུང་ཆུང་། 細繩子。

【增】1.花环。2.扎花环的綫。3.鏈。〔达〕

ཐ་གུའི་ལྟེ་ཅན། ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 腹系花环者（藻）。遍入（天神名）。

ཐ་གེ་ཙམ། ཆུང་ཟད་ཙམ། 稍微，少許。

ཐ་གྲུ། ལུང་པའི་ཁྱོན་ཡངས་ཆེ་བ་སྟེ་མཐའ་གྲུ་ཞེས་པ་བསྡུས་པའོ།། 地方寬广，即 མཐའ་གྲུ་ 之略写。【增】原字为 ཐག་གྲུ་ 等于རྒྱ་ཁྱོན། 1.广大。2.丰富。3.广袤，面积。〔达〕

ཐ་གྲུ་ཆེ་བ། （原注同上）

【增】= རྒྱ་ཆེ་བ། ཡངས་པ། 寬闊。

ཐ་རྒོད། ཞིང་ས་དུལ་བ་ཐ་བར་གནས་པ་ལྟ་བུ། 生硬，如地未耕。

ཐ་ཆད་པ། ཐ་མལ་པ། 下賤的，庸人。

（同）ཐ་ཤལ།

ཐ་ཆུང་། ཉིང་སྐྱེས་སམ་ནུ་བོའི་མིང་། 1.末后，最小，后生。2.弟。

【增】1.一年中每季的末月。2.三弟兄(或三个以上）中的最小者。〔达〕略小。〔四〕

ཐ་སྙད། མིང་ཚིག་གི་ཁྱིས་ནས་དཔྱོད་པ་ཐ་སྙད་ཟེར་བ་དང་རྣམ་པར་བརྗོད་པ་མིང་གི་ཐ་སྙད་ལྟ་བུ། 名言，˜名目、名称，如由詞句观察为名称或宣說之名目。【增】1.= ལག་པ། 手。2.表示，隐喩。3.言說，詞句。〔达〕

ཐ་སྙད་བཏགས་པ། མིང་དུ་བཏགས་པ། 設立名言，起名字。

ཐ་སྙད་སྟོན་བྱེད། ལག་པ་དང་ཡི་གེའམ་མིང་ཚིག་སོགས། 表示名言(佛)。1.手势。2.文字，詞句等。

ཐ་སྙད་པ། མིང་ཅན་ནམ་སྨྲ་བཤད་པ། 1.有名称者。2.解說。【增】1.賭錢者。2.賭胜者。3.下賭注者。〔达〕

ཐ་སྙད་ཙམ། མིང་ཙམ། 唯名，仅有其名。

ཐ་སྙད་གསུམ། མི་ཡིན་པ་སྨྲ་ཤེས་པ་དོན་གོ་བ་གསུམ། 三名言(佛)：是人、能說、解义。

ཐ་དད་པ། སོ་སོ་བ། 异,各别。【增】= མ་འདྲེས་པ། 差别，分开的，不混同。〔达〕

ཐ་ན། དམན་ཐ་ན་ལྟ་བུ། 下至，至少，最低。【增】当僧侣进食等时間，向其問安之語。〔达〕即使,就是,甚至,至少也……。〔高〕

ཐ་ནའི་མུ་ཏིག རྡོ་མ་ནྟུ། 下等珍珠（藻）。瑪瑙石。

ཐ་པག 〔蒙〕 སྡོད་ཐ་པག་ཅེས་སོག་སྐད། 盘子。【增】参看 ཐར་དཔག 〔达〕

ཐ་བ། སྐྱིང་པོའམ་མཁྲེགས་པའི་ས་ལྟ་བུ། 1.頑固。2.坚固，如坚硬的地。【增】1.=རེངས་པ། 結实，坚强。2.=ཐུ་བ། 恶劣。3.= ཞེ་སྡང་། 瞋忿。〔达〕

ཐ་མ། རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་གྱི་ཐ་མ་དེ་ཡོ། ། 下，卑下，賤劣。【增】最末，最后。〔高〕末尾，方高紙。〔四〕

ཐ་མ་ཁ། ཐ་མ་སེ་ག་རིད་མ་འཐེན། 莠草，烟。（原注：莫吸烟）

ཐ་མལ་པ། ཉམ་ཐག་པ། 平常人，苦惱者。【增】普通，平常，平凡，一般的。〔达〕

ཐ་མི་དད་པ། གཅིག་ཏུའམ་གཉིས་སུ་མེད་པ། 同一，不异。

ཐ་ཚིག ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་ཐ་མའི་ཚིག 定語，立名之最后語。【增】= ཁས་བླངས་དམ་བཅས་པ་ 或 ཁ་ཆད་……ཚིག་དམ། 誓言，誓約，神圣的話。〔达〕

ཐ་རམ་པ། ངན་པ་དང་ཞིང་ཐ་བའི་སྟེང་གི་རྩྭ་རམ་པའམ། 1.恶劣。2.硬地上所生茅草。【增】平原的寬度。〔达〕（达无 པ་ 字）車前菜。〔四〕

ཐ་རམས་པ། གཏམས་པའི་དོན་ནམ་མཐའ་རམས་པ། 滿,充滿,或作 མཐའ་རམས་པ། 极边。

ཐ་ཤལ། ཐ་མལ་པ། 下等的，庸人。【增】1.謙逊,卑下。2.鄙陋。3.作恶的人。〔达〕賤貨。〔四〕（同）ཐ་ཆད་པ།

ཐག་གཅོད་པ། ཁྲིམས་དཔོན་གྱིས་ཐག་གཅོད……དགོས་པ་ལྟ་བུ། 判断，如須法官判决。【增】ཐག་ཆོད་པ་或 ཐག་ཆད་པ། 1.割断繩子，断絕，使分离或弃絕。2.决定，判决，解决。〔达〕

ཐག་བཅད་པ། ཁྲིམས་དཔོན་གྱིས་ཐག་བཅད་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已判断，如法官已判决。

ཐག་བཅུག་པ། ཐུབ་ཆོད་པའམ་ཆད་བཅད་པ། 1.使决断，强迫解决。2.处罰，消灭。

ཐག་ཆོད། ཁ་མཆུ་ཐག་ཆོད་སོང་ལྟ་བུ། 决断，解决，如訟事已解决。【增】确实，必定，明确。〔达〕

ཐག་ཉེ་བ། ལམ་ཐག་ཉེ་བ་ལྟ་བུ། 近，接近，貼近，如路近。【增】将近，近处。〔四〕

ཐག་ཐུག ཐུག་ཐུག་མང་པོ་རེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 会晤。

ཐག་པ། ཏྲའི་མཐུར་ཐག་དང་ཀུར་གྱི་ཐག་པ་ལྟ་བུ། 繩索。【增】或 པ་ཐག 一种爬籐根。〔达〕

ཐག་རིང་། ས་ཐག་རིང་ལྟ་བུ། 远,如地方遙远。

ཐགས་ཀྱི་རྒྱུ། གཞུང་སྐུད། 織布的經綫。

ཐགས་ཀྱི་སྤུན། འཕྲེད་སྐུད། 織布的緯綫。

ཐགས་མཁན། འབུ་སྲིན་དང་ཐ་ག་པའང་། 1.織者（藻）。蜘蛛。2.織布者。

ཐགས་ཁྲབ་མ། ཐགས་སུ་བཏགས་པ་དང་ཁྲི་མར་

བཏགས་པའི་ཐགས་མ་ལྟ་བུའང་། 1.織成品。2.研成的粉末。（同）ཐགས་མ།

ཐགས་ཐོགས་མེད་པ། ཐུག་ས་མེད་པའམ་ཐོགས་ས་མེད་པ། 无阻处，无阻碍。

ཐགས་མ། ཐགས་སུ་བཏགས་པ་དང་ཕྱེ་མར་བཏགས་པའི་ཐགས་མ་ལྟ་བུའང་། 1.織成品。2.研成的粉末。（同）ཐགས་གྲུབ་མ།

ཐགས་བཟང་། ཚེམས་ཐགས་བཟང་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.优良織物。2.致密，如齿密。

ཐང་། I. རུས་ཐང་ངམ་རུས་པའི་ཁུ་བ་ལྟ་བུ། 湯，如骨湯，骨汁。
II.ས་ཆ་རི་མེད་པའམ་ས་ཐང་ལྟ་བུ་ཐང་དབྱེ་ཞེས་སྣང་། 平原;无山之地,平地,亦作 ཐང་དབྱེ།
【增】1.＝སྐད་ཅིག 片刻。2.与 རིན་連用，意为价值。3.清明，晴朗。4.ཐང་ 字在 སྨན་ཐང་ 中指一服（葯），单純的煎汁，或服丸葯之后所飲的混合剂。〔达〕 曠野。〔四〕 1.高原。2.强健，健壮。〔高〕（同）ཐང་གཡི།

ཐང་སྐུ། ཐང་ག་གཟུགས་བརྙན། 画象。
【增】或作 སྐུ་ཐང་། 〔达〕

ཐང་ཁུག རྩམ་པའི་པགས་ཐང་། 皮袋，糌粑皮袋。

ཐང་ག གཟུགས་བརྙན་སྐུ་ཐང་རི་མོ་བཟང་ལྟ་བུ་ཐང་ཁ་ཞེས་སྣང་། 画象(原注：如說：“画象画得好”)，亦作 ཐང་ཁ།
【增】平原，冲积平原。〔达〕 画，图，水彩画，宗教上之旗幟。〔高〕

ཐང་འགའ། རེ་འགའ་འམ་བརྒྱ་ལམ་ན། 有时，偶尔，万一。

ཐང་འགའ་ཐྲད། གཏན་དུ་མ་ཡིན་པར་ཚོམ་ཚོམ་ཐྲད་པ་སྟེ་མེ་ཏོག་ཕྲེང་རྒྱུད་ལས། སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡིན་གཏན་དུ་མིན། དེ་ནི་ཐང་འགའ་ཐྲད་ཅེས་བྱ། 暂时相会，非永久，花鬘疏說：“刹那非永久，是名为須臾”。

ཐང་ཅིག དུས་ཐང་ཅིག་སྟེ་ཐང་ཅིག་སུམ་ཅུ་ལ་ཡུད་ཙམ་གཅིག་དེ་སུམ་ཅུ་ཉིན་ཞག་གཅིག 腊縛，頃刻时間，三十腊縛为須臾，三十須臾为一昼夜（佛）。

ཐང་ཆད་པ། ངལ་དུབ་པའམ་མཉེལ་བ། 疲乏。
【增】或作 ཐང་ཆོད་པ། 〔达〕

ཐང་ཆུ། ཐང་ཤིང་གི་ཚིའམ་རྩིའམ་བཅུད། 松脂，树脂。

ཐང་ཆེན་མ། ས་གཞི། 大地。

ཐང་པོ། གཟུགས་པོ་བདེ་པོའམ་ཐང་པོ་ལྟ་བུ། 健康，强壮，如身体健康。
【增】1.耐劳。2.固定，坚固。〔达〕

ཐང་མ། བཀྲམ་པའི་དོན། 摊开，鋪开（如摊晒粮食、牛粪等）。【增】扯紧。〔本〕

ཐང་སྨན། རུས་ཐང་ངམ་རུས་པའི་ཁུ་བ་ལྟ་བུ། 湯葯，如骨头湯。

ཐང་ཞྭ། ཞྭ་མོ་ཞིག 帽之一种。

ཐང་ཡིག ས་ནས་བཏོན་པའི་དཔེ་ཆ། 地中掘出之「书。

ཐང་གཡི། ས་ཆ་རི་མེད་པའམ་ས་ཐང་ལྟ་བུ་ཐང་དབྱེ་ཞེས་སྣང་། 平原,无山之地,平地，亦作 ཐང་དབྱེ།（同）ཐང་ II.

ཐང་ཤིང་། གསོམ་ཤིང་། 松树。
【增】樅，杉。〔达〕

ཐང་ལྷོད། སྒྲིམ་ལྷོད། 松紧，緩急。
【增】衣服之称身情况。〔达〕

ཐད་ཀར། དེའི་ཐད་དུ་འམ་དེའི་སྒོས་སུ་འམ་དེའི་དྲུང་དུ་ལྟ་བུ། 1.因彼。2.特为彼。3.在其前面。【增】各为自已。〔达〕1.对直，对着。2.直接，逕直。〔本〕（同）ཐད་དུ།

ཐད་འཐེན། ཐད་ནས་དྲང་བའི་དོན། ཁ་ཐུག་ནས་འཐེན། 对直，对直扯。（同）ཐད་དྲང་།

ཐད་དུ། དེའི་ཐད་དུ་འམ་དེའི་སྒོས་སུ་འམ་དེའི་དྲུང་དུ་ལྟ་བུ། 1.因彼。2.特为彼。3.在其面前。【增】1.向，于，直向。2.直对的方向。〔达〕（同）ཐད་ཀར།

ཐད་དྲང་། ཐད་ནས་དྲང་བའི་དོན། ཁ་ཐུག་ནས་འཐེན། 对直，对直扯。

【增】直，不曲。〔达〕（同）ཐད་འཐེན།

ཐད་སོ། ཐ་དད་སོ་སོར་ཀུན་དུ། 各别，各自。

ཐན་སྐད། སྐད་ངན་པ། 恶音，凶信。

ཐན་སྐོར། ཉེ་འཁོར་རམ་མཐའ་སྐོར། 周圍，附近，边緣。【增】或作 ཐན་ཀོར་等于 རྒྱལ་ཕྲན། 1.諸侯。2.邻国。〔达〕

ཐན་བཏང་བ། སྐད་ཆ་ངན་པ་བཏང་བ། 报恶音，傳凶信。

ཐན་ཕྲན། ཉུང་ཟད་ཙམ་མམ་ཕྲན་དུམ་བུ། 少許，小段。

ཐན་འདྲེ། མ་དྲངས་པའམ་མི་བསྲུན་པ། 1.旱魃。2.凶恶，凶人。

ཐན་པ། ཆར་པ་མེད་པའི་དུས། 旱，无雨。

【增】不祥的。〔达〕干燥，苦旱。〔高〕

ཐན་འབྱེད། ལྟས་ངན་གཏོང་བ་ལྟ་བུ། 报灾，如傳报恶兆。

ཐབ། མེ་ཐབ་མེ་གཏོང་ས། 灶，炉，放火处。

【增】鍋台，地鍋炕。〔四〕

ཐབ་ཀ། （注同上）

【增】或 ཐབ་ཁ། 炉。〔达〕

ཐབ་ཀ་པ། ཟས་ཀྱི་གཡོག་བྱེད་པའམ་ལག་བདེ། 做飯者，厨子。

ཐབ་ཆས། ཐབ་ཀྱི་ཡོ་བྱད། 厨具，厨房用具。

ཐབ་ཚང་། མེ་ཁང་ངམ་འཚོད་པའི་གནས། 灶房，厨房。【增】仓房。〔四〕

ཐབས། ཐབས་ལ་མཁས་པ། 方便（佛），方法。

【增】1.机会，可能性。2.＝ཆོ་ག 仪軌，密教修法。〔达〕

ཐབས་ཀྱི་ཕྱོགས། ཡར་ངོ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཕྱོགས། 方便分（藻）。1.上弦。2.世俗方面（佛）。

ཐབས་ཅིག་ཏུ། ཆབས་ཅིག་ཏུའམ་ལྷན་དུ། 一同，一齐，偕。

ཐབས་རྒྱུགས་པ། ཐབས་ཟད་དེ་མཐར་ལ་ཐུག་པ། 計穷，无法，到尽头。【增】＝ལས་ཐང་‥མེད་པ། 对工作没有精神或没有本領，做工作拙笨，盲目工作。〔达〕（达无 པ་ 字）

ཐབས་འཕྲུལ། ཐབས་ཟབ་པོའམ་རྣོན་པོ། 甚深方便（佛），巧便。

ཐབས་མེད། ཀ་མེད། 无法，无計。

【增】无法可救，无葯可治。〔高〕

ཐབས་ཤེས་གཉིས། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་‥ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ལའང་། 1.方便般若（佛）。2.大悲与空慧（佛）。

ཐབས་ཤེས་བདག་ཉིད། དུས་འཁོར། 方便体性（藻）。时輪（佛）。

【增】＝དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། 〔达〕

ཐམ་ག ཐ་མ་ག་ཞེས་པའི་སོག་སྐད་ནས་ཐྱར་ཆག་‥

བས་ཐམ་ག་དང་དམ་གའང་ཞེས་པའོ། །དེ་ནི་རྒྱའམ་ཐེལ་ཙེ། 印，图章，蒙語“塔摩加”之变音，亦作 དམ་ག

ཐམ་ཐོམ། ཐམ་མེ་ཐོམ་མེའམ་འཐོམས་ཤིང་གཟིར་བའི་མིང་། 迷惑，蒙昧。
【增】1.略昏暗。2.惛迷。〔四〕
（同） ཐམ་མེ་བ།

ཐམ་པ། བཅུ་ཐམ་པ་དང་བརྒྱ་ཐམ་པ་ལྟ་བུ། 整，如十个整，一百整。【增】有时作 ཐེམ་པ། 完全，满。〔达〕

ཐམ་ཕྲན། ལྕགས་གཟེར་མགོ་ལེབ། 扁头釘子。

ཐམ་མེ་བ། ཐམ་མེ་ཐོམ་མེའམ་འཐོམས་ཤིང་གཟིར་བའི་མིང་། 迷惑，蒙昧。（同） ཐམ་ཐོམ།

ཐམ་ལག གདམས་ངག་གམ་ནི་བར་འདོམས་པ། 教誡，教誨。【增】= མན་ངག 〔达〕

ཐམས་ཅད། གང་གའམ་ཀུན། 所有，一切。

ཐམས་ཅད་སྐྱོབ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སྐྱོབ་···པའང་། 1.救一切。2.一切救佛（佛名）。
【增】毗舍浮佛，为釋迦佛前六佛中的第三佛。〔达〕

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། ཐམས་ཅད་རྟོགས་ཏེ·····སངས་རྒྱས། 一切智（藻）。通达一切者，佛。（同） ཐམས་ཅད་གཟིགས།

ཐམས་ཅད་སྒྲོལ་བ། （注同上）度一切（藻）。

ཐམས་ཅད་འདུལ། མེ་མོ་ཕག་ལོ་(དང་)། 調伏一切（藻）。丁亥年。

ཐམས་ཅད་མིག ཁྱབ་འཇུག 一切眼（藻）。遍入（天神名）。

ཐམས་ཅད་གཟིགས། ཐམས་ཅད་རྟོགས་ཏེ་སངས་རྒྱས། 一切見（藻）。通达一切者，佛。
（同） ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། ཐམས་ཅད་སྒྲོལ་བ།

ཐམས་སུ་བཅུག་པ། དོང་དུ་བཙུག་པའམ་བཙོན་རར་བཙུག་པ། 1.入洞。2.入獄。

ཐའི་ཇི། 〔蒙〕 ཧོ་གནས་ཤིག་སྟེ་སོག་སྐད····པའང་། 台吉，官職之一。

ཐལ་ཀར། སྔོ་དཀར་དང་གླང་ཆེན་ཐལ་ཀར་ཞེས··པ་ལྟ་བུ་དང་ཐལ་དཀར་ཞེས་སྣང་། 1.淺藍。2.白象。3.灰白。亦作 ཐལ་དཀར།

ཐལ་སྐྱོན། ཆེད་དྲགས་པའི་སྐྱོན་ལྟ་བུ། 太甚之过失。

ཐལ་གོང་། ཕྲག་གོང་ངམ་དཔུང་མགོ་ཡན་ཆད། ··肩头，臂尖以上。

ཐལ་འགྱུར་བ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་སྟེ་ནང་··པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞིའི་ནང་ཚན། 中观应成派，佛教四宗中之分派。

ཐལ་ལྕག་གཞུ་བ། ཁུ་ཚུར་གཞུ་བའམ་ཐལ་མོ་རི་ལྕག 拳打，掌击。

ཐལ་ཆ། འབྲུམས་ལས་ཆེད་དྲགས་པ། 过分，太甚。

ཐལ་ཆེན། མི་རོ་ཐལ་བ་ལྟ་བུ། 人尸之灰。

ཐལ་དྲགས་པ། ཆེད་དྲགས་པ། 太甚，如太大。

ཐལ་བརྡབས་པ། ལག་པ་བརྡབས་པ། 鼓掌，拍手（由于欢乐或嘲笑）。

ཐལ་ཕྱགས། མེ་ཁེམ་ལྟ་བུ། 扫灰器，如火鏟。

ཐལ་ཕྲུགས། （原注缺）
【增】辯論胜利的一方。〔达〕

ཐལ་བ། རྡུལ་ཕྲན་ཐལ་བ་ལྟ་བུ་དང་མང་དྲགས་པ།
1.微尘，如灰。2.过多，过分。
【增】I. 尘土，灰，粉。
II. = འཐལ་བ། 1.經过,越过,超过。2.踰越标准。3.过，逝去，越出，变迁。4.往，渡过。5.来到。6.过去，已过，已完。〔达〕

ཐལ་བ་པ། ཕྱི་རོལ་པ་ཞིག་(དང་)། 涂灰者，外道之一。

ཐལ་བྱུང་འགྲོ། དཔའ་བོ་ཡང་། 1.穿行。
2.英雄，勇士。【增】猛进，衝进。〔达〕

ཐལ་བྱུང་བ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཐལ་མར་བྱུང་བ་སྟེ ····· བརྡོལ་བའམ་འཕིགས་སུ་བྱུང་བ། 透到那一边，穿透。（同）ཐལ་མ།

ཐལ་སྦྱར། ལག་པའི་ཐལ་མོ་སྦྱར་བའོ།། 合掌，手掌相合。

ཐལ་མ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཐལ་མར་བྱུང་བ་སྟེ་བརྡོལ་ ·· བའམ་འབིགས་སུ་བྱུང་བ། 透到那一边，穿透。（同）ཐལ་བྱུང་བ།

ཐལ་མོ། ལག་པའི་ཁ་ཚུར་ཐལ་མོ། 手掌。

ཐལ་མོ་རྡེབ་པ། ལག་པ་རྡེབ་བཞིན་པའམ་རྡེབ་ ·· མཁན། 1.鼓掌，拍手。2.拍者。

ཐལ་མོ་དབུག་པོར། ཐལ་མོ་གཉིས་ཁོག་སྟོང་ ·· ཡོད་པར། 手捧，兩掌相合而中空。

ཐལ་སྨན། ནུས་བསྲེགས་སྨན་ལྟ་བུ། 灰葯，如炮炼之葯。

ཐལ་ཚན། མེ་ཐལ་མེ་འབར་བ་ལྟ་བུ། 热灰，如有火之灰。

ཐལ་ཚན་ཆུ་བོ། དམྱལ་བའི་འཁོར་ཞིག་དང་མེ་ མདག་ཡང་། 1.灰水河，地狱之一。2.火炭。

ཐལ་ཚུལ། འདས་པའི་ཚུལ་ལམ་ཟད་པའི་ཚུལ། 1.过去的情形。2.完了的情形。

ཐལ་རླུང་། ཐལ་བ་དང་བཅས་པའི་ལྷག་པ། 带灰尘之风。【增】风沙，霾，风尘。〔高〕

ཐལ་ལོ། འདས་སོ།། 过了，超过了。

ཐི་ཀུ། ཐ་ཀུ་སྟེ་ཐག་པ་ཆུང་ཆུང་། 縄，小縄。

ཐི་གི། ཅུང་ཟད་དང་ཐ་གི་ཞེས་སྣང་། 少許，一点，亦作 ཐ་གི།

ཐི་བ། བྱ་ཞིག་ཕུག་རོན། 鸽子。
【增】1.涉禽,沿沙滩走,鸣声如笛。2.野鸠。3.= དུ་བོ། 田鳧。4.在西藏中部称 ཐེ་བ།〔达〕1.野鸽。2.小斑鸠。〔法〕

ཐིག་སྐུད། ཐིག་ཚད་དྲང་བར་བྱེད་པའི་སྐུད་པ། 直彈之墨綫【增】1.綫紗。2.直綫。〔达〕木匠所用的墨綫，准縄。〔高〕

ཐིག་ནག་པ། ཚ་དམྱལ་ཞིག་(དང་)། 黑縄，热地獄之一。【增】黑点。〔达〕（达无 པ་字）

ཐིག་ཚོན། ཐིག་སྐུད་བྱུགས་པའི་ས་དཀར་ལྟ་བུ། 粉綫，如准縄上所涂之白灰。

ཐིག་ལེ། ཁ་བ་ཁམས་དཀར་པོ་དང་རྟགས། 1.精液。2.标記。【增】刺于額前的星点，作为装飾。2.孔雀翎上的眼。3.集中。4.卓越。5.图画，記号，斑点。6.完全。7.特殊。8.零，无有。9.在打坐中观想吸精液入动脉管，又指精液自身。10.喻为 གླང་པོ།〔达〕字旁的圈圈。〔四〕

ཐིག་ལེ་དཀར་ལྡན། དུག་མེད་སྦྲུལ་(དང་)། 具白点（藻）。无毒的蛇。

ཐིག་ལེ་ཁྲ་བོ་ཅན། རི་དྭགས་ཤིག་(དང་)། 花点者（藻）。鹿之一种。

ཐིག་ལེ་ཅན། གླང་པོ་ཆེ་དང་ཉི་མའི་རྟ་ལའང་། 有圈点（藻）。1.象。2.日神之馬。【增】斑点。〔达〕(同) ཐིག་ལེའི་དྲ་བ་ཅན།

ཐིག་ལེ་མཆོག་མ། ལྷའི་བུ་མོ། 胜点女（藻）。天女。【增】1.天界妓女名。2.各宗教的中心，于此所有教派，最終必須合一。〔达〕

ཐིག་ལེ་དྲུག་པ། ཁྱབ་འཇུག(དང)། 六点者（藻）。遍入（天神名）。

ཐིག་ལེའི་དྲ་བ་ཅན། གླང་པོ་ཆེ་དང་ཉི་མའི་རྟ་ལའང་། 点网者（藻）。1.象。2.日神之馬。(同) ཐིག་ལེ་ཅན།

ཐིག་ལེའི་སྣ། སྦྲུལ། 点鼻（藻）。蛇。

ཐིག་ལེའི་ལུས། གཟིག་དང་སྦྲུལ་ལའང་། 点身（藻）。1.豹。2.蛇。

ཐིག་ཤིང་། ཐིག་ཚད་ལེན་པའི་ཤིང་། 尺。【增】水准仪。〔达〕界尺，规定，界方板。〔高〕

ཐིགས་པ། ཆུའི་ཐིགས་པ་ལྟ་བུ། 滴，如水点。【增】点，些微之量。〔高〕

ཐིགས་ཚགས་བྱ། ཁང་པའི་ཐོག་བཅོས་པ་ལྟ་བུ། 补漏，如修理房頂。

ཐིངས། སྟན་ཐིངས་ཤིག་ལྟ་བུ། 鋪設（命令詞），如鋪設座位。

ཐིབ་ཐིབ། སྤྲིན་པའམ་གནམ་ཐིབས་པོ་ཐིབས་ཐིབས་ཞེས་སྣང་། 黑暗，阴天，亦作 ཐིབས་ཐིབས། 【增】濃密。〔达〕

ཐིབ་བུ། （注同上）

ཐིབས་པོ། སྤྲིན་པ་ཐིབས་པོ་འདུག 阴复，籠罩，如阴云密布。【增】1.消散，隐没。2.黑暗。3.稠密。4.朦朧。〔达〕 挤簇。〔四〕 密林。〔本〕

ཐིམ་པ། ཆུ་ལ་ཐིམ་པ་ལྟ་བུ། 沒入，溶化，如溶于水。【增】(ཕག་མ་ཁུགས་ལ་) 消失（于其他物体中），分解而与他物混合，等于 འཐིམ་པ། གཏིམ་པ། 与 སྙིམ་པ། 常与 ལ་或 ནང་དུ་ 連用，因被吸收而消失，被吸收，归入，蒸发，（蛇）爬开，消失于洞中，常指光綫神等的消失。〔达〕

ཐུ་བ། ན་བཟའི་སྨད་བམ་གོས་ཀྱི་ཐུ་བ། 衣裳之前后襟。【增】1.采集花朵。2.= ཐུ་ལུ་… བཏབ་པ། 3. ཐུབ་པ། 能够，有力。4.怀恶意的，邪恶的，参看 འཐུ་བ། 〔达〕

ཐུ་བོ། ཨ་ཇོའམ་གཙོ་བོ། 兄长，首領。【增】1.年长者。2.口角。3.毒药。4.=ཐུག་པ། 粥。〔达〕 头生。〔四〕

ཐུ་མི། རུས་རིགས་ཡུལ་ལས་ཐོན་མི། 族姓，姓氏之一，及所居地名，亦作 ཐོན་མི།

ཐུ་མོ། གཙོ་མོ། 主母，太太。

ཐུ་རེ། རྒྱུན་ཆགས་པར། 相續。

ཐུ་ལུ་ལུ། མེ་འབར་བའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། 一种声音，如燃火之声。

ཐུ་ལུམ། ལྕགས་གོང་མེ་འབར་བ་ལྟ་བུ། 彈丸。【增】金属团，炮彈。〔达〕

ཐུ་གཤམ། ཆུ་བའི་སྨད་གཤམ་ལྟ་བུ། 衣后襟，如长衫之后襟。

ཐུག་ཐུག་བྱས་པ། སྒྲ་གདོག་གདོག་བརྡུང་བྱས་པ། 突突响，打声突突。

ཐུག་ཐུབ། གང་ཐུག་ཐུབ་པར་བྱེད་པ། 尽力，极力去作。

ཐུག་རྫོར། ཟས་ཐུག་པའི་རྫས། 做粥之材料。

ཐུག་པ། མཐའ་ལ་ཐུག་པ་དང་ཟས་ཤིག 1.到边际。2.食品之一，面飯。
【增】1.达到。2.会遇，偶遇。3.俗語指触击。〔达〕 1.触知，摸。2.肉湯，稀羹。〔高〕

ཐུག་འཕྲད། མཇལ་འཕྲད། 会晤，会見。

ཐུག་མེད། ཐོགས་རྡུགས་མེད་པར་རམ་ཤར་མར། 无阻，全无障碍，暢通。

ཐུག་ཚད། འཕྲད་པའི་ཁ་ཆད་དམ་ཁ་བཅད། 晤面的約会。

ཐུགས། ཐུགས་སེམས། 心意。
【增】1.心灵，心神。2.目的，意向。〔达〕

ཐུགས་ཀར། སེམས་ཀྱི་ཐད་ཀར་རམ་སྙིང་གར། 对着心的地方，心口。

ཐུགས་སྐྱོ་བ། སེམས་སྐྱོ་བ། 厌煩，痛苦。

ཐུགས་ཁུར་བཞེས། ཁས་བླངས་པ་ལྟ་བུ། 担任，承受。

ཐུགས་ཁྲལ། སེམས་ངལ་བ། 劳心，担心。

ཐུགས་རྒྱལ། ང་རྒྱལ། 驕傲。
【增】生气，憤怒。〔达〕

ཐུགས་རྒྱུད་སྙམ་པོ། སེམས་གཏིང་ཟབ་པོ། 心志深邃。

ཐུགས་བརྒྱལ་བ། སེམས་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ། 悶絶，心志失常。

ཐུགས་ཆོད་པོ། སེམས་ཐག་ཆོད་པོ། 决心，心意决定。

ཐུགས་རྗེ། སྙིང་རྗེ། 大悲，慈悲（佛）。
【增】怜恤，悲憫，惻隐。〔高〕

ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ། སྤྱན་རས་གཟིགས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལའང་། 大悲。1.观音菩薩。2.佛地（佛）之大悲心。
【增】佛。〔达〕

ཐུགས་རྗེ་མཛད་པ། སངས་རྒྱས་(དང་)། 悲憫者（藻）。佛。

ཐུགས་གཉེར་བ། འདུན་པའམ་དོན་གཉེར་ཅན། 希望，希求者。

ཐུགས་མཉེས་པ། སེམས་དགའ་བ། 心喜。

ཐུགས་དམ། སེམས་ཀྱི་དམ་བཅའ་བསམ་མནོ་བ། 心愿，思維。【增】= ཡི་དམ། 1.意見，忠告。2.誓，誓約，神圣的諾言。3.祈愿。4.观想，禪定。5.本尊。〔达〕

ཐུགས་དམ་བཀང་། སེམས་ཁེངས་སུ་འཇུག་པ། 滿意，使心滿足。

ཐུགས་དམ་བསྐང་། （注同上）

ཐུགས་སྣང་མེད་པ། སེམས་ལ་སྣང་བ་མ་ཤར་བ། 不覺，心中未現出。

ཐུགས་སྒྲོ། དགའ་སྟོན་གསོལ་ཚོགས། 宴会，請客。【增】节期，假日。〔高〕

ཐུགས་ཁྲེང་། སྐྱོ་ཞིང་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ། 担心，挂念，忧愁，同情。

ཐུགས་བྲེལ། བྲེལ་བ་ཆེ་པོ། 很忙。

ཐུགས་མ་རངས་པ། ཡིད་མི་དགའ་བ། 不喜欢。

ཐུགས་མད་པ། བདེན་པ། 誠实，眞实。

ཐུགས་སྨོན། འདུན་པའི་སེམས། 志愿，愿心。

ཐུགས་གཙིགས་པ། སེམས་ལ་གལ་ཆེ་བའམ་དམ་བཅའ། 重視，誓愿。

ཐུགས་གཡེངས་པ། སེམས་རྒོད་པའམ་གཡོ་བ། 心乱，心意动摇。

ཐུགས་རབ་ཅན། ཤེས་རབ་ཅན། 有智慧者。

ཐུགས་ལ་མངའ་བ། ཐུགས་སུ་ཆུད་པ། 了解。

ཐུགས་ལ་བཏགས། སེམས་ལ་བཞག་པ། 放在心上。

ཐུགས་ལ་ཕབ་པ། རྣམ་རྟོག་མེད་པ་དང་འདོད་པ་མཐུན་པ། 1.无分別（佛），无思慮。2.合意。

ཐུགས་ལས་ཆུང་བ། འཕྲིན་ལས་ཆུང་བ། 小事业，小事。

ཐུགས་ཡོན་པ། སེམས་ཤེས་པ་ལྟ་བུ། 知心，如知其心意。

ཐུགས་སུ་ཆུད་པ། རྟོགས་པའི་མིང་། 領悟，了解，通达。

ཐུང་བ། རིང་པོ་མ་ཡིན་ཐུང་ཐུང་། 不长，短。【增】体积小。〔达〕

ཐུང་སི། 〔汉〕 རྒྱ་ནག་སྐད་དོ་པོ་ཙྭ་བ། 通事，翻譯員。

ཐུངས་ཤིག ཇ་ཐུངས་ཤིག་ཆང་མ་ཐུངས། 喝吧！（原注：喝茶吧！不要喝酒！）

ཐུད་གདར། མར་དང་ཕྱུར་བ་བསྲེས་པའི་ཟས། 酥油与奶渣和成之食品。

ཐུན། དུས་བུའམ་སྨན་གྱི་ཐུན་ཚད་ལྟ་བུ། 1.片段，一节。2.药之剂量。【增】1.= མེལ་ཚེ། 三个鈡头的时間,佛教以此为一日的八分之一,固定长短的时間，一个人作工作而不須休息的时間，六小时、四小时或三小时的輪值。2.= མཚམས། 日夜分际之間，即黄昏与黎明。3.喇嘛修禪定的情况,又指修定的房間。4.咒术用物（沙子,胡椒，芥子，麦粉等)。5.蒐集者，采集者。〔达〕 一剂，一服。〔高〕 更。〔四〕

ཐུན་ལྡབ། ཉིས་ལྡབ། 折迭，二迭。

ཐུན་པ། ཤིང་འཐུ་མཁན་ལྟ་བུ། 樵夫。

ཐུན་བར། ཉིན་མཚན་མཚམས་དང་ཐུན་སོ་སོའི་བར་མཚམས་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 1.昼夜之界限。2.(修法时) 各座之中間。3.大自在（天神名）。（同） ཐུན་མཚམས།

ཐུན་སྦྱོར། མཚན་མོའི་མིང་(དང་)། 更合（藻）。夜間。（同） ཐུན་ཚོད་ཅན། ཐུན་གསུམ་མ།

ཐུན་མ། མཚན་མོའམ་ཐྲི་ལྡན་དུས། 夜間。【增】守更。〔达〕

ཐུན་མོང་། ལྕགས་པོ་ཁྱི་ལོ་དང་སྤྱིའི་མིང་། 1.庚戌年。2.共同。【增】或 ཐུན་མོང་བ། 通常，普通，每天作的或每天发生的。〔达〕

ཐུན་མོང་ཆོས། འཁོར་བའི་མིང་། 共法（藻）。輪迴，生死。【增】世間生活，日常生活中所作的工作。〔达〕

ཐུན་མོང་བུད་མེད། སྨད་ཚོང་མ། 共妇（藻）。娼妓。

ཐུན་མོང་ས། རྒྱལ་པོའི་བསྐྱེད་ཚལ་ལམ་གླིང་ག 公地（藻）。国王之林园。【增】公园，公共游艺場。〔达〕

ཐུན་ཚོད། ཐུན་གཅིག་གི་ཚོད། （修法时）一座之量。

ཐུན་ཚོད་ཅན། མཚན་མོའི་མིང་(དང་)། 有更者（藻）。夜間。（同）ཐུན་སྦྱོར། ཐུན་གསུམ་མ།

ཐུན་མཚམས། I. ཉིན་མཚན་མཚམས་དང་ཐུན་སོ་སོའི་བར་མཚམས་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 1.昼夜之界限。2.（修法时）各座之中間。3.大自在（天神名)。【增】彩霞。〔四〕（同）ཐུན་བར།
II.ཡང་ན་དགོང་མོ་(དང་)། 晚上。

ཐུན་མཚམས་སྟོབས། སྲིན་པོ་སྟེ། 晚間力(藻)。罗刹。

ཐུན་ཟོར། ཛ་བྱེད་ཟོར་བ་ཞིག 割禾之鐮刀。

ཐུན་ཞས། དུས་བུ་འགའ་ཞས་དང་སྟོན་ཐོག་ཁྲལ། 1.数段。2.秋收之賦稅。

ཐུན་གསུམ། སྔ་དྲོ་ཕྱི་དྲོ་དགོང་ཐུན་གསུམ་ལྟ་བུ། 三段，如上午、下午、晚上等三座（指修三次法）。

ཐུན་གསུམ་མ། མཚན་མོ་འི་མིང་(དང་)། 三段者(藻)。夜間。

(同) ཐུན་སྦྲོར། ཐུན་ཚོད་ཅན།

ཐུབ་ཆི། 〔蒙〕 ཐོབ་ཆི་ཞེས་སོག་སྐད་ཀྱི་ཐུབ་ཆི། 扣子。

ཐུབ་ཚོད་ཅན། སྒྲོ་བརྟོལ་ཅན་ནམ་ཐོ་ཅོ་ཅན། 武断者，粗率者，輕躁者。【增】= གདོལ་པ། 旃陀罗，印度种族之一。〔达〕

ཐུབ་ཚོད་མ་གྱིས། སྒྲོ་བརྟོལ་མ་གྱིས་ཤིག 莫武断，勿輕率（命令詞）。

ཐུབ་བསྟན། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་འི་བསྟན་པ། 佛教。

ཐུབ་པ། ཉོན་མོངས་ཐུབ་པའི་ཉན་ཐོས་དང་དྲང་སྲོང་དང་སངས་རྒྱས་(དང་)། 能者（藻）。1.能断煩恼之声聞（佛）。2.仙人。3.佛，釋迦牟尼。【增】1.可能，能够。2.匹对。3.有能力者。〔达〕能，堪任事，有大才，能干，克当。〔高〕

ཐུབ་པ་ཆེན་པོ། སངས་རྒྱས། 大能仁（藻）。佛。(同) ཐུབ་དབང་།

ཐུབ་པའི་བུ། ཆར་སྟོད་བྱེའུ། 能子（藻）。雨雀，小燕。【增】= ཁྲག་ཏི། 〔达〕

ཐུབ་པའི་ཞལ་སྐྱིན། དགེ་འདུན་ནམ་ཐུབ་པའི་སྐུ་ཚབ། 僧众或佛的代表者。

ཐུབ་དབང་། སངས་རྒྱས། 能仁（藻）。佛。

(同) ཐུབ་པ་ཆེན་པོ།

ཐུབ་དབང་གསུང་སྐྱེས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མིང་། 佛語生（藻）。声聞（佛）。

【增】= ཐེག་ཆུང་སྐྱེས་བུ། 〔达〕

ཐུབ་ཚོད། རང་ཐུབ་པའི་ཚོད་ཀྱིས་འཕྱ་སྨོད་པའམ་ཐུབ་ཚོད་དང་ཐུབ་ཚོད་གཉིས་ལ། 尽自己能力而詆毀，或作 ཐུབ་ཚོད།

【增】威逼，恫吓，威吓，惊止。〔高〕

ཐུམ་ཁྲིས། རས་ཀྱིས་གདུམས་པའི་ཐུམ་པོ་ལྟ་བུ། 包裹，如用布包起之包裹。

ཐུམ་པོ། （注同上）

ཐུམ་འཐས་པ། ཀང་ལག་བརྐྱངས་ཏེ་ཉལ་བ་ལྟ་བུ། 假寐，輕睡，如伸开手足而臥。

ཐུམ་གསུམ་པ། སྨན་སུ་ཀ་མེལ་ལའང་། 1.三包。2.荳蔻。

ཐུར་བསྐྱོད་པ། རྒུད་པའམ་མར་སོང་བ་ལྟ་བུ། 向下发展，如衰落，下降。

ཐུར་མགོ། ཁེམ་བུའམ་མར་ཐུར་ལྟ་བུ། 1.匙，杓。2.筷子，如攪酥油的筷子。

【增】1.調羹的尖端。2.= མཐུར་མགོ། 头絡，籠头。〔达〕(同) ཐུར་མ།

ཐུར་འགྲོ། ཆུའི་མིང་། 下行（藻）。水。

ཐུར་བགྲོད། （注同上）

ཐུར་བརྫེད་མ། བྱ་རི་སྐེགས་(དང་)། 鶖，舍利。

ཐུར་དུ། དམའ་རུ། 向下，在下。

ཐུར་འབབ། ཆུ་སྲི་(དང་)། 下注（藻）。水。

(同) ཐུར་ལྷུང་།

ཐུར་མ། I.ཁེམ་བུའམ་མར་ཐུར་ལྟ་བུ། 1.匙，杓。

2.箸，筷子，如攪酥之箸。(同) ཐུར་མགོ།

II.ཤིང་བུ་སོར་བཞི་པ་ཐུར་མའི་མིང་ཅན་དེ་སྐྱེས་བུ་ཡིན་ཞེས་དང་ཐུར་མས་གཞལ་ཞེས་པས་གྲིབ་… ཚོད་རིག་པའི་ཤིང་བུ་སྟེ། 木棍四指长，名筹亦名人，用筹度量人影之长短(詳見比丘戒)。

【增】全套的外科器械。〔达〕

ཐུར་མ་བརྒྱ་པ། ཉི་ཚར་སྒྲིབ་བྱེད་དམ་གདུགས་ཀྱི་མིང་། 百股（藻）。伞。

ཐུར་མ་པ། བསྐལ་པ་ཐ་མའི་ཚེ་མུ་གེའི་དུས་ཤིག་གོ། 箸者（藻）。末劫时，飢饉时（据說其时用木棍沾粥而食）。

ཐུར་ལམ། བཤང་ལམ་ལའང་། 1.下山道路。

2.粪道，肛門。【增】峻直斜坡。〔达〕

ཐུར་སེལ། ནད་ཚ་ཞིག 下泻，疾病之一。

【增】清滌下道，通便。〔达〕

ཐུར་ལྷུང་། ཆུ་སྲི་(དང་)། 下墜（藻）。水。

(同) ཐུར་འབབ།

ཐུལ་བ། དུ་བ་ཐུལ་བའམ་དུལ་ཟིན་པ། 1.冒烟。

2.已馴养，已調伏。【增】1.約束，拘束，遏制。2.卷，裹。〔达〕

ཐུས། དེས་རྩིས་ཐུས་ལྟ་བུ། 能，如他能計算。

ཐེ་གེ་ཙམ། ཅུང་ཟད་ཙམ་སྟེ་ཐ་གེ་ཙམ་ཞེས་སྣང་།

少許，亦作 ཐ་གེ་ཙམ།

ཐེ་གེ་ཙམ། (注同上)

ཐེ་བ། དེ་བརྩིས་པའམ་ཐེ་བས་བཅུ་ཐམ་པ་ལྟ་བུ། 属于，計入，如說："将彼算入，即整整十个"。【增】1.关于。2.从事某事，干涉，干与。〔达〕

ཐེ་རྩེ། ཐེལ་རྩེ་སྟེ་མཐེ་བོང་གི་རྩེ་མོའི་ཐ་སྙད།

即 ཐེལ་རྩེ། 大拇指尖端。

ཐེ་ཚོམ། མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཤེས་པ།

怀疑，犹豫。

ཐེག་སྐྱེས། ལག་བཏགས་ལྟ་བུ། 礼物，礼品。

ཐེག་ཆུང་སྐྱེས་བུ། ཉན་ཐོས། 小乘人，即声聞（佛）。

ཐེག་ཆེན་པ། གཞན་དོན་ཁུར་དུ་ཁྱེར་བ་པོ།

大乘人，以利他为己任者。

ཐེག་པ། I.བཞོན་པ་དང་ཁུར་བའམ་འདེགས་བྱེད།

1.乘騎。2.担負，負載，支持。

II.ཡང་ན་ཤིང་རྟ་དང་ཁྱོགས་དང་འཕྱོགས་བྱེད།

1.車。2.轎。3.抬，举。

ཐེག་པའི་དབང་པོ། དྲེའུ་ལའང་། 1.乘載之王。2.騾子。

ཐེག་འབྲིང་སྐྱེས་བུ། རང་རྒྱལ་རྟོགས་འབྲིང་པ།

中乘人，即独覚（佛）。

ཐེག་དམན་པ། ཉན་རང་གཉིས་སམ་རང་དོན་ཅན།

小乘人，即声聞，独覚（佛），唯求自利者。

ཐེགས། ཡར་འདེགས་དགོས་ན་ཐེགས་ཤིག་དང་སོང་།

1.向上支起（命令詞）。2.已去。

【增】行动，走，步行，前进。〔高〕

ཐེང་བུ། ཐེང་བས་འགྲོ་བའམ་རྐང་པ་སྐྱོན་ཅན།

1.跛行。2.足有病者。

ཐེངས། རྐང་པ་ཐེང་བུས་ཐེངས་ལྟ་བུ། 跛足而行。

【增】次，次数，回数。〔达〕

ཐེངས་ཅིག ལན་ཅིག 一次。【增】一度，一回，一遍。〔高〕（ཅིག་ 高作 གཅིག་）

ཐེངས་པ། སླེབས་པའམ་ཐུག་ཏུ་ཐེངས་པ་ལྟ་བུ། 到达，到，如到手。

ཐེངས་པས་ཆོག ལན་ཅིག་དང་། 一次即可。

ཐེངས་ཡོར་ལུ་བ། རྒྱུན་པར་ལུ་བ་ལྟ་བུ། 常喘，常咳嗽。

ཐེངས་གསོས་པ། ལན་ཅིག་གསོས་པ། 一次治好。

ཐེད་འདྲ། ནང་གྲོལ་ཞིག 脏腑之一。

ཐེད་ལ་སྐྱུར། ལས་བར་དོར་བའམ་བསྐྱུར་བ། 抛弃，舍弃。

ཐེད་ལ་བོར། （注同上）

ཐེན། འཐེན་རྒྱ་ཡོད་ན་ཐེན་ཞིག་ལྟ་བུ། 扯，拔，拉，牵。

ཐེན་ཅེར། ཐེན་ཆེར་ཞེས་རྒྱུན་དུ་འམ་གཏན་དུ། 常常，永远，毕竟，亦作 ཐེན་ཆེར།

ཐེབས་རྩ། གཏོང་ཐེབས་ལྟ་བུ། 基金，如放村（佛）之基金。

ཐེབས་རེ། གདབ་བྱ་འདེབས་པའི་ཐེབས་རེ་ལྟ་བུ། 所添加者（如施茶时，信徒在茶中所添的酥油）。

ཐེམ་སྐས། འཛེག་སྐས། 梯，阶。

ཐེམ་ཁ། ཐེམ་པའི་འོག་ཁུང་། 門坎下面之孔洞。

ཐེམ་ཁུང་། （注同上）

ཐེམ་པ། སྒོའི་ཐེམ་པ། 阶，門坎。【增】1.阶级，品级。2.系列，組。3.完滿、完毕。4.足够。〔达〕門檻，閭，門戶。〔高〕

ཐེམ་བྱང་། ལ་ཐེམ་མཚན་བྱང་བྲིས་པ་ལྟ་བུ། 匾額，門楣上所写的名字。

ཐེམ་ཡིག （注同上）

ཐེམས་པ། གང་ཚང་བའམ་འགྲིད་གྲངས་ཚང་བ་ལྟ་བུ། 1.完全。2.够，如散村（佛）足够。

ཐེམས་ཚང་། （注同上）

ཐེའུ། ཐོ་བ་ཆུང་ཆུང་། 小錘。【增】关防。〔四〕

ཐེའུ་རངས། ཤ་ཟའམ་ཡི་དྭགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག 餓鬼之一种。【增】鬼祟。〔四〕

ཐེར་ག། 〔蒙〕སོག་སྐད་ཡིན་ཤིང་ཏ་འཁོར་ལོ། 車。

ཐེར་ཐེར། སྣོད་ཁ་ཡངས་པའམ་ཐེར་བ། 盘，碟，器皿口寬敞者。【增】沉着的，冷静的。〔达〕

ཐེར་པོ། སླ་ང་དང་ཏིང་པའམ་རྙིང་པ། 1.淺鍋，平底鍋。2.旧，老。

ཐེར་འབུམ། དུང་ཕྱུར་བཅུ་ཐམས་པ་ ,oooooooooo 十亿。

ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོ། ཐེར་འབུམ་བཅུ་ཐམས་པ། 百亿。

ཐེར་མ། སྣམ་བུ་ཐེར་མ་སྲབ་པོ། 細褐，稀薄毛織品。【增】似法兰絨的嗶嘰。〔达〕（同）ཐེར་སྲབ།

ཐེར་ཟུག་པ། དུས་རྟག་པའམ་འགྱུར་མེད་པ། 常时，不变。

ཐེར་སྲབ། སྣམ་བུ་ཐེར་མ་སྲབ་པོ། 薄褐，稀薄毛織品。（同）ཐེར་མ།

ཐེལ་རྩེ། རྒྱའམ་རྒྱ་དམ་སྟེ་སོག་སྐད་དུ་ཐ་མ་ག་ཟེར་མཐེ་བོང་གི་རྩེ་མོ། 1.印，图章。2.大指尖。

ཐེས་པ། གྲངས་སུ་གཏོགས་པའམ་རྩིས་པ། 計入，計入数中。【增】ཐེ་བ་的完成式。〔达〕

ཐེས་མེད། གྲངས་མེད་དམ་དོན་མེད་ལའང་། 1.未計入。2.无数。3.无义。

ཐོ། གྲངས་ཀ་སྟེ་སོག་སྐད་ལའང་གྲངས་སམ་ཨང་གི་ཐོ་ཟེར། 数目，蒙語亦称 ཨང་གི་ཐོ།

【增】1.代替数目字 130。2.簿子，表册，目录，索引，备忘录。〔达〕

ཐོ་ཀར། མི་རིགས་ཤིག（སྟེ）། 一种民族。

【增】一古代王国名，在喀什米尔北方和西北，包括和闐及吐貨罗在內。〔达〕（达作 ཐོ་གར་ 及 ཐོ་དཀར་）

ཐོ་ཀོར། གཞོགས་སུ་ཉེ་འཁོར་དུ། 旁边，附近。（同） ཐོ་ཕྱི་དྲུང་དུ།

ཐོ་ཅོ་བྱེད་པ། སྨྲ་བརྗོལ་བྱེད་པ། 狂行 粗魯。

【增】說无謂的話。〔达〕

ཐོ་ཕྱི་དྲུང་དུ། གཞོགས་སུ་ཉེ་འཁོར་དུ། 旁边，附近。（同） ཐོ་ཀོར།

ཐོ་བོ། མགར་བའི་ལག་སྤྱད་དེ་ར་མགོ་རི་དབྱིབས་ཅན་ལ་ཐོ་བ་ར་མགོ་ཟེར། 錘，鉄匠工具，有头角形者，名 ཐོ་བ་ར་མགོ། 釘錘。

ཐོ་ཙམ། ཨང་གི་ཡོད་པ་ཙམ། 仅有数字，只有名数。

ཐོ་འཚམ་པ། མཐོ་འཚམ་པའམ་ཐུབ་ཚོད་བྱེད་པ། 亦作 མཐོ་འཚམ་པ། 輕侮。

【增】揶揄，嘲弄。〔达〕

ཐོ་ཡིག ཨང་གྲངས་བཀོད་པའི་ཡི་གེ། 登記簿，列載数量之表册文件。

ཐོ་ཡོར། མཐོ་ཡོར་ཏེ་རིའི་རྩེའི་ཐོ་ཡོར་ལ་མི་ཡིན་པར་མཐོང་བ་ལྟ་བུ། 石垛，亦作 མཐོ་ཡོར། 如山頂上之迭石为垛，望之似人者。

【增】因許愿而堆的角錐形石堆，为紀念或标記而堆的石堆。〔达〕

ཐོ་རུ། རྟ་ཐུག་ལའང་། 1.在簿子上。2.馬駒。

ཐོ་རེ་བ། ཐ་རེ་ཐོ་རེ་སྟེ་ཁ་ཐོར་བུ། 零碎，散乱。【增】1.＝ ཐོ་ཙལ། 2.少許。〔达〕

ཐོ་རངས་དུས། མཐོ་རངས་དུས་སམ་བྱང་ཆུབ་དུས་ཏེ་སྲོད་དང་དགུང་དང་ཐོ་རངས་ཏེ་ནམ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་ཐ་མའི་ཆ་དེ་འོ།། 黎明时，明相出时，成菩提时，夜之三分（初夜，中夜，后夜）中之后分。

ཐོ་ལིར་སྐྱེས། ཐོལ་ཐོལ་ལམ་འབུར་དུ་སྐྱེ་བ། 突出，鼓起。

ཐོ་སོ། 〔蒙〕 མར་གྱི་མིང་སྟེ་སོག་སྐད་ཡིན། 酥油。

ཐོག བརྒྱ་བྱིན་རྡོ་རྗེ་དང་གནམ་ལྕགས། 1.帝釋（天神名）之金剛杵。2.雷电，霹靂。

【增】1.屋頂，盖。2.头，頂点。3.果实，产品。4.財物。5.一种植物与其果实名。〔达〕 楼。〔高〕

ཐོག་ཁ། ཁང་པའི་ཐོག་ཁའམ་སྟེང་། 1.屋頂。2.上面。【增】或 ཐོག་ཁར། 在上。〔达〕楼上。〔高〕

ཐོག་ཁེབས། ཁང་པའི་ཐོག་ཁ་ཁེབས་པ་ལྟ་བུ། 盖頂，如大屋頂。（同） ཐོག་ཞེབས།

ཐོག་ག། འབྲས་བུའམ་ཤིང་ཐོག་ལྟ་བུའམ་རྩེ་མོ། 1.果实。2.頂端。

ཐོག་སྒྲ། ཐོག་དང་ལྡན་པའི་འབྲུག་སྒྲ། 霹靂声。

ཐོག་ཐག འགོ་ནས་མཇུག་བར་རམ་ཐམས་ཅད། 1.始終，从头到尾。2.一切。【增】1.＝ ཆོས། 宗教（藏地牧人的土話）。2.或作 ཐག་ཐོག 在其期間，其間，当时。3.整，全。〔达〕

ཐོག་ཐོག་ན། དང་པོའི་དང་པོ་ན། 最初,太古。

ཐོག་དྲངས་པ། འགོ་བཙུགས་པ། 带头，起首。

ཐོག་དྲུང་། མཐོ་དམན་ནམ་སྟེང་འོག་ལའང་། 高低，上下。

ཐོག་མདའ། གནམ་ལྕགས། 雷箭（藻）。霹靂。

ཐོག་རིབ་པ། ཁང་པའི་ཐོག་ཁ་རིབ་པ། 屋頂坍塌。

ཐོག་ལྡན། འབྲུག་སྒྲ་(དང་)། 具霹靂（藻）。雷声。

ཐོག་ཕེབས། ཁང་པའི་ཐོག་ཁ་ཁེབས་པ་ལྟ་བུ། 盖頂，如房屋脊頂。（同）ཐོག་ཁེབས།

ཐོག་ཕེབས་བྱུང་། ལྷ་ཕེབས་བྱུང་ལྟ་བུའམ། 降临，如天神降临。

ཐོག་མ་ཐ་མ་མེད་པ། དུས་འཁོར་ལའང་། 1.无始終（佛）。2.时輪（本尊名）。（同）ཐོག་མའི་མགོན་པོ།

ཐོག་མ་མེད་པ། འཁོར་བའི་ཐོག་མ་མེད་པ་ལྟ་བུ། 无始（佛），如輪迴无开端。

ཐོག་མའི་མགོན་པོ། དུས་འཁོར་ལའང་། 1.最高的依怙。2.时輪（本尊名）。
【增】=ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ 或 རྡོ་རྗེ་འཆང་།
〔达〕（同）ཐོག་མ་ཐ་མ་མེད་པ།

ཐོག་མའི་བྱེད་པོ། རྒྱུའམ་ས་བོན་(དང་)། 創始者（藻）。因，种子。

ཐོག་མའི་རི། ཤར་རིའམ་མདུན་རི་རྒྱ་གར་ན་ཡོད། 东山，前山，在印度。

ཐོག་མའི་སངས་རྒྱས། དུས་འཁོར། 始佛（藻）。时輪（本尊名）。

ཐོག་མར། དང་པོར། 开始，最初。

ཐོག་མར་སྐྱེས། བྲམ་ཟེ་དང་དང་པོར་སྐྱེས་པ། 始生（藻）。1.婆罗門。2.先生者。

ཐོག་ཚད་མ། ཐོག་ས་གཅིག་གི་ཚད་ཡོད་པ། 有一层之量者。

ཐོག་བཟློག རྡོ་དཀར་ཁྲ་མིན་ཟེར། 避雷(藻)。一种白石（瑪瑙石）。

ཐོག་རུས། ཐོག་མདའ་ལ་ཤི་བའི་རུས་པ། 雷击死之余骨。

ཐོག་ཤས། སྟོན་ཐོག་གི་ཕྱིད་དེ་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་དཔྱ་ཁྲལ། དེང་སང་ཤས་བོགས་ཟེར། 秋收后合法之賦稅，現今名 ཤས་བོགས།

ཐོགས་པ། ཆགས་པའམ་ཐུག་པ་དང་འཛིན་པ། 1.貪著,貪恋。2.遇到。3.执持。
【增】1.高举。2.打击。3.撞着，偶遇。4.跑向，擲向。5.迟滞，滞碍。〔达〕

ཐོགས་མེད། རྡུགས་ཐུག་མེད་པ་དང་ཆགས་མེད་པའམ་ཐོགས་ཐུག་མེད་པ། 1.无阻碍。2.无貪著，无挂碍。【增】无著菩薩。〔达〕

ཐོགས་ཤིག ས་བཏགས་ན་ཐག་པས་ཐོགས་ཤིག་དང་། རྩམ་པ་ཐོགས་ཤིག་དང་། སྣམ་བུ་ཐོགས་ཤིག་དང་། རྒྱན་ཐོགས་ཤིག་ལྟ་བུ། 1.拴起吧！2.磨糌粑吧！3.織布吧！4.带装飾吧！

ཐོང་མཁན། ཞིང་རྨོན་པར་བྱེད་པ་པོ། 犁者，耕田者。

ཐོང་འཁོར། གར་བུའམ། （གར་ 原作གང་）圓球。

ཐོང་ག བྲང་ངམ་རྟ་བྲང་ཚལ་ཆེ་བ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་མཐོངས་ཀ་ཞེས་སྣང་། 胸，如說："馬胸寬力大",亦作 མཐོངས་ཀ།
【增】或作 ཐོང་ཀ་等于 ཐང་ 或 བྲང་ཁ། 〔达〕

ཐོང་སྒྲོ། ཀ་སོལ་སྒྲོ། (未詳)

ཐོང་ལྕགས། ཐོང་གསོལ་གྱི་ལྕགས། 犁鏵，犁之鉄头。

ཐོང་ཆེར། ལུ་གུ་ལས་ཆེར་སོང་བའི་ལུག 比羊羔較大之綿羊。(ཐོང་ཆེར་原著作ཐོང་ཚེར)

ཐོང་ཐོང་། ན་སོ་ཐོང་ཐོང་ལྟ་བུ། (未詳)

ཐོང་ལྡན། སྟོབས་བཟང་(དང་)། 具犁(藻)。妙力（神名)。

ཐོང་ཁྲིམས། གཟར་ཕུད་ཁྲིམ་ཁྲིམ། (未詳)

ཐོང་བ། ཞིང་རྨོ་བྱེད། 耕犁，农具。(同) ཐོང་གསོལ།

ཐོང་མི་བ། གསོད་པར་འདོད་པ། 欲杀，想杀。

ཐོང་ཞིག ཡི་གེ་ཐོང་ཞིག་སྦྱིན་པ་ཐོང་ཞིག་ལྟ་བུ། 1.寄出，发，如"把信发出去吧！" 2.发放，如"发放布施吧！"

ཐོང་འོག ལུས་ཀྱི་ཐོང་གའི་འོག་(དང་)། 胸部之下。

ཐོང་གསོལ། ཞིང་རྨོ་བྱེད། 犁，农具。(同) ཐོང་བ།

ཐོང་སོ། གསོལ་སོ། 犁刃。

ཐོད། དར་གྱི་ཐོད་ལྟ་བུ། 缠头巾，如绸包头。【增】1.在上，更高。2.=ཞྭ་ 或 ཐོ་ཐོད་ 或 དབུ་ཐོད། 帽，头的装飾或复物。〔达〕

ཐོད་སྐམ། མགོ་རུས་སྐམ་པོ། 骷髏，干枯头骨。

ཐོད་རྒལ་བ། གོ་རིམ་འཆོལ་བའམ་སྟེང་ནས་བརྒལ་ཟེར་བ། 躐等，越級，次序錯乱，由上越过。

ཐོད་བརྒལ་བ། (注同上)

ཐོད་བཅིངས་པ། མགོ་བོ་དཀྲིས་པ། 缠縛头部。

ཐོད་ཆིངས། (注同上)

ཐོད་འཆང་། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 持髏(藻)。大自在（天神名)。

ཐོད་ཐུག ཐོད་པ་ཐུག་པའམ་ཐད་ཀར། 1.头相接触，对头。2.对直。【增】符合。〔本〕

ཐོད་པ་ཅན། བདེ་མཆོག་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 持髏者（藻)。1.胜乐（本尊名)。2.大自在（天神名)。

ཐོད་ཕྲེང་། མགོ་རུས་ཀྱི་ཕྲེང་བ། 头骨之瓔珞。

ཐོད་ཚལ། མགོ་རུས་ཀྱི་དུམ་བུ། 头骨之片段。

ཐོད་རློན་པ། མགོ་རུས་རློན་པ། 湿潤的头骨（即新鲜头骨)。

ཐོད་ལེ་ཀོར། བརྟེན་ཟེར་བ་དང་སྣོད་ཅིག་ཟེར་བ་དང་རྡོ་སྨྱུག་ཟེར་བ་དང་གར་བུ་ཟེར་བའང་······སྣང་། 1.学者。2.器皿之一。3.石笔。4.厚密。【增】或 ཐོད་ལེ་སྐོར། 雪花石膏。〔达〕滑石。〔四〕

ཐོན། ཆོས་ཐོན་ཞིག་དང་ཕྱིར་ཐོན་ལྟ་བུ། 1.誦經吧！2.出外。【增】1.参看 འཐོན་པ་ 及 འདོན་པ། 2.村名，西藏文学始祖端美三布扎之降生地。〔达〕 出去。〔四〕 (同) ཐོན་ཞིག

ཐོན་ཀོར། ཉེ་འཁོར་རམ་ཉེ་འདབས་སུ་དང་ཐོ་ཀོར་ཡང་། 周圍，近边，近邻，亦作 ཐོ་ཀོར།

ཐོན་སྐོར། (注同上)

ཐོན་པ། ཕྱིར་འཐོན་རྒྱུ་མིན་ཐོན་ཟིན་པ་ལྟ་བུ།

已出，現出。【增】ཐོན་ 地之人，又指端美三布札家中的人。〔达〕

ཐོན་ཕྱག ཕྱིར་འགྲོ་ཁའི་ཕྱག་ཕྱུའམ་མཇལ་ཁ། 临行时之謁禮，辞行。

ཐོན་བུ། གཟར་བུའམ་སྣོད་ཅིག 杓子，器皿之一。

ཐོན་བུར་བཙས་པ། གསར་དུ་སྐྱེས་པ། 才生产，新生。

ཐོན་མི། ཡུལ་ཞིག་གམ་དེ་ལ་གནས་པའི་མི་རིགས་ཤིག 1.地方名。2.彼处民族之一。
【增】即端美三布扎創造藏文字母者。〔达〕

ཐོན་ཤིག ཆོས་ཐོན་ཤིག་དང་ཕྱིར་ཐོན་ལྟ་བུ། 1.誦經吧！2.出外吧！（同）ཐོན།

ཐོབ་རྒྱལ། ཧབ་ཐོབ་ལའང་། 1.得，得胜。2.夺得，掠得。【增】1.= ཐོབ་པ་དང་རྒྱལ་བ། 2.西藏地名。〔达〕

ཐོབ་ཆ། འོས་འབབ་ལའང་། 1.应得部分。2.应受权利。

ཐོབ་ཆི། 〔蒙〕 ཆུ་བའི་གོང་བའི་ཐོབ་ཅིའམ་ཐུབ་ཆི་རིལ་རིལ་ལྟ་བུ་སྟེ་སོག་སྐད་ཡིན། 鈕扣，如衣領上之圓扣。

ཐོབ་འཇལ། གཞན་ལ་སེར་སྣ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་བརྗོད་ནས་ནོར་འགུགས་པའོ།། 研求(佛)，以說他人吝嗇等过失而收其財物。

ཐོབ་སྟངས། ཐོབ་པའི་ཐབས་རྣམ་པའམ་བཟོ་འདྲ། 获得之方法，形相。

ཐོབ་ཐང་། （原注同上）
【增】特权，繼承权，优先权。 〔高〕权利，应得之份，应分。〔本〕

ཐོབ་ལྡན་མ། ཐོན་གྱི་སྐར་མ་(དང་)། 具得女(藻)。虛宿（二十八宿之一）。

ཐོབ་པ། རྙེད་པའམ་ལྡན་པ་ལའང་། 1.获得。2.成就。【增】变成，成为。〔达〕

ཐོབ་བྱ། རྙེད་པར་བྱ་བའམ་ཐོབ་པར་བྱ་བ། 1.所获得。2.所应成就。

ཐོབ་ཤ་འཕྲོག ཧབ་ཐོབ་འཕྲོག་པ། 夺取。

ཐོབས། ཐོབ་ཏུ་ཚུག་ལྟ་བུའམ་བསྟབ་པར་གྱིས་ཤིག་དང་གསོལ་བ་ཐོབས། 1.使得。2.給吧！3.祈請。

ཐོམ་ཐོམ་པ། མགོ་འཐོམས་པའི་དོན། 迷惑，头恼昏迷。

ཐོམ་ནག （注同上）

ཐོམ་བུ། སྣོད་ཅིག་སྟེ་ཐོན་བུ་ཞེས་སྣང་། 杓子，器皿之一，亦作 ཐོན་བུ།
【增】参看 ཐུམ་བུ། 在安多区方言中指大木杓，通常称为 གཟར་བུ། 〔达〕

ཐོམས་པ། མགོ་འཁོར་བའམ་ཐོམས་ཟིན་པ། 头昏，已昏迷。
【增】参看 འཐོམས་པ། 〔达〕

ཐོམས་ཤིག སེམས་ཤིག 考慮，思考（命令詞）。

ཐོར་ཅོག རྩེ་མོའམ་གཙུག་ཏོར་རམ་སྐྲ་གཙུག་ཕུད་དུ་བཅིངས་པ་ལྟ་བུ། 頂，頂髻，束发于頂上。
【增】厖髻。〔四〕
（同）ཐོར་ཏོ། ཐོར་ཙུགས།

ཐོར་ཆོས། ཆོས་གྲྭར་ཐོར་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་རྩོད་པའང་། 分散辯論法义。

ཐོར་ཏོ། རྩེ་མོའམ་གཙུག་ཏོར་རམ་སྐྲ་གཙུག་ཕུད་དུ་བཅིངས་པ་ལྟ་བུ། 頂，頂髻，束发于頂上。
【增】发纘。〔四〕
（同）ཐོར་ཅོག ཐོར་ཙུགས།

ཐོར་སྐམ། ཐོ་ཀར་གྱི་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་སྐམ་བུ།

沱迦地方所产之氆氇。

ཐོར་པ། ནད་ཚ་ཐོར་པ་བཏགས་པའི་ནད། 痘疹，皮肤病。

【增】小痘疹，小疮，小疤，疹，痣。〔高〕

ཐོར་བུ། I.ཐྲན་ཚེགས་ཐྲན་བུ་ལ་འདང་། 1.分散。2.零碎，杂碎。（同）ཐོར་མ།

II.ལང་ཚོ་ཅན་ལ་འདང་། 年青有容貌者。

【增】1.一类的疾病，包括消化不良和皮肤病。2.孤单的。〔达〕 稀疏。〔四〕

ཐོར་མ། ཐྲན་ཚེགས་ཐྲན་བུ་ལ་འདང་། 1.分散。2.零碎，杂碎。（同）ཐོར་བུ།

ཐོར་མོ། ལོ་གཉིས་ལོན་པའི་རྟ་རྒོད་མ་(དང་)། 满二岁之騍馬。

【增】因不孕的原故，牛羊等变肥。〔达〕

ཐོར་ཙུགས། རྩེ་མོའམ་གཙུག་ཏོར་རམ་སྐྲ་གཙུག་ཐུད་དུ་བཅིངས་པ་ལྟ་བུ། 頂，頂髻，束发于頂上。【增】辮子。〔四〕（同）ཐོར་ཅོག ཐོར་ཏོ།

ཐོར་ཡན་པ། བཏགས་ནད་རྩུབ་པོ། 疥疹，皮肤粗糙病。

ཐོར་རེ་བ། ཐོ་རེ་བ་ཞེས་འཐད་དེ་ཐོར་བུ། 似应作 ཐོ་རེ་བ། 零散。

【增】参看 ཐར་ཐོར།〔达〕 稀。〔四〕

ཐོལ་གྱིས། གློ་བུར་བར་རམ་གློ་བུར་གྱིས་དང་ཐལ་མར་རམ་འཕིགས་སུ་མཐར་སོང་བར་རམ་ཐར་…བརྡོལ་བར། 1.快，忽然。2.穿透，透过。

【增】忽来忽去。〔四〕

ཐོལ་ཐོལ་བར། （注同上）

ཐོལ་བྱུང་བ། གློ་བུར་དུ་བྱུང་བ། 忽然而生。

ཐོས་སྒྲོག ཉན་ཐོས་དང་བྱ་རོག་ལ་འདང་། 宣聞（藻）。1.声聞（佛）。2.烏鴉。

ཐོས་མཆོག མོན་གྲེ་སྐར་མ་(དང་)། 胜聞（藻）。虛宿（二十八宿之一）。

ཐོས་ལྡན་སྐྱེས། གཟའ་ལྷག་པ། 具聞生（藻）。水曜。

ཐོས་ལྡན་པ། མཁས་པ་(དང་)། 具聞者（藻）。智者，学士。（同）ཐོས་ལྡན་སྒྲོད།

ཐོས་ལྡན་དབང་པོ། ཟླ་བ་(དང་)། 具聞王（藻）。月亮。

ཐོས་ལྡན་སྒྲོད། མཁས་པ་(དང་)། 具聞授（藻）。智者，学士。（同）ཐོས་ལྡན་པ།

ཐོས་པ། རྣ་བས་ཐོས་པ་དང་གསུང་རབ་ལ་འདང་། 1.耳聞，听見。2.經教。

【增】十八明处（即十八种学术），或十八大經中的十二聞明处。〔达〕

ཐོས་པའི་སྙིང་པོ། ཁྱབ་འཇུག་(དང་)། 聞藏（藻）。遍入（天神名）。

ཐོས་བྱེད། རྣ་བ། 能聞（藻）。耳。（同）ཐོས་འཛིན།

ཐོས་དབང་། མཁས་པ་(དང་)། 聞王（藻）。智者。

ཐོས་མང་། （注同上）多聞（藻）。

ཐོས་འཛིན། རྣ་བ། 持聞（藻）。耳。（同）ཐོས་བྱེད།

ཐོས་སོ་ཅོག ཐོས་པ་ཐམས་ཅད། 所聞一切。

མཐང་། གཤམ་མམ་སྨད། 下面，下部。

【增】下身。〔达〕

མཐང་གོས། སྨད་གོས་སམ་དགེ་སློང་གི་གོས་ཤིག 下衣，比丘衣服之一种。
【增】衬裙之类。〔达〕

མཐའ། མུའམ་ཡུལ་གྱི་མཐའ་ལྟ་བུ། 边，如边緣或疆界。【增】1.末端(包括时間或空間),終結，結束，尽头。2.文法上指后置字母，如 ན་མ་ར་ལ་等。3.=ཆ་ཤས། 部分。4.极端的，最后的。〔达〕 边角。〔四〕

མཐའ་ཀླས་པ། མུ་མེད་མཐའ་ལས་འདས་པ་དང་ ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 1.无边际，超边际。2.遍入(天神名)。(同) མཐའ་ཡས་པ།

མཐའ་སྐོར། ལུང་པའི་མཐའ་རུ་སྐོར་ལྟ་བུ། 游方，如周游地方之边境。
【增】方圓，周圍。〔达〕 庫房。〔四〕

མཐའ་སྐྱིལ་བ། མཐའ་གཅོད་པའམ་གཏན་ལ་···· འབེབས་པར་བྱེད་པ། 决断,决擇(佛)。
(同) མཐའ་འགེགས།

མཐའ་འཁོབ། ཆོས་མེད་ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་ལྟ་བུ། 边鄙，边疆，如无佛法之边野地区。
【增】或作 མཐའ་ཁོབ། 〔达〕 尽边。〔四〕

མཐའ་འཁྱོལ་བ། མཐར་ཐུག་པའམ་སླེབས་པ་ལྟ་བུ། 到达边际，究竟。

མཐའ་གྲུ། ཡུལ་གྱི་ཁ་ཞེང་རྒྱ་ཆེ་ཁྱོན་ཏེ་ཐ་གྲུའང་། 幅員广大,亦作 ཐ་གྲུ།【增】=རྒྱ་ཆེན་པོ། 寬闊,广大。〔达〕范圍，幅員，面积。〔本〕

མཐའ་འགེགས། མཐའ་གཅོད་པའམ་གཏན་ལ་··· འབེབས་པར་བྱེད་པ། 决断，决擇(佛)。
(同) མཐའ་སྐྱིལ་བ།

མཐའ་གཅིག་ཏུ། ཕྱོགས་ཤིག་ཏུ། 一边，一方。

མཐའ་གཅོད། ལུང་དང་རིགས་པས་མཐའ་ནི་འདི་ཡིན་དེ་མིན་ཞེས་གསལ་བར་བཅད་པས་ན་མཐའ་·· གཅོད་ཅེས་འཐད་དམ་མཐའ་དཔྱོད་ཅེས་སྣང་། 决擇(佛)，以教理分別其界限，謂此是彼非。亦作 མཐའ་དཔྱོད། 【增】1.最后的判詞。2.判决,断定。3.其余。〔达〕(达后有 པ་ 字)

མཐའ་ཆགས། གོས་ཆུ་པའི་མཐའ་ཆོམ་བུ་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར། 裁縫做衣服的緣边法。
【增】住于边地。〔达〕(同) མཐའ་འཛགས།

མཐའ་ཆུམས་པ། མཐའ་ནས་བསྡུས་པའམ་སྒུམ་པ། 从边收歛，收縮。

མཐའ་ཆོད་པ། ཐག་ཆོད་པའང་ཟེར། 决断，判断。

མཐའ་འཛགས། གོས་ཆུ་པའི་མཐའ་ཆོམ་བུ····· བྱེད་པའི་ཁྱད་པར། 裁縫做衣服的緣边法。
【增】鑲的寬边。〔四〕(同) མཐའ་ཆགས།

མཐའ་རྟེད་དཀའ། གཟེ་མ་རྭ་མགོ་(དང་)། 难得边(藻)。蒺莉。

མཐའ་རྟེན། རྗེས་འབྲང་དང་ཕྱི་མ་དང་ཡི་གེའི་རྗེས་འཇུག་ལའང་། 1.随学，門徒。2.后者。3.藏文拼音的后置字。

མཐའ་ལྷག བུ་རྟིང་སྐྱེས་ལྟ་བུ། 如后生子，老年所生子。

མཐའ་དག ཐམས་ཅད་དེ་གང་ག 一切，所有。

མཐའ་རྟུལ། གྲངས་ཤིག(དང་)། 大数之一。

མཐའ་སྣང་། གྲངས། 地致婆，数目名。
【增】有二十八位的数目字。〔达〕 阿僧祗。〔四〕

མཐའ་སྣང་ཆེན་པོ། གྲངས། 大地致婆，数目名。【增】有二十九位的数目字。〔达〕

མཐའ་བྲལ། ནམ་མཁའ་དང་མུ་མེད་པ། 离边（藻）。1.虚空，天空。2.无边际。
（同）མཐའ་མེད་པ།

མཐའ་འབྱམས། མཐའ་ཀླས་པ་ལྟ་བུ། 无边。
【增】大数杂罗满。〔达〕

མཐའ་མ། ཐ་མ་ལའང་། 1.边际。2.最后，极限。【增】衣服的边緣接合处。〔达〕

མཐའ་མི། ཕྱི་རོལ་གྱི་མི། 外人。
【增】边地人，野蛮人。〔达〕

མཐའ་མེད་པ། ནམ་མཁའ་དང་མུ་མེད་པ། 1.虛空，天空。2.无边际。【增】无了期。〔四〕
（同）མཐའ་བྲལ།

མཐའ་ཚར། སྣམ་བུའི་ཁ་ཚར་རམ་སྣེ་ཚར་ཕྲུད། 布之机头繐。

མཐའ་བཞི། མུ་བཞིའམ་རང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་མིན་པ་བཞི་ལའང་། 四边（佛），四句：自、他、俱、俱非。

མཐའ་ཡས་པ། མུ་མེད་མཐའ་ལས་འདས་པ་དང་ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 1.无边际，超边际。2.遍入（天神名）。【增】1.喀什米尔的王。2.龙王名。3.= ས་གཞི། 大地。〔达〕
（同）མཐའ་ཀླས་པ།

མཐའ་ཡས་མ། ས་གཞི་དང་སྒྲོལ་མ་འམ་ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 无边女（藻）。1.大地。2.度母（菩薩名）。3.鄔摩天女。
【增】1.海洋。2.吉祥天女。〔达〕

མཐའ་ལས་འདས། （原注缺）超出边际，无际。

མཐའི་མུ་ཁྲུད། འོབས་སྐོར། 边輞（藻）。沟壕，城壕。

མཐར། མཐའ་རུ། 边上，末尾，最后（མཐའ་的第七囀声）。
【增】1.完全，共同。2.之后，之下。〔达〕

མཐར་འཁྱོལ་བ། མཐའ་རུ་སླེབས་པའམ་ཕྱིན་པ། 到达边际。

མཐར་གྱིས། རིམ་གྱིས། 依次，漸次。
【增】結局，最后。〔达〕

མཐར་གྱིས་བཞག འཛར་མདུད་མེད་པར་རམ་རིམ་གྱིས་བཞག་པ། 1.无症結。2.依次安置。

མཐར་ཚགས་པར། རིམ་པ་བཞིན་དུ། 按照次序。

མཐར་ལྟ། ལྟ་བ་ཞིག་སྟེ་འཇིག་ལྟས་བཟུང་བའི་བདག་དེ་དམིགས་ནས་རྟག་ཆད་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ།། 边見（佛），一种見地，謂緣薩迦耶見所执之我，計为常断之染污慧。

མཐར་ཐུག མཐའ་ལ་ཐུག་པ། 究竟，到底，到最后。

མཐར་ཕྱིན་པ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ། 到究竟，到彼岸（佛）。（同）མཐར་སོན་པ།

མཐར་བྱེད། གཤིན་རྗེ་（དང་）། 到边（藻）。閻罗王。

མཐར་སོན་པ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ། 到究竟，到彼岸（佛）。（同）མཐར་ཕྱིན་པ།

མཐར་གསོད། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 后杀（藻）。大自在（天神名）。

མཐས་གཏུགས་ནས། མཐའ་ལ་ཐུག་ཏུ་བྱས་ནས། 尽边，到底，到达边际。

མཐིང་། སྔོན་པོ། 藍。
【增】1.天藍，蒼碧。2.花名，可作眼葯。3.藍靛。〔达〕（同）མཐིང་ག

མཐིང་ཀ། སྔོན་པོ། 青，藍。

【增】深藍色鳥。〔达〕（同）མཐིང་།

མཐིང་རིལ། ཆུ་བྱ་མགོ་སྔོན་པོ་ཞིག 野鴨，青头水禽。

མཐིང་ཤིང་། （原注缺）靛木。

མཐིང་ཤུན། བཀགས་པ་ཚོན་སྔོན་པོ་ཞིག 靛皮。

མཐིལ། གཞི་དང་གཏིང་དང་རྐང་ལག་གི་མཐིལ།

1.基本。2.底。3.手足之掌。【增】1.最下部。2.窩凹，多指手足凹处。3.(城市的）中心，主要部分，主要处所。〔达〕圭。〔四〕

མཐིལ་མི་རེག གཏིང་རིང་པོ། 摸不着底，深远。

མཐིལ་ལྷམ། རྐང་པའི་མཐིལ་གྱི་ལྷམ། 凉鞋，垫足底之鞋。

མཐུ། I. ནུས་པ། 能力

【增】天賦的威力，力量，才能。又此字主要用以表示咒力。〔达〕（同）མཐུ་སྟོབས།

II. དམོད་པ་བྱད་ཁ། 咒罵，鎮压。

（同）མཐུ་གཏད།

མཐུ་བསྐྱགས། ཉི་མ་(དང་)། 宜势（藻）。日，太阳。

མཐུ་གཏད། དམོད་པ་བྱད་ཁ། 咒罵，鎮压。

【增】咒力。〔本〕（同）མཐུ་II.

མཐུ་སྟོབས། ནུས་པ། 能力。【增】或作མཐུ་དང་སྟོབས། 魔力，咒力。〔达〕（同）མཐུ་I.

མཐུ་སྟོབས་བདག་པོ། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ། 势力主（藻）。金剛手菩薩。

མཐུག་པོ། སྲབ་མོ་མ་ཡིན་པ་འཐུག་པོ་ཞེས་སྣང་། 厚密，非稀薄，亦作འཐུག་པོ།

མཐུད་པ། ཐག་པ་ཆད་པ་མཐུད་པ་ལྟ་བུ། 接續，如繩断后接起。【增】参看འཐུད་པ།〔达〕

མཐུན་རྐྱེན། དགོས་བྱེད་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན། 順緣，助緣（佛）。

【增】必需品。〔达〕有利条件。〔本〕

མཐུན་པོ། འཆམ་པོ། 相合，一致，同意。

མཐུན་ཕྱོགས། རང་ཕྱོགས་དང་སྤུན་གཉེན། 1.自宗，自己方面。2.亲属。

མཐུན་བྱེད། བསྡུམ་པའི་མིང་། 和諧，調解。

མཐུན་མོང་། ཐུན་མོང་ཞེས་ཀྱི་ཡི་མིང་། 共同，一般，亦作ཐུན་མོང་།

མཐུར། རྟའི་སྲབ་ཀྱི་མཐུད་ཐག 籠头，馬銜之絡繩。【增】活結，索結。〔高〕

མཐུར་ཐག （注同上）

མཐུས། མཐུ་ཡིས། 以势力，以咒术的力量（མཐུ་的第三轉声）。

མཐེ་བོ། སོར་མོའི་ཐུ་བོ། 大拇指。

མཐེ་བོང་། （注同上）

མཐེ་བོའི་སྟོ་གང་། མཐེ་བོང་གི་ཞེང་ཚད། 一大拇指之量，一大拇指之寬度。

མཐེབ་ཀོར། བ་སོའི་ཐེ་ཀོར་ལྟ་བུའམ་ཀྲད་ཀོར། 指环，如象牙搬指。（同）མཐེབ་རལ།

མཐེབ་སྐྱུ། མཐེ་བོང་གིས་རྩམ་པའམ་གཟན་གོང་གོང་བྱས་པའི་མིང་། 用大指將糌粑做成之窩窩（如杓）。【增】1.鈕扣。2.形如手指的标幟，置于"施食"中。〔达〕（达作མཐེབ་ཀྱུ་）

མཐེབ་ཆུང་། སོར་མོ་ཆུང་ངུ་ཡང་། 小指。

མཐེབ་ཆེན། མཐེ་བོང་ཡང་། 大拇指。

མཐེབ་མོ། （注同上）

མཐེབ་རལ། བ་སོའི་ཐེ་གོར་ལྟ་བུའམ་ཀྱང་གོར། 指环，如象牙搬指。（同）མཐེབ་གོར།

མཐེའུ། སོར་མོ་ཆུང་བའམ་མཐེའུ་ཆུང་། 小指。

【增】或作 མཐེའུ། 1.小錘。2.小脚趾。〔达〕

མཐོ། མཐོ་བོང་རྩེ་ནས་གུང་མོའི་རྩེ་བར་གྱི་ཚད། 拃，从大拇指尖到中指尖之伸直长度。

མཐོ་གང་ཚད། （原注同上）一拃长。

མཐོ་བོ། དམའ་བ་མིན་པ་རི་མཐོ་བོ་ལྟ་བུ། 高。如高山。【增】代替 ཐོ་བོ། 錘。〔达〕

མཐོ་དབང་། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་ཟླ་བ་ཡའང་། 高王（藻）。1.大自在（天神名）。2.月亮。

མཐོ་བཙམས། གནོད་སེམས་ཀྱིས་གཙེས་པའམ་ཉེ་བར་འཚེ་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 损害，恶意加害，侵扰。

མཐོ་འཚམས། （注同上）

【增】恶意，毒計，阴謀加害。〔达〕行刺。〔四〕

མཐོ་ཡོར། ཐོ་ཡོར་ཀྱང་སྟེ་རིའི་རྩེ་ལ་ཐོ་ཡོར་གཡོ་བའམ་མི་ཡིན་ནམ་ཅི་ཞེད་པ་ལྟ་བུ། 石垛，亦作 ཐོ་ཡོར། 如山頂上所砌石垛，远望之，疑是人者。

མཐོ་རིས། ངན་སོང་གསུམ་ལས་མཐོ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པས་ན་མཐོ་རིས་ཏེ་ལྷ་མི་ལྷ་མིན་དང་ཡང་ན་ལྷ་ཡའང་། 善趣（佛），高出三恶趣之种类，故名善趣，即天、人、阿修罗。又指天，天神。

མཐོ་རིས་ཀླུང་། ཆུ་བོ་གངྒཱའམ་ལྷའི་ཆུ་བོ། 天趣河（藻）。1.恒河。2.天上之河。

མཐོ་རིས་རྒྱལ་པོ། མཐོ་རིས་ཅན་ཏེ་བརྒྱ་བྱིན། 天王（藻）。帝釋（天神名）。（同）མཐོ་རིས་བདག་པོ། མཐོ་རིས་འདྲེན་པ།

མཐོ་རིས་ཐོབ། གཟའ་ཕུར་བུ་ཡའང་། 1.得善趣界（佛）。2.木曜。

མཐོ་རིས་དོན། མཆོད་སྦྱིན་（དང་）། 天趣义（藻）。祠施（佛）。

མཐོ་རིས་བདག་པོ། མཐོ་རིས་ཅན་ཏེ་བརྒྱ་བྱིན། 天趣主（藻）。帝釋（天神名）。（同）མཐོ་རིས་རྒྱལ་པོ།

མཐོ་རིས་འདྲེན་པ། （注同上）天趣导者（藻）。（同）མཐོ་རིས་རྒྱལ་པོ།

མཐོ་རིས་ནོར་བདུན་ཅན། ལྷ་སྤྱི་（དང་）། 有善趣七財者（藻）。諸天，天神。

མཐོ་རིས་གནས། ལྷ་སྤྱིའི་གནས་ཡའང་། 天界。

མཐོ་རིས་སྣང་བྱེད། སྒྲ་གཅན་（དང་）། 照善趣（藻）。罗睺星。（同）མཐོ་རིས་གསལ་བྱེད།

མཐོ་རིས་བུ་མོ། ལྷའི་བུ་མོ། 天女。

མཐོ་རིས་བྱེད་པོ། དགེ་བ། 善趣作者（藻）。善业。

མཐོ་རིས་དབང་མོ། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་བཙུན་མོ་（དང་）། 天主母（藻）。帝釋(天神名)之妃。

མཐོ་རིས་སྨན་པ། ལྷའི་སྨན་པ། 天界医师，天神的医生。

མཐོ་རིས་ཡོན་ཏན་བདུན། རིགས་ལྡན་གཟུགས་བཟང་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ། ཤེས་རབ་ཕུན་ཚོགས་དབང་

ཕྱུག་དང་། ནད་མེད་ཤིན་ཏུ་ཚེ་རིང་བདུན། 天趣七德(佛)：即成就种姓，形色殊妙、具大資財、智慧圓滿、勢力自在、无病、长寿。

མཐོ་རིས་གསལ་བྱེད། སྒྲ་གཅན་(དང་)། 显善趣(藻)。罗睺星。(同) མཐོ་རིས་སྣང་བྱེད།

མཐོ་རིས་གསུམ། བདེ་འགྲོ་གསུམ། 三善趣，即三乐趣（人、天、阿修罗）。

མཐོ་རངས། ཐོ་རངས་ཟེར་བ་དེར་སྔོས་ཤིག 明相，参看 ཐོ་རངས་条。

མཐོ་ཤོས། མཐོ་པོའི་མཐོ་པོ། 极高，最高。

མཐོང་ན་དགའ། གཟུགས་མཛེས་ལའང་། 1.見而喜悦。2.形色美丽。

མཐོང་སྤང་། མཐོང་ལམ་ཐོབ་དུས་སྤང་དགོས་པའི་སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས། 見断（佛），得見道时，所断煩惱。

མཐོང་བ། མིག་གིས་མཐོང་བ་ལྟ་བུ། 看，見。

【增】1.亲見，目击。2.俗語指閱历。3.視觉。〔达〕

མཐོང་བྱེད། མིག 能視（藻）。眼。

【增】一种风筝。〔达〕

མཐོང་མེད། གནམ་གང་དང་རྩིས་སུ་མེད་པ་ཡའང་། 无見(藻)。1.晦日，阴历三十日。2.不重視。

མཐོང་གཟིགས། བཀུར་བའམ་གཟིགས་བསྐྱངས་གནང་བ། 恭敬，照顧。

མཐོང་གཡེལ། གཟིགས་ཤིང་གཡེངས་པ་ལྟ་བུ། 目視而心不专注。

མཐོང་ལམ། བདེན་པ་མཐོང་བའི་ཤེས་པ། 見道（佛），見四諦之智。【增】眞实的道路。1. བདེན་པ་མཐོང་བའི་ལམ། 完成見到眞实的阶段。2.得視力之道。〔达〕

མཐོང་ལེགས་སྐྱེས། བརྒྱ་བྱིན་བཙུན་མོ་(དང་)། 善見生（藻）。帝釋（天神名）之妃。

མཐོང་ལུགས། ལྟ་སྟངས་སམ་མཐོང་སྟངས། 看法。【增】观念，意見。〔达〕

མཐོངས། ནམ་མཁའི་མཐོངས་དང་ཁང་པའི་…… མཐོངས། 1.虛空界，天体。2.窗，天窗。

【增】1.＝ མིག་གིས་མཐོངས། 景，景色。

2. མཐོངས་ཁ། 房頂之凉台。〔达〕

མཐོན་ཀ། སྔོན་པོའི་མིང་། 青，藍色。

【增】或作 མཐོན་ག 亦作 མཐོན་ཀ། 1.藍宝石。2.天藍。〔达〕(同) མཐོན་མཐིང་།

མཐོན་ཀ་ཆེན་པོ། རིན་ཆེན་སྔོན་པོའམ་ཨིནྡྲ་ནཱི་ལ། 藍宝石，帝青宝。

མཐོན་མཐིང་། སྔོན་པོའི་མིང་། 靛青，藍色。

【增】1.青玉。2.深藍色。〔达〕
(同) མཐོན་ཀ།

མཐོན་མཐིང་གདལ། གནམ་སྔོན་པོས་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུ། 青色遍布，如天空遍是藍色。

མཐོན་པོ། རི་མཐོ་པོའམ་ལྟ་བ་མཐོན་པོ་ལྟ་བུ། 高，如高山，見解高明。

【增】崇，高聳，巍峨，高举，提升。〔高〕

མཐོན་པོ་རི་ལྷ། ཁྱབ་འཇུག 高天(藻)。遍入(天神名)。

མཐོན་པོར་བཏེག་པ། བཀུར་བའི་དོན་ལའང་། 1.抬举，抬高。2.恭敬。

མཐོན་མོ། མཚན་མོ། 藍女（藻）。夜間。

མཐོར། མཐོ་པོ་རུ། 在高处（མཐོ་的第七囀声）。

མཐོར་ཐོས། བརྒྱ་སྦྱིན་གྱི་རྟ་(དང་)། 高处听聞(藻)。帝釋（天神名）之馬。

མཐོལ་ཚངས། （原注缺）認罪。

མཐོལ་ཡོ། ཉ་སྨས་པར་རྣམ་མི་འགབ་པར་དང་སྒྲོན་གསལ་བར་སྨྲས་པ། 发露（佛），不隐藏，不遮蔽，明說自己的过錯，坦白。
【增】忏悔。〔高〕

མཐོལ་བཤགས། （注同上）发露，忏悔(佛)。

མཐོས། མཐོ་བོས། 因为高（མཐོ་ 的第三囀声）。【增】 མཐོ་རིས་ 的省写。〔达〕

འཐག སྣམ་བུ་འཐག་རྒྱུའམ་རྩམ་པ་འཐག་རྒྱུ། 1.織，如織布。2.磨，如磨糌粑。
【增】1.磨房。2.磨石。〔达〕

འཐག་ཐེད། ཆུ་འཁོར་རམ་རང་འཐག་ལྟ་བུ། 水磨，磨。

འཐགས་པ། རྩམ་པ་འཐགས་ཟིན་པའམ་ངས་བཏགས་ཟིན་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། 1.已磨。2.已織。

འཐད་འཐད་དོ། འགྲིགས་འགྲིགས་སོ། ། 极合理，很合适。

འཐད་པ། རིགས་པའམ་འོས་པ་དང་འགྲིགས་པ། 合理，应当，合宜。【增】1.适意，快意。2.愿意，可接受，看作好的。3.在西藏西部，此字为代替 དགའ་བ་ 的唯一的字。4.随意，依照愿望。〔达〕 合理。〔四〕

འཐན་འདྲེ། འདྲེ་ངན། 鬼魅。

འཐན་པ། ཏན་ཏན་ནམ་བརྟན་པོ་ལྟ་བུ། 稳固，如决定，坚定。

འཐན་པོ། འབད་རྩོལ་ཅན། 坚定，勤勉。

འཐབ་གྲོལ་ཅན། མི་བསྲུན་པའམ་འཐབ་རྩོད་འཁྲུག་པར་བྱེད་པའི་མི། 不馴順而好作乱者。
(同) འཐབ་མི།

འཐབ་པོ། འཁྲུག་རྩོད། 斗争。

འཐབ་བྲལ། འཁྲུག་མེད་དང་འདོད་ལྷ་གསུམ་པ། 1.无斗争，不乱。2.欲界第三天(夜摩天)。【增】1.远离与阿修罗斗争的天。2.在笨教等于 མཚོ་མ། 〔达〕

འཐབ་མི། མི་བསྲུན་པའམ་འཐབ་རྩོད་འཁྲུག་པར་བྱེད་པའི་མི། 不馴順而好作乱者。
(同) འཐབ་གྲོལ་ཅན།

འཐབ་མོ་འགྱེད་པ། གཡུལ་འགྱེད་པའམ་འཁྲུགས་པ། 打仗，战乱。
(同) འཐབ་རྩོད་པ། འཐབ་འཛིངས་པ།

འཐབ་མོ་ཅན་མ། བུ་མོ་གཞོན་ནུ་མ། 童女。

འཐབ་རྩོད་པ། གཡུལ་འགྱེད་པའམ་འཁྲུགས་པ། 打仗，战乱。(同) འཐབ་མོ་འགྱེད་པ།

འཐབ་འཛིངས་པ། （注同上）

འཐབ་ཡས། གྲངས་ཤིག 达摆步陀，大数之一。

འཐབས་པ། གཡུལ་འགྱེད་པའམ་འཁྲུགས་ཟིན་པ། 已打仗，已乱。

འཐམ་པ། ལག་པས་འཁྱུད་རྒྱུ། 用手抱着。【增】1.握，执。2.附着。3.心灵的实感。4.連接，联合。5. = སྨོ་བ། 譴責，責罵。〔达〕

འཐམ་བྱེད། འཁྱུད་པར་བྱེད་པ། 抱。

འཐམས་པ། ལག་པས་འཁྱུད་ཟིན་པ། 已抱。

འཐས་པ། སྲ་བའམ་མཁྲེགས་པ། 坚硬，坚固。
【增】1.不坦白的，不眞实的。2.言行不符的，奸詐的。〔达〕

འཐིག ། ཐིགས་པ་འཐིག་ཡོང་ལྟ་བུ། 滴，如水点滴下。

འཐིགས། ཐིགས་པ་འཐིགས་ཟིན་པ་སྣུམ་གཏིགས་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། 已滴。

འཐིང་། ཡི་མི་འཐིང་ངམ་ངེས་པར་རོ།། 无疑，决定。【增】猜疑。〔本〕

འཐིང་སྨད། འཐུ་སྨོད་པའམ་མཐིང་སྨད་ཅེས་སྨང་། 誣衊，詆毀，辱罵，亦作 མཐིང་སྨད།

འཐིངས། ལྷུས་འཐིངས་པའམ་ཚོད་ཡོན་པ་ལྟ་བུ། 透徹。

འཐིངས་པ། གདིང་བ་འདིངས་པ་ལྟ་བུ། 鋪起，如鋪坐具。

འཐིབ། སྤྲིན་འཐིབ་རྒྱུའམ་འཐིབ་ཡོང་། 阴，遮蔽，籠罩，如云阴起，遮起。

འཐིབས་པ། གནམ་འཐིབས་ཟིན་པ་(དང་)། 遮蔽，阴沉，天阴了。【增】被掩藏。〔高〕

འཐིམ། ཆུ་ལ་འཐིམ་ཡོང་ལྟ་བུ། 溶入，如溶入水中。

འཐུ་བ། ས་ནས་སྐྱག་རྒྱུའམ་ཤིང་འཐུ་རྒྱུ་དང་ཟས་ལ་འཐུ་བ་ལའང་། 采，拾，撿，如从地上拾起，拾柴，撿食物。

འཐུག་པོ། མཐུག་པོ་ཞེས་ངག་སྒྲོན་ལས་སོ། །སྲབ་པོ་མ་ཡིན་པ། 厚，密，稠，語灯論作 མཐུག་པོ། 【增】＝མཐུག་པ་ 或 འཐུག་པ། 〔达〕

འཐུང་བ་པོ། ཇ་འཐུང་རྒྱུའམ་འཐུང་མཁན། 飲者。

འཐུང་བྱེད། ཉི་མ་དང་བུ་ཕྲུག་དང་འཐུང་མཁན། 1.日，太阳。2.小孩。3.飲水者。

འཐུངས་པ། ཆང་འཐུངས་ཟིན་པ། 已飲，如已飲酒。

འཐུད་པ། མཐུད་པ་སྟེ་ཆད་པ་མཐུད་རྒྱབ་པ། 亦作 མཐུད་པ། 接續，如把断了的接起来。【增】加上，延长，接合。〔达〕补数。〔四〕結連，联合。〔高〕

འཐུན་པ། མཐུན་པ། 适合。

འཐུབ། གྲིས་ཤ་འཐུབ་རྒྱུའམ་འཐུབ་པ་པོ། 斫，切，劈开，如切成片。

འཐུམ། རས་ནང་དུ་འཐུམ་རྒྱུ། 包，如包在布中。【增】盖，置于其上，封裹，〔达〕外皮，盖。〔高〕淹没。〔四〕

འཐུམས་པ། རས་ནང་དུ་འཐུམས་ཟིན་པ་འདུག་སྣུམ་གཏུམས་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། 已包起。

འཐུར། ཐུར་མས་འཐུར་རྒྱུ་དང་འཁྲུག་པ། 1.通，如用筷子通。2.扰动。

འཐུར་ཕྱིན་པ། མེ་ཤིང་འཐུ་རུ་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ། 去拾，如去拾柴。

འཐུལ། མ་རུངས་པ་འཐུལ་དགོས་ལྟ་བུ་དང་དུ་བ་འཐུལ་བ་ལའང་། 1.馴服，如調伏凶暴者。2.冒烟。

འཐུལ་འཐུལ། I.(注同上)

II.དྲི་མ་འཐུལ་འཐུལ། 冒，散佈，如散放气味。

འཐུས། དྭང་ངམ་ཆོག་པ། 合意，可以，允許。

འཐུས་པ། མེ་ཤིང་འཐུས་པའམ་བསྒྲུགས་པ། 已采集，如已拾柴。

འཐུས་མི། ཆོག་པའི་མི། 代表，代办者。

འཐེག ཡར་འཐེག་པ་པོའམ་འདེགས་བྱེད། 支起，擎，持。

འཐེང་པོ། རྐང་པ་ཀྱོག་ཀྱོག 跛，瘸。

【增】或作 འཐེང་བ་ 参看 ཐེང་པོ། 〔达〕

(达无 པོ་ 字) 瘸子。〔四〕

འཕྲིངས་པ། ཀྱག་ཀྱོག་འགྲོ་བའི་མིང་། 跛行。

འཕྲིད་ལ་བོར། དོན་མེད་དུ་བོར་བ། 抛弃，无道理地弃舍。

འཕྲིན་པ། ལག་པ་ནས་འཕྲིན་པ་ལྟ་བུ། 扯，拉，抽。【增】划。〔四〕 1.牵，拖，引。2.扣，减少，扣除。〔高〕

འཕྲིབ། ལྷག་པོའམ་རས་ཀྱི་འཕྲིབ་ཡོད་ལྟ་བུ། 盈余，多的，如布有长余。

འཕྲིབས། འཁྲིད་པ་རག་པ་ལྟ་བུ། 散布。

འཕྲིབས་པ། ལག་པ་འཕྲིབས་པའམ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ། 接到，如到手。【增】1.被抛擲，被顛复，被捉，被侵襲（如得病）。2.張开，散布。3.有时用作自动詞代替 འདིགས་པ། 〔达〕

འཕྲིབས་མི་འཕྲིབས། འབྱུང་མི་འབྱུང་བའམ་རེག་མི་རེག 生未生，触未触。

འཕྲིམ་ཡོང་། གང་ཡོང་། 充滿，滿足。

འཕྲིམས་ནན། ནན་ཏན་འཕྲུགས་མེད། 殷勤，无錯誤。

འཕྲིམས་པ། གཏམས་པའམ་འགེངས་པ། 滿。【增】1.= གྲངས་ཚང་བ། 够数。2.包含，包括，包盖，參看 འཐམས་པ། 3.= འཁྱིད་པ། ལྡང་བ། 滿足，足够。〔达〕

འཕྲིམས་པ་པོ། འགེངས་པ་པོ། 充滿者。

འཕྲོག སྤུ་འཕྲོག་རྒྱུ། 拔，所拔毛。【增】1.= གཏོག་པ། 2.= འཐག་པ། 3.取，携带。4.代 ཐོབ་པ། 收，取。5.代 འདོགས་པ། 6.取名，称为。〔达〕 掐。〔四〕

འཕྲོན། ཕྱིར་འཕྲོན་རྒྱུའམ་འཕྲོན་དགོས། 将拔出，須拔出。【增】1.出行，启行。2.发生，出生。〔达〕（达作 འཕྲོན་པ་）生效，好轉。〔高〕

འཕྲོན་ཕྱག ཕྲོན་ཕྱག་ཅེས་པ་དེར་ལྟོས། 辞行，參看 ཕྲོན་ཕྱག

འཕྲོབ། ཐོབ་མ་སོང་ན་འཕྲོབ་དགོས། 将得，当得。

འཕྲོམ། མགོ་འཕྲོམ་ཡོང་ལྟ་བུ། 迷惑，如头昏迷。

འཕྲོམས་པ། མགོ་འཕྲོམས་སོང་བ། 迷惑，如头昏。

འཕྲོར་འཐུང་། ཞལ་བསིལ་ལམ་ཁྲུས་བྱེད་པའི་ཡོན་ཆབ། 散飲（藻）。漱口水，沐浴水。【增】=ཆུ་གཏོར། 奠祭的酒。〔达〕

འཕྲོར་བ་པོ། རྒྱུ་ཅ་ལག་འཕྲོར་བ་པོའམ་འཕྲོར་མཁན། 散失者，如散失財物者，耗費者。

འཕྲོར་བྱེད། I.ནེ་ཙོ་འི་མིང་(དང་)། 能散(藻)。鸚鵡。
II. རླུང་པོའམ་ལྷགས་པའི་མིང་། 大风。

འཕྲོར་རླུང་། （注同上II）

འཕྲོལ་བ། མཐོལ་བཤགས་དེར་ལྟོས་ཤིག 发露，坦白，參看 མཐོལ་བཤགས་ 条。

ད་ཀོ། ད་ནི། 現在呢，如今呢。

ད་ག་སེ། དེ་ག་སེ། 正似那个，正是那样。

ད་དགོངས། དེ་རིང་དགོངས་མོ། 今晚。

ད་སྒོས་སུ། སྒེར་དུ་འམ་ཆེད་དུ་བྱ་བར། 1.特别。2.所为。

ད་ཅི་ནས། ད་དུང་ནས། 今后。

ད་ཆ། ད་ལྟ། 現今，現在。

ད་ཆུ། དངུལ་ཆུ་ཟེར། 水銀。

ད་ལྟ། （原注缺）現在，此刻。

ད་ལྟ་བ། མདོན་གྱུར་པའམ་དུས་ད་ལྟ། 現在。

ད་དུང་། ད་ལྟའང་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 犹，还，尚，尚且，如說:"現在还是"。

【增】或作 ད་རུང་།〔达〕

ད་གདོད། དུས་ད་ལྟའམ་ད་ལམ། 現时，方才。

【增】＝ད་དུང་། 尚且，犹。〔达〕

（同）ད་གཟོད།

ད་ནང་། དེ་རིང་ཞོགས་པ། 今天清早。

【增】或作 ད་ནངས། 〔达〕

ད་ནུའི་རྒྱུད། ལྷ་མ་ཡིན། 答努之嗣（藻）。阿修罗（佛）。

ད་ནུའི་བུ། （注同上）答努之子（藻）。

ད་བྱིད། སྲོག་ཆགས་ཤིག་སྟེ་སྐྱིན་གོར་ཟེར། 蜥蜴。

ད་གཟོད། དུས་ད་ལྟའམ་ད་ལམ། 剛才，現今。

【增】ད་གཟོད་གོ་འབྱུང་། 这才了解。〔达〕将才。〔四〕（同）ད་གདོད།

ད་གཟོད་ནས་བཟུང་། ད་ནས་བཟུང་། 从今以后，从現在起。

ད་ར། འོ་མའི་དར་བ་སླ་མ་ལྟ་བུ། 酪汁，如奶子之薄浆。【增】1.无头鬼怪。2.＝དར་བ། 酪浆，其中一半或四分之三是水。〔达〕

ད་རུང་། ད་ལྟ་ཡང་། 至今，尚，还。

【增】尚須，再，重，复，更，另外。〔高〕

ད་རེས་ཙམ། ད་ལྟ་རེ་ཞིག་ཙམ། 暫时。

ད་ལམ། དུས་ད་ལྟ། 目下，現在。

ད་ལི། （未詳）

ད་ལོ། ལོ་འདི། 今年。

དྭ། ཕ་མ་མེད་པའི་བུ་དང་བུ་མོ། རྒྱ་གར། 1.孤儿，无父母之子女。2.印度。

དྭ་ཕྲུག （注同上）【增】或ད་ཕྲུག ད་ཙེ།〔达〕

དྭ་བ། （原注缺）南星（药名）。

དྭ་བའི་འབྲས་བུ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཨ་ལུ་པ་ལ་སྟེ་ཞོ་གོག་ཟེར་བ་དང་རྒྱ་སྒོ་མངའ་ཟེར། 印度語，阿魯婆罗，山芋，白薯。

དག དེ་དག་ལ་དེ་གཉིས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 二数，如說："那两个"。
【增】1.复数的記号，比 རྣམས 文雅。2.譯梵文时表双数。3.在俗語中义为"确实的"。〔达〕清净，洁净，无瑕。〔高〕

དག་དེར། གཙང་མ་བཟོས་པ་ལ་དག་ཐེར་མཛད་པ་ཟེར། 校正。

དག་ཐེར། （注同上）

དག་མདོག ཁ་དོག་དཀར་པོ། 净色，白色。

དག་པ། གཙང་མ། 清净，純洁。
【增】1.高尚，卓越。2.无欲的。3.漂净，洗净，擦，拂尘，扫除。〔达〕无疵，无瑕，合，不錯。〔高〕

དག་པ་བ། མིང་ཙམ་ནམ་དངོས་མ་ཡིན་པའོ།། 有名，非实。（按 བསམ་གཏན་དག་པ་བ 为无烦恼的清净禪定）

དག་པའི་ཁམས། དངུལ་ཆུ། 净界（藻）。水銀。

དག་པའི་མཐའ་ཅན། བཙུན་མོ་ཡི་པོ་བྲང་། 净边者（藻）。王妃之宫。

དག་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བ། བྲམ་ཟེའི་ཆུང་མ་(དང་)། 净边所生（藻）。婆罗門之妻。

དག་པའི་རྡོ་དཀར། མེ་ཤེལ་ལམ་ཤེལ་དཀར་པོ། 火晶，白玻璃。

དག་བྱེད། མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་ཆུ་དང་རྩྭ་ཀུ་ཤའམ་རྩྭ་མཆོག་དང་གཙང་མར་བྱེད་པའོ།། 1.火。2.火神。3.水。4.古沙草（祭祀用）。5.使清净者。【增】1.空气。2.风神。3.美貌。4.神圣。5.圣河。6.白净，漂白。7. ཤ་རུ། 訶勒黎，植物名。8.正确的拼字，綴字法。9.改正。〔达〕

དག་བྱེད་འཇོམས། རླུང་པོ་(དང་)། 坏能净（藻）。风。

དག་བྱེད་ཟླ་བ། སྣྲོན་ཟླ་བ་དང་ཧོར་ཟླ་ལྔ་པའང་། 能净月（藻）。心宿月，阴历五月。

དག་ཞིང་། དག་པའི་ཞིང་བདེ་བ་ཅན་ལྟ་བུ། 净土（佛），如极乐世界。

དག་ཡིག ཞུས་དག་བྱས་པའི་ཡི་གེ་ལའང་། 1.正字法，拼音法。2.校正之文字。

དང་། མིག་དང་རྣ་བ་དང་སྣ་དང་ལྕེ་དང་ལྟ་བུ། 及，与，和，如眼及耳、鼻、舌。
【增】1.据西藏文法始祖端美三布札說，此字有五种意义：一.連接詞。二.分別詞。三.表示因为、原因的詞，如 སྨན་ཟོས་པ་དང་ནད་སོས་སོ།། 因服药而病愈。四.表示当某个时間、机会等，如 ཉི་མ་ལ་ལ་ཤར་བ་དང་ཆོས་སྟོན་བྱུང་ས། 太阳上升于山坡时他就做佛事。五.表示劝告或請求，如 ལེགས་པར་སློབ་དང་། 好好学吧！2.共同，如 ཁོ་རང་ཁྱོད་དང་མཉམ་དུ་འགྲོ་དགོས། 他要和你一同走；与 ལྡན 同用表示"据有""备有"，如 ནོར་དང་ལྡན་པ། 有财产，富有；与很多动詞同用时，则此义更加明显，如 མི་སེར་དང་འཕྲད་པ། 与农夫相遇；གཞན་གྱི་ཡིད་དང་མཐུན་པ། 随順旁人的心意。3.因为韵律需要，或提及某总量时，可以置于名詞或代名詞之后，如 ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་དང་བཞི་པོ།། 地、水、火、风四者；又如口語中 ས་དང་གཅིག ཆུ་དང་གཉིས་等等。4.常有"自从"之义，尤其是常与 དང 字不能分用的一些动詞同用，如 འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཡིན། 离欲。5.在古典中习惯

上置于附属句或并列句之后，作为表示連續的虚字。6.草地。〔达〕

དང་ག་མེད་པ། ཟས་ལ་འདོད་པ་མེད་པ། 不思飲食，无食欲。

དང་དུ་ལེན་པ། འདོད་དེ་དགའ་བས་ལེན་པ། 接受，承当，情愿接受。

དང་པོ། ཨང་དང་པོ་ཡིན་གཉིས་པ་མིན། 第一，初，始。【增】基本的。〔达〕

དང་པོ་གསལ། ནམ་ལངས་པ་(དང་)། 天亮。

དང་པོའི་ཟླ་ཅན། བག་མའམ་ཁྱིམ་བདག་མོ། 初有月經者（藻）。新妇，主妇。

དང་པོའི་པ། ཁྱབ་འཇུག 初父（藻）。遍入（天神名）。（同）དང་པོའི་ལྷ།

དང་པོའི་སངས་རྒྱས། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། 初佛（佛），时輪（本尊名）。

དང་པོའི་ལྷ། ཁྱབ་འཇུག 初天（藻）。遍入（天神名）。（同）དང་པོའི་པ།

དང་པོར། ཐོག་མར། 在最初，在起始。

དང་བའི་ཡིད། དད་པའི་སེམས། 清淨意，信心。

དང་བར་བྱ། དད་པར་རམ་ཡིད་དགའ་བར་བྱ། 信，使心欢喜。

དང་ར། ཐག་པའི་གདང་གི་ར་བའམ་ར་སྐོར། 用繩所圈之院。【增】畜栏，馬廐（西藏中部与西部語）。〔达〕

དང་ལ། ཆུ་མིག་འདུ་བའམ་རྫིང་བུ། 似泉之水，池。【增】1.多泉的地域。2.西藏东北部的当拉嶺。〔达〕

དང་ལ་ཚེ། （未詳）

དང་སམ། མནའ་མ་ལེན་པའི་ལུགས་སྲོལ་ཞིག་སྟེ་མེ་ཏོག་ཕྲེང་རྒྱུད་ལས། གང་དག་ཁྱོད་ནོར་ང་ཡི་ནོར། དེ་ཡིས་སྲོག་ནི་འཚོ་བྱ་ཞེས། དེ་སྐད་བརྗོད་ནས་ཞུགས་པ་ནི། དེ་ནི་དང་སམ་འདུས་པའོ། །ཞེས་པའོ། ། 共活，娶妇之一种规矩，如花鬘論說："汝財与我財，共集以活命，如是成夫妇，是名为共活。"

དྭངས་པ། རྙོག་པ་མེད་པ་ཆུ་གཙང་མ་ལྟ་བུ། 澄淨，如无浊物之淨水。【增】1.或作 དྭངས། 眩耀，光彩。2.发音。3.灿烂。〔达〕（同）དྭངས་སང་།

དྭངས་པའི་དགྲ། དགྲ་བོའི་གཙོ་བོ། 主要仇敌。

དྭངས་མ། ཐིག་ལེའམ་ཁུ་བ། 精液。【增】1.汁，湯汁，調味汁。2.借喻指滋味，味道。〔达〕

དྭངས་སང་། རྙོག་པ་མེད་པ་ཆུ་གཙང་མ་ལྟ་བུ། 澄淨，如无浊物之淨水。（同）དྭངས་པ།

དད་པ། དགེ་བའི་རྩ་བ་དད་པ་ཟེར། 信心，善根为信。

དད་པ་གསུམ། དང་བའི་དད་པ་སོགས་གསུམ། 三种信心，淨信等三。【增】淨信，誠信，不退轉信。（以上見 དད་པ་ 条下）笨教的三种信：1.欲信。2.淨信。3.誠信。〔达〕

དད་ཟས། དཀོར་ཟས། 浪費者，虚耗信施（佛）者。

དན། མཐུན་པའི་དོན་ནམ་ངེས་པའི་དོན། 順，随順之义，决定之义。

དན་ཁ། རྒྱ་ནག་སྐད་དུ་པ་དོའུ་ཟེར་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཨེ་རནྜ་ཟེར་ཤིང་དེའི་འབྲས་བུའང་བཤལ་སྨན་ཞིག་གོ། 汉語为"巴豆"，印度語为"伊

兰”，其果为泻药。

(同) དན་ད། དན་རོག་ཤིང་།

དན་གོང་། 〔汉〕 འཇིམ་པ་བྱས་པའི་རིལ་བུ… འཕེན་པའི་གཞུ་ཡི་མིང་རྒྱ་ནག་སྐད་ཡིན། 彈弓，射泥丸之弓。【增】小孩玩具，用木、布、石、玻璃制的彈丸。〔达〕

དན་གྲོགས། གདན་གྱི་གྲོགས་པོའམ་ཕན་འདོགས་བྱེད་པོའམ་ཕན་གྲོགས། 靠得住的朋友，益友。(同) དན་རོགས།

དན་རྟགས། གདན་གྱི་མཚན་མ་སྟེ་བསྟོད་སྤྲིན་ལས། རང་གཞན་ཚེ་རབས་དན་རྟགས་དང་བཅས་པ། ཞེས་པས་སྔ་མའི་ཆ་ལུགས་དང་བཅས་སོ།། 經常的状态，贊云論說：“自他累世諸行状”，謂前生之服飾。

དན་ད། རྒྱ་ནག་སྐད་དུ་པ་ཏོའུ་ཟེར་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཨེ་རཎྜ་ཟེར་ཤིང་དེའི་འབྲས་བུའང་བཤལ་སྨན་ཞིག་གོ། 汉語为“巴豆”，印度語为“伊兰”，其果为泻药。(同) དན་ཁྲ།

དན་རོག་ཤིང་། (注同上)

【增】大麻子。〔四〕

དན་རོགས། གདན་གྱི་གྲོགས་པོའམ་ཕན་འདོགས་བྱེད་པོའམ་ཕན་གྲོགས། 靠得住的朋友，益友。(同) དན་གྲོགས།

དབ་ཅབ། སྒྱུར་བའམ་རྦབ་རྦབ་བྲེལ་བའི་མིང་། 快，匆忙。

དམ། (原注缺) 1.胜，善，神圣。2.疑問詞。

【增】縛牢，捆紧。〔达〕

དམ་ག ཐ་མ་ག་ཞེས་སོག་སྐད་ཐེལ་རྩེའི་མིང་ཐམ་ག་ཞེས་པའང་སྣང་། 蒙語 ཐ་མ་ག 即印章，亦作 ཐམ་ག

དམ་རྒྱ། ཕྱག་དམ་མམ་དམ་ཕྱག་ཀྱང་། 印章，关防，鈐記。

དམ་ཅན། དམ་བཅའ་ཅན་ཁས་ལེན་ཅན། 有誓愿者。

དམ་ཅན་དུས། ཚེས་ཉེར་དགུ་ལའང་། 1.有誓愿之时。2.二十九日。

དམ་བཅའ་བ། ཁས་བླངས་པ། 发誓，保証。

【增】咒詛。〔高〕

དམ་དོག་ཆེ་བ། ཁྲིམས་སོགས་བཙན་པོར་བྱས་པ། 重視，严守法律，严厉。(同) དམ་དྲག་ཆེ་བ།

དམ་བཏགས་པ། ཁས་བླངས་པའི་ཁོངས་སུ…… བཏགས་ཟིན་པ་དམ་བཅའ་ཅན་གྱི་ནང་དུ་ཚུད་…པའོ།། 已使立誓。

དམ་དུམ། ཆག་གྲུམ་དུམ་བུའམ་ཐྲན་བུ། 破片，零块。【增】1.＝ ཉུང་ཉུང་། 少許。2.各样各色。〔达〕

དམ་རིམ་པ། ཁས་བླངས་པ། 起誓，保証。

དམ་དྲག་ཆེ་བ། ཁྲིམས་སོགས་བཙན་པོར་བྱས་པ། 重視，严守法律，严厉。(同) དམ་དོག་ཆེ་བ།

དམ་གདགས། ཁས་བླངས་པའི་ཁོངས་སུ་འདོགས་རྒྱུ་དམ་བཅའ་ཅན་གྱི་ནང་དུ་ཚུད་པའོ།། 将使立誓。

དམ་འདོགས། ཁས་བླངས་པའི་ཁོངས་སུ་གདོགས་པ་དམ་བཅའ་ཅན་གྱི་ནང་དུ་ཚུད་པའོ།། 使立誓。

དམ་ནག ཁ་ནག་པོའམ་དམ་ཚིག་ནག་པོ། 恶口，凶恶的誓愿。

དམ་པ། མཁས་པ་དང་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལྟ་བུ། 优越者，如智者与善士。
【增】1.高等的，最好的。2.稳固，坚固。3.神圣。4.似乎也用作死者的尊称。〔达〕貴，美，圣善，非世俗的，正。〔高〕

དམ་པ་མི་ལྡན་དུས། གསུམ་ལྡན་དུས་སམ་འགྲིབ་དུས། 无胜善时，具三时，减劫（佛）。

དམ་པོ། གྲིགས་ལམ་དམ་པོའམ་ཕྱག་དམ་པོ། 规矩严紧，手紧。【增】1.坚固，强，紧。2.狭窄。〔达〕拴的紧。〔四〕

དམ་པོར་འཛིན་པ། དུས་སྲལ་(དང་)། 坚执（藻）。龟。

དམ་བི། བུམ་པའམ་ཆང་གི་རྫ་སྣོད་ལྟ་བུ། 瓶，盛酒的陶器。

དམ་ཚིག ཁས་བླངས་པའི་ཚིག་གམ་དམ་བཅའ་བའི་ཚིག 保証之語，誓詞。

དམ་རྫས། དམ་བཅའ་ཅན་གྱི་མཁོ་རྫས་ཡོ་བྱད། 立誓愿者所需物件。【增】དམ་ཚིག་གི་རྫས། 宗教应用的法器，如鈴、杵等。〔达〕

དམ་ལ་ཞུགས་པ། ཁས་ལེན་ལ་ཞུགས་པ། 立誓，保証。

དམ་སེལ་བ། ཁས་ལེན་དོར་བར་བྱེད་པ། 舍弃誓言。

དམ་སྲི། ཚེ་སྔ་མར་དམ་བཅའ་བའི་གཟུགས་ཅན་གདོན་འདྲེ། 前生立誓之鬼魅。
【增】地神，能起瘟疫及牲畜瘟者。〔达〕

དར། གོས་ཆེན་དར་དང་རྒྱས་སམ་འཕེལ་བ། 1.綾，綢緞。2.繁盛，增长。【增】1.旗幟。2.冰，指在池、河、湖上的。3.青年。〔达〕

དར་རྒྱས། དར་ཞིང་རྒྱས་པ། 繁荣，发达，发展。

དར་ཅིག་ཙམ། མྱུར་ཙམ་མམ་རིབ་ཙམ་ཞིག་ཙམ། 很快，片刻。

དར་གཅིག དུས་ཡུད་ཙམ་གཅིག་ལ་འང་། 頃刻，一刻。【增】= ཡུད་ཙམ། རི་ཞིག〔达〕

དར་ལྕེ། དར་ཡེ། 綢緞之机头。

དར་ལྕོག ཁང་པའི་ཟུར་ཁའི་ཟུར་ལྕོག་ལ་དར་ལྕོག 屋頂隅角之桿，旗桿。
【增】約 10—12 呎高的旗桿（上有題詞的旗幟），树于屋頂或許愿的石堆上。〔达〕

དར་ཆགས་པ། ཆུ་ལ་འཁྱགས་པ་ཆགས་པ། 結冰。

དར་དིར། དར་དིར་ཞེས་པའི་སྒྲ། 一种声音。
【增】作营营声，号泣声。〔达〕

དར་དིར་སྒྲོག བུང་བ་དང་འབྲུག་ལ་འང་། 1.蜂。2.雷。

དར་དྲག་པ། ཞིགས་པར་དྲག་པའམ་གསོས་པ། 病全好了，治愈。

དར་རྡོ། རྡར་རྡོ། 磨刀石，磨石。

དར་པོ་ཆེ། འཕེལ་ཆེ། 繁盛。【增】参看 དར་ལྕོག 1.帆。2.系牢于旗杆的大旗。〔达〕

དར་དཔྱངས་པ། ཁང་པའི་ཟུར་ལྕོག་ནས་ཟུར་ལྕོག་བར་དར་ལྕོག་གམ་དར་དཔྱངས་པ་ལྟ་བུ། 悬綵，如屋角桿与桿間所悬之綵旗。【增】或作 དར་ཡུག 1.狭条状的絲織品，一种絲質装飾品。2.系在旗桿上的絲巾或色布。〔达〕（达无 པ 字）

དར་བ། རྒྱས་པ་དང་འོ་མ་དཀྲོགས་པའི་དར། 1.增盛，发达，发展。2.攪乳所剩的汁。

དར་བབ། ལང་ཚོ་ཅན་འདོད་པ་སྤྱོད་ནུས་པ་ནས་སུམ་ཅུ་བར་ཞེས་གསུངས། 壮年，从性成熟期至

三十岁中間。（同）དར་ལ་བབ་པ།

དར་བབ་མ། ལང་ཚོ་མ། 少壮妇女。

དར་བུབས་གཅིག གོས་ཆེན་ལུག་གཅིག 一匹綢，一卷緞子。

དར་མ། ལང་ཚོ་དར་མ་སྐྱེ་གནས་སྐབས་བཞི་པ་སྟེ་ལོ་སུམ་ཅུ་ནས་ལྔ་བཅུ་བར་ཡིན་གསུངས། 盛壮年，(人寿)第四阶段，从三十至五十岁中間。【增】1. འཕན་ཡུལ་ 的县鎮，有小砲台一座。2.中年，四十岁以后。〔达〕

དར་སྨན། མཚུར་དཀར་རམ་ཚ་ལ། 壮葯，白矾，或硼砂。【增】＝ དར་ཚུར། 〔达〕（同）དར་མཚུར།

དར་རྩ། འགུལ་རྩ་འམ་པགས་པའི་རྩ། 动脉，皮脉。

དར་མཚུར། མཚུར་དཀར་རམ་ཚ་ལ། 白矾，或硼砂。（同）དར་སྨན།

དར་ཟབ། གོས་ཆེན་ལག་པོའི་གྲངས། 上好緞类，錦緞。【增】繡花綢緞。〔达〕

དར་ཡ་ཀན། སྨན་ཞིག 葶藶，一种草葯。

དར་ཡི། གོས་ཆེན་གྱི་སྣེ་ཚར། 綢緞之机头。

དར་ཡོལ། དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་ཡན་ཆད། 壮年已过，三十岁以上。（又）དར་མ་རིང་ཐོས་ཤེག 参看 དར་མ་ 条。

【增】由四十九至六十岁。〔达〕

དར་རལ། པགས་པ་འགས་པའམ་རལ་བ། 皮破，破裂。

དར་ལ། རས་སེང་སྲབ་པོ་ལྟ་བུ། 綾，如稀薄之紗布。

དར་ལ་བབ་པ། ལང་ཚོ་ཅན་འདོད་པ་སྤྱོད་ནུས་པ་ནས་སུམ་ཅུ་བར་ཞེས་གསུངས། 壮年，从性成熟至三十岁期間。（同）དར་བབ།

དར་ཤིང་། གོས་ཆེན་ཞིག 綾，綢之一种。

དར་སེང་། དར་སྲབ་པོ་ཞིག 薄綾。

【增】杭絹。〔四〕

དལ་ཁ། རིམས་ནད་དམ་འགོ་ནད་ཚ་བ་ལྟ་བུ། 瘟疫，傳染病，如伤寒。（同）དལ་ཡམས།

དལ་འགྲོ། གཟའ་སྤེན་པ་དང་ཆུའི་མིང་། 緩行(藻)。1.土星。2.水。

【增】或作 དལ་གྱིས་འགྲོ། 1.白鵝。 2.龟。〔达〕（同）དལ་རྒྱུ།

དལ་འགྲོས། འགྲོས་བུལ་བ། 緩行，徐行，行步迟鈍。【增】跳舞的姿势，参看 ཀང་པའི་འདུ་བྱེད། 〔达〕

དལ་རྒྱུ། གཟའ་སྤེན་པ་དང་ཆུའི་མིང་། 緩行(藻)。1.土星。2.水。【增】緩慢的河流。〔达〕（同）དལ་འགྲོ།

དལ་བརྒྱད། ངན་སོང་གསུམ་དང་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་ལྷ་དང་ཀླ་ཀློ་སོགས་བརྒྱད་དང་བྲལ་ན་དལ་བ་…བརྒྱད་ཟེར། 八种閒暇（佛），若离三恶趣、无想天、蔑栗車等八事名为八暇。

དལ་རྟེན། མིའི་ལུས་རྟེན་ཕལ་འང་། 暇依（佛），人身。

དལ་བ།ག་ལེའམ་ཁོམ་ཡོད་པ། 緩慢，有暇。

【增】＝ ཁོམ་པ། 〔达〕（同）དལ་བུ།

དལ་བ་སྐྱིར། མཚན་མོ། 夜間。

དལ་བའི་ལྷ་ལྡན་མ། སྨད་མ་སྐད་མ་(དང་)།

具暇天母（藻）。毕宿（二十八宿之一）。
【增】月宫。〔达〕

དལ་བུ། ག་ལེར་ཁོམ་ཡོད་པ། 緩慢，有暇。
（同）དལ་བ།

དལ་འབབ། འབབ་ཆུའམ་ལྷའི་ཆུ་བོ་ལའང་། 1.流水。2.天河。【增】1.在喜馬拉雅山中的恒河之名。2.緩流的河或冰河。〔达〕（在 དལ་གྱིས་འབབ་པ་ 条下）

དལ་འབབ་ནོར་བུ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 緩流摩尼（藻），大自在（天神名）。

དལ་འབབ་མཛོད། རྒྱ་མཚོ། 緩流藏（藻）。海。

དལ་འབྱོར། དལ་བ་བརྒྱད་དང་འབྱོར་བ་བཅུ། 暇滿（佛），八种閒暇和十种圓滿。

དལ་འབྱོར་ཚང་བ། དལ་བ་བརྒྱད་དང་འབྱོར་བ་བཅུ་ཚང་བ། 具备八种閒暇和十种圓滿。

དལ་སྲིན་མ། མཚན་མོ། 夜間。
【增】节日名。〔达〕

དལ་འཛིན། ལྷ་གནས་དང་ཀླུ་གནས་ལའང་། 持暇（藻）。1.天界。2.龙处。【增】＝དལ་འབབ་ 或 དལ་འབྱོན། 在平稳的河中流动。〔达〕

དལ་འཛིན་ང་རྒྱལ། སྲིན་པོའི་རྒྱལ་པོ་(དང་)། 持暇慢（藻）。罗刹王。

དལ་འཛིན་ལྟོ་དགའ། （注同上）持暇腹喜（藻）。

དལ་ཡམས། རིམས་ནད་དམ་འགོ་ནད་ཚ་བ་ལྟ་བུ། 瘟疫，傳染病，如伤寒。【增】＝ནད་རིམས་ངན་པ། 最恶性的瘟疫。〔达〕（同）དལ་ཁ།

དས་ཆད། སྒྲ་ཆད་པའམ། 声音断絕。

དས་འཕུལ། ད་ཡིག་གིས་འཕུལ་བ་ད་སྔོན་འཇུག 藏文 ད་ 前音字。

དྲཱ་ཀྵཱ་ར། 〔梵〕རྒྱ་གར་སྐད་དེ་བཙན་དུག་ཐང་ཕྲོམ། 商陆根。

དི་དྲིའི་བུ། ལྷ་མ་ཡིན། 阿修罗（佛）。

དི་ནར། （未詳）

དི་མ་ར། འབུ་ཞིག 虫之一种。

དི་རི་རི། དོན་མེད་དི་རི་རི་ཞེས་པའི་སྒྲ། 无意义之声音，如风声，雷声。
【增】1.喃喃声。2.营营声。3.低而嘈杂的声音（如众人的、大家祈禱的、囚犯哭泣的、众多飞鳥的声音）。〔达〕

དིག་སྒྲོན་པ། ཕུག་རོན། 鴿子。

དིག་པ། སྐད་ལབ་མི་ཤེས་པའི་ལྐབ་ཟླིབ་ཅན། 口吃。【增】酩酊。〔达〕

དིང་སང་། འདི་ཉིན་སང་ཉིན་ཏེ་དེང་སང་ཡང་། 今日，明日，亦作 དེང་སང་།

དུ། ང་ན་མ་ད་ར་ལ་དྲུག་གི་རྗེས་སུ་གོང་དུ་དོན་དུ་གམ་དུ་ཡིད་དུ་སོགས། 藏文之虚字，用于 ང་ ན་ 等六后音之后，如 གོང་དུ། དོན་དུ། གམ་དུ། 等。【增】1.序数 71。2.多少，若干，如 དུ་ཡོད། 有多少。〔达〕 烟，烟雾气。〔高〕

དུ་ཀཱུ་ལའི་རས། གོས་ཆེན་ཞིག་སྟེ་རྩྭ་དུ་ཀཱུ་ལས་བྱས་པའམ་རྒྱ་སྐད་དོ་ཀཱུ་ལཱ་ཀི་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག 綢緞之一，是都姑拉草所織，或是印度語 དོ་ཀཱུ་ལཱ་ཀི་ 之变音。

དུཿཁ། 〔梵〕 རྒྱ་གར་སྐད་ཡིན་བསྒྱུར་ན་སྡུག་བསྔལ། 苦，痛苦。

དུ་བ་རལ་པ། ཁང་པའི་དུད་པ་ལྟ་བུ། 烟发，如屋（頂上升起）之烟。

དུ་བའི་སྐྱེ་གནས། སྤྲིན། 烟之生处（藻）。云。【增】火。〔达〕

དུ་བའི་ཏོག མེ་དང་མེ་ལྷ་(དང་)། 烟幢（藻）。1.火。2.火神。【增】彗星。〔达〕

དུ་མ། གཅིག་ལན་ཆད་དུ་མ་སྙེ་མང་པོ། 一以上，若干，許多。

དུ་ཞག དི་དུད་གཞོབ་དྲི་ལྟ་བུ། 烟气，如焦臭气味。【增】早晨城鎮村庄等处的烟气。〔达〕

དུ་ཞིག མང་པོ་དང་གཅིག 許多与一个。

དུ་ཞིག་མཆིས། མང་ཉུང་གང་ཚོད་ཡོད། 几許？有多少？

དུ་ཡོད་ཅན། དུ་བ་མཇུག་རིང་། 有烟者(藻)。彗星。

དུ་རུ་ག དུ་རུ་ཀ་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག་དེར་ལྟོས། དུ་རུ་ཀ་ 之变音，参看彼条。
【增】1.一种樅树，其汁可作香料。2.突厥。〔达〕(ག་ 达作 ཀ་) 安春香。〔四〕

དུ་རེ་བ། རྒྱུན་ཆགས་པར། 常，相續。

དུ་སེལ་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་ཥྞཿ། 除烟母（藻）。鄔摩天女。

དུག་ཁང་། ཁྲུས་ཁང་། 浴室。(参見དུད་ཁང་)

དུག་གི་མེ་ཏོག གདུར་རི་དུག་གི་མེ་ཏོག 藍荷花，青蓮花。

དུག་གི་མཚོན་ཆ། སྦྲུལ་དང་ཀླུ་ཡི་མིང་ལའང་། 毒器(藻)。1.蛇。2.龙。(同) དུག་འཛིན།

དུག་གི་ལག་པ། ཁྱབ་འཇུག 毒手（藻）。遍入（天神名）。

དུག་གིས་མི་བཟི། ཉ་སྐྱིབ་དང་ཉ་སྐྱོགས་ཞེས་སྣང་། 毒不能伏（藻）。1.魚鰓。2.蚌売。

དུག་ཅན་གནས། ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་སྟེ་ཆུ་སྲིན་གདུག་པ་ཅན་གནས་སོ་ཟེར། 毒者住处（藻）。海洋，凶毒的摩羯魚所住。

དུག་ཅན་པ། （注同上） 有毒者（藻）。

དུག་བཅོམ་པ། སངས་རྒྱས་(དང་)། 降伏毒者（藻）。佛。

དུག་འཇིལ་བ། དུག་ཞི་བར་བྱེད་པ། 消毒。

དུག་འཇོམས་ལྡན། ཁྱབ་འཇུག་བཞོན་པའམ་ནམ་མཁའ་ལྡིང་། 能敗毒（藻）。遍入（天神名）所乘，大鵬金翅鳥。

དུག་ཐབས། དུག་གིས་གནོད་ཐབས་བྱེད་པ། 以毒損害之法。

དུག་པ། ངན་པའམ་རྙིང་པ། 1.恶劣。2.旧，襤褸。

དུག་པོ། གོས་ཧྲུལ་རྙིང་པ་ལྟ་བུ། 襤褸，如衣服破旧。(同) དུག་ཅེ།

དུག་བུས་པ། ཁ་བུས་པའམ། 发芽，苗。

དུག་དཔལ། དུག་གི་ནུས་པའམ་ཏོག 毒的力量。

དུག་མོ་ཉུང་། ཤིང་དུག་མོ་ཉུང་། 連翹(药名)。

དུག་ཅེ། གོས་ཧྲུལ་རྙིང་པ་ལྟ་བུ། 襤褸，如衣服破旧。(同) དུག་པོ།

དུག་འཚོ་བྱེད། ཤང་ཤང་ཏེའུ་(དང་)། 治毒（藻）。共命鳥。(同) དུག་སེལ།

དུག་འཛིན། སྦྲུལ་དང་ཀླུ་ཡི་མིང་ལའང་། 持毒(藻)。1.蛇。2.龙。(同) དུག་གི་མཚོན་ཆ།

དུག་ཟན། རྨ་བྱ། 吃毒(藻)。孔雀。

དུག་རྭ་ཅན། སྦྲང་བུ་ཞིག་(དང་)། 毒角者(藻)。蜂之一种。【增】有毒箭的大黄蜂。〔达〕

དུག་སེལ། ཤང་ཤང་ཏེའུ་(དང་)། 除毒(藻)。共命鳥。【增】1.大自在(天神名)。2.印度古医书的著作者。3. ཀུ་ཏུ། 蕖。〔达〕(同) དུག་འཚོ་བྱེད།

དུག་སེལ་འོད། རི་ཁྲི་སྐར་མ་(དང་)། 除毒光(藻)。星名。

དུག་གསུམ། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་གསུམ། 三毒(佛):即貪、瞋、癡。

དུང་། རྒྱ་མཚོ་ནང་གི་སེམས་ཅན་ཞིག་སྟེ་དེའི་རུས་པ་ལའང་དུང་དཀར་གཡས་འཁྱིལ་དང་གཡོན་······འཁྱིལ་ཡོད། 螺，海中的一种生物，又指其骨壳，白螺有右旋的和左旋的。

དུང་དཀར། (注同上)白螺。

དུང་ཁྲག ཐོད་པའམ་དུང་སྡོད་ཁྲག་གིས་གང་བ། 頂盖骨或螺碗中滿盛血液。

དུང་གི་ལག་པ། ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་དུག་གི་ལག་པ་ཞེས་པའང་སྣང་། 螺手(藻)。遍入(天神名)，亦名"毒手"。【增】佩飾螺壳的手腕。〔达〕(达无 པ་字)

དུང་གི་ཨ་ལོང་། དུང་གི་རྣ་རྒྱན། 螺制耳环。

དུང་ངེ་བྱས་པ། གདུངས་པའམ་སྡུག་བསྔལ་བ། 忧愁，苦恼。

དུང་ཅན་མ། སྒྲོལ་མ་(དང་)། 有螺母(藻)。度母(菩薩名)。

དུང་ཆེན། ཟངས་དུང་དངུལ་དུང་ལྟ་བུ། 号筒，如銅号、銀号。【增】人头骨。〔达〕

དུང་དུང་། སྡུག་བསྔལ་བ་སྟེ་ཚད་པས་གདུངས་པའམ་སྔོན་རྗེས་བསྡུས་པའོ། །1.痛苦，为热所苦。2.总集前后。【增】=བྱམས་བྱམས། 1.与བྱེད་པ་同用，悲悼，苦恼。2.躊躇，蹣跚。〔达〕

དུང་འདྲའི་མགྲིན། སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་མགྲིན། 螺項(藻)。善士之頸。

དུང་པན། 〔汉〕ཁྲུས་སྡོད་དེ་རྒྱ་ནག་སྐད་ནས་བྱུང་། 銅盆，洗臉盆。

དུང་ཕུ། དུང་གཏོང་མཁན་དང་ཕུ་བཏབ་པ། 吹螺者。(同) དུང་འབུད།

དུང་འཕྱུར། བྱེ་བ་བཅུ་ཐེར་པ་སྟེ། ༡༠༠༠༠༠༠༠༠ 一亿，十俱胝。

དུང་འབུད། དུང་གཏོང་མཁན་དང་ཕུ་བཏབ་པ། 吹螺者。(同) དུང་ཕུ།

དུང་ཡག བཤུལ་མེད་པའམ། 消失，无痕迹。

དུང་རབ་གནས་པ། ཟླ་བའི་ཤིང་རྟ་(དང་)། 螺善住(藻)。月宮之車。

དུངས། གདུང་བས་དུངས་དུངས་ཤིག་ལྟ་བུ། 爱恋。

དུད་ཁ། དམར་ནག་གམ་དུ་བའི་མདོག 赤黑色，烟色。

དུད་ཁ་ཅི་ཙམ། གྲོང་པ་ཅི་ཙམ། 若干戶？多少村子？

དུད་ཁང་། ཁྲུས་ཁང་སྟེ་དུག་ཁང་ཞེས་སྣང་། 浴室，亦作 དུག་ཁང་།

དུད་ཁུ། དུ་བའི་ཁུ་བ། 烟汁。

དུད་འགྲོ། དུད་དེ་འགྲོ་བས་ན་དུད་འགྲོ་སྟེ་ངན་

སོང་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་བྱོལ་སོང་། 旁生（佛），俯身而行，故名旁生，三恶趣中之畜生。

དུད་པ། མེའི་དུ་བས་དུད་པའམ་ཐུར་ཀུག་པ། 1.火烟所熏。2.身向下屈。
【增】＝ཀུས་པ། 謙恭。2.打結，編。3.烟雾。4.画眉毛的烟油。〔达〕

དུད་ཚང་། མི་ཚང་དམ་གྲོང་པ། 1.户，人家。2.村子。

དུད་སྣང་། དུ་དྲི། 烟气，烟味。

དུབ་པ། ངལ་བའམ་སྐྱོ་མཉེལ་བ་ལྟ་བུ། 疲倦。

དུམ་བཅད་པ། བསྡུམ་བཅད་པས་བསྡུམས་ཟིན་པ། 已調停，已調解。

དུམ་བུ་གྲུག ཆག་དུམ་གཅིག 碎块，一段。

དུམ་བུ་གཅིག （注同上）

དུམ་བུ་གསུམ་པ། དུར་བྱིད་དང་ཁ་གསུམ་ལའང་། 1.离娄，药名。2.三部分，三段。

དུམ་བུའི་ངང་ཚུལ། འདོད་ལྡན་མ（དང）། 片段性（藻）。具有欲望之女子。

དུར་ཁང་། རོ་ཁང་། 灵堂。

དུར་ཁྲོད། རོ་གནས་གཤིན་རྗེའི་ཚལ། 尸林，放尸体处，閻罗王之园。

དུར་བརྒྱགས། དུར་གྱི་ཟས་ཕྱེ་མ་སོགས། 死者之食物，面粉等。

དུར་ཐོད། མགོ་རུས་རྙིང་པ། 頂盖骨，陈腐的头骨。

དུར་དུར། དོན་མེད་སྒྲ་དུར་དུར། 嘟嘟，无意义之声音。

དུར་གནས། དུར་ཁྲོད་ལའང་། 葬所，尸林，坟墓。

དུར་བ། རྩྭ་ཚིགས་བརྒྱ་པ་དང་རམ་པའང་ཟེར། 1.百节草。2.茅草。【增】急促，匆忙。〔达〕

དུར་བས་འཚི། འབུ་སྡིག་པ་རྭ་ཅན། 蠍子。

དུར་བྱ། རོ་ཟན་བྱ་སྐྱ་བྱ་ཀི་ཀའམ་ཀང་ཀ། 鹫，吃尸鳥。【增】1.白背鸢。2.鋤头。〔达〕鵰鸮。〔四〕

དུར་བྱིད། ཕུར་མ་གསུམ་པའམ་ལོ་མ་གསུམ་ལའང་། 离娄，药名。

དུར་སྲི། དུར་ཁྲོད་ཀྱི་ཡི་དྭགས་ལའང་། 尸林餓鬼。

དུལ་འགྲོ། མེ་ཡི་མིང་（དང）། 調伏行（藻）。火。

དུལ་དུལ་པོ། གདུལ་བྱ་བདུལ་ཟིན་པའི་ཐུལ་བའམ། 已馴服者。

དུལ་པོ་པ། （注同上）

དུལ་བ་འཛིན། བསྒོ་བཞིན་ཉན་པ། 持律（佛），依教奉行。

དུལ་མ། བུད་མེད་འགྲོག་མེད་མ། 淑静妇女。
【增】1.磨碎，研粉。2.水顏料，用金粉銀粉調和的彩画顏料，此字实为 རྡུལ་མ་ 之誤写。〔达〕

དུས་ཀྱི་ཀ་བ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའམ་ཚོགས་བདག་ལའང་། 时老（藻）。1.大自在（天神名）。2.毗那夜迦（天神名）。

དུས་ཀྱི་ཀ་མ། ཀཱ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 时老女（藻）。鄔摩天女。

དུས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ལོ་ཡི་མིང་། 时王（藻）。十二个月，一年。
（同） དུས་ཀྱི་ཚ་ཤས།

དུས་ཀྱི་ལྔ་པ། སྟོན་ཀའི་མེ་ཏོག 时第五（藻）。秋季花。

དུས་ཀྱི་ཚ་ཤས། ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ལོ་ཡི་མིང་། 时分（藻）。十二个月，一年。
【增】时間的区分，如年、季、月等。〔达〕
（同） དུས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ།

དུས་ཀྱི་ཆོས། ཤི་བའམ་འཆི་བའི་མིང་། 时法（藻）。死，亡。（同） དུས་འདས།

དུས་ཀྱི་མཐར་གྱུར་པ། ཤི་བ་(དང་)། 顺时际（藻）。死。

དུས་ཀྱི་ཕོ་ཉ། ས་ཕོ་རྟ་ལོ་(དང་)། 时之使者（藻）。戊午年。

དུས་ཀྱི་བྱེད་པོ། ཚངས་པའི་རྟའམ་ཉི་མའི་མིང་། 时之作者（藻）。大梵（天神名）之馬，太阳。（同） དུས་བདག དུས་བྱེད།

དུས་ཀྱི་ནུ་ཁྱུད། ཁྱབ་འཇུག་མིང་དུས་ཀྱང་། 时輞（藻）。1.遍入（天神名）。2.时間。

དུས་ཀྱི་མེ་ཏོག མཐིང་གི་མིང་། 时花（藻）。藍靛。

དུས་ཀྱིས་གཅུས། དུས་ཉི་ལྷགས་ཀྱིས་ཤིང་ཅས་ཅུས་སུ་འཚུ་བའམ་གཅུས་པ་ལྟ་བུ། 因时間而弯曲，如由日、风之力，使树木弯曲。

དུས་ཀྱིས་འཚུ་བ། （注同上）

དུས་སྐྱེས། ཤིང་སྐྱེར་པ། 时生（藻）。黄刺树，黄柏。

དུས་འཁོར། ལྷ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། 时輪（本尊名）（佛）。

དུས་འཁྲུགས། འཛིངས་པའི་དུས། 乱时，兵荒时。

དུས་ཆེན། མཆོད་པའི་དུས། 节日，上供时。
【增】假期，假日。〔高〕

དུས་ཆོས་སུ་གྱུར་པ། ཚེ་ལས་འདས་པའམ་ཤི་བ། 顺世（藻）。去世，死。
（同） དུས་ལ་བབ་པ། དུས་བྱས་པ།

དུས་མཆོད། ལོ་མཆོད་ལྟ་བུ། 定期供养，如年供，年祭。

དུས་མཉམ་དུ། དུས་ལྷན་དུ། 同时。

དུས་སྟོན། དགའ་སྟོན་ལའང་། 节宴，宴会。

དུས་ཐུག་པ། གློ་བུར་དུ་འཕྲད་པ་ལའང་། 1.有时相遇。2.忽然相逢。

དུས་མཐའ། འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་ལའང་། 1.时間尽头，末日。2.坏劫（佛）。

དུས་མཐའ་སྐད་ཅིག་མ། དུས་ཀྱི་མཐའ་ཤིན་ཏུ་ཐུ་བ་སྟེ་དེ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལ་དེའི་སྐད་ཅིག་མ་ " ཟེར་དེའི་སྐད་ཅིག་དྲུག་ཅུ་ལ་ཐང་ཅིག་ཟེར། 刹那（佛），极短时分，一百二十刹那名一怛刹那，六十怛刹那名一須臾。

དུས་གདབ་མ། འདོད་ལྡན་མ། 定时女（藻）。具有欲望之女子。

དུས་བདག ཚངས་པའི་རྟའམ་ཉི་མའི་མིང་། 时主（藻）。大梵之馬，太阳。
（同） དུས་ཀྱི་བྱེད་པོ། དུས་བྱེད།

དུས་འདས། ཤི་བའམ་འཆི་བའི་མིང་། 去世，逝世，死亡。【增】1.过去的时間，文法的过去式。2.时間消逝。〔达〕（同） དུས་ཀྱི་ཆོས།

དུས་ལྡན་འཇོམས། སྟོབས་བཟང་། 摧具时（藻）。妙力（神名）。

དུས་ལྡན་མ། ཟླ་མཚན་དང་ལྡན་མ། 具时女（藻）。行月經之女子。

དུས་གཉེན་དུ། ཉིན་དགུང་དུ། 午时。

དུས་བསྣུར་བ། སྔར་བསྣུར་བ་དང་ཕྱིར་བསྣུར་བ་ལྟ་བུ། 改时間，如移前及移后。

དུས་འབྱུལ་བ། བྱ་བ་མེད་པར་ཉི་མ་ཡོལ་དུ་འཇུག་པ། 推日子，无事虚度时日。

དུས་བྱས་པ། ཚེ་ལས་འདས་པའམ་ཤི་བ། 时作(藻)。去世，死。

(同) དུས་ཆོས་སུ་གྱུར་པ། དུས་ལ་བབ་པ།

དུས་བྱེད། ཚངས་པའི་རྟའམ་ཉི་མའི་མིང་། 作时(藻)。大梵之馬，太阳。

(同) དུས་ཀྱི་བྱེད་པོ། དུས་བདག

དུས་མེ། སྒྲ་གཅན་མཇུག་མ་ལའང་། 1.时火，劫火。2.罗睺尾。

དུས་རྩེན། འདོད་ལྷ་(དང་)། 时戏 (藻)。欲界天。

དུས་ཚིགས། ཟླ་བ་གཉིས་རེ་རེ་དང་ལོ་ཡི་མིང་དང་དཔྱིད་ཀ་དབྱར་ཁ་སོགས་ལའང་། 1.节，节气，每两个月。2.年。3.季，如春、夏等。

དུས་ཚིགས་སྨྲ། བྱ་མཛོལ་མོ་(དང་)། 时节鳴(藻)。鳴禽，画眉。

དུས་ཚིགས་ཅན། བུད་མེད་ཟླ་མཚན་(དང་)། 时节者 (藻)。妇女行經期。

དུས་ཚིགས་གསར་པ། གསོལ་གསར་པ་ལའང་། 1.新的季节。2.新鲜食物，新粮食。

【增】1.＝དུས་འགྱུར་བ། 2.当年的粮食。〔达〕

དུས་ཚོད། སྐབས་དུས་ཚིགས། 阶段，时节。

【增】等于两小时。〔达〕

དུས་ཚོད་སྨྲ་བ། ཁྱིམ་བྱ། 报时 (藻)。鸡。

དུས་ཚོད་འཛིན་བྱ། (注同上) 守时禽(藻)。

དུས་འཛིན། གཤིན་རྗེ་(དང་)། 持时 (藻)。閻罗王。

དུས་གཟིངས་པ། དུས་འཁྲུགས་པ། 乱世。

དུས་ཡིག་ཅན། མཁས་པ་ལའང་། 智者，博士。

དུས་རིང་མོ། ཚེ་ལོ་བཅུ་པ་ནས་ཡར་འཕེལ་བའི་བརྒྱད་ཁྲི་བར་དུ་ཡར་མར་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་བར་གྱི་ཁྱག་པ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་བར་བསྐལ་བཅོ་བརྒྱད་ཟེར་དེ་ལ་དུས་རིང་མོ་ཟེར་རོ་ཡུན་རིང་པོ་ལའང་། 1.长时，从人寿十岁，增至八万岁，如是增减十八次，名十八中劫，說为长时。2.时間长远。

དུས་ལ་དགའ་བ། ཉི་མ་(དང་)། 喜时 (藻)。日，太阳。

དུས་ལ་བབ་པ། ཚེ་ལས་འདས་པའམ་ཤི་བ། 时至 (藻)。去世，死。

(同) དུས་ཆོས་སུ་གྱུར་པ། དུས་བྱས་པ།

དུས་ཤེས། རྩིས་པའམ་གཟའ་སྐར་མཁན། 知时(藻)。占卜者，星相家。

དུས་གསུམ། འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་གསུམ། 三世(佛)：过去、未来、現在。

དུས་གསུམ་མཁྱེན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན། 知三世 (藻)。佛的名号。

དེ་སྐད། དེ་ཟེར་རམ་དེ་ཞེས་བརྗོད། 如此說。

དེ་ཁར། དེའི་སྟེང་དུ། 在其上，那上面。

དེ་ཁོ་ན་ཉིད། དེ་འབའ་ཞིག་གམ་སྟོང་པ་ཉིད། 1.只有那个。2.空性 (眞实性) (佛)。

དེ་ག ཁོང་། 就是那个，彼。

དེ་ག་རང་། ཁོང་རང་ཡིན། 就是那样，就是他。

དེ་གལ་ཆེ་བ། དོན་ཆེན། 重要。

དེ་ཆོད། དེའི་བག་མཆོད། (未詳)

དེ་ཉིད། ལྟམ་པ་ཞེས་པ་དེ་ཉིད། 其本身，就是

那个，如說："就是那个鞋匠"。

དེ་ཉིད་རྟོགས་འབྱིང་། རང་སངས་རྒྱས། 中証眞（藻）。独覚（佛）。

དེ་སྙེད། གྲངས་གང་ཡོད་པ་དེ་སྙེད། 尽所有数量。【增】如是之多。〔达〕

དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བ། སྔོན་བྱུང་ལོ་རྒྱུས་གཏམ་རྒྱུད་མིང་། 因緣，緣起(佛)，往昔之故事傳說。

དེ་ལྟར། （原注缺）如是，如此。

【增】＝དེ་སྐད། 〔达〕所以。〔四〕

དེ་དག དེ་གཉིས། 那两个。【增】他們。〔四〕

དེ་འདྲ་བ། དེ་དང་མཚུངས་པ། 似彼，和那一样。

དེ་ན། ཁོང་ལ་དང་དེ་རུ་དེར། 彼处，那里。

དེ་ནས། ཁ་དེ་ནས། 其次。【增】从彼。〔四〕

དེ་ཕོ། བྱ་དེ་ཕོའམ་ཁྱིམ་བྱ་ཕོ། 雄鸡。

【增】野鸡。〔四〕

དེ་བ། 〔梵〕སངས་རྒྱས་ཏེ་ཐུབ་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཤེགས་པས་སོ།། 提婆，佛。(原注：如諸能仁所行，亦如是行故)

(同) དེ་བཞིན་གཤེགས་པ།

དེ་བ་དྲ་ར། 〔梵〕ཤུག་པ་དང་ཐང་ཤིང་ལའང་། 提婆达罗。1.柏。2.松。

དེ་བས་ཀྱང་། དེ་ལས་ཀྱང་དང་དེ་ཡིས་ཀྱང་། 比这个，比他。

དེ་བས་ན། དེ་ལྟར་ཡིན་པས་ན། 以是，由此道理。

དེ་མ་ཐག་རྐྱེན། སེམས་གསར་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན། 无間緣（佛），心新生无間之緣。

དེ་མ་ཐག་ཏུ། དུས་དེའི་རྗེས་སུ་དེ་མ་ཐག་ཏུ། 无間隔，立刻。

དེ་མོ། I. ཁྱིམ་བྱ་མོ། 母鸡。

II. དགོས་ཞེས་པ་ལ་དེ་མོ་ཟེར། 需要，必須。

དེ་ཙ་ན། འཁྲིས་སུའམ་དེའི་དུས་སུ། 附近，即时。

དེ་ཙམ། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཙམ་ཞིག 这么多，大約如是。

དེ་ཙུག་བྱེད། དེ་གང་ཡིན་པ་བྱེད། 如是作，那样作。

དེ་ཙུག་ལགས། དེ་ལྟར་ཡིན་ནམ་དེ་ཡིན་འདུག 如是，是那样。

དེ་ཚོ། དེ་རྣམས་དང་ཁོང་རྣམས། 那些，他們。

དེ་ཞག དེ་ཉིན། 彼日，那一天。

དེ་བཞིན་ཉིད། སྟོང་པ་ཉིད་དམ་ཡང་དག་མཐའ། 眞如，空性，实际（佛）。

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། སངས་རྒྱས་ཏེ་ཐུབ་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཤེགས་པས་སོ།། 如来，佛。（原注：如諸能仁所行，亦如是行故）（同）དེ་བ།

དེ་རག （原注缺）即刻，立刻。

དེ་རིང་། དུས་དེ་རིང་ཉིན། 今天。

དེ་སྲིད་དུ། དེ་ཡོད་དུས་ལྟ་བུ། 乃至，尔时。

དེང་སྐབས། དེ་རིང་སང་ཉིན་གནས་སྐབས། 現时，今天、明天的时間。(同) དེང་སང་།

དེང་བ། སོང་བའམ་ཕྱིན་པ། 去，往，到。

【增】或作 དེངས་པ། 〔达〕

དེང་སང་། དེ་རིང་སང་ཉིན་གནས་སྐབས། 現在，今天、明天的时間。(同) དེང་སྐབས།

དེངས་ཁ། སླེབས་ལའམ་སོང་ལ། 去了，到了。

དེངས་ཤིང་། (注同上)

དེད་འདྲེན་ཆེན་པོ། གྲངས་དེད་འདྲེན་བཅུ་ཐམས་པ་ལའང་། 大婆喝那，大数，十个婆喝那。

དེད་པ། རྗེས་སུ་དེད་བཞིན་པ་སྟེ་བདའ་བ་འདེད་རྒྱུ་དང་བདས་ཟིན་དང་དོས་ཤིག 追逐，驅赶。
【增】驅进，追行，追求。〔高〕

དེད་དཔོན། བྱང་སེམས་དང་ཚོང་དཔོན་ལའང་། 1.菩薩。2.商主，經理。
【增】驅者，御者，船长。〔高〕

དེད་དཔོན་དབྱངས་སྙན། བདུད་ཀྱི་བུ་(དང་)། 妙音商主，魔子名。

དེབ། དེབ་སྣིབ་དང་དེབ་ཐེར་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་སོགས་སྐད་ལའང་དེབ་ཐེར་ཟེར། 册子，記录，如青史(西藏史书名)，蒙語亦作 དེབ་ཐེར།
【增】或 ཡི་གེའི་མཛོད། 图书館。〔达〕
(同) དེབ་ཐེར།

དེབ་སྐྱེལ། ཡི་གེ་ཁང་གི་དེབ་སྐྱེལ། 挂号，登記。

དེབ་ཐེར། 〔蒙〕 དེབ་སྣིབ་དང་དེབ་ཐེར་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་སོགས་སྐད་ལའང་དེབ་ཐེར་ཟེར། 册子，記录，如青史(西藏史书名)。
【增】亦作 དེབ་ཡིག 文卷，目录，簿册。
〔达〕(同) དེབ།

དེའུ། པོ་ཐོའམ་རི་ཆུང་ཆུང་ལྟ་བུའམ། 土丘，小山。【增】或作 དེ་འུར། 随便那一天，将来有一天。〔达〕

དེའུ་ཤི་སྐད། ཤི་ཁ་ལ་སློབས་པའམ་གསོད་ལ་ཁད་དམ་འཆི་ལ་ཁད་ཀྱི་མིང་། 临死，临刑，临終。

དེའུ་བསད། (注同上)

དེར། དེ་རུ། 于彼，彼处，尔时(དེ་的第七囀声)。

དེས་ཆོག དེ་ཡིས་རུང་། 可以，那个就行。

དེས་ན། དེ་ཡི་ཕྱིར་ན། 因此，是故。

དེས་པ། རྒྱུད་མཉེན་ཞིང་དལ་བུའམ་དུལ་བ། 禀性柔和，调伏。 【增】＝ཀུ་ནོམ་པ། 1.美妙，优秀，高貴，淸高。2.＝ངང་རྒྱུད་བཟང་བ་或གཞི་བཟང་བ། 本性賢良。〔达〕正。〔四〕

དོ། ཟུང་ངམ་ཆ། 二，双。【增】1.符号数目131。2.一对，一双，仅用于計数，称量，度量中。3.这个。4.相等，匹敌。〔达〕

དོ་ཀེར་ཅན། ཐོར་ཅོག་གམ་ཡོས་དཀྲིས་དང་སྐྲའི་རྒྱན་དང་སྐྲ་ཀྱིན་དུ་གཙུག་ཏོར་ལྟར་བཅིངས་པ། 1.髻。2.缠头。3.发飾。4.发向上束如頂髻。

དོ་དགོངས། ད་ལྟ་དགོང་མོ། 今晚。
(同) དོ་ནུབ།

དོ་དམ་པ། དོགས་བྱེད་པའི་གཙོ་བོའམ་སྤྱི་ཁྱབ། 主管人，总管。
【增】监察，监督，督办。〔高〕

དོ་སྣོ་བ། ཕྲག་དོག་བྱེད་པ། 嫉視，嫉妒。

དོ་ནུབ། ད་ལྟ་དགོང་མོ། 今晚，今夕。
(同) དོ་དགོངས།

དོ་ཕྲུག ད་ཕྲུག་པ་མ་མེད་པའི་ཕྲུ་གུ། 即 ད་ཕྲུག 孤儿，无父母之儿童。

དོ་བོ། ཁལ་མ་དོ་བོའམ་དོས་པོ་ཞེས་སྣང་། 所載之物，馱子，亦作 དོས་པོ།

དོ་མི་ཆོད། འགྲན་ཟླ་བྱེད་མི་ནུས་པ། 不能比，不能匹敌。

དོ་མེད་པ། ཁ་སྒྲེལ་མེད་པ། 无敌，无匹对。

རོ་མོ། དགོས་པ་ཅན། 需要。

རོ་ཟན། རོ་ཟན་ནི་མཆིང་བུ། 假宝石。

རོ་ཟླ། འགྲན་ཟླའམ་ཁ་སྤྲེལ། 对等者，同伴。

【增】訴訟中的两造，双方。〔达〕

རོ་ར། རྩེ་ཤིང་གི་ར་བའམ་གར་བའི་ར་བ། 1.林园。2.剧場，跳舞的場院。【增】1.= འཚམས་ར། སྤོ་འཁྲབ་ས། 2.草地，草場。〔达〕

རོ་ལི། ཁྱོགས་ལྟ་བུ་(སྟེ)། 轎。

རོ་ཤལ། བྲང་གི་རྒྱན་ཏེ་འཕྱང་འཕྲུལ་ལམ་མུ་ཏིག་གི་རོ་ཤལ་རིང་དུ་འཕྱང་བ་ལྟ་བུ། 瓔珞，胸前装飾品，如长珍珠串。

རོ་ཤི། ཤི་རོ་བྱས་པའམ་ཅུང་མིན་ཤི་བ། 将近于死，差点就死。

རོ་གསོད། གསོད་དུ་ཉེ་བའམ་གསད་རྡེའུ་འདུག་ལྟ་བུ། 将杀，临刑。

རོག （原注缺）一包，一团。

རོག་རོག རོག་པོ། 一堆，一块，一包。

རོག་པ། I. མེ་ཏོག་གི་སྦུ་མའམ་རོག་པ་སྐུད་པའི་སྤུན་རོག་འཁལ་རྒྱུའམ་བཀལ་ཟིན་པ་རི་དྭགས་རོག་པ་ཨེ་ཏུ་ཡ་ལའང་། 1.花苞。2.捻綫。3.一种鹿。

II. མེ་ཏོག་གི་རོག་པ་དང་ལྷམ་རོག་ལའང་། 1.花苞。2.靴底。【增】1.蒴，种囊，荚。2. རོག 一束，一綹，一握。3.如頸飾。4.谷穗。5.或作 རོག་པོ། རོག་མོ། 狭窄，严紧。〔达〕

རོག་པ་མེད་པ། སྙེ་མ་མེད་པའམ་ཐོ་ཀུ་མེད་པ། 无穗，无头。

རོག་པོ། གུ་ཡངས་པོ་མིན་པ་གུ་རོག་པོ། 不寛，狭窄。

རོག་མ། མདུན་དུའམ་གདགས། 1.前面。2.安立。

རོག་མོ། ས་གཞི་དང་གཡང་ས་ལའང་། 1.大地。2.險处。【增】狭窄。〔本〕（同）རོག་ས།

རོག་ལི། སྣོད་ཅིག 一种器皿，鍋。

【增】=ཆུ་བསྒོ་བའི་སྣོད། 有柄的鉄盘。〔达〕

རོག་ས། ས་གཞི་དང་གཡང་ས་ལའང་། 1.大地。2.險处。（同）རོག་མོ།

རོགས་གཅོད། ཡིད་གཉིས་གཅོད་པ་པོ། 断疑，断除二意者。

རོགས་ཆེ་བ། ཐུགས་རོགས་ཆ་བའམ་རོགས་ཆེ་བ། 多疑，心多猜忌。

རོགས་པ། ཐེ་ཚོམ། 疑惑。

【增】1.需要，有用。2.恐惧惊慌。〔达〕

རོང་ཀ། ཁྲོན་པ་ལྟ་བུ། 深洞，地洞，如井。

【增】濠沟。〔达〕

རོང་ག གཞན་ལ་འཁྲིལ་ནས་སྐྱེས་པའི་རྩྭ་ཞིག 一种附着他物而生的草。

【增】羯尼迦树，此树的果能治肝病，又作緩下剂。〔达〕 牙皂（药树名）。〔本〕

རོང་གའི་འཁོར་ལོ། རྩྭ་ཐོ་ཀུ་ཅན་ཞིག་གི་འབྲས་བུ། 一种有穗草之果。

རོང་གྲ། （未詳）

རོང་ཆུ། ཁྲོན་ཆུ་ལྟ་བུ། 洞中之水，如井水。

རོང་དུ། གཡང་སའམ་འོབས་སུ། 險处，沟濠中。

རོང་པ། མདའི་ཤུབས་སྣོད། 箭筒。

【增】挂鎖。〔达〕

དོང་སྨྲུགས། གཏིང་རྩ་ནས་སྨྲུག་སྨྲུག་བྱས་པ། 掘坑，已由底挖掘。

དོང་བ། སོང་བའམ་ཕྱིན་པ། 去，往，到。

【增】1.＝ འགྲོ་བ། རྒྱུ་བ། 参看 འདོང་བ། 2.箭筒。〔达〕

དོང་ཙེ། 〔汉〕 དཀར་གི་དོང་ཙེའམ་ཟངས་ཀྱི་དོང་ཙེ། 銅子，黃銅錢，紅銅錢。

【增】或作 དོང་རྩེ། 1.中国銅錢。2.小额錢币，无論金、銀、銅。〔达〕

དོང་ཞིག སོང་ཞིག 去吧！

དོད། ཚབ་སྟེ་གསོལ་དོད། 代替，代理者。

【增】有界限的。〔达〕

དོད་ཐུབ། ཚབ་ཏུ་རུང་བ། 能代表，能代替。

【增】署理。〔四〕

དོད་པ། ཞི་ཁུང་བརྡོལ་བའི་དོད་པ། 穿孔之穿。

【增】＝ བསྙེལ་བ། དབྱེར་བ། 1.聳起，突出。2.ཐོན་པ། 出現，浮起。〔达〕

དོན། ནོར་དང་སྙིང་པོ་(དང་)། 1.財。2.中心，精义。【增】1.表示“多于”，“超过”的詞。2.意义，意思。3.理由，目的。4.利益。5.事，事务，職务。6.福利。7.文卷。8.书面契約，又指下行的书信。〔达〕文义，脏腑。〔四〕

དོན་ཀུན་གྲུབ་པ། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་དང་འབྲུ་ཞིག་དང་ས་མོ་ལུག་ལོ་(དང་)། 一切义理成就（藻）。1.釋迦牟尼。2.一种谷。3.已未年。（同）དོན་གྲུབ།

དོན་མཁན། ནོར་མཐུན་པ་སྟེ་ཚོང་པའམ་མགྲོན་པོ་ལ་འདང་། 同財者，商人，客人。

（同）དོན་མཐུན་པ།

དོན་གྱི་གཙོ་བོ། སྙིང་པོ་ལ་འདང་། 1.要义。2.核心。

དོན་གྲུབ། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་དང་འབྲུ་ཞིག་དང་ས་མོ་ལུག་ལོ་(དང་)། 义成，成就（藻）。1.釋迦牟尼（未出家时的名子，即悉达）。2.一种谷。3.已未年。（同）དོན་ཀུན་གྲུབ་པ།

དོན་འགྱུར། དགོས་པ་ཡོད་པར་འགྱུར། 有意义，有必要。

དོན་ལྔ། གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལྔ་ལ་འདང་། 1.五脏：（即心、肝、脾、肺、腎）。2.五义（佛）：色、声、香、味、触。

དོན་ཅན། དོན་ཡོད་པའམ་དོན་ལྡན། 有意义，有利益。

དོན་གཅོད་པ། ལས་དོན་ཐག་ཆོད་པར་བྱེད་པ། 办事者，能决断事情者。

དོན་ཆེ་བ། གལ་ཆེ་བ། 重要，大事。

དོན་འཛིན་པ། དོན་དག་ཤེས་པའམ་གོ་བ། 了解义理。

དོན་གཉིས། རང་དོན་དང་གཞན་དོན་གཉིས། 二利（佛）：自利、利他。

དོན་གཉེར་བ། འདོད་པ་འདུན་པའི་བསམ་པ་ཅན། 求利，有希求，欲望之心者。

【增】1.祈求者。2.看守者，寺庙財产保管者。〔达〕（达无 བ 字）

དོན་མཐུན་པ། ནོར་མཐུན་པ་སྟེ་ཚོང་པའམ་མགྲོན་པོ་ལ་འདང་། 同財者，商人，客人。

【增】＝ དོན་དང་མཐུན་པ། 1.共同利益的集体。2.商家。〔达〕（同）དོན་མཁན།

དོན་དག དགོས་པ་དོན་དག 事，事情。【增】1.目的。2.利益。3.代办事务，事业。〔达〕

དོན་དམ་པ། དམ་པའི་དོན་དང་ཐར་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་གནས་སྐབས་ཙམ་མ་ཡིན་པའོ།། 1.胜义(佛)，殊胜义。2.解脱（佛）。3.不是暂时世俗性的。

དོན་འདོད་པ། ནོར་འདོད་པ་དང་སློང་པོ་ལའང་། 1.求财者。2.乞丐。

དོན་པོ། དགོས་པ། 所为，需要，要点。【增】目的。〔本〕

དོན་སྤྱི། རྟོག་པའི་སྣང་བ་ཐུན་མོང་གི་དོན་སྤྱི་ལྟ་བུ། 总义，抽象，如分别所现，共同之总相。

དོན་པན། བྲག་ཞུན་དང་དོན་ལ་ཕན་པ། 1.五灵脂（石中所产）。2.于事有益。

དོན་མེད། དགོས་པ་མེད་པ། 无益，无用，无效。【增】1.无目的。2.粗蠢的态度。〔达〕

དོན་རྩ། དགོས་པའི་རྩ་བ། 要义，所为的根本。【增】1.眞实的意义，理由。2.結果。(达) 案呈。〔四〕 目的。〔本〕

དོན་ཚན་གཅིག དོན་སྙིང་པོ་སྣ་ཚན་གཅིག 一类意义，意义相同的。

དོན་མཛད་པ། ལས་དོན་བྱས་པ། 作事者。

དོན་ཡོད་གྲུབ་པ། སངས་རྒྱས་ཤིག་(དང་)། 不空成就，佛名。

དོན་ཡོད་ཞགས་པ། སངས་རྒྱས་དོན་ཡོད་ཞགས་པ། 不空羂索佛。

དོན་ལ་རྟེན་པ། དགོས་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པ། 依义(佛),相信所为（的目的）。

དོན་ལ་མི་སྨོ་བ། ལས་ཀ་ལ་ཕྲག་དོག་མི་བྱེད་པ། 对事情不起嫉妒心。

དོན་ལས་རྒྱལ། གཟའ་པ་སངས་(དང་)། 胜义(藻)。金星。

དོན་སེམས་ལྡན། ཤེས་རབ་ཅན། 有智慧。

དོབ་དོབ་སྨྲ་བ། ཟླབ་ཟླིབ་སྨྲ་བ། 結巴，口吃。

དོམས་ཤིག མང་པོ་ནང་ནས་གདམ་ག་ཡོད་ན་གཅིག་དོམས་ཤིག་གམ་འདེམས་ཤིག 选擇吧！

དོར། ཡུགས་ཤིག 抛弃吧！【增】一具。〔四〕

དོར་ཏུ། སྨད་གོས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ་ཕོ་དོར་མོ་དོར་ཀྲུ་བུ་དང་དོར་ཐུང་ཀྲུ་བུའང་། 下衣之一种，如男褲、女褲、短褲。(同) དོར་མ། དོར་མང་།

དོར་སྟབས། ཀང་པ་བཀོལ་སྟབས་ལའང་། 1.抛弃的样子。2.步法。

དོར་བ། བོར་བའམ་གཡུགས་པ། 舍，抛弃。

དོར་བྱ། གཡུག་བྱའམ་སྡིག་པ་མི་དགེ། 1.所舍（佛），所抛弃。2.罪恶，不善。

དོར་མ། སྨད་གོས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ་ཕོ་དོར་མོ་དོར་ཀྲུ་བུ་དང་དོར་ཐུང་ཀྲུ་བུའང་། 下衣之一种，如男褲、女褲、短褲。(同) དོར་ཏུ།

དོར་མང་། (注同上)

དོལ། རྒྱའམ་རྟེ་དང་ཉ་འཛིན་དོལ་བུ་དང་དོལ་ཞེས་པའི་ཡུལ་ལའང་། 1.网，魚网。2.地名。【增】1.蒸鍋。2.用于 དོལ་གཅོད་པ། 分裂。〔达〕(同) དོལ་བུ།

དོལ་ཆོད་དུ། ཚམ་ཚོམ་མེད་པར་རམ་མ་གཡེངས་པར་འབད་རྩོལ་བྱས་པའི་དོན། 决断，无所躊躇，不散慢而勤奋。

དོལ་ཆོད་དུ་སྦྱངས། གཡེལ་བ་མེད་པར་སྦྱངས་པ། 彻底練习，不散慢而勤习。

དོལ་ཐོགས། ཉ་པའི་མིང་དོལ་བུ་འཛིན་པ། 持网（藻）。漁夫。

དྲོལ་བུ། རྒྱའམ་རྙི་དང་ཉ་འཛིན་དྲོལ་བུ་དང་དྲོལ་ཞེས་པའི་ཡུལ་ཡང་། 1.网，魚网。2.地名。(同) དྲོལ།

དྲོས། བདའ་བར་བྱ་དགོས་ན་འདེད་མཁན་གྱིས་བུ་ལོན་དྲོས་ཤིག་ལྟ་བུ། 追討，如債主討債。

【增】或 དྲོས་པོ་ 等于 ཁུར་པོ། 人或兽所負載的东西。〔达〕(同) དྲོས་ཤིག

དྲོས་དག་མ་མཛད། བྲེལ་བ་མ་གནང་། 莫急躁，不用忙。

དྲོས་པོ། དྲོ་ པོ་ལ་དྲོས་པོ་དང་དྲོས་ཁང་ཞེས་སྣང་། 負荷物，亦作 དྲོས་པོ། དྲོས་ཁང་།

དྲོས་ཤིག བདའ་བར་བྱ་དགོས་ན་འདེད་མཁན་གྱིས་བུ་ལོན་དྲོས་ཤིག་ལྟ་བུ། 追討（命令詞），如債主討債。(同) དྲོས།

དྲ་གྲི། གོས་དྲས་པའམ་དྲ་བར་བྱེད་པའི་གྲི་ལྟ་བུ་(དང་)། 裁刀，如裁衣之刀。

དྲ་དགོས། གྲི་གུག་གིས་དྲ་དགོས་ལྟ་བུ། 須裁，如須用弯刀裁。

དྲ་འདྲུབ། ཆན་པས་དྲ་དགོས་པ་དང་འཚེམ་རྒྱུ། 当裁，及当縫。【增】裁縫。〔本〕

དྲ་ཕད། སྐ་རགས་ཤིག་(དང་)། 1.网袋。2.腰带之一。

དྲ་ཕྱེད། མཆོད་རྫས་ཤིག་དྲ་བ་ཕྱེད་བྱས་པ། 半瓔珞，供品之一。

དྲ་བ། རྒྱའམ་ལྕགས་དྲ་ལྟ་བུ། 网，如魚网，鉄絲网。【增】1.裁縫。2.用刀割，剪裁，截，修整，削。3.西喜馬拉雅所用的銅币。4.項鏈，頸飾。5.格子。〔达〕

དྲ་བ་ཅན། འབུ་སྡོམ་དང་ལྕགས་གོས་གོ་ཆ་ཡང་། 有网者（藻）。1.蜘蛛。2.鉄衣，甲冑。

【增】1.= གོ་ཁྲབ། 2.= ཀུ་བ། 葫芦。〔达〕

དྲ་བ་འཛིན་པ། ཉ་པའམ་ཉ་གསོད་མཁན། 持网（藻）。漁夫，捕魚者。

དྲ་བའི་རྐང་པ། བྱ་ངང་པ་(དང་)། 网足(藻)。鵝。

དྲ་བའི་སྡོམ་པ། བདེ་མཆོག 网护（藻）。胜乐（本尊名）。

དྲ་མ། I.ཁང་པའི་སྐར་ཁུང་གི་དྲ་མིག་ལྟ་བུ། 网眼，格子，如窗戶之孔眼。

II.མི་དྲ་མ་རེད་ལྟ་བུ་(དང་)། 精明，如聪明人，有学識者。【增】 1.= ཡ་རབས། 貴族。2.有經驗，有学識。3.= རྩི་ཤིང་། 写算的板子。〔达〕 俱好，甚好。〔高〕

དྲ་མིག （注同上 I ）

དྲག་ཆར། ཆར་ཆེན། 暴雨，大雨。

དྲག་འདུན། དྲག་པོས་ཐུབ་པའམ་འདུན་པ། 强制，猛厉制伏。

དྲག་དལ། རྩུབ་པོ་དང་འཇམ་པོ་ཡང་། 1.急和緩。2.粗和柔。

དྲག་པ། ན་ཚ་དྲག་པ། 愈，病好。

【增】1.較好的人，引伸指高貴，身家高貴，优越的，可尊敬的，品質或品級优越的。2.猛烈，强有力，严厉。〔达〕

དྲག་པོ། ལྕགས་ཕོ་སྤྲེའུ་ལོ་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། ཞི་བ་མ་ཡིན་པའོ།། 1.庚申年。2.大自在（天神名）。3.不寂靜。

【增】又作 དྲགས་པོ། 1.兇恶，猛烈。2.忿怒明王，又指任何可畏的神。〔达〕 士兵，軍人，軍队。〔高〕 文、武之“武”。〔本〕

དྲག་པོ་རི་ཐོད། ཆུ་བོ་གང་གཱ་(དང་)། 猛利頂（藻）。恒河。

དྲག་པོ་རི་ཕྱོགས། ཟླ་བ་མར་ངོ་རི་ཕྱོགས་(དང་)། 猛利方（藻）。下半月，下弦。

དྲག་པོ་རི་གཙུག་རྒྱན། ཟླ་བའི་མིང་དང་སྒྲ་གཅན་འཛིན་དྲག་པོ་རི་གཟུགས་ཅན་ཟེར། 猛利頂飾（藻）。1.月亮。2.罗睺（亦名猛利形）。

དྲག་པོ་རི་གཟུགས་ཅན། （注同上）猛利形者（藻）。

དྲག་མོ། I.ལག་སྐར་མའི་མིང་དང་དྲག་མོ་ཞེས་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག་དང་མཚན་མོ་འདང་། 猛女，悍妇（藻）。1.参宿（二十八宿之一）。2.名叫猛历之女神。3.夜間。（同）དྲག་ཤུལ་མ། II.ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿདང་བུད་མེད་དྲག་མོའང་། 1.鄔摩天女。2.厉害的妇女。

དྲག་སོད། བཟང་སོད། 虽然病愈，虽然好了。

དྲག་ཞན། མི་དྲག་ཞན་བར་མ་གསུམ་ལྟ་བུ། 强弱，如强、弱、中等三种人。
【增】尊卑，善恶。〔达〕

དྲག་ཤུལ་ཅན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའམ་ཚོགས་བདག་འདང་། 猛暴者（藻）。1.大自在（天神名）。2.毗那夜迦（天神名）。【增】1.可怕，有力，殘暴。2.乐譜十音調之一。〔达〕

དྲག་ཤུལ་མ། ལག་སྐར་མའི་མིང་དང་དྲག་མོ་ཞེས་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག་དང་མཚན་མོ་འདང་། 猛暴女（藻）。1.参宿（二十八宿之一）。2.名叫猛历之女神。3.夜間。（同）དྲག་མོ།

དྲག་སོས། ལག་སོས། 上等，上流，頂好。

དྲག་སོང་། ན་ཚ་དྲག་སོང་། 病好了。

དྲགས་པ། ཏུ་ཅང་ཐལ་བའམ་ཆེར་དྲགས་པ་ལྟ་བུ། 过度，太过，太大。

དྲང་འཁྱོག འཇའ་ཚོན་(དང་)། 直屈(藻)。虹。

དྲང་འགྲོ། མདའ་ཡི་མིང་(དང་)། 直行（藻）。箭。

དྲང་ངེས་གཉིས། དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་གཉིས། 了义与不了义（佛）。

དྲང་དོན། བསྟན་བྱའི་དོན་དེ་དངོས་གནས་སུ་མི་སྟོན་པར་རྣམ་པ་གཞན་དུ་དྲང་བའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའི་དོན། 不了义（佛），暗示，对于所說之义理，不直接宣說，由他种行相而宣說。

དྲང་དྲང་། ཆགས་ཞེན་པ། 貪著，貪恋。

དྲང་པོ། ཁྱོག་ཁྱོག་མ་ཡིན་པ། 直，端正。
【增】公，忠，朴实。〔四〕正直，公平，眞实，公正，誠实，忠厚，坦白。〔高〕

དྲང་པོར་སྨྲ་བ། གཡོ་མེད་ཅས་ཅུས་མེད་པར་སྨྲ་བ། 直說，不欺詐、不歪曲地說，老实說。
【增】忠告。〔本〕

དྲང་བ། འདྲེན་བྱེད་ཀྱིས་དྲང་བར་བྱ་དགོས་དང་ངན་སོང་ནས་དྲང་བར་བྱ་ལྟ་བུ། 引出，度，如度出恶趣。【增】1. དྲང་པོ་ 的抽象名詞。2. འདྲེན་པ་ 的完成式。〔达〕

དྲང་བྱ། འདྲེན་བྱེད་ཀྱིས་དྲང་བར་བྱ་དགོས་དང་ངན་སོང་ནས་དྲང་བར་བྱ་ལྟ་བུ། 当引出，当度，如度出恶趣。

དྲང་སྲོང་། ཐུབ་པའམ་ཁྱོག་ཁྱོག་མིན་པར་སྒོ་གསུམ་དྲང་པོར་རང་སྲོང་བར་བྱེད་པས་སོ།། 仙人（原注：能仁，不弯曲，三业正直，正直行的緣故。按此注解的后三句解釋是 དྲང་སྲོང་ 二字本

来的含义）。【增】1. རིག་བྱེད་གྲོག་པ། 圣詩吟誦者，本义为吠陀詩之作者或預言者，圣者，隐士。2.現在指燒护摩的喇嘛。〔达〕

དྲང་སྲོང་རྒྱས་པ། ཕྱི་རོལ་པ་ཞིག་(དང་)། 广博仙人，外道之一。

དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན། 大仙，佛的名号。

དྲང་སྲོང་གནས། ནགས་ཚལ། 仙处(藻)。森林。

དྲང་སྲོང་སྣོད། ལྷུང་བཟེད། 仙器（藻）。鉢。

དྲངས་ཆུ། ཡུར་བའི་ཆུ། 沟渠水。

དྲངས་པ། དྲངས་ཟིན་འཕྲིན་ཟིན་པ། 已引度，已导出。【增】参看 འདྲེན། 〔达〕（达无 པ་字）

དྲན་བསྐུལ། སེམས་པར་འཇུག་པ་རྟོག་པ་བསམ་པར་འཇུག་པ། 使回忆，使思維，使考慮。【增】提。〔四〕 （同）དྲན་གསོས།

དྲན་འཇོམས། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 坏念（藻）。大自在（天神名）。

དྲན་པ། བདུད་ཀྱི་མིང་དང་འདྲིས་པའི་དངོས་པོ་ལ་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་སྟེ་མི་གཡེངས་པའོ།། 1.魔名。2.念，于熟习事不忘为念，即不散失。【增】1.明記。2.回忆，忆念。3.思考，虑。4.欲天，爱神。5.想念。6.恢复正念，有知觉，念念不忘，渴望。〔达〕想出，知，觉悟。〔高〕

དྲན་པ་ཉམས་པ། བརྗེད་ངེས་ཅན། (ངེས་似 ངས་之誤) 忘念者。【增】1.失了知觉。2.＝དྲན་པ་གསལ་པོ་མེད་པ། 記忆模糊。〔达〕昏憒。〔四〕

དྲན་པ་ཉེར་བཞག མདོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་དང་སེམས་དང་ཚོར་སོགས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི། 1.念住經。2.身、受心、等四念住（佛）。

དྲན་པ་མི་གསལ། བསམས་པར་མ་ཤར་བའམ། 忆念不清楚，心中未現起。

དྲན་པའི་ཀ་བ། ཕོ་མཚན། 念柱(藻)。男性生殖器。

དྲན་པའི་ཁྲོན་པ། མོ་མཚན། 念井（藻）。女性生殖器。

དྲན་པའི་དགྲ། སངས་རྒྱས་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་ལའང་། 念怨(藻)。1.佛。2.大自在（天神名）。3.阿修罗（佛）。

དྲན་པའི་སྙེ་མ། ལྷའི་གར་མཁན། 念穗（藻）。天界舞者。

དྲན་པའི་ཡན་ལག མོ་མཚན། 念支（藻）。女性生殖器。

དྲན་པའི་ཤིང་རྟ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 念車（藻）。极喜自在魔。

དྲན་པོ། སེམས་ལ་དྲན་པ་པོ། 心中忆念者。【增】清醒，正念分明。〔达〕

དྲན་དབང་། མཁས་པ། 念自在（藻）。智者。【增】念根，回忆的能力。〔达〕（达作 དྲན་པའི་དབང་པོ་）

དྲན་མ། ཡིད་གཙུགས་མ། 念女（藻）。爱恋女。【增】記忆力。〔达〕

དྲན་གསོས། སེམས་པར་འཇུག་པ་རྟོག་པ་བསམས་པར་འཇུག་པ། 使回忆，使思維，使考慮。（同）དྲན་བསྐུལ།

དྲབ། ལྕམ་ཤིང་ལའང་། 棟，椽，桷子。

དྲལ། ལྕམ་ཤིང་སྟེང་གི་ཤག་ཟེར་བ། 椽上之木板。

【增】1.参看 ཞུམ་སོ། 2.参看 འདྲལ་བ། 3.代替 གྲལ། 〔达〕（同）དྲལ་མ།

དྲལ་ལྷུམ། ཁང་པའི་ཐོག་གི་ཤིང་ཤག 椽，屋頂木板。（同）དྲལ་ཕྲུམ།

དྲལ་ཐུག ནས་ཆག་ཀྱ་བུའི་ཐུག་པ། 麦粥，如用搗碎之麦所熬的粥。

དྲལ་པོ། སྤུན་གཅེན་པོ། 兄。

【增】碾开了的豆子或谷子。〔达〕

དྲལ་ཕྲུམ། ཁང་པའི་ཐོག་གི་ཤིང་ཤག 椽，屋頂木板。（同）དྲལ་ལྷུམ།

དྲལ་བ། རལ་བར་བྱས་པའམ་བཤིག་པ། 破裂，坏。【增】一击而裂开。〔达〕

དྲལ་མ། ལྷུམ་ཤིང་སྟེང་གི་ཤག་ཟེར་བ། 椽上木板。【增】篦子。〔四〕（同）དྲལ།

དྲས་འཁོར། ཚེམ་བུ་པའི་ལག་ཆ་ཞིག 裁縫之工具，縫級机。

དྲས་ཕྲུབ་པ། དྲ་གྲིས་དྲས་ཟིན་དང་བཙེམས་ཟིན། 已裁，已縫。

དྲས་གདན། ཚེམ་བུ་པའི་གདན་ཀྱ་བུ་ལའང་། 1.案板，切菜和剁肉的垫板。2.裁案，如裁縫之案板。

དྲས་ཙེ། （未詳）

དྲི། སྣ་ཤེས་ཀྱི་བཟུང་བྱ་དེ་སྣའི་དབང་པོས་བཟུང་བའི་དོན་ནོ་སྤྲོས་དྲི་ཞིམ་པོ་ལྟ་བུ། 气味，鼻識所取，即鼻根所取义，如香气。

【增】粪。〔达〕（同）དྲི་མ།

དྲི་དཀུ་བ། དྲི་མ་ངན་པ་སྣར་འོངས་པ། 臭，恶味到鼻中。（同）དྲི་ང་བ།

དྲི་འཁྱེར། ཕྱོགས་པའམ་རླུང་གི་མིང་། 携香（藻）。风。（同）དྲི་བཞོན། དྲི་ཡི་ཤིང་རྟ།

དྲི་ང་བ། དྲི་མ་ངན་པ་སྣར་འོངས་པ། 臭，恶味到鼻中。（同）དྲི་དཀུ་བ།

དྲི་ངད་པ། དྲི་མ་ཞིམ་པོ་སྣར་འོངས་པ། 香，香气，香味到鼻中。

དྲི་ལྔ། ཙནྡན་དཀར་དམར་ཛཱ་ཏི་གུར་གུམ་ག་པུར་རོ།། 五香：白标、紫标、肉蔻、紅花、冰片。

དྲི་ཆབ། ཆབ་དྲི་མ་ཅན། 香水。

དྲི་ཆུ་བསིལ་བ། གཅིན་པ་བཏང་བ། 撒尿。

དྲི་ཆེན། མི་གཙང་སྐྱག་པ་ལའང་། 1.大气味。2.大便，屎。

དྲི་མཆོག གུར་གུམ་སོགས་དྲི་མ་བཟང་པོ། 馨香，紅花等有好香味者。

【增】དྲི་རབ། 〔达〕（同）དྲི་བཟང་།

དྲི་མཆོག་རབ། ཆང་ལའང་། 1.上好香气。2.酒。

དྲི་ངུག དྲི་མ་ངན་པ། 臭。

དྲི་ལྡན་ཤིང་། བ་ཀུ་ལ་ཤིང་དེ་སྐྱེས་པའི་ཡུལ་ལའང་། 具香木（藻）。1.薄俱罗树。2.有薄俱罗树之地方。

དྲི་མནམས་པ། དྲི་མ་སྣར་འོངས་པ། 嗅气味，气味到鼻中。

དྲི་སྣོམས། གཅན་གཟན་སྟག་གི་མིང་ལའང་། 1.嗅味。2.虎。

དྲི་བསྣམས་པ། དྲི་མ་མནམས་སུ་བཅུག་པ། 使聞香味。

དྲི་པོ། དྲི་མ་སྣོམ་པ་པོ། 嗅香者。

དྲི་བ། སྐད་ཆ་དྲི་བ་དྲིས་ཟིན་དྲི་རྒྱུ། 問，詢問。

དྲི་བར་བྱ། སྐད་ཆ་དྲི་བར་བྱ། 所問，将問話。

དྲི་བྲོ་བ། དྲི་ས་ཁ་བ། 有味儿，气味苦。

དྲི་འབབ། སྣའམ་ཤངས། 注香（藻）。鼻。

དྲི་མ། སྣ་ཤེས་ཀྱི་བཟུང་བྱ་དེ་སྣའི་དབང་པོས་བཟུང་བའི་དོན་ནོ་ སྤོས་དྲི་ཞིམ་པོ་ལྟ་བུ། 气味，鼻識所取，即鼻根所取义，如香气。
【增】粪。〔达〕 闇疤，瘢点。〔四〕垢。〔本〕（同）དྲི།

དྲི་མ་ཅན། ཤིང་གི་བྱི་བ་ཞིག་(དང་)། 有味（藻）。树上之鼠。
【增】1.污秽不整洁。2.阴历閏月。〔达〕

དྲི་མ་ལྡན་མ། ཟླ་མཚན་དང་ལྡན་མ། 具垢女（藻）。行月經女。

དྲི་མ་མི་མངའ་བ། སངས་རྒྱས་དང་ཟག་མེད་ལའང་། 无垢（藻）。1.佛。2.无漏（佛）。

དྲི་མ་མེད་པ། （注同上）
【增】菩薩的第二地。〔达〕

དྲི་མ་གསུམ། དུག་གསུམ་ལའང་། 1.三垢(佛)。2.三毒(佛)。【增】屎、尿、汗三不净。〔达〕

དྲི་མ་གསུམ་སྤངས། སངས་རྒྱས་དང་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལའང་། 离三垢（藻）。1.佛。2.二乘阿罗汉（佛）。

དྲི་སྨྲེད་པ། སྐད་ཆ་དྲིས་པའམ། 詢問，問話。

དྲི་གཙང་ཁང་། ལྷ་ཁང་། 香殿，佛殿。

དྲི་བཙུང་། དྲི་བྲོ་བའམ་སྣར་འོངས་པ། 香馥，芳香。【增】＝དྲི་བཟང་། 〔达〕
（同）དྲི་བསུང་།

དྲི་འཛིན། སྣ་ཁུང་སྣའི་དབང་པོ་དང་རའི་མིང་ལའང་། 持香（藻）。1.鼻孔。2.鼻。3.山羊。

དྲི་འཛིན་སྐྱེས། ལི་ཁྲིའི་མིང་(དང་)། 持香生（藻）。黄丹。
【增】＝སྣའི་རྣམ་ཤེས། 鼻識。〔达〕

དྲི་འཛིན་ཁང་། ལྷ་ཁང་། 香殿，佛殿。

དྲི་ཞིམ་དཀར་པོ། ཙན་དན་དཀར་པོ། 白妙香（藻）。白梼香。

དྲི་ཞིམ་བདགས། （注同上）研妙香（藻）。

དྲི་ཞིམ་ལྡན་དུས། དཔྱིད་ཀའི་དུས། 香馥时（藻）。春季。

དྲི་བཞོན། ལྷག་པའམ་རླུང་གི་མིང་། 香乘（藻）。风。（同）དྲི་འཁྱེར། དྲི་ཡི་ཤིང་རྟ།

དྲི་ཟ། ཟས་སུ་དྲི་ཙམ་ཟ་བའི་ཕྱིར་དྲི་ཟ་ཞེས་ཟེར་ལྷའི་བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཟེར་ལྷའི་གླུ་མཁན་ཡང་ཟེར་བར་དོ་བའམ་སྲིད་པ་འཚོལ་བ་པོ། 1.干闥婆，以香为食故名食香，天神之一类，又称天界乐师。2.中有生，求后有者（佛）。

དྲི་ཟ་སྐྱེས། （注同上）

དྲི་ཟའི་ན་ཆུང་། དབྱངས་ཅན་མ། 寻香幼女（藻）。妙音天女。

དྲི་བཟང་། གུར་ཀུམ་སོགས་དྲི་མ་བཟང་པོ། 妙香（藻）。藏紅花等有好香味者。（同）དྲི་མཆོག

དྲི་བཟང་ཁང་། པདྨ་སྤྱིའི་མིང་། 妙香室（藻）。蓮花总名。

དྲི་བཟང་ཅན། ཆུའི་མེ་ཏོག་སྤྱི་ལའང་། 1.有好气味的。2.水中的花之总名。

དྲི་བཟང་བུ། གླང་གི་མིང་། 妙香子（藻）。牛。

དྲི་བཟང་བུ་མ། བ་མོའི་མིང་། 妙香子母（藻）。乳牛。

དྲི་བཟང་ལྟེ་ཅན། རི་དྭགས་གླ་བ། 有妙香者（藻）。麝，獐子。

དྲི་ཡི་གོས་ཅན། གླ་རྩི། 香衣者（藻）。麝香。

དྲི་ཡི་སྙིང་པོ། ཙན་དན་དཀར་པོ། 香藏（藻）。白枟香。

དྲི་ཡི་ཐོད། གླ་རྩི། 香頂（藻）。麝香。

དྲི་ཡི་ཤིང་རྟ། ལྷགས་པའམ་རླུང་གི་མིང་། 香車（藻）。风。（同）དྲི་འཕྱེར། དྲི་བཞོན།

དྲི་ཡི་སྲས། སྤང་སྤོས། 香子（藻）。甘松。

དྲི་ལེན། རླུང་རླུང་ལྷ་དང་སྣ་ཁུང་ལའང་། 取香（藻）。1.风。2.风神。3.鼻孔。

དྲི་ལེན་རྟ། （注同上）取香馬（藻）。

དྲི་བསུང་། དྲི་བྲོ་བའམ་སྣར་འོངས་པ། 香馥，芳香。（同）དྲི་བཙུང་།

དྲིང་། （原注同下）依。

【增】1.=བརྟོས་པ། 注意，留心。2.= རག་ལུས་པ། 依赖。〔达〕

དྲིང་མི་འཇོག གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་བའི་དོན། 不依赖他人，不随他人轉移之义。

དྲིན་ཅན། ཕ་མའི་སྐུ་དྲིན་སེམས་ཤིག་ལྟ་བུ། 有恩，如說："思念父母之恩"。

དྲིན་དུ་ཚོར་བ། དྲིན་དུ་ཤེས་པ། 知恩。

དྲིན་གཟོ་བ། བཀའ་དྲིན་བསབ་པ། 报恩。

【增】表示自己的感謝。〔达〕

དྲིན་ལན། （注同上）

【增】感恩，感激。〔达〕

དྲིར། དྲི་མ་རུ་དང་སྐད་ཆ་དྲི་བ་རུ། 1.在污垢中。2.在問話中。（དྲི་ 的第七囀声）

དྲིར་ཆུག དྲི་བ་ཞུ་རུ་འཇུག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 使人問。

དྲིལ་ཁང་། ཁྲིམས་ཁང་ལྟ་བུ། 宣布所，如法院。【增】钟楼。〔达〕

དྲིལ་སྒྲུབ། ཕྱོགས་ཤིག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ། 集一处而修行。

དྲིལ་སྒྲོགས། ཁྲིམས་ཁང་། 法院，裁判所。

【增】傳揚。〔四〕 宣布。〔本〕

དྲིལ་བསྒྲགས་པ། ཁྲིམས་བསྒྲགས་པ། 宣布，宣布規章。【增】 詔。〔四〕

དྲིལ་ཅོང་། དྲིལ་བུའི་ཁོག་པ་ལྟ་བུ་ཅོང་ངམ་དྲིལ་ཆུང་། 小鈴。

དྲིལ་ཕྱིས། སྐུའི་དྲི་མ་དྲིལ་བར་བྱས་པ་དང་ཕྱིས་པ། 搓，擦，如搓擦身垢。

དྲིལ་བ། ཕྱོགས་ཤིག་ཏུ་གྲིལ་བ། 包裹，封，卷在一处。【增】参看 འདྲིལ་བ། 〔达〕

དྲིལ་བུ། མཆོད་ཁང་གི་དྲིལ་བུའམ་ཕྱག་མཚན་དྲིལ་བུ། 鈴，供堂之鈴，标幟之鈴。

【增】钟。〔达〕

དྲིལ་བྱས་པ། གཅིག་ཏུ་བྱས་པ། 总集，集合为一。

དྲིལ་ཟན། བག་ཕྱིས་ལྟ་བུ། （未詳）

དྲིལ་གསིལ་བ། དྲིལ་བུ་འཁྲོལ་བའམ་དཀྲོལ་བ། 搖鈴。

དྲིས་པ། སྐད་ཆ་དྲི་བ་དྲིས་ཟིན་པ། 发問，問話，已問。【增】参看 འདྲི་བ། 〔达〕

དྲིས་ལན། སྐད་ཆ་དྲིས་པའི་ལན། 答問。

དྲིས་ཤིག སྐད་ཆ་དྲིལ་ཤིག 去問吧！

དྲུ་བུ། སྐུད་པའི་དྲུ་བུ་རིལ་རིལ་ལྟ་བུ་གྲུ་བུའམ་གྲུ་གུ་ཞེས་པའང་སྣང་། 球，綫球，亦作 གྲུ་བུ། གྲུ་གུ།

དྲུ་བུར་དྲིལ་བ། རིལ་རིལ་བྱས་པའམ་དྲིལ་བ། 纏为圓球。

དྲུ་མ། བྱུ་རུའི་སྐད་དོད་དམ། 珊瑚。

དྲུག གྲངས་ ༦ 六。

【增】1.= བཟང་པོ། 佳，善。2. རོ་བ་ 的象征（因味有六种），又指六个方向，即东、南、西、北四方及上、下两方，又指六种裝飾。〔达〕

དྲུག་ཅུ། ༦༠ 六十。

དྲུག་ཅུ་མ། གཏོར་མ་ཞིག 六十分（佛），施食之一。

དྲུག་ཆ། དྲུག་ཏུ་བགོས་པའི་ཆ། 六分之一。

དྲུག་མདོ། རྒྱབ་ཀྱི་རྒྱུད་འཛིན། 六汇（藻）。脊椎骨。

དྲུག་ལྡན། དབྱངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྒྱུར་བ་སོགས། 六音，音調之差別、轉变等。

དྲུག་ལྡན་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 具六女（藻）。鄔摩天女。

དྲུག་ནས། དྲུག་ཆའམ་དྲུག་ཏུ་བགོས་པ། 六分之一，或分为六分。

དྲུག་པ། སངས་རྒྱས་རིགས་ལྔའི་སྟེང་དུ་དྲུག་པ་རྡོ་རྗེ་འཆང་། 第六，佛部等五部之上，第六部金剛持（佛）。

དྲུག་པ་རྡོ་རྗེ་འཆང་། （注同上）第六金剛持（佛）。

དྲུག་པར། དུས་དྲུག་པ་དུ་ལྟ་བུ། 第六中，如第六时中。

དྲུག་དམར། བོད་གཡུ། 西藏之松儿石。

དྲུང་། རྩ་བ（དྲང་）། 1.跟前。2.根本。

【增】1.近于，在旁，在，至（敬），向。2.尊敬的头銜或称呼，通常指貴人之子。3.文官，官吏。〔达〕面前。〔高〕

དྲུང་འཁོར། དྲུང་གི་འཁོར་གཞུང་ཞབས། 随从者，政府属員。【增】俗官。〔高〕

དྲུང་དུ། གམ་དུའམ་ཞབས་དྲུང་ལྟ་བུ། 近前，跟前。

དྲུང་ན་མོ། ཉེ་འཁོར། 邻近，近前。

དྲུང་གནས། （注同上）

དྲུང་པ། གཉེན་ཉེ་འཁོར་པ། 亲属。

【增】སྐུ་དྲུང་པ་等于སྐུ་མདུན་པ། 1.秘书。2.副官。〔达〕

དྲུང་པོ། མི་གྲུང་པོའམ་ས་བོན་གྲུང་པོ་ལའང་། 1.誠实人。2.种子成实。【增】=སྤྲུང་པོ། གྲུང་པོ། 1.聰明，敏巧。2.忠誠，坦白。〔达〕

དྲུང་ཕྱུང་བ། རྩ་བ་ནས་བཏོན་པའམ་འབྱིན་པ་དྲུངས་ཕྱུངས་ཞེས་སྣང་། 拔除，拔根，亦作དྲུངས་ཕྱུངས།

དྲུང་འབྱིན་པ། （注同上）

དྲུང་འཚོ་བ། སྨན་པ། 医生。

དྲུང་ཡིག ཡི་གེ་མཁན། 书記，秘书。

དྲུངས་པ། དྭངས་པར་བྱས་པའམ་རྙོག་མེད་དྭངས་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ནམ། 澄淨，似是使澄淨无浊之义。

【增】1.明亮，光輝。2.啤酒。〔达〕

དྲུངས་བྱེད། （注同上）

དྲུད་པ། ས་ལ་བསྣུར་དྲུད་པ་ལྟ་བུ། 拖，如拖在地上。【增】衣服太长。〔四〕

དྲུད་བཞར། དྲུད་དེ་བཞར་བ་ལྟ་བུ། 刮削，如刮而削剃。

དྲུབ་པ། བཙེམས་པ་དང་འདྲུབ་རྒྱུ་འཚེམས་རྒྱུ། 縫，已縫，当縫。

དྲུབས་ཤར། ཚེམ་བུ་ཤར་ཤར་རྒྱབ་པ། 快縫。

དྲུམ་པ། གྲུམ་པ་སྟེ་ཆག་གྲུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 即 གྲུམ་པ། 破碎，如 ཆག་གྲུམ།

【增】或說 ཆགས་དྲུམ། 貪恋，渴望。〔达〕

དྲུལ་བ། དྲུལ་དུ་བཅུག་པ། 使腐烂。

དྲུས་མ། བཞོན་མ་འོ་མ་མ་བསྐམས་པ་སྟེ་གྲུས་མ་དང་བྲུས་མ་ཞེས་སྣང་། 乳牛，奶未干者，亦作 གྲུས་མ། བྲུས་མ།

【增】黍，粟。〔达〕 小米。〔四〕

དྲེ་པོ། གདོན་དྲེ་པོ་དྲེའམ་མི་གདོན་དྲེ་ལྟ་བུའང་། 魔鬼，男鬼。【增】騾。〔达〕

དྲེ་མོ། མོ་དྲེ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 女鬼。

【增】騍騾。〔达〕

དྲེ་རྫི། རྟ་དྲེའུ་འཚོ་བ་པོ། 牧騾馬者。

དྲེག་གྲུམ། ཚིགས་འགྲིལ་བའི་ནད་ཚ་ཞིག 骨节发炎之疾病。【增】痛风。〔达〕

དྲེག་ནད། （注同上）

དྲེག་པ། དྲི་མའི་དྲེག་པ། 污垢。

【增】煤烟。〔达〕

དྲེགས་ལྡན་མ། བུད་མེད་དར་མ། 壮年妇女。

【增】= ཁེངས་ལྡན་མ། 〔达〕

དྲེགས་པ། ང་རྒྱལ། 傲慢，高举。

དྲེད། གཅན་གཟན་དྲེད་མོ་འི་བཀགས་པ། 熊，羆。

（同） དྲེད་མོ།

དྲེད་ཉིན་ཆེ། རྟ་ཅང་སྒྲིང་དྲགས་ཉིན་ཀ་ཆེ་ལྟ་བུ། 太滑，太皮（即經久不在乎、不入之义）。

དྲེད་དུ་མ་སོང་བ། ཁག་པོ་མ་མྱོང་བའམ། 未受过艰难，没有閲历。

དྲེད་པ། རྐང་པ་དྲེད་བའམ་ཞབས་དྲེད་པ། 滑，脚滑。

དྲེད་པོ། སེམས་རྒྱུད་སྐྱོང་པོར་གྱུར་པ་སྟེ་ཁག་པོ་མང་པོ་མྱོང་བ་མི་འདི་དྲེད་པོ་རེད་ལྟ་བུ། 狡猾，心性邪曲，多經世故者，如說："此人狡猾"。

【增】1.野蛮人。2.規避，懶惰。3.黄熊。〔达〕 退避。〔四〕

དྲེད་མོ། གཅན་གཟན་དྲེད་མོ་འི་བཀགས་པ། 熊，羆。

【增】1.脫离宗教生活的人。2.公黄熊。〔达〕（同） དྲེད།

དྲེད་ཟ། སེང་གེ་ལ་འང་། 吃熊羆（藻）。獅子。

དྲེའུ། རྟ་དྲེ་དང་རྟ་དྲེའུ་འམ་དྲེལ་ཞེས་སྣང་། 騾，亦作 རྟ་དྲེ། རྟ་དྲེའུ། དྲེལ།

དྲེའུ་ཛོག རྟ་དྲེའུ་ཛོག་འདྲ་བའི་སྟན་ཁྲ་ཁྲའམ་རྟ་དྲེའུ་དེའི་ཟེ་བ་ལའང་། 1.似騾鬃之花垫子。2.騾鬃。【增】一种长毛織物。〔达〕

དྲེལ། དྲེའུ་རྟ་དྲེ་ལ་དྲེལ་ཞེས་སྣང་། 騾子。

དྲེས་སྨྲེར། རྩྭ་དྲེས་མའི་ཞབས་སྟེགས་ལྟ་བུ། 馬兰草所作之足垫。

དྲེས་མ། རྩྭ་དྲེས་མ་ལ་གྲེས་མ་ཞེས་སྣང་། 馬兰草，亦作 གྲེས་མ།

དྲེས་མའི་གེ་སར། རྩྭ་དྲེས་མའི་དོག་པའམ་ཐོ་ག 馬兰草的花絲，馬兰草的穗，馬兰子。

དྲོ་འཇམ། ཆ་པོ་དྲོན་འཇམ་ལའང་། 溫暖。

དྲོ་འཇང། རྒུན་འབྲུམ་གྱི་ཁུ་བ་ལྟ་བུའི་བཏུང་བ། 暖飲，如葡萄汁之飲料。

དྲོ་བཏབ་པ། ཚོགས་པའི་ཟས་སམ་ཚ་ཡོགས་ལྟ་བུ།

早点，早起之飲食。【增】吃中点。〔达〕（同）དྲོ་འདེབས།

དྲོ་དྲོངས། དགུང་ཚིགས་ཞལ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 午飯。

དྲོ་འདེབས། ཞོགས་པའི་ཟས་སམ་ཚ་ཡོགས་ལྟ་བུ། 早点，清早之飲食。（同）དྲོ་བདབ་པ།

དྲོ་བ། ཟས་ཤིག་དང་སྔ་དྲོ་དང་ཕྱི་དྲོ་དང་ཚ་པོ། 1.食品。2.上午或下午。3.热，暖。
【增】= གྲོ་བ།〔达〕

དྲོ་སྦྱོར། ཞོགས་པའི་སྔ་དྲོའི་སྦྱོར་བ། 早起上午之加行（佛）。

དྲོ་བཙལ། ལམ་བརྒྱགས་ལྟ་བུ། 求暖（藻）。如路粮。

དྲོ་ཡོལ། དགུང་ཚིགས་ཀྱི་དུས་ཡོལ། 到午間。

དྲོག གཅིག་ཏུ་དྲགས་པའི་དྲོག་པ། 包裹，包在一起。

དྲོགས་པ། སྒྲིལ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བ་ལྟ་བུ། 包裹，如裹在一起。

དྲོངས། ཟས་དྲོངས་ཤིག་དང་ལུང་དྲོངས་ཤིག་དང་ཀྱག་ཀྱོག་མེད་པར་དྲང་པོར་གྱིས་ཤིག 1.献食，摆飯。2.引証經典。3.使直勿曲（命令詞）。【增】参看 འདྲོན་པ།〔达〕

དྲོད། ལུས་ཀྱི་དྲོད་ཚ་བོའམ་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ལྟ་བུ། 温暖，如体温或加行道之暖位（佛）。

དྲོད་ཆུང་། ནུས་པ་ཆུང་བ་ལའང་། 1.微暖。2.能力小。

དྲོད་ཆེན། ཚད་པའི་དུས་ལའང་། 大热（藻）。热时，暑季。

དྲོད་ཕབ་དུས། དཔྱིད་ཀའི་དུས་ལྟ་བུའམ་མིག་ལའང་ཡིད་གར་འོང་བ། 1.温暖来到时，如春季。2.眼。3.适意。

དྲོད་བག་དྲོན། （注同上）

དྲོད་བུ། སྣོད་ཅིག 器皿之一。

དྲོད་འཕེབས་དུས། དཔྱིད་ཀའི་དུས། 温暖来临时（藻）。春季。

དྲོད་མི་ཤེས། རང་ཚོད་མི་ཤེས་པ་ལའང་། 1.不知量。2.不自知。

དྲོད་སྨན། པི་པི་ལིང་སོགས་སྨན། 热药，華发等药。【增】=དྲོད་སྐྱེད་བྱེད། 兴奋剂。〔达〕

དྲོད་འོངས་དུས། སོས་ཀའི་དུས། 暖来时（藻）。夏季。

དྲོན་འཇུག ཇུས་ཏེ་འཇུག་པའམ་ཐབས་ཀྱིས་འཇུག 改装而入，設計而入。

དྲོན་པོ། ཆུ་ཚ་པོའམ་དྲོན་འཇམ་ལྟ་བུ། 1.暖，如水热。2.温和。
【增】俗語代替 དྲོ་པོ།〔达〕

དྲོན་མ། ཡི་གར་འོང་བ། 适意。
【增】或作 དྲོན་མོ། 微温。〔达〕

དྲོན་ཤ། ལུས་ཀྱི་དྲོན་ཤ། 身体暖处。

དྲོལ། འདྲལ་བར་གྱིས་ཤིག་གམ་རལ་བར་གྱིས། 裂，破裂（命令詞）。【增】参看འདྲོལ་བ།〔达〕

དྲོས་པ། ཚ་པོ་བྱུང་བ། 温暖，发热。
【增】裁布縫衣。〔达〕

དྲོས་ཤིག ད་གྲིས་གོས་ཆེན་དྲོས་ཤིག（དང་）། 裁吧！用裁刀裁綢緞吧！

གདགས་པ། འཇིག་རྟེན་གདགས་པ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་གདགས་བྱ། 1.世間施設論（佛）。2.所施設。

གདགས་བྱ། མིང་གདགས་པར་བྱ་བ་དང་བཏགས་ཟིན་པ་དང་འདོགས་རྒྱུ་དང་ཐོགས་ཤིག་དང་ཁྲི''''

ཐག་པས་གདགས་པར་བྱའམ་འདོགས་རྒྱུ་དང་མ་·· བཏགས་ན་ཐོགས་ཤིག 1.所施設，所安立，如立名。2.所系，当系，如系犬。

གདགས་གཞི། （原注同上）1.施設所依事（佛）。2.所系处。

གདང་། རྩིག་པའི་ངོས་ལ་བཏགས་པའི་གོས་སོགས་འདོག་གདང་དང་ཐག་པའི་འདོགས་གདང་དང་ཁ་·· མ་གདང་ཟེར་བ་ལའང་། 1.墻上所釘的挂衣橛，牽縄之橛。2.張开，如說：莫張口。

【增】或作 གདང་བུ། 1.衣架。2.棲鳥的横架称为 བྱ་གདང་། 3.梯的横木，梯的級层。〔达〕

གདང་ག （注同上）

གདང་བུ། སྐས་ཀྱི་གདང་བུ་བང་རིམ་ལྟ་བུ། 級，横級，如梯之級层。

【增】暗楼。〔四〕

གདངས་བཅག་པ། ཁ་མ་འཆམ་པར་བྱས་པ། 不同意，未同意。

གདངས་སྙན། སྐད་གདངས་སྙན་པ། 声調和雅。

གདངས་པ། ཁ་གདངས་པ་དང་སྐད་ཀྱི་གདངས་དང་བསྙུང་གཞི་གདངས་ཟེར་བ་(དང་)། 1.張口。2.音調。3.病愈。

གདན། རྡོ་རྗེ་གདན་དང་ཁ་གདན་ནམ་སྟན། 1.金剛座。2.坐墊。

【增】筵，席，座位。〔高〕

གདན་བཏིང་བ། ས་གདན་བཏིང་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 設座，如已鋪坐具。

གདན་དྲངས་པ། སྤྱན་འདྲེན་པའམ་བླ་མ་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་ལྟ་བུ། 請，迎請，如請师长。

གདན་འདྲེན། （注同上）

གདན་འཛིན་མ། མཚན་མོ། 持座女（藻）。夜間。

གདན་ས། སྡོད་ས། 住处。

【增】地位，阶級，位置。〔达〕住宅区。〔高〕寺院。〔本〕

གདབ་ཐབས། གསོལ་བ་གདབ་པར་བྱ་བའི་ཐབས། 祈禱，請求之方法。

གདབ་པ། ས་བོན་གདབ་པར་བྱ་བ་སྟེ་བཏབ་མ་ཟིན་འདེབས་རྒྱུ་ཡིན་ན་ཐོབ་ཅིག་ལྟ་བུ། 下种。

【增】= འབུལ། སྟེར་བ། 献給。〔达〕

གདབ་བྱ། （原注同上）当种，当下种子。

གདབ་དམིགས། གདབ་བྱའི་དམིགས་ཡུལ། 所求事。

གདབ་ལས། གྲངས་གདབ་ལས་ཟེར། 薛魯婆，大数之一。

གདབ་གསལ། གསལ་གདབ། 明显，使显出。

གདམ་ག མང་པོ་ནས་གཅིག་གདམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 拣擇，挑选，如說：“从多中选一个”。

གདམ་ང་། （注同上）

གདམ་ངག མན་ངག་བཀའ་ལུང་ངམ་ཉེ་བར་སྟོན་པ། 教誡（佛），宣說。【增】阿波陀那。〔达〕

གདམ་བྱེད། འདེམས་མཁན་ཏེ་གདམ་པར་བྱེད་པོ། 挑选者，选擇者。

གདམས་པ། མན་ངག་འདོམས་མཁན་གྱིས་གདམས་ཟིན་པའམ་གནང་བ་ལྟ་བུ། 教誨，教訓。

གདའ། ཡོད། 有。

【增】1. འདུག་པ་ 的文雅說法。2.与 ཞེས་

གསུང་ན་ 相等，說。3.与其他动詞之不定式合用时表示"存在"或"作为"的可能性。〔达〕

གདལ་གཅིག་པ། སྒྲ་གདལ་གཅིག་པ་ལྟ་བུ། (未詳)

གདལ་བ། ཁྱབ་པའི་དོན། 遍布，散布。

【增】包含，圍，包。〔达〕

གདས་པ། སྨྲས་པའམ་བཤད་པ། 說。

གདིང་བ། སྟན་གཏིང་བ་འདིངས་མཁན་བཏིང་ཟིན་པ་དང་འདིངས་དགོས་ན་ཐིངས་ཤིག 鋪座。

【增】1.僧侣所坐并負于肩上的毛毯。2.作动詞用，为 འདིང་བ་ 的另一形式。〔达〕坐具。〔本〕

གདིང་བ། (原注同上) 所鋪。

གདུ་བ། སྐོལ་བའི་དོན་ཏེ་ཐུག་པ་གདུ་ཞེས་པ་དང་ཡུན་རིང་དུ་བསྐོལ་བ་ལ་གདུས་པ་དང་གདུས་ཁ་ཟེར་བ་དེར་སྦྱོས། 1.煎熬，如說："熬粥"。2.久煎，参看 གདུས་པ། གདུས་ཁ་ 条。

【增】1.混合，掺杂。2.貪慕，渴望。〔达〕

གདུ་བུ། སྐར་མ་ཞིག་དང་རྐང་ལག་གི་རྒྱན་གདུབ་སྐོར། 1.星宿之一。2.手足之釧环。

【增】有时作 གདུ་གུ། 〔达〕

གདུ་བུས་བསྡམས། གདུབ་སྐོར་ལྟ་བུས་ཡར་མར་བཙེར་ཏེ་ཁ་བསྡམས་པ་ལྟ་བུ་གདུབ་བུ་ཞེས····སྣང་། 扣紧，釧环，如使釧上下相銜接，亦名 གདུབ་བུ།

གདུག་དྲི། དྲི་ངན་པ། 毒气，臭气。

གདུག་པ། དུག་དང་ལྡན་པའམ་མ་རུངས་པ། 1.毒害，有毒。2.凶恶。

【增】或作 གདུག་པོ་ 等于 མ་རུངས་པ། 〔达〕

གདུག་པ་ཅན། རྒྱ་མཚོ་ལའང་། 1.有毒者。2.大海。

གདུགས། ཉི་མ་དང་ཉིན་དགུང་དང་ཉི་གདུགས་ལྟ་བུ། 1.日，太阳。2.中午。3.伞。

གདུགས་དཀར། ལྷ་གདུགས་དཀར་མོ་ལའང་། 1.白伞。2.白伞盖天母 (本尊名)。

གདུགས་འཁོར། དབུ་གདུགས་བསྐོར་བའམ། 轉伞。

གདུགས་ཅན། བྱ་སྲེག་པ་ལའང་། 1.有伞者。2.鷓鴣，半夏鴉。

གདུགས་ཕུབ། ཆར་པ་ལ་གདུགས་ཕུབ་པ་ལྟ་བུ། 張伞，如雨中張伞。

གདུགས་ཚོད། ཉིན་དགུང་ཚོད་དེ་ཟས་ཟ་བའི་དུས་སམ་གསོལ་ཚིགས་ལའང་། 1.午时，日中时，吃飯时。2.正餐。

གདུང་སྐྱབ། ཉི་གདུགས་ལའང་། 1.防热。2.阳伞。

གདུང་ཁང་། རོ་ཁང་། 灵堂，殯仪館。

གདུང་རྒྱུད། རུས་རིགས་རྒྱུད། 血統，族姓，后裔。

གདུང་སྒྲོམ། རོ་སྒམ་ལྟ་བུ། 棺材。

གདུང་དཔལ་མ། ཕྱུགས་ཀྱི་དཔལ་གདུང་ལྟ་བུ། (未詳)

གདུང་རྟེན། སྐུ་གདུང་གི་མཆོད་རྟེན་ལྟ་བུ། 存尸骨之塔。

གདུང་ལྡན། (原注缺) 仁慈，同情。

གདུང་བ། ཚད་པས་གདུངས་པའི་གདུང་བའམ་ཚད་པས་མནར་བའི་སྡུག་བསྔལ། 暑热所苦，痛苦。

【增】1.肉体上的痛苦。2.燒焦。3.希求，渴望。4.过分的欲望。〔达〕

གདུང་བའི་འོད་འཛིན། ཉི་མའི་མིང་། 出热光（藻）。日，太阳。

གདུང་བས་གཟིར། ནད་པའམ་མནར་བ་ལྟ་བུ། 痛苦所逼，如病人，或受苦。
【增】忧愤。〔四〕（四作 གདུངས་གཟིར་）

གདུང་བྱེད། ཉི་མའི་འོད་དང་ཚད་པས་གདུང་བར་བྱེད་དོ།། 1.日光。2.暑热所苦。【增】1.＝ཐན་པ།苦旱。2.དཀར་བྱེད་ཤིང་། 树名。〔达〕

གདུང་བྱེད་མ། ཆུ་བོ་ཡ་མུ་ན་(དང་)། 能热女（藻）。雅穆那河（印度河流之一）。

གདུང་འབར་ཆེ་བ། ཐན་པ་ཡང་། 1.燥逼。2.旱。

གདུང་མ། ཁང་པའི་གདུང་མ། 梁。【增】参看 གདུང་བ། 〔达〕棟材，木料。〔高〕

གདུང་འཚོབ། རུས་རིགས་སྐུ་ཚབ། 継承族姓。

གདུང་འཛིན། རིགས་རྒྱུད་འཛིན་པ། 承継血統，保持种姓。

གདུང་རབས། ཕའི་ཕ་མེས་པོ་ཡི་མེས་པོ་སོགས་ཀྱི་གདུང་བརྒྱུད་ཀྱི་རབས། 血統，如父之父，祖之祖等历代之血統。

གདུང་རུས། （注同上）

གདུང་རོ། མཆོད་མེའི་སྡོང་རོ། 燒焦的灯炷。

གདུང་བསབ་པ། རིགས་རྒྱུད་སྐྱོང་བ་ལྟ་བུ། 承統，如維护其族姓。

གདུངས་པ། ཚད་པས་གདུངས་ཟིན་པ་སྡུག་བསྔལ་བ། 热恼，已为热所苦，痛苦。
【增】叹。〔四〕

གདུད་པ། དགུག་པར་བྱ་བ་སྟེ་མགོ་ཐུར་དུ་གཞོལ་བ་བཏུད་ཟིན་པ་དང་འདུད་རྒྱུ། 头向下屈，已示敬。

གདུད་བྱ། （原注同上）当屈，当示敬。

གདུབ་ཀོར། གདུ་བུ་སྟེ་རྐང་ལག་གི་རྒྱན། 即གདུ་བུ། 手足之釧。

གདུམ་བྱ། མར་ཀོ་རི་ནང་དུ་གདུམ་པར་བྱ། 当包，如当装入酥油包皮内。

གདུལ་བྱ། མ་རུངས་པའི་སེམས་ཅན་གདུལ་བར་བྱ་བ་སྟེ་འདུལ་བྱེད་ཀྱིས་འདུལ་རྒྱུ་དང་བདུལ་ཟིན་པ་དང་ཐུལ་ཅིག་ལྟ་བུ། 所教化，所应調伏之暴恶众生。

གདུས་ཁུ། ཡུན་རིང་དུ་བསྐོལ་བའི་ཁུ་བ། 久熬之汁。

གདུས་པ། （注同上）

གདེག་པ། ཡར་འདེགས་བྱེད་ཀྱིས་གདེག་པར་བྱ་བ་བཏེག་ཟིན་པ་ཐེགས་ཤིག་ལྟ་བུ། 支持，支起。

གདེག་བྱ། （原注同上）所支，所支持。

གདེང་ཁེལ་གཅིག ངེས་དོན་དུ་ཏན་ཏན་བྱ་བའི་ཆ། 决定，决定当修之部分。

གདེང་ཆ། （注同上）

གདེང་ཐོབ་པ། མི་འཇིགས་པའི་བློ་གདེང་རྙེད་པ་ལྟ་བུ། 得定解，如得无畏心力。
【增】确信，鼓勇气，使安心。〔达〕

གདེང་དུ། དངོས་གནས་སུའམ་ངེས་གཏན་དུ། 1.眞实。2.决定。

གདེང་ཚད་དུ། （注同上）
【增】或作 གདེང་། 1.确信。2.保証。3.高兴。〔达〕（达无 དུ་ 字）

གདེངས་ཀ་ཅན། སྦྲུལ་དང་ཀླུའི་མིང་ལ་འདང་། 昂首者（藻）。1.蛇。2.龙。【增】1.神話中住于雪山中有冠的八脚龙。2.一种有冠的蛇。〔达〕（同）གདེངས་ཀ་འཛིན།

གདེངས་ཀ་བདུན་པ། ཀླུའི་རྒྱལ་པོ། 第七举首（藻）。龙王。（同）གདེངས་ཅན་བདག་པོ། གདེངས་ཅན་འཛིན་པ།

གདེངས་ཀ་འཛིན། སྦྲུལ་དང་ཀླུའི་མིང་ལ་འདང་། 昂首（藻）。1.蛇。2.龙。【增】有冠的蛇，眼鏡蛇。〔达〕（同）གདེངས་ཀ་ཅན།

གདེངས་ཀ ཁང་པའི་ཐོག་གདེངས་མཐོ་ པོ་ལྟ་བུ་ དང་མཚོན་ཆ་གདེངས་པའམ་དེས་པ། 1.揚起，如屋頂高起。2.举起兵器。3.柔和。（同）གདེངས་པ།

གདེངས་ཅན་ཆེན་པོ། ཀླུ་འཕྱེ་ལ་འདང་། 1.大八足龙。2.蛇，蟒。

གདེངས་ཅན་བདག་པོ། ཀླུའི་རྒྱལ་པོ། 蛇主（藻）。龙王。（同）གདེངས་ཀ་བདུན་པ།

གདེངས་ཅན་འཛིན་པ། （注同上）蛇主(藻)。

གདེངས་ཅན་དབང་པོ། （注同上）蛇王(藻)。龙王。

གདེངས་ཅན་ལྷ་མོ། སྐག་སྐར་མ་ལ་འདང་། 1.龙尾女神。2.柳宿（二十八宿之一）。【增】广財子龙王。〔达〕

གདེངས་ཐོབ་པ། གཏན་ལ་ཕབ་པའམ་རྣལ་མ། 1.已決擇（佛）。2.眞正。

གདེངས་ལྡན། གདེངས་ཐོབ་པའི་མིང་། 具定力，已得能力。

གདེངས་པ། ཁང་པའི་ཐོག་གདེངས་མཐོ་ པོ་ལྟ་བུ་ དང་མཚོན་ཆ་གདེངས་པའམ་དེས་པ། 1.揚起，如屋頂高起。2.举起兵器。3.柔和。【增】举刀棍。〔四〕（四无 པ་ 字）（同）གདེངས་ཀ

གདོང་། ཁ་དང་མདུན་དང་ཞལ་རས་དང་། 1.口。2.前。3.面貌。【增】馬鼻梁。〔四〕 外面，表面。〔高〕

གདོང་གི་ཕྱིང་པ། གཤིན་རྗེ། 面氈者（藻）。閻罗王。

གདོང་ངན། མེ་ཕོ་སྤྲེའུ་ལོ་(དང་)། 恶面(藻)。丙申年。

གདོང་ལྔ་པ། སེངྒེ་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་འདང་། 五面者（藻）。1.獅子。2.大自在(天神名)。【增】= གཙུག་ཕུད་ལྔ་པ། 大自在天的称号。〔达〕

གདོང་བཅུ་པ། སྲིན་པོའི་རྒྱལ་པོ། 十面者(藻)。罗刹王。（同）གདོང་མང་།

གདོང་ཐུག ཕྲད་པའམ་མཇལ་བའི་མིང་། 会面，会遇。【增】掎角之势。〔四〕（同）གདོང་ཕྲད་པ།

གདོང་དུ་སྐྱིབས་པ། ཐེམས་ལ་སྐྱིབས་པ། 到面前，到了前面。

གདོང་དྲུག་པ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་བུ་ཆུང་ གདོང་དྲུག་ལྷའི་དམག་དཔོན་དང་སྨིན་དྲུག་ལ་འདང་། 六面者（藻）。1.大自在（天神名）之幼子，六面童子，天大将軍。2.昴宿（二十八宿之一）。【增】恒河。〔达〕

གདོང་འདྲེ། གདོན་འདྲེའམ། 魔鬼，妖精。

གདོང་ལྡོག ལྡོག་པའི་ལོག་བརྒྱུག་པའི་མིང་། 迎头阻拦。

གདོང་བསྒྲུས་པ། ཁྲོ་གཉེར་ཅན། 面上有忿怒之皺紋者。

གདོང་ཐྲད་པ། ཐྲད་པའམ་མཇལ་བའི་མིང་། 会面，会晤。（同）གདོང་ཐུག

གདོང་མང་། སྲིན་པོའི་རྒྱལ་པོ། 多面者（藻）。罗刹王。（同）གདོང་བཅུ་པ།

གདོང་ཆེན་ཅན། དཔྲལ་ཀོ་མཐུག་པོའི་སྤྱི་བརྟོལ་ཅན། 額皮厚，无羞耻者。

གདོང་བཞི་པ། ཚངས་པའི་མིང་། 四面者（藻）。大梵（天神名）。

གདོང་ལ་འགྲོ། མདུན་ལ་འགྲོ། 往前面，向前面走。

གདོད་དུ། གསར་དུའམ་ད་ལྟ། 才，始，新，現在。

གདོད་བྲལ། གཞི་རྩ་བ་ནས་བྲལ་བ། 本来相离。

གདོད་མ། གཉུག་མའམ་དང་པོའམ་ཐོག་མ། 本来，初，始。

གདོད་མ་ནས། གཞི་ནས་དང་པོ་ནས། 本来，从最初。

གདོན། བར་ཆད་བྱེད་པ་མི་མ་ཡིན་པ་གདོན་གྱིས་བརླམས་པ་ལྟ་བུ། 魔碍。

【增】1. འདོན་པ་ 的未来式。2. གདོན་མི་ཟ་བ་ 等于ཐེ་ཚོམ་མེད་པ། 无疑。〔达〕

གདོན་བགེགས། （注同上）

གདོན་འདེབས་པ། བགེགས་ཀྱིས་གནོད་པ་ལྟ་བུ། 著魔，如被魔損害。

གདོན་འདྲེ། མི་མ་ཡིན་པ། 魔鬼，非人，妖精。

གདོན་པ། ཆོས་གདོན་པ་ལག་པོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 讀誦，念，如說："念的經很好"。

གདོན་བྱ། ཆོས་གདོན་པར་བྱ་ལྟ་བུ། 所誦，如所誦經。【增】གདོན་བྱའི་འདོན་པ། 〔达〕

གདོན་མི་ཟ་བ། ཐེ་ཚོམ་མི་ཟ་བ། 决定，无疑。【增】1.想是。2.必定。〔四〕

གདོན་གཤེད་ཁྲ་བོ། རྩ་ཞིག་ལའང་། （未詳）一种草。

གདོལ་པ། བཤན་པའི་རིགས་ལའང་གསུངས། 戍陀罗，屠戶种族。

གདོལ་སྤྱོད་པ། མི་བསྲུན་རྩུབ་པའི་སྤྱོད་པ་ཅན་དང་གད་སྙིགས་བྱེད་པ་པོ་དང་རིགས་ངན་(དང་)། 戍陀罗行者。1.行为粗暴者。2.扫除者。3.下等种族。（同）གདོལ་རིགས།

གདོལ་བུ། （未詳）

གདོལ་རིགས། མི་བསྲུན་རྩུབ་པའི་སྤྱོད་པ་ཅན་དང་གད་སྙིགས་བྱེད་པ་པོ་དང་རིགས་ངན་(དང་)། 戍陀罗族。1.行为粗暴者。2.扫除者。3.下等种族。（同）གདོལ་སྤྱོད་པ།

གདོས་ཅན། འབྲེལ་བ་ཅན་ནམ་བསྡོས་ཅན། 有关連，有連系者。

གདོས་བཅས། བདོས་བཅས་ཟེར་བ་དེར་སྟོས། 有实体的，具体的，参看 བདོས་བཅས་ 条。

གདོས་ཐག གྲུ་པའི་ཐག་པ་ལྟ་བུ། 縴縋，如船夫之索。

གདོས་པ། གྲུ་སྐྱལ་བྱེད་ཤིང་དབྱུག་པའམ་དབྱུ་གུ། 櫓，桨。【增】= མཉན་པ། 1.船。2.桅桿。〔达〕 枷。〔四〕

གདོས་པ་འཛིན་པ། གྲུ་བའམ་རླུང་གཡོར་ཐོགས་པའང་། 1.持橹。2.船夫，掌帆者。

【增】= གྲུའི་ཁ་ལོ་བ། 〔达〕

གདོས་བུ། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། ཤིང་སོགས་ལས་བྱས་པའི་གདོས་བུ་ཆུ་ཚོད་ཀྱི་སྣོད་འདྲ་བ་ཆུང་ངུ་བྱས་ཏེ་དེ་ལུང་མིག་ནས་སྐུད་པས་བཏགས་ཏེ་བསམ་གཏན་པ་རྣམས་གཉིད་བློ་ན་གདོས་བུ་དེ་རང་གི་རྣ་བ་ལ་བཏགས་ཏེ་དཔྱང་བར་བྱའོ། །ཞེས་པས་དེའི་ནང་དུ་ཆུ་བླུགས་པས་གཉིད་བློ་ནས་གཡོ་བ་ན་ཆུ་འབོ་བབ་པས་གཉིད་སད་དོ། ། 棉球，律疏說："用木等作成小球，如計时器，于柄系綫，諸修定者，欲惛睡时，悬于耳上"。于中蓄水，惛睡即动，水潑即醒。(按此說：似作成瓶形，或籃形。) 【增】1.གྲུ་གཟིངས་ཀྱི་འཕྱར་དར། རླུང་གཡོར། 1.帆。2.桨。〔达〕

གདོས་སྲུ་ཆེ་བ། གལ་ཆེ་བ། 重要。

བདག ང་གཅིག་པུའམ་རང་ཉིད་ང་། 我，我个人，自己。【增】1.我本人。2.自我，等于གང་ཟག 3.代替བདག་པོ། 主人，主宰。4.实物的原質，借喩指空气。〔达〕(同) བདག་ཉིད།

བདག་རྐྱེན། རྐྱེན་བཞིའི་ནང་ཚན་བདག་པོའི་རྐྱེན། 四緣中之增上緣（佛）。【增】嘉許，贊尝。〔达〕可惜处，爱惜。〔四〕奖励。〔本〕

བདག་སྐྱེས། ཚངས་པ་དང་དཔྱིད་དང་བྲུ་གུ་དང་ཆང་། 我生（藻）。1.大梵(天神名)。2.春。3.小孩。4.酒。

བདག་གི། ངའི་ཞྭ་མོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 我的，如說："我的帽子"。

བདག་གི་གནས། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 我处（藻）。极喜自在魔。

བདག་གི་བ། ང་ཡི་བ། 我所有（佛），我的东西。

བདག་གི་མེད་པ། སངས་རྒྱས། 无我所（佛），指佛。

བདག་གིས། ང་ཡིས་ལས་ཀ་བྱེད་དོ་ལྟ་བུ། 我作，如說："我作事"。

བདག་རྒྱུད། སེམས་རྒྱུད་དམ་རང་གི་རྒྱུད་ལྟ་བུ། 我相續（佛），如內心相續，自身相續。

བདག་ཅག རང་ཅག་གམ་ང་བུ་ཅག 我們。

བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ། རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུ། 同体系（佛），如同一体性而关联。

བདག་འཇུག བདག་རང་བཞིན་གྱིས་འཇུག་པ། 我入（佛），我自然而入。

བདག་ཉིད། ང་གཅིག་པུའམ་རང་ཉིད་ང་། 我，我一个，我自己。(同) བདག

བདག་ཉིད་སྒྲོག་པ། བྱ་རོག 自鳴（藻）。烏鴉。【增】自贊。〔达〕(达无པ་字)

བདག་ལྡན། ཆུང་མ(དང་)། 具主（藻）。妻。

བདག་པོ། ཁང་པའི་བདག་པོ་ལྟ་བུ། 主人，如房主人。【增】1.語法上的主动者。2.配偶，丈夫，終身伴侶。〔达〕

བདག་པོའི་བརྟུལ་ཞུགས་མ། བག་མའམ་ཁྱིམ་བདག་མོ། 主禁女（藻）。1.新妇。2.主妇。

བདག་མེད། སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་བདག་པོ་མེད་…… ལའང་། 1.无我（佛），指空性，法无我，

人无我。2.无主宰。【增】无所有的，无告的，无靠的，飘泊者。〔达〕

བདག་མོ། ཁྱིམ་བདག་མོ་ལ་འདང་། 主妇。

བདག་འཛིན། ངར་འཛིན་ནམ་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའམ་བདག་ལ་དམིགས་པའི་འཇིག་ལྟ་སོགས། 我执（佛），执我，計我所，緣我之薩迦耶見等。

བདག་གཞན། རང་གཞན་གཉིས་ཀ། 自他，自已和他人。

བདག་ལས་སྐྱེས། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 自生（藻）。极喜自在魔。

བདག་ལས་བྱུང་། （注同上）

བདག་སྲོ། བདག་གི་ཆས་ལ་འདང་། 我之資具（生活資料）。

བདའ། བར་དོ་བ་འདེད་མཁན་ལས་ཀྱིས་འདེད་རྒྱུ་དང་བདས་ཟིན་པ་དང་དེད་བཞིན་པས་ཤེས་པར་་བྱ་ཡང་ན་བདའ་བར་བྱ་བའི་བུ་ལོན་འདེད་མཁན་གྱིས་འདེད་རྒྱུ་དང་བདས་ཟིན་པ་དང་དོས་ཤིག 1.催，如催动中有（佛）者，由业所推动。2.追，如所追討債务。（同）བདའ་བྱ།

བདའ་བ། མངར་མོའམ་ཁ་ལ་ཞིམ་པོ། 甘美，甜，適口。【增】1.驅逐，逐出。2.带走，带出，催出。3.召集，搜集。〔达〕

བདའ་བྱ། བར་དོ་བ་འདེད་མཁན་ལས་ཀྱིས་འདེད་རྒྱུ་དང་བདག་ཟིན་པ་དང་དེད་བཞིན་པས་ཤེས་པར་བྱ་ཡང་ན་བདའ་བར་བྱ་བའི་བུ་ལོན་འདེད་······མཁན་གྱིས་འདེད་རྒྱུ་དང་བདས་ཟིན་པ་དང་དོས་··ཤིག 1.催，如催动中有（佛）者，由业所推动。2.追，如所追討債务。(同) བདའ།

བདར་སྤོས། ཕྱེ་མར་བཏགས་པའི་སྤོས། 磨成末的香。

བདར་བ། I. བདེན་པ་ཡིན་མིན་བརྟག་དཔྱད་པས་མཐའ་གཅོད་དགོས་ཏེ་བརྡར་ཤ་ཆོད་པ་དེར······སྐོས། 評判，观察确实与否而判断，参看 བརྡར་ཤ་ཆོད་པ་ 条。【增】或作 རྡར་བ། 1.調整正确，精密安排。2.至誠祈求（抽簽或占卜时）。3.研磨，磨擦，銼。4.檢査，考察。〔达〕 1.研墨。2.硯。3.淘金。〔四〕
II. མདུན་དུ་སྔ་གོན་བསྒྲིགས་པའམ་བྱ་བ་བསྒྲིགས་པའམ་བདར་བ་དང་ཕྱེ་མར་བདར་བ་དང་ཕྱི་དོར་··བདར་བའམ་གད་དར་བདར་བ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.事前准备，預备所作的事。2.研成末。3.磨光。4.扫除。

བདར་ཤ་ཆོད་པ། （注同上 I）

བདས་པ། བུ་ལོན་བདས་པ་སྟེ་བདའ་བྱ་དེར་སྐོས། 追討，討債，参看 བདའ་བྱ་ 条。

བདུག་པ། སྤོས་ཀྱིས་བདུག་པ་ལྟ་བུ། 熏燒，如以香熏燒。
【增】1.搖动香炉。2.乳香。〔达〕

བདུག་སྤོས། དྲི་ཞིམ་པོ་བདུག་པའི་སྤོས་ལྟ་བུ། 熏香，如熏气味芳馥之香。

བདུག་སྤོས་ཤིང་། ཤུག་པ། 熏香木，柏木。

བདུགས་པ། བདུག་སྤོས་ཀྱིས་བདུགས་པ་ལྟ་བུ། 已熏，如已用香熏。

བདུང་བྱ། གཞུ་རྒྱུད་བདུང་བར་བྱ། 所彈，所張，所彈弓弦。

བདུངས་པ། གཞུ་ལ་རྒྱུད་འཐེན་ཟིན་པའི་མིང་། 已彈，已張，已拉弓弦。【增】筑土墙。〔四〕

བདུད། ནད་ཚ་ལའང་། 1.魔。2.疾病。
【增】恶人。〔达〕

བདུད་ཀྱི་དགའ་མ། འདོད་ལྷའི་ཆུང་མ། 魔喜女（藻）。欲天（爱神）之妻。

བདུད་ཀྱི་དགྲ། སངས་རྒྱས། 魔之敌（藻）。佛。（同）བདུད་འདུལ།

བདུད་ཀྱི་བདུད། （注同上）魔之魔（藻）。

བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག འདོད་ལྷའི་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་པོའམ་རྒྱལ་པོ། 极喜自在魔，欲界天他化自在天王（天神名）。（同）བདུན་སྡིག་ཅན།

བདུད་ལྔ་པ། འདོད་ལྷ་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 第五魔（藻）。欲天，极喜自在（天神名）。

བདུད་འཇོམས། ཉིན་མོ་དང་ཨུ་དུམ་བཱ་རའི་མིང་ལའང་། 降魔（藻）。1.昼。2.鄔曇跋罗花。

བདུད་འདུལ། སངས་རྒྱས། 降魔（藻）。佛。（同）བདུད་ཀྱི་དགྲ། བདུད་ཀྱི་བདུད།

བདུད་འདུལ་གདན། རྩྭ་ཀུ་ཤ། 降魔座（藻）。古沙草。

བདུད་སྡིག་ཅན། འདོད་ལྷའི་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་པོའམ་རྒྱལ་པོ། 罪恶魔，欲界天他化自在天王（天神名）。（同）བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག

བདུད་མོ། དཔའ་མོའང་ཟེར། 1.魔女。2.勇敢之女子。

བདུད་རྩི། ཐར་པ་དང་སྨན་གྱི་མིང་། སྐྱེ་བདུད་ནི་ན་ཚ་དང་རྒ་ཤི་དེ་འཇོམས་བྱེད་སྨན་ནོ། །ལྷའི་བཏུང་བ་ལའང་བདུད་རྩི་ཟེར། 1.解脱。2.葯。3.甘露，天神所飲。
【增】1.葯物的美称。2.植物名。3.酒的美称。〔达〕 神酒，花密。〔高〕

བདུད་རྩི་སྐྱེས། ལྷ་སྤྱིའི་མིང་དང་བྱ་ཁྱུང་ལའང་། 甘露生（藻）。1.天神。2.鹏。
【增】黄訶勒黎，植物名。〔达〕
（同）བདུད་རྩིའི་ཟས་ཅན།

བདུད་རྩི་ཅན། （注同上）有甘露者（藻）。

བདུད་རྩི་སྤྲོ་བ། བསིལ་ཟེར་ཅན་ཏེ་ཟླ་བའི་མིང་། 放甘露（藻）。月亮。（同）བདུད་རྩིའི་འབྱུང་གནས། བདུད་རྩིས་མཚན། བདུད་རྩིའི་འོད་ཅན།

བདུད་རྩི་འཛག རོ་འཛིན་ལྕེ་ཡི་མིང་(དང)། 甘露滴（藻）。舌。

བདུད་རྩི་རབ་ཚིམས། ཐར་པ། 甘露飽满(藻)。解脱。

བདུད་རྩིའི་ཁང་པ། དབེན་གནས་དགོན་པའམ། 甘露室（藻）。远离处（隐士所居），寺院。
【增】=རི་ཁྲོད། 〔达〕

བདུད་རྩིའི་ཆར་ལྡན། སྤྱན་རས་གཟིགས། 甘露雨（藻）。观音菩薩。【增】月。〔达〕

བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོ། ཉིང་ཁུ། 甘露藏（藻）。精华。【增】酵母。〔达〕

བདུད་རྩིའི་རྟེན། ཁ་ཡི་མིང་། 甘露依(藻)。口。

བདུད་རྩིའི་འབྱུང་གནས། བསིལ་ཟེར་ཅན་ཏེ་ཟླ་བའི་མིང་། 甘露源（藻）。月亮。
（同）བདུད་རྩི་སྤྲོ་བ། བདུད་རྩིའི་འོད་ཅན། བདུད་རྩིས་མཚན།

བདུད་རྩིའི་ཟས་ཅན། ལྷ་སྤྱིའི་མིང་དང་བྱ་ཁྱུང་ལའང་། 甘露食者（藻）。1.天神。2.鹏。
（同）བདུད་རྩི་སྐྱེས། བདུད་རྩི་ཅན།

བདུད་རྩིའི་གཟེགས་མ། ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་ལའང་། 1.甘露屑。2.月光。

བདུད་རྩིའི་འོད་ཅན། བསིལ་ཟེར་ཅན་ཏེ་ཟླ་བའི་མིང་། 甘露光者（藻）。月亮。

（同）བདུད་རྩི་སྒྲོ་བ། བདུད་རྩིའི་འབྱུང་གནས།

བདུད་རྩིས་མཚན། （注同上）甘露相（藻）。

བདུད་བཞི། ཉོན་མོངས་པའི་བདུད། ཕུང་པོའི་བདུད་ལྷའི་བུའི་བདུད་འཆི་བདག་གི་བདུད་བཞིའོ།། 四魔（佛）：烦恼魔、五蕴魔、天魔、死魔。

བདུད་བཞི་བཅོམ་པ། སངས་རྒྱས། 降四魔（藻）。佛。

བདུད་ལ་སྐྲྀངས། སའི་ལྷ་མོ་ཡའང་། 羞魔(藻)。地神。

བདུད་ལས་རྒན། ཁྱབ་འཇུག་མིང་། 较魔老(藻)。遍入（天神名）。

བདུད་ལས་རྒྱལ། ཉི་མ་(དང་)། 胜魔(藻)。日。

བདུན། གྲངས་ཀ་ ༧ 七。

བདུན་གྱི་བདུན་པ། ཉི་མའི་མིང་(དང་)། 日，太阳。

བདུན་ཅུ། ༧༠ 七十。

བདུན་གཅིག གཟའ་ཉི་མ་ནས་སྤེན་པ་བར་ལ་ཚེས་གྲངས་བདུན་གཅིག་ཟེར། 一周，从日曜至土曜，共一星期。（同）བདུན་ཕྲག་གཅིག

བདུན་མཐོ་བ། （原注缺）七处平满（佛的三十二相之一）。

བདུན་ལྡན། མཆོད་པ། 具七（藻）。供养。【增】七种成分合成的香料。〔达〕

བདུན་པ། ཨང་བདུན་པའམ་བླ་གོས་ལའང་། 1.数目第七。2.上衣（比丘的七条衣）。

བདུན་ཕྲག་གཅིག གཟའ་ཉི་མ་ནས་སྤེན་པ་བར་ལ་ཚེས་གྲངས་བདུན་གཅིག་ཟེར། 一周，从日曜至土曜，共一星期。（同）བདུན་གཅིག

བདེ་སྐྱིད། སྡུག་བསྔལ་མེད་པའི་བདེ་བ་དང་ལྡན་པའམ་སྐྱིད་པོ། 具足无苦之乐，快乐。

【增】吉祥。〔高〕（同）བདེ་འཇགས།

བདེ་སྐྱེད། ཚངས་པ་དང་བདེ་བ་གསར་དུ་སྐྱེད་བྱེད་དོ། །བདེ་བ་མཁྱེན་པ། 生乐（藻）。1.大梵（天神名）。2.生长安乐。3.知乐。（同）བདེ་ཤེས།

བདེ་སྐྱེས། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་(དང་)། 乐生（藻）。大自在（天神名）。

བདེ་སྐྱོང་། ཐོད་པའམ་མགོ་རུས་ཀ་པཱ་ལི། 护乐（藻）。顶骨，颅器。

བདེ་འགྲོ། བདེ་ཞིང་འགྲོ་བ་མི་ལྟ་བུ། 善趣，（佛），如人。【增】或作 བདེ་བར་འགྲོ། 快乐的情况，趋向快乐，天国。〔达〕

བདེ་འགྲོ་ཅན། ལྷ་ཡི་(དང་)། 善趣者（藻）。天神。【增】天堂的，天国的。〔达〕

བདེ་འགྲོ་གསུམ། ལྷ་དང་མི་ལྷ་མ་ཡིན་གསུམ། 三善趣（佛）：即天、人、阿修罗。

བདེ་འགྲོའི་གནས། ལྷ་གནས་ལྷ། 善趣处(藻)。1.天处。2.天神。

བདེ་འགྲོའི་ལམ། དགེ་བ། 善趣道（藻）。善业。

བདེ་ཆེན་པ། སངས་རྒྱས་(དང་)། 大乐者（藻）。佛。

【增】大福，多福，福地，乐土，极乐国。〔高〕

བདེ་མཆོག ལྷ་འཁོར་ལོ་སྡོམ་པའམ་ཧེ་རུ་ཀའང་། 胜乐，防护輪，黑如迦（本尊名）。

བདེ་འཇགས། སྡུག་བསྔལ་མེད་པའི་བདེ་བ་དང་

ལྡན་པའམ་སྐྱིད་པོ། 具足无苦之乐，快乐。
【增】兴旺，富足。〔达〕 太平，和平，安宁。
〔高〕（同）བདེ་སྐྱིད།

བདེ་བརྗོད། བཀྲ་ཤིས་པའི་ཚིག 吉祥語，祝福詞。

བདེ་སྟེར། དགེ་བ། 給乐（藻）。善业。
（同）བདེ་བའི་རྒྱུ།

བདེ་འཐུང་། གློག་དང་བདུད་རྩིའམ་ལྷའི་བཏུང་བ། 乐飲（藻）。1.电。2.甘露，天神飲料。

བདེ་ལྡན། མཐོ་རིས་དང་ལྷ་གནས་དང་བརྒྱ་སྦྱིན། 具乐(藻)。1.天趣。2.天处。3.帝釋(天神名)。

བདེ་ལྡན་དབང་ཕྱུག སྤྱན་རས་གཟིགས། 具乐自在（藻）。观音菩薩。
【增】极乐世界之主。〔达〕

བདེ་སྤྱོད། བདེ་བའི་སྤྱད་སྤྱོད། 安乐享受。
【增】1.肉欲的享乐。2.阴部。〔达〕

བདེ་བ། བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ་དང་སིམ་པའི་མིང་ངམ་ལུས་བདེ་སེམས་བདེ་ལྟ་བུ། 1.帝釋（天神名）的金剛杵。2.安乐，适悦，身乐，心乐。

བདེ་བ་ཅན། འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་དག་ཞིང་། 极乐世界（佛），无量光佛之淨土。

བདེ་བ་བརྙེས་པ། སངས་རྒྱས་ཏེ་ཐར་པའམ་ཞི་བ་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པས་སོ།། 得乐（藻）。佛，已安抵解脱寂灭处故。
（同）བདེ་བར་གཤེགས།

བདེ་བའི་རྒྱུ། དགེ་བ། 安乐因（藻）。善业。
（同）བདེ་སྟེར།

བདེ་བའི་དུས། རྫོགས་ལྡན་དུས་（དང་）། 安乐时（藻）。圓滿时劫（佛）。

བདེ་བའི་འབྱུང་གནས། དཀར་བའི་ཆོས་དགེ་བའི་མིང་ལའང་། 1.快乐之源。2.白法（佛），善业。【增】天堂。〔达〕（同）བདེ་འབྱུང་།

བདེ་བར་གཤེགས་པ། སངས་རྒྱས་ཏེ་ཐར་པའམ་ཞི་བ་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པས་སོ།། 善逝(佛)，佛，已安抵解脱寂灭处故。
（同）བདེ་བ་བརྙེས་པ།

བདེ་བྱེད། ཆུ་སྲིན་ཞིག་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 作乐（藻）。1.摩羯魚之一。2.大自在（天神名）。【增】1.藏紅花。2.医生。3.阳物。4.閃电。5.春季。6.佛教作家名。〔达〕

བདེ་བྱེད་དུས། སྤྲང་ལྡན་དུས་དང་ནག་པ་ཟླ་བ་དང་ས་ག་ཟླ་བ་དང་སོས་ཀའི་དུས་ལའང་། 行乐时（藻）。1.有蜂时。2.角宿月。3.氐宿月。4.夏季。

བདེ་བྱེད་བུ། གདོང་དྲུག 作乐子（藻）。六面童子（天神名）。

བདེ་བྱེད་སྲས། སྨིན་དྲུག་གམ་གདོང་དྲུག 作乐子（藻）。六面童子（天神名）。

བདེ་བླག་ཏུ། སླས་སླ་པོར་ཁག་པོ་མིན་པར། 容易，顺利，不困难。
【增】在快乐中，快乐地。〔达〕

བདེ་འདྲེན། དགེ་བ་བདེ་སྦྱིན་ཞེས་པའང་། 1.善事。2.引生快乐。

བདེ་འབྱུང་། I. དཀར་བའི་ཆོས་དགེ་བའི་མིང་ལའང་། 1.乐源，快乐之源。2.白法（佛），善业。（同）བདེ་བའི་འབྱུང་གནས།
II. དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་ཚངས་པ་དང་བཞད་གད་ལའང་། 1.大自在（天神名）。2.大梵（天神名）。3.笑。【增】1.香拔拉城。2.作为"十一"的符号。〔达〕

བདེ་འབྱུང་གཙུག་རྒྱན། ཟླ་བའི་མིང་། 乐源頂飾（藻）。月亮。

བདེ་མིན། དམྱལ་བའི་མིང་ལའང་། 1.不是快乐。2.地獄。

བདེ་མོ། སྐུ་ཁམས་བཟང་ཞིང་བདེ་མོ་ཟེར་ལྟ་བུ། 安乐，如說：身体安好。

བདེ་འཛིན། རྣམ་སྲས་ཀྱི་གཏེར་ལའང་། 1.維持快乐。2.毗沙門（天神名）之宝庫。

བདེ་གཟར། དུས་ཟང་ཟིང་ངམ། 紊乱时。

བདེ་ལེགས། སྡུག་བསྔལ་མེད་པའི་བདེ་ཞིང་ལེགས་པ། 无苦之利乐，幸福。【增】1.＝དགེ་ལེགས། མཐོ་རིས་གནས། 天堂。2.祥瑞，福祉。〔达〕

བདེ་ལེགས་ཅན། ཁྱིམ་བྱ་(དང་)། 利乐者（藻）。鸡。

བདེ་ཤེས། ཚངས་པ་དང་བདེ་བ་གསར་དུ་སྐྱེད་བྱེད་དོ། །བདེ་བ་མཁྱེན་པ། 知乐（藻）。1.大梵（天神名）。2.生长安乐。（同）བདེ་སྐྱེད།

བདེ་གཤེགས་དཔང་མོ། སའི་ལྷ་མོའམ་འོག་གི་ཕྱོགས་སྐྱོང་། 善逝証女（藻）。地神，下方护神。

བདེ་སོགས་བདག་པོ། བརྒྱ་སྦྱིན། 乐集主(藻)。帝釋（天神名）。

བདེ་སོགས་མ། བརྒྱ་སྦྱིན་བཙུན་མོ། 帝釋（天神名）之妃。

བདེན་སྒྲོག བྱ་རོག་ལའང་། 实鳴(藻)。烏鴉。

བདེན་པ། རྫུན་པ་མ་ཡིན་བདེན་པ་རེད་ལྟ་བུ། 諦实（佛），眞实，眞理，非虚妄。【增】正确，实話。〔达〕

བདེན་པ་གཉིས། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་གཉིས། 二諦（佛）：即胜义諦与世俗諦。

བདེན་པ་བདར་བ། བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 研求眞理，如观察研究。

བདེན་པ་བཞི། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་དང་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་དང་འགོག་བདེན་དང་ལམ་བདེན་བཞི་འོ། ། 四諦（佛）：苦諦、集諦、灭諦、道諦。

བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ། 不眞实，无自性（佛）。

བདེན་པར་སྨྲ་བ། དྲང་སྲོང་ལའང་། 1.說实話。2.仙人。

བདེན་བྲལ། སྲིན་པོ་དང་ལྷོ་ནུབ་ཕྱོགས་ལའང་། 离实（藻）。1.罗刹。2.西南方。

བདེན་བྲལ་བདག་པོ། སྲིན་པོའི་རྒྱལ་པོ། 罗刹王。

བདེན་བྲལ་གཙོ་བོ། （注同上）

བདེན་འཛིན། བདེན་པར་འཛིན་པའི་བློ། 实执（佛），認为实在的心。

བདེན་ཞེན་དབང་གྱུར། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ། 实执轉（藻）。异生，凡夫。

བདེར། ལས་སླ་པོར་རམ་བདེ་བ་རུ། 容易（བདེ་的第七轉声）。

བདེར་གཤེགས། བདེ་བར་གཤེགས་པ་སངས་རྒྱས། 善逝（佛），佛的名号。

བདོ་བ། བདའ་བ་བྱ་བ་ཕར་ཚུར་བདོ་བའམ་དར་བའམ་རྒྱས་པ་དང་བར་དོ་བ་ལས་ཀྱིས་འདེད་དུ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ། 1.彼此混乱。2.繁盛。3.催迫，如中有（佛）被业所迫使。【增】1.＝དར་བ། 增长，傳布，发展（多指罪恶）。2.＝རྒྱས་པ། 丰盛。3.銳敏，銳利。

4.（与ལ་同用）伤害。〔达〕

བདོག་པ། ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ལ་ཟེར། 所有，一切財物。【增】1.所得。2.获得所有权。3.存在，位于。〔达〕

བདོག་པའི་དངོས་པོ། （注同上）

བདོད་པ། （未詳）

མདག་མ། མེ་འབར་བའི་ཐལ་བའམ་མེ་སྟུར། 火炭，火灰，煻煨。

མདང་དགོང་། ཟླ་ནུབ་བམ་དོ་ནུབ་དགོང་མཐའ། 昨晚。

མདང་ནུབ། （注同上）

མདང་བའི་གནས། རོ་སྲེག་གནས། 化尸处，火葬場。

མདངས། ཁ་དོག་མདངས་ལུས་ཀྱི་མདོག་ལྟ་བུ་དང་སྐར་མ་ལ་འང་། 1.光彩，顏色鮮美，如身体之色澤。2.星宿，星光。【增】1.面色，健康的容貌。2.དཔྲལ་བ་的敬詞,前額。〔达〕

མདངས་བཀྲ། མདོག་རྣམ་པར་བཀྲ་བ། 光彩，顏色鮮艳。

མདངས་བཀྲག བཀྲག་མདངས་འོད་འབར་བ་ལྟ་བུ། 光彩，鲜艳放光。

མདངས་ལྡན། ནེ་ཙོ་དང་གསེར་ལ་འང་། 有光彩（藻）。1.鸚哥。2.金。

མདངས་འོད། གསེར་(དང་)། 金子。

（同） མདངས་གསེར།

མདངས་སུམ། མདང་དགོང་ལ་འང་སྐད་། 1.晚上。2.昨晚。

མདངས་གསེར། གསེར་(དང་)། 金子。

（同） མདངས་འོད།

མདའ། མདའ་གཞུའི་མདའ་དང་མེ་མདའ་དང་ལུང་པའི་མདའ་དང་ལྔའི་གྲངས་ལ་འང་། 1.箭。2.枪。3.河谷口，河的下游。4.五。【增】直而細的木棍，或木片。〔达〕（同） མདའ་མོ།

མདའ་སྐྱོད། གཞུ་ཡི་མིང་། 发矢（藻）。弓。

མདའ་སྐྱོབ། གོ་ཆའམ་ལྕགས་གོས། 防箭（藻）。甲，鉄衣。

མདའ་གྲོང་། ལུང་པའི་མདའི་གྲོང་ལ་འང་། 1.箭筒。2.谷口之村落。

མདའ་རྒྱབ་པ། མདའ་འཕངས་པ། 射箭。

མདའ་རྒྱུས། འབྲུ་མགོ་ནག་ཅིག 黑头豆子。【增】小豆。〔四〕

མདའ་ལྔ་པ། འདོད་ལྷའི་བུ་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་མདའ་ལྔ་ནི་སྨྱོ་བྱེད་སྲེད་བྱེད་རྨོངས་བྱེད་སྐེམ་བྱེད་འཆི་བྱེད་དང་ལྔའོ། །མི་འདྲ་བ་སྐད་། 1.欲天（爱神）的兒子，极喜自在魔。2.五支箭：謂狂、爱、迷、枯、死。

མདའ་འཇོམས། དུར་བྱེད། 坏箭（藻）。离娄，药名。

མདའ་རྟེན། གཞུ་ཡི་མིང་། 箭依（藻）。弓。

（同） མདའ་སྐྱུན་བྱེད། མདའ་འཕེན།

མདའ་ལྟོ་པ། （注同上）箭腹者（藻）。

（同） མདའ་ཟ། མདའ་ཡི་ཟས་ཅན།

མདའ་ལྟོང་། མདའི་ཁ་ལྟ་བུ་དེ་ཡོ།། 箭末的缺口（射时弓弦抵此缺口）。

མདའ་སྟན། གཞུ་ཡི་མིང་། 箭座（藻）。弓。

མདའ་དར། དར་སྣ་ལྔས་བརྒྱན་པའི་མདའ། 五彩絲带所装飾的箭。【增】1.枪矛。2.包在巾中的箭（婚礼时用）。〔达〕

མདའ་དོང་། མདའ་སྣོད་མདའི་ཤུབས། 箭筒，箭囊。（同）མདའ་འཛིན།

མདའ་སྣུན་བྱེད། གཞུ་ཡི་མིང་། 射箭（藻）。弓。（同）མདའ་རྟེན། མདའ་འཕེན།

མདའ་པ། མདའ་འཕེན་མཁན། 射箭者。

མདའ་དཔོན། དམག་དཔོན། 武官，将軍。【增】佐領。〔四〕

མདའ་འཕེན། གཞུ་ཡི་མིང་། 射箭（藻）。弓。（同）མདའ་རྟེན། མདའ་སྣུན་བྱེད།

མདའ་འཕོང་རྭ། མདའ་འཕེན་ས་རྭ་བ། 射箭之院子。

མདའ་བོ་ཆེ། མདའ་ཆེན་པོ་(དང་)། 大箭。

མདའ་སྤྲིན་དུས། སྟོན་ཀའི་དུས། 施箭时（藻）。秋季。

མདའ་སྤྲིན་པ། རོགས་པ་འབོད་པ་ལྟ་བུ། 傳箭，如呼人援助（西藏用以傳递消息）。

མདའ་མོ། མདའ་གཞུའི་མདའ་དང་མེ་མདའ་དང་ལུང་པའི་མདའ་དང་ལྔའི་གྲངས་ལའང་། 1.箭。2.枪。3.河谷口，河的下游。4.五。（同）མདའ།

མདའ་ཚན་པོ། མདའ་འཕེན་མཁན། 射箭者。

མདའ་འཛིན། མདའ་སྣོད་མདའི་ཤུབས། 箭壶，箭筒，箭囊。（同）མདའ་དོང་།

མདའ་ཟ། གཞུ་ཡི་མིང་། 食箭（藻）。弓。（同）མདའ་སྐྱོ་བ། མདའ་ཡི་ཟས་ཅན།

མདའ་ཟེ། （原注缺）木制或柳条制的量麦器具。

མདའ་ཡབ། གཙུག་ལག་ཁང་གི་མདའ་ཡབ་སྟེ་ཕུག་རོན་སྐྱབ་པའམ་སྐྱོང་བའང་ཟེར་ལན་ཀན་ཟེར་བའང་སྣང་བ་གམ་ལའང་། 1.庙簷，养鴿处。2.栏杆。3.望楼，閣。【增】1.=ཕུ་ཤུ། 垛口，女墙。2.屋頂有复盖物的走廊。〔达〕

མདའ་ཡི་ཛ་མོ། ཆུ་ཀླུང་མདའི་ཉ་ལའང་། 箭駝（藻）。河口之魚。

མདའ་ཡི་ཟས་ཅན། གཞུ་ཡི་མིང་། 箭食者（藻）。弓。（同）མདའ་སྐྱོ་བ། མདའ་ཟ།

མདའ་ཡིག （原注缺）1.印度摩揭陀国佛象上所用的箭头字。2.用箭傳递的书信。

མདའ་གསུམ་པ། ལུང་པའི་མདའ་གསུམ་ཟུར། 河谷口之三叉路口。

མདའ་གསེར། མདའི་གསེར་ཞེས་པའི་སྒྲ། 箭响，箭鳴之声音。

མདས་འདུལ། ཁྱབ་འཇུག 調箭（藻）。遍入（天神名）。

མདུང་། མཚོན་ཆའི་མདུང་། 枪。

མདུང་ཅན། རྩངས་པ། 有枪（藻）。蜥蜴。

མདུང་ཐུང་གསར་ལྡན། ཁྱབ་འཇུག 具短枪（藻）。遍入（天神名）。

མདུང་ཐོགས་པ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའམ་ཚོགས་བདག་ལའང་། 持枪（藻）。1.大自在（天神名）。2.毗那夜迦（天神名）。

མདུང་དོར། རྒྱན་དོར་བའམ་རྒྱལ་བཙུགས་ནས་རྩེད་མོ་རྩེ་བ་པོ། 擲枪（藻）。賭博，下賭注而玩者。（同）མདུང་བ།

མདུང་འཕངས། མདུང་ཐུང་འཕངས་ཏེ་བསྣུན་པ་ལྟ་བུ། 抛枪。

མདུང་བ། རྒྱན་དོར་བའམ་རྒྱལ་བཙུགས་ནས་རྩེད་མོ་

རྩེ་བ་པོ། 賭博，下賭注而玩者。

【增】或 མདུང་བརྒྱབ་པ། 用枪穿刺。〔达〕

(同) མདུང་རྡོར།

མདུང་བས་འགེབས། གཤིན་རྗེའི་ཆུང་མ། 枪复(蒎)。閻罗王之妃。

མདུང་མོ། མདོང་མོ་སྟེ་ཇ་མདོང་གསོལ་མདོང་། 即 མདོང་མོ། 攪茶之筒子。

མདུང་སྨན། བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པའི་སྨན། 枪药，观察之药（試驗性的药）。

མདུད་པ། སྐུད་པ་མདུད་པ་ལྟ་བུ། 結子，如綫結。

མདུན། (原注缺) 前，面前，跟前。

མདུན་འཇོག ཕྱག་རྟེན་ནམ་འབུལ་བ། 礼品，献礼。

མདུན་དུ། རྒྱབ་ཏུ་མ་ཡིན་མདུན་དུ་ལྟ་བུ་ཟླ་རོལ་དུའམ་གདོང་ངོས་སུ། 前面，前头，前方。

【增】 往前。〔四〕 (同) མདུན་རོལ་དུ།

མདུན་དུ་བཅར་བ། སྐུའི་དྲུང་དུ་བཅར་བ་ལྟ་བུ། 到前面，如到身前謁見。

མདུན་དུ་བསྐོགས་པ། སྤྱན་སྔར་བསྐོགས་པའམ་གྲབས་བསྒྲིགས་པ། 1.安排于面前。2.預备。

མདུན་བདར་བ། (注同上) 【增】= མདུན་དུ་བཀྲིས་པ། མི་མང་པོ་ཚོགས་པའི་མདུན། 在集会面前。〔达〕 (同) མདུན་དུ་བསྐོགས་པ།

མདུན་ན་འདོན། རྒྱལ་པོའི་བླ་མཆོད་དེ་པུ་རོ་ཧི་ཏྲ་ཞེས་མདུན་དུ་ཆོས་འདོན་མཁན་ཡིན་ནམ་བློན་པོའི་མིང་མང་མང་གསུངས། 1.国王供事之师长，梵語 པུ་རོ་ཧི་ཏྲ་为在前誦法者。2.多說为“大臣”。

མདུན་ན་མོ། ཉེ་འཁོར་བའམ་སྐུ་བཅར། 前面，近前，身前。

མདུན་མ་གླིང་། ཚོགས་འདུར་བཀའ་མོལ་གནང་བ་ལྟ་བུ། 提議。

མདུན་རོལ་དུ། རྒྱབ་ཏུ་མ་ཡིན་མདུན་དུ་ལྟ་བུ་ཟླ་རོལ་དུའམ་གདོང་ངོས་སུ། 前面，前头，前方。(同) མདུན་དུ།

མདུན་ས། སྤྱན་སྔར་དང་འདུན་སའི་དོན་དུ་བྲིས་སྣང་ཡང་འདུན་ས་དེར་ལྟོས། 1.眼前。2. འདུན་ས་之义，参看該条。

【增】会社，委員会，团体。〔达〕

མདུན་སོ། ཁའི་མདུན་སོ་འགྲམ་སོ་མིན། 門牙。

【增】法庭，或国王所施的刑罰。〔达〕

མདུན་བསུ་བ། སྔོན་བསུ་བ་སྟེ་སྔུན་བསུ་བའང་ཟེར། 迎接，亦作 སྔུན་བསུ་བ།

མདེའུ། མེ་མདའི་མདེའུ་དང་མདའི་རྩེ་མོ་ཡང་། 1.枪彈。2.箭头。

མདེའུ་དམ། མདའི་མདེའུ་བརྣམས་པ་ལྟ་བུ། 子彈带。

མདེའུ་མ། མདའ་ལྕགས་མདེའུ་ཡོད་པ་ཅན། 有鉄头之箭。

མདེའུ་ཞབས། (原注缺) 鏃足。

མདེའུ་གསོར། ཤིང་བཟོ་པའི་ལག་ཆ་ལྟ་བུ། 鉆，木匠之工具。

མདོ། ལུང་པའི་མདོ་དང་སངས་རྒྱས་ཆོས་མདོ་(དང་)། 1.谷中会合处。2.佛教之經。

【增】 1.与平原接連的山谷低地，山谷与山谷，路与路，河与河交接之地。2.愼重。3.一般的交接，或会合之处。4.短句或章則，公理。〔达〕

མདོ་སྒྲོག སྐོམ་དུ་སྒྲོ་གུས་སྒྲོག་པ་ལྟ་བུ། 結扣，如用皮带結扣。

མདོ་སྙིང་། ཁྲིམས་ཀྱི་མདོ་སྙིང་། 法律之綱要。

མདོ་ཐོན། མདོ་འདོན་དགོས་ན་ཐོན་ཞིག 誦經吧！

མདོ་དར། གདོས་དར་རས་གྲུའི་དར་ལྕོག་ལྟ་བུ། 船帆。

མདོ་དྲུག་པ། གཞུ་ཡི་མིང་། 弓名。

མདོ་སྡེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་དེ་དེར་གྲགས་ཤིག 經藏（佛），佛經三藏之一，参看 སྡེ་སྣོད་གསུམ་ 条。

མདོ་སྡེ་པ། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཞིག 經部师（佛），佛教宗派之一。

མདོ་སྤྱི། ཁམས་མདོ་སྨད་སྤྱི་ཁྱབ་དཔོན་པོ། 西藏地方政府駐昌都地区总管。

མདོ་སྲུག ཡུལ་གྱི་མདོ་མདའ་སྲུག་གམ་ཕུག་གསུམ། 地方之交会处，口子，深处。

མདོ་མེད་པ། མི་གཞུང་མེད་པའམ་ཚ་ག་མེད་པ་དང་འདོ་མེད་པ་ཅེས་པའང་སྣང་། 人无义气，无軌則，亦作 འདོ་མེད་པ། 【增】不慎重。〔达〕 1.可揭处。2.很没体面。3.没要紧。4.枉然。〔四〕（达、四皆无 པ་ 字）

མདོ་ཙམ། སྡོམ་བསྡུས་པ་ཙམ་མདོར་བསྡུས། 总略，总結。

མདོ་འཛིན། བརྒྱ་སྦྱིན་(དང་)། 持經（藻）。帝釋（天神名）。【增】 1.木匠。2.戏台經理。〔达〕（达后有 པ་字） 佛头。〔四〕

མདོ་ཤི། དོ་ཤི། 轎子。【增】= ཁྱོགས། 〔达〕

མདོ་གསུམ་པ། ལུང་པའི་མདོ་གསུམ་པ། 三叉路。

མདོག ཁ་དོག་དཀར་པོ་དམར་པོ་ལྟ་བུ། 顏色，色彩。【增】或作 ཁ་མདོག 〔达〕

མདོག་དཀར། དངུལ་གྱི་མིང་(དང་)། 白色（藻）。銀。

མདོག་བསྒྱུར། ཁ་དོག་གཞན་དུ་བསྒྱུར་བ། 变色，染为其他顏色。

མདོག་ལྔ་པ། ཉི་མའི་རྟ་(དང་)། 五色（藻）。太阳的馬。

མདོག་གཅིག་པ། བྱ་རོག་དང་མདོག་རྐྱང་བ། 1.烏鴉。2.单一顏色，純色。

མདོག་ལྡན། གསེར་གྱི་མིང་ལའང་། 具有顏色（藻）。金子。【增】1.樟脑。2.顏色布。〔达〕

མདོག་བཟང་། （注同上）美色（藻）。

མདོང་མོ། ཇ་སྦྱབ་བྱེད་གསོལ་མདོང་སྣོད། 攪茶之筒。

མདོངས། ལྡོངས་ཟེར་ཏེ་ཡོང་བའི་མིག་འདྲ་བའི་རྨ་བྱའི་མཇུག་སྒྲོ་དང་དབུ་ཞྭའི་ཏོག་དང་དཔྲལ་བའི་··· ཐིག་ལེའང་འདུག 1.孔雀尾翎眼，如盲者眼目。2.帽頂。3.額点。
【增】 1.外貌，外观，容貌，2.有时代替 མདངས། 牛馬額部的白斑点。〔达〕

མདོངས་ཐིག་ཟླ་གམ། རྨ་བྱའི་ལྡོངས་སྒྲོའི་མིང་། 半圆眼点（藻）。孔雀翎眼。

མདོངས་མཐའ་ཅན། རྨ་བྱའི་མིང་ལྡོངས་མཐའ་ཅན། 翎眼者（藻）。孔雀，亦作 ལྡོངས་མཐའ་ཅན།

མདོངས་ལྡན། （注同上）具翎眼（藻）。
【增】=ཁྱུག 〔达〕

མདོངས་པ། ལོང་བར་གྱུར་པ་སྟེ་ལྡོངས་པ། 瞎

了，亦作 ལོང་ངས་པ།

【增】1.= ལོང་བ། 瞎，盲目（生理上的，或精神上的)。2.= དཔྲལ་བ། 前額。〔达〕

མདོངས་སེལ། རི་ཁྲི་ཞེས་པའི་སྐར་མ་ཞིག 除盲(藻)。"日吉"星。

མདོངས་གསོལ། (原注缺)【增】1=གཟི་བརྗིད་རྒྱས་པ། 光輝，灿烂，发光的。2.神前禱告。3.祝賀。〔达〕(达后有 བ'字)

མདོར་སྟབས་སུ། རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པར། 簡略，不广。

མདོར་བསྡུས་སུ། (注同上)

མདོར་ན། སྤྲོས་བསྡུ་ནའམ་སྐབས་བདེ་ན། 总略，簡要。

མདོར་བྱེད་མ། དུར་བྱིད། 离娄(药名)。

མདོས། གཏོ་བཅོས་བཅོས་ཐབས། 黑教送鬼所用物，送鬼救治法。

འདག དག་ཟིན་མིན་ན་འདག་རྒྱུ་ཡིན། 当净，将净。【增】དག་པ' 的未来式。〔法〕

འདག་ཀ། ཐུག་ཀུའམ་ཐུ་ཀུ་སྟེ་ཐུག་པ་སྐྱ་མ། 即 ཐུག་ཀུ 或 ཐུ་ཀུ། 薄粥，糊。【增】哺养婴儿，或病人的柔軟食物，或等于 ཐི་ཀུ། 〔达〕

འདག་ཆལ། ཐལ་ཏོག་དང་ཚིལ་སྦྱར་བའི་ཁྲུས་རྫས་རིང་སང་རྒྱ་ནག་སྐད་དུ་ཡི་ཙི་ཟེར་བ་དེ་འོ།། ལྷག་ཆལ་ཟེར་བའང་སྣང་། 肥皂，碱和牛油等所制洗浴用物，汉語"胰子"，亦作 ལྷག་ཆལ། (同) འདག་རྫས།

འདག་པ། ས་ཆུ་འདྲེས་པའི་འདག་པ། 泥。

【增】1.= ལྡག་པ! 舐，吮。2.=འཛེམ་པ། 3.粘貼，粘附。4.塑造，模造。〔达〕

འདག་སྦྱར། འདག་པས་འཕྱིལ་བའམ་བྱིལ་ཏེ་སྦྱར་བ། 涂泥，用泥涂抹。

འདག་རྫས། ཐལ་ཏོག་དང་ཚིལ་སྦྱར་བའི་ཁྲུས་རྫས་རིང་སང་རྒྱ་ནག་སྐད་དུ་ཡི་ཙི་ཟེར་བ་དེ་འོ། ། ལྷག་ཆལ་ཟེར་བའང་སྣང་། 肥皂，碱和牛油等所制洗浴用物，汉語"胰子"，亦作 ལྷག་ཆལ།

【增】=འདག་པ། 胶泥，陶土。〔达〕

(同) འདག་ཆལ།

འདག་ཞལ། འདག་པས་ཞལ་ཞལ་བྱ་བའི་མིང་། 抹泥，用泥抹平。

འདག་རྡ། འདག་པའི་སྦུ་གུའམ། 泥筒，泥作的管子。

འདང་། ལྡང་དང་ལྡངས་ཏེ་ཚད་ལོངས་པ། 即ལྡང་། 和 ལྡངས། 足量，够。

【增】参看 འདང་། 丧筵。〔法〕

འདངས། (注同上)

འདན་བུ། སྒོ་རིའི་འཕྲེད་གདན་འཁོར་གདན་ལྟ་བུ། 門閂。

འདབ་སྐྱོད། བྱ་དང་འདབ་མ་བསྐྱོད་པ། 翅动(藻)。1.鳥。2.花瓣动。

【增】或是鶴。〔达〕

འདབ་སྐྱབ། བྱ་སྤྱིའི་མིང་། 护翅(藻)。鳥。

(同) འདབ་མའི་ཤིང་རྟ་ཅན།

འདབ་ཁྲ། ཁུག་རྟ། 花翅(藻)。燕子。

འདབ་བརྒྱ་པ། པདྨ་སྤྱིའི་མིང་(དང་)། 百瓣(藻)。蓮花。【增】1.= མ་བྱ། 孔雀。2.= གུར་གུམ། 藏紅花。〔达〕(同) འདབ་སྟོང་།

འདབ་ཆགས། བྱ་དང་ཤིང་ལ་འདང་། 有翅，有叶(藻)。1.鳥。2.树。

འདབ་ཆགས་རྒྱལ་པོ། མཁའ་ལྡིང་ངམ་ཁྱུང་བ་དང་ཁྱབ་འཇུག་བཞོན་པའང་ཟེར། 禽王（藻）。金翅鳥，大鹏。
（同）འདབ་ཆགས་གཙོ་བོ། འདབ་ཆགས་སེངྒེ།

འདབ་ཆགས་ཐ་མ། སྦྲང་མའམ་བུང་བ། 最下的有翅者（藻）。蜂。

འདབ་ཆགས་གཙོ་བོ། མཁའ་ལྡིང་ངམ་ཁྱུང་བ་དང་ཁྱབ་འཇུག་བཞོན་པའང་ཟེར། 禽主（藻）。金翅鳥，大鹏。（同）འདབ་ཆགས་རྒྱལ་པོ།

འདབ་ཆགས་སེངྒེ། （注同上）禽獅（藻）。

འདབ་ཆགས་གསེར་ལྡན། ངང་སེར་རམ་ངུར་པའི་མིང་། 具金禽（藻）。1.黄鴨子。2.鴛鴦。【增】鵜，鴞。〔达〕

འདབ་ལྗང་པ། ནེ་ཙོའམ་མཆད་འདབ་ཅན། 綠翅（藻）。鸚鵡。

འདབ་སྟོང་། པདྨ་སྐྱིའི་མིང་（དང་）། 千瓣（藻）。蓮花。（同）འདབ་བརྒྱ་པ།

འདབ་ཏོག སྙེ་མའམ་འདབ་མའི་ཏོག་པ། 1.穗。2.花苞。

འདབ་ལྡན། བྱ་དང་ལྗོན་ཤིང་། རྩ་དང་ཁྱུང་ལའང་། 具翅，具叶（藻）。1.禽。2.树。3.脉。4.鹏。

འདབ་ལྡན་མཚོན། མདའ། 有羽毛的兵器（藻）。箭。

འདབ་མ། I. པདྨའི་འདབ་མའམ་ཡལ་གའི་འདབ་མ་ལྟ་བུ། 瓣，叶，如蓮花瓣，或枝上之叶。II. བྱའི་གཤོག་པ་ལྟ་བུ། 翅，如鳥翅。
【增】1.花冠。2.扇。3.旗。〔达〕书頁，窗叶，門叶，薄片。〔高〕（同）འདབ་གཤོག

འདབ་མ་སྐྱོད་པ། བྱང་ཆུབ་ཤིང་། 叶动（藻）。菩提树。
【增】鼓翼行动者。〔达〕（达无 པ་ 字）

འདབ་མ་བརྒྱ་པ། བྱ་ཤིང་རྟ་མོ་དང་པདྨ་དང་རྨ་བྱ་ལའང་། 百瓣者（藻）。1.啄木鳥。2.蓮花。3.孔雀。
【增】藏紅花。〔达〕（达无 མ་ 字）

འདབ་མ་ཡངས་ལྡན། ལྗོན་ཤིང་། 具广叶（藻）。树。

འདབ་མའི་ཐེག་པ། ཁུ་བྱུག 叶乘（藻）。杜鵑。

འདབ་མའི་ལུས། ཙན་དན་དམར་པོ། 叶身(藻)。紫柡。

འདབ་མའི་ཤིང་རྟ་ཅན། བྱ་སྤྱིའི་མིང་། 翅車者（藻）。鳥。（同）འདབ་སྐྱོབ།

འདབ་དམར། བྱ་བཞད་ལའང་། 1.紅翅膀。2.鵠，天鹅。

འདབ་ཟས། ར་ཡི་མིང་། 食叶（藻）。山羊。

འདབ་བཟང་། བྱ་ཁྱུང་། 妙翅（藻）。大鹏。
【增】1.好看的叶瓣。2.美翼鳥。3.＝ སོ་མ་ར་ཛ། 亚麻。〔达〕

འདབ་བཟང་མའི་བུ། （注同上）妙翅子（藻）。

འདབ་གཤོག བྱའི་གཤོག་པ་ལྟ་བུ། 翅，如鳥翅。（同）འདབ་མ་ II.

འདབ་གསུམ་པ། རྒྱ་སྐྱེགས་ཤིང་དང་ལ་ཕུག་ལའང་། 三叶者（藻）。1.紫矿树。2.蘿卜。

འདབས་སུ། ཉེ་འདབས་སུའམ་ཞོལ་དུ། 邻近，下面。

འདམ། འབྱིང་བྱེད་འཛིན་པའམ་ས་འདག་པའི་འདམ་

ཐུགས་ལྟ་བུ། 能陷人的泥，烂泥。

【增】陷泥。〔四〕 沼澤，隰田。〔高〕

(同) འདམ་བག འདམ་རྫབ།

འདམ་སྐྱེས། མེ་ཏོག་པདྨ་སྤྱིའི་མིང་། 泥生（藻）。蓮花。

འདམ་སྐྱེས་མཚན། ཉི་མའི་མིང་། 蓮相（藻）。日，太阳。【增】1.国王。2.婆罗門。〔达〕

འདམ་ཁ། འདམ་ཐུགས་ཀྱི་ཁ་དོག 泥之顏色。

འདམ་ཁུ། ཆུ་ཐུགས་རྙོག་ཅན་གྱི་ཁུ་བ། 泥浆。

འདམ་ག མང་པོའི་ནང་ནས་གཅིག་འདམ་ག་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 选擇，挑选，如众中选一。

འདམ་རྒྱུ། མང་པོ་ནང་ནས་འདམ་རྒྱུ་ལྟ་བུ། 所选，将选，如将从众中选举之。

འདམ་བདགས། རློན་པའང་ཕྱེ་མར་བདགས་ཟིན་པ། 研成泥，已在湿潤时研成粉末。

འདམ་འཐག རློན་པའང་ཕྱེ་མར་འཐག་རྒྱུ། 研成泥，将在湿潤时研成粉末。
【增】揣面。〔四〕

འདམ་འཐོར། བྱ་དཀར་ཆུའི་བྱ་ཀག 散泥(藻)。百鷺，水鸡。

འདམ་པ་པོ། མང་པོའི་ནང་ནས་གཅིག་འདམ་ག་བྱེད་ལྟ་བུ་ནོར་འདམ་པ་པོ། 选擇者，如选擇財宝者。

འདམ་བག འབྱིང་བྱེད་འཛིན་པའམ་ས་འདག་པའི་འདམ་ཐུགས་ལྟ་བུ། 能陷人的泥，濘呢，烂泥。
【增】胶泥，灰泥。〔达〕

(同) འདམ། འདམ་རྫབ།

འདམ་བུ། སྨྱུག་མ་དང་འདམ་སྦུའང་ཟེར། 1.竹子。2.芦葦。【增】甘蔗。〔达〕

འདམ་བུ་ཀར། (注同上)

འདམ་བུ་འཛོམས། གླང་པོ་ཆེ། 摧葦(藻)。象。

འདམ་བུའི་ལྷ་བ། ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་། 竹膀(藻)。遍入（天神名）。【增】芦节。〔达〕

འདམ་བུའི་བདག་པོ། (注同上) 竹主(藻)。

འདམ་བུའི་ཚལ། སྨྱུག་མའི་ཚལ། 竹园，竹林。

འདམ་བུའི་ཚལ་སྐྱེས། དབང་ཕྱུག་བུ་ཆུང་གདོང་དྲུག་གི་མིང་། 竹林生（藻）。大自在（天神名）之幼子，六面童子（天神名）。

འདམ་འབུར། འདམ་བག་གིས་འབུར་བའམ་འབྱིལ་བ། 用泥涂起。

འདམ་རྩྭ། འདམ་བག་ནས་སྐྱེས་པའི་རྩྭ། 淤泥中所生草。【增】一种水生蔓草。〔达〕

འདམ་རྫབ། འབྱིང་བྱེད་འཛིན་པའམ་ས་འདག་པའི་འདམ་ཐུགས་ལྟ་བུ། 能陷人的泥，濘泥，烂泥。
【增】1.沼澤，污水，坑。2.使水不洁危害健康的污物。〔达〕 隰田，深泥。〔高〕

(同) འདམ། འདམ་བག

འདམ་ཞལ་བ། འདམ་བག་ཞལ་འབྱིལ་བའམ་ཞལ་བ། 涂泥，抹泥。

འདམ་ཟན། ངང་པ། 食泥（藻）。鹅。

འདམ་རིང་། འདམ་ཐང་ཡངས་པ། 泥滩寬广。
【增】长时选擇，思慮。〔达〕

འདམ་ལས་སྐྱེས་པ། འདམ་སྐྱེས་པདྨ། 泥生（藻）。蓮花。

འདམ་སེང་། འདམ་སྨྱུག་མའི་ནང་གི་སེངྒེ། 竹林中的獅子。【增】沼澤中的獅子，即蛙。〔达〕 狻麑。〔四〕

འདམས་པ། མང་པོ་ནང་ནས་གཅིག་འདམས་པ། 选擇，于众中选一。

འདའ། ཚེ་ལས་འདའ་རྒྱུའི་དུས་དང་འདས་པ····(དང་)། 1.寿将終时。2.过去。【增】1.越过。2.凌駕，胜过。〔达〕(达作འདའ་བ་)

འདའ་ཀ། (注同上)

འདའ་ཀ་ཆེ་བ། གདལ་གཆེ་བ་སྟེ་ཁྱབ་ཆེའམ་རྒྱས་པ། 即 གདལ་གཆེ་བ། 普遍，广布。

འདའ་བ་མེད་པ། ཐུས་གཏོགས་མེད་པ་ལྟ་བུའམ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བ་ལྟ་བུ། 1.无干涉。2.不入涅槃。

འདའ་ཡུ། ལུག་གི་བལ་གྱི་མིང་། 綿羊之毛。

འདར་འདར་བ། གཡོ་བའམ་བསྐྱོད་པ། 抖，动搖。(同) འདར་ཡོམ་མེ་བ།

འདར་བ། ལག་པ་འདར་བའམ་འཁྱགས་ནས་འདར་བར་བྱེད། 战抖，手战，打寒战。
【增】老了搖头。〔四〕 震动。〔高〕

འདར་བར་བྱེད། (注同上)

འདར་ཡོམ་མེ་བ། གཡོ་བའམ་བསྐྱོད་པ། 战动，动搖。(同) འདར་འདར་བ།

འདལ་བ། གཞི་དལ་བུར་བྱེད་པའི་མིང་དང་ཡི་གེ་འདལ་བའམ་སྣག་ཚ་འདལ་བ་དང་འཁོལ་ནས་ཕྱིར་ལུད་པ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.慢慢作。2.字浸，墨浸。3.沸溢。【增】1.沉下。2.=དལ་བ། 静止，徐緩。〔达〕

འདས་པ། ཚེ་ལས་འདས་པ་ལྟ་བུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའམ་འཁོར་བ་ལས་འདས་པ་འཁོར་འདས་སྒྲུང་'' འདས་ལྟ་བུ་(དང་)། 过去，如死，涅槃(佛)，出輪迴，出世。

འདས་ལོ། རྗེ་བཙོང་ཁ་པའི་འདས་ལོ། 去世年，如宗喀巴去世之年。【增】昔年。〔四〕

འདི། ཚེ་འདི་ཉིད་དུ་དགེ་བ་བྱས་ན་ཕྱི་མར་འབྲས་བུ་སྨིན་ལྟ་བུ། 此，这，这个，如此生修善，后世受果。【增】1.指近距离的。2.如此一个。〔达〕(同) འདི་ཉིད།

འདི་ཀོ། འདི་ནི། 此，这个呢。
【增】使拿去的口气。〔四〕

འདི་སྐད་དུ། འདི་ཟེར་བ་ལ། 如是說，是这样說的。

འདི་ག་རང་། ལས་ཀ་འདི་རང་མཇུག་ཐོན་ལྟ་བུ། 此事，如說：此事已完成。(同)འདི་རང་།

འདི་ཉིད། ཚེ་འདི་ཉིད་དུ་དགེ་བ་བྱས་ན་ཕྱི་མར་འབྲས་བུ་སྨིན་ལྟ་བུ། 此，这，如此生修善，后世受果。【增】这里。〔四〕(同) འདི།

འདི་སྙེད་པ། གྲངས་གང་ཡོད་པ་འདི་སྙེད་པ། 这些，所有这些。

འདི་ལྟ་བུ། འདི་དང་མཚུངས་པའམ་འདི་ནང་བཞིན། 如此，同此，即如此。(同) འདི་འདྲ་བ།

འདི་ལྟར། (注同上)

འདི་དག འདི་གཉིས་ལྟ་བུ། 这两个。
【增】这些。〔四〕

འདི་འདྲ་བ། འདི་དང་མཚུངས་པའམ་འདི་ནང་བཞིན། 如此，同此，这般，即如此。
(同) འདི་ལྟ་བུ། འདི་ལྟར།

འདི་སྣང་གི་བྱ་བ། ཚེ་འདིའི་བྱ་བ། 此世之事，今生的事。

འདི་པ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའམ་རང་སྡེ་པ། 內道佛家弟子，自己宗派的人。
【增】此处人，这个人。〔达〕

འདི་མུར། སྣ་ག་གཅིག་འདི་ལ། 此种，这一种。
【增】＝ འདི་ན། 此处。〔达〕

འདི་མུས། སྣ་ག་འདི་ཡིས་ལྟ་བུ། 以此，由这种。

འདི་ཙུག འདི་ལྟར། 如此。

འདི་ཚོ། འདི་རྣམས། 这些，这些人。

འདི་རང་། ལས་ཀ་འདི་རང་མཇུག་ཐོན་ལྟ་བུ། 此事，如說：此事已完成。（同）འདི་ག་རང་།

འདི་རུ། འདི་ལ། 此处。
【增】到此处，在此地。〔达〕

འདིག་པ་པོ། ཁ་དིག་པས་འདིག་འདིག་བྱེད། 口吃的人，結巴。

འདིང་། གདིང་བ་འདི་འདིང་མཁན་གྱིས་འདིང་རྒྱུ་ཡིན་ལྟ་བུ། 鋪設，如鋪設者鋪此坐具。
【增】韜略。〔四〕

འདིང་བྱེད། （注同上）

འདིངས་པ། འདིངས་ཟིན་པ་འདིངས་བཏིང་བ་ཡིན། 已鋪，已鋪設坐具。

འདིར། འདི་ལ། 此处，在这里。（འདི་ 的第七轉声）

འདིས། འདི་ཡིས། 由此，借此，用此，因此。（འདི་ 的第三轉声）

འདུ་ཁང་། ཚོགས་གནས་སམ་འདུ་གནས། 集会处，聚集处。
【增】本义为寺院僧众的会議厅，但常泛指寺院的接待室。〔达〕（同）འདུ་ས།

འདུ་འགོད། ནང་དུ་འདུ་བ་དང་ཕྱིར་འགོད་པ་གཉིས་དང་རྩིས་པ་ལའང་། 1.加减，向內合，向外分。2.計算者。

འདུ་ཆ། འདུ་བར་བྱ་བའི་ཆ། 所收集的部分。

འདུ་འཕྲོད། ཚོགས་པའི་མིང་། 会合，集会。

འདུ་བ། ལུས་ཁམས་འདུ་བ་དང་ཚོགས་འདུ་འདུ་རྒྱུ་(དང་)། 和合，聚集，如身体和合（四大和合），召集开会。
【增】环拱。〔四〕（同）འདུ་ཚོགས།

འདུ་བ་འཁྲུགས་པ། ཁམས་མི་བདེ་བ་ན་ཚའི་མིང་། 身体不調，欠安，疾病。

འདུ་བྱེད། གཟུགས་དང་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་རྣམ་ཤེས་བཞི་ལས་གཞན་པའི་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཡིན་ནོ།། 行（佛），除色、受、想、識四蘊外，其余一切有为法。

འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ། （注同上）行蘊（佛）。

འདུ་བྱེད་ཟླ་བ། ཧོར་ཟླ་དང་པོ། 行月（藻）。阴历正月。

འདུ་ཚོགས། ལུས་ཁམས་འདུ་བ་དང་ཚོགས་འདུ་འདུ་རྒྱུ་(དང་)། 和合，聚集，如身体和合（四大和合），召集开会。（同）འདུ་བ།

འདུ་འཛི། མི་མང་པོ་འདུས་པའི་ཟང་ཟིང་། 多人集会之喧杂。【增】1.多人的大宴会。2.騷动，响声。〔达〕

འདུ་ཡོང་། （注同上）

འདུ་ཤེས། ཐ་སྙད་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པའམ་ཡུལ་མཚན་མ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྒྲ་རིས་སུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པའོ།། 想（佛），安立名号之識，明取不共境相之識。

འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ། （注同上）相蕴(佛)。

འདུ་ས། ཚོགས་གནས་སམ་འདུ་གནས། 集会处，聚集处。（同）འདུ་ཁང་།

འདུ་འཕྲོངས་པ། ཚུར་འདུ་བ་དང་ཕར་སོང་བ། 聚散，如向这里聚，向那里散，向这里来，向那里去。

འདུག་གིན་པ། སྡོད་བཞིན་དུའམ་ཡོད་བཞིན་དུ། 1.正在坐着。2.現有。

འདུག་སྟེགས། ཀུབ་ཀྱག་ལྟ་བུ། 坐物，如椅子。【增】板凳。〔达〕

འདུག་གནས། གདན་སའམ་སྡོད་ས། 住处。【增】=ཁང་ཁྱིམ། 家。〔达〕（同）འདུག་ས།

འདུག་གནས་ལྷ། ཁྱབ་འཇུག 住处天（藻）。遍入（天神名）。

འདུག་པ། ཡོད་པའམ་གནས་པ། 1.有。2.住。

【增】1.坐，留下，停留。2.是，在。3.作为助动詞用，随环境与各种动詞連用。甲.与簡单詞根連用表示現在式：如 སྤྲིན་རྣམས་འདའ་ལ་ཉི་འོད་སྐྱེ་འདུག 云过日出。乙.与带詞尾之不定式連用表示意向或强制：如སྔ་དྲོ་ལ་སྐྱོད་པར་འདུག 在早晨出发。丙.似可与一切动詞或分詞等式連用，与 ཀྱི་གིན་གི་ 連用形成迂迴說法的現在式：如ས་ལ་ཉལ་གྱི་འདུག 臥于地上。与 ནས་པས་ཏེ་ཞིང་ 連用时一般形成过去、方向、事情、时間：འོག་མ་ལ་བདུད་རྩིའི་ཆར་འབེབས་ཤིང་འདུག 向下方降甘露雨。有时此用法含有“似乎”“有如”之义，如：མཚན་གང་བདག་གི་ལུས་འདི་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཙམ་དུ་སོང་ནས་འདུག 整夜家我的身体有如上騰天空。与 ཀྱི་གི་ 連用几乎代替了正常的現在式（虽然在此种情形之下 འདུག་表二、三身，ཡིན་ ཡོད་ 表第一身）。〔达〕

འདུག་ས། གདན་སའམ་སྡོད་ས། 住处。（同）འདུག་གནས།

འདུད་པ། ཐུར་དུ་དགུག་པའི་མིང་། 敬，鞠躬，向下屈。

འདུན་ཁང་། ཚོགས་གནས་ཏེ་འདུ་ཁང་ཞེས་སྣང་། 会場，集会处，亦作 འདུ་ཁང་།
【增】1.=བང་མཛོད། མཛོད་ཁང་། 仓庫。2.=སྡོད་ས། 住宅，住所。3.会客室。〔达〕

འདུན་གྲོས། འདུས་ནས་བཀའ་མོལ་བགྲོས་པ། 会議。

འདུན་པ། དོན་དུ་གཉེར་བའི་བློ་སྟེ་བློ་འདོད་པའམ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པའི་རྟེན་བྱེད་དོ།། 欲（佛），希求心，欲乐，或精进所依。
【增】諂媚者，阿諛者。〔达〕

འདུན་མ། （注同上）
【增】1.会議，委員会。2.商議，商量。3.伴侶。〔达〕 等于ཆུད་མི་ཟ་བ། 不可毁灭。〔法〕

འདུན་ས། ས་བྷཱ་སྠཱཿ་ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་སྐད་ནས་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་ས་ཞེས་བསྒྱུར་མདུན་ས་ཞེས་མང་དུ་སྣང་། 梵語 ས་བྷཱ་སྠཱཿ 譯集会处，多写作མདུན་ས།

འདུམ་ཁྲ། བསྡུམ་མཛད་པའི་ཡི་གེ་ལའང་། 1.合同，契約。2.和好的文字，盟书。

འདུམ་རྒྱུ། སྡུམ་པ་པོས་འདུམ་བསྡུམ་བྱ་དགོས། 所调和，要和解。

འདུམས་པ། འདུམས་ཟིན་པ་འདི་ངས་བསྡུམས་པ་ཡིན་ནམ་མཐུན་པར་བཅུག་པ་ལྟ་བུ། 已和解，已調和。【增】和事老，講和人，調停人，仲裁人。〔高〕

འདུར་བརྒྱུགས་པ། དེ་འདུར་བ་འདི་ངས་བཞོན་དེ་བསྣུར་བ་ཡིན་ལྟ་བུ། 馳走，疾走。

འདུར་འདུར་བ། (注同上)

འདུལ་སྐྱེས། མཁའ་ལྡིང་། 調伏生 (藻)。大鵬鳥。

འདུལ་བ། བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་འདུལ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་འདུལ་བ་འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་ལྟ་བུ་དང་སེམས་འདུལ་དགོས། 調伏，律，毗奈耶 (佛)。1.所詮，义調伏，謂尸罗 (佛)。2.能詮，文調伏，謂律藏四教。3.須調自心。【增】1.馴服，克服，有时甚至指杀，灭絕。2.耕治荒地。3.訓練，訓养，轉換。〔达〕(同) འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད།

འདུལ་བ་པོ། རང་སེམས་འདུལ་བ་པོ། 調伏者，馴服者，調服自心者。

འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད། བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་འདུལ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་འདུལ་བ་འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་ལྟ་བུ། 律藏 (佛)。1.所詮，义調伏，謂尸罗 (佛)。2.能詮，文調伏，謂律部四教。(同) འདུལ་བ།

འདུལ་བའི་བསླབ་པ། ཚུལ་ཁྲིམས། 律学(佛)，尸罗，戒律。

འདུལ་བྱེད། གདུལ་བྱ་འདུལ་བྱེད། 能調 (佛)，使馴服。【增】使化。〔四〕

འདུས་པ། མང་པོ་ཚོགས་པ། 集合，集会。【增】1.腸热病。2.= འགྱུར་བ། 变成。〔达〕

འདུས་བྱས། རྒྱུ་རྐྱེན་རྣམས་འདུས་ཤིང་ སྦྱར་ནས་བྱས་པ་དག་ནི་འདུས་བྱས་ཏེ་མི་རྟག་པའོ།། 有为 (佛)，因緣和合所作为有为，无常法。【增】修訂的。〔达〕

འདུས་མ་བྱས། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་རྟག་པའོ།། 无为 (佛)，如虚空，常住。

འདུས་ཚོགས། འདུས་པའི་ཚོགས། 集会。

འདེ། མེ་ལ་ཞེ་ཞིས་ངག་གྲོན་གསུངས། 烤，語灯論說："烤火"。

འདེ་ཀུ། ཞེ་ཀུ་ཞེ་ཀུ་ཐུག་པ་སྐྱ་མ་ལྟ་བུ། 亦作 ཞེ་ཀུ། ཞེ་ཀུ། 稀粥，浆糊。

འདེགས། གདུང་མ་འདེགས་བྱེད་ཀ་བ་ལྟ་བུ་དང་ཡར་འདེགས་རྒྱ་དང་ཉ་གསྲང་དང་ལྷ་སའི་ཉ་ག་ལ་ལྷ་འདེགས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 1.支，支起，如柱能支梁。2.向上举起。3.秤，如将拉薩之秤称为 ལྷ་འདེགས།

འདེགས་བྱེད། (注同上)

འདེགས་ཚད། སྲང་ཚད། 秤之分量，斤两。

འདེང་མཁན། འགྲོ་འགྲོ་མཁན། 行走者。

འདེང་འདེང་བ། (注同上)

འདེངས་པ། སོང་བའམ་བགྲོད་པ། 已去，已走。

འདེད་རྒྱུ། (原注同下条) 所追。

འདེད་བྱེད། རྗེས་སུ་འདེད་མཁན་དང་དངུལ་ཆུ་དང་རླུང་དང་རླུང་ལྷ་དང་འོད་ལའང་། 追逐者 (藻)。1.水銀。2.风。3.风神。4.光明。【增】催追。〔四〕

འདེབས། གསོལ་བ་འདེབས་མཁན་གྱིས་འདེབས་རྒྱུའམ་བདབ་ཟིན་པའམ། 启白，請求。【增】液量桶。〔达〕

འདེབས་ཁུང་། བུ་གའི་མིང་། 洞，孔。

འདེབས་པ་པོ། གསོལ་བ་འདེབས་མཁན་གྱིས་འདེབས་རྒྱུའམ་བཏབ་ཟིན་པའམ། 启白者，請求者。

འདེབས་ཞིང་། ཞིང་ས། 田地。

འདེམ་མཁན། མང་པོ་ནང་ནས་འདམ་ང་འདེམ་མཁན་གྱིས་འདམས་པ་ལྟ་བུ། 选擇者。

འདེམ་བྱེད། (注同上)

འདོ་བའི་དུ། ཕོ་ཉའམ་ཁྲིགས། 1.使者。2.轎。(同) འདོ་ལི།

འདོ་མེད་མི། མདོ་མེད་མི་སྐྱེ་དེར་ལྟོས། 即 མདོ་མེད་མི། 无义人，参看該条。

འདོ་ཟུངས་མེད་པ། གསོ་ཟུངས་མེད་པ། 无精神，无气力。

འདོ་ལི། ཕོ་ཉའམ་ཁྲིགས། 1.使者。2.轎。(同) འདོ་བའི་དུ།

འདོགས་རྒྱུ། ཐག་པས་ཁྱི་འདོགས་རྒྱུ་ཡིན་ལྟ་བུ། 拴起，如将拴狗。【增】佩。〔四〕

འདོགས་ཐག གདང་ཐག་ལའང་། 拴綁的繩，挂衣繩。

འདོགས་པ་པོ། ཐག་པས་འདོགས་པ་པོ། 用繩捆綁者。

འདོགས་ཡིག ཡ་ར་ལ་བ་འདོགས་ཡིག་ཟེར། 系足字，藏文 ཡ་ར་ལ་བ 四字，为系足字。

འདོང་བ། འགྲོ་བ། 走，去。

འདོང་བྱེད། འགྲོ་མཁན། 行者。

འདོད་སྐྱོང་། སྟོབས་བཟང་ལའང་། 护欲（藻）。妙力（天神名）。

འདོད་ཁམས་(ན)། ཁམས་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་ཁམས་ཐ་མ་ཟེར་ཏེ་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔའམ་’’ འཁྲིག་པའི་འདོད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བས་ན་འདོད་’’’ ཁམས་ཞེས་བྱའོ།། 欲界（佛），三界中之下界，由五欲尘，或淫欲所显，故名欲界。(同) འདོད་པ་ན།

འདོད་དགུ། འདོད་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །འདོད་རྒུ་ཞེས་སྣང་། 九欲(藻)。一切欲，亦作 འདོད་རྒུ།

འདོད་འགྲོ་མ། འདོད་ལྡན་མ་དང་སྨད་ཚོང་མ་དང་འདོད་ལྷའི་ཆུང་མ་ལའང་། 1.有欲女。2.妓女。3.欲天（爱神）之妃。

འདོད་རྒྱལ་མིང་། ཐོག་མའི་མིང་། 随欲名（藻）。最初的名。

འདོད་རྒྱལ་སྨྲ་བ། དང་པོར་བརྡ་ཅི་རུང་བར་སྨྲ་བ། 随欲說，最初随意而說（即最初安立事物名称时并无一定之理由）。

འདོད་ཧམས། ཧམ་པ་ཞེན་ཆགས་ཅན། 嗜欲，太貪恋。

འདོད་ཆགས། གཟུགས་མཛེས་སོ་ཞེས་ཆགས་པའམ་བུད་མེད་ལ་ཆགས་པ་ལྟ་བུ། 貪，貪爱，情慾，如貪美色，或爱女人。(同) འདོད་པ།

འདོད་ཆགས་འཁྲི་ཤིང་། འདོད་ལྷའི་ཆུང་མ། 欲籐（藻）。欲天（爱神）之妻。

འདོད་ཆགས་སྒྱུར་བྱེད། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 轉貪欲（藻）。极喜自在魔。

འདོད་ཆགས་ཕྱི་མ། (注同上) 貪末 (藻)。

འདོད་ཆགས་ཟམ་པ། (注同上) 欲桥 (藻)。

འདོད་འཆིང་། མེ་ཏོག་བཅུད་ཀྱི་མིང་དང་འདོད་ཆགས། 欲縛 (藻)。1.花蜜。2.貪爱。

འདོད་འཇོ་བ། རེ་བ་སྐོང་བར་བྱེད་པའི་བ། 如意牛，能满足愿望之牛。
【增】随时能挤奶之牛。〔达〕

འདོད་ཉོན། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་སོགས་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་དྲུག་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཉི་ཤུ་ལ་སོགས་པའོ།། 欲惑(佛)，欲界煩恼，貪瞋等六根本煩恼，二十随煩恼等。

འདོད་དྲཱ་ལ། ཁུ་བྱུག་མིང་། 欲多罗 (藻)。杜鵑。(同) འདོད་པའི་ཕོ་ཉ།

འདོད་སྐྱེར། ནག་པ་ཟླ་བ་དང་དཔྱིད་འབྲིང་དང་ཧོར་ཟླ་གསུམ་པ་ལའང་། 給欲 (藻)。角宿月，仲春，阴历三月。(同) འདོད་དུས།

འདོད་ཐག་ཉེ་བ། བསམ་པ་ཐུང་ཐུང་། 思虑淺短。【增】期望过急的人，希望很快就能如愿的人。〔达〕

འདོད་དུས། ནག་པ་ཟླ་བ་དང་དཔྱིད་འབྲིང་དང་ཧོར་ཟླ་གསུམ་པ་ལའང་། 欲时 (藻)。角宿月，仲春，阴历三月。(同) འདོད་སྐྱེར།

འདོད་ལྡན། བུད་མེད་མཆོག་གམ་ཆགས་ཅན་མ། 具欲 (藻)。1.美女。2.有貪欲之女子。
【增】1.好色，多欲。2.花名。〔达〕
(同) འདོད་མ།

འདོད་ནོར། རྣམ་སྲས་(དང་)། 欲財 (藻)。毗沙門 (天神名)。

འདོད་སྣམ། (原注缺) 欲层(曼荼罗外圍之台)。

འདོད་པ། གཟུགས་མཛེས་སོ་ཞེས་ཆགས་པའམ་བུད་མེད་ལ་ཆགས་པ་ལྟ་བུ། 貪欲，情欲，如貪美色，或爱女人。(又) རང་གི་འདོད་པའམ་… འདོད་ཆགས། 1.自愿。2.貪。
【增】1.情愿。2.想望。3.想象。4.欲天(爱神)。5.数目十三。6.女人。〔达〕
(同) འདོད་ཆགས།

འདོད་པ་ལྡན་པ། ངུར་པའི་མིང་(དང་)། 具情 (藻)。鴛鴦。

འདོད་པ་(ན)། ཁམས་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་… ཁམས་ཐ་མ་ཟེར་ཏེ་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔའམ་… འཁྲིག་པའི་འདོད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བས་ན་འདོད་… ཁམས་ཞེས་བྱའོ།། 欲界 (佛)，三界中之下界，由五欲尘，或淫欲所显，故名欲界。
(同) འདོད་ཁམས་ན།

འདོད་པ་སྤྱོད་པ། འཁྲིག་པ་དང་འདོད་པའི་ལྷ་ལའང་། 受欲 (藻)。1.淫欲。2.欲界天。

འདོད་པ་ལོངས་སྤྱོད། (注同上)

འདོད་པའི་འཁྲི་ཤིང་། ཕོ་མཚན། 欲籐 (藻)。男性生殖器。
【增】欲天 (爱神)，极喜自在。〔达〕

འདོད་པའི་ཁྲོན་པ། མོ་མཚན། 欲井 (藻)。女性生殖器。

འདོད་པའི་དུས། མཚན་མོ་དང་དཔྱིད་ཀའི་དུས། 欲时，发情时 (藻)。1.夜間。2.春季。

འདོད་པའི་ཕོ་ཉ། ཁུ་བྱུག་མིང་། 情使 (藻)。杜鵑。【增】1. དབྱངས་སྙན། 音乐，悦耳之声。2.男子精液。〔达〕(同) འདོད་དྲཱ་ལ།

འདོད་པའི་དབང་ཕྱུག བདུད་དགའ་རབ་དབང་

ཕྱུག 欲自在（藻）。极喜自在魔。（同）འདོད་ལྷ།

འདོད་པའི་འབྲས་བྲལ། དམྱལ་བ་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་འདང་། 离欲果（藻）。1.地狱。2.阿罗汉（佛）。（同）འདོད་བྲལ།

འདོད་པའི་སྦྱོར་བུམ། ནུ་མ་སྟེ་འོ་མ་འཛིན་པ། 欲醉瓶（藻）。乳房。

འདོད་པའི་ཚལ། བཙུན་མོའི་སྐྱིད་ཚལ་ལམ་གླིང་ག། 欲园（藻）。1.后妃的园子。2.园林。

འདོད་པའི་ཚོ་གནས། བྱ་ཁྱུང་(དང་)། 处于情欲之生活中（藻）。大鹏。

འདོད་འཕེལ་ཟླ་བ། སྣྲོན་ཟླ་བ་དང་ཧོར་ཟླ་ལྔ་པ་ལ་འདང་། 欲增月（藻）。1.心宿月。2.阴历五月。

འདོད་བྱེད། དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 行欲者（藻）。极喜自在。
【增】1.水銀。2.水。3.好嬉戏的。〔达〕爱。〔四〕（同）འདོད་ལྷ་སྙེམས།

འདོད་བྲལ། དམྱལ་བ་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་འདང་། 离欲（藻）。1.地狱。2.阿罗汉（佛）。
【增】蛇。〔达〕（同）འདོད་པའི་འབྲས་བྲལ།

འདོད་མ། བུད་མེད་མཆོག་གམ་ཆགས་ཅན་མ། 欲女（藻）。1.美女。2.有情欲的女子。（同）འདོད་ལྡན།

འདོད་ཚོང་མ། སྨད་ཚོང་མ། 娼妓，妓女。

འདོད་ཞེན་པ། བརྐམ་ཆགས་ཅན། 耽欲，嗜好。【增】自私。〔达〕

འདོད་གཟུགས་ཅན། ལྷའི་མིང་། 欲形者（藻）。天神。

འདོད་ཡོན། ལྔའི་མིང་དང་གཟུགས་སྒྲ་སོགས། 1.五。2.色、声等。
【增】欲尘，妙欲（五欲）。〔本〕

འདོད་ཡོན་ལྔ། གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལྔ། 五欲（佛）：色、声、香、味、触。

འདོད་ལོག ལོག་གཡེམ་ལ་འདང་། 邪欲，邪淫。

འདོད་ལྷ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 欲天（爱神），极喜自在魔。（同）འདོད་པའི་དབང་ཕྱུག

འདོད་ལྷ་སྙེམས། དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 欲天慢（藻）。极喜自在。（同）འདོད་བྱེད།

འདོད་ལྷ་དྲུག རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་དང་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དང་འཐབ་བྲལ་དང་དགའ་ལྡན་དང་འཕྲུལ་དགའ་དང་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་དང་དྲུག 六欲天（佛）：四大王众天、三十三天、夜摩天、兜率天、化乐天、他化自在天。

འདོན། ཆོས་གདོན་པ་འདོན་རྒྱུ་དང་ཕྱིར་འདོན་རྒྱུ། 1.念經，誦經。2.驅出，发出。
【增】1.丢出，取出。2.开除。3.举起。4.在西藏西部指品、尝、飲、食。〔达〕（达作འདོན་པ་）

འདོན་པ་པོ། ཆོས་འདོན་པ་པོ། 誦者，誦經者。

འདོན་འཛུད། ཕྱིར་འདོན་དང་ནང་དུ་ཚུད། 出入，外出与入内。

འདོམ་གང་། ལག་པ་གཉིས་བརྐྱངས་པའི་ཚད། 一弓，一寻，一托，平伸兩手臂之量。

འདོམ་གཅིག （注同上）

འདོམ་ཐུག མཇལ་ཐུག་པའམ། 会遇，会晤。（同）འདོམ་བྱེད།

འདོམ་(ན)། ལག་པས་ཆད་འདོམ་(ན)། 以手臂度量。

འདོམ་བྱེད། མཇལ་ཐྲད་པའམ། 会遇，会晤。
(同) འདོམ་ཐུག

འདོམ་རྩ། གཅིག་འདུས་པའི་འདོམ་རྩ། 总脉，汇聚为一之总脉。

འདོམས། རྐུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་བའི་འོག་གསང་བ། 阴部，胯下隐秘处。
【增】聚集，合，会聚。〔高〕

འདོམས་དཀྲིས། སྨད་གོས། 一种下身衣服（印度人常穿），褌衩。
【增】撕开的布多用于将棋游戏中。〔达〕

འདོམས་ཀྱི་མཛུག་མ། ཕོ་མཚན། 男性生殖器。

འདོམས་ཀྱི་སྦྲ་བ། （注同上）

འདོམས་རྒྱ། གདམས་ངག་འདོམས་མཁན་གྱིས་འདོམས་རྒྱ་དང་གཅིག་ཏུ་འདོམས་པ། འདི་ཁོ་བོས་བསྡོམས་པ་ཡིན་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.所教。2.总合一处，汇总。

འདོམས་པ་པོ། （原注同上）1.教誡者。2.聚合者。

འདོར་དགོས་པ། གཏོང་དགོས་པའམ་སྤང་དགོས་པ། 須舍弃，須断。

འདོར་འགྲོ་མ། སྨད་ཚོང་མ། 舍行女（藻）。妓女。

འདོར་བྱེད། དུས་དང་ལོ་ལའང་། 舍弃者（藻）。1.时。2.年。
【增】1.血。2.སྦྲེ་ཤུར་གྱི་ཤིང་། 西藏的一种树名。〔达〕

འདོལ་འདོལ་བ། འདམ་ས་ནེམ་ནེམ་པ་ལྟ་བུ། 松軟，如泥地虚軟。

འདོལ་བ། （注同上）

འདོལ་ཞིང་། ས་ཆ་འབོལ་པོའམ་འཇམ་པོ། 熟田，地土松軟。

འདོལ་ས། （注同上）
【增】肥沃的土壤。〔达〕

འདྲ་ཅག གཟུགས་བརྙན་སྐུ་འདྲ་ལྟ་བུ། 象，偶象。（同）འདྲ་བར་བཞེངས། འདྲ་འབག

འདྲ་བཅོས། དཔེ་དེ་འདྲ་བར་བཟོས་པ། 作成那样。

འདྲ་དཔེ། མ་དཔེའམ་ཟེར། 样本。

འདྲ་བ། མཚུངས་པའམ་དཔེ་འདྲ་བ་ལྟ་བུ། 相同，类似，象似。

འདྲ་བར་བཞེངས། གཟུགས་བརྙན་སྐུ་འདྲ་ལྟ་བུ། 象，偶象。（同）འདྲ་ཅག

འདྲ་འབག （注同上）

འདྲ་བཤུས། འདྲ་བར་བྲིས་པ། 临摹，抄写，誊写。
【增】＝ངོ་ཤུས། 酷肖的摹本。〔达〕
（达作འདྲ་ཤུས་）

འདྲག I. ཁྲིས་པོ་སྦྲག་རྒྱའི་དོན་དུ་སྣང་། 似是合为一背之义。
II. ན་ཚ་འདྲག་ཡོང་། 愈，病好了。

འདྲག་མཐིལ། ལག་མཐིལ། 手掌。

འདྲགས་པ། སྦྲགས་པ་ཞེས་འཐད་དམ། 合并，似应作 སྦྲགས་པ།

འདྲད་འདྲོད། རང་དོང་བྱེད་པའི་དོན། 支篷。发硬，发胀（指食物未消化）。

འདྲད་པ། ས་ལ་འདྲད་པའམ་ཞབས་འདྲེད་པ། 1.抓地。2.脚滑。

འདྲན། འགྲན་གྱི་མིང་དུ་སྣང་བ་ཙམ། 比較。

འདྲལ་དགོས། རལ་བར་བྱེད་དགོས་སམ་བཤིག་པར་བྱ། 須破坏，要破坏。

འདྲལ་བ་པོ། ཤིགས་པ་པོ་བཤིག་དགོས་སམ། 破坏者。

འདྲི། ཡི་གེ་འདྲི་ཞེས་སྣང་ཡང་སྐད་ཆ་འདྲི་རྒྱུ། 1.写字。2.問話，詢問。

【增】1.有时代替 འབྲི་བ། 2.演說。〔达〕

འདྲི་རྒྱུ། ཁམས་བདེ་བར་ཞུ་བའམ་སྐད་ཆ་འདྲི་རྒྱུ། དྲི་བའི་དྲི་རྒྱུ་དང་དྲིས་པ་དང་དྲི་བ་འདྲི་བ་པོས་དྲིས་ཤིག 將問,問安,問話。(同)འདྲི་སྨྲེད་པ།

འདྲི་བ་པོ། ཡི་གེ་འབྲི་བྱེད་དང་པིར་གྱི་མིང་དང་སྨྱུ་གུ་ལའང་། 1.写字者。2.笔，竹笔。

འདྲི་བྱེད། （注同上）

【增】审問，訊問，質問。〔达〕

འདྲི་སྨྲེད་པ། ཁམས་བདེ་བར་ཞུ་བའམ་སྐད་ཆ་འདྲི་རྒྱུ། དྲི་བའི་དྲི་རྒྱུ་དང་དྲིས་པ་དང་དྲི་བ་འདྲི་བ་པོས་དྲིས་ཤིག （སྨྲེད་似སྨེད་之誤）詢問。（同）འདྲི་བ།

འདྲིད་པ། འབྲིད་པ་ཞེས་སྣང་ཡང་མགོ་འཁོར་གཏོང་བ། 亦作 འབྲིད་པ། 誘惑。

འདྲིམ་པ། འབྲིམ་པ་སྟེ་སྟེར་བའམ་འགྱེད་པའི་མིང་། 即 འབྲིམ་པ། 分散，分給。

འདྲིལ་བ། འགྲིལ་བ་སྟེ་གཅིག་ཏུ་འགྲིལ་རྒྱུའམ་ཁ་བོས་བསྒྲིལ་ཟིན་པའང་ཡོད་ལྟ་བུ། 即 འགྲིལ་བ། 卷起，轉，滾，包。

འདྲིས་པ། ཡུན་རིང་དུ་འདྲིས་པའམ་གོམས་པ་ལྟ་བུ། 熟悉，慣熟，久而习慣。

【增】习慣。〔四〕

འདྲུ་བ། བཀོ་བའི་མིང་ཁང་བུ་འབྲུ་རྒྱུ་དང་མཚང་འདྲུ་ལྟ་བུ་དང་འབྲུ་ཞེས་པའང་སྣང་། 挖，掘，如挖洞，亦作འབྲུ།

འདྲུ་བ་པོ། （原注同上）挖掘者。

འདྲུག ས་ནས་སྒྲུག་པའི་མིང་དུ་སྣང་། 撿，拾，从地下拾起。

འདྲུད་པ། ས་ལ་བསྣུར་བ་ལྟ་བུ། 拖，如拖在地上。【增】1.曳，扯，牵。2.摩擦。〔达〕

འདྲུད་པ་པོ། དྲུད་ཞར་བྱེད་པ་པོ། 摩擦者。

འདྲུབ་རྒྱུ། འཚེམ་རྒྱུ། 将縫，将綉。

འདྲུབ་སྤྱད། ཚེམ་བུ་པའི་ཁབ། 裁縫之針。

འདྲུབས་པ། དྲུབ་པའམ་བཙེམས་པ། 已縫。

【增】1.＝འཚེམ་པ། 2.刺綉。3.治愈。〔达〕

འདྲུམས་པ། （原注缺）破坏。

འདྲུལ་བ་པོ། དྲི་མ་ཅན་དུ་རུལ་བར་བྱེད་པའོ། 腐烂者，使于垢秽中腐烂者。

འདྲུལ་བར། རུལ་བར་བྱ་བའི་མིང་འབྲུལ་ཞེས་སྣང་། 腐烂，朽，亦作འབྲུལ།

【增】＝ཞྭང་བ། 滑跌，隕墜。〔达〕

འདྲུས་པ། བཀོས་པའམ་ཁང་བུ་འདྲུས་པ་ལྟ་བུ། 挖，掘，如掘地，挖洞。

འདྲུས་མེད། རི་མོ་འདྲུས་མེད་ལྟ་བུ། （未詳）

འདྲེ། འོག་མིན་གདོན་འདྲེ་བཙན་རྐོད་ལྟ་བུ། 鬼怪，精灵。

འདྲེ་ཁ་རྐོད། （注同上）

འདྲེ་ལྡོག འགྲེ་ལྡོག་ཀྱང་ས་ལ་འགྲེལ་བ་ལྟ་བུ། 亦作 འགྲེ་ལྡོག 翻滾，如滚倒在地上。

【增】掠夺者。〔达〕

འདྲེ་ལོག （注同上）

འདྲེ་ཤིག ཤིག་ལེབ་དྲི་མ་ཅན། 臭虫。

འདྲིག་མཁན། སྐྲ་འདྲིག་པ་པོ། 理发匠。

འདྲིག་རྒྱུ། སྐྲ་འདྲིག་རྒྱུ་དང་འབྲེག་རྒྱུའང་སྣང་། 将剃，将剪。

འདྲིགས་པ། འབྲེགས་ཟིན་པ། 已剃，已剪。

【增】割去，剃头发，剪指甲等等。〔达〕

འདྲེད་པ། ཞབས་འདྲེད་སོང་ལྟ་བུ། 滑，如滑足。

【增】＝ ཉོ་སེམས་སུན་པ། 心中煩悶。〔达〕

འདྲེན་ཐུད། ལག་བདེ་བའམ་ཐབ་ཀ་པ། 厨夫，炊事員。

འདྲེན་པ། སངས་རྒྱས་དང་འཐེན་པར་བྱེད་པ།

1.佛。2.提拔。

【增】1.牽引，扯。2.引导，指导。3.邀請。4.首領，主人，丈夫。〔达〕 引誘。〔高〕

འདྲེན་པ་མོ། བཙུན་མོ། 主母（藻）。后妃。

འདྲེན་བྱེད། མིག་དང་གླང་པོ་དང་རྟ་(དང་)། 引导者（藻）。1.眼。2.牛。3.馬。

འདྲེན་མ། འདྲེས་པའི་འདྲེན་མ་སྣ་ཚོགས་བསྡུས་པ། 混合，掺杂。

འདྲེས་པ། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་པ། 混合，合于一处。（同）འདྲེས་མ།

འདྲེས་བྱེད། འདོད་ལྷའི་མིང་། 混杂者（藻）。欲天（爱神）。

འདྲེས་མ། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་པ། 混合，合于一处。（同）འདྲེས་པ།

འདྲེས་མའི་ར་མོ། འདྲེས་པའི་རིགས་ལའང་།

1.混合之物。2.杂种。

འདྲེས་ཚལ། བརྒྱ་སྦྱིན་གྱི་སྐྱིད་མོས་ཚལ་ཞིག 杂花园，帝釋（天神名）的花园之一。

འདྲོག་འདྲོག རྟ་འདྲོག་ཡོང་ཞེས་བྲིས་ཀྱང་རྟ་འབྲོག་ཡོང་རྣམ་རི་འབྲོག་དགོན་པ་རྣམས་འབྲོག་འབྲོག་དང་གྲོང་ཁྱེར་ལ་གནས་པ་རྣམས་དུལ་པོ་ཡིན། 惊慌，惊跑，馬惊也写作 རྟ་འདྲོག་ཡོང་། 疑是 རྟ་འབྲོག་ཡོང་། 以在山野者为 འབྲོག་འབྲོག 住城市者为 དུལ་པོ།

འདྲོག་པ། （注同上）

【增】1.畏縮，战慄。2.受惊。3.以狡計欺之，以狡計取胜。〔达〕 猝跳，猝奔。〔高〕

འདྲོགས་པ། འབྲོགས་པ། 惊了。

འདྲོངས། གདན་འདྲེན་དུ་འཛུག་པའི་དོན་དམ་དགུག་དུ་འཛུག་པའམ་འབོད་པ་ལྟ་བུ། （དམ་似 ནམ་ 字誤）使迎請，召，喚。

【增】＝ འདྲེན་པ། 〔达〕 正直。〔高〕

འདྲོབ་སྐྱོང་། （原注缺）扶直。

རྡང་། བེའུ་སོགས་འདོགས་པའི་ཐག་པ་སྟེ་གདང་ཐག་ཟེར་བ་དེར་ལྟོས་ཤིག 拴小牛等的繩子，参看 གདང་ཐག

【增】参看 གདང་། 架。〔达〕

རྡང་བག （注同上）

རྡང་བུ། གདང་བུ། 杙，橛，梯子的横級。

རྡང་མོ། དམོད་པ། 咀咒。

རྡབ་འཆལ་བ། ཞབས་འདྲིད་དེ་རྡབ་པ་ལྟ་བུ་རྡབས་ཆག་ཅེས་སྣང་། 跌倒，如失足滑倒，亦作 རྡབས་ཆག

རྡབ་པ། （注同上）

【增】敲，拍，击，拍掌欢呼。〔高〕

རྡར་དགོས། རྡར་རྡོས་ཀྱི་བརྡར་ཟིན་པ་དང་རྡར་བཞིན་པའམ་རྡར་རྒྱུ་དང་རྡོར། 須磨。

རྡར་རྡོ། རྡར་རྡོས་ཀྱི་བརྡར་ཟིན་པ་དང་རྡར་བཞིན་པའམ་རྡར་རྒྱུ་དང་རྡོར། 磨石，磨刀石。

རྡལ་བླ། མ་ཐོགས་པའམ་ཕ་རོལ་དུ་ཐལ་མར་བྱས་པའི་བླ་བདལ་བླ་ཞེས་སྣང་། （原注未詳）雇用牲口的脚錢，亦作 བདལ་བླ།

རྡལ་བ། འགྲེམ་པའམ་ཐལ་མར། 分布，分散。

རྡིབ་པ། ཁང་པའི་ཐོག་རྡིག་ཡོང་ལྟ་བུ། 坍塌，如屋頂坍塌。

【增】1.崩碎。2.陷入。3.压凹，打坏（如敲打錫器）。〔达〕（རྡིག་ 似 རྡིབ་ 字誤）

རྡིབས་པ། ཁང་པའི་ཐོག་རྡིབས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已塌，如屋頂已坍塌。

རྡུགས་པ། ལག་རྡུགས་པའམ་ཐབས་མེད་པ། 穷，困，束手无策。

【增】1.征服。2.毁坏，倾复。〔达〕

རྡུང་། རྡུང་བྱེད་དབྱུ་གུས་ཇ་རྡུང་བཞིན་པའམ་རྡུང་རྒྱུ་དང་བརྡུངས་ཟིན་མིན། 打，敲。

རྡུང་བྱེད། （原注同上）打者。

རྡུངས་ཤིག ཇ་ལ་དབྱུ་གུས་རྡུངས་ཤིག 打吧！敲吧！

རྡུམ་པ། ལག་རྡུམ་པའམ་གཞུ་ཀུ་རྡུམ་རྡུམ། 秃，秃手，秃尾。

【增】秃尖。〔四〕 殘缺，殘廢。〔高〕

རྡུལ། ས་ཐལ་བའི་རྡུལ་དང་ཟླ་མཚན་ལའང་། 1.尘土，灰尘。2.月經。

【增】1.日光中能看見的微尘。2.花粉。3.难以触知的事物的微細成分，或是分子，原子。〔达〕

རྡུལ་གྱི་ཁ་ལོ་བ། རླུང་དང་རླུང་ལྷ། 御尘者（藻）。1.风。2.风神。

རྡུལ་གྱི་རྒྱལ་མཚན། （注同上）尘幢（藻）。

རྡུལ་གྱི་ཆུ། བ་མོའམ་མཁའི་ཟིལ་པ། 尘水（藻）。霜，露。

རྡུལ་གྱི་སྙིང་པོ། ག་བུར། 尘藏（藻）。冰片。

རྡུལ་གྱི་ཐིག་ལེ། ཟླ་བ་(དང་)། 尘点（藻）。月亮。【增】尘迹。〔达〕

རྡུལ་གྱི་ལམ། མོ་མཚན། 月經路（藻）。女性生殖器。

རྡུལ་གྱིས་སྒྲིབས། ཐལ་བས་མནན་པ། 灰尘遮蔽。

རྡུལ་ཅན། I.ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 1.有尘埃。2.遍入（天神名）。（同） རྡུལ་སྲན་ལུས།

II.མཚན་མོ་དང་དུར་བྱིད། 1.夜間。2.离娄。

【增】行月經。〔达〕（同）རྡུལ་ལྡན།

རྡུལ་བཅས་མ། བུད་མེད་དར་མ། 有月經之女（藻）。青壮年妇女。

རྡུལ་འཆང་། སྦྲང་མའམ་བུང་བ། 持粉(藻)。蜂。

རྡུལ་ཉལ། （注同上）眠粉（藻）。

རྡུལ་ལྡན། མཚན་མོ་དང་དུར་བྱིད། 具尘（藻）。1.夜間。2.离娄。【增】蜜蜂。〔达〕（同）རྡུལ་ཅན་ II.

རྡུལ་ལྡན་མ།　ཟླ་མཚན་དང་ལྡན་མའམ་དར་མ།
1.有月經者。2.青壮年妇女。

རྡུལ་ལྡན་མིག　མ་ཧེ་(དང་)།　具尘眼（藻）。水牛。

རྡུལ་ཕྲན་གཅིག　རྡུལ་ཕྲ་རབ་བདུན་ཚོགས་པ།
一微尘（佛），七极微尘合集之量。

རྡུལ་ཕྲན་ལུས།　ཁྱབ་འཇུག་ལའང་།　微尘身（藻）。遍入（天神名）。（同）རྡུལ་ཅན་1.

རྡུལ་བྱེད།　རླུང་དང་རླུང་ལྷ།　扬尘（藻）。1.风。2.风神。（同）རྡུལ་གྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྡུལ་བྲལ།　ཐར་པ་དང་ཐལ་བ་མེད་པ།　离尘(藻)。1.解脱（佛）。2.无灰尘。

རྡུལ་མེད།　（注同上）无尘（藻）。

རྡུལ་དམར།　ལི་ཁྲི་(དང་)།　赤尘（藻）。黄丹。

རྡུལ་བརྩེགས།　རི་ལའང་འཇུག　积尘（藻）。山。

རྡུལ་ཚོན།　ཚོན་དང་བྱེ་མ་བསྲེས་པ།　颜料与砂合杂。【增】和颜料的石粉，作坛城时所用者。〔达〕

རྡུལ་རྫས་བརྒྱད།　ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞིའི་རྡུལ་བཞི་དང་གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱའི་རྡུལ་བཞི་དང་བརྒྱད་དོ།།　八尘物（佛）：地、水、火、风四尘，与色、香、味、触四尘。

རྡུལ་བཟང་མ།　ཉི་མའི་ཆུང་མ་ལའང་།　妙尘女（藻）。太阳的妃子。

རྡེག་ཆ་མཁན།　མགར་བའམ་ལྕགས་བཟོ་པ།　铁匠。

རྡེག་པ།　རྡུང་བར་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ་རྡེག་བྱེད་ཀྱིས་བརྡེགས་ཟིན་མིན་ན་རྡེག་རྒྱུ་དང་རྡེག་བཞིན་པ་ལྟ་བུ།　打，击。

རྡེག་བྱེད།　（原注同上）打者。

རྡེག་ཚེ།　གྲི།　刀。

རྡེབ་པ།　རྡེབ་པ་པོས་ལག་པ་རྡེབ་པར་བྱེད།
拍击。
【增】代替 སྡེབ་པ།　組合，接連。〔达〕

རྡེབ་བྱེད།　རྡེབ་པ་པོས་ལག་པ་རྡེབ་པར་བྱེད་རྡེབ་མཁན་ལྟ་བུ།　拍打者。

རྡེའུ།　རྡོ་ཆུང་ཆུང་གི་མིང་སྟེ་དེའི་དབྱིབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམ་ཚིག་ལ་སོགས་ལའང་དེ་རྡེའུ་ལ་རྡེལ་ཞེས་སྣང་།　1.石子，小石块。2.因形状近似之故，杏核等亦名 རྡེའུ།　亦作 རྡེལ།
【增】1.石淋，尿結石。2.枪彈。〔达〕

རྡེའུ་གསུམ་འདོར་བ།　མནའ་བསྐྱལ་བའི་ཆོ་ག་སྟེ་ཁྱོ་ཤུག་གཉིས་མ་འཆམས་པས་རྡེའུ་གསུམ་ཕྱོགས་… གསུམ་དུ་གཏོར་བས་རྡེའུ་དེ་རྣམས་མི་འཕྲད་པ་… བཞིན་དུ་ད་ཕྱིན་ཆད་དུ་མཐུན་ཞིང་འཕྲད་པ་མེད་དོ་ཞེས་མནའ་བསྐྱལ་བའོ།།　抛三石（佛），赌咒法，夫妇不合时，将三石抛于三方，如彼石不相遇，赌誓今后永不相合。

རྡེལ་བཀྲམ།　རྡེའུ་བཀྲམ་པ།　鋪石子。

རྡོ་སྐྱེས།　བྲག་ཞུན།　石生（藻）。五灵脂。
【增】瀝青，石油，等于 བྲག་ཞུན།　〔达〕
（同）རྡོ་བའི་ནད།

རྡོ་ཀུ།　གཏུན་བུའམ་རྡོ་ཁོང་ཆུང་ཆུང་།　石臼，小石窩。

རྡོ་རྒྱུས།　རྒྱུས་པ་ལྟ་བུའི་རྡོ།　石綿。【增】1.阳起石。2.使友誼持久的誓約。〔达〕

རྡོ་སྒྲིལ། རི་ཐུར་དུ་རྡོ་སྒྲིལ་རྒྱུ་དང་བསྒྲིལ་ཟིན། 滚石，向山下滚石。

རྡོ་གཅལ། རྡོ་བཙོས་སུ་རྡོ་གཅལ་བར་བཀྲམ་པ། 鋪石，于石基上鋪石。

རྡོ་གཅོག རྡོ་གཅོག་པ་པོས་བཅག་ཟིན་པ་དང་…… གཅོག་རྒྱུའམ་ཆོག་ཅིག་ལྟ་བུ། 击石。

རྡོ་བཅག རྡོ་གཅོག་པ་པོས་བཅག་ཟིན་པ། 已击破石头。

རྡོ་ཆར། སེ་རའམ་སེར་བ་དང་ཐོག་ལའང་། 石雨（藻）。1.雹。2.霹靂，雷电。

（同） རྡོ་རྗེའི་ཆར།

རྡོ་འཇོག རྒྱ་གར་ནུབ་ཕྱོགས་ན་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག 西印度的城市之一。

རྡོ་རྗེ། དོན་དམ་དུ་མི་འཇིགས་པའམ་མི་ཤིགས་པ་ཡིན་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཕྱག་མཚན་རྡོ་རྗེ་མདུག་རེར་སྐྱེས། 金刚，胜义（宗教上的意义)为无畏，不可坏，世俗指兵器金刚杵。

རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ། བདེ་མཆོག 金刚空行(藻)。胜乐（本尊名)。（同） རྡོ་རྗེ་ཐོད་པ་ཅན།

རྡོ་རྗེ་འཁོར་ལོ། （注同上）金刚輪（藻）。

རྡོ་རྗེ་གྲི་གུག ཧེ་རུ་ཀ། 金刚弯刀（藻）。上乐金刚，胜乐金刚（本尊名）。

རྡོ་རྗེ་རྒྱ་གྲམ། མདུག་མའི་རི་མོ་དེར་ལྟོས་ཤིག 金刚十字。（图缺）

རྡོ་རྗེ་ཅན། སངས་རྒྱས་དང་རྡོ་རྗེ་འཆང་དང་བརྒྱ་བྱིན་དང་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་ལ་ཟེར། 具金刚者（藻）。1.佛。2.金刚持（佛名）。3.帝釋(天神名)。4.金刚手（菩薩名）。

རྡོ་རྗེ་ཉི་མ། སྤྱན་རས་གཟིགས། 金刚日（藻）。观世音（菩薩名）。

【增】1.經名。2.佛名。〔达〕

རྡོ་རྗེ་ཐོད་པ་ཅན། བདེ་མཆོག 持金刚顱(藻)。胜乐（本尊名）。

（同） རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ། རྡོ་རྗེ་འཁོར་ལོ།

རྡོ་རྗེ་གདན། རྒྱ་གར་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་ལྟེ་བ་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་སྟོ་ལ་སངས་རྒྱས་པ་ལྟ་བུ། 金刚座，印度之中心（伽耶）。

རྡོ་རྗེ་གདན་པ། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་མཚན། 金刚座者（藻）。釋迦牟尼之名。

【增】金刚座（伽耶）的三个圣者名。〔达〕

རྡོ་རྗེ་ནག་མོ། འོད་ཟེར་ཅན་མ། 金刚黑女(藻)。光明天女。（同） རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ།

རྡོ་རྗེ་རྣ་བ། ཐོང་བུ། 金刚耳（藻）。斲。

རྡོ་རྗེ་རྣོན་པོ། འཇམ་པའི་དབྱངས། 金刚利(藻)。文殊（菩薩名）。

རྡོ་རྗེ་པ་ལམ། ཞོ་འཐུང་རུས་པ་ལའང་། 1.金刚鉆，鉆石。2.飲酪骨。（同） རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ།

རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ། འོད་ཟེར་ཅན་མ། 金刚亥（藻）。光明天女。（同） རྡོ་རྗེ་ནག་མོ།

རྡོ་རྗེ་དབང་ཕྱུག ལག་ན་རྡོ་རྗེ། 金刚自在（藻）。金刚手（菩薩名）。

རྡོ་རྗེ་དབྱངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ། དབྱངས་ཅན་མ། 金刚音自在女（藻）。妙音天女。

རྡོ་རྗེ་རྩེ་བརྒྱ་པ། བརྒྱ་བྱིན་མཚོན་ཆའམ་ཞོ་འཐུང་རུས་པ། 1.百股金刚杵，帝釋兵器。2.飲酪骨。

རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ། འཇམ་དབྱངས་དང་བརྒྱ་བྱིན་

ཡའང་། 持金刚（藻）。1.文殊（菩薩名）。2.帝釋（天神名）。

རྡོ་རྗེ་ཟ་བྱེད། བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ་(དང་)། 金刚食（藻）。帝釋（天神名）之金刚杵。

རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ། ཞོ་འཐུང་རུས་པ་ཡའང་། 1.金刚宝。2.飲酪骨。（同）རྡོ་རྗེ་ཕ་ལམ།

རྡོ་རྗེའི་སྒྲ། ཐོག་དང་བཅས་པའི་འབྲུག་སྒྲ། 金刚声（藻）。具霹靂之雷声。

རྡོ་རྗེའི་ཆར། སེ་རའམ་སེར་བ་དང་ཐོག་ཡའང་། 金刚雨（藻）。1.雹。2.霹靂，雷电。（同）རྡོ་ཆར།

རྡོ་རྗེའི་མཆུ། བྱ་ཁྱུང་དང་བྱ་རོག་དང་ཚོགས་བདག 金刚喙（藻）。1.鵬。2.烏鴉。3.毗那夜迦（天神名）。

རྡོ་རྗེའི་མཇུག་མ། ཁྱིའི་མིང་། 金刚尾（藻）。犬。【增】天神。〔达〕

རྡོ་རྗེའི་སྣ། ཕག་པ། 金刚鼻（藻）。猪。

རྡོ་རྗེའི་ཚེར་མ། འབྲུམ་བུའམ་ཐོར་པ། 金刚刺（藻）。痘疹。

རྡོ་རྗེའི་ཟེར་འཕྲོ། ཐོག 金刚閃（藻）。霹靂，雷电。

རྡོ་རྗེའི་གཟེགས་མ། （注同上）金刚屑（藻）。

རྡོ་རྗེའི་རི། ལྕགས་རིའམ་ཁོར་ཡུག་རི། 金刚山（藻）。鉄圍山，輪圍山。

རྡོ་རྗེའི་ལག་པ། བརྒྱ་སྦྱིན། 金刚手（藻）。帝釋（天神名）。

རྡོ་ཐལ། ས་དཀར་མིང་དུ་གསུངས་ཀྱང་ཚིགས་བཅད་མཛོད་ལས། རྡོ་ཐལ་རྡོ་བསྲེགས་ཆུས་གཏོར་ན་དུམ་བུ་བརྒྱར་འགྱེས་བཞིན་དུ་གསུངས། 石灰，白土，頌藏論說：“རྡོ་ཐལ་ 是将石火燒，澆水，裂为百片”。

རྡོ་ཐལ་ཉལ་པོ། ཁང་པའི་ཞལ་བ་མཁན་པོ། 臥灰者（藻）。粉刷工人。

རྡོ་དྲེག རྡོ་ཡི་དྲེག་པ་དཀར་པོ་ལྟ་བུ། 石垢，如石上之白皮垢。

རྡོ་སྣུམ། （原注缺）石油，煤油。

རྡོ་སྤུངས། རྡོ་དང་རྡེའུ་མང་པོ་སྤུངས་པ། 石堆（藻）。很多石块与石子堆积。（同）རྡོ་འབུམ།

རྡོ་བའི་ཁང་པ། རྡོ་བརྩིགས་པའི་ཁང་པ། 石室。

རྡོ་བའི་ནད། བྲག་ཞུན། 石病（藻）。五灵脂。（同）རྡོ་སྐྱེས།

རྡོ་འབུམ། རྡོ་དང་རྡེའུ་མང་པོ་སྤུངས་པ། 十万石（藻）。很多石块与石子堆积。（同）རྡོ་སྤུངས།

རྡོ་བརྩིགས། བྲག་རི་ཡའང་། 1.聚积石头。2.石山，山崖。

རྡོ་ཚད་གཅིག བོད་དངུལ་སྲང་ལྔ་བཅུ་ཐམས་པ། 一石量，合西藏銀五十两。

རྡོ་ཞུན། རྡོ་བསྲེགས་པ་ཆུར་བཅུག་ན་འཁོལ་བས་ཞོ་ལྟར་ཀྱུར་པ། 石浆，石燒过后投水中，沸溶如酪。

རྡོ་ཞོ། （注同上）

རྡོ་ཟན། མཆིང་བུའམ་རིན་ཆེན་འདྲ་བའི་རྡོ་ཞིག 宝石，似宝之石。

རྡོ་གཟོང་། རྡོ་འབིགས་བྱེད་ལག་སྦྱད། 石凿，穿石之工具。【增】= རྡོ་བ་འཇོམས་བྱེད། 〔达〕

རྡོ་འོད་གསལ། མེ་ཤེལ་ཡའང་། 1.光亮之石。2.火晶。

རྡོ་ཡི་རྒྱལ་པོ། གཡུ་ཡི་མིང་། 石王（藻）。松儿石。【增】=རྡོ་ཡི་ཛེ། རྡོ་ཛེ།〔达〕

རྡོ་ཡི་སྙིང་པོ། མར་གད་དང་ལྷགས་ལ་འདང་། 石藏（藻）。1.摩罗伽陀，子母綠（宝石名）。2.鉄。

རྡོ་ཡི་བུ། ཚོན་རྩིས་ཤིག 颜料之一。

རྡོ་ཡི་ཟས་ཅན། ཕུག་རོན། 石食者(藻)。鸽。

རྡོ་རིང་། རྩེ་པོ་ཏ་ལའི་མདུན་དུ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱིས་བཙུགས་པའི་རྡོ་རིང་ལྟ་བུ། 碑，石柱，如布达拉山前，藏王墀松得贊所立之石碑。

རྡོ་རུས། མཐའ་མ། 石骨（藻）。边际。

རྡོ་རུས་ཐུག་པ། མཐར་ཐུག་ལ་གཏུགས་པ། 石骨相遇（藻）。到最究竟，到边际。

རྡོ་རུས་སྦྲོད་པ། （注同上)石骨相合（藻）。

རྡོ་ལས། རྡོའི་ལས་ཀ་སའི་ལས་ཀ་ལྟ་བུ། 石工。

རྡོ་ལས་སྐྱེས། མེ་དང་མེ་ལྷ། 石生（藻）。1.火。2.火神。

རྡོ་སེམས། དུས་འཁོར་ལ་འདང་། 石心（藻）。时輪（本尊名）。

རྡོ་སོལ། རྡོ་ཡི་མེ་ཤིང་དུ་རུང་། 煤，石炭。

རྡོག་སྣ། ལྷམ་རྡོག་པའི་རྩེ་མོ། 鞋底之尖。

རྡོག་པ་བརྒྱབ་པ། ལྷམ་གྱི་རྡོག་པས་གཞུས་པ་ལྷམ་གྱི་རྡོག་པ་ཞེས་པའང་སྣང་། 踢，脚踢，用鞋底踹。རྡོག་པ་ 亦作 རྡོག་པ།

རྡོག་པས་བརྡུངས། （注同上）

རྡོག་པོ་གཅིག རིལ་པོ་གཅིག 一包，一卷。

རྡོག་ཕྲས། ཁུར་པོ། 背子，背包，負荷物。

རྡོབ། ཐལ་མོ་རྡོབ་ལྟ་བུ། 击拍，如击掌。【增】拍鈸。〔四〕

རྡོར། རྡོར་རྡོ་ལ་གྲི་རྡོར་ཞིག་ལྟ་བུ། 磨吧！磨刀吧！

རྡོར་དྲིལ། རྡོ་རྗེ་དང་དྲིལ་བུ་གཉིས། 鈴杵（佛）。【增】雷电，王节，太阿，鈴，鉢。〔高〕

རྡོར་དབྱིངས། （原注缺）金刚界（佛）。

རྡོར་ལེགས། དམ་ཅན་རྡོ་རྗེ་ལེགས་པ། 金刚善，护法神之一。

རྡོར་སེམས། ལྷ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ། 金刚薩埵，菩薩之一。

རྡོལ་ཆོས། རྙིང་ཆོས་དང་རལ་གྱི་ཆོས། 粗法，污坏法（粗俗的教理，混杂的宗教）。

རྡོལ་བ། ཞབས་རྡོལ་བ་ལྟ་བུ། 穿漏，如底穿。【增】露出，出現，漏出。〔达〕

རྡོལ་བའི་ཁྱིམ། གྱང་གོག་རྡོལ་བའི་ཁང་པ། 漏屋。

རྡོས་བཅས། གཅིག་གཅིག་བརྒྱུས་འབྲེལ་ཅན། 有关連，互相牵連。

རྡོས་ཆེ། གདོས་ཆེ་ལྟ་བུ། 大量，如体积大。

རྡོས་སུ་གཙུག་པ། ཕན་ཚུན་འབྲེལ་དུ་བཙུག་པ། 使連續，使互相連絡。

ལྡ་ལྡི། མཆོད་རྫས་ལྡ་ལྡི། 悬彩，供品悬彩。【增】1.串綳。2.綢片等所作的花环。3.彩色的彩，或布的装飾品，寺院或佛堂中悬于天花板的纓絡。〔达〕

ལྡག་ཀུ། ཐུག་པའི་བྱེ་བྲག་སྐྱོ་མ་ལྟ་བུ་ལྡ་ཀུ་འདག་ཀུ་ཞེས་སྣང་། 粥之一种，稀如浆，亦作 ལྡ་ཀུ། འདག་ཀུ། (同) ལྡག་པ་ I.

ལྡག་ཆལ། འདག་ཆལ་ཞེས་འཐབ་ཁྲུས་རྫས། 肥皂，亦作 འདག་ཆལ། 洗澡用物。

ལྡག་པ། I.ཐུག་པའི་བྱེ་བྲག་སྐྱོ་མ་ལྟ་བུ་ལྡ་ཀུ་འདག་ཀུ་ཞེས་སྣང་། 粥之一种，如浆，亦作 ལྡ་ཀུ། འདག་ཀུ། （同）ལྡག་ཀུ།

II.ལྕེས་ལྡག་པ། 舐，吮。

ལྡང་དཀར། བྱ་ཞིག 一种鳥。

ལྡང་དུབ་གཟེར། ན་ཚ་ཟུག་རྡུའི་ཁྱད་པར། 一类病痛。（同）ལྡང་ཟུག

ལྡང་འདུག་བྱེད། ཡར་ལྡང་མར་སྡོད་པ་ལྟ་བུ། 起坐，如站起、坐下。

ལྡང་ལྡིང་བྱས་པ། ཡར་ལངས་པ་དང་བྱ་ལྟར་ལྡིང་བ་ལྟ་བུ། 1.起来。2.飞腾，如鳥飞。

ལྡང་བ། ལོང་བར་བྱེད་པ། 起立，起来。

【增】1.升起，騰起(如烟)。2.＝འདང་བ། 够。〔达〕 使够，饜足，丰，裕。〔高〕

ལྡང་བྱེད། རླུང་གིས་ཐལ་བ་སློང་བར་བྱེད། 吹起，揚起，风将灰尘吹起。

ལྡང་མ་ལྡང་། ལོངས་མ་ལོངས་ཏེ་འདང་མ་འདང་ཞེས་པའང་སྣང་། 够不够，亦作 འདང་མ་འདང་།

ལྡང་ཚད། ལོངས་ཚད། 足量，够量。

ལྡང་ཟུག ན་ཚ་ཟུག་རྡུའི་ཁྱད་པར། 一类病痛。（同）ལྡང་དུབ་གཟེར།

ལྡངས་པ། བསླངས་པ་དང་འཁྲིབ་འཁྲུལ། 1.已起。2.震动。

ལྡད་པ། སོ་འདེབས་པ། 嚼，咬，反刍。

【增】1.＝ལྷད་པ། 触污，敗坏，搀杂，貶損。2.＝སྟོན་མོ། 丧葬年祭，节日。〔达〕

ལྡད་བུ། （未詳）

ལྡད་བྱེད། སོ་ཡི་མིང་། 嚼者（藻）。牙齿。

ལྡན་ནད། ན་ཚ་ཞིག 一种病。

ལྡན་གནས། གནམ་སྟོང་། 晦日，阴历三十日。

ལྡན་པ། ཡོད་པ་སྟེ་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ལྟ་བུ། 具有，如"具寿"。【增】亦作 མདན་པ། 聪。〔达〕

ལྡན་མོ། ལྷ་ལྡན་མོ། 神名。

ལྡབ་ལྡིབ། སྐད་ཆ་ལྡབ་ལྡིབ་སྨྲ་བ་ལྟ་བུ། 口吃，結巴。【增】胡言乱語。〔达〕 話不清楚。〔四〕

ལྡབ་ལྡོབ་པ། སྤོབ་སྐྱེན་པའམ་སྤོབས་པ། 伶利，明利，辯才。【增】1.不清楚和不准确的語言表白。2.迟鈍。〔达〕（达无 པ་字）

ལྡབ་པ། ཡང་ཡང་ལྡབ་སྐྱོར་རམ་ཉིས་ལྡབ་སུམ་ལྡབ་ཡོད་ལྟ་བུ། 1.重迭，重复。2.折迭。

【增】再三，背誦。〔高〕

ལྡབ་མ། （注同上）

ལྡབས་པ། ཡང་ཡང་བསྐྱར་ཟིན་པ། 重迭，重复。

ལྡམ། （原注缺）污，如 ལྡམ་ཁ། 污水。

ལྡམ་ལྡུམ། ལྡུམ་རའི་ནང་གི་སྔོ་ཚོད་ལ་ཕུག་ལྟ་བུ། 菜，菜园内之青菜，如蘿卜。

【增】卑賤的，可怜憫的。〔达〕

ལྡར་ལྡུར་བ། ཐུག་པའི་འཁོལ་བའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། 咕嘟，如粥沸声。

ལྡར་བ། རློན་པ་དང་གླེན་པ། 1.湿潤。2.愚呆。

【增】困倦，疲乏。〔达〕

ལྡས་པ། ལུས་པའི་མིང་། 剩余。

ལྡིང་ཁང་། མཁར་གྱི་ལྡིང་ཁང་། 楼，如碉楼。

【增】树蔭遮复处，天然亭。〔达〕

ལྡིང་ཐག （原注缺）悬索。

ལྡིང་བ། བྱ་རྒོད་མཁའ་ལ་ལྡིང་སྟེ་འགྲོ་ལྟ་བུ། 翱翔，如鷲鳥翱翔于天空。

【增】浮，浮游，游泳，悬吊。〔达〕

ལྡིང་དཔོན། དམག་དཔོན་ནམ་བྱ་ར་བ། 武官，巡察。【增】管理五十名战士的官，排长。〔达〕总兵。〔四〕

ལྡིབ་པ། སྐད་ཞབ་ཞིབ་པར་སྨྲ་བ། 結巴，口吃。

ལྡིབས་པ། སྐད་མི་བདེ་བར་སྨྲས་པ། 口吃，說話不利落。

ལྡིར། (原注缺) 1.鼓起，扩張。2.壶。

ལྡིར་སྒྲ། འབྲུག་སྒྲ་(དང་)། 隆隆声，雷鳴声。

【增】响亮。〔四〕

ལྡིར་ལྡིར། (注同上)

【增】响亮。〔四〕

ལྡིར་བ། ལྟོ་ལྡིར་བའམ་དངུལ་ལྡིར་དང་འབྲུག་སྒྲ་ཡང་། 1.鼓起，鼓肚。2.銀壶。3.雷鳴。

【增】1.胀大，膨胀。2.突进。3.风怒号。〔达〕

ལྡུག་པ། ཆུ་ཁ་རུ་བླུག་པར་བྱེད་པ་པོས་བླུག་རྒྱུ་(དང་)། 灌。【增】1.洒。2.鑄。〔达〕

ལྡུག་པ་པོ། (原注同上) 灌水者。

ལྡུག་བྱེད། (注同上)

ལྡུགས་པ། ཆུ་བླུགས་ཟིན་པ། 已灌，已灌水。

ལྡུད་པ། བླུགས་པ། 灌，注。

ལྡུམ་སྟག མེ་ཏོག་ཕྱེ་མ་ལེབ། 菜虎（藻）。花蝴蝶。

ལྡུམ་པ། ཚོད་མ་མཁན། 种菜者。

ལྡུམ་པོ། སྔོ་ཚོད་ཅན། 有青菜者。

【增】代 ཟླུམ་པོ། 圓的。〔达〕

ལྡུམ་བུ། སྔོ་ཚོད་སྦྲུ་གུའི་རིགས་སམ་ཤིང་ཏོག་ཡང་། 1.蔬菜苗类。2.水果。【增】1.＝བསོད་སྙོམས། 施舍，乞食。2.茎状植物。〔达〕

ལྡུམ་བུའི་ཚལ། ལ་ཕུག་སྔོ་ཚོད་ལ་སོགས་པ། 菜园。（原注：种蘿卜青菜等）

ལྡུམ་ཞིང་། སྔོ་ཚོད་བཏབ་ས་དང་མེ་ཏོག་ལྡུམ་ར་ལྟ་བུ་ཡང་། 1.菜园。2.花园。

ལྡུམ་ར། (注同上)

【增】人造园林，西藏西部指果木园。〔达〕

ལྡུར་ལྡུར། འདུར་འདུར་འགྲོ་བ་ལ་སྣང་། 澎湃，速行，疾流。

【增】水沸腾声。〔达〕 食物滑溜。〔四〕

ལྡེ། མེ་ལ་ལྡེ་ལྟ་བུ་འདི་ཞེས་སྣང་། 烤，如烤火，亦作 འདེ། 【增】1.冠于西藏古时的几个国王名前的族名。2.財庫。〔达〕鑰匙。〔高〕

ལྡེ་གུ། ཞག་གུའམ་ལྡེ་གུ་དང་སྐྱོ་མ་དོན་གཅིག་དང་སྨན་ཕྱེ་མར་བཏགས་པའི་ལྡེ་གུ་(དང་)། 亦作 ཞག་གུ། 1.糊，稀粥。2.药膏。

【增】1.混合劑。2.糖浆。3.药膏。〔达〕

ལྡེ་མིག སྒོ་ལྕགས་འབྱེད་པོ། 鑰匙。

ལྡེ་མིག་པ། གཉེར་པ། 掌鑰匙者，管家。

ལྡེ་མིག་འཛིན་པ། (注同上)

ལྡེག་ལྡེག ས་གཡོ་བའམ་འགུལ་བའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། 震动，如地震及搖动声。

ལྡེག་པ་པོ། སྒུལ་བ་པོའམ་ལྡེག་བྱེད། 震动者，搖动者。

ལྡེང་། ཤིང་སེང་ལྡེང་། 羯地罗树。

ལྡིབས། ཀྱང་རྩིག་པའི་ངོས་ལྡིབས། 壁面，如墙壁之平面。
【增】1.＝ལོགས། 2.篱，栅。〔达〕

ལྡིབས་བཟང་། ངོས་ལོགས་བཟང་དང་ནུས་པ། 1.平面好，壁面平整。2.能力。

ལྡིབས་རིས། རྩིག་པའི་རི་མོ། 壁画。
【增】＝ལོགས་བྲིས། 〔达〕

ལྡེམ་སྐུ། ལྡེར་བཟོ་ཡི་ལྡེམ་སྐུ། 塑象。

ལྡེམ་དགོངས། འཁྱོག་པོར་དགོངས་པ་(སྐུ)། 密意（佛），曲折的意思（不直說的）。

ལྡེམ་ལྡེམ། མེ་ཏོག་པདྨ་ལྡེམ་ལྡེམ་གཡོ་བ་ལྟ་བུའམ་དྲང་པོ་མ་ཡིན་འཁྱོལ་བའི་ཡང་། 1.颤动，如莲花颤动。2.弯曲，不直。【增】易曲的，屈伸自在的，易挠的。〔达〕 歪斜。〔四〕

ལྡེམ་པ། （注同上）【增】1.相反，矛盾，反对。2.变动无常。3.上下移动。〔达〕

ལྡེམ་པ་པོ། ལྡིང་གིས་ལྡེམ་པ་པོ། 颤动者。

ལྡེམ་པོ། ཀྱག་ཀྱག 弯曲。
【增】1.不誠实，不正直。2.謎語。〔达〕

ལྡེམ་བུ། （原注缺）1.秘密。2.柔軟。

ལྡེམ་མེ་བ། ཕར་ཚུར་གཡོ་བའམ་ལྡེམ་མེ་བ། 搖动，摆动。

ལྡེའུ། སྐར་མ་ཞིག་སྟེ་སྣོན་འཕང་། 心宿（二十八宿之一）。【增】1.＝སྡེའུ། 一种豆子。2.参看 ལྡེ་གུ། 3.＝ཀུ་ཀུ། 飾。〔达〕

ལྡེའུ་བཙན། ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན་ལྟ་བུ། 得贊（音譯），如藏王"墀松得贊"。

ལྡེར་ཚོ། གཟུགས་བརྙན་བཅོས་པའི་མིང་སྟེ་འཇིམ་པ་ལས་གྲུབ་པའི་སྐུ་འདྲ་ལྟ་བུ། 造象，塑象。

ལྡེར་བཟོ། （注同上）【增】胶泥。〔达〕

ལྡེར་སོ། （注同上）

ལྡོག་པ། ཕྱིར་ལྡོག་པའམ་ལོག་ཏུ་འདྲེག་པ། 返回，使回。【增】1.退还。2.还（四果中不还果之还字）。3.轉变（如颜色，嗅味等）。〔达〕

ལྡོགས། ཕྱིར་ལོག་ཏུ་ཆུག་ཅིག་དང་ལྕེ་ཡིས་ལྡོད་པ་ལྡོགས་ཤིག 1.遣返，使回去（命令詞）。2.舐，以舌舐碗（命令詞）。

ལྡོང་བ། ལོང་བར་འགྱུར། 盲，瞎。
【增】迷昏了。〔达〕

ལྡོང་བྱེད། མུན་པ་དང་མིག་ལྡོང་བར་བྱེད། 1.黑暗。2.迷眼。

ལྡོང་མོ། མདོང་མོ་ཇ་སྲུབ་བྱེད། 茶桶，攪茶之桶子。【增】＝དོང་མོ། 〔达〕

ལྡོང་རོས། ཚོན་ཞིག 雄黄，一种颜料。
【增】粉墙的黄泥。〔达〕

ལྡོངས་པ། ལོང་བར་གྱུར་པ་མདོངས་ཞེས་སྣང་། 已瞎，亦作 མདོངས། 【增】迷昏。〔达〕

ལྡོངས་གསོལ། （未詳）

ལྡོན་པ། ལན་ལྡོག་པའམ་ལན་ལྡོན་པ། 答复，回复。

ལྡོབས་སྐྱེན། ཤེས་རབ་མྱུར་བའམ་ཤེས་སྒྲ། 智慧敏捷，了解迅速。

ལྡོབས་པ། སྤོབས་པ། 辯才。

ལྡོམ་བུ། སློང་མོའམ་བསོད་སྙོམས་དང་ཕྱོམ་ཕྱོམ་(དང་)། 乞討，化斋。

ལྡོམ་བུ་པ། བསོད་སྙོམས་པའམ་སློང་མོ་པ། 化食者，托鉢僧，乞討者。

ལྡོམ་ས། སློང་ས། 乞化处。
【增】施食厂。〔达〕

སྡང་དགྲ། ཕ་རོལ་པོ། 怨敌，敌人。
（同）སྡང་བྱེད།

སྡང་བ། ཞེ་སྡང་། 瞋恨。【增】嫌恶。〔高〕

སྡང་བྱེད། I.ཕ་རོལ་པོ། 瞋恨者（藻）。敌人。（同）སྡང་དགྲ།
II.སེ་རའམ་སེར་བ་(དང་)། 雹。

སྡང་མིག ཁྲོ་བའི་མིག 怒視，怒目。

སྡར་བ། འཇིགས་པའམ་སྙིང་ཁམས་ཆུང་བ། 畏惧，胆小。

སྡར་མ། （注同上）

སྡིག ཇ་སྐོལ་བའི་སྣོད། 熬茶器。
【增】1.厚，粗大。2.創造基础。〔达〕

སྡིག་ཁྱིམ་ཅན། སྨིན་དྲུག་ཟླ་བ་འདང་། 蝎宫者（藻）。昴宿月，十月。

སྡིག་ཅན། དགུན་སྟོད་(དང་)། 有蝎（藻）。上冬，十月。【增】遭孽。〔四〕

སྡིག་བཅོམ། སངས་རྒྱས་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་ལའང་། 破恶（藻）。1.佛。2.阿罗汉（佛）。
（同）སྡིག་པ་ཞི་བ།

སྡིག་ཏོ་ཅན། བདུད་ཀྱི་མིང་ལའང་། 1.罪恶者。2.魔。

སྡིག་ལྟ། ལོག་ལྟ། 恶見，邪見(佛)。

སྡིག་ལྟོ་བ། ལོག་འཚོ་ཅན། 恶腹者（藻）。邪命人（佛）。

སྡིག་པ། སྡིག་པ་མི་དགེ་བ། 罪恶。
【增】蝎子。〔达〕

སྡིག་པ་པོ། སོར་མོས་སྡིགས་པ་པོ། 恐吓者，用指恐吓者。

སྡིག་པ་ཞི་བ། སངས་རྒྱས་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་ལའང་། 息灭罪恶（藻）。1.佛。2.阿罗汉（佛）。（同）སྡིག་བཅོམ།

སྡིག་མེད་གནས། ལྷ་སྤྱིའི་གནས། （གནས་ 原著作 ནས་）无恶处，天界。

སྡིག་རྭ། མར་ཉམས་འབུ་ལུས་མི་སྡུག་པ། 蝎子（原注系蝎子的两个异名）。

སྡིག་རྭ་ཅན། （注同上）

སྡིག་སེལ། ཆོས་(དང་)། 除恶（藻）。佛法。

སྡིག་སྲིན། འབུ་སྡིག་སྲིན། 螃蟹。

སྡིགས་མཛུབ། མཛུབ་མོས་སྡིགས་ཤིག 恐吓印，期剋印（佛），用指恐吓。
【增】用右手食指尖指人表示威胁。〔达〕

སྡིགས་ཤིག I.ཚ་པོ་སྲོས་ཤིག 烤吧！烤热吧！
II.མཛུབ་མོས་སྡིགས་ཤིག 恐吓（命令詞），用指恐吓。

སྡིངས། རི་སྡིངས། 平处，山之平坦处。
【增】1.高原。2.洼地。3.中部，中心。〔达〕

སྡུ་ཀུ། མཛེས་པའི་མིང་། སྡུག་གུ་ཞེས་སྣང་། 美丽，亦作 སྡུག་གུ།

སྡུ་བ། སྡུད་པ་པོས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྡུ་བཞིན་པ་དང་བསྡུ་བྱ་བསྡུས་ཟིན་པ་དང་སྡུས་ཤིག 收集。

སྡུ་བཞིན་པ། སྡུད་པ་པོས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྡུ་བཞིན་པ། 正收集。

སྡུག་ཁུར་བ། སྡུག་བསྔལ་བཟོད་ནུས་པ། 受屈，能忍苦。

སྡུག་གུ། མཛེས་པའམ་ཡིད་དུ་འོང་བ། 美丽，悦意，可爱。

སྡུག་གུ་མ། མཛེས་མའམ་བུད་མེད་མཆོག 美女。
【增】或作 སྡུག་གེ་བ། 愉快的状态。〔达〕

སྡུག་གི་བ། （注同上）

སྡུག་བསྔལ་གཏེར། དམྱལ་བའི་མིང་། 苦之仓庫（藻）。地獄。

སྡུག་བསྔལ་བ། ལུས་ཚོར་སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་ནི་ཡིད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ། 苦，身体所受之苦，或心中不乐。

སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་གནས། འཁོར་བའི་མིང་། 苦源（藻）。生死，輪迴（佛）。

སྡུག་བསྔལ་བཞི་ལྡན། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ། （བཞི་ 似 གཞི་ 字誤）具四苦（藻）。异生，凡夫（佛）。

སྡུག་དུས། རྩོད་ལྡན་དུས། 苦时（藻）。斗争劫（佛）。

སྡུག་པ། མཛེས་པ་དང་ངལ་བ་ལའང་། ཡིད་དུ་འོང་བ། 1.美丽，悦意。2.劳苦。【增】痛苦，忧郁。〔达〕

སྡུག་སྦྱོང་། （原注缺）苛待。

སྡུག་སྲན། ཁག་པོར་སྡུག་ན་བཟོད། 耐苦，忍受苦难。

སྡད་སྒྲི། མཇིང་པའི་ཀོང་ཀོང་། 后頸窩。

སྡུད་པ་པོ། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྡུད་པ་པོའམ་སྡུད་མཁན། 收集者，聚集者。

སྡུད་བྱེད། （注同上）

སྡུམ་ཐབ། ཁྱིམ་ཐབ། 夫妇，家室。

སྡུམ་པ། སྡུམ་བྱེད་པ་པོས་བསྡུམ་བྱ་སྡུམ་རྒྱུ་དང་མ་བསྡུམས་ན་སྡུམས་ཤིག་ལྟ་བུ། 调和，使一致，和解。【增】1.条約，合同。2.=ཁང་ཁྱིམ། 宅第，住宅。〔达〕

སྡུམ་བྱེད། （原注同上）调合者，和解者。

སྡུམ་མཚེས། ཁྱིམ་མཚེས་སམ་གྲོང་པ། 邻居，村落。

སྡུར་བཞིན། མགོ་བསྡུར་བའམ་སྡུར་བཞིན་པ། 比較，校对。

སྡུམས་ཤིག ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྡུམས་ཤིག་ལྟ་བུ། 聚集（命令詞），如集合在一处。

སྡེ། ཚོགས་པའི་སྡེ་ལྟ་བུ། 部落，单位。

（又）གཡས་རོལ་གྱི་སྡེ་གཡོན་རུའི་སྡེ། 部，如右部，左部。【增】种类，公众，种族，部落。〔达〕村落。〔法〕部院。〔四〕

སྡེ་ཆེན། ཁྱབ་འཇུག་དང་གདོང་དྲུག་ལའང་། 大将（藻）。1.遍入（天神名）。2.六面童子（天神名）。（同）སྡེ་དཔོན་1.

སྡེ་ཆེན་པོ། ཚོགས་པ་ཆེན་པོའམ་ཚལ་ཁ་ཆེན་པོ། 1.大聚会，大部落。2.大区域，大旗。

སྡེ་སྣོད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་སྡེ་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་མོ། །དོན་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་སྡེ་སྣོད་དམ་ཡང་ན་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དང་ཚིག་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་སྣོད་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་ན་སྡེ་སྣོད་ཅེས་བྱའོ།། 藏（佛），論藏、律藏、經藏是为三藏，总摄一切义理，故名藏，或如总摄十二处一切文义之器故，名藏。（同）སྡེ་སྣོད་གསུམ།

སྡེ་སྣོད་མ་མོ། མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དུ་གཏོགས་པའི་ལུང་། 本母藏（佛），对法藏（佛）中之教典。

སྡེ་སྣོད་གསུམ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་སྡེ་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་མོ། །དོན་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་སྡེ་

སྣོད་དམ་ཡང་ན་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དང་ཚིག་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་སྣོད་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་ན་སྡེ་སྣོད་ཅེས་བྱའོ། ། 三藏（佛）：論藏、律藏、經藏是为三藏，由总摄一切义故名藏，或如总摄十二处一切文义之器故，名藏。
（同）སྡེ་སྣོད།

སྡེ་པ། དཔོན་པོ་ལྟ་བུའམ་རྒན་པ་ལ་འདང་། 1.官长。2.长老。【增】1.地方官名，从前省长叫 སྡེ་པ། 2.藏文字母之一部（如 པ་ཕ་བ་མ་ 称为 སྡེ་པ་བཞི་པ་）或某部中之一字母。3.一种魔鬼。4.軍官。〔达〕

སྡེ་པ་གཞུང་། བོད་ཁྲིམས་ལུགས་གཞུང་། 西藏地方政府。

སྡེ་དཔོན། I. ཁྱབ་འཇུག་དང་གདོང་དྲུག་ལ་འདང་། 1.遍入(天神名)。2.六面童子(天神名)。
（同）སྡེ་ཆེན།
II. རྒྱལ་ཕྲན་ནམ་བློན་པོ་དང་དམག་དཔོན་ལ་འདང་། 1.諸侯。2.大臣。3.将軍。
【增】區域的小首长，县长。〔达〕

སྡེ་དཔོན་ཁག གཟིམ་ཤག་ཁག་ཆེན་པོ། 各大公館，各大家族。

སྡེ་ཚན། སྡེ་ཚན་དང་པོ་གཉིས་པ་ལྟ་བུ། 部类，单位，如第一类，第二类。
【增】藏文字母的分部。〔达〕

སྡེ་བཞི། ཆོས་དང་དོན་དང་འདོད་པ་དང་ཐར་པ་བཞིའོ། །ཡང་ན་དོན་གྱི་དོད་དུ་ནོར་དང་བཞིའོ།། དོན་ནོར་གཉིས་ཨརྠ་ཞེས་སྐད་དོད་གཅིག་གོ།། 四部(佛)：法、义、欲、解脱，或法、財、欲、解脱为四部，因为“义”“財”之梵語，俱是 ཨརྠ།

སྡེ་གཞོན་མ། ཨུ་མོ་ཨུ་སྭཿ། 鄔摩天女。

སྡེ་བཟང་། དགོན་པ་འདང་། 寺院。

སྡེ་ཤིང་གནས་པ། ཚོགས་ཤིང་གནས་པ། 聚合而住。

སྡེ་སྲིད། སྐྱ་ཚབ། 摄政，代理者。
【增】1,省,国。2.統治者，执政者。〔达〕

སྡེབ། གཅིག་ཏུ་བསྡེབས་པའི་སྡེབ་དང་དེབ་ཅེས་པའང་སྣང་། 册，編归一处之册，亦作 དེབ།

སྡེབ་ཐེར། （注同上）

སྡེབ་པ་པོ། གཅིག་ཏུ་སྡེབ་པ་པོ། 編輯，編者。

སྡེབ་སྦྱོར། ཚིག་གི་སྡེབ་སྦྱོར་ལྟ་བུ། 編韻，如文字之編韻（古代印度傳来的做詩講求声韵的一种学問）。【增】1. 歌咏吠陀中的一种教义。2.詩歌。〔达〕 配合，編輯。〔本〕

སྡེབས། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྡེབས་ཤིག 編吧！編在一起吧！【增】1.混杂，掺合。2.联合，联接，結合一起。3.交易，交换。4.作詩。〔达〕 竴接。〔四〕

སྡེམས་ཀ། སྡེམས་ཀར་སྡེམ་པ་པོ། （未詳）

སྡེར། སྡེ་ཚན་དེར་ལྟ་བུ་འདང་། 1.部分中。2.类，如“于彼类中”。（སྡེ་ 的第七囀声）

སྡེར་ཆགས། སྡེར་མོ་ཅན་དེ་ཁྱི་དང་དོམ་ལྟ་བུ། 有爪者，如狗和熊。

སྡེར་ཆགས་ཀླུ། རྩངས་པ་ཁ་རལ་ལམ། 有爪龙（藻）。蜥蜴，四脚蛇。

སྡེར་ཆགས་རྒྱལ་པོ། སེང་གེའི་མིང་། 有爪王（藻）。獅子。

སྡེར་ཆགས་རྗེ། （注同上）

སྡེར་སྣོད། སྣོད་སྡེར་མ། 盘子，碟子。

སྡེར་མ། （注同上）【增】茶托。〔达〕

སྡེར་མོ། ཁྱིའི་སེན་མོ་ལྟ་བུ། 爪子，如狗爪。

【增】=སྡེར་ཀུ། 〔达〕

སྡེར་མོ་ཅན། སེན་མོ་མཐུག་པོ། 有爪者，指甲厚者。

སྡོ་ཁམ། （原注缺）共同隶属。

སྡོ་བ། མི་འདོད་པའམ་ཕྲག་དོག་བྱེད་བཞིན་པ། 1.不乐。2.在嫉妬。【增】冒險。〔达〕

སྡོགས་ཤིག ཉེ་བར་མ་བསྡོགས་ན་སྡོགས་ཤིག་ལྟ་བུ། 預备吧！

སྡོང་གྲོགས། ཕན་འདོགས་པའི་གྲོགས་པོ། 益友，于人有益之朋友。（同）སྡོང་ཟླ།

སྡོང་དུམ། ཤིང་སྡོང་གི་དུམ་བུའམ་རྩ་བ་གོག་པོ། 树木之段片，残树干，朽坏的树根。

【增】干树梃。〔四〕

སྡོང་པོ། ཤིང་སྡོང་ངམ་ལྗོན་ཤིང་། 树干，树。

【增】茎。〔达〕

སྡོང་པོ འི་སོར་མོ། ཡལ་ག 树指（藻）。枝。

སྡོང་བུ། མཆོད་མེའི་སྡོང་བུའམ་ནས་ཀྱི་ཡུ་བ་ལའང་། 1.灯心。2.麦稈。

【增】棍，棒。〔达〕 干。〔四〕

སྡོང་ཟླ། ཕན་འདོགས་པའི་གྲོགས་པོ། 益友，于人有益之朋友。（同）སྡོང་གྲོགས།

སྡོང་རོ། མཆོད་མེ་འབར་ཟིན་པའི་པདྨ་ལྟ་བུ། 灯花，如灯燃后烟結如蓮花。

སྡོངས། ར་མདའ་གྱིས་ཤིག 助，协助（命令詞）。

སྡོངས་གྲོགས། སྡོང་གྲོགས་ལའང་། 益友。

སྡོངས་ནས། བསྡོངས་ནས་སམ་འགྲོགས་ནས། 結合，結伴。

སྡོད། ས་ལ་སྡོད་ཅིག 坐吧！如坐在地上吧！

【增】=ངལ་བསོ་བ། 休息，休养。〔达〕

སྡོད་འཐེན། མར་སྡོད་ནས་འཐེན། 坐下而扯。

སྡོད་པ། བཞུགས་བཞིན་པ། 正住下，正在坐。

【增】1.坐。2.停留，等候。3.在家，居住。〔达〕

སྡོད་ལུགས། གནས་ལུགས། 眞理（佛）。

【增】= སྟོང་ཉིད། 空性（旧教中此字义为学派）。〔达〕 坐着的样子。〔高〕

སྡོམ། I.རྒྱས་པ་བསྡུས་ཏེ་བསྡོམས་པའི་སྡོམ་ལྟ་བུ། 摄頌，嗢柁南（佛），如总摄广义之綱要。（同）སྡོམ་ཚིག

II.འབུ་སྡོམ་དྭ་བ་ཅན་ཡང་ཟེར། 蜘蛛。

སྡོམ་པ་གསུམ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གསུམ་དང་ལུས་ངག་གི་སྤྱོད་པ་ངན་པ་བསྡམས་པས་སོ། ། 1.三律仪（佛）：别解脱律仪、靜虑律仪、无漏律仪。2.防止身語之恶行。

སྡོམ་པའི་དགྲ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 戒律敌（藻）。极喜自在魔。

སྡོམ་བུ། ཧྲོམ་བུ་སྟེ་ཐོ་ག་ལྟ་བུ། 即ཧྲོམ་བུ།球状物，如果。【增】1.沟渠。2.圆形綫子。〔达〕

སྡོམ་མེད། བཤན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡོམ་མེད་ལྟ་བུ། 非律仪（佛），如屠夫身上无戒律。

སྡོམ་བརྩོན། བདེན་སྨྲ་དྲང་སྲོང་དང་དགེ་སློང་ལའང་། 勤律仪（藻）。1.实語仙人。2.比丘（佛）。

སྡོམ་ཚིག རྒྱས་པ་བསྡུས་ཏེ་བསྡོམས་པའི་སྡོམ་ལྟ་བུ།

摄頌，嗢柁南（佛），如总摄广义之綱要。(同) སྡོམ་I.

སྡོམ་ཆེན། དྲང་སྲོང་ངམ་སྡོམ་བརྩོན། 1.仙人。2.勤持律仪。

སྡོམ་མཛད་པ། མདོར་བསྡུས་ཙམ་མཛད་པ། 总結，总略而說。

སྡོམ་ལ་འདུས་པ། དུས་འཁོར་(དང་)། 总摄(藻)。时輪金剛（本尊名）。

སྡོམས་ཚིག སྡོམ་ཚིག་ལའང་། 摄頌，嗢柁南（佛）。

སྡོམས་ཤིག བསྡམ་བྱ་ཡོད་ན་སྡོམས་ཤིག 約束，束縛，綁起（命令詞）。

སྡོར། ཐུག་པའི་རྫས། 粥中物（如酥油等）。
【增】調味的香料，黃油，猪油及植物油的通称。〔达〕

སྡོར་དཀར་བ། ཤ་མི་ཟ་མཁན། 素食者，不吃肉者。

སྡོར་བལ། ཐུག་སྡོར་ལྟ་བུ་ལའང་། 調料，如粥中調料。

སྡོས་ཤིག སྲོག་དང་མ་བསྡོས་ན་སྡོས་ཤིག 牺牲吧！拼命吧！

བརྡ། ལུས་ཀྱི་བརྡ་ནི་ལག་པས་བརྡ་གཏོང་བ་ལྟ་བུ་ངག་གི་བརྡ་ནི་མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་ཚོགས་པའོ།། 表示，身表，如用手比示，語表，謂名句文身(佛)。【增】1.任何一种模样姿势。2.呼号，暗号。3.記号，标幟，征兆，推断。4.訣咒。5.名字。〔达〕

བརྡ་དག་པ། ཡི་གེའི་བརྡ་དག་པའམ་གཙང་མ། 文字正确、干净。(同) བརྡ་ཡིག

བརྡ་རྙིང་པ། མེ་ལ་མྱེ་དང་མི་ལ་མྱི་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 古字，如 མེ་作 མྱེ། མི་作 མྱི།

བརྡ་སྤྲོད། སྒྲའི་བསྟན་བཅོས། 釋名，声明論，正字学，文法。
【增】= ར་སྤྲོད་པ། 实証，实驗。〔达〕

བརྡ་སྤྲོད་དབང་པོ། སྨྲ་མཁས་པ། 解釋王(藻)。善說者。

བརྡ་སྨན། ཀླུ་བདུད་རྡོ་རྗེ་ཞེས་སྣང་། 龙魔金剛，鈴蕩子（葯名）。

བརྡ་ཙམ། མིང་ཙམ་ལྟ་བུ། 唯名，但有其名。

བརྡ་ཡིག ཡི་གེའི་བརྡ་དག་པའམ་གཙང་མ། 正字，文字正确、干净。(同) བརྡ་དག་པ།

བརྡ་ཤེས། གྲངས་ཤིག་གི་མིང་དུ་སྣང་། 似即大数之一。

བརྡབ་པ། ཐལ་མོ་བརྡབ་པར་བྱ་ལྟ་བུ། 拍，如拍掌。【增】1.折攏，合攏。2.落下，沉下。〔达〕

བརྡབ་གསིག བརྡེག་པ་དང་སྤྲུག་སྤྲུག་བྱས་པ་ལའང་ 拍打与抖擻。【增】压迫，苛待。〔高〕(高作 བརྡབ་གསིགས་)

བརྡབས་པ། ལག་པ་བརྡབས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ་(དང་)། 拍击，如拍手。

བརྡར། བརྡ་ལ། 于名。(བརྡ་的第七囀声)

བརྡར་བ། གྲི་བརྡར་ཟིན་པ་དང་ཁ་བརྡར་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 1.已磨，已磨刀。2.已談話。

བརྡར་ཤ་ཆོད་པ། དོགས་པ་བསལ་བའམ་གཏན་གཏན་གཅོད་པ། 除疑，决定。

བརྡལ་བ། བཀྲམ་པའམ་རྡོ་ཆལ་མར་བརྡལ་བ་ལྟ་བུ་གདལ་བ་ཞེས་པའང་སྣང་། 散布，鋪开，如鋪石，亦作 གདལ་བ།
【增】爬下，徐徐滑下。〔达〕

བརྡུགས་པ། ཐབས་མེད་ལག་བརྡུགས་ཟིན་པ། 窮困，束手无策。

བརྡུང་། རྡུང་བྱེད་དབྱུ་གུས་བརྡུང་བྱ་རྔ་བརྡུང་བར་བྱ་དགོས་པ་(དང་)། 击，敲，捶，以棰敲鼓。

བརྡུང་བརྡག ཕྱེ་མར་བཏག་པར་བྱ་བའམ་བརྡོག་པ། 磨，磨为細粉，舂。

བརྡུང་བྱ། རྡུང་བྱེད་དབྱུ་གུས་བརྡུང་བྱ་རྔ་བརྡུང་བར་བྱ་དགོས་པ(དང་)། 所打，所敲，如所敲之鼓。

བརྡུངས་པ། རྔ་ལ་དབྱུ་གུས་བརྡུངས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已敲，如已用棰敲鼓。【增】打。〔四〕

བརྡུལ་བ། བསླུས་པའི་དོན་ལའང་། 1.揮舞。2.欺誑。

བརྡེག་ཆ། རལ་གྲི་ལའང་། 1.兵器。2.劍。【增】=གྲི། 〔达〕

བརྡེག་འཆའ། ལྷུང་བའམ་ཁ་བདབ་འདྲེད་པའམ་འགྱེལ་བ་ལྟ་བུ། 堕落，滑跌，跌倒。

བརྡེག་འཆོས། (注同上)

བརྡེག་ཐབས། བརྡུང་དུ་འཛུག་ཐབས། 手法，計打击的方法。

བརྡེག་པ། བརྡུང་བའམ་བརྡུང་དུ་འཛུག་པ། 打，击，使打击。

བརྡེགས་པ། ཚུར་བརྡུངས་ཟིན་པ། 已打。

བརྡེབ་ཡོང་། རྡེབ་ཡོང་ངམ་རོལ་མོ་རྡེབ་མཁན། 奏乐者。

བརྡོལ་ཐབས་སྨྲ་བ། བརྗོད་བྱ་མི་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་སུ་སྨྲ་བ། 乱說。

བརྡོལ་བ། ཁོག་མའི་ཞབས་བརྡོལ་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 穿漏，如壶底穿漏。【增】破通处。〔四〕

བརྡོས་བཅས། པན་ཚུན་འབྲེལ་བའི་དོན་ཏེ་ཆུའི་དབུ་བ་གཅིག་གཅིག་ལ་བརྡོས་པ་ལྟ་བུ། 依附，互相附著，如水泡相附著。

བརྡོས་པ། (注同上)
【增】跑向前去，进攻。〔达〕

བལྡག་པ། ལྕེ་ཡིས་བལྡག་བྱ་བལྡག་པར་བྱ་དགོས་པ་ལྟ་བུ། 舐，吮。

བལྡག་བྱ། (原注同上) 所舐，当舐。

བལྡགས་པ། ཞོར་བ་བལྡགས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已舐。

བལྡད་པ། སོ་བཏབ་པའམ་བལྡད་ཟིན་པ། 已咬，已嚼。

བལྡབ་བྱ། ཡང་ཡང་བལྡབ་པར་བྱ་ལྟ་བུ། 当折迭。

བལྡབས་པ། ཡང་ཡང་བལྡབས་ཟིན་པ། 已折迭。

བལྡབས་པ། ཉིས་ལྡབ་སུམ་ལྡབ་བལྡབས་ཟིན་པ། 已迭，已迭作二迭、三迭。

བལྡིག་པ། ས་གཡོ་བར་བྱ་བའམ་བསྐྱལ་བར་བྱེད་པ་དང་སོ་ཡིས་འདེབས་པ། 1.震动，如地动。2.咬。

བལྡིག་བྱ། (原注同上) 1.所震动。2.所咬。

བལྡིགས་པ། ས་ལྡིག་ལྡིག་གཡོས་པ་ལྟ་བུ་དང་སོ་ཡིས་བཏབ་པ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.震动，如地震动。2.已咬，如已用牙咬。

བསྡད་པ། ང་ལྷ་སར་ལོ་གཅིག་བསྡད་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། 住过，如說：“我在拉薩住过一年”。
【增】静坐，不动。〔高〕

བསྡམ་པ། ལུས་ངག་གི་ལས་བསྡམ་པར་བྱ་དགོས་ཏེ་བསྡམ་རྒྱུའམ། 防护，如須防护身語业。

བསྡམ་བྱ། (原注同上) 所防护。

བསྡམས་པ། བསྡམས་ཟིན་ན་སྡོམ་པ་སྐྱེ་འོ། །ཐག་པས་བསྡམས་ཟིན་པ་ལའང་། 1.已約束，若已約束，則生戒規。2.已用繩捆紧。
【增】参看 སྡོམ་པ། 〔达〕

བསྡར་བ། བྲེད་པའམ་འཇིགས་པ། 害怕，畏。

【增】མདུན་དུ་བསྡད་པ། 希望，期望，期待恩典。〔达〕

བསྡིག་པ། སྡིགས་མཛུབ་ཀྱིས་བསྡིག་བྱ་བསྡིག་རྒྱུ་ཡིན་བསྡིག་པར་བྱ་དགོས་དང་བསྲོ་བའམ་ཚ་པོ་' བྱས་པའམ། 1.用恐吓印（佛）使怖畏，期尅，威胁。2.烤，使溫暖，使热。

བསྡིག་བྱ། （原注同上）1.当用恐吓印（佛）使怖畏。2.当使溫暖，当使热。

བསྡིགས་པ། སྡིགས་མཛུབ་བསྡིགས་ཟིན་པ། 恐吓，已用恐吓印（佛）使怖畏。

བསྡུ་བ། སྡུད་བྱེད་ཀྱིས་བསྡུ་བྱ་བསྡུ་རྒྱུ་ཡིན་བསྡུ་བར་བྱ་དགོས་ལྟ་བུ། 摄，集合，聚集。

【增】1.或作 བསྡུ་ཡིག 离合釋（复詞构造法）。2.合作，合伙，团体。〔达〕

བསྡུ་བྱ། （原注同上）所摄（佛），所集合，所聚集。

བསྡུམ་པ། ཁ་མཆུ་བསྡུམ་པར་བྱ་དང་མི་མཐུན་པ་བསྡུམ་དགོས་ལྟ་བུ། 調解，調解諍訟，要不和者和睦。

བསྡུམ་བྱ། （原注同上）所調解，当調解諍訟，要不和者和睦。

བསྡུམས་པ། ཁ་མཆུ་བསྡུམས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已調解，如訟事已和解。【增】བར་བསྡུམ་བྱེད་པ། 协商，居中調停，修好。〔达〕

བསྡུར་བ། རིང་ཐུང་གཉིས་བསྡུར་བ་ལྟ་བུ། 比較，如比較长短。

བསྡུས་ཁུ། གདུས་ཁུ་རེར་ལྟོས། 熬汁，参看 གདུས་ཁུ་ 条。

བསྡུས་འཇོམས། ཚ་དམྱལ་ཞིག་(དང་)། 众合（佛），热地獄之一。

བསྡུས་པ། མང་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་ལྟ་བུ། 收集，如收集在一起。

བསྡེབ་པ། སྡེབ་བྱེད་མཁན་པོས་བསྡེབ་བྱ་བསྡེབ་པར་བྱ་དགོས། 編排，編輯。

བསྡེབ་བྱ། （原注同上）所編，須編。

བསྡེབས་པ། སྡེབ་གཅིག་ཏུ་བསྡེབས་ཟིན་པ། 已編，已編为一册。

བསྡོ་དགོངས་པ། ཟུར་ཟ་བྱེད་དགོས་སམ་ཕྲག་དོག་བྱེད་པའམ་འཕྱ་སྨོད་པ། 譏諷，嫉妬，毁謗。

བསྡོ་བྱ། （原注同上）所譏諷，所嫉妒，所毁謗。

བསྡོག་གིན་པ། སང་ཉིན་ལས་ཀའི་སྟ་གོན་དེ་རིང་བསྡོག་གིན་པ། 預备，准备。

བསྡོག་བྱ། （原注同上）所預备，所准备。

བསྡོགས་པ། སང་ཉིན་གྱི་སྟ་གོན་བསྡོགས་ཟིན་པ། 已預备，已准备。

【增】組成。〔达〕 包，束。〔高〕

བསྡོང་བར་གྱིས། རོགས་རམ་གྱིས་ཤིག 帮助吧！

བསྡོང་བྱ། གྲོགས་པོར་བྱའམ་བསྡོང་བར་བྱ། 所帮助。

བསྡོངས་(ནས)། གྲོགས་པོ་བྱས་(ནས་)། 輔助，已作助伴。

བསྡོམ་དགོས། གཅིག་ཏུ་བསྡོམ་པར་བྱའམ་བསྡོམ་དགོས། 須总而为一，須捆束。

བསྡོམ་བྱ། （注同上）

བསྡོམས་པ། གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 总起，已总而为一。

བསྡོས་(ཏེ)། སྲོག་དང་བསྡོས་(ཏེ)འམ་སྦྲེལ་(ཏེ)། 1.拼命，冒險。2.連起。

ན། (原注缺) 若，假若，如果。

【增】1.藏文第十二字母，假借用作数目十二。2.表示"稳固""不变"，又指坚信三宝，在密教中指未来，又說明諸法名色的知識，即事物，又指恶运。3.或 ནག་ 牧場，水草地。4.后藏 གད་ 地方的古名。5.＝ན་ཚོད་ 或 ན་སོ། 年紀，一生。6.介詞的記号，用于实体詞之后，有"在于""向""之內""之中"之义。7.置于动詞之后，表示"正在做某事"，或"当做此事时"。8.置于实体詞或动詞具格（第三轉声）后的虛字，如 དེ་བས་ན། 也置于詞尾之后，如 ཇི་ལྟར་ན། གཅིག་ཏུ་ན། 9.虽然，纵然。10.常与 ནས་ 同用，如 ནམ་དུས་ལ་བབ་ན། 〔达〕 病痛，如 ན་ཚ། 疾病，ན་བ། 害病。〔本〕

ན་ཀྲ། 〔梵〕 ཆུ་སྲིན་ཆེན་པོ། 大鯨魚。

【增】卵生海怪，或許是鱷魚。〔达〕

ན་ཀྲའི་གྲོང་ཁྱེར། རྒྱ་མཚོའི་མིང་། 鯨魚之城（藻）。大海。

ན་ཁ། སྤང་ལྗོན་པོ། 青草地。

【增】1.西藏地名，其地有解脱幢大成就名那喀巴。2.＝སྤང་། 〔达〕

ན་ཁ་ཚུང་། སྲན་མའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ། 如莞豆花。

ན་ག། ན་ཚའི་བྱེ་བྲག 疼痛，病之一种。

【增】药草种子名，形状大小如豆，或是毕澄果。〔达〕 或說是螺壳。〔本〕

ན་གུ། སྐྱི་ས་ནག་པོའམ། 黑穗（黑疸）。

ན་འགྲུ། ན་ཚའི་བྱེ་བྲག 刺痛，病之一种。

ན་ཆུང་། བུ་མོ་གཞོན་མ། 少女。

【增】幼。〔四〕 少年，儿童。〔本〕

ན་མཉམ། ན་སོ་མཉམ་པའམ་ཆུང་གྲོགས། 1.同岁，年岁相等。2.小友。（同） ན་ཟླ།

ན་མཉམ་མ། གྲོགས་མོ། 女友。

ན་ནིང་། ལོ་སྔ་མའམ་ན་ནིང་པོ་ལྟ་བུ། 去年。

ན་ཕྲ། ལོ་ཆུང་ཆུང་། 年少。

ན་བུན། སྨུག་པ་ལྟ་བུ། 蒸气，濛气，如雾。

【增】纏繞在山旁山頂的烟云。〔达〕

ན་བུན་བུ་མོ། འབུ་ཞིག 雾女（藻）。虫之一种。

ན་མ། ཉིན། 白昼。【增】ན་ 指后藏 གད་ 地方，མ་ 指 མ་པམ། 湖。〔达〕

ན་མོཿ། 〔梵〕 འདུད་དོ། 南无，敬礼（佛）。

ན་མོ་བུདྡྷཱ་ཡ། 〔梵〕 སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།། 南无佛陀耶，敬礼佛。

ན་སྨད་པ། འདུལ་བའི་སྐབས་སུ་ཡན་ལག་གཅིག་མ་ཚང་བའི་ལྟུང་བ་ན་སྨད་ཟེར། 律中指一支不具之輕罪。

ན་ཚོད་སྐྱེས། འདོད་ལྷའི་བུ། 年生（藻）。欲天（爱神）之子。

ན་ཚོད་ཅན། བྱ་རོག་དང་ཟླ་བ་ལའང་། 具有年龄（藻）。1.烏鴉。2.月亮。

ན་ཚོད་ལྡན། ཤིང་མོ་ཕག་ལོ་(དང་)། 具有年龄（藻）。乙亥年。【增】年輕。〔达〕

ན་ཚོད་གནས། ཁུ་བྱུག་དང་བྱ་རོག་དང་ལང་ཚོ་དར་མ། 1.杜鵑。2.烏鴉。3.壮年。
【增】柯子，酸果。〔达〕

ན་ཚོད་ཡོལ། ལང་ཚོ་ཡོལ་བ་རྒན་པོ། 容顏衰退，老人。【增】指六十至七十二岁的老人。〔达〕

ན་ཚོད་སོང་། （注同上）

ན་གཞོན། དགུང་ལོ་གཞོན་པ། 年岁幼小。

ན་ཟླ། ན་སོ་མཉམ་པའམ་ཆུང་གྲོགས། 1.年岁相等。2.小友。（同）ན་མཉམ།

ན་བཟའ། གོས་ཆེན་ན་བཟའ་ལྟ་བུ། 衣服，如綢緞服装。

ན་ཡེ་ཤི་ཡེ། ན་བ་འདུག་ཤི་བ་འདུག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 病了，死了。

ན་ཡོལ། རྒད་པོ། 老人。

ན་རཿ། 〔梵〕 མིའི་མིང་སྟེ་རྒྱ་གར་སྐད་ཡིན། 人。

ན་རྀ་ཀེ་ལ། 〔梵〕 ཤིང་བེ་ཏའི་འབྲས་བུ། 椰子。

ན་རཀ། 〔梵〕 དཀའ་བ་མེད་པའམ་དམྱལ་བ་རྒྱ་གར་སྐད། 奈洛迦，无乐，地狱。
【增】= རྡོ་རྗེ་དམྱལ་བ། 金剛地狱，或无間地狱。〔达〕（达作 ན་རག་）

ན་རམ། རིའི་ན་རམ། 車前子，治泻症的草葯。
【增】蓼属。〔法〕

ན་རིམ། སྐབས་སྐབས་སུ་ལྟ་བུའམ་རྒན་རིམ་པས། 1.岁次，如一时一时。2.序齿，按年龄。

ན་རེ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་དང་ཁོ་ན་རེ་ལྟ་བུ། 説，如"有人説" "他説"。

ན་རེ་བ། ནར་མར་རྒྱུན་དུ། 相續，常常。

ན་རོ། I.ནད་ཆ་སྙིང་པ། 病根，旧病。
II.ཡི་གེའི་ན་རོ་ལ་འདང་། 藏文之第四母音符号"～"。【增】亦名 སྣ་རོ། 〔达〕

ན་ལེན་ད། 〔梵〕 རྒྱ་གར་ན་ཡུལ་ཞིག 那兰陀，印度的一处地方。【增】1.印度摩揭陀国的地方有大寺院名那兰陀。2.西藏的 འཕན་ཡུལ་ 寺院。〔达〕（达作 ན་ལེནྡྲ་）

ན་ལེ་ཤམ། ཕོ་བ་རི་ཟེར། 胡椒。
【增】眞珠。〔达〕

ན་སོ། དགུང་ལོ་སྟེ་སོག་སྐད་ཡིན་སྙམ། 年岁，年龄，似是蒙語。
【增】= ན་ 或 ན་ཚོད། 〔法〕

ནག་ཁྲ། ཁྲ་ཁྲ་ནག་པོ་ལ་འདང་། 1.黑底彩画。2.斑杂黑色。

ནག་འགྲོ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལ་འདང་། 黑行，夜行（藻）。1.火。2.火神。（同） ནག་ལམ།

ནག་འགྲོས་(སུ)། ལས་སླ་བོར་རགས་རིམ་ཙམ། 貫注，粗淺易知的（注解）。

ནག་རྒུར། མདོག་ནག་ཅིང་གུག་པ། 色黑而屈。

ནག་ཅན། ཁ་ལ་ཉེས་པ་ཅན་ལ་འདང་། 1.具有黑色。2.有罪者。

ནག་ཆེན། I.ཁ་མཆུའམ་ཁ་ལ་ཆེན་པོ། 大争訟，大罪。
II.གཡག་དང་བ་གླང་དང་། ཤ་སྣག་པོ་ཆེ་ལ་འདང་། 1.犁牛。2.黄牛。3.骨肉之亲（外亲）。【增】大罪人。〔达〕（同）ནག་ཤ།

ནག་ཐིག རི་མོ་ཙམ། 黑綫，黑点，略有綫紋。

ནག་ནོག། སྡིག་པ་དང་དྲི་མ་གོས་པའམ་མདོག་ནག་ནོག 1.罪恶。2.沾染垢污。3.颜色黑暗。【增】污触。〔达〕看不眞切，面垢。〔四〕

ནག་པ། ནག་པ་ནི་སྐར་མ་གཅིག་སྟེ་དབྱིབས་ནི་པདྨའི་སྙིང་པོ་ལྟ་བུའོ།། 角宿(二十八宿之一)，一星名，形如蓮花心。

ནག་པ་ཅན། དཔྱིད་འབྲིང་ངམ་ནག་པ་སྐར་མ་དང་ལྡན་པའི་ཟླ་བ་དང་ཧོར་ཟླ་གསུམ་པའང་། 仲春，角宿值月，阴历三月。

ནག་པ་ཟླ་བ། (注同上)

ནག་པོ། ཁ་དོག་ནག་པོ་དང་སྤེན་པ་དང་ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 1.黑色。2.土星。3.遍入(天神名)。

ནག་པོ་སྐྱེས། འདོད་ལྷ་(དང་)། 黑生（藻)。欲天（爱神)。

ནག་པོ་ཆེ། དབང་ཕྱུག་གི་འཁོར་ཞིག་དབང་ཕྱུག 大黑（神名)，自在（天神名）眷属之一。

ནག་པོ་འཇོམས། གཤིན་རྗེ་(དང་)། 坏黑（藻)。閻罗王。

ནག་པོ་རྩ་ལག བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 黑亲（藻)。极喜自在魔（天神名)。

ནག་པོ་བརྩེགས་པ། དུག་གི་མིང་། 黑积（藻)。毒葯。

ནག་པོ་ཚཧྣ། ལྕགས་བཞུས་པའི་རོ་འམ། 熔过鉄之渣秽。

ནག་ཕྱོགས། ཟླ་བ་མར་ངོ་ལའང་། 1.黑暗。2.下半月，下弦。【增】1.罪恶。2.外道，蔑戾車。〔达〕

ནག་ཕྱོགས་མཐའ། གནམ་གང་ལའང་། 黑分的尽头（藻)。月終（三十日)。

ནག་འཐུམས་སུ། (原注缺) 黑暗中。

ནག་མོ། མཚན་མོ་དང་ལག་སྐར་མའི་མིང་དང་འབུ་ཞིག་དང་ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿལའང་། 1.夜間。2.参宿(二十八宿之一)。3.一种虫。4.鄔摩天女。【增】妻子，爱人。〔本〕

ནག་ཚང་། མེ་ཁང་ལྟ་བུ། 灶房。【增】西藏雅鲁藏布江以南，薩迦寺西北的地名。〔达〕

ནག་ཚོ། ནག་པོ་རྣམས་ཡུལ་ཞིག 黑者，一地方。

ནག་མཚུར། སྣག་ཚུར་ནག་ཀྱང་། 黑矾。

ནག་ལམ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 黑路(藻)。1.火。2.火神。(同) ནག་འགྲོ།

ནག་ལས། མི་དགེ་བའི་ལས། 黑业（佛),不善之业。

ནག་ཤ། ཤ་སྣག་པོ་ཆེ་ལའང་། གཡག་དང་བ་གླང་། 1.骨肉之亲。2.犁牛。3.黄牛。(同) ནག་ཆེན་II.

ནག་ལྷད། བསྲེས་ཡོད་པ། 污染，掺假。

ནགས་ཀྱི་ཙནྡན། ཨ་ག་རུ། 林栴桧，沉香。

ནགས་ཀྱི་ཤྭ་ན། གཅན་གཟན་སྟག 猛兽，虎豹。【增】=སྟག་གཟིག〔达〕

ནགས་ཀྱི་ཏི་ར། ཕག་རྒོད་(དང་)། 野猪。

ནགས་ལྗོངས། ཤིང་ནགས་རང་གིས་སྐྱེས་པ། 森林，天然林。(同) ནགས་ཚལ།

ནགས་ཁྱི། གཅན་གཟན་འཕར་བའམ་མཚའ་དང་གུང་ལའང་། 林中犬(藻)。野兽，豺，雪豹，大头虎。【增】野狗。〔达〕

ནགས་ཁྲོད་དུ། ཤིང་ནགས་ནང་དུ། 林中，森林内。(同) ནགས་གསེབ་ཏུ།

ནགས་ཚུལ་བ། ཤིང་ནགས་སུ་འཁྱམས་པ། 林中迷轉。

ནགས་སྟུག ནགས་ཚལ་མཐུག་པོར་གྱུར་པ། 密林，林木厚密。

ནགས་མཐོང་། ནགས་ཚལ། 森林。

ནགས་ན་དགའ། ཁུ་བྱུག་དང་གླང་པོ་ལའང་། 喜乐林（藻）。1.杜鹃。2.象。

ནགས་ནས་འབོད། བྱ་ཁུ་བྱུག 林中唤（藻）。杜鹃。

ནགས་གནས། སྤྲེའུ་དང་དགེ་སློང་(དང་)། 住林（藻）。1.猴。2.比丘（佛）。

ནགས་དབང་། སེང་གེ་(དང་)། 林中王(藻)。狮子。

ནགས་མ། ཤིང་ཞིག 一种树。

【增】治骨折的药用植物。〔达〕

ནགས་མེ། （原注缺）林火。

ནགས་ཚལ། ཤིང་ནགས་རང་གིས་སྐྱེས་པ། 森林，天然林。（同）ནགས་ཁྲོད།

ནགས་ཚལ་སྐྱེད། སྤྲིན་(དང་)། 生林(藻)。云。

ནགས་སུ་སྤྱོད། རི་དྭགས་སྤྱི་དང་ཤར་རྭ་(དང་)། 行林（藻）。1.野兽。2.鹿。

ནགས་གསེབ་ཏུ། ཤིང་ནགས་ནང་དུ། 林中，森林内。（同）ནགས་ཁྲོད་དུ།

ནང་། ཕྱི་ནང་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ནང་དང་རང་གི་ཁང་ཁྱིམ་ལ་ནང་ཟེར་བ་(དང་)། 1.内外之内，里面。2.家室。

【增】1.=ནང་མོ། 早晨。2.此字有一特殊的神秘意义，即神秘的，秘傳的。〔达〕

ནང་ཁྲོལ། ནང་ཤ་རྒྱུ་མ་སོགས། 内脏。

ནང་འཁོར། ཉེ་བའི་གྲོགས་པོ། 内眷，内侍从，近友。

ནང་འཁྲུགས། ཁང་པ་ནང་ནས་འཆམ་པ་ལྟ་བུ། 内乱，如家庭不和睦。【增】内战。〔高〕（同）ནང་མ་གཤིན་པ། ནང་དམེ་དར་བ།

ནང་གི་བྱ་འཛིན། གཉེར་པ། 管家。

ནང་གི་བྱེད་པོ། སེམས། 内作者（藻）。心。

ནང་གྲས། ནང་སོགས་ཀྱི་རིམ་པའམ་གྲས། 内层，里层。

ནང་འགུགས། ཕྱིར་མིན་ནང་དུ་འགུགས། 内召，不往外放，召进里面来。

ནང་བཅས། ཁོན་འཛིན་ཅན་ལའང་། 1.具有内部。2.有怨恨。

ནང་ཆ། ནང་ལ་རྒྱུ་ཁྲོལ་སོགས། 内脏。

ནང་ཆ་ཆེ་ཆུང་། གཡག་གི་ནང་ཤ་ལུག་གི་ནང་···ཤ། 牛的内脏，羊的内脏。

ནང་རྗེ། ཁང་བདག 户主，房主。

【增】内务部长。〔达〕

ནང་ལྟར་ན། གསང་བ་ལྟར་ན་ལྟ་བུ། 如内，如象所秘密的(内幕)。【增】俗語代替 བཞིན་དུ། ལྟར། 依照，象，如。〔达〕（达无ན་字）

ནང་དུ་གཙུམ་པ། ནང་དུ་ཚུམས་པར་བྱེད་པའམ་བསྡུས་པ། 收納而安撫，攝入内中。

ནང་དོན་རིག་པ། སྤང་བླང་རིག་པའམ་བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་དོན་རྟོགས་པ། 内明（佛）。1.了解取舍。2.通达三学(佛)之义。（同）ནང་རིག

ནང་པ། ང་འདི་པའམ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་དང་། ཞོགས་པ་སྔ་དྲོ་དང་སང་ཞོགས་པའི་ནང་པར་ཟེར་བ་ལ་ནངས་པར་སྐད་། 1.此处。2.佛教徒。3.清早。4.明早，亦作 ནངས་པ།

【增】秘密的，私的。〔高〕

ནང་པོ། གྲོགས་པོ། 知己，朋友。

ནང་ཕུག ཁང་པའི་ནང་ཕུག་གམ་སྦུག 房屋里間。

ནང་ཕྱོགས། རྒྱ་ནག་ཕྱོགས་ལའང་། 1.內部。2.內地，汉人地方。

ནང་ཕྲད། ཐུག་པའམ་མཇལ་བ། 遇到，見到。

ནང་བྱན། ཁོང་དུ་ཆུད་པའམ་ངེས་པར་ཤེས་པ། 了解，定解（佛）。

ནང་བྱན་ཆུད་པ། ནང་རྒྱུས་ཤོན་པའམ་གནད་དོན་རྙེད་པ། 1.了解內情。2.已得要义。

ནང་བློན། ཉེ་བའི་བློན་པོ། 內臣，近臣。

ནང་འབྱེད། ཁང་ཆུང་སྲིང་། 內間，小房。

ནང་མ། ནང་གི་བྲན་མོ་དང་གསང་བ་བཀའ་རྒྱ་མ་དང་ནང་མ་ཞེས་པའི་གཞད་སྒྲ་སྙན་སོགས། 1.家內婢女。2.秘密印封者。3.乐器胡琴等。【增】1.心腹的，秘密的。2.主妇。〔达〕家生子。〔四〕 在里面的，里子。〔本〕

ནང་མ་གཤིན་པ། ཁང་པ་ནང་ན་མ་འཆམ་པ་ལྟ་བུ། 內部不和，如家庭不和睦。

(同) ནང་འཁྲུགས། ནང་དམེ་དར་བ།

ནང་མོ། ནང་གི་གཡོག་མོ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.早晨。2.家內婢女。

ནང་དམེ་དར་བ། ཁང་པ་ནང་ན་མ་འཆམ་པ་ལྟ་བུ། 內争，如家庭不和睦。

(同) ནང་འཁྲུགས། ནང་མ་གཤིན་པ།

ནང་ཚོ། བཟའ་ཚང་། 自已人，一家。

ནང་ཚགས། ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལྟ་བུ། 內部，如內部之差別。【增】＝ནང་ལུགས།〔达〕在我們自己之間。〔高〕（同）ནང་གསེས།

ནང་ཚངས་ཅན། སྣན་ནང་ཚངས་ཅན་ལྟ་བུ། 有內絮者，如有棉絮之垫子。

ནང་འཚངས། ནང་དུ་འཚངས་ཀ་བྱེད་པ། 拥挤，挤入。

ནང་མཛོད། ཁ་བཏགས་ཤིག 一种祇帛。

ནང་གཞིས། ཁང་པའི་ནང་དང་ཕྱིའི་གཞིས་ཀ 家內外的財产。

ནང་བཞིན། ཚུལ་བཞིན། 依照，如理。

ནང་བཟན། ཕྱག་མཛོད་ནང་བཟན་ལྟ་བུ། 管事的，管家。

ནང་ཡངས་པ། སེམས་ཀུ་ཡངས་པ་ལྟ་བུ། 心內閒散，如心中寛大。

ནང་རིག སྤང་བླང་རིག་པའམ་བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་དོན་རྟོགས་པ། 內明(佛)。1.了解取舍。2.通达三学（佛)之义。（同）ནང་དོན་རིག་པ།

ནང་རུབ། ཞོགས་པ་དང་དགོངས་མཐའ། 晨昏，早晨和晚上。

ནང་རེ། ཞོགས་པ་རེ། 一早晨。

ནང་རོལ་ན། ནང་ལོགས་སུ། 內中，在里面。

ནང་ཤ་ཅན། གོས་ནང་ཤ་ཅན། 有里子的衣服。

ནང་སོ། ཁང་པའི་བྱེ་བྲག 房屋的里間。

ནང་གསལ། ནང་དགོས་ལའང་། 1.如內中所說。2.內中所需。【增】1.明朗的內部，光明。2.說明，闡明。3.以彩色的布或絲織品来装飾。〔达〕 依照。〔高〕

ནང་གསེས། ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལྟ་བུ། 內部，如內部之差別。（同）ནང་ཚགས།

ནངས། སང་ཞོགས་པའི་ནང་པར་ཟེར་བ་ལ་ནངས་པར་ཞེས་སྨྲང་། 明日清早。

ནངས་པ། （注同上）

ནད། ཀང་པ་ན་བས་ནད་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། 病，如足痛。

ནད་ཀྱི་རྐྱེན་རྩི། སྨན། 病緣医药(佛)，药。

ནད་འགྲས་ཅན། ཆུ་ཤིང་(དང་)། （འགྲས་似འབྲས་之誤）芭蕉。

ནད་ཅན། ཟླ་བ་ལའང་། 1.有病，患病。2.月亮。

ནད་འཇོམས། འཚོ་བྱེད་དམ་སྨན་གྱི་མིང་། 除病(藻)。1.医生。2.药。（同）ནད་སེལ།

ནད་གཉེར་བཅག་པ། ནད་བཅོས་པ། 治病。

ནད་དྲག་པ། ན་ཚའམ་བསྟུན་གདངས་པ། 病愈。

ནད་འདྲོངས། ན་ཚོ་བཏོན་པའམ་འཐེན་པ་ལྟ་བུ། 拔除疾病。

ནད་བསྣུར་སོང་། ན་ཚོ་ཡུན་རིང་པོ་སོང་། 久病，病延期。

ནད་པ། སྡུག་བསྔལ་ཅན་ལའང་། 1.病人。2.有痛苦者。【增】病。〔达〕

ནད་བུ་ཅན། སྡུག་བསྔལ་ཅན། 有病者，有痛苦者。

ནད་ཁང་། ནད་པའི་སྡོད་ས། 病房，病人住处。

ནད་འབྲས། (原注缺) 病，痛。

ནད་མི་མངའ་བ། སངས་རྒྱས་(དང་)། 无病(藻)。佛。

ནད་མེད། ཉི་མ་ལའང་། 1.无病，康健。2.日，太阳。

ནད་བཟོ་ལེན། ན་ཚ་གསོ་ཤེས་ཚོད་ལེན་པ། 考驗治病能力。

ནད་ཡམས། རིམས་ནད། 疫，傳染病。

ནད་གཡོག ནད་པའི་གཡོག་པོ་སྙིང་རྗེ་ཅན་ལྟ་བུ། 服侍病人者，护士。

ནད་རོ། ན་ཚ་རྙིང་པ། 旧病，老病。

ནད་སེལ། འཚོ་བྱེད་དམ་སྨན་གྱི་མིང་། 除病(藻)。1.医生。2.药。（同）ནད་འཇོམས།

ནན་ཁུག རྩོལ་བས་ཚུར་དཀུག་པར་བྱ་བའམ་གཞན་གྱི་ནོར་མཐུས་འཕྲོགས་པའོ། ། 1.因勤奋而召来。2.劫取他人财物。【增】拘来。〔本〕

ནན་གྱིས། བརྩོན་པའམ་འབད་རྩོལ་ཆེན་པོས། 以勤奋或极大努力。
【增】迫切地，急迫地。〔达〕

ནན་ཏན་གྱིས། （注同上）

ནན་ཏར། ངེས་པར་རམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ། 1.决定。2.專一。【增】1.很多。2.总共。〔达〕

ནན་ཏར་བཟང་། ཤིན་ཏུ་བཟང་། 很好。

ནན་ཏུར་བྱ་བ། སྨྲོས་པའམ་ཁྲིམས་བཅས་པ་དང་ཆད་ལས་གཅོད་པའི་མིང་། 1.呵斥。2.制戒(佛)。3.处罚。

ནན་ཐུར། （注同上）
【增】＝ནན་ཏན་ 或 ནན་ཏུར། 〔达〕

ནབ་ནུབ། ནམ་པར་སྨུགས་པའི་དོན། 昏暗，雾罩。【增】大数目名。〔达〕

ནབ་སོ། པུ་ན་བ་སུ་ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་སྐད་ནས་ཟུར་ཆག་པའམ་སྐར་མ་ཞིག 星宿之一，井宿，印度語 པུ་ན་བ་སུ་之变音。

ནབས་སོ། （注同上）

ནབས་སོ་སྐྱེས། ཁྱབ་འཇུག 井宿生（藻）。遍入（天神名）。

ནམ། 1.ཡིན་ནམ་མིན་ནམ་ལྟ་བུ་ལའང་། 嗎?（疑問詞），如說："是嗎？"
II. གསེར་ཞོའི་སྐར་མ་དང་དུས་ནམ་ཡང་ཟེར་བ་དང་མཚན་མོ་ལའང་། 1.分。2.几时。3.夜間。

ནམ་མཁའ། མི་སྒྲིབ་པའི་རང་བཞིན་ཏེ་ཐོགས་རེག་མེད་པའོ།། 虛空，天空。（原注：无障碍性，无所触碍）

ནམ་མཁའ་སྐྲ་ཅན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 虛空发者（藻）。大自在（天神名）。

ནམ་མཁའ་འཇལ། ཉི་མའི་འོད་ཟེར། 量虛空（藻）。日光，太阳光綫。

ནམ་མཁའི་སྐ་རགས། གནམ་གྱི་དགུ་ཚིགས། 虛空带（藻）。天河。

ནམ་མཁའི་ཁྱིམ། ལྷ་གནས། 虛空家（藻）。天界。（同）ནམ་མཁའི་གྲོང་།

ནམ་མཁའི་གངྒཱ། ལྷའི་ཆུ་བོ་འམ་ནམ་མཁའི་ཆུ་བོ་འང་། 空中恒河（藻）。天上之河，空中之河。

ནམ་མཁའི་གོས་ཅན། གོས་མེད་གཅེར་བུ་པའི་མིང་། 虛空衣者（藻）。裸体外道。
【增】=སྨད་ཚོང་མ། 娼妓，天妓。〔达〕

ནམ་མཁའི་གྲུ། ཉི་མའི་རྟ་ཡང་ཟེར། 虛空船（藻）。亦名"日馬"。

ནམ་མཁའི་གྲོང་། ལྷ་གནས། 虛空村（藻）。天界。（同）ནམ་མཁའི་ཁྱིམ།

ནམ་མཁའི་གླང་པོ། I.སྤྲིན་པ། 虛空象（藻）。云。（同）ནམ་མཁའི་དུ་བ།
II.འབྲུག་ལའང་། 龙。

ནམ་མཁའི་གླིང་། （注同上I）虛空島（藻）。

ནམ་མཁའི་རྒྱལ་མཚན། （注同上I）虛空幢（藻）。

ནམ་མཁའི་སྒྲ་སྒྲོག གྲོ་བཞིན་ཟླ་བ་（དང་）། 虛空响（藻）。牛宿月（阴历七月）。

ནམ་མཁའི་རྔ་ཆེན། འབྲུག 虛空鼓（藻）。雷。

ནམ་མཁའི་སྙིང་པོ། བྱང་སེམས་ཤིག（དང་）། 虛空藏，菩薩之一。

ནམ་མཁའི་དུ་མ་ལ། དུ་བ་དང་སྤྲིན་ལའང་། 空中多磨罗（藻）。1.烟。2.云。

ནམ་མཁའི་ཏོག ཉི་མའམ་ནམ་མཁའི་ནོར་བུའང་ཟེར། 虛空幢（藻）。日，太阳。
（同）ནམ་མཁའི་མིག

ནམ་མཁའི་རྟ། བྱ་སྤྱིའི་མིང་། 虛空馬（藻）。鳥，飞禽。

ནམ་མཁའི་ལྡིང་འགྲོ། གཟའ་མིག་དམར། 虛空上行（藻）。火曜。

ནམ་མཁའི་སྟོབས། རླུང་། 空中力（藻）。风。
（同）ནམ་མཁའི་དབུགས། ནམ་མཁའི་སྲོག

ནམ་མཁའི་ཐིག་ལེ། ཉི་མའི་མིང་། 虛空点（藻）。日，太阳。

ནམ་མཁའི་ཐེག་པ། ལྷའི་རི་བོ། 虛空乘（藻）。天界之山。

ནམ་མཁའི་ཐོ་བ། ཐོག 虛空椎（藻）。霹靂，雷鳴。

ནམ་མཁའི་མཐོངས། ནམ་འཕང་། 虛空界，高空。

ནམ་མཁའི་དུ་བ། སྤྲིན་པ། 虚空烟(藻)。云。(同) ནམ་མཁའི་གླང་པོ། ནམ་མཁའི་གླིང་། ནམ་མཁའི་རྒྱལ་མཚན།

ནམ་མཁའི་བདག་པོ། རླུང་། 虚空主(藻)。风。

ནམ་མཁའི་གནོན། སེང་གེའི་མིང་། 虚空步(藻)。狮子。

ནམ་མཁའི་རྣ་བ། ཟླ་བ། 虚空耳(藻)。月亮。

ནམ་མཁའི་པགས་པ། མུན་པ། 虚空皮(藻)。黑暗。(同) ནམ་མཁའི་འབྱོར་པ།

ནམ་མཁའི་དབུགས། རླུང་། 空中气息(藻)。风。(同) ནམ་མཁའི་སྟོབས། ནམ་མཁའི་སྲོག

ནམ་མཁའི་འབྱོར་པ། མུན་པ། 虚空财富(藻)。黑暗。(同) ནམ་མཁའི་པགས་པ།

ནམ་མཁའི་མིག ཉི་མའམ་ནམ་མཁའི་ནོར་བུའང་ཟེར། 虚空眼(藻)。日，太阳。(同) ནམ་མཁའི་ཏོག

ནམ་མཁའི་མུ་ཁྱུད། སྲིན་བུ་མེ་ཁྱེར། 虚空輞(藻)。萤火虫。(同) ནམ་མཁའི་འོད།

ནམ་མཁའི་མཛོད། བྱང་སེམས་ཤིག་(དང་)། 虚空庫，菩薩之一。

ནམ་མཁའི་ཟིལ་པ། ཆུའི་ཟིལ་པའམ་ཆུ་རྡུལ་བ་ཀོ་རི་མིང་། 1.露水。2.霜。(同) ནམ་མཁའི་རླངས།

ནམ་མཁའི་འོད། སྲིན་བུ་མེ་ཁྱེར། 虚空光(藻)。萤火虫。(同) ནམ་མཁའི་མུ་ཁྱུད།

ནམ་མཁའི་ལན་བུ་ཅན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 虚空发者(藻)。大自在(天神名)。

ནམ་མཁའི་རླངས། ཆུའི་ཟིལ་པའམ་ཆུ་རྡུལ་བ་ཀོ་རི་མིང་། 天空之气(藻)。1.露水。2.霜。(同) ནམ་མཁའི་ཟིལ་པ།

ནམ་མཁའི་སྲོག རླུང་། 虚空命(藻)。风。(同) ནམ་མཁའི་སྟོབས། ནམ་མཁའི་དབུགས།

ནམ་མཁར་སྐྱིག དབྱངས་ལྡན་ཞེས་པའི་བྱ་ཞིག 虚空嬉(藻)。妙音鳥。

ནམ་གང་། ཉི་ཟླ་ལྷན་ཅིག་གནས་པའི་ཉིན་དེ་གནས་གང་ཞེས་བྲིས། 晦，月底，日月并行之日，亦写作 གནས་གང་། 【增】新月。〔达〕满月，圆月。〔高〕(同) ནམ་སྟོང་།

ནམ་གུང་ཅན། མཚན་མོ་(དང་)། 午夜者(藻)。夜間。

ནམ་གོང་། ས་རི་སྐར་མ་(དང་)། 1.半夜，午夜，上半夜。2.亢宿(二十八宿之一)。

ནམ་གྲུ། སྐར་མ་ཞིག་དང་ཉི་མའི་ཆུང་མ་དང་ཡང་ན་རྒྱུ་སྐར་ནམ་གྲུ་ནི་སྐར་མ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཏེ་དཔེར་ན་སྐར་མ་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་གྲུ་ལྟ་བུའོ།། 1.太阳之妃。2.奎宿，星宿之一，有三十二星，形如具有一星之船。

ནམ་གྲུ་སྐྱེས། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 奎生(藻)。大自在(天神名)。【增】1.耶穆那河，太阳的女兒。2.太阳的妃子。〔达〕

ནམ་གྲུ་མ། སྟོབས་བཟང་གི་ཆུང་མ། 奎女(藻)。妙力(天神名)之妃。【增】1.夜叉的妃子。2.南印度的河。3.星宿名。4.月宫。〔达〕

ནམ་གྲུའི་བདག་པོ། སྟོབས་བཟང་། 奎主(藻)。妙力(天神名)。

ནམ་དགུང་། མཚན་ཕྱེད། 午夜，半夜。(同) ནམ་ཕྱེད།

ནམ་སྟོང་། ཉི་ཟླ་ལྷན་ཅིག་གནས་པའི་ཉིན་དེ་གནམ་གང་ཞེས་བྱས། 晦，月底，日月并行日，亦写作 གནམ་གང་། (同) ནམ་གང་།

ནམ་ཐང་། ནམ་དྭངས་མི་འཐིབས་པ། 天气晴朗，不阴。
【增】喇嘛作袈裟用的寬嗶嘰。〔达〕

ནམ་མཐོང་གོང་། མོན་གྲེ་སྐར་མ་(དང་)། 天空上（藻）。虚宿（二十八宿之一）。

ནམ་མཐོང་འོག མོན་གྲུ་སྐར་མ་(དང་)། 天空下（藻）。危宿（二十八宿之一）。

ནམ་དུས། དུས་ནམ་དུས། 何时？几时？
【增】季。〔高〕

ནམ་གདོང་། སྲོད་དུས། 天面（藻）。黄昏时。

ནམ་ཕྱུག དུས་རྗེས་མའམ་མཐར་ཕྱུག་ན། 1.后来，以后之时間。2.究竟。
【增】时間。〔达〕（达作 ནམ་ཕྱུགས）

ནམ་ཕྱེད། མཚན་ཕྱེད། 中夜，半夜。(同) ནམ་དགུང་།

ནམ་འཕང་། མཐོ་པོའམ་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་མཐོང་ཙམ་གྱི་མཐོངས་ལྟ་བུ། 1.高处。2.天空中略能看見处。

ནམ་འཕང་སྤྱོད་བྱེད། བྱ་རྒོད། 高空行（藻）。鷲鳥，兀鷹。

ནམ་དམུས། ས་རུབ་དུས། 天黑，黄昏时。

ནམ་རྨུས། （注同上）

ནམ་སྐད། མཐོ་རེངས་ལའང་། 1.后半夜。2.天明时。【增】或作 ནམ་གྱི་ཆ་སྐད། 〔达〕

ནམ་ཚོད། I.སྟོད་ཁོག་གམ་སྒྲོག་དུས། 1.上身。2.鎖子骨，肩头上的鎖骨。
II.དུས་ཚོད། 时間。

ནམ་ཚོད་འཛིན། ཁྱིམ་བྱ་ལའང་། 司晨（藻）。鸡。

ནམ་ཞར། ནམ་ཡང་ལྟ་བུ། 任何时。

ནམ་ཞིག་རྒྱུན་དུ། དུས་རྒྱུན་དུ། 常时，恒常。

ནམ་ཞིག་ན། དུས་ཤིག་ན། 1.那一天？2.有一天。

ནམ་ཞོད། ཆར་པའི་དུས། 阴天，降雨时。

ནམ་གཞུག སྟོན་ཀའི་དུས་ལའང་། 1.年終。2.秋季。

ནམ་ཟླ། དུས་ནམ་ལོ་དང་ཟླ་བའང་། 1.何时。2.年及月。【增】＝དུས་ཚོད། 时期，季节。〔达〕

ནམ་འོག ས་ག་སྐར་མ་(དང་)། 1.下夜。2.氐宿（二十八宿之一）。

ནམ་ཡང་། དུས་ནམ་ཡང་། 任何时（經常与否定詞連用）。

ནམ་རིང་། དུས་ནམ་ཚོད་རིང་པོ། 天长。
【增】长夜。〔达〕

ནམ་ལ་སྤྱོད། སྲིན་པོ། 行空，夜行（藻）。罗刹，魔鬼。

ནམ་ལངས་པ། སྐྱ་རེངས་ཤར་བའམ་ཞོགས་པ། 天亮，破晓，清晨。

ནམ་གཤིས་པ། དུས་ནམ་གྱི་གནམ་གཤིས། 天气，天时情形，气象。

ནམ་སེང་ཙམ། ནམ་མ་ལངས་ཙམ། 天将明时。

ནམ་སྲོས་པ། ས་རུབ་པ་ལྟ་བུ། 天黑，如黄昏时。

ནམས། བསོད་ནམས་ལྟ་བུ། 如 བསོད་ནམས། 福德。

ནམས་ཀྱང་། ནམ་ཡང་ཟེར་བ་ལ་སྣང་། 似即 ནམ་ཡང་། 任何时候，无論什么时候。

ནར་གྱིས་འདྲོངས། བར་མ་ཆད་པར་འདྲོངས་པ། 常无間断引出。

ནར་གྱིས་བྱུང་བ། རྒྱུན་ཆགས་སུ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ། 常时出生。

ནར་ནར་པོ། རྗེས་རྗེས་སུ་འབྲེལ་རྒྱུན་ཆགས་སུ། 継續，恒常相續。

ནར་བ། ནར་ནར་བའམ་འཇེར་བ། 1.細长。2.拖长。

ནར་མར། དུས་རྒྱུན་ཆགས་སུ། 継續，时常，相續不断。【增】=རྒྱུན་དུ། 〔达〕

ནར་མོ། དཀྱུས་རིང་པོ། 长时，恒长。
【增】=ནར་ནར་པོ། 长方形。〔达〕

ནར་སོན། དགུང་ལོ་མཐོན་པོར་སོན་པ། 上岁数，年龄高了。【增】长了。〔四〕

ནལ། ཨིནྡྲ་ལ་ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་སྐད་ཨིནྡྲ་ཨིནྡྲ་ལའི་ཟུར་ཆག 帝青（宝石），印度語"因陀尼罗"之省略。【增】亲族相奸，私通。〔达〕
(同) ནལ་རིན་ཆེན།

ནལ་ཉོལ། ཉལ་ཉོལ་བའང་། 懶散，散漫。

ནལ་ཕྲུག ཕ་ངོས་བཟུང་མེད་པའི་བུ་དང་རིགས་···· གཅིག་པའི་བུའང་ཟེར། 1.私生子，不知其父之子。2.同宗之子。

ནལ་བུ། (注同上)
【增】未結婚的女子所生之子。〔达〕

ནལ་ཚི། སྐྱོགས་དང་ཐལ་ཕྱགས་སམ་མེའི་ཡུག་ཐུར་མ་ལྟ་བུ། 1.杓。2.扫帚。3.燒火棍。

ནལ་ཟི། (注同上)

ནལ་རིན་ཆེན། ཨིནྡྲ་ལ་ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་སྐད་ཨིནྡྲ་ཨིནྡྲ་ལའི་ཟུར་ཆག 帝青宝（宝石），印度語，因陀尼罗之省略。(同) ནལ།

ནས། འབྲུ་ནས་དང་ལྷ་ས་ནས་སེ་ར་བར་དང་འོ་མ་ནས་མར་བྱུང་ལྟ་བུ། 1.青稞，大麦。2.从，由，如从拉薩至色拉寺，从奶出酥。
【增】1.有"借、用、以"之义，如 སྲབ་སྐྱོགས་ནས་རྟ་འདི་འཛུས། 借繮轡以馭馬。2.接在动詞之根与 ཡོད་ 或 འདུག་ 表示主动的过去既事时或过去完成，如 ཟས་ནས་ཡོད། 已吃。〔达〕

ནས་ཀྱི་འཁྲི་ཤིང་། འབྲུ་ཞིག 一种粮食。

ནས་རྫོང་། ནས་འབྲུ་འཇོག་ས། 麦仓，放麦处。
(同) ནས་སྦྲང་།

ནས་ཕུབ། ནས་ཀྱི་སྦུན་སོགས། 麦糠，麦麸。

ནས་སྦྲང་། ནས་འབྲུ་འཇོག་ས། 麦囤，放麦处。
(同) ནས་རྫོང་།

ནས་སྨུས། ནས་མ་སྨིན་ཙམ་ལ་ཟེར། 将熟未熟之麦穗。

ནི། རྣམ་བཅད་དམ་དགར་དང་བསྟན་པའི་སྒྲ་སྟེ་ལྷ་ནི་བདེ་འགྲོ་ཡི་དྭགས་ནི་ངན་འགྲོ་ལྟ་བུ། 分別詞，特定詞，如說："天者，善趣；餓鬼者，恶趣"。
【增】1.此字可用以圓滿句子，སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་ལྡན་པར་ནི། 具足一切戒。2.在詩中常加此字以求多一音节，并无其他意义。3.数目符号42。〔达〕

ནི་ཀུ། བུ་མོ་ཆུང་བའམ། 少女。

ནི་དམ་པ། 〔梵〕 ཚང་ར་ཟེར། 后部。

ནི་ཙུ་ལ། 〔梵〕 ལྕང་མ་འདྲ་བའི་ཤིང་མེ་ཏོག་ནི་བྱུ་རུ་དང་མུ་ཏིག་གིས་སྤྲས་པ་ལྟ་བུའོ། །ལྕང་མའང་ཟེར། 似柳树之树，花如珊瑚鑲眞珠，也有人說是柳树。

ནི་ལ། 〔梵〕 ནཱི་ལའི་ཟུར་ཆག་སྔོན་པོ། 梵語 ནཱི་ལ་之省略，青色。

ནི་ལ་ཨོ་ཁ། 〔梵〕 མཚུར་ནག་གམ། 黑矾。

ནིམ་པ། 〔梵〕 ཤིང་སྡོང་ཞིག་དེའི་འབྲས་བུ་ཡའང་ནི་མྦ་ཏ་ཏུའི་ཟུར་ཆག 苦楝树之子，印度語 ནི་མྦ་ཏ་ཏུ་ 之省略。【增】山豆根。〔本〕

ནིམ་པ་ཤིང་། ཤིང་སྡོང་ཞིག(དེའི་འབྲས་བུ····ཡའང་)ནི་མྦ་ཏ་ཏུའི་ཟུར་ཆག 苦楝树,印度語, ནི་མྦ་ཏ་ཏུ་之省略。

ནུ་སྐྱེས། འོ་མའི་མིང་། 乳，奶。(同) ནུ་ཞོ།

ནུ་ཏོག འོ་མ་འཛིན་པའི་ཏོག་ལྟ་བུ། 奶头。(同) ནུ་རྟོག

ནུ་འཐུང་། བུ་ཆུང་ཡའང་། 1.吮乳。2.小孩。

ནུ་རྟོག འོ་མ་འཛིན་པའི་ཏོག་ལྟ་བུ། 奶头。(同) ནུ་ཏོག

ནུ་བོ། གཅུང་པོའམ་ཧྲིང་སྐྱེས། 弟弟，幼弟。

ནུ་མ། འོ་མ་འཛིན་པ། 乳房。【增】亦称男子乳头或牛的乳头。〔达〕

ནུ་མ་རྒྱས་པ། བ་ཕྱུགས། 乳丰（藻）。奶牛。

ནུ་མ་སྦྲིལ་བ། ནུ་མའི་རྟོག་སོར་མོས་སྦྲིལ་བ། 挤乳。

ནུ་མ་མནུན་པ། བུ་ཕྲུག 吃奶（藻）。小孩。

ནུ་མ་བསྣུན་པ། ཨ་མའམ་མནུན་དུ་བཅུག་པ། 1.母亲。2.使吮奶,喂奶。【增】嚼喂食物。〔四〕

ནུ་མོ། ཧྲིང་སྐྱེས་བུ་མོ། 妹妹。【增】= བུ་མོ་སྲིན་ཆུང་བ། 小妹妹。〔达〕

ནུ་ཛི། ཆང་གི་ནུ་ཛི། 酒精。

ནུ་ཞོ། འོ་མའི་མིང་། 奶。(同) ནུ་སྐྱེས།

ནུ་རེ་བྱས་པ། དུས་ནར་བྱས་པ། 延长，时間延长。

ནུབ། དོ་ནུབ་དང་ལྷོ་ནུབ་ལྟ་བུ། 1.晚，如今晚。2.西，如西南。

ནུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སྐྱོང་། ཆུ་ལྷའི་མིང་། 护西方（藻）。水神。(同) ནུབ་ཕྱོགས་བདག་པོ།

ནུབ་པ། ཆུའི་གཏིང་དུ་ནུབ་པ་ལྟ་བུ། 沉没，如沉入水中。【增】1.西方人。2.落（如日月落），崩陷，衰頹。〔达〕

ནུབ་ཕྱོགས། ཉི་མ་ནུབ་པའི་ཕྱོགས། 西方。

ནུབ་ཕྱོགས་བདག་པོ། ཆུ་ལྷའི་མིང་། 西方主（藻）。水神。(同) ནུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སྐྱོང་།

ནུབ་བྱང་བདག་པོ། རླུང་ལྷའམ་རླུང་གི་མིང་། 西北主（藻）。1.风神。2.风。

ནུབ་བྱང་ཕྱོགས་སྐྱོང་། （注同上）

ནུབ་མོ། མཚན་མོ། 晚上，夜間。

ནུར་ཐུག ཟས་ཐུག་པ་ཞིག 粥食之一。

ནུར་ནུར་པོ། ཕ་མའི་མི་གཙང་ཆགས་ནས་བདུན་ཕྲག་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་ཞོ་ལྟར་འདུག་ལ་ཤར་མ་གྱུར་པའོ།། 阿部曇，父母精血交合后至第二个七日,凝結如酪，尚未成肉。【增】1.卵形的，长方形的。2.མེར་མེར་པོ། 〔达〕

ནུར་བ། རིང་དུ་སོང་བའམ་འགྱངས་པ་མནུར་…… བའང་འཐད་དེར་སྔོས། 长远，迟延日久，亦作 མནུར་བ།

ནུས་མཐུ། སྟོབས་ཀྱི་ནུས་པ། 能力，气力。

【增】能干。〔四〕（同）ནུས་པ།

ནུས་ལྡན། བརྒྱ་སྦྱིན་དང་སྐྱེས་བུ་ཟེར་བའི་ཐུར་ཤིང་དང་སྣ་ཀ་བུར་ལའང་། 有能（藻）。1.帝釋（天神名）。 2.名为“士夫”之小木棍（見比丘戒）。3.冰片。

ནུས་ལྡན་ཤིང་། ཤིང་བན་ཧུ་ཀཿ། 有能树(藻)。芬都迦树。

ནུས་པ། སྟོབས་ཀྱི་ནུས་པ། 功能，能力。

【增】1.(动詞) 能够，可能。 2. ནུ་བ་ 的完成式。〔达〕（同）ནུས་མཐུ།

ནུས་པ་སྟོང་ལྡན། ཀུ་ཤ་དུར་བ་ལའང་། 1.具有千种功能。2.茅草。

ནུས་མ། ཨུ་མཿ། 功能母（藻）。鄔摩（天神名）。

ནུས་ཟླ། མགོ་ཟླ་བ་དང་ར་རྒྱན་དུ་རྒྱལ་ཟླ་ལའང་། 功能月(藻)。1.觜宿月(十一月)。2.耳严論說是鬼宿月（十二月）。

ནེ་ནེ་མོ། ནོ་ནོ་མོའམ་པའི་སྲིང་མོ། 也作 ནོ་ནོ་མོ། 姑，父之姐妹。

【增】1.对尊貴妇人的尊称。2.舅母。〔达〕

ནེ་ཙོ། བྱ་སྐད་གཉིས་སྨྲ་བའང་ཟེར། 鸚鵡。

ནེ་རཉྫ་ན། 〔梵〕 རྡོ་རྗེ་གདན་ཉེ་འདབས་སུ་ཆུ་བོ་ཞིག 尼連禪河，印度金剛座附近之河。

ནེ་ལེ། བྱ་རྩོལ་བ་སྟེ་དེང་སང་པིང་ཀུར་མ། 鷹，鳶，現今称为 པིང་ཀུར་མ།

【增】亦說即 པིང་ཀུར་མ། 〔达〕

ནེམ་ནུར་བ། ཐེ་ཚོམ། 犹豫，疑惑。

ནེམ་ནེམ། འབོལ་འབོལ་བའི་མིང་ངམ་འདམ་བག་…… ལྟ་བུ། 1.軟墊子。2.軟如泥。【增】1.陷入，下沉。2.点头，波动，摇动。〔达〕

ནེམ་ནེམ་ཤིང་ཤིང་། （注同上）

ནེའུ་ག སྤང་སྔོན་པོའམ་སྤང་ལྗོངས་ནེ་སེང་ཞེས་པའང་སྔང་། 青草原，亦名 ནེ་སེང་།

（同）ནེའུ་གསིང་།

ནེའུ་ལྡང་། ལོ་ན་མཉམ་གྲོགས་པོ་ན་ཟླ་ཞེས་པའང་། 同岁的朋友。【增】 1.同时代。 2.朋友。〔达〕（同）ནེའུ་ལོ་བ།

ནེའུ་ཟླ། （注同上）

ནེའུ་ལེ། སྲེ་མོང་ཟེར་བ་དང་རྣམ་སྲས་ཀྱི་ཕྱག་ན་སྟོས་ཤིག སྲོག་ཆགས་ཤིག 1.黄鼠狼。2.毗沙門（天神名）手中所持者。3.一种动物。

【增】神話中吐宝的鼬。〔达〕

ནེའུ་ལོ་བ། ལོ་ན་མཉམ་གྲོགས་པོ་ན་ཟླ་ཞེས་པའང་། 同岁的朋友。（同）ནེའུ་ལྡང་། ནེའུ་ཟླ།

ནེའུ་གསིང་། སྤང་སྔོན་པོའམ་སྤང་ལྗོངས་ནེ་སེང་ཞེས་པའང་སྔང་། 青草原，亦名 ནེ་སེང་།

【增】＝ནེ་གསིང། 青草，青草茂盛的，青綠的。〔达〕（同）ནེའུ་ག

ནོ་ནོ། ཨ་ཇོའམ་ཇོ་ལགས། 哥哥，公子。

【增】在拉达克地方称年輕貴族。〔达〕

ནོ་མིན་དྷན། 〔蒙〕 ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྟེ་སོག་སྐད་ཡིན། 諾門汗，义为法王。

ནོ་ཡོན། 〔蒙〕 དཔོན་པོའི་མིང་སྟེ་སོག་སྐད་……ཡིན། 諾顏，义为长官。

ནོ་ར་རེ། ནོར་ཡོང་། (རེ་似 རེད་ 之誤，ཡོང་似 སོང་ 之誤) 錯了。

ནོག བ་ལང་གི་སོག་པའི་སྟེང་གི་ཤ་འབུར་པོ། 牛肩上之肉峯。【增】1.脊椎。2.駝峯。〔达〕

ནོག་ཅན། I. ཁ་དོག་དམར་སེར་དུར་སྨྲིག་མདོག 杏黃色,袈裟色。(同) ནོག་བག་ཆགས་པ། II.བ་ལང་ངམ་ས་གླང་། 有峯(藻)。1.黃牛，犎牛。2.已丑年。(同) ནོག་ཤ་ཅན།

ནོག་པ། ཉམས་པ། 污染，損坏。

ནོག་བག་ཆགས་པ། ཁ་དོག་དམར་སེར་དུར་སྨྲིག་མདོག 杏黃色，袈裟色。(同) ནོག་ཅན་ I.

ནོག་ཤ་ཅན། བ་ལང་ངམ་ས་གླང་། 有肉峯(藻)。1.黃牛，犎牛。2.已丑年。(同)ནོག་ཅན་ II.

ནོངས་པ། སེམས་ཀྱི་འགྱོད་པ། 悔罪，心中追悔。【增】= ཉེས་པ། 罪恶，过失。〔达〕

ནོངས་སྤྱོད། སྐྱོན་ཡོད་པའི་བྱ་བ། 恶行,罪行。

ནོད་པ། ལུང་ཐོབ་པ་པོའམ་ལེན་པར་བྱེད་པ་པོ། 1.領教。2.取。【增】或 མནོད་པ། 1.保持,得，受。2.受尊长之指教或嘉奖。〔达〕

ནོད་པ་པོ། ལུང་ཐོབ་པ་པོའམ་ལེན་པར་བྱེད་པ་པོ། 1.領教者。2.取者。

ནོན། གནོན་པ་པོས་ནོན་ཞིག་ལྟ་བུ། 压制（命令詞)。【增】1.= ཞོན་པ། 登,升,上。2.གནོན་པ་ 的变体。〔达〕(达作 ནོན་པ་)

ནོན་ཆུང་། མདངས་མེད་པ། 衰弱，无光彩。

ནོམ། སྣ་ཁུང་གིས་དྲི་མ་སྣོམ་པའམ་སྣོམ་སྣོམ་བྱས་པ། 嗅，用鼻嗅香气。(同) ནོམ་ནོམ་པ།

ནོམ་ཉུག ལག་པ་རེག་པ་ཙམ་སྟེ་ཕྱོགས་གཅིག་རེག་པ་ནི་ནོམ་པ་དང་ཐམས་ཅད་རེག་པ་ནི་ཉུག་པའི་དོན་དུ་གསུངས། 用手撫摩，触及一部分为 ནོམ་པ། 触及全体为 ཉུག་པ།

ནོམ་ནོམ་པ། སྣ་ཁུང་གིས་དྲི་མ་(སྣོམ་པའམ་) སྣོམ་སྣོམ་བྱས་པ། 嗅，用鼻嗅香气。【增】1.篩，濾。2.=ཉབ་ཉབ། བྱབ་བྱབ། 磨光。〔达〕(达无 པ་ 字) (同) ནོམ།

ནོམ་པ། ནོར་ལོངས་སྤྱོད་དང་རྙེད་པ་ལའང་། 1.財物，資財。2.获得，利益。【增】1.= སྤྱིད། 享受，在安多区指所有的物品，財产(动产)。2.享用,满足。3.握持，参看 སྣོམ་པ། 〔达〕

ནོམ་བུ། (注同上)

ནོམ་མི་སུམ་མེ། དོན་མེད་ནོམ་མི་སུམ་མེ། 无意义閒混。

ནོར། མཁོ་བའི་དངོས་པོ། 財物。【增】或 ནོར་རྫས། 1.今多指財富、錢財。2.在錫金指牛羊等牲畜。〔达〕(同) ནོར་རྫས།

ནོར་སྐྱོང་། ཁྱིའི་མིང་། 护財 (藻)。犬。【增】或ནོར་སྐྱོངས། 1.鳥名。2.=ཕྱག་མཛོད། 司庫者。〔达〕

ནོར་གྱི་བློ་གྲོས་མ། ས་གཞིའི་མིང་དང་གཞོན་ནུ་མ་ལའང་། 財慧女(藻)。1.地球。2.童女。(同) ནོར་ལྡན་མ། ནོར་འཛིན་མ།

ནོར་གྱི་དབང་ཕྱུག ཛམྦྷལའི་མིང་། 財自在

(藻)。藏跋拉 (天神名)。

(同) ནོར་བུ་བཟང་པོ། ནོར་སྦྱིན་དབང་པོ།

ནོར་གྱི་མཛོད། ཉི་མ་དང་རྫས་དངོས་པོ་ལའང་། 財庫 (藻)。1.日，太阳。2.財物。

ནོར་རྒྱས་བུ། ཀླུ་ཆེན་པོ་ནོར་རྒྱས་བུ། 广財子，龙王之一。

ནོར་རྒྱུན་མ། ལྷ་མོ་ནོར་རྒྱུན་མ། 財源天女 (天神名)。(同) ནོར་སྦྱིན་མ།

ནོར་ཅན། ཕྱུག་པོ་དང་ཆུ་དང་མོན་གྲེ་སྐར་མ་ལའང་། 有財(藻)。1.富人。2.水。3.虚宿(二十八宿之一)。(同) ནོར་ལྡན།

ནོར་ཆར་འབེབས། བརྒྱ་སྦྱིན་གྱི་ནོར་བུ་(དང་)། 雨財 (藻)。帝釋 (天神名) 之宝珠，因陀罗宝。

ནོར་ཉན་པ། ལོངས་སྤྱོད་དུ་རུང་བ་ལྟ་བུ། 有用，如可受用者。

ནོར་གཉེར། ཕྱུག་མཛོད་ལའང་། 1.管財。2.管家。

ནོར་གདུ་བ། ནོར་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཟེར། 求財者。

ནོར་བདག རྣམ་སྲས་དང་ནོར་ལྡན་ཡང་། 財物主 (藻)。1.毗沙門 (天神名)。2.有財者。【增】兑换銀錢者，放債者。〔达〕

ནོར་ལྡན། ཕྱུག་པོ་དང་ཆུ་དང་མོན་གྲེ་སྐར་མ་ལའང་། 有財 (藻)。1.富人。2.水。3.虚宿 (二十八宿之一)。(同) ནོར་ཅན།

ནོར་ལྡན་མ། ས་གཞིའི་མིང་དང་གཞོན་ནུ་མ་ལའང་། 具財女 (藻)。1.地球。2.童女。(同) ནོར་གྱི་བློ་གྲོས་མ། ནོར་འཛིན་མ།

ནོར་བ། འཁྲུལ་བའམ་འཆུགས་པ། 錯誤，錯乱。

ནོར་ཕྱུགས། བ་གླང་དང་གཡག་ལ་སོགས་པའོ།། 牲畜，黄牛，牦牛等。

ནོར་བུ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་པ་ལས། ནོར་བུ་ནི་འོད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་གསལ་བའི་ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཕོ་མཚན་ལའང་། 1.摩尼珠宝，律疏說："摩尼以光明为体"。2.男性生殖器。

ནོར་བུ་སྔོན་པོ། དབང་སྔོན་ཏེ་ཨིནྡྲ་ནཱི་ལ། 青摩尼，帝青宝 (宝石名)。(同) ནོར་བུའི་སྙིང་པོ།

ནོར་བུ་ཅན། ཆུ་སྣོད་བུམ་པ་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.珠宝为飾。2.大水瓶。

ནོར་བུ་ཆེན་པོ། བྱི་རུའི་མིང་། 大摩尼 (藻)。珊瑚。(同) ནོར་བུའི་འཁྲི་ཤིང་།

ནོར་བུ་འཆིང་བ། ལག་པའི་མཁྲིག་མ། 縛摩尼 (藻)。手腕。

ནོར་བུ་ལྗང་ཁ། མཀྲད་དམ་རྡོའི་སྙིང་པོ། 綠宝石，祙褐宝，瑪瑙。

ནོར་བུ་ལེན་པ། ནོར་བུ་ལོན་པ་པོའམ་ལེན་པ་པོ། 采珠宝者。

ནོར་བུ་སྤྲོ་བ། སྤོས་དཀར་(དང་)། 摩尼喜 (藻)。白芸香。

ནོར་བུ་བཟང་པོ། ཛམྦྷལའི་མིང་། 善財(藻)。藏跋拉 (天神名)。(同) ནོར་གྱི་དབང་ཕྱུག ནོར་སྦྱིན་དབང་པོ།

ནོར་བུ་སེར་པོ། ཀེ་ཏ་ཀ་ཟེར། 黄宝石。

ནོར་བུ་བསྲུབས། ཚྭའམ་ལན་ཚྭ། 摩尼攪 (藻)。盐。

ནོར་བུའི་འཁྲི་ཤིང་། བྱི་རུའི་མིང་། 宝藤 (藻)。珊瑚。(同) ནོར་བུ་ཆེན་པོ།

ནོར་བུའི་མགྲིན་ཅན། ཁྱིམ་བྱའམ་བྱ་དེ་པོ། 摩尼项（藻）。鸡。

ནོར་བུའི་སྙིང་པོ། དབང་སྔོན་ཏེ་ཨིནྡྲ་ནཱི་ལ། 摩尼藏（藻）。帝青宝（宝石名）。
(同) ནོར་བུ་སྔོན་པོ།

ནོར་བུའི་དབྱུ། རྫས་ཀྱི་དངོས་པོ། 财物。

ནོར་བུའི་ལྷ། ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 1.财神。2.遍入（天神名）。

ནོར་སྦྱིན་གཙང་པོ། སྲིན་པོའི་རྒྱལ་པོ། 财施弟（藻）。罗刹王（鬼王名）。

ནོར་སྦྱིན་འཛིན་པ། རྒྱལ་ཆེན་རྣམ་སྲས། 施财主（藻）。毗沙門天王（天神名）。
(同) ནོར་རྒྱན།

ནོར་སྦྱིན་དབང་པོ། ཛམྦྷལའི་མིང་། 施财主（藻）。藏跋拉（天神名）。
(同) ནོར་གྱི་དབང་ཕྱུག　ནོར་བུ་བཟང་པོ།

ནོར་སྦྱིན་མ། ལྷ་མོ་ནོར་རྒྱུན་མ། 施财女（藻）。财源天女（天神名）。 (同) ནོར་རྒྱུན་མ།

ནོར་མ་ཉན་པ། རྫས་སུ་མི་རུང་བ། 不合用，不成东西。【增】总不成器。〔四〕

ནོར་རྒྱན། རྒྱལ་ཆེན་རྣམ་སྲས། 财戏（藻）。毗沙門天王（天神名）。【增】= ནོར་བདག〔达〕 (同) ནོར་སྦྱིན་འཛིན་པ།

ནོར་འཛིན་སྐྱོང་བ། རྒྱལ་པོ། 护持财，保护国土（藻）。国王。

ནོར་འཛིན་བུ་མོ། རྒྱ་མཚོ་དང་ཆུ། 持财女（藻）。1.大海。2.水。
【增】地神之女悉多的称号。〔达〕

ནོར་འཛིན་མ། ས་གཞིའི་མིང་དང་གཞོན་ནུ་མ་ལའང་། 持财女（藻）。1.地球。2.童女。
(同) ནོར་གྱི་བློ་གྲོས་མ།　ནོར་ལྡན་མ།

ནོར་རྫས། མཁོ་བའི་དངོས་པོ། 财物。
(同) ནོར།

ནོར་ར་རེ། ནོ་ར་རེ་ཞེས་འཐད། 应作 ནོ་ར་རེ། 錯了。

ནོར་ལས་སྐྱེས། མེ་ལྷའི་མིང་། 财生（藻）。火神。

ནོར་ལས་རྒྱལ། མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་ལའང་། 胜财（藻）。1.火。2.火神。3.龙王。【增】般荼婆王第三子阿順那。〔达〕

ནོར་བསྲིས་པ། སེར་སྣ་བྱས་པ། 惜财，吝啬。

ནོར་ལྷའི་ཕྱོགས། བྱང་ཕྱོགས། 财神方（藻）。北方。

ནོར་ལྷའི་བུ། (ཡང་)ཁྱབ་འཇུག 财神之子（藻）。遍入（天神名）。

ནོས་པ་ན། མནོས་པ་སྟེ་ཐོབ་པའི་མིང་། 已受，得到。【增】1.= ལེན་པ། 2.参看 ནོད་པ། 3.= དཔགས་པ། 判断，鑑定，度量。〔达〕

ནོས་ཤིག གནོས་བྱ་ཡོད་ན་ནོད་པ་པོས་ནོས་ཤིག ལུང་ནོས་ཤིག་དང་སྡོམ་པ་ནོས་ཤིག་ལྟ་བུ། 受吧！如受教吧！受戒吧！

གནག ནག་པོར་གྱུར་པ། 黑，成黑色。
【增】墨色。〔四〕

གནག་ཁྱུ། གཡག་དང་འབྲིའི་ཚོགས་པ་ལྟ་བུ། 牛群，如牦牛群。

གནག་ཕྱུགས། (注同上) 黑牲畜。

གནག་རྫི། ཕྱུགས་རྫི་སྟེ་གླང་རྫི་འང་། 放牛者，牧童。

གནག་སེམས། ནག་པོར་གྱུར་པའི་སེམས། 黑心，恶毒之心。

གནང་བཀག རུང་བ་གནང་བ་དང་མི་རུང་བ་བཀག་པ་ལྟ་བུ། 开遮(佛)，如开許清净，遮止不净。

གནང་སྐབས། གནང་བའི་དུས་ལའང་། 开时(佛)，开許之时。

གནང་སྐྱེས། ལག་རྟགས་ལའང་། 1.允許。2.礼品，赠品。

གནང་ཆ། བྱ་དགའ། 报酬，赠品，尝品。

གནང་ཆེན། དགོངས་པ་གནང་བ་ཆེན་པོ། 大赦。

གནང་བ། གསོལ་རས་གནང་བ་ལྟ་བུ། 尝赐。【增】听許，許可，認可。〔达〕作。〔高〕

གནངས་ཉིན། སང་ཉིན་དང་གནངས་ཉིན་ལྟ་བུ། 后天。

གནངས་པ། གནང་བ་གནངས་པ་ལྟ་བུ། 开許，允許。

གནད། (原注缺) 要害，要点，要領，精髓。【增】1.在解剖学中指心。2.在密法中指禪定时所观察安置身体的七要点。〔达〕穴道。〔本〕

གནད་ཀ། མེ་མདའི་གནད་ཀ་ལྟ་བུ་དང་ཉིང་དགོས་ལྟ་བུ་ལའང་། 关要，如枪之火門，与最要义。

གནད་འགག (注同上)

གནད་གཅོད་པ། གནད་ཀ་ཆད་པར་གཅོད་པའི་མིང་ངམ་འཆི་ཁ་མའི་སྡུག་བསྔལ་ལའང་འཇུག་སྟེ་མཛོད་འགྲེལ་ལས། ལུས་ཀྱི་ཕྱོགས་འགའ་ཞིག་ཉམས་ན་འཆི་བར་འགྱུར་བ། དེ་དག་ནི་གནད་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའོ།། 解支节，断末摩(佛)，断絕支节，临命終时之痛苦，俱舍論說："若坏身中何处，即便命終，是处名为支节"。

གནད་དུ་འཛུགས། སྙིང་དུས་ལ་ཐུག་པ་ལྟ་བུ། 触着要害，如触动中心。

གནད་མ་སྐྱོགས། མེ་མདའི་གནད་ཀ་མ་སྣུན་ཞེར་བ་ལྟ་བུ། 莫动要害，如說："莫按枪之火門"。

གནད་གཟེར་མ་སྣུན། (注同上)

གནད་ལ་བསྙི་བ། མདོ་རྩའི་ཟིན་བྲིས་ལས། ལོན་པོ་དང་ཀྱ་ཀྱུའི་ཐབས་པས་གནོད་པར་བྱེད་པ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་དགོས་ལ་རིགས་བསྒྲེ་བར་བྱ། 1.律經注說："以邪曲方法而为損害"。2.其要义按理推知。

གནམ། ནམ་མཁའ་དང་ལྷ་གནས་སྤྱི། 1.天空，虚空。2.天界。【增】空气，大气，天气。〔达〕

གནམ་བསྐོས། དབང་ཐང་མིང་ངམ་ལྷ་ནས་བསྐོས་པའམ་བསོད་ནམས་ཅན་དང་འཁོར་བསྒྱུར་ལའང་། 1.权势。2.由天所命。3.有大福者。4.轉輪王(佛)。【增】或作 གནམ་གྱིས་བསྐོས་པ། 西藏人称中国皇帝。〔达〕

གནམ་བསྐོས་རྒྱལ་པོ། འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ། 天命王（藻)。轉輪王（佛)。(同) གནམ་གྱི་ལྷ།

གནམ་ཁ་ཞེང་། གནམ་མཐོངས་རྒྱ་ཁྱོན། 天空范圍。(同) གནམ་ཁྲང་།

གནམ་ཁད། ཆ་མཉམ་པོའམ་སྙོམས་པོ། 平衡，部分平均。

གནམ་ཁྲང་། གནམ་འཐོངས་རྒྱ་ཁྱོན། 天空，天空范圍。(同) གནམ་ཁ་ཞེང་།

གནམ་གང་། ཚེས་པ་༣༠ པའམ་ནམ་གང་ཞེས་པའང་

སྣང་། 月底,晦日,三十日，亦作 ནམ་གང་།
【增】新月。〔达〕(同) གནམ་སྟོང་།

གནམ་གོས་ཅན། གཅེར་བུ་པ། 天衣者 (藻)。裸体外道。

གནམ་གྱི་སྐྱོན། ཆར་པ་མེད་པ་ཐན་པ། 天灾，无雨，干旱。
(同) གནམ་གྱི་འཇིགས། གནམ་གྱི་ཉེར་འཚེ།

གནམ་གྱི་རྒྱན། བླ་བྲེས་ལ་འདང་། 天庄严 (藻)。宝盖。【增】=1. བླ་རེ། 幰帳。2.鬼魅名。〔达〕(达无 གྱི་字)

གནམ་གྱི་རྒྱལ། རྒྱལ་པོ། 天王 (藻)。国王。

གནམ་གྱི་བཅུད། ཉུང་མ་ལ་འདང་། 天味 (藻)。蔓菁。

གནམ་གྱི་འཇིགས། ཆར་པ་མེད་པ་ཐན་པ། 天灾，无雨，干旱。
(同) གནམ་གྱི་སྐྱོན། གནམ་གྱི་ཉེར་འཚེ།

གནམ་གྱི་འཇུ་ཐག (未詳)

གནམ་གྱི་ཉེར་འཚེ། ཆར་པ་མེད་པ་ཐན་པ། 天灾，无雨，干旱。
(同) གནམ་གྱི་སྐྱོན། གནམ་གྱི་འཇིགས།

གནམ་གྱི་བུ། འཁོར་བསྒྱུར་རམ་གོང་མ་ལ་འདང་། 天子 (藻)。1.轉輪王 (佛)。2.皇帝。

གནམ་གྱི་ཤེ་མོང་། བྱ་ཚེ་རིང་། 天命 (藻)。长寿鳥，鶴。
【增】烏鴉。〔达〕(达后有 བྱ་ 字)

གནམ་གྱི་ལྷ། འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ། 天神 (藻)。轉輪王 (佛)。
(同) གནམ་བསྐོས་རྒྱལ་པོ།

གནམ་གྲུ། དེང་སང་གི་གནམ་ལ་འགྲོ་བའི་འཁོར་ལོ། 飞机，飞艇。

གནམ་གྲུམ་པ། ནམ་མཁའ་ནས་སྒྲ་བྱུང་བ། 天裂 (藻)。天空发声。
【增】= སྒྲ་དག་པ། 巨响和雷声。〔达〕

གནམ་དགུང་། ནམ་དགུང་ནམ་ཕྱེད་ཀྱི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 ནམ་དགུང་། 午夜，半夜。

གནམ་ལྕགས། གློག་དང་ཐོག་དང་བཅས་པའི་འབྲུག་སྒྲ། 有电光霹靂之雷声。

གནམ་ལྕགས་སྒྲ། (注同上)

གནམ་མཆོངས། བྱ། 天跃 (藻)。鳥。

གནམ་གདའ། བཅོས་ཐབས་ཤིག 一种治疗法。

གནམ་སྟོང་། ཚེས་པ་ ༣༠ པའམ་ནམ་གང་ཞེས་པའང་སྣང་། 月終，晦日，三十日，亦作 ནམ་གང་། 【增】上朔日。〔四〕(同) གནམ་གང་།

གནམ་དུ་འཁྱིལ། ཡར་འཁྱིལ་བ་ལྟ་བུ། 沸騰，上涌。

གནམ་དུ་བཏེག་པ། ཡར་བཏེག་པ། 向上支撑，支起。

གནམ་དུ་གཤེགས་པ། ཚེ་ལས་འདས་པ། 升天 (藻)。寿終，死。

གནམ་པ། (原注缺) 臭，臭气。
【增】= དྲི་མ་ངན་པ། 〔达〕

གནམ་པོ། བཞད་གད་ལ་འདང་། 1.誠实，正直。2.嬉笑。【增】1.= དྲང་པོ། 〔达〕
2.= ཁྲེལ་བའི་བཞད་གད་གཏན། 令人訕笑。〔法〕

གནམ་མཚོ། བྱང་གི་ཡུལ་ཞིག་ལ་འདང་། 1.天池。
2.西藏北部一地名。

གནམ་གཟེར། སྒོའི་ཡ་ཐེམ་ལ་བཏགས་པ་གདན་

ཤིང་། 天釘（藻）。門上楣之横木。

【增】1.疔疮。2.蒙古毡帳中的木凳或坐垫。

གནམ་འོག ཛམ་བུ་གླིང་བ། 天下（藻）。南瞻部洲。

གནམ་རུ། གཞུ་ཡི་མིང་། 天角（藻）。弓。

གནམ་ལངས་པ། ནམ་ལངས་པ་ཡང་། 亦作 ནམ་ལངས་པ། 天亮。

གནའ་དུས། སྔོན་གྱི་དུས། 昔时，古代。

གནའ་བོ། （注同上）

གནའ་བ། རི་མོའི་ན་བའམ་དེར་གྲགས་ཤིག 野羊，羚羊。

གནའ་བོའི་སྲོལ། སྔ་མོའི་སྲོལ། 旧规，从前的规矩。【增】风俗。〔四〕

གནའ་མི། དཔང་པོ། 証人。

【增】古代的人。〔达〕

གནས། སློབ་དཔོན་དང་ཡུལ་དང་ཡོད་པ། 1.师长。2.地方。3.有。【增】1.处所，住所，临时住所。2.圣地，进香之地，寺院。3.对象，标题，要点，如：གད་མོའི་གནས། 笑的对象，可笑之处。4.区分，区域。5.此字又指地方、事物、人物的固定区划，甚至指种类，此字几乎与 རིགས་ 用法相同。〔达〕

གནས་ཀྱི་བསྐལ་པ། གནས་ཀྱི་ཐག་རིང་དུ་སོང་པ། 处远（佛），处所远隔。

གནས་ཀྱི་བདག་པོ། བརྒྱ་སྦྱིན་ཡང་། 处主（藻）。帝釋（天神名）。

གནས་སྐབས། ད་ལྟའི་གནས་སྐབས། 現阶段。

【增】現世或暂时的情况。〔达〕

གནས་སྐབས་བཞི་པ། བཞི་པའི་གནས་སྐབས་ཏེ་རྒན་པ། 第四分位（藻）。老。

གནས་ཁང་། འཇུག་བྱའི་གནས་སམ་སྡོད་ས་དང་ཁང་པ་ཡང་། 1.所入处。2.住处。3.房屋。（同）གནས་གཞི།

གནས་འགྱུར། རང་བཞིན་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ། 轉依（佛），如体性轉变。

གནས་ངན་ལེན། ངག་གི་གནས་ངན་ལེན་ནི་རྫུན་སྤངས་ཀྱང་རྫུན་ཚུལ་སྨྲ་བ་དང་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ནི་ལུས་ཉེས་པ་སྤངས་ཀྱང་ལུས་སྤྱོད་ཚུལ་ངན་པ་ལྟ་བུ། 粗重（佛），語粗重，如虽断妄語，犹說戏笑；身粗重，如虽断身恶，犹現身行恶相。

གནས་ལྔ། རིག་པའི་གནས་ལྔ་དེར་གྲགས། 五明处，参看 རིག་པའི་གནས་ལྔ་ 条。

གནས་ཅན། I.དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ཡང་། 1.有地方。2.大自在（天神名）。

II.མཚན་མོ་ཡང་། 夜間。（同）གནས་དུས།

གནས་བཅའ། དགེ་རྒན་བརྟེན་པ། 依止（佛），依靠师长。（同）གནས་འཆའ།

གནས་བཅས། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་ལས་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག 娑枳多，印度一地名，又城名。

གནས་ཆེན། གནས་མཆོག་བཱ་ར་ཎ་སི་ལྟ་བུ། 圣地，如婆罗尼斯圣地。【增】= གནས་རྩ་ཆེན་ 或 གནས་འགག་ཆེན། 重要处所。〔达〕

གནས་འཆའ། དགེ་རྒན་བརྟེན་པ། 依止（佛）。依靠师长。【增】棲止。〔四〕

（同）གནས་བཅའ།

གནས་འཇུག ཉིན་མོའི་མིང་། 入处（藻）。昼，白日。

གནས་རྟེན། འཇིག་རྟེན་ཁམས། 世界。

【增】= འཇིག་རྟེན། ས་རྟེན། 〔达〕

གནས་བརྟན་པ། སྨིན་པ་དང་བསླབ་པ་རྒན་པ།

1.成熟。2.戒腊高，上座（佛）。

【增】1.长老，上座部的上座。2.九十岁以上的。〔达〕（达无པ་字）

གནས་དུས། མཚན་མོ་ལའང་། 1.住时。2.夜間。（同）གནས་ཅན་II.

གནས་ནས་སྒྲགས་པ། ཚངས་པ་དང་། གནས་ཡུལ་ནས་དཔག་པ་འཐད། 1.大梵（天神名）。2.由地方比度。

གནས་ནས་ཕྱུང་བ། རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་བཏོན་ཟིན་པ་ལྟ་བུའོ།། 已驅擯(佛)，如已自本位擯出。

གནས་ནས་དབྱུང་། རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་བཏོན་པར་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །（བཏོན་似གཏོན་之誤)当驅擯(佛)，如将自本位擯出。

གནས་ནས་འབྱིན། རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་འདོན་རྒྱུ་ལྟ་བུའོ།། 驅擯（佛），如自本位擯出。

གནས་པ་བུ། ནང་པའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་བྱེ་བྲག་ཅིག 侄子（佛），佛教毗婆沙部之一派。

གནས་པོ། གནས་ཀྱི་བདག་པོ། 房主，店主。

གནས་སྤར་བ། གོ་ས་འཕར་དུ་འཛུག་པ། 迁升，提升，地位升高。

གནས་སྤོ! གནས་ཀྱི་སྤོ། 祖父。

གནས་བྱེད། ཉི་མའི་འཁོར་དང་བུད་མེད་དང་ཆས་པ་དང་འོད་སྒྲོ་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 住者（藻）。1.日輪。2.妇女。3.将行者。4.光明。5.火。6.火神。

གནས་བྱེད་མ། མཚན་མོ འི་མིང་(དང་)། 住者（藻）。夜間。【增】1.乳牛。2.妇女。〔达〕（同）གནས་མ་II. གནས་འཛིན་བུ་མོ།

གནས་སྦྱིན། ཁྱབ་འཇུག 施处（藻）。遍入（天神名）。

གནས་མ། I.ཁྱིམས་སྡོད་སྐར་མ་ལའང་། 1.居民。2.室宿（二十八宿之一）。

II.མཚན་མོ འི་མིང་(དང་)། 夜間。【增】居处。〔达〕（同）གནས་བྱེད་མ། གནས་འཛིན་བུ་མོ།

གནས་མིན། འོས་མེད་པ། 非处（佛），不合理，不适宜。

གནས་མེད་པ། རླུང་དང་སྲོལ་མེད་པ་དང་རྒྱུ་མེད་ལའང་། 1.风。2.无常规。3.无因。

【增】无住处。〔本〕

གནས་མོ། གནས་ཀྱི་བདག་མོ། 主妇，女主人。

གནས་སྨོ། གནས་ཀྱི་སྨོ་ལགས། 祖母。

གནས་ཚང་། སྡོད་སའམ་ཁང་པ། 住处，房屋。

གནས་འཛིན་བུ་མོ། མཚན་མོ་མིང་(དང་)། 持处女（藻）。夜間。

（同）གནས་བྱེད་མ། གནས་མ་II.

གནས་གཞི། འཇུག་བྱའི་གནས་སམ་སྡོད་ས་དང་ཁང་པ་ལའང་། 1.所入处。2.住处。3.房屋。

【增】1. =བརྟན་གནས། 家宅，永久住处。2.地位，身分。〔达〕（同）གནས་ཁང་།

གནས་བཞི་པ། སྲིན་པོ འི་རྒྱལ་པོ། 第四处(藻)。罗刹王（鬼神名）。

གནས་བཟང་། ལྷ་གནས་ལའང་། 1.好地方。2.天界。【增】安乐世界。〔达〕

གནས་ལུགས། སྡོད་ལུགས་སམ་གཤིས་ལུགས། 真理，本性。【增】情形。〔高〕

གནས་སྲུང་པོ། གནོད་སྦྱིན་རྒྱལ་པོའམ་རྣམ་སྲས། 护住处者(藻)。夜叉王，毗沙門(天神名)。

གནུབ་པ། བསྣུབ་པའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 བསྣུབ་པ། 没，使隐没。

གནུབས། ཡུལ་ལུང་པ་ཞིག་དང་རུས་རིགས་ལའང་། 1.西藏地方之一。2.族姓之一。【增】紅教的大譯师，曾譯过密教經典。〔达〕

གནོག་ཆུང་། ཁེ་ཆུང་། 利小，利少。

གནོག་ཡོད། ཁེ་བཟང་། 有利益。

གནོང་བ། སེམས་ལ་འགྱོད་པ་སྐྱེ་བའི་མིང་། 知罪，心中起追悔。

【增】感覚羞慚。〔达〕

གནོང་བག （注同上）

གནོང་མི་བཀུར་བ། འགྱོད་པ་མི་བཀུར་བའམ་མི་ཤེས་པ། 不知罪，不生追悔,不知悔。

【增】＝ཉེས་པ་ཁས་མི་ལེན་པ། 〔达〕

གནོངས་པ། འགྱོད་པར་གྱུར་པ། 悔罪，生追悔。

གནོད་པ་འདུག བགེགས་བར་ཆད་འདུག 有害，有障碍。

གནོད་བྱ། ཕ་རོལ་གནོད་པར་བྱ་བ། 所損害，被損害的他方。

གནོད་བྱེད། འཚེ་བར་བྱེད་པ་པོ། 作損害者，侵犯者。

གནོད་སྦྱིན། བྱང་ཕྱོགས་དང་ཡཀྵ་ཟེར། 1.北方。2.夜叉（鬼神名）。

གནོད་སྦྱིན་ཁ་ཆངས། གནམ་གྱི་དགུ་ཚིགས། 夜叉气（藻）。天河。

གནོད་སྦྱིན་རྒྱལ་པོ། རྒྱལ་ཆེན་རྣམ་ཐོས་སྲས། 夜叉王（藻）。毗沙門天王（天神名）。（同）གནོད་སྦྱིན་གཏེར་བདག གནོད་སྦྱིན་བདག་པོ།

གནོད་སྦྱིན་བཅུད། ཆང་ངམ་ཨ་རག 夜叉味（藻）。酒，紹酒。

གནོད་སྦྱིན་གཏེར་བདག རྒྱལ་ཆེན་རྣམ་ཐོས་སྲས། 夜叉藏主（藻）。毗沙門天王（天神名）。（同）གནོད་སྦྱིན་རྒྱལ་པོ།

གནོད་སྦྱིན་བདག་པོ། （注同上）

གནོད་སྦྱིན་སྡེ་དཔོན། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ། 夜叉大将（藻）。金剛手（菩薩名）。

གནོད་སྦྱིན་སྤོས། སྤོས་དཀར་མིང་། 夜叉香（藻）。芸香。

གནོད་སྦྱིན་ཕྱོགས། བྱང་ཕྱོགས། 夜叉方向（藻）。北方。

གནོད་མཛེས། ཧྲུ་ཞིག 妙害（佛），明王之一（逊婆明王）。

གནོད་ལན་འཇལ་བ། གནོད་ལན་ལྡོན་པའམ་ལན་ངན་སྒྲོད་པ། 报复怨害，报冤。

གནོན། གནོན་མཁན་གྱིས་འོག་ཏུ་གནོན་རྒྱ་མནན་མ་སོང་ན་ནོན་ཞིག 压，压制。

གནོན་བྱེད། （原注同上）压者，压制者。

གནོས་པ། བློ་ཡིས་མནོས་པའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 མནོས་པ། 用心受持。

མནག་དཀའ་བ། བརྣག་དཀའ་བ་སྟེ་བཟོད་དཀའ་བ། 即 བརྣག་དཀའ་བ། 难受，难忍受。

མནག་དགོས། བརྣག་དགོས་ཏེ་བཟོད་དགོས། 即 བརྣག་དགོས། 須要忍受。

མནགས་པ། བཟོད་པའམ་བསྲན་ཟིན་པ། 忍受，已忍耐。

མནངས་པ། བརྒྱན་པའམ་སྤྲས་པ། 装饰。

མནན་གཏད། དམོད་པ་མཐུའམ་མངོན་སྤྱོད་པ། 咒咀，誅行（佛）。

མནན་པ། འོག་ཏུ་མནན་ཟིན་པ། 压，已压下。

མནབ་རྫས། ཁ་ཟས་སམ་ཟས་ཀྱི་མིང་། 滋养物，食物。

མནབ་རུང་། གོན་རུང་ངམ་གྱོན་རིས། 可穿，可披著。

མནབས་པ། གྱོན་ཟིན་པ། 已穿，已披。【增】= གོས་གྱོན་པ། 〔达〕

མནམ་པ། དྲི་མ་མནམ་བཞིན་པའམ་དྲི་བྲོ་བ། 1.嗅，聞香。2.放香味。【增】有气味。〔达〕

མནམས་པ། དྲི་ངན་མནམས་ཟིན་པ། 已嗅，已聞恶臭。

མནའ། དམ་བཅའ་དང་དམོད་འཛུགས་པའང་། 1.立誓。2.賭咒。

མནའ་སྐྱེལ། མནའ་སྐྱེལ་མཁན་གྱིས་མནའ་འབོར་རྒྱུའམ་རྒྱག་རྒྱུ་ལྟ་བུ། 賭咒，发誓。(同) མནའ་འདོར། མནའ་འབོར།

མནའ་བསྐྱལ་བ། དམ་བཅའ་བཞག་པའམ་མནའ་རྒྱབ་ཟིན་པ། 1.已立誓。2.已賭咒。(同) མནའ་ཟོས་པ།

མནའ་སློག མནའ་སྐྱེལ་དུ་འཇུག་པ་པོ། 令他人发誓者。

མནའ་བསློག མནའ་སྐྱེལ་དུ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ། 使賭誓，如令他人起誓。

མནའ་བསློགས་པ། མནའ་བསྐྱལ་དུ་བཅུག་པ་ལྟ་བུ། 令起誓，如已令他人起誓。

མནའ་དོར་བ། མནའ་བསྐྱལ་བའམ་བརྒྱབ་ཟིན་པ། 已賭咒，已发誓。(同) མནའ་བོར་བ།

མནའ་འདོར། མནའ་སྐྱེལ་མཁན་གྱིས་མནའ་འབོར་རྒྱུའམ་རྒྱག་རྒྱུ་ལྟ་བུ། 賭咒，发誓。(同) མནའ་སྐྱེལ། མནའ་འབོར།

མནའ་བོར་བ། མནའ་བསྐྱལ་བའམ་བརྒྱབ་ཟིན་པ། 已咒賭，已发誓。(同) མནའ་དོར་བ།

མནའ་འབོར། མནའ་སྐྱེལ་མཁན་གྱིས་མནའ་འབོར་རྒྱུའམ་རྒྱག་རྒྱུ་ལྟ་བུ། 賭咒，发誓。(同) མནའ་སྐྱེལ། མནའ་འདོར།

མནའ་མ། བག་མའམ་བུའི་ཆུང་མ། 媳妇，儿媳。【增】1.孙媳。2.新娶弟妇。〔达〕新娘。〔高〕

མནའ་ཟོས་པ། དམ་བཅའ་བཞག་པའམ་མནའ་བརྒྱབ་ཟིན་པ། 1.已立誓。2.已賭咒。(同) མནའ་བསྐྱལ་བ།

མནར་བ། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གཟིར་བའམ་སྡུག་བསྔལ་དུ་འཇུག་པ་དང་བཙིར་བའམ་འཚིར། 1.被苦所逼，使受苦。2.压挤。【增】艰窘。〔四〕

མནར་མེད། ཚ་དམྱལ་བརྒྱད་པ། 无間，阿鼻（佛），第八热地獄。

མནར་མེད་གཟིགས། སྤྱན་རས་གཟིགས། 观无間（佛），观世音（菩萨名）。

མནར་སེམས། འཚེ་བའི་སེམས་སམ་ཁྲོ་སེམས། 1.損害心。2.憤恨心。

མནལ་ལྟས། རྨི་ལམ་དང་རྨི་ལམ་གྱི་ལྟས། 梦，梦的征兆。(同) མནལ་ལམ།

མནལ་དུ་ཕབ་པ། བསམ་པ་སྐྱིད་པོ་ཡའང་།

1.安閒。2.心快乐。

【增】入睡。〔达〕（ཕབ་ 达作 ཕེབ་）

མནལ་བ། གཉིད་ཁུག་པའམ་གཉིད་ལོག་པ། 睡熟，睡着。【增】睡。〔达〕

མནལ་ལམ། རྨི་ལམ་དང་རྨི་ལམ་གྱི་ལྟས། 梦，梦的征兆。（同）མནལ་ལྟས།

མནུན་པ། ཨ་མའི་ནུ་མ་མནུན་པ་ལྟ་བུ། 喂，如喂母乳。

མནོ་བ། བསམ་བློ་གཏོང་ངམ་དྲན་དུ་འཛུག 1.令思想。2.令回忆。【增】＝སེམས་པ།〔达〕

མནོ་བསམ་གཏོང་། （注同上）

མནོག ཁེ་སྤོགས། 利息，利潤。

མནོག་ཆུང་། དོན་མེད་ཙམ་ཆུང་དང་ཁེ་ཆུང་། 1.不重要。2.利小。

མནོག་ཆེ་བ། གལ་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་དང་ཁེ་ཆེ་དང་ཟས། 1.重要。2.利大。3.食物。

མནོལ་བ། བཙོག་པ། 汚穢，不清淨。

【增】变退，退化。〔达〕

མནོལ་རི། བཙོག་པ་ར་རི། 汚垢，垢染。

མནོལ་བཤངས། བཙོག་པ་གཙང་མར་བྱས་པ། 淨除汚穢。

མནོས་པ། བསམ་བློ་བཏང་བ་དང་སྡོམ་པ་བླངས་པའམ་ཐོབ་པ་དང་དྲན་གསོ། 1.思慮。2.受戒，得戒（佛）。3.忆念。

རྣ་ཀོར། རྣ་རྒྱན། 耳环，耳飾。

རྣ་ཁུང་། རྣ་བའི་བུ་ག 耳孔，耳朵眼。

【增】耳环眼。〔四〕

རྣ་རྒྱན། རྣ་བའི་རྒྱན་རྣ་བར་འཁྱིལ་བ་སོགས་སོ།། རྣ་གདུབ་དང་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཀརྞི་ཀཱ་རྣ་བའི་གདུ་བུ་རྣ་རྒྱན། 耳之装飾，如耳环等，印度語"迦尼迦"。（同）རྣ་གདུབ། རྣ་ལུང་།

རྣ་རྒྱན་ཅན། རྨ་བྱ། 有耳飾（藻）。孔雀。

རྣ་རྒྱན་གཅིག་པ། རྣམ་ཐོས་དང་སྟོབས་བཟང་ལའང་། 戴一耳飾者（藻）。1.毗沙門（天神名）。2.妙力（天神名）。

【增】西藏的俗人。〔达〕

རྣ་ཆ། རྣ་རྒྱན་དང་ཉི་མའི་ཁོར་ཡུག་ལའང་། 耳具（藻）。1.耳飾。2.太阳的光圈。

རྣ་ཆེན། བོང་བུ་ལའང་། 1.大耳。2.驴。

རྣ་མཆོག རྣ་བ་ལའང་། 耳。【增】耳的俗語，藏西土語为 ཨམ་མཆོག〔达〕

རྣ་སྐྱི། རྣ་གཤོག་འཛམ་སྐྱི། 耳輪。

རྣ་གདུབ། རྣ་བའི་རྒྱན་རྣ་བར་འཁྱིལ་བ་སོགས་སོ་

རྣ་གདུབ་དང་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཀརྞི་ཀཱ་རྣ་བའི་གདུ་བུ་རྣ་རྒྱན། 耳之装飾，如耳环等，印度語"迦尼迦"。（同）རྣ་རྒྱན། རྣ་ལུང་།

རྣ་སྦབས། རྣ་བའི་དྲི་མ་སྟེ་དེང་སང་ཁྲད་པའང་ཟེར། 耳屎，耳中垢，現今也叫 ཁྲད་པ།

རྣ་བ། སྒྲ་འཛིན་རྣ་བ་དང་རི་མོའི་རྣ་བ་དང་རི་དྭགས་རྣ་བ་ལའང་འཇུག་སྟེ་རྣ་གཤོག་གི་དབྱིབས་དང་འདྲ་བས་སོ།། རི་དྭགས་རྣ་བ་དང་རི་མོའི་རྣ་བ་ལ་གནའ་བ་ཞེས་བྲིས་པ་སྣང་། 1.耳朵。2.图形之耳。3.羚羊，因与耳之形状相似也。羚羊及图形之耳，亦写作 གནའ་བ།

（同）རྣ་བའི་དབང་པོ།

རྣ་བ་ཀྲོངས། རྣ་བ་ཡར་ཀྲོངས། 竖耳，耳上翹。

རྣ་བ་བརྒྱད་པ། ཚངས་པ། 八耳（藻）。大梵（天神名）。

རྣ་བ་ཅན། སྤོས་དཀར་གྱི་ཤིང་ལའང་། 1.有耳朵。2.芸香树。【增】娑罗树。〔达〕

རྣ་བ་གཏོད། རྣ་བ་བློགས། 属耳（佛），倾耳而听。

རྣ་བ་དྲིགས་བྱེད། རྣ་རྒྱན་ཏེ་རྣ་བ་མཛེས་བྱེད། 耳骄（藻）。耳之装饰。（同）རྣ་བར་འཁྱིལ་བ།

རྣ་བ་བྱོ། རྣ་བར་གཏད་པའམ་ཉོན་ལྟ་བུ། 倾耳（佛），用耳听，倾听。（同）རྣ་བར་བླགས་པ།

རྣ་བ་བློགས། སྙན་མཆོག་ཉོན། 属耳（佛），谛听，倾听（命令词）。

རྣ་བ་འཛིན་པ། གྲུ་མཁན་(དང་)། 掌舵者，船师。

རྣ་བ་གཟིར་བ། གནད་ལ་རེག་པ་ལྟ་བུ། 刺耳，如触其要害。

རྣ་བ་གསང་བ། འོན་པ་མ་ཡིན་གསང་། 不聋，耳聪。

རྣ་བ་གསོ་བ། སྙན་པའི་སྒྲ། 养耳（藻）。和美声。（同）རྣ་བའི་བཅུད་ལེན།

རྣ་བ་སླ་བ། མཉན་པ་ལས་སླ་པོ། 耳软，容易听信。

རྣ་བའི་བཅུད་ལེན། སྙན་པའི་སྒྲ། 耳味（藻）。和美声。（同）རྣ་བ་གསོ་བ།

རྣ་བའི་དཔྱིད། རྣ་བའི་དཔལ་ལས་རྒྱན། 耳惠（藻）。耳之装饰。

རྣ་བའི་དབང་པོ། སྒྲ་འཛིན་རྣ་བ་དང་རི་མོ འི་རྣ་བ་དང་རི་དྭགས་རྣ་བ་ལའང་འཇུག་སྟེ་རྣ་གཤོག་གི་དབྱིབས་དང་འདྲ་བས་སོ། །རི་དྭགས་རྣ་བ་དང་རི་མོ འི་རྣ་བ་ལ་གནའ་བ་ཞེས་བྲིས་པ་སྣང་། 1.耳根，听声之耳。2.图形之耳。3.羚羊，因与耳之形状相似也，羚羊及图形之耳，亦写作 གནའ་བ།（同）རྣ་བ།

རྣ་བར་བཀལ་བ། རྣ་བའི་སྟེང་དུ་བཞག་པ། 放于耳上。

རྣ་བར་འཁྱིལ་བ། རྣ་རྒྱན་ཏེ་རྣ་བ་མཛེས་བྱེད། 耳环，耳之装饰。（同）རྣ་བ་དྲིགས་བྱེད།

རྣ་བར་བླགས་པ། རྣ་བར་གཏད་པའམ་ཉོན་ལྟ་བུ། 属耳（佛），用耳听，倾听。（同）རྣ་བ་བྱོ།

རྣ་བར་གཟོན་པ། རྣ་བར་ཙུབ་པོའམ་མ་མཉན་པ། 1.逆耳，刺耳。2.不听。

རྣ་འབྱར། རྣ་བ་རྒྱབ་ལ་འབྱར་བ་ལྟ་བུ། 贴耳，如耳贴于脑后。【增】耳抿着。〔四〕

རྣ་ཞབས། རྣ་ཤལ། 耳垂。

རྣ་རུ། ཡི་གེའི་ན་རོ། འཁྲིག་པའི་རྣ་རུ། 1.母音标識之“~”。2.交媾。【增】耳房。〔四〕

རྣ་རོ། ཡི་གེའི་ན་རོ། 母音标識之“~”。

རྣ་ལུང་། རྣ་བའི་རྒྱན་རྣ་བར་འཁྱིལ་བ་སོགས་སོ། ། རྣ་གདུབ་དང་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཀརྞི་ཀཱ་རྣ་བའི་གདུ་བུ་རྣ་རྒྱན། 耳之装飾，如耳环等，印度語“迦尼迦”。【增】器皿等的耳子或柄。〔达〕（同）རྣ་རྒྱན། རྣ་གདུབ།

རྣ་ཤལ། རྣ་གཤོག་ཀྱང་ཟེར་ཡང་རྣ་ཞོལ། 耳垂。【增】器皿名。〔达〕

རྣ་གཤོག རྣ་བའི་གཤོག་པ། 耳輪。

རྣག ཤ་ཁྲག་ཤི་བའི་རྣག 膿。（同）རྣག་ཁྲག

རྣག·སྐྱེས། སྣག་སྐྱེས་ཞེས་པ་དེར་ལྟོས། 血統，門第，参看 སྣག་སྐྱེས་ 条。(按本书只有སྣག་ལས་སྐྱེས་)

རྣག·ཁྲག ཤ་ཁྲག་ཤི་བའི་རྣག 膿血。

(同) རྣག

རྣག·ཆེན། སྣག་ཆེན་ཞེས་པ་ལ་འང་། (未詳)

རྣག·འབམས། རྡུལ་དེ་རོ་རུས་ཤོར་སོང་བ་ལྟ་བུ། 膿烂，腐烂，如骨肉腐烂。

རྣང·གིན·པ། ཟས་ཀྱིས་བརྣངས་ཟིན་པ་དང་བརྣང་དང་རྣང་བཞིན་དུ་མིད་པ་ལྟ་བུ། 噎塞，如被食物噎住。

རྣང·ཀལ། འོང་ག་ཞིང་གའི་ཀའམ་ཡུར་བ་ལྟ་བུ་ཆུ་ཆ་མཉམ་དུ་ཁྲིམས་པའི་ཐབས། 沟渠，如灌田之水沟，平均分水之方法。

【增】地头。〔四〕

རྣང·མ། (注同上)

རྣམ·ཀུན·མཆོག·ལྡན། དུས་འཁོར། 具一切胜（藻）。时輪（本尊名）。

རྣམ·མཁས·མ། ཤེས་ལྡན་མ། 聪慧女，有智女。

རྣམ·མཁྱེན། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད། 遍智（佛），遍知之智，唯佛乃有。

རྣམ·གྲངས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཚ་ཟེར་ཅན་དང་རྟ་བདུན་དང་ཚངས་པའི་རྟ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 异門（佛），异名，名之差别，如：太阳名热光、七馬、梵馬等。

【增】1.詳記，枚举。2.論文。〔达〕

རྣམ·གྲོལ། ཐར་པའམ་མྱང་འདས། 解脱（佛），涅槃解脱。(同) རྣམ་བྱང་།

རྣམ·གྲོལ·མིག ཞུམ་བུ་ལའང་། 解脱眼(藻)。猫。

རྣམ·འགྱུར། ལྕགས་པོ་སྟག་ལོ་དང་གནས་སྟངས་ཉམས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་ལྟ་བུ། 1.庚寅年。2.状态，形态。【增】1.病症之变化，内心的苦痛。2.态度，举止。3.优美的身态，高視闊步，驕傲。〔达〕

རྣམ·རྒྱལ། ཆུ་མོ་སྦྲུལ་ལོ་དང་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བ། 1.癸巳年。2.战胜。【增】或 རྣམ་པར་རྒྱལ། 1.完全战胜，人、神、寺院的普通称号。

2.= ཨ་རུ་ར་གསེར་མདོག 金色柯子。

3.= ཀུ་བ། 葫芦。〔达〕

རྣམ·རྒྱལ·ཁང·བཟང·། བརྒྱ་སྦྱིན་གྱི་ཕོ་བྲང་། 尊胜宫（藻）。帝釋（天神名）天宮。

རྣམ·རྒྱལ·མངའ·བ། སངས་རྒྱས་(དང་)། 有胜（藻）。佛。

རྣམ·རྒྱལ·འདུན·ས། ཚོགས་ས། 尊胜宫，胜会所（藻）。会場。

རྣམ·རྒྱལ·མ། ཧྲཱ་མོ་ཨུ་མཱཿ་ལའང་། 1.尊胜母（菩薩名）。2.鄔摩天女。

【增】三面八臂的佛母。〔达〕

རྣམ·གཅོད། རྣམ་པར་མཐའ་གཅོད་པ་པོ། 能决断者。【增】= ཡོངས་གཅོད། 1.放弃，离开。2.两个圈儿的句号。〔达〕

རྣམ·བཅད། ཡི་གེའི་རྣམ་བཅད་ཿའདི་ལྟ་བུའང་། 1.截断。2.梵文之断截音，如“ ཿ ”符号。

རྣམ·བཅོམ། ཕ་རོལ་རྣམ་པར་བཅོམ་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 摧毁，如已摧毁敌人。

རྣམ·འཇིག དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 能坏（藻）。大自在（天神名）。【增】悲哀。〔达〕

རྣམ·འཇོམས། ཕ་རོལ་རྣམ་པར་འཇོམས་དགོས་ལྟ་བུ། 摧坏，如摧毁敌人。【增】羞怯。〔达〕

རྣམ་བསྐྱལ། མྱ་ངན་ལ་འདང་། 1.頹丧。2.忧愁。

རྣམ་རྟོག སེམས་པ་ཡིད་ལ་ཤར་བ། 分别（佛）。思虑，想。【增】或 རྣམ་པར་རྟོག་པ། 1.認識，实在的知覺。2.虛构，幻想，精神錯乱。2.在哲学中，指个人心中推理而来的，对于眞理的确实和直接的知識的蒙蔽。4.厌恶。5.疑惑。〔达〕 1.成見。 2.恶兆。〔高〕

རྣམ་ཐར། སྐྱེས་རབས་རྣམ་ཐར་པོ་རྒྱུས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 傳記，如本生傳，历史。

རྣམ་ཐོས་བུ། བྱང་གི་ཕྱོགས་སྐྱོང་སྟེ་རི་རབ་ཀྱི་བྱང་ན་བང་རིམ་བཞི་པའི་རྒྱལ་ཆེན། 毗沙門（天神名），多聞天王，北方之护方神，在須弥山北面第四級上之天王。（同）རྣམ་སྲས།

རྣམ་མཐོང་། ལྷའི་གླུ་མཁན། 善見（神名）。天界之歌者。

རྣམ་དག ཕམ་པ་མ་བྱུང་ན་དགེ་སློང་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 清淨，如說：未犯他胜罪，是清淨比丘。
【增】或 རྣམ་པར་དག་པ། 1.全完清洁，十分清洁。2.佛出家时剃发处的塔。〔达〕

རྣམ་འདལ། དལ་བུ་བྱ་བའི་དོན། 清閒，徐緩之义。

རྣམ་འདུད། གསེར་གྱི་རི་བདུན་པ་ལའང་། 1.恭敬。2.第七金山。
【增】毗那怛迦山，須弥山周圍七金山之一，因山峯現俯首状，故有此名。〔达〕

རྣམ་འདུལ་སྐྱེས། མཁའ་ལྡིང་། 調伏生（藻）。大鵬鳥。

རྣམ་འདྲེན། སངས་རྒྱས་དང་ཁྱབ་འཇུག་དང་ཤིང་རྟ། 善导(藻)。1.佛。2.遍入(天神名)。3.車。【增】或作 རྣམ་པར་འདྲེན་པ། 导师。〔达〕

རྣམ་འདྲེན་ལྔ་པ། བྱམས་པ་མགོན་པོ་སོགས་སངས་རྒྱས་སྟོང་ལ་རིམ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ། 第五导师（藻）。弥勒菩薩（賢劫千佛，弥勒为第五）。

རྣམ་འདྲེན་བཞི་པ། སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། 第四导师（藻）。釋迦牟尼佛。

རྣམ་གནོན། ལྕགས་ཕོ་འབྲུག་ལོ་དང་དཔའ་བོ་དང་སེང་གེ་དང་ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 压制（藻）。1.庚辰年。2.勇士。3.獅子。4.遍入（天神名）。【增】 1.馬。2.勇敢，无畏。〔达〕（达作 རྣམ་པར་གནོན་）

རྣམ་སྣང་མཛད། སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་(དང་)། 毗卢遮那佛。【增】月亮。〔达〕

རྣམ་པ། དབྱིབས་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤར་བ། 行相，显現形色之相。【增】1.片，段，部分，部門，成分。2.不同，有别，单独，各自。3.部类，种类。4.样子，方式，方向。5.效果，效力。6.形体，形式。7.作为单位的时間。8.佛法指可認識的，可度量的，或可想象的。〔达〕

རྣམ་པར་བཀྲ་བ། འོད་རྣམ་པར་བཀྲ་བའམ་ཧྲར་པོ། 光耀，灿烂，华丽。【增】＝རྣམ་པར་ཁྲ།杂色的，斑色的。〔达〕（达作 རྣམ་བཀྲ་）

རྣམ་པར་གྲགས་པ། སངས་རྒྱས་(དང་)། 完满称誉（藻）。佛。（同）རྣམ་མཛེས།

རྣམ་པར་རྒྱལ་བྱེད། རྒྱལ་མཚན་དང་བྱང་སེམས་དང་གདོང་དྲུག་དང་བརྒྱ་བྱིན་ཕོ་བྲང་ལའང་། 全胜者（藻）。1.幢。2.菩薩。3.六面童子（天神名）。4.帝釋（天神名）宫。

རྣམ་པར་བསྒྲེངས་པ། ལུས་ཀྱི་ཉམས་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་པའམ་བསྒྲེངས་པ། 1.表示身态。2.傲慢。

རྣམ་པར་བསྔོས་པ། རྣམ་པར་སྔོན་པོར་གྱུར་པ། 青瘀（佛）。

རྣམ་པར་དུལ། རྟ་མཆོག་ལའང་། 1.調伏，馴服。2.良馬，馬王。
【增】具有奇异听覺力的馬王。〔达〕

རྣམ་པར་གནས། ཉི་མ་དང་གདོང་དྲུག་ལའང་། 常住（藻）。1.日，太阳。2.六面童子(天神名)。【增】安歇，休息。〔达〕

རྣམ་པར་གནོན་པ། རྟ་དང་རྟ་པ་ལའང་། 常压（藻）。1.馬。2.騎馬者。

རྣམ་པར་སྣང་བྱེད། ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་ལའང་། 照显（藻）。1.日，太阳。2.月亮。

རྣམ་པར་འཕྱོ་བ། ཉའི་མིང་། 浮游(藻)。魚。

རྣམ་པར་བམ་པ། རྣམ་པར་སྦོས་པའམ་སྐྲངས་པ་ལྟ་བུ། 膨脹，肿，脹。

རྣམ་པར་འབུས་གཞིག་པ། ཤི་རོ་རུལ་བས་འབུས་ཟོས་ཏེ་སིལ་བུར་བཤིག་པ་ལྟ་བུ། 虫食，如死尸腐烂，被虫蛆食而散坏。

རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ། སྙིང་རྗེ་ལའང་། 1.不害。2.悲心（佛）。

རྣམ་པར་རིག་བྱེད། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ནི་ཕྱག་འཚལ་བ་སོགས་དང་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ནི་ངག་གི་སྨྲ་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པའོ།། 表(佛)，身表，如敬礼等；語表，如說話等。
【增】科学，知識。〔达〕

རྣམ་པར་ཤར་བ། སེམས་ལ་མཛེས་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལྟ་བུ། 現起，如心內現起美相。

རྣམ་པར་གསལ་བྱེད། མེ་དང་མེ་ལྷ་(དང་)། 发光者（藻）。1.火。2.火神。
【增】太阳。〔达〕

རྣམ་དཔྱོད། ཤེས་རབ་ཀྱི་མིང་། 智慧。
【增】分别，辨别，判断。〔达〕
（同）རྣམ་རིག་བྱེད།

རྣམ་དཔྱོད་ཅན། མཁས་པ། 智者。
【增】善鑑别者，裁判者。〔达〕

རྣམ་དཔྱོད་མིག ཤེས་རབ་མིག 观察眼，智慧眼。

རྣམ་སྒྲོ། སྒྲ་སྙན་ལའང་། 1.喜悦。2.胡琴。

རྣམ་འཕྱང་། ས་ཕོ་ཁྱི་ལོ་(དང་)། 悬挂（藻）。戊戌年。

རྣམ་འཕྱོའི་བདག་པོ། ཉའི་མིང་། 浮游主(藻)。魚。【增】魚王（有一千牙齿）。〔达〕

རྣམ་འཕྲུལ། སྤྲུལ་པའི་རྣམ་པ། 神变（佛）。变化相。

རྣམ་བྱང་། ཐར་པའམ་མྱང་འདས། 清淨，解脫，涅槃（佛）。（同）རྣམ་གྲོལ།

རྣམ་བྱུང་། ས་ཕོ་འབྲུག་ལོ་དང་གྲངས་ཀྱི་གནས་རྣམ་བྱུང་རྣམ་བྱུང་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.戊辰年。2.大数眦步多。

རྣམ་བྱེད། ཚངས་པ། 作者（藻）。大梵（天神名）。【增】先見，定运。〔达〕

རྣམ་དབྱེ། སྒྲའི་རྣམ་དབྱེ་བརྒྱད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 文法的格，如声明之八囀声。【增】1.区分，分离。2.文法上表示变格的語尾。〔达〕

རྣམ་འབྱེད། རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་པ་པོའམ་དབྱེ་བ་བྱེ་བ་དང་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.辨别。2.能辨阿笈摩（佛）。

རྣམ་འབྱེད་བུ། ལྷའི་སྨན་པ། 分别子，天界之医生。

རྣམ་སྦྱངས། མཁས་པ། 熟練，善巧。

རྣམ་སྨིན། དཔེར་ན་ཚེ་འདིའི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་བྱས་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཕྱི་མར་བདེ་འགྲོའི་ལུས་དང་ཚེ་འདིའི་སྡིག་པ་བྱས་པའི་རྣམ་སྨིན་ནི་ཕྱི་མར་དུད་འགྲོའི་ལུས་སུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལྟ་བུ། 异熟（佛），如現世造有漏善业，后世感善趣身异熟果；現世造恶业，后世感畜生身异熟果。

རྣམ་གཙོགས་མ། འོད་ཟེར་ཅན་མ། 獠牙女，光明天女（菩薩名）。

རྣམ་མཛེས། སངས་རྒྱས་（དང་）། 端妙（藻）。佛。【增】＝སྐྱུར་རྩི་ཆེན་པོ། 檸檬树。〔达〕（同）རྣམ་པར་གྲགས་པ།

རྣམ་འཛིན་གཟུགས། ལུས། 持色（藻）。身体。

རྣམ་གཞག གུས་པའི་རྫས་སྐལ་བ། 敬物，衬施。【增】安排，秩序，等于 གནས་ལུགས། 〔达〕情状，規矩，格式。〔本〕

རྣམ་གཟིགས། སངས་རྒྱས་ཤིག་ལའང་། 1.妙观（佛）。2.一尊佛名。【增】毗婆尸佛，过去七佛的第一佛。〔达〕

རྣམ་གཡེང་། སེམས་རྣམ་པར་འཕྲོ་བའི་ཤེས་པའོ།། 散乱（佛），心思流蕩。

རྣམ་རིག་བྱེད། ཤེས་རབ་ཀྱི་མིང་། 智慧。【增】辨别，識别。〔本〕（同）རྣམ་དཔྱོད།

རྣམ་ཤེས། ཡིད་དང་སེམས་དོན་གཅིག་སྟེ་དམིགས་པ་རྣམ་པར་རིག་པས་སོ།། 識（佛），与意念同义。【增】記忆，智力，知識。〔达〕灵魂，魂魄，神識。〔本〕

རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞི། གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི། 識无边处根本（佛），无色界第二处根本定。

རྣམ་ཤེས་དྲུག མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ན་བའི་རྣམ་ཤེས་སྣའི་རྣམ་ཤེས་ལྕེའི་རྣམ་ཤེས་ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་དྲུག 六識（佛）：眼識、耳識、鼻識、舌識、身識、意識等共为六識。

རྣམ་ཤེས་ཙམ་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན། 唯識者（藻）。佛之名号。【增】唯識宗。〔达〕

རྣམ་ཤེས་ཟླ་བ། ཧོར་ཟླ་གཉིས་པ། 識月（藻）。阴历二月。

རྣམ་སད། ལྷའི་མིང་（དང་）། 常醒（藻）。天神。

རྣམ་སྲས། བྱང་གི་ཕྱོགས་སྐྱོང་སྟེ་རི་རབ་ཀྱི་བྱང་ན་བང་རིམ་བཞི་པའི་རྒྱལ་ཆེན། 毗沙門（天神名），护北方神，住須弥山北面第四級上之天王。（同）རྣམ་ཐོས་བུ།

རྣམ་གསལ། བྱ་ཁྱུང་དང་ཉི་མ་དང་མཁས་པ་དང་གློག་ལ་འཇུག 明了（藻）。1.鵬鳥。2.日，太阳。3.智者。4.电。【增】开明的人。〔达〕

རྣམ་གསལ་སྐྱེས། མུ་མེན་ནམ། 显生（藻）。青金石。

རྣམ་གསུམ་གནོན། ཁྱབ་འཇུག 三步（藻）。遍入（天神名）。

རྣམས། མང་ཚིག་སྟེ་ལྷ་རྣམས་མི་རྣམས་ལྟ་བུ། 多数詞諸，們，众，等，如說：ལྷ་རྣམས། 諸天；མི་རྣམས། 众人，人們。

རྣར། ན་བར། 耳中（ན་的第七轉声）。

རྣར་གཟན། ན་བར་རྩུབ་པོ་མཉན་འདོད་མེད་པའོ།། 逆耳，耳覚粗恶，不乐意听。

རྣལ་དུ་ཕབ་པ། མནལ་དུ་ཕབ་པ་སྟེ་བློ་བདེ་པོ། 即 མནལ་དུ་ཕབ་པ། 安适，平靜，心安泰。

རྣལ་འབྱོར། དངོས་སུ་འབྱོར་བའམ་ཟུང་དུ་འབྱོར། 瑜伽，相应（佛）。

རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། 瑜伽現量(佛),通达无我之智慧。

རྣལ་འབྱོར་པ། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན། 瑜伽师（佛），方便般若为体性者。【增】1.习静者，隐修者。2.阿底峡的大弟子名。3.直接，显著。〔达〕

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ། དབུ་མ་པ་ཞིག 瑜伽行者，中观宗（佛）之一派。

རྣལ་མར། ཡང་དག་པར་རམ་དངོས་སུ། 眞正，眞实。 「梦。

རྣལ་ལམ། མནལ་ལམ་སྟེ་རྨི་ལམ། 即 མནལ་ལམ།

རྙིལ། རྙིལ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་སྣང་། 似是རྙིལ་之义，齿龈。

རྣོ་མཉེན་ལྡན་པ། ལྕགས་རྣོ་མཉེན་ལྡན་པ་ལྟ་བུ། 鋒利，如鋼鋒利。

རྣོ་པོ། གྲི་རྣོ་པོ་དང་རིག་པ་རྣོ་པོ་དང་རྩུབ་པོ། 1.刀鋒利，刀快。2.智慧敏銳。3.粗猛。【增】1.恶臭的，辛辣的。2.强。〔达〕

རྣོ་མྱུར། ཆུ་བོ་བརྒྱར་བྱེས་（དང་）།（བྱེས་似གྱེས་之誤），利速（藻）。百支河。【增】རྣོ་མྱུར་བརྒྱ་གྱེས། 江河（分为百支急流）。〔法〕

རྣོག་པར་བྱ། གསང་བར་བྱ་འམ་སྦ་བར་བྱ། 所当隐密，应藏。

རྣོག་བྱེད། སྦེད་མཁན་ནམ་སྦེད་བྱེད། 隐藏者。

རྣོགས་པ། ཁ་བསྒོགས་པའི་དོན་དུ་སྣང་། （未詳）

རྣོགས་ཤིག སྦོས་ཤིག་གམ་སྐུངས་ཤིག 隐藏吧！

རྣོན་པོ། རྣོ་པོ་སྟེ་གྲི་རྣོན་པོ་དང་ལྕགས་ལའང་། 即 རྣོ་པོ། 1.刀鋒利。2.鋼鉄。【增】1.睿。2.敏捷。〔四〕

སྣ་སྐོར། ཕྱིར་ལོག་པའི་དོན། 后退之义，回轉。

སྣ་སྐྱེས། ལྷའི་སྨན་པ་ཞིག 鼻生（藻）。天界之医生。（同）སྣ་དོར། སྣ་ལྡན་མའི་བུ།

སྣ་ཁུང་། དྲི་འཛིན་སྣ། 鼻孔。

སྣ་ཁྲིད། ཁ་ལོ་པ། 引导者，御者。【增】領头人。〔四〕（同）སྣ་འདྲེན་པ།

སྣ་འཁྱོག འུག་པ་ལའང་། 1.弯鼻。2.猫头鹰。

སྣ་ག སྣ་ག་ཆེ་ཆུང་མང་པོ་ལྟ་བུ། 各种，如大小多种。

སྣ་གོང་། མིག་གཉིས་ཀྱི་བར་མཚམས་ལའང་། 1.长鼻（如象鼻）。2.鼻梁，两目之間。

སྣ་གླན། སྣ་ཆབ་ལྷན་པ་ལྟ་བུ། 补鼻，如补以假鼻。

སྣ་འགག སྣ་ཁུང་འགག་པ། 鼻塞，鼻孔堵住。

སྣ་འགེབས། སྣ་ཁུང་འགེབས་པ་པོ། 堵塞鼻孔者。

སྣ་ཅན། ཕག་རྒོད་ལའང་། 1.有鼻子。2.野猪。

སྣ་ཆུ། སྣ་ཁུང་གི་ཆུ་འམ་སྣབས། 鼻涕。

སྣ་ཆེན། བློན་པོ་ལའང་། 1.大鼻。2.大臣。（同）སྣ་པོ་ཆེ།

སྣ་ཆེན་པོར་གཏོགས། བློན་པོའི་རིགས་སུ་གཏོགས་པ། 属于大臣之类者，大臣們。

སྣ་ཉིག སྣ་ཉག་ཉག་གམ་སྣ་ལེབ་པ། 塌鼻，鼻梁低，鼻扁平。【增】=རྩེ་སྤྱང་བ། 短塌鼻。〔法〕

སྣ་གཉིས་པ། གླང་པོ་ཆེ། 二鼻（藻）。象。

སྣ་སྟུང་། སྣ་ཁུང་གི་རྩེ་རྣོན་པོ། 尖鼻。（同）སྣ་རྣོན་པོ།

སྣ་བསྟུད་པ། སྣ་ཐད་ཀར་བསྟུད་ནས་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ། 对向，如鼻对直前行。
【增】信用，信賴。〔达〕

སྣ་ཐ། སྣ་ཁུང་གི་ཐ་མ། 鼻烟。

སྣ་ཐག མཛོའི་སྣ་ནས་བཏགས་པའི་ཐག་པ། 鼻繮，如牛鼻內所拴之繮繩。
【增】长鼻，象鼻。〔达〕

སྣ་ཐུང་། ཁོང་ཁྲོ་ཆ་བོའམ་ངང་ཐུང་། 暴燥的，性急的。【增】＝སྣོ་ཐུང་བ། 〔达〕（达作སྣ་ཐུང་བ་）

སྣ་དོར། ལྷའི་སྨན་པ་ཞིག 鼻弃（藻）。天界之医生。（同）སྣ་སྐྱེས། སྣ་ལྡན་མའི་བུ།

སྣ་དྲངས་པ། སྣ་འདྲེན་པ་པོས་ཁྲིད་པ་ལྟ་བུ། 領导，倡导。【增】1.引导者。2.＝འགོ་བྱས་ནས། 已作領导。〔达〕

སྣ་འདྲེན་པ། ཁ་ལོ་བ། 領导者，指揮者，調御者。（同）སྣ་ཁྲིད།

སྣ་ལྡན་མའི་བུ། ལྷའི་སྨན་པ་ཞིག 具鼻母之子（藻）。天界之医生。（同）སྣ་སྐྱེས། སྣ་དོར།

སྣ་བརྡབས་པ། སྣ་ཁུང་གཞན་ལ་རེག་པའམ། （未詳）

སྣ་ནག་མ། བཀྲ་མི་ཤིས་པ། 黑鼻女（佛），不吉祥（俱舍論作"黑耳"）。

སྣ་རྣོན་པོ། སྣ་ཁུང་གི་རྩེ་རྣོན་པོ། 尖鼻。
（同）སྣ་སྟུང་།

སྣ་ཕྱི། ཤངས་ཕྱི། 拭鼻巾。
【增】揩鼻涕。〔法〕

སྣ་བུག སྣ་ཁུང་། 鼻孔。

སྣ་བུག་ཧར་བ། སྣ་ཁུང་ཆེན་པོ། 鼻孔張开，大鼻孔。

སྣ་བུབས། བུ་ག་གཅིག་པའི་སྣ་ཁུང་། 一穴之鼻孔。

སྣ་བོ། དེང་སང་སྣེ་བོ་ཟེར་བ་དང་སྣེ་ཤན་པའང་ཟེར་དུ་ཁ་ལོ་བའམ་གཙོ་བོ། 現今呼为སྣེ་བོ། 亦名སྣེ་ཤན་པ། 領导者或首长。
【增】或སྣ་བ་ 或 སྣ་པ་等于གཙོ་བོ། 〔达〕

སྣ་བོ་ཆེ། བློན་པོ་ལའང་། 1.大鼻子。2.大臣。
（同）སྣ་ཆེན།

སྣ་སྦྲང་། མདའི་མདེའུ་ལྕགས། 箭头。
【增】＝སྣབས་ལུད། 鼻涕，鼻屎。〔达〕

སྣ་མ། སྨན་ཛཱ་ཏི། 肉豆蔻。

སྣ་མའི་མེ་ཏོག ཛཱ་ཏིའི་མེ་ཏོག 豆蔻花，肉蔻之花。【增】兰花。〔四〕

སྣ་མང་། སྣ་ག་མང་པོའམ་སྣ་ཚོགས། 多样，种种。
【增】＝སྣ་དཔག་ཏུ་མེད་པ། སྣ་ཚད། 〔达〕

སྣ་མེད། སྣ་ཐག་མེད་པ་ལའང་། 1.无鼻。2.无繮。

སྣ་མོ། གཙོ་མོ། 主母，女主人。

སྣ་ཚ། མདུན་ནས་གདོང་། 前，面。

སྣ་ཚ་གཡར། སྣུར་བ་ལྟ་བུ། 鼻吼，如打鼾。

སྣ་ཚིམ། དྲི་ཞིམ་པོ། 滿足鼻子（藻）。香味，香气。

སྣ་ཚོགས། I.སྣ་ག་མང་པོ་ཚོགས་དང་གློག་དང་ཁྱབ་འཇུག་དང་ཆུ་ཕོ་རྟ་ལོ་ལའང་། 1.多种集合。2.电。3.遍入（天神名）。4.壬午年。II.སྣ་ག་མང་པོ་ལ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས། 多种种，

种，形形色色，各式各样。【增】1.参看སྣ། 2.= ཀུན། 所有，全体。〔达〕

སྣ་ཚོགས་འགེངས། ས་གཞི་དང་ཁྱབ་འཇུག་…… ལའང་། 种种满（藻）。1.地球。2.遍入（天神名）。

སྣ་ཚོགས་རྒྱུ། ཉ་ཡི་མིང་། 种种行(藻)。魚。

སྣ་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱེད། ཚངས་པ་སྟེ་སྣ་ཚོགས་བཟོ་བའང་ཟེར་བ་དང་སྣ་ཚོགས་ཤེས་པའང་། 制造一切者（藻）。大梵（天神名），亦名种种工巧，种种智。【增】毗首羯磨天神。〔达〕

(同) སྣ་ཚོགས་བྱེད་པོ། སྣ་ཚོགས་སྦྱིན་བྱེད།

སྣ་ཚོགས་ཅན། ཆུའི་བྱ་ཀག་ལའང་། 1.有种种，杂色。2.水鸡。【增】野鸡。〔达〕

སྣ་ཚོགས་ཏོག བདུད་ཀྱི་བུ། 种种幢（藻）。魔之子。【增】欲天（爱神）的兒子。〔达〕

སྣ་ཚོགས་གཏོང་བ། ལྷའི་བཟོ་བོ་ལའང་། 1.施給种种。2.天上的工巧师。

(同) སྣ་ཚོགས་ལས་ཅན།

སྣ་ཚོགས་རྟ་ཅན། རླུང་དང་མེ་ལའང་། མེ་དང་མེ་ལྷ། 有种种馬（藻）。1.风。2.火。3.火神。【增】风神。〔达〕(同) སྣ་ཚོགས་འོད་ཟེར།

སྣ་ཚོགས་རྟ་པ། རླུང་ལྷའི་མིང་། 种种馬者（藻）。风神。

སྣ་ཚོགས་མདོག སྲིན་པོ་སྒྲ་དང་དུས་མེ་དང་བ་བླ་ལའང་། 种种色（藻）。1.罗刹。2.劫火（佛）。3.雌黄，黄信石。

【增】གར་གྱི་བརྒྱན། 戏装。〔达〕

སྣ་ཚོགས་སྡེ། ཁྱབ་འཇུག 种种軍（藻）。遍入（天神名）。【增】决明属草。〔达〕

སྣ་ཚོགས་བྱེད་པོ། ཚངས་པ་སྟེ་སྣ་ཚོགས་བཟོ་བའང་ཟེར་བ་དང་སྣ་ཚོགས་ཤེས་པའང་། 种种作者（藻）。大梵（天神名），亦名种种工巧，种种智。

(同) སྣ་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱེད། སྣ་ཚོགས་སྦྱིན་བྱེད།

སྣ་ཚོགས་དབྱིག ཤིང་མོ་སྦྲུལ་ལོ་དང་ལྷའི་གླུ་མཁན། 种种棍（藻）。1.乙巳年。2.天界歌者。

སྣ་ཚོགས་སྦྱིན་བྱེད། ཚངས་པ་སྟེ་སྣ་ཚོགས་བཟོ་བའང་ཟེར་བ་དང་སྣ་ཚོགས་ཤེས་པའང་། 种种施（藻）。大梵（天神名），亦名种种工巧，种种智。

(同) སྣ་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱེད། སྣ་ཚོགས་བྱེད་པོ།

སྣ་ཚོགས་མིག་ཅན། ལྷ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 种种眼（藻）。大自在（天神名）。

སྣ་ཚོགས་གཙུག་རྒྱན། གཟའ་ཕུར་བུ། 种种頂飾（藻）。木曜。

སྣ་ཚོགས་གཙུག་ཕུད་ཀྱི་བུ། (注同上) 种种頂髻子（藻）。

སྣ་ཚོགས་འཛིན་མ། ས་གཞི། 持种种女（藻）。地球。

སྣ་ཚོགས་ཟ། ཟླ་བ་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ། 食种种（藻）。1.月亮。2.火。3.火神。

སྣ་ཚོགས་གཟུགས་ཅན། ཁྱབ་འཇུག་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་དུས་ཀྱི་མེ་(དང་)། 种种色形（藻）。1.遍入（天神名）。2.大自在（天神名）。3.劫火（佛）。

སྣ་ཚོགས་འོད། ཉི་མ་དང་རྣམ་སྲས་ཀྱི་དགའ་ཚལ། 种种光（藻）。1.太阳。2.毗沙門（天神名）之花园。(同) སྣ་ཚོགས་ཤིང་རྟ།

སྣ་ཚོགས་འོད་ཟེར། རླུང་དང་མེ་ལ་འདང་། མེ་དང་མེ་ལྷ། 种种光（藻）。1.风。2.火。3.火神。（同） སྣ་ཚོགས་དྲ་ཅན།

སྣ་ཚོགས་ལས་ཅན། ལྷའི་བཟོ་བོ་ལ་འདང་། 1.种种职业者。2.天界的工巧师（技师）。（同） སྣ་ཚོགས་གཏོང་བ།

སྣ་ཚོགས་ཤིང་རྟ། ཉི་མ་དང་རྣམ་སྲས་ཀྱི་དགའ་ཚལ། 种种車（藻）。1.太阳。2.毗沙門(天神名）之花园。（同）སྣ་ཚོགས་འོད།

སྣ་ཚོགས་ལྷ་ལྡན། ཆུ་སྟོད་སྐར་མའི་མིང་། 具种种天（藻)。斗宿（二十八宿之一)。

སྣ་མཚུལ། མཆུ་གདོང་། （未詳）

【增】=སྣ་或སྣ་ཀུ། 鼻。〔达〕

སྣ་འདྲེན། འདྲེན་པའི་དོན་ལ་འདང་། 1.带头。2.引导。（同）སྣ་ལོན།

སྣ་འཛོམས། སྣ་ག་མང་པོ་འཛོམས་པའི་མིང་དེང་སང་སྣེ་འཛོམས་བྲིས་སྣང་། 汇合，多种汇合之名，現今写为 སྣེ་འཛོམས།

སྣ་ཞགས་ཅན། གླང་པོ་ཆེའི་མིང་། 鼻索者（藻)。象。

སྣ་ཡི་ཤ་ཐུ། སྣ་ཁུང་དུ་སྐྱེས་པའི་ཤ་ཐུ། 鼻孔内所生嫩肉。

སྣ་རིང་། ཕག་པ་དང་འུག་པ་དང་གླང་ཆེན། 长鼻（藻)。1.猪。2.梟，猫头鷹。3.象。

སྣ་རུ། སྔས་ལའམ་གདོང་ལ། 1.在前。2.面前。

【增】張牙。〔四〕

སྣ་ལ། （注同上）

སྣ་ལ་འགྲོ། གདོང་ལའམ་སྔས་ལ་འགྲོ། 領头，在前面走。

སྣ་ལེན། བསུ་བའི་དོན་ལ་འདང་། 1.招待，款待。2.迎接。【增】施与庇护所或住处。〔达〕（达作 སྣ་ལེན་པ་）

སྣ་ལོན། འདྲེན་པའི་དོན་ལ་འདང་། 引，領导。（同） སྣ་འདྲེན།

སྣ་ཤ། སྣའི་ཐག་པ། 1.鼻肉。2.鼻繮。

སྣ་སེལ། སྔས་ལ་ལམ་སེལ་བ་ལྟ་བུ། 前导，如在前面清理道路者。

སྣ་བསུབ་པ། སྣ་ཁུང་འགག་པ། 鼻孔窒塞。

སྣག་ཀོང་། སྣག་བུམ། 墨盒，墨瓶。（同）སྣག་ཚ་དཀར། སྣག་ཚའི་ནོར་བུ།

སྣག་གི་གཉེན་མཚམས། ཕ་མ་གཅིག་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྤུན་ཟླ་ཡིན་པར་བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་ན་སྲིང་མོ་ཡི་བུ་དང་བུ་མོ་ཡི་བུ་ལ་སྣག་གི་ཚ་བོ་ཟེར་བ་དང་། དེའི་བུ་ལ་ཡང་ཚ་ཟེར་བ་དང་། སྣག་དབོན་ནི་ཨ་ནེའི་བུ་ཡིན་པས་སྲིང་མོ་ཡི་བུའམ། དེ་དག་ནི་དཔྱད་ན་སྣག་ཅེས་ཤའི་མིང་དུ་སྣང་བས་རུས་རིགས་མ་ཡིན་པ་ཤའི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་སྤུན་ཉེ་དུ་འདྲ། 亲属，八千頌大疏說：对同一父母所生姊妹之子及自己女儿之子呼为 སྣག་གི་ཚ་བོ། 对彼等之子呼为 ཡང་ཚ། 对姑之子或姊妹之子呼为 སྣག་དབོན། 观此等名，則知 སྣག་ 字为肉，非骨系（男系）的，而是肉系（女系）之亲属（旧日傳說，已身之骨由父傳来，肉由母傳来)。

【增】异姓亲戚。〔四〕

སྣག་པོ་ཆེ། ཤའི་མིང་སྟེ་རྣག་པོ་ཆེ་ཞེས་སྣང་། 大亲(藻)。肉，亦作 རྣག་པོ་ཆེ།

སྣག་བུམ། སྣག་ཚའི་སྣོད། 墨水瓶，墨水壶，盛墨汁之器。【增】角砚。〔四〕

སྣག་དབོན། ཕ་མ་གཅིག་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྲིན་ཟླ་ཡིན་པར་བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གསུངས་པ་ དང་། ཡང་ན་སྲིང་མོའི་བུ་དང་བུ་མོའི་བུ་ལ་སྣག་གི་ཚ་བོ་ཟེར་བ་དང་། དེའི་བུ་ལ་ཡང་ཚ་ཟེར་བ་དང་། སྣག་དབོན་ནི་ཨ་ནེའི་བུ་ཡིན་པས་སྲིང་མོའི་བུའམ། དེ་དག་ནི་དཔྱད་ན་སྣག་ཅེས་ཤའི་མིང་དུ་སྣང་བས། རུས་རིགས་མ་ཡིན་པ་ཤའི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་སྲིན་ཉེ་དུའམ། 表弟，甥，八千頌大疏說：对同一父母所生姊妹之子及自已女儿之子呼为 སྣག་གི་ཚ་བོ། 对彼等之子呼为 ཡང་ཚ། 对姑之子或姊妹之子呼为 སྣག་དབོན། 观此等名，則知 སྣག་ 字为肉，非骨系（男系）的，而是肉系（女系）之亲属（旧日傳說，已身之骨由父傳来，肉由母傳来）。

སྣག་ཚ། ཡི་གེ་འབྲི་བའི་སྣག་ཚ། 墨水，墨汁。

སྣག་ཚ་དགའ། སྣག་བུམ། 墨喜（藻）。墨水瓶。（同）སྣག་ཀོང་། སྣག་ཚའི་ནོར་བུ།

སྣག་ཚ་འཕེལ། འབྱར་བྱེད་སྤྱིན། 墨增（藻）。粘胶。

སྣག་ཚ་བོ། སྲིང་མོའི་བུ་དང་བུ་མོའི་བུ་ལ་སྣག་གི་ཚ་བོ་ཟེར་བ་··· དང་། སྣག་དབོན་ནི་ཨ་ནེའི་བུ་ཡིན་པས་སྲིང་མོའི་བུའམ། དེ་དག་ནི་དཔྱད་ན་སྣག་ཅེས་ཤའི་མིང་དུ་སྣང་བས་རུས་རིགས་མ་ཡིན་པ་ཤའི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་སྲིན་ཉེ་དུའམ། 外甥，对姊妹之子，及自已女儿之子呼为 སྣག་གི་ཚ་བོ། 对彼等之子呼为 ཡང་ཚ། 对姑之子或姊妹之子呼为 སྣག་དབོན། 观此等名，則知 སྣག་ 字为肉，非骨系（男系）的，而是肉系（女系）之亲属。

སྣག་ཚའི་ནོར་བུ། སྣག་བུམ། 墨宝（藻）。墨水瓶。（同）སྣག་ཀོང་། སྣག་ཚ་དགའ།

སྣག་ལས་སྐྱེས། རིགས་བརྒྱད་མིང་། 肉生（藻）。种族名。【增】1.生于 སྣག་ 族。2.家世，出身。〔达〕

སྣང་གྲག མིག་ལ་སྣང་བ་དང་རྣ་བར་ཐོས་པ། 見聞，眼所見及耳所聞。

སྣང་ངོར། ཡིད་ལ་སྣང་བའི་ངོར། 意想，感覚着。

སྣང་བརྙན། མཐོང་བ་ཙམ། གཟུགས་བརྙན། 1.約略可見。2.影，象。【增】1. ཁ་ལ་མཛེས་པ། 外表美观。2.=སྐུ་འདྲ། 〔达〕

སྣང་ལྡན། ཉིན་མོ་དང་ཟླ་འོད་ལ་འདང་། 有明（藻）。1.白昼。2.月光。

སྣང་ལྡན་ཤིང་རྟ། བརྟན་པ་ཞེས་པའི་སྐར་མ་ལ་འདང་། 具明車（藻）。名坚固之星宿（北极星）。

སྣང་བ། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་སྣང་བ་ལྟ་བུ། 照耀，如日光照耀。【增】1.現象，对象，相。2.見解，看法，意見。3.想象，观念，意思。4.照明，发光。5.被見到，被知覚，表現自己，現出。6.=ཡོད་པ། 有，存在。〔达〕 看。〔高〕

སྣང་བ་ཐོབ་པ། མངོན་སུམ་དུ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ། 明得（佛），如現量得。【增】获得光明。〔达〕

སྣང་བ་མཐའ་ཡས། སངས་རྒྱས་སྣང་བ་མཐའ་ཡས། 无量光，即阿弥陀佛。

སྣང་བ་ཙམ། མིག་ལ་སྣང་བ་ཙམ། 眼仅可看見。

སྣང་བ་སྒྲིབ་བྱེད། མཚན་མོ་(དང་)། 遮光（藻）。夜。

སྣང་བའི་ཁུང་། སྐར་ཁུང་དང་སྒོ་ཁུང་ལ་འདང་། 1.窗孔。2.門孔。

སྣང་བའི་བདག་པོ། ཉི་མའི་མིང་། 明主（藻）。太阳。（同）སྣང་བའི་མཛོད། སྣང་བྱུང་།

སྣང་བའི་དབང་པོ། མིག 照根（藻）。眼。

སྣང་བའི་མུ་ཁྱུད། ཉི་མའི་མིང་(དང་)། 明輞（藻）。太阳。【增】日暈。〔达〕

སྣང་བའི་མཛོད། ཉི་མའི་མིང་། 光明仓庫（藻）。太阳。（同）སྣང་བའི་བདག་པོ།

སྣང་བྱུང་། （注同上） 明生（藻）。

སྣང་བྱེད། ཉི་མ་དང་མིག་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་ལ་འདང་། 发光者(藻)。1.太阳。2.眼。3.火。4.火神。

སྣང་མི་སྣང་། ཡོད་མེད་ལྟ་བུ། 有沒有。

སྣང་མེད། མུན་པ་དང་མཚན་མོ་ལ་འདང་། 无光（藻）。1.暗。2.夜間。

སྣང་ཚུལ། ཡིད་ལ་ཤར་བའི་ཚུལ། 意中現起之理。【增】1.景色，风景。2.外表，非本質。〔达〕 現象。〔本〕

སྣང་ཞེན། སྣང་བ་ལ་འདོད་ཞེན་པ་ལྟ་བུ། 显現而执著（佛），如貪恋所現之相。

སྣང་གཡེལ། སྐར་ཁུང་ལ་འདང་། 明散(藻)。窗。

སྣང་གཡེལ་ཅན། སེམས་རྒོད་བག་མེད་ཅན། 心放逸者。【增】1.善忘的。2.怠惰的。〔达〕

སྣང་ཤས། ཚེ་འདིའི་སྣང་བའི་ཚ་ཤས། 光荣，荣华，虛荣。【增】想象，空想。〔达〕

སྣང་གཤིན་པ། ཡིད་ལ་འཐད་པ་ལ་འདང་། 1.和爱。2.合意。

སྣང་སྲིད་ཙམ། ཡོད་པ་ཙམ། 仅有。

སྣང་གསལ། མར་མེའམ་སྒྲོན་མེ། 照显（藻）。灯，炬。
【增】光辉，灿烂。〔达〕 满堂紅灯。〔四〕

སྣད་པ། ནད་ལྡན་དུ་བསྣད་པའི་ཕྱིར་རོ།། 伤害。

སྣབས། སྣ་ཁུང་གི་དྲི་མ་སྣབས་ལུད། 鼻涕。

སྣམ་གོས། ཚུ་པ། 棉衣，长袍。

སྣམ་སྙིམ་ལ། དོན་མེད་སྙེམ་སྙེམ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 摆动，如无目的的徘徊。

སྣམ་པ། སྣམ་བུའི་སྣམ་པ་ཁ་ཞེང་། 口面，呢絨之口面。

སྣམ་ཕྱིས། བཙོག་པ་གཏོར་སའམ་གསང་གཅོད་ལྟ་བུ། 弃不净处，厕所。

སྣམ་ཕྱིས་ཁང་། （注同上）

སྣམ་ཕྲན། དགེ་སློང་གི་ཆོས་གོས་ཀྱི་སྣམ་ཕྲན་ཉེར་ལྔ་དང་གླེགས་བུ་ཕྱེད་དང་ལྔ་རོ།། 条，如比丘法衣二十五条，每条四节半。

སྣམ་ཕྲུགས། སྣམ་བུ་མཐུག་པོ་ཞིག 氆氇，厚毛織品。

སྣམ་བུ། བལ་གོས་དང་ཕྱིའི་སྒོའི་སྐྱེགས་བུ། 1.褐子，毛織品。2.門外之台（月台）。

སྣམ་སྦྱར། དགེ་སློང་གི་ཆོས་གོས་ཤིག 衲衣，祖衣（佛），比丘法衣之一。

སྣམ་ཟུངས། བུད་མེད་ཀྱི་གཙོ་བོའམ། 妇女之主。

སྣམ་ལོགས། ལུས་ཀྱི་ཕྱིའམ་རྒྱབ་ལོགས་དང་སྙ་ཟུར། 身之外部（側面）或背部，后臀。【增】或སྣམ་ཕྱོགས། 尊称神或喇嘛的全身。〔达〕

སྣམས། ཟུངས་ཤིག 持（命令詞）。

སྣར། སྣ་ཁུང་ལ་དང་སྣ་ག་ཏུ། 1.鼻孔中（སྣ་的第七轉声）。2.各种样子。

སྣར་ཐང་། གཙང་སྣར་ཐང་ཡུལ་ལམ་དགོན་པ། 后藏拏塘地方或寺院。【增】后藏札什倫布西南六哩的村鎮及寺院，这个寺有印刷設备，有藏木刻甘丹珠版的巨大仓庫。〔达〕

སྣར་བ། མཇུག་མ་སྣར་བཞིན་པ་ལྟ་བུ། 搖摆，如摆尾。

【增】参看 བསྣལ་བ། 引长，拖长。〔达〕

སྣར་མ། སྐར་མ་ཞིག་སྟེ་ནོར་ལྷའི་ཆུང་མ་དང་ཟླ་བའི་བཙུན་མོའང་ཟེར་བ་དང་སྐར་མ་ལྔ་སྟེ……དཔེར་ན་ཤིང་ལྟ་བུ། 毕宿，一个星宿，傳說是財神妃，及月天妃，有五星，形如树。【增】柷香。〔达〕

སྣར་མ་སྐྱེས། གཟའ་ལྷག་པ་དང་སྟོབས་བཟང་ལའང་། 毕宿生（藻）。1.水曜。2.妙力（天神名）。（同）སྣར་མའི་བུ།

སྣར་མའི་བདག་པོ། ཟླ་བ། 毕宿主（藻）。月亮。

སྣར་མའི་བུ། གཟའ་ལྷག་པ་དང་སྟོབས་བཟང་ལའང་། 毕宿子（藻）。1.水曜。2.妙力（天神名）。（同）སྣར་མ་སྐྱེས།

སྣར་ཙམ། སྣ་ག་ཙམ་ཆུང་ཟད་ཙམ་ལའང་། 1.几样。2.少許。

སྣལ་མ། སྣམ་བུའི་བལ་སྐུད་དམ་སྲིན་སྐུད། 織呢的毛綫，或紗綫。【增】絲。〔四〕

སྣལ་བཟོ་བ། ཚེམ་བུ་བ། 裁縫，縫紉工人。

སྣས། སྣ་ཁུང་གིས་དང་སྣ་གས། （སྣ་的第三轉声）1.用鼻孔。2.以各种。

སྣས་འབུད། སྣ་ཁུང་གིས་ཕུ་འདེབས་པ། 用鼻子呼气。

སྣུན། ཨ་མས་བུ་ལ་ནུ་མ་སྣུན་ཅིག་དང་མེ་མདའི་གནད་ལ་སྣུན་ཅིག་ལྟ་བུ། 1.喂，如母亲以乳喂兒（命令詞）。2.按，如按枪的火門（命令詞）。

སྣུན་པ། ནུ་མ་སྣུན་བཞིན་པའམ་མདུང་སྣུན་རྒྱུའམ་སྣུན་བཞིན་པ་ལྟ་བུ། 1.喂，如正喂乳。2.刺击，如正用枪刺。【增】1.＝ རྡུང་བ་ 或 བརྡུག་པ། 2.吸入，吮吸。3.乘，增加。〔达〕

སྣུབ། སྲོལ་ངན་སྣུབ་བཞིན་པ་ལྟ་བུ། 消灭，廢除，如廢除坏风俗。

སྣུབས་ཤིག བྱ་བ་ངན་པ་སྣུབས་ཤིག་ལྟ་བུ། 消灭吧！如說消灭恶事吧！

སྣུམ། ཏིལ་ལས་བྱུང་བ་བད་ཁང་ལས་བྱུང་བ། 油，脂膏。

སྣུམ་ཀོང་། ཛ་ཀོང་མཆོད་མེའི་སྣོད་ལྟ་བུ། 油盞，瓦盞，如供灯器。

སྣུམ་འཁུར། སྣུམ་དུ་བཙོས་པའི་ཁ་ཟས་ལྟ་བུ། 油煎之食品。【增】油餅子。〔四〕

སྣུམ་འཁྱིག སྦྲུལ་ཞིག 油曲（藻）。蛇之一种。

སྣུམ་དགའ། མར་མེའམ་སྒྲོན་མེ། 喜油（藻）。灯，炬。（同）སྣུམ་ཟ།

སྣུམ་འཆོས། བཅོས་ཐབས་ཤིག 油疗，一种治疗术。

སྣུམ་ཉམས། སྡིག་རྭ་ལའང་། 敗油（藻）。蝎子。

སྣུམ་ལྡན། ཙམ་དན་དམར་པོ་(དང་)། 具油（藻）。紫柷。【增】＝ སྣུམ་བཅས། 含脂肪的，含油的。〔达〕

སྣུམ་བག་ཅན། ཞག་ཚི་ཅན་དང་སྦྱི་ཅན། 潤澤，光滑，有脂肪，有油性。

སྣུམ་ཟ། མར་མེའམ་སྒྲོན་མེ། 食油（藻）。灯，炬。（同）སྣུམ་དགའ།

སྣུར། སྣག་ཚ་སྣུར་ཞིག་དང་དུས་སྣུར་ཞིག་ལྟ་བུ། 1.研，如研墨。2.拖延，如延长时間。【增】1.推动，移动，更改。2.曳上，拖入。3.切碎，搗碎，研碎。4.縮短。5.参看 བསྣུར།〔达〕

སྣེ་མགྲོན། མི་དམངས་གདོང་གི་མགྲོན་གཉེར་ཏེ་གོ་གནས་ཤིག 知宾，職位之一。

སྣེ་ཐོན། རྩྭ་སྔོ་ཚོད་ཅིག་སྣེའུ། 一种野菜。（同）སྣེ་རལ།

སྣེ་མོ། རྩེ་མོ་དང་ཟུར་ཡའང་། 1.端，尖頂。2.角，楞。

སྣེ་ཚར། ཁ་ཚར་རམ་མཐའི་ཚར་ཕུད། 穗头，布边緣，或边穗。

སྣེ་ཚོད། རྩྭ་སྣེའུའི་ཚོད་མ། 一种野菜。

སྣེ་ཟན། སྣེའུ་ཟན་ནམ་ནས་ཀྱི་ཕྱེ་མའང་། 青稞面的糌粑，亦名 སྣེའུ་ཟན།

སྣེ་རལ། རྩྭ་སྔོ་ཚོད་ཅིག་སྣེའུ། 一种野菜。（同）སྣེ་ཐོན།

སྣེ་ལེན་པ། བསུ་བའི་དོན་དེ་སྣ་ལེན་ཡང་། 招待員，迎接者，亦作 སྣ་ལེན།

སྣེ་ཤན་པ། སྣ་འདྲེན་པའམ་ཁ་ལོ་པ། 1.領导者。2.御者，駕駛者。

སྣེ་ཧྲུགས། རྩེ་མོ་སྐྲངས་པ། 頂端肿了。

སྣེའུ། རིའི་སྣེའུ་ཟུར་ལྟ་བུ། 端角，如山岩端角。【增】= སྣེ་གོད། སྣེའུ་དམར། སྣེའུ་ཚོད། མོན་སྣེའུ།〔法〕

སྣེའུ་ཐོན། རྩྭ་སྔོ་ཚོད་དུ་རུང་བ། 野草，可作菜者。（同）སྣེའུ་རལ།

སྣེའུ་གདོང་། ཡུལ་ཞིག 一处地方。

སྣེའུ་རལ། རྩྭ་སྔོ་ཚོད་དུ་རུང་བ། 野草，可作菜者。（同）སྣེའུ་ཐོན།

སྣོག་གཟན། ཁ་ཟས་སམ་སྣུམ་བཙོས་འཁྲུར་བ། 油果子，油煎餅。

སྣོད་བཀང་བ། སྣོད་གང་བར་བྱས་པ། 灌滿器皿。

སྣོད་སྤྱད། ཆུ་སྣོད་དམ་ཟངས་སྣོད་ལྟ་བུ། 器皿，如水瓶，銅器。

སྣོན་ཅིག ཁ་སྐོང་ངམ་ཞལ་འདེབས་ཁ་འདེབས་རྒྱབ་ཤོག 添滿吧！增加吧！

སྣོན་པ། （原注同上）添滿，增加。【增】1.加尖或指向（如箭）。2.复兴，加强。〔达〕携带。〔高〕

སྣོམ་པ། དྲི་མ་སྣོམ་བཞིན་པའམ་དྲི་བྱུགས་པ། 1.正嗅气味。2.涂香。【增】持，掌握，拾取，抓住。〔达〕

སྣོམ་བྱེད། སྣ་ཁུང་། 嗅者（藻）。鼻孔。【增】鼻。〔达〕

སྣོམས། དྲི་མ་སྣོམས་ཤིག་དང་ཕྱག་ལ་སྣོམས། 1.嗅气味吧！2.拿在手里吧！

སྣོར། （原注同下条）杂乱。【增】1.混杂，混合。2.攪动沉淀。〔达〕（达作 སྣོར་བ་）

སྣོར་མ། ཞིང་ག་བརྔས་པའི་ཤུལ་སྣོར། 田禾割后的乱迹。

སྣོར་ཡོང་། ནོར་འཁྲུལ་དུ་འཛུག་ཡོང་། 將使錯乱。

སྣྲུབས། སྐར་མ་ཞིག་སྟེ་ཡང་ན་སྣྲུབས་ནི་སྐར་མ་དགུ་

སྐེ་དཔྱིབས་ནི་སྐར་མ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་རི·····
དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མཇུག་ཕྱུང་བའི་རལ་པ་ལྟ་བུ། 尾宿，星宿之一，又說尾有九星，其形如具足三星之獅子毛发。【增】西藏地名。〔达〕

སྣྲེལ་ཞི། ལོ་རིམ་འཆོལ་བའམ་ཐོད་རྒོལ་བ། 1.次第錯綜。2.超越。

སྣྲོན། སྐར་མ་ཞིག་སྟེ་སྣྲོན་ནི་སྐར་མ་གསུམ་མོ་དབྱིབས་ནི་ཐེམ་སྐས་ལྟ་བུ། 心宿，星宿之一，心宿有三星，形如梯。

སྣྲོན་གྱིས་ཉ་བ། ཧོར་ཟླ་ལྔ་པའི་ཚེས་བཅོ་ལྔ། 心宿月圆（藻）。阴历五月十五日。

སྣྲོན་ཟླ་བ། དབྱར་ར་བའམ་ཧོར་ཟླ་ལྔ་པ་ལའང་། 心宿月（藻）。1.孟夏。2.阴历五月。

བརྣག ཞེ་སྡང་དང་ཀུན་རྟོག་ཡིད་ལ་སེམས་པ་དང་ན་ཚ་དང་མནག་ཅེས་པའང་སྣང་། 1.憤怒。2.意想分别，遍計（佛）。3.痛苦。亦作 མནག
【增】忍受。〔本〕

བརྣག་དཀའ་བ། བཟོད་དཀའ་བ། 难忍受。

བརྣག་ནུས་པ། བཟོད་པའམ་བསྲན་ཐུབ་པ་དང་ཀུན་བརྟགས་པ། 1.能忍受。2.遍計（佛）。

བརྣགས་པ། （注同上）【增】1.深思熟虑。2.系念，挂念。3.争取。4.满，充溢，引申，指心灵上或肉体上的負担。〔达〕 專心。〔法〕

བརྣང་ཡོང་། ཟས་མིད་པར་ཐོགས་ཡོད། 塞住，噎住，食物塞住咽喉。

བརྣངས་པ། མིད་པར་ཐོགས་ཟིན་པའམ་འགགས་པ། 咽喉塞住，堵住。

བརྣན་པ། ངེས་པར་བཟུང་བའམ་ནན་ཏན་ནམ་དགར་བའམ་ངེས་པར་བཟུང་ཚིག 1.指定，2.殷勤。3.提出。4.指定詞。
【增】1.热望。2.警惕，留心。〔达〕

བརྣན་ཚིག （原注缺）指定詞。

བརྣབ་སེམས། གཞན་གྱི་ནོར་ལ་ཆགས་པའི་བརྣབ་སེམས་ཀྱིས་བརྣབས་པ། 貪心，貪婪。

བརྣབས། （注同上）

བརྣུར་བ། འཕེན་པའམ་དུས་བསྣུར་བ་ལའང་། 1.退出。2.更改时間。

བརྣོག་པ། ས་འོག་ལ་སྦ་བར་བྱ་ལྟ་བུ། 隐藏，如埋藏于地下者。
【增】1.＝ སྦས་པ། 隐藏。2.＝ བསྡམས། 系縛，捆紧。〔达〕（达作 བསྣོགས་པ་）

བརྣོག་བྱ། （原注同上）所隐藏。

བརྣོགས་པ། སྦས་པའམ་བསྐུངས་པ། 已埋藏，已隐藏。

བསྣད་པ། ནད་པར་གྱུར་པ་རུས་པ་ཆག་པ་ལྟ་བུ། 受伤，如骨折断。
【增】参看 སྣད་པ་ 等于 མཚོན་གྱིས་རྨས་པ། 为兵器所伤。〔达〕

བསྣན་པ། ཁ་སྐོང་ངམ་ཁ་འདེབས་བསྣན་པ་ལྟ་བུ། 增添，添满。【增】参看 སྣོན་པ། 〔达〕

བསྣམ། ཕྱག་ལ་བསྣམ་པར་བྱའམ་དྲི་མ་བསྣམ་པར་བྱ། 1.手中所持。2.所嗅的气味。
【增】＝ ཐོགས་ 及 སྣམ། 接受。〔高〕（高作 བསྣམ་པ་）

བསྣམ་བྱ། （注同上）

བསྣམས་པ། ཕྱག་ན་རལ་གྲི་བསྣམས་པའམ་དྲི་མ་བསྣམས་ཟིན་པ། 1.已持。2.已嗅气味。
【增】＝ ཐོགས་པ་ 为 སྣོམ་ 的完成式。〔达〕

བསྙར་བ། མཇུག་མ་རིང་དུ་བསྙར་བར་བྱ་དང་མདད་དུ་བཅུག་པ། 伸长，拖长。

【增】1.＝ རྒྱང་བ། 2.随后牵引。〔达〕

བསྙར་བྱ། (原注同上) 当伸长，当拖。

བསྙུད་པ། ཕྱིར་ཕུལ་བའམ། 逐出，推出。

བསྙུན་པ། ནུ་མ་མནུན་དུ་བཅུག་ཟིན་པ་དང་གནད་ལ་བསྙུན་ཟིན་པ། 1.已哺乳。2.已刺。

【增】1.参看 བསྙུར། 2.＝ སྙད་པ། 冒犯，伤害之心。3.击中或射中目标。4.＝སྣེར།5.来回移动，摇动。6.打击。7.針。〔达〕

བསྙུན་བྱ། ནུ་མ་བསྙུན་པར་བྱ་དང་མཚོན་ཆ་བསྙུན་པར་བྱ། 1.当哺乳。2.当刺。

བསྙུབ་བྱ། བྱ་བ་ངན་པ་བསྙུབ་པར་བྱ། 所消灭者，所消灭的恶事。

བསྙུབས་པ། གླང་དར་མས་ཆོས་བསྙུབས་པ་ལྟ་བུ། 毁灭，如朗达瑪（西藏古代人名）毁灭正法。

བསྙུར་བ། སྣག་ཆ་བསྙུར་བའམ་དུས་བསྙུར་ཟིན་པ་ལྟ་བུ་འགྱིན་པའམ་བསྙུར་བའང་། 1.研磨，如研墨。2.拖延，如时已延期。

【增】སྙུར་ 的完成式。〔达〕調用。〔四〕

བསྙུར་བྱ། ཞིབ་དུ་བསྙུར་བར་བྱ་དང་དུས་ཐ་ཕྱིར་བསྙུར་བར་བྱ་ལྟ་བུ་(དང་)། 1.当研磨。2.当移动，如时間前后更动。

བསྙེམས་པ། ཉེམ་ཉེམ་བྱས་པའམ་འཕོལ་འཕོལ་བྱས་པ། 柔軟，有彈性，松軟。

【增】སྙེམ་ 的完成式。〔达〕

བསྙོ་བྱ། ཟན་ནམ་གྲོ་ཞིབ་བསྙོ་བར་བྱའམ་བརྡེ་བར་བྱ། 当揉，拌，当揉面，拌攪面。

བསྙོག བསྙོ་བའི་དོན་དུ་སྣང་། 揉。

བསྙོགས་པ། བརྡེས་པའི་དོན་དུ་སྣང་། 揉搓，調拌。

བསྙོད་པ། ཐུག་པའི་དོན་ནམ། 遇合，会遇。

བསྙོར་བ། དོར་འཁྲུལ་དུ་བཅུག་པ། 使錯乱。

【增】＝ཉར་ཉར། 〔达〕

བསྙོར་བྱ། དོར་འཁྲུལ་བར་བྱ། 将錯乱。

བསྙོལ་བྱ། ཕན་ཚུན་བསྙོལ་བར་བྱ། 当交錯，交搭，当互相交叉。

【增】参看 སྙོལ། 〔达〕 錯杂。〔四〕

བསྙོས་པ། ཟན་ནམ་གྲོ་ཞིབ་བརྡེས་པ་སྟེ་བསྙོགས་པ་ཞེས་ཀྱང་སྣང་། 調拌，如攪拌面粉，亦作 བསྙོགས། 【增】＝འདྲེས་པ། 滲合。〔达〕調和。〔四〕

པ་ཅོག སྤྲ་ལྕོག་ཟེར་བ་དེར་ལྟོས་ཤིག 发飾，参看 སྤྲ་ལྕོག 条。

པ་ཆང་། གོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག 衣服之一种。

པ་ཏྲི། （注同上）

པ་ཏོ་ལ། མེ་ཏོག་ཅིག 一种花。

པ་ཏྲ། 〔梵〕 ཕོར་པ་དང་པིར་གྱིས་པ་ཏྲ་བྲིས་པ་ཟེར་བའང་སྣང་། 1.碗，鉢。2.用笔所絵之穿枝蓮。【增】或 ཕྲ་ཏྲ། 1.图形，絵画，图画，彩画。2.宝石。〔达〕

པ་ཊ་ཧ། 〔梵〕 པགས་སྒྲོག་རྔ་ཆུང་མིང་། 小鼓。【增】托罗鼓。〔四〕

པ་ཊུ། 〔梵〕 མཁས་པའང་། 智者，善巧。

པ་ཎ། 〔梵〕 པཎ་སྣེ་མཚོ་ཊཱིཀ་ལས། པ་ཎ་དང་དོང་ཙེ་ནི་རྣམ་པ་འདྲ་བ་ཡིན་གྱི་གཅིག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། 巴那，即པཎ། 戒經疏說："巴那与銅錢形相虽同，而非一物"。【增】印度卢比十六分之一。〔达〕

པ་ཎི། 〔梵〕 ཆུ་ཡི་མིང་རྒྱ་གར་སྐད་ཡིན། 水。

པཉྩ་ལི་ཀ། 〔梵〕 ལྔ་ལེན་ཞེས་པའི་ཡུལ་ལམ་རས་ཤིག 五取，地名，或布名。【增】= ཁ་དོག་སྣ་ལྔ། 五色，如虹的顏色。〔达〕

པ་ཚབ། པ་ཚབ་ཅེས་ཡུལ་ལམ་དེ་ལ་གནས་པའི་རུས་རིགས་ལའང་། 巴察（地名及住在彼处之族姓）。

པ་ཏྲ། པ་ཏྲ་སྟེ་སློང་ཕོར། 即 པ་ཏྲ། 乞化鉢。

པ་ལགས། ཕ་ཡི་མིང་། 父亲。

པ་ཏྲ་ཀ། 〔梵〕 ཀིང་ཤུ་ཀ་དང་རྒྱ་སྐྱེགས་ཤིང་ལའང་། 1.甄叔迦树。2.苏木。

པ་ཤི། 〔蒙〕 བག་ཤི་དེར་ལྟོས། 参看 བག་ཤི 条。【增】西藏羯磨部的喇嘛，曾到汉地傳教。2.蒙古語 བག་ཤི 等于教师，师父。〔达〕此詞亦流入汉語，即把式。〔本〕

པ་སངས། ཟླ་བའི་བློན་པོའམ་གཟའ་པ་སངས། 金星，金曜日。

པ་སངས་བུ། གཟའ་མིག་དམར། 金星子（藻）。火曜，火星。

པ་སངས་སློབ་མ། ལྷ་མ་ཡིན། 金星弟子（藻）。阿修罗（佛）。

པཀྵུ། 〔梵〕 ཆུ་བོ་ཞིག 縛刍河（印度四大河之一）。

པག ཟན་མ་ཟམ་པ་ལྟ་བུ་སྤག་ཅེས་པའང་། 食物，如糌粑，亦作 སྤག 【增】磚。〔高〕

པག་ཕོར། ཟམ་པའི་སྣོད། 盛糌粑之器皿，木盒。

པག་ཤི། 〔蒙〕 གླུ་སྐད་ཟེར་བ་དང་ཚོང་པའམ་ཚོང་པའི་གཡོག་པོ་ཟེར་བ་དང་རྒྱའི་སྒྲུང་ཤོད་མཁན་ཟེར་བ་（དང་）། 1.唱歌。2.商人或商人之仆役。3.汉人之說书者。

པགས་བཀྲ། གཟིག་གི་མིང་། 花皮（藻）。豹子。

པགས་མཁྲེགས།　ཕྱིའི་ཤིང་ལའང་། 1.皮硬。2.酪。

པགས་སྙིང་།　སྨྱུག་མ་ཞེས་སྣང་།　皮心（藻）。竹，葦。

པགས་པ།　རི་དྭགས་ཀྱི་པགས་པ་ལྟ་བུ།　皮子，如野兽皮。

【增】或作 པགས་པོ།　果皮，树皮。〔达〕

པགས་པའི་སྐྱེ་གནས།　རི་དྭགས་མིང་།　皮生处（藻）。野兽，鹿。

པགས་པའི་གོས་ཅན།　དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ།　皮衣者（藻）。大自在（天神名）。

པགས་པའི་འདབ།　ཕ་ཝང་མཚན་རྒྱུ།　皮翅（藻）。蝙蝠。（同） པགས་བྱེའུ།

པགས་པའི་མེ་ཏོག　བ་སྤུའི་མིང་།　皮花(藻)。汗毛。

པགས་པའི་སྨྱུ་གུ།（注同上）(སྨྱུ་ 似 སྱུ་ 之誤) 皮苗（藻）。

པགས་པའི་གཙུག་ཕུད།　བྱ་དེ་ཕོའམ་ཁྱིམ་བྱ།　皮冠（藻）。雄鸡，鸡。

པགས་བྱེའུ།　ཕ་ཝང་མཚན་རྒྱུ།　皮雀（藻）。蝙蝠。【增】一种植物。〔达〕(达作 པགས་བྱིའུ)（同） པགས་པའི་འདབ།

པགས་ཉུགས།　པགས་པ་རུལ་བ།　皮子腐烂。

པང་འགྲོགས།　ལྟོ་བས་ཡར་འགྲོགས་པའམ…… འདེགས་པ།　用腹向上支起。

པང་སྐང་ལ།　ལུས་ཀྱི་བང་དུ།　怀中，膝上。

པང་སྙིང་།　གྲངས་ཀྱི་གནས་ཤིག　郁藏伽，大数之一。

པང་སྙིང་ཆེན་པོ།　གྲངས་ཀྱི་གནས་ཤིག　大郁藏伽，大数之一。

པང་གདན།　སྐྱེ་དམན་པང་གདན།　妇女的圍裙。

པང་ནས་སྐྱེས།　མོའུ་གལ་གྱི་བུ་ཉན་ཐོས།　怀生，声聞（佛），目犍連子的称号。

པང་ཚད།　ལུས་པང་ཚད་དམ་མཁྱུད་ཚད།　一抱量，双手一抱之量。

པང་ལེབ།　ཤིང་པང་ལེབ།　板，木板。

པད་དཀར།　པདྨ་དཀར་པོ་སྤུ་ཎྜ་རཱི་ཀ།　白蓮花，梵語芬陀利迦。

པད་དཀར་འཆང་།　སྤྱན་རས་གཟིགས་དང་ཚངས་པ་ལའང་།　持白蓮（藻）。1.观音（菩薩名）。2.大梵（天神名）。

པད་དཀར་མ།　ལྷའི་སྨད་འཚོང་མའམ་ལྷའི་བུ་མོ།　白蓮女（藻）。1.天界妓女。2.天女。

པད་དཀར་མིག　ཁྱབ་འཇུག　白蓮眼（藻）。遍入（天神名）。（同） པད་མའི་ལྟེ་བ།

པད་སྐྱེས།　ཚངས་པའི་མིང་པདྨའི་གདན་ལའང་།　蓮生（藻）。1.大梵（天神名）。2.蓮花座。（同） པད་མའི་སྐྱེ་གནས།　པད་མའི་མངལ་བྱུང་།

པད་མ་ཅན།　I.འདོད་ལྷ་དང་པདྨའི་ལྡུམ་ར། ཁྱབ་འཇུག་ཆུང་མ་དང་བུད་མེད་ཀྱི་ལའང་།　有蓮(藻)。1.欲天(爱神)。2.蓮花园。3.遍入(天神名)之妃子。4.妇女。

II.ཚངས་པའི་མིང་པདྨའི་གདན་ལའང་།　1.大梵(天神名)。2.蓮花座。（同） པད་སྐྱེས།　པད་མའི་སྐྱེ་གནས།　པད་མའི་མངལ་བྱུང་།

པད་མ་ལྟར་གས་པ།　གྲང་དམྱལ་ཞིག　裂如紅蓮（佛），寒地獄之一。

པད་མ་ལྟར་ཆེར་གས། གྲང་དམྱལ་ཞིག 大裂如紅蓮（佛），寒地狱之一。

པད་མ་ལྡན་མ། པདྨ་ཅན་གྱི་མཚོའམ་རྫིང་བུ། 有蓮（藻）。蓮花湖，蓮花池。(同) པད་མའི་འབྱུང་གནས།

པད་མའི་སྐྱེ་གནས། ཚངས་པའི་མིང་པདྨའི་གདན་ཡང་། 蓮生处（藻）。1.大梵（天神名）。2.蓮花座。(同) པད་སྐྱེས། པད་མ་ཅན་ II. པད་མའི་མངལ་བྱུང་།

པད་མའི་སྙེ། པདྨའི་གེ་སར། 蓮蕊。(同) པད་མའི་ཟེ་བ།

པད་མའི་གྲོགས་པོ། ཉི་མའི་མིང་། 蓮友(藻)。太阳。(同) པད་མའི་གཉེན། པད་མའི་བདག་པོ། པད་མའི་ཚ་ལག པད་མའི་ལག

པད་མའི་དགྲ། ཟླ་བ། 蓮怨（藻）。月亮。

པད་མའི་མངལ་བྱུང་། ཚངས་པའི་མིང་པདྨའི་གདན་ཡང་། 蓮胎生(藻)。1.大梵(天神名)。2.蓮花座。(同) པད་སྐྱེས། པད་མ་ཅན་ II. པད་མའི་སྐྱེ་གནས།

པད་མའི་གཉེན། ཉི་མའི་མིང་། 蓮亲（藻）。太阳。(同) པད་མའི་གྲོགས་པོ། པད་མའི་བདག་པོ། པད་མའི་ཚ་ལག པད་མའི་ལག

པད་མའི་ལྟེ་བ། ཁྱབ་འཇུག 蓮臍（藻）。遍入（天神名）。【增】蓮蓬。〔达〕(同) པད་དཀར་མིག

པད་མའི་བདག་པོ། ཉི་མའི་མིང་། 蓮花主（藻）。太阳。(同) པད་མའི་གྲོགས་པོ། པད་མའི་གཉེན། པད་མའི་ཚ་ལག པད་མའི་ལག

པད་མའི་འབྱུང་གནས། པདྨ་ཅན་གྱི་མཚོའམ་རྫིང་བུ། 蓮花生处（藻）。蓮花湖，蓮花池。(同) པད་མ་ལྡན་མ།

པད་མའི་མིག བུ་གའི་མིང་ལའང་། 蓮花眼（藻）。孔穴。

པད་མའི་མིང་། བྱ་བཞད། 蓮名（藻）。鹄。

པད་མའི་ཚ་ལག ཉི་མའི་མིང་། 蓮亲（藻）。太阳。(同) པད་མའི་གྲོགས་པོ། པད་མའི་གཉེན། པད་མའི་བདག་པོ། པད་མའི་ལག

པད་མའི་ཟེ་བ། པདྨའི་གེ་སར། 蓮蕊。(同) པད་མའི་སྙེ།

པད་མའི་ལག ཉི་མའི་མིང་། 蓮手（藻）。太阳。(同) པད་མའི་གྲོགས་པོ། པད་མའི་གཉེན། པད་མའི་བདག་པོ། པད་མའི་ཚ་ལག

པད་མས་མཚན། སྤྱན་རས་གཟིགས་དང་ཚངས་པ་ལའང་པདྨས་མཚན་ཟེར་རྣམ་སྲས་ལའང་། 蓮花相（藻）。1.观音（菩薩名）。2.大梵（天神名）。3.毗沙門(天神名)。

པུ་ཥྐ་ར། 〔梵〕རྡོ་ཞིག 一种石。

པུ་ཏི། 〔梵〕པུ་སྟ་ཀ་ནས་ཟུར་ཆག་པོད་དེ་རེར་སྟོས། པུ་སྟ་ཀ 之簡略，經函，参看 པོད 字条。【增】或 པོ་ཏི། 〔达〕

པུ་སྟ་ཀ། 〔梵〕པོད་ཅེས་པ་དེར་སྟོས་ཤིག 书卷，經函，参看 པོད 字条。

པུ་ཏུར་སྡོད་པ། ཙོག་པུར་སྡོད་པའམ་གཅིག་པུར་སྡོད་པ། 1.蹲坐。2.独坐。

པུ་རི། 〔梵〕གྲོང་ཁྱེར་མིང་རྒྱ་གར་སྐད་ཡིན། 城市。

པུ་ལོ་མའི་དགྲ། བརྒྱ་བྱིན། 补娄摩之敌(藻)。帝釋（天神名）。

པུ་ལོ་མའི་སྲས་མོ། བརྒྱ་བྱིན་བཙུན་མོ། 补娄之女（藻）。帝釋之妃。

པུ་ཤུད། I. མདའ་ཡབ་བམ་ཁང་ཐོག་གི་ཁྱད་ཆོས། 箭垛，一种特殊的房簷。【增】＝ཡང་ཐོག་ 或 བསིལ་ཁང་། 屋頂小塔。〔达〕

II. བྱ་ཞིག 戴胜鳥。

པུ་ཞེལ་ཙེ། རྩྭ་རྡིས་མའི་རྩ་བ་ལས་བྱས་པ། 馬兰草根所作。【增】射干草。〔本〕

པུ་ཤ་ལ། 〔梵〕 ཨུ་སུའི་མིང་དུ་གསུངས་པ་དང་ཟར་མའི་འདབ་མ་ཡིན་པར་གསུངས། 1.芫荽。2.胡麻叶。

པུ་ཤ་ལའི་འདབ་མ། （注同上）

པུཎ་ཌ་རཱི་ཀ། 〔梵〕 པུཎྜ་རཱི་ཀ་སྟེ་པདྨ་དཀར་པོ། 即 པུཎྜ་རཱི་ཀ།白蓮花。【增】1.宝石名。2.天界的花名。〔达〕（达作 པུཎ་ཊ་རཱི་ཀ་）

པུར། རོ་དང་འཕུར་དུ་འཇུག་པའམ་ཅུག 1.死尸。2.使飞。

པུར་ཁང་། རོ་སྲེག་གནས་རོ་གནས། 焚尸場，坟墓。

པུར་སྒམ། རོ་སྒམ། 棺材。

པུར་ཅིག བྱ་འཕུར་དུ་ཆུག 飞吧！使鳥飞。

པུར་སྦྱངས་པ། རོ་བསྲེགས་པ། 化尸，焚燒死尸。

པུས་མཁྲིད། སྒོམ་ཐག་ལའང་། 1.纏膝。2.修带（打坐时所用之帶）。

པུས་མོ། རྐང་པའི་པུས་མོ། 膝，膝盖。

པུས་མོ་བཙུགས་པ། པུས་མོ་ས་ལ་གཏུགས་པ། 跪，膝着地。

པོ། མཛད་པ་པོ་འཛིན་པ་པོ་སེལ་བ་པོ་ལྟ་བུ། 表示主动者的字，如作者、持者、消除者等之"者"字。【增】1.西藏边区的地名。2.西藏的一部族。3.代替 པོ་པོ། 祖父。4.表示名詞的标識，表示具体名詞及阳性（与抽象名詞加 པ་བ་ 阴性加 མོ་ 相反），与数目字連用則替代冠詞，如 ཐ་པོ་ 或 གཉིས་པོ། 〔达〕

པོ་ཏ་ལ། 〔梵〕 རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་པོ་ཏ་ལ་གྲུ་འཛིན་ཞེས་བསྒྱུར་བོད་ཀྱི་གྲུ་འཛིན་གཉིས་པའང་། 印度南方普陀落山（譯名"持舟"）。西藏有第二普陀落山（即布达拉山）。【增】1.观世音菩薩及圣救度母的住处，在印度洋海岸中，現今中国南海中亦有普陀山。2. རྩེ་པོ་ཏ་ལ། 达賴喇嘛的布达拉宫。〔达〕

པོ་ཏི། 〔梵〕 པོད་ཅེས་པ་དེར་ལྟོས་ཤིག 經函，参看 པོད་ 字条。【增】小书。〔达〕

པོ་ཏོ་བ། རི་པོ་ཐོ་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་དགོན་པ་བཏབ་པས་ན་པོ་ཏོ་བ་ཟེར་བ་དང་། 在如土堆（པོ་ཐོ་）之山上建寺，故寺中之人名 པོ་ཏོ་བ།

པོ་བསྟོད། བྱེད་པ་པོ་ པོ་ པོ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་བརྒྱན་པའི་བསྟོད་པ་ཞིག 有 པོ་ 字装飾之一种贊頌詞。

པོ་ཐོ། ས་བོང་བ་ལྟ་བུ་ས་རྡོག་རྡོག་རིའུ། 块，如土块，土团。

པོ་མཐོ་ཡང་། ཇི་ལྟར་ཐོགས་ཀྱང་། 任何阻碍。

པོ་ཟེས་ཀྱང་། （注同上）

【增】无論如何。〔本〕

པོ་སེ་ཆེ། （未详）

སྤོག སྤོས་ཀྱི་མིང་། 香（燒的香）。
【增】一种树脂。〔达〕

སྤོག་ཕོར། སྤོས་ཕོར། 香炉，香鉢。

སྤོག་རི། སྤོས་ཀྱི་རི་བོ། 产香之山。

སྤོད། པུ་སྟ་ཀ་ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་སྐད་ནས་པུ་ཏི་ཞེས་ཟུར་ཆག་དེ་ནས་པོ་ཏི་ཞེས་ཟུར་ཆག་དེ་ནས་པོད་ཅེས་འགྱུར་བའོ།། 印度語 པུ་སྟ་ཀ་ 轉音为 པུ་ཏི་ 再轉为 པོ་ཏི་ 又轉为 པོད་ 譯为"經卷，經函"。【增】＝ པོན། པོན་ཏི། 参看 པོན། པོན་ཏི། 〔达〕

སྤྲ་མཁན། མེ་ལོང་པྲ་དང་མཐེ་བོང་པྲ་ཞེས་པའི་མོ་པ། 圓光者，于鏡上圓光及拇指上圓光之占卜者。（同）སྤྲ་ཕབ་པ།

སྤྲ་ཆག （未詳）

སྤྲ་ཆལ། ཅོད་མོ་རྩེ་བའི་དོན་དུ་སྣང་། 詼諧，戏言。【增】或作 སྤྲལ་ཆལ། 〔达〕
淘气。〔四〕

སྤྲ་ཕབ་པ། མེ་ལོང་པྲ་དང་མཐེ་བོང་པྲ་ཞེས་པའི་མོ་པ། 圓光者，于鏡上圓光及拇指上圓光之占卜者。（同）སྤྲ་མཁན།

སྤྲ་མོ། མེ་ལོང་པྲ་དང་མཐེ་བོང་པྲ་ཞེས་པའི་མོ། 圓光，于鏡上圓光及拇指上圓光之占卜。
【增】鬮，籙，預兆。〔达〕

སྤྲ་ཚིལ། སྤྲང་རྩིའི་ཚིགས་མ། 蜡。

སྤྲ་ཡས། མཐོང་ཆག་པའམ། （未詳）

སྤྲ་ལེགས། （原注缺）好，美。

སྤྲག་སྤྲིག སྤྲན་བུ་ལའང་། 1.（未詳）2.少許。

སྤྲིག་ཆུམ་བཀང་། ཐེ་ཚོམ་གྱིས་བཀང་བ། 怀疑，充滿疑慮。

སྤྲི་ཏ། 〔梵〕ཡི་དྭགས་མིང་རྒྱ་གར་སྐད། 餓鬼。

སྤྲི་ཐུལ། ཁང་པའི་སྤྲི་ཐུལ། 房屋之斗拱。

སྤྲོག་ཞྭ། ཞྭ་མོ་ཞིག་སྟེ་དབུ་རྒྱན། 帽之一种，冠，盔。【增】或作 སྤོག་ཞྭ་ 等于 ཅོད་པན། 北方毗沙門天王所戴的冕。〔达〕

དཔག་དགོས། རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་དཔག་དགོས། 須測度，須依因推測。

དཔག་ན། ཚོད་ལྟ་ན། 若度量，若試驗。

དཔག་བྱ། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དཔག་པར་བྱ། 所比，用比量（佛）所比度。

དཔག་མེད། ཚད་མེད་དམ་ཚེ་ལོ་དཔག་མེད་ལྟ་བུ། 无量，如寿命无量。

དཔག་ཚད་གཅིག རྒྱང་གྲགས་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ལ་འདོམ་གང་ལྔ་བརྒྱ། 一踰繕那(一由旬),五百弓为一俱卢舍(佛),八俱卢舍为一踰繕那(佛)。
【增】四仟花当（寻），等于一哩。〔达〕

དཔག་ཡས། དཔེ་མེད་པའི་དོན། 无量，无可比喻之义。

དཔག་བསམ། ཡིད་ཀྱིས་དཔག་བསམ། 思量，思想，想象，希望。

དཔག་བསམ་ཤིང་། ལྷའི་ལྗོན་ཤིང་། 如意树，天界之树。

དཔགས་པ། བསམ་པས་དཔགས་ཟིན་པ། 已比度，已思量。

དཔང་རྒྱ། གན་རྒྱ། 合同，契約。

དཔང་པོ། བར་མི་གཉའ་པོ། 見証，保証人，中間証人。

དཔང་ལོ། དཔང་སློང་ལོ་ཙཱ་བ། 榜崗（地名）譯师。

དཔངས་དཀྱུས། དཔངས་མཐོ་དམན་དཀྱུས་ཞེང་། 高低，横竪，高度和长度。

དཔངས་བསྟོད། བསྟོད་ར་མཐོ་རུ་བཏོན་པ། 称贊，贊揚。

དཔངས་མཐོ། མཐུག་མཐོན་པོ། 高厚。

དཔངས་དམན། གཞི་དམའ་བོ། 低下。

དཔའ་བཀོང་། སྣ་ཀོང་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་དཔའ་བོའི་བློ་འགོང་དུ་འཇུག་པ་དཔའ་སེམས་ཞུམ་དུ་འཇུག་པ། 怯惧，勇心縮退。
（同） དཔའ་ཞུམ།

དཔའ་རྒོད། ཁྲོ་བོ། 勇暴（藻）。明王（佛）。
（同） དཔའ་གདུམ།

དཔའ་རྔམས་ཆེ། འཇིགས་སུ་རུང་བ། 威猛，可怖。

དཔའ་ཆེན། བྱ་ཁྱུང་། 大勇（藻）。鵬。

དཔའ་ཐལ་བ། དཔའ་ཆེད་དྲགས་པ། 过猛，太勇猛。

དཔའ་དམ། རལ་གྲི། 利劍。【增】＝གྲི་རིང་། 长刀。〔达〕（达作 དཔའ་གདམ་）

དཔའ་གདུམ། ཁྲོ་བོ། 勇猛（藻）。明王(佛)。
（同） དཔའ་རྒོད།

དཔའ་རྡོ་རྗེ། བདེ་མཆོག 勇金剛，胜乐(本尊名)。

དཔའ་བ། སངས་རྒྱས་(དང་)། 佛。
【增】1.苦行者。2.坚定的人。〔达〕

དཔའ་བར་འགྲོ་བ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་(དང་)། 健行（佛），菩薩。

དཔའ་བོ། དགྲ་སོགས་ལས་འཇིགས་པ་མེད་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་དཔའ་བོ་དང་སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་སྒྲུབ་ནུས་པ་ཆོས་ཀྱི་དཔའ་བོ་དང་བདེ་མཆོག་ལའང་། 1.不畏仇敌等世間的勇士。2.能行施戒等正法勇士。3.胜乐(本尊名)。
【增】1.牛神。2.勇武。〔达〕

དཔའ་བོ་ཨི་ཀྲད་པ། （未詳）

དཔའ་བོ་ཨི་རྒྱུད། ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་། 勇士种（藻）。遍入（天神名）。
【增】英勇而出身高貴的。〔达〕

དཔའ་བྱེད། དབང་ཕྱུག་གི་འཁོར་ཞིག་(དང་)། 勇者，大自在（天神名）眷属之一。
【增】英雄。〔达〕

དཔའ་མོ། སྒྲོལ་མ་དང་ཆང་(དང་)། 1.度母(菩薩名)。2.酒。【增】女英雄。〔达〕

དཔའ་ཞུམ། སྣ་ཀོང་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་དཔའ་བོའི་བློ་འགོང་དུ་འཇུག་པ་དཔའ་སེམས་ཞུམ་དུ་འཇུག་པ། 怯惧，勇心縮退。
（同） དཔའ་བཀོང་།

དཔའ་ལུང་། རལ་གྲིའི་ཡུ་བ་འམ་ལུང་ཐག 勇环（藻）。1.劍柄。2.环索。

དཔལ་ཁང་། པད་ཁང་ཡུངས་ནག་གི་མིང་དུ་འང་། 亦作 པད་ཁང་། 黑芥子。

དཔལ་ཁྲིམ་མོ། ཨུཏྤལ་དམར་པོ་ལའང་། 吉祥拳（藻）。紅色鄔跋罗花。
（同） དཔལ་གྱི་ལག་པ་ II.

དཔལ་གོས། མེ་ཏོག་པདྨའི་མིང་། 吉祥衣（藻）。蓮花。（同） དཔལ་གྱི་འདབ་མ།

དཔལ་དགའ། ཨུཏྤལ་སྔོན་པོ། 祥喜（藻）。青蓮花。

དཔལ་གྱི་ཀུན་ར། བཟའ་ཤིང་གི་ར་བ། 吉祥园（藻）。果树园。

དཔལ་གྱི་སྙིང་པོ། རལ་གྲི་དང་ཁྱབ་འཇུག་ལ་འང་། 吉祥藏（藻）。1.劍。2.遍入（天神名）。

དཔལ་གྱི་གཏེར། ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་། 吉祥藏（藻）。遍入（天神名）。【增】或作 དཔལ་སྦྱེར། 多聞天王，毗沙門天王。〔达〕（达无གྱི་字）（同）དཔལ་གྱི་བདག དཔལ་གྱི་ལག་པ་ I. དཔལ་གནས། དཔལ་མོ་འི་དཔལ།

དཔལ་གྱི་དུམ་བུ། ཙན་དན་སྤྱིའམ་ཙན་དན་དཀར་པོ། 吉祥段（藻）。一般栴桧或白栴桧。（同）དཔལ་མཆོག

དཔལ་གྱི་བདག ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་། 吉祥主（藻）。遍入（天神名）。（同）དཔལ་གྱི་གཏེར། དཔལ་གྱི་ལག་པ་ I. དཔལ་གནས། དཔལ་མོ་འི་དཔལ།

དཔལ་གྱི་འདབ་མ། མེ་ཏོག་པདྨའི་མིང་། 吉祥叶（藻）。蓮花。（同）དཔལ་གོས།

དཔལ་གྱི་ཕྱག ཁྱབ་འཇུག 吉祥手（藻）。遍入（天神名）。（同）དཔལ་བེའུའི་མཚན། དཔལ་འཛིན།

དཔལ་གྱི་བུ། རྟ། 吉祥子（藻）。馬。

དཔལ་གྱི་མེ་ཏོག བྱུ་རུ། 吉祥花(藻)。珊瑚。

དཔལ་གྱི་ལག་པ། I. ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་། 吉祥手（藻）。遍入（天神名）。（同）དཔལ་གྱི་གཏེར། དཔལ་གྱི་བདག དཔལ་གནས། དཔལ་མོ་འི་དཔལ། II.ཨུཏྤལ་དམར་པོ་ལ་འང་། 紅色鄔跋罗花。（同）དཔལ་ཁྲིམ་མོ།

དཔལ་མགྲིན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 吉祥項(藻)。大自在（天神名）。【增】遍入天。〔达〕

དཔལ་ཆེན། ཁྲོ་བོ་སྤྱི་དང་སྒྲོལ་མ་ལ་འང་། 大吉祥（藻）。1.明王（佛）。2.度母(菩薩名)。

དཔལ་མཆོག ཙན་དན་སྤྱིའམ་ཙན་དན་དཀར་པོ། 胜祥（藻）。一般栴桧或白栴桧。（同）དཔལ་གྱི་དུམ་བུ།

དཔལ་སྟུག་པ། གཟི་བརྗིད་ཅན་དང་སངས་རྒྱས། 厚德（藻）。1.有威严者。2.佛。

དཔལ་སྦྱེར། རྣམ་སྲས་དཔལ་གཏེར་ཀུང་། 毗沙門（天神名），亦作 དཔལ་གཏེར།

དཔལ་གདོང་། ཆུ་མོ་བྱ་ལོ་འི་མིང་(དང་)། 祥面（藻）。癸酉年。

དཔལ་ལྡན། གཟི་བརྗིད་དང་ལྡན་པ། 具足光荣，具足威德。
【增】具有光荣、財富、才能的人。〔达〕

དཔལ་ལྡན་ཁྲག་འཐུང་། ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ། 具德飲血（藻）。欢喜金剛（本尊名）。

དཔལ་ལྡན་རྒྱུ་སྐར། （原注缺）吉祥星宿。

དཔལ་གནས། ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་། 吉祥处（藻）。遍入（天神名）。（同）དཔལ་གྱི་གཏེར། དཔལ་གྱི་བདག དཔལ་གྱི་ལག་པ། དཔལ་མོ་འི་དཔལ།

དཔལ་བེའུ། （原注缺） 1.吉祥結(八吉祥物之一)。2.遍入(天神名)。3.遍入天胸部的鬈毛。

དཔལ་བེའུའི་མཚན། ཁྱབ་འཇུག 吉祥紋相

(藻)。遍入(天神名)。 【增】= དཔལ་མོས། 〔达〕 (达作 དཔལ་གྱི་བེའུས་མཚན་)

(同) དཔལ་གྱི་ཕྲུག དཔལ་འཛིན།

དཔལ་འབར། དཔལ་གྱི་འོད་འབར་བ་སྐུ་བུ། 吉祥熾炎，如吉祥光輝。

དཔལ་འབྱོར། འབྱོར་པ་ཕུན་ཚོགས་སྐུ་བུ། 富乐，如富貴圓滿。【增】1.光明，光輝。2.西藏西部指莓。3.普通的人名。〔达〕

དཔལ་མིན་པ། ཡི་དྭགས་ཀྱི་མིང་། 非吉祥(藻)。餓鬼。

དཔལ་མོ། ཁྱབ་འཇུག་བཙུན་མོ་དང་བུད་མེད་མཆོག 1.遍入天妃。2.美女。

【增】 由牛乳海中跃出者，在密教中或以为佛母，与观自在菩薩在一起。〔达〕

དཔལ་མོའི་དཔལ། ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་། 吉祥女德(藻)。遍入(天神名)。

(同) དཔལ་གྱི་གཉེར། དཔལ་གྱི་བདག དཔལ་གནས། དཔལ་གྱི་ལག་པ།

དཔལ་མོའི་བུ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 吉祥女子(藻)。大自在(天神名)。

དཔལ་འཛིན། ཁྱབ་འཇུག 持祥(藻)。遍入(天神名)。

(同) དཔལ་གྱི་ཕྲུག དཔལ་བེའུའི་མཚན།

དཔལ་ཡོན། བཀྲ་ཤིས་དཔལ་ཡོན། 吉祥胜德。

【增】1.幸运。2.果名。〔达〕

དཔལ་ཡོན་ལྡན་པ། བསོད་ནམས་ཅན་སྐུ་བུ། 具胜德，如有福德者。

དཔུང་། ལག་པའི་དཔུང་དང་དམག་གི་དཔུང་། 1.手臂。2.軍队。

【增】 1.大群，大队。2.集聚，集合。3.= དམག་ཚོགས། 〔达〕

དཔུང་སྐྱེས། རྒྱལ་རིགས་དང་ལག་པ་ལ་འདང་། 臂生(藻)。1.刹帝利族。2.手。

【增】=ལག་ལས་སྐྱེས། 国王名。〔达〕 (达作 དཔུང་ལ་སྐྱེས་) (同) དཔུང་ལས་སྐྱེས།

དཔུང་གི་ཁྱུ་མཆོག དམག་དཔོན་ནམ་དཔུང་གི་བདག་པོ། 軍中牛王(藻)。軍官，統帅。

(同) དཔུང་གི་རྟ་འདྲེན།

དཔུང་གི་མགོན་པོ། (注同上)軍中依怙(藻)。

དཔུང་གི་ཡན་ལག་བཞི། གླང་པོའི་དམག··· དཔུང་དང་རྟ་དམག་དང་ཤིང་རྟའི་དམག་དཔུང་··· དང་རྐང་ཐང་དམག་དཔུང་ དང་བཞི། དེ་ལས··· གཞན་དུའང་། 四种軍队：象队、馬队、車队、步兵等，此外尙有其他軍队。

དཔུང་གི་རྟ་འདྲེན། དམག་དཔོན་ནམ་དཔུང་གི་བདག་པོ། 部队統率(藻)。軍官，将軍。

(同) དཔུང་གི་ཁྱུ་མཆོག དཔུང་གི་མགོན་པོ།

དཔུང་མགོ ཕྲག་པའམ་ཕྲག་གོང་། 肩膀，肩头。

【增】= དཔུང་པའི་འགོ། 〔达〕 (达作 དཔུང་འགོ་)

དཔུང་རྒྱན། ལག་པའི་དཔུང་གི་གདུ་བུའམ་རྒྱན། 手釧，手臂上之釧环，装飾品。

དཔུང་བཅད་རས། དགེ་སློང་མའི་ནུ་མ་ཁེབས··· རས། 坎肩，比丘尼遮乳衣。

དཔུང་ཆུང་། ལུས་ཀྱིས་འཐབ་པའམ་རྐང་ཐང་དམག་མི། 亲身战斗者，步兵。(同) དཔུང་བུ་ཆུང་།

དཔུང་ཆེན་བཅིག་པ། དམག་ཆེན་བཏོན་པའམ་… སོང་བ། 大軍出发。

དཔུང་འཛེར་བ། ལག་པ་ཀྱུག་ཀྱུག 臂屈者，手攣者。

དཔུང་གཉེན། སྤུན་ཉེ་དུའི་ཚོགས། 亲眷，兄弟亲属。

དཔུང་པ་སྦྱིན། ཆུ་བོ་སི་ཏ་དང་ཆུ་བོ་ཡ་རྫུ…ནའང་ཟེར། 臂施（藻）。1.悉多河。2.胜慧河。【增】西藏的雅鲁藏布江。〔达〕（达作 དཔུང་པས་བྱིན）

དཔུང་པའི་འདབ་མ། ལག་པ། 臂叶（藻）。手。

དཔུང་བུ་ཆུང་། ལུས་ཀྱིས་འཐབ་པའམ་རྐང་ཐང་དམག་མི། 亲身战斗者，步兵。
（同） དཔུང་ཆུང་།

དཔུང་བཞི་པ། ཁྱབ་འཇུག 四臂（藻）。遍入（天神名）。

དཔུང་ལས་སྐྱེས། རྒྱལ་རིགས་དང་ལག་པ་ལའང་། 臂生（藻）。1.刹帝利族。2.手。
（同） དཔུང་སྐྱེས།

དཔེ། ཉ་མོ་ཧི་དཔེ་ལྟ་བུ། 样子。
【增】＝ཉེ་བར་མཚོན་པ། 1.标本，样品，譬喻，模范。2.方式，方法。3.类似，例証，实例。4.书本。〔达〕

དཔེ་ཁང་། དཔེ་ཆའི་ཁང་པ། 图书室，书店。
（同） དཔེ་མཛོད།

དཔེ་ཁྲི། ཕྱག་དཔེ་འཇོག་ཁྲི། 书桌，书架。

དཔེ་མཁྲུད་པ། དཔེ་ཆ་འཐམས་མཁྲུད་དེ་གསང་བའམ་སེར་སྣ་བྱས་པ། 抱书者，隐秘吝惜书籍的（常指不肯把自己学識教給別人的）。

དཔེ་ཆ། ཕྱག་དཔེ་གླེགས་བམ། 书，书籍，书本。

དཔེ་ཉེར་འཇལ་བ། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཞིག 喻量，类比，比量（佛）之一种。

དཔེ་བྱད། མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཟེར། 随好，随形好(佛)。【增】对称，匀称，美。在普曜經中义为"随属的完美特征"。〔达〕

དཔེ་མེད་པ། སངས་རྒྱས་དང་མཚུངས་པ་མེད། 1.佛。2.无比，无双。【增】人名。〔达〕

དཔེ་མཛོད། དཔེ་ཆའི་ཁང་པ། 书库，藏书室。
（同） དཔེ་ཁང་།

དཔེ་བཟོས་པ། སྔར་མེད་པའི་དོན་ལའང་། 1.創例，模范。2.昔所未有，空前。

དཔེ་ཟླ། ཁ་སྒྲིལ་དཔེའི་ཟླ་བོ། 比对，对比。

དཔེ་ཟླ་མེད་པ། མཚུངས་པ་མེད་པའམ་དོ་ཟླ་མེད་པ། 无比，无等。

དཔེ་རས། ཕྱག་དཔེ་དཀྲི་རས། 包书布。

དཔེ་རིས། དཔེར་བྱས་པའི་རི་མོ། 样子，藍图。

དཔེན་པ། ཕངས་པའམ་གཅེས་པའི་དོན་ནི་ཕན་པ། 爱惜，珍爱，利益。
【增】替代 ཕངས་པ་ 或 ཡིད་འོང་། 1.动人，很美。2.有用，有益。〔达〕

དཔེའུ། དཔེ་ཙམ། 略喻，举例。

དཔེར་བརྗོད། སྐེབ་ཏུ་བསྐེབས་ཏེ་དཔེར་བརྗོད་པའམ་སྙན་ངག་དཔེར་བརྗོད་ལྟ་བུ། 引喻，举例，如歌咏、詩詞的例喻。

དཔེར་ན། མཚོན་ན། 比如，例如。

དཔོག རྗེས་དཔག་གིས་དཔོག་དགོས་ལྟ་བུ་དང་ཚད་མས་དཔོག་པ་པོ་ལྟ་བུ། 比度，度量，測量。

དབོང་ས། ཆོས་རྭ་དང་འདུས་ས་དང་རྩེན་ས་ཡང་ཟེར་སྒྲོང་ས་ཡིན་རྣམས། 1.讲經院。2.集会处。3.游戏处。4.似即 སྒྲོང་ས། 修定处，禪堂。

དབོད་པ། གཞན་ལ་ཡི་གེ་དབོད་པ་ལྟ་བུ། 寄，如給他人寄信。【增】口述令人笔录。〔达〕

དབོན་པོ། ཞི་བའི་དབོན་པོའམ་དྲག་པོའི་དབོན་པོ། 长官，文官或武官。【增】或作 དཔོན། 首領，主人，監工者。〔达〕

དབོན་མོ། བཙུན་མོ་ལ་འང་། 1.夫人。2.后妃。【增】女首領。〔达〕

དབོན་སློབ། དཔོན་པོ་དང་སློབ་དཔོན། 长官和师长。【增】1.替代 དཔོན་པོ་དང་སློབ་མ། 教师与学生，师徒。2.不丹小封邑藩主的称号。3.= དཔོན་དང་གཡོག 主与仆。〔达〕

དབྱ། སྟོན་ཏོག་གི་དྲུག་ཆའི་ཁྲལ་ལྟ་བུ། 赋税，如秋收六分之一的田賦。

དབྱ་ཁྲལ། (注同上)
【增】=གཞུང་ཁྲལ། 〔达〕

དབྱ་བ། འཕྱ་སྨོད་བྱ་བའི་མིང་། 譏毁，辱駡。【增】= འཕྱ་བ། 〔达〕

དབྱང་ཐག ཐེ་ཚོམ་དང་གོས་སོགས་བཀལ་ཏེ་བཞག་སའི་ཐག་པ་བཏགས་པ། 1.疑慮。2.悬索，挂衣服等的繩索。【增】秋千。〔四〕

དབྱང་ཐག་འཛིན་པ། ཐེ་ཚོམ་ཅན་ལ་འང་། 持挂衣繩 (藻)。怀疑者。

དབྱངས་པ། ཀ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཐག་པ་དབྱངས་པ་ལྟ་བུ། 悬，如在兩柱之間牵繩。【增】悬摆，使垂下。〔达〕

དབྱད་ཁྲ། ཡི་གེའི་མིང་། བཅད་ཁྲ་ཟེར་ལྟོས། 文件，參看 བཅད་ཁྲ 条。

དབྱད་དགོས། བརྟག་དགོས། 須观察，須研究。

དབྱད་མཚམས། བཅད་མཚམས་ཟེར་ལྟོས། 參看 བཅད་མཚམས 条。
【增】1.細則。2.严密审問。〔达〕

དབྱད་གསུམ། བསྲེག་བཅད་བརྡར་བ་གསུམ་གྱིས་བརྟག 如以燒、截、磨三种方法观察考驗。

དབྱས་བཏགས། འཕྱ་སྨོད་བྱས་པའི་མིང་དབྱས་འདོགས་ཀྱང་། 毁謗，譏訶，亦作 དབྱས་འདོགས།

དབྱས་པ། (注同上)

དབྱི། (原注缺) 臀胯。

དབྱི་མིག སྐ་ཟུར་དབྱི་རུས་ཀྱི་མིག་ལྟ་བུ། 臀骨孔，后臀盆骨之孔。【增】俗語中指臀部。〔达〕大腿骨的小窩。〔法〕胯骨軸。〔四〕

དབྱི་ཡི་འཁོར་མིག (注同上)

དབྱིད། བདེ་མཆོག་དང་སྙིང་པོ་དང་དགའ་བ་བརྗོད་ཅེས་པ་ལ་འང་། 1.胜乐(本尊名)。2.心脏，精要。3.喜。亦作 བརྗིད།
【增】1.= དཔལ། 优美。2.春天。〔达〕

དབྱིད་ཀ། དགུན་ཁའི་རྗེས་སུ་དབྱིད་ཀ་སྐྱེ་མེ་ཏོག་ལྡན་དུས། 春季。(同) དབྱིད་དུས།

དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོ། ཁུ་བྱུག་གམ་ཁུ་དབྱུག 春王母 (藻)。杜鵑，布谷。

དབྱིད་ཀྱི་པོ་ཉ། (注同上) 春之使者 (藻)。

དབྱིད་ཀྱི་དབྱངས་ལྡན། (注同上) 春音(藻)。

དཔྱིད་ཐ་མ། ཧོར་ཟླ་གསུམ་པ། 季春，暮春，阴历三月。

དཔྱིད་དུས། དགུན་ཁའི་རྗེས་སུ་དཔྱིད་ཀ་སྟེ་མེ་ཏོག་ལྡན་དུས། 春季。(同) དཔྱིད་ཀ།

དཔྱིད་དུས་ཚགས། ཚྭའམ་ལན་ཚྭ། 春时結(藻)。盐。

དཔྱིད་འབྲིང་། ཧོར་ཟླ་གཉིས་པ། 仲春，阴历二月。

དཔྱིད་ཟླ་ར་བ། ཧོར་ཟླ་དང་པོ། 孟春月，阴历正月。

དཔྱིས་ཕྱིན་པ། མཐར་ཕྱིན་པ། 彻底，結局，究竟。

དཔྱོང་དགོས། དཔྱོང་བར་བྱེད་པ་པོས་ཐུར་དུ་དཔྱང་ངམ་དཔྱོང་དགོས། 須悬挂，須垂下。

དཔྱོང་བྱེད། (原注同上) 悬吊，垂下。

【增】དཔྱངས་ 或 དཔྱང་ 的古代写法。〔法〕

དཔྱོངས། ཐུར་དུ་དཔྱོངས་ཡོད་ལྟ་བུའམ་དཔྱོངས་ཤིག 垂悬，如向下垂悬，垂下（命令詞）。【增】臀骨关节痛腿难伸縮。〔达〕

དཔྱོད་ལྡན། མཁས་པ་དང་གཟའ་ཕུར་བུ་ལའང་། 1.贤明（有判断力者）。2.木星，木曜。

དཔྱོད་པ། དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས་འཚོལ་བའི་ཤེས་པའོ།། 伺察，观察，研究，細分义理而寻求之心。

དཔྱོད་པ་པོ། བརྟག་པར་བྱེད་པ་པོ། 观察者，考察者。

དཔྲག་ནས། རིའི་དཔྲག་ནས། 从山谷。

དཔྲལ་ཀོ་མཐུག་པོ། ངོ་ཚ་མེད་པ། 厚顔，无羞。

དཔྲལ་མགོ། མིག་ཡན་ཆད་ཡངས་པ། 額头，眼以上寬广。(同) དཔྲལ་བའི་དབྱེས།

དཔྲལ་རྒྱན། སྒོར་མོའམ་ཐོད་བུ། 1.圆球。2.額髻。

དཔྲལ་སྒྲོ་ཅན། སྤོབས་པ་ཅན་ལའང་། 1.有額門。2.有辯才。

དཔྲལ་བའི་དབྱེས། མིག་ཡན་ཆད་ཡངས་པ། 广額，寬額，眼以上寬广。(同) དཔྲལ་མགོ།

དཔྲལ་མིག དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 額目（藻）。大自在（天神名）。

【增】第三眼，智眼。〔达〕

ལྤགས་པ། པགས་པ་སྟེ་སྟག་ལྤགས་ལྟ་བུ།即པགས་པ། 皮子，如虎皮。【增】1.有时指树皮。2.此字与他字連用时，ལ་ 字头常省去不用。〔达〕

ལྤགས་ཤིགས། (原注缺) 皮。

དཔའ་བཀོང་བ། དཔའ་བཀོང་དེར་སྦྱོར་ཤིག 惊駭，参看 དཔའ་བཀོང་ 条。

དཔའ་ཁྲམ་པ། དཔའ་ཁྲམ་པ་དེར་སྦྱོར་ཤིག 怯惧，参看 དཔའ་ཁྲམ་པ།

དཔའ་འགོངས། (注同上) 惊駭。

དཔའ་ལྟོག མཛེས་རྒྱན་དཔའ་བོའི་ཐོར་ཅོག་དང་མཛེས་རྒྱན་དཔའ་མོའི་དྲུག་དམར་ཤིང་ངམ་པ་ཅོག་དང་པ་སྒྲུག་ཅེས་པའང་སྣང་། 男女勇士之发飾，亦作 པ་ཅོག་ 及 པ་སྒྲུག

(同) དཔའ་དྲུག དཔའ་སྲུག

དཔའ་ཚ། མཛེས་པར་བྱས་པའམ་བརྒྱན་པའམ། 装飾品。

དཔའ་དྲུག མཛེས་རྒྱན་དཔའ་བོའི་ཐོར་ཅོག་དང་མཛེས་

རྒྱན་དཔའ་མོ་འི་དྲུག་དམར་མིང་ངམ་པ་ཅོག་དང་།
པ་སྤྲུག་ཅེས་པའང་སྣང་། 男女勇士之发飾，
亦作 པ་ཅོག་ 及 པ་སྤྲུག （同）སྤ་ཅོག

སྤ་སྤྲུག （注同上）

སྤ་བ། མཛེས་པར་བྱས་པའམ་བརྒྱན་པའམ། 装飾。
【增】1.＝ རྒྱན་ཆས། 2.竹，竹竿。3.理发，整容。〔达〕（达作 སྤ་） མགུར་ན་སྤ། 頸圈。〔法〕

སྤ་འབྲུ། ཤིང་སྤ་མའི་འབྲུ། 杜松子。

སྤ་མ། ཤིང་སྤ་མ་ཤུག་པ་འདྲ་བའི་འགེལ་བ་ཅན། 杜松，似栢树。

སྤ་ལོ། མཛེས་རྒྱན་ལོ་མའམ་ལན་བུའང་། 发辮。
（又）ཨུཏྤ་སྤ་ལོ་དང་རྒྱན་ལོ་ལའང་། 1.圣拔罗。2.发辮。【增】1.＝ སྤོབས་པ། 辯才。2.西藏文官的发型。〔达〕

སྤ་ཤུག ཁྱོ་ཤུག 夫妇。

སྤགས་ནས། གནས་ནས་འཕགས་པར་བྱ་བའམ་བསྐྱོད་པའམ་སྤོ་བའི་མིང་གནས་གཞན་དུ་སྤགས་ནས་ལྟ་བུ་ཟེར་དཔག་པའི་དོན། 1.出动，迁移。2.比度，度量。

སྤགས་པ། （注同上）【增】1.＝སྤོ་བ། 迁移。2.醃漬物，羹湯，調料，醬油，肉汁。〔达〕

སྤགས་མ། ཟས་ཀྱི་སྤགས་མ། 羹菜，佐餐的羹菜。

སྤགས་བརྫིས་པ། རྩམ་པ་བརྫིས་པ་ལའང་། 揉，拌，如揉面，拌糌粑。

སྤང་། ན་ག་ཉེའུ་གསིང་། 草原，水边軟草地。
【增】板，木板，石板，扁石，俗語为 སྤང་ལེབ། 〔达〕 牧場。〔法〕

སྤང་དགོས། ཉོན་མོངས་སྤང་དགོས་ལྟ་བུ། 应断（佛），如煩恼当断。

སྤང་རྒྱན། སྔོན་ཀྱི་མེ་ཏོག 玉簪花。
【增】延命菊。〔高〕

སྤང་ལྗོངས། རྩྭ་སྔོན་ས་ཆའམ་ཡུལ་སྤང་ལྗོངས།
1.草地，有青草的地方。2.地名。

སྤང་ལྟུང་། སྤང་ལྟུང་སུམ་ཅུ། ལྟུང་བྱེད། 舍堕（佛），三十舍堕，堕罪。

སྤང་བ། བྲལ་ཆ་སྟེ་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་སྤང་བ་འགོག་པའི་བདེན་པ་དེ་ཡིན། 断德（佛），离系分（佛），如断煩恼之断德，灭諦(佛)。
【增】1.参看 སྤོང་བ། 2.重新調整的，富于伸縮性的，松的。〔达〕（达作 སྤང་བ་）

སྤང་སྤོས། དྲིའི་སྨན་དང་རྩྭའི་རྩ་བ་ཞིག 甘松，一种草根，入葯。【增】七里香。〔四〕

སྤང་བ་སྦྱིན་པ། མི་འཇིགས་པ་སྦྱིན་པ། 施愿，施无畏（佛）。

སྤང་བྱ། རྩ་ཉོན་དྲུག་དང་ཉེ་ཉོན་ལ་སོགས་པའི་སྤང་བྱ་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་ལྟ་བུ། 所治，所断（佛），六根本煩恼及随煩恼等，如見所断及修所断（佛）。

སྤང་མ། ལྗང་ཁུའམ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ། 綠色，青色。【增】 盆栽草类。〔达〕

སྤང་ཞུན། ཚོན་ནམ་ཚོས་ཤིག 綠色顏料。
【增】1.銅綠。2.＝ ཚོན་ལྗང་ཁ། 〔达〕

སྤང་རི། སྤང་དང་ལྡན་པའི་རི་བོ། 草山，有草原之山。

སྤང་ལེབ། ཤིང་ལེབ་ལེབ་སྟེ་པང་ལེབ་ཤིང་པང་ཞེས་རྒྱ་ནག་སྐད། 木板，扁板。
【增】1.盾。2.修佛教者所特有的一种苦行，

用脚在燒紅的刀刃上来回摩擦的人。〔达〕

སྤང་ཤ། སེར་ཤ། 蘑菇，菌子。

སྤང་གཞོངས། ཡུལ་ལྗོངས་དམའ་ས། 草谷，低洼之处。

སྤངས་པ། དགྲ་བཅོམ་པས་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ། 断除（佛），舍离，如阿罗汉（佛）断除一切煩恼。

སྤད། ཕ་སྤད་གཉིས་ལ་ཕ་དང་བུ་གཉིས་ལ། 子，如 ཕ་སྤད། 父子。
【增】只用于 ཕ་སྤད་ 中。〔达〕

སྤབས། ཐལ་བ་ས་རྡུལ་གྱིས་མནན་པ་ལྟ་བུ། 尘垢，如灰尘遮蔽。【增】1.= རྡུལ་བརྩེགས་པ། 尘积。2.如 རྣ་སྤབས། 耳屎，耳垢。〔达〕

སྤམ། མཛེས་པའི་དོན་ལ་སྣང་། 美丽，端庄。
【增】= ལེགས་པ། 好。〔达〕

སྤམ་མེ་བ། （注同上）

སྤའུ། སོ་ཕག་གི་སྤའུ། 坯，磚坯（磚瓦未燒名坯）。

སྤར་ཁ། 〔汉〕（原注缺）八卦。

སྤར་ཁྱིམ། ལག་པའི་སྤར་བ་གང་ལྟ་བུ། 一握，一把。（同）སྤར་མོ།

སྤར་གང་། （注同上）

སྤར་དགོས། འཕར་དུ་འཛུག་དགོས་ལྟ་བུ་དང་པར་གྱིས་སྤར་དགོས་ཟེར་བ་ལ་པར་རྒྱག་དགོས་ཟེར། 1.須跳。2.須印刷。

སྤར་བཅང་བ། ལག་པས་འཆང་བ། 握住，用手执持。

སྤར་མོ། ལག་པའི་སྤར་བ་གང་ལྟ་བུ། 一握，一把。（同）སྤར་ཁྱིམ། སྤར་གང་།

སྤར་ཚད། ལག་པའི་སྤར་བ་གང་གི་ཚད། 手一握之量。

སྤུ། ཁ་སྤུའམ་འདོམས་སྤུ། 毛，如須或阴毛。

སྤུ་དཀར། ཚིགས་འདང་། 1.白毛。2.关节。

སྤུ་ཁ། རྟའི་སྤུ་ཁ་ཅུང་པོའམ་སྐྱ་དཀར་ལྟ་བུ། 毛色，如馬的毛色枣騮或土灰。
【增】棉布。〔达〕（同）སྤུ་རིས།

སྤུ་འཁྱིལ། གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་ལྟ་བུ། 毛的旋紋，如右旋。

སྤུ་འཁྲིལ། ཕན་ཚུན་འཁྲི་བ་ལྟ་བུ། 旋毛，盘毛。

སྤུ་གང་སྐྱེས། སྤུ་གཅིག་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ལའང་། 一毛生，如生出一毛。

སྤུ་གྲི། སྐྲ་གཅོད་གྲིའམ་གྲི་ཆུང་། 1.剃发刀。2.小刀。

སྤུ་གྲིའི་དངོ། གྲི་ཆུང་ཁ་རྣོ་པོ་དང་དམྱལ་བའི་འཁོར། 1.小刀利刃。2.近边地獄（佛）。

སྤུ་གྲིའི་ལམ། （注同上）

སྤུ་གྲིའི་སོ། （注同上）

སྤུ་ཅན། སྤང་སྤོས། 有毛（藻）。甘松。

སྤུ་ཉག སྤུ་གཅིག 一毛，一根毫毛。

སྤུ་སྙོལ། ཁོང་ཁྲོ་མ་སློངས་ལྟ་བུ། 馴服，息怒，如不发怒，不发脾气。
【增】1.= ཁྲོ་བ་སྐྱུང་བ། 抑制憤怒。2.ཉེས་པ་བཤགས་པ། 承認罪恶。〔达〕

སྤུ་བསྙལ་བ། ཁོང་ཁྲོ་བཅོམ་པ་ལྟ་བུ། 馴服，如已除瞋憤。【增】1.= ཁྲོ་བ་ཞི་བ། 〔达〕2.= ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་ཞེ་སྡང་ཞི་བར་བྱེད་པ། 〔法〕

སྤུ་སྡུག་པ། མཛེས་པའམ། 毛可爱，美丽。

སྤུ་ནག རི་དྭགས་ཤིག 1.黑毛。2.野兽之一种，牦牛。【增】貂。〔四〕

སྤུ་ཕྲུགས། སྣམ་བུ་སྤུ་ཕྲུགས། 氆氇，毛織之藏呢。【增】＝ སྤུ་ཏྲུག 毛毯。〔达〕（达作 སྤུ་ཕྲུག）（同）སྤུ་ཏྲུགས།

སྤུ་བྲི་བ། སྐྲ་བྲི་བ། 剃毛，剃发。

སྤུ་རྩེ་ཕྲུམ་སེར། འཇིགས་ཚུལ་ལས་སྐྲ་སེར་པོ་ཟིང་ངེ་བ་ལྟ་བུ། 毛端战竪，如恐怖相，头发焦黃乱竪。

སྤུ་ཟིང་ཟིང་། སྤུ་ལྡངས་ཏེ་གཡོ་བའམ། 毛竪，毛立而动。【增】＝ བ་སྤུ་ལངས་པ། 身毛竪起。〔达〕（达作 སྤུ་ཟིང་）（同）སྤུ་ཡོང་བ།

སྤུ་ཨི་ལྕུག་ཡོན། བསིལ་ཡབ། 毛拂，扇子。

སྤུ་རིང་། ཉ་དང་སྐྲ་རིང་པོ། 1.魚。2.长发。

སྤུ་རིས། རྟའི་སྤུ་ཁ་རྒྱང་པོའམ་སྒྲོ་དཀར་ལྟ་བུ། 毛紋，如馬的毛色枣騮或土灰。

སྤུ་རིས་གཅོད་པ། དབྱེ་བ་ཕྲ་བའམ་འབྱེད་པ་ལྟ་བུ། 分辨毫厘，詳細分辨其差别。

སྤུ་རིས་འབྱེད་པ། （注同上）

སྤུ་ཏྲུགས། སྣམ་བུ་སྤུ་ཕྲུགས། 氆氇，毛織之藏呢。（同）སྤུ་ཕྲུགས།

སྤུ་རེ། སྤུ་གཅིག 一根毛。

སྤུ་རེངས། ཕག་རྒོད་དམ་ཕག་པ། 竪毛（藻）。野猪，猪。（同）སྤུ་ལངས།

སྤུ་ལ་བབ་པ། རུང་བའི་དོན། 应該，可以。

སྤུ་ལངས། ཕག་རྒོད་དམ་ཕག་པ། 立毛（藻）。野猪，猪。（同）སྤུ་རེངས།

སྤུ་ཡོང་བ། སྤུ་ལྡངས་ཏེ་གཡོ་བའམ། 毛竪，毛立而动。【增】1.＝ བ་སྤུ་ལངས་པ། 2.欢乐。〔达〕（达无བ་字）（同）སྤུ་ཟིང་ཟིང་།

སྤུ་ཤད། གོས་ཀྱི་སྤུ་སྙུག་ཤད། 刷衣毛之竹刷子。【增】衲。〔四〕

སྤུ་གསུད། ཁོང་ཁྲོ་བའི་མིང་། 发怒。

སྤུ་གསེད། ཐུན་མོང་སྤུ་གསེད། 擇毛。

སྤུག རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་པ་ལས། སྤུག་ནི་རིན་པོ་ཆེ་གཙོ་བོ་སྔོན་པོ་དང་སེར་པོ་དང་དཀར་པོར་ ··· སྣང་བ་སྟེ་ཁྲ་ཁྲ། ཞེས་དང་ཕྲན་ཚེགས་འགྲེལ་པ་ལས། དམར་པོ་ནི་པདྨ་རཱ་ག་ཡིན་ཞེས་གསུངས། 猫眼石，律疏說：“猫眼石乃珍宝，現藍、黄、白、杂色”，杂事疏說：“紅者为鉢摩罗伽（映紅）”。

སྤུང་། ཕུང་པོར་སྤུང་རྒྱུ་（དང་）། 堆积，堆起。【增】填滿，凑数。〔达〕（达作 སྤུང་བ་）

སྤུངས་པ། དུ་མ་ཚོགས་ཤིང་འདུས་པས་ན་སྤུངས་པའམ་ཕུང་པོར་བྱས་པ། 堆积，集聚。

སྤུངས་ཤིག ཕུང་པོར་བྱོས་ཤིག 集聚吧！堆积起来吧！

སྤུད་པ། རྒྱན་པའམ་སྤྲས་པ། 修飾，装飾。

སྤུན། སྐུ་མཆེད་ཉེ་དུ་དང་བལ་སྐུད་ལའང་། 1.兄弟，亲属。2.毛綫。
【增】又作 སྤུན་ཟླ། 1.又指姊妹。2.譬喻的和广义的兄弟，如同伴，同志，寺院中在同一学院或同一保护神下的人。3.成套的九柱戏具，成套的銅杯等等。〔达〕

སྤུན་རྡོག བལ་སྐུད་སྣལ་མའམ་ཐྲེད་སྐུད། （ཐྲེད་

似 སྤེད་ 字之誤) 1.毛紗。2.緯綫。

སྤུན་བསྒོགས། （注同上）

སྤུན་པ། རྫུན་པ་ལའང་། 1.糟粕，糠。2.虛妄。

སྤུན་ཟླ། ཉེ་འབྲེལ་གྲོགས་པོ། 兄弟，亲属，朋友。

སྤུབ་བྱ། ཁ་སྤུབ་པར་བྱ་སྤུབས་ཟིན་པ་མིན། 当复，应当复下。

སྤུར། རོ། 尸体（敬）。

【增】或作 པུར་ 又作 སྐུ་སྤུར། 〔达〕

སྤུར་རྒྱལ། ཕ་རོལ་པོ་ཐལ་བ་ལྟར་སྤུར་རྒྱལ་བ། 惊散敌人。【增】西藏的古名。〔达〕

སྤུར་བ། འཕུར་དུ་བཅུག་པ་དང་བྱི་བཞིན་སྐར་མ། 1.使飞。2.女宿（二十八宿之一）。

སྤུར་བཞུས་པ། རོ་མེ་ལ་བསྲེགས་པ། 焚化尸体。

སྤུར་ལེན། སྤོས་ཤེལ་ལའང་། 琥珀。

སྤུར་ཡོངས། འཕུར་དུ་འཛུག་སྟེ་ཡོངས། 使飞起。

སྤུས་ཀ། རྣམ་པའམ་བཟོ་འདྲ་ཆེ་ཆུང་ཚོད། 质量，本质，规格，体量大小。(同) སྤུས་ཚད།

སྤུས་དཀར། སྤོས་དཀར། 芸香。

སྤུས་དག་པོ། ཅ་ལག་སྤུས་དག་པོ། 质量好，品质純淨。

སྤུས་གཙང་མ། （注同上）

སྤུས་ཚད། རྣམ་པའམ་བཟོ་འདྲ་ཆེ་ཆུང་ཚོད། 质量，规格，体量大小。（同）སྤུས་ཀ།

སྤེ། ཤིང་སྤེའམ་སྤེའུ་ཡང་། 1.树名。2.門楼。

【增】西藏地名。〔达〕

སྤེ་ཡིང་བྱས་ནས། 〔蒙〕 ཉེ་བར་བསྒོགས་ནས་སྤེ་ཡིང་ཞེས་སོག་སྐད་ནས་བྱུང་། 預备，准备，由蒙古語 སྤེ་ཡིང་ 来。

སྤེག་པ། སྤགས་མ་སོང་ན་སྤེག་པར་བྱེད་དོ།།（未詳）

སྤེན་དཀར། （原注缺） 柽柳的花，柳絮。

སྤེན་རྒྱན། སྤེན་བད་ཀྱི་རྒྱན། 木簷的装飾。

སྤེན་ཏོག （注同上） 【增】＝ སྤེན་ཏོག་རྒྱན། 刺綉柽柳丛叶花样的紗布。〔达〕

སྤེན་ཐལ། ཤིང་སྤེན་མའི་ཐལ་བ། 柽柳木之灰。

སྤེན་པ། གཟའ་སྤེན་པ། 土曜，星期六。

སྤེན་བད། ཤིང་སྤེན་མའི་ཁང་པའི་སྤེན་བད། 柽柳枝所垒之屋簷（西藏寺院多作此簷）。

སྤེན་མ། ཤིང་སྤེན་མ། 柽柳，鞭麻（长于高原的小灌木之一种）。

སྤེའུ། མཁར་བརྩིགས་པའམ་ཁང་བརྩིགས་སྤེའུ་ཞེས་པ་ལ་སྤེལ་ཞེས་པའང་། 1.碉楼。2.楼閣。亦作 སྤེལ།

སྤེའུ་ཞལ། （注同上）

སྤེལ། མཁར་གྱི་སྤེའུ་ལ་སྤེལ་ཞེས་སྣང་། 楼閣，碉楼。

སྤེལ་བྱ། འཕེལ་བར་བྱ་བ། 所增长。

སྤེལ་བྱེད། འཕེལ་བར་བྱེད། 能增，增长者。

སྤེལ་མ། （原注缺）相間，間杂。

སྤེལ་ཚིག རིང་ཐུང་སྤེལ་བའི་ཚིག 連合文句，长行頌文之間杂句。

སྤོ་ཐོ། པོ་ཐོ་ཞེས་པ་དེར་སྟོས། 土团，土块，参看 པོ་ཐོ་ 条。

སྤོ་མཐོ། （注同上）

སྤོ་བོ། ཕའི་ཕའམ་ཨ་མའི་ཕ་སྤུན་ལའང་། 1.祖

··· 父。2.外祖父。【增】或作 པོ་པོ་ 尊敬长者的礼貌語。〔达〕（同）སྤོ་ལགས།

སྤོ་བ། ས་ནས་ས་གཞན་དུ་སྤོ་བ་ལྟ་བུ། 迁移。【增】1.存放，抵押。2.轉变。〔达〕

སྤོ་ཡོར། མཐོ་གཡོར་དང་རིམས་ནད་ལའང་། 1.石垛。2.瘟症，傳染病。

སྤོ་ལ། རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་སྤོ་ལ་སྟེང་ལ། 頂上，金剛座頂上。

སྤོ་ལ་དར་འཕྱར། རྩེ་ལའམ་སྟེང་ལ་དར་འཕྱར་བ། 在頂尖上悬挂旗子。

སྤོ་ལ་འདོན་པ། མཐོ་རུ་འདོན་པའམ་མངོན་··· པར་འདོན་པ། 1.升高。2.显出。

སྤོ་ལགས། ཕའི་ཕའམ་ཨ་མའི་ཕ་སྤུན་ལའང་། 1.祖父。2.外祖父。（同）སྤོ་པོ།

སྤོ་ཕོ། ཨ་རྱ་སྤོ་ ཕོའམ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས། སྤ་ཕོ་འཐད་དམ། 1.阿利耶卜罗。2.圣观自在（菩薩名）。似应作 སྤ་ཕོ།

སྤོག སྤོས་ཀྱི་མིང་པོག་ཅེས་པའང་སྣང་། 香，亦作 པོག

སྤོག་ཁེ་བྱེད་མཁན། ཚོང་པ་དང་ཁེ་འདོད་པ། 1.商人。2.求利者。

སྤོག་འདོན། ཁེ་བཟང་འདོན་མཁན་ནམ་བོགས་མ་བྱེད་པོ། 1.生利者。2.放利息者。

སྤོག་པ། （注同上）

སྤོག་མ། སྣོད་ཅིག 器皿之一。

སྤོགས་པ། ཁེ་བཟང་བྱས་པ། 利息，利潤。

སྤོང་ཁང་། མཚམས་ཁང་ལྟ་བུ། 修断室，如关房（佛）。

སྤོང་ཐག་བྱས་པ། ཡོད་པ་ཆོས་ཕྱོགས་སུ་བཏང་བ། 定舍（佛），将所有財物舍于佛法中。

སྤོང་སྤྱོད་པ། མུ་སྟེགས་པ་ཞིག 断行者，外道之一。

སྤོང་བ། བསམ་གཏན་པ། 修静虑（佛）者。【增】或作 སྤང་བ། 停止，舍弃，让与，弃却，抛擲。〔达〕

སྤོང་བ་ཉམས་པ། དམ་བཅའ་ཉམས་པ། 退断（佛），退失志愿。

སྤོང་བ་པ། 修断者（佛）。【增】比丘，和尚。〔达〕

སྤོང་ས། བསམ་གཏན་ལ་བཞུགས་སའམ་དགོན་ས་ཞེས་པའང་སྣང་། 断处(佛)，入定处，亦作 དགོན་ས།

སྤོངས་ཤིག ཁོང་ཁྲོ་སྤོངས་ཤིག་ལྟ་བུ། 断除（命令詞），如断除憤怒。

སྤོད་ཅན། ཙོ་སྨན་སྒ་པི་པོ་སོགས་ཀྱི་ཚོད་མ་ལྟ་བུའམ་ཟས་ཀྱི་སྤོད། 1.热药，如姜等。2.香料，食中調料。

སྤོད་བཏབ་པ། （原注同上）調香料。

སྤོད་ནར། （原注同上）1.热药，如姜等。2.香料，食中調料。

སྤོན་པ། གནང་བའི་དོན་ལའང་། 施，放，听許，开許（佛）。

སྤོབས་པ། ཤེས་རབ་བམ་བསམ་པ་ནུས་པ་ཅན། 辯才(佛)，有智慧者，能思惟者。【增】1.自恃。2.聪明。3.勇敢，自信。4.适宜。5.冒險。〔达〕

སྤོབས་པ་ཅན། མཁས་པའམ་ཤེས་རབ་ཅན། 有辯才(佛)，智者，有慧者。【增】勇敢。〔达〕

སྤྲོབས་པ་བརྩེགས་པ། བྱང་སེམས་ཤིག (དང་)། 辯积，一位菩薩名。

སྤྲོམ་ཐག (未詳)

སྤྲོམ་ཡོར། འཕྲོམས་གཡོ་བའི་མིང་། (未詳)
【增】冗长，过多，充溢。〔达〕

སྤྲོར། འཕར་དུ་འཛུག་གཞང་དང་པར་གྱིས་སྤར་ ··· དགོས་ན་སྤྲོར་ཤོག 1.使跳。2.印刷（命令詞）。【增】= སྤྲོར་རེ། 1.一对小天平盘。2.治慢性热症及腸虫症的草药。〔达〕
（同）སྤྲོར་གཞང་།

སྤྲོར་གང་། སྲང་གང་ཚོད་ཙམ། 一两左右。

སྤྲོར་ཐང་རྩིས། ནག་རྩིས། 中国历法，中国占筮法。【增】中国算法或数学。〔法〕

སྤྲོར་གཞང་། འཕར་དུ་འཛུག་གཞང་དང་པར་··· གྱིས་སྤར་དགོས་ན་སྤྲོར་ཤོག 1.使跳。2.印刷（命令詞）。（同）སྤྲོར།

སྤྲོས། བདུག་སྤྲོས། 香(燒的香)。

སྤྲོས་དཀར། ཤིང་སཱ་ལའི་ཐང་ཆུ་རྩི། 芸香，娑罗树之胶液。

སྤྲོས་དཀར་ཤིང་། ཤིང་སཱ་ལ་སྟེ་ཤིང་དེའི་ཐང་ཆུ་ནི་སྤྲོས་དཀར། 娑罗树，其汁液为芸香。

སྤྲོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། ཛ་ཏིའི་འབྲས་བུ་དང་ལི་ཤི ··· ལའང་། 香王（藻）。1.肉蔻。2.丁香。

སྤྲོས་ཀྱི་གླང་པོ། གླང་ཆེན་ཕལ་པ་བཅུའི་སྟོབས་··· དང་ལྡན་པའི་གླང་པོ་ཆེ། 香象，具足通常象十象力之大象。
【增】= གླང་པོ་མཆོག 象王。〔达〕

སྤྲོས་ཀྱི་སྤྲོག་མ། སྤྲོས་སྣོད། 香盒，盛香器皿。

སྤྲོས་ཁྲིས། སྤྲོས་ཁྱུག་པ་གཅིག་ལྟ་བུའམ་འཁྲིག··· པས་སོ། །ཚག་པ་གཅིག་དང་ཕྱུག་པ་ཟེར་བ་སྣང་། 香束，如一把香或一束香，也說 ཚག་པ་··· གཅིག 及 ཕྱུག་པ། （同）སྤྲོས་ཚག

སྤྲོས་ངད་ལྡང་བ། དྲི་ཞིམ་ལངས་པ་དང་ཆང··· (དང་)། 1.发香味。2.酒。

སྤྲོས་ངད་ལྡན། རི་སྤྲོས་ངད་ལྡན་དང་བུང་བ། 1.醉香山（佛）。2.蜜蜂。
【增】= ཆང་། 麦酒，芳香美酒。〔达〕

སྤྲོས་ཚག སྤྲོས་ཁྱུག་པ་གཅིག་ལྟ་བུའམ་འཁྲིག་པས་སོ། །ཚག་པ་གཅིག་དང་ཕྱུག་པ་ཟེར་བ་སྣང་། 香把，如一把香或一束香，也說 ཚག་པ་གཅིག 及 ཕྱུག་པ། （同）སྤྲོས་ཁྲིས།

སྤྲོས་ཉུག་པ། སྤྲོས་སྤར་ཏེ་བསྐོར་བ་ལྟ་བུ། 涂香。【增】撫摩，撫爱。〔达〕
（同）སྤྲོས་བྱུག་པ།

སྤྲོས་གཏུལ་བ། སྤྲོས་སྤར་བ་ལྟ་བུ། 熏香，如燃香。

སྤྲོས་འཐུལ་བ། སྤྲོས་འབར་བ། 熏香，燒香。

སྤྲོས་པ། ཡུལ་གཞན་དུ་སྤྲོས་ཟིན་པ། 迁移，已迁他处。

སྤྲོས་ཕོར། སྤྲོས་སྤར་བའི་སྣོད། 香炉，燃香之器。

སྤྲོས་བྱུག་པ། སྤྲོས་སྤར་ཏེ་བསྐོར་བ་ལྟ་བུ། 涂香。【增】涂上有香气的油。〔达〕（达作 སྤྲོས་འབྱུག་པ་）（同）སྤྲོས་ཉུག་པ།

སྤྲོས་ཤེལ། སྤྲུ་ཤོང་སྤྲོས་ཤེལ། 琥珀。

སྤྱང་ཀི། གཅན་གཟན་སྤྱང་ཁུ་ལུག་ཟ་མཁན། 狼。

སྤྱང་ཁུ། （注同上）

སྤྱང་གྲུང་། མི་སྤྱང་པོ་མཛངས་པ་ཤེས་རབ་ཅན། 聰明。

སྤྱང་པོ། （注同上）

【增】耳聰心灵。〔四〕

སྤྱང་པོ་མདོ་མེད། མི་མཛངས་ཤིང་སྤྱང་པོ་ཡིན་པ་ལ་གཞུང་ཚིག་མེད་པ་ལྟ་བུའམ་སྤྱང་ལ་གནད་མེད་པ་ལྟ་བུ། 华而不实，如人虽聰明而无信义，或聰明而无学問。

(同) སྤྱང་ལ་གླད་མེད།

སྤྱང་འཕར་འདུས་པ། ཅེ་སྤྱང་རེར། 胡狼,狐。

སྤྱང་ལ་གླད་མེད། མི་མཛངས་ཤིང་སྤྱང་པོ་ཡིན་པ་ལ་གཞུང་ཚིག་མེད་པ་ལྟ་བུའམ་སྤྱང་ལ་གནད་མེད་པ་ལྟ་བུ། 华而不实，如人虽聰明而无信义，或聰明而无学問。

(同) སྤྱང་པོ་མདོ་མེད།

སྤྱད། སྤྱོད་སྤྱད་ལྟ་བུ། 用具，器具。

【增】亦作 སྤྱད་བྱ། 所受用，所享有。〔达〕

སྤྱད་དངོས། ནོར་རྫས་ཡོངས་སྤྱོད། 財物資产。

【增】= སྤྱད་ལག་དངོས་པོ། ཡོ་བྱད། 用具，物品。〔达〕

སྤྱད་པ། བྱ་བ་སྤྱོད་ལས་སྤྱད་ཟིན་པ། 已用,已行。

【增】受用。〔法〕

སྤྱད་ཟིན། བསྐལ་པའི་མིང་(དང་)། 用尽(藻)。劫（佛教的时間单位）。

སྤྱན། མིག 眼,目(敬)。(同) སྤྱན་རས།

སྤྱན་དཀྲུས་རིང་། མིག་ཟུར་བའི་ཕྱོགས་སུ་རིང་། 目长，眼角长向耳边。

སྤྱན་བསྐྱངས་པ། སྙིང་རྗེས་གཟིགས་པ་ལྟ་བུ། 照顧，如慈悲地看护。【增】体諒。〔四〕

སྤྱན་སྔ་རུ། མདུན་དུའམ་དྲུང་དུ། 面前，跟前。

སྤྱན་སྔར། （注同上）

སྤྱན་བཅུ་གཉིས། སངས་རྒྱས་(དང་)། 十二目(藻)。佛。

【增】1.塞建陀神。2.太阳。〔达〕

སྤྱན་སྐྱིབས། མིག་སྐྱིབ་བྱེད་པགས་པ་མིག་ཤེལ་ཞེས་སྣང་། 1.眼皮。2.眼鏡。

སྤྱན་ཆབ་ཉིལ་ལི། མིག་ཆུ་སིལ་བུར་ཉིལ་ཏེ་འཛགས་པ། 滴泪，眼泪流。

སྤྱན་ཆབ་གསིལ་ལི། （注同上）

སྤྱན་ལྟོས། མིག་ལྟོས་ཤིག 請观看。

【增】=ལད་མོ། 摹仿，仿效。〔达〕

སྤྱན་བསྟར་ཞུས་པ། མདུན་དུ་བསྟར་ཏེ་བསྟན་པ། 請观看，呈于面前。

སྤྱན་དྲངས་པ། གདན་འདྲེན་ཞུས་པ། 已請，已迎請。【增】或作 སྤྱན་འདྲེན་པ། 〔达〕(达无པ字)

སྤྱན་འདྲེན། གདན་འདྲེན་ཞུ་རྒྱུ། 請，迎請。

སྤྱན་འདྲེན་པ། དབུ་མཛད། 引導，带头。

【增】= སྤྱན་དྲངས་པ། 1.召請，邀請。2.开幕，就任。〔达〕

སྤྱན་རྣོན་པོ། མིག་རྣོ་པོའམ་མིག་ཅེ་རེ་ལྟ་མཁན་དང་ཅེ་རེ་བལྟས་པ། 1.眼明利。2.眼注视者。3.注视。(同) སྤྱན་ཏུར་བ།

སྤྱན་པ། སོ་པའམ་བྱ་ར་བ་དང་གཉེར་པ་དང་རྒྱལ་པོའི་སྤྱན་མི། 1.偵察者，放哨者。2.管家。3.国王之监察官。【增】1.=བྱ་ར་བ།留心，注意。2.实地目击者,亲見的証人。3.檢閱，视察。4.监视者。〔达〕

སྤྱན་མ། སངས་རྒྱས་སྤྱན་མ་ཟེར་བ་(དང་)། 佛眼（菩薩名）。【增】= མིག་མ། 眼。〔达〕（同）སྤྱན་གསུམ་མ།

སྤྱན་མ་བརྟུལ་བ། མིག་མ་གཡེངས་པ་བྱས། 目調服，目不乱視。

སྤྱན་མི་བཟང་། རི་རབ་ཀྱི་བང་རིམ་བཞི་པའི་ནུབ་ཏུ་གནས་པའི་རྒྱལ་ཆེན། 丑目（天神名），須弥山第四級西方之天王（四天王之一，即护西方的广目天王）。

སྤྱན་དམར། ཁྱབ་འཇུག་ཡལ་འདང་། 1.紅眼。2.遍入（天神名）。

【增】= མིག་དམར། 火曜，火星。〔达〕

སྤྱན་དམིགས། ཡུལ་ལ་དམིགས་པ། 緣境（佛）。

【增】观想时所緣境，修禪定时用以集中心力的对象。〔达〕

སྤྱན་གཟིགས། མཆོད་པའི་རྫས། 目視（藻）。供品。【增】1.所献食品。2.献与高貴人物的野兽馬駝等物。〔达〕

སྤྱན་རས། མིག 眼，目（敬）。

【增】敏鋭的眼光，透彻观测。〔达〕

（同）སྤྱན།

སྤྱན་རས་ཀྱིས་བཙའ་བ། མིག་གིས་བལྟ་བ། 用目观看。

སྤྱན་རས་གཟིགས། འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་ཕྱག་ན་པད་དཀར། 观世音（菩薩名）。

སྤྱན་ཤེལ། མིག་ཤེལ། 眼鏡（敬）。

སྤྱན་གསལ་རྒྱས། སངས་རྒྱས་ཤིག 目明滿佛，一尊佛名。

སྤྱན་གསུམ་པ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 三目（藻）。大自在（天神名）。

སྤྱན་གསུམ་མ། སངས་རྒྱས་སྤྱན་མ་ཟེར་བ་(དང་)། 三目女（藻）。佛眼（菩薩名）。

སྤྱན་ཧུར་བ། མིག་རྣོ་བོའམ་མིག་ཙེ་རེ་ལྟ་མཁན་དང་ཙེ་རེ་བལྟས་པ། 1.眼明利。2.眼注視者。3.注視。（同）སྤྱན་རྣོན་པོ།

སྤྱན་ཟིག་ཟིག མིག་གོར་གོར་ལྟ་བཞིན་པ། 張目注視。

སྤྱར་མ། ཉེས་སྤྱོད་ཅན་ནམ་འཕྱོན་མ་ལྟ་བུ། 1.惡行者。2.蕩婦。

སྤྱས་པ། བསྐྱས་པ་སྟེ་ཡུལ་གཞན་དུ་སྤོས་པ། 即 བསྐྱས་པ། 迁移，迁往他处。

སྤྱི། ཐུན་མོང་བ་སྟེ་སྤྱིར་བཏང་ཞེས་པའང་སྣང་། 总，統共，共同，亦作 སྤྱིར་བཏང་།（同）སྤྱི་བཏང་།

སྤྱི་ཁོག་ཕུག་པ། སྤྱིའི་དོན་ཕུག་པ། 了达总义。

སྤྱི་ཁྱབ། སྤྱི་ཐུན་མོང་བའི་དཔོན་པོ། 总督，总管之官长。

སྤྱི་སྒོས་སུ། སྤྱི་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མིན་པ་རང་གི་ཐད་སོས་སུ་ལྟ་བུ། 总别，共同者与各别不共同者（即一般的与特殊的）。

སྤྱི་ཅེར། མགོ་གཅེར་བུའམ་སྐྲ་མེད། 秃头，脫頂，无发。【增】= སྤྱི་གཅེར་ 或 སྤྱི་ཐེར།〔达〕（同）སྤྱི་ཐེར།

སྤྱི་ཆིངས། སྤྱི་བསྡོམས་པའི་སྡོམ། 总括之摄頌（佛）。

སྤྱི་ཏོར། གཙུག་ཏོར་ཡལ་འདང་། 1.頂飾。2.頂髻。【增】或 སྤྱི་གཏོར། 1.参看 སྤྱི་བོ། 2.= སྤྱི་ཐོག 会社的财产，公共财产。〔达〕（同）སྤྱི་ཐུད།

སྤྱི་བཏང་། ཐུན་མོང་བ་སྟེ་སྤྱིར་བཏང་ཞེས་པའང་

སྤྱང་། 总，一般，共同，亦作 སྤྱིར་བཏང་།

（同） སྤྱི།

སྤྱི་བརྗོད་ཅན། དབྱལ་ཀ་ཅན་དང་གདོང་ཆེན་ཅན་དང་སྨོ་ཚ་བྲེད་པོ། 1.无耻者，厚颜者。2.狂行者，胡説八道的人。

སྤྱི་བརྗོད་སྨྲ་བ། བྱ་བ་བརྗོད་དུ་འཇུག་པའམ་… གོར་དུ་འཇུག་པར་སྨྲ་བ། 乱說，說坏話，使坏事，或令分裂。【增】信口說。〔四〕

སྤྱི་བསྔབས། སྤྱིའི་འབུལ་བའམ་སྤྱིར་ཕོབ་ཏུ་བཅུག་པ། 共同的供养，使归大众。

སྤྱི་ཐེར། མགོ་གཙེར་བུའམ་སྐྲ་མེད། 秃头，脫頂，无发。（同） སྤྱི་ཅེར།

སྤྱི་ལྡོག ཐུན་མོང་དང་ལྡོག་པ། 相同与相反。

སྤྱི་སྡོམ། ཐུན་མོང་བའི་སྡོམ་བསྡུས་པ། 总摄頌，总嗢柁南（佛），总綱。

སྤྱི་པ། ཐུན་མོང་པ། 公有者，共同者。

【增】亦作 སྤྱི་དཔོན། 首长，头子，指导者，总管者。〔达〕

སྤྱི་ཐོད། གཙུག་ཏོར་ལའང་། 1.頂飾。2.頂髻。

（同） སྤྱི་ཏོར།

སྤྱི་བྱངས་པ། ཟས་སྤྱི་བྱངས་སུ་བཤམས་པ་ལྟ་བུ། 公共，如大众飯食。

སྤྱི་བུར། （原注缺） 总，共。

སྤྱི་བོ། དབུ་མགོ་བོ། 头頂，头。

【增】1.头冠。2.一块布的末端。〔达〕

（同） སྤྱི་གཙུག

སྤྱི་བོ་སྐྱེས། མགོ་སྐྱེས་ཏེ་སྐྲའི་མིང་། 头頂生（藻）。发。【增】 頂生王，据傳說为釋迦佛的祖先。〔达〕

སྤྱི་བོའི་རྒྱན། དབུ་རྒྱན། 頂上裝飾，冠。

སྤྱི་བོར་དབང་བསྐུར་རྒྱུད། རྒྱལ་རིགས་ལའང་། 灌頂族（藻）。刹帝利族。

སྤྱི་བོར་དབང་བསྐུར་བ། རྒྱལ་པོ་སྤྱིའི་མིང་། 灌頂者（藻）。国王。

སྤྱི་བླུགས། ཆབ་བླུགས། 水壶，水瓶。

སྤྱི་བླུགས་འཛིན། མེ་ལྷ་(དང་)། 持瓶（藻）。火神。

སྤྱི་གཙུག དབུ་མགོ་བོ། 头頂，头。（同）སྤྱི་བོ།

སྤྱི་ཚུགས་སུ་འགྲོ་བ། མགོ་ཐུར་དུ་འགྲོ་བ། 倒悬，头向下墜。

སྤྱི་མཚན། དཔེར་ན་བུམ་པའི་དོན་སྤྱིའམ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་སྣང་བ་ལྟ་བུ། 总相，共相(佛)，譬如瓶之通义，或緣瓶分别所現影象。

སྤྱི་ཤུར། ཤིང་སྦ་ལ་སེར་པོ། 黄婆罗树。

སྤྱི་ལེབ། མགོ་ལེབ། 平頂，扁头。

སྤྱི་སོ། སྤྱི་ཐུན་མོང་གི་འཚོ་བའམ་གསོ་བ། 共同之生活。

སྤྱིང་། ཆུ་རུ་བྱིང་དུ་འཇུག 沉，使沉入水中。

【增】1.消失。2.失落。3.降低。〔达〕（达作སྤྱིང་བ་）

སྤྱིངས་པ། ཆུ་རུ་བྱིང་དུ་བཅུག་པ། 已沉，已使沉入水中。

སྤྱིངས་ཤིག ཆུ་རུ་བྱིང་དུ་ཆུག་ཅིག 沉下吧！沉在水里吧！

སྤྱིན། འབྱར་བྱེད་སྣིན། 胶，浆糊。

【增】俗話为 དམ་རྩི། 有时誤写为 སྤྲིན་ 或 སྦྱིན། 〔达〕 鰾胶。〔四〕

སྤྱིན་བག (注同上)【增】胶与面粉和合的粘糊。〔达〕(达作 བག་སྤྱིན)

སྤྱིར། ཐུན་མོང་དུ་དང་སྤྱི་བཏང་ཡང་། 总，一般，共同，亦作 སྤྱི་བཏང་།

【增】= སྤྱི་ལ། 参看 སྤྱི 字条。〔达〕

སྤྱིར་བཏང་། (注同上)

སྤྱིལ་པོ། ཁང་པའམ་འདུག་གནས། 房子，住处。

【增】茅屋，草舍。〔达〕

སྤྱིལ་བུ། ཁང་བུའམ་ཁང་ཆུང་། 小屋。

སྤྱུག་པ། སྐྲོད་པ། 驅逐，流放，擯除。

སྤྱུགས་པ། ཐག་རིང་དུ་བསྐྲད་པ། 远逐，已驅逐。

སྤྱོ་བ། ཀྲོལ་ཚིག་གམ་བསྡིགས་པའི་ཚིག 1.訶責，辱罵，非难，攻击。2.恐吓。

【增】=གཤེ་བ།〔达〕

སྤྱོ་ཚིག ཀྲོལ་ཚིག་གམ་བསྡིགས་པའི་ཚིག 1.譴責的話，攻击的話。2.恐吓的話。

སྤྱོད་ལྡན། གཟའ་ཕུར་བུ། 具行（藻）。木曜。

【增】有才艺的，有礼貌的。〔达〕

སྤྱོད་པ། བྱ་བ་སྤྱོད་ལམ་གྱི་སྤྱོད་པ། 行为，举止。

【增】1.实行，作，多指动作的完成而不指进行。2.征服，压制。3.使用，享用。4.达到禪定的第三阶段。5.已达到的目的，已作的事，特指禪定的第三阶段。6.責任，又指作法，态度。〔达〕

སྤྱོད་པ་པ། མུ་སྟེགས་པ་ཞིག 弥曼差声論师，外道派之一。【增】= བརྟུལ་ཞུགས་སྤྱོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ། 瑜伽人，修密教禁行者。〔达〕

སྤྱོད་པས་འཚོལ། ཤང་ཤང་ཏེའུ། 行求(藻)。共命鳥。

སྤྱོད་ཡུལ། མིག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་གཟུགས། 行境，所行境界（佛），如眼所行境为色。

སྤྱོད་ལམ་བཞི། འགྲེང་བ་འདུག་པ་ཉལ་བ་འཆག་པ་བཞི། 四威仪路(佛)：行、住、坐、卧四事。

སྤྱོན་པ། བྱོན་དུ་བཅུག་པ། 来，临（敬），請来，使来。

སྤྱོམ་པ། ང་རྒྱལ། 傲慢。【增】1.= སྨོད་པ། 誹謗。2.張揚，夸張。〔达〕

སྤྱོམས་པ། ང་རྒྱལ་བའམ་བདག་བསྟོད་པ། 傲慢，自夸。

སྤྱོས་པ། གཤེ་གཤེ་བཏང་བའམ་བསྡིགས་པ། 1.責罵，譴責。2.恐吓。

【增】=བཀའ་བསྐུལ་པ། 告誡，規劝。〔达〕

སྤྲ། རྒྱན་དང་སྤྲས་པ་བརྒྱན་པས་སོ།། 1.装飾。2.修飾。【增】一种黑面孔，尾如身长的猴。〔达〕 蜜蜡。〔高〕

སྤྲ་ཚལ། ཀུག་ལང་ངམ་ངན་ལང་ལ་སོང་བའི་ཚིག་རྫུན་ཚིག 恶习慣語，妄語。【增】= འགྱུར་བྱེད། 1.可变的。2.顫动。〔达〕等于 ཉམས་དགའ། 可欣尝的。〔法〕(同) སྤྲ་ལག

སྤྲ་བ། མེ་ལྷགས་ལས་མེ་ལེན་པའི་སྤྲ་བ། 火絨，击石取火之艾絨。【增】1.སྤྲ་བ་སྤྲ་ཆ། 装飾品。2.修飾，装飾。〔达〕(同) སྤྲ་ཚུགས།

སྤྲ་མོ། སྤྲེའུ་ཆེན་པོ། 猿，大猴。

【增】= སྤྲ་ཕྲུག 幼小瘦猿。〔达〕

སྤྲ་ཚིལ། སྦྲང་རྩི་སྙིགས་མའམ་བུ་རམ་གྱི་སྙིགས་མ་ལའང་སྤྲ་ཚིལ་ཞེས་པའང་སྣང་། 1.蜜蜡。2.糖渣。似亦名 སྤྲ་ཚིལ།

【增】熬过的米粥。〔达〕

སྤྲ་ཚུགས། མེ་ལྷགས་ལས་མེ་ལེན་པའི་སྤྲ་བ། 火絨，击石取火之艾絨。(同) སྤྲ་བ།

སྤྲ་ལག ཀུག་ལང་ངམ་ངན་ལང་ལ་སོང་བའི་ཚིག་རྫུན་ཚིག 恶习慣語，妄語。(同) སྤྲ་ཚལ།

སྤྲང་པོ། སློང་མོ་བའམ་ལྟོ་བའམ་སློང་མཁན། 乞丐，乞討者。

སྤྲང་མོ། （注同上）

སྤྲད་པ། འཕྲད་པར་བྱ་བའི་མིང་། 逢，相遇。

【增】1.＝ གནང་། 贈給，付予。2.猴子。〔达〕

སྤྲབས་པ། ཟས་ཀྱི་སྤྲབས་པ། 食物。

【增】今作 ཟས། 〔法〕

སྤྲས་པ། རྒྱན་གྱིས་སྤྲས་པ། 装飾。

【增】1.彩色装飾。2.詳叙。3.＝ བསྤྲིམས་པ་ 或 བཀོད་པ། 〔达〕

སྤྲི་མ། འོ་མ་དང་པོའམ་འོ་མའི་སྟེང་དུ་ཆགས་པའི་འོ་སྤྲི། སྤྲིས་མའང་། 1.初出之乳。2.奶上所結之皮。亦作 སྤྲིས་མ།

སྤྲིང་རྒྱུ། འཕྲིན་ཡིག་བསྐུར་རྒྱུ། 所邮寄之书信。

སྤྲིང་ཡིག （注同上）

སྤྲིངས་པ། བསྐུར་ཟིན་པའམ་བརྡ་བཏང་བ། 已邮寄，已通告。

སྤྲིན། བརྒྱ་སྦྱིན་གྱི་གླང་པོ་ཆེ། 云，云彩。

（同） སྤྲིན་གྲོལ་མའི་ཁྱུ་བ།

སྤྲིན་དཀར། ཆུ་འཛིན་དཀར་པོ། 白云。

སྤྲིན་སྐྱེས། I. བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ། 云生（藻）。帝釋（天神名）之杵，即雷。
II. དབྱར་ཁའམ་གྲོ་བཞིན་ཟླ་བའི་མིང་ཁྲུམས་ཟླ་ལའང་། 1.夏季。2.牛宿月，七月。3.室宿月，八月。（同） སྤྲིན་དུས། སྤྲིན་འབྱུང་།

སྤྲིན་གྱི་ཀ་བ། སེ་རའམ་སེར་བ། 云柱（藻）。冰雹。

སྤྲིན་གྱི་གོང་བུ། （注同上）云丸（藻）。

སྤྲིན་གྱི་གླང་པོ། གླང་པོ་ཆེའམ་བརྒྱ་སྦྱིན་གླང་པོ། 云象(藻)。1.大象。2.帝釋（天神名）所乘象（即阿特多伐底）。〔达〕

སྤྲིན་གྱི་སྒྲ། འབྲུག་སྒྲ། 云声（藻）。雷。

སྤྲིན་གྱི་བཅུད། ཆར་པ། 云液（藻）。雨。

སྤྲིན་གྱི་ལྕུག་མ། གློག་གི་མིང་། 云条（藻）。电。（同） སྤྲིན་ལྕེ།

སྤྲིན་གྱི་སྙིང་པོ། ག་བུར། 云藏（藻）。冰片，龙脑香。

སྤྲིན་གྱི་མདའ། ཐོག་གི་མིང་། 云箭（藻）。霹靂。（同） སྤྲིན་གྱི་མེ་པོ་ཆེ། སྤྲིན་གྱི་འོད་ཟེར།

སྤྲིན་གྱི་རྡོ། （原注缺）雷电（似亦通冰雹）。

སྤྲིན་གྱི་ཕྲེང་བ། གློག་ལའང་། 云鬘（藻）。电。

སྤྲིན་གྱི་བྱ། ཆུའི་བྱ་གག 云鳥(藻)。灰色鴨子。

སྤྲིན་གྱི་མེ་ཏོག ཆར་པ་དང་ཆུ་སྤྱི། 云花(藻)。1.雨。2.水。【增】1.雪花，雪片。2.雹子。〔达〕（同） སྤྲིན་གྱི་མྱུ་གུ།

སྤྲིན་གྱི་མེ་པོ་ཆེ། ཐོག་གི་མིང་། 云火（藻）。雷，霹靂。
（同） སྤྲིན་གྱི་མདའ། སྤྲིན་གྱི་འོད་ཟེར།

སྤྲིན་གྱི་མྱུ་གུ། ཆར་པ་དང་ཆུ་སྤྱི། 云苗（藻）。1.雨。2.水。（同） སྤྲིན་གྱི་མེ་ཏོག

སྤྲིན་གྱི་ཟེར་འཕྲོ། ཐོག་གི་མིང་（དང་）། 云光焰（藻）。雷，霹靂。

སྤྲིན་གྱི་འོད་ཟེར། （注同上）云光（藻）。（同） སྤྲིན་གྱི་མདའ། སྤྲིན་གྱི་མེ་པོ་ཆེ།

སྤྲིན་གྱི་རུས། སེ་ར་དང་སེར་བ། 云骨（藻）。冰雹。

སྤྲིན་གྱི་ཤུགས་ཅན། ཏ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ……

(དང་)། 云势（藻）。馬宝(輪王七宝之一)。【增】仙人名。〔达〕

སྤྲིན་གྱི་སོ་ཅན། རི་ཡི་མིང་། 云牙者（藻）。山。（同）སྤྲིན་འཛིན།

སྤྲིན་གྲོལ་མའི་ཁྲི་བ། བརྒྱ་སྦྱིན་གྱི་གླང་པོ་ཆེ། 云。（同）སྤྲིན།

སྤྲིན་མགྲིན། མི་སྤྱིའི་མིང་། 云项（藻）。人。

སྤྲིན་ལྕེ། གློག་གི་མིང་། 云舌（藻）。电。（同）སྤྲིན་གྱི་ལྕུག་མ།

སྤྲིན་གཏིབས་པ། སྤྲིན་འཐིབས་སུ་བཅུག་པའམ་བྱས་པ། 云遮蔽，让云遮蔽。

སྤྲིན་མཐོངས། སྤྲིན་གྱི་བར་མཚམས་མཐོངས། 云隙，云之中間孔隙。

སྤྲིན་དུས། དབྱར་ཁའམ་གྲོ་བཞིན་ཟླ་བའི་མིང་ ཁྲུམས་ཟླ་ལའང་། 云季（藻）。1.夏季。2.牛宿月，七月。3.室宿月，八月。（同）སྤྲིན་སྐྱེས་ II. སྤྲིན་འབྱུང་།

སྤྲིན་འདེགས་བཟང་པོ། ཆར་སྒོད་བྱིའུ། 好沙燕（藻）。雨雀，燕子。（同）སྤྲིན་ས་སློང་།

སྤྲིན་འབྱུང་། དབྱར་ཁའམ་གྲོ་བཞིན་ཟླ་བའི་མིང་ ཁྲུམས་ཟླ་ལའང་། 生云（藻）。1.夏季。2.牛宿月，七月。3.室宿月，八月。（同）སྤྲིན་སྐྱེས་ II. སྤྲིན་དུས།

སྤྲིན་འབྱུང་དུས་སུ། དབྱར་ཁའི་དུས་སུ། 生云时（藻）。夏季。

སྤྲིན་མིང་ཅན། མོན་ལུག 云名者（藻）。香附子。

སྤྲིན་མེད། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ལྷ་ལའང་། 1.无云。2.第四静虑（佛）之天。

སྤྲིན་འཛིན། རི་ཡི་མིང་། 持云（藻）。山。（同）སྤྲིན་གྱི་སོ་ཅན།

སྤྲིན་བཟང་ཟླ་བ། ཁྲུམས་ཟླ་དང་ཧོར་ཟླ་བརྒྱད་པ་ལའང་། 妙云月（藻）。1.室宿值月。2.阴历八月。（同）སྤྲིན་ལེགས།

སྤྲིན་དྲུམ་ན། སྤྲིན་མཚམས་ན། 密云中，云中。

སྤྲིན་ལ་དགའ། རྨ་བྱའི་མིང་། 喜云（藻）。孔雀。

སྤྲིན་ལ་སྙོག （注同上）云中嬉(藻)。

སྤྲིན་ལ་བཞོན། བརྒྱ་སྦྱིན་དང་དུ་བ་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 乘云(藻)。1.帝釋（天神名）。2.烟。3.大自在（天神名）。

སྤྲིན་ལམ། ནམ་མཁའ། 云路，云程（藻）。虚空，天空。

སྤྲིན་ལས་རྒྱལ། སྒྲ་གཅན། 胜云(藻)。罗睺星。

སྤྲིན་ལེགས། ཁྲུམས་ཟླ་དང་ཧོར་ཟླ་བརྒྱད་པ་ལའང་། 善云（藻）。1.室宿月。2.阴历八月。（同）སྤྲིན་བཟང་ཟླ་བ།

སྤྲིན་ས་སློང་། ཆར་སྒོད་བྱིའུ། 乞云（藻）。雨雀，燕子。（同）སྤྲིན་འདེགས་བཟང་པོ།

སྤྲིས་མ། འོ་མའི་སྟེང་ན་ཆགས་པའི་འོ་སྤྲིས། 奶皮。【增】1.浮渣。2.肉汁或湯上凝結的浮油。3.乳酪。〔达〕

སྤྲུ་མ། རྩི་སྣ་ཞིག 蕲艾，独活，一种草药。【增】菟葵属。〔达〕 泻叶。〔法〕

སྤྲུ་མའི་འབྲུ། རྩི་སྣ་ཞིག 艾子，草药之一。

སྤྲུག་སྤྲུག་བྱས་པ། ཐལ་བ་སྤྲུག་སྤྲུག་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 抖撒，如抖灰尘。

སྤྲུག་མར་བྱས་པ། མཉམ་དུ་སྤེལ་མར་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 相間，間杂，如均匀地参杂起來。

སྤྲུགས་པ། ཐལ་བ་སྤྲུགས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已抖擻，已震动，如已抖去灰尘。

སྤྲུལ་བཀྱེ། འོད་འཕྲོ་བ་ལྟར་ཁྱབ་པའི་དོན། 分化（佛），如放光，周遍之义。

སྤྲུལ་སྐུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་འདི་ཐེག་ཆེན་པས་འདོད་དོ།། 变化身（佛），大乘教說佛身有四，謂自性身、智法身、受用身、变化身。

སྤྲུལ་པ། འཕྲུལ་དུ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ་རང་ལུས་གཞན་སྟག་ཏུ་སྤྲུལ་བ་ལྟ་བུ། 变化，变幻，如自身变为猛虎。【增】1.鬼怪，幽灵，由中有（佛）而生的灵怪，化身。2.作奇迹者。3.变化，幻变。〔达〕

སྤྲུལ་སེམས། འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ན་ཐོབ་པོ།། 化心(佛)，离欲界欲念而得。

སྤྲེའུ། སེམས་ཅན་སྤྲེའུ་ལ་སྤྲེལ་ཞེས་སྐད་མེ་མོ་ལུག་ལོ་(དང་)། 1.猴，亦作 སྤྲེལ། 2.丁申年。

སྤྲེའུ་འདྲ། སྲོག་ཆགས་འབུ་སྲོམ་ལའང་། 1.似猴。2.蜘蛛。

སྤྲོ་དགའ་ཅན། སྨིན་དྲུག་ཟླ་བ་(དང་)། 有喜悦（藻）。昴宿月，十月。

སྤྲོ་ཐུང་བ། སེམས་འདོད་པ་ཐུང་ཐུང་། 性急，性子急躁。

སྤྲོ་ན། འཕྲོ་བར་འཇུག་ནའམ་འདོད་ན། 1.若使放射。2.若愿意。

སྤྲོ་བ་སྐྱེས་པ། དགའ་བ་སྐྱེས་པའམ་འདོད་པ་སྐྱེས་པ། 发生欢喜，生起欲望。

སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པ། འདོད་པ་གསར་དུ་བསྐྱེད་པ། 产生欲望。

སྤྲོ་བ་ཅན། ཉ་ལའང་། 1.有兴趣的。2.魚。

སྤྲོ་བ་ཆེ་བ། བརྩོན་འགྲུས། 兴趣大，勇銳，精进（佛）。

སྤྲོ་བ་མེད་པ། འདོད་པ་མེད་པ། 无兴趣，不愿意。

སྤྲོ་བ་རིང་བ། ངང་རིང་བའམ་དལ་བུ། 性子緩（有耐性），閒緩。

སྤྲོ་བ་བསྲིངས་(ཏེ)། འདོད་པ་རིང་དུ་བཏང་(སྟེ)། 意志长远，志向远大。

【增】安慰，慰借。〔达〕（达作སྤྲོ་བསྲིངས་）

སྤྲོ་བའི་ཚོགས། བསེ་རུའི་མིང་། 喜众（藻）。犀牛。

སྤྲོ་བོ། དགའ་བའམ་འཐད་པོ། 1.欢喜。2.適宜。（同）སྤྲོ་མོ།

སྤྲོ་བྱེད་པ། གཟུགས་མོ་ལའང་། 1.高兴。2.刺蝟。

སྤྲོ་མོ། དགའ་བའམ་འཐད་པོ། 1.欢喜。2.適宜。（同）སྤྲོ་བོ།

སྤྲོ་སིང་ངེ་བ། སྐྱོ་བསངས་པའམ། 暢快，愉快，精神恢复。

སྤྲོག་མ། སྣམ་ཕྲུ་བུའམ་སྤོས་ཀྱི་སྒྲོག་མ། 匣，香匣。

སྤྲོད། འཕྲད་དུ་ཆུག 交，給，使交給（命令詞）。

【增】＝ད་ལྟ་ཐལ་དུ། 即刻，現在。〔达〕

སྤྲོད་པ། འཕྲད་དུ་བཅུག་པའམ་གཏོད་པ། 1.使集合，合攏。2.交付，給。

【增】1.送信。2. ངོ་སྤྲོད། 解釋，介紹，說明。〔达〕

སྤྲོད་པ་པོ། སྦྱིན་པ་པོ། 給者，施者。

སྤྲོས་པ། སེམས་འཕྲོ་བར་བྱས་པ། 戏論，散放，使心放蕩。【增】1.創造。2.表明，呈露，幻想。3. སྤྲོ་བ་的完成式。4.職业。〔达〕

སྤྲོས་བྲལ་ཟབ་མོ། སྟོང་པ་ཉིད། 甚深离戏論，空性（佛）。

སྤྲོས་ཤིག འཕྲོ་བར་ཆུག་ཅིག 放开吧！散开吧！

ཕ་སྐྱེས། ཐུན་མཚམས་དེ་ཉིན་མོ འི་མཐའ་སྲོད་དུས་དང་དགོང་མོ་ཟེར་བའང་སྣང་། 白昼之末，黃昏，晚上。

ཕ་སྐྱེས་དུས། （注同上）

ཕ་ཁུ། ཕའི་སྐུ་མཆེད་སྐྱེས་པ། 叔伯，父之弟兄。

ཕ་ཁོལ། ཕའི་གཡོག་པོ་དང་སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ལའང་། 1.父亲之仆人。2.馬鳴論师。
【增】障碍。〔达〕

ཕ་གི་ན། ཕར་ངོས་སུ། སྲོག་གཅོད་པའི་མིང་ལའང་། 1.在那边，在彼岸。2.断命。
（同） ཕ་རོལ་གཏོང་།

ཕ་གུ། སོ་ཕག་གི་བྱེ་བྲག 磚，瓦。【增】1.墙。2.边緣。〔达〕 城头上的把沿石。〔四〕

ཕ་མཐའ། ཕ་རོལ་གྱི་མཐའ། 彼岸，那边，那一头。

ཕ་མཐའ་སྐྱོལ་བྱེད། གྲུའམ་གྲུ་གཟིངས་ལའང་། 1.度往彼岸。2.船，筏。

ཕ་མཐའ་མེད། ཕ་རོལ་གྱི་མཐའ་མེད་པ། 无边。

ཕ་མཐའ་ཡས། （注同上）

ཕ་བདུན་པ། གཟའ་ཕུར་བུའི་མིང་། 七父（藻）。木曜。

ཕ་སྤད་གཉིས། ཕ་དང་བུ་གཉིས། 父与子。

ཕ་བ་དགོ་དགོ། སེར་ཤ་ཀྵ་བུ་སྐྱེས་པ་ཞིག ཡང་ན་ས་བསྒྲིགས་ཐལ་བའང་ཟེར། 馬勃（葯名），状如蘑菇，亦名灰包。

ཕ་བ་སྒོ་སྒོ། （注同上）

ཕ་བོང་། རྡོ་ཆེན་པོ། 磐石，大石。
【增】类似漂石的团块。〔达〕

ཕ་ལྦང་། རྡོ་ཆེན་པོ་ལའང་། 磐石，大石团。

ཕ་ལྦང་ཡོང་བུ། ཟུར་བཞི་པ་རྡོ་ཞིག 自然銅，四楞石。【增】或說是鉄矿石。〔本〕

ཕ་མིང་། ཕ་དང་མིང་པོ་གཉིས་ལའང་། 1.新娘的亲友。2.父兄，父亲与兄长。

ཕ་མེས། མཆུ་སྐར་མ་ལའང་། 1.祖先。2.星宿（二十八宿之一）。
【增】永久。〔达〕 亲祖。〔四〕

ཕ་མེས་དུས། ཕ་དང་ཕའི་ཕའི་དུས། 父亲与祖父之时。

ཕ་མེས་ནགས། དུར་ཁྲོད། 尸林，坟墓。

ཕ་ཚེ། ཕད་ཚེ་སྣོད། 囊，背袋，口袋。
【增】=རྒྱབ་ཁུག 〔达〕

ཕ་ཚན། （原注缺）父系亲属。
【增】ཕ་ཚན་གཅིག་པ། 一支。〔四〕

ཕ་ཝང་། པགས་བྱེའུ། 蝙蝠。

ཕ་གཞིས། ཕ་མེས་ཀྱི་སྐུའི་གཞིས་ཀ། 祖业，祖上之产业。

ཕ་ཡི་ཆོས་ལྡན། （原注缺）具父法。

ཕ་ཡི་སྤུན་ཟླ། ཁུ་བོའམ་ཨ་ཁུ། 父之兄弟，叔伯。

ཕ་ཡི་ཕ། མེས་པོ། 祖父。

ཕ་ཡུལ། སྐྱེས་ས། 故乡，祖籍，降生处。

ཕ་གཡར། ཕ་གཉིས་པ། 继父，义父。

ཕ་རི། ཕ་རོལ་གྱི་རི་བོ། 那边的山。
【增】粗毡。〔达〕

ཕ་རེས། ཕ་འགའ་རེས་ཚུ་འགའ་རེས། 时彼时此。

ཕ་རོལ་གཏོང་། ཕར་ངོས་སུ། སྲོག་གཅོད་པའི་མིང་ལའང་། 1.往那边，往彼岸。2.断命。
(同) ཕ་གི་ན།

ཕ་རོལ་འདོད། དྲང་སྲོང་ལའང་། 1.希求彼岸。2.仙人。

ཕ་རོལ་ན། ཕར་ཕྱོགས་སུ། 在彼岸，在那边。

ཕ་རོལ་གནོན། དཔའ་བོ། 伏敌（藻）。勇士。

ཕ་རོལ་ཕྱིན་བཅུ་འཆང་། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས། 持十度（藻）。佛，世尊（佛）。

ཕ་རོལ་ཕྱིན་བཅུ་པ། （注同上）十度者(藻)。

ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ་རྣམ་མཁྱེན་ལའང་། 度，到彼岸，到达那边。1.般若波罗密多（佛）。2.一切种智（佛）。

ཕ་རོལ་མི་མཐོང་། རྒྱ་མཚོའི་མིང་། 不見彼岸（藻）。大海，海洋。

ཕ་རོལ་སུ་ཁྱུད། བརྒྱ་སྦྱིན་གྱི་མིང་ལའང་། 彼岸輞（藻）。帝釋（天神名）。

ཕ་རོལ་ལེགས་བགྲོད། ཤིང་རྟ་ལའང་། 善往彼岸（藻）。車。

ཕ་ལ། བཟང་པོ། 好，賢。【增】1.頗罗〔梵〕，果实。2.西藏的旧氏族。〔达〕

ཕ་ལམ། ཤེལ་རིགས་ནོར་བུའི་མཆོག་ཕ་ལམ་ཞེས་རྣ་རྒྱན་དུ་གསུངས། 金剛鉆石，耳严論說是水晶类，最上摩尼珠。

ཕ་ཡོགས་སུ། ཕར་ངོས་སུ། 在那边，在彼岸。
【增】= ཕ་རོལ།〔达〕（达无 སུ'字）

ཕ་གཤིན་བདག གཤིན་རྗེའི་མིང་། 鬼主（藻）。閻罗王。

ཕག་ཀ། བག་གཞན་བུད་མེད་སྐ་རགས་ཤིག 妇女之腰带。

ཕག་གི་ཤིང་རྟ་ཅན། འོད་ཟེར་ཅན་མ་དང་སའི་ལྷ་མོ་ལའང་། 猪車者（藻）。1.光明天女。2.地神。

ཕག་རྒོད། རི་ཡི་ཕག་པ། 野猪，山猪。

ཕག་སྒོ། སྒོའི་རྒྱབ་དུའམ་སྒོའི་ཕག་ཏུ། 門的后面，門的暗处。

ཕག་ཏུ། སྐོག་ཏུའམ་རྒྱབ་ཏུ། 暗中，背后。

ཕག་ནས། རྒྱབ་ནས། ཡིབ་ནས། 暗中，背后，隐暗处。

ཕག་མོ། མ་མོ་ཞིག་(དང་)། 亥母（佛），非人之一。【增】1.母猪。2. རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ། 金剛亥母。3.一种植物。〔达〕

ཕག་ཟེ། ཕག་གཉའ་སྟེང་གི་སྤུ་རྩུབ་པོ་དང་དེས་བྱས་པའི་བསིལ་ཡབ་ལྟ་བུའང་། 1.猪鬃，猪頸上之粗毛。2.用猪鬃所制之刷子。

ཕག་རགས། （原注缺）战壕，壁垒。

ཕག་རི། ཕག་པ་འདྲ་རི་ཡོད་པའི་ཡུལ་ཞིག 帕里（音譯），有山形如猪之地方。
【增】西藏边境的一站，位于西藏、不丹、锡金三处連界的地方。〔达〕

ཕག་རོལ་ཐལ་བ། ཕག་པའི་སྐྱག་པ་ནུས་བསྲེགས། 猪粪灰，已燒过之猪粪。

ཕག་ཤ། དཀྲུམ་ཕག་གམ་ཕག་པའི་ཤ། 猪肉。

【增】= ཕག་ཀུམ། 〔达〕

ཕང་འགྲོ། སྒྲ་སྙན་ནམ་རྒྱུད་མངས། 琵琶，絃子。

ཕང་འགྲོ་ཡི་རྒྱུད། སྒྲ་སྙན་གྱི་ཐག་པ། 琵琶之絃，絃子之絃。

ཕང་ཕུང་བྱས། སྤུངས་པའམ་ཕུང་པོར་སྤུངས་པ། 堆积。

ཕང་ཕྲད་ཆགས། (注同上)

ཕང་བ། ལུས་ཀྱི་པང་པ། 怀抱。

【增】爱惜，节省。〔达〕

ཕང་མ། ཤིང་ཞིག 一种树。

【增】1.=ཕང་བུ། 2.一种药用植物。〔达〕

ཕང་ལོ། ཤིང་རྟའི་པང་ལོ། 輪，車輪。

ཕངས་པ། གཅེས་པའམ་བརྩེ་བ། 爱惜，仁爱，哀惘，婉惜。

ཕད་གང་། (原注缺) 滿袋，滿囊。

ཕད་བུ། སྣོད་སྤྱད་ཕད་ཁོའམ་དེ་ལྟའི་སྣོད་པ་ཚེ་ཞེས་པའང་སྣང་། 囊，口袋，牛毛袋，亦名པ་ཚེ། 【增】搭褳。〔四〕

ཕད་ཚེ། (注同上)

ཕན་ཁར་བཞག ཕན་ཐོགས་པའི་སྟེང་དུ་བཞག་པ། 安置于利乐之上（使得到利益）。

ཕན་ཆད་དུ། ཕྱིན་ཆད་དུ། 以后。

【增】远于，較远，直至……为止。〔达〕

ཕན་བཏགས་པ། ཕན་ཟིན་པ་འདས་ཚིག 已作利益。【增】給病人以药物。〔达〕(同) ཕན་པ།

ཕན་ཐོགས། ཕན་གདགས་པར་བྱ་བའི་མིང་། 利益。(又) བསྐུལ་ཚིག་ལའང་། 給以利益，俾益（命令詞）。

ཕན་ཐོབ། དགེ་བའམ་བཀྲ་ཤིས་(དང་)། 善，吉祥。

ཕན་གདགས་བྱ། ཕན་གདགས་པར་བྱ་བའི་མིང་། 利益，所益，当作利益。

ཕན་འདོགས། ཕན་རྒྱུ་མ་འོངས་པ། 当給与利益(現在及未来詞)。

ཕན་པ། ཕན་ཟིན་པ་འདས་ཚིག 已惠予利益。【增】1.有益，有用。2.效用，力量，胜利，能力。〔达〕(同) ཕན་བཏགས་པ།

ཕན་ཕུན་དུ་གྱུར་པ། ཆུད་ཟའམ་བརླགས་པའི་མིང་སྟེ། མེ་ཏོག་ཕྲེང་རྒྱུད་ལས། མེ་དང་རླུང་དང་ཆར་པ་ཡིས། དབྱེ་བའི་ཕན་ཕུན་གསུམ་དུ་གསུངས། 损坏，已浪費，花鬘論中說："由火，风及雨，损坏有三別"。【增】= མི་མཐུན་པ། 不和，反对，不一致。〔达〕

ཕན་ཚུན་འཁྲུད་པ། དམག་འཁྲུགས་པ་ལྟ་བུ། 互斗，如打仗。

ཕན་ཚུན་བྱེད་པོ། ཉི་མ་(དང་)། 互作者（藻）。日，太阳。

ཕན་ཡོན། ཕན་པའི་ཡོན་ཏན། 胜利（佛）。有利益之功德，好处。【增】1.有用的，有好效果的，安乐的。2.福利。3.功績。〔达〕

ཕབ་ཏ། ཆང་གི་ཕབ་རྡོག་ལྟ་བུའམ་ཕབ་རྒྱན་དང་ཆང་རྩི། 曲子，起子，酵母，酒母。

(同) ཕབ་རྩི།

ཕབ་པ། འབེབས་པ་ཕོས་ཆར་པ་ཕབ་པ་ལྟ་བུ། 降下，如降雨。

ཕབ་སྟི། ཆང་གི་ཕབ་རྫོག་ལྟ་བུའམ་ཕབ་རྒྱུན་དང་ཆང་སྟི། 曲子，起子，酵母，酒母。
(同) ཕབ་ཏུ།

ཕམ་པ། ཕ་རོལ་ནས་ཚུར་རྒྱལ་བ་ལྟ་བུ། 敗，如被敌人打敗。

ཕམ་པ་བྱུང་། དགེ་སློང་གིས་ཕམ་པ་ཞེས་པའི་ལྟུང་བ་བྱུང་བའམ་སྲོག་གཅོད་རྫུན་མི་ཚངས་སྤྱོད་སོགས་བཞི་པོ།། 犯他胜罪（佛），如比丘犯他胜罪，或杀生、妄語、不净行、不与取等四罪。

ཕམ་པ་བཞི། （注同上）四他胜（佛）。

ཕམ་ཕབ། ལྷག་མའི་དོན་དུ་གསུངས། 殘余，剩余。【增】＝ཟས་ལྷག་མའི་གསོལ་རས་གཏང་བ། 施舍殘余食物。〔达〕

ཕར་ཁ་ན། ཕ་རོལ་ན། 那边，彼岸。
【增】＝ཕར་ཀན།〔达〕

ཕར་ངོགས་སུ། ཕ་རོལ་གྱི་འགྲམ་པ། 那边，彼岸。

ཕར་ཅེར་ཚུར་ཅེར། ཕར་བལྟ་ཚུར་བལྟ། 东張西望，顧彼視此。

ཕར་ལྡོག ཕྱིར་ལྡོག་པ། 折回，退回。

ཕར་ཕྱིན། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའམ་རྣམ་མཁྱེན། 到彼岸，波罗密多，一切种智（佛）。
【增】ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ' 的省写。〔达〕

ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གམ་བཅུ། སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སོགས་པ་བཅུའོ།། 六度（或十度）：布施、持戒、忍辱等十种波罗密多(佛)。

ཕར་སོན། མཐར་སོན་པའམ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ། 1.到边际。2.到彼岸（佛）。

ཕལ་ཀ། 〔梵〕རི་མོ་ཕན་ཚུན་སྦྲུར་བའམ་འཕལ་ཀ་བསྒྲིགས་པ་ཟེར་བ་དང་ཕཀ་ཞེས་རྒྱ་གར་སྐད། 1.紋画相連。2.排列。

ཕལ་སྐད། ཐུན་མོང་བ་སྤྱིའི་སྐད། 常語，俗語，一般語言。【增】与 ཆོས་སྐད་ 相反。〔达〕
（达作 ཕལ་པའི་སྐད་）

ཕལ་ཆེན། མདོ་སྡེ་ཕལ་ཆེན་དང་མང་ཤོས། 1.大方广經（佛）。2.多数。(同) ཕལ་མོ་ཆེ།

ཕལ་ཆེར། ཆེ་ཤོས་སམ་མང་ཤོས། 大部份，多数。
【增】通常的。〔高〕

ཕལ་བ། མི་ཕལ་བའམ་དམངས་རིགས་ལྟ་བུ། 通常，如平常人或农夫。

ཕལ་མོ་ཆེ། མདོ་སྡེ་ཕལ་ཆེན་དང་མང་ཤོས། 1.大方广經（佛）。2.多数。(同) ཕལ་ཆེན།

ཕས། ཕ་ནས་དང་ཕ་ཡིས་དང་ཕ་རོལ་ནས་（དང་）། 1.由父。2.从彼。（ཕ' 的第三囀声）

ཕས་རྒོལ། འགྲན་ཟླའམ་ཕར་ངོས་ནས་ཚུར་རྒོལ་བ་པོ། 1.对手，对敌。2.敌人，由彼向此攻击者。【增】侵犯，进攻。〔本〕

ཕས་ཕམ། ཕ་རོལ་ནས་ཕམ་པ། 被他方所敗。

ཕས་བསུ་བ། ཕ་རོལ་ནས་ཚུར་བསུ་བ། 来迎，从彼处来迎接。

ཕིག་（ན）། ཞི་ཁུང་ཕིག་ནའམ་འབིགས་རྒྱུ། 穿洞，鉆穿。

ཕིག་ཕིག ཤ་ཁུ་ཡུན་རིང་དུ་བསྐོལ་བའི་སྙིན་ནས་སྙིན་ལྟར་ཆགས་པའི་ཟས་ཤིག 膏，胶質，如肉汁久熬所結成之胶膏。【增】胶状。〔达〕

ཕིགས། འཕིགས་པ་པོས་ཞི་ཁུང་ཕིགས་ཤིག 穿，透过，鉆孔（命令詞）。

ཕིགས་པ། ཞི་ཁུང་ཕིགས་ཟིན་པའམ་ཕུགས་པ། 已穿洞，已穿通。

ཕིགས་པར་སྨྲ་བ། མཐར་ཕྱིན་པར་སྨྲ་བ། 彻底地說，說到究竟，說穿，說的透彻。

ཕིབས། ཁང་པའི་ཐོག་ཕིབས་དང་དཀར་ཕིབས་དང་རྒྱ་ཕིབས་ལྟ་བུ། 圆頂，屋頂，宮殿之脊頂。

ཕིབས་ཅན། ཁང་པའི་མིང་ལའང་། 有頂（藻）。房屋。

ཕིབས་འོག (注同上) 頂下（藻）。

ཕུ་རྒྱབ། རིའི་ཕུ་རྒྱབ་དང་ཁས་ཕུ་རྒྱབ་ལའང་། 1.山背后。2.以口吹气。

ཕུ་ཆུ། ལུང་པའི་ཕུ་ཆུ། 谷水，溪流。

ཕུ་ཐག་བཅད་པ། རྩ་བ་ནས་མཐའ་བཅད་པ། 决断，根本决断。

【增】= དོན་མ་ནོར་བར་རྟོགས་པ། 正确地通达义理。〔达〕（达作 ཕུ་ཐག་གཅོད་པ་）

ཕུ་ཐུང་། ཆུ་པའི་ཕུ་ཐུང་། 袖子，如衣袖。

【增】或作 ཕུ་དུང་། 具有短袖。〔达〕

ཕུ་དུད་བྱས་པ། མཆོད་པ་ཕུལ་བ། 恭敬，侍奉，供养。

ཕུ་མདོ་མདའ། ལུང་པའི་ཕུ་མདོ་མདའ་གསུམ། 山谷之深处、中間、口上等三部（即谷底、谷中叉道、谷口）。

ཕུ་ནུ། ཇོ་ཇོ་དང་ནུ་བོ་གཉིས། 兄弟，哥哥和弟弟。

ཕུ་པ། (原注缺) 谷，河谷。

ཕུ་ཕུ། ཁས་ཕུ་ཕུ་མ་འདེབས་ལྟ་བུ། 嘘气，吹气，如噗噗（音譯）。【增】不贊成的表示。〔达〕

ཕུ་བོ། ཇོ་ཇོའམ་མིང་པོ། 哥哥，兄长。

ཕུ་མེད། ཕུ་ཐུང་མེད་པའི་ཆུ་པ་ལ། 无袖之衣，坎肩。

ཕུ་མོ། སྲིང་མོ། 姊妹。

【增】高山谷中的一种植物。〔达〕

ཕུ་ཀུ། སྐ་རགས་ཤིག 一种腰带。

ཕུ་གསུམ་པ། ཕུ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ལའང་། 1.三个深谷。2.有三条深谷的地方。

ཕུག བཙོས་པའི་རི་ཕུག་ལྟ་བུ། 洞，石窟，如人工挖成的山洞。

ཕུག་རྡུགས། ཕུག་མཐའ་ལ་ཐུག་པ། 到底，如到窟底。

ཕུག་ན། རྗེས་ལ་ལྟ་བུ། 后来，以后。

【增】=ཕུགས་སུ། 最后，結局。〔达〕（达作 ཕུགས་ན་）

ཕུག་པ། བརྡོལ་བའམ་ཞི་ཁུང་ཕུག་པ། 穿通，穿孔。【增】1.石隙，石凹处，石窟，石洞。2. ཕུག་ 字也泛指独居修禪的僧人住处，无論实际是否为石洞。〔达〕

ཕུག་མ། ནང་ཕུག་མ། 糠，細糠。

【增】尘。〔达〕

ཕུག་རོན། ཞང་གུ་བྱ་སྔོན་པོ། 鸽，灰色鸽子。

ཕུག་རོན་རྐང་པ། རི་སྐུན་རྩ་བའམ། 鸽足（藻）。丹参根。

ཕུག་རོན་སྐྱོང་བ། ཁང་པའི་མདའ་ཡབ་མིང་། 护鸽（藻）。屋簷。

ཕུགས། ཞི་ཁུང་ཕུག་ཕུགས་ཤིག 鉆穿吧！穿洞吧！【增】1.极端，最后。2.极深者。〔达〕

ཕུང་སྐྱིལ་བ། བརླགས་པའམ་དོན་མེད་དུ་སོང་བ།

败坏，无意义地耗损了。【增】1.＝འཕབ་ཀྲོལ། 挑衅，侵害。2.ཉེས་པ་མང་པོ འི་རྩ་བ། 許多罪孽的根子。〔达〕（达无 བ་ 字）等于 དོན་མེད། 〔法〕（同）ཕུང་བ།

ཕུང་ཁྲོལ། （注同上）

ཕུང་རྒྱལ། གངས་སྦལ། 雪蛙。

ཕུང་བ། བརྟགས་པའམ་དོན་མེད་དུ་སོང་བ། 败坏，无意义地耗损了。【增】毁灭，遺失。〔达〕（同）ཕུང་ཀྲོལ་བ། ཕུང་ཁྲོལ།

ཕུང་པོ། ཚོགས་གཅིག་ཏུ་སྤུངས་པས་ན་ཕུང་པོ། 蘊（佛），堆积一处，故名蘊。
【增】1.束（如草束）。2.群。3.（如水的）运輸。4.数目字五。5.山丘。6.堆。7.軀体。〔达〕

ཕུང་པོ་ལྔ། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ ཚོར་བའི་ཕུང་པོ་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ། 五蘊（佛）：色蘊、受蘊、想蘊、行蘊、識蘊。

ཕུང་པོ་ཐོབ་བྱེད། ལུས་ཀྱི་མིང་（དང་）། 得蘊（藻）。身体。

ཕུང་གཞི། ཕུང་པོ འི་གདགས་གཞི། 諸蘊施設处（佛）。【增】失败的原因。〔本〕

ཕུང་གཡོ་བ། ཕྲ་མའམ། 败动（藻）。离間語。

ཕུང་སུམ་པ། ཉིས་སུ་མ་བསྡུས་པ། 第三类，不属于两方者。

ཕུང་གསུམ་པ། （注同上）

ཕུང་གསུམ་ལམ་སྟོན། སངས་རྒྱས། 示三蘊道（藻）。佛。

ཕུད། ལྷམ་ཕུད་ལྟ་བུ་དང་ཟུར་ཕུད་ལྟ་བུ། 1.脱去，如脱鞋。2.髻，如发髻。【增】1.拿来的一部份样品，标本，第一次的尝試或試驗，而在日常生活中，特指供献新菓品，献給諸天或干闥婆的供品。2.ཕུད་དུ་བསྐུར་བ་ 等于 སྤྱི་བོར་བསྐུར་བ་等于གཙུག་ཏུ་བསྐུར་བ། 頂戴礼品于头上，敬献。〔达〕1.参看 འཕུད་པ་ 等于 འབུད། 脱去，除去，舍去。2.荐新。〔法〕

ཕུད་སྒྲ། འབུད་པའི་སྒྲ་ཆེན་པོ། 吹气的大声音。

ཕུད་དུ་ཁུར། བཀུར་བའི་དོན། 頂戴，爱戴，尊敬。

ཕུད་པ། ཚིགས་ཕུད་པ་ལྟ་བུ་དང་རྒྱང་རིང་དུ་ཕུད་པའམ་བསྐྲད་པ་ལའང་། 1.脱落。2.驅逐。
【增】1.开除。2.发結，髻。〔达〕

ཕུད་བུ། སྐྲ་དཔྲལ་བར་བཅིངས་པའམ་སྙོར་མོ། 1.髻，額上所挽之发。2.圓球。

ཕུན། ཐམས་ཅད་དམ་ཚང་བའི་དོན། 一切，完滿。

ཕུན་གང་། སོར་མོ་གཅིག་གི་ཚད་ལའང་། 1.一捆。2.一指之量。（同）ཕུན་རེ།

ཕུན་ཚག བཀྲ་མི་ཤིས་པ། 不吉祥。
【增】束，捆，簇。〔达〕

ཕུན་ཚར། སྣམ་བུ་ཐགས་རྩོམ་དུས་ཀྱི་ཕུན་ཚར་དང་བཏགས་ཟིན་པའི་འཇོར་བ་ནི་ཁ་ཚར་ཟེར། 初織之机头。

ཕུན་ཚོགས། ཐམས་ཅད་ཚང་བའམ་བཀྲ་ཤིས་པ་འམ་དཔལ་འབྱོར་ཚང་བ། 1.圓滿，一切完备。2.吉祥。3.丰富，富饒。【增】常指天堂。〔达〕（同）ཕུན་སུམ་ཚོགས།

ཕུན་ཚོགས་འཕེལ། ལྷའི་ལྗོན་ཤིང་ངམ་དཔག་བསམ་ཤིང་། 圆滿增长（藻）。天界之树，如意宝树。

ཕུན་ཚོགས་མིན། ཡི་དྭགས་ཀྱི་མིང་། 非圓滿(藻)。餓鬼。

ཕུན་རེ། སོར་མོ་གཅིག་གི་ཚད་ལ་འདང་། 1.一束。2.一指之量。(同) ཕུན་གང་།

ཕུན་སུམ་ཚོགས། ཐམས་ཅད་ཚང་བའམ་བཀྲ་ཤིས་པའམ་དཔལ་འབྱོར་ཚང་བ། 1.圓滿，一切完备。2.吉祥。3.富饒，丰富。(同) ཕུན་ཚོགས།

ཕུབ། མདའ་སྐྱབ་བྱེད་ཕུབ། 盾，挡箭牌。
【增】1.鎧甲。2.頂蓋，天篷。〔达〕

ཕུབ་པ། གུར་ཕུབ་པ་དང་སྣོད་ཀྱི་ཁ་སྦུབ་པའམ་ཕུབ་པ་(དང་)། 1.支起，支帳篷。2.复下。
【增】=འཕུབ་པ། 支撑。〔达〕

ཕུབ་མ། ནས་ཀྱི་སྙེ་མའི་ཕུབ་མའམ་སྦུན་ཕྱ་བུ་དང་ཕུབ་མའམ་སྦུན་འཕྱར་བ་ལྟ་བུ། 糠秕，外壳，皮殼，如麦穗之壳或揚糠。

ཕུབ་ལས། (注同上)

ཕུར། (原注缺) 深入，刺入。

ཕུར་ཁ། མི་ཁ། 諍訟，人言。

ཕུར་བཏབ་པ། ཕུར་བ་འཛུགས་པའམ་འདེབས་པ་དང་སྲིན་པོ་(དང་)། 1.釘橛子(过去詞)。2.罗刹(佛)。

ཕུར་འདེབས། (注同上)

ཕུར་པ། ཕུར་བུའམ་གཟེར་བུ་དང་པགས་པ་མཉེད་པའམ་ཕུར་ཕུར་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 1.橛子，釘子。2.揉皮子。【增】1.=མཉེ་བ་ 或 བསྡུབ་པ། 揉，搓，参看 འཕུར་བ། 2.浮雕。3.一种病。4.縛，綁，連接。〔达〕

ཕུར་བའི་རྣ། བོང་བུ་ (དང་)། 橛耳(藻)。驢。

ཕུར་བུ། ལྕགས་ཀྱི་ཕུར་བུ་དང་གཟའ་ཕུར་བུ་དང་ས་ཕོ་སྤྲེའུ་ལོ་དང་མེ་ལྕེ་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་ཟླ་བའི་བློན་པོའང་ཟེར། 1.釘子，橛子，如鉄釘。2.木曜。3.戊申年。4.火焰。5.大自在(天神名)。6.金星。【增】短劍。〔高〕

ཕུར་བུ་པ། ལྷའི་བླ་མ། 天神之师长。

ཕུར་མ། ཕུར་མ་ནི་ཕྱམ་བུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཏེ་དཔེར་ན་ཕྱེ་མའི་ཕུར་མ་ཕྱེ་མའི་ཕྱམ་བུ་དང་ཚུར་འབུར་དུ་བྱུང་བ་ལ་འདང་། 1.包，如粉包。2.浮雕，凸起。
【增】1.=འབུར་མ། 折叶而成的漏斗形器皿。2.細葯粉，任何飞散的东西。〔达〕

ཕུར་མ་གསུམ་པ། དུར་བྱིད་(དང་)། 离娄，葯名。

ཕུར་མོང་། རྩྭ་ཨ་གྲོང་ཞིག 茵陈，蒿子。

ཕུར་ཚུགས་པ། སྲིར་རྒྱལ་དུ་ཐུབ་པའི་དོན། 1.釘住。2.專注，能胜过之义。

ཕུར་ཚེ། སྲིར་དུ་རྒྱལ་བའི་ཚེ། 1.鉆时。2.胜过时。

ཕུར་ཡོག རྩྭ་ཞིག 一种草。

ཕུལ། ལག་པའི་ཕུལ་གང་དང་ཆུ་སྨད་སྐར་མ་དང་སྐུ་ཡོན་ཕུལ་ལྟ་བུ། 1.握，如一握(量)。2.斗宿(二十八宿之一)。3.献，如供献礼品。
【增】1. ཕྱག་ལྟ་བུ་ 或 ཕུལ་གང་། 2.殊胜，最好。3.发出的。〔达〕

ཕུལ་བྱུང་། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཇོ་བོ་རྗེ་ལ་འདང་། 1.殊胜，卓越。2.阿底峡尊者。
【增】完成的，完全。〔达〕

ཕུལ་རེ། ཕུལ་གང་། 一把，一握(量)。

ཕུས་བཏབ་པ། ཁ་ཡིས་ཕུས་འདེབས་པ་པོས་བཏབ་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已吹。

ཕུས་འདེབས། (原注同上) 吹。

ཕེ་སྒྲོག ཅེ་སྤྱང་མིང་། 嚎叫 (藻)。豺狼。

ཕེ་ཏུ། (注同上)

ཕེ་ལ། གོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག 衣之一种。

ཕེག་རྡིབ། ཆང་ལང་རོལ་མོ། 钹，手鼓。

ཕེབ། ནང་དུ་ཕེབ་རྒྱུ་ཡིན་ལྟ་བུ། 来，去，光临（敬），如說：請进里面來。

ཕེབས་ཀོ། གཞུང་སའི་ཕེབས་ཀོ། 政府所用的船。

ཕེབས་སྒོ་དོད་པ། ཕེབས་པའི་སྒོ་ཕྱེ་དོད་པ་ལྟ་བུ། 安門，开辟門徑。

ཕེབས་གདོང་། ཕེབས་སྔོན་ལ། 前行，开路，前鋒。

ཕེབས་པ། ཕེབས་ཟིན་པ། 已来临，已到，已去。

ཕེབས་པར་སྨྲ་བ། འོས་སུ་བདེན་པར་སྨྲ་བ། 暢談，随意实說。【增】邀請。〔达〕

ཕེབས་རྫོངས། ཕྱིས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚེ་འབུལ་བ། 贐，出外时所送的禮物。

ཕེའུ་འདེབས། སྐད་ཆེན་པོ་འདེབས་པ། 喊叫，大声叫喊。

ཕེར། ཕལ་ཆེ་བའི་དོན་ལའང་། 大概，多数。

ཕེར་བ། ཐུབ་པ། 能够。【增】1.等于。2.胜任的。3.相等之物。〔达〕

ཕེར་མི་ཕེར། ནུས་མི་ནུས་སམ་ཐུབ་མི་ཐུབ། 可不可以？能够不能够？

ཕོ། མི་ཕོའམ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ། 男的，雄的，公的。

ཕོ་དཀར། ཕོ་བ་དཀར་པོའམ་བྲང་དཀར་ལའང་། 白肚，白胸部。

ཕོ་སྙིན་པ། ཕོ་འབད་རྩོལ་ཅུར་པོ། 勤快人，爱劳动的男子。

ཕོ་ཁེངས། ཕོ་ཐེག་པའམ་གང་བ་ལའང་། 1.能乘，能負担。2.滿，充滿。

ཕོ་ཀྱུ་མོ་ཀྱུ། རྫའི་སོ་ཕག་ཕོ་མོ། 沟瓦盖瓦，阴阳瓦。

ཕོ་གླང་། ཕོ་ནད་ཅིག 腹痛。

【增】1.肺。2.膀胱。〔达〕(同) ཕོ་ཕོག

ཕོ་སྙི། ང་རྒྱལ་ལྟ་བུ། 胆壮，如傲慢。

ཕོ་ལྷམ་མེ་ཏོག ཏ་ཕོ་མེ་ཏོག 棋盘花，大蜀季花。

ཕོ་ཆེན། རླིག་རིལ་བཏོན་པའི་རྟ་ལའང་། 1.大男子。2.割掉睾丸的馬，騸馬。

ཕོ་ཆས། མི་ཕོ་འི་བགོ་བྱའམ་གོ་བྱའམ་ཆས། 男装，男人所穿的装束。

ཕོ་ཉ། བང་ཆེན་ནམ་འཕྲིན་ཡིག་སྐྱེལ་བ་པོ། 1.使者。2.送信人，邮差。【增】或 ཕོ་ཉ་བ།〔达〕

ཕོ་ཉ་བཀྱེ་བ། ཕོ་ཉ་ཕྱོགས་ཁྱབ་པར་འགྲོ་འཇུག་པའམ། 派遣使者。

ཕོ་ཉ་མོ། གྲོགས་མོ། 女友。

【增】女使者。〔达〕

ཕོ་ཉིད། ཕོ་རང་ཉིད། 男性，男子。

【增】后到的，継續的。〔达〕

ཕོ་རྟགས། ཆགས་པའི་རྒྱལ་མཚན། 男性生殖器。

(同) ཕོ་མཚན།

ཕོ་ཐེག་ཆེ་བ། ཁུར་ཆེ་བ། 大担負。【增】1.=ཁེངས་པ་ཆེ་བ་与ཁུར་ཆེ་བ། 自負，自大。2.=

ལྟ་བ་མཐོ་བ། 〔达〕(达作 ཕོ་ཐག་ཆེ་བ་)

ཕོ་ཕྱོང་། ཆུ་དབོ་བའམ་ཕོ་སྟེ་ཕྱོང་ཤིག 洒水吧！潑掉吧！

ཕོ་ཕྱིང་བ། ཕོ་བ་ཕྱིར་ཕྱིར་བའམ་ཕྱིང་བ། 腹部凸起，翹起。

ཕོ་བ། ནང་ཁྲོལ་ཕོ་བའམ་ཆུ་ཕོ་བ་ལའང་། 1.內脏之胃。2.洒，洒水，潑水。

ཕོ་བ་སྒྲིམ་པ། ཕོ་བ་ན་བའི་ཚུལ། 腹縮，腹痛之情形。

ཕོ་བ་བྲབ་སྨུམ། ཕོ་བ་འཚིག་པ་ལྟ་བུར་ན་བའི་མིང་། 腹痛如焚。

ཕོ་བ་འཚིག ཕོ་བ་སྲེག་པ་ལྟ་བུ། 腹內燒热。

ཕོ་བའི་རྭ་བ། (未詳)

ཕོ་བྲང་། རྒྱལ་པོའི་སྡོད་སའམ་རྒྱལ་ཁབ། 宮，国王居处，京城。【增】府邸。〔达〕

ཕོ་བྲང་འཁོར། གྲོང་ངམ་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ། 宮属(藻)。城市。

ཕོ་བྲང་འཁོར་མོ། བཙུན་མོ། 后妃。

ཕོ་བྲག་ནོར་བུ། རྩ་ཞིག་གི་རྩ་བ། 一种草根。

ཕོ་དབང་། ཕོ་ཡི་དབང་པོའམ་སྐད་སོགས་སྦོམ་པོ། 1.男性生殖器。2.語音粗重。

ཕོ་ཚོགས་གཅིག ཆ་གཅིག་ལའང་། 1.一聚。2.一分。

ཕོ་ཚོད། ཕོ་ཡིན་པར་རློམ་སེམས་ཅན། 毅力，勇武，自恃是男子之心情。【增】= ཕོ་སོ། 有地位者。〔达〕 ཕོ་ཚོད་ 或 ཕོ་ཚད་ 等于 དཀའ་ཚོད། 〔法〕汉子样。〔四〕

ཕོ་མཚན། ཆགས་པའི་རྒྱལ་མཚན། 男性生殖器。

(同) ཕོ་རྟགས།

ཕོ་བཟོ། ཕོའི་བཟོ་འདྲ་ཅན། 男装，装扮为男子者。

ཕོ་ཡན། ཕོ་ཧྲངས་གཅིག་པུ། 鰥夫，单身男子。【增】或 ཕོ་རང་། ཕོ་ཧྲང་། 〔达〕

ཕོ་རིངས། ཕོ་གཅིག་པུ། 独身男子。(同) ཕོ་ཧྲངས།

ཕོ་རོག བྱ་རོག 烏鴉，大鴉。【增】花脖鴉。〔四〕

ཕོ་ལོག ཕོ་ནད་ཅིག 腹痛。【增】类似霍乱病之胃病。〔达〕(同) ཕོ་གླང་།

ཕོ་ལོང་། སྐུད་པའི་གྲུ་གུའམ་སྐུད་པའི་ཟླུམ་པོ། 綫球，綫团。【增】素馨，栀子。〔达〕行头，ཕོ་ལོང་སྒྲིར། 踢行头。〔四〕

ཕོ་ཤ། རྒྱགས་པ་ལའང་། 驕傲。

ཕོ་ཤལ། ཕོ་ཤལ་བཀུར་སྐྱེས་ཕུང་བར་འགྱུར་ཞེས་པས་བསོད་ནམས་མེད་པའི་མི། 庸人，如說："恭敬庸人反招損"，因其为无福之人。

ཕོ་གསང་སྒྲིམ། ཕོ་བ་ན་བའི་ཚུལ། 腹縮，腹痛之情形。

ཕོ་ཧྲངས། ཕོ་གཅིག་པུ། 光棍汉，单身男子。【增】=ཕོ་ཡན་ 或 ཕོ་རང་། 〔达〕(达作 ཕོ་ཧྲང་) (同) ཕོ་རིངས།

ཕོག མདའ་འཕངས་ཏེ་ཕོག་ཅིག 中，如射箭射中。【增】1.འཕོག་པ་ 的完成式。2.工資，报酬。3.养老金，撫邮金，不取値的給养。〔达〕

ཕོག་ཀུ་ཅན། སྐ་རགས་ཤིག 腰带之一种。

ཕོག·ཐུག ཉེས་སྐྱོན་ལ་ཕོག་པའམ་ཐུག་པ། 冒犯，触犯，犯过失。

ཕོག·ན། ལུང་འབོགས་པ་པོས་ཕོག་ནའམ་སྟེར་ན། 傳給，如傳教者傳給。

ཕོག·པ། གསུང་ལུང་ཕོག་པའམ་གནང་བ་དང་ཉི་མའི་འོད་ཕོག་པ་ལྟ་བུ། 1.傳，如傳授經教。2.照，如日光照及。

ཕོགས། འབྲུ་ཕོགས་རེ་རེ་ལྟ་བུ། 薪餉，工資。

ཕོགས·དཔོན། དམག་མིའི་ཕོགས་དཔོན་ལྟ་བུ། 粮官，如管軍粮之官。【增】会計官。〔高〕

ཕོགས·བཟན། ཕོགས་ཟ་མཁན། 食薪金者。

ཕོང·། འཕེན་པ་ཕོས་ཕོང་ཞིག 抛吧！扔吧！

ཕོངས། རྐུབ་ཕོངས། 臀部。

ཕོངས·སྐྱོབ·མ། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ། 救貧母(藻)。至尊度母（菩薩名）。

ཕོངས·པ། དབུལ་པོ། 匱乏，貧穷，穷人。

ཕོད། ཐོད་དེ་ཟུར་ཐོད་དང་གཟར་ཕོད་ལྟ་བུ། 即ཐོད། 1.发髻。2.鏇杓。

ཕོད·ཀ། གོས་ཞིག 衣之一种。

【增】འཆམ་གོས་ཀྱི་རིགས། 或作ཕོད་ཁ། 喇嘛的舞衣，长袖的舞衣。〔达〕 盔纓。〔四〕

ཕོད·པ། ཐུབ་པའམ་ནུས་པ། 能够，可能。

【增】1.强迫。2.抗拒，抗衡，对敌。〔达〕

ཕོད·པ·ཅན། སྙིང་བརྟོལ་ཅན། 大胆，剽悍，敢为。

ཕོན། གཅིག་ཏུ་ཕོན། 捆在一起。

【增】或作ཕོན་པ། 1.= ཚོགས་པ། 一捆，一把。2.=ཆུན་པོ། 球，朵，簇，串，丛，繖形花，纓，纓絡，流苏。〔达〕

ཕོན·ཆེ·བ། མང་པོ་ཚོགས་པའི་ཕོན་པོ་ཆེ། 大堆，大批。

ཕོན·པོ། （原注同上）堆，丛。

ཕོན·པོར·རྩེ། གླང་པོ་ཆེ་ལའང་། 聚游(藻)。象。

ཕོབ། འབེབས་པ་པོ་ལྷས་ཆར་པ་ཕོབ་ཅིག 降，如降神者請神降雨。

ཕོམ·པ། བུམ་པ་ལའང་། 瓶，壶。

ཕོར·པ། ཇ་འཐུང་བྱེད་ཕོར་བ་དང་ཕོར་ཆུང་། 茶杯，小碗。（同）ཕོར་བུ།

ཕོར·ཕྱིས། ཕོར་བའི་ཕྱིས་རས། 擦碗巾。

ཕོར·བུ། ཇ་འཐུང་བྱེད་ཕོར་བ་དང་ཕོར་ཆུང་། 茶杯，小碗。（同）ཕོར་པ།

ཕོར·མར། ཕོར་བའི་ཇ་ལ་འདེབས་པའི་མར། 茶杯中所放之酥油。

ཕོར·ཤབ། ཕོར་ཕྱེད་ཙམ་ལའང་། 約半杯。

ཕོར·ཤུབས། ཕོར་བའི་སྣོད། 碗套。

【增】碗包。〔四〕

ཕོལ·ནད། མིག་འདྲ་བའི་རྨ་འབྲས་ཆེན་པོའམ་གཉན་འབྲུད་ལྟ་བུའི་ནད་ཚ། 疮病，如眼形之疮或疔毒之疮。（同）ཕོལ་འབྲས། ཕོལ་མིག

ཕོལ·བ། རྣོ་པོ་མ་ཡིན་པ་ལའང་། 鈍，不鋒利。

【增】= རྟོགས་པ། 〔达〕

ཕོལ·འབྲས། མིག་འདྲ་བའི་རྨ་འབྲས་ཆེན་པོའམ་གཉན་འབྲུད་ལྟ་བུའི་ནད་ཚ། 疮痈，如眼形之疮或疔毒之疮。（同）ཕོལ་ནད།

ཕོལ·མིག （注同上）疱疮。

【增】=འཁོར་པོ། 輪，圓圈。〔法〕

(同) ཕྱོལ་ནད།

ཕྱོས་པ། ཆུ་གསོས་པའམ་དབོ་བར་བྱས་པ། 潑水，已潑洒。

ཕྱ་མཁན། བཟོ་པའི་བྱེ་བྲག་དང་མོ་པ་དང་ས་ལས་མཁན་ནམ་ཨར་ལས་པ། 1.占卜者。2.泥水匠。

【增】 མོ་བཏབ་མཁན། 〔达〕等于 རྫ་མཁན། 燒窰的人。〔法〕(同) ཕྱྭ་མཁན།

ཕྱ་གཏོང་བ། ངན་གཏམ་ཕྱི་ལ་སྤེལ་མཁན། 散惡名，向外散布惡語者。

ཕྱ་མ་ཆ། བུད་མེད་ཚང་ར། 女性臀部。

ཕྱ་མི། ཕྱི་མིའང་ཟེར། 外人。

ཕྱ་ཚན། (原注缺) 占卜品。

【增】剛哺乳就死的嬰儿和駒犢的粪，作占卜用。〔达〕

ཕྱ་ར། རེ་ལྡེའམ་སྦྲ་ཀྱ་བུ་ལའང་། 牛毛門帳，牛毛帳蓬。

ཕྱ་ལེ་བ། ངོས་མཉམ་མམ་ལེབ་ལེབ། 平正，平面，扁平。【增】= ཁོད་མཉམ་པ། 精細，平滑精致，可爱。〔达〕旧字 ཕྱ་ལེ་བ་ 等于新字 མཉམ་པ།〔法〕

ཕྱྭ། གཡང་དང་མོ་ཕྱས་ལའང་། 1.幸福。2.卜卦。【增】旧字ཕྱྭ་等于新字 མོ་等于ཏགས། 卦，兆。〔法〕

ཕྱྭ་མཁན། བཟོ་པའི་བྱེ་བྲག་དང་མོ་པ་དང་ས་ལས་མཁན་ནམ་ཨར་ལས་པ། 1.占卜者。2.泥水匠。(同) ཕྱ་མཁན།

ཕྱྭ་འདེབས་པོ། མོ་པ། 占卜者，算卦的。

ཕྱྭ་པ། མོ་པ་དང་བཙུན་མོ་འི་འཁོར་ལའང་། 1.占卜者。2.后妃之随从。

ཕྱྭ་ཡེ། གཡང་འགུགས་པའི་ལག་པས་གཡབ་པར་བྱེད་པའི་མིང་། 召福，招手召福。

ཕྱྭ་གཡང་། གཡང་། 幸福，吉兆。

ཕྱག ལག་པ། 手 (敬)。

ཕྱག་འཁར། འཁར་དབྱུག 手杖 (敬)。

ཕྱག་རྒྱ། (原注缺) 手印(佛)。手势 (敬)。

【增】 1.紧握的拳头。2. རྒྱ་ 字的敬語，印章。〔达〕 卦。〔四〕

ཕྱག་རྒྱུན། རྒྱུན་གྱི་ལག་ལེན། 一貫的作法(敬)。

(同) ཕྱག་ལེན། ཕྱག་སྲོལ།

ཕྱག་ཆ། ལག་ཆ། 工具 (敬)。

ཕྱག་རྗེས། ལག་རྗེས་དང་ལག་ལེན་ལའང་། 1.事迹，遺規。2.作法 (敬)。

ཕྱག་བརྙན། གཡོག་པོ། 随从，仆人 (敬)。

【增】= འཁོར་གཡོག 〔达〕 司务。〔四〕

(同) ཕྱག་ཕྱི།

ཕྱག་སྙིགས། གད་སྙིགས། 垢秽，渣秽 (敬)。

(同) ཕྱག་བདར།

ཕྱག་ཏུ་ཕེབས་པ། ལག་ཏུ་སླེབས་པ། 到手，收到 (敬)。

ཕྱག་བཏགས། ལག་བཏགས། 礼品(敬)。

ཕྱག་བཏེག་པ། ཐེབས་པའམ་ཕྱིན་པ། 起行，动身，去或来。

ཕྱག་རྟགས། ཐེལ་རྩེ། 印，图章 (敬)。

【增】1.=ལག་རྟགས། 手势，手印 (佛)，指印。2.礼物，赠品。〔达〕 (同) ཕྱག་དམ།

ཕྱག་རྟེན། འབུལ་བའམ་རྫས་གཞག 献礼，礼品（敬）。【增】＝ ཕུལ་བ་ 及 ཕུ་རྟེན། 〔达〕

ཕྱག་དག་བསིལ་བ། ལག་པ་གཉིས་ཁྲུས་པ། 洗手（敬）。

ཕྱག་དམ། ཐེལ་རྩེ། 印，图章（敬）。(同) ཕྱག་རྟགས།

ཕྱག་དར་ཁྲོད་ཀྱི་དྲ་བ་ཅན། ཁྱབ་འཇུག 遍入（天神名）。

ཕྱག་དར་ཁྲོད་དུ། གད་སྙིགས་ནང་དུ། 渣滓中，垃圾堆中。

ཕྱག་དར་བྱེད་པོ། ཕྱི་དོར་བྱེད་པོའམ་གད་པ། 扫除者。

ཕྱག་བདར། གད་སྙིགས། 渣滓。【增】＝གད་དར་བྱེད་པ། 〔达〕等于ཕྱགས་བདར་ 或 ཕྱགས་སྙིགས། 扫除，拂拭。〔法〕(同) ཕྱག་སྙིགས།

ཕྱག་མདའ། མེ་མདའི་ཞེ་ས། 枪（敬）。

ཕྱག་མདའ་སྐྱེལ། བརྡ་གཏོང་བ་ལའང་། 1.送枪（敬）。2.通知（敬）。

ཕྱག་མདུད། བླ་མའི་སྲུང་མདུད། 結（敬），如喇嘛所縮之护結。

ཕྱག་འདེབས་མཛད་པ། ཕྱག་སྲོལ་ཚུགས་པ་ལྟ་བུ། 建立规章（敬）。

ཕྱག་རྡོར། གསང་བའི་བདག་པོ། 金刚手（藻）。秘密主（菩萨名）。【增】又称 ལག་ན་རྡོ་རྗེ། 〔达〕(同) ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ།

ཕྱག་ལྡེ། ལྡེ་མིག་གི་ཞེ་ས། 钥匙（敬）。

ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ། གསང་བའི་བདག་པོ། 金刚手（藻）。秘密主（菩萨名）。(同) ཕྱག་རྡོར།

ཕྱག་ན་པདྨ། སྤྱན་རས་གཟིགས། 莲花手（藻）。观音（菩萨名）。

ཕྱག་པ་གཅིག ཆག་པ་གཅིག་ཟེར་ཡང་འཁྱིགས་པའི་ཆ་ནས་ཁྱག་པ་གཅིག་མིན་ནམ་སྙམ། 一把，一束，亦作 ཆག་པ་གཅིག 就捆束的意义而言，似应作 ཁྱག་པ་གཅིག

ཕྱག་དཔུང་། ལག་པའི་དཔུང་པའམ་རོགས་བྱེད་པོ། 1.臂膀。2.助手（敬）。

ཕྱག་དཔེ། གླེགས་བམ་དཔེ་ཆ། 經卷，书（敬）。

ཕྱག་ཕྱུག སྐུའི་ཕྱག་གི་མཛོད་ནོར་ལྟ་བུ། 库财，库中财宝（敬）。(同) ཕྱག་སྤྱུག

ཕྱག་ཕེབས་པ། ཕྱིན་པ། 莅临，来到（敬）。

ཕྱག་ཕྱི། གཡོག་པོ། 随从，仆人（敬）。【增】＝ ཞབས་ཕྱི། 〔达〕等于新字 མངག་གཞུག 〔法〕(同) ཕྱག་བརྟེན།

ཕྱག་ཕྱིག （原注缺）偈罗，大数之一。【增】食物的残余，一小部分。〔达〕

ཕྱག་བྱ་བ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཕྱག་བགྱིད་དོ།། ཕྱག་མཛད་པའང་ཟེར། 敬礼，如敬礼于三宝，亦作 ཕྱག་མཛད་པ། (同) ཕྱག་འཚལ།

ཕྱག་ཡིས། ཡི་གེ། 书信（敬）。【增】手迹，手写的，手稿。〔达〕

ཕྱག་དབང་གནང་བ། བླ་མས་ཕྱག་གི་དབང་གནང་བ། 摩頂（佛），如师长給摩頂。

ཕྱག་འབུལ། འདུད་པའི་དོན་ལའང་། 1.礼品（敬）。2.敬礼。

ཕྱག་སྦལ། བཙོན་ཁང་། 监獄。【增】＝ཕྱག་གོང་། 〔达〕

ཕྱག·སྤྱུག སྐུའི་ཕྱག་གི་མཛོད་ནོར་ལྟ་བུ། 庫財，庫中財宝（敬）。（同）ཕྱག་ཕྱུག

ཕྱག·སྨྱུག ཡི·གེ·འབྲི·བྱེད·སྨྱུ·གུ། 笔，写字之竹笔（敬）。

ཕྱག·ཚ། བླ·མའི·སྐུའི·ཕྱག·ཚ། 喇嘛造的小泥象（敬）。

ཕྱག·ཚང·། ཐབ·ཀ·པའམ·ཟས·འདྲེན·པ·དང·ལག·བདེ·བའམ·ཐབ·གཡོག 厨子。

ཕྱག·ཚང·པ། （注同上）

ཕྱག·མཚན། རྡོ·རྗེ·དྲིལ·བུ·ལ·སོགས·པ། 标幟，如鈴杵等。

ཕྱག·འཚལ། དཀོན·མཆོག·གསུམ·ལ·ཕྱག·བགྱིད·དོ།། ཕྱག·མཛད·པའང·ཟེར། 敬礼，頂礼，如敬礼于三宝，亦作 ཕྱག·མཛད·པ། （同）ཕྱག·བྱ·བ།

ཕྱག·འཚལ·ལྡན། ལྷའི·དབང·པོ·བརྒྱ·བྱིན·ལའང·། 具敬礼（藻）。帝釋天王。

ཕྱག·མཛོད། བླ·མའི·ཕྱག·མཛོད·ལྟ·བུ། 管庫，管家。

ཕྱག·བཞེས། ལག·ལེན·ཚུགས·པ། 主張，立規約（敬）。

ཕྱག·བཟོ·མ། （注同上）

ཕྱག·འོས། ཟླ·བ·དང·ཕྱག·བྱར·འོས·པ། 1.月亮。2.应受尊敬。

ཕྱག·ར། འཆག·ར་འམ། 厠所（敬）。

【增】=ཕྱག·གྲ། 〔达〕

ཕྱག·རས། ལག·པའི·ཕྱི·རས། 手巾。

ཕྱག·ལས། ལས·ཀའི·ཞེ·ས། 事业，職业(敬)。

【增】=འཕྲིན·ལས། 〔达〕

ཕྱག·ལས·ཁྱིམ། བཟི·བའམ། 酒醉。

【增】=ར·རོ·བ的敬詞。〔达〕

ཕྱག·ལེན། རྒྱུན·གྱི·ལག·ལེན། 作法，一貫的作法。

【增】ལག·ལེན 的敬詞。1.实行。2.演习。3.仪式。〔达〕（同）ཕྱག·རྒྱུན། ཕྱག·སྲོལ།

ཕྱག·ཤན། གྲི། 刀（敬）。

ཕྱག·སྲོལ། རྒྱུན·གྱི·ལག·ལེན། 仪则，章程，一貫的作法。（同）ཕྱག·རྒྱུན། ཕྱག·ལེན།

ཕྱགས·དག ཞབས·ཕྱགས·ལྷམ·ཀོ·གཉིས། 鞋，皮靴。

ཕྱགས·པ། ཕྱགས·མས·ཕྱགས·ཟིན·པ། 已扫除。

ཕྱགས·མ། རྩྭའི·ཕྱགས·མ·གད·དར·བྱེད·པ། 草制扫帚，打扫工具。

ཕྱང·ངེ·བ། འཇོལ·ལེ·བའམ·མར·རིང·དུ·འཇར·བ། 悬垂，下垂。【增】1.纤弱的，脆弱的。2.直的，伸开的。〔达〕（同）ཕྱང·ཕྱང·བ།

ཕྱང·ཆད། ཐག·ཆད·པའམ·ཐེ·ཚོམ·བཅད·པ། 确定，决断，除疑。

【增】=新字 ཐག·ཆད·པ། 〔法〕

ཕྱང·ཕྱང·བ། འཇོལ·ལེ·བའམ·མར·རིང·དུ·འཇར·བ། 悬着，下垂。（同）ཕྱང·ངེ·བ།

ཕྱང·ཕྲུལ། ནོ·ཤལ·གྱི·མིང·དང·ལྟེ·བའི·བར·དུ·འཕྱང·བའི·རྒྱན·ཞིག 纓珞，挂于頸而垂到臍間之装飾品。

ཕྱང·མ·ཆོད། ཐེ·ཚོམ·ཆོད·ཅིག ཐག·ཆོད·ཅིག 1.断除疑念。2.决断（命令詞）。

ཕྱང·བཟུང·། འཆང·བཟུང·ཞེས·པ·དེར·ལྟོས། 柄，参看 འཆང·བཟུང་ 条。

ཕྱུད་ཀྱིས་འཕུར། བསྟུད་དེ་འཕུར། 常飞，連續飞。

ཕྱུད་ཀྱིས་འགྲོ། རྒྱུན་གྱིས་འགྲོ་བའམ་རྟག་ཏུ་འགྲོ། 常往，常行。
【增】通过去； ཕྱུད་ཀྱིས་འོང་། 通过来。〔四〕

ཕྱུད་པར། རྒྱུན་པར་རམ་མཐུད་མཐུད་པར། 往往，常常，連續。

ཕྱུད་ཕྱུར། གྲངས་ཤིག་ཟེར། （似是ཕྱུར་ཕྱུར་或ཕྱུད་ཕྱོད་之誤写）大数之一。

ཕྱམ། ཁང་པའི་ཐོག་གི་ལྕམ་སྐྱེ། 椽子，房屋之頂椽。
【增】又作 ཕྱམ་སྐྱེགས། 1.梯架的横卧木。2.支柱，托架。3.箭眼。〔达〕等于 ལྕམ། 〔法〕

ཕྱམ་གྱི་རྟེན་མ། ཁང་པའི་ལྕམ་ཤིང་གི་སྟེང་གནོན་ཤིང་། 房屋頂椽上之压板。

ཕྱམ་ཆད། མཉམ་པ་ཉིད། 平等，平等性（佛）。

ཕྱམ་སྟན། དམག་སྒར་ལའང་། 軍营。

ཕྱམ་པོ་ཆེ། གཙང་པོ་ལའང་། 1.汎濫。2.大河。

ཕྱམ་སྤྲ་པོ། （未詳）

ཕྱམ་ཕྱམ། ཁྱམ་ཁྱམ་སྟེ་ཉལ་འཁྱམས་པས་སོ།། 即 ཁྱམ་ཁྱམ། 漂流，流浪。

ཕྱམ་མེ་བ། མཐོ་དམན་མེད་པ་ངོས་མཉམ་པ། 平，无高低，面平整。【增】无差别的。〔法〕

ཕྱམ་ཚེ། གོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག 衣服之一种。

ཕྱམ་གཟུང་། （原注缺）柄。

ཕྱར་ཁ་གཏོང་། འཕྱར་ཀ་གཏོང་བ་དེར་སྦྱོས། 譴責，侮辱，参看 འཕྱར་ཀ་གཏོང་བ་ 条。

ཕྱར་པོ་ཆེ། སྦྲ་ནག་ཆེན་པོའམ་རེ་ལྷེ། 毛帳篷，大牛毛帳篷。

ཕྱར་བ། མཚོན་ཆ་ཕྱར་ཞེན་པ་དང་སྣེའུ། 1.举起，如举劍。2.毛毯子。【增】浮起，曳起。〔达〕

ཕྱར་ཕྱུར། གྲངས་ཤིག་ཟེར། 阿婆罗，大数之一。

ཕྱར་གཡེང་། རྣམ་གཡེང་། 散乱。

ཕྱལ་དུ། གྲོད་པར་རམ་ལྟོ་བ་རུ། 肚中，腹中。

ཕྱལ་ཕྱོལ། I.གྲངས་ཤིག་ཟེར། 禰摩，大数之一。
II.དོན་མེད་ཆལ་ཆོལ་ལའང་། 1.俯伏，横臥。2.无意义的游蕩。

ཕྱལ་མོ། སྦྲུམ་མའམ་བུ་ག་ཅན། 1.孕妇。2.有孔的。【增】突出或下垂的腹部。〔达〕

ཕྱལ་མོ་གཙུར་འཛིན། ཁོག་སྟོང་བུ་གར་གཙུར་ཏེ་བཏོན་པ། 穿进孔中而后抽出。

ཕྱལ་ལེ་བ། ཕྱ་ལེ་བ་སྟེ་ངོས་མཉམ་ལེབ་ལེབ། 即 ཕྱ་ལེ་བ། 扁平，面平正。
【增】＝མཉམ། 平坦的，平放的。〔达〕

ཕྱི་སྐོར། ཕྱི་རུ་སྐོར་བ་པོ། 外圍，外面圍繞者。

ཕྱི་གླིང་བ། དབྱིན་ཇི་དང་ཕ་རན་སི་སོགས། 外国，如英吉利，法兰西等。
【增】外国人。〔本〕

ཕྱི་དགུང་། ཕྱི་དྲོ་བའམ་ཕྱི་ཉིན་དགུང་མོ། 1.下午。2.明日午間。

ཕྱི་འགག ཐ་མའི་དོན། 殿后，最后。

ཕྱི་རྒོལ། ཕྱོགས་ཕྱི་མ་དང་ཕྱི་ནས་ནང་དུ་རྒོལ་བ་པོ། 1.辯論时后发言者，駁难者。2.外来攻击者。【增】訴訟或辯論中的敌手，反对者，对方。〔达〕 反駁。〔法〕

ཕྱི་ཆོས། ཕྱི་རོལ་པའི་ཆོས་ལའང་། 外道之法，非佛教的法。

ཕྱི་ཉག་པ། སྤྲང་པོ་དང་ཕྱི་རུ་གཉལ་བ་པོ།། 1.乞丐。2.向外寻覓者。

ཕྱི་ཐག ཕྱི་བསྙུད་བའམ་རྗེས་སུ་འབྲང་བ། 1.向后拖延。2.随行，在后行走。
【增】在将来，終究，后来，未来。〔达〕
(同) ཕྱི་བཞིན་འབྲང་།

ཕྱི་ཐན། (原注缺) 恐吓，胁迫。

ཕྱི་ཐུམ། ཕྱིར་ཀོ་བས་གཏུམས་པའི་ཐུམ། 外包皮，外封，如外面用皮包裹之包件。

ཕྱི་མཐའ། རྗེས་མའམ་ཕྱི་མ། 以后，后来。

ཕྱི་དོན། རྡུལ་ཕྲ་རབ་འདུས་པ་ལས་རགས་པའི་ཆོས་སྣ་ཚོགས་གྲུབ་པས་ན་ཕྱི་དོན་ཟེར་བ་དང་ཕྱི་མའི་དོན་ལའང་། 1.外境（佛），由微尘合积所成种种粗法，名为外境。2.未来的利益。

ཕྱི་དྲིལ། ཕྱིར་དྲིལ་བའམ་ཕྱི་རུ་བསྒྲིལ་བ། 在外面包纏。

ཕྱི་དྲོ། ཉིན་དགུང་ཡོལ་བའི་དུས། 下午。
【增】或 ཕྱི་རོ། 黄昏。〔达〕

ཕྱི་བདར་བ། ཕྱི་བ་དང་བདར་བའམ་ཕྱི་དོར་བྱས་པ། 擦，磨，扫。

ཕྱི་ན་མོ། ཕྱི་རུ་སྡོད་མཁན། 坐在外面的人。

ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་བདག་ཉིད། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། 内外我三性（藻）。时輪（佛）。

ཕྱི་ནས་གདུང་། སེམས་ལ་འགྱོད་པ་སྐྱེ་བའི་མིང་། 后悔，心生追悔。

ཕྱི་པ། གཞན་སྡེ་པ་སྟེ་ཚངས་པ་པ་དང་དབང་ཕྱུག་པ་སོགས། 外道，佛教以外的其他教派，如梵天派，自在天派等。(同) ཕྱི་རོལ་པ།

ཕྱི་ཕྱིར། རྗེས་མའི་རྗེས། 再后，以后之后。

ཕྱི་འབྱེད། ཕྱི་དྲོའི་མིང་། 下午。

ཕྱི་བ། རི་དྭགས་འཕྱི་བ་ལའང་། 1.擦去。2.鼢鼠，土撥鼠。【增】獭儿。〔四〕

ཕྱི་བྱད། ཕྱིའི་ཆ་ལུགས། 外面之装束，外表。

ཕྱི་འབྲང་། རྗེས་འབྲང་། 随从，侍从。
【增】牵馬人。〔四〕

ཕྱི་མ། མཐའ་དང་ཚེ་ཕྱི་མ་ལྟ་བུ། 1.边际。2.后世，以后。
【增】或 ཕྱི་མོ། 以后，随后的。〔达〕

ཕྱི་མ་སོས། སྔ་མ་མ་ཡིན་རྗེས་མའམ་ཕྱི་སོས། 后者。(同) ཕྱི་སོས།

ཕྱི་མའི་ལྟད་མོ་འཆར། འཆི་བའི་དོན། 后境現（藻）。死亡。

ཕྱི་མའི་རི། ནུབ་རིའམ་རྒྱབ་རི། 1.西山。2.后山。

ཕྱི་མོ། དཔོ་སྐར་མ་དང་མའི་མ་དང་ཕའི་མ་དང་ཕྱི་མོའི་མ་དང་ལ་ཕྱི་དང་རྩ་བ(དང)། 1.翼宿，(二十八宿之一)。2.外祖母。3.祖母。4.曾祖母。5.主母。6.根本。(又) རྩ་བའམ་ལ་མ་ལྟ་བུ། 1.根本。2.母亲。【增】1.微粒。2.晚，迟，最后。〔达〕 本母（佛）。〔本〕

ཕྱི་སྙུལ། སྤྲང་པོའམ་ཕྱིར་ཉུལ་ཕྱིན་པ། 乞討，向外寻求。

ཕྱི་ཚིས། ཕྱི་མའི་འཚོ་ཐབས་སམ་ཕྱིའི་འཚོ་བ། 后来之生計，以后之生活。

ཕྱི་བཞིན་འབྲང་། ཕྱི་བསྙུད་བའམ་རྗེས་སུ་འབྲང་བ། 1.向后拖延。2.随行，在后行走。
(同) ཕྱི་ཐག

ཕྱི་ཝོབས། ཕྱིར་བསྐོར་བའི་ཝོབས་དོང་ལྟ་བུ། 外面圍繞之濠沟。

ཕྱི་རབས། ཕྱི་དུས་ཀྱི་མི་རབས། 后代，子孙，后世。

ཕྱི་རུབ། ཕྱིར་གཡོགས་པའམ་འགབ་པ། 外面复盖，外罩。

ཕྱི་རོལ་ཏུ། ནང་དུ་མ་ཡིན་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ལྟ་བུ། 外面。【增】ཕྱི་རོལ་ན་—ཏུ་—ནས་等于 ཕྱི་ན་或 ཕྱི་རུ་或 ཕྱི་ནས། 在外面，門外，由外面。〔达〕（同）ཕྱི་ལོགས་སུ།

ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་འདུས་པ་ལས་རགས་པའི་ཆོས་སྣ་ཚོགས་གྲུབ་པས་ན་ཕྱི་དོན་ཟེར་བ། 有外境（佛），由微尘合集所成种种粗法，名为外境。

ཕྱི་རོལ་པ། གཞན་སྡེ་པ་སྐྱེ་ཚངས་པ་བ་དང་དབང་ཕྱུག་པ་སོགས། 外道，佛教以外的其他教派，如梵天派，自在天派等。【增】非佛教徒，特指婆罗門教徒。〔达〕（同）ཕྱི་པ།

ཕྱི་ཡང་བྱེད་པ། ཉེས་པའི་སྟེང་དུ་ཉེས་པ་བྱུང་བ། 重犯，过失上又犯过失。

ཕྱི་ལོགས་སུ། ནང་དུ་མ་ཡིན་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ལྟ་བུ། 外面。（同）ཕྱི་རོལ་ཏུ།

ཕྱི་མོས། སྔ་མ་མ་ཡིན་རྗེས་མའམ་ཕྱི་མོས། 后来，在后，最后。（同）ཕྱི་མ་མོས།

ཕྱི་ཤོར་བ། ཕྱི་རུ་ཤོར་བའམ་སོང་བ། 1.流落在外。2.出外。

ཕྱི་བཤོལ་བ། ཕྱིར་བསྣུར་བའམ་ཕྱི་རུ་བཤོལ་བ། 迟延，拖后。

【增】=ཕྱིར་ལོག་རྒྱབ་པ། 〔达〕

ཕྱི་ས། མི་གཙང་སྐྱག་པའི་མིང་། 粪，屎，排泄物。

ཕྱིང་ཁུལ། ཕྱིང་བ་ལྟ་བུའི་ཁ་ཐུ་སྤུ། 毡毛，如毡子之絨毛。【增】戭毡。〔四〕

ཕྱིང་རིལ། ཕྱིངས་གཅིག་ཏུ་རིལ་བ། 混合。

ཕྱིང་རིལ་བཙོས་པ། སྦྱར་ཕྱིངས་རིལ་ཏེ་བརྡོས་པའམ་བཙོས་པ། （未詳）

ཕྱིང་བ། བལ་གྱི་ཕྱིང་བ་དམར་པོ་ལྟ་བུ། 毡子，如紅毡。（同）ཕྱིང་རུལ།

ཕྱིང་བ་ཅན། （原注缺）穿毡衣者。

ཕྱིང་མར། མར་དང་བཅས་པའི་ཕྱིང་བ། 油毡，有酥油之毡子。

ཕྱིང་ཞྭ། ཕྱིང་བའི་ཞྭ་མོ། 毡帽。

ཕྱིང་གཟར། རྟ་སྒའི་འོག་སྟན། 毡垫，馬鞍之垫褥。

ཕྱིང་རུལ། བལ་གྱི་ཕྱིང་བ་དམར་པོ་ལྟ་བུ། 毡子，如紅毡。（同）ཕྱིང་བ།

ཕྱིང་སང་། 〔汉〕 བློན་པོ་འི་མིང་སྟེ་རྒྱ་ནག་སྐད་ཡིན། 丞相。

ཕྱིད་ན། ཡོལ་ན་ཟེར་བ་དང་གྲང་ན། 1.后來，已过。2.冷凍。

ཕྱིད་ནས། ཕྱིན་ནས་ཟེར་བ་(དང་)། 到达之后，等于 ཕྱིན་ནས།

ཕྱིད་པ། དར་ཡོལ་དང་སྐྱོ་དང་ལྷང་བ་དང་འཚོ་བ་མ་ཕྱིད་ཟེར་བ་དང་མིག་གངས་ཀྱིས་ཕྱིད་པ་དང་མི་ཚེ་ཕྱིད་པའམ་འཕྱིད་ལྟ་བུ། 1.消逝。2.够，如不够吃，不够生活。3.眼被雪光迷了。4.人生已逝。【增】凍，結冰。〔达〕

ཕྱིན་ཅི་ལོག་(ཏུ)། ཕྱིར་གཞོལ་(དུ)། 颠倒，反轉。

【增】誤解，謬誤，倒說。〔达〕 悖逆，乖張。〔四〕（达作 ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ། 四无 ད་字）

ཕྱིན་ཆད། རྗེས་མར། 以后，后来。

ཕྱིན་ཆོད། གྲངས་ཤིག་ཟེར། 訶魯那（亦譯"哈独南"），大数之一。

ཕྱིན་པ། སོན་པའམ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ། 到，已到，如到彼岸。【增】出行，启程。〔达〕

ཕྱིས་ཕྱེད། ཕྱི་འཕྱེད་དེ་ཕྱི་དྲོ་འི་མིང་། 下午。

ཕྱིར། I.དོན་དུ་དང་ཆེད་དུ། 因为，为的是，由于。（同）ཕྱིར་དུ།

II.ཕྱི་རུའམ་ཕྱི་ལོགས་སུ། 外面，在外。

【增】1.復，再，更。2.向后，在后。3.后来，以后。〔达〕

ཕྱིར་བཀྱེད་ནས། ཕྱིར་བཀྲམ་པའམ་བསྐྱེད་པ། 分布，增长。

ཕྱིར་བསྐྲད་པ། སྤུངས་པ་བསྐྱིལ་བ་ལྟ་བུ་ཕྱི་རུ་ཕུད་པའམ་བསྐྲད་པ། 1.如堆者傾倒。2.逐出，擯出。（同）ཕྱིར་བསྐྱིལ་བ། ཕྱིར་ཕུད་པ།

ཕྱིར་དགྱེ། ནང་དུ་མ་ཀུག་པར་ཕྱིར་དགྱེ་དགྱེ་བ། 不向内，而向外分出。【增】展开。〔四〕

ཕྱིར་འགྱེད། ཕྱིར་གཡུལ་འགྱེད་པ། 对外战斗，攻打。【增】退。〔四〕

ཕྱིར་རྒོལ། ཕྱི་རྒོལ། 敌人，外来的进攻者。

ཕྱིར་བཅིལ་བ། བཤིག་པ། 毁灭。

ཕྱིར་བཅོས། བསླབ་པ་ཕྱིར་བཅོས་པའམ་བཟོས་པ། 改悔，学处（佛），改造。【增】或作 ལན་གདབ་པ་等于ལན་འདེབས་པ། 1.回答，回轉。2.补救，治疗。〔达〕（达作 ཕྱིར་བཅོས་པ་）

ཕྱིར་བསྐྱིལ་བ། སྤུངས་པ་བསྐྱིལ་བ་ལྟ་བུ་ཕྱི་རུ་ཕུད་པའམ་བསྐྲད་པ། 1.如堆者傾倒。2.逐出，擯出。（同）ཕྱིར་བསྐྲད་པ། ཕྱིར་ཕུད་པ།

ཕྱིར་ཐེག་པ། ཕྱི་རུ་འགྲོ་བའམ་ཕྱི་རོལ་དུ་སོང་བ། 出外去。（同）ཕྱིར་དོང་བ། ཕྱིར་ཐེབས་པ།

ཕྱིར་དུ། དོན་དུ་དང་ཆེད་དུ། 因为，为的是，由于。（同）ཕྱིར་ I.

ཕྱིར་དོང་བ། ཕྱི་རུ་འགྲོ་བའམ་ཕྱི་རོལ་དུ་སོང་བ། 出外去。（同）ཕྱིར་ཐེག་པ། ཕྱིར་ཐེབས་པ།

ཕྱིར་བསྡུར་བ། ཕྱི་རུ་འཐེན་པ་ལྟ་བུ། 后退，向后撤。

ཕྱིར་ཕུད་པ། སྤུངས་པ་བསྐྱིལ་བ་ལྟ་བུ་ཕྱི་རུ་ཕུད་པའམ་བསྐྲད་པ། 1.如堆者傾倒。2.逐出，擯出。（同）ཕྱིར་བསྐྲད་པ། ཕྱིར་བསྐྱིལ་བ།

ཕྱིར་ཐེབས་པ། ཕྱི་རུ་འགྲོ་བའམ་ཕྱི་རོལ་དུ་སོང་བ། 出外去。（同）ཕྱིར་ཐེག་པ། ཕྱིར་དོང་བ།

ཕྱིར་ཕྱུང་། ཕྱི་རུ་བཏོན་པ། 已驅出。

ཕྱིར་ཕྱོགས། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཕྱོགས། 外方，外派。

【增】= ཕྱིར་ལོག 背向，不傾向。〔达〕

ཕྱིར་དབྱུང་། ཕྱིར་དབྱུང་བར་བྱའམ་བཏོན་པར་བྱ། 驅出。

ཕྱིར་འབྱོར་བ། ཕྱིར་ལོག་སྟེ་འབྱོར་བའམ་སླེབས་པ། 返回，到达。

ཕྱིར་མི་ལྡོག ལོག་རྒྱུ་མེད་པ། 不复还，不归，不退。

ཕྱིར་མི་འོང་། ལོག་མི་འོང་སྟེ་ཞུགས་གནས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན། 不还（佛），向果八位之一。

ཕྱིར་ཞིང་དབྱུང་། ཡང་སྐྱོད་དབྱུང་བར་བྱ། 复出，重复驅出。

ཕྱིར་འོང་། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་ལྟ་བུ་(དང་)། 回，还，来，如一来果（佛）。

ཕྱིར་བརྒྱུགས་པ། གསང་གཙོད་ཕྱིར་བརྒྱུགས་པ་ལྟ་བུ། 外流，泄出，如粪秽向外流出。

ཕྱིར་ལོག་གཏོང་། ལོག་ཡོང་བའི་དོན། 回来，返回。

ཕྱིར་སློག པགས་པ་ཕྱིར་སློག་སྟེ་གོན་པ་ལྟ་བུ། 翻，如翻穿皮襖。

ཕྱིར་སྤྱུགས། ཕྱི་རུ་བཏོན་པ། 驅出。

ཕྱིལ་བ། སྤྱིལ་མོའམ་འདག་པ་སྤྱིལ་མོས་ཡར་སྤྱིལ་བའམ་འབྱར་བ་ལྟ་བུ། 1.草蓬。2.涂，泥涂顶。

ཕྱིལ་མོ། （注同上）

ཕྱིས། ཕྱིས་རས་ཀྱིས་ཕྱིས་པའམ་ཕྱིས་ཤིག 以拭布擦拭。【增】1.= ད་གཟོད་ 和 ད་སྟོད། 以后，最后，在彼；常与ན 字連用。2.破布，烂布，殘布。〔达〕 擦抹。〔四〕

ཕྱིས་སྐྱེས། ནུ་བོའི་མིང་ངམ་དམངས་རིགས་ལའང་། 后生(藻)。1.弟弟。2.农民族姓。【增】幼弟或妹。〔达〕

ཕྱིས་བདར། ཕྱིས་རས་ཀྱིས་ཕྱིས་པ་དང་བདར་'' བའམ་ཕྱི་དོར་བྱས་པ་སྟེ་ཕྱི་བདར་ཞེས་སྣང་། 以拭布擦拭，亦作 ཕྱི་བདར།

ཕྱིས་གནོན། རྒྱབ་ནས་གནོན་པ། 从后面添上去，后援。

ཕྱིས་བུ། སྣོད་སྤྱད་གཅིག་(དང་)། 器皿之一。【增】= སྣོད།〔达〕

ཕྱིས་འབྱུང་། མ་འོངས་པར་འབྱུང་རྒྱུ། 将来发生的。【增】= རྗེས་སུ་འབྱུང་རྒྱུ།〔达〕

ཕྱིས་མ། རྗེས་མ་ལའང་། 1.后者。2.后来。

ཕྱིས་ཚར། རྗེས་ལུས་པའམ། 剩余。

ཕྱིས་བཞིན་པ། ཕྱི་བཞིན་པའམ་རྗེས་འབྲང་བ། 跟随，随行。

ཕྱིས་སུ། རྗེས་ལ། 后来。

ཕྱུ་པ། དང་སང་གོས་ཀྱི་མིང་དུ་སྣང་ཡང་ཆུ་པ་ཞེས་པ་དེར་ལྟོས་ཤིག 現今义为衣服，参看 ཆུ་པ་ 条。

ཕྱུག་པོ། ནོར་ཡོངས་སྤྱོད་ཅན་ནམ་འབྱོར་ལྡན། 1.有資財，富有。2.富人，有錢的。

ཕྱུགས། གཡག་དང་ར་ལུག་གི་ཕྱུགས་ལྟ་བུ། 牲畜，如牛羊等家畜。（又）བ་གླང་དང་བ''' ལང་གི་བྱེ་བྲག་ལའང་། 牛，牛之一种。

ཕྱུགས་ཀྱིས་ཕྱུག འབྲོག་པ་ལའང་། 1.靠牲畜致富。2.牧民。（同）ཕྱུགས་ལྡན།

ཕྱུགས་སྐྱོང་། （注同上） 1.护养牲畜。2.牧民。

ཕྱུགས་ཆུང་། གཞོན་ནུ་མ། ཕྱུགས་ཕྱུང་ཞེས་སྣང་། 童女，处女，亦作 ཕྱུགས་ཕྱུང་།

ཕྱུགས་ཆུང་མ་ཉམས། ཉེས་པ་མ་ཞུགས་པ་བུ་མོ། 处女。

ཕྱུགས་བདག ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་(དང་)། 畜主(藻)。龙王。【增】= དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 大自在(天神名)。〔达〕 牧主。〔本〕

ཕྱུགས་བདག་ཆེན་པོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 大畜主（藻）。大自在（天神名）。

ཕྱུགས་ལྡན། འབྲོག་པ་ལའང་། 1.有家畜。2.游牧人，牧民。(同)ཕྱུགས་ཀྱིས་ཕྱུག ཕྱུགས་སྐྱོང་།

ཕྱུགས་འཚོ། I. ནོར་ཕྱུགས་འཚོ་བ་པོ། 1.放牧，牧畜。2.牧牛人，牧民。

II. སྤྱང་ཀི། 狼。

ཕྱུགས་རྫི། （注同上I）牧童。

ཕྱུགས་ལྷས། བ་ལང་གི་ར་བ་ལྟ་བུ། 牛圈。

ཕྱུང་བ། བཏོན་པ། ཕྱུངས་པ་ཞེས་སྣང་། 出，剔出，似应作 ཕྱུངས་པ།

【增】＝བཏོན་པ' 或 དབྱུང་བ། 1.本为 འབྱིན་པ' 之完成式，但有时用以代 འབྱིན་པ། 抛出，逐出。2.过度，超过需要，超过器物之容量。〔达〕

ཕྱུར། ཕྱུར་བུར་ཕྱུར་ཞུག 涌，充滿，上溢。

ཕྱུར་ཁུ། ད་ར་ཕྱུ་རའི་ཁུ་བ། 奶渣汁，酸奶汁。

ཕྱུར་བ། ཡར་ལུད་དེ་ཕྱུར་བ་དང་འོ་མ་ད་རའི་ཕྱུར། 1.上涌。2.奶渣。

ཕྱུར་བུ། （注同上）

【增】草堆，草束，柴堆。〔达〕

ཕྱུར་བུར་གང་བ། ཤིན་ཏུ་གང་བའམ་ཡར་སྤུངས་ཏེ་གང་བ། 极滿，堆滿。

ཕྱུར་བུར་གདམས། （注同上）

ཕྱེ། སྒོ་དབྱེ་དགོས་ན་ཕྱེ་ཞིག་ལྟ་བུ་ལའང་། 开吧！如开門吧！【增】1.＝རྩམ་པ། 面粉，炒麦粉。2.代替 ཕྱེ་མ། 灰尘，粉末。3.འབྱེད་པ'的完成式和命令式。〔达〕

ཕྱེ་གཏོར་བ། ཕྱེ་མར་སོགས་ལྷ་ལ་བཏོར་བ། 以酥粉等散供天神。

ཕྱེ་ཐུག རྩམ་ཐུག་ལྟ་བུ། 粉粥，如糌粑粥。

ཕྱེ་ཕུར། （原注缺）粉包。(同)ཕྱེ་མ་ཕུར་མ།

ཕྱེ་བ། སྒོ་ཕྱེ་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། ཕྱེས་ཞེས་སྣང་། 开，如門已开，亦作 ཕྱེས།

ཕྱེ་སྦྲུལ། ཟན་བརྫིས་པའི་རིལ་བུ་ལྟ་བུ། 面丸，如揉糌粑丸。

ཕྱེ་མ། ནས་ཀྱི་ཕྱེ་མ་རྩམ་པ་དང་གྲོ་ཡི་ཕྱེ་མ་ལྟ་བུ། 粉，末，如大麦粉糌粑和小麦面粉。

【增】灰尘，参看 ཕྱེ། 〔达〕

ཕྱེ་མ་ཕུར་མ། （原注缺）粉包。（同）ཕྱེ་ཕུར།

ཕྱེ་མ་དམར་མོ། ལི་ཁྲི་ལའང་། 1.紅粉。2.黃丹。

ཕྱེ་མ་ལེབ། དེང་སང་ཕྱེ་འདྲེན་མ་ཟེར། 蝴蝶，現名 ཕྱེ་འདྲེན་མ། （同）ཕྱེ་ལེབ།

ཕྱེ་མའི་ཕུར་མ། ཕྱེ་མའི་ཐུམ་བུ་ཞེས་གསུངས། 粉包（如香末之囊）。

ཕྱེ་མར། ཕྱེ་མ་རྩམ་པ་དང་མར་གཉིས། 糌粑面与酥油。

ཕྱེ་མར་བདགས་པ། ཞིབ་ཞིབ་ཆ་སྙོད་དུ་བདགས་པ། 磨面，磨成細粉。（同）ཕྱེ་མར་བྲུས་པ།

ཕྱེ་མར་འཐག ཞིབ་ཏུ་བདགས་མ་ཟིན་འཐག་རྒྱུ། 磨面，磨粉。

ཕྱེ་མར་བརྡར་བ། ཞིབ་ཏུ་དབུར་བ་ལྟ་བུ། 研成粉末。

ཕྱེ་མར་བྲུས་པ། ཞིབ་ཞིབ་ཆ་སྙོད་དུ་བདགས་པ། 磨粉，磨成細粉。（同）ཕྱེ་མར་བདགས་པ།

ཕྱེ་ལེབ། དེང་སང་ཕྱེ་འདྲེན་མ་ཟེར། 蝴蝶，現名

ཕྱེ་འདྲེན་མ། (同) ཕྱེ་མ་ལེབ།

ཕྱེད་ཀ། ཞོ་གང་གི་ཕྱེད་ཀ་སྐར་མ་ལྔ་ལྟ་བུ། 半，如一錢之半为五分。

ཕྱེད་ཆ་སྐྱུངས། ཕྱེད་ཀའི་ཆ་ཆུང་དུ་སོང་ཞིག 去其一半，縮小一半。

ཕྱེད་པ། དབྱེ་བ་ཕྱེ་བའི་དོན་དུའམ་རང་ངོས་ནས་དབྱེ་བ་ཕྱེ་བའི་མིང་། 1.分别。2.自动分开。【增】= འགྱུར་བ། 变动。〔达〕

ཕྱེད་ཚལ། ཕྱེད་ཀའི་དུམ་བུ། 半块，半段。

ཕྱེན་བཏང་བ། དྲག་དྲི་བཏང་བའམ་རོག་ལྷུང་སོང་བ། 放屁。

ཕྱེར་བཏགས་པ། ཕྱེ་མར་བཏགས་པ། 磨面，磨成細面。

ཕྱོགས། I. བཅུ་ཐམ་པའི་མིང་ལ་འདོད། 十个,十数。II. ཉི་མས་སྟོན་པ་སྟེ་ཉི་མ་ཤར་བའི་ཕྱོགས་ནས་ཤར་ཕྱོགས་སོགས་དང་རང་ཕྱོགས་གཞན་ཕྱོགས་ལ་འདོད། 1.方向，方位，日所表示，如日出之一方为东方等。2.方面，如自方、他方。【增】1.接近其他較大部分之較小部分，基本，方面，外边。2.借喻表示人的旁边，部分，兴趣，利益，派别，任何事物的利益。3.大約（གསུམ་ཕྱོགས་ 大約三点鈡)。〔达〕

ཕྱོགས་ཀྱི་གོས། མུན་པ་དང་གཅེར་བུ། 方衣(藻)。1.黑暗。2.裸体。

ཕྱོགས་ཀྱི་གོས་ཅན། གཅེར་བུ་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་(དང་)། 方衣者(藻)。1.裸体。2.大自在(天神名)。

ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ། གླང་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཟུགས་སུ་དཔེར་བཀོད་པ་སྟེ་མ་བསྒྲུབས་པའི་གཟུགས་རྒྱན་ཡིན་ནམ། 方象，象作方色，似是"不摄色庄严"。【增】1.陈那，著名的佛教論理学家。2.神話中守卫八方的象。〔达〕

ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། ཕྱིའི་རྒྱལ་པོ། 外国之王。

ཕྱོགས་ཀྱི་བུ་མོ། བུ་མོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་(དང་)། 穿着配有五方颜色的服装之女子(如在仪式中东方的天女穿白衣，南方的天女穿黄衣等等)。

ཕྱོགས་ཀྱི་སྣ་ཁྲིད། ཉི་མའི་མིང་། 方輞(藻)。太阳。

ཕྱོགས་ཀྱི་རྩ་བ། ཡར་ངོ་ཚེས་གཅིག་དང་མར་ངོའི་ཚེས་གཅིག 方根(藻)。1.上弦第一日(初一)。2.下弦第一日(十六日)。

ཕྱོགས་སྐྱེས། ཟླ་བ་(དང་)། 方生(藻)。月亮。

ཕྱོགས་སྐྱོང་། བྱང་གི་ཕྱོགས་སྐྱོང་རྣམ་ཐོས་སྲས་ལྟ་བུ། 护方(佛)，如护北方毗沙門天王。

ཕྱོགས་དགོད། ཕྱོགས་སྣང་བྱེད་ཉི་མའི་མིང་། 方笑(藻)。太阳。(同) ཕྱོགས་བདག

ཕྱོགས་འགྲོ། འོད་ཀྱི་མིང་། 方行(藻)。光。

ཕྱོགས་སྔ་མ། ཟླ་བ་ཡར་ངོ་དང་སྔ་རྒོལ་ལ་འདོད། 前方(藻)。1.上弦。2.立者(辯論时的先发言者)。【增】1.左，北。2.辯論的第二部分，正面理由，回答。〔达〕

ཕྱོགས་ཅན། དུས་ཀྱི་ཟླ་བ་(དང་)། 有品(藻)。时間之月。【增】一圣者之名。〔达〕

ཕྱོགས་གཅིག བྱ་བ་སྤྱོད་ལམ་ཕྱོགས་ཤིག་ཏུ་འདུ་མགོ་གཉིས་མ་མ་གནང་། 一边，一方。(原注：事情，行为須归一边，莫作两面派) (同) ཕྱོགས་ཤིག

ཕྱོགས་བཅུ། ཤར་དང་ཤར་ལྷོ་སོགས་བརྒྱད་དང་སྟེང་འོག་གི་ཕྱོགས་དང་བཅུ། 十方，东及东南等八方，加上下二方共为十方。
【增】所有諸方。〔达〕

ཕྱོགས་ཆ་ཅན། ཕྱོགས་ལྷུང་ཅན། 有偏袒。

ཕྱོགས་མཐའ། ཡར་ངོ་འི་བཅོ་ལྔ་དང་མར་ངོ་འི་བཅོ་ལྔའང་། 方边（藻）。1.上弦十五（望日）。2.下弦十五（晦日）。
【增】末端。〔达〕

ཕྱོགས་བདག ཕྱོགས་སྣང་བྱེད་ཉི་མའི་མིང་། 方主(藻)。太阳。【增】1.土地神。2.八方的守卫者。〔达〕（同）ཕྱོགས་དཔོན།

ཕྱོགས་ལྡན། མཚན་མོ། 具方（藻）。夜間。

ཕྱོགས་པ། རང་ཕྱོགས་འཛིན་པ་ལྟ་བུ། 有偏袒。
【增】1.走开，分支，轉向。2.变明白，使明显。3.面向，对着。4.公开地或明显地依附于……，坚强地趋向于……。5.依附，追随。6.党人，依附者。〔达〕

ཕྱོགས་ཕྱི་མ། ལན་དང་ཟླ་བ་མར་ངོ་དང་ཕྱི་རྒོལ་བའང་། 后方（藻）。1.回答。2.下弦。3.敌方（辯論时的后发言者）。

ཕྱོགས་མེད། འདུས་གཏོགས་མེད་པ་དང་བུ་མོ་གཞོན་ནུ་བའང་། 1.不偏不倚的，无所干涉。2.童女。【增】无国籍的，流浪者。〔达〕

ཕྱོགས་མེད་མ། བཞུན་ནུའམ་ལང་ཚོ་དང་པོ། (བཞུན་ནུ་ 似是གཞོན་ནུ་之誤) 无方女(藻)。童子，青年的初期。【增】1.一种多刺的药用植物。2.少女。〔达〕

ཕྱོགས་མཚམས། ཤར་ལྷོ་དང་ལྷོ་ནུབ་སོགས་ལའང་། 1.边界。2.方隅，如东南，西南等。

ཕྱོགས་བཟུང་། ཁས་བླངས་པའམ་གྲུབ་མཐའ། 宗派。

ཕྱོགས་རིས། རང་རིགས་བཟང་གཞན་རིགས་ངན་ཞེས་པའི་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བ་ལྟ་བུ། 偏袒，偏向一方，如說：“自家人好，他人不好”。
（同）ཕྱོགས་ལྷུང་བ།

ཕྱོགས་རེ་བ། ཉི་ཚེ་བ། 一面，一部分，少許，少分。

ཕྱོགས་ཤིག བྱ་བ་སྤྱོད་ལམ་ཕྱོགས་ཤིག་ཏུ་འདུ། མགོ་གཉིས་མ་མ་གནང་། 一边，一方。（原注：事情、行为須归一边，莫做两面派）
（同）ཕྱོགས་གཅིག

ཕྱོགས་སུ་སྡོན། ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་དོན་དུ་སྣང་། 品类，統属在内之义。

ཕྱོགས་སུ་བསྡུན་པ། （注同上）

ཕྱོགས་གསུམ། ཁྱབ་འཇུག 三方（藻）。遍入（天神名）。

ཕྱོགས་བསླད་པ། མགོ་འཁོར་བའམ་ཕྱོགས་ནོར་བ། 头昏，方向錯乱，轉向。

ཕྱོགས་ལྷུང་བ། རང་རིགས་བཟང་གཞན་རིགས་ངན་ཞེས་པའི་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བ་ལྟ་བུ། 偏袒，偏向一方，如說：“自家人好，他人不好”。
【增】＝ ཆགས་སྡང་། 〔达〕（达无 བ་字）
（同）ཕྱོགས་རིས།

ཕྱོད་ཆེ། ལམ་ས་ཕྱོད་ཆེ་ལྟ་བུའམ་མགོགས་ཆེ་ས་ཆོད་ཆེ་བའང་། 进步大，很急进，如走路走的快。【增】劲力大。〔本〕

ཕྱོད་པ། （原注缺）完全，貫通。

ཕྱོར་པོ། མཆོད་པོ་སྣེ་གཟབ་སྒོ་སྦྲུས་པའམ་བརྒྱན་

པ་ལྟ་བུ། 即 མཚར་པོ། 男子修飾漂亮者。

ཕྱར་མོ། མཚར་མོ་སྟེ་གཟབ་སྤྲོ་སྤྲས་པའམ་བརྒྱན་པ་ལྟ་བུ། 即 མཚར་མོ། 女子修飾漂亮者。

ཕྱར་ཤིག རི་རྩེ་ལ་དར་ལྕོག་ཕྱར་ཤིག 悬起（命令詞），如在山頂悬旗。

ཕྱལ་ཕྱལ། ཆལ་ཆལ་ཞེས་པའི་སྒྲའམ་ཅལ་ཅལ་གཡོ་བའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། 动蕩，如澎湃声，激蕩声。

ཕྱལ་ཡས། གྲངས་ཤིག་ཟེར། 䩭罗（亦譯“白卢”）大数之一。

ཕྲ། རྡོ་རྗེ་ཕ་ལམ་གྱི་ཕྲ་ལྟ་བུ། 鑲嵌，如鑲嵌金剛鉆石。【增】或作འཕྲ་བ།1.細薄。2.=ཞིབ་མོ། 細小的，极微的。3.=སྐྱུ་མོ། 耳語，背叛，分裂。〔达〕（同）ཕྲ་ཚོམ།

ཕྲ་རྒྱན། （注同上）

ཕྲ་རྒྱབ་པ། ཕྲ་བཏབ་པ་དང་རྐང་པས་གཞུས་པ་ལའང་། 1.鑲嵌。2.脚踢。

ཕྲ་རྒྱས། ཉོན་མོངས་ཕྲ་རྒྱས་དྲུག་སྟེ་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ང་རྒྱལ་མ་རིག་པ་ལྟ་བ་དང་ཐེ་ཚོམ་མོ།། ཕྲ་མོ་ཕྲ་པོ་ནས་ཆེ་རུའམ་རྒྱས་པར་འགྱུར་རོ།། 1.随眠（佛），六随眠煩惱：貪、瞋、慢、无明、見、疑。2.由微細漸至粗大。

ཕྲ་བཏབ་པ། གཙུག་ལ་རྡོའམ་གཡུའི་ཕྲ་རྒྱབ་པ་ལྟ་བུ། 鑲嵌，如佛盒上鑲宝石、松儿石等。

ཕྲ་བ། རགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བའམ་ཕྲ་མོའི་ཕྲ་མོ། 微細。（同）ཕྲ་མོ།

ཕྲ་མ། པ་རོལ་པོ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཚིག་སྨྲ་བ། 离間（佛），为破坏他人和好而說的話。【增】1.四种語过之一，兩舌，誹謗。2.= མཚོན་བྱེད། 一种兩刃或兩尖的武器。3.針。〔达〕

ཕྲ་མེན་པ། འདྲེ་མོ་ཟེར་བ་དང་མཁའ་འགྲོ་དང་འདྲེ་མོ་གཉིས་ཡིན་པ་ལའང་ཟེར་བ་དང་ལྷ་མིན་སྲིན་པོའང་ཟེར། 有人說是鬼魅，有人說是空行与鬼魅，有人說是阿修罗与罗刹(男性的)。

ཕྲ་མེན་མ། （注同上）（女性的）。

【增】= ཤ་ཟ་འགྲོ། 〔法〕

ཕྲ་མོ། རགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བའམ་ཕྲ་མོའི་ཕྲ་མོ། 微細。（同）ཕྲ་བ།

ཕྲ་མོའི་ཤིང་། བུད་ཤིང་ངམ་སྦྱིན་སྲེག་གི་ཤིང་། 細柴，燒柴，护摩（佛），薪。

ཕྲ་ཚོམ། རྡོ་རྗེ་ཕ་ལམ་གྱི་ཕྲ་ལྟ་བུ། 鑲嵌，如鑲嵌金剛鉆石。（同）ཕྲ། ཕྲ་རྒྱན།

ཕྲ་གསང་། （未詳）

ཕྲག བར་མཚམས། 中間。

【增】1.間隙，裂縫。2.山谷，山峽。3.置于数量詞之后，表示一整数，如：སྟོང་ཕྲག 一千；བདུན་ཕྲག 一星期；ཟླ་ཕྲག 一个月。〔达〕

ཕྲག་གོང་། ལག་པའི་དཔུང་མགོ། 肩头。

（同）ཕྲག་པ།

ཕྲག་གཅིག བརྒྱ་ཕྲག་གཅིག་ལྟ་བུ། 整数，如一百整。

ཕྲག་དོག ཉོན་མོངས་ཕྲག་དོག་སྟེ་ཡོང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ་གཞན་གྱི་ཕུན་ཚོགས་ལ་མི་བཟོད་པར་སེམས་ཁོང་ནས་འཁྲུག་པའི་ཤེས་པའོ།། 嫉（佛），煩惱嫉妒，不安于他人荣盛，內心憤怒之識。

ཕྲག་གདང་། དོ་ལི་ལྟ་བུ། 肩上抬的槓子，如轎子。

ཕྲག་པ། ལག་པའི་དཔུང་མགོ། 肩头。【增】又作 འཕྲག་པ། 嫉妒。〔达〕（同）ཕྲག་གོང་།

ཕྲག་པའི་ལྷུན་མཛེས། དཔུང་མགོ་ལེགས་པར་ཟླུམ་པོ། 肩圆美。

ཕྲག་ཕྲིག་སྣང་བ། སྨིག་རྒྱུའི་མིང་། 乱相，阳燄（佛）。

ཕྲག་དཔུང་། རིང་འགགས། 长背心（喇嘛圍着上身的衣服）。

【增】＝རིང་འགག་ 或 སྟོད་གོས། 〔达〕

ཕྲག་མིག མིག་ཕྲག་པ་དང་མཉམ་པ་ལ་ཟེར། 眼与肩平者。

【增】1.蟹。2.精灵名，目在肩上。〔达〕

ཕྲད། ཚིག་གི་ཕྲད། 語文之連續詞。

【增】＝བསྙེན། 〔达〕

ཕྲད་པ། འཕྲད་རྒྱུ་མིན་ཕྲད་ཟིན་པའམ་མཇལ་བ། 已遇見。

ཕྲད་ཚོད། མཇལ་བ་ཐམས་ཅད། 一切会見时。

ཕྲན། ཆུང་ཆུང་ཙམ། 少，小。

【增】或作 ཕྲན་བུ་等于 ཕྲ་མོ། 1.不重要的。2.整体之一部。3.外科所用的小刀或其他小器械。〔达〕（同）ཕྲན་བུ་ཙམ།

ཕྲན་བདག ཉམས་ཆུང་བདག 鄙人，卑職(自謙詞)。

ཕྲན་བུ་ཙམ། ཆུང་ཆུང་ཙམ། 少許。（同）ཕྲན།

ཕྲན་རྩེ། སོར་མོ་ལའང་། 1.細尖。2.手指。

ཕྲན་ཚེགས། བུ་མང་པོ་ཚོགས་པ་ཕྲན་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ལའང་། 1.杂碎，零碎，多种小物相聚。2.佛經之杂事。【增】＝ཕྲན་བུ། （俗語 ཕྲན་རྩེག་）小，无重要意义的。〔达〕

ཕྲལ། སོ་སོར་འཕྲལ་དུ་ཆུག 分开，使其分离。

【增】1.現时，即刻。2. སོ་སོར་ཁ་ཕྲལ་བ། 各自分散。〔达〕

ཕྲལ་དུ། འཕྲལ་དུ་སྟེ་མྱུར་དུ། 等于 འཕྲལ་དུ། 立时，馬上。【增】＝ ད་ལྟ། 現在。〔达〕

ཕྲས་ཏེ་ཉལ། རྐང་ལག་བརྐྱངས་ཏེ་ཉལ་བ། 伸手足而卧。

ཕྲས་བྱུག ཕྲ་ཡིས་བརྒྱན་པ་ལྟ་བུ། 嵌飾（藻）。如鑲嵌装飾。

ཕྲི་བ། མང་པོ་ནང་ནས་གཅིག་ཕྲི་བའམ་ཕྲི་ཞིག 减去，减去吧！如从多中减去一二。

【增】参看 འཕྲི་བ།〔达〕

ཕྲི་ཞིག （注同上）

ཕྲིག་པར་བྱེད། ངེས་པར་གོ་བར་བྱེད་པོའམ་རྣམ་དཔྱོད་ཅན། 定解者，有判断力者。

ཕྲིགས། བརྟག་པར་གྱིས་ཤིག 观察（命令詞）。

ཕྲིགས་པ། ངེས་པར་རྟོགས་པའམ་ཤེས་པའམ་ཁོང་ཆུད་པ། 定解（佛），了知，了解。

ཕྲིགས་ཆུད་པ། （注同上）

ཕྲིན་ངན་པ། ཕོ་ཉ་ངན་པ། 恶信，坏消息。

ཕྲིན་བཏང་། ཕོ་ཉ་བཏང་ཞིག་ལྟ་བུ། 送信，如派遣使者。

ཕྲིན་ཡིག བཏང་ཡིག་སྟེ་སྤྲིངས་ཡིག་ཀྱང་། 通知书，信件，亦作 སྤྲིངས་ཡིག

ཕྲིན་ལས། འཕྲིན་ལས་ཏེ་སྐུ་ལས། 即འཕྲིན་ལས། 事业（敬）。

ཕྲིར་ཆུག ཕྲི་བར་ཆུག་ཅིག ཉུང་དུར་བཏང་ཞིག 使其减少。

ཕྲུ། (原注缺) 1.陶器。2.鍋。3.駒。4.子宫。

ཕྲུ་གུ། ལུག་གི་ཕྲུ་གུ་ལུ་གུ་དང་ཕྲུག་གུ་ཞེས་སྣང་ཡང་དགེ་སློབ་ཕྲུག་ལྟ་བུ་བསྡུས་ན་ག་ཡིག་ལྡན། 幼儿，小兽，如小羊为 ལུ་གུ 虽有 ཕྲུག་གུ་ 之写法，然略說时应有 ག་ 字后音，如 དགེ་སློབ་ཕྲུག 弟子。

ཕྲུ་དྲེག ཁོག་མའི་དྲེག་པ་ལྟ་བུ། 鍋巴，如鍋中之垢。

ཕྲུ་བ། ཁོག་མའམ་སྣོད་ཅིག་དང་བུ་རོགས་དང་ཤ་མའང་ཟེར། 1.鍋，罐。2.胎衣，子宫。
【增】陶壶，淺器皿，蒸煮用的淺鍋。〔达〕
(同) ཕྲུ་མ།

ཕྲུ་བ་ལྷུག་པ། འཇིག་རྟེན་གདགས་པ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་ཕྲུ་བ་ལུས་ཤེ་ན་འོག་ནས་མེ་འཇམ་པ་འབར་བས་མེའི་ཤུགས་ཆེ་བར་འགྱུར་ལ་དེས་རླུང་གི་ཤུགས་ཆེ་བར་འགྱུར་རོ། །རླུང་གི་ཤུགས་ཆེ་བར་གྱུར་པས་ཆུ་ཕྱི་རོལ་དུ་བོ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་དེས་ཕྲུ་བ་ལྡིང་ངོ། །ཞེས་གསུངས། 釜溢，施設世間論說：因何釜溢，謂由底下燃火，由火力增盛故风力增长，由风力增盛故水向外泄，由此因緣，故釜溢出。

ཕྲུ་བ་ལུས་པ། (注同上)

ཕྲུ་བ་ལྡིང་བ། (注同上)

ཕྲུ་མ། ཁོག་མའམ་སྣོད་ཅིག་དང་བུ་རོགས་དང་ཤ་མའང་ཟེར། 1.鍋，罐。2.胎衣，子宫。
【增】= ཕོ་བྲང་། 1.宫殿。2.堡垒。3.= དམག་སྒར། 軍营。〔达〕 (同) ཕྲུ་བ།

ཕྲུ་མ་བཏབ་པ། དམག་སྒར་བཏབ་པ་ཟེར་བ་དང་ཐབ་ཀ་བཏབ་པའམ་སྒྲིམ། 1.安营下寨。2.支鍋盘灶。

ཕྲུ་གཟར་གཉིས། ཁོག་མ་དང་གཟར་བུ་གཉིས། 鍋罐与杓。

ཕྲུ་རྙོག་པ། ས་ནམ་བཏབ་པར་ཞིང་རྨོ་བ་ལྟ་བུ། 耕地，种田。(同) ཕྲུ་སློག

ཕྲུ་ལུ་ལུ། བྲལ་བར་བྱས་པ། 掉，滑落。

ཕྲུ་སློག ས་ནམ་བཏབ་པར་ཞིང་རྨོ་བ་ལྟ་བུ། 耕地，种田。(同) ཕྲུ་རྙོག་པ།

ཕྲུག དགེ་ཕྲུག་སློབ་ཕྲུག་ལྟ་བུ། 幼童，如དགེ་ཕྲུག 弟子，徒弟；སློབ་ཕྲུག 学生。
【增】1.任何幼小的兽。2.細布，羊毛織物，氆氇。〔达〕

ཕྲུག་གུ། ཕྲུ་གུ་ཞེས་འཐད་དམ་ལུ་གུ་ལྟ་བུ། 应作 ཕྲུ་གུ། 幼兽，如羊羔作 ལུ་གུ།
【增】1.儿童。2.駒，雛。〔法〕

ཕྲུག་སྟན། སྟན་ཞིག 一种座垫。

ཕྲུག་ཕྲིག ཀང་ལག་གིས་ས་གཏོར་བ། 以手足揚土。

ཕྲུགས། སྣམ་བུ་ཕྲུགས་དང་ཁྲུག་ཁྲུག་བྱས་པ་དང་ཟ་ཁོང་ཕྲུགས་པ་(དང་)། 1.氆氇。2.抖擻。3.搔痒。【增】一昼夜。〔达〕

ཕྲུགས་གཅིག ཟུང་གཅིག་ལྟ་བུའམ་ལྔ་ལྔ་ཡོད་པ་ལ་ལྔ་ཕྲུགས་དྲུག་དྲུག་ཡོད་པ་ལ་དྲུག་ཕྲུགས་ལྟ་བུ། 1.一双。2.类聚，如每五个在一起者，名为 ལྔ་ཕྲུགས། 每六个在一起者，名为 དྲུག་ཕྲུགས།
【增】一昼夜，24小时。〔达〕

ཕྲུགས་སྐྱུད། ཕུར་ཕུར་བྱེད་པའི་ལག་ཆ། 搔痒之工具。

ཕྲུམ། ཞོ་སླ་བོའམ་དར་བ་ལྟ་བུ། 酪浆，稀酪，酸乳汁。

ཕྲུམ་སྐྱད། （注同上）

ཕྲུམ་ཁུ། ཕྱུར་ཁུ་ལྟ་བུ། 乳汁，酸酪汁。
（同）ཕྲུམ་སེར།

ཕྲུམ་ཕྲུམ། ཚུར་ཕུད་དམ་གཟར་ཕུད་ལྟ་བུ། 发髻。【增】= ཏོག་ཏོག〔达〕

ཕྲུམ་ཚུད། ཞོ་སྣོད་སྐྱོགས་མ། 盛酪器。

ཕྲུམ་རུས། སྦོ་ལུ་ལྟ་བུའི་རུས་པ། 脆骨，如气筒骨。

ཕྲུམ་སེར། ཕྱུར་ཁུ་ལྟ་བུ། 酸酪汁。（同）ཕྲུམ་ཁུ།

ཕྲུམ་གསར། དཀྲོགས་མར་གསར་པ་ལའང་། 新酥，新攪之酥油。【增】ཕྲུམ་གསར་སྟོབས་བསྐྱེད་ཁ་བ་འཕེལ། 生力增精的新酥。〔达〕

ཕྲུམ་བསེར། རླུང་བསེར་བུས་སྐྱི་གཡའ་བ་ལྟ་བུ། 冷风，如因寒风而发抖。

ཕྲུལ་བར་སོང་། ཕྲུལ་བར་སོང་བའམ་རྫས་དེ་འགྱུར་བ། 1.滚去。2.变化。

ཕྲེང་བཀོད་པ། ཚར་དུ་དངར་བ། 行列，一系列，齐整。

ཕྲེང་ཐོགས། ཕྱག་ན་ཕྲེང་བ་ཅན་དང་གནོད་སྦྱིན་ཞིག 1.手持鬘者。2.夜叉之一。
【增】欲天（爱神）的称号。〔达〕

ཕྲེང་ལྡན། བྱ་ཁྱུང་ལའང་། 1.有鬘。2.鹏。

ཕྲེང་ལྡན་མ། ཀྲ་མོ་ཨུ་ལྣཿ། 具鬘母（藻）。郎摩天女。【增】小瀑布。〔达〕
（同）ཕྲེང་བ་མཆོག་མ།

ཕྲེང་བ། ཚར་དུ་དངར་བ་དང་གྲལ་དུ་བསྒྲིགས་པ་དང་བརྒྱུས་པ་ལྟ་བུ་དང་ཕྱག་ཕྲེང་ལྟ་བུ། 1.齐整。2.排列。3.串穿。4.念珠。
【增】鬘，花圈。〔达〕

ཕྲེང་བ་ཅན། ཧྲུ་རིའི་མེ་ཏོག་དང་རི་ཁྲུང་ཁྲུང་དང་ངང་པ་(དང་)། 有鬘（藻）。1.豆蔻花。2.仙鹤。3.鹅。【增】1.天鹅王名(見耳严論)。2.制花圈者，园丁，花匠。〔达〕

ཕྲེང་བ་མཆོག་མ། ཀྲ་མོ་ཨུ་ལྣཿ། 胜鬘母（藻）。郎摩天女。（同）ཕྲེང་ལྡན་མ།

ཕྲེད་གླིང་། གླིང་བུ་ཞིག 横笛。

ཕྲེད་གདན། སྒོའི་ཕྲེད་གདན་ཏེ་ཨ་ཤིང་ཆེ་བ། 横閂，門栓。

ཕྲེད་དུ། ཞིང་དུའམ་ཕྲེད་དུ། 横过。
【增】成角度。〔达〕

ཕྲེཙ། སྐ་རགས་ཤིག 一种腰带。【增】1.= སྐེ་རགས་ཕྲ་བོ། 細腰带。2.= ཕྲ་མོ།〔达〕

ཕྲེལ་ནས། ཕྲེལ་བས་ཕྲེལ་ནས། 忙乱，匆忙。

ཕྲོགས། གཞན་གྱི་ནོར་ཕྲོགས་ཤིག 夺吧！去夺取旁人的财物吧！

ཕྲོགས་པ། གཞན་གྱི་ནོར་ཕྲོགས་ཟིན་པ། 已劫夺，如已劫夺他人的财物。

ཕྲོད་པོ། འཕྲོད་པོ་འི་མིང་དུ་སྣང་། 合适，适宜。

ཕྲོབ། འཐབ་རྒྱུ་ཡིན་ཕྲོབ་ཅིག་སྟེ་རྡུངས་ཤིག 打，投击（命令詞）。【增】参看 འཕྲོབ།〔达〕

ཕྲོམ་ཕྲོམ། ཕྲུམ་ཕྲུམ་ཡང་གཟར་ཕུད་ལྟ་བུ། （未詳）

ཕྲོམ་མེ་བ། འཛེར་བའམ་གཟར་རེ་བ། 垂，悬。

ཕྲོལ། གཉིས་སུ་འབྲལ་དགོས་ན་ཕྲོལ་ཅིག 分开吧！
【增】或作 འཕྲོལ།〔达〕

འཕག་མགོ། མགོ་ཡར་འཕག་པ་སྒྲེང་བ་ལྟ་བུ། 拾头，如头向上翘起。

འཕག་པ། བུ་ཆུང་ཆུང་སུག་བཞིས་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ། 爬，如小儿用四肢爬行。

འཕག་འཕག（注同上）

འཕགས་སྐྱེས་པོ། རི་རབ་ཀྱི་བང་རིམ་བཞི་པའི་ལྷོར་གནས་པའི་རྒྱལ་ཆེན། 增长（佛），须弥山第四級，南方天王。

འཕགས་འབྱུངས། རྒྱ་གར་ཡུལ་དབུས་དེ་འཕགས་པ་རྣམས་འབྱུངས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་སོ།། 圣誕处，中印度，是諸圣者誕生之处。
（同） འཕགས་ཡུལ།

འཕགས་རྒྱལ། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་ཞིག་གམ་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག 烏仗那，古印度一国名，又一城名。

འཕགས་མཆོག བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ། 大圣，菩薩摩訶薩（佛）。
（同） འཕགས་པ་ཆེན་པོ།

འཕགས་པ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའམ་སོ་སྐྱེའི་ས་ལས་འཕགས་པ། 圣（佛），超出世間，超出凡夫之地位。
【增】此字常置于天神或菩薩名之前。〔达〕

འཕགས་པ་ཆེན་པོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ། 大圣，菩薩摩訶薩（佛）。（同） འཕགས་མཆོག

འཕགས་པ་ལྷ། ཨཱརྱ་དེ་བ། 圣天，提婆（菩薩名）。

འཕགས་པའི་མགྲོན་པོ། ལམ་པའམ་སྣ་འདྲེན་པ། 1.行路者。2.引导者。

འཕགས་མ། རྗེ་བཙུན་མའམ་བཙུན་མོ། 1.圣母，至尊母。2.尼众。

འཕགས་ཡུལ། རྒྱ་གར་ཡུལ་དབུས་དེ་འཕགས་པ་རྣམས་འབྱུངས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་སོ།། 圣域，中印度，是諸圣者誕生之处。【增】＝ བསོད་ནམས་ས་གཞི། 〔达〕（同） འཕགས་འབྱུངས།

འཕགས་ཡུལ་ལྟེ་བ། རྡོ་རྗེ་གདན། 圣域中心，金剛座（印度地名）。

འཕགས་རིགས། མ་ཆགས་པ་སྟེ་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་པ་གོས་སོགས་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས། 圣种（佛），无贪，即少欲知足，弊恶衣食便能知足。【增】高貴的族类中人，或高貴的等級。〔达〕

འཕགས་ལམ། མཐོང་ལམ་སྒོམ་ལམ་ལྟ་བུ། 圣道（佛），如見道，修道（佛）。

འཕགས་སོ། འགྲོ་འོངས་སོང་ངོ་། |走了，去了。

འཕང་དགོས། རྡོ་འཕང་དགོས་སམ་འཕེན་དགོས་སམ། 須抛，如須投擲石头。

འཕང་མཐོ། བོང་དཔངས་མཐོ་ལྟ་བུ། 量高，如体积高大。

འཕང་དུ། མཐོ་སྲིད་དུ། 豎的方面，高的方面。

འཕང་མདའ་རུ། དཔངས་སུ། 高的方面，厚的方面。

འཕང་མདུང་། འཕང་བར་བྱེད་པའི་མདུང་མཚོན་ཆ། 标枪，投擲之枪。【增】系繩索的鉤或矛头，用以擲魚或鳥。〔达〕

འཕང་ལོ། ཤིང་རྟའི་འཕང་ལོ་ལྟ་བུ། 輪，如車輪。【增】＝ འཁོར་ལོ། 紡錘。〔达〕
（同） འཕང་ལོང་།

འཕང་ལོ་བུ། རིལ་རིལ་བུ། （未詳）

འཕང་ཡོང་། ཤིང་རྟའི་འཕང་ལོ་ལྟ་བུ། 輪，如車輪。（同）འཕང་ལོ།

འཕངས་པ། མདའ་འཕེན་པ་པོས་འཕང་རྒྱ་མ་ཡིན་འཕངས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已擲，已射。

འཕན། ཀ་འཕན་ལྟ་བུ། 幡，如柱幡。

【增】抛擲，参看 ཕན།〔达〕

འཕན་ཆེ་བ། བ་དན་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ལའང་། 大幡，大幢幡。

འཕན་གདུགས། བ་དན་དང་གདུགས། 幡与伞。

འཕན་པ། ཆག་པའམ་སྐྱོན་ཞུགས་པའི་དོན། 損坏，破坏，有缺陷。

【增】=ཉམས་པ།〔达〕（同）འཕན་ཟེལ།

འཕན་མེད་པ། སེར་ཀ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་མེད་པ་ལྟ་བུ། 未坏，如无裂縫。

འཕན་ཟེལ། ཆག་པའམ་སྐྱོན་ཞུགས་པའི་དོན། 損坏，破坏，有缺陷。

【增】一种縞瑪瑙。〔达〕（同）འཕན་པ།

འཕམ་ངོས་བླངས། འཕམ་རྒྱ་ངོས་བླངས་པ། 認敗，認輸。

འཕམ་པ། ཕ་རོལ་ནས་ཚུར་རྒྱལ་རྒྱ། 敗，为他方所胜。

འཕར་འགྲོ། སྤྲེའུ་དང་སྦལ་པ་(དང་)། 跃行(藻)。1.猴。2.蛙。【增】增长，进步。〔达〕

འཕར་སྒོ་དྲག མཚོག་མ་དྲག་ཏུ་འགུལ་བ་ལྟ་བུ། 囟門猛动。

འཕར་ཆག ཡར་འཕར་མར་ཆག་པ་ལྟ་བུ། 起落，升降。【增】变化。〔高〕

འཕར་བ། ཡར་འཕར་བ་དང་གཅན་གཟན་ཞིག 1.向上跳跃。2.豺，野兽之一。

【增】1.飞起，举起，增进，进行。2.=བསྐྱོད་པ། 摇动，来回移动。〔达〕

འཕར་མ། ལྷག་པོའམ་ཐོལ་བ། 增多，多出。

【增】= ལྷག་པ་ 或 ལྷག་མ།〔达〕

འཕར་ཞིག འཕར་ཆག་ལྟ་བུ། （未詳）

འཕལ་ཁ། རི་མོའམ་བཀྲ་ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་སྐད་ནས་བྱུང་ཟེར་པལ་ཀ་ཞེས་པའང་། 紋，图画，謂系梵語 བཀྲ་ 字之轉音，亦作 པལ་ཀ།

འཕལ་ཁ་སྒྲིགས། རི་མོ་སྒྲིགས་སེག་ལྟ་བུ། （未詳）

འཕལ་བ། འབལ་ཏེ་སྐྲ་འཐོག་དགོས་ལྟ་བུ། 即 འབལ། 拔除，如拔发。

འཕིགས། བུ་ག་འཕུགས་པ་འདུག་པ། 穿，如穿孔。

འཕིགས་པོ། ཞི་ཁུང་འཕུག་པ་པོའམ་འབིགས་བྱེད། 穿洞者。

འཕིར། བྱེའུ་འཕུར་བ་ལ་འཕིར་བའང་ཟེར། 飞，如鳥飞。

འཕུག་པ་པོ། བུ་གའམ་བུག་པ་འཕུག་པ་པོས་འཕུགས་པའམ་ཕུགས་པའང་། 鉆孔者。

འཕུབ། ཉི་གདུགས་འཕུབ་རྒྱའམ་འཕུབ་པ་པོ། 撑，張开，如張伞。

འཕུར་འགྲོ། བྱ་སྤྱིའི་མིང་(དང་)། 飞行(藻)。鳥。

འཕུར་བ། སྐར་མ་སྤྱི་དང་བྱེའུ་འཕུར་བ་ལྟ་བུ། 1.星星。2.飞，如鳥飞。【增】1.撮，来回扑打。2.= མཉེད་པ། 用手摩擦（如洗麻布），輕輕地抓搔。〔达〕（达作 འཕུད་པ་）

འཕུར་བྱེད། སྐར་མ་སྤྱི་དང་བྱེའུ་འཕུར་བ་ལྟ་བུ། 1.星星。2.飞者。

འཕུལ། ཉི་མ་དོན་མེད་དུ་ལས་ཀ་མེད་པར་འཕུལ་བའི་ཐབས་དང་དབུལ་བའམ་འབུལ་བ་འཕུལ་རྒྱུ་''' ལའང་། 1.度过，无事虛度日子。2.供献。

【增】藏文中之添前添后字，如 འཕུལ་ 中之 འ་ལ་称为 འཕུལ། 〔达〕（同）འཕུལ་ཐབས།

འཕུལ་རྗེན་གཉིས། ཡི་གེའི་སྔོན་རྗེས་གཉིས། 藏文字之前音后音。

འཕུལ་ཐབས། ཉི་མ་དོན་མེད་དུ་ལས་ཀ་མེད་པར་འཕུལ་བའི་ཐབས་དང་དབུལ་བའམ་འབུལ་བ''''' འཕུལ་རྒྱུ་ལའང་། 1.消遣，无事閒度日子。2.供献。（同）འཕུལ།

འཕུལ་འཐེན། ཕར་འཕུལ་ཚུར་འཐེན་པ་ལྟ་བུ། 推拉，推去，扯来。

འཕུལ་བྱེད། འབིད་བྱེད་དམ་འབུད་པར་བྱེད་པ་པོ། 驅逐者。

འཕུལ་ཡིག་ལྔ། སྔོན་འཇུག་ཡི་གེ་ལྔ། 五前音，藏文前音五字。

འཕེན་མཁན། མདའ་འཕེན་མཁན། 射箭人。

འཕེན་རྡོ། རྡོ་དབྱུགས་པའམ་གཞུས་པ། 投石。

འཕེན་པ། མདའ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་པོས་མདའ་འཕེན་དགོས་ལྟ་བུ། 引，投，射，如射箭。（同）འཕེན་བྱེད།

འཕེན་པ་གཏོང་། སེམས་ཀྱི་འཕེན་པ་གཏོང་ལྟ་བུ། 发愿（佛）。

འཕེན་བྱེད། མདའ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་པོས་མདའ་འཕེན་དགོས་ལྟ་བུ། 引者，投擲者，射箭者。（同）འཕེན་པ།

འཕེབ། གསོལ་བའི་མིང་། 請白，启白。

【增】གསོལ་བ་的旧字。〔法〕

འཕེལ་ཀ་ཅན། སྦྲུལ་(དང་)། 蛇。

འཕེལ་ཀ་ཆེ་བ། མང་དུ་འཕེལ་རྒྱས་པ། 多增长，大量增长。

འཕེལ་རྒྱས། ཡར་རྒྱས་པའི་མིང་། 增广，向上增长。

འཕེལ་འགྲིབ། ཡར་འཕེལ་མར་འགྲིབ་ལྟ་བུ། 增减，如上升下降。

འཕེལ་འགྲོ། ཕྲུ་གྲུ་ལའང་། （ཕྲུ་གྲུ་似ཕྲུ་གུ་之誤）1.增进。2.幼童。

འཕེལ་སྐང་ལ། ཡར་འཕེལ་བའི་སྐྱིང་དུ། 增长之时。

འཕེལ་དུས། དགུན་སྟོད། 增时（藻）。初冬，孟冬。

འཕེལ་ཕྱོགས། ཟླ་བ་ཡར་ངོ་(དང་)། 增品（藻）。上半月，上弦。

འཕེལ་བར་འབོད། རྒྱལ་ཟླ་བ་(དང་)། 增喚（藻）。鬼宿月，阴历十二月。

འཕེལ་བྱེད། བྱ་དེ་དང་ཁྱབ་འཇུག་དང་མང་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་པོ། 1.鸡。2.遍入（天神名）。3.增多者。【增】增长，上升。〔达〕

འཕོ། ཆུ་འདོར་བའམ་འཕོ་རྒྱུ་ལའང་། 洒，潑。

འཕོ་བ། ཚེ་འཕོ་བ་ལྟ་བུ། 轉变，如寿轉(死)。

【增】换地方，去，走开，迁移。〔达〕

འཕོ་མེད་པ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་(དང་)། 无轉（藻）。时輪（佛）。

འཕོག མདའ་འཕོག་རྒྱུ། 中，射中，中箭。

【增】打击（包括借喻的和具体的意义），影响，涉及（要点）。2.衝击在……上，落在……上。〔达〕

འཕོག་བྱེད། མདའ་འཕངས་ཏེ་འཕོག་པ་པོ། 射箭者。

འཕོགས་པ། མདའ་འབེན་ལ་འཕོགས་ཟིན་པ། 已中，箭已中靶。

འཕོང་སྐྱེན་པ། མདའ་ལ་མཁས་ཤིང་མགྱོགས་པོ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་པོ། 善于射箭者，放射迅速者。【增】罗摩王名号之一。〔达〕（达无པ字）(同) འཕོང་བྱེད།

འཕོང་གི་དཔོང་ས། མདའི་རྒྱུ་རྩལ་སློབ་པའི་ར་བ། 射場，練习射术处。(同) འཕོང་ས།

འཕོང་གི་སློབ་དཔོན། མདའ་སློབ་མཁན། 射师，教射者。

འཕོང་དགོས། མདའ་འཕོང་དགོས། 須射，須射箭。

འཕོང་བྱེད། མདའ་ལ་མཁས་ཤིང་མགྱོགས་པོ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་པོ། 善于射箭者，放射迅速者。(同) འཕོང་སྐྱེན་པ།

འཕོང་ས། མདའི་རྒྱུ་རྩལ་སློབ་པའི་ར་བ། 射处，練习射术处。【增】打靶时发箭的地点。〔达〕(同) འཕོང་གི་དཔོང་ས།

འཕོངས་སྐྱབ་མ། སྒྲོལ་མ། 救貧乏母（藻）。度母（菩薩名）。

འཕོངས་པ། དབུལ་པོ་དང་འོག་སྒོ་རྐུབ་ལའང་། 1.貧穷，貧穷人。2.肛門。【增】不幸，沮丧，与三轉同用，义为失去，如 སྲས་ཀྱིས་'' འཕོངས་ནས། 失去儿子。〔达〕

འཕོངས་ཚོས། ཤོང་དོ་རྐུབ་ཚོས། 臀部，屁股。

འཕོད། ནུས་པའམ་ཐུབ། 敢，能力，能够。【增】=ཕོད་པ། 〔达〕

འཕོན་པོ། ཕོན་པོ་སྟེ་མེ་ཏོག་གི་ཆུན་པོ་ལྟ་བུ། 即 ཕོན་པོ། 一束，如一束花。

འཕོབ་པ་པོ། འབེབས་པ་པོ། 降者，如降雨者，降神者。

འཕོས་པ། ཚེ་ལས་འཕོས་པའམ་འདས་པ་ལྟ་བུ། 过去，如寿命已去（死了）。

འཕྱ་བ། ངག་གིས་སྨོད་པའམ་ལུས་ཀྱིས་འཚེ་བའམ་མནར་བ། 譏毁，辱罵。(同) འཕྱ་སྨོད།

འཕྱ་བ་པོ། ལུས་ངག་གིས་འཕྱ་བ་པོ། 譏笑者，用身語譏誚者。

འཕྱ་སྨོད། ངག་གིས་སྨོད་པའམ་ལུས་ཀྱིས་འཚེ་བའམ་མནར་བ། 譏毁，辱罵。(同) འཕྱ་བ།

འཕྱག འཕྱག་པར་བྱེད་པ་པོས་ཕྱགས་མས་འཕྱག་རྒྱུའམ། 扫除。

འཕྱག་བྱེད། འཕྱག་པར་བྱེད་པ་པོ། 扫除者。

འཕྱགས་པ། གད་དར་འཕྱགས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已扫除。

འཕྱང་འཕྲུལ། ཕྱང་ཕྲུལ་ཟེར་བ་དེར་ལྟོས། 瓔珞，参看 ཕྱང་ཕྲུལ་ 条。【增】悬挂的装飾品。〔达〕

འཕྱང་བ། མར་རིང་དུ་འཕྱང་ཡོད་ལྟ་བུ། 悬垂，如向下长悬。

འཕྱང་མོ་ཟུག ཐེ་ཚོམ་ཟིང་། 躊躇，疑慮。

འཕྱང་མོ་ཡུག （注同上）

འཕྱངས་（ཏེ）། གཟར་（ཏེ）། 悬起，挂起。

འཕྱངས་པ། མར་རིང་དུ་འཕྱངས་ཟིན་པ། 已悬垂，如已向下长悬。

འཕྱད་པར། ཕྱད་པར་རིམ་རྒྱུན་དུ། 連續。

འཕྱན་པ། འཕྱམས་ཕྱིན་པའི་མིང་། 游蕩，漂流。

【增】1.用于 ཟ་ཟིའི་འཁོར་ཡོར་འཕྱན་བཞིན་པར་中。2.= ལན་པ། 〔达〕

འཕྱན་མ། རང་འདོད་བཞིན་འཕྱམས་པའི་མོ། 随自己欲望游蕩之妇女。

འཕྱམ། ཕྱམ་ཕྱམ་ལྟ་བུའམ། 游蕩，如游玩散步。

འཕྱར་ཀ། འཕྱར་སྨོད་ཀྱི་མིང་། 譏誚。

འཕྱར་ཀ་གཏོང་བ། རྫུན་གྱིས་སུན་འབྱིན་པ་དང་གཞོགས་ཀྱིས་སྐྱད་འདོགས་པའམ་སྨད་ར་གཏོང་བ། 1.妄語破坏。2.背后譏誚，毁謗。

འཕྱར་བ། ལྕག་པ་ལ་སྣུན་པ་འཕྱར་བ་ལྟ་བུ་དང་སྒེག་པའི་ཉམས་ཀྱིས་འཕྱར་བ་དང་རལ་གྲི་འཕྱར་བ་ལྟ་བུའང་། 1.揚，如揚鞭。2.逸，如嬉戏。3.举起，如举劍。

【增】1.扯起，升起。2.表示，陈述。3.激动，激发，喚起。〔达〕

འཕྱར་གཡེང་། དྲེགས་ལྡན་ནམ་སེམས་གཡེངས་པའི་དོན་དང་འདོད་པ་དང་མཐུན་པའི་ཚིག་བརྗོད་པ། 1.驕傲。2.心散乱。3.説爱情語。

【增】=འཛུམ་སྒེགས། 动人的，可爱的态度。2.=འཕྱས་འདོགས་པ། 背后詆毁，使受灾害，怀恶意的。〔达〕

འཕྱས་པ། འཕྱ་སྨོད་བྱས་པའི་མིང་། 已譏謗。

འཕྱི། ཉི་མ་འཕྱི་ཡོང་ལྟ་བུ། 迟，晚，如时間迟延。

འཕྱི་བ། རི་དྭགས་འཕྱི་བ། 鼬鼠，土撥鼠。

【增】1.晚了，延迟。2.擦，擦掉。3.移去，拔根。〔达〕

འཕྱི་བའི་རྟ། བྱ་གོ་བོ་ལའང་། 鼬鼠馬（藻）。吃骨之大鷹（如鷲）。

འཕྱི་མོ། དུས་འཕྱི་བོ་ལའང་། 晚了，时間晚了。

འཕྱིང་། སྐྲ་སྤུ་འཕྱིང་ཡོང་ངམ་འཛིང་ཡོང་ལྟ་བུ། 紊乱，如发毛紊乱。【增】长发。〔法〕

འཕྱིང་སང་། 〔汉〕 བློན་པོ་འི་མིང་སྟེ་འཆིང་སང་ཞེས་སྣང་། 丞相，似应作 འཆིང་སང་།

【增】古书中所見的西藏大臣名称，等于現代的"噶倫"。〔达〕

འཕྱིངས་པ། བལ་འཕྱིངས་པའམ་སྐྲ་འཛིངས་པ། 乱了，如羊毛乱了，或头发乱了。

འཕྱིད། མི་ཚེ་འཕྱིད་ལྟ་བུ། 满足，如人寿满足，够一生了。

【增】= འཕྱི་བ 或 འདངས་པ། 〔达〕

འཕྱིད་མཁན། མི་ཚེ་འཕྱིད་མཁན་དང་རི་མོ་སུབ་པ་པོ། 1.寿命满足者。2.擦者。

འཕྱིད་པ། མིག་གངས་ཀྱིས་འཕྱིད་པ་ལྟ་བུ་(དང་)། 眩迷，如眼被雪迷眩。【增】1.满足，足够。2.= འཕྱི་བ 或 འདངས་པ། 〔达〕

འཕྱིད་ཡོང་། རི་མོ་འཕྱིད་ཡོང་ངམ་སུབ་ཡོང་དང་ཟ་འཕྱིད་དམ་མི་འཕྱིད་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.擦，如将图擦去。2.够，如够不够吃。

འཕྱིལ། སྦྱིལ་མེས་འདག་པ་ཕྱིལ་ཕྱིལ་བྱེད་པའི་འཕྱིལ་དགོས་ལྟ་བུ། 涂抹，如用泥镘将泥抹平。

འཕྱིས་པ། དུས་འཕྱིས་པ། 晚了，时候晚了。

འཕྱུག་ཡོང་། ནོར་ཡོང་། 将錯，会錯。

འཕྱུགས་མེད། ནོར་འཁྲུལ་མེད་འཆུགས་མེད། 无錯誤。

འཕྱུགས་པ། ནོར་བའམ་ད་ལོག་པ། 錯了，相反。

འཕུར་བ། ཡར་ཀྱིན་འཕུར་བའམ་ཕུད་པ་ལྟ་བུ། 升起，向上冒出，溢出。【增】堆集。〔达〕

འཕྱེ་འགྲོ། སྦྲུལ་གྱི་མིང་ལའང་། 腹行（藻）。蛇。

འཕྱེ་བ། རྐང་པ་མེད་པར་འགྲོ་བའི་མིང་། 爬行，无足而行（如蛇）。

འཕྱེ་བོ། རྐང་པ་མེད་པར་འགྲོ་མཁན། 跛子，爬行者，无足而行者。

འཕྱེན་བཏང་བ། རྡུག་དྲི་བཏང་བའམ་ཕྱེན་བཏང་བའང་། 放屁，亦作 ཕྱེན་བཏང་བ།

འཕྱེས་པ། རྐང་མེད་འཕྱེ་བོ་འཕྱེས་པའི་མིང་། 无脚的跛子。

འཕྱོ་དགུ། རི་དྭགས་ཐམས་ཅད་དམ་འབྲོག་དགོན་ལ་གནས་པ་རྣམས། 一切兽类，凡生存在曠野者。

འཕྱོ་བ། ཆུའི་སྟེང་དུ་འཕྱོ་བའམ་སྙིང་འཕྱོ་བ། 浮动，如水上浮游，或心跳动。【增】1.骚动。2.流溢，膨胀。3.漫游。〔达〕

འཕྱོ་བར་འཕོད། དབྱུ་གུ་ཟླ་བའི་མིང་། 飞唤（藻）。娄宿月，九月。

འཕྱོ་ལ་ལྡིང་བ། གནམ་དུ་འཕྱོ་ཞིང་ལྡིང་བའམ་འཕུར་བ། 飞腾，如飞腾于天空。

འཕྱོང་བ། འཕྱང་བར་བྱེད་པ་པོའམ་འཕྱང་དུ་འཛུག་པ་པོ། 悬挂。（原注为悬挂者）【增】1.保护。2.弃去。〔达〕

འཕྱོང་བར་བྱེད། （注同上）

འཕྱོངས། མར་རིང་དུ་འཕྱོངས་ཤིག་ལྟ་བུ། 悬起，如向下长长地悬起（命令詞）。

འཕྱོངས་(ཏེ)། མར་འཕྱང་དུ་འཛུག་(སྟེ)། 悬，使向下悬起。

འཕྱོན་མ། འདོད་ལྡན་མ་དང་འཁྱམས་མ་མའམ་གཡེམ་མ་དང་འཕྱན་མ་ཞེས་སྣང་། 1.蕩妇。2.游蕩之妇女，亦作 འཕྱན་མ།

འཕྱོར་པོ། མཚར་པོ་སྟེ་མཛེས་པའི་ཆ་ལུགས་ཅན་དང་མཛེས་རྒྱན། 即 མཚར་པོ། 服装美丽，装飾美观。

འཕྱོར་མོ། མཚར་སྡུག་ཅན་མོ་ལའང་། 美女。

འཕྱོས་འགྲོ། གྲུ་གཟིངས། 浮行（藻）。船筏。

འཕྱོས་མ། I.ཆུའི་སྟེང་དུ་འཕྱོས་པ་ལྟ་བུ། 漂浮，如水上漂浮。
II.ལག་རྟེན་ནམ་ལག་བཏགས། 礼物，聘礼，贄。

འཕྲ་བཀོད་པ། ཕྲ་རྒྱན་བཙུགས་པ། 镶嵌。

འཕྲག རིའི་ཕྲག་གམ་བར་མཚམས། 1.山谷，山峡。2.中間。

འཕྲང་། གཡང་ས་འཕྲང་དང་ཕྲག་རིའི་གཡང་ས་གུ་དོག་ས། 1.悬險处。2.山岩窄狭处。

འཕྲང་དམ་པ། （注同上）

འཕྲང་ལམ། གུ་དོག་ལམ། 狭路。

འཕྲད་རྒྱུ། མཇལ་རྒྱུའམ་ཐུག་རྒྱུ། 将遇，将会。

འཕྲལ་རྐྱེན། རྒྱུ་རྐྱེན་གསར་པ། 临時发生的事故。
【增】即时的灾难。〔达〕（达作 ཕྲལ་རྐྱེན་）

འཕྲལ་དགོས། སོ་སོར་འཕྲལ་དགོས། 須各别分离。【增】急迫的需要。〔达〕（达作 ཕྲལ་དགོས་在 འཕྲལ་条内）

འཕྲལ་དུ། བློ་བུར་དུའམ་མགྱོགས་པོར། 立时，忽尔，迅速。

འཕྲལ་བདེ་བ། གནས་སྐབས་ཀྱི་བདེ་དང་གཉེར་བ

ལའང་། 1.現时的安乐。2.希求。

འཕྲལ་ཕྱུག ད་ལྟ་དང་མཇུག་མ་ལྟ་བུ། 現在与将来。

འཕྲལ་ཟུག་གཅོག གནས་སྐབས་ན་ཚ་གཅོག་ལྟ་བུ། 暂时止痛。

འཕྲས་རྡེ་ཉལ། རྐང་པ་དང་ལག་པ་བརྐྱངས་རྡེ་ཉལ་བ་ལྟ་བུ། 伸开而臥，如伸手足而臥。

འཕྲས་པ། （原注同上）伸开。

འཕྲི། མང་པོ་ནང་ནས་ཉུང་ཟད་འཕྲི་དགོས། 减，从多数中减去。

འཕྲིག་པ་པོ། བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པ་པོའམ་ཤེས་པའམ་གོ་རྒྱུ་རྟོག་པ་པོ། 观察者，知者，了解者。

འཕྲིག་ཚོད་པ། （注同上）

【增】＝སེམས་ལ་ངེས་པ། 下决心。〔达〕

འཕྲིགས་པ། བརྟགས་པའམ་ཧ་གོ་བའམ་ངེས་པ། 已观察，了知，决定。

འཕྲིན། ཡི་གེའམ་བརྡ་བཏང་བ། 书信，通知。

【增】1.＝ཕྲིན། 2.消息。〔达〕

（同） འཕྲིན་ཡིག

འཕྲིན་སྐྱེལ་བ། ཕོ་ཉའམ་བང་ཆེན་པའང་། 使者，邮差。【增】＝ གཏམ་སྐྱེལ། 发命令，轉达命令。〔达〕

（同） འཕྲིན་ཁྱེར་པོ། འཕྲིན་པ།

འཕྲིན་བསྐུར་བ། ཡི་གེ་ཁྱེར་དུ་བཅུག་པའམ་བཏང་བ། 寄信，使寄书信。

འཕྲིན་ཁྱེར་པོ། ཕོ་ཉའམ་བང་ཆེན་པའང་། 使者，邮差。（同） འཕྲིན་སྐྱེལ་བ།

འཕྲིན་པ། （注同上）

འཕྲིན་ཡིག ཡི་གེའམ་བརྡ་བཏང་བ། 书信，通知。（同） འཕྲིན།

འཕྲིན་ལན། ཡིག་ལན་ལྟ་བུ། 复信，回信。

འཕྲིན་ལས། དཀར་པོའི་ལས་ལྟ་བུ། 事业，如白业（善业）（敬）。【增】1.ལས་ 的敬詞。2.効力，力量。3.西藏人名。〔达〕

འཕྲུ་དུ་རློག ས་རྨོ་བ་ཕྲུ་རློག་པ་སྣང་། 耕地，亦作 ཕྲུ་རློག་པ།

འཕྲུ་རློག་པ། （注同上）

འཕྲུག་པ་པོ། ཟ་ཁོང་འཕྲུག་པ་པོ། 搔者，抓痒者。

འཕྲུགས། ཕྲུར་ཕྲུར་བྱས་པ། 抓，搔。

འཕྲུལ། སྤྲུལ་བའི་འཕྲུལ་དང་རྫུ་འཕྲུལ་ལྟ་བུ། 幻化，如精灵之化現与幻术。

འཕྲུལ་སྐམ། ལྕགས་ཀྱི་སྐམ་པ་ཞིག 鉄鉗之一。

འཕྲུལ་ཁང་། བཟོ་འཕྲུལ་ཁང་ལྟ་བུ། 机器房，如工厂。

འཕྲུལ་འཁོར། གནམ་གྲུ་དང་རས་བཏག་པར་བྱེད་པའི་འཕྲུལ་འཁོར་ལྟ་བུ་དང་དེ་ལ་འཁྲུལ་འཁོར་ཞེས་སྣང་། 机器，如飞机或織布机，亦作 འཁྲུལ་འཁོར། 【增】幻輪（佛）。〔达〕

འཕྲུལ་དགའ། འདོད་ལྷའི་གནས་ལྔ་པ། 化乐（佛），欲界天之第五处。

འཕྲུལ་ཐལ། ཐལ་བ་རང་། 灰尘。

འཕྲུལ་འདེགས། སྤྲུལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལའང་། 幻术，变化之方法。（同） འཕྲུལ་སྒྱུར།

འཕྲུལ་བའི་མིག ཕུག་རོན། 幻眼（藻）。鴿。

འཕྲུལ་སྦྱོངས། བཤལ་སྨན་ལའང་། 泻药。

འཕྲུལ་སྒྱུར། སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལའང་། 幻术，变化之方法。（同）འཕྲུལ་འདེགས།

འཕྲུལ་མ། མཛེས་མའམ་འོས་པ། 1.美女。2.应該。

འཕྲུལ་རེ། རྫུ་འཕྲུལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལའང་། 变化，如神通，幻术。

འཕྲུལ་ཤེས་པ། བསྐོར་ཏེ་ཤེས་པ། 知变化，知旋轉，知轉动。

འཕྲེང་། ཕྱག་ཕྲེང་ལྟ་བུ་དང་འཕྲང་སྒྲིགས་ཚར་དུ་དངར་བར་སྒྲིགས་ལྟ་བུ། 1.成串的东西，如串珠。2.排列，如排列整齐。

【增】或作 འཕྲེང་བ། 1.固定。2.鎖鏈，花圈，纵队，系列。〔达〕

འཕྲེང་གཅིག་པ། བརྒྱུད་པ་གཅིག་པའམ་ལམ་གཅིག 一行，一系，一路。

འཕྲེང་བ། ཕྲེང་བ་སྟེ་བརྒྱུས་པའི་ཆ་ནས། 即 ཕྲེང་བ། 鬘。（参看 འཕྲེང་字条）

འཕྲེང་བར་སྒྲིགས། འཕྲང་སྒྲིགས་ཚར་དུ་དངར་བར་སྒྲིགས་ལྟ་བུ། 排列，如排列整齐。

འཕྲེད་གདན། སྒོ་འི་རྩིག་པའི་གཡས་གཡོན་དུ་འཛུག་བྱེད་སྒོ་གདན་ལ་ཤིང་ཆེ། 横閂，門墙左右貫穿之大門閂。

འཕྲེད་དུ། ཞེང་དུ། 横着，寛量。

འཕྲེད་དུ་བཅད། ཞེང་ཁ་འཕྲེད་དུ་བཅད་པ་སྟེ་དཀྲུས་སུ་ཤིང་མ་གཤགས་པ། 横断，寛面横着截断，不是竪着劈破。

འཕྲེད་ལམ། དཀྲུས་སུ་མིན་པར་ཞེང་ལམ། 非直走，横道。

འཕྲོ། མཇུག་མ་ཆད་པའི་འཕྲོ། 剩余，殘余。

འཕྲོ་བཅད་པ། བར་མཚམས་བཞག་པ་ལྟ་བུ། 停止，如中間停止。

འཕྲོ་ཆགས། གཡོ་མེད་ཆགས་པ། （未詳）

འཕྲོ་འཇོམས་པ། ཐོག་གི་མིང་། 放坏（藻）。霹靂，雷电。

འཕྲོ་མཐུད་ནས། མ་ཚར་བ་མཐུད་རྒྱབ་ནས། 接續，接續未完者。

འཕྲོ་འདར་བ། ཡོམ་ཡོམ་འདར་བ། 战抖，战动。

འཕྲོ་བ། སེམས་འཕྲོ་བའམ་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ། 发出，散布，如心散，发光。

【增】进行，繼續。〔达〕

འཕྲོ་བཞོལ་བ། བར་བཅད་པ་ལྟ་བུ། 放弃，延期，躭擱，如中間停止。

【增】＝མཚམས་བཞག 〔达〕（达无བ་字）

འཕྲོག གཞན་གྱི་ནོར་འཕྲོག་རྒྱུ་ལྟ་བུ། 劫夺，窃取，如搶夺他人財物。

འཕྲོག་པ་པོ། གཞན་གྱི་ནོར་འཕྲོག་པ་པོ། 搶夺者，劫夺他人財物者。

འཕྲོག་བྱེད། ཉི་མ་དང་སེང་གེ་དང་ཕྱོགས་དང་དཔའ་བོ་དང་བརྒྱ་བྱིན་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་···དང་ཁྱབ་འཇུག་དང་རི་དྭགས་དང་གྲོ་བཞིན་སྐར་མ་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་རླུང་དང་རླུང་ལྷ་དང་···གཤིན་རྗེ་དང་ཟླ་བ་ལའང་། 能夺（藻）。1.太阳。2.獅子。3.方向。4.勇士。5.帝釋（天神名）。6.大自在（天神名）。7.遍入（天

神名)。8.鹿。9.牛宿（二十八宿之一)。10.火。11.火神。12.风。13.风神。14.閻罗王。15.月亮。【增】1.天空。2.訶黎勒果。3.白胡椒。4.水銀。5.数目符号十一。〔达〕

འཕྲོག་བྱེད་གཏམ། ཁུ་བྱུག 能夺語（藻)。杜鵑。

འཕྲོག་བྱེད་སྦུབས། འབྲུ་ཞིག་(དང་)། 能夺壳（藻)。谷之一种。

འཕྲོག་བྱེད་མིག སེང་གེ་དང་འུག་པ་དང་སྡིག་སྲིན་ལའང་། 能夺眼（藻)。1.狮子。2.梟。3.蟹。【增】1.蠍子。2.蛙。〔达〕

འཕྲོག་བྱེད་ཙན་དན། ཏ་རི་ཙན་དན། (ཏ་རི་ 似是 ཏ་རི་ 之誤)能夺栴杬(藻)。訶黎栴杬。

འཕྲོག་བྱེད་ཡུམ། ཁྱབ་འཇུག་བཙུན་མོ་ལའང་། 能夺母（藻)。遍入(天神名)之妃。【增】遍入天之母的称号。〔达〕

འཕྲོག་བྱེད་ས་བོན། དངུལ་ཆུ། 能夺种子(藻)。水銀。【增】雄黄。〔达〕

འཕྲོད་པ། འབྱོར་བ་(དང་)། 交給，收到，同意。【增】1. སྤྲོད་ 的完成式，所給与的，所呈献的，所交付的。2.＝ ཕན་པ་或 མཐུན་པ།〔达〕 認識，知道。〔高〕

འཕྲོད་པ་ཙམ། འབྱོར་ཙམ་(དང་)། 仅交到，仅收到。

འཕྲོད་པོ། ཡིད་ལ་མཐུན་པའམ་འོས་པ། 合适，合意，应該。

འཕྲོད་ལམ། （注同上)

འཕྲོད་གཤིས། འཕྲོད་པའི་གནས་གཤིས། 适性，适宜之情形。

འཕྲོས་དོན། བྱེ་བྲག་བྱུས་པའི་དོན་གཞི་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན། 余义，別义，从本义中旁出之义。

འཕྲོས་པ། འོད་ཟེར་འཕྲོས་པ་ལྟ་བུ། 放射，如已放光。

བ་ཀུ་ལ། 〔梵〕 བཀུ་ལ༔ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་སྐད་ནས་བྱུང་ཡང་ལྷའི་ཤིང་ངམ་ཤིང་ཏོག་དང་སྒྲ་ཅན་མེ་ཏོག་དང་མེ་ཏོག་དེ་བུད་མེད་འགྲམ་ཆང་གིས་ཁ་ཕྱུ་ཟེར་བ་དང་ཤིང་དེ་ཡོད་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་དེ་ལ་གནས་པའི་མི་ལའང་། 1.薄俱罗，天界之树或果实，有声花，傳說此花要女人含酒噴之才开。2.有薄俱罗树之地方。3.有薄俱罗树地方的人。【增】餓鬼名。〔达〕

བ་སྐུ། དྲི་མ་རྡིག་པ་ལྟ་བུ། 垢秽，泥垢。

བ་གམ། ཁང་པ་བརྩེགས་པ། 楼閣，楼房。

【增】房屋上之圓頂，或說是屋頂結构的一部分，形状略如尖塔，雉堞。〔达〕

བ་གམ་ཅན། རྒྱལ་པོའི་པོ་བྲང་ངམ་ཐོག་མཛེས། 1.王宮。2.楼閣。

【增】=བ་གྲུས་མ། 乳牛。〔达〕

བ་གླང་། ནོག་ཤལ་ཅན། 牛。(同) བ་ལང་།

བ་གླང་སྤྱོད། ནུབ་བ་གླང་སྤྱོད་དེ་འདོད་འཇོ་བ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་གླིང་ཡིན་རྣམས། 西牛貨洲，似受用如意牛之洲。

བ་རྒྱ་ཅན། འབུ་སྲིན། 絲网者（藻）。蜘蛛。

བ་ལྕི། བ་ལང་གི་ལྕི་བ། 牛粪。

བ་འཛོ་མཁན། འབྲོག་པ། 挤奶者（藻）。游牧人，牧民。

(同) བ་ལང་བགྲང་། བ་ལང་དབང་ཕྱུག

བ་གཉིས་པ། ངོས་གཉིས་པའམ་ཕྱོགས་གཉིས་པ། 两面者，兼跨二方者。

བ་ཐག འབུ་སྲིན་གྱི་ལྟོ་ལས་བྱུང་བའི་ཐག་པ་དང་བེའུའམ་བ་ཕྱུགས་འདོགས་ཐག 1.由蜘蛛腹中生出的絲，蜘蛛网。2.拴小牛或拴牛之繩索。【增】果实的根莖。〔达〕

བ་ད་ར། ཤིང་ཐོག་ཅིག 一种果实。

【增】枣，等于 རྒྱ་ཤུག 〔达〕

བ་དན། 〔梵〕 ན་རྒྱན་དུ་རྒྱན་མིང་དང་པཊྚ་ནའམ་པ་ཊྚ་ཀ་ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་ནས་བྱུང་བ། 旛，耳严論說：梵語 པཊྚ་ན 或 པ་ཊྚ་ཀ 的轉音。【增】1.有絲纓的旛。2.一种直立的短劍，是侍奉神灵的象征。〔达〕

བ་དུས་མ། བ་བཞོན་མ་འོ་མ་ཅན། 奶牛，母牛有奶者。

བ་ན་རི་སྐྱེས། ལྡོང་རོས། 拔那山产（藻）。雄黄。

བ་ནུ། བ་ཕྱུགས་ཀྱི་ནུ་མ། 奶牛之乳房。【增】一种矿物性的药品。〔达〕 石鍾乳。〔本〕

བ་སྤུ་རྒྱས་པ། འཇིགས་སྐྲག་པའམ་ལུས་སྐྱིས་བ་སྤུ་ལངས་པ། 惊惧，毛发竖起。

བ་སྤུ་གཟིངས་པ། (注同上) 恐惧。

བ་སྤུ་ལྷུང་བ། ཚོན་སྣ་ཚོགས་མདོག 毛堕(藻)。杂色颜料之一(雌黄)。(同)བ་བླ། བ་ལང་སོ།

བ་སྤྲ་བ། སྐྲངས་འབྱུང་འཇོམས་བྱེད། 治肿之药。

བ་བྱེད། ཝ་ཡི་གེ། 藏文字母 ཝ།

བ་བྱུང་། འོ་མ་ལའང་། 牛出 (藻)。牛奶。

བ་བླ། ཚོན་རྩ་ཚོགས་མདོག 石黃，黃信石，杂色顏料之一。

(同) བ་སྦྲ་ལྷུང་བ། བ་ལང་སོ།

བ་མིན། རྒྱ་གར་སྐད་ལ་ག་བ་ཡ་ཞེས་པ་སྟེ་བ་ལང་དང་དབྱིབས་འདྲ་ཞེས་པ་དང་རྔོན་པ་ཞིག་གིས་བེན་ཟེར་བ་དང་ཁམ་ཟེར་བའི་རི་དྭགས་ཤིག་ཟེར། 青牛，野牛，梵語 ག་བ་ཡ་ 謂形似牛，有猎师說：是名བེན 及 ཁམ 之一种野兽。

བ་སོ། ཆུ་དུལ་ཟིལ་པ། 霜，露水。

བ་སོ་བྱེའུ། ཙ་ཏ་གནས་ལན་ཅིག་དཀར། 囃札迦鳥。

བ་སོས་དག་པ། ཟིལ་པས་འཁྱགས་པ། 霜，露凍結。

བ་ཚྭ། བུལ་ཏོག་འདྲ་བ། 似硷之盐。

【增】1.海水。2.咸水湖附近地上包复着的不純的硷。〔达〕

བ་ཚྭ་ཅན། ཞིང་ངན་བུལ་ཏོག་ཡོད་ས། 盐卤者，有硷性之劣田。

【增】咸的，略带咸味的。〔达〕

བ་རྫི། བ་ཕྱུགས་འཚོ་བ་པོ། 牧人，牧牛者。

བ་ཡན་སྣ་མེད། བ་ལང་གང་འདོད་དུ་བཏང་བ། 随意放牧的牛。

བ་ཡར། ད་ཉིང་བེའུ་སྐྱེས་པའི་བ། 去年生过犢子的牛。(又) འོ་མ་མ་བསྐམས་པ། 奶未干者。

བ་ཡི་དུག སྦྲང་བུའི་དུག 蜂毒。

བ་ར་ཎ་སི། 〔梵〕 སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་ཡུལ་ཝ་ར་ཎ་སི་གནས་ཆེན་ཞིག 佛初轉法輪处，波罗痆斯国(鹿野苑)，圣地之一。

བ་རུ་ར། སྨན་ཞིག 川練，苦楝，一种药。

བ་རོག་མ། བ་དམར་སྨུ་རིས་ཅན། 毛色棗紅之牛。

བ་ལང་། སྲོག་ཤལ་ཅན། 牛。(同) བ་གླང་།

བ་ལང་དཀར་ཟལ། བ་ལང་ཁྲ་ཁྲ་བཀྲ་བས་སོ།། 白花牛，牛身有花紋。

བ་ལང་རྐང་པ། I.ཁྲིམས་སྟོད་ཁྲིམས་སྨད་སྐར་མ་དང་བ་ལང་གི་རྐང་པ་སྤྱི་ཡང་། 1.室壁二宿。2.牛腿。

II.ཁྲིམས་ཟླའི་མིང་དང་བུ་མོའི་ཁྱིམ་ཡང་།

1.室宿月，八月。2.室女宫(十二宫之一)。

(同) བ་ལང་ཟླ་བ།

བ་ལང་མགོ། ཙན་དན་དཀར་པོ། 牛头 (藻)。白栴桧。

བ་ལང་བགྲང་། འབྲོག་པ། 数牛 (藻)。游牧人。(同) བ་འཛོ་མཁན། བ་ལང་དབང་ཕྱུག

བ་ལང་སྙེ། ཁྲར་མང་། 牛粪(藻)。車前草。

བ་ལང་བདག་པོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ཡང་།

1.牛的主人。2.大自在 (天神名)。

བ་ལང་ནག་རྒུར། བ་ལང་ནག་པོ་གུག་པོ། 黑而屈身的牛。

བ་ལང་རྣ་བ། རི་དྭགས་ཤིག 牛耳 (藻)。一种野兽。

བ་ལང་སྣ། སྦྲུལ་ཞིག་(དང་)། 牛鼻 (藻)。一种蛇。【增】菸叶。〔达〕

བ་ལང་དབང་ཕྱུག འབྲོག་པ། 牛主 (藻)。游牧人。(同) བ་འཛོ་མཁན། བ་ལང་བགྲང་།

བ་ལང་མིག ། སྐར་ཁུང་ལའང་། 1.牛眼。2.窗眼。【增】1.看牛人。2.壁上透光或透气的小孔。3.药用的花名和黍名。〔达〕

བ་ལང་འཚེ། ལྷའི་གླུ་མཁན་དང་སྤྱང་ཀི་ལའང་། 牛害（藻）。1.天界歌者。2.狼。

བ་ལང་ཟླ་བ། ཁྲུམས་ཟླའི་མིང་དང་བུ་མོ་ཁྱིམ་ལའང་། 牛月(藻)。1.室宿月，八月。2.室女宫（十二宫之一）。(同) བ་ལང་ཀླང་བ།

བ་ལང་གཡུང་། གསོད་དུ་ངེས་པའི་བ་ལང་། 牺牛，决定宰杀之牛。

བ་ལང་སོ། ཚོན་སྣ་ཚོགས་མདོག 牛齿（藻）。杂色颜料之一（雌黄）。
(同) བ་བླ་ལྕང་བ། བ་བླ།

བ་ལུ། ཤིང་ཞིག 冬青子，灌木之一种。
【增】一类树形植物（石南属），生于喜馬拉雅山中及西藏，其皮及叶西藏人用以为香，其花名为 ད་ལི། 〔达〕

བ་ཤ། བ་ལང་གི་ཤ། 牛肉。

བ་ཤ་ཀ། སྨན་ཞིག 鬧楊花，一种药。

བ་ཤད་མ། བ་སེའུའི་སྤུ་ལ་བུ་སྣམ་བུ་ཞིག 毛布，絨呢。

བ་ཤེ་ཡོངས་པ། བ་ཕྱུགས་ཁྱུ་ཡོངས་པ། 牛畜成群。

བ་སེར། བ་སྤྱ་ཁ་ཁམ་སེར། 黄牛。

བ་སོ། གླང་ཆེན་མཆེ་བ། 象牙。
【增】后藏一村落名。〔达〕

བ་གསར་དམར་ཟལ། བ་རྒོད་དམར་ཁྲ་ཅན། 紅紋野牛。

བྷྲ་མཿར། 〔梵〕 འཁོར་བྱེད་བུང་བ། 蜂。

བག་རྐྱང་། སློད་སློད་སེམས་ཀྱི་དོག་མ་ཡིན་པ། 松緩，安閒，心寬暢。（同）བག་ཡངས།

བག་ཁུམས་པ། སེམས་ཞུམ་པ། 怯，胆小。

བག་ཆགས། ཚེ་སྔ་མའི་བག་ཆགས་ཤར་བ་ལྟ་བུ། 习气，熏习（佛），如前生习气現前。
【增】习惯，倾向，嗜好。〔达〕

བག་ཆལ་བྲིམས། ཁ་ཟས་འགྱེད་གཏོང་། 行食（佛），分散飲食。

བག་ཆོལ། ཟས་ཤིག་གམ་མཚོ་ཊཱིཀ་ཏུ་ཁུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བག་ཆོས་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་འཁུར་བའམ། 一种食品，律疏說为餅类。

བག་ཆོས། （注同上）

བག་ཐུག བག་བཙོས་པའི་ཐུག་པ། 面条。
【增】粥。〔高〕

བག་དོག་པོ། ཀུ་དོག་པོ། 狭窄。

བག་དྲོ་བ། ཨེ་མ་བག་དྲོ་སྐུ་ཁམས་བཟང་ལྟ་བུ། 健康，快乐。
【增】处于安乐之境，心境愉快。〔达〕

བག་དྲོ་བར་གྱུར་པ། སེམས་དགའ་བའི་དྲོ་བར་གྱུར་པ། 欢乐，愉快，舒适。

བག་དྲོ་བྱིན་ཆེ། གཟི་བརྗིད་ཅན། 尊严，威严。

བག་འདབ། ཕྱེ་ཞིབ་བརྫིས་པ་ལྟ་བུ། 和面，揉面。

བག་ལྡན་པ། སེམས་བག་ཡོད་པ། 謹愼。
【增】1.謙逊，溫和。2.具有自尊心者。〔达〕
(达无 པ་字)

བག་པན། （未詳）

བག་ཡབ་པ། སེམས་བདེ་པོ། 安适，安乐。

བག་ཕེབས་པ། སེམས་སྐྱིད་པོའམ་བག་ཕབ་པའང་། 快乐，心安适。【增】= སྤྲོ་བ (སེམས་སྤྲོད་པོ་བློ་བདེ་བ་བྱས་ནས་)། 无忧无虑，无恐惧。〔达〕(达无 པ་字)

བག་ཕུག བྲག་ཕུག་གྱུར་ཆག བྲག་ཕུག་ 之变音，岩窟。

བག་ཕོབ་ཀྱིས་རྒྱུ་བ། ཆུ་ཐུར་དུ་བགས་ཀྱིས་རྒྱུ་བའམ་བག་ཡོད་ཀྱིས་བགས་ནས། 1.水向下緩流。2.謹愼而行。(同) བགས་ཀྱིས།

བག་ཕོབ་པ། སེམས་མར་ཕོབ་ལ་བཞུགས་སྐུ་བུ། 将心放下，安心。

བག་ཕྱེ། གྲོ་ཡི་ཕྱེ་མའམ་གྲོ་ཞིབ། 面粉，麦粉。(同) བག་ཟན།

བག་མ། ཁྱིམ་བདག་མོ། 主妇。【增】新娘。〔达〕(同) བག་གསར།

བག་མི་ཚ། ངོ་མི་ཚ། 不羞，无耻。【增】1.不怕，无畏。2.英雄，勇敢的人。〔达〕

བག་མེད་པ། ཆང་འཐུངས་པས་སེམས་བག་མེད་དུ་སོང་བ་དང་སེམས་མི་སྲུང་བར་ཤེས་བཞིན་མི་ལྡན་པའོ།། 放逸(佛)，如飲酒使心放蕩，不住正知不善护心。【增】不虔誠，不忠实，不謙虚，不知礼，不謹愼等等。〔达〕(达无 པ་字)

བག་ཙམ། ཕྲ་མོ་ཙམ་མམ་ཉུང་ཟད་ཙམ། 微細，少許。【增】=ཉུང་ཙམ་ 或 ཆ་ཙམ། 〔达〕

བག་ཚ་བ། ངོ་ཚ་བའམ་འཇིགས་པ། 1.羞慚。2.畏惧，害怕。【增】1.因惊慌而騷动。2.虑不安。忧〔达〕(同) བག་འཚོར་བ།

བག་ཚ་མེད་པ། དཔའ་བོ་ལའང་། 1.无畏。2.勇士。

བག་ཚ་ཞེད། འཇིགས་པའམ་ཞེད་པ། 畏惧，怯惧。(同) བག་ཞེད།

བག་འཚོར་བ། ངོ་ཚ་བའམ་འཇིགས་པ། 1.羞懒。2.畏惧，害怕。(同) བག་ཚ་བ།

བག་ཞེད། འཇིགས་པའམ་ཞེད་པ། 畏惧，怯惧。(同) བག་ཚ་ཞེད།

བག་ཟན། གྲོ་ཡི་ཕྱེ་མའམ་གྲོ་ཞིབ། 面粉，麦粉。(同) བག་ཕྱེ།

བག་ཟོན། ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་མ་སོང་བར་དགེ་བ་སྒྲུབ་ཅིང་མི་དགེ་བ་ལས་སེམས་སྲུང་བའི་ཤེས་པའོ།། 謹愼，能不随煩惱轉移，而修善防恶之心。(同) བག་ཡོད་པ།

བག་ཡངས། ལྷོད་ལྷོད་སེམས་གུ་དོག་མ་ཡིན་པ། 松緩，安閒，心寬暢。【增】1.打击。2.勇猛，大胆。〔达〕(同) བག་རྐྱང་།

བག་ཡོད་པ། ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་མ་སོང་བར་དགེ་བ་སྒྲུབ་ཅིང་མི་དགེ་བ་ལས་སེམས་སྲུང་བའི་ཤེས་པའོ།། 不放逸(佛)，能不随煩惱轉移，而修善防恶之心。【增】1.无誤，注意，尊重，畏惧，自尊，自制。2.純洁的，小心的，有天良的。〔达〕

བག་རེ། ཅུང་ཟད་རེ། 少許，少少一点。

བག་ལ་ཉལ། ཡིབ་པའམ་སྦུག་ཏུ་གནས་པ། 隐伏，不显現。【增】随眠(佛)。〔本〕

བག་ལ་ཞ་བ། (注同上)

བག་ལེབ། བག་བརྡོས་ཏེ་བསྲེགས་པའི་ཟས། 餅，燒餅。

བག་ཤི། 〔蒙〕(原注缺) 把式。

བག་ག་ཤར་གཏོང་། (未詳)

བག་གསར། ཁྱིམ་བདག་མོ། 主妇。

【增】新娘。〔达〕(在 བག་མ་ 条下)

བགས་ཀྱིས། ཆུ་ཐུར་དུ་བགས་ཀྱིས་རྒྱུ་བའམ་བག་ཡོད་ཀྱིས་བགས་ནས། 1.水漸下流。2.謹慎而行。【增】=རིམ་གྱིས། 漸漸,漸次,徐徐。〔达〕(同) བག་ཡོབ་ཀྱིས་རྒྱུ་བ།

བགས་ཀྱིས་གཞོལ། ས་གཤོངས་སུ་བགས་ཀྱིས་གཞོལ། 漸低，如地势逐漸地洼下。

【增】=ཆུ་ཀླུང་། 〔达〕

བགས་བྱུང་བ། རྗེས་རྗེས་ལས་བྱུང་བ་ལྟ་བུ། 逐漸生出。

བང་ཁང་། འབྲུ་འཇོག་སྣོད། 仓庫，蓄谷器。

【增】=བང་མཛོད། 〔达〕(在 བང་བ་ 条内)

(同) བང་སྒྲོམ། བང་བ།

བང་ཁྲི། (原注缺) 棚架。

བང་རྒྱུག་པ། མགྱོགས་པོར་འགྲོ་བ་རྟ་དཀྲུས་པ་དང་མི་རྐྱལ་འགྱེད་པ། 1.跑，疾行。2.跑馬。3.賽跑。(同) བང་རྐྱལ།

བང་སྒྲོམ། འབྲུ་འཇོག་སྣོད། 蓄谷器。

(同) བང་ཁང་། བང་བ།

བང་ཆེན། པོ་ཉའམ་གདམས་སྐྱེལ་པོ། 使者，傳話人,邮差。【增】或作 བང་ཆེན་པ་ 等于འཕར་མ།〔达〕(同) བང་མི།

བང་འདུར་བ། མགྱོགས་པོར་འགྲོ་བའམ་རྒྱུག་པ། 快跑，賽跑。

བང་ལྡན། རྟ་ཡི་མིང་། 能行 (藻)。馬。

བང་ཕྱིན། བརྒྱུགས་ནས་ཕྱིན་པ། 跑去，跑到。

【增】使臣。〔四〕

བང་བ། འབྲུ་འཇོག་སྣོད། 仓，蓄谷器。【增】=བང་མཛོད། 〔达〕(同)བང་ཁང་། བང་སྒྲོམ།

བང་མི། པོ་ཉའམ་གདམས་སྐྱེལ་པོ། 使者，傳話人，邮差。(同) བང་ཆེན།

བང་རྐྱལ། མགྱོགས་པོར་འགྲོ་བ་རྟ་དཀྲུས་པ་དང་མི་རྐྱལ་འགྱེད་པ། 1.跑，疾行。2.跑馬。3.賽跑。(同) བང་རྒྱུག་པ།

བང་མཛོད། ནོར་གྱི་མཛོད། 仓庫，財庫。

【增】=བང་བ། 貯藏室，貨棧，谷仓。〔达〕

བང་མཛོད་འཛིན། གཉེར་པ། 掌庫者，管家。

བང་རལ་ཡོང་། ཁྲིམས་སྒྲོག་པོ་ཉ་ཡོང་ལྟ་བུ། 差使来，如傳达法令之使者来。

བང་རིམ། གཅིག་གཅིག་སྟེང་དུ་བརྩེགས་པ་ལྟ་བུ། 級,层,如层层相迭。【增】=ཁྲི་འཕན། 塔的层級，台座等的阶段。〔达〕

བང་རིམ་ཅན། རི་རབ་ལྷུན་པོ། 有級层者 (藻)。須弥山。

བང་རིམ་གཞོལ་བ། ཟུར་དུ་དུད་པའམ་གཞོལ་བ། 級层漸低，一边低下，坡形。

བང་སོ། རོ་བཞག་པའི་རྟེན་མཁར་ལྟ་བུ། 塚，墓，如安放尸体之坟墓。【增】=བང་པོ། 坟墓,碑,特指帝王陵墓,皇上家的碑。〔达〕

བངས། དུར་ཁྲོད། 坟，尸林。

【增】水湿。〔四〕 浸泡。〔高〕

བངས་པ། བརྒྱུགས་པའམ་སོང་བ། 跑，行。

【增】=སྦང་བ། 浸泡。〔高〕

བད། སད་དམ་ཟིལ་པ་འཁྱགས་པ། 霜。

【增】1.潮气，湿气。2.边，沿。〔达〕

བད་ཀན། ནད་ཀྱི་རྩ་བ། 痰瘤，病根。

【增】粘液。〔达〕 肺部的病。〔高〕(高作 བད་ཀན་)

བད་མཆུ། (原注缺) 唇边。

བད་འབུད་ལེགས། (未詳)

བན། I.ཆར་པའི་སྨུགས་པ་ལྟ་བུ། 雾气，如降雨之雾气。

II.སྣོད་ཀྱི་མིང་རྒྱ་ནག་སྐད་ནས་བྱུང་། 器皿名，即汉語之瓶。

བན་སྐྱེས་དྲུག མི་དྲུག་ལའང་། 六人。

བན་གླང་། བ་གླང་ངམ་གླང་པོ་ཆེ། 1.牛。2.象。

【增】牯牛。〔达〕

བན་ཆང་། ཆང་སྣོད་བན་ཞེས་རྒྱ་ནག་སྐད། 瓶子酒，བན་ 是酒器名，即汉語之瓶。

བན་ཆུང་། གྲྭ་ཆུང་། 小僧，少年出家人。

བན་མཆོངས། རྩལ་གྱིས་མཆོངས་པ། 用力跳，远跃。

བན་པོན། པོན་པོ་འི་བཙུན་པོ། 笨布教的僧人。(པོན་ 似是 བོན་ 字之誤) 【增】即 བན་དེ་ 与 བོན་པོ། 佛、笨两教的僧人。〔达〕

བན་བུན། སྣང་བ་བན་བུན་དང་གྲངས་ཤིག 1.境相昏暗。2.摩婆罗，大数之一。

【增】1.＝ཇེ་རེ་ཇེ་རེ། 渐次。 2.＝ ན་བུན་ 或 སྨུག་པ། 雾。〔达〕 磕絆声。〔四〕

བན་བུན་དུ་སོང་བ། དོན་མེད་འདུ་འཛིར་སོང་བའམ་ཟང་ཟིང་དུ་བྱས་ཏེ་སོང་བ་ལྟ་བུ། 无意义的喧闹，杂乱，混乱。

བན་བུན་བྱས་པ། (注同上)

བན་ལ། དྲིན་བསབ་པའམ། 酬报，报恩。

བབ་ཅོལ། ཀུ་ཆོས་མ་བརྟགས་པའམ་ངག་འཁྱལ་པའི་གཏམ། བབ་ཆོལ་ཡང་། 不思考，鲁莽，乱說，亦作 བབ་ཆོལ།

བབ་ཅོལ་སྨྲ་བ། སུ་ཅོར་སྨྲ་བའམ་ངག་འཁྱལ་སྨྲ་བ། 随意乱說，說杂秽語。

【增】＝རྫུན་སྨྲ་བ། 〔达〕

བབ་བསྟུན་(དུ)། འོས་མཐུན་པར་བྱས་(དུ)། 相应，应該。

བབ་ཐོབ། འོས་ཡོད་པ། 应得，应有。

བབ་པ། ཆར་པ་བབ་པ་ལྟ་བུ་བབས་པ་ཞེས་སྣང་། 降，如降雨，似应作 བབས་པ།

བབ་པར། འོས་ཡོད་པར། 应該，适当。

བབ་ལ། རིགས་མི་རིགས་ལ་ལྟོས་དང་འོས་པའི་ཚོད་ལ། 1.看合不合理。2.适当之量。

བབ་ལ་ལྟོས། (注同上)

བམ། རོའམ་པུར་དང་རོ་བཞག་པའི་གནས་དང་རུལ་བ་ལའང་། 1.死尸。2.放尸处。3.腐烂，陈腐。(同) བམ་རོ།

བམ་སྐྲངས། རླུང་གིས་སྐྲངས་པའི་ནད། 肿，由风而肿之病。(同) བམ་ནད།

བམ་ཆེན། དུར་ཁྲོད་ཆེན་པོ། 大坟，大尸林。

བམ་ནད། རླུང་གིས་སྐྲངས་པའི་ནད། 肿腿病，由风而肿之病。(同) བམ་སྐྲངས།

བམ་པོ། སྡེ་ཚན་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པའི་བམ་པོ།

卷，如編为一章之卷帙。【增】結集物，合在一起之物，常指书的一节或一部分，书的几章合在一起，在一起的几頁，一段偈語詩句。〔达〕 书卷装套，把子。〔四〕

བམ་པོར་སྒྲིལ་བ། མཉམ་དུ་བསྡམས་པ། 卷束，合为一捆。

བམ་རིལ། རྫོག་པོ་གཅིག 一捆，一駄，一包。

【增】1.མི་རོ་གཙང་མ་སྐྱོན་མེད། 无任何損伤败坏之人尸。2.因常用而变弱或破旧的物品。3.西藏西部指生霉。〔达〕

བམ་རོ། རོའམ་ཕུར་དང་རོ་བཞག་པའི་གནས་དང་། རུལ་བ་ལའང་། 1.死尸。2.放尸处。3.腐烂。【增】 虚构的肖象，代表佛教的假想敌人的尸体，多用于秘密法中。〔达〕

(同) བམ།

བམ་ཤིང་། སྤང་ལེབ་བམ་པང་ལེབ། 木版，板子。

བར། རྒྱ་གར་ནས་བོད་བར་ལྟ་བུ། 中間，如从印度到西藏之間。(又) གཉིས་ཀྱི་ཐུག་གམ་བར། 中間，二者之中間界限。
【增】1.时間或空間的間隙。2.直至，乃至。〔高〕 (同) བར་མཚམས།

བར་བསྐལ། འཇིག་རྟེན་ཆགས་པ་ནས་བཟུང་ངམ་ཚེ་ལོ་དཔག་མེད་ནས་ཚེ་ལོ་བཅུ་པའི་བར་གྱི་དུས་ལ་བར་བསྐལ་གཅིག་དང་དེ་ནས་བར་ཁག་བཅོ་··བརྒྱད་དང་ཐ་མ་ཚེ་ལོ་བཅུ་པ་ནས་ཡར་འཕེལ་··དཔག་མེད་བར་གཅིག་དང་བསྡོམས་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུའོ།། 中劫（佛），从世界构成，人寿由无量岁，减至十岁，为一中劫；次有十八增减，最后从十岁，增至无量岁，为一中劫，共为二十中劫。

བར་ཁག་བཅོ་བརྒྱད། ཚེ་ལོ་བཅུ་པ་ནས་བརྒྱད་ཁྲི་བར་ཡར་འཕེལ་མར་བཅུ་བར་འགྲིབ་པའི་ཡར་མར་བར་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ལ་བར་བསྐལ་བཅོ······བརྒྱད་ཀྱང་ཟེར། 中間十八增减（佛），从人寿十岁，增至八万岁，再减至十岁，如此增减十八次，亦名十八中劫。

བར་གཅོད། བགེགས་བྱེད་པ་པོ། 作障碍者。

བར་ཆད། ལས་ཀྱི་མཚམས་བར་གཅོད་པས་ནའོ་བགེགས་བར་ཆད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 間断，留难（佛），如事业中断，魔难。

བར་རྟ། རྡིག་རིལ་བཏོན་པ་ན་བ་×། 驪馬。

བར་ཐོག ཁང་པའི་བར་ཐོག 中层，楼房之中层。

བར་དོ་བ། དྲི་ཟའམ་སྲིད་པ་འཚོལ་བ་པོ་དང་ཚེ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ལས་དབང་གིས་ཡར་མར་''བདའ་བར་བྱ་བའམ་བདོ་བས་ན་བར་དོ་ཟེར། 中有（佛），寻香，求后有者，前后二世之中間，由业力可上下行者，故名中有。

(同) བར་མ་དོ།

བར་སྣང་། ནམ་མཁའི་བར་གྱི་སྣང་བ། 天空中之境相。【增】空中。〔本〕

བར་སྣང་ཆུ་རླབས། སྨིག་རྒྱུ།（སྨིག་ 似是 སྨིག་ 字之誤）空中水浪（藻）。阳燄（佛）。

བར་བར་སིག་སིག བར་སིག་མི་རིགས་དེང་སང་ཨི་རན་ཡང་ཟེར། 波斯民族，現在称为伊朗。

བར་བུར། པ་རེ་བུ་རེ་ཐུན་ཚོགས་སྙིབ་མི་བདེ་བ། 高高低低。

བར་མ། ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་བར་མ་ལའང་། 中間者，大小二者之中等者，上下二品間之中品。【增】1.音乐中之中音。2.=གར་མ་ 或 གར་མཁན་མ། 舞女。3.རྐེད་པ། 腰部。〔达〕

བར་མ་དོ། ཤི་ཟའམ་སྲིད་པ་འཚོལ་བ་པོ་དང་ཚེ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ལས་དབང་གིས་ཡར་མར་བདའ་བར་བྱ་བའམ་བདོ་བས་ན་བར་དོ་ཟེར། 中有（佛），寻香，求后有者，前后二世之中間，由业力可上下行者，故名中有。（同） བར་དོ་བ།

བར་མ་བཞག་པ། རྩེད་མོ་ལའང་×། 1.安置中人。2.游戏。

བར་མེད། ནམ་མཁའི་མིང་ལའང་། 1.无間隔。2.虚空，天空。

བར་བཙངས་པ། འདག་པས་བར་དུ་བཙངས་པ་ལྟ་བུ། 填塞，如用泥土填塞共間。（又）མི་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་འཚངས་ཀ་བྱེད་པའམ་བཙངས་ཟིན་པ་དང་སྣོད་ནང་དུ་འཚངས་རྒྱུ་དང་བཙངས་པ་དང་སྣོད་དུ་བཟྒངས་པ་ཞེས་པའང་། 1.已挤进，已挤入二人之間。2.已装，已填塞，已装入器皿中。

བར་ཚེག ཡི་གེའི་བར་ཚེག 藏文字中間之点儿。

བར་མཚམས། གཉིས་ཀྱི་ཐྲག་གམ་བར། 二者之中間界限。（同）བར།

བར་འཚངས་བྱེད། མི་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་འཚངས་ཀ་བྱེད་པའམ་བཙངས་ཟིན་པ་དང་སྣོད་ནང་དུ་···འཚངས་རྒྱུ་དང་བཙངས་པ་དང་སྣོད་དུ་བཟྒངས་པ་ཞེས་པའང་། 1.挤，挤入两人之間。2.装，填塞，装入器皿中。

བར་ཤུན། པགས་པའི་ནང་པགས་ལྟ་བུ། 里皮，如皮内之皮。

བར་ཟླུ། དཔུང་མགོ་ལའང་། 1.中間的接节。2.臂尖。

བལ། ལུག་གི་བལ་སྤུ། 羊毛。

བལ་སྐུད། བལ་བཀལ་བའི་སྐུད་པ། 毛綫，羊毛捻成的綫。

བལ་གོར། མི་རིགས་ཤིག་སྟེ་རྒྱ་གར་དང་བོད་ཀྱི་བར་མཚམས་ལ་བལ་ཡུལ། 一种民族，印度与西藏之間的尼泊尔。（同） བལ་པོ།

བལ་གོས། སྣམ་བུའི་ཆུ་པ། 氆氇的长袍。

【增】 規定为僧侶所用的四十一种衣服材料之一。〔达〕

བལ་གྱི་ལྡེ་བ། འབུ་སྣོམ་གྱི་མིང་། 毛膌(藻)。蜘蛛。

བལ་གླང་མོ། བན་གླང་མོ་ཞེས་པའང་སྣང་། 牛，亦写作 བན་གླང་མོ།

བལ་ཅན། འབུ་ཞིག 蜘蛛。

【增】羊毛毯。〔达〕

བལ་ཊམ། བལ་པོའི་དངུལ་གྱི་དོང་ཙེ། 尼泊尔之銀錢。

བལ་འདབ། ལུག་གི་བལ་འདབ་རྡོག་པོ་གཅིག 羊毛包。（同）བལ་ཡི།

བལ་ལྡན། ལུག 有毛（藻）。羊。

བལ་ནད། རིམས་ནད་ཅིག 疫症之一。

བལ་པོ། མི་རིགས་ཤིག་སྟེ་རྒྱ་གར་དང་བོད་ཀྱི་བར་མཚམས་ལ་བལ་ཡུལ། 一种民族，印度与西藏之間的尼泊尔。（同）བལ་གོར།

བལ་པོ་སེའུ། སེའུ་འབྲུ་ཟེར་བ་དང་ཤིང་སྡོང་ཞིག་དང་དེའི་འབྲས་བུ་ལའང་། 石榴，树名，及彼树之果。

བལ་བ་ཛ། （原注缺） 馬兰草。（原作བལ་བ་ཛ་系梵名）

བལ་སྐྱིལ་བ། བལ་བཀལ་བའམ་འཁལ་བ། 彈羊毛，紡毛。

བལ་ཚི། བལ་གྱི་ཞག་ཙི་སྣུ་བུ་དེ་བོ།། 羊毛之油膩。

བལ་ཚོན་ལྡེ། བལ་སྐུད་ཚོན་རྣམ་པ་ལྡེ། 五色毛綫。

བལ་ཨེ། ལུག་གི་བལ་འདབ་རྡོག་པོ་གཅིག 羊毛包。（同）བལ་འདབ།

བལ་ཡུལ་སྐྱེས། ལྡོང་རོས་ལའང་། 尼泊尔产(藻)。雄黄。

བལ་ཧོ། བལ་གྱི་ཁྲལ་སྡུད་བྱེད་ཧོ་གས་པ། 收羊毛税之税吏。

བལ་ཤད། བལ་སེལ་བྱེད་སྐྲ་ཤད་སྣ་བུ། 毛梳，如梳羊毛之梳子。

བལ་གསིལ་བ། བལ་སོ་སོར་སིལ་བུར་བྱས་པ། 擗毛，将羊毛分开。

བས། བ་ལང་གིས། 由牛，被牛。（བ་的第三轉声）

བས་མཐའ། མཐའ་འཁོབ་སྦས་སའམ་ཟད་མཐའ། 1.边界隐密处。2.尽边。
【增】郊外，城市的边界。〔达〕

བས་ལྡགས། བ་ལང་ལྕེ་ཡིས་བལྡགས་པ་ལྟ་བུའི་པགས་པའི་ནད་ཐོར་བ། 好象牛舌所舐的皮肤病，疹子。

བས་པ། སྦས་པའམ་མཐའ་ཟད་པ། 1.隐密。2.尽边。
【增】1.相当于 བྱེད་པ་ 的完成式 བྱས་པ། 多指做好或完成某事。2.无礼节的。〔达〕

བས་ཕྱུལ། བ་ཡིག་གིས་འཕྱུལ་བའམ་སྔོན་འཇུག 以བ་字为前音。

བི་མ་ལ་མི་ཏྲ། 〔梵〕 དྲི་མེད་བཤེས་གཉེན། 无垢友（人名）。

བི་མ་ཤྲཱི། 〔梵〕 དྲི་མེད་དཔལ། 毗摩室利，无垢祥（人名）。

བི་ར་ཎ། 〔梵〕 རྩྭ་དྲེས་མ། 馬兰草。

བི་ཤྭ་ཀ་རྨ། 〔梵〕 བི་ཤྭ་ཀརྨ་ནི་ལྷའི་བཟོ་བ་ཞིག 即བི་ཤྭ་ཀརྨ། 工巧天，毗首羯磨天(天神名)。

བི་ཤྭ་ན་རའི་བུ། དྲང་སྲོང་བི་ཤྭ་ན་ར་སྟེ་དེའི་བུ་མོ་ཟེར། 毗首那罗仙人之女。

བིག་པན། སྨན་བིག་པན་དུག 胆矾，毒药。
【增】硫酸。〔法〕

བིམ་པ། ཤིང་སྡོང་བིམྦ་སྟེ་དེའི་མེ་ཏོག་འབྲས་བུ་འང་། 1.频婆树。2.频婆树之花果。
【增】1.胭脂花。2.葫芦；南瓜。〔达〕 苹果；槟子。〔四〕

བིལ་བ། ཤིང་སྡོང་བིལྭ་སྟེ་དེའི་འབྲས་བུ་དང་ཀ་བིད་ཆུང་བའང་ཟེར། 1.树名。2.此树的果实。3.小葫芦。【增】木苹果，木苹果树，也称为 ཚུ་ལྡན་མ་ཀོ། 〔达〕

བུ་ག གྲངས་ཀ་དགུ་དང་ཨེ་ཁུང་། 1.九数。2.洞，孔。

བུ་ག་འཛིན་པ། རླུང་དང་རླུང་ལྷ། 持孔(藻)。1.风。2.风神。

བུ་གའི་དབྱངས། བྱ་ཀུ་ཀུ་ཊའི་མིང་། 孔音(藻)。野鸡。

བུ་གར་འགྲོ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 孔中行(藻)。1.火。2.火神。

བུ་གུ། བུ་ག་ཆུང་ཆུང་། 小孔。【增】＝བུ་ཚ་ཆུང་ཆུང་། 小孩。〔达〕

བུ་གྲལ། （未詳）

བུ་བརྒྱུད། ལུས་ལས་འཕེལ་བའམ་ཕྲུ་གུ། 子嗣，后裔，小孩。

བུ་ཆེ་མ། ཕྲུ་གུ་ཆེ་མ་སྟེ་སྦྲུམ་མ། 孕妇。

བུ་དང་བུ་མོ། རིགས་ཀྱི་བུ་དང་བུ་མོ། 子女。

བུ་གནས་གྲོང་ཁྱེར། མོ་མཚན་(དང་)། 子所居城（藻）。女性生殖器。

བུ་བསྐྱེད་པ། བུ་ནད་པར་གྱུར་པ། 分娩。

བུ་བོན། （未詳）

བུ་མོ་དགྱེས། སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་འདང་། 女喜（藻）。观世音（菩薩名）。

བུ་མོ་སྐྱེས། （注同上） 女生（藻）。

བུ་མོ་མ། མཚན་མོ་(དང་)། 夜間。【增】常作བུ་མོ། 1.女儿。2.少女，处女。〔达〕

བུ་མོའི་ཁྱིམ་ཅན། ཁྲུམས་ཟླ་བའི་མིང་། 室女宫者（藻）。室宿月，八月。

བུ་མོའི་བདག་པོ། མག་པ། 女婿。【增】1.新郎。2.蓮花。〔达〕

བུ་སྨད་གཉིས། ཨ་མ་དང་བུ་མོ་གཉིས། 母女俩。

བུ་བཙའ་བ། བུ་སྐྱེ་རྒྱུ། 生子，将生儿子。

བུ་ཚ། སྤུན་གྱི་བུ། 兄弟之子，侄。【增】儿子，男孩。〔达〕

བུ་ཚའི་ལམ། མོ་མཚན་ལ་འདང་། 子孫路（藻）。女性生殖器。

བུ་ཁྲི། མ་མའམ་བུ་གཉེར་མཁན། 保姆，乳母。

བུ་ཟན། སྲིང་མོ་ལ་འདང་། 姊妹。

བུ་ཡུག བླུང་འཚུབ་བུ་ཡུག 风雪，狂风和雪。

བུ་རམ། ཤིང་ཐོག་ཀ་ར་བུ་རམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 糖，蔗糖。【增】糖浆，生褐色糖。〔达〕

བུ་རམ་ཤིང་། བཙུད་འཛིན་ཤིང་། 甘蔗。

བུ་རམ་ཤིང་པ། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་མཚན། 甘蔗种（藻）。釋迦牟尼之号。【增】日种（釋迦族）的祖先。〔达〕

བུ་རོགས། བུའི་གྲོགས་པོ་དང་ཤ་མའང་། 1.儿子的朋友。2.胞衣，胎衣。

བུ་ལ་སའི་འདབ་མ། ཨུ་སུའི་འདབ་མ། 芫荽叶。

བུ་ལུ་ཀ། 〔梵〕 སྲོག་ཆགས་ཤིག་(དང་)། 一种虫。

བུ་ལོན། འབུན་སྐྱིད་དེ་བུ་ལོན་མེད་ན་ཕྱུག་པོ་རེད། 債，負債，如說：“无債即富人”。

བུ་ལོའི་སྲས་མོ། བརྒྱ་སྦྱིན་བཙུན་མོ། 补罗之女（藻）。帝釋（天神名）之妃。

བུག་རྡོལ་བ། ཞི་ཁུང་འབིགས་རྡོལ་བ། 透孔，穿洞。【增】处处破烂。〔四〕

བུག་ལྡན། རྣམ་སྲས་(དང་)། 有孔（藻）。毗沙門（天神名）。

བུག་པ། ཞི་ཁུང་ངམ་བུ་ག 洞，孔。【增】=སེར་ཀ།〔达〕 有窟窿。〔四〕

བུག་པ་བྱེད་པོ། བྱི་བ་ལ་འདང་། 1.打洞者。2.鼠。

བུང་བ། ཀང་དྲུག་བུང་བ་དང་རྡོའམ་ས་རྡོག་ལ་འདང་། 1.蜂。2.黑石，土块。

བུང་བ་དགའ་བ། ཨུཏྤལ་དམར་པོ། 蜂喜（藻）。紅鄔波罗花。

བུང་བུ། བོང་བུ། 驴。

བུང་མ་ཅན་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 有蜂女（藻）。鄔摩天女。

བུང་ཚང་། སྦྲང་བུ་བུང་བའི་ཚང་། 蜂窩。

བུངས་བསྐྱེད། བོང་ས་ཆེན་པོའམ་འཕེལ་ཆེན་པོ

བོང་ཆེན་བུང་ཆེན་ཞེས་པའང་སྣང་། 1.大堆。2.增多。亦作 བོང་ཆེན། བུང་ཆེན།

བུངས་ཆེན། （注同上）

བུངས་ཚད། གཏོས་ཚད་དམ་བོངས་ཚད། 体量，大小。

བུད་ཀྱིས་ཁྱེར་བ། སད་དང་ལྷུང་རྡུབ་བོས་ཁྱེར་བའམ་གྲང་ལྷགས་པས་བཏབ་པ། 灾害，遭霜害，被暴风吹、寒风凍。

བུད་ཀྱིས་བཏབ་པ། （原注同上）受灾。

【增】卷在尘埃雾罩之中。〔达〕

བུད་ན། ཕྱིར་བུད་ནའམ་འབུད་ན། 逐出，亦作 འབུད་ན།

བུད་པ། ཕྱི་རོལ་དུ་བུད་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 驅出，已逐出。

བུད་མེད། སྐྱེ་དམན། 妇女。

བུད་མེད་རྐང་བརྡེག་བཞད། ཤུ་ངན་མེད་ཤིང་གི་མེ་ཏོག 妇踢开（藻）。无忧树的花。

བུད་མེད་དགའ་ཤིང་། ཨ་སྨྲའི་ཤིང་། 妇喜树（藻）。阿摩罗树。

བུད་མེད་ཆོས་ལྡན་མ། ཟླ་མཚན་དང་ལྡན་མ། 具妇法女（藻）。有月經之妇女。

བུད་མེད་རྡུལ། བུད་མེད་ཀྱི་ཟླ་མཚན་ཁྲག 妇尘（藻）。妇女之月經。

བུད་མེད་མེ་ཏོག （注同上）妇花（藻）。

བུད་ཤིང་། མེ་ཤིང་ངམ་མེར་བྱེད་ཤིང་། 柴，薪。【增】用作柴燒的干粪。〔达〕

བུད་ཤིང་བཙུ་བ། སྒྲོན་མེ། 火炬，火把。

བུན་བསྐྱེད། དངུལ་བསྐྱེད་ལྟ་བུ་འབུན་བསྐྱེད་ཀྱང་། 生利，如放銀生息，亦作 འབུན་བསྐྱེད།

བུན་བུན། དོག་དོག 碎块。

【增】1.碎片食品。2.分散的。〔达〕

བུན་ཡོང་། ཟང་ཟིང་འདུ་འཛི་ལྟ་བུ། 喧杂紛乱。

【增】ཆུ་བུན་ཡོང་ཡོང་བྱེད། 上下旋轉，水沸騰。〔达〕

བུབ་ཆང་། རོལ་མོ་ཆ་ལང་ལའང་། 乐器，鈸。

བུབ་པ། ཕོར་པ་ཁ་བུབ་འདུག སྣུ་སྦུབ་པ་དེད། 复着，扣下，如碗扣着。

བུབས་གཅིག ཆ་ཚང་མེད་སྣེ་སྣམ་བུ་བུབས་གཅིག་ལྟ་བུ། 一匹，如一匹布。

བུབས་ཚང་། （注同上）整匹。

【增】成套。〔四〕

བུམ་མཁན། རྫ་མཁན། 瓶师，制陶器者。

བུམ་མགོ་ཅན། ཆུ་སྲིན་ལའང་། 瓶头者（藻）。摩羯魚，鯨，鱷。

བུམ་བརྒྱ་སྐྱེས། གསེར། 百瓶生（藻）。金子。

བུམ་རྣ་ཅན། སྦྲུལ་（དང་）། 瓶耳者（藻）。蛇。

བུམ་པ། ཆུ་སྣོད་བུམ་པ་ལྟ་བུ། 瓶，壶，坛。

བུམ་པ་སྐྱེས། རི་བྱི་སྐར་མ། 瓶生（藻）。日几（音譯）星。

【增】婆私吒仙人。〔达〕

བུམ་པའི་ཁྱིམ། ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ཟེར་བ་དེར་གྲགས། 宝瓶宫（十二宫之一），参看 ཁྱིམ་བཅུ……གཉིས 条。

བུམ་པའི་ཁྱིམ་ཅན། མཆུ་ཟླ་བའི་མིང་། 有瓶宫（藻）。星宿值月，正月。

བུམ་པའི་མགུལ་ཅན། དམ་པའི་མགྲིན། 瓶項者，优美的頸。
【增】＝ མགྲིན་པ། 頸（敬）。〔达〕

བུམ་བུ། བུམ་པ་ཆུང་ཆུང་། 小瓶子。

བུར། བུ་ལ། 在儿子处，对于儿子。(བུ་的第七轉声)【增】門閂。〔达〕

བུར་ཆང་། བུ་རམ་ལས་བྱུང་བའི་སྦྱར་བའི་ཆང་། 糖酒，紅糖所制的酒。

བུར་རྡིང་། དྲིལ་བུ་ཆེ་ལ་འདང་། 1.鈡。2.大鈴。
【增】＝བུར་རྡིང་། 寺庙中的一种鈡。〔达〕

བུར་ལྷང། བུ་རམ་ཧྲང་གཅིག 糖包，一包糖（半馱之量）。【增】羊皮包裹的糖团。〔达〕（达作 བུར་ཧྲང་）

བུར་ཤིང་། བུ་རམ་ཤིང་། 甘蔗。

བུལ། བྱང་གི་བུལ་ཏོག་ཙྭ་ལ་སོགས། 硷，苏达。（同） བུལ་ཏོག

བུལ་འགྲོ། དུས་སྲིལ་དང་དལ་བུས་འགྲོ། 1.龟。2.徐行，慢走。

བུལ་ཏོག བྱང་གི་བུལ་ཏོག་ཙྭ་ལ་སོགས། 硷，苏达。（同） བུལ།

བུལ་བ། འགོད་པོའམ་མྱུར་པོ་མ་ཡིན་པ། 迟鈍，迟延，不快。　「声）

བུས། བུ་ཡིས། 由儿子，被儿子。(བུ་ 的第三轉

བུས་པ། བྱིས་པ་ཆུང་ཆུང་(དང་)། 婴儿。
【增】参看 འབུད་པ།〔达〕

བེ་ག། སིབ་སི་ཞེས་པའི་ཐོར་པ་བེག་གེའང་། 痲疹，痘疹，又作 བེག་གེ།

བེ་ཅོན། དབྱུ་གུའམ་དབྱུག་པ་ཕྲ་བུ། 棒，棍子。

བེ་ཅོན་ཅན། ཁྱབ་འཇུག་ལ་འདང་། 1.有棍者。2.遍入（天神名）。

བེ་ཅོན་འཆང་། གཤིན་རྗེའི་མིང་། 1.拿棒子。2.閻罗王。
【增】1.遍入（天神名）。2.女神名。〔达〕

བེ་ཏ། ཤིང་བེ་ཏས༩། 椰子，椰瓢树。
【增】毗达婆，龙树菩薩降生之地。〔达〕

བེ་དོ། （原注缺）【增】1.鉄环，鉄环戏。2.金石所制圆盘，古代用以抛擲者。〔达〕（达作 བེ་དོ་）

བེ་ནོ། འཛིན་པའི་དོན་ནས། 握，持。

བེ་སྨབས། སྨབས་དཀར་དང་། 一种矿物。
【增】痢疾。〔四〕

བེ་ཙ་ཀ། 〔梵〕 གཡུའམ། 似是松儿石。

བེ་རིག ཁ་ཟས་ཤིག 一种食品。

བེའུ། བའི་ཕྲུ་གུ། 牛犢。

བེའུ་ཕྲུགས། བེའུ་ཕྲ་བུའི་སྤུ་ཡོད་པའི་སྣམ་བུ། 毛呢，如有犢牛細毛之褐子。

བེའུ་བུམ། དེབ་ཐེར་ཆུང་ཆུང་། 犢牛瓶(藻)。小书册。
【增】牛乳头，又比喻对生活产生滋养的，隐喻指精神食粮，因此又指經典。〔达〕

བེའུ་རས། སྤུ་ཡོད་པའི་རས། 毛布，絨布。

བེའུ་ཡོག བ་བེའུ་ཤོར་བ། 牛犢走失。

བཻ་ཌཱུརྱ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ལས། རི་བཻ་ཌཱུརྱ་ལས་བྱུང་བས་བཻ་ཌཱུརྱ་ཞེས་བྱ་སྟེ་རིན་ཆེན་སྔོན་པོ་དང་། རྣ་རྒྱན་དུ་རིགས་སེར་པོ་དང་ལྗང་ཁུ་དང་དཀར་པོ་གསུམ་གསུངས་པ་(དང་)། 吠琉璃，律疏說：吠琉璃山所产之藍宝石，名吠琉璃。耳严論說：有黃、綠、白三种。

【增】映青。〔四〕（四作 བེ་ཏྲུ་ཚ）

བེ་ཌཱུརྱའི་མདོག ཙན་དན་སྦྲུལ་གྱི་སྙིང་པོ་(དང་)། 吠琉璃色（藻）。蛇心栴檀。

བེག་གེ། བེ་གེ་ཞེས་པའི་ནད་ཚ་ཞིག 麻疹，痘疹。

བེག་རྩེ། བཙན་×！ 一种鬼神。

【增】鎧甲的衬衣。〔达〕

བེང་། བེ་ཅོན་ཆེན་པོའམ། 棒，大棍。

【增】小型屋梁。〔达〕

བེང་ཆེན། （注同上）

བེད། སྐྱག་འཇིགས་ལ་འང་། 1.珍貴。2.畏,恐惧。

【增】利益。〔达〕

བེད་ཀྱིས་འཚོ་བ། སྦེད་ཀྱི་འཚོ་བའམ་སྒྲིག་འཚོ་×། 隐藏而生活。

བེམ། བེན་ཞེས་རྒྱ་ནག་སྐད་ཀྱི་སྣོད་ཀྱི་ཟུར་ཆག་ཆུ་སྣོད་ལ་ཆུ་བན་ཟེར། 盛水器，བེན་字（汉語"瓶"）的变音。【增】或 བེམ་པོ་等于 གོས་སྙིང་བེ། 1.旧的,用坏的。2.軀壳，腔，色身，色。3.容器，桓，袋。〔达〕

བེམ་རྡོལ་རྒྱབ། སོར་མོས་བེམ་རྡོལ་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 彈指，如以指彈物。

བེམ་རྡོལ་རྡིག （注同上）

བེམ་པོ། གཟུགས་དང་ལྷམ་བུ་མང་པོ་མཐུག་པོ་ཤེར་རྒྱབ་པའམ་བཙེམས་པ་ལྟ་བུའི་མལ་ཆ་དང་་་ནད་ཚ་ཞིག་ལའང་། 1.色法（佛）。2.补綴多层之衣被。3.麻木症。 「木。

བེམ་པོར་བྱེད་པོ། ནད་ཚས་མནར་བ་ལྟ་བུ། 麻

བེམ་པོ་ཞལ་གྱིལ། ཁ་འགབ་པའི་དོན། 口罩，盖住之义。

བེམ་པོ་བཟོད་པ་ཆེ། ནད་ཚའི་བྱེ་བྲག་ལའང་།

一种病（麻木无知）。

བེམ་རིག་གཉིས། གཟུགས་དང་ཤེས་པ་གཉིས། 色法与心法（佛）。

བེར། བགོ་བྱ་ཟླ་གམ་ལྟ་བུ། 大氅，披风。【增】猛烈，尖銳，苛刻。〔达〕（同）བེར་ཟླམ།

བེར་ཀ། བེ་ཅོན་ནམ་དབྱུག་གུ་ལྟ་བུ། 棍，棒。

【增】=རལ་ག 杖。〔达〕

བེར་གྱོན་པ། ཟླ་གམ་གོན་པ་ལྟ་བུ། 穿大氅，披披风。（同）བེར་གསོལ་བ།

བེར་བ་ཡངས་པ། ནཚས་བེར་ལངས་པ་ལྟ་བུ། 酸痛。（同）བེར་ལ་ཚ།

བེར་ཟླམ། བགོ་བྱ་ཟླ་གམ་ལྟ་བུ། 大氅，披风。（同）བེར།

བེར་ལ་ཚ། ནཚས་བེར་ལངས་པ་ལྟ་བུ། 酸痛。（同）བེར་བ་ཡངས་པ།

བེར་གསོལ་བ། ཟླ་གམ་གོན་པ་ལྟ་བུ། 穿大氅，披披风。（同）བེར་གྱོན་པ།

བོག་པ། དྲན་པ་ཉམས་པའམ་བརྒྱལ་བ་ལྟ་བུ། 昏迷，失念，迷惑。

བོག་ར། བང་རིམ་ལྟ་བུ། 阶层，如級层。

བོགས་འདོན། ཁེ་བཟང་འདོན་པའམ་ཁེ་སྤོགས་པའི་དོན། 有利潤，生利息。

བོགས་དབྱུང་བ། （注同上）

བོགས་མ། ཁེ་བཟང་། 利，利息。

བོགས་མེད། ཁེ་མེད་པ། 无利。

བོང་རྒྱ། རི་བོང་གི་རྒྱ། 兎网。

བོང་རྒྱས་འཚོ་བ། རི་བོང་ལ་རྒྱ་བཏབ་པས་འཚོ་བ། 以网兎子为生者。

བོང་ཆེ་ཆུང་། གདོས་ཆེ་ཆུང་གཟུགས་བོངས་ཆེ་ཆུང་ཡང་། 体积大小，形量大小。

བོང་སྙོམས། སྨན་དུག་ཅིག་དང་བོང་བ་དམར་པོ་ལྟ་བུ། 一种毒药，如川烏。（同）བོང་དུག

བོང་ཐོར། བོང་གུ་ལོ་གཉིས་པ། 二岁之驴。

བོང་དུག སྨན་དུག་ཅིག་དང་བོང་བ་དམར་པོ་ལྟ་བུ། 一种毒药，如川烏。（同）བོང་སྙོམས།

བོང་བ། སྒྲོ་ ཐོའམ་ས་ཡི་གོང་བུའམ་ས་སྲ་རྡོག་རྡོག་ལའང་། 土块，硬土块。（同）བོང་མ།

བོང་བ་དཀར་ནག སྨན་དུག་ཅིག་དང་བོང་བ་དམར་པོ་ལྟ་བུ། 草烏头，一种毒药，如川烏。

བོང་བ་ཉེད་པ། ས་པག་གི་ས་བརྡི་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 和土，如揉作磚坯之土。

བོང་བའི་ཐབ། ལ་མ་ལྟ་བུའི་སའི་ཐབ། 土块滚下。

བོང་བུ། མགྲིན་བཟང་ངམ་རྡེའུའི་ཕ་བོང་གུ། 驴。【增】小昆虫。〔达〕

བོང་བུ་དགའ། ལྕགས་མོ་ཡོས་ལོ་(དང་)། 驴喜，兎喜（藻）。辛卯年。

བོང་བུ་རྒྱས་འཚོར། རི་བོང་རྒྱ་ཡིས་འདེབས་པ་པོ་(དང་)། 以网捕兎者。

བོང་བུ་རྒྱས་གསོར། （注同上）

བོང་མ། སྒྲོ་ ཐོའམ་ས་ཡི་གོང་བུའམ་ས་སྲ་རྡོག་རྡོག་ལའང་། 土块，硬土块。（同）བོང་བ།

བོང་མེ། ལ་མའི་མེ་ལྟ་བུ། 土块火，如带草土块之火。

བོང་སྐྱེད། བོང་གུའི་སྐྱེད་ཐག་པ། 驴之后鞦。

བོང་ཚད། ཆེ་ཆུང་བོངས་ཚད་ལའང་། 体量大小。

བོང་ཡར། ད་ཉིང་སྦྲུ་གུ་སྐྱེས་པའི་བོང་གུ། 去年生过駒子的驴。

བོངས་ཆེ་ཆུང་། བོང་ཆེ་ཆུང་དེར་ལྟོས་ཤིག 体量大小，参看 བོང་ཆེ་ཆུང་条。

བོངས་སྙོམས། ཆེ་ཆུང་ཆ་མཉམ་པའི་དོན། 大小相等。

བོད། （原注缺）西藏。（同）བོད་ཆེན་པོ།

བོད་ཆེན་པོ། （原注缺）西藏。
【增】泛指今之西藏、西康、青海。〔达〕

བོད་ཡུལ། བོད་གངས་ཅན་ཡུལ། 西藏地方。

བོན། ཆུ་བོན་ལྟ་བུ། 瓶，如水壶，水瓶。【增】西藏古代崇拜物神的教，黑教，笨教。〔达〕

བོན་སྒྲུང་། བོན་པོའི་ཆོས་འབྱུང་རྣམ་ཐར་ལྟ་བུ། 黑教的傳記。

བོན་པ། བོད་པའམ་བཟླས་པའི་དོན། 1.西藏人。2.念誦。

བོན་པའི་ཆོས། སྟོན་པ་གཤེན་རབས་ཀྱི་ཆོས་ཏེ་ལྷ་འབོད་དེ་ཤ་ཁྲག་གི་མཆོད་པ་གཏོར་བ་ལྟ་བུ། 黑教之法，馨饒（黑教教主名）之法，如呼天神，以血肉供献。

བོར་བ། དོར་བའམ་དབྱུགས་པ། 舍弃，抛弃。

བོར་སྟོར། （注同上）

བོལ་གོང་། རྐང་མགོའི་འབོལ་གོང་། 背面，上面，如脚面。【增】脚或靴子的上部，脚面或手背。〔达〕

བོལ་པོ། འབོལ་པོ་འཇམ་པོ། 柔軟。

བོལ་རྩ། རྐང་མགོའི་འབོལ་གོང་གི་རྩ་རྒྱུས་ལྟ་བུ། 脚背上之筋脉。

བོས་པ། སྐད་བཏང་བའམ། 呼唤，叫唤（完成詞）。【增】参看 འབོད་པ། 〔达〕

བོས་ཤིག སྐད་ཐོང་ཞིག 叫,唤,通知(命令詞)。

བྱ། འདབ་ཆགས་བྱ་དང་རུས་རིགས་ཤིག 1.鳥。2.一个族姓。【增】 བྱེད་པ་ 的未来式。〔达〕

བྱ་ཁྱི། སྨན་ཞིག 一种药。

བྱ་དཀར། ཆུའི་བྱ་གག 灰色鴨子。

བྱ་རྐང་། མེ་ཏོག་ཅིག་དང་བྱའི་རྐང་པའང་། 1.一种花。2.鳥的爪子。【增】印度摩揭陀国的鸡足山。〔达〕 腿挺。〔四〕

བྱ་སྐོན། བྱ་འཛིན་བྱེད་ཐབས་ཏེ་བྱ་རྐོན་དང་རྐོན་བུ་ཞེས་པའང་སྣང་། 捕鳥的网套，亦写作 བྱ་རྐོན་ 及 རྐོན་བུ།

བྱ་སྐྱིབས། བྱ་བྱེའུ་སྡོད་ས་བྲག་གི་ཁུང་བུ་ལྟ་བུ་དང་ཁང་པའི་མདའ་ཡབ་ཀྱི་ཁྱད་པར། 1.雀鳥宿处，如岩洞。2.房簷之一种。

བྱ་ཁྱུང་། མཁའ་ལྡིང་། 鵬，凤凰。

བྱ་ཁྱུང་དཀར་པོ། ངང་པ་ཡང་། 1.白鵬。2.鵝。

བྱ་ཁྱུང་རྡོ། མཐིང་གི་མིང་། 藍靛。

བྱ་ཁྱུང་དམར་པོ། ངུར་པའམ་ངང་པ་དམར་པོ་ཡང་། 1.紅鵬鳥。2.紅鴨，紅鵝。

བྱ་ཁྲ། བྱ་བྱེའུ་གསོད་མཁན་བྱ། 鷂，隼，鷹。

བྱ་གག ལ་ལས་ཆུ་བྱ་དཀར་པོ་སྐེ་རིང་པོ་དང་འགའ་ཞིག་གིས་ཁྱིམ་བྱ་དང་ན་རྒྱན་དུ་ཁྱིམ་བྱ་''དང་བྱ་གག་སོ་སོར་བཤད་ཁོ་བོའི་རྣམ་རྟོག'''ཤར་ཚོད་ནི་བྱ་གག་ལ་ཆུའི་བྱ་གག་ཅེས་ན་རྒྱན་དུ་དབྱེ་བ་ཡོགས་སུ་གསུངས་པས་འདི་ལ་འདམ'''''འགོད་ཟེར་བ་དང་ཆུའི་ཀུ་རྐུ་ལྡའང་ཟེར་བའོ། །ཡང་བྱ་གག་ལ་ས་གནས་ཞེས་པས་སའི་བྱ་གག་དང་ཀུ་ཀུ་སྒྲོག་ཅེས་པས་ཁྱིམ་བྱ་བྱ་དེ་ཡིན་རྣམ་དབྱེ''བ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ཡིན། 有人說是长頸白色水禽，有人說是鷄，耳严論說与鷄有別，依我所知，耳严論說为鴨，又有說为"陆鷄"者，即家鷄。

བྱ་གག་རྒྱལ་མཚན། གདོང་དྲུག 鷄幢(藻)。六面童子（天神名)。

བྱ་གླག ལུ་གུ་འཁྱེར་བྱེད་བྱ་ཉ་འཁྱེར་བྱེད་ཆུ་གླག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 鷹，雕，能捉羊羔之鷙鳥，捉魚者名 ཆུ་གླག 魚鷹。

བྱ་དགའ། གསོལ་རས། 尝賜，贈品。

བྱ་རྒོད། མཁའ་ལ་འཕུར་བྱེད་བྱ་རྒོད། 鷲鳥。

བྱ་རྒོད་ཕུང་རི། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་གསུངས་པའི་ས་ཆ་རི། 灵鷲山，佛說般若經处。

བྱ་རྒྱ། བྱ་བྱེའུ་འཛིན་ཐབས་ཐག་དྲ། 捕鳥之繩网。

བྱ་རྒྱུད། རྒྱུད་སྡེ་བཞིའི་ནང་ཚན། 事續(佛)，四續部中之一。

བྱ་སྙབ། བྱ་བའི་གཞི། （未詳）【增】小肺叶。〔法〕

བྱ་སྒོང་སེར་ཐིག སྒོ་ངའི་ནང་གི་སེར་ཐིག 蛋黃。

བྱ་སྒྲོ། གཤོག་པའི་སྒྲོ། 鳥翎。

བྱ་གཅན་གཉིས། བྱ་འདབ་ཆགས་ཅན་དང་གཅན་

གཟན་གཉིས། 禽兽，飞禽同走兽。

བྱ་མཆུ། ཁྲིམས་སྟོད་སྐར་མ་དང་བྱའི་མཆུ་སྒྲ། 1.室宿（二十八宿之一）。2.禽鳥的嘴。

བྱ་འཆོར། བྱ་རྒྱ་ཡིས་འཆོར་བའམ་གསོད་མཁན། 用网捕鳥者。

བྱ་གཏོང་། འཕྲིན་གཏོང་བ་ལའང་། 通知，送信，寄信。

བྱ་བཏང་བ། རི་ཁྲོད་པའམ་བསམ་གཏན་པ། 舍事（藻）。住山修行者，修定者。

བྱ་ཐལ། བྱ་རྒོད་ཀྱི་སྐྱག་པ། 鳥灰，鷲鳥粪。

བྱ་ཐི་བ། ཕུག་རོན། 鸽，鸠。

བྱ་དེ་ཕོ་མོ། ཁྱིམ་བྱ་ཕོ་མོ་ཟངས་ཟེ་ཅན་ནི་ཕོ། 雄鸡、雌鸡，有紅冠者为雄鸡。

བྱ་འདབ། གཞལ་ཡས་ཁང་གི་མདའ་ཡབ། 宫殿之飞簷。【增】悬楼，阳台。〔达〕

བྱ་ན། ཟས་ཀྱི་ཚོད་མ་ཞིག་སྟེ་བྱཉྫན་ཞེས་པའི་སྒྲན་མའི་ཟུར་ཆག 食品之菜，梵文 བྱཉྫན（豆类）之变音。

བྱ་ན་བ། ཚོད་མ་མཁན། 厨夫，做菜者。

བྱ་པ། ཆུ་བྱ་སོགས་གསོད་མཁན། 捕鳥者，杀鴨等者。（同）བྱ་གསོད་པ།

བྱ་སྤྲངས། མཚན་མོ་（དང་）། 舍事（藻）。夜間。

བྱ་སྤྲངས་གསལ། ཉིན། 舍事显（藻）。昼。

བྱ་ཕོ། གྲོ་བཞིན་སྐར་མ་ལའང་། 1.雄鸡。2.牛宿(二十八宿之一)。
【增】治月經过多的药。〔达〕

བྱ་ཕོ་ཙེ་ཙེ། བྱ་དེ་ཕོའི། 雄鸡冠。
【增】止月經的药草。〔达〕（达作 བྱ་ཕོ་ཙི་ཙི་）（同）བྱ་ཟེ།

བྱ་བ། ལས་ཀ་བྱ་བ་སྤྱོད་ལམ། 事业，所作，行为。

བྱ་བང་། ཀ་ཡི་སྒྲ་ཅན་བྱ་ཞིག་གམ་པོ་རོག་ཆེ་བའམ་བྱ་རོག་རིགས་པ། （ཀ་似是ཀྱ་字之誤）乌鸦，乌鸦一类的鳥。（同）བྱ་རོག་ཆེ་བ།

བྱ་བལ་མ། ཆུ་ནང་གི་བལ་ལྟ་བུ་རྩྭ། 綠苔，如水中綠綿苔。【增】天鹅絨。〔四〕

བྱ་བྱེད་སྤྲངས་པ། ཟླ་བ་གཟས་བཟུང་བ་ལའང་། 舍造作(藻)。月蝕。

བྱ་བྱིའུ། བྱ་དང་བྱིའུ། 鳥雀。

བྱ་བྲ། ཕུག་རོན་གྱི་སྐྱག་པ། 鸽粪。

བྱ་བྲལ། མཚན་མོ་དང་བསམ་གཏན་པ་ལའང་། 离事（藻）。1.夜間。2.修定者。

བྱ་བྲུན། བྱ་དེའི་སྐྱག་པ། 鳥粪，鸡屎。

བྱ་འབྲས། སྒོང་བའམ་སྒོ་ང་ལའང་། 蛋，卵。

བྱ་འབྲུམ་དམ། ནད་ཚ་ཐོར་བ་ཞིག 痘疹。

བྱ་མ། མེ་བཞི་སྐར་མ་（དང་）། 軫宿（二十八宿之一）。

བྱ་མ་དྲ། བང་ཆེན་ནམ་ཕོ་ཉ་དང་ཉན་རྣ། 钦差，使者，邮差。【增】=བང་ཆེན། 〔达〕

བྱ་མ་བུམ། མཚོ་ཏྲིག་ལས། བྱ་སྐྱོགས་དེ་བྱ་མ་བུམ་ཡིན་ནོ།། 瓶。【增】茶壶形的供瓶。〔达〕长頸瓶。〔四〕

བྱ་མ་བྱེའུ། （原注缺）一种蝙蝠。
【增】飞鼠，鼯鼠。〔四〕

བྱ་མིག བྱ་རོག་གི་མིག 乌鸦之眼。

བྱ་མོ་ཡབ། མཆོད་རྫས་སམ་འབུལ་རྫོངས་（དང་）། 供品，礼品。

བྱ་རྒྱང་བྱེད་པ། ལུས་སེད་རྒྱོང་བའམ་གྲིམ་བ་དང་བརྐྱངས་པ་ལ་འདང་། 1.欠伸，伸腰，打呵欠。2.抖擻。

བྱ་ཚང་། བྱ་བྱིའུ་ཚང་གནས་ས། 鳥巢。

བྱ་ཚེ་རིང་། ཁྲུང་ཁྲུང་། 长壽鳥（藻）。鶴。

བྱ་མཚའ་ལུ། བྱ་དེ་ཁྲ་བོ། 麻鸡，杂色鸡。

བྱ་རྫོགས། ལས་བྱ་བ་རྫོགས་པ། 所作圓滿，所作的事情完成。

བྱ་ཝང་། བྱ་རོག་ཆེ་བའང་། 1.蝙蝠。2.大鴉。【增】夜鷹，蚊母鳥，歐夜鷹。〔达〕

བྱ་གཞུག བྱི་བཞིན་སྐར་མ་ལ་འདང་། 1.鳥尾。2.女宿（二十八宿之一）。

བྱ་ཟེ། བྱ་དེ་ཕོ་འི། 雄鸡冠。(同) བྱ་ཕོ་ཙེ་ཙེ།

བྱ་གཟན། བྱ་གཅན་གཉིས། 禽兽。

བྱ་ཡི་འགྲོས། གྱེན་དུ་འཕུར་བ་ལྡིང་བ། 鳥飞。

བྱ་ར་བ། སོ་པའམ་ཇོག་ཆེན་པ། 监視者，看守者。【增】＝སྤྱན་ཆབ། 〔达〕

བྱ་རོག་དགྲ། འུག་པ་དང་ཕ་ཝང་ལའང་། 鴉敌（藻）。1.梟，2.蝙蝠。

བྱ་རོག་ཆེ་བ། ཀྭ་ཡི་སྐྲ་ཅན་བྱ་ཞིག་གམ་པོ་··· རོག་ཆེ་བའམ་བྱ་རོག་ཀན་པ། (ཀྭ་似是ཀྭ་字之誤)烏鴉，烏鴉一类的鳥。（同）བྱ་བང་།

བྱ་རོག་འཇིགས། འུག་པའི་མིང་། 鴉畏（藻）。梟，猫头鷹。

བྱ་རོག་མཐོ་གང་། མཐེབ་མོ་འི་ཚིགས་དབུས་མའི་སྟེང་དུ་མཐེ་བོང་གི་ཚིགས་སྦྱར་བའི་ཚད་དོ·· ཡང་ན་སོར་བཞིའི་ཚད་ལའང་། 1.以大指节，合食指指中节上之量。2.四指之量。

བྱ་རོག་གསོས། ཁ་བྱུག 鴉养（藻）。杜鵑。

བྱ་ལམ། ནམ་མཁའ། 鴉路(藻)。虛空，天空。

བྱ་ལོག ཧ་ལོག་པའམ་ལྡོག་ཕྱོགས། 顛倒，逆的方向。

བྱ་ཤ་རི་ཀ། རི་སྐེགས་ཡིན་པར་གཞི་འགྲེལ་ལས་གསུངས། 舍利鳥，律疏說是鸜鵒(或鷺鷥)。

བྱ་གསོར་བ། ཆུ་བྱ་སོགས་གསོད་མཁན། 捕鳥者，杀鴨等者。（同）བྱ་པ།

བྱག་མཁན། རྡུལ་ཕྱགས་མཁན་དང་འཕྲོག་འཇོམས་བྱེད་མཁན། 1.扫除者，扫除尘秽者。2.劫盗者。

བྱང་རྐྱང་། བྱང་གི་རི་དྭགས་རྐྱང་། 西藏北方所产之野馬。

བྱང་ཁའི་འབྲོང་། བྱང་གི་གཡག་རྒོད་འབྲོང་། 西藏北方所产之野牛。

བྱང་ཁོག སྟོད་ཁོག 上部。

བྱང་གི་ཕྱོགས་སྐྱོང་། རྒྱལ་ཆེན་རྣམ་སྲས། 北方护神（藻）。毗沙門天王。（同）བྱང་ཕྱོགས་བདག་པོ།

བྱང་གྲོལ། ཐར་པ་སྟེ་བྱང་བ་དང་གྲོལ་བ། 清淨解脫（佛）。

བྱང་བསྒྲོད། དགུན་ཁ་ཉི་མ་ལྡོག་པའང་ཟེར། 冬至，日北还。

བྱང་ཆུབ། ཐར་པ་དང་བྱང་ནི་རྒྱབ་ཏུའམ་བྱང་ན་བཞག་པས་སྤངས་པ་དང་ཆུབ་ནི་ཁོང་དུ་ཆུབ་··· པའམ་རྟོགས་པའི་མིང་དོན་ལ་སྤང་རྟོགས་ཟེར། 菩提（佛），义为断証。

【增】བྱང་ 义为清淨，ཆུབ་ 义为圓滿。〔达〕

བྱང་ཆུབ་པ། སངས་རྒྱས་(དང་)། 証菩提者(藻)。佛。

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལྡན་ནས་གཞན་དོན་འཁུར་དུ་འཁྱེར་བ་པོ····དང་དུས་འཁོར་དང་སངས་རྒྱས་ལའང་། 1.菩薩(佛)，发大乘心者，利他者。2.时輪（本尊名)。3.佛。(同) བྱང་སེམས།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། དུས་འཁོར། 菩薩瑜伽（佛)，时輪(本尊名)。

བྱང་ཐང་། བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རི་མེད་ཐང་། 西藏北方无山之平原。

བྱང་ཐེམ། (原注缺) 梯級。

བྱང་ཐོད། ཞྭ་མོ་ཞིག་ལའང་། 帽之一种。

བྱང་འདྲེན་པ། དབུ་མཛད། 带头的，領头的。

བྱང་ནུལ། ཕྱི་དོར་བྱེད་པ་ལའང་། 1.涂抹。2.洗刷，清洁。

བྱང་པ། བྱང་ཕྱོགས་པ། 北方人。【增】药草。〔达〕 熟練。〔四〕

བྱང་སྤྱི། བྱང་ཕྱོགས་པ་ཧོར་སྤྱིའི་དཔོན་པོ། 西藏北方总管 ཧོར་ 地之官。

བྱང་ཕྱི་གོང་དུ། བྱང་ཕྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ནང་དུའམ་སྟེང་དུ། (未詳)

བྱང་ཕྱོགས། རྒྱབ་ཕྱོགས་བྱང་གི་ཕྱོགས་དང་བྱང་གྲོལ་ཐར་པའི་ཕྱོགས་ལའང་། 1.背面，北方。2.清净解脱方面。

བྱང་ཕྱོགས་བདག་པོ། རྒྱལ་ཆེན་རྣམ་སྲས། 北方主（藻)。毗沙門天王。(同) བྱང་གི་ཕྱོགས་སྐྱོང་།

བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལ་སོགས་པའི་ཐར་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་··སུམ་ཅུ་སོ་བདུན་ནོ། ། 三十七菩提分(佛)，四念住等三十七种顺解脱品法。

བྱང་བ། སྤང་བ་དང་འབུ་ཞིག་ལའང་། 1.断除。2.斑蝥，虫之一种。【增】1.=སངས་པ། 純淨。2.=ཞིབ་པ། 精細。3.མཁས་པ། 智者。〔达〕 བྱང་བ་རྣ་ཅན། 腮牛虫。〔四〕

བྱང་བུ། ཤིང་ལེབ་བྱང་བུ་ཁྲབ་རིས་ཅན། 板片，甲片。【增】1.瑣子鎧。2.碑板。3.說明，签条。〔达〕 油滑透了。〔四〕

བྱང་བུ་ཅན། བྱ་དང་བྱིའུའི་མིང་ལའང་། 有片(藻)。鳥，雀。

བྱང་བུའི་མིག་སྨན། སྣག་ཚ། 眼药片(藻)。墨。(同) བྱང་སྨན།

བྱང་མ། བྱང་བུ་ལའང་། 1.鉄甲片。2.签条。

བྱང་མའི་ལྕགས། ལྕགས་ལེབ་ལེབ་ལའང་བྱང་ཕྱོགས་ལའང་། 1.鉄片，鉄牌。2.北方。

བྱང་སྨན། སྣག་ཚ། 墨。(同) བྱང་བུའི་མིག་སྨན།

བྱང་བཞུ། ཆོ་ག་ལྷོ་སྒོ་ལའང་། 1.净化（佛)。2.启南門仪軌，渡亡仪軌(佛)。

བྱང་ཤར་ཕྱོགས་སྐྱོང་། དབང་ཕྱུག་ཆུང་བ། 东北方护神（藻)。小自在(天神名)。

བྱང་སེམས། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལྡན་ནས་གཞན་དོན་འཁུར་དུ་འཁྱེར་བ་པོ་དང་དུས་འཁོར་··དང་སངས་རྒྱས་ལའང་། 1.菩薩（佛)，发大乘心者，利他者。2.时輪（本尊名)。3.佛。(同) བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ།

བྱང་སེམས་དཀར། ཁུ་བའམ་ཐིག་ལེ། 白菩提

心（藻）。汁液，精液。
【增】止遺精的一种白药草。〔达〕

བྱང་སེམས་དམར། ཟླ་མཚན། 赤菩提心(藻)。月經。【增】止遺精的一种紅药草。〔达〕

བྱད་ཁ། དམོད་པ་མཐུ་རྒྱབ་ནས་གནོད་སོང་ཟེར། 詛咒，放咒，如詛咒伤害。(同) བྱད་སྟེམས།

བྱད་དགྲོལ། མཐུ་ལས་དགྲོལ་བར་བྱ། 脫縛，当从咒縛中脫出。

བྱད་སྟེམས། དམོད་པ་མཐུ་རྒྱབ་ནས་གནོད་སོང་ཟེར། 詛咒伤害。(同) བྱད་ཁ།

བྱད་དབྱིབས། ཞལ་རས་ཀྱི་དབྱིབས། 容貌，臉面之形状。(同) བྱད་བཞིན།

བྱད་མ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བྱད་མ་དེ་བཞིན་སྲིན་པོ་རྣམས། ཞེས་པ། 槃瑪（音譯），入行論說：“槃瑪罗刹等”。（槃瑪，似是一种害人之鬼魅）
【增】敌人。〔达〕（达在 བྱད་ 字中）

བྱད་བཞིན། ཞལ་རས་ཀྱི་དབྱིབས། 容貌，臉面之形状。(同) བྱད་དབྱིབས།

བྱན་གླག བྱ་གླག 雕鷹。

བྱན་མོ། བྱ་ན་མོའམ་ཁྱིམ་འཛིན་མ། 女厨师，主妇。

བྱན་ཚུད་པོ། ནང་བྱན་ཚུད་དེ་ཐོགས་མེད་བྱ་བ་བྱེད་པོ་ཡི་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཤེས་རབ་ཅན། 了解者，了解內容，作事无碍，善于判別之智慧者。

བྱབ་པ། ཕྱི་དོར་བྱ་བ། 扫除，清除。
【增】1.洗滌。2.擦。3.抓，握。〔达〕

བྱབས་པ། ཕྱི་དོར་བྱས་པ། 已扫除，已使清洁。

བྱམས་མགོན། དགའ་ལྡན་བཞུགས་པ་སྐྱེ་སངས་རྒྱས་བྱམས་པའམ་མཻཏྲཡ། 慈尊（佛），住在覩史陀天之弥勒佛。

བྱམས་ཆེན། （注同上）

བྱམས་ཆེན་ལྡན་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་ལའང་། 1.具有大慈心。2.佛的名号。
（同） བྱམས་པའི་སྟོབས་མངའ་བ།

བྱམས་པ། བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་འདོད་པའི་བློ། 慈心，仁慈，愿人安乐之心。
【增】末来佛，弥勒菩薩。〔达〕

བྱམས་པའི་སྟོབས་མངའ་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་ལའང་། 1.具足慈力（佛）。2.佛的名号。（同） བྱམས་ཆེན་ལྡན་པ།

བྱའུ། ནག་པ་སྐར་མ་ལའང་། 1.小鳥。2.角宿（二十八宿之一）。

བྱའོ་ཅོག ལས་ཀ་ཐམས་ཅད། 凡所作事，一切事业。

བྱར་མེད། བྱ་བ་བྱེད་མི་རིགས་པ། 不应作之事。

བྱར་རུང་། བྱ་བ་བྱེད་རུང་། 可作之事。

བྱས་པ། བགྱིས་པའམ་ལས་ཀ་བྱས་པ། 已作事。
【增】1.བྱེད་པ་ 的完成式。2.作事者。〔达〕

བྱས་པ་ཅན། དྲིན་ཅན། 有恩者。
【增】已作事者。〔达〕

བྱས་པ་གཟོ་བ། དྲིན་གཟོ་བ། 报恩。

བྱས་སོ་ཅོག བྱས་པ་ཐམས་ཅད། 一切所作。

བྱི་ཀུ། སྒོག་པའམ། 蒜。

བྱི་སྟག བྱི་བ་ཅིག་ཅིག་གི་རིགས་ཤིག 鼠之一种。

བྱི་སྦུར། སྤུ་ཐམས་ཅད་ཁབ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་ཞིག་གཟེད་མོའམ་གཟུགས་མོའང་ཟེར། 刺蝟，毛如針之畜生，亦名 གཟེད་མོ་ 及 གཟུགས་མོ།

བྱི་དུར། （注同上）

བྱི་དོར་བྱེད་པ། གད་བདར་བྱེད་པ། 打扫，扫除。【增】清洗思想。〔达〕

བྱི་དོར་མེལ་ཚེ། མེ་ལོང་། 察净（藻）。鏡。

བྱི་བྲུག འཁྱོན་མའི་བུའམ་པ་ངོ་མི་ཤེས་པའི་བུའམ་བུ་མོ། 私生子，蕩妇之子，不知其父之子女。

བྱི་བ། སྤུ་བྱི་བའམ་སྐྲ་བྱི་བ་དང་ཙིག་ཙིག 1.毛禿，发禿。2.鼠。【增】銀鼠灰鼠总名。〔四〕鼠（只用于历书中）。〔高〕

བྱི་བ་ནག་པོ། གཡི་འདྲ་བའི་སེམས་ཅན་ཞིག 騷鼠，如猞猁形之野兽。

བྱི་བ་གསོད། བྱི་བའི་ཟས་ཅན་ཞི་མི། 杀鼠(藻)。猫。（同） བྱི་ཟ།

བྱི་པོ། I. སྐྲ་མེད་པ་དང་གཞན་གྱི་བུད་མེད་ལ་ལོག་གཡེམ་བྱེད་པོ། 1.禿，无发。2.淫乱。

II.རྒྱན་དང་བྲལ་བའི་དོན་དང་མགོ་ཏྲི་བྱི་པོ་བཏུང་ཟེར་བ་དང་པོ་འཁྱོན་དང་བྱིའུ་ཟེར་བ་ལའང་། 1.无装飾。2.禿，如說："打禿椎"。3.奸夫。4.雀。

【增】或作 བྱི་པོ། 奸夫，乱淫者。〔达〕

བྱི་པོ་བྱེད་པ། གཞན་གྱི་ཆུང་མ་ལ་ལོག་གཡེམ་བྱེད་པོ། 奸淫，奸夫。

བྱི་པོ་གསོར་བ། （注同上）

བྱི་བྱས་པ། འཁྲིག་པ་སྤྱད་པ། 已行淫事。

【增】=བྱི་བོར་ 或 གཞན་གྱི་བུད་མེད་ལ་སྤྱོད་པ། 〔达〕（达无 པ་字）

བྱི་བྲུན། ཞི་མིའི་སྐྱག་པ་དང་བྱི་བའི་སྐྱག་པ། 1.猫屎。2.鼠屎。

བྱི་མུག བྱིའུ་ཞིག་གམ་བྱི་སྨུགས་ཀྱང་། 1.一种雀。2.一种鼠。

བྱི་མུང་། བྱི་ཛིག་མིང་དང་དབྱི་མོང་དམ། 1.鼠之一种。2.透骨草。

བྱི་སྨུགས། ཙིག་ཙིག་གི་རིགས་ཤིག 鼠之一种。

བྱི་མོ། I.བུད་མེད་ལོག་གཡེམ་ཅན། 蕩妇。

II.སྨད་ཚོང་མ་དང་མགོའི་སྐྲ་བྱི་ཞིང་ལྷུང་བའི་བུད་མེད། 1.娼妓。2.头发脱落之秃妇。

བྱི་ཛིག སྲོག་ཆགས་ཤིག 鼠。

བྱི་ཟ། བྱི་བའི་ཟས་ཅན་ཞི་མི། 吃鼠（藻）。猫。（同） བྱི་བ་གསོད།

བྱི་ཟེ། སྤུ་བྱི་བའི་ཟེ་བ་ཙམ། 禿冠，毛禿只有肉冠。【增】=ཐབས། 方式，方法。〔达〕

བྱི་བཞིན། བྱ་གཞུག་ཅེས་པའི་སྐར་མ་ཡང་ན་བྱི་བཞིན་ནི་སྐར་མ་གསུམ་སྟེ་དབྱིབས་ནི་གླང་མགོ་ལྟ་བུ། 女宿(二十八宿之一)，名"鳥尾"之宿，女宿有三星，形如牛头。

བྱི་རུ། རིན་ཆེན་དམར་པོ་བྱུ་རུ། 珊瑚。

བྱི་རུའི་སྐྱོག་ཞལ། བྱ་དེ་པོ། 珊瑚胡（藻）。雄鸡。

བྱི་ལ། ཞི་མི། 猫。【增】1.=ཞུམ་བུ་ 或 ཞ་ལི། 2.一个属于龙类的地神名。〔达〕

བྱི་ལའི་མིག ཞི་མིའི་མིག་དང་བ་བླའི་མིང་དང་དཀར་ཁྲ་མེན་ལའང་། 1.猫眼睛。2.雌黃。3.猫睛宝石。

བྱི་ཡོང་། སྲོག་ཆགས་ཤིག 鼬鼠。

བྱིང་རྒོད་གཉིས། སེམས་རྨུགས་པ་དང་གཡེང་བ་ལྟ་བུ། 1.沉掉，惛沉，掉举（佛），心惛沉与散乱。

བྱིང་འཐིབས། རིག་པ་གསལ་པོ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་དང་ཉོབ་པ་ལྟ་བུ། 1.沉迷，心智不明。2.昏浊。（同）བྱིང་བོ།

བྱིང་ན་གནས་པ། ཆུ་ནང་དུ་བྱིང་ནས་གནས་པ། 潜住水中。

བྱིང་བ། ཆུའམ་འདམ་ནང་དུ་ཐིམ་པའམ་བྱིང་བ། 沉溺，沉入水中，溺于泥中。
【增】隐匿的。〔达〕

བྱིང་བོ། རིག་པ་གསལ་པོ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་དང་ཉོབ་པ་ལྟ་བུ། 1.沉迷，心智不明。2.昏浊。（同）བྱིང་འཐིབས།

བྱིང་བྱིང་བྱ་ལུ། འབུ་ཞིག 一种虫。
【增】一种小甲虫。〔达〕

བྱིང་མ། སྣམ་བུ་བྱིང་མ། 呢子。
【增】象哔叽的呢布。〔达〕

བྱིངས། ཐུན་མོང་སྤྱིའམ་སྤྱི་བསྡོམས་ཀྱི་མིང་སྟེ་མིང་དེ་ཡང་བྱིངས་གང་ལས་བསྒྲུབས་པ་དང་མིང་ཅན་དེའི་ཆོས་དང་བྱིངས་དོན་དེ་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་བ་དང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 1.共同，总共。2.字根。
【增】1.海之深处。2.隐藏，沉没。3.总，全，一切。〔达〕

བྱིངས་ཆེ། སྤྱིར་ཁྱབ་ཆེ། 总，共同，周遍。

བྱིངས་པ། ཡིད་རྨུགས་པའམ་ཡི་མུག་པ་ལྟ་བུ། 沉迷，心意昏迷。
【增】=བྱིངས། 一切，一般。〔达〕

བྱིངས་པོ། གཞུང་ངམ་ཐུན་མོང་། 1.总的。2.共同。

བྱིད་པ། ཡི་གེ་བསུབ་པའམ་བྱིད་པ་ལྟ་བུ། 擦去，如将字擦掉。

བྱིད་པོ། （原注缺）拭者。

བྱིན། སྦྱིན། 施，給。

བྱིན་ཆགས་པ། གཟི་བརྗིད་ཅན། 威风，有威德。【增】1.迷人的，令人心醉的。2.嬉戏的。3.柔弱的。〔达〕

བྱིན་པ། སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་ལྟ་བུ་དང་རྐང་པའི་བྱིན་པའང་། 1.施，給。2.小腿，腿肚。

བྱིན་པ་སྐྱེས་པ། དམངས་རིགས། 腨生(藻)。农民种姓。

བྱིན་པ་གཙང་། བོང་བུ་ལའང་། 腨净(藻)。驴。

བྱིན་གཞུག རྐང་པའི་བྱིན་གཞུག 腿肚之末部。

བྱིན་ཟ། མེ་དང་མེ་ལྷ་(དང་)། 食施（藻）。1.火。2.火神。

བྱིན་ཟའི་ལྟོ་བ།, བྱ་གོ་བོ། 火腹（藻）。一种雕鹰（吃骨者）。【增】老皂雕。〔四〕

བྱིན་ཟའི་ཕུང་པོ། མེའི་ཕུང་པོ། 火堆。

བྱིན་ཟའི་ཤིང་། བུད་ཤིང་། 柴，薪。

བྱིན་རབ། སྟོན་མོའམ་གསོལ་ཚོགས་ལའང་། 宴会。

བྱིན་རླབས། བདུད་རྩིའི་ནུས་མཐུ་བྱིན་རླབས་ལྟ་བུ། 加持（佛），如加持甘露之功力。

བྱིན་ལེན་བྱས་པ། པར་བྱིན་པས་ཚུར་བསྒྲུས་ཏེ་ལེན་པ། 授受（佛），彼授此受。

བྱིབ་པར་བྱ། འགབ་པའམ་གཡོག་པར་བྱ། 当遮蔽，当复盖。

ཁྲིབས་པ། གབ་པའམ་གཡོགས་པ། 遮蔽，复盖。

ཁྲིཙ། ཁྲིའུ་སྟེ་བྱ་ཆུང་ཆུང་། 即 ཁྲིའུ། 雀，小鳥。
【增】地鼠，田鼠。〔达〕

ཁྲིཙ་ཆིལ་ཟན། ནས་ཟ་མཁན་ཁྲིའུ། 食麦之雀。

ཁྲིཙ་འཛུལ་བྱེད། ཕྱིའུ་ཚོགས་སུ་འགྲོ་བའི་ཁྲིའུ་ཞིག་དང་ཆུ་ནང་དུ་འཛུལ་བར་བྱེད། 1.顚倒飞之鳥。2.潜入水中。

ཁྲིཙ་ཟླུལ་བྱེད། （注同上）
【增】鳥在松土中洗毛的动作。〔本〕

ཁྲིཙ་འུར་པ། ཆ་ག་པའམ་སྲོག་ཆགས་ཤིག 蝗虫。

ཁྲིལ། སོག་ཁྲིལ་ལམ་རྣ་ཁྲིལ་ལྟ་བུ། 耳墜，耳璫。

ཁྲིལ་བ། ལག་པས་ཁྲིལ་ཁྲིལ་བའམ་ཁྱིའི་མགོ་ལ་ལྷག་གིས་ཁྲིལ་ཁྲིལ། 以手撫摩，拍打，如用手撫拍狗头。

ཁྲིལ་ཁྲིལ། （注同上）
【增】以手梳头的样子。〔本〕

ཁྲིལ་ཁྲིལ་འགྲོ། ཁྲུལ་ཁྲུལ་ལམ་ཉུལ་ཉུལ་འགྲོ་བ། 偵察而行，潜行。

ཁྲིལ་ཁྲུག་པ། འདག་པའམ་སྣུམ་འཁྲིལ་ཏེ་ཁྲུག་པ་ལྟ་བུ། 涂抹，如涂泥，涂油。

ཁྲིལ་མོ། གཅེར་བུའམ་ཁྲི་མོ་ལའང་། 1.裸体。2.蕩妇。

ཁྲིས་པ། བུ་ཆུང་ཆུང་དང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་སྐྱེས་ནས་འགྲོ་མི་ནུས་པར་ཁྲིས་པ་ཞེས་མཚོ་ཊཱི་ཀ······གསུངས། 1.小孩。2.异生（佛），凡夫。3.律疏說是生后未能行走之嬰儿。
【增】幼儿。〔四〕

ཁྲིས་པ་ཅན། ཆུ་སྲིན་ཞིག་དང་ཉ་ཞིག་ལའང་། 有儿童者（藻）。1.鱷魚，摩羯魚。2.魚之一种。

ཁྲིས་པ་གསོད། （注同上） 害儿童(藻)。

ཁྲིས་པའི་བརྟུལ་ཞུགས། འཇམ་པའི་དབྱངས། 童行（藻）。文殊（菩薩名）。
【增】幼稚的决心或誓愿。〔达〕

ཁྲིས་པའི་ནུས་མ། སེང་ལྡེང་ཤིང་། 童能(藻)。鉄力树，檜木树。

ཁྲིས་པའི་སྤྱོད་པ་ཅན། གདོང་དྲུག་དང་སྨིན་དྲུག 童行者（藻）。1.六面童子（天神名）。2.昴宿（二十八宿之一）。

ཁྲུ་རུ། བྱི་རུ་སྟེ་རིན་ཆེན་དམར་པོ། 即 བྱི་རུ། 珊瑚。

ཁྲུ་རུའི་ཞྭ་ཤལ། བྱ་དེ་ཁྱིམ་བྱ། 珊瑚胡（藻）。鸡，家禽。

ཁྲུ་རུའི་མཆུ། སྐྱུང་ཀ། 珊瑚嘴（藻）。紅嘴鴉。
【增】寒鴉。〔四〕

ཁྲུག་བྱ། སྣུམ་ཁྲུག་པར་བྱ་ཁྲུག་གིན་པ། 涂，如涂油。

ཁྲུག་རིས་སུ་འཇོག གྲལ་རིམ་དུ་འཇོག 安放于坐位中。【增】让出余地，誊出空位子。〔达〕（达无 སུ་ 字）

ཁྲུགས་པ། སྲོས་སྣོམ་དུ་བཙུག་པ་དང་དྲི་མ་བསྣམས་པའམ་ཁྲུགས་པ། 1.使聞香，嗅。2.涂抹。
【增】摩，撫育。〔四〕

ཁྲུང་། ང་ལ་ཐོབ་ཁྲུང་ལྟ་བུ། 表示过去的詞，如說：ང་ལ་ཐོབ་ཁྲུང་། 我已得到。
【增】参看 འཁྲུང་བ། 〔达〕

ཁྲུང་རྒྱལ་སྨྲ་བ། ཁ་ལ་གང་ཁྲུང་བར་སྨྲ་བ། 信口而說，[illegible]口亂說。【增】＝རྫུན་སྨྲ་བ། 謊言。〔达〕（达 རྒྱལ་ 后有 དུ་字）

བྱུང་བ། སྔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམ་ཐར་ལ་བྱུང་བ་ཟེར། 已有，已出現，如說："过去之傳記中有"。

བྱུར། གཞན་ནས་བསྒོས་པའི་ནད་སྡུག་བསྔལ་ལམ་མ་ཤིས་པ། 从他人傳染来之忧苦，或不祥之事。【增】=ཉེ་ངན། 灾难。〔达〕

བྱུར་ཆགས། （注同上）

བྱུར་བུར་གང་བ། སྤུངས་པའམ་ཡར་འཕྱུར་ཏེ་གང་བའམ་འབུར་ཏེ་གང་བ། 1.堆积。2.高起充滿。

བྱུར་བུར་གཏམས་པ། （注同上）

བྱུལ་ནས། བྲོལ་ནས་སམ་བསྐོར་ནས། 迂迴，圍繞。

བྱུལ་ཕྱིན་པ། ཉུག་ཉུལ་ཕྱིན་པ། 偵察，巡視。

བྱུལ་བྱུལ་བ། I.（注同上）

II.ལག་པས་བྲིལ་བྲིལ་བ་ལྟ་བུ། 撫摩，如用手摩弄。

བྱུས་ལེགས། གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བའམ་དགྲ་ལས་རྒྱལ་བ་དང་ཇུས་ལེགས་ཀྱང་། 1.战胜，胜过敌人。2.善策，良謀。【增】功勛，功績。〔达〕

བྱེ་རྡོད། བྱེ་མ་རྩུབ་པོ། 沙砾，粗沙。

བྱེ་སྡིག ཕྱེ་མ་ལེབ་ཅིག 蝶之一种。

【增】=དམིག་བུ། 一种无翅的昆虫。〔达〕

བྱེ་བ། ས་ཡ་བཅུ་ཐམ་པ། ༡༠༠༠༠༠༠༠ 俱胝，一千万。【增】中断，分离。〔达〕京。〔四〕

བྱེ་བ་ཅན། སྐྲའི་མིང་། 百亿者（藻）。发。

བྱེ་བྲག སྤྱིའི་བྱེ་བྲག་ཡལ་ག 分别，分支。

【增】1.=ཁྱད་པར། 特别，与 སྤྱི་ 相反。2.不同。〔达〕

བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད། སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་མའི་དཔེ་ཆ་ཞིག 两种語言合璧之书，即梵藏对照的翻譯名义集。

བྱེ་བྲག་པ། ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་ཞིག 胜論师，外道宗派之一。

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཞིག 毗婆沙（佛），佛教宗派之一。

བྱེ་འབྲས། （未詳）

བྱེ་མ། རྡོའི་གཟེགས་མ། 砂子，石屑。

བྱེ་མ་ཀ་ར། བྱེ་མ་འདྲ་བའི་ཀ་ར། 白糖，砂糖。

བྱེ་མ་དམར་པོ། ལི་ཁྲི་ལའང་། 1.硃砂。2.黄丹。

བྱེ་མ་ལེབ། ཕྱེ་མ་ལེབ་སྟེ་བྱེ་མ་གླིང་མ། 即 ཕྱེ་མ་ལེབ། 蝴蝶。

བྱེ་ཚེར། （未詳）

བྱེད། ཚངས་པ་དང་རྒྱུ་བྱེད་པོ་དང་བྱ་བ་བྱེད་པོ། 1.大梵（天神名）。2.作因者。3.作事者。（同）བྱེད་པོ།

བྱེད་ཁྲལ་(ཡང་)། བྱེད་པའི་ཚུལ་(ཡང་)། 作法，作事之情况。

བྱེད་སྒོ་འི་ཙ་ཐིག བྱེད་རྒྱུའི་ཐིག 工作計划。

བྱེད་པ་པོ། བྱ་བ་བྱེད་པ་པོ། 作者，作事者。

བྱེད་པའི་རྒྱལ་མཚན། རྟ་གདོང་མེ། 作幢（藻）。馬面火，参看 རྟ་གདོང་མེ་ 条。

བྱེད་པའི་ཡན་ལག མོ་མཚན་ལའང་། 作支（藻）。女性生殖器。【增】努力。〔达〕

བྱེད་པོ། ཚངས་པ་དང་རྒྱུ་བྱེད་པོ་དང་བྱ་བ་བྱེད་པོ།

1.大梵（天神名）。2.作因者。3.作事者（同）བྱེད།

བྱེད་རི་སྐབ། བྱེད་པའི་དུས་ཨེ་ཡིན། 是否是作事的时候？

བྱེད་རི་རན། བྱེད་པའི་དུས་ལ་སླེབ་པ། 应該作了，到应該作的时候了。

བྱེད་ལས། བྱ་བ་བྱེད་ལས། 作所作的事情。

བྱིའུ། བྱ་ཆུང་ཆུང་ཁང་བྱིའུ་ལྟ་བུ། 小鳥，如家雀。

བྱིའུ་ཅོ་ག། བྱིའུ་ཀ་ལ་པིང་ཀའང་ཟེར། 迦陵頻伽鳥。

བྱིའུ་སྲེ་གུ། （未詳）

བྱིའུ་འཛུལ་བྱེད། ཡར་མཆོངས་པ་ལྟ་བུ་མར་ལྡིའུ་ཚུགས་སུ་འགྲོ་བ་ལྟར་འཕུར་བའི་བྱིའུ་ཞིག་བྱིའུ་འཛུལ་བྱེད་ཅེས་སྣང་ཡང་ས་འོག་ཏུ་འཛུལ་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 1.一种鳥，其飞行如上縱下鉆，亦作 བྱིའུ་འཛུལ་བྱེད།（山雀类）2.鉆，如向地下鉆。

བྱིའུ་ཟླུལ་བྱེད། （注同上）

བྱིའུ་འུར་པ། ཆ་ག་པའམ་བྱིའུ་འུར་པ་ཞེས་སྣང་། 蝗虫，螞蚱，亦作 བྱིའུ་འུར་པ།

བྱིའུ་ལ་ཕུག ལ་ཕུག་ཅིག 雀蘿卜，蘿卜之一种。【增】一种药草。〔达〕

བྱེར། （原注缺）分出，逃出，分离。

བྱེར་འགྲམས། སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་འགྲམས་པ། 擺开，分别陈列。

བྱེར་བ། བྲོས་སོང་བའམ་ཐོར་སོང་བ། 逃走，星散。【增】1.=བྲལ་བ་ 或 སོ་སོར་བྲལ་བ། 2.在医药书中等于གྲོས་པ། 〔达〕等于新字སོང་། 〔法〕 躲开。〔四〕

བྱེར་སོང་བ། （注同上）

བྱེས་སུ། ཐག་རིང་ལམ་དུ། 在远处，在长途。

བྱེས་སུ་བཏེག་པ། ཐག་རིང་དུ་སོང་བའི་མིང་། 远走，往远处去了。

བྱེས་སུ་སོང་བ། （注同上）

བྱོ་བ། འཕོ་བའི་མིང་། 灌注，轉移。

【增】1.傳与教誡。2.听。〔达〕 留意，注意，小心。〔法〕

བྱོན་པ། ཕེབས་པ། 来，到来。

བྱོབས། ཕྱིས་ཤིག 擦吧！

བྱོལ་འགྲོ། འཕྲང་ལམ་ནས་བྱོལ་ཏེ་འགྲོ་འཛོལ་ཏེ་འགྲོ་ཞེས་པའང་སྣང་། 側行，在窄狹的路上側身而行，亦作 འཛོལ་ཏེ་འགྲོ།

【增】1.逃避。2.让开。3.避免。〔法〕

བྱོལ་སོང་། དུད་འགྲོ། 走兽，畜生。

བྱོས། གྱིས་ཤིག་དང་གྱིས། 做吧！

བྱོས་ཤིག （注同上）

བྲ་ཉེ། སྐར་མ་ཞིག་སྟེ་བྷ་ར་ཎི་ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་སྐད་ནས་བྱུང་བའམ་ཡང་ན་བྲ་ཉེ་ནི་སྐར་གསུམ་སྟེ་དབྱིབས་ནི་ལམ་མཁན་ལྟ་བུ། 胃宿（二十八宿之一），星名，梵文 བྷ་ར་ཎི་ 之变音，胃宿有三星，状如引路者。

བྲ་ཉེ་སྐྱེས། སྒྲ་གཅན། 胃生（藻）。罗睺。

བྲ་ནག་རྟ། རྟ་བྲའུའི་མདོག་ཅན། 毛色如蕎麦的馬。

བྲ་ཕྱེ། བྲའུའི་ཕྱེ་མ་སྟེ་རྒྱ་བྲའང་ཟེར། 蕎麦面，亦作 རྒྱ་བྲ།（同） བྲ་ཞིབ།

བྲ་བ། ཨ་བྲ་ཞེས་པའི་ཅིག་ཅིག 鼠之一种，亦名 ཨ་བྲ། 无尾地鼠。

【增】丰富，多。〔达〕

བྲ་བོ། འབྲུ་ཟུར་གསུམ་སྟེ་བྲའུ་འང་ཟེར། 蕎麦，亦作 བྲའུ།

བྲ་མ། དྲ་མ་ཞེས་འཐད། 君子，上流人，应作 དྲ་མ།

བྲ་མ་ཡི། མར་རམ་ཞག་སྟེ་ལྟ་བུ། 脂膏，如酥油或浮油。

བྲ་མི་བྲ། ཐུབ་མི་ཐུབ། 可不可以，能不能。

བྲ་ཞིབ། བྲའུའི་ཕྱེ་ལ་སྟེ་རྒྱ་བྲའང་ཟེར། 蕎麦面，亦作 རྒྱ་བྲ། (同) བྲ་ཕྱེ།

བྲ་རིལ། ཨ་བྲའི་རིལ་མ། 鼠粪，野鼠之粪彈。

བྲག རྡོའི་རི། 崖，石山。(同) བྲག་རི།

བྲག་སྐྱ་ཧ་བོ། རྩི་སྨན་ཞིག 草药之一。

བྲག་སྐྱིབས། བྲག་གི་ཁང་བུའམ་བྱ་གོད་སྡོད་ས་ལྟ་བུ། 山巖之孔穴，如鷲鳥住处。

བྲག་ཅ། ལན་གྲགས་སྒྲ་བརྙན། 回声。

【增】＝བྲག་ཆ།〔达〕

བྲག་ཕུག བྲག་གི་ཁང་བུ་མི་སྡོད་ས་ལྟ་བུ། 山岩之洞穴，如人居之山洞。(同) བྲག་ཟེམ།

བྲག་འཕྲང་། བྲག་གཡང་ས། 悬崖，山巖悬險。(同) བྲག་གཟར་པོ།

བྲག་རྩངས། སྒྲོག་ཆགས་རྩངས་པ། 石龙子，蜥蜴。

བྲག་ཞུན། རྡོ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྨན་ཞིག 五灵脂，石瀝清，石中所产的一种药。

བྲག་གཞུ་ཅན། ཚོགས་བདག 崖弓者（藻）。毗那夜迦（天神名）。

བྲག་ཟེམ། བྲག་གི་ཁང་བུ་མི་སྡོད་ས་ལྟ་བུ། 山岩之洞穴，如人居之山洞。(同) བྲག་ཕུག

བྲག་གཟར་པོ། བྲག་གཡང་ས། 陡巖，山岩悬險处。(同) བྲག་འཕྲང་།

བྲག་རི། རྡོའི་རི། 崖，石山。(同) བྲག

བྲང་། ལུས་ཀྱི་བྲང་། 胸。【增】心坎。〔四〕住处。〔高〕(同) བྲང་སྙས།

བྲང་ཀད། ལྷམ་ཀད། 皮底，鞋底。

བྲང་སྙས། ལུས་ཀྱི་བྲང་། 胸。(同) བྲང་།

བྲང་སྐྱེས། ནུ་མ་དང་ཕྲུ་གུ་དང་རྒོད་མ་ཁ། 胸生（藻）。1.乳房。2.小儿。3.騍馬口。

བྲང་ཁང་། སྡོད་སའམ་བཞུགས་ས་དང་འདུག''' སའམ་འདུ་ཁང་ལའང་། 住处，旅舍。(同) བྲང་ས།

བྲང་འགྲོ། ཀླུའམ་སྦྲུལ་གྱི་མིང་། 腹行（藻）。龙，蛇。

བྲང་འགྲོའི་རྒྱལ་པོ། ཀླུའི་རྒྱལ་པོ། 腹行王（藻）。龙王。

བྲང་འགྲོའི་སྙིང་པོ། ཙན་དན་དཀར་པོ། 腹行藏（藻）。白栴檀。

བྲང་རྒྱན། དོ་ཤལ་དང་ཕྲེང་འཕྲུལ་ལའང་། 1.胸飾。2.項串，瓔珞。【增】1.眉子。2.女朝服上挂的金牌。〔四〕

བྲང་རྒྱབ་གཉིས། མདུན་དང་རྒྱབ་གཉིས། 前面与后面。

བྲང་བཅར་བ། མཁྱུད་པ་ལའང་། 1.压挤胸部。2.抱持 拥抱。

བྲང་བདག། ཁང་བདག། 房主，店主。

བྲང་བ་ཅན། ཧྲིལ་པོ། 全胸者（藻）。整个。

བྲང་བྲིང་། ཆུང་ངུ་ཙམ། 些許，少許。
【增】数目名。〔达〕

བྲང་ཚ། ཕོ་བའི་ན་ཚ་ལ་འང་། 1.胸热。2.腹胃之病痛。
【增】醋心。〔四〕

བྲང་མཚེས། ཁྱིམ་མཚེས་གྲོང་པ། 邻居，里人。

བྲང་མཛེས། （注同上）

བྲང་ཞོལ། ལུས་ཀྱི་བྲང་གི་ཞོལ། 胸之下部。

བྲང་ཟེ། བྲང་རུས་རྩེ་མོ། 胸骨之尖端。

བྲང་གཡོགས། གོ་ཆའམ་གོ་ཆའི་མེ་ལོང་། 甲胄，甲鏡。

བྲང་ས། སྡོད་སའམ་བཞུགས་ས་དང་འདུག་སའམ་འདུ་ཁང་ལ་འང་། 住处，旅舍。
（同）བྲང་ཁང་།

བྲང་ལྷམ། ལྷམ་ཞིག 鞋之一种。

བྲད་པ། སེན་མོས་བྲད་པའམ་ཕྱུར་ཕྱུར་བཏང་བ། འདྲད་པ་ཞེས་སྣང་། 以指爪抓，搔痒，亦作 འདྲད་པ།

བྲད་བྲད་བྱས་པ། （注同上）

བྲན། འབངས་ལ་འང་། 1.奴仆。2.属民。

བྲན་པ། ཆུ་ཡིས་བྲན་པ་ལྟ་བུ། 浸潤，如用水浸潤。

བྲན་པོ། གཡོག་པོ། 奴仆，男仆。

བྲན་མོ། གཡོག་མོའམ་མོ་བྲན། 婢女，女仆。

བྲབ་བྱ། བྲབ་པར་བྱའམ་བརྡུང་བར་བྱ། 所抛擲，所打击。

བྲབས་པ། བརྡུངས་པའམ་བརྡེགས་པ། 已打，捶打。【增】抛擲。〔达〕

བྲམ་ཟེ། ཚངས་པའི་བུ་ཟེར་ཁ་ལས་སྐྱེས་པའང་ཟེར་གཙང་མའམ་བྲཧྨ་ཎ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཆག 梵志，婆罗門。又称 ཚངས་པའི་བུ། 梵天之子，或 ཁ་ལས་སྐྱེས། 口生。此字系梵語 བྲཧྨ་ཎ་ 之变音，本义为清淨。

བྲལ་བ། སོ་སོར་བྲལ་ཟིན་པ། 离，已分离。

བྲལ་བྲུལ་བ། ལོ་མ་ལོ་ཏོག་མདོག་འགྱུར་སོ་སོར་བྲལ་ཏེ་སར་བྲུལ་བ་ལྟ་བུ། 脱落，如叶子或果实成熟变色而脱离落地。

བྲི། ཡི་གེ་བྲི་བར་ལྟ་བུ། 写，如写字。
【增】参看 འབྲི། 縮小。〔达〕

བྲིད་པ། མགོ་འཁོར་བཏང་བའམ་བསླུས་པ། 迷惑，欺誑。
【增】参看 འབྲིད་པ། 〔达〕

བྲིད་བྲིད། རབ་རིབ་ལ་འང་། 昏暗。翳障，朦朧。

བྲིད་མ་དགོས། འགག་མི་དགོས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 不用遮掩。

བྲིད་ལ་བཅོས་པ། བསླུས་ཏེ་བཅོས་པ། 誘惑，伪装。

བྲིན་པ། རིན་དུ་བྱ་བའི་མིང་། 卖，作价。

བྲིན་པ་དཀའ། རིན་དུ་ཕབ་དཀའ། 难卖，难作价。

བྲིམ། བྲིམ་པར་བྱའམ་འགྱེད་པར་བྱ། 当分配，当散发。【增】参看 འབྲིམ་པ། 〔达〕

བྲིམས་པ། འགྱེད་བཏང་བའམ་སྤྲད་ཟིན་པ། 已散給。

བྲིམས་ཤོག ཕྲོང་ཞིག་གམ་བྱིན་ཅིག 散发，舍給，分給（命令詞）。

བྲིས་སྐུ། ཐང་གའམ་སྐུ་ཐང་། 画象。

（同）བྲིས་ཐང་།

བྲིས་མཁན། རི་མོ་མཁན་ནམ་ཡི་གེ་པ། 画家，写字者。

བྲིས་ཐང་། ཐང་གའམ་སྐུ་ཐང་། 画象。

【增】画軸。〔四〕（同）བྲིས་སྐུ།

བྲིས་པ། ཡི་གེ་བྲིས་ཟིན་པ། 已写字。

བྲིས་འབུར། རི་མོ་བྲིས་ཏེ་འཇིམ་འབུར་ཕྱོན་པ་ལྟ་བུ། 画塑，如画成紋，用泥塑起。

བྲིས་ཤོག ཡི་གེ་བྲིས་ཤོག་ལྟ་བུ། 写吧！写字吧！

བྲུ་བ། རྡུ་བའམ་རྐོ་བཞིན་པའི་དོན། 挖，剜，亦作 རྡུ་བ།

བྲུ་བ་ཚ་བ། གྲོད་པ་ལྟོགས་པ། 飢餓。

【增】=བཀྲེས། 飢渴。〔达〕（达无 བ 字）

བྲུག་པ། （原注缺）流出，溢出。

【增】流水，潮。〔达〕 山洪暴发。〔本〕

བྲུངས་(ཀུང་)། ཀུན་ནས་(ཀུང་)། 普遍。

བྲུངས་ཁུངས། རྩ་བའི་ཁུངས། 根源，本源。

བྲུད་ཅིང་བཞར། བཞར་བ་ལྟ་བུའམ་རྡུད་ཅིང་བཞར་བ་ལའང་། 剃，剃刮。

བྲུད་པ། （注同上）

བྲུན། རིལ་མའམ་སྐྱག་པ། 粪，屎。

【增】秽物。〔达〕

བྲུབ་བྲུབ་བྱེད། དོ་དམ་བྱེད་པའམ་སྡུད་པ་པོ། 經管，收集。

བྲུབས་(སུ)། ཆུ་དོང་(དུ)། 水沟。

བྲུབས་ཆུ། ཆུ་བྲུབས་པ་དང་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་ལའང་། 1.水积起。2.集于一处。

（同）བྲུབས་པ།

བྲུབས་བཏང་། （原注缺）收，放。

བྲུབས་པ། ཆུ་བྲུབས་པ་དང་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་ལའང་། 1.水积起。2.集于一处。

【增】或作བྲུབ་པ་于等བཅུག་པ། 放入。〔达〕

（同）བྲུབས་ཆུ།

བྲུབས་བྱེད། བྲུབ་བྲུབ་བྱེད་པ་པོ་ལའང་། 收集者，收斂者。

བྲུལ་གཏོར། （原注缺）施食之一种。

བྲུལ་ཐོར་བ། ཤིང་ཏོག་འབྲས་བུ་ཐོར་ཏེ་བྲུལ་བ་ལྟ་བུའམ་ས་ལ་གཟགས་པ། 散落，如果熟落地。

བྲུལ་བ། （注同上）【增】散开，跌碎，脱落。〔达〕 出溜。〔四〕

བྲུས་ཆུ། བརྐོས་པའི་ཁྲོན་པ་ལའང་། 掘的井。

བྲུས་པ། བརྐོས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已刻，已凿。

བྲུས་བརྫིས། ཟན་བརྫིས་པ་ལྟ་བུ་ལའང་། 拌，如拌食，拌糌粑。

བྲེ། I.ཆུ་སྟོད་སྐར་མ་ལའང་། 1.升，斗。2.箕宿（二十八宿之一）。

II.བླ་བྲེའམ་བླ་རེ་བྲེ་རྒྱུ་ལའང་། 挂，如悬挂宝盖。【增】或 བྲེ་བོ། 量具（量谷类或液体的器具）。〔达〕 斗拱，板斗。〔四〕

བྲེ་སྐོར། མཐེ་བོང་གི་གདུ་བུ་ལའང་། 大指上之环，搬指。

བྲེ་གང་། འཇལ་བྱེད་བྲེ་གཅིག་དང་བྲེ་ཕྱེ་ཤུ་ལ་

ཁལ་གཅིག　一升，二十升为一克。(同) བྲེ་བོ་གང་།

བྲེ་ཆུང་། བོངས་ཚད་འཇལ་བྱེད་བྲེ་ཆུང་། 量器之小升。

བྲེ་ནད། ན་ཚ་ཞིག 一种疾病。

བྲེ་ཐུལ། བོངས་ཚད་འཇལ་བྱེད་བྲེ་དང་ལག་པའི་ཐུལ་གང་། 1.容量之一升。2.手之一握。【增】头，盔。〔达〕(同) བྲེ་ཚད།

བྲེ་བོ་གང་། འཇལ་བྱེད་བྲེ་གཅིག་དང་བྲེ་ཉི་ཤུ་ལ་ཁལ་གཅིག　一升，二十升为一克。(同) བྲེ་གང་།

བྲེ་བོ་ཆེ། བོངས་ཚད་འཇལ་བྱེད་བྲེ་ཆེ། 量器之大升。

བྲེ་བོ་ཉི་ཤུ། ཁལ་གཅིག 二十升，一克。

བྲེ་མོ་བྱས་པ། རྩེད་མོ་རྩེས་པ། 嬉戏，游戏。【增】戏謔，詼諧。〔法〕

བྲེ་མོའི་གཏམ། ངག་འཁྱལ་གཏམ་མམ་དོན་མེད་རྩེད་མོའི་གཏམ། 綺語（佛），无意义的戏談，說笑話。【增】或 ཀྲུས་བྲེ། 〔法〕

བྲེ་བོའི་མ་དོག (未詳)

བྲེ་བོའི་ཟས། ཉོས་པའི་ཟས། 买的食品。

བྲེ་ཚད། བོངས་ཚད་འཇལ་བྱེད་བྲེ་དང་ལག་པའི་ཐུལ་གང་། 1.容量之一升。2.手之一握。(同) བྲེ་ཐུལ།

བྲེག་པ། འབྲེག་པ་བོས་བྲེག་བཞིན་པའམ་གཅོད་བཞིན་པ། 正剃，正割。

བྲེགས་པ། སྐྲ་བཅད་པའམ་བཞར་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已剃。【增】已割，已修剪。

བྲེགས་ཤིག སྐྲ་ཞོར་ཞིག་གམ་ཆོད་ཅིག་འདིར་དྲེག་པ་དྲེགས་སོགས་སྣང་། 剃吧！此字亦作 དྲེག་པ། དྲེགས་ 等。

བྲེང་ཐག རྒྱུན་བུ་ཀྲ་བུའམ་གླ་ལྤགས་ཐག་པ་ཕྲ་མོ་ཀྲ་བུ། 皮条，如皮絃或麞皮割成之細条。

བྲེང་བ། (注同上)　【增】1.= ཅུང་ཟད། 少許。2.=འབྲེང་བ། 〔达〕

བྲེང་བྲེང་པ། གཅིག་གཅིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་··· པའམ་རྒྱུན་པར། 追随，一个跟一个，接連不断。

བྲེང་མ་ཆད་པ། (注同上)

བྲེད་སྐད། འཇིགས་པའི་སྐྲག་སྐད། 惊惧的声音或語言。(同) བྲེད་གདངས།

བྲེད་འཁྲིམས་པ། འཇིགས་པའི་མཐར་ལ་ཐུག་པ་དུ་ཅང་ཞེད་པ། 畏惧到极点，很怕。(同) བྲེད་ཤ་ཐོན་པ།

བྲེད་གདངས། འཇིགས་པའི་སྐྲག་སྐད། 惊惧的声音或語言。(同) བྲེད་སྐད།

བྲེད་པ། འཇིགས་པའམ་ཞེད་པ། 畏惧。【增】= སེམས་སུན་པ། 1.惊惶。2.灰心，沮丧。3.=ངོ་ཚ་བ། 羞恥。〔达〕

བྲེད་ཤ་ཐོན་པ། འཇིགས་པའི་མཐར་ལ་ཐུག་པ་དུ་ཅང་ཞེད་པ། 畏惧到极点，很怕。(同) བྲེད་འཁྲིམས་པ།

བྲེད་ཕོངས། སྒྱུར་དུ་ཉམས་པའི་དོན་དབུལ་པོ། 疾速衰败，貧乏。

བྲེལ་བ། ཁོམ་མེད་བྲེལ་བ་དལ་བ་མ་ཡིན་པ། 忙，无暇。【增】1.已在服务，在从事的，有事的。2.与 འབྲལ་བ་ 相近，被剥夺，引申为貧乏，缺乏。3.事务，业务，職务。〔达〕等于新字 གཡེངས་པ། 〔法〕

བྲེལ་བ་མེད་པ། དལ་བའམ་ཁོམ་ཡོད་པ། 不忙，閒暇，有空。

བྲེལ་བ་ཆེ་བོ། ཁོམ་མེད་བྲེལ་བ་དལ་བ་མ་ཡིན་པ། 太忙，急忙，无暇。

བྲེས། རྟ་བཅས་ཏེ་རྟ་ལ་ཏེ་བྲེས་ལྟ་བུ། 柵，篱，如关馬之柵栏。【增】1.或 བྲེས་ཀྭ། 秣槽，馬槽。2.འབྲེ་བ་ 的完成式，伸張，展布。〔达〕 喂牛筐。〔四〕

བྲེས་འགྲོགས། འདོགས་བྱེད་སྣོའི་ཤིང་ཞིག (未詳)

བྲེས་པ། བླ་རེ་བྲེས་པའམ་འཕྱེན་པ་ལྟ་བུ། 悬挂，如挂宝盖。【增】斗級。〔四〕

བྲོ། ཞིམ་པོ་རོ་བྲོ་བའི་མིང་། 味，如味美。【增】1.跳舞，游艺，娛乐。2.誓言，詛咒。3.或作 བྲོ་བ་འབོར་བ་等于མནའ་སྐྱེལ་བ། 立誓，发誓。4.尝，享用。5.冀欲，希求。6.滋味，风味。〔达〕(第三义以下达作 བྲོ་བ་) 等于 བྲོད་ནད། ནད། 病。〔法〕

བྲོ་སྐྲབ་པ། བྲོ་ཁྲབ་ཏུ་འཇུག་པ། 使人跳舞。

བྲོ་ཁྲབ་པ། ཇ་བརྡུངས་ཏེ་བྲོ་གར་ཁྲབ་ཟིན་པ། 已舞，已击鼓跳舞。(同) བྲོ་བརྡུངས་པ། བྲོ་བརྩེས་པ།

བྲོ་འཁྲབ། བྲོ་གར་འཁྲབ་རྒྱུ། 跳舞，舞蹈。【增】跳神。〔四〕(同) བྲོ་བརྡུང་།

བྲོ་གར། གླུ་གཞས་དང་བཅས་པའི་བྲོ་གར། 歌舞，連唱歌带跳舞。【增】戏剧演奏，戏曲。〔达〕

བྲོ་དམ་པོས་བསྒྲག མནའ་དམ་པོས་སྐྱེལ་དུ་འཇུག་པ། 使賭重咒。

བྲོ་དོར་བ། མནའ་བསྐྱལ་བའི་མིང་། 賭咒，发誓。(同) བྲོ་བོར་བ།

བྲོ་བརྡུང་། བྲོ་གར་འཁྲབ་རྒྱུ། 跳舞，舞蹈。(同) བྲོ་འཁྲབ།

བྲོ་བརྡུངས་པ། ཇ་བརྡུངས་ཏེ་བྲོ་གར་ཁྲབ་ཟིན་པ། 已舞，已击鼓跳舞。(同) བྲོ་ཁྲབ་པ། བྲོ་བརྩེས་པ།

བྲོ་ནད། ན་ཚའི་མིང་། 疾病。(同) བྲོ་འཚལ།

བྲོ་བ་ཆེ། ཞིམ་པོའི་དོན། 香美。

བྲོ་བོར་བ། མནའ་བསྐྱལ་བའི་མིང་། 賭咒，发誓。【增】旧字 བྲོ་བོར་བ་或བྲོ་ཚལ་等于新字མནའ་སྐྱེལ། 宣誓。〔法〕(同) བྲོ་དོར་བ།

བྲོ་མྱོང་བ། ཞིམ་པོ་རོ་ཤེས་པ། 尝味，尝知美味。

བྲོ་བརྩེས་པ། ཇ་བརྡུངས་ཏེ་བྲོ་གར་ཁྲབ་ཟིན་པ། 已舞，已击鼓跳舞。(同) བྲོ་ཁྲབ་པ། བྲོ་བརྡུངས་པ།

བྲོ་འཚལ། ན་ཚའི་མིང་། 疾病。(同) བྲོ་ནད།

བྲོ་གཞས། གླུ་གཞས་བྲོ་གར་བརྩེས་པ། 歌舞。(同) བྲོ་སེན།

བྲོ་གཡོག ནད་པའི་གཡོག་པོ། 看护病人者。

བྲོ་སེན། གླུ་གཞས་བྲོ་གར་བརྩེས་པ། 歌舞。(同) བྲོ་གཞས།

བྲོད་པ། རོལ་རྩེ་བྲོ་གར་བྲོད་པའམ་ཚ་བོའི་དྲོད་པོ་ལའང་སྣང་། 1.游戏歌舞。2.热，暖。【增】愉快，兴奋。〔达〕

བྲོབ། འབྲབ་དགོས་ན་བྲོབ་ཟེར་བ་ལ་བརྡུང་དགོས་ན་རྡུངས་ཤིག་ལྟ་བུ། 打吧！【增】参看འབྲབ་པ།〔达〕

བྲོལ། འབྲལ་དགོས་ན་བྲོལ། 离开吧！

བྲོས་པ། ཐག་རིང་དུ་བྲོས་ཟིན་པ། 已逃，已逃远。【增】逃人。〔四〕

བྲོས་ཤིག མགྱོགས་པོ་བྲོས་ཤིག 逃吧！快跑吧！

བླ། དྲང་ངས་མཆོག་དང་སྡུག་བསྔལ་ཅན་ཕྱུག་པོ་ལས་སློང་པོ་བྱས་ན་བླ་ལྟ་བུའོ་སླ་ཞེས་བྲིས་སྣང་། 可以，优胜，如說：作乞丐犹胜于作有痛苦之富者。似应写作 སླ།

བླ་སྐྱིལ། མི་འཛད་དམ་མ་ཟད་པ། 无穷，不尽。(同) བླ་བསྐྱལ་བ།

བླ་སྐྱེས། འབུལ་བ་ཕྱག་རྟེན་ལའང་། 礼品。

བླ་སྐྱེས་འབུལ། ལག་བཏགས་འབུལ་བ་ལྟ་བུ། 送礼，餽贈礼品。

བླ་བསྐྱལ་བ། མི་འཛད་དམ་མ་ཟད་པ། 无穷，不尽。(同) བླ་སྐྱིལ།

བླ་ཁྱད། ཁྱད་དུ་གསོད་པའམ་ང་རྒྱལ་དྲེགས་པ། 輕侮，傲慢。(同) བླ་ཕྱད།

བླ་མཁྱེན། བཙུན་མོའི་འཁོར་དང་རྩིས་པ་ལའང་། 善知（藻）。1.后妃之眷属。2.历算家。

བླ་འཁྲམས་པ། ཤིན་ཏུ་འཇིགས་པས་སྲོག་བླ··· འཁྲམས་ཁྲིན་སོང་ཟེར། 魄散，如恐惧过度，魂魄惊散。

བླ་གབ། སྟེང་གཡོགས་སམ་ཐོག་གབ། 頂棚，屋頂。【增】1.如肩巾样遮盖身体的衣服。2.＝ ཐོག་ཁ།〔达〕

བླ་གབ་ཅན། ཁང་པའམ་ཁྱིམ། 有复盖（藻）。房屋。

བླ་གབ་མེད་པ། ཁང་པའི་སྟེང་གཡོགས་མེད་པ། 露天，无房頂。【增】露天修行者。〔达〕

བླ་གོར་ཞོ་ཤ། སྨན་ཞིག་སྟེ་བླ་གོར་ཞོ་ཤ། 木腰子，一种药。

བླ་གོས། དགེ་སློང་གི་ཆོས་གོས་ཤིག 上衣（佛），比丘法衣之一。【增】上衣，有两种：རབ་བྱུང་གི་བླ་གོས། 僧众的上衣；ཁྱིམ་པའི་བླ་གོས། 在家人的上衣。〔达〕

བླ་སློ། དགེ་རྒན་དགེ་ཕྲུག་གཉིས། 师徒，师长与徒弟。

བླ་འགུགས། སྲོག་བླ་འཕྲམས་ཕྱིན་པ་དེ་ཚུར···· འགུགས་ཟེར། （འཕྲམས་ 似是 འཁྲམས་ 字之誤）召魂，神識惊散，呼召其魂魄。(同) བླ་འབོད།

བླ་བརྒྱུད། བླ་མ་ནས་བླ་མར་བརྒྱུད་པ། 师承，师傳。

བླ་ཅོལ། ཚིག་བརྗོལ་བར་སྨྲ་བའམ་སྨྲི་བརྗོལ་བར་སྨྲ་བ་དང་བབ་ཅོལ་ཚིག 信口乱說，語言粗魯。(同) བླ་བརྗོལ་སྨྲ་བ།

བླ་ཆས། བླ་མའི་ཆ་ལུགས་ཆས་སྒོ་ཆས། 僧装。

བླ་ཆུང་། སྤྲུལ་སྐུ་ཆུང་། 小活佛，地位低的轉世化身。

བླ་ཆེན། སྤྲུལ་སྐུ་ཆེ། 大活佛,地位高的轉世化身。

བླ་མཆོད། མཆོད་པའི་གནས་ལའང་། 1.供奉师

长。2.供奉的处所。【增】=བླ་མ་མཆོད་པ། 每年盛大供奉上师之节日。〔达〕

བླ་འཆོལ། ངག་འཁྱལ་ལ་འདང་། 杂語，綺語（佛）。（同）བླ་བོ་འི་ཚིག

བླ་གཉན། སྟོན་པ། 大师，导师。

【增】1.= ཉེན་འཚེ། 危險。2.=བླ་མ་བཀའ་གཉན་པོ། 严师。〔达〕

བླ་ཐབས་སུ་བསྟན་པ། ཐ་སྙད་ཐབས་སུ་བསྟན་པ། 增設名目。

བླ་མཐང་། སྟོད་སྨད་དམ་སྟེང་འོག 上下，上部与下部。（同） བླ་འོག

བླ་དྭགས། ཚིག་མིང་དུ་བཏགས་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་སྟོད་བླ་དྭགས་ལ་འདང་། 1.命名，安立名称。2.地方名。

【增】1.原字，根本字。2.抽象名詞。〔达〕

བླ་བརྡོལ་སླ་བ། ཚིག་བརྡོལ་བར་སླ་བའམ་སྤྱི་བརྡོལ་བར་སླ་བ་དང་བབ་ཅོལ་ཚིག 信口乱說，語言粗魯。【增】=རྫུན་སླ་བ། 說謊。〔达〕（达作བླ་རྡོལ་དུ་སླ་བ）（同）བླ་ཅོལ།

བླ་ན། གོང་ནའམ་སྟེང་ན། 在上面。

བླ་ན་མེད་པ། སངས་རྒྱས་དང་གོང་ན་མེད་པ་དེའི་སྟེང་དུ་མེད་པ། 1.佛。2.无上。(同)བླ་མ་II.

བླ་ཕྱད། ཁྱད་དུ་གསོད་པའམ་ང་རྒྱལ་དྲེགས་པ། 輕侮，傲慢。（同） བླ་ཁྱད།

བླ་བོ། སྐད་ཆ་ཚིག་གམ་གཏམ། 語，句，言談。

བླ་བོ་བྱས་པ། སྐད་ཆ་བྱས་པ། 說話，語言。

བླ་བོ་འི་ཚིག ངག་འཁྱལ་ལ་འདང་། 1.閒話。2.綺語（佛）。（同） བླ་འཆོལ།

བླ་བོར། （未詳）

བླ་བྲང་། བླ་མའི་བྲང་སའམ་བཞུགས་ས། 师长住处，大喇嘛的私庙。

བླ་བྲེ། གདན་རྒྱན་གོས་ཆེན་གྱི་བླ་བྲེ་བྲེས་པ་ལྟ་བུ། 宝盖，幰帳。（同）བླ་རེ།

བླ་འབོད། སྲོག་བླ་འཕྲམས་ཕྱིན་པ་དེ་རྩང་འགུགས་རིམ།（འཕྲམས་似是འཁྲམས་字之誤）召魂，神識惊散，呼召其魂魄。（同）བླ་འགུགས།

བླ་མ། གཟའ་ཕུར་བུ་དང་བླ་ན་མེད་པའི་དོན་དང་བླ་མ་སྤྲུལ་སྐུའང་རིམ། 1.木曜。2.无上。3.活佛。（又）སངས་རྒྱས་དང་གོང་ན་མེད་པ་དེའི་⋯སྟེང་དུ་མེད་པ། 1.佛。2.无上。

【增】喇嘛。〔四〕（同）བླ་ན་མེད་པ།

བླ་མ་རྒྱུད་པ། གསང་སྔགས་པ་ལྟ་བུ། 續部师，如修密咒者。

བླ་མའི་ལྷ་ལྡན། རྒྱལ་སྐར་མ། 具师天（藻）。鬼宿（二十八宿之一）。

བླ་མར་བྱ་བ། སེམས་ཀྱིས་བླ་མར་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་མཆོད་པ་བཀུར་སྟི་བྱེད་པའམ་བྱ་བའི་དོན། 敬事，心中以之为师长，而起恭敬承事。

བླ་མར་བྱེད། （注同上）敬重。

བླ་མར་འཛིན། （注同上）师事。

བླ་མེད། དེའི་སྟེང་དུ་མེད་པ། 无上。

བླ་མེད་འོད་འབྱིན། ཉི་མའི་མིང་། 无上光（藻）。太阳。

བླ་མེད་གསལ། （注同上）无上明（藻）。

བླ་རྩ། སྲོག་རྩ་ལྟ་བུ། 命脉。

བླ་ཚེ། སྲོག་གི་བླ་ཚེ། 寿命。

བླ་མཚོ། བླ་གནས་པའི་མཚོ་ཟེར། 神海，神湖，神所住之海。【增】天龙所居之湖。〔达〕

བླ་འཚོ། སྐལ་བ། 生活，份。

བླ་ཐུར། （原注缺）忽然，立刻。

【增】完的快。〔四〕

བླ་འོག སྟོད་སྨད་དམ་སྟེང་འོག 上下，上部下部。【增】བླ་མའི་འོག （喇嘛之下），或 བླ་བྲང་གི་འོག （喇嘛所住之下）之縮写。〔达〕

（同） བླ་མཐང་།

བླ་རབས་རྣམ་ཐར། བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་ལྟ་བུ། 历代师承之傳記。

བླ་རེ། གནམ་རྒྱན་གོས་ཆེན་གྱི་བླ་བྲེ་བྲེས་པ་ལྟ་བུ། 宝盖。（同）བླ་བྲེ།

བླ་ཤིང་། བླ་གནས་པའི་ཤིང་ཟེར། 神树，神所寄住之树。【增】生命树，如佛陀伽耶之菩提树为阿育王之བླ་ཤིང་། 〔达〕

བླག བདེ་བླག་ཏུ་དང་བཙོ་བླག་པ་ལྟ་བུ། （用于复合詞中），如 བདེ་བླག 容易； བཙོ་བླག་པ། 染色者。

བླགས། （原注缺）注意，倾听。

【增】བླག་པ་的完成式。〔达〕

བླང་དགོས། དགེ་བ་བླང་བར་བྱའམ་བླང་དགོས། 須取，如須采取善道。（同）བླང་བྱ།

བླང་དོར། བླང་བྱ་དང་དོར་བྱ་གཉིས། 取舍，（佛），所取与所舍。

བླང་བྱ། དགེ་བ་བླང་བར་བྱའམ་བླང་དགོས། 当取，如須采取善道。（同）བླང་དགོས།

བླངས་པ། ལེན་པ་པོས་བླང་བྱ་བླངས་ཟིན་པའམ་ཁས་བླངས་པ་ལྟ་བུ། 已取，已接受，已領。【增】征引（某书）。〔达〕

བླད་པ། སོ་ཡིས་བླད་པ། 嚼。

【增】＝རིག་པ་མི་གསལ་བ། 愚笨。〔达〕

བླན། ལྷན་པ་གླན་པའི་དོན་དུ་སྣང་ལན་གླན་པའམ་ཟློན་ལའང་སྣང་། 1.补綴。2.答复。

བླའི། མཆོག་གི་དང་མཆོག་གོ་དཔེར་ན་རྐུན་མ་བརྐུས་པ་ལས་སློང་པོ་བྱས་ན་བླའི་དང་བླའོ་ལྟ་བུ། 胜，好，如說：“与其作賊，討飯較好”。

（同）བླའོ།

བླའི་སྒྲ། བློན་པོའི་ཚོགས་སའམ་འདུན་ས། 大臣集会之厅堂。

བླའོ། མཆོག་གི་དང་མཆོག་གོ་དཔེར་ན་རྐུན་མ་……བརྐུས་པ་ལས་སློང་པོ་བྱས་ན་བླའི་དང་བླའོ་ལྟ་བུ། 胜，好，如說：“与其作賊，討飯較好”。

（同）བླའི།

བླས་པ། ལྷས་མ་བྱས་པའམ་སླས་པའི་མིང་། 編織者。

བླུ་དགོས། བར་ཚུར་བརྗེ་དགོས་ལྟ་བུ། 須贖买，須彼此交換。

བླུ་ཡོན། བར་ཚུར་བརྗེ་བའི་རིན་ལྟ་བུ། 价，彼此交易之价格。

【增】經典或佛象之价格。〔高〕

བླུག ཕོ་བར་ཛ་བླུག་པ་ཕོས་བླུག་བཞིན་པ་ལྟ་བུའམ་བླུག་རྒྱུ། 注，灌。

【增】参看 ལྷུད་པ། 〔达〕（达作 བླུག་པ་）

བླུག་པ་པོ། （原注同上）注者，灌者。

བླུགས་པ། སྣོད་དུ་ཆུ་བླུགས་ཟིན་པ། 已灌注，已注入。

བླུགས་གཟར། སྦྱིན་སྲེག་བསྲེག་དུས་མཁོ་བའི་…སྐྱོགས་ལྟ་བུ། 灌杓，燒护摩（佛）时所用之杓。

བླུད། བླུགས་པ་ལྟ་བུ། 灌注。

【增】1.=གླུད་པ། 2.供奉。3.釋放，贖回，特指宗教仪式中献于精灵的病人的肖象。4.剩余物。〔达〕

བླུན་པོ། མ་རིག་རྨོངས་པ་དང་བེམ་པོའི་དངོས་པོ་ལའང་། 1.愚蠢。2.有实体之物。
【增】傻子。〔达〕 糊涂人。〔四〕

བླུས་པ། དཔེ་ཆ་རིན་གྱིས་བརྗེས་ཟིན་པ་དང་སྲོག་བླུས་པའང་ཟེར། 1.买，如用錢买书。2.贖，如贖命。

བླུས་ཤིག རིན་གང་གིས་བླུས་ཤིག 贖，备价去贖（命令詞）。

བླུས་ལ་བོར། （未詳）

བློ། རིག་པའམ་ཤེས་པ། 覚慧（佛），知識，心識。【增】1.人的智力，理解力。2.思想，記忆。3.情緒，性情，欲望。〔达〕

བློ་ཁེལ་བ། ཡིད་ཆེས་པའི་དོན། 信任，倚仗，信服。（同）བློ་གཏད་པ། བློ་བརྟུག་པ།

བློ་ཁོག་ཆེ། དཔའ་སེམས་ཅན། 勇敢的人。

【增】1.=བློ་ཁོག་ཡངས། 心广，量大，豁达，大度。2.胆大。〔达〕

བློ་ཁྲིད་པ། སེམས་གསོས་པ་ལའང་། 1.开导。2.已安慰。

བློ་འཁུམ་པ་པོ། སེམས་ཞུམ་པ་པོ། 怯弱者。

བློ་གྲོས། ཤེས་རབ། 智慧。

བློ་གྲོས་ངན་པ། བདུད་ཀྱི་བུ་ལའང་། 1.不好的智慧。2.魔子之一。
【增】見解入邪途的。〔达〕

བློ་གྲོས་ཅན། ཟབ་མོ་ཅན་ནམ་མཁས་པའི་མིང་། 智慧者。【增】聰明的。〔达〕
(同) བློ་སྙམ་པ། བློ་གཏིང་པ།

བློ་གྲོས་ཆེན་པོ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ལའང་། 1.大智慧。2.圣人。
【增】多智的，理解卓越的。〔达〕

བློ་གྲོས་རྟུལ་པོ། རིག་པ་རྣོན་པོ་མ་ཡིན་པ། 智慧迟鈍。

བློ་གྲོས་དབུལ་པོ། （注同上）

བློ་གྲོས་མི་ཟད་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞིག 无尽慧，菩薩之一。

བློ་གྲོས་མི་གཡོ། བདུད་ཀྱི་བུ་ལའང་། 1.不动慧。2.魔子之一。

བློ་གྲོས་མིག་ཅན། མཁས་པ། 有慧眼者，智者。（同）བློ་བཟང་།

བློ་གྲོས་རྩེ་གཅིག བདུད་ཀྱི་བུ་ལའང་། 1.专一智慧。2.魔子之一。

བློ་འགྱུ་བ། རྣམ་རྟོག་ཆེ་བ། 心动摇，多疑。

བློ་རྒྱ། སེམས་ཀུ་ཡངས་པ། 心量寬大，有度量。

བློ་རྒྱ་འབྲམས་པ། སེམས་མཐའ་ཀླས་པར་སོང་བ། 心量广大。

བློ་སྙམ་པ། ཟབ་མོ་ཅན་ནམ་མཁས་པའི་མིང་། 思慮深远者，智者。
(同) བློ་གྲོས་ཅན། བློ་གཏིང་པ།

བློ་ངན། ལྷགས་མོ་བྱ་པོ་ལའང་། 1.坏思想。

2.辛酉年。【增】= སེམས་ངན། 〔达〕

བློ་ཉེ་བ། གཅེས་པར་སེམས་པ། 友善的，可爱的。

བློ་གཏད་པ། ཡིད་ཆེས་པའི་དོན། 信任。

(同) བློ་ཁེལ་བ། བློ་བརྟུག་པ།

བློ་གཏིང་པ། ཟབ་མོ་ཅན་ནམ་མཁས་པའི་མིང་། 思虑深远者，智者。

(同) བློ་གྲོས་ཅན། བློ་སྒམ་པ།

བློ་གཏེར་མཆོག འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་དབྱངས་ཅན་མ་ལའང་། 胜慧藏（佛）。1.文殊（菩薩名）。2.妙音天女，辯才天（天神名）。

(同) བློ་ཡི་གཏེར།

བློ་གཏེར་མ། དབྱངས་ཅན་མ། 慧藏母（藻）。妙音天女，辯才天（天神名）。

བློ་འཐུམས། རིག་པ་མི་གསལ་བ་ལྟ་བུ། 心蒙蔽，如心智不明。

(同) བློ་བློང་བ། བློ་བློང་བློང་བ།

བློ་དང་འཚམ་པར། སེམས་དང་མཐུན་པར། 称心，与心相符。

བློ་ངན་ཅན། བསམ་པ་ནག་པོ། 奸詐者，心黑者。

བློ་ཉིད་པོ། སེམས་ལས་ཀ་ལ་ཉིད་པོ། 心奸滑，心想对事情滑过去（如經历某事过多，反不注意，視为等閒）。

བློ་ཇོ་བ། ཡིད་དུ་འོང་བའམ་དགའ་བའི་དོན། 可意，可喜。（同）བློ་བག་ཇོ་བ།

བློ་འདྲོག་པ། （原注缺）心惊。(同) བློ་འདྲོག

བློ་ལྡན། མཁས་པ་དང་རིག་པ་ཅན་དང་གཟའ་ཕུར་བུ་ལའང་། 1.智者。2.有智力的。3.木曜。

བློ་ལྡན་མ། （原注缺）有慧有德的女人。

བློ་སྣ། བློ་ཡི་སྣ་དང་པོར་འཆར་བའི་རྣམ་རྟོག 心初起之分别（佛）。

བློ་སྣ་བསྡུང་། བསམ་མནོ་ཐུང་དུར་གཏོང་། 思虑收短（即不要妄想久远未来之事）。

བློ་སྣ་བསྡུངས་པ། མནོ་བསམ་ཐུང་དུར་བཏང་བ། 思虑已收短（即不妄想久远未来之事）。

བློ་བག་ཇོ་བ། ཡིད་དུ་འོང་བའམ་དགའ་བའི་དོན། 可意，可喜。(同) བློ་ཇོ་བ།

བློ་ཁུག བློ་མིག 慧眼。

བློ་བུར། གློ་བུར་བའི་དོན་དུ་སྣང་། 忽尔，突然即 གློ་བུར་བ།

བློ་བྲིད་པ། བསླུས་པ། 欺騙，誑惑。

བློ་བློང་བ། རིག་པ་མི་གསལ་བ་ལྟ་བུ། 心愚昧，心智不明。(同) བློ་འཐུམས།

བློ་བློང་བློང་བ། （注同上）

བློ་འདྲོག （原注缺）心惊。(同) བློ་འདྲོག་པ།

བློ་མང་། བསམ་པ་མང་པོ། 思虑多（指想的多而做的少）。【增】怪物。〔四〕

བློ་མིག ཤེས་རབ། 慧，智慧。

བློ་དམུན་པ། བླུན་པོ། 愚痴。

བློ་རྒྱལ་ཆེ་བ། རིག་པ་ཅན། 有智慧。

བློ་ཚུབ་པ། སེམས་ཟང་ཟིང་དུ་གྱུར་པ། 心乱，内心紛乱。

བློ་འཚུབ། （注同上）

བློ་འཛིན། བློ་ལ་དཔེ་ཆ་འཛིན་པ་ལའང་། 心中受持，如心中記住經书。

བློ་བཟང་། མཁས་པ། 善慧，智者。

(同) བློ་གྲོས་མིག་ཅན།

བློ་བཟང་པོ། ཟླ་བ་དང་བདུད་ཀྱི་བུ་ཡའང་། 1.月亮。2.魔子之一。

བློ་ཡི་གཏེར། འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་དབྱངས་ཅན་མ་ལའང་། 慧藏（藻）。1.文殊（菩薩名）。2.妙音天女，辯才天（天神名）。

(同) བློ་གཏེར་མཆོག ［名号）。

བློ་ཡི་བདག་པོ། （原注缺）慧主（文殊菩薩

བློ་ཡི་བྱེད་པོ། ཤེས་རབ། 智慧。

བློ་ཡིས་བཅལ་བ། ཚད་མས་རྟོགས་པའོ།། 用智慧衡量，依正理而通达，用理智了解。

བློ་ཡིས་ལྕོགས། རིག་པས་ཐུབ། 心所堪能，心智所能。

བློ་ཡིས་འཇལ། ཚད་མས་རྟོགས། 用智慧衡量，依正理而通达，用理智了解。

བློ་བརྒྱུག་པ། ཡིད་ཆེས་པའི་དོན། 心服，深信。

(同) བློ་ཁེལ་བ། བློ་གཏད་པ།

བློ་ཞེངས་བསྐྱུར་བ། （原注缺）弃絕系念（如心不貪恋）。

བློ་སོ་སྐོད། དལ་བུ་མ་ཡིན་པ། 性急，心急，不緩慢。

བློ་གསལ། རིག་པ་གསལ་པོ། 心智明了。

【增】灵透。〔四〕

བློགས། ན་བ་ཉིན་ནས་ན་བ་བློགས་ཤིག 注意，用耳听。

བློང་བ། རིག་པ་མི་གསལ་བའམ་ཡིད་རྨུགས་པ་ལྟ་བུ། 迷蒙，如心智不明，心意昏沉。

【增】=ཡིད་རྨུག་ 或 སེམས་རྨུགས། 愚鈍人，不聪明的人。〔达〕

བློང་བློང་བ། （注同上）

བློན་ཆེན། རྒྱལ་པོའི་རོག་དཔོན། 大臣。

བློན་བཏབ་པ། གྲོས་འདེབས་བཀའ་མོལ་གནང་བ་ལྟ་བུ། 建議，如提議商討。

བློན་འདེབས། （注同上）

བློན་པོ། དཔོན་པོ་ཆེན་པོ། 大臣，高級官吏。

བློས། བློ་ཡིས། 以心，由心，用慧。（བློ 的第三轉声）

བློས་བཅལ་བ། རིག་པས་རྟོགས་པའམ་རྟོགས་རྒྱུ། 以心智观察，用理智了解。

(同) བློས་འཇལ།

བློས་ལྕོགས། རིག་པས་ཐུབ་པ། 心所堪能，心智能辨。

བློས་འཆུན། རིག་པས་ཐུབ་བམ་འདུལ་དང་བློ་ཡིས་ནུས་སོ།། 心智能克服。

(同) བློས་འཇུན།

བློས་འཇལ། རིག་པས་རྟོགས་པའམ་རྟོགས་རྒྱུ། 以心智观察，将观察，用理智了解。

(同) བློས་བཅལ་བ།

བློས་འཇུན། རིག་པས་ཐུབ་བམ་འདུལ་དང་བློ་ཡིས་ནུས་སོ།། 心智能克服。

(同) བློས་འཆུན།

བློས་བཏང་བ། བསམ་པས་དབྱུགས་པའམ་དོར་བ། 已从内心舍弃。

དབག བཙོག་པས་དབག་པར་བྱ། 污染。

【增】或 དབགས། 1.复，蔽。2.涂。〔法〕

དབགས་པ། བཙོག་པས་འབགས་ཤིན་པ་དང་སྦགས་

པ་ཞིས་པའང་སྣང་། 已污染，亦作 སྙགས་པ།

དབང་སྐྱེས། བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེའམ་ནོར་བུ། 根生(藻)。帝釋（天神名）之金剛杵或摩尼珠。

དབང་བསྐུར། དབང་ཁུར་དུ་བཅུག་པའམ་དབང་ཐོབ་ཏུ་འཇུག་པ། 授权，使担負責任，使得权力。【增】灌頂（佛）。〔本〕

དབང་བསྒྱུར། རང་གི་དབང་དུ་བསྒྱུར་བ་ལྟ་བུ། 自在（佛），如自己有权。

དབང་གིས་འཆུ། རང་གིས་ཅས་ཅུས་སུ་འཁྱོག···པོར་འགྱུར། 自然而成弯曲。

དབང་སྔོན། རིན་ཆེན་སྔོན་པོ་ཨིནྡྲ་ནཱི་ལ། 帝青，藍宝石。

དབང་ཆེན་མ། བརྒྱ་སྦྱིན་བཙུན་མོ་དང་ལྷའི་བུ་མོ། 1.帝釋（天神名）之后。2.天女之一。

དབང་ཆེན་མཚན། རྒྱ་མཚོ། 大权相（藻）。大海。【增】= རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ། 〔达〕

དབང་མཆོག ཨུཏྤལ་དང་མགོ་བོ་ལའང་། 胜根(藻)。1.鄔波罗花。2.头部。

དབང་རྟུལ། རིག་པ་དབུལ་པོ། 鈍根，心智貧乏。

དབང་ཐང་། སྐལ་བཟང་ཅན་དང་སྐལ་བ་ཆེ་བ་དང་བསོད་ནམས་ཅན་ལྟ་བུ། 有善根者，善根大者，有福德者。【增】1.=མངའ་ཐང་། 权威，权势。2.命运。〔达〕

དབང་ཐང་ཆེ་བ། （注同上）

དབང་དུ་འདུས་པ། ངང་གིས་དབང་དུ་འདུས་པ། 归服。

དབང་དུ་བསྡུས་པ། སྡུད་པ་པོས་བསྡུས་པ། 收服，制服。

དབང་དོན། དབང་པོའི་ཡུལ་ཏེ་མིག་གི་དབང་པོའི་ཡུལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣ་བའི་ཡུལ་སྒྲ···ལྟ་བུ། 根义（佛），即根所緣境，如眼根之境为色处，耳之境为声等。

དབང་ལྡན། གཙུག་ན་ཟླ་བའི་མིང་། 具自在(藻)。頂月（天神名，即大自在天)。【增】1.有权势的，有力的。2.西藏王名。3.后藏村落名(以产毛毡著名)。4.符号数字十一。〔达〕（同） དབང་ཕྱུག II. དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ།

དབང་ལྡན་ཕྱོགས། བྱང་ཤར་ཕྱོགས། 有自在方（藻)。东北方。

དབང་ལྡན་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿདང་མ་མོ་ཞིག 具自在母（藻)。1.鄔摩天女。2.鬼神之一。【增】献祀的帛。〔达〕（同）དབང་མོ།

དབང་རྣོན། ཤེས་རབ་མྱུར་པོ། 利根，敏捷的智慧。

དབང་པོ། I.བརྒྱ་སྦྱིན་དང་ཟླ་བ་དང་ཤར་ཕྱོགས། 1.帝釋（天神名)。2.月亮。3.东方。【增】权威者，有势力者，主宰者，支配者。〔达〕
II.མིག་གི་དབང་པོ་སོགས་དང་གྲངས་གནས་ཤིག་ལའང་། 1.根（佛），如眼根等。2.大数之一，因陀罗。【增】1.感覚器官。2.男性生殖器，等于 ཕོ་རྟགས། 3.根性。〔达〕

དབང་པོ་ལྔ། མིག་གི་དབང་པོ་རྣ་བའི་དབང···པོ་སྣའི་དབང་པོ་ལྕེའི་དབང་པོ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ··ལྔའོ། །ཡིད་དབང་བརྩིས་པས་དྲུག་དང་ཕོ་དབང་མོ་དབང་སོགས་བརྩིས་པས་ཉེར་གཉིས། 五根（佛)：眼根、耳根、鼻根、舌根、身根为五根，若加意根为六根，若加男根、女根等有二十二根。【增】信根、精进根、念根、定根、慧根。〔达〕

དབང་པོ་ཆེན་པོ། མིག་གི་དབང་པོ་སོགས་དང་

གྲངས་གནས་ཤིག་ལ་འདང་། 1.大根，如眼根等。2.大数之一，大因陀罗。

དབང་པོ་ཐུལ་བ། དྲང་སྲོང་གི་མིང་། 根调（藻）。仙人。

དབང་པོ་ཚིམས། ལྷའི་ལྗོན་ཤིང་ལ་འདང་། 帝释喜（藻）。天界之树。

དབང་པོ་ཟུང་སྦྱོར། འཁྲིག་སྤྱོད་མིང་། 两根和合，交媾。

དབང་པོ་ལྷ་ལྡན། ས་ག་སྐར་མ། 具帝释天(藻)。氐宿（二十八宿之一）。

དབང་པོའི་སྐྱེ་མཆེད། ལུས་ཀྱི་མིང་། 根处（藻）。身体。

དབང་པོའི་སྒོ། （原注缺）根門，感官。

དབང་པོའི་དགྲ། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་མིང་། 帝释敌（藻）。阿修罗，非天（佛）。

དབང་པོའི་བཅུད་བཟང་། སིན་དྷུ་བ་རའི་མེ་ཏོག་ལ་འདང་། 帝释甘露（藻）。信都波罗花。

དབང་པོའི་རྗེས་སྐྱེས། ཁྱབ་འཇུག་མིང་། 帝释之弟（藻）。遍入（天神名）。（同） དབང་པོས་བརྟེན་པ།

དབང་པོའི་རྟ། ཅང་ཤེས། 帝释馬（藻）。智馬，良馬。

དབང་པོའི་རྡོ་རྗེ། ཐོག་ལ་འདང་། 1.帝释（天神名）的金剛杵。2.霹靂，雷。

དབང་པོའི་གནས། ལྷ་གནས། 帝释处（藻）。天趣，天界。【增】女性生殖器。〔法〕

དབང་པོའི་ཕུར་བུ། རི་བོ་འབིགས་བྱེད། 帝释杙（藻）。宾陀山。

དབང་པོའི་དབང་ཕྱུག ཁྱབ་འཇུག 帝释自在（藻）。遍入（天神名）。

དབང་པོའི་མེའི་དུ་བ། སྨུག་པའམ་ཁུག་རྣ། 帝释火烟（藻）。雾。

དབང་པོའི་མཚོན་ཆ། འཇའ་ཚོན་འཁྱུག་པོའམ་བརྒྱ་སྦྱིན་གཞུའམ་རྡོ་རྗེ་ལ་འདང་། 帝释械（藻）。1.彩虹。2.帝释（天神名）之弓或金剛杵。（同） དབང་པོའི་ཤིང་བལ།

དབང་པོའི་གཞུ། （注同上）帝释弓(藻)。

དབང་པོའི་གཞུ་རིས། （注同上）帝释弓紋（藻）。

དབང་པོའི་ལག་པ། སྨན་དབང་ལག 帝释手（藻）。药品，白笈。【增】仙人掌。〔本〕

དབང་པོའི་ལམ། གནམ་གྱི་དགུ་ཚིགས། 帝释路（藻）。天河。

དབང་པོའི་ཤིང་བལ། འཇའ་ཚོན་འཁྱུག་པོའམ་བརྒྱ་སྦྱིན་གཞུའམ་རྡོ་རྗེ་ལ་འདང་། 帝释棉（藻）。1.彩虹。2.帝释（天神名）之弓或金剛杵。（同） དབང་པོའི་མཚོན་ཆ། དབང་པོའི་གཞུ། དབང་པོའི་གཞུ་རིས།

དབང་པོར་འགྲོ། ཁུ་བའམ་ཐིག་ལེ། 行根(藻)。精液。

དབང་པོས་བརྟེན་པ། ཁྱབ་འཇུག་མིང་། 帝释所依（藻）。遍入（天神名）。（同） དབང་པོའི་རྗེས་སྐྱེས།

དབང་ཕྱུག I.མི་གྲང་པོ་ལ་འདང་། 1.自在，富貴。2.丁丑年。
II.གཙུག་ན་ཟླ་བའི་མིང་། 頂月（天神名，即大自在天）。
（同） དབང་ལྡན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ།

དབང་ཕྱུག་ཅན་མ། ཨུ་མ་ལྷ་མོ། 自在母（藻）。郞摩天女。（同） དབང་ཕྱུག་མ།

དབང་ཕྱུག་ཆུང་བ། བྱང་ཤར་ཕྱོགས་སྐྱོང་། 小自在，护东北方神。

དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། གཙུག་ན་ཟླ་བའི་མིང་། 大自在，頂月（天神名）。

（同）དབང་ལྡན། དབང་ཕྱུག II.

དབང་ཕྱུག་བུ་གཉིས། ཚོགས་བདག་དང་གདོང་དྲུག་གཉིས། 自在（天神名）之二子，毗那夜迦与六面童子（天神名）。

དབང་ཕྱུག་མ། ཨུ་མོ་ཧཱུ་སྭཱཿ 自在母（藻）。鄔摩天女。（同）དབང་ཕྱུག་ཅན་མ།

དབང་ཕྱུག་ས་བོན། དངུལ་ཆུ་ལའང་། 自在种子（藻）。水銀。

དབང་ཕྱོགས། ཤར་ཕྱོགས་དང་ཟླ་བ་མར་ངོ་ལའང་། 自在方（藻）。1.东方。2.下弦月。

དབང་བུ། ཐ་གུའམ་སྒྲོ་གུའམ་གདང་བུ། 1.絹。2.系带鈕扣。3.横竿。

དབང་བྱེད་པོ། གཉེར་བའི་མིང་ལའང་། 1.主管者。2.管家。

དབང་བློན། བློན་པོ། 大臣。

དབང་འབྱོར། དབང་ཐང་ཆེ་བ་དང་ཕྱུག་པོ། 1.权势大。2.富裕。

དབང་མོ། ཨུ་མོ་ཧཱུ་སྭཱཿདང་མ་མོ་ཞིག 自在母（藻）。1.鄔摩天女。2.鬼神之一。
（同）དབང་ལྡན་མ།

དབང་བརྩན། བརྟན་པོ། 坚固。

དབང་གཞན་སྐྱེས། ཁྱབ་འཇུག 余根生（藻）。遍入（天神名）。

དབང་ཟ་བ། སྨོད་པ་དང་དབང་ཡོད་བྱེད་པ། 1.誹謗。2.使用权力。
【增】1.被屈。2.霸占。〔四〕

དབད་པ། དབལ་བར་བྱ་བའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 དབལ་བར་བྱ་བ། 拔，扯，拔除。

དབབ། གནམ་ནས་ཆར་པ་དབབ་པར་བྱ་ཕྱིར་དུ་དབབ་པར་བྱ་དགོས། 降下，天降雨。

དབབ་བྱ། （原注同上）須降下，天当降雨。

དབའ། ཞེ་སའི་ཚིག་གལ་ལགས། 恭敬詞，如說：是。

དབའ་ཀློང་། རྒྱ་མཚོའི་དབའ་རླབས་དང་བ་རླབས་ཀྱང་། 波濤，亦作 བ་རླབས།

དབའ་རླབས། （注同上）

དབའ་རླབས་སྐྱེས། ཆུའི་གཟེགས་མ། 浪生（藻）。水屑，浪花。

དབའ་རླབས་ཅན། འབབ་ཆུ། 有浪（藻）。河流，流水。

དབར། མཚམས་བར་གྱི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 མཚམས་བར། 中間，介于二者之間。
【增】＝བར།〔达〕

དབལ། རྩེ་མོའམ་ཏོག་དང་མེ་དབལ་ལྟ་བུ། 尖而高起者，如尖端，頂端与火燄。
【增】1.驅邪短劍（ཕུར་པ་）的槽。2.＝ཤ་ཉམས། 3.安多方言代替 བལ་ 字。〔达〕

དབལ་གོས། པདྨ། 蓮花。

དབལ་བྱ། སྤུ་དབལ་བར་བྱའམ་འབལ་དགོས། 当拔，須拔去。

དབུ་སྐྱེས། མགོ་སྐྱེས་སྐྲའི་མིང་། 首生（藻）。发。

དབུ་སྐྲ། མགོ་ཡི་སྐྲ། 头发（敬）。

དབུ་ཁྲད། （未詳）

དབུ་ཁུག་པ། མགོ་ཐུར་དུ་ཁུག་པ། 俯首（敬），低头。

དབུ་གུར། ཁྲི་བྲང་ངམ་ཕོ་བྲང་སྐུ་བུ། 宫殿，宫室。【增】睡眠用的帐幕。〔达〕

དབུ་གེར། （注同上）

དབུ་རྒྱན། གཙུག་རྒྱན། 头上的装飾品。【增】冠冕。〔达〕 五佛冠。〔四〕

དབུ་ལྕང་ལོ། མགོའི་སྐྲ་ལྕང་ལོའམ་ལན་བུ་ཅན། 发辮（敬）。【增】鬈头发。〔高〕（同）དབུ་ལོ།

དབུ་ལྕོག་ལྕོག མགོ་ཅུང་ཟད་སྒུལ་སྒུལ། 点首（敬），头略动。

དབུ་ཆུང་། （原注缺）小头。【增】字头圈圈。〔四〕

དབུ་ཅན། ཡི་གེ་གཟབ་ཡིག་དང་མགོ་ཆེན། 1.楷字。2.大头。【增】首領，工匠首領，長官。〔达〕

དབུ་སྙུང་། མནའ་སྐྱེལ། 发誓，賭咒（敬）。

དབུ་བསྙུངས། མནའ་བསྐྱལ་བ་དང་མགོ་ན་བ་ལའང་། 1.賭咒（敬）。2.头痛（敬）。

དབུ་བསྙུན་པ། （注同上）

དབུ་གཏུག མགོ་ཐུག་ཏུ་བྱེད། 头相触（敬）。

དབུ་གཏུགས་པ། མགོ་ཐུག་ཏུ་བྱས་པ། 头相接触（敬）。

དབུ་གདུགས། ཉི་གདུགས། 伞（敬）。

དབུ་འཕང་། གོ་འཕང་ངམ་མངའ་ཐང་། 地位，職位（敬），权势。【增】或 དབུ་རྨོག 胄。〔达〕（达作 དབུ་འཕངས་）

དབུ་འཕྲེང་བ། ཆུའི་དབུ་བ་གཅིག་གཅིག་ལ་སྦྲེལ་ནས་བརྫེས་པ་དང་ལྦུ་བའི་འཕྲེང་བའང་། 泡沫。

དབུ་བ། （注同上）

དབུ་བ་བརྫེས་པ། （注同上）【增】一团泡沫（空想）。〔达〕

དབུ་བླ། རྩ་བའི་བླ་མ་སྐུ་བུ། 恩师，如根本师。

དབུ་མ། （原注缺）中观，中道（佛）。【增】身体內的中脉或主脉。〔达〕

དབུ་མ་པ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའམ་ཐལ་འགྱུར་པ་ལའང་། 中观师（佛），中观自續师或应成师。

དབུ་མེད། ཡི་གེ་གཤར་ཡིག་དང་མགོ་མེད། 1.草字，行书。2.无头。

དབུ་རྨོག་བཙན་པ། དཔལ་འབྱོར་ཕུན་ཚོགས་ལའང་། 尊貴，富貴圓滿。

དབུ་རྩེའི་བྱ་འདབ། རྩེ་ཐོག་གི་རྒྱ་ཕིབས་ཀྱི་བྱ་འདབ། 屋頂之飞簷（如瓦房之簷）。

དབུ་གཙོ། རྒན་པ་གཙོ་བོའམ་བགྲེས་པ། 长老，老年人。

དབུ་མཛད། ཆོས་གདོན་པ་འདོན་པར་བྱེད་པའི་དབུ་མཛད་པ་པོ། （佛教仪式中）誦經起首者，領經。【增】首領，又对于一切工匠的客气称呼。〔高〕

དབུ་ཞྭ། ཞྭ་མོའི་ཞེ་ས། 帽（敬）。

དབུ་གཞུ། དབུ་སྐྲའི་གཞུ་གུའམ་སྐྲ་གཞུག 头发稍儿。

དབུ་ཡ། མགོའི་ངོས། 首部，面（敬）。

དབུ་ཡོན། མགོ་ཀྱག་ཀྱག 头歪偏（敬）。

དབུ་རུ། མགོ་རུ་དང་དབུས་ཀྱི་སྡེ་རུ་ལའང་། 1.头

部（敬）。2.中藏部分（拉薩地區）。

དབུ་ཕོ། མགོ་རི་སྐྲ་ལྷུང་ཕོ་འམ་ལན་བུ་ཅན། 发辮（敬）。（同）དབུ་ལྷུང་ཕོ།

དབུག་པ། བུ་ག་ཕྱི་ཁུང་དབུག་པར་བྱ་བུག་པའམ་བུ་ག་ཁོང་སྟོང་འབིགས་པ་པོས་དབུག་དགོས་ཐབས་མོ་དབུག་དབུག་པར་སྦྱར། 1.穿孔，鉆。2.手掌合攏。

དབུག་དབུག་པ། （注同上）

དབུག་བྱ། （原注同上）所穿孔，将鉆。

དབུགས། ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་སྐྱེས་བུའི་དབུགས་ཁུག་པ་ ༢༡༦༠༠ ཡོད་པར་གསུངས། 气息，呼吸，一晝夜間人呼吸 21600次。

དབུགས་སྐྱེས། དུས་ཀྱི་ཟླ་བའི་མིང་། 月份。

དབུགས་ངན། རྟུག་དྲིའམ་འོག་རླུང་ལྟ་བུ། 秽气，屁。

དབུགས་རྔུབ། དབུགས་ནང་དུ་རྔུབ་བཞིན་པ་དང་བརྔུབ་པར་བྱ་དང་བརྔུབས་ཟིན་པ། 吸气。

དབུགས་ཆད་པ། ཤི་བའི་མིང་། 断气，死。

དབུགས་འདིགས། དབུགས་ཀྱི་ཁུག་པ་མཐོར་སོང་ལྟ་བུ། 气塞。

（同）དབུགས་འཚངས།

དབུགས་ཕྱིན་པ། ཤི་བའི་རོ་ཡི་མིང་། 无气（藻)。死尸。（同）དབུགས་བྲལ།

དབུགས་ཕྱུང་། དབུགས་ཕྱིར་ཕྱུང་བ། ཡང་ན་འཚོ་བའམ་བདེ་བར་གནས་པའི་དོན་དང་ཐར་པ་ལའང་། 1.气已向外呼。2.活着，安在。3.解脱（佛)。

དབུགས་བྲལ། ཤི་བའི་རོ་ཡི་མིང་། 断气（藻)。死尸。（同）དབུགས་ཕྱིན་པ།

དབུགས་དབྱུང་། དབུགས་ཕྱིར་དབྱུང་བ། ཡང་ན་འཚོ་བའམ་བདེ་བར་གནས་པའི་དོན་དང་ཐར་པ་ལའང་། 1.气将向外呼。2.活着，安在。3.解脱（佛)。

དབུགས་འབྱིན། （原注同上） 气正向外呼。

དབུགས་འབྱིན་བདག་པོ། རླུང་ལྷའི་མིང་། 出息主（藻)。风神。

དབུགས་བསྡིགས། དབུགས་འཚངས་པ་ལྟ་བུ། 气喘，如气壅塞。【增】喘吁吁。〔四〕

དབུགས་འཚངས། དབུགས་ཀྱི་ཁུག་པ་མཐོར་སོང་ལྟ་བུ། 气喘，气塞。

（同）དབུགས་འདིགས།

དབུགས་བཟུངས། （原注缺）气壅，呼吸短促，喘息。

དབུང་། དབུས་ཀྱི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 དབུས། 中間。

དབུད། （注同上）

དབུབ་དགོས། གུར་དབུབ་པར་བྱ་ཉི་གདུགས་ཕུབ་མ་སོང་ན་འབུབ་དགོས་ལྟ་བུ། 应支，須撑，如支帳篷，須撑开伞。

དབུབ་བྱ། （注同上）

དབུར། ཚོན་དབུར་བ་དང་མགོའམ་གཙོ་བོ་རུ། 1.研顔料。2.为首，在头（དབུ་的第七囀声)。

དབུར་ཏེ། ཚེམ་བུ་པའི་ལག་སྤྱད་ཅིག 烙鉄，裁縫之工具。

དབུར་རྡོ། དབུར་བྱེད་ལག་ཆ་ཞིག 磨光石，磨光之器具。

དབུར་བ་པོ། དབྱིག་པོས་དབུར་མཁན། 磨光者。

དབུར་ཤིང་། དབུར་བྱེད་ལག་ཆ་ཞིག 磨光板，磨光之器具。

དབུལ་པོ། ནོར་མེད་སྤྲང་པོ། 穷人。

དབུལ་བ། འབུལ་དགོས་ན་དབུལ་བར་བྱ་འབུལ་བ་ཞེས་པའང་སྣང་། 奉献，亦作 འབུལ་བ། 【增】貧穷。〔达〕

དབུལ་བྱ། （原注同上）将奉献，当奉献，亦作 འབུལ་བ།

དབུས། དཀྱིལ། 中間，中央。【增】前藏，卫。〔达〕

དབུས་འགྱུར་འཆང་། རྡོ་རྗེ་གདན་རྒྱ་གར་ཡུལ་དབུས། 金刚座，印度中心。

དབུས་འགྱུར་ཕྱོགས། རྒྱ་གར་ཕྱོགས། 印度地方。

དབུས་ནས་འཛགས། མན་ཤེལ་ལམ་ནོར་བུ་དཀར་པོ། 中漏（藻）。水晶，白色宝石。

དབུས་ནས་གསལ། ནམ་མཁའ། 中显（藻）。虚空。

དབུས་པ། བོད་ཡུལ་དབུས་པ། 前藏人。

དབུས་ཕྱོགས། （原注缺）中部。

དབུས་མ། བར་མའམ་དཀྱིལ་མ། 中間，中央。

དབུས་མོ། བོད་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་བུད་མེད། 前藏之妇人。

དབུས་གཙང་། བོད་དབུས་གཙང་གཉིས། 卫藏，前藏与后藏。

དབེན། དཀོན་པོ་ཡའང་། 1.不同，分裂。2.稀少。【增】寂靜，隔离。〔达〕

དབེན་འགྲོ་མ། འདོད་ལྡན་མ། 趋静妇（藻）。淫佚的女人。

དབེན་གནས། དགོན་གནས་དང་འབྲོག་ས། 孤寂处。1.阿兰若处（佛）。2.曠野。

དབེན་པ། འབྲོག་དགོན་ལྟ་བུ་འདུ་འཛི་ཟིང་ཟང་མེད་པའི་ཡུལ། （ཟིང་ཟང་ 似是 ཟང་ཟིང་ 之誤）寂靜处，隐遁处，如阿兰若（佛），无喧杂吵鬧之处。【增】1.閑靜，寂寥。2.避世隐居者。〔达〕（同）དབེན་ས།

དབེན་པ་ཅན། （原注缺）遁世者，幽居者，隐士。

དབེན་ས། འབྲོག་དགོན་ལྟ་བུ་འདུ་འཛི་ཟིང་ཟང་མེད་པའི་ཡུལ། （ཟིང་ཟང་ 似是 ཟང་ཟིང་ 之誤）寂靜处，隐遁处，如阿兰若（佛），无喧杂吵鬧之处。（同）དབེན་པ།

དབེན་ས་པ། རི་ཁྲོད་པ། 静居者，住山者。

དབོ། I.སྐར་མ་ཞིག་དང་ཡང་ན་དབོ་ནི་སྐར་མ་གཉིས་ཏེ་དབྱིབས་ནི་ཁྲི་ལྟ་བུ། 翼宿，星宿之一，翼有二星，形如床座。

II.ཆུ་དབོ་བར་བྱའམ་ཆུ་གཡོ་བར་བྱ། 潑，洒，傾出。【增】溢出。〔法〕 膝皮。〔四〕（同） དབོ་བྱ།

དབོ་ཅན། དཔྱིད་ཟླ་བའམ་དབོ་སྐར་མས་ཉ་པའི་ཟླ་བ་དང་ཧོར་ཟླ་གཉིས་པ་ཡའང་། 孟春，翼宿满月，阴历二月。（同）དབོ་ཟླ་བ།

དབོ་བྱ། ཆུ་དབོ་བར་བྱའམ་ཆུ་གཡོ་བར་བྱ། 将潑，当洒，当傾出。（同）དབོ་II.

དབོ་ཟླ་བ། དཔྱིད་ཟླ་བའམ་དབོ་སྐར་མས་ཉ་པའི་

ཟླ་བ་དང་ཧོར་ཟླ་གཉིས་པ་ལ་འདང་། 孟春，翼宿滿月，阴历二月。

【增】藏历十一月相当于印度的頗勒窶拏月(或巨勒拏月)。〔达〕 (同) དབོ་ཅན།

དབོག ལུང་གནང་བའམ་དབོག་པར་བྱ། 傳授，授經，当授。

དབོག་བྱ། (原注同上) 所授。

དབོན་རྒྱུད། པའི་སྤུན་གདུང་རྒྱུད། 父之兄弟族系。

དབོན་པོ། པའི་སྤུན་ཨ་ཁུ། 父之兄弟，叔伯。

【增】1.西藏領袖或喇嘛的侄子，又指寺院的监理者。2.孙子。3.着紅衣，結婚的喇嘛教派。4.精通占星学的喇嘛。〔达〕

དབོར། (原注缺)

【增】西藏地名。〔达〕 屋頂之沟。〔高〕

དབོལ། རྫིང་བུའི་ཆུ་ཕྱིར་དབོལ་བར་བྱ། 汲，汲出池水。

【增】=རྫིང་དཔལ་བ། 从儲水器中汲水。〔达〕

དབོས། སྦོས་པའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 སྦོས་པ། 肿，痞块。

དབྱངས། སྒྲའི་དབྱངས། 母音，元音。

【增】1.= དབྱངས་ཡིག 2.韻律，和諧的歌曲，腔調。〔达〕

དབྱངས་སྒྲོགས། སྦྲང་བུ་ཞིག་ལ་འདང་། 1.发音。2.蚊，蝇，蜂。(同) དབྱངས་བྱེད།

དབྱངས་ཅན་མ། ལྷ་དབྱངས་ལྷ་མོའམ་ངག་དབང་ལྷ་མོ་དང་ས་ར་སྭ་ཏིའམ་རྒྱ་མཚོའི་ལྷ་མོ་དང་ངང་པའི་བུ་མོའམ་ཚངས་པའི་སྲས་མོ་འདང་ཟེར། 妙音天女，語自在天女，梵語"娑罗娑底"，亦称海中天女，鵝女，梵王女。(同) དབྱངས་ལྡན་མ།

དབྱངས་གཅིག་པ། སྐད་གཅིག་པའམ་མགྲིན་གཅིག་པ་དང་མཐའ་གཅིག་པ་ལ་འདང་། 1.声音一致，一致。2.一边。

དབྱངས་བཅུ་པ། གཟའ་པ་སངས་མིང་། 十音者(藻)。金星，金曜。

དབྱངས་སྙན་བྱ། ཁུ་བྱུག་ལ་འདང་། 1.妙音鳥。2.杜鵑。

དབྱངས་བདག་པོ། གཟའ་ཕུར་བུའི་མིང་། 音主(藻)。木曜。

དབྱངས་ལྡན། བྱ་ཞིག་ལ་འདང་། 1.具有音律。2.一种鳥。

དབྱངས་ལྡན་སྒྲོག་འཛིན་པ། ཧེ་རུ་ཀ། 持具音(藻)。黑如迦(本尊名)。

དབྱངས་ལྡན་མ། ལྷ་དབྱངས་ལྷ་མོའམ་ངག་དབང་ལྷ་མོ་དང་ས་ར་སྭ་ཏིའམ་རྒྱ་མཚོའི་ལྷ་མོ་དང་ངང་པའི་བུ་མོའམ་ཚངས་པའི་སྲས་མོ་འདང་ཟེར། 妙音天女，語自在天女，梵語"娑罗娑底"，亦称海中天女，鵝女，梵王女。(同) དབྱངས་ཅན་མ།

དབྱངས་ལྡེམ་མོ། ལྷའི་གླུ་མཁན་ནམ་དབྱངས་སྒྲོག་མ། 1.天界歌女。2.歌女。

དབྱངས་བྱེད། སྦྲང་བུ་ཞིག་ལ་འདང་། 1.发音。2.蚊，蝇，蜂。(同) དབྱངས་སྒྲོགས།

དབྱངས་ཡིག ཨའི་ཁྱད་པར་ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ་བཞི། 母音，元音，阿之一類，有伊、鄔、翳、痾四字。

དབྱངས་སུ་སྒྲེང་བའམ་གྱེར་བ། གཞས་གཏོང་བ་གླུ་བ་ལ་འདང་། 1.拖音。2.唱歌。

དབྱངས་གསལ་གཉིས། དབྱངས་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཨ་ཀ་གཉིས། 元音与輔音。

དབྱར་སྐྱིད། (未詳)

དབྱར་སྐྱེས། སྦལ་པའི་མིང་། 夏生（藻）。蛙。

དབྱར་ཁ། ཆར་པའི་དུས་ཏེ་གྲོ་བཞིན་ཟླ་བ་དང་ཁྲིམས་ཟླ་དང་དབྱིད་ཀའི་རྗེས་སུ་འོ།། 夏季。
(同) དབྱར་དུས།

དབྱར་ཁང་། དགེ་སློང་མའི་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་འང་། 1.夏天的房舍。2.比丘尼庵。

དབྱར་ཁས་བླངས་པ། དགེ་སློང་རྣམས་དབྱར་གནས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མཚམས་སུ་བཞུགས་པ། དགག་དབྱེ་བར་དུའོ།། 受夏（佛），諸比丘夏住界内，乃至解制。
(同) དབྱར་གནས་པ། དབྱར་ཚུལ་དུ་བཞུགས་པ།

དབྱར་གྱི་རྔ། འབྲུག་སྒྲའི་མིང་། 夏鼓（藻）。雷声。

དབྱར་གྱི་རྔ་གསང་། (注同上) 夏鼓音(藻)。

དབྱར་གྱི་རས་ཆེན། དགེ་སློང་གི་ཆར་ཁེབས། 比丘之雨衣。

དབྱར་གཅིག་མ། (原注缺) 經一夏者。

དབྱར་ཆས། དབྱར་ཁའི་བགོ་བྱ་གོན། 夏装，夏季的服装。

དབྱར་གཉིས་མ། (原注缺) 經两夏者。

དབྱར་ལྡད། དབྱར་ཁའི་ལྡད་མོ། 夏季之戏剧。

དབྱར་ཐ་མ། ཧོར་ཟླ་དྲུག་པ་ལ་འང་། 1.季夏。2.阴历六月。

དབྱར་དུས། ཆར་པའི་དུས་ཏེ་གྲོ་བཞིན་ཟླ་བ་དང་ཁྲིམས་ཟླ་དང་དབྱིད་ཀའི་རྗེས་སུ་འོ།། 夏季。
(同) དབྱར་ཁ།

དབྱར་འདབ། སྣོད་འཛོག་པའི་སྐྱེགས་བུ་སྟེ་ལྷུང་བཟེད་བཞག་པའི་འོག་གཞི་ཞ་ཉེའི་དབྱར་འདབ་ལྟ་བུ། 座，放置器具之座儿，如放鉢之錫座。

དབྱར་གནས་པ། དགེ་སློང་རྣམས་དབྱར་གནས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མཚམས་སུ་བཞུགས་པ། དགག་དབྱེ་བར་དུའོ། ། 安居，坐夏(佛)，諸比丘夏住界内，乃至解制。(同) དབྱར་ཁས་བླངས་པ། དབྱར་ཚུལ་དུ་བཞུགས་པ།

དབྱར་ཕྱི་མ། དབྱར་ཚུལ་གཉིས་པ། 后夏（佛）。第二安居。

དབྱར་འབྲིང་། ཧོར་ཟླ་ལྔ་པ་ལ་འང་། 1.仲夏。2.阴历五月。

དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ། རྩ་བའི་སྨན་ཞིག 冬虫夏草，一种要药。

དབྱར་ཚུལ་དུ་བཞུགས་པ། དགེ་སློང་རྣམས་དབྱར་གནས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མཚམས་སུ་བཞུགས་པ། དགག་དབྱེ་བར་དུའོ།། 安居，住夏(佛)，諸比丘夏住界内，乃至解制。
(同) དབྱར་ཁས་བླངས་པ། དབྱར་གནས་པ།

དབྱར་ཞོ། (原注缺) 夏季之酪，酸奶子。

དབྱར་རངས། དབྱར་རིལ་པོ་གཅིག 一夏，整个夏季。

དབྱར་ར་བ། ཧོར་ཟླ་བཞི་པ་ལ་འང་། 1.孟夏，初夏。2.阴历四月。

དབྱི། སེམས་ཅན་དབྱི་དང་གཡི་ཞེས་པའང་སྣང་། 猞猁猻，亦作གཡི།

དབྱི་ག། དབྱུ་གུའམ་དབྱུག་པ་ཕྲ་མོ། 杖，細棍。

དབྱི་དགོས། རི་མོ་བསུབ་པར་བྱའམ་དབྱི་བར་བྱ་

ཕྱིས་དགོས་ཀྱ་བུ། 須擦去，如应擦去图画。

དབྱི་བྱ། （注同上）

དབྱི་མ། རི་དྭགས་དབྱི་མོ་ལ་འདང་། 雌猞猁。

དབྱི་མོ། （注同上）【增】茼麻。〔四〕

དབྱི་མོང་། ཤིང་དབྱི་མོང་དང་རྩྭ་དབྱི་མོང་དང་སེམས་ཅན་དབྱི་མོང་ཟེར་སྣང་། 1.树名。2.草名（透骨草）。3.野牲名。

དབྱིག I.རྫས་དངོས་པོ། 宝，财物。【增】或作 དབྱིགས་ 等于 ནོར། 特指褐色宝石。〔达〕 II.ཚོན་དབྱིག་པའམ་དབུར་བའི་དོན། 抹，摩光，如涂顔色或摩擦。（同）དབྱིག་དབྱིག

དབྱིག་གི་ཁུ་བ། ཉི་མ་ལ་འདང་། 宝精（藻）。太阳。【增】1.悉多河。2.雨宝的毗沙門天女。3.崑崙山。〔达〕

དབྱིག་གི་ཆར་འབེབས། རྣམ་སྲས། 降宝雨（藻）。毗沙門（天神名）。

དབྱིག་གི་སྙིང་། ཚངས་པ། 宝藏（藻）。大梵（天神名）。

དབྱིག་གི་ལྟེ་བ། ཁྱབ་འཇུག་དང་ཏི་སེ་ལ་འདང་། 宝腑（藻）。1.遍入（天神名）。2.岡底斯山。

དབྱིག་གི་དཔུང་བ། ཆུ་བོ་སི་ཏ། 宝臂（藻）。悉多河（印度四大河之一）。

དབྱིག་གི་བློ་གྲོས་མ། ས་གཞིའི་མིང་། 宝慧女（藻）。大地，地球。
（同）དབྱིག་ལྡན་མ། དབྱིག་འཛིན་མ།

དབྱིག་ཀུ། དབྱུ་གུ། 杖。【增】噎，打呃。〔达〕

དབྱིག་མཆོག གསེར། 最上宝（藻）。金子。

དབྱིག་གཉེན། མདོ་སྡེ་པའི་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ཀྱ་བུ་དེ་སེམས་ཙམ་པའང་ཟེར། 世亲（人名），系經部师或說是唯識师（佛）。

དབྱིག་ཐོགས་པ། དབྱུག་པ་འཛིན་པ། 持杖，拄拐棍。

དབྱིག་དུག ནོར་རྫས་ཀྱི་དུག 宝毒，財物的毒。

དབྱིག་ལྡན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་བརྒྱ་བྱིན་ལ་འདང་། 具宝，执杖（藻）。1.大自在（天神名）。2.帝釋（天神名）。

དབྱིག་ལྡན་མ། ས་གཞིའི་མིང་། 具宝女（藻）。大地，地球。
（同）དབྱིག་གི་བློ་གྲོས་མ། དབྱིག་འཛིན་མ།

དབྱིག་པ། དབྱུག་པ། 杖，棍，棒。

དབྱིག་བྱ། དབུར་བྱེད་ལག་ཆ་ཞིག 磨光之工具。【增】清除、洗濯、磨光的用具。〔达〕
（同）དབྱིག་མོ།

དབྱིག་དབྱིག ཚོན་དབྱིག་པའམ་དབུར་བའི་དོན། 抹，磨光，如涂顔色或摩擦。（同）དབྱིག

དབྱིག་མ། ཧཱ་མོ་ཨུ་ལྟཿ། 宝女（藻）。鄔摩天女。

དབྱིག་མང་། ཕྱུག་པོ་ནོར་མང་། 大富，财宝多。

དབྱིག་མོ། དབུར་བྱེད་ལག་ཆ་ཞིག 磨光之工具。
（同）དབྱིག་བྱ།

དབྱིག་འཛིན་མ། ས་གཞིའི་མིང་། 持宝女（藻）。大地，地球。
（同）དབྱིག་གི་བློ་གྲོས་མ། དབྱིག་ལྡན་མ།

དབྱིག་ལུས་ཅན། བརྒྱ་བྱིན་རྡོ་རྗེ། 宝体者（藻）。帝釋（天神名）之金剛杵。

དབྱིག་བཤེས། བྱེ་སྨྲའི་སློབ་དཔོན་དབྱིག་བཤེས་ཀྱ་བུ། 世友（人名），毗婆沙师（佛）。

དབྱིངས། ངང་ངམ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས། 界，体，本性，法界（佛）。

དབྱིབས། གཟུགས་དབྱིབས་གྲུ་བཞི་ལྟ་བུ། 形状，样子，如四方形。【增】匀称的长度（或宽厚）。〔达〕 骨格。〔四〕

དབྱིབས་ལེགས། བཟོ་འདྲ་ཡག་པོ། 样子好。
【增】紧束。〔四〕

དབྱིས་པ། ཕྱིས་པའམ་བསུབས་པ་ལའང་། 拭，擦去。

དབྱུ་གུ། དབྱུག་པ་ཕྲ་མོ། 杖，細棍。
【增】棒錘。〔四〕

དབྱུ་གུ་གཅིག་པ། ཐ་སྐར་སྐར་མ་ལའང་། 一杖（藻）。娄宿（二十八宿之一）。

དབྱུག་ཏོ། དབྱུག་པ་དབྱུག་ཐོའང་། 棒，棍。
【增】单手棒。〔四〕

དབྱུག་ཐོགས། དབྱུག་པ་འཛིན་པ། 持杖，拄杖。

དབྱུག་པ། ཤིང་གི་དབྱུག་པ། 棍，木棒。
【增】1.＝ཆད་པ། 責罰。2.ཆུ་ཚོད། 时間的区分，等于二十分鈡，又指重量或度量的一部分。3.揮舞，抛擲。〔达〕

དབྱུག་པ་ཅན། ཉི་མའི་འཁོར་དང་སྙན་ངག་མཁན་པོ་དཎྜི་ལའང་། 有杖者（藻）。1.日神的侍者。2.印度古詩人名。【增】1. ལ་ཁལ། 手中持杖者。2.閻罗王的名号之一。〔达〕

དབྱུག་པ་རྣ་བ། གླང་པོ། 杖耳（藻）。象。

དབྱུག་པ་པོ། དབྱུག་པ་གཞུ་བ་པོ། 弄杖者。

དབྱུག་པས་དབྱུག དབྱུག་པས་བརྡུང་། 用棍打。

དབྱུག་པས་དབྱུགས་པ། དབྱུག་པས་བརྡུངས་པ། 以棒打。

དབྱུག་རྩེ་སྐྱེས། ཁྱབ་འཇུག 杖頂生（藻）。遍入（天神名）。

དབྱུག་འཛིན། གཤིན་རྗེ་ལའང་། 1.持棒。2.閻罗王。【增】遍入（天神名）。〔达〕

དབྱུག་ཟླ། ཐ་སྐར་ཟླ་བ་དང་ཧོར་ཟླ་དགུ་ལའང་། 杖月（藻）。娄宿月，阴历九月。

དབྱུགས་པ། དབྱུག་པ་གཞུས་ཟིན་པའམ་བརྡུངས་ཟིན་པ་དབྱུག་པས་དབྱུགས་པ། 已鞭撻，已用杖打。

དབྱུང་། ཕྱིར་ཕྱུང་མ་ཕྱུང་བ་དབྱུང་བར་བྱ་འབྱུང་རྒྱུ་ཡིན་ན་དབྱུང་བར་བྱ། 将驅出，将逐出。

དབྱུང་བྱ། （原注同上）应驅出，将逐出。

དབྱུལ། ཕྱིར་གཙུལ་བར་བྱའམ་འཁྱམས་དབྱུལ་བར་བྱ། 寻覓，游行。

དབྱུལ་བྱ། （原注同上）将探寻，游行。

དབྱེ་ཐང་། རི་མེད་ཐང་གཡེ་ཐང་ཡང་འབྲོག 无山之平原，曠野。

དབྱེ་བ། ཕྱེ་ཟིན་མེད་ན་འབྱེད་མཁན་གྱིས་དབྱེ་བར་བྱ། 分开，辨别，区別。【增】1.＝སོ་སོར་དབྱེར་བྱེད་པ། 2.种类，等次。3.＝ཐང་། 平原。4.广袤，范圍。〔达〕

དབྱེ་བྱ། （注同上）所分，将分开。

དབྱེ་བའི་བུ། གཟའ་སྤེན་པའི་མིང་། 分离子（藻）。土曜。

དབྱེ་ཚོང་། ས་དགོན་དུ་ཚོང་བྱེད་པ། 野市，在原野中貿易。

དབྱེ་གཞི། དབྱེ་བ་འབྱེད་པའི་གཞི། 被区分的事物。

དབྱེན། སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་དབྱེན། 各自分开。

【增】=དབྲག 不同，不和，分裂。〔达〕

དབྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ། ཕྲ་མའི་ཚིག 分离加行(佛)，离間語。

དབྱེན་བསྡུམ། སོ་སོར་ཕྱེ་བ་སླར་བསྡུམ་པར་བྱའམ་བསྡུམ་རྒྱུ་དགོས། 已分者須复合。

(同) དབྱེན་བཟླུམ།

དབྱེན་བསྡུམས་པ། སོ་སོར་ཕྱེ་བ་སླར་བསྡུམས་ཟིན་པ། 已复合。(同) དབྱེན་བཟླུམས་པ།

དབྱེན་སྦྱོད། སེམས་དཀྲུག་པར་བྱེད་པའམ་མཐོ་འཚམ་པར་བྱེད་པ་དང་ཚོ་འདྲི་བའི་དོན། 1.分行(佛)，破坏，扰乱其心，損恼。2.非难。

དབྱེན་སྦྱོས་པ། སེམས་དཀྲུགས་པའོ།། 乖乱，心恼乱。

དབྱེན་འབྱེད། དབྱེ་བ་སོ་སོར་ཕྱེ་བ་བྱེད་པོ། 各自分离者。【增】加以区別，分別待遇。〔达〕(达作 དབྱེན་འབྱེད་པ་)

དབྱེན་བཟླུམ། སོ་སོར་ཕྱེ་བ་སླར་བསྡུམ་པར་བྱའམ་བསྡུམ་རྒྱུ་དགོས། 已分者須复合。

(同) དབྱེན་བསྡུམ།

དབྱེན་བཟླུམས་པ། སོ་སོར་ཕྱེ་བ་སླར་བསྡུམས་ཟིན་པ། 已复合。(同) དབྱེན་བསྡུམས་པ།

དབྱེར། དབྱེ་བ་ རུ། 在分。(དབྱེ་的第七轉声)

དབྱེར་མེད། དབྱེ་བ་མེད་པའམ་ཁྱད་པར་མེད་པ། 不可分，无差別。

【增】或 དབྱེར་མི་ཕྱེད་པ། 〔达〕

དབྱེས་ཆེ་བ། དཔྲལ་བའི་ཁྱོན་ཆེ་བའམ་རྒྱས་པ། 額广，天庭飽滿。【增】= ཡངས་པ་ 或 རྒྱ་ཆེ་བ། 广闊，广大。〔达〕

དབྲག བར་མཚམས་ཀྱི་མིང་ངམ་ཀ་དབྲག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 中間，如說："柱子中間"。

【增】1.=བར་དུ་ཆུད་པ། 2.峽谷。〔达〕

དབྲད་པ། གྲིས་དབྲད་པར་བྱ་དང་སེན་མོས་འབྲད་དགོས་ན་དབྲད་པར་བྱ། 刮，抓，剷，搔。

དབྲབ་པ། དབྲབ་པར་བྱ། 当击。

【增】鞭打，抽打，参看 འབྲབ་པ། 〔达〕

དབྲབ་བྱ། ཡུངས་དཀར་གྱིས་བརྡུང་བར་བྱའམ། 当打击，似是用芥子打(西藏驅魔时用芥子)。

དབྲལ། བྲལ་མ་ཟིན་པ་འབྲལ་དགོས་ན་སོ་ སོར…… དབྲལ་བར་བྱ། བྲལ་ཟིན་དང་ཕྲོལ། 当分离。

བྲལ། 已离，ཕྲོལ། 令离。

【增】=བྲལ་བ། 剝皮。〔达〕

དབྲལ་བྱ། (原注同上) 所离，当离。

དབྲི་བ། ཕྲི་ཟིན་མ་ཡིན་པ་ཁ་ནས་མར་ཆུང་ངུར་གཏོང་བའམ་དབྲི་བར་བྱ། 减少，縮小。

【增】参看 འབྲི་བ། 〔达〕

དབྲི་བྱ། (原注同上) 当减少，所减少。

དབྲི་བོ། བཙོག་པའི་མིང་། བཙོག་པའི་གཏམ་ལ་བྲི་བོ་འི་གཏམ་ཞེས་པའང་སྐད་། 污秽，如不淨語，名杂秽語。

དབྲི་བཙོག (注同上)

དབྲེས་པ། བརྗེས་པའི་སྐད་དོད་གཅིག་གོ། 交换。

【增】= དབྲི་བཙོག 污秽。〔达〕

དབྲེས་པའི་མཚམས། (未詳)

དབྲོག གྲོགས་ཟིན་མེད་ན་འཕྲོག་པ་པོས་དབྲོག་པར

བྱའམ་བཀྱུ་བར་བྱ་བ་དང་ཁྱུད་པར་མེད་དོ།། 夺，搶夺。
【增】1.＝བརྗེད་པ། 忘記。2.＝བསྒྱུར་བ། 改革，交换。〔达〕 击水赶魚。〔四〕

དབྲོག་བྱ། （原注同上）所夺，将搶夺。

འབག འཇིམ་བཟོ་བའི་སའི་འབག་འདག 用泥作的假面具。【增】肖象，摹象。〔达〕1.鬼臉。2.套头。〔四〕 （同）འབག་འདག

འབག་སྐུ། འདག་པའི་སྐུ་འདྲ། 塑象。

འབག་འདག འཇིམ་བཟོ་བའི་སའི་འབག་འདག 用泥作的假面具。（同）འབག

འབག་ཕོ། འདག་པས་བཟོས་པའི་ཕོ་ཞི་གདོང་ཅན། 男象，用泥作的男面型。

འབག་འབྲུག ངོན་མེད་སྒྲ་ཙམ། （未詳）
【增】1.装扮，假装。2.形式不直。〔达〕

འབག་མོ། འདག་པས་བཟོས་པའི་མོ་ཞི་གདོང་ཅན། 女象，用泥作的女面型。

འབག་ཡོང་། བཙོག་པ་བྱེད་ཡོང་། 汚穢不凈。

འབག་གསེང་། བཙོག་པ་གསེང་བ་པོ། （未詳）

འབགས་པ། བཙོག་པ་བྱས་པའི་མིང་ངམ་ཉམས་པའང་ཟེར་སྦགས་པ་ཞེས་སྣང་། 已染汚，已汚損，亦作 སྦགས་པ། 【增】拿走，偷，搶夺。〔达〕（在 འབག་པ་条下）

འབགས་བསངས། བཙོག་བྱ་བྱས་པ་དེ་བསངས་ཟིན་པ། 已除去垢汚。

འབགས་ལྷག ཟས་ཀྱི་ལྷག་པ་ལྟ་བུ། 殘余，剩余，如剩飯。

འབང་རྒྱུ། བློན་པས་སྦང་རྒྱུ་ལ་སྣང་། 将浸泡，将用水浸湿。

འབངས། མངའ་འོག་མི་སེར། 属下，人民。
【增】仆人。〔达〕

འབངས་འབྱངས། འདུ་འཛི་ཟང་ཟིང་ལའང་། 喧杂，紛乱。

འབད་པ། བརྩོན་འགྲུས་བྱེད་པའམ་འབད་རྩོལ་ལའང་། 奋勉，精进，努力。
【增】1.耕种。2.养育。3.注意。〔达〕

འབད་འབད། （注同上）

འབབ། ཚུར་ཡོང་བ་འབབ་སྒོ་དང་ཕར་སོང་བ་གཏོང་སྒོ་ཟེར། 收入，收入为 འབབ་སྒོ། 支出为 གཏོང་སྒོ། 【增】1.下降。2.税。〔高〕（同）འབབ་ཡོང་།

འབབ་རྒྱུ། ཆར་པ་འབབ་རྒྱུ། 将下降，将下雨。

འབབ་ལྕག （原注缺）鞭子。

འབབ་ཆུ། རྒྱུ་བའི་ཆུ་བོའམ་ཡུར་ཆུ་ལའང་། 河流，沟渠水。【增】1.＝ ཆུ་ཀླུང་། 2.雨。〔达〕（同）འབབ་ལྡན།

འབབ་སྟེགས། ཆུ་ཀླུང་ཁར་འབབ་སའམ་འཇུག་སྒོའམ་འཛུག་ངོགས། 碼头，入門处，台阶。
【增】到水中沐浴处的石級。〔达〕

འབབ་དང་བསྟུན་ཏེ། ས་ཞིང་གི་འབབ་དང་མཐུན་པར་བྱས་ཏེ་ལྟ་བུ། 随应，随宜，如說："随土地所宜"。【增】器使。〔四〕

འབབ་ལྡན། རྒྱུ་བའི་ཆུ་བོའམ་ཡུར་ཆུ་ལའང་། 河流，沟渠水。（同）འབབ་ཆུ།

འབབ་བྱེད། ལག་པའི་མིང་ལའང་། 能降(藻)。手。

འབབ་བྱེད་ལུས་ལྡན། བ་དྲུས་མ། 具能降身(藻)。乳牛。

འབབ་མི་འབབ། འོས་མི་འོས་ལའང་། 1.降不降? 2.适宜不适宜?

འབབ་ཡོང་། ཚུར་ཡོང་བ་འབབ་སྒོ་དང་ཕར་སོང་བ་གཏོང་སྒོ་ཟེར། 收入，收入为 འབབ་སྒོ། 支出为 གཏོང་སྒོ། (同) འབབ།

འབབས་པ། བབ་པའི་དོན་ཏེ་བབས་པའང་། 降，至。【增】1.下来。2.归着。〔四〕

འབམ། རྐང་པ་སྐྲོས་པའི་ནད་དམ་སྐྲངས་ནད་ཅིག 腿肿，一种肿病。
【增】1.腐烂。2.狼疮。〔达〕 痛风。〔高〕

འབམ་ནད། (注同上)

འབའ་རྒུན། འབའ་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་རྒུན་འབྲུམ། 巴塘所产的葡萄。

འབའ་སྒྲ། ར་ལུག་སྐད་སྒྲོག་པའི་སྒྲ། 羊鳴声。

འབའ་ཚ། སྣུམ་གྱི་སྙིགས་མ་ལྟ་བུ། 沉澱，渣秽，如油渣，麻渣。【增】残屑。〔达〕 燒酒糟。〔四〕 乐器。〔本〕

འབའ་ཞིག ཁོ་ནའི་དོན། 单独，純一，唯一。

འབའ་ཞིག་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན། 独尊(藻)。佛的名号。

འབའ་ཡིག དཔང་རྒྱའི་ཡི་གེའམ་གན་འཛིན་ལྟ་བུ། 契約，字据。

འབའ་ཡུལ། ཁམས་ལུང་པ་ཞིག 巴塘，西康地名。

འབར་རྒུགས། (未詳)

འབར་བ། མེ་འབར་བ། 燃燒。

འབར་བ་ཅན། མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་ཉི་མ་ལའང་། 燃燒者(藻)。1.火。2.火神。3.日，太阳。(同) འབར་བྱེད།

འབར་བའི་སྒྲ་ཅན། (注同上) 具燃燒声者(藻)。

འབར་བའི་ལྕེ་ལྡན། (注同上) 具燃燒燄(藻)。

འབར་བའི་མིག ཞུམ་བུའམ་ཞི་མི། 燃燒眼(藻)。猫。

འབར་བའི་འོད་འཛིན། མེ་ལྕེའམ་འབར་བྱེད་ཡལ་མི། 持燃光(藻)。火燄。
(同) འབར་བའི་རོ་འཛིན།

འབར་བའི་རལ་པ། སྒྲོན་མེ། 燃发(藻)。灯。

འབར་བའི་རོ་འཛིན། མེ་ལྕེའམ་འབར་བྱེད་ཡལ་མི། 持燃味(藻)。火燄。
(同) འབར་བའི་འོད་འཛིན།

འབར་བྱེད། མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་ཉི་མ་ལའང་། 能燃燒(藻)。1.火。2.火神。3.日，太阳。
(同) འབར་བ་ཅན། འབར་བའི་སྒྲ་ཅན། འབར་བའི་ལྕེ་ལྡན།

འབར་འབུར་ཅན། གཉེར་མ་ཅན་དང་མཐོ་དམན་རོང་སྲུལ་ཅན་དང་མགོ་འབར་འབུར་ཅན་ལྟ་བུ། 凸凹者(藻)。1.有縐紋者。2.高低不平处。3.头上有疱者。

འབར་མེ། མེ་ལྕེ། 火燄。

འབར་མོ། (原注缺) 1.燃燒。2.憤怒。

འབར་ཤ། བཀྲོན་པའམ་བསྡིགས་པའི་ཚིག 爭吵，訶責，恐吓之語。

འབར་ཤིང་། སུ་ཟི་ལའང་། 1.燒柴。2.硫磺，火柴。

འབལ་བ། སྤུ་འཐོག་པའམ་སྐྲ་འབལ་བ། 拔，扯，如拔头发。【增】分开或整理头发，如某些宗派僧尼的习慣。〔达〕

འབལ་བ་པོ། སྤུ་འཐོག་པ་པོ། 拔者，拔毛者。

འབལ་ལི་བ། ཉ་རི་བ། (未詳)

འབི་འབི། བལ་གྱི་འབི་འབི། 小团块，如毛团。【增】小泥团，置于模型中做小型的塔或肖象等。〔达〕

འབིགས་ལྡན། ཤི་ཁྱང་འབིགས་པ་པོའམ་རི་ཞིག་དང་བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ་དང་ཐོག་དང་མདའ་དང་བྱི་བ་དང་ཁྱབ་འཇུག་(དང་)། 1.穿孔者。2.山名(宾陀山)。3.帝釋(天神名)之金剛杵。4.霹靂，雷电。5.箭。6.鼠。7.遍入(天神名)。

འབིགས་པ་པོ། (注同上)

འབིགས་བྱེད། I.(注同上)
II.བུག་པའམ་བུ་ག་བུག་ཟིན་པ་ལའང་། 穿孔，已穿孔。【增】= ཀུ་བ། 葫芦。〔达〕

འབིབ་པ། གུར་ཕུབ་མ་སོང་བ་འབིབ་རྒྱུ་འབུབ་བཞིན་པ་ཡིན། 支起。

འབིབས་པ་པོ། གུར་འབུགས་པ་པོ་ཉི་གདུགས་ཀུང་འབུབས་པར་བྱེད། (འབུགས་似是 འབུབས་字之誤)支者，支帳蓬者，支伞者。

འབིབས་བྱེད། (注同上)

འབུ། སྲོག་ཆགས་སྲིན་བུ་གྲོག་མ་སོགས་དང་ཁ་འབུ་རྒྱུ་ལའང་། 1.虫子，蟻等。2.将发芽，花将开。

འབུ་སྒྲོགས། སྦལ་ལྕོང་། 蝌蚪。

འབུ་སྦྲང་། བུང་བ་ལའང་། 1.蝇。2.蜂。【增】蟑螂。〔四〕

འབུ་སྲིན། སྲོག་ཆགས་སྲིན་བུ་གྲོག་མ་སོགས། 虫子，蟻等。

འབུག་དགོས། ཤི་ཁྱང་བུ་ག་འབུག་དགོས་ལའང་། 須穿，須穿孔穴。

འབུགས་པ། བུག་པ་ཕུག་ཟིན་པ་ལའང་། 穿，已穿孔。

འབུགས་པ་པོ། ཤི་ཁྱང་བུ་གའམ་བུ་ག་འབུགས་པར་བྱེད་པ་པོ། 穿孔者。

འབུགས་བྱེད། (注同上)

འབུང་དགོས་(ལ)། འབད་རྩོལ་དགོས་(ལ་)། 須努力，須勤勉。

འབུངས་པ། འབད་རྩོལ་བྱས་པའི་དོན་ནུས་པ། 努力，勤勉。

འབུངས་སྤྲོ་བ། འབད་འདོད་ནུས་པ་བསྐྱེད་པ། 肯努力。

འབུད། ཚིགས་འབུད་ཡོང་ལྟ་བུ་དང་དུང་དཀར་འབུད་དགོས་ལྟ་བུ། 1.脱落，如关节脱落。2.吹，如吹螺。【增】1.走开，离开，逃走，不見，遺失。2.扯下，拿开，如脫帽、脫衣、摘环子。3.驅出，抛出。4.拉出，扯出，拔根。5.拿走，扣除。〔达〕(达作 འབུད་པ་)

འབུན། བུ་ལོན་གཏོང་བ་ལྟ་བུ་བུན་བསྐྱེད་ཅེས་པའང་སྣང་། 生利，如放債，亦作 བུན་བསྐྱེད། 【增】或作 བུན་པ། 1.=བུ་ལོན། 債。2.发痒。〔达〕

འབུན་སྐྱེད། (注同上)

འབུན་གཏོང་མཁན། ཁེ་སྐྱེད་གཏོང་མཁན། 放債者，放利息者。

འབུབ་རྒྱ། གུར་འབུབ་རྒྱའམ་འབུབ་བཞིན་པ་ཡིན། 将支帳蓬或正支帳蓬。

འབུབས་དགོས། ཕུབ་མ་སོང་འབུབས་དགོས། 須支起。

འབུབས་པ་པོ། གུར་རས་ཉི་གདུགས་འབུབས

བར་བྱེད་པ་པོ། 支者，支帳篷者或支伞者。

འབུབས་བྱེད། (注同上)

འབུམ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་འབུམ་མམ་ཡུམ་··· ལའང་། 1.十万。2.佛經，十万頌般若。【增】塔。〔四〕

འབུམ་བཅུ། ས་ཡ་གཅིག་གི་མིང་ངོ་། །བྱེ་བ་གཅིག་ཟེར་མཁན་སྣང་། 一百万，也有人說系“一俱胝”。

འབུམ་ནག་མ། མཆོད་རྟེན་ཞིག་ལའང་། 一座塔名。

འབུམ་ཕྲག ཁྲི་བཅུ་ཐམ་པ། 十万整。

འབུར། ཚུར་འབུར་འཐོན་པ་ལྟ་བུ། 凸起，突出。【增】1.起来，脹起。2.出芽，生出。3.肿脹，疖子等。〔达〕(达作 འབུར་བ)

འབུར་འཇམ། མིག་དལ་བུས་བལྟས་པ་ལའང་། 1.慢慢突出。2.眼慢慢地看。

འབུར་འཇོམས། ཚུར་འབུར་བ་གནོན་པ་ལའང་། 1.摧毀苗芽。2.一冒出即压下。

འབུར་དོད། དངུལ་བཟོ་བས་འབུར་བ་དོད་པ། 突起，銀匠令凸起。【增】浮雕的象。〔达〕

འབུར་འདྲིལ། ཡར་འབུར་ཏེ་རིལ་རིལ་དུ་སོང་བ། 突起成圓形。

འབུར་པོ། ཀོང་ཀོང་མ་ཡིན་པ་འབུར་པོ། 凸起。【增】瘤，肿。〔达〕 痕跡。〔四〕

འབུར་མ། (注同上)

འབུར་ཚུགས་སུ་བལྟས་པ། མིག་འབུར་ཏེ་སྡང་མིག་གིས་བལྟས་པ་ལྟ་བུ། 努目相視，如怒目而視。

འབུར་འཛིངས། ལག་པས་ཕར་ཚུར་འཛིངས་པ། 用手来回迎击。

འབུར་ཤད། རི་མོ་འབུར་དོད་ལྟ་བུ། 浮雕花紋，凸起的綫条。

འབུལ་སྡུད་པ། འབུལ་བ་སྡུད་པ་པོ། 募集者。

འབུལ་བ། དབུལ་བྱ་དོན་རྫས་འབུལ་རྒྱུ་ལའང་། 1.供献，奉献。2.禮品，供献品。

འབུས། སྲིན་བུ་འབུ་ཡིས། 由虫，被虫。(འབུ་的第三轉声)【增】分形。〔四〕

འབུས་སྐྲ་འདེབས། བྱིས་པའི་སྐད་སློ་བ། 小儿說話。

འབུས་པ། མེ་ཏོག་ཁ་བྱེ་བ་དང་བུ་ཆུང་སྐད་ལབ་ཤེས་པ་ལའང་། 1.花开放。2.小儿才会說話。【增】1.参看 འབུ་བ། 2.= འབུར་བར། 突出，浮出。〔达〕

འབེན། མདའ་འཕོག་ས་འབེན་ཏེ་འབེམ་ཞེས་པའང་སྣང་། 鵠的，靶子，亦作 འབེམ།

འབེན་བརྒྱན། མདའི་མིང་། 射的(藻)。箭。

འབེན་འཚོལ། (注同上)

འབེབས་འཇུག འབབ་ཏུ་འཇུག་པ་པོ།། 使降落者。【增】使下著。〔四〕

འབེབས་པ། བབ་པ་ལའང་། 降落，已降。【增】指定，决定，使固定，制定，建立，用于不同的短語中：如 གནས་འབེབས་པ། 住于某地; དཔྱ་འབེབས་པ། 課稅; སྐྱོན་འབེབས་པ། 定罪。〔达〕

འབེབས་པ་པོ། ཆར་པ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་པོ་འབེབས་མཁན། 降者，如降雨者。

འབེབས་བྱེད། (注同上)

འཕེམ། མདའ་འཕེན་ཡུལ། 靶子。

འཕེམ་ལ་གཏོད་པ། འཕེན་ལ་གཏོད་པ་སྟེ… མདའ་འཕེན་ཡུལ་ལ་གཏོད་པ། 瞄准。

འཕེལ་གཏམ། སྐད་ཆ་མང་པོའམ་སྒྲུང་གཏམ་སྐྱ་བྲ། 談論，聊天，如"講故事"。

【增】或作 འཕེལ་བའི་གཏམ་等于ཡང་དག་པའི་གཏམ། 講經，說教，說法。〔达〕

འཕེལ་པོ། མང་པོའམ་འཕེལ་པོ། 多，增長。

【增】节省，有节制的。〔达〕 儉省的人。〔四〕

འབོ། བྲེ་བོས་གསོག་པའི་ཚད་ལའང་ཁལ་གཅིག་… བྲེ་ཉི་ཤུ། 1.量名。2.一斛，一克，二十升。（同） འབོ་གཅིག

འབོ་ཁ་པ། འབོ་ཚད་གསོག་མཁན། 掌斗者，量粮食者。

འབོ་གཅིག བྲེ་བོས་གསོག་པའི་ཚད་ལའང་ཁལ་… གཅིག་བྲེ་ཉི་ཤུ། 1.量名。2.一斛，二十升。（同）འབོ།

འབོ་བ། ཆུ་འབོ་བ། 潑，如潑水。

【增】1.膨脹，脹起。2.发芽（指野生植物）。〔达〕

འབོག་པ་པོ། དྲན་མེད་བརྒྱལ་བར་བྱེད་པ་དང་ ཆུ་ཀླུང་པར་ཚུར་འབོག་པ་ལའང་། 1.昏迷者。2.涉者，来回渡河者。

འབོགས་ཆོག སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་ཆོ་ག་དང་… གནང་བའི་སྡོམ་པ། 1.傳戒仪軌（佛）。2.所傳律仪。（同） འབོགས་སྡོམ།

འབོགས་དོ། ཞྭ་མོ་ཞིག 一种帽子。

འབོགས་སྡོམ། སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་ཆོ་ག་དང་ གནང་བའི་སྡོམ་པ། 1.傳戒仪軌(佛)。2.所傳律仪。(同)འབོགས་ཆོག

འབོགས་པ། གསུང་ལུང་གནང་བ་དང་ཆུ་ཀླུང་ བརྒལ་ཟིན་པ་དང་ཡར་འབོགས་པ་ལའང་། 1.傳授經教。2.已渡河。3.擢升。

【增】1.沉下，沉入，淹沒。2.跌下。3.分給，授，賜。〔达〕

འབོངས། འབད་རྩོལ་བྱེད་པའི་ནུས་པའམ་འབུངས་ ཞེས་པའང་། 努力,勤奮之能力,亦作 འབུངས།

འབོད། འབད་པར་གྱིས་ཤིག་ལའང་། 1.呼喊，呼召。2.当勤奋（命令詞）。

འབོད་སྒྲ། ཀྱི་ཞེས་སྐད་གཏོང་བའི་སྒྲ། 呼喚之声。【增】鳥媒子。〔四〕

འབོད་སྒྲོག སྲིན་པོའི་མིང་། 呼叫(藻)。罗刹（佛）(鬼之一种)。

འབོད་དུ་འོང་། སྐད་གཏོང་ག་ཡོང་། 来喚，来邀請。

འབོད་པ་པོ། དྲི་ཞིམ་པོ་དང་སྐད་གཏོང་བ་པོ། 1.香馥。2.呼喚者。(同) འབོད་བྱེད།

འབོད་ཕྱོགས། ལྷོ་ཕྱོགས་སམ་སྲིན་པོའི་ཕྱོགས། 呼方（藻）。1.南方。2.罗刹方（西南方）。

འབོད་བྱེད། དྲི་ཞིམ་པོ་དང་སྐད་གཏོང་བ་པོ། 1.香馥。2.呼喚者，召請者。

【增】召請，邀。〔达〕

(同) འབོད་པ་པོ།

འབོབ། （原注缺）袜子。

འབོར། འབོ་ལ་ཟེར་བ་དང་འབོར་ཆེན་པོ་དང་ ལོངས་ཆེན་པོའམ་འཕེལ་ཆེ། 1.斗中，量具中

(འབོ་ 的第七啭声)。2.大量，增多。
【增】供給，补充。〔达〕 量，数量。〔高〕

འབོལ་གོང་། ཀང་པ་དང་ལག་པའི་འབོལ་གོང་། 背上，如脚面，手背。

འབོལ་སྟན། བཞུགས་སྟན་འབོལ་པོ། 綿垫，蒲团，軟坐垫。

འབོལ་གདན། (注同上)
【增】长枕。〔达〕 裝毛的軟垫。〔法〕

འབོལ་བ། དུལ་བ་ལའང་། 1.柔和。2.調順。

འབོལ་པོ། འཇམ་པོའམ་མཉེན་པོ་(དང་)། 柔軟，軟和。
【增】1.柔軟，平滑，馴服，富于伸縮性的(泛指触觉)。2.丰富。〔达〕

འབོལ་བུ། གཟུགས་པོ་ཉ་ཙང་ཐུང་ཐུང་། 矮子。

འབོལ་རྫོམ། (未詳)

འབོལ་ལེ་བ། དལ་བུ་ལའང་། 1.軟。2.緩和。

འབོས་པ། གྲོད་པ་འབོས་པའམ་ལྟོ་ཁོག་འབོས་པའམ་སྦོས་པ་ལའང་། 鼓脹，腹脹。【增】1.煮沸。2.碰，击。〔达〕(达无བ་字)

འབྱང་། ཐུར་དུ་འབྱང་བར་བྱེད་ལྟ་བུ། 洗滌，如向下滌泻。

འབྱངས་པ། ཐུར་དུ་བཤལ་ཟིན་པ་ལའང་། 1.已洗滌。2.已泻。

འབྱམས་ཀླས་པ། མཐའ་ཀླས་པ། 无边际，无限。

འབྱམས་ནས། མཐའ་བཀལ་ནས་ལྟ་བུ། 超过，如超过边际。

འབྱམས་པ། འདས་པའམ་མཐར་ཐུག་པ། 1.过去。2.究竟，到边际。【增】འབྱམ་པ་ 的完成式，充溢，扩展。〔达〕

འབྱར་བ། འདམ་བག་གིས་འབྱར་བའམ་སྤྱིན་གྱིས་འབྱར་བ་ལྟ་བུ། 粘，如用泥糊起或用胶粘起。【增】1.附著，貼近，招致疾病。2.已預备好，在手头。3.同意。〔达〕(在 འབྱོར་བ་条下) (同) འབྱར་བྱེད།

འབྱར་བག འདམ་བག་ལྟ་བུ་སྐབས་འདིར་སྦྱར་བྱེད་སྦྱར་བ་ཞེས་སྣང་། 能粘东西之物，如稀泥。
【增】 羽毛，尾。〔达〕 浆糊。〔本〕

འབྱར་བྱེད། འདམ་བག་གིས་འབྱར་བའམ་སྤྱིན་གྱིས་འབྱར་བ་ལྟ་བུ། 粘，糊，如以泥糊起或用胶粘起。(同) འབྱར་བ།

འབྱར་རྩི་དམ་པོ། སྤྱིན་ནམ་སྤྱིན་ལའང་། 浆糊，胶。

འབྲི། སྐྲ་འབྲི་རྒྱུའམ་སྐྲ་འབི་ཡོང་། 秃，发脱落，拔发。【增】涂拭，抹去。〔达〕

འབྲིང་། ཆུ་ནང་དུ་འབྲིང་བར་བྱེད་དམ་ཅིབ་སྙེ་ཡི་སྨུག་པ་ལའང་། 1.沉溺，沉没于水中。2.灰心，沮丧。(同) འབྲིང་བྱེད་I.

འབྲིང་རྡུལ། གྲངས་གནས་ཤིག་ལའང་། 拈筏罗闍，大数之一。

འབྲིང་རྡུལ་ཆེ། གྲངས་གནས་ཤིག་ལའང་། 大拈筏罗闍，大数之一。

འབྲིང་བྱེད། I.ཆུ་ནང་དུ་འབྲིང་བར་བྱེད་དམ་ཅིབ་སྙེ་ཡི་སྨུག་པ་ལའང་། 1.沉溺，沉没于水中。2.灰心，沮丧。(同) འབྲིང་།
II.འདམ་རྫབ་ལའང་། 泥濘。

འབྲིངས། གཏིང་དུ་བྱིངས་ཟིན་པ་ལའང་། 沉下，已沉于底。

འབྱིད། རྐང་པ་འདྲེད་པའམ་འབྱིད་པ་དང་མི་ཚེ་འབྱིད་པའམ་འབྱི་དུ་འཇུག་པ། 1.滑脱，脚滑。2.度过人生。3.晚了，躭擱。【增】1.滑过，消失。2.=འདའ་བ་或 སྐྱེལ་བ། 謀生。〔达〕

འབྱིན་དགོས། ཕྱུང་མ་སོང་བ་འབྱིན་པ་པོས་འབྱོན་དགོས་ལྟ་བུ། 須出，須驅出。

འབྱིན་པ་པོ། （注同上）出去者，驅出者。

འབྱིལ་བ། མར་ཉིལ་བ་ལའང་། 向下滴，流下。

འབྱུག སྨན་འབྱུག་པ་པོས་འབྱུག་རྒྱུ། 涂抹。

【增】1.潤湿。2.撫摩。〔达〕（达作 འབྱུག་པ་）鍍。〔四〕

འབྱུག་པ་པོ། སྨན་འབྱུག་པ་པོ། 涂者，涂油者。

འབྱུང་། བྱུང་ཟིན་མ་ཡིན་པ་འབྱུང་རྒྱུ། 将生出，将发生。

འབྱུང་དཀའ། འབྱུང་བར་བྱ་དཀའ་བའམ་དེང་སང་ཡོང་དཀའ་ཟེར། 难生，难出来，現在說 ཡོང་དཀའ། (同) འབྱུང་མིན།

འབྱུང་ཁུངས། མར་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་འོ་མ་ལྟ་བུ། 来源，如酥油之来源为乳。

【增】1.=ཆུ་མིག 泉源。2.文法上的从格。〔达〕（达作 འབྱུང་ཁུང་）

འབྱུང་འཁྲུགས། ཁམས་མི་བདེ་བ། 四大不調（佛），不健康。

འབྱུང་འགྱུར། མ་འོངས་པ་དང་འབྱུང་བ་ལས་འགྱུར་དངོས་པོ་ཀུན་ལའང་། 1.未来。2.大种（地、水、火、风）所造的一切。

འབྱུང་འགྱུར་དུས་རིང་མོ། མ་འོངས་དུས་རིང་མོ། 未来的长时間。

འབྱུང་འགྱུར་བདུན། ལྕི་ཡང་འཇམ་རྩུབ་བཀྲེས་སྐོམ་གྲང་བ་བདུན་ལའང་། 七种所造触（佛），輕、重、粗、妙、飢、渴、冷七事。

འབྱུང་གནས། འབྱུང་ཁུངས་ལྟ་བུའམ་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་བའི་གནས་ལྟ་བུ། 来源，发源地，如印度为佛教发源地。【增】亦指身体。〔达〕

འབྱུང་པོ། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་དང་ཡི་དྭགས་བྱེ་བྲག་མི་མ་ཡིན་པ་ལའང་། 部多〔梵〕。1.有情，众生。2.餓鬼之一种，非人。

འབྱུང་པོ་འཇིགས། ཡུངས་ཀར་ལའང་། 1.恐吓鬼。2.芥子。

འབྱུང་པོ་འདུས། ཟླ་བ་མར་ངོ་ལའང་། 鬼集会（藻）。下弦，下半月。

འབྱུང་པོ་འཛིན་བྱེད། ས་གཞི། 任持众生(藻)。大地，地球。(同) འབྱུང་པོའི་རྟེན་མ།

འབྱུང་པོ་འཛིན་མ། （原注同上）持众生女（藻）。

འབྱུང་པོའི་དགའ་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 鬼喜母（藻）。鄔摩天女。

འབྱུང་པོའི་མགོན་པོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་མིང་འབྱུང་པོ་ཅན་དང་འབྱུང་པོ་འཛིན་ཡང་། 生灵依怙（藻）。大自在（天神名）。(同) འབྱུང་པོའི་བདག་པོ། འབྱུང་པོའི་དབང་པོ།

འབྱུང་པོའི་མཆོད་སྦྱིན་དུས། ཚེས་ཉེར་དགུ་ལའང་། 1.祭祀鬼时。2.二十九日。

འབྱུང་པོའི་རྟེན་མ། ས་གཞི། 有情所依(藻)。大地，地球。

(同) འབྱུང་པོ་འཛིན་བྱེད། འབྱུང་པོ་འཛིན་མ།

འབྱུང་པོའི་བདག་པོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་མིང་འབྱུང་པོ་ཅན་དང་འབྱུང་པོ་འཛིན་ཡང་། 生灵之主（藻）。1.大自在（天神名）。2.有鬼者，持鬼者。（同）འབྱུང་པོའི་མགོན་པོ།

འབྱུང་པོའི་གནས། （原注缺）
【增】字面为“众生住处”。1.遍入（天神名）。2.尸婆（天神名）。3.身体。〔达〕

འབྱུང་པོའི་དབང་པོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་མིང་འབྱུང་པོ་ཅན་དང་འབྱུང་པོ་འཛིན་ཡང་། 生灵之王（藻）。1.大自在（天神名）。2.有鬼者，持鬼者。（同）འབྱུང་པོའི་མགོན་པོ། འབྱུང་པོའི་བདག་པོ།

འབྱུང་པོའི་བྱ། འུག་པ་དང་སྲིན་བྱ་ལའང་། 鬼鳥（藻）。1.鵂鶹。2.梟。

འབྱུང་པོའི་ཚོགས། དབང་ཕྱུག་གི་འཁོར། 部多众（佛），自在天神之眷属。

འབྱུང་པོའི་རལ་པ། སྤང་སྤོས་ལའང་། 鬼发（藻）。甘松。【增】在草地中生长的一种植物性香料。〔达〕

འབྱུང་བ། （原注缺）1.出生，生長，发生，出現。2.大种(地、水、火、风)，原質。
【增】1.作助詞用表示未来式。2.四天王秘密語中指世間苦。3.开端，起原。〔达〕

འབྱུང་བ་བཞི། ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི། 四大种（佛）：地、水、火、风。

འབྱུང་བའི་གཙུག་ལག ནག་རྩིས། 五行书，汉历。（同）འབྱུང་རྩིས།

འབྱུང་བྱེད་མ། ཨ་མའི་མིང་ལའང་། 能生者（藻）。母亲。

འབྱུང་མིན། དབྱུང་བར་བྱ་དཀའ་བའམ་དེང་སང་ཡོང་དཀའ་ཟེར། 难生，难出来，現在說ཡོང་དཀའ། （同）འབྱུང་དཀའ།

འབྱུང་རྩིས། ནག་རྩིས། 計算五行，汉历。（同）འབྱུང་བའི་གཙུག་ལག

འབྱུང་བཞི་སྙོམས། ཁམས་བདེ་པོའམ་ནད་མེད་པ། 四大平均，四大調和（佛），安适，健康，无病。

འབྱུར་དགོས། ཕྱུར་བུར་འགེངས་དགོས། 須盈滿，須使高滿。

འབྱེ་དགོས། ཁ་འབྱེ་དགོས་པའམ་ཕྱེ་དགོས། 須使分开，分离。

འབྱེད་མཁན། དབྱེ་བ་ཕྱེ་མ་སོང་ན་འབྱེད་པ་པོས་འབྱེད་དགོས་ཀྱི་བྱ། 分辨者，分开者。（同）འབྱེད་པ་པོ།

འབྱེད་མཁས། ཟླ་བའི་མིང་ལའང་། 善分别（藻）。月。

འབྱེད་སྡུད། སོ་སོར་དབྱེ་བ་འབྱེད་པའི་ཚིག་དང་གཅིག་ཏུ་སྡུད་པའི་ཚིག་གཉིས། 分合，分别与集合。

འབྱེད་པ་པོ། དབྱེ་བ་ཕྱེ་མ་སོང་ན་འབྱེད་པ་པོས་འབྱེད་དགོས་ཀྱི་བྱ། 分辨者，分析者。（同）འབྱེད་མཁན།

འབྱེད་བྱེད། དབྱེ་བ་འབྱེད་མཁན་དང་ཐྲ་མོ་མཁན་དང་ཁང་བྱིའུ་ལའང་། （ཐྲ་མོ་ 似是 ཐྲ་མ་ 之誤）1.分别者。2.离間者。3.屋雀。

འབྱེར། འབྲོས་དགོས་ཀྱི་བྱ། 逃散，奔逃。
【增】使畏避。〔四〕

འབྱེས་པ། མ་འདྲེས་པའམ་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་དོན། 离散，不混杂，各别。

འབྱོ་བ། འཕོ་བའི་དོན། 轉移，潑洒。

【增】灌注，傾注。〔达〕

འབྱོག་པ། ལྷུང་བཟེད་སོར་མོས་འབྱོག་པའམ་ཕོར་པ་ལྕེ་ཡིས་བལྡག་པ་ལྟ་བུ། 刮舐，如以指刮鉢，以舌舐碗。

འབྱོང་། མ་དག་པ་དག་པར་བྱེད་དམ་སྦྱོང་རྒྱུ་དང་སྦྱངས་ཟིན་ནས་སྦྱོངས་ཤིག་ལའང་། 洁淨，去汚。

【增】熟練，精巧。〔达〕(达作 འབྱོང་བ་)

འབྱོངས། (注同上)

【增】已熟練。〔本〕

འབྱོན་རྒྱུ། ཕེབ་རྒྱུ། 将要来。

འབྱོན་པར་གནང་། བྱོན་ཟིན་མིན་ན་ཕེབ་པར་གནང་། 請来，未来者請来。

འབྱོར། སྦྱོར་ཞེས་པ་ལའང་སྣང་། 到，合攏，亦作 སྦྱོར། 【增】鐙子。〔达〕

འབྱོར་དུས། ཕྱུག་པོའི་དུས། 富裕时。

འབྱོར་ལྡན། ཕྱུག་པོ་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་… ལའང་། 1.有财产者，富人。2.大自在（天神名)。【增】＝རྫས་ལྡན། 丰裕，富有。〔达〕(同) འབྱོར་པ་ཅན།

འབྱོར་ལྡན་མ། མཚན་མོ་ལའང་། 1.有财产的女子。2.夜間。

འབྱོར་པ། ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ལའང་། 1.富足，圓滿。2.財物。

འབྱོར་པ་ཅན། ཕྱུག་པོ་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.有錢財者，富人。2.大自在（天神名)。【增】＝ནོར་ལྡན། 富有。〔达〕(同) འབྱོར་ལྡན།

འབྱོར་བ་བཅུ། རང་འབྱོར་ལྔ་དང་གཞན་འབྱོར་ལྔ། 十圓滿（佛)，自五圓滿，他五圓滿。

འབྱོར་བྱུང་། འདིར་སླེབས་བྱུང་ལྟ་བུ། 到了。

འབྱོར་འབྱིན། གཡོ་སྒྱུ་ལྟ་བུ། (未詳) 如"謟誑"。

འབྱོར་འབྱོར་པོ། རེག་བྱ་འབྱོར་འབྱོར་པོ། 粘，粘触。

འབྱོར་ཚོགས། འབྱོར་པ་ཕུན་ཚོགས། 圓滿，財富圓滿。

འབྱོལ་དགོས། ལམ་ཁ་ལས་ཟུར་དུ་གཟུར་དགོས་སམ་འབྱོལ་དགོས་དང་འཛོལ་ཞེས། 須让避，須让路。

འབྲ་གོ། རྩི་ཤིང་ཞིག་གམ་དེའི་ཤིང་ཏོག་ལའང་། 一种树或此树之果。【增】軟棗。〔四〕

འབྲག མར་སྣོད་དམ་སྣོད་སྤྱད་ཅིག 装酥油之具器，器皿之一。

འབྲང་། སྡོད་སའི་འབྲང་ཟེར། 住处。

【增】参看 བྲང་། 胸部。〔达〕

འབྲང་སྒྲིགས། གཅིག་གཅིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་སྒྲིག་ཤིག 排列吧！排队吧！

འབྲང་བསྒྲིག གཅིག་གཅིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བསྒྲིག་རྒྱུ། 将排列，当排队。

འབྲང་བསྒྲིགས་པ། གཅིག་གཅིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བསྒྲིགས་ཟིན་པ། 已排列。

འབྲང་ས། བྲང་སའམ་སྡོད་ས། 亦作 བྲང་ས། 住处。【增】＝ བྲང་། བཞུགས། 〔法〕

འབྲངས་པ། རྗེས་སུ་འབྲངས་ཟིན་པ། 随从，追随。

འབྲད་པ། སོ་ཡིས་འབྲད་པ་དང་སེན་མོས་འབྲད་

པའམ་འབད་པར་ཟེར། 用牙啃，用指爪抓，也說 འབད་པ། 【增】1.刮，用爪子撕开。2.或作 ཞེ་འབྲད་པ། 发怒。〔达〕

འབྲབ་རྒྱུ། རྡུང་བ་པོས་རྡུང་རྒྱུ། 将打，当打。

འབྲབ་པ་པོ། (原注同上) 打者。

འབྲལ་དགོས། བྲལ་ཟིན་མིན་ན་འབྲལ་པ་པོས་སོ་སོར་འབྲལ་རྒྱུ་ཡིན་ལྟ་བུ། འདུས་པའི་མཐའ་ནི་འབྲལ་ངེས་སོ།། 須分离，合久必分离。

འབྲལ་བ་པོ། (原注同上) 分离者。

འབྲལ་མི་ཕོད། སོ་སོར་འབྲལ་མི་ཐུབ། 不能分离，离不开。【增】不忍。〔四〕

འབྲས། I,ན་ཚ་རྨ་ཞིག་ལའང་། 1.果。2.一种疮，疖子，瘰癧。

II.འབྲས་དཀར་དང་མེའི་འབྲས་བུ་དུ་བ་ལྟ་བུས་ ' ཤེས། 1.白米飯。2.結果，如火之果为烟。【增】飯。〔四〕

འབྲས་ཆན། བཙོས་ཟིན་པའི་འབྲས་དཀར། 飯，煮熟之米飯。

འབྲས་ལྗོངས། རྒྱ་གར་བོད་ས་མཚམས་ཀྱི་ཡུལ་ལྗོངས་ཤིག 哲孟雄，印度与西藏交界处的一地名。

འབྲས་ཉག འབྲས་དཀར་རིལ་པོ་གཅིག་ལའང་། 一粒米。

འབྲས་ལྤང་། འབྲས་དཀར་ལྤང་གཅིག 米包，一包白米。

འབྲས་བརྡོལ་བ། རྨའི་རྣག་ཕྱིར་བཏོན་པ་ལྟ་བུ། 破痈，如割疮出膿。

འབྲས་ཐབས་སུ་སོང་བ། ན་ཚ་རྨ་ཆེ་རུ་སོང་བ། 成痈，疮漸大。

འབྲས་ཐུག འབྲས་དཀར་གྱི་ཐུག་པ། 白米粥。

འབྲས་ལྡན་དུས། སྟོན་ཀའམ་ཐ་སྐར་ཟླ་བའམ་དབྱུག་ཟླ་བ་ལའང་། 有果时（藻）。1.秋季。2.娄宿月，九月。

འབྲས་སྤུངས། དགོན་པ་ཞིག་ལའང་། 1.积米。2.哲蚌寺。【增】印度奥理薩的迦札迦城的古名，附近有一大寺，拉薩附近的哲蚌寺即仿此寺而建成。〔达〕

འབྲས་སྤྱི། རྒྱ་གར་བོད་ས་མཚམས་ཀྱི་ཡུལ་ལྗོངས་དེའི་སྤྱི་ཁྱབ་དཔོན་པོ་ལའང་། 駐印度与西藏交界处哲孟雄的官。

འབྲས་བུ། ཤིང་གི་འབྲས་བུ་དང་རླིག་རིལ་(དང་)། 1.果实。2.睾丸。【增】效果，結果，又指报酬，报应。〔达〕

འབྲས་བུ་ཆེ་བ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ལྷ་གནས་ཤིག 广果，第四静虑一天处（佛）。

འབྲས་བུ་འདལ། མིག་འབྲས་སྐྱོན་ཅན་ལའང་། 1.睛扩大。2.眼珠有病。

འབྲས་བུ་བྱུང་བ། རླིག་རིལ་བཏོན་པ། 割去睾丸。

འབྲས་བུ་སྨིན་པ། མི་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་ངན་སོང་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་ལྟ་བུ། 果报成熟，如不善果，受恶趣苦。

འབྲས་བུའི་སྙིང་། ཚི་གུ་ལའང་། 果实的核。

འབྲས་བུའི་རྩ། རླིག་རིལ་གྱི་རྩ། 睾丸之脉。

འབྲས་བུས་འཛིག ཆུ་ཤིང་། 果坏（藻）。芭蕉。

འབྲས་འབྱུང་། ལྷ་གནས་སྐྱི་ལའང་། 果生（藻）。天趣（佛）。

འབྲས་མིཅ། (原注缺) 疮痈。

འབྲས་ཟླ། དབོ་ཟླ་བ་དང་ཟླ་བ་གཉིས་པ་ལའང་། 果月（藻）。1.翼宿月。2.阴历二月。

འབྲས་ཡོས། བརྔོས་པའི་འབྲས་དཀར། 炒米。

འབྲས་ཤིང་། ཁམ་སྡོང་ལ་འང་། 1.果树。2.杏树。

འབྲས་སིལ། བཙོས་ཟིན་པའི་འབྲས་དཀར་སིལ་བུའི་ཟས། 干飯，米煮熟而散开者。
【增】加黄油和糖的米飯。〔达〕

འབྲི། ཆུང་དུ་གཏོང་རྒྱུའམ་འབྲི་རྒྱུ་དང་སེམས་ཅན་གཡག་འབྲི་དང་ཡི་གེ་འབྲི་རྒྱུ་དང་མར་འགྲིབ་རྒྱུ། 1.減少。2.母牦牛。3.写字。4.減低。
【增】变暗。〔达〕 作文。〔四〕

འབྲི་ཀང་། བ་དུ་རའི་ཚི་གུའམ། 母牛足（藻）。綀子核。

འབྲི་རྐམ། འོ་མ་བསྐམས་པའི་འབྲི། 无乳之母牛。

འབྲི་མཁན། ཡི་གེ་འབྲི་བ་པོའམ་རི་མོ་མཁན། 1.写字者。2.画师。（同）འབྲི་བ་པོ།

འབྲི་ཁྱུ། གནག་ཚོགས་འབྲིའི་ཕྱུགས། 牛群，母牦牛群。

འབྲི་བ་པོ། ཡི་གེ་འབྲི་བ་པོའམ་རི་མོ་མཁན། 1.写字者。2.画师。（同）འབྲི་མཁན།

འབྲི་མོག དམར་རྩི་ཞིག 紫草，一种紅汁草根。
【增】葯草名，其根可染餅餌等，使祭神之供品呈紫色。〔达〕（达作འབྲི་མོག་）

འབྲི་ཚུགས་སུ་བལྟ། འབྲུར་ཚུགས་སུ་བལྟ་བར་བྱ། 注視，注目而視。

འབྲི་ཞོ། འབྲིའི་འོ་མའི་ཞོ། 酸乳子，牛乳酪。

འབྲིང་། ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱི་འབྲིང་། 中等，中品，中庸。

འབྲིང་ངེ་བ། བར་མ། 中等。

འབྲིད། བསླུ་བའི་དོན། 欺哄，誘惑。
【增】撫爱。〔达〕（达作 འབྲིད་པ་）

འབྲིད་པ་པོ། བསླུ་བར་བྱེད་པ་པོ། 引誘者，欺騙者。

འབྲིད་བྱེད། （注同上）

འབྲིད་ཟས། བྱ་ལ་སོགས་འཛིན་པའི་ཐབས་ལ་འང་། 誘食，餌，捕鳥等之方法。

འབྲིམ་དགོས། སྤྲོད་དམ་སྦྱིན་དགོས། 須散布，須給，須布施。

འབྲིམ་པ་པོ། སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་པོ། 散者，布施者。

འབྲིམས་པ། འཀྱེད་པའམ་སྤྲོད་ཟིན་པ། 已分配，已給。

འབྲུ། ནས་འབྲུ་ལ་འང་། 谷类，粮食。
【增】1.粒，顆。2.小片，块。3.字母。〔达〕

འབྲུ་སྐྱེས། འབྲུ་སའམ་ཞིང་ས། 长谷（藻）。种谷之田地。（同）འབྲུ་ཡི་ཞིང་།

འབྲུ་ཁང་། ནས་འབྲུ་སོགས་འཇོག་ས། 仓，蓄存谷物处。

འབྲུ་འགྲེལ། ཚིག་འགྲེལ་ལྟ་བུ། 文字方面的注釋（与 དོན་འགྲེལ་ 相对）。

འབྲུ་ལྔ། （原注缺）五谷。

འབྲུ་གཉིས། ཇའི་བྱེ་བྲག་འབྲུ་གཉིས་པ་ལ་འང་། 茶之一种，二等茶。

འབྲུ་དང་། ཇའི་བྱེ་བྲག་འབྲུ་དང་པོ་ལ་འང་། 茶之一种，头等茶。

འབྲུ་སྣོན། ཚིག་ཁ་སྐོང་དུ་བསྣན་པ་ལ་འང་། 添字，补充文字。

འབྲུ་པ། （未詳）

འབྲུ་པན། ཆུ་སྐྱི་ལའང་། 有益于谷(藻)。水。

འབྲུ་བར་བྱེད། ཀོ་བར་བྱེད་པ་ལའང་། 1.搜寻，細査。2.掘。

འབྲུ་མ། འབུར་མའམ་འབྲུའི་ཤུན་བུ། 谷壳，谷皮。【增】= ཡི་གེ་འབྲུ་ཅན། 藏文的大写字母或印刷体。〔达〕(同) འབྲུ་ཡི་ཕུར་མ།

འབྲུ་མང་། ས་སྟག་ལོ་ལའང་། 1.多谷。2.戊寅年。

འབྲུ་མར། སྣུམ་ཁུ་བུ། 油，茶子油。

འབྲུ་ཚོད། ཆང་གི་ཉིང་ཁུ་ལའང་། 1.谷物的量。2.酒精。

འབྲུ་ཡི་ཕུར་མ། འབུར་མའམ་འབྲུའི་ཤུན་བུ། 谷壳，谷糠。(同) འབྲུ་མ།

འབྲུ་ཡི་ཞིང་། འབྲུ་སའམ་ཞིང་ས། 种谷之田地，庄稼地。(同) འབྲུ་སྐྱེས།

འབྲུ་ལེགས་འཚོ། མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་། 养谷(藻)。1.火。2.火神。

འབྲུག གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་ཅིའི་ཕྱིར་··· འབྲུག་ཟེར་ཞེ་ན། སྨྲས་པ་ཕྱོགས་གཉིས་ནས་རླུང་ཆེན་པོ་དག་ལྡང་སྟེ་དེ་དག་བརྡབས་པ་ལས་སྒྲ··· འབྱུང་སྟེ་རྒྱུ་དེས་ན་འབྲུག་ཟེར་རོ། །མངོན་བརྗོད་ལས་ཀྱང་འབྲུག་སྒྲ་ནི་སྤྲིན་སྒྲའོ། །ཞེས་གསུངས། 雷，施設論說："何故名雷，謂由两方，猛风相击，发声名雷"。詞书亦說："雷謂云声"。【增】1.雷电。2.旋风。3.有翅的龙。4.十二相生的龙。〔达〕

འབྲུག་སྐད། (注同上)

འབྲུག་སྒྲ། (注同上)

འབྲུག་སྒྲ་ཅན། ཆུ་ལྷ་ལའང་། 1.有雷声。2.水神。【增】狮子国罗波那王的儿子。〔达〕

འབྲུག་སྒྲ་ལྡིར་བ། སྤྲིན་སྒྲ་ལྡིར་བ། 雷震。

འབྲུག་སྒྲའི་གར། མ་བྱའི་མིང་། 雷舞(藻)。孔雀。

འབྲུག་སྒྲའི་མངལ། (注同上)雷胎(藻)。

འབྲུག་སྒྲའི་རྗེས་སུ་སྐྱིག་པ། (注同上)随雷嬉(藻)。

འབྲུག་ཧི། (未詳)

འབྲུག་པ། རྒྱ་གར་དང་བོད་མཚམས་ཀྱི་མི་རིགས་ཤིག 布丹人，印度与西藏交界处的种族之一。【增】布丹的佛教宗派，西藏亦称之为 རྙི་འབྲུག་པ། 为旧教宗派之一。〔达〕

འབྲུག་ཟླ། ལོ་སྐོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱེ་བའི་ཟླ་བ། 寅月。

འབྲུག་ཡས། གྲངས་གནས་ཤིག་ཟེར། 一劫，大数之一。

འབྲུག་ཡུལ། རྒྱ་གར་དང་བོད་མཚམས་ཀྱི་ཡུལ་ཞིག 布丹，印度与西藏交界处之一地方。

འབྲུག་ལོ། ལོ་སྐོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱེ་བའི་ལོ། 寅年，龙年。

འབྲུད་པ། ས་ལ་བཤལ་འབྲུད་པ་ལྟ་བུ་བཤལ··· འདྲུད་པའང་། 擦，拖，如拖地，亦作 བཤལ་འདྲུད་པ། 【增】充满。〔达〕

འབྲུབ་ཁུང་། ཆོས་འབྱུང་གྲུ་གསུམ་ཁུང་བུ་དོམ་ཁུང་ཡང་། 坑，洞，如修法时所掘的三角穴。

འབྲུབ་ཆུ། ཆུ་འབྲུབ་པའམ་དྲག་རྦབས། 泛濫，猛浪。

འབྲུབ་པ། (注同上)

འབྲུབས་པ། ཆུ་ཐུབ་ཟིན་ཏེ་རྦབས་ཀྱིས་ཕབ་པའི་

འབབ་ཆུ་ལའང་། 1.泛濫，水溢。2.暴洪。

འབྲུམ། I.རྒུན་འབྲུམ་ལྟ་འབྲུམ་ལྟ་བུ། 1.果实，如葡萄。2.痘。

II.ཤིང་ཚེར་མ་ཅན་ཞིག་ལའང་། 一种有刺的树。

འབྲུམ་སྐྲ་སེང་། ན་ཚའི་རིགས། 痘，白痘。

འབྲུམ་ཐོར། ན་ཚའི་རིགས། 痘疹。

འབྲུམ་ནག ན་ཚའི་རིགས། 黑痘。

འབྲུམ་ནད། ན་ཚའི་རིགས། 痘症，天花。

འབྲུམ་བུ། ན་ཚ་ཐོར་པ་ཆུང་ཆུང་། 痘，天花。

འབྲུམ་ཤུལ། ཐོར་པའི་རྗེས་ཤུལ། 痘瘢，麻子。

འབྲུའི་ཆན། བཙོས་པའི་འབྲུ། 米飯，煮熟之米。

འབྲུལ་ཡོང་། ས་ལ་རིལ་རིལ་ལྷུང་ཡོང་། 滚，滚墜于地。

འབྲུས་འགོགས། འགྲུས་པ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་མིང་དུ་སྣང་། 似即འགྲུས་པ། 精进。

འབྲུས་པ། (注同上)

འབྲེག་ཆུ། འབྲེག་ཆུ། (原书詞头与注解全同，疑注解錯誤)当剃，将剃。

འབྲེག་པ་པོ། སྐྲ་འབྲེག་པ་པོས་ཞོར་རྒྱུའམ། 剃发者。

འབྲེག་སྤྱད། སྐྲ་འབྲེག་སྤྱད་སྐྲ་གྲི་ལྟ་བུ། 剃发工具。

འབྲེགས་པ། བྲེགས་ཟིན་པ་ལའང་། 已剃，已修剪，已割断。

འབྲེང་ལྕག རྟ་ལྕག་ལྟ་བུ། 皮鞭，如馬鞭。

འབྲེང་ཆགས་པ། རྒྱུན་ཆགས་པ་ལའང་། 連續，相續。

འབྲེང་ཐག ཀོའི་ཐག་པ་ཕྲན་བུའམ་རྒྱུན་བུ་ལྟ་བུ་ལའང་། 皮条，細皮条。

འབྲེང་བུ། (注同上)

འབྲེང་འབྲེང་འགྲོ། གཅིག་གཅིག་གི་རྗེས་སུ……སྙེངས་ཏེ་འགྲོ་བ། 随行，一个随着一个走。

འབྲེང་མ་ཆད་པ། རྒྱུན་མ་ཆད་པ། 不間断，相續不断。

འབྲེངས་པ། འཕྲང་བསྒྲིགས་ནས་གཅིག་གཅིག་གི་རྗེས་སུ་སྙེངས་པ། 随行，排队以后，一个跟着一个走。

འབྲེངས་པོ། འཕྲང་བསྒྲིགས་ནས་གཅིག་གཅིག་གི་རྗེས་སུ་སྙེང་བ་པོ། 随行者。

འབྲེད། ཞེད་པའམ་འཇིགས་པའི་མིང་། 恐惧。

འབྲེལ་ཆགས་པ། འབྲེལ་བ་གནས་པ་ལའང་། 1.有緣。2.連系。

འབྲེལ་བ་བཟང་། རྟེན་འབྲེལ་བཟང་པོ་ལྟ་བུ། 关系好，因緣好，

འབྲེལ་བ། གཅིག་གཅིག་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་ལྟ་བུ། 联系，彼此有关系。

འབྲེལ་འབྱོར། རྟེན་འབྲེལ་འབྱོར་ཕུན་ཚོགས། 众緣圆滿。

འབྲེལ་མེད། མ་ཆགས་པ་ལའང་། 1.无關，无联系。2.不貪爱。

འབྲེལ་ཚད། དགའ་པོ་ཉེ་པོ་ཐམས་ཅད་ལའང་། 1.凡有关系者。2.一切亲爱者。

འབྲེལ་ཚམས་སུ། ཐུག་ཚམས་ལའང་། 連界，交界。

འབྲེལ་ཡོད་པ། རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པ། 有关系，有因緣。

འབྲོ། ཡུལ་ཞིག་དང་དེ་ལ་གནས་པའི་རུས་རིགས་

ལའང་། 1.地方之一。2.འབྲོ་ 地之种族。

འབྲོག　　དབེན་སའམ་གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་མེད་པའི་དགོན་གནས། 寂静处，荒凉处，无城市村落之曠野。【增】未开垦之地，特指山中的夏季牧場。〔达〕 积水荒地。〔四〕
(同) འབྲོག་དགོན། འབྲོག་ས།

འབྲོག་ཁྱི། འབྲོག་པའི་ཁྱི། 牧場之狗。

འབྲོག་དགོན། དབེན་སའམ་གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་མེད་པའི་དགོན་གནས། 寂静处，荒凉处，无城市村落之曠野。(同) འབྲོག　འབྲོག་ས།

འབྲོག་སྟོང་། དགོན་དུང་ཐང་བྱེ། 曠野，如荒原沙漠。
【增】山頂或山坡上的牧地。〔达〕

འབྲོག་ནས། རྟ་མ་བདུལ་བ་མ་བཞིན་འབྲོག་ནས་དབྱུགས་ཡོད་ལྟ་བུ་འདྲོག་ནས་ཞེས་བྲིས་པ་སྣང་'' དུལ་པོ་མ་ཡིན་ན་འབྲོག་སར་གནས། 1.惊，如馬惊，亦作 འདྲོག་ནས། 2.野，未馴服者，住在野地。

འབྲོག་པ། གྲོང་ཁྱེར་ལ་མི་གནས་པའི་མིའམ་རི་འབྲོག་དགོན་ལ་གནས་པའམ་ཕྱུགས་སྐྱོང་ཡང་ཟེར། 不住城市之人，居住山野之人，牧民。

འབྲོག་འབྲོག　རྟ་མ་བདུལ་བ་མ་བཞིན་འབྲོག་ནས་དབྱུགས་ཡོད་ལྟ་བུ་འདྲོག་འདྲོག་ཅེས་བྲིས་པ་སྣང་དུལ་པོ་མ་ཡིན་ན་འབྲོག་སར་གནས། 1.惊，如馬惊，亦作 འདྲོག་འདྲོག 2.野，未馴服者，住在野地。

འབྲོག་ས། དབེན་སའམ་གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་མེད་པའི་དགོན་གནས། 寂静处，荒凉处，无城市村落之曠野。(同) འབྲོག　འབྲོག་དགོན།

འབྲོང་། གཡག་རྒོད། 兕，野牦牛。

འབྲོང་ཛེ་། གཡག་རྒོད་ཀྱི་ཛ་མ། 兕尾，野牦牛之尾。

འབྲོང་རྭ། འབྲོང་གི་རྭ་ཅོའི་ཆང་སྣོད་ལའང་།
1.兕角。2.野牦牛角所制之酒器，兕觥。

འབྲོངས། ཉེ་བར་བསྟེན་པའི་མིང་། 随从，服侍，依止。

འབྲོབ། རྡུང་བ་པོའམ་རྡུངས་ཤིག་ལའང་། 打吧！

འབྲོམ། ཡུལ་ཞིག་དང་དེ་ལ་གནས་པའི་རུས་རིགས་ལའང་། 1.一地方。2.འབྲོམ་地之种族。

འབྲོམ་སྟོན་པ། (原注缺) 种敦巴(音譯，人名)。

འབྲོས་མཁན། འབྲོས་འགྲོ་མཁན། 逃走者。
(同) འབྲོས་པ་པོ།

འབྲོས་པ། རིང་དུ་བྲོས་ཟིན་ལའང་། 逃去，逃避，远逃。

འབྲོས་པ་པོ། འབྲོས་འགྲོ་མཁན། 逃走者。
(同) འབྲོས་མཁན།

འབྲོས་ཤ། (原注缺) 逃走的鹿。

རྦ་ཀློང་། རྒྱ་མཚོའི་རྦ་རླབས་དང་དབའ་ཀློང་དབའ་རླབས་ཀྱང་། 海濤，海浪，也說 དབའ་ཀློང་། དབའ་རླབས། (同) རྦ་རླབས།

རྦ་བྱིའུ། བྱིའུ་ཞིག 一种雀。

རྦ་རླབས། རྒྱ་མཚོའི་རྦ་རླབས་དང་དབའ་ཀློང་དབའ་རླབས་ཀྱང་། 海濤，波浪，也說 དབའ་ཀློང་། དབའ་རླབས། (同) རྦ་ཀློང་།

རྦ་རླབས་རྒྱས། (未詳)

རྦ་རླབས་ཅན། འབབ་ཆུ། 有浪(藻)。流水。

རྦད་ཀྱིས་ཆོད། རྦད་དེ་མཐའ་ཆོད་ཅིག 果断，截然割断（命令詞）。

རྦད་མགོ། （原注缺）鹰头。

རྦད་དེ་ཁ་ལ། ཁ་ཐུག་གམ་ཐད་ཀར། 相对，对直。

རྦད་པ། དགྲ་ལ་ཁྱི་རྦད་པ་ལྟ་བུ། 嗾使，慫恿，鼓动，如嗾犬咬仇人。

རྦད་རྦད། སྐྲ་རྦད་རྦད་བཅད་པའམ་ཐུང་ཐུང་། 1.截断，断发。2.短。

རྦད་རྦོད་པ། འབད་དུ་འཇུག་པ། 唆使，激励。

རྦབ་ཤི། རྦབ་སྒྲིལ་དུ་བསྒྲིལ་ནས་ཤི་བ། 跌死，滚崖而死。

རྦབ་སྒྲིལ། རྡོའི་རྦབ་སྒྲིལ། 滚下（滚木雷石）。

རྦབ་ཏུ་ཤོར་བ། འདྲེད་དེ་ཤོར་བ་ལྟ་བུ། 滑滚，如滑足滚落。

རྦབ་རྡོ། རྡོའི་རྦབ་སྒྲིལ། 滚落的石头（滚木雷石）。

རྦུད། （未詳）

རྦོ། （原注缺）【增】魚白。〔四〕

རྦོད། བརྡ་གཏོང་བའམ་འབད་དུ་འཇུག་པ་དང་ཁྱི་དགྲ་ལ་རྦོད་ལྟ་བུ་པོ་ཉ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.通知。2.激发，鼓动。3.嗾使，如嗾犬咬仇人。4.派遣使者。

རྦོད་གཏོང་། （注同上）

ལྦ་འཕྱང་། རའི་སྨིང་། 垂胡（藻）。山羊。

ལྦ་བ། སྐེ་མགུལ་གྱི་ལྦ་བ་དང་ཤིང་གི་ལྦ། 1.項癭，瘤。2.树瘤。

ལྦ་བ་འཛོམས། ཚྭ་ཞིག 一种盐。

ལྦ་ཚོ། （注同上）

ལྦ་ཁུང་། （原注缺）水竇，流水沟。

ལྦུ་བ། ཆུའི་ལྦུ་བའམ་དབུ་བའང་། 泡沫，水泡。

ལྦུ་བ་བརྗོས་པ། དབུ་བ་གཅིག་གཅིག་ལ་འབྲེལ་བའམ་བརྗོས་པ། 水泡相連或聚合。

ལྦུ་བ་ཅན། （原注缺）有泡，起泡。

སྦ། ཤིང་སྦ། 籐。【增】秘密，隐藏。〔达〕

སྦ་འཁར། ཕྱག་རྟེན་འཁར་བ། 籐杖，手杖。

སྦ་གླིང་། སྦ་ཤིང་གི་གླིང་བུ། 籐笛，竹笛。

སྦ་ལྕག ཤིང་སྦའི་རྟ་ལྕག 籐鞭，籐子馬鞭。

སྦ་བ། ཤོག་ཏུ་སྦ་བར་བྱའམ་གསང་བར་བྱ། 藏于隐蔽处，隐藏。

སྦ་བསྡི། སེར་སྣས་སྦ་སྡེ་བསྡི་བར་བྱ། 因吝啬而藏匿减省。

སྦག་ཁག གྲུ་བཞིའམ་ཇ་སྦག་ཁག་དང་རྩེད་མོ་ཞིག་ལའང་། 1.块，四方块。2.磚茶。3.一种游戏用具。

སྦག་རྒྱལ་སྤྱོད། བཙོག་པས་འདོད་རྒྱལ་དུ་སྤྱོད། 污秽的行为。

སྦག་ཆུང་། གྲུ་བཞི་ཆུང་ངམ་ཇ་སྦག་ཁག་ཆུང་དང་རྩེད་མོ་ཞིག་ལའང་། 1.小块，小四方块。2.小磚茶。3.一种游戏用具。

སྦག་ཆེན། གྲུ་བཞི་ཆེའམ་ཇ་སྦག་ཁག་ཆེ་དང་རྩེད་མོ་ཞིག་ལའང་། 1.大块，大四方块。2.大磚茶。3.一种游戏用具。

སྦག་པ་པོ། སྦག་པ་པོས་བཙོག་པར་སྦག་པར་བྱ། 染污者。

སྦག་བྱ། སྦག་པ་པོས་བཙོག་པར་སྦག་པར་བྱ་བ་དང་

འབགས་པར་བྱ་ཞེས་པའང་སྣང་། 所染污，亦作 འབགས་པར་བྱ།

སྦགས་པ། བཙོག་པས་སྦགས་ཟིན་པ་འབགས་ཟིན་པ་ཞེས་པའང་སྣང་། 已染污，亦作 འབགས་ཟིན་པ། 【增】浸潤。〔达〕 熏黑了。〔四〕

སྦགས་བཤངས། བཙོག་པ་བཤངས་པ་འབགས་བཤངས་ཞེས་སྣང་། 净除污秽，亦作 འབགས་བཤངས།

སྦང་སྐམ། སྦང་མ་སྐམ་པོ། 干糟，干曲。

སྦང་གར། སྦང་མ་སླ་པོ་མ་ཡིན་པ། 稠濃的酒糟。

སྦང་སྦྲུམ། ཆང་གི་སྦང་མའི་ལུམ་བྱེད་པ། 曲发酵，酒糟发酵。【增】＝ ཆང་གི་སྦྲུམ། 湿曲。〔达〕（达作 སྦངས་སྦྲུམ་）（同）སྦང་ལུམ།

སྦང་རྒྱུ། རྫོན་པར་བྱེད་རྒྱུ། 所泡，所浸潤。

སྦང་བྱེད། རྡོ་བ། 石。

སྦང་མ། ཆང་གི་སྦང་མའམ་སྙིགས་མ། 酒糟，渣滓。

སྦང་མ་བྱིན་པོ། （原注缺）通常的酒糟。

སྦང་མའི་འཛིབས། སྦང་མས་འཛིབས་པར་བྱེད། 吸酒，用糟吸取。

སྦང་ལུམ། ཆང་གི་སྦང་མའི་ལུམ་བྱེད་པ། 曲发酵，酒糟发酵。（同）སྦང་སྦྲུམ།

སྦངས། རྟ་སྦངས་ཤོང་རིལ། 粪，馬粪团。
【增】1.馬，牦牛，鹿等大畜类的粪。 2.濡湿，流动。〔达〕

སྦངས་པ། ཆུ་ཡིས་སྦངས་ཟིན་པ། 泡透，水浸透。
【增】蘸水。〔四〕

སྦན་ཟན། （原注缺） 粉。

སྦམ་དགོས། བམ་གཅིག་ཏུ་སྦམ་དགོས། 須集攏，須集为一捆。

སྦམ་གཅིག བམ་པོ་གཅིག་གམ་ཆུན་པོ་གཅིག 一捆，一卷，一束。

སྦམ་ཆེ་བ། གདོས་ཆེ་བ། 体积大。

སྦམ་མཐོ་བ། （注同上）

སྦམས་པ། བམ་པོར་སྦམས་ཟིན་པའམ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྦམས་ཟིན་པ། 已集为一捆，已集在一处。

སྦར་བ། མེ་འབར་ཡོད་ངས་སྦར་བ་ཡིན། 点火，燃火。【增】参看 སྦོར་བ། 〔达〕

སྦར་བྱ། བུད་ཤིང་སྦར་བར་བྱ། 所燃燒，所燒柴。

སྦལ་ཀུ། （未詳）

སྦལ་འགྲོས། མཆོངས་ཏེ་འགྲོ་བའི་འགྲོས། 蛙步，跳行。

སྦལ་ཆེན། སྡིག་སྲིན་ལའང་། 1.大蛙。2.蟹。
【增】蜥蜴。〔达〕

སྦལ་དུ། དོང་འོབས་སུ། 牢中，壕沟中。

སྦལ་བ། ཆུའི་སྦལ་བ་དང་བཙོན་ར་ལའང་། 1.蛙。2.监狱。

སྦལ་བ་ཀང་མང་། ཀ་ཀ་ཏ་ལའང་། 1.多足蟾。2.蟹。

སྦལ་མིག་ཐོན་པ། རྩེ་མོའམ་ཁ་འབུས་པའམ་མེ་ཏོག་ཁ་བྱེ་བའི་དོན་ནོ། །དཔལ་མིག་ཐོན་པའང་··· རྫང་སྙེ་དཔལ་ནི་རྩེ་ཏོག་གི་ཡིན་པས་སོ།། 1.頂，尖。2.发芽。3.花开。亦可作 དཔལ་མིག་ཐོན་པ། དཔལ་ 即頂义。【增】＝ ཁྲི་ཀུ། 〔达〕

སྦས་སྐུངས། སྐོག་ཏུ་སྦས་ཟིན་པ། 隐藏，已于隐蔽处藏起。

སྦུས་པ། （注同上）

སྦུ་གུ། ཏུ་ག་ཁོག་སྟོང་། 管，空筒，中空的莖。

སྦུ་གུ་ཅན། (原注缺) 有孔洞。

སྦུ་གུས་འབུད། ཁོག་སྟོང་ལྕགས་ཀྱིས་ཕུ་འདེབས་པ། 用管吹，用鉄管吹气。

སྦུག སྦུ་གུའམ་ཏུ་ག་ལའང་། 管，孔穴。【增】或作 སྦུག་པོ། 收藏珍貴物品的內室。〔达〕

སྦུག་ཆལ། ཆ་ལང་རོལ་མོ། 鈸(乐器)。【增】= སྦུག་ཆོལ། 〔达〕

སྦུག་ཏུ། ཕུག་ཏུ། 最里面，深奥中。

སྦུག་དམ། ཕྱག་གི་ཕྱག་དམ། 皇璽，內府印章。

སྦུགས། (原注缺) 內府。【增】= ཤུབས། 中空的莖，管，孔穴，內部空間。〔达〕

སྦུང་། འབད་རྩོལ་བྱེད་པའི་དོན་འདིར་འབོང་དང་འབུང་ཞེས་པའང་སྣང་། 努力，奋勇，亦作 འབོང་། འབུང་།

སྦུངས་བསྐྱེད་པ། འབད་རྩོལ་བྱས་པ། 奋勉，发奋。(同) སྦུངས་པ།

སྦུངས་ཆེར་གྱིས། འབད་རྩོལ་ཆེར་གྱིས་ཤིག 极奋勉，大发奋勇（命令詞)。

སྦུངས་པ། འབད་རྩོལ་བྱས་པ། 奋勉，发奋。(同) སྦུངས་བསྐྱེད་པ།

སྦུད་པ། ཕུ་འདེབས་པགས་པའི་སྦུད་པ་དེང་སང་སྦིད་པའང་ཟེར། 皮风箱，吹风之火皮袋，現今亦名 སྦིད་པ།

སྦུད་སྦུད་འཕར། རྩ་སྦུད་སྦུད་འཕར། 跳动，脉跳动。

སྦུན་སྙིགས། ནས་འབྲུའི་སྦེ་མའི་སྦུན། 谷糠，如麦谷穗之外壳。

སྦུན་པ། （注同上） 【增】1.参看 སྦུན་པ། 2.树皮，果皮。〔达〕

སྦུན་པ་འཛིན། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 持壳(藻)。1.火。2.火神。

སྦུབ་ཆལ། སྦུག་ཆལ་རོལ་མོ་ལའང་། 鈸(乐器)。

སྦུབ་མོ། ཁོག་སྟོང་། 空筒，中空。

སྦུབ་བཤད། གསང་ཚིག་ལའང་། 秘語，秘訣。

སྦུབས། (原注缺) 壳，套。【增】=ཁང་བུའི་སྦུབས། སྦུགས། ཕུགས། ཁང་། 孔，穴，洞，管，筒。〔法〕 气筒。〔四〕

སྦུབས་སྐྱེས། མུ་ཏིག་ལའང་། 壳生（藻)。珍珠。【增】= སྦུབས་འབྲས། 荳蔻。〔达〕

སྦུབས་གྲོལ་བ། མེ་ཏོག་འདབ་མ་ཕྱེ་བ་ལྟ་བུ། 开放，如花瓣开放。

སྦུབས་ཅན། I. ནང་ཁོག་སྟོང་སྒོ་ངའམ་རྩྭ་སོག་མ་ལྟ་བུ་(དང་)། 有皮壳者，內空者，如蛋或草莖。(同) སྦུབས་མ།

II. སྣོན་ཛ་དྲི་ལའང་། 1.有壳。2.肉蔻，荳蔻。【增】= སྦུབས་འབྲས། 〔达〕

སྦུབས་སྟོང་། ནང་ཁོག་སྟོང་། 空壳。

སྦུབས་བརྡོལ་བ། སྒོ་ང་བཅག་པ་ལྟ་བུའམ་རྡོལ་བ་ལྟ་བུ། 破壳，如蛋壳破裂。(同) སྦུབས་བཤངས།

སྦུབས་ཕྲུར། ནང་སྟོང་ཕྲུར་མ། 內空的筷子，匙子。

སྦུབས་འཕྲུམ། ནང་ནག་འཕྲུམ་མམ་བསམས་པ་མི་

གསལ་བར་འགྱུར། 心里昏迷，思虑不明。

སྦྲུབས་འབྲས་ཅན། སྣན་ཀ་ཀོ་ལ། 有壳果(藻)。益智子，药名。

སྦྲུབས་མ། ནང་ཁོག་སྟོང་སྒོ་ང་འམ་རྩྭ་སོག་མ་ལྟ་བུ་(དང་)། 有皮壳者，内空者，如蛋或草茎。
(同) སྦྲུབས་ཅན་I.

སྦྲུབས་ཤུབས། སྒོ་ངའི་མིང་། 壳套(藻)。蛋，卵。

སྦྲུབས་བཤངས། སྒོ་ང་བཅག་པ་ལྟ་བུའམ་རྡོལ་བ་ལྟ་བུ། 破壳，如卵壳破裂。
(同) སྦྲུབས་བརྡོལ་བ།

སྦྲུབས་སུ། ཁོག་སྟོང་ནང་དུ་ལྟ་བུ། 在空壳之中。

སྦྲུར། གྲོག་སྦྲུར། 虫，蚁。

སྦྲུར་མགྱོགས། གྲོག་མའམ་འབུ་ཞིག 急行虫(藻)。蚁，虫之一。

སྦྲུར་བ། ཉལ་ཉིལ་རྩྭའི་སྦྲུར་མ། 1.垃圾。2.草的糠壳。

སྦྲུར་མ། （注同上）

སྦྲེ་ཀ 〔梵〕 གྱད་སྟོབས་འགྲེད་པའམ་གཅེར་བུར་འཛིངས་པའི་མིང་ཧྲེ་ཀཿཞེས་པའི་རྒྱ་གར་སྐད་ཟུར་ཆག་གམ། 比武，裸斗，角力。梵文 ཧྲེ་ཀཿ 之变音。【增】=སྦྲེ་ཁ། ལུས་ཀྱི་རྩལ་སྦྱོང་། 〔达〕

སྦྲེ་ཀ་སྦྱོར། （注同上）

སྦྲེག （原注缺）瘦，薄。

སྦྲེད་མཁན། ཤོག་དུ་སྦྲེད་པ་པོས་སྦ་བར་བྱ་སྦས་ཟིན་མིན་ན་སྦྲོས་ཤིག 隐蔽者，藏匿者。

སྦྲེད་པ་པོ། （注同上）

སྦྲེད་བྱེད། གདོང་དྲུག་དང་རྡོ་ཞིག་དང་སྨད་ཚོང་མ་དང་སྦ་བར་བྱེད་པ་པོ། 1.六面童子（天神名）。2.一种石头。3.娼妓。4.藏匿者。

སྦྲེད་མ།（原注缺）1.隐藏之财物。2.遮面之妇女。

སྦྲེན་ཞ་དར། ཡང་དག་པར་མ་ཡིན་པ། 不正确。

སྦྲེབས་པ། ལྟོགས་པའི་སྦྲེབས་པ་ལའང་། 飢渴。飢餓。

སྦྲོ་ཁྲིག་པ། ནང་ཁྲོལ་གྲོད་པ་སྒྲོག་པའམ་ལྟོ་ཁོག་འུར་བ་འགོ་བའང་། 腹响，腹中雷鸣。
【增】腹胀哮喘。〔达〕（同）སྦྲོ་འུར་བ།

སྦྲོ་མ་འགོག （未詳）

སྦྲོ་གཞོགས། ལུས་ཀྱི་སྦྲོ་གཞོགས། 胸胁。

སྦྲོ་འུར་བ། ནང་ཁྲོལ་གྲོད་པ་སྒྲོག་པའམ་ལྟོ་ཁོག་འུར་བ་འགོ་བའང་། 腹响，腹中雷鸣。
（同）སྦྲོ་ཁྲིག་པ།

སྦྲོ་ཡོང་། གྲོད་པའམ་ལྟོ་ཁོག་སྦྲོ་ཡོང་། 膨胀，肚腹膨胀。

སྦྲོ་ལུགས། སྦྲུ་ལུགས་སམ་ལྕགས་དུང་སྦྲུ་གུས་བླུང་ནས་བཟོས་པའི་ཁ་ཟས་ཤིག 用鉄管漏作的食品之一，或作 སྦྲུ་ལུགས།

སྦྲོང་བྱེད། ཆུ་ཡིས་སྦྲང་དགོས་ན་སྦྲོང་བར་བྱེད། 浸泡。

སྦྲོངས། ཆུ་ཡིས་སྦྲོངས་ཤིག 泡吧！用水泡吧！

སྦྲོད། དར་གྱི་སྦྲོད། 流苏，缨。

སྦྲོན་པ། ཟ་བའི་དོན། 进食，吃。

སྦྲོམ་ཆར། མི་མངོན་པའི་དོན། 不現，不显。

སྦྲོམ་ཐག བརྗེས་པའམ་བླུས་པའི་དོན། 1.换。2.赎。

སྦྲོམ་པོ། ཕྲ་བོ་མ་ཡིན་པ་སྦྲོམ་པོ། 粗。

【增】或作 སྦྲོམ་པ་ 等于 རགས་པ། 〔达〕

སྦྲོམས། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྒྲམ་དགོས་ན་སྦྲོམས་ཤིག་ བམ་པོ་གཅིག་ཡོད། 集于一处（命令詞）。一束。

སྦྲོར། སྦྲོ་ལ། 腹上。(སྦྲོ་ 的第七轉声)
【增】火燒着。〔四〕

སྦྲོར་ཤོག མེ་སྦྲར་དགོས་ན་སྦྲོར་ཤོག 点火吧!

སྦྲོས་པ། སྐྲངས་པའམ་སྦོ་ཁོག་སྦྲོས་པ་འབོས་པ་ ཞེས་པའང་སྣང་། 膨脹，肿，腹脹，亦作 འབོས་པ།

སྦྲོས་ཤིག སྦེད་མཁན་གྱིས་སྦས་མ་ཟིན་ན་སྒྲོག་ཏུ་ སྦྲོས་ཤིག 藏起来吧！

སྦྲུག་པ། རིད་པར་བསྐམས་པའམ་ཤེད་ཉམས་པའམ་ཤེད་སྦྲུག་པ་ལྟ་བུ། 枯瘦，衰弱。

སྦྲུག་ཚེ། (注同上)

སྦྲུག་ཡུ། (未詳)

སྦྲུང་། རྫང་བུའམ་རྫང་འབྲུ་འཛོག་ས་སྦྱངས་ཞེས་པའང་སྣང་། 或作 རྫང་བུ། 仓，儲存粮食处，亦作 སྦྱངས། 【增】窖。〔四〕（同）སྦྲུང་བུ།

སྦྲུང་དགོས། ཡི་གེ་དག་པར་སྦྱང་བ་པོས་སྦྱང་རྒྱུ་ སྦྱང་དགོས། 当練习，如当习字。

སྦྲུང་བ་པོ། ཡི་གེ་དག་པར་སྦྱང་བ་པོ། 練习者。

སྦྲུང་བུ། རྫང་བུའམ་རྫང་འབྲུ་འཛོག་ས་སྦྱངས་ཞེས་པའང་སྣང་། 或作 རྫང་བུ། 仓，儲存粮食处，又作 སྦྱངས། （同）སྦྲུང་།

སྦྲུང་བྱ། ཡོན་ཏན་སྦྱང་བར་བྱ། 所学，当訓練。

སྦྲུང་བྱེད། སྦྱང་བར་བྱེད་པ་པོ། 学习者。

སྦྲུངས། དག་པར་བྱས་པའི་དོན་ཏེ་ཡི་གེ་སྦྱངས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 1.已弄干净。2.已練习，如字已习完。

སྦྲུངས་བརྡུངས་མ། ཡང་དང་ཡང་དུ་དག་པར་བྱས་ཏེ་བརྡུངས་པ་ལྟ་བུ། 精炼，如屡次燒炼捶打。

སྦྲུངས་པའི་རྡོ། ཤེལ་ལའང་། 1.干净的石头。2.水晶石，玻璃。

སྦྲུངས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གནས་པ། ཉན་ཐོས། 住杜多德，住头陀功德（藻）。声聞（佛）。

སྦྲུངས་བཤད། ཡི་གེའི་སྦྱངས་ཤད། 藏文字后之长画。

སྦྲུར་དུག རིག་དུག་ལའང་། 傳染病，梅毒。

སྦྲུར་བ། ཁ་བོས་བརྡ་འདི་སྦྱར་བ་ལྟ་བུ། 編輯，著作。【增】1.合，联合。2.配合。〔法〕

སྦྲིག གཅེར་བུར་འཛིང་བའི་དོན། 裸体而斗。
【增】打結，束。〔达〕

སྦྲིག་མོར། (注同上)

སྦྲིགས་པ། གཅེར་བུར་འཛིངས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已裸体而斗。

སྦྲིན། བྱིན་ཞེས་པའི་བསྐུལ་ཚིག་ལའང་། བྱིན་字之命令詞，施舍。

སྦྲིན་སྐྱེས། ལྷ་མ་ཡིན། 施生（藻）。阿修罗（佛）。（同）སྦྱིན་བྱུང་། སྦྱིན་མའི་བུ།

སྦྲིན་སྐྱེས་དགྲ། ཁྱབ་འཇུག་མིང་དང་ལྷ་སྤྱི་ལ་འང་། 施生仇（藻）。1.遍入（天神名）。2.天神。（同）སྦྱིན་བྱེད་དགྲ་བོ།

སྦྲིན་དགྲ། སྦྱིན་སྐྱེས་དགྲ་བོ་སྟེ་ལྷ་སྤྱི་དང་ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 施仇（藻）。即 སྦྱིན་སྐྱེས་དགྲ་བོ།

1.天神。2.遍入（天神名）。

སྦྱིན་བདག ནང་གི་བདག་པོ་ལའང་། 1.施主。2.家主，主人。

སྦྱིན་གནས། ཕ་མའམ་ཉམ་ཐག་པ་ལྟ་བུ། 施处（藻）。1.父母。2.苦恼人。【增】＝མཆོད་གནས། 值得供奉的对象，如天神，菩萨，阿罗汉等，圣者，应供养者，福田，宗教的象征，造象，塔。〔达〕（同）སྦྱིན་ཡུལ།

སྦྱིན་པ། གཞན་ལ་ཕན་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པར་བྱའམ་སྟེར་བར་བྱ། 布施（佛），施舍，赠，給与。【增】1.合計，总合。2.赠品，礼品。〔达〕（同）སྦྱིན་བྱ།

སྦྱིན་པ་པོ། གཏོང་ཕོད་ཅན། 施舍者，赠与者。（同）སྦྱིན་རླབས་ཅན།

སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པའམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའི་གཏོང་སེམས། 施度，布施波罗密多（佛），菩萨行或能为佛身因之舍心。

སྦྱིན་པའི་འོས། བཀུར་འོས་མཆོད་བྱ། 应施，应供养者。

སྦྱིན་བྱ། གཞན་ལ་ཕན་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པར་བྱའམ་སྟེར་བར་བྱ། 所布施，当施舍。（同）སྦྱིན་པ།

སྦྱིན་བྱེད། I.མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 能施（藻）。1.火。2.火神。（同）སྦྱིན་སྲེག་དགའ།
II.ཚངས་པ་ལའང་། 大梵（天神名）。

སྦྱིན་བྱེད་དགྲ་བོ། ཁྱབ་འཇུག་མིང་དང་ལྷ་སྤྱི་ལའང་། 能施仇（藻）。1.遍入（天神名）。2.天神。（同）སྦྱིན་སྲིས་དགྲ།

སྦྱིན་བྱེད་བུ། ཚངས་པའི་བུ། 能施子（藻）。梵天之子。

སྦྱིན་བྱེད་བླ་མ། གཟའ་པ་སངས་ལའང་། 能施师（藻）。金曜。

སྦྱིན་བྱུང་། ལྷ་མ་ཡིན། 施出（藻）。阿修罗（佛）。（同）སྦྱིན་སྲིས།

སྦྱིན་མའི་བུ། （注同上）施女子（藻）。（同）སྦྱིན་སྲིས།

སྦྱིན་མའི་ལྷ་མོ། ནབས་སོ་སྐར་མ། 施天女（藻）。井宿（二十八宿之一）。

སྦྱིན་མཛོད། སྦྱིན་པར་མཛོད། 行布施（命令詞）。

སྦྱིན་ཟ། མེ་ཡི་མིང་། 食施（藻）。火。

སྦྱིན་ཡུལ། ཕ་མའམ་ཉམ་ཐག་པ་ལྟ་བུ། 施境（藻）。1.父母。2.苦恼人。（同）སྦྱིན་གནས།

སྦྱིན་རླབས་ཅན། གཏོང་ཕོད་ཅན། 施舍者。（同）སྦྱིན་པ་པོ།

སྦྱིན་ལེན། པར་སྦྱིན་པ་དེ་ལེན་པ། 受取施舍。

སྦྱིན་སྲེག མཆོད་སྦྱིན་དང་ཞི་བའི་སྦྱིན་སྲེག་རྒྱས་པའི་སོགས་ཆོ་ག 燒施，护摩（佛），火祭，祠祭，如息灾护摩，增益法等仪軌。

སྦྱིན་སྲེག་དགའ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 乐护摩，喜燒施（藻）。1.火。2.火神。（同）སྦྱིན་བྱེད།

སྦྱིན་སྲེག་ཟ། མེ་དང་མེ་ལྷའི་མིང་དང་ལྷ་སྤྱི་ལའང་། 食燒施（藻）。1.火。2.火神。3.天神。

སྦྱིན་སྲེག་ལག （注同上） 燒施手（藻）。

སྦྱིན་སྲེག་ཤིང་། བུད་ཤིང་། 燒施木（藻）。柴，薪。

སྦྱིལ་མོ། ཕྱིལ་ཕྱིལ་ཞེས་འདམ་བག་གིས་ཞལ་བ་བྱེད་པའི་ལག་ཆ་སྦྱིལ་མོ། 泥鏝，涂泥之工具。

སྦྱང་དགོས། སྦྱང་དགོས། 1.应当練习。2.应当弄干净。

སྦྱང་བ་པོ། ཡོན་ཏན་ནམ་ཡི་གེ་སྦྱོང་མཁན་དང་ཐུར་དུ་བཤལ་བར་བྱེད་པ་པོ། 1.学习学問或文字者。2.向下冲泻者。

སྦྱངས་ཤིག ཡི་གེ་སྦྱོངས་ཤིག་དང་དག་པར་གྱིས་ཤིག 1.練习吧! 2.弄干净吧!

སྦྱར། སྦྱར་དགོས་ན་སྦྱོར། 和合。

སྦྱར་དངོས་མཇུག་གསུམ། སྦྱོར་བ་དངོས་གཞི་མཇུག་གི་དོན། 初、中、后，先加行、次正行、三后行（預备，基本，收尾）。

སྦྱར་འཛུགས། གསར་དུ་སྦྱོར་འཛུགས་གནང་བ་ལྟ་བུ། 建設，如新建設。

སྦྱར་ལྡན། མཚན་མོ་ཧི་མིང་ལའང་། 具合(藻)。夜間。

སྦྱར་ལྡན་མ། རྒྱལ་སྐར་ལའང་། 和合女(藻)。鬼宿（二十八宿之一）。

སྦྱར་བ། I.འཁྲིག་པ་སྤྱོད་པ་ལའང་། 1.相交，結合，联接。2.交媾。
II.བྱ་བ་ལ་དང་པོ་སྦྱར་བ་རྩོམ། 加行，事先准备。【增】1.紧附、紧連。2.合并。3.調和。4.确立，确定。5.在学习中，在宗教仪式中。6.勤勉，专心。7.联合，連接，如字母的拚合，药剂的配合，一套或一对东西的联合，兽类的配对，亦指人类的交媾。8.相合，一致，平行，类似。9.=གྲལ་འགྲིག་པ། 安排，計划，准备。〔达〕

སྦྱར་བ་བརྒྱ་པ། ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 百加行(藻)。遍入(天神名)。

སྦྱར་བ་གསུམ་པ། （注同上）

སྦྱར་བྱེད་མ། བུད་མེད་སྤྱི་དང་སྨད་ཚོང་མ། 能合女（藻）。1.妇女。2.娼妓。

སྦྲ་གུར། རི་ལྡི་སྦྲ་ནག་གི་གུར། 黑牛毛帐篷。
【增】或作 སྦྲ་ 也叫做 ཐྲ་རའི་གུར། 〔达〕

སྦྲ་ནག རི་ལྡི་ནག་པོ། 黑帐篷，黑毛毡。

སྦྲ་འཕུབ། སྦྲ་ནག་གི་གུར་འཕུབ་རྒྱུ། 支篷，将支黑牛毛帐篷。

སྦྲ་གསེབ། འབྲོག་པ་ལྟ་བུ། 黑帐群，如牧場。

སྦྲག ས་ཚིགས་ས་རིས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཁང་དང་ཡི་གེའི་བང་ཆེན་ནམ་འདིར་ཌཱཀ་ཅེས་པའི་རྒྱ་གར་སྐད་ནས་ཟུར་ཆག་པའོ། |1.驛站，邮信之站房。2.寄信人。此是梵文 ཌཱཀ་ 之变音。

སྦྲག་ཁང་། ས་ཚིགས་ས་རིས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཁང་། 驛站，邮信之站房，邮局。

སྦྲག་དགོས། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྦྲག་དགོས་ལྟ་བུ། 当合并。

སྦྲགས་པ། མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྦྲགས་ཟིན་པ་དང་གཉིས་སྦྲགས་སུམ་སྦྲགས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 合并，好几个合并在一起，如二合、三合（音）。

སྦྲང་། སྣ་སྦྲང་ལྟ་བུ་ལའང་། 鏃，箭头。
【增】代替 སྦྲང་རྩི། 蜂蜜。〔达〕

སྦྲང་དཀར། སྦྲང་རྩི་དཀར་པོ། 白蜜。

སྦྲང་ཆང་། སྦྲང་རྩི་ལས་བྱུང་བའི་ཆང་། 用蜜所制的酒。

སྦྲང་ཆར། འཛམ་ཆར་ཏེ་སྦྲང་མ་འཕུར་ཐུབ་པའི་ཆར་པ། 即 འཛམ་ཆར། 細雨，蜂能飞行之小雨。【增】粉。〔达〕 甘雨。〔四〕

སྦྲང་ཆུང་། སྦྲང་ནག་ཆུང་ཆུང་། 小蝇，小黑蝇。

སྦྲང་སྐྱིགས། སྦྲ་ཚིལ་ཟེར། 蜜渣，黄蜡。

(同)སྦྲང་སྙིག

སྦྲང་དུས་ཟླ་བ། ས་ག་ཟླ་བ་ལ་འདང་། 蜜时月(藻)。吡舍佉月，氐宿月（四月）。

སྦྲང་ལྡན་དུས། དཔྱིད་ཀའམ་ནག་པ་ཟླ་བ་དང་ས་ག་ཟླ་བ་གཉིས་ལ་འདང་། 具蜜时（藻）。1.春季。2.角宿月（三月），及氐宿月（四月）。

སྦྲང་ལྡན་ཟླ་བ། ས་ག་ཟླ་བ་ལ་འདང་། 具蜜月（藻）。氐宿月（四月）。

སྦྲང་བུ། འཁོར་བྱེད་བུང་བའམ་ཤ་སྦྲང་གདུག་སྦྲང་སོགས། 蜂，苍蝇，毒蜂。（同）སྦྲང་མ།

སྦྲང་བུ་མཆུ་རིང་། གདུག་སྦྲང་ལ་འདང་། 1.长喙蚊。2.毒蜂。

སྦྲང་བུའི་སྐྱུགས་པ། མེ་ཏོག་གི་བཅུད་རྩི་སྦྲང་རྩི། 蜂吐（藻）。蜜。（同）སྦྲང་རྩི།

སྦྲང་བྱེད། འབུ་ཞིག 苍蝇，蜂，蚊等。

【增】= སྦྲང་བུ། 〔达〕

སྦྲང་མ། འཁོར་བྱེད་བུང་བའམ་ཤ་སྦྲང་གདུག་སྦྲང་སོགས། 蜂，苍蝇，虻，毒蜂。（同）སྦྲང་བུ།

སྦྲང་མོ་ཆེ། སྦྲང་རྩི་གསོག་པ་པོ་བུང་བ། 蜜蜂。

སྦྲང་རྩི། མེ་ཏོག་གི་བཅུད་རྩི་སྦྲང་རྩི། 蜂蜜。

（同）སྦྲང་བུའི་སྐྱུགས་པ།

སྦྲང་རྩི་སྐྱེས། སྦྲང་རྩི་གསོག་པ་པོ་རྐང་དྲུག་བུང་བའི་མིང་། 蜜生（藻）。蜜蜂。（同）སྦྲང་རྩི་འདར། སྦྲང་རྩི་སྤྱོད་བྱེད། སྦྲང་རྩི་མྱོང་བྱེད།

སྦྲང་རྩི་སྲུང་། རྐང་དྲུག་བུང་བ་ལ་འདང་། 护蜜（藻）。蜜蜂。（同）སྦྲང་རྩི་འདོད།

སྦྲང་རྩི་དགའ། འདོད་ལྷའི་མིང་། 喜蜜（藻）。欲天（爱神）。（同）སྦྲང་རྩིའི་གྲོགས་མ།

སྦྲང་རྩི་མགྲིན། བྱ་ཁྲ་བྲུག་གསང་ཁྲ་དབྱུག 蜜项（藻）。杜鹃鸟。

སྦྲང་རྩི་འཐུང་བ་པོ། སྦྲང་རྩི་གསོག་པ་པོ་རྐང་དྲུག་བུང་བའི་མིང་སྦྲང་རྩིའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱང་། 饮蜜者（藻）。蜜蜂。（同）སྦྲང་རྩིའི་དྲི་མྱོང་། སྦྲང་རྩིའི་བདག་པོ། སྦྲང་རྩིའི་ཟས་ཅན།

སྦྲང་རྩི་འདར། སྦྲང་རྩི་གསོག་པ་པོ་རྐང་དྲུག་བུང་བའི་མིང་། 蜜战动（藻）。蜜蜂。（同）སྦྲང་རྩི་སྐྱེས། སྦྲང་རྩི་སྤྱོད་བྱེད། སྦྲང་རྩི་མྱོང་བྱེད།

སྦྲང་རྩི་འདོད། རྐང་དྲུག་བུང་བ་ལ་འདང་། 1.贪爱蜂蜜。2.蜜蜂。（同）སྦྲང་རྩི་སྲུང་།

སྦྲང་རྩི་སྤྱོད་བྱེད། སྦྲང་རྩི་གསོག་པ་པོ་རྐང་དྲུག་བུང་བའི་མིང་། 受用蜜（藻）。蜜蜂。（同）སྦྲང་རྩི་སྐྱེས། སྦྲང་རྩི་འདར། སྦྲང་རྩི་མྱོང་བྱེད།

སྦྲང་རྩི་འབྱུང་གནས། མེ་ཏོག་པདྨ་སྐྱིའི་མིང་། 蜜源(藻)。莲花。（同）སྦྲང་རྩིའི་རྒྱལ་མཚན།

སྦྲང་རྩི་མྱོང་བྱེད། སྦྲང་རྩི་གསོག་པ་པོ་རྐང་དྲུག་བུང་བའི་མིང་། 味蜜(藻)。蜜蜂。（同）སྦྲང་རྩི་སྐྱེས། སྦྲང་རྩི་འདར། སྦྲང་རྩི་སྤྱོད་བྱེད།

སྦྲང་རྩི་དམར་སེར་ཅན་མ། སྟོབས་བཟང་གི་ཆུང་མ་ལ་འདང་། 金黄蜜女(藻)。妙力（天神名）之妻。

སྦྲང་རྩི་འཛིན། མེ་ཏོག་པདྨ་ལ་འདང་། 持蜜(藻)。莲花。

སྦྲང་རྩིའི་ཁ་ལོ་བ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 御蜜者（藻）。极喜自在魔。

སྦྲང་རྩིའི་དགྲ། ཁྱབ་འཇུག་ལ་འང་། 蜜仇(藻)。遍入（天神名）。

སྦྲང་རྩིའི་རྒྱལ་མཚན། མེ་ཏོག་པདྨ་སྤྱིའི་མིང་། 蜜幢（藻）。蓮花。(同) སྦྲང་རྩི་འབྱུང་གནས།

སྦྲང་རྩིའི་སྒྲ། ཁུ་བྱུག་གི་སྒྲ། 蜜声（藻）。杜鵑声。

སྦྲང་རྩིའི་སྒྲོན་མ། འདོད་ལྷའི་མིང་། 蜜灯(藻)。欲天（爱神）。(同) སྦྲང་རྩི་དགའ།

སྦྲང་རྩིའི་དྲི་མྱོང་། སྦྲང་རྩི་གསོག་པ་པོ་རྐང་དྲུག་བུང་བའི་མིང་སྦྲང་རྩིའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱང་། 味蜜香（藻）。蜜蜂。(同) སྦྲང་རྩི་འཐུང་བ་པོ། སྦྲང་རྩིའི་ཟས་ཅན།

སྦྲང་རྩིའི་བདག་པོ། （注同上）蜜主(藻)。

སྦྲང་རྩིའི་པོ་ཉ། ཨ་མྲའི་ཤིང་སྡོང་། 蜜使者（藻）。阿摩罗树，芒果树，柿子树。

སྦྲང་རྩིའི་བུ། ཁྱབ་འཇུག 蜜子（藻）。遍入（天神名）。

སྦྲང་རྩིའི་ཟས་ཅན། སྦྲང་རྩི་གསོག་པ་པོ་རྐང་དྲུག་བུང་བའི་མིང་སྦྲང་རྩིའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱང་། 蜜食者(藻)。蜜蜂。(同) སྦྲང་རྩི་འཐུང་བ་པོ། སྦྲང་རྩིའི་དྲི་མྱོང་། སྦྲང་རྩིའི་བདག་པོ།

སྦྲང་གཡབ། སྦྲང་མ་སྐྲོད་བྱེད་རྔ་གཡབ་ལྟ་བུ། 蝇拂，驅蚊蝇之拂子。

སྦྲང་ཤིང་། （原注缺）

【增】花可酿酒的树。〔达〕

སྦྲང་གཤོག སྦྲང་མའི་གཤོག 蜂翅，蝇翅。

སྦྲང་ལྷག སྦྲ་ཚིལ་ཟེར། 蜜渣，黄蜡。

（同）སྦྲང་རྩིགས།

སྦྲད་པ། （原注缺）抓，刮。

【增】= འབྲད་པ། 〔达〕

སྦྲན། སྙད་བཏང་བ་ལྟ་བུ། 告，如通知。

སྦྲམ། སྦྲུལ་གདུག་པ་ཅན། 毒蛇。

སྦྲམ་ཆེན། （原注同上）

【增】1.广大。2.巨軀。

སྦྲིད་པ། དུ་ཚའི་སྣ་འདྲེན་པ་ལྟ་བུ་དང་རྐང་ལག་སོགས་སྦྲིད་པ། 1.打喷嚏。2.手足等麻木。

སྦྲིད་ཟ། （注同上）

སྦྲིབས་པ། ལུས་སྦྲིབས་འདར་བ་ལྟ་བུ། 战慄，如身战抖。

སྦྲུ། གྲོ་ཞིབ་ཆུ་ཡིས་སྦྲུ་བར་བྱ། 拌，和，如以水和面。

སྦྲུམ་པ། བུད་མེད་མངལ་དུ་མིར་ཆགས་པའམ་མངལ་དུ་ཕྲུ་གུ་འཁོར་བ། 怀孕，怀胎。

སྦྲུམ་མ། （原注同上）孕妇。

སྦྲུལ་སློགས། སྦྲུལ་གྱི་པགས་པ་ལྟ་བུ། 蛇壳，如蛇皮。

སྦྲུལ་སྐྲག་བྱེད། རི་དྭགས་ལྟེ་བའམ་གླ་རྩི། 蛇怖(藻)。麝香。(同) སྦྲུལ་དུག

སྦྲུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ། ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་ལ་འང་། 1.蛇王。2.龙王。

སྦྲུལ་གྱི་གདུ་བུ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 蛇釧(藻)。大自在（天神名）。

【增】盘蛇形的手釧。〔达〕(达 གདུ་作 གདུབ་)（同）སྦྲུལ་འཆིང་། སྦྲུལ་གདུག་ན་རྒྱན།

སྦྲུལ་མགོ་གཉིས། དུག་མེད་སྦྲུལ་ལའང་། 1.双头蛇。2.无毒蛇。

སྦྲུལ་ཅན། དུ་བ་མཇུག་རིང་། 有蛇(藻)。彗星。

སྦྲུལ་འཆིང་། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 蛇縛（藻）。大自在（天神名）。（同）སྦྲུལ་གྱི་གདུ་བུ། སྦྲུལ་གདུག་ན་རྒྱན།

སྦྲུལ་དུག རི་དྭགས་ལྟེ་བའམ་གླ་རྩི། 蛇毒（藻）。麝香。（同）སྦྲུལ་སྐྲག་བྱེད།

སྦྲུལ་གདུག་ན་རྒྱན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 毒蛇耳环（藻）。大自在（天神名）。（同）སྦྲུལ་གྱི་གདུ་བུ། སྦྲུལ་འཆིང་།

སྦྲུལ་ཟླ། སྦྲུལ་གྱི་མིང་ཅན་གྱི་ཟླ་བ། 巳月，蛇名之月。

སྦྲུལ་ལོ། སྦྲུལ་གྱི་མིང་ཅན་གྱི་ལོ།巳年,蛇名之年。

སྦྲུལ་ཤད། ཡི་གེའི་སྦྲུལ་ཤད། 字后之蛇画，如༈

སྦྲུལ་ཤུན། སྦྲུལ་གྱི་པགས་པ་ལྟ་བུ། 蛇皮。

སྦྲུས་པ། ཟན་བརྫིས་པ་ལྟ་བུ། 拌，如揉食。

སྦྲེ་ཅན། གཅན་གཟན་ཆུང་ཆུང་ཞིག 一种小兽。

སྦྲེ་མོང་། སྲེ་མོང་མིང་། 鼬，伶鼬。

སྦྲེ་ཡོག （未詳）

སྦྲེང་མཁན། ཕྲེང་བར་སྒྲིག་མཁས། （མཁས་似是 མཁན་ 字之誤）編排者，排列者。

སྦྲེང་བ། གཅིག་གཅིག་གི་རྗེས་སུ་རྒྱུན་ཆགས་པར་…… སྦྲེང་བ་ལྟ་བུ། 排队，一一相連排列。

【增】完成式为 སྦྲེངས། 1.振摇，震动。2.奏乐器。〔达〕

སྦྲེང་སྦྲེང་། （注同上）

སྦྲེངས། ཆུ་སྦྲེངས། 摇动，晃动，如晃动（瓶中的）水。【增】སྦྲེང་བ་ 的完成式，震动，奏乐。〔达〕

སྦྲེབས་པ། ལྟོགས་པའམ་བསྐམས་པའི་དོན། 1.飢餓。2.干渴。

【增】＝སྦམས་པ། 凍麻木了。〔四〕

སྦྲེལ་བ། ཕྲུག་སྦྲེལ་དང་ཁ་སྦྲེལ་ལྟ་བུ་འབྲེལ་བར་བྱས་པའི་དོན། 連，綴，合。

སྦྲེལ་ཟླ། འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཟླ་བོ། 助伴，有关系的伴侶。

སྦྲེས་པ། སྦྲེབས་པའི་དོན། 飢渴。

【增】凍僵，僵硬。〔达〕

སྦྲོག་པ་པོ། ཕྱོགས་ཤིག་ཏུ་སྡུག་དགོས་ན་སྦྲོག་པ་པོས་སྦྲོག་པར་བྱེད། 聚集者。

སྦྲོག་བྱེད། （注同上）

སྦྲོགས་ཤིག སྡུག་དགོས་ན་སྦྲོགས་ཤིག 集攏（命令詞）。

སྦྲོན། གྲོགས་པོ་སྐད་གཏོང་ངམ། 呼喚，宣告。

【增】洒，撒，噴射。〔达〕（达作 སྦྲོན་པ་）

མ། ཡི་གེའི་མ་དང་པ་མའི་མ་ལ་རྗེས་འཇུག་སྒོག་ཏུ་ཡོད། ནུ་ཞོ་བསྣུན་པར་བྱེད་པའམ་གསོ་བར་བྱེད་པས་ན་མ་ཞེས་པའོ།། 1.字母 མ། 2.媽，母亲。3.后音字（十添后字之一）。4.不現見者。【增】1.未，未曾，沒有。2.不，非。3.勿，莫，不要。4.主格，表示主人之詞。5.下，下部（与 ཡ་相对）。〔本〕

མ་ཀུ་ར། 〔梵〕མེ་ལོང་། 鏡子。

མ་ཀྲས་པ། མ་འདོད་པ་ལའང་། 1.不盛。2.不欲。

མ་སྐྱེ་བ། མ་འབྱུང་བ། 未生。

མ་སྐྱེས་པ། I.བུ་མ་སྐྱེས་པའམ་མ་འབྱུངས་པ། 未生，不生，未生子，不生子。

II.ཚངས་པ་ལའང་། 大梵（天神名）。

མ་སྐྱོང་། མ་གསོ་བའི་དོན། 不养育。

（同）མ་འཕྲོངས།

མ་བསྐྱངས་པ། མ་གསོས་པ། 未养育。

མ་བསྐྱུར་བ། ལས་ཀ་ལས་མ་འཕྲུར་བའམ་མ་བཏང་བ། 勿舍弃，勿舍弃事业。（同）མ་འཕྲུར་བ།

མ་ཁྲོལ། རོལ་མོ་མ་ཁྲོལ། 莫奏，莫奏乐器。

མ་མཁལ། མ་ལིའམ་ཁའི་མ་མགལ། 1.下頷。2.下牙床。（同）མ་མགལ།

མ་འཁྱུར་བ། མ་འཚོལ་བའམ་མ་འཁྱམས་པ། 1.莫尋求。2.勿漂流。

མ་འཁྲིགས། ཐག་པས་མ་འཁྲིགས་པ། 未縛，未捆綁。

མ་འཕྲུར་བ། ལས་ཀ་ལས་མ་འཕྲུར་བའམ་མ་… བཏང་བ། 勿舍弃，勿舍弃事业。

（同）མ་བསྐྱུར་བ།

མ་འཁྲེགས། ཡར་ཀ་བས་འདེགས་དགོས་ན་ཐེགས་ཤིག 勿抬起。（原注与詞头意思相反）

（同）མ་འདེགས།

མ་འཁྲོངས། མ་གསོ་བའི་དོན། 不养育。

【增】行事忽略。〔四〕（同）མ་སྐྱོང་།

མ་ག་དྷ། 〔梵〕རྒྱ་གར་ཡུལ་དབུས་ཏེ་རྒྱ་གར་སྐད། 摩揭陀，中印度之一国。【增】雄鸡。〔达〕

མ་གལ། ཤིང་མ་གལ། 白楊。

【增】一种药树的皮。〔达〕

མ་གི་ན། གཤམ་དུ། 下边，后边。

མ་གོ་བ། མ་ཤེས་པ། 不了解，不知道。

མ་གྲོས་པ། （未詳）

མ་མགལ། མ་ལིའམ་ཁའི་མ་མགལ། 1.下頷。2.下牙床。（同）མ་མཁལ།

མ་འགགས་པ། བདུད་ཀྱི་བུ་ལའང་། 1.不灭。2.魔子。

མ་འགམ། ཁ་གང་མ་འགམ་ལྟ་བུ། 勿干嚥。

མ་འགོར་བ། ཡུན་རིང་དུ་མ་འགོར་བ། 未延迟，不耽误。

མ་འཁྲུངས་པ། （注同上）

མ་འགྲུལ། འགྲུལ་པ་མིན་པའམ་ངོ་མི་ཤེས་པ། 1.非旅客。2.不認識。

མ་འགྲུས་པ། བརྩོན་འགྲུས་མ་བྱས་པ། 不勤奋，不精进。

མ་ཀད། 〔梵〕 རྡོའི་སྙིང་པོ་ནི་མ་ཀད་དོ་ཞེས་"དང་མར་ཀ་ཏའི་ཟུར་ཆག 1.石之精英，靺鞨（宝石）。2.梵文 མར་ཀ་ཏ་（摩罗伽陀，子母綠）的变音。

མ་རྒྱུད། མདོ་མིན་རྒྱུད་ཀྱི་ནང་ཚན་ཞིག 母續（佛），非显教的經，是續部中之一。

མ་སྒོ། རྒྱལ་སྒོ། 大門，正門，宮門。

མ་ངེས་པ། སེམས་ལ་མ་ངེས་པ། 未决定，心中犹豫不决。【增】无一定的，不可靠的。〔达〕

མ་གཅུན་པ། གཅིག་ཏུ་ཆུན་པོར་སྒྲིག་མི་ཐུབ་པའམ་མ་འདུལ་མ་ནུས་པ་ཡའང་། 1.不能合为一聚。2.不能調馴。（同）མ་འཆུན།

མ་ཐྲིགས་པ། མ་ནུས་པ། （ཐྲིགས་ 似是 ཐོགས་ 字之誤）不能。

མ་ཆགས་པ། གནས་གཅིག་ཏུ་མ་སྡོད་པའམ་མ་ཐོགས་པ་ལྟ་བུ། 不貪，如不貪住一处。

（又）སྲིད་པའམ་སྲིད་པའི་ཡོ་བྱད་ལ་ཆགས་པ་མེད་པའི་ཤེས་པའོ། །ཡུལ་ལ་མ་ཐོགས་པ་ཡའང་། 1.无貪（佛），不貪著世間財物之心。2.不著外境。（同）མ་ཐོགས་པ།

མ་ཆེན། ཇ་མ་ཆེན་མོ་འདྲེན་མ་བྱུན་ཟེར་བའང་སྣང་། 司茶之厨师，亦作 མ་བྱུན།
【增】母之姊，或父之正妻。〔达〕

མ་ཆོད། མཐའ་གཅོད་མ་དགོས་ན་མ་ཆོད། 勿决断，不須决断者，勿决断。

མ་མཆིས་པ། མེད་པའི་དོན་དང་མ་སོང་བ། 1.无有。2.未去。

མ་འཆམས་པ། མི་མཐུན་པ། 不和，不睦。

མ་འཆུན། གཅིག་ཏུ་ཆུན་པོར་སྒྲིག་མི་ཐུབ་པའམ་མ་འདུལ་མ་ནུས་པ་ཡའང་། 1.不能合为一聚。2.不能調馴。（同）མ་གཅུན་པ།

མ་འཆུས་པ། དྲང་པོ། 不曲，直。

མ་བརྗེད་པ། མ་དྲན་པའམ་ཐུགས་ལ་མ་བསྐྱིལ་བ་ལྟ་བུ། 不忘記。（原注与詞头意思相反）
（同）མ་བསྐྱིལ་བ།

མ་བརྗོད། མ་ལབ། 莫說。

མ་ཉན་པ། ཁོས་མ་ཉན་པ་ལྟ་བུ། 不听，如說："他不听話"。

མ་ཉམས་པ། མ་རྒུད་པ། 未坏，未衰。
（同）མ་དམས་པ།

མ་གཉིས་པ། མ་མ་དང་དབང་ཕྱུག་གི་བུ་ཆེན་"ཚོགས་བདག་གླང་སྣའི་མིང་། 二母（藻）。1.乳母。2.大自在天之长子毗那夜迦（天神名）。

མ་མཉན། ཁོ་ལ་མ་མཉན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 不用听，如："不用听他說"。

མ་རྟོབ། ལག་པས་མ་རྟོབ། 莫抓，勿用手抓。

མ་རྟོངས་པ། ཆ་མཉམ་པའམ་སྙོམས་པོའམ་མ་"བརྐྱངས་པའི་དོན། 1.等分。2.平均。3.不伸展。

མ་བསྐྱིལ་བ། མ་དྲན་པའམ་ཐུགས་ལ་མ་བསྐྱིལ་བ་ལྟ་བུ། 不忘記。（原注与詞头意思相反）
（同）མ་བརྗེད་པ།

མ་ཏང་ག 〔梵〕 སྣ་ཏཱའི་ཟུར་ཆག་སྐྱེ་གདོལ་

རིགས། 梵語 མཱ་ཏཾ་ག 之变音，摩登伽，屠戶种族。

མ་གཏོགས། དེའི་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་པ། 不屬于彼，除外，无涉。

མ་བཏེག་པ། ཡར་མ་བཏེག་པ། 未支起。

མ་རྟ། རྒོད་མ། 母馬，騍馬。

མ་བརྟག་པར། མ་དཔྱད་པར། 不察，未观察。

མ་བརྟགས་པ། ཡིན་མིན་མ་བརྟགས་པ། 未观察，未观察是非。

མ་བརྟབ་གནང་། ཐུགས་བྲེལ་མ་གནང་། 莫急躁，不要忙。

མ་བརྟབས་པ། དལ་བུའམ་བྲེལ་བ་མ་བྱས་པ། 不着急，緩和，不忙。

མ་སྐྱིས་པ། སྐབས་ལེགས་མ་ཡིན་པ། 不幸。

མ་སྟོན། མིག་ལ་མ་སྟོན། 勿使看見。

མ་བལྟས་པ། མིག་གིས་མ་བལྟས་པ། 未看。

མ་བལྟོས་པར། རིང་ཐུང་ལ་མ་བལྟོས་པར། 不观待，不較量，如不論長短。

མ་བསྟན་པ། མིག་ལ་མ་བསྟན་པ། 未显示，未让看見。

མ་ཐ་ན། I. མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པར་དམའ་མཐའ་ནའམ་མ་ཐ་ན། 最下，最低。
(同) མ་མཐའ་ན།
II. མ་ཉམས་པའམ། 未坏，未衰敗。

མ་ཐག་ཏུ། རྗེས་མ་ཐག་ཏུ། 即时，无間（佛）。

མ་ཐེགས། མ་འགྲོ། 莫起身，莫走。

མ་ཐོགས་པ། གནས་གཅིག་ཏུ་མ་སྡོད་པའམ་མ་ཐོགས་པ་ལྟ་བུ། 不貪著，如不貪住一处。
【增】无滞，无碍。〔法〕（同）མ་ཆགས་པ།

མ་ཐོགས་རིང་པོ། བར་གྱི་ཁུག་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཚེ་ལོ་བཅུ་པ་ནས་བསྐྱེས་པའི་ཚེ་ལོ···· དཔག་མེད་བར་གྱི་དུས་ལ་མ་ཐོགས་རིང་མོ་ཟེར། 末后長时（佛），中間十八增减之后，复从十岁至无量岁，名末后長时。

མ་ཐོད། མགོའི་མ་ཐོད་ཟེར། （未詳）

མ་མཐའ་ན། མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པར་དམའ་མཐའ་ནའམ་མ་ཐ་ན། 最下，最低。
（同） མ་ཐ་ན།

མ་མཐུས་པ། མཐུན་དུ་མ་རུང་བ། 不和順。

མ་ད་ཡི། རྟ་ཅང་ཤེས་ཟེར། 智馬，良馬。

མ་དག་ཉལ། ལྷུང་ཡའང་། 臥未净（藻）。风。

མ་དག་པ། ཡི་གེ་མ་དག་པ་མ་བྲིས། 不正确，不干淨。（原注：莫写錯別字）

མ་དད་པ། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ཡིད་མ་ཆེས་པ། 未淨信，不信善道。

མ་གདུངས། མྱ་ངན་སེམས་ཀྱིས་མ་གདུངས་པ། 莫忧愁。

མ་འདུས་པ། གཅིག་ཏུ་རང་བཞིན་མ་འདུས་པ། 未聚集。

མ་འདེགས། ཡར་ཀ་བས་འདེགས་དགོས་ན་ཐེགས་ཤིག 勿举。（原注解与詞头不合）
（同） མ་འཁྱོགས།

མ་དྲངས་པ། མ་དྲངས་པ་ཡང་། 1.未牵引。2.不馴，野蛮，横暴。

མ་དྲིས་པ། སྐད་ཆ་མ་དྲིས་པ། 未詢問，未問話。

མ་དྲུག་པ། དབང་ཕྱུག་གི་བུ་ཆུང་གདོང་དྲུག་གི

མིང་མ་དྲུག་ནི་ཨུ་མཱཿ་དང་མེ་ལྷ་དང་གངྒཱ་དང་་་་
འདམ་བུའི་ཚལ་དང་སྨིན་དྲུག་དང་ས་ག་ཟེར་བ་དྲུག
六母者，大自在（天神名）之幼子，六面童子（天神名）。六母：謂鄔摩、火神、恒河、葦林、昴宿、氐宿。

མ་དྲལ་བ། རལ་དུ་མ་འཇུག་པ། 莫使裂开，不要撕裂。

མ་དྲོས་གནས། ངང་པའང་། 住无热(藻)。鹅。

མ་དྲོས་པ། ཚ་པོ་དྲོས་མེད་པ། 不热。

མ་དྲོས་མཚོ། སྟོད་མ་ཕམ་གཡུ་མཚོ། 无热池，西藏西部之"无能胜碧池"。(同) མ་ཕམ་མཚོ།

མ་འདྲིས་པ། ཡུན་རིང་དུ་མ་གོམས་པ། 不熟悉的，不熟識的，生疏的。

མ་འདྲིགས་པ། མ་བསྲེགས་པའམ་དྲག་པོ་མེད་པར་འོ་མ་བསྐོལ་བ་ལྟ་བུ། 未焦，如在溫火上煨奶。

མ་འདྲེས་པ། གཞན་དང་མ་འདྲེས་པ། 不混杂，不与其他掺杂。

མ་འདྲོག མ་དུལ་བའི་རྟ་དེ་མ་འདྲོག་ལྟ་བུ། 莫惊动，如勿惊动未調馴之馬。

མ་བསྡུས་པ། གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་ཡོས་མ་བསྡུས་པ། 未集合，未集合于一处。

མ་ནངས་པ། མ་ལངས་པ། 未明，未起。

མ་ཎི། ཡི་གེ་དྲུག་པའི་སྔགས་ཏེ་ཨོཾ་མ་ཎི་པདྨེ་ཧཱུྃ། 嘛呢，六字明咒，"唵嘛呢叭咪吽"。

མ་ནིང་། ཕོ་མོ་མ་ནིང་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་ཏེ་ཕོ་མ་ནིང་ལྔ་མོ་མ་ནིང་ལྔ་གསུངས། 男性、女性、中性三者之中性，律說有"五种不男，五种不女"。【增】1.閹人。2.不毛，不育。〔达〕

མ་ནུ། 〔梵〕 སྣན་མ་ནུ་ལའང་། 1.摩奴（印度傳說中的人名，据說为人类元祖）。2.青木香，药品。【增】1.一种矿药。2.心。〔达〕

མ་ནུ་ཧ་སྣམས། ཤིང་ཏོག་ཅིག་ཟེར། 一种果子。

མ་ནུ་སྦྱིན་བྱེད། ཉི་མའི་ཆུང་མའང་ཟེར། 摩奴施者（藻）。日神之妃。

མ་ནུ་ཏུ། རྡོ་ཞིག 一种石，瑪瑙。

མ་ནུའི་བུ། མི་སྤྱིའི་མིང་། 摩奴之子，人。

མ་ནེ། ཁའི་མ་ལེའམ་ཀོས་ཀོའང་། 下巴頦儿，下頷，亦作 ཀོས་ཀོ། (同) མ་ལེ།

མ་ནོ་ཧ། ལྡོང་རོས་ལའང་། 雄黄。

མ་ནོར་བར། མ་འཆུགས་པར། 不錯誤。

མ་བསྣད་པ། ནད་ལ་མ་འཇུག་པ། 未伤，未成病。

མ་སྤྲོབས་པ། མ་ཤེས་པ། 不知。

【增】＝ མ་བསམས་པ། 不思考，不留心。〔达〕

མ་ཕམ་པ། གཞན་གྱིས་མ་ཐུབ་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་དང་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 不敗，不可克服（藻）。1.佛。2.弥勒菩薩。3.遍入（天神名）。

མ་ཕམ་མཚོ། སྟོད་མ་ཕམ་གཡུ་མཚོ། 西藏西部之无能胜碧池。(同) མ་དྲོས་མཚོ།

མ་ཕོད་པ། མ་ཐུབ་པའམ་མ་ནུས་པ། 不能。

མ་ཕྱི། རྩ་བ་དང་ཕྱི་མོའམ་མའི་མ་ལའང་། 1.根本。2.外婆，外祖母。【增】草稿。〔本〕

མ་ཕྲོལ་བ། ལམ་ཁ་ལས་ཟུར་དུ་མ་ཕྲོལ་བ། 不避，行路中未躲避。

མ་སྦགས། བཙོག་པས་མ་སྦགས་པ། 不染污，未被垢秽染污。

མ་མ། བུ་ཁྲི་མ་མ་དང་འཛིན་མ་དང་མ་གཉིས་པའང་ཟེར། 1.保姆。2.第二母亲。【增】1.乳母。2.= རྒྱ་མཚོ། 海。〔达〕(同) མ་གཞན།

མ་སུ་ད། འབྲི་ཤིང་གི་བྱེ་བྲག 籐之一种。

མ་མེས། མའི་མ་དང་ཞང་མོ་ཡང་། 1.祖母，外祖母。2.舅母。

མ་མོ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ དང་གཞི་མ་དང་མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་མ་ལྟ་བུའི་ལུང་མ་མོ་དང་'' བུད་མེད་ལ་མོའང་ཟེར། 1.鄔摩天女。2.基本。3.本母(佛)，如經藏、律藏之母。4.妇女。【增】1. རྩ་བ། 根本，根源。2.一种药用植物。3.生过小羊的母羊。4.祖母。5.一种鬼魔。〔达〕

མ་མོ་རི་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 鄔摩天女。

མ་མོས་འཕེལ། རླུང་གི་མིང་ཡང་། 鬼盛(藻)。风。

མ་མྱོང་བ། ཁས་མ་མྱོང་བའམ་རེག་མ་མྱོང་བའམ་མཐོང་མ་མྱོང་བ་ཡང་། 未尝，不曾，如口未尝、不曾触、不曾見。

མ་དམས་པ། མ་རྒུད་པ། 未坏，未衰。(同) མ་ཉམས་པ།

མ་རྨོས་པའི་ལོ་ཏོག ས་ཞིང་རྨོན་མ་རྨོས་པའམ་མ་བཏབ་པའི་སྟོན་ཏོག 自然稻(佛)，未耕地之稻粮。【增】玉蜀黍。〔达〕

མ་སྨད། མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། མ་དང་བུ་མོ་གཉིས་ཡང་། 1.最胜。2.母与女。

མ་རྩ། མ་རྩ་གཞིའམ་རྟེན་གནས་རྩ་བ་ཡང་། 1.資本。2.依处，根基。(同) མ་གཞི།

མ་ཚང་མེད་པ། ཚང་མ། 無不具备，没有缺少，完全。【增】无损坏。〔达〕

མ་ཚུགས། བྱ་བ་ལ་མ་ཚུགས། 未立，事未成功。

མ་འཚལ། མ་དགོས་དང་མི་རུང་། 不須，不可。

མ་ཞུ། ནད་ཚ་མ་ཞུ་ཟས་མ་འཇུ་བའོ། ། 疾病未愈，飲食未消化。【增】1.未融化。2.未說。〔达〕

མ་ཞུམ་པ། ང་རྒྱལ་སེམས་མ་ཞུམ་པ། 不服，不怯。

མ་གཞན། བུ་ཁྲི་མ་མ་དང་འཛིན་མ་དང་མ་གཉིས་པའང་ཟེར། 1.保姆。2.第二母亲。(同)མ་མ།

མ་གཞི། མ་རྩ་གཞིའམ་རྟེན་གནས་རྩ་བ་ཡང་། 1.成本。2.依处，根基。【增】=དོན་གྱི་རྩ་བ། 主题，主体。〔达〕当初。〔四〕(同)མ་རྩ།

མ་ཞིལ་བ། ཞི་བར་མ་གྱུར་པའམ། 未消灭，未除掉。

མ་ཟླུམ། ཉི་མའི་མིང་། 圆母(藻)。太阳。

མ་བརླགས་པ། མ་དྲིས་པ། 未問。

མ་འོང་། འདོད་མ་ཡོང་ལྟ་བུ། 不要来。

མ་འོངས། དུས་མ་འོངས་འབྱུང་འགྱུར། 未来，将来。

མ་འོངས་བརྟུལ། བུ་མོ་གཞོན་ནུ་ཡང་། 童女。

མ་འོངས་དུ་ལྟ། མཚན་མོའི་མིང་། 夜間。

མ་འོངས་རྟུལ་ཅན། བུ་མོ་གཞོན་ནུ་མ། 童女。

མ་ཡར། ཨ་མ་ཕྱི་མ། 后母，継母。

མ་ཡི་སྤྲ་ཉེ། ཞང་པོ། 母之名近(藻)。舅。(同) མ་ཡི་ཚང་མཚུངས།

མ་ཡི་མ། ཕྱི་མོའམ་མོ་ལགས། 母亲的母亲，外祖母，祖母。

མ་ཡི་ཚང་མཚུངས། ཞང་པོ། 母之同家（藻）。舅。（同）མ་ཡི་སྤྲ་ཉི།

མ་ཡིན་དགག མ་ཡིན་པར་དགག་པར་བྱ། 遮撥为非，否定。

མ་ཡུར། 〔梵〕 རྨ་བྱའི་མིང་རྒྱ་གར་སྐད། 孔雀。

མ་གཡེངས་པ། སེམས་གཡོ་བའམ་གཡེངས་པ་མེད་པ། 心不动，心不散。

མ་གཡེལ་བ། （注同上）

མ་གཡོག ཇ་མ་ཆེན་མོའི་གཡོག་པོ། 司茶厨师之助手。

མ་རངས་པ། མ་འདོད་པའམ་མ་དགའ་བ། 不愿意，不欢喜。

མ་རབས། ཡ་རབས་མ་ཡིན་པ། 下等人，粗人。

མ་རིག་སྒྲོན་ཆགས། འཁོར་བ། 无明昔着（藻）。生死輪迴（佛）。

མ་རིག་ཟླ་བ། ཧོར་ཟླ་བཅུ་གཉིས་པ། 无明月（藻）。阴历十二月。

མ་རུ། ས་གཤིས་དང་སྲན་མ་ཞིག 1.土壤，地質。2.豆之一种。

མ་རེད། མ་ཡིན། 不是，非。（同）མ་ལགས།

མ་ལ། ཧ་ལས་པའི་འབོད་སྒྲའམ་ངོ་མཚར་བའི་དོན་ཨ་ཧོ༔ 惊叹声，惊奇声。【增】1.并且，况且。2.又，加之。3.即刻，現在。4.用于 ཀྱི་མ་མ་ལ་ 同情或疲乏的呼声。〔达〕

མ་ལ་ཡ། 〔梵〕 རི་སྤྱིའི་མིང་རྒྱ་གར་སྐད་དོ།། 摩罗耶，馬来亚，山名。

【增】= བསིལ་བ། 寒，寒风。〔达〕

མ་ལ་ཡར་སྐྱེས་པ། ཙན་དན་དཀར་པོའམ་སྤྱི་ལའང་ལྷོ་ཕྱོགས་མ་ལ་ཡར་སྐྱེས་པའོ།། 白枟香或栴枟（南方馬来亚所产）。

མ་ལ་ཡར་གནས་མོ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱ༔ 住馬来亚女（藻）。鄔摩天女。
【增】大自在天的妃子。〔达〕

མ་ལག （原注缺） 【增】1.敏捷，活潑。2.翻觔斗。3.系統，体系。〔本〕

མ་ལགས། མ་ཡིན། 不是，非。（同）མ་རེད།

མ་ལན། ཉེས་མེད་ལྟ་བུ། 不怪罪，如无罪。

མ་ལི་ཀ། 〔梵〕 མལླི་ཀཿཞེས་པའི་ཤིང་གི་ཟུར་ཆག་དང་ཤིང་དེའི་མེ་ཏོག་ལའང་། མལླི་ཀཿ之变音，茉莉。

མ་ལུས་པ། ཐམས་ཅད། 无余，一切。

【增】= ཀུན་རིལ་གྱི། 〔达〕（达无བ་字）侭情。〔四〕

མ་ཝི། ཁའི་མ་ཞེའམ་ཀོས་ཀོའང་། 下巴颏儿，下頷。（同）མ་ནི།

མ་ཤ། སུ་ཊ་ཀའི་ཟུར་ཆག་དེའི་དོན་ནི་རྣམ་འབྱེད་ལས་མ་ཤ་ཀ་ལྔ་ནི་ཀར་ཤ་པ་ཎའི་བཞི་ཆའི་……དཔེར་གསུངས་མཚོ་ཊཱིཀ་ཏུ་ལྕགས་ཀྱི་མ་ཤ་དང་འཁར་གྱི་མ་ཤ་ཞེས་པ་ནི་དོང་ཙེ་དང་པ་ཎའི་……དབྱིབས་སུ་བྱས་ཏེ་ཞེས་དང་འགྲོན་བུ་བརྒྱད་ཅུའི་རིན་ཐང་གི་པ་ཎའི་མིང་ལའང་། 摩沙，梵文 སུ་ཥ་ཀ་ 之变音，律說彼义謂："五摩沙，是迦沙波那的四分之一"；律疏說："鉄摩沙、銅摩沙者，作为錢形及波那形"，八十貝子之价值，为波那。

མ་ཤ་ཀ། （注同上）

【增】1.尼泊尔的小紅荳种子。2.用作秤金銀碼子的一种果实。〔达〕

མ་སྲུ། སྲུ་མོ་མའི་སྲིང་མོ། 姨，母之姊妹。

མ་ཧི་ལ། 〔梵〕 བུད་མེད་མིང་རྒྱ་གར་སྐད་དམ། 妇女，似是梵語。

མ་ཧེ། མ་ཧི་ཥ་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག 水牛，梵文 མ་ཧི་ཥ་ 之变音。

མ་ཧེའི་རྒྱལ་མཚན། གཤིན་རྗེའི་མིང་། 水牛幢（藻）。閻罗王。

མ་ཧཱ་དེ་བ། 〔梵〕 ལྷ་ཆེན་ཟེར། 摩訶提婆，大天（天神名）。

མ་ཧཱ་ཙི་ན། 〔梵〕 རྒྱ་ནག་ཆེན་པོའི་མིང་རྒྱ་གར་སྐད་ཡིན་དེང་སང་ཙི་ན་ཟེར། 摩訶支那，中国，現今呼为 ཙི་ན།

མ་ཧཱ་ཛ་ལའི་འགྲམ། ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོའི་འགྲམ་(དུ)། 摩訶嘎罗岸，大河岸。

མག་པ། བུ་མོའི་ཁྱོ་གའམ་བུ་མོའི་བདག་པོ། 女婿。

མང་བཀུར་རྒྱལ་པོ། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོའི་ཐོག་མ་དང་འཁོར་ལོ་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའང་ཟེར། 众敬王（藻）。1.印度最早的国王。2.轉輪圣王（佛）。

མང་བཀུར་སྡེ་པ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་ཞིག 正量部(佛)，声聞十八部之一。

མང་སྐྱེས། ཕག་པ་དང་གདོང་དྲུག་ལའང་། 多生（藻）。1.猪。2.六面童子（天神名）。

མང་ཇ། ཐུན་མོང་མང་པོའི་ཇ། 大众共飲之茶。

【增】法会时供养僧众的茶。〔达〕

མང་ཉུང་། མང་པོ་དང་ཉུང་བ། 多少，众多与少数。

མང་ཐོས། མཁས་པ་ལའང་། 1.多聞。2.智者。

མང་ལྡན་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 具多女（藻）。鄔摩天女。

མང་སྣ། སྣ་ཚོགས་མང་པོ། 多种，种类繁多。

མང་པོ། གཅིག་ཡན་ཆད་དུའམ་དུ་མའམ་ཕལ་ཆེ། 許多，众多，大半。

མང་པོ་འཐུང་། གླང་པོ་ཆེ་ལའང་། 1.多飲。2.象。

མང་པོ་སྦྱིན། ཆུ་བོ་སིན་དྷུ་ལའང་། 1.多施給。2.信度河。

མང་པོ་སྐྱོལ། རྔ་མོང་། 多運（藻）。駱駝。

མང་མོ་འཛིན། མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་གང་མང་པོ་འཛིན་པ་དང་སྨིན་དྲུག་ཟླ་བ་ལའང་། 多持(藻)。1.火。2.火神。3.拿許多物品。4.昴宿月。【增】多。〔达〕

མངས་ཉུངས། མང་སོང་བ་དང་ཉུང་སོང་བ། 多了和少了。

མངས་དོགས་པ། མང་པོར་འགྱུར་དོགས་པ། 恐其太多。

མངས་པ། མང་པོར་གྱུར་པ། 多了。

མད་པ་ཡིན་ནོ། བདེན་པ་ཡིན་ནོ།། 眞实。

མད་པའོ། （注同上）

མན་ངག གདམས་ངག་གམ་ཉེ་བར་སྟོན་པ། 教誨，教誡。【增】在近世写作中，及一般人心目中，此字与 ཐིགས་ 相当。〔达〕秘訣。〔本〕

མན་ངག་ཉིང་ཁུ། བདུད་རྩི་ལའང་། 1.教誡精华。2.甘露。

མན་ཆད་དུ། སྟོད་དུ་འདས་ཡན་ཆད་དུ་མིན་གཟུགས་ཁམས་མན་ཆད་དུ། 以后，以下，如色界以下。(同) མན་དུ།

མན་ཇུ། མི་རིགས་ཤིག་མན་ཇུ་དང་མཉྫུ་ཞེས་པའང་བྲིས་པ་སྣང་མཉྫུ་ཤྲཱི་འཇམ་དཔལ་གྱི་ཟུར་ཆག······པའང་། 1.滿洲，一种民族名。2.亦写作 མན་ཇུ། མཉྫུ་ 即 མཉྫུ་ཤྲཱི་ (曼殊室利）之变音。

མན་ད་ར། 〔梵〕 འཛམ་གླིང་འདིའི་རི་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་རི་དེ་ལ་སྐྱེས་པའི་ལྷའི་ལྗོན་ཤིང་པའང་། 曼陀罗，瞻部洲中三座大山之一，又指彼山所生之神树。
【增】白团花，适意花。〔本〕

མན་དུ། སྟོད་དུ་འདས་ཡན་ཆད་དུ་མིན་གཟུགས་ཁམས་མན་ཆད་དུ། 以后，以下，如色界以下。(同) མན་ཆད་དུ།

མན་ཅེ། (原注缺) 綾，綢。【增】藍紅点的中国絲巾。〔达〕 (同) མན་ཛེ།

མན་ཅོལ་ཅེ། (汉) ཐུག་པའི་བྱེ་བྲག་རྒྱ་ནག་སྐད་ཟུར་ཆག 面棋子，棋花面，面食之一种(切成菱形的面片)。

མན་ཛེ། (原注缺) 綾，綢（一种薄綢子，作佛簾用)。【增】1.床架。2.供食所用有长曲足的三脚架。3.凸出的座或坛。〔达〕 (同) མན་ཅེ།

མན་ཤེལ། ནོར་བུ་དཀར་པོའམ་ཤེལ་དཀར་པོ་དུང་ལྟར་དཀར་པོར་གསུངས། 水晶，或說是白如螺貝之白玻璃。

མན་ཤེལ་དཀར་པོ། (注同上)

མར། འོ་མ་ལས་བྱུང་བའི་མར་དཀར་དང་མ་ལ། 1.酥油，奶油。2.于母。(མ་的第七囀声)
【增】1.油，如 ཏི་མར། 杏仁油。2.往下，于下。3.西藏一地名及部族名，著名譯师瑪巴誕生的地方。〔达〕

མར་ཀོ། མར་གཏུམས་པའི་ཀོ་བ། 包酥油之皮子。

མར་དཀར། འོ་མ་ལས་བྱུང་བའི་མར་དཀར། 酥油，白酥。

མར་ཁུ། མར་དཀར་བཞུས་པའི་ཉིང་ཁུ། 酥汁，白酥炼成之熟酥。【增】融化了的酥油。〔达〕

མར་ཁུ་ཁྲངས་པ། མཆོད་མེའི་མར་ཁུ་བསྐྱར······བའམ་ཁྲངས་པ་ལྟ་བུ། 酥油凝結。

མར་ཁུ་བསྐྱར་བ། (注同上)

མར་ཁྱུག་པ། མར་ལྷུགས་ལྷུགས་པའམ་འཕྱངས་པ་ལྟ་བུ། 向下墜落，向下悬垂。
(同) མར་ལུགས།

མར་གད། 〔梵〕 མརྒ་ཏའམ་མར་ག་ཏའི་ཟུར་ཆག་ནོར་བུ་ལྡང་ཁུ་ཞིག 靺鞨，子母綠宝石，梵文 མརྒ་ཏ་ 或 མར་ག་ཏ་ 之变音。

མར་གད་འདབ། མརྒ་ཏའི་གཤོག་པ་ཅན་ནི་ཅོ། 靺鞨翼（藻）。有靺鞨色翅者，鸚鵡。

མར་གད་གཤོག (注同上) 靺鞨翅（藻）。

མར་གྱིས་ཉམས། འབུ་སྡིག་དྲུའི་མིང་། 酥坏（藻）。蠍子。(同) མར་ཉམས།

མར་གྱུར་པ། ཨ་མར་གྱུར་པ། 成为母亲。

མར་འགྲིབ་པ། ཡར་མ་འཕེལ་བར་དམའ་རུ་འགྲིབ་པ། 减少，降低，退化。

མར་བསྒྲི་བ། སྔ་གོན་དུ་བྱེད་པའི་མར། 准备的酥油。

མར་ངོ་ཞི་བཅོ་ལྔ། གནམ་གང་། 下弦第十五天，月終，三十日。

མར་ངོ་ཞི་ཚེས་༡། ཟླ་བའི་འོད་མར་འགྲིབ་པའི་ཚེས་༡ དོར་ཟླ་ཚེས་པ་བཅུ་དྲུག་(ནས)། 下弦第一日，月光减退之第一日，即阴历十六。

མར་ཉམས། འབུ་སྲིག་རྡའི་མིང་། 酥伤（藻）。蠍子。（同）མར་གྲིས་ཉམས།

མར་ལྤང་གཅིག ཀོ་བས་གཏུམས་པའི་མར་ལྤང་ཚད་གཅིག་གམ་ཐུམ་བུ་གཅིག 1.用皮所包之一包酥（牛馱）。2.一小包。

མར་ལྡན། མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་མཚན་མོ་ལའང་། 具油（藻）。1.火。2.火神。3.夜間。

མར་ནག སྣུམ་ལའང་། 1.黑酥。2.菜油，芝麻油。【增】代替 མཆོད་མེ། 供灯。〔达〕

མར་གྲི་བ། དམའ་རུ་འགྲིབ་པར་བྱེད་པ་པོས་... གྲི་ཟིན་པ། 已向下减，减低。

མར་འབབ། དམའ་རུ་འབབ་པར་འགྱུར་རོ། ། 降下，将降低。

མར་འབེབས། དམའ་རུ་འབེབས་པ་པོ་ལྟ་བུ། 黜降。

མར་དབྲི། དམའ་རུ་འགྲིབ་པར་བྱེད་པ་པོས་དབྲི་བར་བྱ་བ། 向下减。

མར་འབྲི་བ་པོ། དམའ་རུ་འགྲིབ་པར་བྱེད་པ་པོ། 向下减者。

མར་མིག (原注缺) 下视。

མར་མེ། སྒྲོན་མེ། 灯。

མར་མེ་མཛད། སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་དང་ཇོ་བོ་རྗེ་ལའང་། 1.燃灯佛。2.觉窩結，阿底峡（人名）。

མར་ཞགས་གཅིག མར་ལྤང་དོས་གཅིག་ལའང་། 一包酥油（牛馱）。

མར་ཞུན། མར་བཞུས་པའི་ཞུན་མ། 炼酥，溶炼过之酥油。

མར་འོངས་པ། ཡ་ནས་དམའ་རུ་ཡོང་བ། 下来，由上面下来。

མར་ལྷུགས། མར་ལྷུགས་ལྷུགས་པའམ་འཕྱངས་པ་ལྟ་བུ། 向下墜落，向下悬垂。（同）མར་ཁྲུག་པ།

མར་སོ་མ། མར་གསར་པ། 新鲜酥油。

མལ་ཁྲི། གཟིམས་ཁྲི། 床榻，臥榻。

མལ་ཆ། ཉལ་གཟན་མལ་གོས་ཡོ་བྱད། 被褥。（同）མལ་གཟན།

མལ་སྟེན། གཟིམས་སའམ་ཉལ་སའམ་གཉིད་ཁུག་ས། （སྟེན་ 似 སྟན་ 之誤写）睡眠处。（同）མལ་ས།

མལ་གདན། （注同上）

མལ་བདེ། ཉལ་བདེའམ་གཟིམས་བདེ། 睡眠安适。

མལ་གཟན། ཉལ་གཟན་མལ་གོས་ཡོ་བྱད། 被褥。（同）མལ་ཆ།

མལ་གསོམ་བྱེད། ཉལ་ས་བཟོ་བར་བྱེད་པའམ། 預备臥处。

མལ་ས། གཟིམས་སའམ་ཉལ་སའམ་གཉིད་ཁུག་ས། 睡眠处。（同）མལ་སྟེན། མལ་གདན།

མས། ག་ཤམ་འོག་མ་ནས་ཟེར་བ་དང་ཨ་མ་ནས་དང་ཨ་མས། 1.后，下。2.由母亲（མ་的第三轉声）。【增】往西。〔四〕

མས་སྤྱིབས། མིག་གི་མས་སྤྱིབས། 下眼皮。

མས་རྟེན། （原注缺） 由下向上升（密教术語，与 ཡས་འབབ་ 相对）。

མས་འབྱུལ། མ་ཡི་གེས་སྔོན་འཇུག་འབྱུལ། 藏文 མ་ 字前音。

མས་དབེན་ནུ་བོ། མ་མི་གཅིག་པའི་ནུ་བོ། 异母弟，不是一个母亲的弟弟。

མས་སུལ་བ། དམས་ནས་སྨུལ་བའམ་ཉུལ་བ། 由下寻覓。

མས་འཛེག་པ། དམའ་ནས་ཡར་འཛེག་པ། 由下上升，向上爬。

མི། རྐང་གཉིས་པ། 人。【增】否定副詞，不。〔达〕（同）མི་ཡི་འགྲོ་བ།

མི་དཀུ་བའི་དྲི། སྣ་ཁུང་མི་སྲུན་པའི་དྲི། 不刺鼻子的气味。

མི་བཀུར་བ། གོང་དུ་མི་བསྐུར་བའམ་མི་བརྩིས་པའམ་ཁས་མ་བླངས་པ། 1.不恭敬，不重視。2.不承認。

མི་བཀྱིག་པ། མ་བཅིངས་པ། 不捆綁。

མི་སྐྱ། ཁྱིམ་པ་སྐྱེ་རབ་བྱུང་མ་ཡིན་པ། 白衣(佛)，在家人。（同）མི་ནག

མི་སྐྲག མི་འཇིགས། 不怖，无畏。

མི་བསྐྱུད་པ། མི་བརྗེད་པ། 不忘。

མི་བསྐྱོད་གནས། གྲོང་ཁྱེར། 不动住处（藻）。城市。【增】与游牧无定住所相反。〔达〕

མི་ཁོམ་པ། དལ་བ་མེད་པའམ་བྲེལ་བ། 无暇(佛)，没有閒暇，匆忙。

མི་ཁྱིམ། གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་ལ་འདང་། 1.村落。2.城市。【增】家口。〔四〕（同）མི་གྲོང་།

མི་འཁྱིམས་པ། འོད་ཀྱིས་མི་འཁྱིམས་པའམ་མི་བསྐོར། 不圍繞，光不环繞。

མི་འཁྱོལ་བ། མི་སླེབས་པ། 不完成，不到达。

མི་འཁྲུགས། གྲངས་གནས་ཤིག་ལ་འདང་། 1.不动，不动搖。2.阿閦婆，大数之一。【增】东方妙喜佛土的阿閦佛。〔达〕 正。〔四〕

མི་འཁྲུགས་ཆེ། （原注同上）摩訶阿閦婆，大数之一。

མི་འཁྲུགས་པ། སངས་རྒྱས་ཤིག་དང་སེམས་འཁྲུགས་མེད། 1.不动，一尊佛名。2.心不动，不怒。

མི་གང་། འདོམ་གང་དང་མི་གང་ཡིན་པ། 1.一弓，一人(指日影之长度，見比丘戒)。2.是哪一个人?

མི་ཀུ། མིའུ། 矮人，侏儒。【增】=མི་ཞུམ། 〔达〕

མི་གྲོང་། གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་ལ་འདང་། 1.村落。2.城市。（同）མི་ཁྱིམ།

མི་དགའ་བ། སེམས་ལ་མི་འདོད་པ་ལྟ་བུ། 不喜，不悦。

མི་དགེ་བཅུ། སྲོག་གཅོད་མ་བྱིན་ལེན་ལོག་གཡེམ་ངག་འཁྱལ་རྫུན་ཕྲ་མ་སོགས། 十不善，十恶(佛)：殺生、不与取、邪淫、妄語、离間語、粗惡語、綺語、貪欲、瞋恚、邪見。

མི་མགོ། མིའི་མགོ། 人头。【增】人口。〔四〕

མི་འགབ་པ། མི་འོས་པ། 不該，不应当，不合适。

མི་འགོང་ངམ། རང་ལས་གཞན་པ་རྣམས་མི་ཞུམ་མམ། 不害怕嗎?（同）མི་ཞུམ།

མི་འགོངས་པ། མི་ཞུམ་པའམ་མ་ཕམ་པ། 不服，不怯退，不敗。

【增】1.=མི་སྐྲག་པ། 2.=མི་འདའ་བ། 不越过。〔达〕（达作 མི་འགོང་བ་）

མི་འགྱུར་བ། རྟག་པ་དང་ནམ་མཁའ་དང་གཡོ་མེད་བརྟན་པ་ལའང་། 1.不变，常久。2.虚空，天空。3.不动，坚固。

མི་འགྱུར་བར་སྣང་། ནམ་མཁའི་མིང་། 显現不变（藻）。虚空，天空。

མི་རྒོད། ཀློ་བ་ལྟ་བུ། 野人。

མི་སྒྲིབ། ནང་གོས་ལའང་། 1.无障蔽。2.內衣。

མི་ངས། ནད་ཡམས་རིམས་ནད། 瘟疫，疟疾。

【增】間歇热，傳染病。〔达〕

མི་ངོ། པོ་ཉ་ལྟ་བུ། 代表，使者。

（同）མི་སྣ།

མི་གཅོད་སྐྱེས། ཉི་མ་ལའང་། 不断生出（藻）。太阳。

མི་གཅོད་དགའ། ལྷ་སྲིའི་མིང་། 不断喜（藻）。天神。

མི་གཅོད་མའི་བུ། （注同上） 不断母之子（藻）。

མི་བཅའ་བ། ཁྲིམས་སུ་མི་བཅའ་བ་དང་གནས་སུ་མི་བརྟེན་པ་ལའང་། 1.不制，不制規矩。2.不依止，不依师长住。

མི་ལྕོགས་པ། མི་ནུས་པའི་དོན། 不堪，不能。

【增】或作 མི་ལྕོགས་ 等于 མི་ཐུབ་པ་ 或 ལོང་མེད། 无机会或无閑暇。〔达〕（同）མི་ཐུབ་པ།

མི་ཆ་བ། མི་ཤེས་པའམ་མ་གོ་བ་ལྟ་བུ། 不知，不了解。【增】或作 མི་འཆའ་བ། 〔达〕

མི་ཆེ་བ། ཆུང་ཆུང་དང་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་འཕགས་པའི་གནས་དང་པོ་ལའང་། 1.小。2.第四静慮中第一圣居天（无煩天）（佛）。

མི་ཆོག མི་རུང་། 不可，不应該。

མི་ཆོས། སྒྲིབ་ལྔ་ལའང་། 五蓋（佛）。

【增】1.= མི་ཡི་ཆོས་ལུགས། 常人的习慣。2.戶主。〔达〕

མི་ཆོས་པ། འཇིག་རྟེན་པ་ལའང་། 世人，俗人。

མི་ཆོས་བླ་མའི་རྫུན། འདོད་པ་ལས་འདས···· པའམ་གོང་མའི་རྫུན་ལྷ་མཐོང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 妄說上人法（佛），超出欲界以上之妄語，如說見天神。

མི་མཆོག སངས་རྒྱས། 胜人（藻）。佛。

【增】国王。〔达〕

མི་འཆི་བ། ལྷ་སྲི་ལའང་། 1.不死。2.天神。

མི་འཆི་འཚོ། ཆུ་ལའང་། 不死活（藻）。水。

མི་མཇེད་སྙིང་པོ། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། 娑婆藏（藻）。釋迦牟尼。

མི་མཇེད་བདག་པོ། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་དང་ཚངས་··པ་ལའང་། 娑婆主（藻）。1.釋迦牟尼。2.大梵（天神名）。

མི་མཇེད་པ། བཟོད་པའམ་བསྲན་ཐུབ་པ། 娑婆〔梵〕，忍受，能忍。

མི་རྗེ། དཔོན་པོ་ཆེན་པོ། 大官长。【增】国王，統治者，管理者。〔达〕（同）མི་དབང་ཆེན་པོ།

མི་བརྗེད། ཐུགས་མ་བསྙེལ་བ། 不忘。

མི་མཉམ་པ། སངས་རྒྱས་ལའང་། 1.无等倫，无与倫比。2.佛。

མི་སྨྲམ་མམ། མི་ཟེར་རམ་སྨྲམ་ལྟ་བུ། 不思耶? 如云:"不說乎"。(原注解与詞头不合)

མི་བསྒྲིངས་པ། མི་འཇིགས་པའམ་མི་སྐྲག་པ། 不畏惧。

མི་རྟག་པ། སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་འཇིག་པའི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའོ།། 无常(佛), 刹那刹那灭故, 一切有为皆是无常。

མི་རྟོག་པ། ཡིད་ལ་མི་སེམས་པ། 不分別(佛), 心不思慮。

མི་རྟོགས་པ། མི་ཤེས་པ། 不通达, 不知。

མི་རྟེན། ཡིད་བརྟན་མ་གྲིས་དང་ཡིད་མ་ཆེས་པའི་དོན། 1.莫信任。2.不信任。

མི་ལྷུང་། ཁྲག་ལའང་། 不堕(藻)。血。

【增】1.熊。2.星。〔达〕

མི་ལྷུང་འགྲོ་བ། གནམ་གྱི་སྐར་མའི་མིང་། 不堕行(藻)。天空之星宿。

མི་ལྷུང་ཕྲེང་བ། (注同上)不堕鬘(藻)。

མི་སྐྱོ། སྐྱོན་མེད། 无关, 无妨。

མི་སྐྱོངས། རོགས་མ་བྱས་པ་དང་རོགས་མ་གྱིས་ཤིག 1.不援助。2.不要帮助。(同) མི་བསྐྱོངས་པ།

མི་བརྟན་པ། གློག་ལའང་། 1.不坚固。2.电。

【增】无定准。〔四〕

མི་བསྐྱོངས་པ། རོགས་མ་བྱས་པ་དང་རོགས་མ་གྱིས་ཤིག 1.不援助。2.不要帮助。(同) མི་སྐྱོངས།

མི་ཐུབ་པ། མི་ནུས་པའི་དོན། 不能。(同) མི་ལྕོགས་པ།

མི་ཐེང་པོ། (原注缺) 跛人。

མི་མཐུན་མིག དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 不順目(藻)。大自在(天神名)。

མི་མཐོང་། མིག་གིས་མི་མཐོང་བའམ་གནམ་གང་ལའང་། 1.不見, 眼不能見。2.晦日, 阴历三十日。

མི་འཐད་པ། མ་འོས་པའམ། 不合理。(同) མི་རིགས་པ།

མི་དང་འདྲ་བ། སྤྲེའུ། 似人(藻)。猴子。

མི་དྭངས། རྙོག་ཆུ་ལྟ་བུ། 不澄净, 如渾水。

མི་དོ་བོ། ཁ་སྤྲེལ་ལམ་ཁོན་འཛིན་ཅན། 1.連系。2.仇人, 对头。

མི་དྲ་མ། མི་བཟང་པོ། 君子, 好人。

མི་དྲག མི་དྲག་ཞན་བར་མ་གསུམ་ཟེར། 豪族, 貴、賤、中三等之一。

མི་གདུངས་པ། མྱ་ངན་གྱིས་མི་གདུངས་པ་དང་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་འཕགས་པའི་གནས་གཉིས་པ་ལའང་། 无热恼(佛)。1.不被忧虑所恼。2.第四靜慮中第二圣居天, 色界淨梵地的无热天。

མི་བདག རྒྱལ་པོ། 人主(藻)。国王。

【增】鵝, 鴨。〔达〕(同) མི་ཡི་མགོན་པོ།

མི་བདག་མོ། བཙུན་མོ། 人主母(藻)。王妃, 皇后。

མི་འདའ། ནམ་མཁའི་མིང་ལའང་། 1.不可出, 不能超出。2.虛空, 天空。(同) མི་གཡོ་བ།

མི་ལྡང་བ། མི་ལང་བ། 不升起, 不起来。

【增】短少。〔四〕 不够, 不足。〔本〕

མི་སྡུག་པ། མི་མཛེས་པ། 不美。

【增】討人嫌。〔四〕

མི་སྡུག་ལུས། སྡིག་སྲིན་ལའང་། 1.不美之身。2.蟹。

མི་སྡོ་བ། ཕྲག་དོག་མ་བྱེད་པ། 勿狭隘，莫嫉妬。

མི་ནག ཁྱིམ་པ་སྐྱ་རབ་བྱུང་མ་ཡིན་པ། 在家人。(同) མི་སྐྱ།

མི་གནས་པ། ཐར་པ་ལའང་། 1.不住。2.解脱（佛）。【增】= མི་བརྟན་པ། 不坚定，不稳固。〔达〕

མི་སྣ། པོ་ཉ་ལྟ་བུ། 代表，如使者。【增】人类。〔达〕(同) མི་ངོ་།

མི་ཕམ། རླུང་དང་རླུང་ལྷ་ལའང་། 不能胜，无敗（藻）。1.风。2.风神。

མི་ཕམ་མགོན། བྱམས་པ་མགོན་པོ། 无能胜，即弥勒（菩薩名）。

མི་ཕམ་གསུང་སྐྱེས། （原注缺）无能胜語生（弥勒之弟子，无著菩薩名）。

མི་ཕེར་བ། མི་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ། 无効，无益，不能。

མི་ཕོ། སྐྱེས་པ། 男子，丈夫。

མི་ཕོད་པ། མི་ཐུབ་པ། 不能。(同) མི་བྲ་བ།

མི་ཕྲུགས་པ། ཟུང་དུ་མེད་པ་དང་སེན་མོས་མི་ཕྲུགས་པ། 1.无双。2.不用爪抓，不痒。

མི་བོགས། མི་རེ་རེའི་བོགས་ཁྲལ་མེད། 人口税。

མི་བྲ་བ། མི་ཐུབ་པ། 不舍，不肯，不能够。(同) མི་ཕོད་པ།

མི་བློ་བསྲལ་ཅན། སེམས་སྒྲིམ་པོའམ་མཛངས་པ། 賢良，聰明。

མི་དབང་། བརྒྱ་སྦྱིན་ལའང་། 1.人王。2.帝釋（天神名）。

མི་དབང་ཆེན་པོ། དཔོན་པོ་ཆེན་པོ། 大官长。(同) མི་རྗེ།

མི་སྦྱིན་སྐྱེས། ལྷ་སྦྱི་དང་ཉི་མ་ལའང་། 人施生（藻）。1.天神。2.太阳。

མི་མ་ཡིན་པ། འདྲེའམ་ཡི་དྭགས་ལའང་། 1.非人，不是人。2.精灵，鬼。

མི་མིན། (注同上)

མི་མོ། བུད་མེད། 女人，妇女。

མི་སྨྲ་བ། དྲང་སྲོང་ལའང་། 1.不語。2.仙人。【增】遵守誓愿，保持静默，完全不說話的人。〔达〕

མི་སྨྲ་ངག་གདམས། (注同上) 默护語（藻）。

མི་གཙང་བ། བཙོག་པ། 不浄，汚穢。

མི་གཙིགས་པ། མི་རིགས་པ་ལྟ་བུ། 不尊重，不重視。

མི་ཚ་ཅན། གླེན་པོ་ལའང་། 1.恶人。2.愚人。

མི་བརྩི། རྩིས་སུ་མི་བརྩི་ཅི་ཡིན་ཟེར། 不重視，輕慢。

མི་ཚང་། མི་ཚང་བའམ་མིའི་སྡེ་ཚན་པ་གཅིག 1.不完全，不完备。2.戶口，一戶。

མི་ཚངས་སྤྱོད། འཁྲིག་པ་སྤྱོད། 不浄行（佛），淫行。

མི་ཚན། མིའི་སྡེ་ཚན་པ་གཅིག 戶口，一戶人。

མི་འཛག་སྟོན་སྐྱེས། སྟོབས་བཟང་། 不漏兄（藻）。妙力（天神名）。

མི་འཛག་པ། ཁྱབ་འཇུག་མིང་། 不漏者（藻）。遍入（天神名）。【增】坚固，不毁灭的。〔达〕

མི་འཛག་འཕྲོག་བྱེད། (注同上) 能夺不漏（藻）。

མི་ཞུན། མིའི་ཚིལ་ལས་ཞག་སྟེ་ལྟ་བུ། 人之脂肪。

མི་ཞུམ། རང་ལས་གཞན་པ་རྣམས་མི་ཞུམ་མམ། 不怯退，不屈不撓。(同) མི་འགོང་ངམ།

མི་གཞི་ལེགས། རང་བཞིན་བཟང་པོ། 人性好，本性賢良。

མི་གཞིག་པར། མ་བརྟགས་པ། 不审察，不观察。

མི་ཟད། འདོད་ལྷ་ལའང་། 1.无尽。2.欲天(爱神)。

མི་ཟད་པ། མི་འཛད་པའམ་མ་རྫོགས་པ་དང་མེ་ཕོ་ཁྱི་ལོ་ལའང་། 1.无穷尽，未圆满。2.丙戌年。【增】＝ཤེས་ཆེ། 1.使强硬。2.猛銳。〔达〕

མི་བཟད་མདའ། འདོད་ལྷའི་མིང་། 猛利箭(藻)。欲天(爱神)。(同) མི་བཟད་མཚོན་ཆ།

མི་བཟད་པ། དྲག་པོའམ་མ་རུངས་པའམ་འཇིགས་སུ་རུང་བ་ལྟ་བུ། 猛烈，凶暴，可怕。

མི་བཟད་མིག གཟའ་སྤེན་པ་དང་དབང་ཕྱུག་ལའང་། 猛暴目(藻)。1.土曜。2.自在天。

མི་བཟད་མཚོན་ཆ། འདོད་ལྷའི་མིང་། 猛利器械(藻)。欲天(爱神)。(同) མི་བཟད་མདའ།

མི་བཟད་སེམས། ཁོང་ཁྲོའམ་མ་རུངས་པའི་སེམས། 忿怒，粗暴之心。

མི་བཟོད་པ། ཁྲོས་པའི་མིང་། 不忍耐，忿怒。

མིའམ་གྱི་དབང་པོ། རྣམ་སྲས་ཀྱི་མིང་། 似人王(藻)。毗沙門(天神名)。(同) མི་ཡི་ཆོས་ཅན། མི་ཡི་ཆོས་ལྡན།

མིའམ་ཅི། ཀིནྣ་རཿ། 人非人，紧那罗(一种天神)。【增】1.蒙古人。2.大自在(天神名)。〔达〕

མིའམ་ཅི་རྒྱལ་པོ། རྣམ་སྲས། 紧那罗王(藻)。毗沙門(天神名)。

མིའམ་ཅི་དབང་ཕྱུག (注同上)紧那罗自在(藻)。

མིའི། མི་ཡི། 人的。

མི་ཡི་མགོན་པོ། རྒྱལ་པོ། 人之依怙(藻)。国王。(同) མི་བདག

མི་ཡི་འགྲོ་བ། རྐང་གཉིས་པ། 人趣(佛)。(同) མི།

མི་ཡི་ཆོས་ཅན། རྣམ་སྲས་ཀྱི་མིང་། 有人法(藻)。毗沙門(天神名)。(同) མིའམ་གྱི་དབང་པོ།

མི་ཡི་ཆོས་ལྡན། (注同上)具人法(藻)。【增】具有人类的特性的，世間的。〔达〕(ཡི 达作 འི) (同) མིའམ་གྱི་དབང་པོ།

མི་ཡི་ཐེག་པ། ཁྱབ་འཇུག 人乘(藻)。遍入(天神名)。

མི་ཡི་བཙད་པོ། རྒྱལ་པོ། 人王，国王。

མི་ཡི་བཙན་པོ། (注同上)

མི་ཡི་སེང་གེ། སངས་རྒྱས་དང་ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 人狮子(藻)。1.佛。2.遍入(天神名)。

མི་ཡི་ལྷ། འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བ། 人中天(藻)。轉輪王(佛)。

མི་གཡོ་བ། I. ནམ་མཁའི་མིང་ལའང་། 1.不动(藻)。2.虚空，天空。(同) མི་འདར། II. རི་དང་མཁའ་དང་བརྟན་པོ་དང་ས་གཞི་ལའང་། 1.山。2.天空。3.坚固。4.大地。

མི་གཡོ་མའི་བུ། བརྒྱ་སྦྱིན་གླང་པོ། 不动母之子(藻)。帝釋(天神名)之象。

མི་གཡོགས། ཁེབས་མེད། 不复盖，无遮盖。

མི་རབས། མིའི་རབས་བདུན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 世代，如說："七代人"。【增】1.人类。2.世世代代。〔达〕 家譜。〔四〕

མི་རིགས་པ། མ་འོས་པའམ། 不合理，不应該。(同) མི་འཐད་པ།

མི་རིགས་བཞི། བྲམ་ཟེའི་རིགས་དང་རྒྱལ་རིགས་དང་རྗེའུ་དང་དམངས་རིགས་བཞི། 四种姓（古代印度的四个种姓）：婆罗門种、刹帝利种、商种、农种。

མི་རུས་ཁྲིད་ལྡན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 具人骨鬘（藻）。大自在（天神名）。

མི་རེངས། མི་གཅིག་པུ། 單人，一人。

【增】孤苦人。〔四〕（同）མི་རྐྱངས།

མི་རློམས། ང་རྒྱལ་མ་གྱིས། 勿驕傲，莫起慢心。

མི་ལ་ལྟ་བ། སྲིན་པོ་སྤྱི་ལའང་། 1.看着人。2.罗刹。

མི་ལ་འཚེ། སྲིན་པོ། 害人（藻）。罗刹。

མི་ལ་བཞོན་པ། རྣམ་སྲས། 乘人（藻）。毗沙門（天神名）。

མི་ལག མིའི་མགོ་དང་ལག་པ་སོགས། 人手。【增】仆人。〔达〕

མི་ལང་བ། མི་འཛད་པ། 不完，不能尽。

མི་ལུས། མིའི་ལུས། 人身。

མི་ཤ་ཅན། ཁོན་འཛིན་ཅན། 有仇恨的。

མི་ཤ་ལེན་པ། ཁོན་ལེན་པ། 报仇，雪恨。

མི་ཤིགས། འཇིག་པ་མེད་པའི་དོན། 不坏，无毁灭。

མི་གཤར་བ། （原注缺） 不合理。

མི་གསོར། ཚུབ་པོ་མིན་པ་དང་བྲེས་མི་གསོར། 1.不粗。2.不用斗量。

མི་སེར། འབངས། 人民，民众。

མི་གསལ་བ། འོད་ཀྱི་སྣང་བས་མི་གསལ་བ་དང་·· ཁྱབ་འཇུག་དང་དབང་ཕྱུག་ལའང་། 1.不显，光照不显。2.遍入（天神名）。3.自在（天神名）。【增】1.不清楚。2.野蛮人，蔑戾車。〔达〕（达无 བ་ 字）

མི་གསལ་ཟླ་བ། གྲོ་བཞིན་ཟླ་བ། 不明月（藻）。牛宿月，七月。

མི་གསལ་ལམ། མཁའ། 不显路（藻）。天空。

མི་སྲིད་པ། ཡོད་པ་མ་ཡིན། 无有，非有。

【增】= མི་འབྱུང་། 不可能，不适宜。〔达〕（达无པ་字）

མི་བསྲུན་པ། འདུལ་དཀའ་བའམ་མ་དུངས་པ། 不馴服，难調伏，粗暴。

མི་རྐྱངས། མི་གཅིག་པུ། 单人，一个人。

【增】参看 མི་རང་། 未携带东西而單人步行者。〔达〕（达作 མི་རྐྱང་）（同）མི་རེངས།

མིག གྲངས་གཉིས་དང་མཐོང་བྱེད་དམ་ལྟ་བྱེད་མིག 1.二。2.眼睛。

མིག་བཀྲས། བྱ་རི་སྐེགས་ལའང་། 鸜鵒，舍利鳥。

མིག་སྐྱ་བ། རྣམ་སྲས་ཀྱི་མིང་། 毗沙門(天神名)。(同) མིག་གསུམ་གྲོགས།

མིག་སྐྱག མིག་གི་དྲི་མ། 眼眵，眼中垢。

(同) མིག་གི་རྫུ་མ། མིག་རྣག

མིག་སྐྱེས། བྱ་ཁུ་བྱུག་ལའང་། 目生（藻）。杜鵑。

མིག་གི་ཟུར། མིག་གི་ངོས་གཉིས་ཀྱི་ཟུར། 眼角，眼兩边之角。

མིག་གི་རྒྱལ་མོ། མིག་ནང་གི་ཐིག་ནག་གམ་མཐོང་མིག 目王（藻）。眼内瞳人。

མིག་གི་ཆོས་ཅན། གཉེར་པ། 有眼法（藻）。管家，管理員。

མིག་གི་གཉེན། ཨུཏྤལའི་མིང་། 眼亲（藻）。鄔波罗花。

མིག་གི་དྲ་མ། མིག་གི་དྲི་མ། 眼眵，眼中垢。(同) མིག་སྐྱག མིག་རྣག

མིག་གི་ཚོར་བའི་ཁྲིམས། (原注缺) 眼窩。

མིག་གི་དབང་པོ། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཅན་དྭངས་པ། 眼根（佛），視覚器官，眼識所依之淨色。
(同) མིག་དབང་།

མིག་གིས་ཐོས། སྦྲུལ། 眼聞(藻)。蛇。

མིག་བགྲད་པ། མིག་ཕྱེ་བ་ལྟ་བུ། 睜目，瞪眼。
(同) མིག་གདངས་པ།

མིག་འཁྲིབ་པ། མིག་རབ་རིབ་བྱེད་པ། 眼昏眩。

མིག་བརྒྱ་མ། མཚན་མོའམ་དགུང་མོ། 百目女（藻）。夜間，黄昏。

མིག་བརྒྱད་པ། ཚངས་པ། 八目者（藻）。大梵（天神名）。

མིག་བསྒྲད་པ། མིག་བགྲད་དུ་བཙུག་པ། 張目，使睜眼。

མིག་བསྒྲིལ་བ། མིག་ཉིལ་ཉིལ་བསྒྲིལ་བ། 翻眼，眼珠向上翻。

མིག་སྔོན། སྲིན་བུ་ལའང་། 1.青眼，藍眼。2.梟鳥，猫头鷹。

མིག་ཅན། གཟའ་ཕུར་བུ་ལའང་། 1.有眼。2.木曜。【增】針。〔达〕(同) མིག་ལྡན།

མིག་ཅེ་རེ་བ། (原注缺) 注視。

མིག་གཅིག དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.一隻眼。2.大自在（天神名）。

མིག་བཙར་བ། མིག་ཙ་རེ་བྱས་པའམ་སྐྱོན་ཅན། 眼常常眨或眼有毛病。【增】扎瞎了。〔四〕

མིག་བཅུ་གཉིས། (原注缺) 十二目。

མིག་ལྤགས། མིག་གི་རྫི་མའམ་རྫི་མ་སྐྱེས་པའི་གཞི་པགས་པ་དེ་འོ། །མིག་ཤེལ་སོགས་ལའང་ཟེར་སྣང་། 1.睫毛或生睫毛之眼皮。2.眼鏡等。

མིག་ཆུ། མཆི་མ། 眼泪。

མིག་ཆུ་དཀྲུ་བ། མིག་གི་མཆི་མ་འཛག་པ། 流泪。

མིག་ཆུ་ཉིལ་ལི། (注同上)

མིག་གཉིས་པ། (原注缺) 二目者。

མིག་ཏུ་འཐད། གཟུགས་མཛེས། 順眼（藻）。美色。

མིག་ལྟོས། མིག་གིས་ལྟོས་ཤིག 用眼看吧！
【增】榜样。〔四〕

མིག་སྟོང་། བརྒྱ་སྦྱིན་དང་འཇམ་དབྱངས། 千目（藻）。1.帝釋(天神名)。2.文殊（菩薩名）。

མིག་ཐེད། མིག་ཕྱིར་ཐེད་ཐེད། （未詳）
【增】茄皮眼。〔四〕

མིག་གདངས་པ། མིག་ཕྱེ་བ་ལྟ་བུ། 張目，大瞪着眼。(同) མིག་བགྲད་པ།

མིག་ལྡན། གཟའ་ཕུར་བུ་ལའང་། 1.具有眼睛。2.木曜。
【增】1.= མཁས་པ་ 或 ཤེས་རབ་ཅན། 智者。2.= ཕུར་བུ། 〔达〕(同) མིག་ཅན།

མིག་ལྡོག་པ། ཧྲིལ་ཧྲིལ་བསྒོར་ལྡོག་པ། 翻眼，眼翻障。

མིག་ལྡོངས་པ། མིག་ལོང་བར་གྱུར་པའམ་བྱས་པ། 盲，眼瞎。

མིག་རྣག མིག་གི་དྲི་མ། 眵，眼垢。

(同) མིག་སྐྱག མིག་གི་དྲ་མ།

མིག་དཔངས་མཐོ། ལྟ་སྟངས་དཔངས་མཐོ་བོ་ལྟ་བུ། 眼界高，如向高处看。

མིག་པན། ཆུ་ཤེལ་དང་ཟླ་འོད་ལའང་། 益目(藻)。1.水晶。2.月光。

མིག་ཕྱིད་པ། མིག་གངས་ཀྱིས་འཕྱིད་ལྟ་བུ། 眼迷眩，如“眼被雪照迷”。【增】= མིག་ཆུ། 眼泪。〔达〕(同) མིག་འཕྱིད།

མིག་ཕྱིར་གླན་པ། མིག་འཛུམ་པའམ་འབབ་པ། 1.閉目。2.下視。

མིག་འཕྱིད། མིག་གངས་ཀྱིས་འཕྱིད་ལྟ་བུ། 眼迷眩，如“眼被雪照迷”。(同) མིག་ཕྱིད་པ།

མིག་འཕྲུལ་མཁན། སྒྱུ་མ་མཁན་ལྟ་བུ། 障眼者，如幻师，魔术家。

མིག་འཕྲུལ་བྱེད་པོ། (注同上)

མིག་བུ། དམིག་བུ་བུ་གའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即དམིག་བུ། 孔洞。

【增】= ལོང་ཁྲིད། 牵引盲人者。〔达〕

མིག་དབང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཅན་དྭངས་པ། 眼根(佛)，視覚器官，眼識所依之净色。(同) མིག་གི་དབང་པོ།

མིག་འབུར་ཙུགས། (原注缺) 眼向外注視。【增】直瞪着眼。〔四〕

མིག་འབོར་བ། (未詳)

མིག་འབྲས། མིག་ནང་གི་ཐིག་ནག་གམ་མཐོང་མིག 眼內瞳人。(同) མིག་གི་རྒྱལ་མོ།

མིག་སྒྲིབ་པ། མིག་མི་གསལ་བར་སྒྲིབ་པ། 眼昏不明，眼迷了。

མིག་མངས། མིག་མང་སོང་བ་དང་རྩེད་མོ་ཞིག 1.眼多，孔多。2.棋，棋盘。

མིག་མངས་རིས། འདི་ལྟ་བུ་རི་མོ། 棋盘紋。(图缺)

མིག་མི་ཐེག་པ། མཐོང་མི་ཐུབ་པའམ་མི་ཐེག་པ། 眼不能見，不能支持。

མིག་མི་འཛུམ། ལྷ་སྤྱིའི་མིང་དང་ཉའི་མིང་ལྷ··· ལའང་། 不閉目(藻)。1.天神。2.魚。【增】1.观音菩薩名。2.一王子名。〔达〕

མིག་མི་བཟང་། རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་ནང་ཚན་ཞིག་ལའང་། 1.丑目。2.四大天王之一(即广目天王)。

མིག་དམན། ངོ་ཚ་བའི་མིང་། 低目(藻)。羞慚。

མིག་དམའ་བ། (注同上)

མིག་དམར། སྲིན་པོ་དང་མ་ཧེ་དང་གཟའ་མིག་དམར་དང་ཤིང་ཁྱི་ལོ་ལའང་། 赤眼(藻)。1.罗刹。2.水牛。3.火曜。4.甲戌年。

མིག་སྨན། སྔོན་པོའམ་མདོག་ནག་པོའང་། 1.眼葯。2.青或黑色。【增】空青石汁。〔法〕

མིག་སྨན་མཁན། སྨན་པ། 眼葯师(藻)。医生。

མིག་སྨན་ཆར། མུན་པ་ལའང་། 眼葯雨(藻)。黑暗。

མིག་སྨན་མཇུག་མ། བྱ་ཁྲང་ཁྲང་། 眼葯尾(藻)。鶴，雁。

མིག་སྨན་མདོག སྒྲ་གཅན་མཇུག་མ་ལའང་། 1.眼药色。2.罗睺星之尾。

མིག་སྨན་སྔོ། རྩངས་པ་ལའང་། 1.眼药草。2.蜥蜴。

མིག་ཙ་ཏྲར། མིག་རྣོན་པོས་བལྟ་བ་ལྟ་བུ། 如以敏銳的眼睛看。(同) མིག་ཏྲར།

མིག་བཙའ་བ། མིག་བལྟ། 眼看着。

མིག་བཙས་པ། མིག་བལྟས་པ། 眼已看。

མིག་ཚག (原注缺)【增】烂眼边。〔四〕

མིག་ཚག་འཐོག (未詳)

མིག་ཚག་མ། (未詳)

མིག་ཚི། (原注缺) 眼眵。

མིག་མཛེས། མཛེས་མ་ལའང་། 1.美目。2.美女。(同) མིག་ཡངས་མ།

མིག་མཛེས་པ། རི་དྭགས་དང་བྱ་ཁ་བྱུག་ལའང་། 美目者 (藻)。1.鹿。2.杜鵑。

མིག་འཛིན། དཔྲལ་པའི་མིང་ལའང་། 持目 (藻)。額部。

མིག་ཞར། མིག་ལ་སྐྱོན་ཅན། 眇目，独眼，眼有毛病。【增】瞎子。〔四〕(同) མིག་སླ་བོ།

མིག་ཟི་བ། མིག་རབ་རིབ་པ་ལྟ་བུ། 眼昏花，如眼有眩翳。

མིག་ཟིམ་ཟིམ། (原注缺) 閉目，合眼。【增】怔忡忡的。〔四〕

མིག་ཟུམ་ཟུམ། (原注缺) 閉目，合眼。

མིག་ཟླུམ་པོ། མིག་རིལ་པོ། 圓眼睛。

མིག་གཟུགས་གསལ་བྱེད། ཉི་མའི་མིང་། 能显眼色 (藻)。太阳。

མིག་བཟང་། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལའང་། 1.美妙的眼睛。2.极喜自在魔。

མིག་ཡ། རྣམ་སྲས་ལའང་། 1.只眼，独眼。2.毗沙門 (天神名)。

མིག་ཡངས། བྱ་ཁྱུང་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེ་ལའང་། 1.鹏。2.权势大。【增】慷慨，量大。〔达〕(达作 མིག་ཡངས་པ་)

མིག་ཡངས་མ། མཛེས་མ་ལའང་། 美女。(同) མིག་མཛེས།

མིག་ཡོ། མིག་ཀྱོག་ཀྱོག 斜眼。

མིག་ཡོན། (注同上)

མིག་ཡོར། སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ། 障眼，如阳焰(佛)。(同) མིག་གཡོར།

མིག་གཡུང་བ། མིག་དུལ་པོ། 眼柔和。

མིག་གཡེར། སེང་གེ་ལའང་། 1.眼亮。2.狮子。

མིག་གཡོར། སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ། 障眼，如阳焰(佛)。(同) མིག་ཡོར།

མིག་རབ་རིབ་པ། མིག་མི་གསལ་བར་རབ་རིབ་པ། 眼昏，眼有翳看不明显。【增】看的眼花。〔四〕

མིག་རས་བཙའ་བཞིན་དུ། མིག་གིས་ལྟ་བཞིན་དུ། 眼看着。

མིག་རིག་རིག མིག་ཏིག་ཏིག་ལྟ་བ་ལའང་། 1.注目。2.睜眼注視。【增】眼光閃爍。〔四〕

མིག་རུས་མནན། ཁོང་ཁྲོ་བའི་མིང་། 忿恨，瞋恚。

མིག་ལ་མངར། གཟུགས་མཛེས་པ། 甘目（藻）。美色。

མིག་ལམ་ཆད་པ། （原注缺）眼路断（藻）。黄昏。

མིག་ཡོག་བལྟས། ཁྲོ་བས་བལྟས་པ། 怒目而視。

མིག་ཡོང་བ། མིག་གིས་མ་མཐོང་ཡོང་བ། 失明，眼瞎。

མིག་ཡོས། （未詳）

མིག་ཤེལ། （原注缺） 眼鏡。

མིག་སེར་པ། འུག་པ་དང་ནད་པ་ལའང་། 黄目者（藻）。1.鵂鶹，梟鳥。2.胆病者。

མིག་སླི་པོ། མིག་ལ་སྐྱོན་ཅན། 眼有毛病者。（同） མིག་ཞར།

མིག་གསུམ་གྲོགས། ནམ་སྲས་ཀྱི་མིང་། 三目友（藻）。毗沙門（天神名）。（同） མིག་སྒྲ་བ།

མིག་གསུམ་པ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 三目者（藻）。大自在（天神名）。

མིག་གསུམ་གཙུག་ནོར། ཟླ་བའི་མིང་། 三目頂珠（藻）。月亮。

མིག་གསུམ་འཛིན། （注同上）持三目（藻）。

མིག་བསྒྲིངས་པ། ཐག་རིང་དུ་བྱས་ཏེ་བལྟས་པའི་དོན། 远顧，远看。

མིག་ཧར་པོ། མིག་རྣོ་པོ་ལྟ་བུ། 眼亮，眼明利。

མིག་ཧུར། མིག་རྣོན་པོས་བལྟ་བ་ལྟ་བུ། 注目，如以敏鋭的眼睛看。【增】暴子眼。〔四〕（同） མིག་ཧ་དར།

མིང་། ཡི་གེའི་ཁོངས་ནས་མིང་བྱུང་ངོ་།། 名詞，从字产生名詞。【增】名字，名号。〔达〕

མིང་གྲགས་ཆེ་བ། མཚན་སྙན་གྲགས་ཆེན་པོ། 名誉大 名声大。

མིང་ཅན། ཁོ་བོ་དགེ་བཤེས་མིང་ཅན་ནམ་དགེ་རྒན་མིང་པའང་ཡིན་ལྟ་བུ། 有名。（原注：我有格什名，亦是师长名）【增】1.有名誉的，被称誉的。2.药草名，花名。〔达〕（同） མིང་པ།

མིང་བཏགས། འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་མི་བླུན་པོ་ལ་བ་ལང་དང་ཁྱིའུ་ལ་སེང་ཕྲུག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 假名，就相似而立名，如愚人名牛，犬名狮子。

མིང་བཏགས་པ། （ཡང་ན）ཡི་གེ་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དོན་གྱི་ངོ་བོ་བརྗོད་པ་མིང་… ཡིན་ནོ་དེ་ལ་འདོད་རྒྱལ་གྱི་མིང་དང་རྗེས་སྒྲུབ་ཀྱི་མིང་དུ་བཏགས་རེད་པ། 立名，字合集为体，唯詮义自体者为名，此中有随欲立名，依义立名。

མིང་ཐོགས། མིང་འདོགས་པ་པོས་མིང་ཐོགས་ཤིག 起个名字吧！

མིང་གདགས། མིང་འདོགས་པ་པོས་མིང་གདགས་པར་བྱ་བ། 被起名。

མིང་འདོགས། （原注同上）起名字。

མིང་པ། ཁོ་བོ་དགེ་བཤེས་མིང་ཅན་ནམ་དགེ་རྒན་མིང་པའང་ཡིན་ལྟ་བུ། 有名者。（原注：我有格什名，亦是师长名）（同） མིང་ཅན།

མིང་པོ། སྔོན་སྐྱེས་སྤུན་ནམ་ཕུ་བོ། 兄，哥哥。【增】同胞兄弟。〔达〕

མིང་བྱང་། ཁ་བྱང་། 标题，题签。

མིང་འབོད། མིང་ནས་འབོད་དམ་སྐད་གཏོང་། 1.呼名，叫其名。2.通知。

མིང་སྦྲེལ་ནས། མིང་དང་འབྲེལ་བར་བྱས་ནས། 与名連系。

མིང་མེད། སྲིན་མཛུབ་སོར་མོ་ཞིག་ལ་འདང་། 1.无名。2.手指之一，第四指，无名指。

མིང་གཞི། ཡི་གེ་ལ་འདང་། 字根，基本字母。

མིང་གཟུགས། མིང་དང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ། 名色（佛），名与色之緣起。

མིང་གཟུགས་ཟླ་བ། ནག་པ་ཟླ་བ། 名色月（藻）。角宿月，三月。

མིང་སྲིང་། ཕོན་སྐྱེས་སྤུན་ནམ་ཕུ་བོ། 兄妹。【增】 མིང་པོ་ 与 སྲིང་མོ་ 的縮写，等于 སྤུན། 〔达〕

མིད་ཁམ་ཆེ། མིད་པར་མིད་ཆེ་བ་དང་ཁམ་འགམས་ཆེ། 吞，大口吃。

མིད་ཅིག ཟོ་ཞིག 吞吧！吃吧！

མིད་པ། ཟ་བྱེད་མིད་པ་དང་ཟས་མིད་པའམ་ཟས་པའི་དོན་ལ་འདང་། 1.喉部。2.吞食，已食。【增】一种魚。〔达〕

མིད་པ་འགག་པ། བརྣངས་པ་ལྟ་བུ། 塞喉，梗塞。（同） མིད་པ་འཚུབ་པ།

མིད་པ་གཉིས་པ། བ་གླང་དང་ལུག་སོགས་ལྟ་བུ་ཟས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་ཡང་ལྡོག་ཡང་ཟས་པས་སོ།། 反刍，如牛羊等食毕复吐出嚼食。

མིད་པ་འཚུབ་པ། བརྣངས་པ་ལྟ་བུ། 噎，梗塞。（同） མིད་པ་འགག་པ།

མིན་གྲང་། མ་ཡིན་ཟེར། 不是吧！

མིན་ནམ། མ་ཡིན་ནམ། 不是嗎？

མིན་ནོ། མ་ཡིན་ནོ།། 不是啊！

མིའུ། མི་ཆུང་ཆུང་དང་མིག་གི་མིའུ། 1.小人，矮人。2.目中瞳人。【增】= མིའུ་ཐུང་། 〔达〕

མིའོ་ཅོག མི་ཐམས་ཅད། 一切人。

མིར། མི་ལ། 人中。（མི་的第七轉声）

མིར་གྱུར་པ། མི་རུ་གྱུར་པ་མི་དང་ཡིན། 已成人，即是人。

མིར་ཆགས་པ། རྣམ་འབྱེད་ལས། མིར་ཆགས་པ་ནི་གང་གིས་མའི་མངལ་དུ་ལུས་དང་སྲོག་དང་ཡིད་དབང་རྣམས་རྙེད་པའོ། །མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། མའི་མངལ་དུ་ཞག་བདུན་ཕྲག་བཅོ་བརྒྱད་མན་ཆད་མིར་ཆགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། 变成人形，成人，戒經說："成人謂于母胎中已得身、命、意諸根"。律疏說："于母胎中，經十八周以后，变成为人"。

མིས། མི་ཡིས། 由人。（མི་ 的第三轉声）

མིས་བྱིན་བུ། ལྷའི་གླུ་མཁན། 天界之歌者。

མུ། མཐའ་དང་སྣ་ག་ལ་འདང་། 1.尽头，边，边际。2.种类。【增】1.有时代替 མུ་ཟི། 硫磺。2.= ཕྲས། 〔达〕

མུ་ཁ། མཐའ་དང་ཁ་（དང་）། 边和口。【增】= ཚོས་མཁན། 染者，画师（秘密語）。〔达〕

མུ་ཁད་མཉམ། མཐའ་གང་མ་གང་མ་མཉམ་པ། 与边緣相齐，满平到边緣。

མུ་ཁྱུད་ཅན། ཟླ་བ་ལ་འདང་། 有輞，有圍者（藻）。月亮。

མུ་ཁྱུད་པ། མཐས་ཁོར་ཁྱུད་པའམ་ཁོར་ལུག་པའི་དོན། 边圍，环繞。【增】轂輞（古譯）。〔本〕

མུ་ཁྱུད་འཛིན་རི། གསེར་རི་ཞིག 輪圍山，金山之一。
【增】尼民达罗山，神話中圍繞須弥山的七金山之一。〔达〕

མུ་ཁྱུད་རི། ལྕགས་རི། 輪圍山，鉄山。

མུ་གེ་སྐྱེད་པོ། ཐན་པ། 生飢饉（藻）。旱灾。

མུ་གེའི་དུས། ཐན་པ་དང་སྟོན་ཏོག་མེད་པའི་དུས། 飢饉时（藻）。1.旱时。2.无秋收时。

མུ་འགྲམ། ཁའི་མུ་འགྲམ། 腮边，腮帮子。

མུ་ཅོར་སྨྲ་བ། དོན་མེད་སྨྲ་བའམ་ཚིག་འཁྱལ་སྨྲ་བ། 乱說，說无意义的話或綺語（佛）。

མུ་གཅིག མཐའ་གཅིག་གམ་རྣམ་པ་གཅིག 1.一边。2.一种。

མུ་ཏི། 〔梵〕 མུཀྟཱའམ་མཽཀྟིཀའི་ཟུར་ཆག་སྟེ་བསྒྱུར་ན་གྲོལ་བ་ཅན། 珍珠，梵文 མུཀྟཱ 或 མཽཀྟིཀ 之变音，义为已得解脱者。

མུ་ཏིག （注同上）

མུ་ཏིག་སྐྱེ་གནས། ཉ་ཕྱིས་དང་ཉ་ཕྱི་ཡིན་པར་གསུངས། 珠生处（藻）。珠母，蚌，蛤。【增】＝ མུ་ཏིག་འབྱུང་གནས། 海洋。〔达〕（同） མུ་ཏིག་འབྱུང་གནས། མུ་ཏིག་མ།

མུ་ཏིག་སྐྱེད་པོ། （注同上）生珠者（藻）。

མུ་ཏིག་ཆུན་བུ། （原注缺）珍珠瓔珞。

མུ་ཏིག་གནས་ཅན། ལྷའི་བུ་མོ། 珍珠处者（藻）。天女。

མུ་ཏིག་ཕྲེང་། མུཀྟཱཝལཱིའི་ཟུར་ཆག་སྟེ་མུ་ཏིག་གི་ཕྲེང་བ། 珍珠瓔珞。（同） མུ་ཐི་ལི།

མུ་ཏིག་འབྱུང་གནས། ཉ་ཕྱིས་དང་ཉ་ཕྱི་ཡིན་པར་གསུངས། 珠源（藻）。蚌，蛤。【增】海洋。〔达〕（同） མུ་ཏིག་སྐྱེ་གནས། མུ་ཏིག་སྐྱེད་པོ།

མུ་ཏིག་མ། （原注同上）珠母（藻）。

མུ་ཏིག་མཚོ། （原注缺）珍珠湖。

མུ་ཏོ་བ། སྤྲང་མོ་བའམ་སྤྲང་པོ། 乞丐，穷人。

མུ་ཏྲོ་བ། （注同上）

མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་རྒྱལ་མཚན་ཅན། ཕྱི་རོལ་པའི་རྟགས་ཅན་ལྟ་བུ། 有外道服飾者。

མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་ཆ་ལུགས་ཅན། （注同上）

མུ་སྟེགས་སྟོན་པ་དྲུག རྫོགས་བྱེད་འོད་སྲུངས་དང་ཀུན་དུ་རྒྱུ་གནག་ལྷས་ཀྱི་བུ་དང་ཡང་དག་རྒྱལ་བ་ཅན་སོགས། 外道六师（佛）：富兰那迦叶波、末伽梨拘賒梨子、删闍夜毗罗胝子等。

མུ་སྟེགས་པ། ཕྱི་རོལ་པ་གྲངས་ཅན་པ་དང་བྱེ་བྲག་པ་དང་སྦྱོར་བ་པ་སོགས། 外道，异教徒外道数論派、胜論派、瑜伽派等。

མུ་སྟེགས་བྱེད། （注同上）

མུ་ཐི་ལི། མུཀྟཱཝལཱིའི་ཟུར་ཆག་སྟེ་མུ་ཏིག་གི་ཕྲེང་བ། 梵文 མུཀྟཱཝལཱི 之变音，珍珠瓔珞。（同） མུ་ཏིག་ཕྲེང་།

མུ་ཐུག མཐའ་ལ་ཐུག་པའམ་བགོ་བཤའ། 1.到达边际。2.分配。

མུ་མཐུད་མར། མཐའ་རྒྱུན་ཆགས་པར། 边界相接連。

མུ་ནག （未詳）

མུ་ནས། མཐའ་ནས་དང་ཕྱོགས་ནས། 从边，从一方。

མུ་མེད། མཐའ་མེད། 无边际。

མུ་མེན། རྡོ་སྔོན་པོ་ཞིག 青金石，青玉。

མུ་ཚིགས་ཅན། ཞིང་སའམ་འབྲུ་སྐྱེས་ས་གཞི། 边节者（藻）。田地，产谷地。

མུ་རྫིང་། （未詳）

མུ་བཞི། མཐའ་བཞི་ཅན་ནམ་སྣ་ཀ་བཞི། 1.四边。2.四种。【增】四边：生灭（སྐྱེ་འགག་），常断（རྟག་ཆད་），有无（ཡོད་མེད་），显空（སྣང་སྟོང་）。〔达〕

མུ་ཟི། སྨན་མུ་ཟི་སེར་པོ་དང་ནག་པོ་ལྟ་བུ་དང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་མེ་འབར་བྱེད། 1.硫磺。2.硫磺所发之火。

མུ་རན། མཐའི་རན་པ། 边界，周界。

【增】＝མཐའ་བསྐོར། 〔达〕 器皿外面的木箍或鉄箍。〔法〕

མུ་ལ། མཐའ་ལ། 在边界。【增】1.共同，成堆。2.＝ཁོངས་སུ། 界内。〔达〕

མུག་པ། སྲིལ་ལམ་འབུ་ཞིག 蚕，蠹虫。

【增】1.或作 མུག་མ། མུན་མ། 2.与 ཡིད་ 或 ཐུགས་ 連用，义为失望。〔达〕

མུང་ག་ནག་པོ། འབུ་ཞིག 一种虫。

མུན་བསྐལ། སངས་རྒྱས་མ་བྱོན་པའི་བསྐལ་པ། 黑暗劫（佛），无佛出世之劫。

མུན་འཁྲིགས། མུན་ནག 黑暗。

མུན་ཅན་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཿ། 有暗女（藻）。鄔摩天女。【增】夜間。〔达〕

མུན་བཅོམ་པ། སངས་རྒྱས། 破暗(藻)。佛。

མུན་འཇོམས། ཁྱབ་འཇུག་དང་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་དབང་ཕྱུག་ལའང་། 破暗（藻）。1.遍入（天神名）。2.日。3.月。4.火。5.火神。6.自在（天神名）。（同）མུན་པའི་དགྲ་བོ། མུན་སེལ།

མུན་སྟུག་ཅན། མཚན་མོ། 厚暗者（藻）。夜間。（同）མུན་མཚན། མུན་སྲིག

མུན་འཐོམས། ནག་འཐོམས། 昏暗。

མུན་རྡོ། མུན་པའི་ནང་དུ་རྡོ་གཞུས་པ་ལྟ་བུ། 暗中投石。

མུན་ནག སྣང་བའི་ཆ་མེད། 黑暗，无光明。

མུན་པ། （注同上）

མུན་པ་ཅན། མཚན་མོ་དང་སྒྲ་གཅན་ལའང་། 有暗（藻）。1.夜間。2.罗睺星。

མུན་པ་མ། དཀྱུང་མོའམ་མཚན་མོ། 黑暗母（藻）。夜晚，夜間。

མུན་པའི་དགྲ་བོ། ཁྱབ་འཇུག་དང་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་དབང་ཕྱུག་ལའང་། 黑暗敌（藻）。1.遍入（天神名）。2.日。3.月。4.火。5.火神。6.自在（天神名）。（同）མུན་འཇོམས། མུན་སེལ།

མུན་པའི་མིག་ཅན། འུག་པ། 暗眼者（藻）。猫头鹰。

མུན་སྤྲུལ། གླེན་པོ། 愚者。

【增】1.假話，虚伪。2.无知。〔达〕

མུན་བྲལ། ཉིན་མོ་ལའང་། 1.脱离黑暗。2.白昼。

མུན་མཚན། མཚན་མོ། 暗相（藻）。夜間。

（同）མུན་སྟུག་ཅན། མུན་སེག

མུན་རྫེ། རྩ་དྲིས་མའམ་སྐྱེར་མའང་ཟེར། 1.馬兰草。2.黄刺（小灌木名）。

མུན་རུབ། ས་རུབ། 黄昏，昏暗。

མུན་སེལ། ཁྱབ་འཇུག་དང་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་དང་མེ་

དང་མེ་ལྷ་དང་དབང་ཕྱུག་ལ་འདང་། 除暗(藻)。1.遍入(天神名)。2.日。3.月。4.火。5.火神。6.自在（天神名)。

(同) མུན་འཇོམས། མུན་པའི་དགྲ་བོ།

མུན་སྲིབ མཚན་མོ། 夜間。

(同) མུན་སྣུན་ཅན། མུན་མཚན།

མུན་སྨྲོ། མུན་པ་སྨྲོ་བར་(དང་)། (未詳)

【增】狂怒，忿怒。〔达〕

མུན་བསལ། མུན་པ་བསལ་ཟིན་པ་ཉིན། 已除黑暗（藻)。白天，昼。

མུར། མཐའ་རུ། 边上。(མུ་ 的第七轉声)

【增】=ཞོར། 〔达〕

མུར་ཁྱབ། ནམ་མཁའ་ལ་འདང་། 1.充满边际。2.虚空，天空。

མུར་གོང་། ཁའི་མུར་གོང་འགྲམ་པ། 顋边，顴顬。

མུར་འགྲམ། (注同上)

མུར་འཛུག་པ། ཆུའི་མཐའ་རུ་འཛུག་པའམ་འཛུག་ངོགས་སུ་འཛུག་པ། 入边，入于边界，如入水边或入碼头。

མུར་ཐུག་པ། མཐའ་ལ་ཐུག་པ། 到达边际。

【增】=མཐར་ཐུག 完全，究竟。〔达〕(达无 པ་ 字)

མུར་འདུག་པ། མཐའ་རུ་འདུག་པའམ་སྡོད་པ། 站在一边。【增】1.=མུ་སྟེགས་པ། 外道。2.魚鰓。〔达〕(达无པ་字)

མུར་བ། སོ་ཡིས་མུར་བ་ལྟ་བུ། 嚼，用牙咬。

མུལ་ཏྲི་པ། ཉལ་འགྲོ་བ་སློང་བོ་ཡི་མིང་མུ་ཏྲི··· པའམ་མུ་ཏོ་པ་ཞེས་པའང་སྣང་། 行乞者，乞丐，亦作 མུ་ཏྲི་པ་ 或 མུ་ཏོ་པ།

མུལ་མུལ་གྱུར་པ། འབོལ་འབོལ་གྱུར་པ། 柔軟。

མུས། མཐའ་ཡིས། 由边。(མུ་ 的第三轉声)

【增】一后藏村落的名字。〔达〕

མེ། I. མེའི་ཁམས་ནི་ཚ་བའོ་ཞེས་དང་མཛོད་འགྲེལ་དུ་དྲོ་བ་ནི་མེའི་ཁམས་སོ། ། 火，如說: “火界謂热”，俱舍論說: “暖为火界”。

(又) ཚ་ཞིང་སྲེག་པ་མཚན་ཉིད་དོ། །མེ་ནི་གྱེན་དུ་འབར་བའོ། ། 性能热且燃，向上燃燒。

(同) མེ་ཡི་ཁམས།

II. མེ་འབྲུག་ལོ་དང་གྲངས་གསུམ་གྱི་མིང་ལ་འདང་། 1.丙辰年。2.三。

མེ་སྐར། མེ་འབར་དེ་ཚ་ཚ་འཕྲོས་པའམ་ཐོད་པའི་ཚ་དེ་འོ།། 燃火所发出之火星。

(同) མེ་སྟག མེ་ཡི་གཟེགས་མ།

མེ་སྐོར། ཆུང་མ་ལེན་པའི་ཚོ་ག་ཞིག 火圜，娶亲的一种仪式。

མེ་ཁང་། ཐབ་ཚང་། 厨房，灶房。【增】供神用火的房屋或圈圍着的地点。〔达〕

མེ་ཁྱེར། མཁའ་སྣང་སྲིན་བུ། 带火(藻)。螢火虫。

མེ་སྒྲོགས། མེ་མདའ་ཆེན་པོ། 炮。

མེ་སྒྲོན། སྒྲོན་མེའམ་མར་མེ། 火炬，灯，烛。

མེ་ལྕགས། རྡོ་ནས་མེ་ལེན་བྱེད། 火鐮，击石取火具。【增】鋼和火絨袋。〔达〕 (同) མེ་ཆ།

མེ་ལྕེ། མེ་འབར་བའི་དཔལ་རྒྱ་མོའམ་ཏོག་དང་ཚོན་ཞིག་ལ་འདང་། 1.火焰。2.一种顏色。

(同) མེ་དཔལ།

མེ་ཆ། རྡོ་ནས་མེ་ལེན་བྱེད། 火鐮，击石取火具。

【增】= མེ་ལྕགས། 火石，燧石。〔达〕(同) མེ་ལྕགས།

མེ་ཆར། གནམ་ལྕགས་ཐོག 火雨（藻）。霹靂，雷。

མེ་མཆེད་པ། མེ་འཕེལ་བའམ་འབར་བ། 火盛，熾燃。【增】风筒。〔四〕

མེ་ཏོག མེ་ཏོག་པདྨ་ལྟ་བུ་དང་བུད་མེད་ཟླ་མཚན་ལ་འང་། 1.花，如蓮花。2.妇女月經。

མེ་ཏོག་སྐྲ། ཀེ་ས་རའི་ཟེར་ཆག་གི་སར། 花发（藻）。花蕊。

མེ་ཏོག་རྒྱལ། མེ་ཏོག་ཙམ་པ་ཀ། 花王（藻）。瞻波花，木兰花。

མེ་ཏོག་ཅན། རྣམ་སྲས་ཀྱི་གཞལ་མེད་ཁང་དང་གཙུག་ཕུད་དང་ས་ག་ཟླ་བའམ་ཧོར་ཟླ་བཞི་པ་ལ་འང་། 有花（藻）。1.毗沙門天神之宮殿。2.頂髻。3.氐宿月，阴历四月。

མེ་ཏོག་མཆོག གུར་གུམ་ཕལ་པ་ལ་འང་། 1.最好的花。2.藏紅花。

མེ་ཏོག་འཇུག རྐང་དྲུག་བུང་བའི་མིང་། 入花（藻）。蜜蜂。(同) མེ་ཏོག་འཐུང་། མེ་ཏོག་འཐོར། མེ་ཏོག་སྐྱོང་པོ། མེ་ཏོག་ཟས་ཅན། མེ་ཏོག་ལ་རྩེ།

མེ་ཏོག་ཏོག འདོད་ལྷ་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 花幢（藻）。欲天（爱神），极喜自在魔。(同) མེ་ཏོག་མདའ། མེ་ཏོག་གཞུ་ཅན།

མེ་ཏོག་ལྟོ་བ། ཁྱབ་འཇུག 花腹（藻）。遍入（天神名）。(同) མེ་ཏོག་ཕྲེང་ལྡན།

མེ་ཏོག་འཐུང་། རྐང་དྲུག་བུང་བའི་མིང་། 飲花（藻）。蜜蜂。(同) མེ་ཏོག་འཇུག མེ་ཏོག་སྐྱོང་པོ། མེ་ཏོག་ཟས་ཅན། མེ་ཏོག་ལ་རྩེ།

མེ་ཏོག་འཐོར། （注同上）散花（藻）。

མེ་ཏོག་མདའ། འདོད་ལྷ་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 花箭（藻）。欲天（爱神），极喜自在魔。(同) མེ་ཏོག་ཏོག མེ་ཏོག་གཞུ་ཅན།

མེ་ཏོག་རྡུལ། ཀེ་ས་རའི་ཟེར་ཆག་གི་སར། 花粉，花蕊。

མེ་ཏོག་ལྡན་དུས། དཔྱིད་ཀའི་དུས། 具花时（藻）。春季。

མེ་ཏོག་ལྡན་མ། ཟླ་མཚན་དང་ལྡན་མ། 具花女（藻）。行月經之妇女。

མེ་ཏོག་ཕྲེང་ལྡན། ཁྱབ་འཇུག 具花鬘(藻)。遍入（天神名）。(同) མེ་ཏོག་ལྟོ་བ།

མེ་ཏོག་མིག་སྨན། མཐིང་གི་མིང་ལ་འང་། 花眼药（藻）。藍靛。(同) མེ་ཏོག་ཟེ་བ།

མེ་ཏོག་སྐྱོང་པོ། རྐང་དྲུག་བུང་བའི་མིང་། 尝花（藻）。蜜蜂。(同) མེ་ཏོག་འཇུག མེ་ཏོག་འཐུང་། མེ་ཏོག་འཐོར། མེ་ཏོག་ཟས་ཅན། མེ་ཏོག་ལ་རྩེ།

མེ་ཏོག་རྩི། མེ་ཏོག་གི་བཅུད་དམ་ཆི་ལྟ་བུ། 花之蜜汁。

མེ་ཏོག་རྩེ་མོ། གུར་གུམ་ལ་འང་། 1.花的頂端。2.藏紅花。(同) མེ་ཡི་རྩེ་མོ།

མེ་ཏོག་གཞུ་ཅན། འདོད་ལྷ་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 花弓者，持花弓（藻）。欲天（爱神），极喜自在魔。(同) མེ་ཏོག་ཏོག མེ་ཏོག་མདའ།

མེ་ཏོག་བཞད། མེ་ཏོག་ཁ་ཕྱེ་བའམ་འབུས་པ་དང་

ཁྱབ་འཇུག་ཡའང་། 花笑（藻）。1.花开，花发芽。2.遍入（天神名）。

མེ་ཏོག་ཟས་ཅན། ཀང་དྲུག་བུང་བའི་མིང་། 花食者（藻）。蜜蜂。（同）མེ་ཏོག་འཇུག མེ་ཏོག་འཐུང་། མེ་ཏོག་འཐོར། མེ་ཏོག་སྐྱོང་བ། མེ་ཏོག་ལ་རྩེ།

མེ་ཏོག་ཟེ་བ། མཐིང་གི་མིང་ཡའང་། 1.花蕊。2.藍靛。（同）མེ་ཏོག་མིག་སྨན།

མེ་ཏོག་ལ་རྩེ། ཀང་དྲུག་བུང་བའི་མིང་། 花中戏（藻）。蜜蜂。（同）མེ་ཏོག་འཇུག མེ་ཏོག་འཐུང་། མེ་ཏོག་འཐོར། མེ་ཏོག་སྐྱོང་བ། མེ་ཏོག་ཟས་ཅན།

མེ་ཏོག་ལམ། མོ་མཚན་སྟུ། 花路（藻）。女性生殖器。

མེ་ཏོག་གསར་མ། ཡང་ཚེ་མ། 鮮花(藻)。少女。

མེ་སྟག མེ་འབར་དེ་ཚ་ཚ་འཕྲོས་པའམ་ཐོད་པའི་ཚ་རི་འོ།། 火花，燃火所发出之火星。

【增】= མེ་ཚག 灰中余烬。〔达〕

（同）མེ་སྐར། མེ་ཡི་གཟེགས་མ།

མེ་སྟན། སྟན་འོག་ལ་མེ་ཡོད་གདན་སྟོད་ས། 暖座，座下有火者。（同）མེ་གདན།

མེ་ཐབ། མེའི་ཐབ་ཀ། 灶，炉子。

མེ་དམ། མེ་ཏོག་འཛོག་ས། 花瓶，插花处。

མེ་དོང་། མེ་དང་ལྡན་པའི་གཡང་ས་གོང་དོང་། 火坑。（同）མེ་འོབས།

མེ་གདན། སྟན་འོག་ལ་མེ་ཡོད་གདན་སྟོད་ས། 暖座，座下有火者。（同）མེ་སྟན།

མེ་མདག མེ་འབར་བའི་ཐལ་བ་དམར་པོ། 火烬，着火之紅灰。

མེ་མདའ། ཐུག་མདའ། 枪。

མེ་རྡོ། མེ་ལྕགས་ཀྱིས་མེ་ལེན་པའི་རྡོ། 火石，用火镰取火之石。

མེ་ལྷན་མ། （未詳）

མེ་ལྡེ། མེ་ལ་བསྲོ་བར་ལྡེ། 烤火，向火取暖。

མེ་ན་ཀཱ། 〔梵〕 ལྷའི་བུ་མོའམ་ལྷའི་གར་མཁན་མ། 梅那迦，天女，天界舞女。

【增】1.= ཡང་ཚེ་མ། 少女，童女。2.天界妓女。〔达〕（ཀཱ་字 达作 ཀ་）

མེ་ན་ཀཱའི་སྲིང་མོ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 梅那迦之妹（藻）。鄔摩天女。

མེ་ན་ལའི་བུ་མོ། ཆུ་བོ་སིན་དྷུའི་མིང་། 梅那拉女（藻）。信度河。

མེ་ན་ཏ། （未詳）

མེ་ནའི་བདག་པོ། གངས་རི་ཡའང་། 梅那主（藻）。雪山。

མེ་པ་རལ་པ་ཅན། མུ་སྟེགས་པའི་བྱེ་བྲག་སྟེ་མེ་ལ་དད་པས་ན་མེ་པ་སྟེ་མེ་ལ་ལྷར་འཛིན་པ་དང་སྦྱིན་སྲེག་བྱེད་པ་ལ་བརྩོན་པ་དང་ཆ་ལུགས་རལ་པ་རིང་པོ་ཅན་ལྟ་བ་ནི་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཁས་ལེན་པ་ཞིག་གོ།། 事火长发者，外道之一派，由信火故，名事火者，以火为神，勤修护摩法，装束为蓄长发，見解为信受业因果。

མེ་སྤྱོད། རྩེད་མོ་འི་མེ་སྤྱོད་ཡའང་། 1.火具。2.游戏之火具。

མེ་སྤྲིན། དུ་བའི་མིང་། 烟。

མེ་བུམ། མེ་ཏོག་གི་བུམ་པ། 花瓶。

【增】拔火罐。〔四〕

མེ་དཔལ། མེ་འབར་བའི་དཔལ་རྩེ་མོའམ་ཏོག་དང་ཚོན་ཞིག་ལའང་། 1.火焰。2.一种颜色。

【增】一种皮肤病，丹毒。〔达〕(同) མེ་ལྷེ།

མེ་སྦྱིན་སྐྱེས། ལྷ་སྤྱིའི་མིང་མི་སྦྱིན་སྐྱེས་ཞེས་པའང་སྣང་། 火施生（藻）。天神，亦作 མི་སྦྱིན་སྐྱེས། 【增】=མེ་སྦྱིན་བུ། 〔达〕(同) མེ་ཞལ།

མེ་སྦྱིན་བུ། I.བྱ་སྤྱིའི་མིང་། 火施子(藻)。禽鳥。II.ལྷའི་དྲང་སྲོང་། 天仙。

མེ་མ། མེ་ལྷའི་ཆུང་མ་ལའང་། 火神之妻。

མེ་མ་མུར། མེ་མདག་ཐལ་བ་དམར་པོ་དང་དམྱལ་ཉེ་འཁོར་ལའང་། 1.煻煨，紅火灰。2.近边地獄（佛）。

【增】= མ་མདག 〔达〕(同) མེ་མུ་རེ།

མེ་མ་མུར་གྱི་འོབས། མེ་ལྡན་གྱི་འོབས་དོང་དང་དམྱལ་བའི་འཁོར་ཞིག་ལའང་། 1.火坑，有火的坑沟。2.近边地獄(佛)。(同) མེ་མུར་གྱི་འོབས།

མེ་མར། མར་མེ། 酥油灯。

མེ་མུ་རེ། མེ་མདག་ཐལ་བ་དམར་པོ་དང་དམྱལ་ཉེ་འཁོར་ལའང་། 1.煻煨，紅火灰。2.近边地獄（佛）。(同) མེ་མ་མུར།

མེ་མུར་གྱི་འོབས། མེ་ལྡན་གྱི་འོབས་དོང་དང་དམྱལ་བའི་འཁོར་ཞིག་ལའང་། 1.火坑，有火的坑沟。2.近边地獄（佛）之一。

【增】灶。〔达〕(同) མེ་མ་མུར་གྱི་འོབས།

མེ་བཙའ། མེའི་བཅོས་ཐབས་ཤིག 灸，火疗法。

【增】或作 མེ་ཙ་ 等于 ས་ཡི་ལྟེ་བ་ 或 ས་གནད་ཆེ་བ། 形势优美的重要地点，无凶恶精灵的劫掠，在此建立佛教的修道处。〔达〕

མེ་ཚག མེ་སྟག་གམ་མེ་ཐོར་བའི་ཚག་སྒྲ། 1.火星。2.火爆声。

མེ་རྫ། མེ་ཡོད་རས་མེའི་སྣོད་དང་མེའི་གཞོང་པ། 火盆。(同) མེ་ཡི་སྣོགས། མེ་སྣང་།

མེ་རྫས། མེ་མདའི་མདེའུའི་རྫས། 火药，彈药。

མེ་ཞལ། ལྷ་སྤྱིའི་མིང་མི་སྦྱིན་སྐྱེས་ཞེས་པའང་སྣང་། 火口（藻）。天神名，亦作 མི་སྦྱིན་སྐྱེས། (同) མེ་སྦྱིན་སྐྱེས།

མེ་ཞལ་ལམ། ནམ་མཁའི་མིང་། 天路（藻）。虚空，天空。

མེ་གཞི། མགར་བའི་ཐོ་བའི་འོག་རྡོ། 砧子，鉄砧。

མེ་བཞི། སྐར་མ་ཞིག་དང་ཡང་ན་མེ་བཞི་ནི་སྐར་མ་ལྔ་སྟེ་དབྱིབས་ནི་ལག་པ་ལྟ་བུའོ།། 軫宿（二十八宿之一），軫宿有五星，形如手。

མེ་བཞི་སྐྱེས། གཟའ་ཕུར་བུ། 軫生(藻)。木曜。

མེ་འོབས། མེ་དང་ལྡན་པའི་གཡང་ས་ཀོང་དོང་། 火壕，火坑。(同) མེ་དོང་།

མེ་ཡི་སྐྲ། དུ་བའི་མིང་། 火发（藻）。烟。

མེ་ཡི་ཁམས། མེའི་ཁམས་ནི་ཚ་བའོ་ཞེས་དང་མཛོད་འགྲེལ་དུ་དྲོ་བ་ནི་མེའི་ཁམས་སོ།། 火界（佛），如說："火界謂热"，俱舍論說："煖为火界"。(同) མེ་I.

མེ་ཡི་རྒྱལ་མཚན། དུ་བའི་མིང་། 火幢(藻)。烟。

མེ་ཡི་སྣོགས། མེ་ཡོད་རས་མེའི་སྣོད་དང་མེའི་གཞོང་

བ། 火盆。(同) མེ་ཛྫ། མེ་སླང་།

མེ་ཡི་དབང་ཕྱུག ཉི་མ་ལའང་། 1.火的主宰者。2.太阳。

མེ་ཡི་གཙུག་ཕུད། དུ་བའི་མིང་། 火髻(藻)。烟。

མེ་ཡི་རྩེ་མོ། གུར་གུམ་ལའང་། 1.火的頂端。2.藏紅花。(同) མེ་ཏོག་རྩེ་མོ།

མེ་ཡི་གཟེགས་མ། མེ་འབར་དུ་ཚ་ཚ་འཕྲོས་པའམ་ཐོར་བའི་ཚ་རེ་རོ།། 火屑，燃火所发出之火星。(同) མེ་སྐར། མེ་སྟག

མེ་ཡི་ཡན་ལག མེ་ལྕེ་ལའང་། 火支(藻)。火焰。

མེ་ཡི་རི་བོ། རྒོད་མ་ཁ། 火山，騍馬口(神話中的海中出火处)。

མེ་ཡི་ས་བོན། གསེར་ལའང་། 火的种子(藻)。金子。

མེ་རི། མེའི་རི་བོ། 火山。

མེ་རུ། མེ་ལ། 在火中，向火。

མེ་ལོང་། གཟུགས་བརྙན་འཆར་བྱེད་དམ་ཞལ་རས་མཐོང་བྱེད། 鏡子。【增】1.平面。2.雛形。3.映出之影象。〔达〕

མེ་ལོང་ཐལ་བ། རུས་པ་སོགས་པའི་ཐལ་བ། 鏡灰(藻)。骨头等之灰。

མེ་ལས་སྐྱེས་པ། གདོང་དྲུག་དང་སྨིན་དྲུག་ལའང་། 火生(藻)。1.六面童子(天神名)。2.昴宿(二十八宿之一)。

མེ་སྒྲུབ་ཤིང་། གཙུབ་ཤིང་དང་ཙན་དན་དཀར་པོ་ལའང་། 1.鈷火木。2.白枟。

མེ་སླང་། མེ་བོར་རམ་མེའི་སྣོད་དང་མེའི་གཞོང་བ། 火盆，火鍋。(同) མེ་ཛྫ། མེ་ཡི་སྣོགས།

མེ་གསུམ། ལྷོའི་མེ་དང་ཁྱིམ་གྱི་མེ་དང་ཨ་བ་ནི་ཏི་གསུམ་ཟེར་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་གསུམ་ལའང་། 三火(藻)。1.南火、家火、阿嚩尼底等三火。2.貪、瞋、痴等三毒。
【增】ལྷོ་ཕྱོགས་རྟ་གདོང་གི་མེ། 南海火山的火；ཉི་མའི་མེ། 太阳所生的火；བསྲེག་བྱ་ཟ་བའི་མེ། 能毁灭的火。〔达〕

མེ་བསངས། མེ་སྦར་ཏེ་བསངས་བཏང་བ་མེ་ཡིས་གཙང་བྱས་པའི་དོན། 用火燒淨。

མེ་ལྷ། མེའི་བདག་ཉིད། 火神。

མེ་ལྷའི་ཕྱོགས། ཤར་ལྷོའི་ཕྱོགས། 火神方(藻)。东南方。

མེད་དགག མེད་པར་དགག་པར་བྱ་(སྒྲ)། 否定，說为沒有。

མེད་པ་པ། གནོད་བྱེད། 損害者，为害的人。
【增】=གནོད་སེམས། གནོད་པ་བྱེད་པ། 〔达〕

མེན་ཏྲི། ཡོས་ཆེན་གྱི་མེན་ཏྲི། (未詳)

མེར། མེ་རུ། 火中，于火。(མེ་的第七囀声)

མེར་གྱིས་ཁེངས། ཤིན་ཏུ་གང་བར་གྱུར་པ། 充滿，极滿。

མེར་སྟོང་། (未詳)

མེར་མེར་པོ། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྔའི་དང་པོ་འམ་བདུན་ཕྲག་དང་པོ་ལ་མེར་མེར་པོ་སྟེ་སྲིས་མ་ལྟར་རོ།། 羯罗藍(佛)，胎中五位(阶段)之第一位,亦即第一周，名羯罗藍，状如凝酥。【增】膨脹，开展。〔达〕

མེར་མེར་བ། ཡོམ་ཡོམ་བྱེད་པའམ་གཡོ་བའི་དོན་དང་ཉམ་ཉམ་པ་ལྟ་བུ། 搖动，波动，浮动。

【增】1.閃光，發閃光。2.透徹。3.=ནུར་ནུར་པོ། 胎內五位的羯罗藍位。〔达〕 水滿晃动。〔四〕

མེར་མེར་བྱེད། (注同上)

མེལ་ཚེ། མཚན་མོ་འི་ཐུན་མཚམས་དང་སྲོད་ཐུན་དགུང་ཐུན་མཚམས་ལ་མེལ་ཚེ་དང་པོ་དང་ནམ''' ཕྱེད་ཐོ་རངས་མཚམས་ལ་མེལ་ཚེ་གཉིས་པ་ཟེར་བ་དང་ཐུན་དུ་བགོས་པའི་ཆ་ལའང་། 1.夜間之更限，上夜与中夜之交为头更，中夜与后夜之交为二更。2.时間的一段。

【增】巡邏，巡視。〔四〕

མེལ་ཚེ་མཁན། སྒོ་པ་ལའང་། 1.更夫，打更者。2.守門人。

མེལ་ཚེ་ཅན། མཚན་མོ། 有防守（藻）。夜晚。(同) མེལ་ཚེ་མ།

མེལ་ཚེ་བ། མཚན་མོ་ལྟ་མཁན། 守夜者，更夫。

མེལ་ཚེ་མ། མཚན་མོ། 防守女（藻）。夜晚。(同) མེལ་ཚེ་ཅན།

མེས་འཆིང་། དངུལ་ཆུ། 火縛（藻）。水銀。

མེས་པོ། ཕྱི་ བོའམ་ཕའི་ཕ་དང་ཚངས་པ་ལའང་། 1.祖父。2.大梵(天神名)。【增】祖先。〔达〕

མེས་དབོན། ཕའི་ཕ་དང་ཕའི་སྤུན་དབོན་པོ། 祖父及父之兄弟。【增】祖先，祖宗。〔达〕

མེས་དབོན་རྣམ་གསུམ། སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་དང་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་དང་རལ་པ་ཅན་གསུམ་ལ་ཟེར། 祖孙三代，指松贊崗波、墀松得贊、惹巴瑾三代。

མེས་མི་ཚུགས། མེ་ཡིས་མི་ཐུབ། 火不入，火不能燒。

མེས་བཙན། མེས་པོ་བཙན་པོའམ་རྒྱལ་པོ། 鬼，灵鬼，有魔力的鬼神。

མེས་འཚིག མེ་ཡིས་འཚིག 火燒焦。

མོ། བུད་མེད་མོ། 妇女。【增】1.女性，与 ཕོ་ 相对，有时指她，如 མོ་ན་རེ། 她說。2.卦，卜筮。3.名詞詞尾，表示阴性，但与形容詞連用时，不一定表示阴性，如 ཆེན་མོ།〔达〕

མོ་ཁབ། ཁབ། 針。【增】很細的針。〔达〕

མོ་ཉམས། བུད་མེད་ཀྱི་ཉམས་སྒེག་པ་དང་ཟུར་ལྟ་སོགས། 妇女之姿态，如輕笑，斜視等。【增】婆气人，女人行景。〔四〕

མོ་བཏབ་པ། མོ་ལྟ་མཁན་གྱིས་བཏབ་པའམ་བརྟགས་པ། 打卦，占卜。

མོ་རྟ། རྒོད་མ། 騍馬，牝馬。

མོ་རྟགས། མོ་མཚན་ལའང་། 1.阴性。2.女性生殖器。

མོ་ཐལ། མོ་པའི་ཚིག་ཅམ་ལྟ་བུ། (未詳)

མོ་འདེབས། མོ་ལྟ་མཁན་གྱིས་འདེབས་རྒྱུ། 打卦，占卜。

མོ་རྡེ། (原注缺) 卜石。

མོ་པ། མོ་ལྟ་མཁན། 占卜者，巫师。

མོ་ཕྱྭ་ཤེས་པ། མོ་ལྟ་ཤེས་པ། 能占卜，知占算。(同) མོ་ཤེས་པ།

མོ་བྲིས། བུ་མོ་གཞོན་ནུ། 女孩，童女。

མོ་བྲན། དེང་སང་མོ་ཡན་ཟེར་སྐད། 婢女，現在呼为 མོ་ཡན།

མོ་དབང་། བུད་མེད་ཀྱི་སྟུ་མོ་མཚན། 女性生殖器。

མོ་མ། མོ་ལྟ་མཁན། 女占卜者，女巫。

མོ་སྨད། བུ་མོ་དང་ཨ་མ་གཉིས་ལའང་། 母女。

མོ·མཚན། བུད་མེད་ཀྱི་རྟ་མོ་མཚན་དང་སྐད་ཕྲ···བོ་རྐེད་ཕྲ་བོ་སོགས། 1.女性生殖器。2.女相，如語音低微，腰部細等。

མོ·ཡན། བུད་མེད་ཕྲན་མོ་ལྟ་བུ། 婢女。

མོ·ཡིག ག་ཡིག་ལྟ་བུ། 女字，如 ག'字。

【增】མོ་ཡི་ཡི་གེ། 阴性字母，如：ག་ཇ་ད་བ་ཛ་ཝ་ཞ་ཟ་འ་ཡ་ཤ་ས། 〔达〕

མོ·རེངས། བུད་མེད་རྗེངས་རྗེངས་གཅིག་པུ། 单身妇女。（同）མོ་རྗེངས།

མོ·ཤེས·པ། མོ་ལྟ་ཤེས་པ། 能占卜，知占算。（同）མོ་ཕྱྭ་ཤེས་པ།

མོ·གཤམ། ཕྲུ་གུ་སྐྱེ་རྒྱུ་མེད་པའི་བུད་མེད་དེ་རབས་ཆད་མའང་། 石女，不能生育之妇女。【增】不貞洁的妇女，无助的妇女。〔达〕

མོ·རྗེངས། བུད་མེད་རྗེངས་རྗེངས་གཅིག་པུ། 单身妇女。（同）མོ་རེངས།

མོག·པོར·བྱེད། གཟི་བྱིན་མེད་པར་རམ་མི་གསལ་བར་འོད་ཉམས་པའི་དོན། 使暗。

མོག·མོག·པ། （原注同上）黯然，无光彩，不明显，光华退减。【增】不鲜亮。〔四〕

མོག·རོ། ཟས་བཅའ་བའི་རིགས་ཤིག 嚼食之一种。【增】1.馬色棕黃。2.西藏中部語，等于 མོག་ཤ། 半水生的蕈类。〔达〕

མོང·གལ། ཉན་ཐོས་མོ་རྒྱལ་གྱི་བུ་དང་མོའུ་འགལ་རེར་ལྟོས་ཤིག 声聞目犍連，参看 མོའུ་འགལ་条。

མོང·གལ·གྱི·བུ། （注同上）

མོང·རྟུལ། རྨོངས་པ་རྨོངས་རྟུལ་ཏེ་བླུན་པོའི་མིང་། （རྟུལ་字疑为 བརྟུལ་）愚鈍。

མོང·དུ·ཆུད·པ། ཁོང་དུ་ཆུད་པ། 了解，領悟。

མོད·ཀྱི། དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱི་ལྟ་བུ། 虽然如此。

མོད·མི·དམའ·བ། མཐོན་པོའི་དོན། 不低,高。

མོད·ལ། དེའི་མོད་ལའམ་དེ་མ་ཐག་ཏུ། 1.当时。2.立时，即刻。

མོད·ལ·བཀུམ·པ། ཉེ་ཆར་བསད་པ། 立即杀害。

མོན·ཁྲེ། མོན་སྲན་ཁྲེའུ་འམ། 豆，或即 མོན་སྲན་ཁྲེའུ།

མོན·གྲུ། སྒྲོག་མེད་ཅེས་པའི་སྐར་མའམ། ཡང་ན་མོན་གྲུ་ནི་སྐར་མ་བརྒྱད་དེ་དབྱིབས་ནི་སྐར་མ······གཅིག་དང་འབྲེལ་བས་མེ་ཏོག་གི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ། 危宿（二十八宿之一），危有八星与一星相連，状如花聚。【增】虚宿。〔四〕

མོན·གྲེ། སྒྲོག་སྟོང་ཞེས་པའི་སྐར་མ་ཞིག་དང་ཡང་ན་མོན་གྲེ་ནི་སྐར་མ་བཞི་སྟེ་དབྱིབས་ནི་བྱ་ལྟ་བུ། 虚宿（二十八宿之一），虚有四星，状如鳥形。【增】危宿。〔四〕

མོན·དར། རྣམ་འབྱེད་ལས། མོན་དར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྲིན་བལ་ལོ། །ཞེས་དང་། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ཏུ་མོན་དར་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ་སྲིན་བལ་ལས་བྱས་པ་དང་རྩྭ་ལས་བྱས་པའོ། །དེ་དག་ལས་བྱུང་བའི་གོས་ལའང་། 1.憍世耶（佛），律經說："憍世耶，謂蚕絲"；律疏說："憍世耶有二种，絲所作，及麻所作"。2.絲質的衣服。

མོན·དྲེ། མོན་གྲེའི་སྐར་མའི་མིང་དུ་སྣང་། 即 མོན་གྲེ། 虚宿（二十八宿之一）。

མོན·པ། མི་རིགས་ཤིག 一民族名。

མོན་སྨ། རྩྭ་སྔོ་རལ་ལམ། 草之一种。

མོན་ཡུལ། ས་ཆ་ཞིག 地方名。

མོན་ལྕུག སླ་སྒང་། 香附（药草名）。

མོན་སྲན། མོན་སྲན་དེ་ལ་དབྱེ་ན་མོན་སྲན་ཀ་རུ་དང་མོན་སྲན་སྡེའུ་དང་མོན་སྲན་གྲེའུ་དང་མོན་སྲན་མགུ་དང་མོན་སྲན་ཙ་ན་སྟེ་ལྔ་འོ། །རྒྱ་ནག་སྐད་ལ་ཚན་ཧྲེའུ་ཟེར། 印度之豆，有五种。

མོན་སྲན་དཀར། མོན་སྲན་ཀ་རུའམ། 白豆，亦作 མོན་སྲན་ཀ་རུ།

མོན་སྲན་གྲེའུ། མོན་སྲན་གྲེའུ་འམ་མ་ཤའང་ཟེར། 豌豆，也說 མོན་སྲན་གྲེའུ་ 或 མ་ཤ།

མོན་སྲན་ཇེའུ། མོན་སྲན་སྡེའུའི་མིང་དུ་སྣང་། 即 མོན་སྲན་སྡེའུ། 豆之一种。

མོའུ་འགལ། མོདྒ་ལྱཱན་དང་མོདྒ་ལ་ཀྱི་ཟུར་ཆག་སོག་པོའི་བུའམ་སོག་པོ། 1. མོདྒ་ལྱཱན་ 之变音，目犍連(人名)。2. མོདྒ་ལ་ 之变音，蒙古人。

མོའུ་འགལ་གྱི་བུ། （注同上）

མོལ་མཆིད་པ། བཀའ་མོལ་གནང་བའམ་གསུང་གྲོས་མཛད་པ་ལྟ་བུ། 商談，会談。

(同) མོལ་བ།

མོལ་བསྡུར། （注同上）

མོལ་ནས། བརྗོད་ནས་སམ། ལབ་ནས། 談了，談說之后。

མོལ་བ། བཀའ་མོལ་གནང་བའམ་གསུང་གྲོས་མཛད་པ་ལྟ་བུ། 会談，商議。【增】1.＝ གཏམ་སྨྲ་བ། གྲོས་བྱེད་པ། 会談。2.說，用法如古藏語的 བསྒོ་བ་ 和 བཀའ་རྩལ་བ། 又如后世文学与中部西藏語的 གསུང་བ། 〔达〕

(同) མོལ་མཆིད་པ། མོལ་བསྡུར།

མོས་སྒོམ། སྒོམ་ལམ། 胜解修道（佛），修道之一。

མོས་པ། ངེས་པའི་ཡུལ་ལ་འདི་ཁོ་ན་ལྟར་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་མིན་ནོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་སེམས་པའོ། ། 胜解（佛），于所决定境，謂唯如是，非是其他，如是执持之心。【增】1.乐，信乐，欣乐。2.崇拜，尊敬。3.＝ བརྟན་པ། 坚定。〔达〕 信仰，意愿。〔本〕

མོས་སྤྱོད། མོས་པ་སྤྱོད་པའི་ལམ་མམ། 胜解行（佛）。

མྱ་ངན། ཡིད་གདུང་བའི་མིང་དང་སྡུག་བསྔལ། 心里忧愁，愁苦。【增】丧事。〔四〕

མྱ་ངན་དག་པ། སྡུག་བསྔལ་དག་པར་བྱས་པ། 消愁，苦恼消灭。(同) མྱ་ངན་བསངས་པ།

མྱ་ངན་འདའ། མྱ་ངན་ལས་འདའ་རྒྱུའམ་བཟློ་བར་བྱ་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་རྒྱུ། 涅槃(佛)，当出忧愁，脱离苦恼。(同) མྱ་ངན་བཟློ་ II.

མྱ་ངན་བྱས་པ། སྡུག་བསྔལ་བྱས་པ། 忧恼，愁苦。

མྱ་ངན་བྱེད་པོ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 作忧者(藻)。1.火。2.火神。

མྱ་ངན་མེད། སྡུག་བསྔལ་མེད་པ་དང་བྱ་དེ་ལའང་། 1.无忧，无愁苦。2.鸡。【增】1.阿育王。2.无忧树。〔达〕

མྱ་ངན་མེད་ཤིང་། བུད་མེད་ཀྱི་རྐང་པས་རེག་ན་ཤིང་དེའི་མེ་ཏོག་ཁ་བྱེ་ཟེར། 无忧树，傳說妇女脚踏之，其树乃开花。

མྱ་ངན་སྨྲེ། མྱ་ངན་ཚིག་གིས་ཡང་ཡང་རྗོད་བྱེད་ཀྱིས་སྨྲེ་བ་ལའང་། 訴苦,屡次以忧恼言詞說苦。

མྱ་ངན་བཟློ། I.（注同上）

II. མྱ་ངན་ལས་འདའ་རྒྱུའམ་བཟློ་བར་བྱ་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་རྒྱུ། 出忧（佛），当出忧愁，脱离苦恼。（同）མྱ་ངན་འདའ།

མྱ་ངན་བཟློས། I. སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་ཟིན་པའམ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལའང་། 脱忧苦（佛），已脱苦恼，已出忧苦。

II. མྱ་ངན་ཚིག་གིས་ཡང་ཡང་རྗོད་བྱེད་ཀྱིས་སྨྲས་པ་ལའང་། 已訴苦,已屡次以忧恼言詞說苦。

མྱ་ངན་ལས་འདས། ཐར་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ལས་འདས་པ་དང་ཤི་བར་ཕྱིན་པ་ལའང་། 涅槃(佛)。1.解脱（佛）。2.出苦。3.死。

མྱ་ངན་བསངས་པ། སྡུག་བསྔལ་དག་པར་བྱས་པ། 消愁，苦恼已消灭。【增】慰借。〔达〕（བསངས་ 字达作 བསང་）（同）མྱ་ངན་དག་པ།

མྱ་ངམ་གྱི་ཐང་། ཆུ་མེད་ཐང་དབེན་ས་ལྟ་བུའམ་དགོན་དུང་འཇིགས་གནས་ལྟ་བུ། 曠野，如缺水的荒原沙漠，或可怖的曠野。【增】沙漠。〔达〕(达无 གྱི 字)

（同）མྱ་ངམ་ས་ཐང་།

མྱ་ངམ་གྱི་འབྲོག་ཆེན། （注同上）

མྱ་ངམ་བཤུལ་རིང་། རི་འབྲོག་དགོན་གྱི་ཆུའི་བཤུལ་རོང་རོང་སྲུལ་མང་པོ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ། 荒野长途，如山野中有許多河道沟壑。

མྱ་ངམ་ས་ཐང་། ཆུ་མེད་ཐང་དབེན་ས་ལྟ་བུའམ་དགོན་དུང་འཇིགས་གནས་ལྟ་བུ། 曠野，如缺水的荒原或可怖的曠野。

（同）མྱ་ངམ་གྱི་ཐང་། མྱ་ངམ་གྱི་འབྲོག་ཆེན།

མྱག་པ། ཛབ་དོང་ནང་གི་མི་གཙང་ལྟ་བུ། 臭泥，如泥坑中之污泥。

【增】嚼，咬。〔达〕（同）མྱག་མྱོག

མྱག་ཐུན། ཉག་ཐུན་མདའི་མིང་། 即ཉག་ཐུན། 箭。

མྱག་བྱེད། རུལ་བར་བྱེད་ལྟ་བུ། 腐烂，使腐化。

མྱག་མྱོག ཛབ་དོང་ནང་གི་མི་གཙང་ལྟ་བུ། 烂泥，如泥坑中之污泥。（同）མྱག་པ།

མྱགས་པ། རོ་མྱགས་ལྟ་བུའམ་ཛབ་དོང་ནང་གི་ཁྱི་རོ་འདམ་བག་སོགས་རུལ་ཟིན་པ། 1.腐，如腐尸或如泥坑中之死狗腐成烂泥。

མྱང་། ལྕེ་ཡིས་མྱང་དགོས་ལྟ་བུ། 尝，尝味。

མྱང་འདས། ཐར་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ། 涅槃，灭度（佛）。

མྱང་མྱང་། དབྱིབས་མྱང་མྱང་དང་མགོ་མྱང་མྱང་ཟེར། 細长，如形长、头长。

【增】坐的姿势。〔法〕

མྱང་རྩི། （原注缺）黃連(一种草葯)。

མྱངས་པ། ལྕེ་ཡིས་བྲོ་མྱངས་ཟིན་པ། 已尝，已以舌尝味。

མྱིང་། མིང་གི་བརྡ་རྙིང་། མིང་的古字。

མྱིད་པ། མིད་པའི་བརྡ་རྙིང་། མིད་པ་的古字。

མྱིན་པ། མིན་པའམ་མ་ཡིན་པ། མིན་པ་的古字。

མྱུ་གུ། ནས་ཀྱི་ལྗང་བུའམ་རྩྭ་སྔོན་པོ། 苗，芽，如麦苗，草芽。【增】或作 མྱུག 等于 ཞལ་ལུ། 1.芦葦，菖蒲。2.珊瑚。3.血統亲戚。〔达〕

མྱུ་ཀུ་ཙན། (未詳)

མྱུ་ཀུའི་ཚལ། (原注缺) 葦园。

མྱུག་པ། འཕག་འཕག་འགྲོ་མི་ནུས་པ་ལྟ་བུ་དང་མེ་ཏོག་གི་སྡེ་མ་རླུང་གིས་མགོ་མྱུག་མྱུག་བསྒྱུར་བ་ལྟ་བུ་དང་མགོ་ཕྱིར་འཐོན་པ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.匍匐，如欲行而不能行。2.搖摆，如风吹花朵搖摆。3.探出，如探头，伸头。【增】或作 མྱུག་མྱུག་པ། 1.མགོ་ཀུག་ཙམ་བྱེད་པ། 点头。2.跑，徘徊，遨游。3.虛飾，夸示，参看 དམྱུག་པ།〔达〕

མྱུག་མྱུག (注同上)

མྱུག་ཙམ་ཡང་། མགོ་ཕྱི་རུ་ཀུག་ཙམ་ལའང་། 略出，如头略突出。

མྱུར་སྐྱོབ། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ་ལའང་། 1.快救护。2.至尊度母（菩薩名）。

མྱུར་འགྲོ། I.མགྱོགས་འགྲོ་རྟ་ལའང་། 1.快走。2.疾行的快馬，走馬。II.མགྱོགས་པར་འགྲོ་བ་དང་རླུང་དང་རླུང་ལྷ་དང་བྱ་རྒོད་དང་སྦྲུལ་ལའང་། 1.快走。2.风。3.风神。4.鷲鳥。5.蛇。(同) མྱུར་བྱེད།

མྱུར་དུ། འཕྲལ་དུ། 迅速，馬上，即刻。

མྱུར་བ། མགྱོགས་པོ། 迅速，快。

མྱུར་བྱེད། མགྱོགས་པར་འགྲོ་བ་དང་རླུང་དང་རླུང་ལྷ་དང་བྱ་རྒོད་དང་སྦྲུལ་ལའང་། 1.疾行。2.风。3.风神。4.鷲鳥。5.蛇。(同) མྱུར་འགྲོ་II.

མྱུལ་མཁན། འཁྱམས་བྱེད་མི། 偵察者，漫游者。【增】巡檢。〔四〕(同) མྱུལ་མི།

མྱུལ་བ། འཁྱམས་ཕྱིན་པའམ་ཉུལ་ཉུལ་ཕྱིན་པ་ལའང་། 游蕩，寻覓。【增】偵察，細查。〔达〕(同) མྱུལ་མྱུལ་བ།

མྱུལ་མ། སོ་པ་ལའང་། 1.偵察。2.防守。

མྱུལ་མི། འཁྱམས་བྱེད་མི། 偵察者，漫游者。(同) མྱུལ་མཁན།

མྱུལ་མྱུལ་བ། འཁྱམས་བྱེད་པའམ་ཉུལ་ཉུལ་ཕྱིན་པ་ལའང་། 游蕩，寻覓。(同) མྱུལ་བ།

མྱོགས་ཆུང་། ཕྲུ་གུ་ཆུང་བའམ་སྨྱོགས་ཆུང་ཡང་། 小孩，亦作 སྨྱོགས་ཆུང་།

མྱོང་ཁྲིད། ཐོབ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ། 用自己所領受的去教导别人。

མྱོང་གྲུབ་པ། ངེས་པའི་དོན། 已經驗，肯定之义。(同) མྱོང་ཐོན་པ།

མྱོང་ཐོག་ལ། ཧ་གོ་བའི་སྟེང་དུ། 領受上，理解上。

མྱོང་ཐོན་པ། ངེས་པའི་དོན། 已閱历，肯定之义。(同) མྱོང་གྲུབ་པ།

མྱོང་བ་པོ། བྱེད་པ་པོས་སྤྱད་མྱོང་བའམ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལའང་། 領受者，經历者。(同) མྱོང་བྱེད།

མྱོང་བའི་གནས། ཁ་བཏོགས་པའི་ས་ཆ་ལྟ་བུ། (未詳)

མྱོང་བྱེད། བྱེད་པ་པོས་སྤྱད་མྱོང་བའམ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལའང་། 領受者，經历者。(同) མྱོང་བ་པོ།

མྱོན། (原注缺) 瘋狂。

མྱོས་ཁུ། ཆང་ཨ་རག་སོགས། 醉汁(藻)。酒。

མྱོས་འགྱུར། (注同上) 能醉 (藻)。

མྱོས་རྡུལ་ཅན། གླང་པོ་ཆེ་ལའང་། 醉尘者

(藻)。象。(同) སྨྱོས་བུམ་ཅན།

སྨྱོས་ལྡན། ས་ཡོས་ལོ་འདང་། 具醉(藻)。已卯年。

སྨྱོས་པ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པའམ་ཆང་གིས་བཟི་བ་ལྟ་བུ། 1.心不正常，瘋狂。2.被酒所醉。

སྨྱོས་པའི་འགྲོས་ལྡན། འདོད་ལྡན་མ། 具醉步(藻)。多欲的女子。

སྨྱོས་པའི་བྲང་ལྡན། བུད་མེད་མཆོག་གམ་འདོད་ལྡན་མ། 具醉鬘(藻)。1.美女。2.多欲的女子。(同) སྨྱོས་གསལ་མ།

སྨྱོས་པའི་བུམ་པ། བུད་མེད་ཀྱི་ནུ་མ་དང་གླང་པོ་ཆེའི་སྤྱི་བོ་རི་ཆའི་འབུར་པོ་ལ་འདང་། 醉瓶(藻)。1.妇女乳房。2.象頂上之肉包。(同) སྨྱོས་བུམ།

སྨྱོས་པའི་མཚན་མ། གླ་རྩིའི་མིང་ལ་འདང་། 醉相(藻)。麝香。

སྨྱོས་བུམ། བུད་མེད་ཀྱི་ནུ་མ་དང་གླང་པོ་ཆེའི་སྤྱི་བོ་རི་ཆའི་འབུར་པོ་ལ་འདང་། 醉瓶(藻)。1.妇女之乳房。2.象頂上之肉包。
(同) སྨྱོས་པའི་བུམ་པ།

སྨྱོས་བུམ་ཅན། གླང་པོ་ཆེ་ལ་འདང་། 醉瓶者(藻)。象。(同) སྨྱོས་རྫུལ་ཅན།

སྨྱོས་བྱེད། I.ཆང་ཨ་རག་སོགས་དང་བདུད་ལ་སྨྱོས་བྱེད་སྤྲིན་ལ་འདང་སྨྱོས་བྱེད་ཟེར་རོ།། 醉，能醉(藻)。1.酒。2.魔。3.云。
II. མོ་མཚན་དང་ཤིང་ལུག་ལོ་དང་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལ་འདང་། 1.女生殖器。2.乙未年。3.极喜自在魔。
【增】欲天，爱神。〔达〕

སྨྱོས་བྱེད་འཁྲི་ཤིང་། ཕོ་མཚན་ལ་འདང་། 狂籐(藻)。男生殖器。

སྨྱོས་བྱེད་ལྕགས་ཀྱུ། (注同上) 狂鈎(藻)。

སྨྱོས་བྱེད་བྱུར་མ། བྱ་རི་སྐེགས། 醉箸(藻)。舍利鳥，鷙，鸜鵒。

སྨྱོས་བྱེད་ཟླ་བ། ནག་པ་ཟླ་བ། 醉月 (藻)。角宿月，三月。

སྨྱོས་འབོག་པ། བརྒྱལ་བའམ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ། 昏迷，悶絕，心智失常。

སྨྱོས་མ། ལང་ཚོ་མ། 少女。

སྨྱོས་རྩེན། ལྷའི་བུ་མོའང་ཟེར། 1.顛狂游戏。2.天女。

སྨྱོས་གསལ་མ། བུད་མེད་མཆོག་གམ་འདོད་ལྡན་མ། 醉显女 (藻)。1.美女。2.多欲的女子。
(同) སྨྱོས་པའི་བྲང་ལྡན།

དམག མཁའ་དམག་ཆུ་དམག་རྐང་དམག་རྟ་དམག་ལྟ་བུ། 軍队，如空軍、海軍、步兵、騎兵。

དམག་འཁྲུགས། གཡུལ་འགྱེད་པའི་མིང་། 打仗，战争。(同) དམག་འགྱེད། དམག་འཐབ།

དམག་གི་འགོ་བ། དམག་དཔོན་ནམ་མདའ་དཔོན་ལྟ་བུ། 軍官，如达本(营长)。

དམག་གི་འདྲེན་པ། (注同上)

དམག་འགྱེད། གཡུལ་འགྱེད་པའི་མིང་། 打仗，战争。(同) དམག་འཁྲུགས། དམག་འཐབ།

དམག་རྒྱལ་བ། དམག་ཕར་རྒྱལ་བ། 战胜。

དམག་སྒར། དམག་མི་སྡོད་སའམ་ཁང་པ། 兵营，駐軍处，营房。【增】队伍。〔四〕

དམག་ཆས། དམག་མིའི་ཆས་ཆ་ལུགས། 軍装，軍需品，装备。

དམག་འཐབ། གཡུལ་འགྱེད་པའི་མིང་། 打仗，战斗。(同) དམག་འཁྲུགས། དམག་འགྱེད།

དམག་དར། དམག་གི་རྒྱལ་མཚན། 軍旗。

དམག་དུང་། དམག་མིའི་རག་དུང་ལྟ་བུ། 軍号，如軍队之銅号。【增】画角。〔四〕

དམག་ཕྱོག གཡུལ་འགྱེད་དམག་ཕར་ཕྱོག་པར་བྱེད་དོ།། 打退敌軍。(同) དམག་ཟློག

དམག་བརྡ། དམག་མིའི་དར་ལྕོག་ཆུང་ཆུང་གིས་བརྡ་གཏོང་བ་ལྟ་བུ་ཡའང་། 軍队旗語。

དམག་དཔུང་། དམག་མི་དཔུང་གི་ཚོགས། 軍队，部队。(同) དམག་ཚོགས།

དམག་དཔོན། གདོང་དྲུག་དང་དམག་མིའི་དཔོན་པོ། 1.六面童子 (天神名)。2.軍官，将軍。

དམག་དཔོན་དགྲ་བོ། ལག་སྐར་མའི་མིང་། 将敌 (藻)。参宿 (二十八宿之一)。

དམག་སྤྱི། དམག་མི་ཀུན་སྤྱིའི་དཔོན་པོ། 总管軍队之官，統帅，总司令。
(同) དམག་མི་སྤྱི་ཁྱབ།

དམག་ཕམ་པ། ཕ་རོལ་ཕམ་པ། 战敗，为他人所敗。

དམག་སྤྲོན་པ། དམག་མི་འབོད་པའམ་སྐད་གཏོང་བ། 召喚士兵。(同) དམག་མི་འགུགས།

དམག་མི། གཡུལ་འགྱེད་མིའམ་སྐུ་སྲུང་དམག་མི་ལྟ་བུ། 軍人，战士，兵，如卫兵。

དམག་མི་འགུགས། དམག་མི་འབོད་པའམ་སྐད་གཏོང་བ། 召喚士兵。
(同) དམག་སྤྲོན་པ།

དམག་མི་སྤྱི་ཁྱབ། དམག་མི་ཀུན་སྤྱིའི་དཔོན་པོ། 总管軍队之官，統帅，总司令。(同) དམག་སྤྱི།

དམག་ཚོགས། དམག་མི་དཔུང་གི་ཚོགས། 軍队。(同) དམག་དཔུང་།

དམག་ཟློག གཡུལ་འགྱེད་དམག་ཕར་ཟློག་པར་བྱེད་དོ།། 打退敌軍。(同) དམག་ཕྱོག

དམག་ར། དམག་གི་འཛིངས་ར་ལྟ་བུ། 战壕，战場。

དམངས་ལྡན། ཐུག་པ་ཞིག 一种飯。

དམངས་པ། འབངས་རིགས་མི་སེར་ལྟ་བུ། 人民，百姓。

དམངས་རིགས། (注同上)

དམན་པ། རིགས་དམན་པའང་ཟེར། 劣賤，卑下。

དམན་ཁར། (原注缺)
【增】青年女子，少女。〔达〕

དམའ་ཕབ་པ། མཐོང་ས་ནས་དམའ་དུ་ཕབ་པ་དང་སྨྲ་འབེབས་ཀྱང་། 当面申斥，当众責斥。

དམའ་འབེབས། མཐོང་ས་ནས་དམའ་དུ་འབེབས་པ་དང་སྨྲ་འབེབས་ཀྱང་། 公开斥責，当面申斥。【增】凌辱，侮辱，亵瀆。〔达〕 使人不和。〔四〕

དམའ་མོ། དེའུ་འམ། 小，少許。

དམའ་ས། མཐོ་ས་མ་ཡིན་པའམ་གཤོངས་ས། 低处，洼处。

དམར་སྐྱ། མདོག་དམར་སྐྱ་དང་ཆུ་བོ་ཞག་གྲོལ། 1.淺紅色。2.雅卓河。

དམར་ཁྲ། བ་ལང་དཀར་ཟལ་དམར་ཟལ་ཁྲ་ཁྲ་ལྟ་བུ། 紅花色，如白毛紅毛相杂之牛。【增】紅条

紋。〔达〕 镶紅。〔四〕 (同) དམར་ཟལ།

དམར་ཁྲིད། གསལ་བར་ཁྲིད་ཟིན་པའི་དོན། 明显訓示，直接教授。

དམར་ཆ། ཟླ་བ་མར་ངོ་ལ་འདང་། 赤分(藻)。下弦。(同) དམར་ཕྱོགས།

དམར་ཆེམས། འོད་དམར་པོར་འཁྱུ་བའི་དོན་དང་ འོད་དམར་ཆེམ་མེ་བའམ། 紅光灿烂，紅光熾盛。(同) དམར་ལྷང་ངེ་བ།

དམར་བཙན། ཁ་ཆེ་གུར་གུམ་ལ་འདང་། 赤固(藻)。藏紅花。

དམར་ཐག་ཆད་དུས། ཉི་མ་ནུབ་མཚམས་དུས། 日没时，天晚时。

དམར་ཐང་། རྫོག་མེད་གསལ་དྭངས་དམར་པོ། 純紅，鮮紅。

དམར་དྭངས། (注同上)

དམར་པོ། ཁ་དོག་དམར་པོ་དང་ཁྲག་གི་མིང་དང་ མེ་ལྷའི་རྟ་ལ་འདང་། 1.紅色。2.血。3.火神之馬。

དམར་པོ་ཅན། (原注缺) 紅的，有紅色。

དམར་པོ་ལེན་པ། ཞུ་མཁན་ལ་འདང་། 求硃批(藻)。請求者。

དམར་ཕྱོགས། ཟླ་བ་མར་ངོ་ལ་འདང་། 赤分(藻)。下弦。(同) དམར་ཆ།

དམར་ཕྱོགས་རྫོགས་གསུམ། གནམ་གང་། 紅品三圓滿(藻)。晦日，三十日。

དམར་ཚག (原注缺) 朱点。

དམར་ཞུར། གདོང་ངམ་མགོ་དམར་ཞུར་ཀྲ་བྱ། 紅嘴，紅啄头，如面部或头部赤紅。

དམར་ཟལ། བ་ལང་དཀར་ཟལ་དམར་ཟལ་ཁྲ་ཁྲ་ཀྲ་བྱ། 紅花牛，如牛身紅白相杂。

【增】鍪花牛。〔四〕 (同) དམར་ཁྲ།

དམར་རིངས་དུས། སྣ་རིངས་གཉིས་པ་ཤར་བའི་དུས། 赤相时，第二明相出时（佛)。

དམར་ལམ་པ། འོད་དམར་པོར་འཁྱུ་བའི་མིང་། 紅光閃爍。

དམར་ལམ་ལམ། (注同上)

དམར་ཤད། (原注缺) 紅画，朱画，紅条紋。

དམར་སེར། ངུར་སྨྲིག་མདོག 金黃，袈裟色。

【增】日暈。〔达〕

དམར་སེར་ཅན། ཉི་མའམ་ཉི་མའི་འཁོར་དང་མེ་སྦྲུལ་ལོ་ལ་འདང་། 金黃者（藻)。1.太阳，日輪。2.丁巳年。

དམར་སེར་མིག དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་འདང་། 1.金黃眼。2.大自在（天神名)。

【增】獅子眼。〔达〕

དམར་སེར་ཚོན། ལི་ཁྲི། 金黃顏料（藻)。黃丹。

དམར་ལྷང་ངེ་བ། འོད་དམར་པོར་འཁྱུ་བའི་དོན་དང་འོད་དམར་ཆེམ་མེ་བའང་། 紅光灿烂，紅光熾盛。(同) དམར་ཆེམས།

དམས་པ། རྒུད་པའམ་ཉམས་པའི་དོན། ཉམས་པ་ཞེས་པའང་སྣང་། 1.衰退。2.受伤。也說ཉམས་པ།

དམས་བྱེད། སྡིག་པའི་མིང་ལ་འདང་། 1.衰損。2.罪恶。

དམིག བུ་གའམ་ཁང་བུ་ཨི་ཁང་། 洞穴，孔隙。

དམིག་བུ། (注同上)

【增】=སྲུ་ལིབ། 无翅的虫。〔达〕

དམིགས་གཏད། ཡར་གཏོད་པའམ་དམིགས་པ་

ཡིད་རྟོན་པ་འཛོག་པ་ལྟ་བུ། 1.专注。2.心住所緣（佛）。【增】为了引生禪定所观想的对象，有时誤作 དམིགས་སྐྱེ། 〔达〕

དམིགས་གཏོད། （注同上）

དམིགས་པ། དོན་དུ་གཉེར་བའི་དམིགས་ཡུལ་དང་བསམ་བློ་དམིགས་པ་ལའང་། 1.所緣境（佛）。2.思慮所緣，所想象，所希望。
【增】想象，观念，幻想。〔达〕

དམིགས་བུ། ལོང་བ་འཁྲིད་མཁན། 引导者，引盲人者。

དམིགས་མེད། དམིགས་པ་དེ་ལས་གོང་དུ་མེད་པའི་དམིགས་པའི་སེམས་པའོ།། 无所緣，无得（佛），除彼所緣，更无过上所緣之思。
【增】独立，不倚。〔达〕

དམིགས་ཡུལ། དོན་དུ་གཉེར་བའི་དམིགས་ཡུལ། 所緣境（佛），目标，目的地。

དམིགས་བསལ། དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ཏེ་བསལ་བ། 例外，特殊，特許。

དམུ། མི་བསྲུན་ནམ་མ་རུངས་པའི་དོན། 野，不馴，凶恶。【增】或作 དམུ་རྒོད། 1.西藏最初的部落名，最早居于西藏的人。2.一种使人患水肿的恶魔。〔达〕

དམུ་རྒོད། （注同上）

དམུ་ཆུ། ན་ཚ་ཞིག 水肿，病之一种。
（同）དམུ་རྫིང་།

དམུ་བློ། བསམ་པ་ནག་པོའམ་སེམས་རྩུབ་པོ། 心黑，心凶狠。

དམུ་རྫིང་། ན་ཚ་ཞིག 水肿，病之一种。
（同）དམུ་ཆུ།

དམུན་པ། མུན་སྤྲུལ་བླུན་པོ། 愚痴，獃子。

དམུར་བ། སོ་ཡིས་དམུར་བའམ་མུར་བའང་སྣང་། 嚙，用牙咬，亦作 མུར་བ།

དམུལ་བ། ཁས་འཛུམ་དམུལ་བ། 微笑，含笑。

དམུས་བྱུང་བ། སྐྱིད་སྡུག་མང་པོ་མྱོང་བའམ་ཐེད་པོ་དང་ཡིད་ཆད་པ་ལའང་། 1.經受許多苦乐，世故，奸滑。2.灰心。

དམུས་ལོང་། སྐྱེས་ནས་ལོང་བ་མིག་མེད། 生盲，生来即盲的。

དམེ་བ། བཙོག་པ། 汚穢。
【增】参看 སྨེ་བ། 痣。〔达〕

དམེ་བོ། བཙོག་པའི་མིའམ་མི་བསད་པའང་ཟེར། 1.汚穢人。2.杀人者。

དམེ་བོར་འཁྲུགས། ཕར་ཚུར་གསོད་རེ་འཁྲུགས་པ། 乱杀，互相殘杀。

དམོད་དོར་བ། ཁྲོ་ཚིག་གིས་མཐུ་བཏང་བ་ལྟ་བུ། 詛咒，如以怒語咒駡。（同）དམོད་བོར་བ།

དམོད་པ། བྱད་ཁའི་ཚིག་གམ་ཁྲོ་ཚིག་དང་མཐུ་ཚིག 咒駡語，憤怒語，恶語。【增】1.降伏，詛咒。2.发誓，以誓言坚定条約。3.陈述有魔力的祝禱詞。〔达〕（同）དམོད་ཚིག

དམོད་པ་པོ། མཐུ་གཏོང་མཁན་ལྟ་བུ། 放咒者。

དམོད་པ་བཙུགས་པ། （原注缺）賭咒。

དམོད་བོར་བ། ཁྲོ་ཚིག་གིས་མཐུ་བཏང་བ་ལྟ་བུ། 詛咒，发誓，如以怒語咒駡。
（同）དམོད་དོར་བ།

དམོད་མི་དམའ། མོད་མི་དམའ་མཐོ་པོའམ། 不低，高，亦作 མོད་མི་དམའ།

དམོད་མོ། གཏོ་བཅོས་དམོད་མོའང་། 1.詛咒。

2.黑教作法誦咒者。

【增】与 སྨོན་ལམ་ 相反。〔达〕

དམོད་ཚིག བྱད་ཁའི་ཚིག་གམ་ཁྲོ་ཚིག་དང་མཐུ་ཚིག 咒罵語，憤怒語，恶語。(同) དམོད་པ།

དམྱལ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད། ཚ་དམྱལ་བརྒྱད་དང་གྲང་དམྱལ་བརྒྱད་དང་ཉི་ཚེ་དང་ཉེ་འཁོར་བཅས་༡༨ 十八地獄（佛）：八热地獄、八寒地獄、独一地獄、近边地獄等共十八。

དམྱལ་འཇོམས། ཁྱབ་འཇུག་མིང་། 摧毀地獄（藻）。遍入（天神名）。

དམྱལ་བ། ངན་སོང་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་ཏེ་དགའ་བ་མེད་པས་ན་དམྱལ་བ། 地獄(佛)，三恶趣之一，无喜乐故名地獄。

དམྱལ་བའི་ས་བོན། སྡིག་པ་མི་དགེ་བ། 地獄种子（藻）。罪恶，不善。

དམྱུག་པ། འགྲོ་བ། 行。
【增】表示，夸示。〔达〕

དམྱུགས་པ། སོང་བ། 已去。
【增】从深水中汲出，撈出。〔达〕

རྨ། ཐོད་པའི་རྨ་དང་མཚོན་ཆའི་རྨ། 1.疮。2.刀枪伤。【增】1.有紅点而皮肤无知覺的一种癩病。2.有时指美丽，幸运等。〔达〕 疵，过失。〔本〕

རྨ་རྙོད། ཕོལ་མིག་ལྟ་བུའི་རྨ། 恶疮，如疱伤之疮。

རྨ་སྒོ། ཁ་དང་མཚན་མ་ལ་འདང་། 疮門（佛），口和女性生殖器。

རྨ་སྒོ་གསུམ། ཁ་དང་བཤང་ལམ་དང་ཟག་བྱེད་༣ 三疮門（佛），口，大便道，女性生殖器。

རྨ་སྐྱབ། （原注缺）护疮物。

རྨ་ཆས། རྨ་བཅོས་ཐབས་ཀྱི་ཆས། 治疮之工具。

རྨ་ཆུ། མདོ་སྨད་ཁམས་ཀྱི་ཆུ་ཀླུང་ཞིག 黄河。

རྨ་རྗེས། རྨ་དྲག་པའི་རྗེས་གྲིས། 疮疤。

རྨ་གཏོད། （原注缺）伤，成疮。

རྨ་འདྲུབ། རྨ་བཙོས་པ་འཚེམ་རྒྱུ། 治疮，縫疮口。

རྨ་འདྲུབས་པ། རྨ་དྲུབས་ཟིན་པ་ལ་འདང་། 治疮，已縫疮。【增】收口。〔四〕

རྨ་ཕབ་པ། དམའ་ཕབ་པའི་དོན་དུ་སྣང་། 黜降，即 དམའ་ཕབ་པ།

རྨ་བྱ། འབྲུག་སྒྲའི་མངའ་འཛིན་དང་དུག་ཟན་མཇུག་སྒྲོ་ཅན་བྱ་བོ།། 孔雀。(原注系孔雀的异名)
【增】西藏薩迦鎮西南的村落。〔达〕

རྨ་བྱ་ཅན། （原注缺）
【增】青翠的草木，青綠的草地，草原。〔达〕

རྨ་བྱའི་རྒྱལ་མཚན་ཅན། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿལ་འདང་། 孔雀为幢者（藻）。鄔摩天女。

རྨ་བྱའི་མདོངས། རྨ་བྱའི་མཇུག་སྒྲོའི་མིང་སྒྲོ་དེ་ལ་མིག་ཡོང་བ་འདྲ་བས་ལྡོངས་འཐད་དམ། 孔雀翎眼，孔雀尾翎，彼翎似有盲眼，故名 ལྡོངས། 盲。

རྨ་བྱའི་ལྡོངས། （注同上）

རྨ་འབྱིན་པ། སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ་འདང་། 1.除去疮。2.揭露过失。

རྨ་འབྱེད་པ། མོ་མཚན་གདངས་པ་ལ་འདང་། 1.疮开。2.女性生殖器張开。

རྨ་མེད་པ། ཉེས་པ་མེད་པ་ལ་འདང་། 1.无疮。2.无过失，无罪。

རྨ་སྨན། རྨ་གསོ་བར་བྱེད་པའི་སྨན། 治疮伤之药品。

རྨ་རྩི། རྨ་སྨན། 疮药。

རྨ་མཚན། མོ་མཚན་ནམ། 女性生殖器。

【增】伤痕，瘢。〔达〕

རྨ་ཡི་ལྷ་བ། ཚིགས་རུས་སོབ་ཀྱི་རྨའི་ལྷ་བ། 疮脓，骨节炎，疮化脓。【增】伤口恶化。〔达〕

རྨ་རིངས་པ། རྨ་ཆེ་རུ་སོང་བ་ལྟ་བུ་དང་རྨ་རྙོག་བྱུང་བ་ལའང་། 1.疮渐大。2.疮溃烂了。

（同）རྨ་ཧྲིངས་པ།

རྨ་ལས་སྐྱེས་པ། ཁྲག་གི་མིང་། 从伤口生出（藻）。血。

རྨ་ལས་བབ་པ། （注同上）从伤口流下（藻）。

རྨ་ཤུ། ཤུ་བ་ཐོར་བའི་རྨ་ལའང་། 1.痘疹。2.疱疮。【增】脓疮，化脓的伤。〔达〕

རྨ་སོས་པ། རྨ་དྲག་སོང་བ། 疮治好了。

རྨ་གསོས་པ། （注同上）

རྨ་ཧྲིངས་པ། རྨ་ཆེ་རུ་སོང་བ་ལྟ་བུ་དང་རྨ་རྙོག་བྱུང་བ་ལའང་། 1.疮渐大。2.疮溃烂了。

（同）རྨ་རིངས་པ།

རྨང་། ཁང་པའི་རྩིག་པའི་གདིང་གི་གཞིའམ་རྩ་བ། 基础，地基。【增】梦。〔达〕

（同）རྨང་གཞི།

རྨང་འཛབ། སྤུ་འཐོག་བྱེད། 镊子，拔毛的工具。

རྨང་ཚེར། （注同上）【增】＝ སྣང་ཚེར། 1.洗鼻窍的器具。2.耙。〔达〕

རྨང་འཛུགས། རྩ་བ་འཛུགས་པ་ལྟ་བུ། 奠基，建立根基。

རྨང་གཞི། ཁང་པའི་རྩིག་པའི་གདིང་གི་གཞིའམ་རྩ་བ། 基础，地基。【增】地脚。〔四〕

（同）རྨང་།

རྨང་ལམ། རྨི་ལམ། 梦。

རྨངས་པ། ཤེས་པའང་ཟེར། 知道。

རྨད། （原注缺）希有，优胜，很好。

རྨད་ཆད། རྣ་གྱི་གོང་རྒྱན་ཟེར་སྨད་ཆད་དམ། 耳环，耳朵的装飾，亦作 སྨད་ཆད།

རྨད་དུ་བྱུང་བ། ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའམ་ཡ་མཚན། 希有，希奇。

རྨད་མཚར། （注同上）

རྨན། རྨའི་རྨན་ལའང་། 受伤，疮伤。

རྨས་པ། སྐད་ཆ་དྲིས་པ་དང་མཚོན་ཆས་རྨ་བཟོས་པ་ལའང་། 1.問話。2.兵器所伤。

རྨི་ལྟས། རྨི་ལམ་གྱི་ལྟས། 梦兆。

རྨི་བ། རྨི་ལམ་རྨི་རྒྱུ། 所梦，作梦。

རྨི་ལམ། མནལ་ལམ་གཉིད་ལམ་ཡང་། 梦，亦作 མནལ་ལམ། གཉིད་ལམ།

རྨི་ལམ་མེད་པ། ལྷ་སྤྲིའི་མིང་། 无梦（藻）。天神。

རྨི་ལམ་རྨིས་པ། མནལ་ལམ་གཉིད་ལམ་རྨིས་ཟིན་པ། 已作梦。

རྨི་ལམ་ཟླ་བ། ཧོར་ཟླ་བཅུ་པ། 梦月（藻）。阴历十月。

རྨི་ལམ་ལེགས་པས། གཉིད་དུ་སོང་བའི་དོན། （པས་ 似是 པབ་ 字之誤）善入梦（藻）。安眠。

རྨིག་སྒ། རྨིག་པ་འདྲ་བའི་སྒ་ཞིག 如蹄形之馬鞍。

རྨིག་ལྟགས། རྟའི་རྐང་པའི་རྨིག་པའམ་དེའི་ལྟགས་

ལའང་། 1.馬蹄。2.馬蹄鉄。

【增】鉄蹄子。〔四〕（同）རྨིག་པ།

རྨིག་སྐྱ་ཅན། （原注缺）

【增】＝སྐྱ་བརྗེས། 一种护面具。〔法〕

རྨིག་པ། རྟའི་རྐང་པའི་རྨིག་པའམ་དེའི་ལྕགས····· ལའང་། 1.馬蹄。2.馬蹄鉄。

【增】兽蹄。〔达〕（同）རྨིག་ལྕགས།

རྨིག་པ་ཁ་བྲག བ་གླང་དང་ལུག་གི་རྐང་རྨིག་ལྟ་བུ། 偶蹄，如牛、羊的蹄子。

རྨིག་པ་ཅན། རྟའི་མིང་ལའང་། 1.有蹄者。2.馬。

རྨིག་རྩ། མཚན་མའི་རྩ་ཞིག 生殖器的一条筋脉。

རྨིགས་པ། སྲོག་ཆགས་རྨིགས་བུ་སྟེ་བྲག་རི་ལ··· གནས་པ་རྩངས་པ་དང་ཐང་ལ་གནས་པ་རྨིགས་བུ། 四脚蛇，在山岩者为蜥蜴，在平原者为蝎虎。

【增】小蜥蜴。〔达〕

རྨིགས་བུ། （注同上）

རྨིས་པ། རྨི་ལམ་རྨིས་ཟིན་པ། 已梦見。

རྨུག་པ། ཁྱིས་རྨུག་པར་བྱེད། 咬，如狗咬。

【增】1.螫刺。2.擦破。3.狗吠。〔达〕

རྨུག་པར་བྱེད། （注同上）

རྨུགས་པ། I.ཁྱིས་སོ་བཏབ་པ། 嚙，如被狗咬。

II.སེམས་མ་གསལ་བ་སྟེ་གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པ་ལུས་སེམས་ལྕི་ཞིང་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་ཤེས···· པའོ། །སྨུགས་པ་ཞེས་འཐད་དམ་གནམ་གྱི་སྨུགས་པ་དང་འདྲ་བའི་ཆ་ནས་སོ།། 惛沉(佛)，心不明了，痴分所摄，身心粗重，无堪能性之識，或应作 སྨུགས་པ' 由与天空之雾相似而立名。

【增】偶尔写作 རྨུ་པ། 1.濃雾。2.堕入雾中，迷惑，蒙昧，糊涂。〔达〕

རྨུགས་བྱེད་འཇོམས། བརྒྱ་སྦྱིན་ལའང་། 摧能惛（藻）。帝釋（天神名）。

རྨུགས་འཛིན། ཛམ་བྷ་ལའམ་ནོར་བུ་བཟང་པོ། 持雾（藻）。藏跋拉，善財(夜叉名)。

【增】海。〔达〕 財神。〔本〕

རྨུན་པོ། གླེན་པོ་དམུན་པོ་འི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 དམུན་པོ། 愚暗，愚痴。

རྨུར་བ། དམུར་བ་སོ་འདེབས་པའི་མིང་དུ་སྣང་། 咬，亦作 དམུར་བ།

རྨུས་པ། དམུས་བྱུང་བའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即དམུས་བྱུང་བ། 灰心，失意。

རྨུས་བྱུང་བ། （注同上）

རྨེ་བ། བཙོག་པ་དམེ་བའི་མིང་དུ་སྣང་། 痣，斑点，痕跡。

རྨེ་བ་ཅན། བཙོག་པར་གྱུར་པའམ་ཤ་ཟ་མཁན··· ལའང་། 1.污秽。2.食肉者。

རྨེ་བ་ཆགས་པ། （注同上）

རྨེ་འབམ། བཙོག་པ་དམེ་འབམ་རུལ་བའི་དོན། 汙秽，腐烂。

རྨེག་ངན། ལྟས་ངན་སྐད་དོད་གཅིག་པས་སོ། །凶兆。

རྨེག་བདའ། བརླག་པའི་དོན་ནམ། 消灭，摧毁。

རྨེག་མེད་པ། གཏན་ནས་མེད་པ། 一定没有，絕对没有。【增】无秩序，不规则。〔达〕

རྨེད། སྒའི་རྨེད་དམ་རྟའི་གོང་རྨེད་ལྟ་བུ། 鞍子之鞦。

རྨེད་པ། གསོལ་བ་ཞུ་བ་སྨྲེད་པའི་མིང་དུ་སྣང་། 請求，似即 སྨྲེད་པ། 請問。【增】1.＝ གཏམ'

དྲི་བ། 詢問。2.耕种。3.求学。〔达〕

རྨིན། I.རྨའི་རྨིན་པ་རྨའི་རྨིན་ཡང་ཟེར། 疤，疮疤。 II.ཤའི་རྨིན་བུའམ་སྐྲའི་རྨ་ཞིག་ལའང་། 1.肉瘤。 2.頸疮。(同) རྨིན་བུ།

རྨིན་ངན། རྨིག་ངན་དུ་སྣང་། 恶相，凶兆，即 རྨིག་ངན།

རྨིན་གཅོད། རྨའི་རྨིན་གཅོད་དོ། ། 割疮疤。

རྨིན་བུ། ཤའི་རྨིན་བུའམ་སྐྲའི་རྨ་ཞིག་ལའང་། 肉瘤，頸疮。【增】或作རྨིན་པ་等于ཤ་ནོ་ཚགས། 鹅喉症（扁桃腺肿）。〔达〕 (同) རྨིན་II.

རྨིལ་བ། བལ་བཀལ་བའི་མིང་དུ་སྣང་ཡང་མཚོ་ཊཱིཀ་ལས། དཔེར་ན་བལ་ལེགས་པར་རྨིལ་བ་ལ་སྦྱངས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་བལ་མ་རྨིལ་ན་འཛིངས་ཤིང་བལ་··· བཀལ་བར་བྱ་བའི་ལས་སུ་མི་རུང་ངོ་། །གསུངས་པས་འཛིངས་པའམ་འཁྲིངས་པ་བསལ་བའི་དོན། 擗，扯，擗毛，律疏說："如毛善擗，名为净治，若毛未擗，紊乱不堪紡也"，故是除紛乱义。【增】或作 སྨིལ་བ། 1.拔除，扯去。2.召唤，呼，邀請。〔达〕

རྨོ་རྐོ་མཁན། ཞིང་པའམ་ཞིང་ལ་རྨོན་བྱེད་པོ། 耕田者。

རྨོ་བྱེད། སྟོབས་བཟང་ལའང་། 1.耕者。2.妙力（天神名）。(又)(注同上条)

རྨོ་མོ། པ་དང་མའི་མ་ལ་ཟེར། 祖母，外祖母。(同) རྨོ་ལགས།

རྨོ་མོད་པ། ཞིང་ལ་རྨོན་བྱེད་པའི་མིང་། 耕田者。

རྨོ་རྨོན་པ། (注同上)

རྨོ་ལགས། པ་དང་མའི་མ་ལ་ཟེར། 祖母，外祖母。(同) རྨོ་མོ།

རྨོ་ས། ཞིང་སའམ་ས་ཞིང་། 耕种之地，田地。

རྨོག་ཞྭ། མགོ་སྐྱབ་ལྕགས་ཞྭའི་མིང་ངམ་ཚོམ་ཞྭའི་མིང་། 护头鋼帽，盔。

རྨོག་ཞུ། (注同上)

རྨོངས་ཁའི་དྲི། ར་ཐུག་རྨོངས་ཁའི་དྲི་དྲི་མ་དྲག་པ་ལྟ་བུ། 羶臭，如山羊的羶腥臭气。 (同) རྨོངས་དྲི།

རྨོངས་གྲོགས། གཉིད་ཁུག་པ་གཉིད་ལོག་པ། 睡着，入睡。

རྨོངས་བརྟུལ། བླུན་པོ་བློ་བརྟུལ་ཅན། 愚鈍者，呆子。

རྨོངས་དྲིག འདོམས་ཀྱི་དྲི་མ་དྲེག་པ། 生殖器之垢秽。

རྨོངས་པ། མ་རིག་པའམ་གཏི་མུག་དང་བླུན་པོ··· ལའང་། 愚痴，迷。【增】1.傻子，愚人。2.糊涂的，被愚弄的。3.欺骗，誘惑。〔达〕

རྨོངས་སྤུ། འདོམས་ཀྱི་སྤུ། 阴毛。

རྨོངས་བག འཁྲོམས་པའི་དོན། 迷惑。

རྨོངས་པར་བྱེད་པོ། མོ་མཚན་ལའང་། 1.愚弄者。2.女性生殖器。

རྨོངས་བྱེད། (原注缺) 愚弄。

རྨོངས་དྲི། ར་ཐུག་རྨོངས་ཁའི་དྲི་དྲི་མ་དྲག་པ་ལྟ་བུ། 羶腥，如山羊羶气。(同) རྨོངས་ཁའི་དྲི།

རྨོད་པ། ཞིང་རྨོ་བར་བྱེད་པའམ་རྨོད་པའམ་རྨོན་རྒྱབ་པ། 耕耘。

རྨོན་སྤྲང་། ཞིང་རྨོ་བྱེད་སྤྲང་སོགས་དང་སྒྲིགས་པ།

耕牛。(同) རྨོན་དོར།

རྨོན་ལྷགས། ཐོང་ལྷགས་ཐོང་གཤོལ། 犁鏵，犁鏟。

རྨོན་དོར། ཞིང་རྨོ་བྱེད་གླང་སོགས་རང་སྒྲིགས་པ། 耕畜。【增】同軛的两头牛。〔达〕(同) རྨོན་གླང་།

རྨོན་པ། ཞིང་པའི་རྨོན་པའམ་རྨོན་བྱེད་མཁན་ནམ་རྨོད་མཁན། 耕田者。
【增】1.耕耘。2.耕牛。〔达〕

རྨོལ། བལ་རྨེལ་བ་པོས་རྨོལ་སོག་མ་འཁྱིངས་པར་སོ་སོར་རྨོལ། 扯吧！擗开乱毛吧！

རྨོས། ཞིང་རྨོས་ཤིག 耕吧！耕田吧！
【增】རྨོ་བ 的完成式。〔达〕

རྨོས་པ། ཞིང་རྨོས་ཟིན་པའམ་བསྣུ་ལྡོག་ཟིན་པ། 已耕田，已翻耕。

རྨྱ་བ། ལུས་ཀྱི་མདངས་ཉམས་པའམ་ཚ་བས་རྨྱ་སྟེ་སྐྱ་སེང་སེང་གྱུར། 衰败，衰弱，容光衰退，因热而衰萎。
【增】1.疾病，反胃。2.=ཉམས་པ། 〔达〕

རྨྱང་བ། རྐང་པ་བརྐྱང་བར་བྱའམ་རྨྱང་བར་བྱ་སྙང་བར་བྱ་ཞེས་པའང་། 欠伸，打呵欠伸腰，伸脚，亦作 རྨྱང་བར་བྱ། སྙང་བར་བྱ། 【增】屈身相向，伸頸向前，如听旁人的言談或耳語。〔达〕

རྨྱོང་། བརྐྱང་བར་གྱིས་ཤིག 伸展，伸(命令詞)。

སྨ་ཕབ་པ། དམའ་ཕབ་པའི་བྱ་བྱེད་དེ་མཐོ་པོ་དམའ་རུ་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ཡོན་ཏན་མེད་པར་སྨྲས་པ་ལྟ་བུ། 1.已貶，已降。2.有德說为无德。

སྨ་བ། དམའ་བ། 低下。

སྨ་དབབ། དམའ་རུ་དབབ་པར་བྱ་བའི་བྱ་བྱེད་དེ་མཐོ་པོ་དམའ་རུ་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ཡོན་ཏན་མེད་པར་སྨྲས་པ་ལྟ་བུ། 1.将貶，将降。2.辱蔑，如有德說为无德。

སྨ་འབེབས། དམའ་འབེབས་པའི་བྱ་བྱེད་དེ་མཐོ་པོ་དམའ་རུ་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ཡོན་ཏན་མེད་པར་སྨྲས་པ་ལྟ་བུ། 1.貶低。2.辱蔑，如把有德說为无德。

སྨ་ར། ཁ་སྤུ། 胡須。

སྨག་དུ། མུན་ནག་ནང་དུ། 黑暗中。

སྨག་རུམ་ན། (注同上)

སྨད། ལུས་ཀྱི་སྟོད་སྨད་ལྟ་བུའམ་གཞུག 1.下，下部，如下身。2.后。
【增】1.較低下的。2.指时間上在后面的部份。3.小孩。〔达〕

སྨད་དཀྲིས། སྨད་གོས་ཤིག 下衣之一，裙子，褲子。(同) སྨད་གཡོགས། སྨད་གཤམ།

སྨད་རྒྱས་མ། བུད་མེད་མཆོག་ལའང་། 美女。
【增】婢女多的貴妇。〔法〕

སྨད་ཆེན་མ། (注同上)

སྨད་འཚལ་པོ། གཟུགས་ཀྱོག་ཀྱོལ་པོ། 身形不正。【增】堕落，无耻，卖淫。〔达〕(达无 པོ་字)

སྨད་འདོགས། འོག་ལ་བཏགས་པ། 藏文添足字。【增】如在 ཀྱ་ཀྲ་ཀླ་ཀྭ་ 中的 ཡ་ར་ལ་ཝ་ 等附加字母。〔达〕

སྨད་པ། མིའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། 訶斥，如說他人过失。【增】或說 སྨད་པའི་ཚིག 非难，譴責，凌辱，輕蔑。〔达〕(同) སྨད་ར།

སྨད་ཚོང་མ། གཟུགས་ཚོང་མའམ་བཤང་ཚོང་མ། 娼妓。【增】淫妇。〔达〕（ཚོང་ 达作འཚོང་）

སྨད་གཡོགས། སྨད་གོས་ཤིག 下衣，裙，裤。（同）སྨད་དཀྲིས། སྨད་གཤམ།

སྨད་ར། མིའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། 訶斥，如説他人过失。【增】辱罵之詞。〔达〕（同）སྨད་པ།

སྨད་གཤམ། སྨད་གོས་ཤིག 下衣之一，裙，裤。（同）སྨད་དཀྲིས། སྨད་གཡོགས།

སྨད་གསར། （未詳）

སྨན། བདུད་རྩི་སྨེ་ནད་འཇོམས་མིང་། 药。【增】利益，用途，好处（ཕན་པ་的敬詞）。〔达〕（同）སྨན་རྩི།

སྨན་དཀར། ལ་ཕུག་ལའང་། 1.白药。2.蘿卜。

སྨན་བཀུ་བ། སྨན་གྱི་ཁུ་བ་བཀུ་བའམ་བཙོན་པ། 煎药。

སྨན་ཁྲིག རྩོ་སྨན་མ་ཡིན་པ་ཁྲིག་སྨན། 非草药，块药（矿石类药，或未泡制之生药）。【增】未研碎，或未配合的药品原料。〔达〕

སྨན་སྒ། སྒ་སེར་དང་སྒ་སྨུག་ལྟ་བུ། 姜，如黄姜、紫姜。

སྨན་ཆང་། སྨན་སྣ་ཚོགས་སྦྱར་བའི་ཆང་། 药酒。

སྨན་ཆེན། （原注缺）大药。

སྨན་ལྗོངས། མེ་ཏོག་སོགས་སྐྱེས་པའི་ཡུལ། 生长花草等的区域。【增】多药草之国，借喻指西藏。〔达〕（达作 སྨན་གྱི་ལྗོངས་）

སྨན་བཏགས་པ། སྨན་ཕྱེ་མར་བཏགས་པ་དང་ཕན་བཏགས་པ་ལའང་། 1.研药为末。2.饒益，利益。

སྨན་ཐུན། བཅད་མཚམས་ཐུན་གཅིག་ལྟ་བུ། 药剂。如一剂，一服。

སྨན་ཐུར། སྨན་གྱི་ཐུར་མའམ་ཁེམ་བུ། 药匙，药杓。

སྨན་ཐེད་པ། སྨན་ལས་ཐེད་པའམ་འཐུང་འདོད་མེད་པར་གྱུར་པ། 怕吃药，不乐意吃药。（同）སྨན་སྲུན་པ།

སྨན་པ། ཕན་པ་དང་གསོ་རིག་པའམ་གསོ་དཔྱད་མཁན་དང་འཚོ་བྱེད་དང་སྲོག་སྐྱེད་དུ་ཞེས་ཆི། 1.利益。2.医生。

སྨན་བླ། སྨན་གྱི་བླ་མ། 药师（佛名）。

སྨན་དཔྱད། འཚོ་ཐབས། 药方，治疗法。

སྨན་རྩབ་པ། （原注缺）切碎药。

སྨན་རྩི། བདུད་རྩི་སྨེ་ནད་འཇོམས་མིང་། 药。（同）སྨན།

སྨན་ཡོན། ཕན་ཡོན་ལའང་། 1.医药费。2.胜利（佛）。

སྨན་རོ། སྨན་གྱི་ནུས་རོ། 药渣。

སྨན་ལེན། སྨན་འཕྲོད་པའི་དོན། 受药，服药相宜（服药生效）。

སྨན་ཤར། དམན་ཤར་གྱི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 དམན་ཤར། 少年，青年女子。

སྨན་སྲུན་པ། སྨན་ལས་ཐེད་པའམ་འཐུང་འདོད་མེད་པར་གྱུར་པ། 怕吃药，不乐意吃药。（同）སྨན་ཐེད་པ།

སྨར་བ། ལེགས་སུ་གྱུར་པའི་དོན། 善妙。

སྨལ་པོ། མགོ་སྐར་མ། 觜宿(二十八宿之一)。

སྨལ་ཟླ། མགོ་ཟླ་བ། 觜月，十一月。

སྨིག་རྒྱུ། དཔྱིད་ཀའི་དུས་སུ་ཐང་ལ་ཆུའི་རྒྱུན་གཡོ་བ་ལྟར་སྣང་བའི་གཟུགས་བརྙན་པའོ།། 阳焰(佛)，春季平地上現出的似河流之景象（水气）。

སྨིག་མ། སྨྱུག་མའི་ཟུར་ཆག 竹子，སྨྱུག་མ་ 之变音。【增】＝སྨྱུག་མ། 芦葦。〔达〕

སྨིན་དཀྱུས། མིག་གི་སྨིན་མ་དཀྱུས་རིང་བ་ལྟ་བུ། 长眉，如眼眉横长。

【增】＝མིག་གི་ཐྀ་མ། 〔达〕

སྨིན་འཇོམས་བུ། བརྒྱ་སྦྱིན་གྱི་བུ། 摧熟子（藻）。帝釋（天神名）之子。

སྨིན་དྲུག སྐར་མ་ཞིག་ཀྲྀ་ཀ་ཟེར་བ་དང་ཡང་ན་སྨིན་དྲུག་སྐར་མ་ནི་དྲུག་སྟེ་དབྱིབས་ནི་སྤུ་གྲི་ལྟ་…… བུའོ།། 昴宿（二十八宿之一），昴宿有六星，状如剪刀形。

སྨིན་དྲུག་ཅན། སྟོན་ཐའམ་སྨིན་དྲུག་སྐར་མ་དང་ལྡན་པའི་ཟླ་བ་དང་ཧོར་ཟླ་བཅུ་པ་ལ་འདང་། 有昴宿。1.季秋（秋末）。2.昴宿值月。3.阴历十月。（同）སྨིན་དྲུག་ཟླ་བ།

སྨིན་དྲུག་བུ། དབང་ཕྱུག་བུ་ཆུང་གདོང་དྲུག 昴宿子（藻）。自在（天神名）之幼子，六面童子（天神名）。

སྨིན་དྲུག་ཟླ་བ། སྟོན་ཐའམ་སྨིན་དྲུག་སྐར་མ་དང་ལྡན་པའི་ཟླ་བ་དང་ཧོར་ཟླ་བཅུ་པ་ལ་འདང་། 昴宿月。1.季秋(秋末)。2.昴宿值月。3.阴历十月。(同) སྨིན་དྲུག་ཅན།

སྨིན་བསྐུས་པ། ཁྲོ་གཉེར་ཅན། 皺眉。

སྨིན་པ། འབྲས་བུ་སྨིན་པའམ་གཡུར་དུ་ཟ་བ། 成熟。【增】1.发展，完全。2.被轉换。〔达〕

སྨིན་པ་འདུལ་བྱེད། བརྒྱ་སྦྱིན་ནམ་བརྒྱ་སྦྱིན་གྱི་བུ་ལ་འདང་། 調伏成熟（藻）。1.帝釋（天神名）。2.帝釋之子。

སྨིན་པ་བསད། （注同上）杀成熟（藻）。

སྨིན་ཕྲག མིག་གི་སྨིན་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་མཚམས་དང་མཛོད་སྤུ་ལ་འདང་། 1.两眉之間。2.白毫相（佛的三十二相之一）。

（同）སྨིན་དཔྲག སྨིན་མཚམས།

སྨིན་བྱེད། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལ་འདང་། 能熟（藻）。1.火。2.火神。

སྨིན་དཔྲག མིག་གི་སྨིན་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་མཚམས་དང་མཛོད་སྤུ་ལ་འདང་། 1.两眉之間。2.白毫相（佛的三十二相之一）。

（同）སྨིན་ཕྲག སྨིན་མཚམས།

སྨིན་མ། མིག་གི་སྨིན་མའི་སྤུ་དཀྱུས་རིང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 眉，如眉毛横长。【增】发育成熟的女子。〔达〕（同）སྨིན་ཚུགས།

སྨིན་མའི་མགོ། （原注缺）眉头。

སྨིན་མི། བགྲེས་པའམ་རྒན་པོ། 成熟人（藻）。老人。

སྨིན་ཚྭ། ཁ་རུ་ཚ། 盐之一种。

སྨིན་ཚུགས། མིག་གི་སྨིན་མའི་སྤུ་དཀྱུས་རིང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 眉相，如眉毛横长。（同）སྨིན་མ།

སྨིན་མཚམས། མིག་གི་སྨིན་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་…… མཚམས་དང་མཛོད་སྤུ་ལ་འདང་། 1.两眉之間。2.白毫相（佛的三十二相之一）。

（同）སྨིན་ཕྲག སྨིན་དཔྲག

སྨིན་ལེགས་མ། བུད་མེད་མཛེས་མ། 眉秀女(藻)。美女。

སྨུག་ཆུང་། (原注缺) 小雾。【增】药草。〔达〕

སྨུག་ཆེན། (原注缺) 大雾。

སྨུག་ཐུང་། ཁ་ཟས་ཤིག 食品之一。
【增】青稞粉或混合粉和糖浆所制的餅，放在一尺直徑的盘中，布施僧众。〔达〕

སྨུག་འཐིབས། སྨུག་པས་འཐིབས་པ། 下雾，大雾弥漫。

སྨུག་འཐུམས། (注同上)

སྨུག་པ། ཆར་པ་བབ་པའི་རྗེས་སུ་སྨུག་པ་ལངས་པ་ལྟ་བུ་སྨུགས་པའང་། 雾气，如下雨后，所起之雾，亦作 སྨུགས་པ།

སྨུག་པོ། དམར་ནག་མདོག་ལྟ་བུ། 紫色，赤黑色。
【增】凝血之色。〔达〕 棕色。〔四〕

སྨུག་རྩི། སྔར་སྨིན་མཚམས་ལ་བྱུགས་པའི་ཐིག་ལེའི་ཚོས་སམ་རྫས་དང་གདོང་ལ་བྱུགས་པའི་ཚོས་བུ···· རས་སོགས། 胭脂，从前在眉間所涂点之色，或在面上所擦之顔色，糖汁等。【增】＝སྨུག་ཚོས།紫紅顔料，从紫草中提出用涂供食。〔达〕

སྨུག་རྫས། (注同上)

སྨུགས་པ། གནམ་གྱི་སྨུགས་པ་འཐིབས། 雾。
【增】懒惰。〔达〕

སྨུགས་བྱེད། སྨུགས་བྱེད་སྲོག་ཆགས་ལའང་། 1.能悟。2.刺螯之虫。

སྨུན་པོ། དམུན་པོ་བླུན་པོའི་མིང་། 痴人，愚人，等于 དམུན་པོ།

སྨེ་ཁབ། དགེ་སློང་མའི་མོ་མཚན་ནས་ཁྲག་འཛག་པའི་ཚེ་ཁབ་པའི་རས་གོས། 月經带，比丘尼行月經时，遮阴之布。【增】སྨན་ཁེབས 的不正确拼法。〔达〕（达作 སྨེ་ཁབ）

སྨེ་ཐིག གདོང་གི་ཐོད་པ་ཐིག་ལེ་སྨེ་བ། 痣点，雀斑。

སྨེ་བ། གདོང་གི་ནག་ཐིག་ལྟ་བུ། 痣，面上之黑点。【增】污子。〔四〕

སྨེ་བ་ཅན། དམེ་བ་ཅན་ཏེ་བཤན་པ་ལའང་། 1.有痣者。2.即དམེ་བ་ཅན། 屠戶。

སྨེ་བ་སྤར་ཁ། འོག་གི་རི་མོ་དང་སྦྱོར། 九宫和八卦，参看下图。(原图缺)

སྨེ་བར་བྱས་པ། དམེ་བར་བྱས་པའམ་བཙོག་པར་བྱས། 使污秽。

སྨེ་ཤ་ཅན། རིགས་ངན་དམེ་ཤ་ཅན་ཏེ་མེ་ཤ་ཅན་ཡང་བྲིས་སྣང་། 卑賤族姓，亦作དམེ་ཤ་ཅན། མེ་ཤ་ཅན། 【增】＝བཤན་པ། 屠夫。〔达〕

སྨེའུ་ཟན། ནས་ཀྱི་ཕྱེ་མ། 糌粑，青稞粉。

སྨེད་པ། གང་དེ་ཞུ་བའམ་གསོལ་བ་འདེད་སྨེད་པ་ཞེས་པའང་སྣང་། 問，請求，亦作 སྨེད་པ།

སྨོད་པ། སྨད་པར་བྱེད་པའམ་སྙེམས་པ། 1.訶責，責罵，誹謗。2.傲慢。

སྨོད་བྱེད། ཁྲབ་འཇུག་ལའང་། 1.毁謗。2.遍入（天神名）。(又) ང་རྒྱལ་ཅན་ལའང་། 傲慢者，自大者。

སྨོན་འདྲིན། སྨོས་འདྲིན་གྲོགས་པོ། 摯友，至誠的朋友。

སྨོན་པ་མེད་པ། སྐལ་བ་མེད་པ་ལྟ་བུ། 无愿(佛)，如无善根。
【增】无热情的，不固定的。〔达〕

སྨོན་པར་འགྱུར། བདེ་ལེགས་སུ་འགྱུར། 愿安乐（祈禱詞）。

སྨོན་ཚིག　ཕྱི་མར་ལྷ་མིའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་ཤོག་ཅེས་སྨོན་ལམ་རྒྱབ་ཚིག　祝愿詞，祈禱詞，如发愿后世得人天道。

སྨོན་ལམ། （原注同上）祝愿，祈禱。

སྨོན་ལམ་ཅན། སྐལ་བཟང་ཅན་ལྟ་བུ། 有愿（佛），如有善根者。

སྨོན་ལམ་ཆེན་མོ། ལྷ་སའི་སྨོན་ལམ་ཆེན་པོ། 拉薩大祈禱法会。（ལྷ་སའི་ 原注作 ལྷ་སར་）

སྨོན་སེམས། སྨོན་པ་སེམས་བསྐྱེད། 愿心，愿菩提心（佛）。

སྨོས་ཅི་དགོས། ཅི་ཞིག་སྨོས་དང་ལབ་ཅི་དགོས། 何况，何須說。

སྨོས་འདྲིན། ཡུན་རིང་དུ་འདྲིས་པའི་གྲོགས་པོ། 熟朋友，知友。

སྨོས་པ། སྨྲ་བའི་དོན། 說。

སྨོས་པས་ཆོད། ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལྟ་བུ། 了解。

སྨྱག་བཅད་པ། （未詳）

སྨྱག་ཤད། ཤིང་ཞིག་གི་ཤད། 一种灌木。

སྨྱང་བ། རྐྱང་བར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་སྣང་། 伸展，伸腰。【增】=བརྐྱང་བ། 〔达〕

སྨྱན་ག་བྱེད། གཉེན་བྱེད་པའམ་མནའ་མ་གཏོང་ལེན་མིང་། 作媒，結亲，嫁娶。

སྨྱན་བྱེད་པ། （注同上）【增】媒人。〔达〕

སྨྱུ་གུ། སྨྱུ་གུ་དང་སྨྱུག་མ་ཆུང་ཆུང་། 1.笔。2.筍。

སྨྱུ་གུ་ཅན། སྨྱུ་གུ་ཅན་ནམ་ཡི་གེ་པ། 繕写員。

སྨྱུག་མ། སྨྱུག་མ་ཤིང་། 竹子。
【增】芦葦笔。〔达〕

སྨྱུག་མ་མཁན། སྨྱུག་མ་མཁན། 竹匠，竹工。

སྨྱུ་གུ། ཡི་གེ་པའི་སྨྱུ་གུ་དང་སྨྱུག་མ་ཆུང་ཆུང་། 1.笔。2.筍。

སྨྱུ་གུ་ཅན། ཡི་གེ་པ། 繕写員。

སྨྱུ་གུ་འཛིན། （注同上）

སྨྱུ་གུའི་ཁ། ཤིང་སྨྱུ་གུའི་རྩེ་མོ་ལྟ་བུ། 竹筍的尖。【增】笔尖。〔达〕

སྨྱུག་ཀང་མ། （未詳）

སྨྱུག་ནས། འཛུག་ནས། 刺入。

སྨྱུག་མ། ཤིང་སྨྱུག་མ། 竹子。
【增】芦葦笔。〔达〕

སྨྱུག་འཛིན། སྨྱུ་གུ་འཛིན་པ་ཡི་གེ་པ། 司书，繕写員。

སྨྱུག་ཤད། ཤིང་སྨྱུག་མའི་སྐྲ་ཤད། 竹篦，竹梳。

སྨྱུགས་པ། བཙུག་པ་ལྟ་བུ། 刺入。

སྨྱུང་གནས། བསྙུང་བར་གནས་པ། 斋戒，持斋。
【增】= ཟས་སྨྱུང་། 断食。〔达〕

སྨྱུང་བ། སྙུང་བའམ་ཉུང་ངུར་བྱེད་པ་ལ་འདང་། 1.斋戒。2.减少，撙节。【增】調节飲食。〔达〕

སྨྱུང་བུ། ལྷམ་བཟོ་བའི་སྙུང་བུའང་། 錐子，鞋匠之錐子。

སྨྱུན་པ། སྨྱོན་པ། 瘋狂。

སྨྱུར་ནས། མྱུར་དུ་འཛུག་ནས། 快，赶快的。

སྨྱེ་བ། ཞན་པ་ཟེར་སྣང་། 弱，衰弱。

སྨྱེ་ཚིག　ཉེ་ཚིག་གམ་འཁྲིག་ཚིག　淫穢語。

སྨྱོ་ཡོང་། སྨྱོན་པར་འགྱུར་ཡོང་། 要瘋，将瘋狂。

སྨྱོ་བྱེད། སྨྱོ་བར་བྱེད་པ་པོ་དང་ཡི་དྭགས་ལ་འདང་། 1.使人狂者。2.餓鬼。
【增】麻醉性的。〔达〕

སྨྱོ་འབོག་པ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་བཀྱལ་བ་ལྟ་བུ། 狂乱，神經錯乱，神識不正常。

སྨྱོ་མེད། དུག་མེད་ལའང་། 1.无狂。2.无毒。

སྨྱོན་པ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ། 瘋狂者，神經病者，神識不正常者。

སྨྱོས་པ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པར་གྱུར་ཟིན་པ། 已瘋，神識已不正常。

སྨྲ་མཁན། སྨྲ་བར་བྱེད་པོ། 說話者。

སྨྲ་མཁས། གཟའ་ཕུར་བུ་ལའང་། 1.善說。2.木曜。(同) སྨྲ་བའི་བདག་པོ།

སྨྲ་སྒོ། ཁའི་མིང་ལའང་། 語門 (藻)。口。(同) སྨྲ་བྱེད།

སྨྲ་བཅད་པ། དྲང་སྲོང་མིང་། 断語(藻)。仙人。

སྨྲ་འཆལ། ངག་འཆལ། 乱說，恶語。

སྨྲ་བ། སྐད་གཉིས་སྨྲ་བ་ལྟ་བུ། 說，說話。

སྨྲ་བའི་ཁྱུ་མཆོག འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་མཚན། 語圣 (藻)。文殊菩薩名。(同) སྨྲ་བའི་དབང་ཕྱུག སྨྲ་བའི་ལྷ།

སྨྲ་བའི་རྒྱལ་པོ། I.(注同上) 語王(藻)。II.མཁས་པ་ལའང་། 智者。

སྨྲ་བའི་མཆུ། གཡོ་ཅན། 言說唇 (藻)。欺詐者。

སྨྲ་བའི་བདག་པོ། གཟའ་ཕུར་བུ་ལའང་། 語主 (藻)。木曜。(同) སྨྲ་མཁས།

སྨྲ་བའི་དབང་ཕྱུག འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་མཚན། 語自在 (藻)。文殊菩薩名。(同) སྨྲ་བའི་ཁྱུ་མཆོག སྨྲ་བའི་རྒྱལ་པོ་I. སྨྲ་བའི་ལྷ།

སྨྲ་བའི་འབབ་སྟེགས། ལྕེ་ཡི་མིང་། 語阶(藻)。舌。

སྨྲ་བའི་སེངྒེ། སངས་རྒྱས། 說法獅子(藻)。佛。

སྨྲ་བའི་ལྷ། འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་མཚན། 語天 (藻)。文殊菩薩名。(同) སྨྲ་བའི་ཁྱུ་མཆོག སྨྲ་བའི་རྒྱལ་པོ་I. སྨྲ་བའི་དབང་ཕྱུག

སྨྲ་བའི་ལྷ་མོ། དབྱངས་ཅན་མ། 言說天女(藻)。妙音天女 (菩薩名)。

སྨྲ་བྱེད། ཁའི་མིང་ལའང་། 說話者 (藻)。口。(同) སྨྲ་སྒོ།

སྨྲ་དབང་། མཁས་པ་ལའང་། 語自在 (藻)。智者。(同) སྨྲ་བའི་རྒྱལ་པོ་II.

སྨྲས་པ། བཤད་པའམ་བརྗོད་པ། 已說。

སྨྲེ་སྔགས་འདོན། ཤུ་ངན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚིག་འདོན་པའམ་གཅོང་སྐད་ལྟ་བུ། 出怨叹声，发忧苦之声，叹息。

སྨྲེ་བ། (注同上)

【增】=1.སྡུག་བསྔལ། 痛苦。2.=ངན་པར་སྨྲ་བ། 說别人的坏話。〔达〕

སྨྲེང་བ། སྨྲ་བ་ལའང་སྣང་། 說。

སྨྲེང་ཚིག སྨྲེ་ཚིག་གམ་གསང་ཚིག་ཀྱང་ཟེར། 1.悲叹詞。2.隐語。

སྨྲོས། སྐད་སོད་ཅིག་དང་ཤོབ་ཤོག 說吧!

སྨྲོས་ཤིག (注同上)

ཙ་ཀུ་ར་སྐྱེས། གསེར་ཟེར་ཙ་ཀུ་ར་རྒྱ་གར་སྐད་དོ།། 金子，ཙ་ཀུ་ར་ 乃梵語。

ཙ་ཀོ་ར། 〔梵〕 བྱ་ཞིག་ཡིན་གོང་མོའང་ཟེར་རྒྱ་གར་སྐད་དོ།། 白松鸡，鷓鴣。

ཙ་གེ་ཙོ་གེ། ཚུང་ཚུང་སྣ་ཚོགས། 零零碎碎，各种小件。【增】冗杂。〔四〕

ཙ་ཊ་ཀཱ། 〔梵〕 ཁག་ཏྲའམ་ཆར་སྒོང་བྱེའུ་ཟེར་བ་དང་ཁང་བྱེའུ་ཟེར་བ་དང་རྩངས་པ་ཟེར་བ་དང་… ལས་གཅིག་དཀར་འམ་བ་མོ་བྱེའུ་ཟེར་བ་དང་དེ་… དག་ཀུང་རྒྱ་གར་སྐད་རྫར་ཆག 1.燕子。2.家雀。3.蜥蜴。4.霜雀。

ཙ་ཊ་ཀི། （注同上）

ཙ་ཊ་ཅན། （注同上）

ཙ་སྡེ། ཙ་ཡིག་སྡེ་ཚན། ཙ་ 字部。

ཙ་ན། བཞུགས་ཙ་ན་ཟེར་བ་ནི་བཞུགས་པའི་ཚེ་ན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 那时，当时，当在……时候。

ཙ་ན་ཀ། 〔梵〕 སྲན་མ་ཞིག་སྟེ་རྒྱ་གར་སྐད་དོ།། 一种豆子。【增】1.古代印度的一个国王名，丹珠藏中有其著作。2.山藜豆，鸡豆。〔达〕

ཙ་ན་ཡིན་ཡང་། ནམ་ཞིག་ཚེ་ན་ཡིན་ཡང་། 任何时候。

ཙ་བྲ། （未詳）

ཙ་མ་ར། 〔梵〕 གཡག་གམ་འབྲོང་གི་མིང་སྟེ་རྒྱ་གར་སྐད་ཡིན་ནོ།། 牦牛，野牛。

ཙ་མའི་སྙིང་པོ། ཤེལ་ཟེར་ཙ་མ་རྒྱ་གར་སྐད་དོ།། 水晶，ཙ་མ་ 乃梵語。【增】一种餅。〔达〕

ཙ་ར། （原注缺） 鞭撻，鞭刑。

【增】也作 ཙྪ་ར། 〔达〕

ཙ་རི། （原注缺）【增】亦作 ཙྪ་རི། 拉薩东南方著名的圣地。〔达〕

ཙ་རུ། ཚེ་ནའམ་གཞི་རྫུང་དུ། 1.当时，当在……时候。2.在跟前。【增】1.鬈曲的，鬈发，羔毛。2.供献于亡魂的肉食。〔达〕

ཙག་བཙད་པ། མར་ཙག་བཙད་པའམ། 滤淨，如已将酥油滤淨。

ཙག་ཙག་སྒྲོག ཙག་ཙག་ཅེས་པའི་སྒྲ་སྒྲོག་པ། 軋軋鳴声。

ཙག་ཙག་ལྷང་ལྷང་། ན་བའི་ཁྱད་པར། 一种病。

ཙག་ཙོག ཙ་གེ་ཙོ་གེ་སྣ་ཚོགས། 杂碎，零碎。

ཙན་དན། 〔梵〕 ཤིང་ཙན་དན་དེ་ཙན་དན་ཞེས་རྒྱ་གར་སྐད་དོ། །བོད་དུ་བསྒྱུར་ན་ཚིམ་བྱེད་ཟེར། 栴香，栴栴树，意譯为"适悦"。

【增】亦写作 ཙནྡན། 〔本〕

ཙན་དན་དཀར་པོ། བསིལ་དྲིས་ཚིམ་པར་བྱེད་པའི་ཤིང་ཙན་དན་དཀར་པོ། 白栴栴，凉气适意的树木。（同）ཙན་དན་ས་མཆོག

ཙན་དན་མཆོག ཙན་དན་དཀར་པོ། 白栴栴。

ཙན་དན་རིལ་འདབ། ཙན་དན་དམར་པོ་འི་མིང་།

紫枟。（同）ཙན་དན་དམན་པ།

ཙན་དན་སྦྲུལ་གྱི་སྙིང་པོ། སྟོང་གསུམ་རིན་གྱིས་གཞལ་མེད་ཤིང་། 蛇心栴枟。（原注：三千世界无价宝木）

ཙན་དན་དམན་པ། ཙན་དན་དམར་པོ འི་ཤིང་། 紫枟。（同）ཙན་དན་རྡིལ་འདབ།

ཙན་དན་དམར་མཚུངས། ཁ་ཆེ་གུར་ཀུམ་ལའང་། 同紫枟（藻）。藏紅花。

ཙན་དན་བཞག་པ། ཙན་དན་བདར་ནས་ཞག་ཡོན་པ་བཞག་པས་བསིལ་བར་འགྱུར་ཟེར། 放置栴枟。（原注：栴枟磨后，放一夜变凉）

ཙན་དན་འོད། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 栴枟光（藻）。大自在（天神名）。

ཙན་དན་རི་བོ། ལྷོ་ཕྱོགས་མ་ལ་ཡ། 栴枟山（藻）。南方馬来亚島。

ཙན་དན་ས་མཆོག བསིལ་དྲིས་ཚིམ་པར་བྱེད་པའི་ཤིང་ཙན་དན་དཀར་པོ། 凉气适意的树木，白栴枟。

ཙན་དྲ། 〔梵〕ཟླ་བའི་མིང་སྟེ་རྒྱ་གར་སྐད་དོ།། 月亮。

ཙབ་ཀྲོལ་ཅན། འཐབ་ཀྲོལ་ཅན། 好斗者。

ཙབ་མོ། རྩབ་མོ་དེར་ལྟོས། 曲子，参看 རྩབ་མོ་ 条。

ཙབ་ཙབ། དོན་མེད་ཙབ་ཙབ་པ། 忙乱，匆忙，无事忙。

ཙབ་ཙུབ་པ། ཚབ་ཚུབ་བྲེལ་བ་བྱེད་པ། 忙乱，匆匆忙忙。【增】＝རྩབ་རྩུབ་ 或 ཙབ་ཙོབ། 〔达〕（同）ཙབ་ཤོང་བ།

ཙབ་ཚུབ་པ། （注同上）

ཙབ་རུ། （原注缺）酸乳皮，酸奶子。【增】1.＝ཙབས་རུ་ཚ། 一种盐。2.角筒。〔达〕（达作 ཙབས་རུ་）

ཙབ་ལངས་པ། བྲེལ་བ་བྱས་པ། 着急，急忙。

ཙབ་ཤོང་བ། ཚབ་ཚུབ་བྲེལ་བ་བྱེད་པ། 忙乱，匆匆忙忙。（同）ཙབ་ཙུབ་པ། ཙབ་ཚུབ་པ།

ཙབ་རྒྱལ། འཁྱམས་བྱེད་ལས་མེད་མི་ལྟ་བུ། 流氓，无业游民。【增】1.＝ཀུན་དུ་ཙ་ཅོ་འདོན་པ། 高叫，狂呼。2.放蕩的。〔达〕（达有 བ་ 字）

ཙམ། ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཙམ། 平常，非特殊者，非优胜者。【增】置于字后的虚字：1.几許，如許，如 འདི་ཙམ། 这么多。2.表示比較，如 རི་རབ་ཙམ། 高如須弥山。3.表示限制、或者、将近，仅仅，ཚབ་དུང་ཙམ་མོ། 或可以此代替；རྩ་དང་རུས་པ་ཙམ། 只有筋骨。4.大約：ལྔ་བཅུ་ཙམ། 約五十个；ཏོག་ཙམ། 少許，一点儿，略微。〔达〕（同）ཙམ་པོ་པ།

ཙམ་པ་ཀ། 〔梵〕རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་ཞིག་གམ་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག་དང་མེ་ཏོག་རྒྱལ་པོའམ་དེ་ས་མེ་ཏོག་ཟེར་རྒྱ་གར་སྐད་ཡིན། 1.印度一地名或城名。2.瞻波花，亦名“金色花”。【增】木兰花，此花能治热病。〔达〕

ཙམ་པོ་པ། ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཙམ། 通常者，非特殊者，非优胜者。【增】1.知足者，无野心者。2. མི་ལུས་པལ་བའམ། ཙམ་པོ་པ་ཞེས་བྱ། 仅有肉体而无智慧，謂之单純的，头脑簡单的人。〔达〕（同）ཙམ།

ཙམ་པ་སྐྱེས། གསེར། 瞻波生（藻）。金子。

ཙམ་བྷ་སྐྱིས། (注同上)

ཙི་ཀུ། ཙིའུ་དང་བྱི་བའི་བུ་གུ། 小鼠。

ཙི་ཏ་ཏ་མ་ཎི། 〔梵〕 ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་སྐད་དོད་ཟེར་ཚག 如意珠。(同) ཙིན་ཏ་མ་ཎི།

ཙི་ཏྲ་ཀ། སྨན་ཙི་ཏྲ་ཀ། 药名。

【增】此植物称为 དྲོད་སྨན་རྒྱལ་པོ། 温药之王。〔达〕 秦椒。〔四〕

ཙི་ཏི་སོ། 〔梵〕 བྱ་ཞིག 一种鳥。

ཙི་སྟག (原注缺)【增】泻药。〔达〕

ཙི་ན། 〔梵〕 ཅི་ནའམ་ཆི་ན་རྒྱ་ནག 支那，中国，又作 ཅི་ན། ཆི་ན།

ཙི་ཙི། བྱི་བ་ཞིག་ཟེར་ཙིག་ཙིག་ཅེས་སྐད་འབྱིན་པས་ཙིག་ཙིག་གམ། 鼠，其声唧唧。

【增】稷子。〔达〕

ཙི་ཙིའི་རྟུག་པ། བྱི་བའི་རིལ་མ་ལྟ་བུ། 鼠粪。

ཙི་ཙིའི་ཞིང་། (原注缺) 稷子地。

ཙི་ཙི། 〔汉〕 འབྲུ་ཞིག 稷子，一种谷类。

ཙི་ཚི། (注同上)

ཙིག་ཙིག བྱི་བའི་མིང་། 鼠。

【增】箭擦劃着声。〔四〕

ཙིད། འོག་རྡོའི་རྩིད། 基石。

ཙིན་ཏ་མ་ཎི། 〔梵〕 ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་སྐད་དོད་ཟེར་ཚག 如意珠。(同) ཙི་ཏ་ཏ་མ་ཎི།

ཙིམ་ཚིམ། (未詳)

ཙིར་གྱིས། ལག་པས་བཙིར་གྱིས་བཟུང་བ། 紧握。

ཙུ་ཏ། 〔梵〕 ཙཱུ་ཏའི་ཤིང་ཨ་མྲའི་ཤིང་ངམ་ཀ་ར་འཐོན་བྱེད་ཤིང་། 芒果树，阿摩罗树，糖汁树。【增】珠宝名。〔达〕

ཙུ་ཏའི་ཤིང་ལྷན། ཙཱུ་ཏའི་ཤིང་ཚོགས་ཏེ་བཙུན་མོར་སྐྱིད་ཚལ་གླིང་ག (མོར་似是 མོའི་之誤) 芒果树林，妃子林园。

ཙུ་མ་ཏི། (未詳)

ཙུག་བྱེད། དེ་ཙུག་བྱེད་དེ་ཇི་ལྟར་བྱེད་ལྟ་བུ། 如何作。

ཙུག་ཙུག་མི་བྱ། ཁའི་རྐན་གྱིས་ཙུག་ཙུག་མི་བྱ། 不应使上颚发咀咀之声（見比丘戒）。

ཙུག་ལགས། དེ་ཙུག་ལགས་དེ་ཇི་ཡིན་ལྟ་བུ། 是什么？

ཙུན་ད། 〔梵〕(原注缺) 准陀，純陀（人名）。

【增】天女名。〔达〕

ཙུམ་པ། བཙུམ་པ་ལའང་། 閉，亦作 བཙུམ་པ།

ཙུམ་པན། འོ་བྱེད་པའི་སྐད་དོད། 接吻。

ཙེ་ཀུར། (原注缺) 些微。【增】小管子。〔达〕

ཙེ་ན། (原注缺) 当时。

ཙེ་པོ། (原注缺)背斗。【增】或作ཙེལ་པོ།〔达〕

ཙེ་ཙེ། 〔汉〕 ཙེ་ཙེ་འབྲུ་ཞིག 稷子，一种谷类。

ཙེ་རེ། (原注缺) 尖音。

【增】1.歌，音調。2.=ཚེ་རེ། 〔达〕

ཙེག་གས། (未詳)

ཙེག་ཙེག ཙེག་ཙེག་ཅེས་པའི་སྒྲ་ལ། 惊叹声。

ཙེན། (原注缺) 盞儿(乐器)。

ཙེམ། (原注缺) 縫綴。

ཙེར་ཙེར། ཙེར་ཞེས་པའི་སྒྲ། 象声詞之一。

【增】疼的出声。〔四〕

ཙོ་ཙ། 〔梵〕 ཤིང་ཏོག་ཅིག 蔻蔻果。

ཙཽ་ར། 〔梵〕 རྐུན་མའི་སྐད་དོད། 盗賊。

ཙོག་པུར། སྡོད་ཚུལ་ཞིག 蹲坐。
（同） ཙོག་ཙོག་པུར།

ཙོག་པོ། རྡུང་བྱེད་རྡོ་གཏུན་བུ། 舂米之石杵。
【增】抱膝坐。〔四〕

ཙོག་མི་ཚུགས། ཙོག་པུར་སྡོད་མི་ཐུབ་པ། 不能蹲坐。

ཙོག་ཙོག་པུར། སྡོད་ཚུལ་ཞིག 蹲坐。
（同） ཙོག་པུར།

ཙོང་། 〔汉〕 སྔོ་ཚོད་བཙོང་དུ་སྣང་། 葱。
【增】俗語 ཨོ་ཙོང་། 〔达〕

ཙོང་ཁ་པ། བཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པ་བཙོང་ཁ་ཞེས་པའི་ཡུལ་དེར་འཁྲུངས་པས་སོ།། 宗喀巴佛，本名善慧称，生于宗喀地方（今青海湟中县），故称宗喀巴。

ཙོང་ཙོང་། （原注缺）平坦，直。

ཙོབ་ཙོབ། དོན་མེད་ཙོབ་ཙོབ་ཅེས་པའི་སྒྲ། 象声詞之一。

གཙག་དགོས། ཁྲག་འདོན་པ་པོས་གཙག་རྒྱུ། 刺身放血。

གཙག་པ་པོ། （原注同上）用針放血者，放血医生。

གཙག་བུ། ཁྲག་འདོན་པར་བྱེད་པའི་ལག་ཆ། 放血之針。

གཙགས་པ། གཙག་བུས་གཙགས་ཟིན་པ། 已刺，已用針刺。

གཙང་ཁང་། ལྷ་ཁང་ལའང་། 1.净室，精室。2.佛堂，寺院。

གཙང་ཆུ། ཆུ་ཀླུང་འབབ་ཆུ་དང་བོད་ཡུལ་ནུབ་ཀྱི་ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.河流。2.西藏西部之大河名（即雅魯藏布江）。【增】 1.净水。2.河流。3.錫金的河名。〔达〕（同）གཙང་པོ།

གཙང་གནས། དྲང་སྲོང་མིང་། 净住（藻）。仙人。

གཙང་པ། སངས་རྒྱས་དང་གངས་ཅན་བོད་ཡུལ་དབུས་གཙང་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་གཙང་པོ་ནུབ་ཀྱི་"ཕྱོགས་ལ་གནས་པ་རྣམས། 1.佛。2.后藏人，居住于雅魯藏布江之西者。
【增】洁净，純洁。〔达〕

གཙང་པར་སྤྱོད། ཚངས་སྤྱོད་དམ་ཚུལ་ཁྲིམས། 净行，梵行，持戒。（同）གཙང་སྤྱོད།

གཙང་པོ། ཆུ་ཀླུང་འབབ་ཆུ་དང་བོད་ཡུལ་ནུབ་ཀྱི་ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.河流。2.西藏西部之大河名（即雅魯藏布江）。（同）གཙང་ཆུ།

གཙང་སྤྱོད། ཚངས་སྤྱོད་དམ་ཚུལ་ཁྲིམས། 净行，梵行，持戒。（同） གཙང་པར་སྤྱོད།

གཙང་བུ། （原注缺）簾，帳，阳伞。

གཙང་བྱེད། དཀར་པོའམ་དཀར་པོ འི་ལས་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་ཀུ་ཤ་དང་གཙང་མ་བྱེད་པ་པོ"དང་ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 1.白净。2.白业（佛）。3.火。4.火神。5.吉祥草。6.洁净者。7.遍入（天神名）。【增】猪。〔达〕

གཙང་བྱེད་མགོན་པོ། བརྒྱ་སྦྱིན་མིང་། 净依（藻）。帝釋（天神名）。
（同） གཙང་མའི་མཆོད་སྦྱིན།

གཙང་བྱེད་ཟླ་བ། ཆུ་སྟོད་ཟླ་བ་དང་སྣྲོན་ཟླ་དྲུག་པ་ལའང་། 清净月（藻）。箕宿月，阴历六月。

གཙང་སྦྱོར། ཟས་ཀྱི་ཞལ་ཏ་པ་ལའང་། 1.净行。2.管理伙食之職事人。

གཙང་སྒྲ་ཅན། གཙང་མ་བྱེད་མཁན། 洁净者。

གཙང་སྒྲ་བྱེད། （注同上）

གཙང་མ། བཙོག་པ་མ་ཡིན་པ་དག་པ། 清净，洁净。

གཙང་མའི་མཆོད་སྦྱིན། བརྒྱ་སྦྱིན་མིང་། 净祠施（藻）。帝釋（天神名）。
（同） གཙང་བྱེད་མགོན་པོ།

གཙང་བཙན། གནོད་བྱེད་ལྷ་འདྲེ་རྒྱལ་པོ་ལ་འདང་། 鬼神。【增】后藏的凶神。〔本〕

གཙང་བཙོག གཙང་མ་དང་བཙོག་པ། 清洁和污秽。

གཙང་ཡ་མེད། གང་བཟང་བཟང་དང་ཤིན་ཏུ་… གཙང་གཙང་། 1.最好。2.极清净。
（同） གཙང་སེང་ངེ་བ།

གཙང་རིས་པ། གཙང་མའི་རིགས་སུ་གནས་པའམ་དཀར་ཕྱོགས་པ། 1.净众（佛），净居种姓。2.白品者，乐善者。

གཙང་སེང་ངེ་བ། གང་བཟང་བཟང་དང་ཤིན་ཏུ་གཙང་གཙང་། 1.最好。2.极清净。
（同） གཙང་ཡ་མེད།

གཙབ་བྱ། ཤ་ཞིབ་ཏུ་གཙབ་པར་བྱ། 当剁，当剁肉。

གཙའ། （原注缺） 1.銹。2.植物病。

གཙི། （原注缺）
【增】1.喜爱。2.重視，爱好。3.邀請，呼召。〔达〕（达作 གཙི་བ）

གཙིག་པ་པོ། མཆེ་བ་གཙིག་པ་པོ། 張牙者。

གཙིག་བྱེད། མཆེ་བ་གཙིག་པ་པོས་གཙིག་པར་བྱེད་དོ། 張牙，露齿。

གཙིགས་པ། མཆེ་བ་གཙིགས་ཟིན་པ། 已張牙，已露齿。

གཙིགས་བློ་ཅན། འབད་རྩོལ་ཆེ་བའི་བློ་ཅན། 理解力敏捷者，有强健的記忆力者。

གཙིགས་བཟུང་བ། གལ་ཆེ་བའམ་གལ་བཟུང་བ་དང་གཅེས་སྤྲས་པའམ་ཁས་ལེན་དམ་བཅའ་བའི་…དོན། 1.重要，重視。2.立誓。
（同） གཙིགས་སུ་ཆེ་བ།

གཙིགས་ལ་དབབ། དམ་ལ་དབབ་པར་བྱ། 立誓。
【增】克服，威逼。〔达〕

གཙིགས་སུ་ཆེ་བ། གལ་ཆེ་བའམ་གལ་བཟུང་བ་དང་གཅེས་སྤྲས་པའམ་ཁས་ལེན་དམ་བཅའ་བའི་…དོན། 1.重要，重視。2.立誓。
（同） གཙིགས་བཟུང་བ།

གཙིང་། （未詳）

གཙིར། འཚིར་དགོས་ན་གཙིར་བར་བྱེད་པ་པོ་དང་སྐྱུམ་གཙིར་བར་བྱ། 挤压，榨。

གཙིར་བྱ། （原注同上） 所挤压，須挤压。

གཙིས། （原注缺） 已挤压。

གཙུག སྤྱི་བོའམ་ཐོད་ཚོག་ལ་འདང་། 头頂，頂髻。
【增】1.头頂旋窩。2.凤头。〔四〕頂端。〔高〕（同） གཙུག་ཏོར།

གཙུག་གི་དུམ་བུ། （原注缺） 頂骨片。

གཙུག་གི་ནོར་བུ། དབུ་རྒྱན་ནམ་སྤྱི་བོའི་རྒྱན། 頂珠，頂上裝飾。
【增】至高，至上。〔达〕

གཙུག་གི་རིན་ཆེན། （注同上） 頂宝。

གཙུག་རྒྱན། (注同上) 頂飾。

གཙུག་སྒྲོ། གཙུག་ཕུད། 頂翎，頂髻。

གཙུག་ལྔ་པ། སེང་གེའི་མིང་། 五頂 (藻)。獅子。(同) གཙུག་ཕུད་ལྔ་པ།

གཙུག་ཏོར། སྤྱི་བོའམ་ཐོར་ཅོག་ལ་འདང་། 头頂，頂髻。(同) གཙུག

གཙུག་ཏོར་ཅན། སངས་རྒྱས་གཙུག་ཏོར་ཅན་ལ་འདང་། 1.有頂髻。2.頂髻佛。

གཙུག་ལྡན། མ་བྱ་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་གཞོན་ནུ་གདོང་དྲུག་དང་དུ་བ་མཇུག་རིང་ལ་འདང་། 具髻(藻)。1.孔雀。2.火。3.火神。4.六面童子(天神名)。5.彗星。(同) གཙུག་ཕུད་ཅན།

གཙུག་ན་ཟླ་བ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 頂月(藻)。大自在 (天神名)。

གཙུག་ནོར། གཙུག་གི་ནོར་བུ་དབུ་རྒྱན། 頂珠，头上的珠宝装飾。

གཙུག་ཕུད། ཏོག་གམ་མཆོག་དང་རྩེ་མོ་དང་སྐྲ་དང་ཟུར་ཕུད་ལན་བུ་ལ་འདང་། 1.頂，頂飾。2.至上。3.頂端。4.发。5.发辮。
【增】頂毛。〔四〕

གཙུག་ཕུད་བཀྲ་བ། གཟའ་ཕུར་བུ་ལ་འདང་། 1.杂色頂飾。2.木曜。

གཙུག་ཕུད་འཁྱིལ། སྐྲ་ལན་བུ་ལ་འདང་། 1.发旋。2.发辮。

གཙུག་ཕུད་རྒྱལ་མཚན་འཆང་བ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 持髻幢 (藻)。大自在 (天神名)。

གཙུག་ཕུད་ལྔ་པ། སེང་གེའི་མིང་། 五髻(藻)。獅子。(同) གཙུག་ལྔ་པ།

གཙུག་ཕུད་ཅན། མ་བྱ་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་གཞོན་ནུ་གདོང་དྲུག་དང་དུ་བ་མཇུག་རིང་ལ་འདང་། 有髻(藻)。1.孔雀。2.火。3.火神。4.六面童子 (天神名)。5.彗星。(同) གཙུག་ལྡན།

གཙུག་ཕུད་ཅན་བཞོན། གདོང་དྲུག་མིང་། 乘孔雀者 (藻)。六面童子 (天神名)。

གཙུག་ཕུད་གནས་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱ། 髻处女(藻)。鄔摩天女。

གཙུག་ཕུད་འཛིན་པ། འཇམ་པའི་དབྱངས། 持髻(藻)。文殊菩薩。【增】孔雀。〔达〕

གཙུག་ལག སྡེ་སྣོད། 經，圣典。

གཙུག་ལག་ཁང་། གཙུག་ལག་སྡེ་སྣོད་གསུམ་གྱི་ཁང་པའམ་དཀོན་མཆོག་གི་ཕོ་བྲང་། 經堂,庙。【增】道場，大寺庙的集会厅。〔达〕

གཙུག་ལག་དང་པོ། འཁོར་བའི་མིང་། 初經(藻)。生死，輪迴。【增】世界。〔达〕

གཙུག་ལག་གསུམ། སྡེ་སྣོད་གསུམ། 三藏(佛)。

གཙུབ་གཏན། (原注缺) (གཏན་ 似是 གདན་ 之誤)鉆木 (取火) 的垫子。

གཙུབ་སྟན། (注同上)

གཙུབ་པ་པོ། གཙུབ་པ་པོ་གཙུབ་ཤིང་གིས་མེ་ལ་གཙུབ་པར་བྱའམ་གཙུབ་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །སྒྲུབ་པ་པོས་མེ་ལ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་ལྟ་བུའམ་འབར་བྱེད། 鉆火者，摩擦者。

གཙུབ་བྱ། (原注同上) 当鉆，当摩擦。

གཙུབ་ཤིང་། (原注同上)鉆火木，軋火的木。

གཙུབས་པ། གཙུབ་ཤིང་གིས་གཙུབས་པའམ······བསྒྲུབས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已鉆。

【增】= བསྒྲུབས་པ། 搅，摩擦。〔达〕

གཙེ་བྱ། གནོད་པས་འཚེ་དགོས་ན་གཙེ་བར་བྱ། 灾患所侵害。

གཙེག （未詳）

གཙེད། འཚེད་དགོས་ན་གཙེད་པར་བྱ། 須煮，当煮。

གཙེར་བ་པོ། བརྙས་པར་བྱེད་པ་པོ། 侵害者，侮辱者。

གཙེར་བྱ། བརྙས་པར་བྱེད་པ་པོས་གཙེར་བར་བྱ་འམ་བརྙས་པར་བྱེད་པ་དགྲ་བོས་གཙེར་བར་བྱ། 所侵害，所侮辱。

གཙེས་པ། གནོད་པས་ཉེ་བར་འཚེ་བའམ་གཙེས་ཟིན་པ། 已損害，已侵害。

གཙོ་ཆེ་བ། རྒྱ་ཆེ་བ་ཕལ་ཆེ་བའི་དོན། 广大，大部份，大致。

གཙོ་བོ། དབུ་གཙོ་བོ་ལྟ་བུ། 主要，主脑，首領，領袖。

【增】1.= བདག་ཉིད། 自性，或指灵魂。

2.= བཟང་པོ། མཆོག 本质好。〔达〕

གཙོ་མ། བཙུན་མོ་ལྟ་བུ་ལའང་། 主母，如后妃。【增】1.= བཙོ་མ། 提炼过的，純凈的。

2.大麻，苧麻。〔达〕

གཙོག བརྡུང་བར་བྱའམ་གཙོག་པར་བྱ། 捶打。

གཙོད། རི་དྭགས་ཤིག 羚羊之一种。

གཙོད་རྭ། རི་དྭགས་དེའི་རྭ་ཅོ། 羚羊角。

གཙོར་གྱུར་པ། གཙོ་བོར་གྱུར་པ། 主要，成为首領。

བཙག ཚོན་ཞིག 赭石，一种颜料。

བཙག་བཙད་མར། ཞི་ལ་བཞུས་བསྐོལ་ཏེ་བཙག་བཙད་པ་ཟེར་ཙག་བཙད་པའང་སྣང་། 熔化后濾过的酥油，亦作 ཙག་བཙད་པ།

བཙག་བྱ། ཚགས་ལ་ཆུ་འཚག་པར་བྱ། 当濾。

བཙགས་པ། ཆུ་ཚགས་ལ་ཆུ་བཙགས་ཟིན་པ། 已濾水。【增】撈。〔四〕

བཙང་བྱ། འཚང་ག་རྒྱབ་པར་བྱའམ་སྣོད་སྦྱིའི་ནང་དུ་བཙང་བར་བྱ་དང་བཙང་དགོས། （སྦྱིའི་似是སྦྱིད་ 之誤）当填塞，当挤入。

བཙངས་པ། འཚང་ག་རྒྱབ་ཟིན་པའམ་སྣོད་སྦྱིད་ནང་དུ་བཙངས་ཟིན་པ། 已填塞，已挤入。

བཙན་གྲོལ། （原注缺）用强力解脱（佛）。

བཙན་གོད། ལྷ་འདྲེ་བཙན་གོད་ལའང་། 1.凶暴。2.鬼神凶暴。

བཙན་ཆོད། ནུས་པས་ཐག་ཆོད་ལྟ་བུ། 强力决断。

བཙན་ཐབས། ཐབས་ནུས་པ་ཅན། 强制，强有力之方法。

བཙན་ཐོན། ནུས་པ་ཐོན་ལྟ་བུ། 发出功能。

བཙན་དུག བོང་བ་ལའང་། 1.恶性的毒物。2.草烏，葯名。

བཙན་པ། བཀའ་བཙན་པ། 严厉，命令严肃。

【增】1.游神。2.稳固。3.束縛的。〔达〕

བཙན་པོ། རྒྱལ་པོ་དང་བརྟན་པ་ལའང་། 1.国王。2.稳固。

【增】有权势，强有力，猛烈，凶悍。〔达〕

བཙན་དམར། （未詳）

བཙན་ས། བརྟན་ས། 安稳地点，險要地方。

【增】=དབེན་ས། 盜賊敌人不能輕易进入的安全避难处，又指清凈与高貴的处所。〔达〕

བཙབ་བྱ། གྲིས་ཤ་བཙབ་པར་བྱའམ་ཕྲེ་མར་'' གཏགས་པར་བྱ། 当剁，当切。

བཙབས་པ། གྲིས་ཤ་ཕྲེ་མར་བཏགས་ཟིན་པ་གྲིས་བཙབས་ཟིན་པ། 已剁，已切。

བཙམ། (原注缺)【增】或作 བཙམས་པ། 参看 འཚམས་པ། 适宜，相应。〔达〕

བཙའ་ཐན། ཞིང་སྟོན་ཏོག་ལ་བཙའ་དང་ཐན་པའི་གཤེད་པོ། 涝旱。

བཙའ་ཐོར། ན་ཚ་ཞིག 癍点，病之一种。

བཙའ་བ། མིག་རས་བཙའ་བ་ནི་མིག་གིས་བལྟ་བ་དང་གྲུ་བཙའ་ནི་གྲུ་གླ་དང་བུ་བཙའ་བ་ནི་བུ་སྐྱེ་དང་ཞིང་བཙའ་ནི་སྟོན་ཐོག་སྡུད་པ། 1.眼看。2.渡資。3.生子。4.歉收。
【增】偵察，看守。〔达〕

བཙའ་མ། བཙས་མ་ལའང་། 秋收，又作 བཙས་མ།

བཙལ་བ། ནོར་འཚོལ་དགོས་ན་བཙལ་བར་བྱ་བ་དང་ཡོན་ཏན་བཙལ་ཟིན་པ། 求，寻求，追求。

བཙལ་བྱ། (原注同上) 当求，当寻求，当追求。

བཙས། བཙའ་ཡིས། 由銹。(བཙའ་的第三啭声)
【增】生出，收成。〔高〕

བཙས་ཁྱེར་བ། གཡའ་ཟོས་པ་ལྟ་བུ། 长銹，銹烂。(同) བཙས་གྲོགས་པ།

བཙས་ཚོད། སྐྱེས་པ་རྩྭ་སོགས་ཚོད། 割去庄稼的草程等。

བཙས་སྟོན། བུ་སྐྱེས་པའི་སྟོན་མོ་ལྟ་བུ། 生子之庆祝会。

བཙས་པ། འཁྲུངས་པའམ་སྐྱེས་པ་དང་མིག་གིས་བལྟས་པ་ལའང་། 1.生育，生产。2.眼看着。

བཙས་གྲོགས་པ། གཡའ་ཟོས་པ་ལྟ་བུ། 被銹侵蝕，銹烂。(同) བཙས་ཁྱེར་བ།

བཙས་མ། ཞིང་རྩྭ་སོག་མའམ་ལྗང་ཀུ་སྐམ་པོ། 田中草程，枯秧。【增】1.＝རྟོས་མ། 收获，秋收。2.薪金，工資。〔达〕

བཙས་མ་བཏྟ། ཞིང་བཏྟ་བར་བྱ། 割草，收割。

བཙས་མ་བཏྟས་པ། ཞིང་བཏྟས་ཟིན་པའམ་བྲེགས་པ། 割草，已收割庄稼。

བཙིར་བ། སྣུམ་བཙིར་བར་བྱ་བ་དང་བཙིར་ཟིན་པ་འཚིར་རྒྱུ་མ་ཡིན། 已压，已挤，已榨。
【增】挤膿。〔四〕

བཙིར་བྱ། (原注同上) 所压，所挤，所榨。

བཙུག་དགོས། ཤིང་འཛུགས་རྒྱུ་ཡིན་ན་བཙུག་པར་བྱ་བ་དང་འཛུགས་དགོས། 須栽。

བཙུག་བྱ། (原注同上) 当栽。

བཙུགས་པ། ས་ལ་ཤིང་བཙུགས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已栽。【增】1.取得。2.建立。3.སྒྲིང་། 竖起。4. བསྐྲུན་པ། 培养，培植，生长。〔达〕

བཙུད་པ། ཚུད་དུ་བཙུག་པ། 插入，放入。
【增】＝ བཙུག་པ། 〔达〕

བཙུན་པ། སློ་པ་རབ་བྱུང་ལའང་། 1.大德(佛)。2.出家人。【增】1.可敬的，尊貴的（指种族，家世）。2.佛。3.在执行宗教職务时有信用的、有荣誉的、忠实的。〔达〕

བཙུན་པར་བྱ་བ། བླ་མར་བྱ་བ། 尊敬，信重，师事。

བཙུན་པོ། རྗེ་བོའམ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ། 主，王。
【增】＝ བཙུན་པ། 〔达〕 坚忍，有德。〔高〕

བཙུན་མ། སྙ་པ་རབ་བྱུང་མ། 尼众，出家女。

【增】女喇嘛。〔四〕

བཙུན་མོ་འི་འཁོར། བཙུན་མོ་འི་ཞལ་ཏ་མ་ལྟ་བུའམ་བཙུན་མོ་འི་སྐུ་སྲུང་། 后妃眷属，护侍后妃的仆从。

བཙུན་མོ་འི་སྲས། （注同上）后妃侍者。

བཙུབ་པ། གཙུབ་ཤིང་གིས་གཙུབ་ཟིན་པ་ལའང་སྐད། 已鉆。

བཙུམ་པ། ཁ་བཙུམ་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已闭，如已闭口。【增】挤眼睛，以目示意。〔达〕（同）བཙུམས་པ།

བཙུམ་བྱ། ཁ་བཙུམ་པར་བྱ་ལྟ་བུ། 当闭，如当闭口。

བཙུམས་པ། ཁ་བཙུམ་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已闭，如已闭口。（同）བཙུམ་པ།

བཙེམ་པ། ཚེམ་བུ་པས་ན་བཟའ་བཙེམ་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已縫，已縫衣。（同）བཙེམས་པ།

བཙེམ་བྱ། ན་བཟའ་བཙེམ་པར་བྱ། 当縫，当縫衣。

བཙེམས་པ། ཚེམ་བུ་པས་ན་བཟའ་བཙེམ་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已縫，已縫衣。（同）བཙེམ་པ།

བཙེས་པ། གནོད་པས་ཉེ་བར་གཙེས་ཟིན་པ་ལའང་། 迫害，侵害，损害。

བཙོ་བྱ། ཤ་ཁོག་མར་བཙོ་བར་བྱ་དང་གསེར་བཙོ་བར་བྱ་བའམ་བཞུ་བར་བྱ། 1.当煮，如瓦罐中煮肉。2.当提炼，如提炼金子。

བཙོ་བླག་མཁན། རས་ལ་ཚོས་བསྒྱུར་ལ་མཁས་པའམ་ཚོས་མཁན། 染匠，染工。

བཙོ་བླག་པ། （注同上）

བཙོ་མ། གསེར་བཙོ་མ་ལྟ་བུ། 純净，如净金。

【增】温暖的，煮的。〔达〕

བཙོ་ཟེ། ཁོག་མ་ལྟ་བུ། 煮飯罐，鍋。

བཙོ་ལུམས། （未詳）

བཙོག་པ། རུས་པ་བཙོག་ཟིན་པ་ལ་སྦྱང་བ་དང་མི་གཙང་བཙོག་པ་ཡིན། 1.已捶，如捶骨。2.不净，污秽。

【增】རྡིག་བཙོག་པ། 投泥，投秽物。〔达〕

བཙོག་བྱ། རུས་པ་བཙོག་པར་བྱ་ལ་སྦྱང་བ། 当捶，如当捶骨。

བཙོང་། སྔོ་ཚོད་བཙོང་དྲི་མ་ཅན། 葱。

【增】= ཙོང་། 〔达〕

བཙོང་ཁ་ཆེ་ཆུང་། ཡུལ་གྱི་བྱེ་བྲག 大小宗喀，地方名。

བཙོང་ཁ་པ། ཞྭ་སེར་བསྟན་བདག་བློ་བཟང་གྲགས་པ། ཙོང་ཁ་པ་ཞེས་གྲགས་སྐད། 宗喀巴，黄帽派教主善慧称，亦写作 ཙོང་ཁ་པ།

བཙོང་བ། ཚོང་ཟོག་བཙོང་ཟིན་པའི་དོན། 已售，商品已卖出。（同）བཙོངས་པ།

བཙོང་བྱ། ཚོང་དམ་ཟོང་ཟོག་བཙོང་བར་བྱ། 当卖，当卖貨物。

བཙོངས་པ། ཚོང་ཟོག་བཙོང་ཟིན་པའི་དོན། 已卖，商品已卖出。（同）བཙོང་བ།

བཙོད། ཚོས་ཤིག 一种籐本染料。

【增】=ཐུག་བྲ་རིང་བ། 蔓草，爬籐。〔达〕

བཙོན་ཁང་། ཁྲིམས་ཀྱི་བཙོན་ཁང་། 监獄。

བཙོན་དུ། （注同上）

བཙོས་པ། ཤ་བཙོས་ཟིན་པ་དང་ཚོས་ཀྱིས་བཙོས་པ་ལའང་། 1.煮，烹，如肉已煮。2.染，如色已染好。

རྩ། བྲི་རྩ་སོགས་རྩ་ལྟ་བུ་དང་རོ་བརྒྱུད་དབུ་གསུམ་སོ།། 脉。

【增】1.脏腑。2.脉搏。〔达〕

རྩ་དཀར། ཉིངས་ནད་ལྟ་བུ། 血液不流通之脉。【增】手足之筋疼。〔四〕

རྩ་ཁབ། གཙག་བུ་ལྟ་བུ། 針，如刺血之針。

རྩ་ཁྲིད། དཔེ་རྩ་བའི་ཁྲིད། 根本书之講解。

【增】=རྒྱུད་པ་ 或 དུས་རྒྱུད། 系統，世系。〔达〕

རྩ་ཁྲིས། （未詳）

རྩ་འཁྲུག འཁྲུག་འདུ་བའི་ལུས་རྩ། 跳动之脉。

རྩ་གས་པ། ལུས་རྩ་གས་པ། 脉裂，血管破裂。

རྩ་རྒྱུད། སྨན་གྱི་རྒྱུད་དཔེ་ལའང་། 1.本續(佛)。2.葯书之本經。

རྩ་རྒྱུས། ལུས་ཀྱི་རྩ་དང་རྒྱུས་པ། 筋脉。

རྩ་ཆུ། སྐྱག་པ་དང་གཅིན་པ་ལའང་། 粪与尿。

རྩ་ཆུ་འགགས་པ། བཤང་གཅི་འགགས་པ། 大小便閉塞，便秘。

རྩ་ཆུ་འཐྲེན་པ། （未詳）

རྩ་འཛིང་། ཉེ་དུའམ་གཉེན་སྒྲིའི་མིང་། 亲属，亲友。（同）རྩ་ལག

རྩ་འཛེར་བ། རྩ་སྒྲིམ་པ་ལྟ་བུ། 脉纏結，如轉筋。

རྩ་ཉོན། རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་དྲུག་སྟེ་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ང་རྒྱལ་མ་རིག་པ་ལྟ་བ་ཐེ་ཚོམ་དང་དྲུག་གོ། 根本煩恼（佛），六根本煩恼：食、瞋、慢、无明、恶見、疑。

རྩ་གཉེན། རྩ་བའི་གཉེན་ཉེ་དུ། 根本亲属。

རྩ་མཉེན། ལུས་ཀྱི་རྩ་མཉེན་པར་འདུལ་བ། 脉柔和。

རྩ་ཐག ལུས་ཀྱི་རྩ་ཐག་པ་ལྟ་བུ་དེའོ། 脉絡，脉如繩索。

རྩ་མདུད། ལུས་རྩ་མདུད་པ་ལྟར། 脉結，脉糾結处。

རྩ་འདེགས། ལུས་ཀྱི་རྩ་མཐོར་གྱུར་པ། 脉鼓起，脉高起。

རྩ་ན་འདུག ཙ་ན་འདུག་ལའང་། 在跟前，亦作ཙ་ན་འདུག

རྩ་སྤུན། རྩ་འཛིངས་ལྟ་བུ། （འཛིངས་ 似是 འཛིངས་ 之誤）亲兄弟。

རྩ་ཕྲེང་། （原注缺）脉絡。

རྩ་འཕར། （原注缺）脉跳动。

རྩ་འཕྲིག་པ། （原注缺） 疑虑。

རྩ་བ། ཆུའི་རྩ་བ་གངས་རི་ལ་ཐུག་ལྟ་བུ་དང་སྣྲུབས་སྐར་མ་ལའང་། 1.根源，如水源为雪山。2.尾宿（二十八宿之一）。

【增】根，本。〔四〕

རྩ་བ་གོག་པོ། ཤིང་སྡོང་དུམ་ལའང་། 1.根坏。2.树木断片。

རྩ་བ་བགོག་པ། རྩ་བ་གནས་ནས་བསྐྱལ་བ། （བགོག་པ་似为འགོག་པ་之誤）拔根，根动搖。

རྩ་བ་བརྒྱ་པ། གུར་གུམ། 百根(藻)。藏紅花。

རྩ་བ་གཉིས་པ། ཚིགས་བཅད་དང་པོ་གཉིས་པ་

སོགས་པ་འདང་། 1.第二根本。2.第二頌等。

རྩ་བ་དང་པོ། (注同上) 1.第一根本。2.第一頌等。

རྩ་བ་ནག བསམ་པ་ནག་པོ་པ་འདང་། 1.黑色的根。2.黑心。

རྩ་བ་མོ། (未詳)

རྩ་བ་བཞི། འདུལ་བའི་སྐབས་སུ་མི་ཚངས་སྤྱོད་མ་བྱིན་ལེན་བརྫུན་དང་སྲོག་གཅོད་བཞི། 四根本罪(佛):毗奈耶中,非梵行(淫)、不与取(盜)、妄語(妄)、杀生(杀)。

རྩ་བའི་ཁ་དོག དཀར་པོ་དམར་པོ་སྔོན་པོ་སེར་པོ་བཞི་ལས་མདོག་གི་རྩ་བ་མེད་དོ། ། 根本色(佛):白、赤、青、黃四色。

རྩ་བའི་སྡེ་པ་བཞི། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་དང་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པ་སོགས་པ་བཞི། 四根本部(佛):說一切有部、大众部、上座部、正量部。

རྩ་བའི་མ། སྐྱེས་པའི་མ། 生身之母。

【增】一切佛的母亲般若波罗密多。〔达〕

རྩ་དབུ་མ། རྩ་ཨ་བ་དྷཱུ་ཏི། 中脉(佛)。

རྩ་སྦུགས། ལུས་རྩ་ཁོག་སྟོང་། 脉管。

རྩ་སྦུབས། (注同上)【增】血道。〔四〕

རྩ་མིག་འགྲིམས། ལུས་ཀྱི་རྩའི་མིག་ལ་པར་ཚོད་རྒྱུ་བའམ་འགྲིམས་པ། 身脉的孔穴跳动。

རྩ་མིག་ཤོར་བ། ལུས་ཀྱི་རྩ་ལ་སྐྱོན་ཤོར་བ། 脉有毛病。(同) རྩ་ཤོར་བ།

རྩ་ཚིག རྩ་བའི་ཚིག་དང་སྡོམ་ཚིག་(དང་)། 1.根本文, 正文。2.摄頌,嗢陀南(佛)。【增】原文, 原稿。〔达〕

རྩ་ལག ཉེ་འབྲེལ་གཉེན་སྲིའི་མིང་། 亲属, 亲友。

(同) རྩ་འཛིང་།

རྩ་ཤོར་བ། ལུས་ཀྱི་རྩ་ལ་སྐྱོན་ཤོར་བ། 脉有毛病。(同) རྩ་མིག་ཤོར་བ།

རྩ་གཤེར། བཤལ་སྨན་ལྟ་བུ། 滑腸物, 如泻药。

རྩ་གསུམ། རོ་བརྐྱང་དབུ་མའི་རྩ་གསུམ། 三脉(佛), 左右中三脉。

རྩ་གསུམ་པ། རྣམ་སྲས་ལའང་། 1.第三脉。2.毗沙門(天神名)。

རྩྭ་ཀུ་ཤ། རྩྭ་མཆོག་ཟེར་བ་དང་ངན་སེལ་ཟེར་བ་དང་འཇག་མ་ཟེར་བ་དང་དེང་སང་གི་ལྷ་ས་ལ་ཀུ་ཤ་ཟེར་བ་དེ་ནི་མ་ཡིན་ལ་རྒྱ་གར་སྐད་མིང་གཞན་ནི་དརྦྷ་ཞེས་གསུངས་ཀུ་ཤཿརྒྱ་གར་སྐད་ཡིན་ནོ། ། 古沙草, 亦名 རྩྭ་མཆོག 圣草、 ངན་སེལ། 除恶、 འཇག་མ། 茅草; ཀུ་ཤཿ原系梵語, 但今日拉薩語的 ཀུ་ཤ་ 并非此草, 梵語别名为དརྦྷ།〔达〕

རྩྭ་བཀྲམ་པ། སྐམ་པའི་ཕྱིར་དུ་ས་ལ་རྩྭ་བཀྲམ་པ་ཡིན་ཡང་འདུལ་བའི་སྐབས་སུ་རྩྭ་ཐམས་ཅད་པན་ཚུན་ནས་རྩེ་སྤྲོད་དུ་ཉལ་བ་འདྲ་བར་ཕྱོགས་གཉིས་ནས་པན་ཚུན་འདུད་པར་བྱེད་པའི་རྩོད་པ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་ཕྱིར་བཅོས་སོ། ། 1.为了干燥,将草鋪在地上。2.草掩(佛), 律中灭諍法之一,如将許多草鋪在地上, 尖端相对的样子, 双方互相敬礼, 息灭諍論的忏悔法。

རྩྭ་ཁྲ་ཐུག རྩྭ་ཀུ་ཤ་སྟེ་ངན་སེལ་ཞེས་བསྒྱུར་བའང་ཡོད། 杜鵑草(藻)。古沙草, 亦譯为 ངན་སེལ། 除恶。(同) རྩྭ་མཆོག རྩྭ་དབང་།

རྩྭ་འཁོར། བུ་རམ་རྩྭས་གཏུམས་པ་ལྟ་བུ། 草捆,

如用草包糖。

རྩྭ་མཁྲིས། སྣན་རྩྭ་མཁྲིས། 鹅食草，药名。

རྩྭ་རྔ་བ། རྩྭ་རྔ་བཞིན་པ། 正割草。

རྩྭ་བརྔ་བ། རྩྭ་བརྔ་བར་བྱ། 当割草。

རྩྭ་བརྔས་པ། རྩྭ་ཟོར་བས་བརྔས་ཟིན་པ། 已割草。

རྩྭ་ཆག རྩྭ་དང་སྣན་མ་བཅག་པའི་ཆག 草料。

རྩྭ་ཆུ། རྩྭ་དང་ཆུ་གཉིས། 水草。

རྩྭ་མཆོག རྩྭ་ཀུ་ཤ་སྟེ་ངན་སེལ་ཞེས་བསྒྱུར་བའང་ཡོད། 圣草(藻)。古沙草，亦譯为 ངན་སེལ། 除惡。【增】瑞草。〔四〕
(同) རྩྭ་ཁྲ་བྱུག རྩྭ་དབང་།

རྩྭ་མཆོག་གྲོང་། རྒྱ་གར་ན་ཡུལ་ཞིག 拘尸那城，印度一地名。
【增】茅城，是佛入灭的地方。〔达〕

རྩྭ་ཐག རྩྭའི་ཐག་པ། 草繩。

རྩྭ་ཐུན་པ། རྩྭ་ས་ནས་འཐུ་བར་བྱེད་པ་པོའམ་ཐུན་མཁན་དང་སྒྲུག་པ་པོ། 割草者，采集草者。

རྩྭ་ཕྲན་རལ་པ། བ་ཐག་གམ། 細草发（藻）。蛛絲。

རྩྭ་བམ། རྩྭ་ཕྱོགས་ཞིག་བམ་དུ་བསྒྲིགས་པའོ།། 草捆，將草捆为一束。（同） རྩྭ་ཡི་ཆུན་པོ།

རྩྭ་ཀྲིན་པོ། （原注缺）一切草。

རྩྭ་དབང་། རྩྭ་ཀུ་ཤ་སྟེ་ངན་སེལ་ཞེས་བསྒྱུར་…… བའང་ཡོད། 草王(藻)。古沙草,亦譯为 ངན་སེལ། 除惡。（同） རྩྭ་ཁྲ་བྱུག རྩྭ་མཆོག

རྩྭ་འབུ། ཤིང་ཟན་འབུ་ཡའང་། 1.草虫。2.食木虫。

རྩྭ་མུན་ཛ། གྲིས་མ་ཟེར། 馬兰草。

རྩྭ་ཟན། ཤ་ཟན་མ་ཡིན་རི་དྭགས་ལྟ་བུ། 草食者，非肉食类，如鹿。

རྩྭ་ཡི་ཆུན་པོ། རྩྭ་ཕྱོགས་ཞིག་བམ་དུ་བསྒྲིགས་པའོ།། 草捆，將草捆为一束。（同） རྩྭ་བམ།

རྩྭ་ཡི་སྤྱིལ་བུ། རྩྭའི་ཁང་པ། 草舍，茅屋。

རྩང་པོ། ཆུ་གཙང་པོའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 གཙང་པོ། 大河流，江。

རྩངས། ཚེར་མ་གཟངས་རིང་ཁང་པའི་ཐོག་རྩིག་སྟེང་དུ་བཞག་པ་དེ་འོ།། 长刺，屋頂上所插者（形如鹿角，西藏人插于屋簷上用以防盗）。
（同） རྩངས་བཙུགས།

རྩངས་ནན། བཏུང་བ་ཞིག 一种飲料。

རྩངས་པ། བྲག་རི་ལ་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་རྩངས་པ། 蜥蜴，生在岩中之石龙子。

རྩངས་བཙུགས། ཚེར་མ་གཟངས་རིང་ཁང་པའི་ཐོག་རྩིག་སྟེང་དུ་བཞག་པ་དེ་འོ།། 长刺,屋頂上所插者。【增】树起木栏。〔四〕（同） རྩངས།

རྩངས་རིང་། གཟངས་རིང་། 长刺，蒺藜。

རྩད་གཅོད། ལས་དོན་དེ་རྩད་ཆོད་སོང་རྩད་གཅོད་མཁན་ངས་རྩད་བཅད་པ་ཡིན་རྩད་ཆོད་ཅིག…… བསྐུལ་ཚིག་འདིར་རྩད་དཔྱོད་ཅེས་སྣང་། 探訪，調查，亦作 རྩད་དཔྱོད།
【增】追蹤，寻求。〔达〕

རྩད་བཅད་པ། （原注同上）已調查。

རྩད་ཆོད། རྩ་བ་ནས་ཐག་ཆོད་སོང་། 决断，清查，从根本上截断。

རྩད་ནས་ཕྱུང་བ། རྩ་བ་ནས་བཏོན་པ། 已拔除，已連根拔去。

རྩབ། ཆང་གི་ཕབ་ལྟ་བུ་རྩབས་མོ་ཞེས་པའང་སྣང་། 曲，酵母，如酒母，亦作 རྩབས་མོ།

(同) རྩབ་མོ།

རྩབ་ཀྲོལ་ཅན། སྤྱོད་ལམ་རྩུབ་པོ། 粗恶者，行为粗暴恶劣者。

རྩབ་པ། ཙབ་ཙུབ་བྲེལ་བའི་དོན་དུ་སྣང་། 匆忙，急忙。【增】割断，細切。〔高〕

(同)རྩབ་རྩུབ།

རྩབ་མོ། ཆང་གི་ཕབ་ལྟ་བུ་རྩབས་མོ་ཞེས་པའང་སྣང་། 曲，酵母，如酒母，亦作 རྩབས་མོ། 【增】酸米湯。〔达〕 引酵。〔四〕 或説是浆水，一种酸汁飲料。〔本〕(同) རྩབ།

རྩབ་རྩུབ། ཙབ་ཙུབ་བྲེལ་བའི་དོན་དུ་སྣང་། 匆忙，忙乱。(同) རྩབ་པ།

རྩབ་ཤིང་། ཆུ་རྩྭ་ལྟ་བུ། 如水草。

རྩབ་དྲལ། ཙབ་དྲལ་སྤྱོད་ལམ་ངན་པ་སོག་སྐད་ལའང་ ཙབ་དྲས་ཟེར། 行为恶劣，亦作 ཙབ་དྲལ། 蒙語为 ཙབ་དྲས།

རྩབས། ཕབ་བམ་རྩབ་མོ་ལའང་། 曲，酵母。

རྩབས་པ། (原注缺)

【增】1.切碎，切片。2.酒母，酵母。〔达〕

རྩམ་པ། ནས་ཀྱི་ཕྱེ་མ། 糌粑，青稞炒面。

རྩར། རྩ་བ་དུའམ་དྲུང་དུ། 跟前,附近。(རྩ་的第七轉声)【增】= རྩ་ན་ 或 འགྲམ་དུ། 〔达〕

རྩར་ཕྱིན་པ། དྲུང་དུ་ཕྱིན་པ། 到跟前，近前。

རྩར་བེམ། ལུས་ཀྱི་རྩ་རུ་བེམ་སྟེ་ན་བ། (未詳)

རྩལ། ནུས་པ་མཐུ་རྩལ། 力，能力。【增】= སྣབས། 熟練，巧妙。〔达〕

རྩལ་ཆེ་བ། འཕྲུལ་ཆེ་བའམ་སྣབས་ཅན། 变化大，有力。【增】或作 རྩལ་པོ་ཆེ་བ། 1.有力，勇武，巧妙（如角力家等等）。2.运动員或幻术家。3.= དུང་། 螺，号角。〔达〕

རྩལ་བཏོན་པ། ནུས་པ་ཐོབ་པ་ལའང་། 1.发揮能力。2.获得能力。

རྩལ་ཐོན་པ། (注同上)

རྩལ་ལྡན། བྱང་སེམས་དང་དཔའ་བོ་ལའང་། 具力，勇健（藻）。1.菩薩。2.勇士。

རྩི། སྙིང་པོ་བཅུད་དང་སྨན་ལའང་། 1.精华，精要。2.药。【增】1.= ཚོན་རྩི། 油漆，漆。2.有一定密度的各种汁液，如某些果子汁，某些分泌液等。〔达〕

རྩི་ཀྲང་། རྩྭ་ཞིག 一种草。

རྩི་ཁ། (未詳)

རྩི་གོད། ཆང་དང་ཨ་རག་ལའང་། 狂药（藻）。酒。【增】玉草，馬黄草，席草。〔四〕

རྩི་ཆེན། ཚོན་ཆེན་ལའང་། 紅藍，植物名。【增】= རྩི་པོ་ཆེ། ཤིང་ཀུན། 阿魏，植物药名。〔达〕

རྩི་ཉམས་པ། ཁ་དོག་རྩི་བཀྲ་ཉམས་པ། 顔色减退。

རྩི་ཏོག ཤིང་ཐོག་ལའང་། 1.谷物。2.果。

རྩི་ཐོག (注同上) 【增】草籽。〔本〕

རྩི་བོ་རྔ་བ། སྟོན་ཐོག་རྔ་བཞིན་པ་འདུག 正收割庄稼。

རྩི་བོ་ཆེ། ཤིང་ཀུན། 阿魏（药名）。【增】= རྩི་ཆེན། 〔达〕

རྩི་དབང་། ཟླ་བ། 药自在（藻）。月亮。

རྩི་དབང་ཕྱུག （注同上）

རྩི་མར། མར་ཁུ་ལ་འདང་། 純酥油。

（同） རྩི་ཡི་སྙིང་པོ།

རྩི་དམར། དམར་རྩི་འབྲི་སྨུག་དང་བྱི་རུ་ལ་འདང་།

1.紅汁紫草。2.珊瑚。

རྩི་སྔོན། སྔོན། 草药。

རྩི་བཞི། བདུད་རྩི་བཞི། 四药(藻)。四种甘露。

རྩི་བཞིན་དུ། ཚོན་བཞིན་དུ། （未詳）

རྩི་བཙུར། （原注缺） 煨药。

རྩི་ཡི་རྒྱལ་པོ། གླ་རྩི། 药王（藻）。麝香。

【增】一种可取药油的树，名为药油的王。〔达〕

རྩི་ཡི་སྙིང་པོ། མར་ཁུ་ལ་འདང་། 1.药的精华。

2.純酥油。（同） རྩི་མར།

རྩི་ཡི་དྭངས་མ། （原注缺）药汁。

རྩི་ཤིང་། འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་ཤིང་། 果树。

རྩི་སྲང་གཅིག （原注缺） 一两药。

རྩི་རྡོག་སེར། སེར་པོར་ཙུང་ཟད་སེག 略燒成黃色。

རྩིག་ཀ། ཁང་པའི་རྩིག་པ་ཆུང་ཆུང་། 小墙。

【增】= རྩིག་པ། 〔达〕 一条。〔四〕

རྩིག་ཀུང་ཆེ། རྩིག་པའི་ཀུང་ཆེན་པོ། 大墙壁。

རྩིག་ངོས། རྩིག་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ངོས། 墙之一面。【增】山墙。〔四〕

རྩིག་ཅན། རྩིག་པ་དང་ལྡན། 有墙。

རྩིག་པ། ཁང་པའི་རྩིག་པ། 墙壁。【增】1.建筑，建造。2.泥水匠。3.石头。4.角。〔达〕

རྩིག་པ་སྒྲོན་པ། ས་ཕག་བསྒོར་བར་སྒྲོན་པ་ལྟ་བུ། 盖墙。

རྩིག་པ་གཉིས། （原注缺） 二重墙，双墙。

རྩིག་པའི་ཕག རྩིག་པའི་རྒྱབ། 墙阴，墙后。

རྩིག་པའི་རྨང་། རྩིག་པའི་གཞིང་གདན་རྩིག 墙基，砌墙之基础。

རྩིག་པའི་གཞི། （注同上）

རྩིག་ཕག རྩིག་པའི་ས་ཕག་ལ་འདང་། 1.墙阴。

2.墙磚。

རྩིག་ཟུར། རྩིག་པའི་ཟུར། 墙角。

【增】墙角石。〔高〕

རྩིགས་ཅན། གཙིགས་ཅན་དེ་གལ་ཆེ་བའམ་གཅེས་པར་འོས་པ། 重要，貴重，可爱。

རྩིགས་བྱེད། གཙིགས་སུ་བྱེད་དམ་གལ་བཟུང་བར་བྱེད་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་འདང་། 1.尊重，重視。2.大自在（天神名）。

（同） རྩིགས་སུ་བྱེད།

རྩིགས་མ། ཚིགས་མ་ལ་འདང་སྐད། 渣滓，亦作ཚིགས་མ། 【增】1.已泡过的茶叶，煎熬过的溷浊物。2.麦粥中稀的部分叫 དྭངས་མ། 濃的部分叫 རྩིགས་མ། 〔达〕

རྩིགས་བཟུང་། གཙིགས་སུ་ཆེ་བའམ་གལ་ཆེ་… བའམ་གལ་བཟུང་བ་ལ་འདང་། 重視，重要，尊重。

རྩིགས་སུ་ཆེ་བ། （注同上）

རྩིགས་སུ་བྱེད། གཙིགས་སུ་བྱེད་དམ་གལ་བཟུང་བར་བྱེད་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་འདང་།

1.尊重，重視。2.大自在（天神名）。

(同) ཏྲིགས་བྱེད།

ཏྲིགས་ཤིག ཏྲིག་པ་བཏྲིག་པར་བྱ་དགོས་ན་ཏྲིགས་ཤིག 砌吧！盖吧！

ཏྲིང་པོ། རྩུབ་པོའམ་རགས་པ། 粗糙。【增】有沙砾的。〔达〕

ཏྲིད། (原注缺) 牛毛。

ཏྲིད་སྐུད། ཇ་མའི་སྐུད་པ། 粗毛綫，尾毛綫。

ཏྲིད་པ། གཡག་གི་ཇ་མའི་ཏྲིད་པ། 牦牛的尾毛。【增】粗毛。〔达〕

ཏྲིད་པོ། རྩུབ་པོ་ལའང་། 粗。

ཏྲིད་པོར་བྱས། རྩུབ་པོར་སྤྱད་པའམ་ནུས་སྤྱད། 粗暴的行为，尽力而行。

ཏྲིད་བུ། རའི་ཕྲུ་གུ་ཆེ་ཙམ། 小山羊。

ཏྲིབ་མ། ལུས་ཀྱི་ཏྲིབ་ལོགས་རུས་པ་ལྟ་བུ། 肋骨。

ཏྲིབ་མའི་གོ་བར། ཏྲིབ་རུས་བར་མཚམས། 肋骨之夹縫。

ཏྲིབས། འཁོར་ལོ་ཏྲིབས་སྟོང་ལྟ་བུ། 車輪之輻条。

ཏྲིབས་ཀྱི་མུ་ཁྱུད། (原注缺)輻輞，車輪之边緣。

ཏྲིབས་སྒོ། (原注缺) 輻門。

ཏྲིབས་ཆེན། (原注缺) 大輻。

ཏྲིབས་ལྡན། གཟའ་མིག་དམར་ལའང་། 1.有輻条。2.火曜。

ཏྲིབས་མ། ཏྲིབ་མ་རུས་པ་ལའང་། 肋条骨。【增】1.輻，車輪骨。2.伞骨，帳幕的木条，皮船的肋木。〔达〕

ཏྲིབས་ལོགས། ཏྲིབ་མའི་ངོས་ལོགས། ♥肋骨之側面。【增】側边。〔达〕 胸岔骨。〔四〕

ཏྲིཙ། སྤྲི་ཡང་ཀུ་ཟེར། 一种草药。【增】1.塔墩莎草。2.席草。〔四〕

ཏྲིས། གྲངས་ཏྲིས་དང་སྨན་ཏྲི་ཡིས། 1.計数，計算。2.以药。（ཏྲི 的第三轉声）【增】1.列举。2.計算书。3.預算，概算，估計。〔达〕

ཏྲིས་ཀྱི་ཁྲི། (原注缺) 审計处。

ཏྲིས་ཁང་། ཏྲིས་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་ལའང་། 1.会計室。2.教数学之学校。

ཏྲིས་ཁྲ། ཏྲིས་བཏབ་པའི་ཐོ་ཡིག 計算之清单。【增】或 ཏྲིས་ཀྱི་ཁྲ་མ། 統計表，图样。〔达〕

ཏྲིས་མཁན། སྐར་མ་མཁན་ལའང་། 1.会計。2.占星相者。（同）ཏྲིས་པ།

ཏྲིས་སྒྲིལ། ཏྲིས་གཅིག་ཏུ་སྒྲིལ་བ་དེ་ངས་བསྒྲིལ་བ་ཡིན་ལྟ་བུ་ཏྲིས་སྡིལ་ཞེས་པའང་སྣང་། 合計，結算，亦作 ཏྲིས་སྡིལ།

ཏྲིས་རྒྱབ་པ། ཏྲིས་བྱ་བའམ་ཏྲིས་ཡོད་ན་བཏྲི་རྒྱུ་བཏྲིས་ཟིན་ནམ་ཏྲིས་ཤིག་ལྟ་བུ 算，核算。

ཏྲིས་བཏབ་པ། དེང་སང་ཏྲིས་རྒྱབ་ཟིན་པ་ཟེར། 已数，已計算，現在説 ཏྲིས་རྒྱབ་ཟིན་པ།

ཏྲིས་འདེབས། དེང་སང་ཏྲིས་རྒྱབ་རྒྱུ་ཟེར། 数，計算，現在説 ཏྲིས་རྒྱབ་རྒྱུ།

ཏྲིས་པ། སྐར་མ་མཁན་ལའང་། 1.会計。2.占星相者。【增】年代学者。〔达〕（同）ཏྲིས་མཁན།

ཏྲིས་དཔོན། གཞུང་ཞབས་ཏྲིས་དཔོན། 会計官，政府管审計之官員。

ཏྲིས་མེད། པར་ཚུར་བཏྲི་མེད་དམ་དགོས་སུ་མེད། 彼此不重視，彼此不需要。

ཏྲིས་གཞག ཏྲིས་གཞག་པར་བྱ། 計算。【增】查。〔四〕

རྩིས་གཞུང་། རྩིས་ཀྱི་དཔེ་ཆ། 算术书籍。

རྩིས་གཞོང་། རྩིས་ཀྱི་གཞོང་པ། 算盘。

རྩིས་ཤིག རྩིས་བྱ་བའམ་རྩིས་ཡོད་ན་བརྩི་རྒྱུ་བརྩིས་ཟིན་ནམ་རྩིས་ཤིག་ལྟ་བུ། 数吧！計算吧！

རྩིས་གཤེར་བ། ཕར་ཚུར་བཤེར་བ། 彼此相比較。

རྩིས་སུ་བྱེད། གྲངས་སུ་བྱེད། 算，計数。

རྩུབ་འགྱུར་ཚལ། ལྷའི་སྐྱེད་ཚལ་ཞིག 粗恶园，天界园林之一。【增】丛林，森林。〔达〕

རྩུབ་ལྷན། གཟའ་ཕུར་བུ་ལ་འདང་། 1.粗恶。2.木曜。

རྩུབ་པོ། འཇམ་པོ་མ་ཡིན་པ་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 1.粗,非柔和,非平滑。2.大自在（天神名）。

རྩུབ་མོ། （原注缺）粗，粗魯。

རྩུབ་ཤིང་། མེའི་གཙུབ་ཤིང་། 取火所鉆木。

རྩེ་ཀྱུག རྩེ་མོ་ཀྱུག་ཀྱུག 鉤尖端弯曲。

རྩེ་ཀུག རྩེ་མོ་དུད་པའམ་ཀུག་ཀུ 尖端向下或弯曲。

རྩེ་དགའ་མ། ལང་ཚོ་མ་ལ་འདང་། 1.嬉戏少女。2.年青妇女。

རྩེ་དགའི་ཁང་པ། སྨད་ཚོང་མའི་གནས། 嬉戏室（藻）。妓院。

རྩེ་དགའི་བླ་མ། དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 嬉戏师（藻）。极喜自在。

རྩེ་དགའི་རི་བོ། ཤར་རིའམ་མདུན་རི། 嬉戏山（藻）。东山，前山。

རྩེ་འགོ （原注缺）尖头，尖端。

རྩེ་བརྒྱ་པ། བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ། 百尖（藻）。帝釋（天神名）之金剛杵。（同）རྩེ་སྟོང་པ།

རྩེ་མགྲོན།. རྩེ་པོ་ཏ་ལའི་མགྲོན་གཉེར། 西藏布达拉宫之知宾。

རྩེ་རྒོད། རྩེད་མོ་རྩེ་བའི་བག་ཡངས་དང་འབངས། 1.嬉笑，游戏时之縱情欢笑。2.民众。

རྩེ་གཅིག་ཏུ། སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ། 专心，一心。

རྩེ་བཅིལ་བ། རྩེ་མོ་བཞིགས་པ། 摧鋒，断了尖。【增】鈍。〔达〕 挫折。〔本〕

རྩེ་ཆུང་། （原注缺）小尖。【增】頸項两旁的动脉管。〔达〕

རྩེ་ཆེན། （原注缺）大尖。

རྩེ་འཇམ། （原注缺）尖端柔軟。

རྩེ་འཇོའི་ཆུ་བོ། ཆུ་བོ་སིན་དྷུ་ལ་འདང་སྐད། 游戏河（藻）。信度河（印度四大河之一）。

རྩེ་འཇོའི་རི། འབིགས་བྱེད་རིའི་མིང་དུ་སྐད། 游戏山（藻）。宾陀山名。

རྩེ་སྟོང་པ། བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ། 千尖（藻）。帝釋之金剛杵。（同）རྩེ་བརྒྱ་པ།

རྩེ་ཕྱིན་པ། མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའམ་རྩེ་མོར་ཕྱིན་པའང་མཐར་ཕྱིན་པ། 1.殊胜。2.到頂端，达到边际，究竟。（同）རྩེ་སོན་པ།

རྩེ་དྲུང་། གཞུང་ཞབས་རྩེ་དྲུང་། 西藏政府官員之一，任政府官職之喇嘛（布达拉宫之秘书）。

རྩེ་མདའ། （原注缺）利箭。【增】蓬矢。〔四〕

རྩེ་འདོད་པ། ལྟ་བ་མཐོ་པོ་ལ་འདང་། 自視过高。

རྩེ་རྡུལ། （未詳）

རྩེ་སྤྲོད། རྩེ་མོ་གཉིས་སྤྲོད་ལྟ་བུ། 顶端相对，如两尖相抵。

རྩེ་ཕྱག རྩེ་པོ་ཏ་ལའི་ཕྱག་མཛོད། 西藏布达拉宫之管家。

རྩེ་ཕྲན། དབུ་རྒྱན། 冠，头飾。

རྩེ་བ། རྩེད་མོ་རྩེ་བཞིན་པ། 游戏，娱乐。

རྩེ་བའི་གནས། གངས་རི་ཀཻ་ལ་ཤ་ལའང་། 1.游戏处。2.雪山格拉沙（或說即昆侖山）。

རྩེ་བྱེད། ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 1.游戏。2.遍入（天神名）。

རྩེ་མ་དཀར། འབྲུ་ཞིག 一种粮食。

རྩེ་མོ། གྲངས་གསུམ་དང་ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ་དང་རླུང་······ དང་རླུང་ལྷ་དང་ཁབ་ཀྱི་རྩེ་མོ་ལྟ་བུ། 1.三数。2.鄔摩天女。3.风。4.风神。5.尖，頂，如針尖。【增】头一个。〔四〕

རྩེ་མོ་ཅན། རི་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་ལྗོན་ཤིང་དང་མདའ་དང་འདོད་ལྷ་དང་རྩེ་མོ་ཡོད་པ། 1.山。2.火。3.火神。4.树木。5.箭。6.欲天（爱神）。7.有尖端者。

རྩེ་མོར་འགྲོ་བ། མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལའང་། 1.走向頂端。2.最优胜。

རྩེ་ཞབས། བླ་འོག་གཉིས་ལའང་། 1.頂足。2.上下。

རྩེ་ཞྭ། ཞྭ་མོ་ཞིག 尖帽，帽之一种。【增】西藏地方政府秘书长所戴的尖帽。〔达〕

རྩེ་ཞིང་འཕྱོ་བ། རྩེད་མོ་རྩེ་ཞིང་ཡར་འཕར་བ། 游蕩，游戏而跳跃。

རྩེ་ཟུར། （原注缺）尖楞，尖角。

རྩེ་ཟླུམ། དཀྱིལ་འཁོར་དམ། 圆端(藻)。曼荼罗。

རྩེ་ཤོད་གཉིས། གཞུང་ཞབས་རྩེ་ཤོད་གཉིས། 西藏政府之二种官職。

རྩེ་སོན་པ། མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའམ་རྩེ་མོར་ཕྱིན་པའང་མཐར་ཕྱིན་པ། 1.殊胜。2.到頂端，达到边际，究竟。（同）རྩེ་ཕྱིན་པ།

རྩེ་གསུམ། （原注缺）【增】三叉矛，毗那夜迦，大黑天及胜乐金剛的武器。〔达〕

རྩེ་གསུམ་ཅན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.有三尖，有三叉。2.大自在（天神名）。

རྩེ་གསུམ་པ། （原注缺）三尖，三叉。

རྩིག་པ། བརྩིག་བྱ་རྩིག་བཞིན་པ་འདུག་བརྩིགས་ཟིན་མ་ཡིན་ནོ།། 积累，砌。【增】1.貪婪。2.排列，堆。3.心跳，喘息。4.連續的行动，机械式的动作。〔达〕（同）རྩིག་བཞིན་པ།

རྩིག་མ་གཏང་། རིན་ཅུང་ཟད་ཕབ་རེའམ་གོང་ལ་རྩིག་རྩིག་མ་གཏང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 希望廉价一点；如說："价錢不要太高了"。

རྩིག་རྩིག （注同上）

རྩིག་བཞིན་པ། བརྩིག་བྱ་རྩིག་བཞིན་པ་འདུག་བརྩིགས་ཟིན་མ་ཡིན་ནོ།། 正积累，正砌。（同）རྩིག་པ།

རྩིགས། ཁང་ཐོག་གཉིས་རྩིགས་གསུམ་རྩིགས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ལའང་། 层，如二层楼，三层楼。

རྩིགས་ཅན། ཁང་པའི་མིང་ལའང་། 1.有层。2.楼房。

རྩིགས་ཤིག གཅིག་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བརྩིག་བྱ་ཡོད་ན་རྩིགས་ཤིག་ལྟ་བུ། 累起(命令詞)！堆起吧！

རྩིང་པོ། སེང་སེང་པོ། 稀疏，稀薄。

རྩེད་འགྲོས། （原注缺）【增】撒欢。〔四〕

རྩེད་འཇོ་བ། རྩེད་མོས་རོལ་བའི་དོན། 游戏。（又）མོ་སོགས་རྩེད་མོ་རྩེ་ན་ཡོང་ཡོད་ཡིན་དན་སློབ་ན་ཡོང་མེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 游戏，玩要，如說："有时間玩骰子，无时間求学問"。

【增】俗語說 རྩེན་འཛོ། 公众娛乐。〔达〕(达无 བ་字) (同) རྩེད་མོ་རྩེ་བ།

རྩེད་འཛོ་འི་ཆུ་བོ། ཆུ་བོ་སིན་དྷུའི་མིང་། 游戏河 (藻)。信度河。

རྩེད་འཛོ་འི་རི། རི་བོ་འཇིགས་བྱེད། 游戏山 (藻)。賓陀山。

རྩེད་འདུན་པ། རྩེད་མོ་དོན་དུ་གཉེར་བ། 希求游戏，想玩儿。

རྩེད་མོ་རྩེ་བ། ཤོ་སོགས་རྩེད་མོ་རྩེ་ན་ལོང་ཡོད་ཡོན་ཏན་སློབ་ན་ལོང་མེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 游戏，玩要，如說："有时間玩骰子，无暇求学問"。(同) རྩེད་འཛོ་བ།

རྩེན། རྩེད་མོ་འི་དོན། 游戏。【增】享受。〔达〕

རྩེན་འགོག (未詳)

རྩེན་དུས། ཉིན་མོ་འི་དུས། 戏时 (藻)。白天。

རྩེན་གནས། ནམ་མཁའི་མིང་ལ་འདང་། 1.戏場，舞台。2.虚空，天空。

རྩེན་པ། རྩེད་མོས་རྩེན་པའམ་རོལ་བ། 游戏，玩要。【增】1.太阳。2.閙着玩儿的。〔达〕

རྩེན་པའི་འོད། ཉི་མའི་རྟ། 戏光 (藻)。日神之馬。

རྩེཙ། རྩེ་མོ་ཆུང་ཆུང་། 細尖，小尖。【增】1,棘，刺。2.陣雨，驟雨。〔达〕

རྩེཙ་འགྲིང་། (未詳)

རྩེར་ཕྱིན་པ། གཙོ་བོ་དང་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་མཐར་ཕྱིན་པ་ལ་འདང་། 1.主要。2.殊胜，卓越。3.究竟，到边际。

རྩེར་ཕྱིན། མཐར་ཕྱིན་པའམ་རྩེ་མོར་སླེབས་པ། 究竟，到边际，到极端。

རྩེར་སོན། (注同上) 【增】在前方。〔达〕拔萃。〔四〕

རྩེལ་ཏེ་ཤིགས། སེལ་བར་བྱེད་ཏེ་ཤིགས་ཤིག 除掉，毁坏 (命令詞)。

རྩེལ་བ། སེལ་བ། 除去。

རྩེས་པ། རྩེད་མོ་རྩེས་ཟིན་པ། 已游戏。

རྩོད་མཁས། ཚིག་ལ་མཁས་པ་ལ་འདང་། 1.长于辯論。2.善于言詞。【增】热心。〔达〕(达作 རྩོད་མཁས་པ་)

རྩོད་ཟླ་སྐར་བ། རྩོད་པ་ལེགས་པ་བྱུང་བའི་དོན། 辯論精妙，辯論的好。

རྩོད་ཅན། ཆུ་བོ་ཡ་མུ་ན་དང་ཆུ་བོ་བཀྵུ་དང་ཡུལ་ཀ་ལིང་ག་ལ་འདང་། 有諍 (藻)。1.雅穆拏河。2.嚩刍河。3.迦陵迦国。(同) རྩོད་ལྡན།

རྩོད་ཅིག བརྩད་བྱ་ཡོད་ན་རྩོད་ཅིག 辯論吧！

རྩོད་ལྡན། ཆུ་བོ་ཡ་མུ་ན་དང་ཆུ་བོ་བཀྵུ་དང་ཡུལ་ཀ་ལིང་ག་ལ་འདང་། 具諍 (藻)。1.雅穆拏河。2.嚩刍河。3.迦陵迦国。(同) རྩོད་ཅན།

རྩོད་ལྡན་དུས། ཚེ་ལོ་བརྒྱ་པ་ནས་སོ།། 諍时，諍劫 (佛)，人寿百岁以下。

རྩོད་གནས། ཆོས་ར་ལ་འདང་། 1.辯論处。2.講法院。

རྩོད་པ། ཆོས་ཀྱི་རྩོད་པ་དང་ཁ་མཆུའི་རྩོད་པ་བརྩད་པ། 1.佛法的辯論。2.諍訟，争論。

རྩོད་བྲལ། སངས་རྒྱས་(དང་)། 离諍，无諍(藻)。佛。

རྩོད་མེད། (注同上)

རྩོད་འཛིངས། རྩོད་པའི་ཟང་ཟིང་འཛིངས་པ། 争論，諍訟。

རྩོད་གཟིངས། (注同上)

རྩོམ། བརྩམས་པའི་སྙན་ངག་རྩོམ་འདི་ཚིག་སྙན་པ་ལྟ་བུ། 著作，編纂。【增】1.发端，发起，开始。2.从事，实施，完成。〔达〕

རྩོམ་མཁན། བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པོ། 著者。(同) རྩོམ་པ་པོ།

རྩོམ་པ་ཀུན། བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལའང་། 1.所有著述。2.一切所作。

རྩོམ་པ་ཆེ། ལས་ཀ་ཆེའམ་བརྩོན་འགྲུས་ཆེ། 1.大事业。2.大精进。

རྩོམ་པ་པོ། བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པོ། 著者。(同) རྩོམ་མཁན།

རྩོམས་ཤིག བསྟན་བཅོས་རྩོམས་ཤིག 著作，著书(命令詞)。

རྩོལ། བརྩོན་འགྲུས་རྩོལ། 努力，精进。【增】篤志。〔四〕 用功。〔本〕

རྩོལ་བཅགས། སོང་བའི་དོན། 已去。

རྩོལ་བཅས། འབད་རྩོལ་བརྩོན་འགྲུས་བྱེད་པོ། 勤勇，勤劳精进。(同) རྩོལ་བ།

རྩོལ་འཆག འགྲོ་བའི་དོན། 去，行。

རྩོལ་བ། འབད་རྩོལ་བརྩོན་འགྲུས་བྱེད་པོ། 勤勇，勤劳精进。(同) རྩོལ་བཅས།

བརྩང་གཏོར། བསང་གཏོང་ངམ་གཙང་མར་བྱེད་པ། 洒浄(佛)。

བརྩང་རྩ། མདའ་དོང་། 箭筒。

བརྩང་རྩྭ། བསང་རྩྭ་འཁན་པ་ལྟ་བུ། 浄草，如熏烟之蒿子。

བརྩངས་པ། བསངས་པ། 已浄，熏浄。

བརྩད་པ། ཆོས་ཀྱི་རྩོད་པ་བརྩད་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已辯，已辯論經法。

བརྩད་བྱ། ལུང་དང་རིགས་པས་བརྩད་པར་བྱ་ལྟ་བུ། 当辯，如当以教理辯論。

བརྩན། དབང་བཙན་འདི་འཐད། 尊严，应是 བཙན་字。

བརྩན་པོ། བཙན་པོ་ཞེས་འཐད་དེར་སྐོས། 霸王，应作 བཙན་པོ། 参看該条。

བརྩམ་བྱ། བསྟན་བཅོས་བརྩམ་པར་བྱ། 所著作。

བརྩམས་པ། དཔེ་ཆ་བརྩམས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已著作。

བརྩལ་བ། ནུས་པ་རྩལ་བྱས་པའི་དོན། 功用，已发功力。【增】1.禁止。2.=སྐྱུགས་པ། 嘔吐。〔达〕(བ་ 达作 པ་)

བརྩི་དགོས། རྩིས་བརྩི་བར་བྱའམ་བགྲང་བར་བྱ་འགྲོ་སོང་བརྩི་དགོས་ལྟ་བུ། 应計算，当数，如計其支出。

བརྩི་བྱ། (注同上)

བརྩིག་རྒྱུ། རྩིག་པ་བརྩིག་རྒྱུ། 所砌，所累墙。

བརྩིག་བྱ། ཁང་པའི་རྩིག་པ་བརྩིག་པར་བྱ། 所砌，所累墙。

བརྩིགས་པ། རྩིག་པ་བརྩིགས་ཟིན་པ། 已砌，已累墙。【增】1.丑。2.天神名。〔达〕

བརྩིས་པ། འགྲོ་སོང་རྩིས་བརྩིས་ཟིན་པ། 計算，已計算其支出。

བརྩུ་བ། བསུ་བའི་བདེ་སྐྱིད། 迎接，欢迎，

བསུ་བ་ 的古字。

བརྩུས་པ། བསུས་པ། 迎接。

བརྩེ་དུང་། སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་སེམས་གདུངས་པའམ་དུང་བཞིན་པའི་དོན། 悲切，由悲悯力，其心哀痛。

བརྩེ་དུང་དུང་། （注同上）

བརྩེ་ལྡན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། 具悲（藻）。菩薩。

བརྩེ་བ། སྙིང་རྗེ་ལ་འདང་། 仁爱，悲悯。

བརྩེ་བ་ཅན། I.ཟླ་བ་དང་སྙིང་རྗེ་ཅན། 1.月亮。2.有悲悯心者。
II.སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་འདང་། 观音（菩薩名）。

བརྩེ་བའི་གཏེར། （注同上 II）悲藏（藻）。

བརྩེ་བྱ། སྙིང་རྗེས་ཉམ་ཐག་པ་ལ་བརྩེ་བར་བྱ། 悲悯，悲悯苦恼者。

བརྩེག་བྱ། ངོ་གཅིག་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བརྩེག་པར་བྱ་བ་དང་བརྩེག་རྒྱུ། 所积累，所砌。

བརྩེགས་པ། གཅིག་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བརྩེགས་ཟིན་པ། 已积累，互相重迭。

བརྩེང་མི་དགོས། གོས་སྨབ་ཏུ་ཙང་བརྩེང་མི་དགོས། 不用提起，如衣摆不須太提起。

བརྩེངས་པ། ཡར་བརྩེངས་ཟིན་པ། 提起，已向上提起。

བརྩེས། སྙིང་རྗེས། 由悲悯，以悲悯心。(བརྩེ་ 的第三囀声)

བརྩེས་པ། རྩེད་མོ་རྩེས་པ་ལ་འདང་སྣང་། 已游戏。

བརྩོགས་པ། སོགས་པའི་བརྡ་རྙིང་དུ་སྣང་། 等等，སོགས་པ་ 之古字。

བརྩོན་འགྲུས། དགེ་བ་ལ་མངོན་པར་སྤྲོ་བའི་ཤེས་པའམ་སེམས་སྤྲོ་བ་ཆེ་བའམ་རྩོམ་པ་ཆེ། 精进（佛），勇于修善之心，心极奋勉。
【增】使勉力。〔四〕（同）བརྩོན་པ་ཆེ་བ།

བརྩོན་འགྲུས་བརྒྱ། རྩྭ་དུར་བ་དཀར་པོ་ལ་འདང་། 百精进（藻）。白茅草。

བརྩོན་འགྲུས་ཆེ་བ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་འདང་། 1.大精进。2.观音（菩薩名）。

བརྩོན་པ་ཆེ་བ། དགེ་བ་ལ་མངོན་པར་སྤྲོ་བའི་ཤེས་པའམ་སེམས་སྤྲོ་བ་ཆེ་བའམ་རྩོམ་པ་ཆེ། 大勤勉，勇于修善之心，心极奋勇。
（同） བརྩོན་འགྲུས།

སྩལ་དུ་གསོལ། གནང་བར་ཞུ། 請賜給。

སྩལ་བ། གནང་བ། 許，赐给。

སྩིལ་བ། སེལ་བའི་བརྡ་རྙིང་དེ་རྩིལ་བའང་སྣང་། 清除，为སེལ་བ་ 之古字，亦作 རྩིལ་བ།

སྩོགས་པ། སོགས་པའི་བརྡ་རྙིང་། 等等，སོགས་པ་ 之古字。【增】邻居。〔达〕

སྩོལ། གནང་བར་མཛོད་ཡང་ན་སེལ་བ་པོས་སོལ་ཅིག 1.許，赐，授与。2.除去。

བསྩགས་པ། བསགས་པའི་བརྡ་རྙིང་། 集，积累，贮藏，བསགས་པ་ 之古字。
【增】获得，赚得。〔达〕

བསྩལ་བ། བསལ་དུ་བྱས་པ། 除去，断除。
【增】=新字 བསལ་བ། 〔法〕

ཚ་བསྐམས་པ། ཚ་བས་བསྐམས་ཟིན་པ། 已烤干，已加热使干。

ཚ་ཁ། འབེན་ཚ་ཁ། 鵠的，箭靶之中点。
【增】目的物。〔达〕

ཚ་ཁག （未詳）

ཚ་འཁྲུ་བ། ཚ་བས་ཧྲང་ས་གཏོང་བ་ལྟ་བུ། 痢疾，如因热而泻痢。

ཚ་འཁྲུག （未詳）

ཚ་གེ་ཚ་གེ། གནས་ཐོགས་མེད་པ། 匆匆忙忙。

ཚ་གོང་། སྔ་དྲོའམ་གསོལ་ཚིགས་གོང་ལྟ་བུ། 上午之飲食。

ཚ་གྲང་སྲེས། བསྲེ་བྱ་ཚ་གྲང་གཉིས་སྲེས་ཤིག 冷热调和，将冷热二种合起。
【增】冷热茶相对。〔四〕

ཚ་སྒྲོ་ཅན། ས་བ་ཚྭ་ཅན་དང་ཞིང་ངན་པའང་། 1.卤地，碱地。2.劣田，薄田。

ཚ་སྒྲིབ། ཉི་གདུགས་པའང་། 遮热(藻)。凉伞。

ཚ་སྒྲིབས། ཚ་བ་འགོག་བྱེད་དམ་སྐྱབ་བྱེད། 障蔽暑热(藻)。凉棚。【增】参看 སྒྲིབ། 〔达〕

ཚ་རྙོག ཆུ་ཚ་རྙོག་ལྟ་བུ་པའང་། 渾浊而热，如温热渾浊的水。

ཚ་རྙིང་། སྔ་དྲོའི་དུས་དང་དེ་དུས་ཀྱི་ཟས་ཤིག་པའང་། 1.上午。2.上午的一种飲食。
【增】早晨八时至九时。〔达〕

ཚ་རྙིང་མ། （注同上）

ཚ་སྦུར་རྒྱབ། ཕུར་མ་ཚ་པོ་འདེབས། 打热針，用热釬子刺。

ཚ་དར་མ། བརྟུལ་ཕོད་ཅན། 强壮，勇敢。

ཚ་དྲག （原注缺）忙碌，赶快。
【增】略有咸味的食品。〔达〕 烦热。〔四〕

ཚ་གདུག ཚད་པའི་གདུག་པ་ཅན། 毒热。
【增】辣气鉆鼻。〔四〕

ཚ་གདུང་ཅན། སོས་ཀའི་དུས་པའང་། 1.有热。恼。2.热季，春夏之間。
【增】1.春季。2.火。〔达〕（同）ཚ་ཟླ།

ཚ་རྣོན། ཚ་འོད་རྣོན་པོ་ལྟ་བུ་དང་རྣོ་བ་རང་། 1.热光猛烈。2.銳利。

ཚ་པོ། འབྲུ་དག་པར་བྱེད་པའི་སྒྲུག་མའི་ཚཱུ་ལྟ་བུ། 篩子。【增】热。〔高〕（同）ཚཱུ།

ཚ་ཕོགས། སྔ་དྲོའི་ཁ་ལག 上午的飲食。
【增】午前行路歇息时的进食。〔达〕中伙处。〔四〕（达、四皆作ཚ་ཕོག）

ཚ་བ། ཚ་དམྱལ་ཞིག་དང་མེའི་ཁམས། 1.热地狱之一。2.热。【增】辣。〔四〕刺痛。〔本〕

ཚ་བ་ཅན། དུག་པའང་། 1.热。2.毒。

ཚ་བ་དྲངས་པ། ཟས་ཕུལ་བ་པའང་། 献食，供給飲食。

ཚ་བ་གསུམ། སྨན་ཚ་བ་གསུམ། 三辣药，三热药。

ཚ་བའི་སྦུམ་ཅན། བད་ཁང་ངམ་འབྲུ་ཞིག 热油者（藻）。荣子，一种谷类。

ཚ་བས་ཉེན། ཐན་པ་པའང་། 1.热恼。2.旱。

ཚ་བོ། བུ་ལའང་། 1.孙。2.侄。3.儿子。
【增】敬詞为 དབོན་ 或 སྲུ་མོ། 〔达〕

ཚ་བྱེད། ཉི་མའི་མིང་། 能热（藻）。太阳。
（同）ཚ་ཟེར་ཅན།

ཚ་བྲ། ཟས་ཀྱི་ཚ་བྲ། 咸食品。

ཚ་བྲ་ཛ་ཏོམ། ཞལ་དུ་བྱུང་བའི་བཟའ་བཏུང་། 美味。

ཚ་འབྲབ་པ། ཚ་བས་མནར་བ་ལྟ་བུ། 酷热，被热所苦，热得难受。

ཚ་མིག ཐུག་པ་ཞིག 飯之一种。

ཚ་མོ། བུ་མོ་ལའང་། 1.孙女。2.侄女。3.女儿。

ཚ་མྱུགས། ཚ་བ་དམྱལ་བ་ལྟ་བུ། 热苦，如热地獄。

ཚ་དམྱལ་བརྒྱད། ཡང་སོས་དང་། ཐིག་ནག བསྡུས་འཇོམས། ངུ་འབོད། ངུ་འབོད་ཆེན་པོ། ཚ་བ། རབ་ཏུ་ཚ་བ། མནར་མེད་བཅས་སོ།།
八热地獄(佛)：等活、黑縄、众合、号叫、大叫、炎热、极热、无間。

ཚ་ཚག （未詳）

ཚ་ཚ། མེ་འབར་བ་འཕྲོས་པའི་ཆའམ་ལྕགས་གོང་འབར་བའི་སྐྱིགས་མ། 火星，火花。
【增】用泥作成的圆椎形小塔。〔达〕

ཚ་ཚའི་ཞག （注同上）【增】銹。〔达〕

ཚ་ཟེར། ཉི་མའི་འོད་ལའང་། 1.热光。2.日光。

ཚ་ཟེར་ཅན། ཉི་མའི་མིང་། 热光者（藻）。太阳。（同）ཚ་བྱེད།

ཚ་ཟེར་འཇོམས། སྤྲིན་ལའང་། 破除光热(藻)。云。

ཚ་ཟླ། སོས་ཀའི་དུས་ལའང་། 热季，春夏之时。
（同）ཚ་གདུང་ཅན།

ཚ་གཡའ་བ། ཚ་བར་གྱུར་པའི་དོན། 热，热了。

ཚ་རུ། ལུ་གུའི་པགས་པ། 羔皮，小羊皮。

ཚ་རུམ་པ། ཚ་བའི་ནང་དུའམ་ཚ་བས་བསྒྲིབས་པ་ལྟ་བུ། 在暑热之中，被暑热所遮复。

ཚ་རེག ཚ་བའི་རེག་བྱ། 热触（佛）。

ཚ་རོ་ལུས་པ། ཚ་བ་རྙིང་པ་ལུས་པ། 有余热，余剩旧热(病)。

ཚ་རོ་ཡོད་པ། （注同上）

ཚ་ལ། གསེར་བཟོ་པའི་ཚ་ལ་ལ་སྦྱོར། 金匠之銲药，硼砂。【增】又称 དར་ཚུར། 混和岩盐，使颜色洁白的盐。〔达〕

ཚ་ལམ། ཉིན་ཕྱེད་ལམ། 半日路程。

ཚ་ལུ། བྱ་དེ་ཚ་ལུ་ལྟ་བུ། 紅色，如 བྱ་དེ་ཚ་ལུ། 紅胸鸡。【增】参看 ཚལ་བ། 〔达〕

ཚ་ལུ་མ། ཤིང་ཏོག་ཚ་ལུ་མ། 橘子。

ཚ་ལེ། （原注缺）硼砂。

ཚ་བཤལ། ཚ་བའི་བཤལ་སྨན་ལའང་། 暑热之泻药。

ཚ་སྲུབས་པ། ཚད་པས་བསྒྲིབས་པ་ལྟ་བུ། 被暑热所包复。

ཚ་གསུར། （原注缺）燒烟（施鬼法）。

ཚྭ། རོ་སྐྱོང་བྱེད་ལན་ཚྭ་དང་བཙོ་ཚྭ་དང་རྒྱ་ཚྭ་ལྟ་བུ། 盐。

ཚྭ་སྒོ་ཅན། ཚྭ་བུལ་ཏོག་ཡོད་པའི་ཞིང་ངན་ནས་འབྲུ་མི་སྐྱེས་ས་ཡང་ན་ཚ་སྒོ་ཅན་ཞེས་པའང་སྣང་། 卤地，硷地，不长庄稼之地，亦作 ཚ་སྒོ་ཅན།

ཚྭ་ཚོད། ཚྭ་ཡོད་པའི་ཚོད་མ་ཞིག 有盐之菜蔬。
【增】咸白菜。〔四〕

ཙྭ་གཟིགས། （未詳）

ཙྭ་ཤོ། ཚྭའི་ཁྲལ་སྡུད་བྱེད་མི་གསར་པ། 征收盐税之税吏。

ཚག་རྒྱབ་པ། ཐོ་བས་ཚག་ཚག་ཅེས་བརྡུང་བ་ལྟ་བུ། 用鍾刹刹地打。（同）ཚག་འདེབས།

ཚག་སྒྲ། ཚག་ཚག་ཅེས་པའི་དོན་མེད་སྒྲ། 象声詞。（同）ཚག་ཚག

ཚག་འདེབས། ཐོ་བས་ཚག་ཚག་ཅེས་བརྡུང་བ་ལྟ་བུ། 用鍾刹刹地打。（同）ཚག་རྒྱབ་པ།

ཚག་པ། དངུལ་བཟོ་པ་ལ་འཛར་། 1.捶打者。2.銀匠。（同）ཚག་བྱེད་པོ།

ཚག་པར། ཕྱི་གླིང་པའི་ཚག་ཚག་ཅེས་པའི་སྒྲ་ཅན་གྱི་པར་འདེབས་ཡིན་ཡང་དེང་སང་གསར་འགྱུར་ལ་འཛར་མིང་སྐད། 外洋印刷之声音，現今指新聞报紙。

ཚག་བྱེད་པོ། དངུལ་བཟོ་པ་ལ་འཛར་། 1.捶打者。2.銀匠。（同）ཚག་པ།

ཚག་ཚག ཚག་ཚག་ཅེས་པའི་དོན་མེད་སྒྲ། 象声詞。【增】1.豆爆。2.粉碎。〔四〕（同）ཚག་སྒྲ།

ཚག་ཚོགས། （原注缺）手脚之关节。【增】1.木头的斑点。2.雀斑，斑点。〔达〕

ཚག་ཞྭ། ཞྭ་མོ་ཞིག 帽之一种。【增】羔羊皮小帽。〔达〕

ཚག་ཟླ། （注同上）【增】羔皮袍子。〔达〕

ཚག་ལ། （未詳）

ཚགས། ཆུ་ཚགས་ཇ་ཚགས་ལྟ་བུ་དང་གཉེར་ཚགས་པ་ལ་འཛར་། 1.滤罗，如滤水罗，滤茶罗。2.保存。【增】1.帽子。2.=ཚག་མ། 篩子。3.編竹篋用的薄长竹片，竹篋。4.拣选的材料。5.节省，儲存，如 ཚགས་བྱེད་པ་或 ཚགས་སུ་འཇུག་པ། 〔达〕

ཚགས་རྐན། ཇ་ཁ་སྐོལ་ཚགས་རྐན་ལྟ་བུ། 滤壶，如盛茶卤之滤壶。

ཚགས་རྒྱབ་པ། བསྲིལ་བྱས་པའམ་ཉར་ཚགས་པ་དང་དཔེ་ཆ་ཚགས་བསྒྲིགས་པ་ལ་འཛར་། 1.已节省。2.已保管。3.編排书籍，已整理。（同）ཚགས་བྱས་པ།

ཚགས་བཅོས་པ། ཆ་མཉམ་དུ་བཟོས་པ། 整理，平均分配。

ཚགས་དམ། ཞིབ་ཚགས་ལ་འཛར་། 1.严密注意。2.細罗。【增】致密，坚强（如材料）。〔达〕（达作 ཚགས་དམ་པོ་）

ཚགས་པོ། （未詳）

ཚགས་བྱས་པ། བསྲིལ་བྱས་པའམ་ཉར་ཚགས་པ་དང་དཔེ་ཆ་ཚགས་བསྒྲིགས་པ་ལ་འཛར་། 1.已节省。2.已保管。3.編排书籍，已整理。（同）ཚགས་རྒྱབ་པ།

ཚགས་བྱེད་པ། ཆ་མཉམ་དུ་བསྒྲིག་པར་བྱེད་པའམ་དཔེ་ཆ་ཚགས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 1.編排整齐。2.保存书籍。【增】收貯。〔四〕（同）ཚགས་སུ་ཚུད་པ།

ཚགས་མ། （原注缺）篩子。【增】1.排列次第，秩序。2.=སྟུག་པོ། 濃厚，致密。3.=བར་མེད། 无間隙。〔法〕

ཚགས་མ་དམ་པ། བར་ཁྲལ་ཁྲལ་ཡོད་པ། 排列紧密，整齐。

ཚགས་སུ་མི་འཚལ། མཁོས་སུ་མི་འཚལ་ལྟ་བུ། 不用保存，不需要。

ཚགས་སུ་ཚུད་པ། ཆ་མཉམ་དུ་བསྒྲིག་པར་བྱེད་པའམ་དཔེ་ཆ་ཚགས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 1.编排整齐。2.保存书籍。【增】节省，保存。〔达〕(同) ཚགས་བྱེད་པ།

ཚང་། བྱིའུའི་ཚང་ལྟ་བུ་དང་ཚངས་ཞེས་པའང་… སྣང་། 巢，穴，窩，如鳥巢，亦作 ཚངས། 【增】寓所，住处。〔达〕

ཚང་སྐྱེས། བྱ་སྤྱིའི་མིང་དང་སྤེན་པ་ལའང་། 巢生(藻)。1.鳥。2.土曜。

ཚང་སྒོ། (原注缺) 住处的門。

ཚང་བཅའ་བ། ཚང་ལ་རག་ལས་པའམ་བརྟེན་པ་དང་ཚང་བཟོ་བ། 1.依止巢穴。2.构巢。

ཚང་འཆའ་བ། (注同上)

ཚང་ཉལ། (原注缺)【增】蛇入蟄。〔四〕

ཚང་ཐུར། གདུར་བུ་ལྟ་བུ། 衣囊，包衣服的包袱。

ཚང་བང་། ཐབ་ཚང་ངམ་མི་ཁང་དང་ཆ་ཚང་མང་མོ་ལའང་། 1.灶房，厨房。2.众多。(同) ཚང་མང་།

ཚང་མ། ཐམས་ཅད། 完全，一切，都。

ཚང་མང་། ཐབ་ཚང་ངམ་མི་ཁང་དང་ཆ་ཚང་མང་མོ་ལའང་། 1.灶房，厨房。2.众多。(同) ཚང་བང་།

ཚང་ཚིང་། ཚང་ཚིང་འཛིངས་པའི་ནགས་ཚལ་… ལའང་། 稠林，丛林。【增】荒凉阴沉的地方。〔达〕

ཚང་ར། རུས་པ་མཚང་རའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 མཚང་ར། 后部脊骨。【增】羊栏。〔达〕 尾骨。〔四〕

ཚངས་ཀྱིས་འགྲོ། ཤར་གྱིས་འགྲོ་བའམ་སོང་བ་ལྟ་བུ། 直去，直行。

ཚངས་ཀྱིས་སོང་། (注同上)

ཚངས་སྐུད། ཕྲག་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་ནས་མཚན་ཁུང་གཡས་གཡོན་དུ་བསྣོལ་བར་བཅིངས་པའི་སྐུད་… པའོ། །བྲམ་ཟེའི་སྲོལ། 婆罗門身上由双肩上互相交錯而系于左右腋下之綫。

ཚངས་སྐུད་མགུལ། བྲམ་ཟེའི་མིང་དེའང་བྲཱཧྨཎ་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག 梵綫項(藻)。婆罗門(印度种姓之一)。(同)ཚངས་པའི་བུ། ཚངས་བྱུང་། ཚངས་རིགས།

ཚངས་སྐྱེས། ཚང་སྐྱེས་སམ་གཟའ་སྤེན་པ། 即 ཚང་སྐྱེས། 土曜。

ཚངས་བསྐུལ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལའང་། 动梵(藻)。1.大自在(天神名)。2.极喜自在魔。(同) ཚངས་བཅོམ། ཚངས་འཇོམས།

ཚངས་ཅན། ནང་ཚངས་ཅན་ནས་ནང་དུ་བཙངས་པའི་ཚངས་ཅན། 装有棉絮等者。

ཚངས་བཅོམ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་བདུད་… དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལའང་། 破梵(藻)。1.大自在(天神名)。2.极喜自在魔。(同) ཚངས་བསྐུལ། ཚངས་འཇོམས།

ཚངས་ཆེན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ལྷ་གནས་… གསུམ་པ། 大梵(天神名)，第一静慮之第三天。

ཚངས་འཇོམས། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལ་འཇང་། 破梵(藻)。1.大自在（天神名）。2.极喜自在魔。
(同) ཚངས་བསྒྲལ། ཚངས་བཅོམ།

ཚངས་པ། གཙང་མ་དང་ལྷ་ཚངས་པ་དང་སངས་རྒྱས་ལ་འཇུག་སྟེ་མདོ་ལས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་ཚངས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ཞི་བ་དང་བསིལ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ཞེས་གསུངས། 1.净，圣洁。2.大梵（天神名）。3.佛，經說："世尊名梵，亦名寂靜，亦名清凉"。

ཚངས་པའི་འཁོར་ལོ། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འམ་འཁོར་ལོ་ཚངས་པས་བསྐོར་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་རོ།། 梵輪（佛），即佛轉的法輪。

ཚངས་པའི་སྒྲ་དབྱངས། 1.梵音（佛）。2.婆罗門誦吠陀經典的声音。
(同) ཚངས་པའི་དབྱངས།

ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན། བསམ་གཏན་དང་པོ་མན་ཆད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཐམས་ཅད། 梵世(佛)，初靜慮以下的一切世界。

ཚངས་པའི་རྟ། ཉི་མའི་མིང་། 梵馬(藻)。太阳。

ཚངས་པའི་ཐུགས། (原注缺) 清淨意。
(同) ཚངས་པའི་དབང་།

ཚངས་པའི་བུ། བྲམ་ཟེའི་མིང་དེ་འདང་བྲཧྨཎ་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག 梵天之子(藻)。婆罗門（印度种姓之一）。【增】一种毒物。〔达〕(同) ཚངས་སྐུད་མགུལ། ཚངས་བྱུང་། ཚངས་རིགས།

ཚངས་པའི་བློ་གྲོས། བདུད་ཀྱི་བུ་ལ། 梵慧，魔子名。

ཚངས་པའི་དབང་། (原注缺) 清淨根。
(同) ཚངས་པའི་ཐུགས།

ཚངས་པའི་དབྱངས། 1.梵音（佛）。2.婆罗門誦吠陀經典的声音。
(同) ཚངས་པའི་སྒྲ་དབྱངས།

ཚངས་པའི་གཞོན་ནུ། ལྷའི་སྨན་པ། 梵童(藻)。天界之医生。

ཚངས་པའི་སྲས་མོ། ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ། 梵王女（藻）。妙音天女（菩薩名）。
(同) ཚངས་བྱུང་མ། ཚངས་མ།

ཚངས་སྤོང་། བདུད་ཀྱི་བུ་ལ། 舍梵，魔子名。

ཚངས་སྤྱོད། སྤྱོད་པ་གཙང་མའམ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་དྲང་སྲོང་དང་དགེ་སློང་ལ་འཇང་། 1.梵行，净行，戒律。2.仙人。3.比丘。

ཚངས་སྤྱོད་ལྡན། གདོང་དྲུག་དང་སྨིན་དྲུག་ལ་འཇང་། 具梵行（藻）。1.六面童子（天神名）。2.昴宿。【增】1.勤守誓愿者。2.鳩摩罗的称号。〔达〕

ཚངས་བྱུང་། བྲམ་ཟེའི་མིང་དེ་འདང་བྲཧྨཎ་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག 梵生（藻）。婆罗門（印度种姓之一）。(同) ཚངས་སྐུད་མགུལ། ཚངས་པའི་བུ། ཚངས་རིགས།

ཚངས་བྱུང་བ། སྨྲས་པ་ལ་འཇང་། 梵出(藻)。說，語。

ཚངས་བྱུང་མ། ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ། 梵生女（藻）。妙音天女（菩薩名）。
(同) ཚངས་པའི་སྲས་མོ། ཚངས་མ།

ཚངས་དབང་སྲས། མེ་ལྷའི་མིང་། 梵王子（藻）。火神。(同) ཚངས་སྲས།

ཚངས་མ། ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ། 梵女（藻）。妙音天女（菩薩名）。
(同) ཚངས་པའི་སྲས་མོ། ཚངས་བྱུང་མ།

ཚངས་རིགས། བྲམ་ཟེའི་མིང་དེའང་བྲཱ་ཧྨ་ཎ་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག 梵种（藻）。婆罗門（印度种姓之一）。（同）ཚངས་སྐུད་མགུལ། ཚངས་པའི་བུ། ཚངས་བྱུང་།

ཚངས་རིས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ལྷ་གནས་དང་པོ། 梵众（佛），第一静虑（初禪）之第一天处。

ཚངས་རིས་པ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་རིགས་ཅན། 梵众天，第一静虑（初禪）之第一类天人众。

ཚངས་སྲས། མེ་ལྷའི་མིང་། 梵子（藻）。火神。（同）ཚངས་དབང་སྲས།

ཚངས་གསོ། དུར་བྱིད། 梵养（藻）。离娄（药名）。

ཚད། ཚད་ལ་དཔངས་ཚད་དང་ལྕི་ཚད་དང་བོངས་ཚད་གསུམ་སོ། །དཔངས་ཚད་ནི་སོར་མོས་འཇལ་ལྕི་ཚད་ནི་སྲང་གིས་བོངས་ཚད་ནི་བྲེ་བོས་འཇལ་''དགོས། 度，量，有高度、重量、积量三种，高度用手指量，重量用秤称，积量用斗量。【增】1.有时有“一切、所有”之义，སྣ་ཚད། 各种，种种。2.མི་ཡོངས་ཚད། 所有来到的人。3.足够，常与否定詞連用。〔达〕热。〔高〕

ཚད་སྐྱེས། ལུས་སྐྱེས་རྡུལ་ནག 热生（藻）。汗。

ཚད་སྐྱབ། ཚ་སྐྱབ་ཉི་གདུགས་ལའང་། 防热（藻）。阳伞，凉伞。

ཚད་སྐྱོལ། ཚད་ལོངས་དང་ཚད་འཁྱོལ་དུ་བྱེད། 足量，使够量。

ཚད་འཁྱོལ། ཚད་དུ་ལོངས་པའམ་སླེབས་པ། 满足数量，到其尺度，够格。

ཚད་དགུང་། ཉིན་དགུང་ལྟ་བུ། 中午。

ཚད་ཆེན། སོས་ཀའི་དུས་ལའང་། 大热（藻）。夏季。（同）ཚད་དུས།

ཚད་གཉའ་ཚག ཚད་པའི་དཀྱིལ་གཉའ་ཚག་པ། （未詳）

ཚད་རྙོག ཚད་པས་རྙོག་སྟེ་མི་དྭངས་པ། 由热而渾浊，不澄净。

ཚད་དུས། སོས་ཀའི་དུས་ལའང་། 热时（藻）。夏季。（同）ཚད་ཆེན།

ཚད་གདུག ཚད་པ་གདུག་པ་ཅན། 毒热，酷暑。

ཚད་གདུང་། ཚད་པས་གདུངས་པའི་གདུང་བ། 热恼，被暑热所苦。

ཚད་འདས། ཚད་ལས་འདས་པ། 过度，超过定量。

ཚད་ལྡན་མཁས་པ། མཁས་པའི་ཚད་དང་ལྡན་པ། 具量智者，可作标准之智者。

ཚད་པ། ཚ་བོར་གྱུར་པ། 热。【增】身体患病时的热度。〔达〕

ཚད་པའི་བྱིཝ། （原注缺）暑雀。

ཚད་མ་གཉིས། མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་གཉིས། 二种量，現量，比量（佛）。

ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན། 正量士夫（藻）。佛之名号。

ཚད་མར་འཛིན་པ། ཡིད་ཆེས་པ། 持为量（藻）。信任。

ཚད་མར་སོང་བ། རང་གི་ཡུལ་དུ་འཛིན་པའི་དོན། 成为量（正确的理解）。

ཚད་མས་འཇལ་བ། མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ། 以量度量，如以現量（佛）証得。

ཚད་མས་རྟོགས་པ། （注同上）

ཚད་མེད་དགེ། གསུམ་པའི་ལྷ་གནས་གསུམ་པ། 无量净（佛），第三静虑（三禪)之第三天处(应是第二处)。

ཚད་མེད་བཞི། བྱམས་པ་ཚད་མེད་དང་སྙིང་རྗེ་ཚད་མེད་དགའ་བ་དང་བཏང་སྙོམས་བཞི། 四无量（佛）：慈、悲、喜、舍。

ཚད་མེད་འོད། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ལྷ་གནས་གཉིས་པ་(དང་)། 无量光（佛），第二静虑（二禪）之第二天处。

ཚད་ལས། གྲངས་གནས་ཤིག 摩鲁摩，大数之一。【增】1.織机。2.織工。〔达〕

ཚན། ཚ་བོའམ་ཆུ་ཚན་ལྟ་བུ། 溫，热，如热水。【增】1.党，派，团体。2.或作 ཚན་མོ། 热，溫暖。3.=ཚ་བོ། 后裔，嫡系。4.品类，次第，級。5. ནང་ཚན། 內部。6.或作 ཚན་པོ། 众多，許多。〔达〕 部伍。〔四〕

ཚན་ཁ། （原注缺）品类。

ཚན་ཅན། ཉི་མའི་མིང་ངམ། 有暖(藻)。太阳。

ཚན་ཅིག སྡེ་ཚན་གཅིག 一类，一部。（同） ཚན་པ་གཅིག

ཚན་ཆེ་བ། མང་པོའམ་གྲངས་ཆེ་བ། 众多,大量。

ཚན་དེ། པི་པི་ལིང་། 蓽茇（药名）。

ཚན་དོ། （原注缺）【增】=ཕྲེང་བ། 花鬘，念珠（秘密語）。〔达〕（达作 ཚན་རྡོ་）

ཚན་ལྷན། ཞིང་ངན་ནམ་ཚྭ་སྒོ་ཅན་ལྟ་བུ། 劣田，卤地。

ཚན་པ་གཅིག སྡེ་ཚན་གཅིག 一类。（同）ཚན་ཅིག

ཚན་ཚན། ཡོང་ཡོང་ངམ་ཧོག་ཧོག་ལའང་། 1.一类一类。2.堆起，成团。【增】一片一片。〔四〕

ཚབ། དོད་དང་སྐུ་ཚབ་ལྟ་བུ། 代表，代理。【增】1.缺。2.替，替档。〔四〕

ཚབ་པ། སྒྲིན་པ་ཕུལ་བའམ་དོད་དུ་ཚབ་པ། 赔偿，代替。

ཚབ་ཚུབ་པ། རིངས་པའམ་ཁྲིལ་བ་བྲུས་པ། 急忙，忙乱。【增】1.与 ཁྲིད་པ་ 同用，折皺，扰乱。2.= ས་སྲོས་ 或 ས་དུབ། 黄昏。〔达〕（达无 པ་字）

ཚབ་རུང་། ཚབ་ཏུ་རུང་། 可代替。

ཚབས་པ། ཆེས་ཆེར་སོང་བ་ལྟ་བུ། 重大，严重，长大。【增】加重語气的字，通常与 ཆེ་連用，有很大，很多之义。〔达〕(达无 པ་字)

ཚབས་ཆེ་བ། ཆེས་ཆེ་བ་ལྟ་བུ། 重大，严重，极大。

ཚམ་ཛམས། འཇིགས་སྣངས་འཇིགས་པར་བྱེད་པའི་གཞི་ཅན་དོན། 威猛，使人畏惧。

ཚམ་ཅན། （注同上）

ཚམ་ཚོམ། སོམ་ཉི་ཐེ་ཚོམ། 躊躇，犹豫，疑。

ཚམ་ཚོམ་མེད་པར། ཐེ་ཚོམ་མེད་པར། 无躊躇，无疑。【增】果敢，大胆。〔达〕（ པར་达作 པ་）

ཚམས་ཚམས། མཚམས་མཚམས་སུ། 有时。

ཚཛུ། འབྲུ་དག་པར་བྱེད་པའི་སྒྲུག་མའི་ཚཛུ་ལྟ་བུ། 篩子。（同）ཚ་བོ།

ཚར་ཅིག ཐེངས་གཅིག 一次，一回。

ཚར་གཅིག (注同上)【增】一柄。〔四〕

ཚར་གཅོད། ཚར་གཅོད་པ་པོས་ཚར་བཅད་ཟིན་མེད་ན་ཚར་མཐའ་ཆོད་སོག་དང་ཚར་ཐག་ཆོད་ཅིག 治罰，懲戒。【增】消灭,総結。〔达〕

ཚར་བཅད་པ། (原注同上) 已治罰，已懲戒,已消灭。

ཚར་ཆོད། (原注同上) 治罰，懲戒，消灭(命令詞)。

ཚར་དུ་དངར་བ། གྲལ་དུ་བསྒྲིགས་པའམ་ཕྲེང་བར་སྒྲིངས་པ། 整齐，排列。

ཚར་ཕུད། མར་འཛར་འཛར་བའི་ཚར་ཕུད། 向下垂之繐头。(同) ཚར་ཚར།

ཚར་ཕྱིན་པ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ། 到最远的边限，如到彼岸(佛)。【增】= ངེས་བྱུང་། 完全做成。〔达〕(达无པ་字)

ཚར་བ། I.རྩྭ་ཨ་གྲོང་ཞིག 茵陈。

II.རྫོགས་པའི་དོན། 完成，圓滿。

(同) ཚར་སོང་།

ཚར་བུ། འཛར་བུ། 繐头，流苏。

【增】签子。〔四〕

ཚར་འབྲུམ། ཚར་ཤིང་གི་འབྲུམ་བུ། (未詳)

ཚར་ཚར། མར་འཛར་འཛར་བའི་ཚར་ཕུད། 向下垂之繐头。【增】= རྫོགས་རྫོགས་པར་དུ། 在完成中。〔达〕(同) ཚར་ཕུད།

ཚར་སོང་། རྫོགས་པའི་དོན། 完成，圓滿。

(同) ཚར་བ་II.

ཚལ། ནགས་ཚལ་སྐྱེད་ཚལ་ལྟ་བུ། 森林，园林。

ཚལ་ནན། བཏུང་བ་ཞིག 飲料之一。

ཚལ་བ། དུམ་བུ། 碎片，片段。

ཚལ་བུ། (注同上)

【增】1.一束花。2.一束头发。〔达〕一半。〔本〕

ཚི། རྩིའམ་ཤིང་ཚི་དང་བལ་ཚི་ལྟ་བུ། 1.树脂，胶汁。2.油脂，油腻，如毛的垢腻。

(同) ཚི་བ།

ཚི་ཀུ། ཤིང་ཐོག་གི་སྙིང་པོ་རུས་པ་ལྟ་བུ། 核，果核。【增】或作ཚིག་ཀུ་等于ཅི་ཀུ། 〔达〕参芦。〔四〕

ཚི་ཅན། སྣུམ་རྩི་ཅན། 有油脂者。

【增】有核的果子。〔达〕

ཚི་ཆད་པ། ཞག་རྩི་མེད་པའམ་ཐང་ཆད་པ་དང་རྩི་མདངས་མེད་པར་གྱུར་པ། 1.无脂肪。2.疲劳。3.无光澤。(同) ཚི་ཟད་པ།

ཚི་བ། རྩིའམ་ཤིང་ཚི་དང་བལ་ཚི་ལྟ་བུ། 1.树脂，胶汁。2.垢腻，如毛的垢腻。(同) ཚི།

ཚི་ཟད་པ། ཞག་རྩི་མེད་པའམ་ཐང་ཆད་པ་དང་རྩི་མདངས་མེད་པར་གྱུར་པ། 1.无脂肪。2.疲劳。3.无光澤。(同) ཚི་ཆད་པ།

ཚི་རེ་གནོན་པ། (原注缺) 压迫。

ཚིག ངག་ཚིག 語言，言詞。【增】燒。〔高〕

ཚིག་རྐང་། ཚིག་བདུན་ཚོགས་པ། 七言句。

ཚིག་རྐང་ཀྱུག་ཀྱུག ཚིག་བརྒྱད་ཚོགས་པའི་རྐང་པ། 八言之句。(同) ཚིག་འཕྲེང་པོ།

ཚིག་རྐང་བཞི། ཚིགས་བཅད་གཅིག་གམ་ཤློ་ཀ། 四句，一个偈頌。

ཚིག་འཁྲི། ཕན་ཚུན་འཁྲིལ་བའམ་དཀྲི་བའི་ཚིག 互相攪扰之語（常指詭辯中糾纏字面之語）。【增】彼此牽扯。〔四〕

ཚིག་གིས་བྲིད་པ། ཁས་བསླུས་པ། 欺惑，誑惑。

ཚིག་ཀུ། ཤིང་ཐོག་ཆེ་ཀུའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即ཚེ་ཀུ། 核。

ཚིག་ཀྱུང་། ཚིག་རྩུབ་པོ་ལྟ་བུ། 粗恶語。

ཚིག་འགྱུར། ཚིག་བསྒྱུར་བའི་འགྱུར། 翻譯。【增】改嘴。〔四〕

ཚིག་འགྲེལ། ཚིག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འགྲེལ་བ། 注釋。

ཚིག་བརྒྱའི་དབང་པོ། གཟའ་པ་སངས། 百語王（藻）。金曜。

ཚིག་འཆལ། ངག་འཆལ་ལའང་། 乱語，胡說。【增】1.嘴啐。2.强詞。3.乱言人。〔四〕

ཚིག་འཇམ་པ། ཉེ་ཚོ་ལའང་། 1.柔語。2.鸚鵡。

ཚིག་ཉམས་པ། ལྐུགས་པ། 失語（藻）。啞巴。

ཚིག་སྙིགས། ཚིག་ཡར་བཏེག་ཏུ་བཙུག་པ། （未詳）

ཚིག་འཕྱིང་པོ། ཚིག་བརྒྱད་ཚོགས་པའི་རྐང་པ། 八言之句。【增】話累贅状。〔四〕（同） ཚིག་རྐང་ཀྱག་ཀྱག

ཚིག་དོན་གཉིས། བརྗོད་བྱེད་ཚིག་དང་དེའི་བརྗོད་བྱ་གཉིས། 詮釋之文与所詮釋之义。

ཚིག་བདག གཟའ་ཕུར་བུ་ལའང་། 語主（藻）。木曜。（同） ཚིག་ལྡན།

ཚིག་མདའ་ཅན། ལྷ་སྤྱིའི་མིང་ཚིགས་བཟང་སྣང་། 有語箭（藻）。天神。（同） ཚིག་བཟང་།

ཚིག་མདའ་འཕེན་པ། ཚིག་རྩུབ་སྨྲ་བ། 射語箭（藻）。說粗俗之語。

ཚིག་མདའི་མགོན། བརྒྱ་བྱིན། 語箭主（藻）。帝釋（天神名）。

ཚིག་ལྡན། གཟའ་ཕུར་བུ་ལའང་། 1.善于言詞者。2.木曜。（同） ཚིག་བདག

ཚིག་པ། མེ་ལ་ཚིག་ཟིན་པ། 燃燒。【增】1.給与难忍的痛苦。2.忿怒。〔达〕

ཚིག་ཕྲད། ཡི་གེའི་ཚིག་ཕྲད་ཅེས་ཅིང་ཅེ་ན་སོགས་ལྟ་བུ། 文字之連接詞，如ཅེས་ཅིང་ཅེ་ན་ 等字。

ཚིག་འབྲུ་སྐྱིབས། ཚིག་གི་འགགས་པའམ་ཚིག་ཤད། 字的停頓处，如藏文字之点画。

ཚིག་བླ་དྭགས། མིང་གི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ། 命名，唯假立名（佛）。

ཚིག་མི་མངོན་པ། གབ་པའི་ཚིག་གམ་མི་གསལ་བ། 隐語，不明显。

ཚིག་བཙུན། ཚིག་བརྟན་པོ་ལྷད་མེད། 語言坚定无欺（古譯为語言信重，信言具足）。

ཚིག་ཚོགས་བསྐྱུངས་པ། ཚིག་གི་ཚོགས་ཆུང་ངུར་རམ་ཉུང་ངུར་བཏང་བ། 儉省言詞，减少詞句。

ཚིག་བཟང་། ལྷ་སྤྱིའི་མིང་ཚིགས་བཟང་སྣང་། 天神，似即ཚིགས་བཟང་།（同） ཚིག་མདའ་ཅན།

ཚིག་རོ། ཚིག་གི་ལྷག་མ། 1.焚燒之余，余烬。2.廢話，多余的話。【增】1.火燒过处。2.荒余草。〔四〕

ཚིག་བརླང་པོ། ཚིག་རྩུབ་པོ། 粗語。

ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ། ཚིགས་སུ་བཅད་པ། 頌文。

ཚིག་བཤེར་བ། ཕར་ཚུར་ཚིག་ཟེར་བྱེད་པ། 辯論，彼此交互說話。

ཚིག་ལྷུགས། ཚིག་ས་བཅད་པས་ལྷུགས་ལྷུགས། 长行（佛），散文。

ཚིགས། ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་ཚིགས་དང་། དུས་ཚིགས་དང་གཏན་ཚིགས་ལྟ་བུ། 1.节，如身体四肢之节，时节。2.因（佛），理由。【增】1.相連接的东西，如鏈环。3.韵律上的分段，押韵的連接处，一連串的詩章，詩。〔达〕 季。〔四〕

ཚིགས་མཁར། སྒལ་ཚིགས་འདྲ། 节宫（藻）。脊椎骨。

ཚིགས་བརྒྱ་པ། འོད་མའམ་སྨྱུག་མ་ཞིག 百节（藻）。葦，竹。

ཚིགས་ཅན། རི་ཡི་མིང་འདྲ། 1.有节。2.山名。

ཚིགས་བཅད། （ཡང་ན་）རྐང་པ་གཉིས་པ་ནས་དྲུག་གི་བར་ཚིགས་བཅད་ཟེར་བའང་སྣང་། 頌，从二句至六句。【增】詩。〔四〕

ཚིགས་བཅད་གཅིག ཚིགས་རྐང་བཞི་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཤློ་ཀ་གཅིག 一頌，四句。（同） ཚིགས་སུ་བཅད་པ།

ཚིགས་འཆུས། ཚིགས་ཐུད་པ་ལྟ་བུ། 扭节，如脫节。

ཚིགས་མ། མེས་ཚིག་པའི་ཚིགས་མའམ་སྙིགས་མའོ།། ཚིག་མ་ཞེས་སྣང་། 烬，火燒过之炭渣，亦作ཚིག་མ།【增】沉淀物，殘物，渣滓，皮壳。〔达〕

ཚིགས་གཞི། ཡན་ལག་ཉིང་ལག་འདྲ། 1.节。2.支节。【增】条約，合同，文件中的主要項目。〔达〕

ཚིགས་བཟང་། ཚིག་བཟང་སྟེ་ལྷའི་མིང་། 天神名，亦即 ཚིག་བཟང་།

ཚིགས་རོ། ཚིགས་མའི་རོ་སྙིགས། 廢渣，渣滓。

ཚིགས་སུ་བཅད་པ། ཚིགས་རྐང་བཞི་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཤློ་ཀ་གཅིག 頌，四句。【增】詩。〔四〕 （同）ཚིགས་བཅད་གཅིག

ཚིགས་སྦུལ། རིའི་ཚིགས་གོང་རོང་ལྟ་བུ། 谿谷，如山谷。

ཚིགས་ལྷུགས་གཉིས། ཚིགས་བཅད་དང་ཚིག་ལྷུགས་རྣམ་གཉིས། 頌文与长行文。

ཚིམ་འགྱུར། ནོར་གྱིས་ཚིམ་པར་འགྱུར། 滿足，因財宝而滿足。

ཚིམ་པ། ངོམས་པའམ་ཆོག་པ། 飽，滿足。【增】慰藉，安慰。〔达〕

ཚིམ་པ་པོ། ཟས་ཀྱིས་ཚིམ་པར་བྱེད་པ་པོ་ལྟ་བུ། 飽足者，使吃飽者。

ཚིམ་པར་བྱེད་པོ། （注同上）

ཚིམ་བྱེད། I.སྐར་མ་རྒྱལ་དང་ཙན་དན་སྒྲོ་དང་དབང་ཕྱུག་དང་ཉི་མ་འདྲ། 能滿（藻）。1.鬼宿（二十八宿之一）。2.栴檀。3.自在（天神名）。4.太阳。

II.ཟླ་བ་འདྲ། 月亮。

ཚིམ་བྱེད་སྐྱེས། གཟའ་ཕུག་པ། 滿生（藻）。水曜。

ཚིམ་བྱེད་མ། ཕྲ་མོ་ཨུ་ཏྲཿ། 能滿女（藻）。鄔摩天女。【增】鬼宿（二十八宿之一）。〔达〕

ཚིམ་བྱེད་ཟླ་བ། རྒྱལ་ཟླ་བའི་མིང་། 滿足月（藻）。鬼宿月（阴历十二月）。

ཚིམ་བྱེད་ཤིང་། བུད་ཤིང་ངམ་སྦྱིན་སྲེག་ཤིང་། 能滿木（藻）。1.柴，薪。2.护摩木（佛）。

ཚོམས་པ། ངོམས་པ་ཚིམ་པའི་འདུས་པ། 已飽，已滿足。

ཚོར། སྐུམ་ཚོར་ཞིག 压，挤，压油（命令詞）。【增】有次第，連接，挨次。〔达〕

ཚོར་སྒྲ། དོན་མེད་ཚོར་ཚོར་ཞེས་པའི་སྒྲ། 无意义之喞喞声。（同）ཚོར་ཚོར།

ཚོར་གྱིས་བཟུང་བ། ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཚོར་ཏེ་བཟུང་བ། 紧握，两手紧握。

ཚོར་བ། སྐུམ་བཙིར་བའམ་ཚོར་ཟིན་པ། 压，已压油。【增】参看 འཚོར་བ། 〔达〕

ཚོར་ཚོར། དོན་མེད་ཚོར་ཚོར་ཞེས་པའི་སྒྲ། 无意义之喞喞声。（同）ཚོར་སྒྲ།

ཚོལ། ཤའི་ཚི་ལུའམ་མཁལ་མའི་ཚོལ། 脂肪，肉之脂肪，腎之脂肪。【增】油。〔四〕

ཚོལ་རྒྱས་པ། ཤ་རྒྱགས་པའི་མིང་། 肥壮，胖。

ཚོལ་ཆེས་པ། （注同上）

ཚོལ་རྡོག མཁལ་མའི་ཚོལ་ལའང་། 1.脂肪块。2.腎部之脂肪。

ཚོལ་མེད་ཁུ། ཞག་ཚི་མེད་པའི་ཤ་ཁུ། 无脂肪之肉羹，瘦肉湯。

ཚོལ་ཤུབས། ནང་ཤ་རྒྱུ་མ་ཞིག 内脏腸之一种。

ཚུ་རི། ཚུ་རོལ་གྱི་རི། 这边的山。【增】河这边。〔四〕

ཚུ་རེ། ཚུར་རམ་ཚུ་རེ་གཅིག 这边，此处。

ཚུ་རོལ་མཐོང་བ། བྱིས་པའམ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ། 凡夫，愚夫，异生（佛）。

ཚུ་རོལ་དུ། ཚུར། 在此边，到这边。

ཚུག （原注缺）入。

ཚུགས། སྲོལ་ཚུགས་ཤིག 建立，如立规矩（命令詞）。【增】＝ སྣང་བ། 肖象的象貌形状。〔达〕 驛，站。〔高〕

ཚུགས་ཐུབ་པ། བཟོད་པའམ་ཐུབ་པའི་དོན་དང་ཆགས་བཏབ་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ། 1.忍耐。2.能。3.能結成定質。【增】1.长足。2.安常人。3.敌得住。〔四〕（四无 པ་字）

ཚུགས་པ། ཟུག་པའམ་གཟུགས་པ་དང་ཐུབ་པའི་མིང་། 1.建立，树立。2.能。【增】1.＝ས་འཛིན་པ། 站，驛。2.伤害，損伤，加害（常与否定詞連用）。〔达〕

ཚུགས་བྱད། ཤ་ཚུགས་བྱད་བཞིན་ལའང་། 形状，形态，相貌。

ཚུགས་མེད། ཐུབ་མ་སོང་། 不能攻入，不能胜过。【增】体态不匀称，状貌醜恶。〔达〕没样儿。〔四〕

ཚུགས་ཚད། ཐུབ་ནུས་པའི་ཚད། 能力之程度。

ཚུགས་གསེབ། （未詳）

ཚུད། བར་དུ་ཚུད་ཚུག་ཅིག 包入，入其中間（命令詞）。

ཚུད་པ། ཚུད་དུ་བཙུག་པ། 入，使入内。【增】1.＝འཚུད་པ། 穿入。2.挖，掘。〔达〕

ཚུད་མོ་མཁན། ཀོ་བར་བྱེད་པ་པོ། 挖者，雕刻者，掘者。【增】＝བསྐོས་མཁན། 委任者。〔法〕

ཚུད་ཚིག （原注缺）添点。

ཚུན། ཕན་ཚུན་ལྟ་བུ། 此，如彼此。（又）ཚུ་རོལ་དུའམ་ཕན་ཆད་ཚུན་ཆད་ལྟ་བུ། 1.在这边。2.以内。【增】1.＝ཚུ་或ཚུར། 此地，

此方。2.与 ཆད་ཅད་ 或 ལ་ 同用时有"在内，在（某时），迄，到……以来"等义。〔迖〕往这里些。〔四〕

ཚུན་ཆད་དུ། （注同上）

ཚུམ་གང་། སོར་མོ་འི་ཚིགས་གང་ལ་འདང་སྣང་། 一寸，指节一寸。

ཚུམ་ཞིག ཁ་ཚུམས་ཤིག་ལྟ་བུ། 閉起，如閉口（命令詞)。

ཚུམས་ཤིག （注同上）

ཚུར། སྣག་ནག་ཚུར་སེར་ཚུར་ལྟ་བུ། 矾，如黑矾、黄矾。【增】向此方（与 ཕར་ 相反)。〔迖〕以来。〔四〕

ཚུར་རྒོལ། ཚུར་རྒོལ་བ་པོའམ་རྩོད་པ་འབྱེད་པའི་ཁ་སྤྱིལ། （འབྱེད་似 འགྱེད་ 字之誤）原告，攻击者，訴訟之对方。

ཚུར་མཐོང་། ཚུ་རོལ་པའམ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ། 凡夫，异生（佛)。【增】在这边的人，属于这个党派的人。〔迖〕

ཚུར་ནག སྣག་ནག་ཚུར། 青矾，黑矾。

ཚུར་སྤྱན། ཚུར་བྱོན་དུ་འཇུག་པ། 請来，使来此处。

ཚུར་ཕེབས་པ། ཚུར་འོངས་པ། 莅临，来此。（同）ཚུར་གཤེགས་པ།

ཚུར་བྱོན། ཚུར་ཤོག 来吧！到这里吧！

ཚུར་འབོར་བ། ཚུར་འབུར་བ་ལའང་། 鼓起，突出。

ཚུར་ཤོག ཚུར་བྱོན་ནམ་འདིར་ཤོག་ལྟ་བུ། 到这儿来吧！

ཚུར་གཤེགས་པ། ཚུར་འོངས་པ། 降临，来此。（同）ཚུར་ཕེབས་པ།

ཚུལ་ཁྲིམས། ཚངས་སྤྱོད་དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ནི་སོ་ཐར་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེགས་སྨོན་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་འཇིགས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ།། 尸罗，戒(佛)，梵行，戒有三种：别解脱戒、善愿戒、救畏戒。

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ། ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཡིན་པའོ།། 戒蘊（佛)，所有戒。

ཚུལ་ཁྲིམས་གཏེར། སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། 戒藏（藻)。釋迦牟尼佛。

ཚུལ་ཁྲིམས་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན། འཆལ་ཚུལ་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཆ་བྱད་དང་ཚུལ་ལུས་ངག་གི་འཇུག་པ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་དང་གང་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དག་འབྱུང་བའི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་སྡིག་པ་འདག་པ་དང་ཉོན་མོངས་ལས་གྲོལ་བ་དང་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱིན་པར་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ།། 戒禁取（佛)，謂緣可舍恶戒，及資具身語行动决定之禁，并彼所依緖蘊，計为能凈罪恶，能解煩恼，能出生死之染慧。

ཚུལ་འཆལ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བའམ་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས། 1.犯戒，破戒。2.戒所对治的。

ཚུལ་འཆོས། ཡོན་ཏན་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་བཅོས་པས་གཞན་གྱི་སྣང་ངོར་ཕྱིའི་ཚུལ་འཆོས……པའོ།། 詭詐，矯詐，造作。(原注：实无功德，却詐現有德，于他人面前，显示詭相）（同）ཚུལ་གཟབ།

ཚུལ་འཆོས་ཕྲེང་། ཀུ་མོ་ཨུ་མཱ། 詭詐鬘（藻)。烏摩天女。

ཚུལ་མཐུན། ཚུལ་དང་མཐུན་པ། 順理，合乎規則。

ཚུལ་ལྡན། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ། 具足戒律。

【增】有善良的道德行为的。〔高〕

ཚུལ་ནང་དུ། དབྱར་གནས་ནང་དུ། 戒內，制內，安居中（佛）。

ཚུལ་བཞིན། སྲོལ་བཞིན། 如理，依照規矩。

ཚུལ་གཟབ། ཡོན་ཏན་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་བཅོས་པས་གཞན་གྱི་སྣང་ངོར་ཕྱིའི་ཚུལ་འཆོས······པའོ།། 詭詐，矯詐。(原注：实无功德，却詐現有德，于他人面前，显示詭相)(同)ཚུལ་འཆོས།

ཚུལ་ལ་གནས་པ། དགེ་སློང་ལའང་། 住戒(藻)。比丘。

ཚུལ་ལུགས། གནས་ལུགས། 道理，原理。

【增】礼仪。〔四〕

ཚུལ་ཤིང་། དབྱར་གནས་དགེ་སློང་གི་གྲངས་བླང་བར་བྱེད་པའི་ཤིང་། 籌（佛），安居比丘所受之籌。

ཚུས། ཞལ་ཟས་ཞལ་ཚུས་ལྟ་བུ། 飯食。

ཚེ་སྐབས། ཉི་མ་ཤར་བའི་ཚེ་སྐབས་སུ་ལྟ་བུ། 时候，如說："日出时"。

ཚེ་འགྲོ། འཆི་བའི་མིང་། 死。

(同) ཚེ་འདའ། ཚེ་འཕོ།

ཚེ་ཐར། སྲོག་ཐར། 放生。

ཚེ་དང་ལྡན་པ། མ་ཤི་བ་གསོན་པོ། 具寿(藻)。未死，活着。【增】1.长老，大德，对持戒僧众以及菩薩阿罗汉等的尊称。2.植物名。〔达〕

ཚེ་བདག （未詳）

ཚེ་འདའ། འཆི་བའི་མིང་། 寿終（藻）。死。

(同) ཚེ་འགྲོ། ཚེ་འཕོ།

ཚེ་འདས་པ། ཤི་བའམ་ལྔ་པར་གྱུར་པ། 寿終，死，第五位（佛）。

ཚེ་འདི། ཚེ་ད་ལྟ་འདི་ལྟ་བུ། 此生，今生。

ཚེ་དཔག་མེད། ལྷ་ཚེ་དཔག་མེད། 无量寿，无量寿佛。

ཚེ་ཕྱི་མ། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལའང་། 后世，后生。

ཚེ་ཕྱིད། མི་ཚེ་འཕྱུལ་བྱེད་འཚོ་བའམ། 度日，維持生活。(同) ཚེ་འཕྱིད།

ཚེ་འཕེལ་རྫས། རྩྭ་དུར་བ། 增寿物（藻）。茅草。

ཚེ་འཕོ། འཆི་བའི་མིང་། 寿轉（藻）。死。

(同) ཚེ་འགྲོ། ཚེ་འདའ།

ཚེ་དབང་གནང་བ། ཚེ་ཡི་དབང་བསྐུར་བ། 傳长寿灌頂。

ཚེ་འཕྱིད། མི་ཚེ་འཕྱུལ་བྱེད་འཚོ་བའམ། 度日，維持生活。(同) ཚེ་ཕྱིད།

ཚེ་མ་ཕྱིད། འཚོ་བ་དཀའ་བའི་དོན། 生活困难。

ཚེ་ཚེ། རའི་མིང་ལའང་། 山羊。

ཚེ་ཞབས། དགུང་ལོ་རྒན་རྒོན་ལའང་། 年龄老者。

ཚེ་ཡི་རིག་བྱེད་པ། སྨན་པའམ་གསོ་བ་རིག་པ། 寿明（藻）。1.医生。2.医方明（佛），医学。(同) ཚེ་རིག་པ།

ཚེ་རབས། ཚེ་སྔ་མའི་རབས། 本生（佛）。

ཚེ་རིག་པ། སྨན་པའམ་གསོ་བ་རིག་པ། 寿明（藻）。1.医生。2.医方明（佛），医学。(同) ཚེ་ཡི་རིག་བྱེད་པ།

ཚེ་རིང་། ལྷ་སྤྱིའི་མིང་ལའང་། 1.长寿，命长。2.天神。

ཚེ་བསོད། ཚེ་དང་བསོད་ནམས་དབང་ཐང་། 福寿，寿命与福祿。

ཚེ་བསྲིང་། ཚེ་རིང་དུ་གཏོང་། 寿命延长。

ཚེ་བསྲིངས་པ། ཚེ་རིང་དུ་བཏང་བ། 已使寿命延长。

ཚེག ཡི་གེའི་ཚེག་འདི་ལྟ་བུ། 点，如字之点。
【增】爆裂声，尖脆声，爆竹声。〔达〕

ཚེག་ཁྱིམ། （注同上）点圈。

ཚེག་སྒྲ། དོན་མེད་ཚེག་ཚེག་ཅེས་པའི་སྒྲ། 无意义的声音。【增】或作 ཚེག་རྒྱངས། 远处的声音，如树木燒炸的声音。〔达〕

ཚེགས། དཀའ་ལས། 难，困难。
【增】或作 ཚེགས་པ། 〔达〕

ཚེགས་ཆུང་། དཀའ་མེད་ལས་སླ་པོ། 少力(藻)。不难，容易。（同）ཚེགས་མེད།

ཚེགས་ཆེ་བ། དོན་ཆེན་པོའམ་དཀའ་ལས་ཁག་པོ། 1.大义。2.很困难。

ཚེགས་མེད། དཀའ་མེད་ལས་སླ་པོ། 不困难，容易。（同）ཚེགས་ཆུང་།

ཚེགས་སུ་གྱུར། ཁག་པོར་གྱུར་ལྟ་བུ། 艰难，困难。

ཚེད། ཤ་ཁོག་མར་འཚེད་པ་ལྟ་བུ། 煮，如罐中煮肉。

ཚེམ་བུ། ཁབ་ལས་ཚེམ་བུ། 縫，成衣。

ཚེམ་བུ་པ། གོས་བཟོ་པའམ་ཁབ་ལས་པ། 縫工，裁縫。

ཚེམ་ཞྭ། ཞྭ་མོ་རྨོག 帽，盔。

ཚེམ་ཞུ། （注同上）

ཚེམས། སོ། 牙齿（敬）。【增】= ལྷག་པ། 残余物，附加物。〔达〕 有心遺漏。〔四〕

ཚེམས་ཐགས་བཟང་། སོ་ཞིབ་ཏུ་གཤིབས་པའི་དོན། 牙齿細密（敬）。

ཚེམས་པ། བཙེམས་ཟིན་པ་ལའང་། 1.已縫成之物。2.已縫。
【增】得到損害，未获得公平分配。〔达〕

ཚེམས་ཤིག བཙེམ་བུ་ཚེམ་བུ་ཡོད་ན་ཚེམས་ཤིག 縫吧！

ཚེམས་ཤིང་། སོ་ཤིང་སྟེ་སོ་ཁྲུས་བྱེད་ཤིང་། 牙签，牙刷（敬）。

ཚེར། ཚེ་ལ། 于世。(ཚེ 的第七囀声)
【增】隔开的时間。〔达〕 下处。〔四〕

ཚེར་འབྲས་ཅན། （原注缺）有刺果者。

ཚེར་མ། སེར་ཤིང་གི་ཚེར་མ་ལྟ་བུ། 刺，如黃柏之刺。【增】荊棘，带刺的灌木。〔达〕

ཚེར་མ་ཅན། དུང་དཀར་རུ་ཅན་ལའང་། 1.有刺。2.有角白螺。

ཚེར་མ་བྱེད་པོ། སྨན་ཀཊྚཀ་རི་དཀར་པོ། 作刺者（藻）。白珍珠干，药名。

ཚེར་མ་སྲུང་། ལྷམ་གྱི་མིང་། 防刺（藻）。鞋。

ཚེར་མའི་ཚང་ཅན། བྱ་རོག 刺巢者（藻）。烏鴉。

ཚེར་གཟུགས། ཚེར་མ་གཟུགས་པའམ་ཟུག་པའང་། 被刺扎着。

ཚེར་གཟུང་། ཚེར་མ་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་སྐམ་པའམ་འཇབ་ཙེ་ལྟ་བུ། 拔刺之鑷子。

ཚེར་བཟུང་། （注同上）

ཚེར་ས། འཚེར་ས་ལ་སྣང་། 即 འཚེར་ས། 牧場。

ཚེར་སྨྱག ཚེར་མའི་རྨ་ལས་བྱུང་བའི་སྨྱོག་པ། 由刺所起之潰疮。

ཚེས། ཚེ་ཡིས། 以寿命，由寿命。(ཚེ་ 的第三轉声)【增】一月中的某日，日期。〔达〕

ཚེས་གྲངས། ཡར་ངོ་འི་ཚེས་བརྒྱད་ལ་དུས་ཆེན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 日子，如上弦初八为大节日。

ཚེས་བརྒྱད། （原注同上）初八。

ཚེས་གཅིག ཧོར་ཟླ་དང་པོ་འི་ཚེས་གཅིག་གཉིས་… ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 初一。

ཚེས་བཅུ། ཡར་ངོ་འི་ཚེས་བཅུ་ལྟ་བུ། 初十。

ཚེས་བཅོ་ལྔ། མར་ངོ་འི་བཅོ་ལྔ་ནི་གནམ་གང་། 十五日，如下弦十五，即晦日。

ཚེས་གཉིས། ཧོར་ཟླ་དང་པོ་འི་ཚེས་གཅིག་གཉིས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 初二。

ཚེས་གཏོར། ཧོར་ཟླ་དང་པོ་འི་ཚེས་གཅིག་གི་ཞོགས་པ་སྔ་པོ་དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ་ལ་གཏོར་མ་ཕུལ་བའོ།། 初食（佛），阴历正月初一清晨，奉献吉祥天女之食品。

ཚེས་བདག ཟླ་བའི་མིང་། 日主（藻）。月亮。

ཚེས་ཞག་གཅིག ཟླ་བ་གང་མ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཞག་པ་གཅིག་གོ །ཉིན་ཞག་དང་ཁྲིམས་ཞག་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་ནང་ཚན། 一昼夜，依月满不满而划分的，此外有 ཉིན་ཞག་ 与 ཁྲིམས་ཞག་（参看 ཞག་ 字【增】）。

ཚོ། སོགས་དང་ཐམས་ཅད། 們，等，一切。【增】1.复数的語尾，主要是放在代名詞之后。2.在拉达克指沙漠旅行队。3.= བཀྲག་མདངས། 面容，容顏。〔达〕

ཚོ་ཁུ། ཤ་ཁུ་ལའང་། 肉汁。【增】肥肉汁。〔达〕

ཚོ་ཆེན། ཤོག་ག་ཆེན་པོའམ་སྡེ་ཆེན་པོ། 大部落，大軍。

ཚོ་འདུག （原注缺）肥了。

ཚོ་བ། （原注缺）肥胖，肥滿。【增】= ལུས་རྒྱགས་པ། 〔达〕 部落，族分，村庄。〔本〕

ཚོ་བུད། （原注缺）肥。

ཚོ་ཟིན་པ་ཅམ། བདེ་ཅམ་ལྟ་བུ། 胖，安乐。

ཚོགས། I. འདུས་པའི་ཚོགས་(དང་)། 聚会，集合，群集。
II. ཟས་རིག་ལའང་། 食品之一。
【增】积累，众多。〔达〕

ཚོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རོལ། ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཟ་བའི་དོན་ནས་དགའ་བའི་སྟོན་མོ། 共同进食，宴会。

ཚོགས་ཀྱི་བདག་པོ། སེང་གེའི་མིང་ལའང་། 1.集会的主人。2.狮子。

ཚོགས་ཀྱི་དབང་པོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 众王（藻）。大自在（天神名）。

ཚོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.集会的首領。2.大自在（天神名）。【增】1.游牧部落的首領。2.象群的先导。〔达〕

ཚོགས་ཀྱི་གཙོ་མོ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 会主母（藻）。鄔摩天女。

ཚོགས་ཀྱི་སྲད་བུ། ཉ་དོལ་བའི་མིང་། 众綫（藻）。魚网。【增】= ཉ་རྒྱ། 〔达〕

ཚོགས་ཁང་། འདུ་ཁང་། 大殿，会場。【增】鋪子，店。〔达〕（同）ཚོགས་གནས།

ཚོགས་ཁུག གྲྭ་པའི་ཚོགས་ཀྱི་རྩམ་ཁུག 僧众集会时之糌粑袋。

ཚོགས་ཁྲི། དགེ་འདུན་མའི་མང་ཇ་སྐོལ་སྡོད། 僧众

熬茶之鍋。（同）ཚོགས་ཟངས།

ཚོགས་ཅན། འབྲུ་ཞིག་དང་ཀ་དམ་པ་ཞེས་པའི་ལྗོན་ཤིང་ཞིག 成丛（藻）。1.粮食之一。2.迦党巴树。

ཚོགས་ཅན་མ། སྨད་ཚོང་མ། 有众女(藻)。妓女。

ཚོགས་ཆེན། ཐམས་ཅད་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་ལྟ་བུ། 大会。

ཚོགས་མཆོག་རྗེ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་བུ་ཆེན་པོ། 毗那夜迦〔梵〕，大自在天之长子。（同）ཚོགས་བདག

ཚོགས་མཆོད། ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་འདས་མཆོད་སྨོན་ལམ། 会供，第五世达赖逝世供养发愿之法会。

ཚོགས་གཉིས། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས། 二資粮（佛）：福德資粮与智慧資粮。

ཚོགས་གཏམ། ཚོགས་དགེ་འདུན་མང་པོའི་དབུས་སུ་སྒྲིགས་ལམ་སློབ་པའི་གཏམ་བཤད་པ། 于僧众中宣布规矩之言論。
【增】集会时的演說詞。〔达〕

ཚོགས་བདག དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་བུ་ཆེན་པོ། 毗那夜迦〔梵〕，大自在天之长子。（同）ཚོགས་མཆོག་རྗེ།

ཚོགས་གནས། འདུ་ཁང་། 大殿，会場。（同）ཚོགས་ཁང་།

ཚོགས་པ། I.འདུས་པ། 集聚。
【增】团体，集团。〔本〕
II.ཚོང་པའམ་མཐུན་པ་ལ་འང་། 1.商人。2.和顺。

ཚོགས་ཕོར། གྲྭ་པའི་ཚོགས་ཀྱི་ཕོར་བ། 僧众集会时用的碗。【增】＝འདུས་པ་ 或 ཁྱུ། 群，队。〔达〕

ཚོགས་སྦྱོར་གཉིས། ཚོགས་ལམ་དང་སྦྱོར་ལམ་གཉིས། 資粮，加行(佛)，資粮道与加行道。

ཚོགས་ཅད། ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད། 一切集会者。

ཚོགས་ཟངས། དགེ་འདུན་མའི་མང་ཇ་སྐོལ་སྣོད། 僧众熬茶之鍋。（同）ཚོགས་ཁྲོ།

ཚོགས་རངས། སྲིན་པོ་སྐྱེ། 众僵(藻)。罗刹（佛）。

ཚོགས་ལངས། ཚོགས་ཚོགས་པའི་དབུས་སུ་སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཆོས་ཀྱི་རྩོད་པ་བརྩད་པའམ་ལངས་པ། 会立（佛），在大众集会之中，立者与敌者辯論法义。

ཚོགས་ཤིག ཆུ་ཚགས་ཀྱིས་ཆུ་ཚགས་ཤིག་ཚོགས་ཚོགས་ཤིག་ལ་འང་། 1.用水罗滤水。2.集会（命令詞）。

ཚོང་ཁང་། ཚོང་བཙེར་བའི་གནས་སོ།། 商店，貨棧。

ཚོང་མཆོག གསེར། 胜商（藻）。金子。（同）ཚོང་དུས་འགྲིམ།

ཚོང་རྟགས། ཚོང་བའི་རྟགས། 商标。
【增】幌子。〔四〕

ཚོང་དུས་འགྲིམ། གསེར། 商时行(藻)。金子。（同）ཚོང་མཆོག

ཚོང་བདག ཚོང་བདག་གམ་ཚོང་ཐོག་བདག་པོ་བལ་པོ་ལ་འང་། 貨主，尼泊尔商主。

ཚོང་འདུས། ཚོང་པའི་ཚོགས་ས། 商場，市場。

ཚོང་རལ། ཚོང་ཟོང་འཚོང་བར་བྱེད་པའི་གནས་སོ།། 市場，販卖貨物处。

ཚོང་བརྡལ། (注同上)

【增】商人居住的区域。〔达〕

ཚོང་པ། ཚོང་ཟོག་བདག་པོ། 商人，高品之主人。

ཚོང་དཔོན། (注同上)

ཚོང་ཕྲུག ཚོང་པའི་གཡོག་པོ་ལའང་། 1.商店中之学徒。2.商人之奴仆。

ཚོང་ཚོང་གཞིབས། རྒྱན་ཆ། 装飾品。

ཚོང་ཟོག བཙོང་བྱའི་ཆོས། 商品，貨物。

ཚོང་ཟོང་། (注同上)

ཚོང་སྣང་། (未詳)

ཚོད་བགམ་པ། སྐྱོན་ཡོན་ཚོད་ལྟ་བའི་དོན། 試驗，观察其功德过失。

【增】明知故問。〔四〕（四无 པ་字）

ཚོད་བརྡག (注同上)

ཚོད་མ། ཟས་ཀྱི་ཚོད་མ་སྔོ་ ཚོད་དང་བྱ་ན་སོགས་དང་གཞེར་ཚོད་དང་སྐམ་ཚོད་གཉིས་སོ།། 菜蔬，鮮菜，干菜。

【增】或作 སྔུ་དུམ། 〔达〕

ཚོད་མ་བྱེད་པོ། ཚོད་མ་མཁན་ནས་བྱ་ན་པ། 做菜者，司厨。

ཚོད་མའི་ཚ་བ། འཇམ་ཕྲུག་གཞེར་ཚོད་ལྟ་བུ། (未詳)

ཚོད་མེད། དཔག་པའི་ཚོད་མེད་པ། 无限量，无度。【增】无节制，过度的。〔达〕

ཚོད་ཚོད། ཚད་ཀྱི་ཚོད་ཚོད་བལྟ་ལྟ་བུ། 揣測，如推測其量。

ཚོད་བཟུང་བ། ཚོད་ཤེས་པ། 知量，保持度量。

【增】1.估計正确，猜中。2.估价。3.課稅。〔达〕

ཚོད་ཤེས་པ། རང་གི་ཚོད་ཤེས་པ། 知量，自知。【增】1.知道精确的时間或度量。2.保持度量。3.有节度的。〔达〕

ཚོད་ཤོལ། (原注缺) 失度，过量。

ཚོན། ཚོན་རྩི་དམར་པོ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ། 顏料，顏色。

【增】寸。〔四〕（同）ཚོན་རྩི།

ཚོན་གང་། སོར་མོའི་ཚད་ལའང་། 1.一寸。2.一指量。

ཚོན་གྱིས་འཚོ་བ། རི་མོ་མཁན། 以絵画为生(藻)。画师。

ཚོན་འགྱེད་པ། ཚོན་འབྱུག་པར་བྱེད་པའི་མིང་། 上色，作彩画。

ཚོན་ཆེན། ལི་བཀན་རྩི་སོགས་ཚོན་ཆེན་བརྒྱད་གསུངས། 大色，郁金色等八种大色(見比丘戒)。

ཚོན་པོ། ཚིལ་ཆེན་ཤ་རྒྱགས་པ། 肥胖。

【增】树脂。〔达〕 富态。〔四〕

ཚོན་དབྱི། ཚོན་དབྱི་དགོས་ན་ཕྱིས་ཤིག 擦去顏色吧！

ཚོན་མོ། གཤའ་ཚའམ་གཤའ་ཧྲོའི་མིང་དང་། ཞ་ཉེའམ་ཞེ་ཉེ་ནག་པོའི་མིང་དུ་གསུངས་པ་དང་། གསེར་མེ་ལས་ལྷགས་རིགས་བརྒྱད་གསུངས་པས་ཤེས་པར་བྱ། 錫,鉛,金鑑論說：“八种金属之一”。

ཚོན་མོ་སྙིང་། (注同上)

ཚོན་རྩི། ཚོན་རྩི་དམར་པོ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ། 顏料。

【增】漆水。〔四〕（同）ཚོན།

ཚོམ་པ། སོམ་ཉི་འམ་ཐེ་ཚོམ་ལྟ་བུ། 犹豫，怀疑。

ཚོམ་བུ། མཎྜལ་ཚོམ་བུ་ལྟ་བུ། 堆，如曼荼罗之米堆。

【增】1.或作 ཚོམ་པ། ཚོམ་བུ། 1.把，束，捆。2.安置在曼荼罗顶上的宝石或其他物品。

ཚོམ་མི་འཚལ། ཐེ་ཚོམ་མི་ཟའམ་དོགས་པ་མེད་པ། 无疑，无有顾虑。

ཚོམས། ཀུན་གྱི་འཛོམས་ས་ཁང་པའམ་ཚོགས་ས་ཁང་པ། 众人集会之房屋。【增】或作 ཚོམས་སྒོར། 1.庭院，天井。2.礼拜堂。〔达〕

ཚོམས་ཆེན། （注同上）

【增】欢迎喇嘛及首长的厅舍。〔达〕

ཚོམས་ཇ། དགེ་འདུན་འཛོམས་པའི་ཚོགས་དེར་མང་ཇ་ཕུལ་བ་ལྟ་བུ། 僧众集会中所供献之茶。

ཚོམས་ཤིག འཛོམས་དགོས་ན་ཚོམས་ཤིག 聚会吧！

ཚོར་ངས་ཆེ་བ། དོན་མེད་གཏམ་བདེན་མི་བདེན་ལ་ཤེས་ཚོར་ཆེ་བ། 神经过敏，对于无意义的语言，不论实在不实在，太爱多心。

ཚོར་བ། རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཚོར་བ་སྐྱེ་བ། །རང་གི་ཡུལ་མྱོང་བར་བྱེད་པས་ན་ཚོར་བ་ཞེས་བྱ་ཞིང་ལུས་ཀྱི་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ལྟ་བུ་དང་དུ་གོ་བའམ་ཤེས་པ་ལའང་། 1.受(佛)，触缘受。2.由经历外境名受，如身受苦。3.了解，了知。

【增】觉，知觉。〔四〕 感受，感觉。〔本〕

ཚོར་བ་ལྔ། ཚོར་བ་ཐམས་ཅད་དེ་ལུས་ཚོར་བདེ་སྡུག་གཉིས་དང་ཡིད་ཚོར་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་གཉིས་དང་བཏང་སྙོམས་དང་ལྔའོ།། 五受(佛)，一切受，谓身受苦、乐二受，心受忧、喜二受及舍受为五。（同）ཚོར་བའི་ཕུང་པོ།

ཚོར་བ་གསུམ། ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ། 三受（佛）：苦、乐、舍三受。

ཚོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ། རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཚོར་བ་སྐྱེས་པ་དེ་རྟེན་འབྲེལ་ལོ། །རེག་པ་འགགས་པས་ཚོར་བ་འགགས་པ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་ལོ།། 受缘起(佛)，触缘生受，即是缘起，触灭故受灭，亦是缘起。

ཚོར་བའི་ཕུང་པོ། ཚོར་བ་ཐམས་ཅད་དེ་ལུས་ཚོར་བདེ་སྡུག་གཉིས་དང་ཡིད་ཚོར་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་གཉིས་དང་བཏང་སྙོམས་དང་ལྔའོ།། 受蕴（佛），一切受，谓身受苦、乐二受，心受忧、喜二受及舍受为五。（同）ཚོར་བ་ལྔ།

ཚོར་བའི་ཟླ་བ། ཧོར་ཟླ་དྲུག་པ། 受月（藻）。阴历六月。

ཚོར་མིག （未详）

ཚོལ། བཙལ་བྱ་འཚལ་དགོས་ན་ཚོལ་ཤོག 寻求，觅（命令词）。【增】使寻找。〔四〕

ཚོལ་བྱེད། འཚོལ་བ་པོ། 寻求者。

【增】寻找。〔四〕（四作 ཚོལ་བར་བྱེད་）

ཚོས། མཁུར་ཚོས་དང་རྐུབ་ཚོས་ལའང་། 1.颊，脸。2.臀部。

【增】油漆颜料。〔达〕 烹调。〔高〕

ཚོས་ཁུ། རྒྱ་སྐྱེགས་ཁུ་བ་ལའང་། 1.色汁。2.紫矿汁。【增】水漆，液汁原料。〔达〕（达作 ཚོས་ཀྱི་ཁུ་བ་）

ཚོས་ཆེན། ཚོན་ཆེན་ཏེ་གུར་ཀུམ་དང་ལི་བཙན་རྩེ་ལྟ་བུ། 大色，郁金色等（见比丘戒）。

ཚོས་མདོག རྒྱ་སྐྱེགས་ཁ་བའི་མདོག་ལ་འདང་། 1.染色。2.紫矿汁色。

ཚོས་པ། I. བཙོ་བླག་མཁན་ནམ་ཚོས་མཁན། 染匠。(同) ཚོས་མ།

II. ཤ་ཚོས་ཟིན་པའམ་བཙོས་པ། 煮熟,肉已熟。

III. གསོས་པའི་དོན་ལ་འདང་། 养活。

ཚོས་བྱེད་ཤིང་། ཙན་དན་དམར་པོ། 有色木(藻)。赤栴柭。

ཚོས་མ། བཙོ་བླག་མཁན་ནམ་ཚོས་མཁན། 染匠。(同) ཚོས་པ་I.

ཚོས་ཤིག ཤ་ཚོས་ཤིག་ལྟ་བུ། 煮吧!煮肉吧!

ཚོས་གསར། དེང་སང་གི་ཚོས་དམར་པོ་ལྟ་བུ། 新颜料,如現在之紅顏色。
【增】化学颜料。〔高〕

ཚོས་སླ། ཚོས་གར་པོ་མིན་སླ་པོ་དང་ཤ་ཚོས་ལས་སླ་པོ་ལ་འདང་། 1.淺色,淡色。2.易煮,肉易煮熟。

མཚག་དགོས། ཉམས་གསོ་དགོས་པའམ། 須保养,应休养。

མཚག་བཟང་། ཤ་རྒྱགས་པ་ཛིག་པོའམ་ཤ་མདངས་ཉམས་རྒྱས་པ། 肌肉肥胖,容色光澤。

མཚགས་པ། ཤ་རྒྱགས་པར་གྱུར་པ་དང་འཚག་བཟང་ཞེས་པའང་། 肥了,胖了,亦作 འཚག་བཟང་།

【增】或作ཚགས་等于འཛགས།〔达〕(达无པ་字)

མཚང་། ཉེས་སྐྱོན། 犯罪,过失。【增】复藏于心的罪恶,又指激怒或忍住的憤怒。〔达〕
1.= འཚང་། སྐྱོན། 2.告发。〔法〕

མཚང་ཀྲོད་པ། སྐྱོན་བརྗོད་པའམ་སྐྱོན་ནས་བསྒོག་པ་ལྟ་བུ་དང་མཚང་འབྲུ་བ་ཞེས་པའང་སྣང་། 揭发过失。(同) མཚང་འབྲུ་བ། མཚང་སློག་པ།

མཚང་བརྗོལ་བ། (注同上)

མཚང་བརྗོལ་བ། སྐྱོན་ཕྱོན་པ་ལྟ་བུ། 揭露罪恶,揭发过失。

མཚང་འབྲུ་བ། སྐྱོན་བརྗོད་པའམ་སྐྱོན་ནས་བསྒོག་པ་ལྟ་བུ། 揭发过失。(同) མཚང་ཀྲོད་པ། མཚང་བརྗོལ་བ། མཚང་སློག་པ།

མཚང་མ་འདྲུ། སྐྱོན་མ་བསྒོག་ལྟ་བུ། 莫檢举过失。

མཚང་ར། སྙལ་ཚིགས་འཚང་ར། 尾脊骨。

མཚང་སློག་པ། སྐྱོན་བརྗོད་པའམ་སྐྱོན་ནས་བསྒོག་པ་ལྟ་བུ་དང་མཚང་འབྲུ་བ་ཞེས་པའང་སྣང་། 揭发过失。(同) མཚང་ཀྲོད་པ། མཚང་བརྗོལ་བ། མཚང་འབྲུ་བ།

མཚན། མིང་ལ་འདང་། 1.相,形状。2.名号(敬)。
【增】或作 མཚན་མ། 1.記号,标志。2.肢体的形状和特征。3.性别,生殖器。〔达〕夜。〔高〕

མཚན་དཀར། (原注缺) 【增】松塔。〔四〕

མཚན་ཁ། (原注缺) 相。

མཚན་མཁན། གཟའ་སྐར་མཁན་ནམ་རྩིས་པ། 观星宿者,占卜者,观相者。
【增】或作 གཟའ་སྐར་མཁན།〔达〕

མཚན་འགྱུར། ཕོ་དབང་མོ་དབང་དུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུ། 轉根(佛),性征变化, 如男性生殖器轉成女性生殖器。

མཚན་དགུང་། ནམ་ཕྱེད་ལ་འདང་། 中夜,夜半。

མཚན་འགྱུར། དཔེ་ཆའི་མིང་བསྒྱུར་བའི་འགྱུར། 譯名，书名之譯文。

མཚན་རྒྱུ་བ། འུག་པ་ལའང་། 1.夜游。2.梟。

མཚན་བཅས། མིང་དང་བཅས་པ། 有名称。

མཚན་ཧྲུས། མཚན་སྙན་པར་གྲགས་པ་ལྟ་བུ། 名誉，名称。

མཚན་བརྗོད་པ། མིང་བརྗོད་པ། 称誦名号，呼佛和菩薩的名号。

མཚན་ཉིད། ངོ་བོ་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ཏེ་མེའི··· མཚན་ཉིད་ཚ་ཞིང་སྲེག་པ་དང་ཆུའི་མཚན་ཉིད་རླན་ཞིང་གཤེར་བ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 相，体，性，如說：火性为热燒，水性为湿潤。

མཚན་ཉིད་པ། རྟོག་གེ་པ་རིས་མཚན་མའམ་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བརྟག་བྱ་བརྟགས་ཏེ་བསྒྲུབ་བྱ་··· ··རྟོགས། 法相家（佛)，分别师，依于相因，观察所观，通达所立。【增】具正规的。〔本〕

མཚན་གཉིས་པ། ཕོ་མཚན་དང་མོ་མཚན་གཉིས་ལྡན། 二相（佛)，具有男女两性生殖器。

མཚན་གདན་ཤིང་། ཕོ་མཚན་ལའང་། 相杵（藻)。男性生殖器。

མཚན་ལྟས། རྟགས་མཚན་མ་ལྟས། 象征，形状，征兆。

མཚན་མཐའ། ཐོ་རངས་སམ་ཐོ་རེངས་དུས། 夜边（藻)。黎明，天亮时。

（同）མཚན་མོ་འི་མཇུག

མཚན་མཐུན་པ། སྐྱེ་བོ་ཕོ་མོ་མཚན་མཐུན་པ། 相同（佛)，性别相同者。

མཚན་དུག་མ། མཚན་མ་གདུག་པ་ཅན་མ། 有毒恶相之女子。

མཚན་དུས་རྒྱུ་བ། པ་ཝང་ངམ་པགས་བྱེའུ་དང་སྲིན་པོ། 夜游者（藻)。1.蝙蝠。2.罗刹（佛)。【增】狐。〔达〕

མཚན་དོན། མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ་སྤྱོད···འཇུག་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི···སྤྱོད་པ་བསྟན་པས་སོ་ལྟ་བུ། 名义，謂此名之义，如“入行”者，謂显示菩薩行也。【增】1.本质，本性，特質。2.征候，征兆。〔达〕

མཚན་ལྡན་མ། བུད་མེད་མཆོག 具相女（藻)。美女。【增】德貌俱全的女子。〔达〕

མཚན་ལྡོངས། སྒྲོན་མེ། 灯，烛。

（同）མཚན་མོ་འི་མདོངས།

མཚན་སྣང་། （注同上）

མཚན་པ། རྟགས་བཀྱིས་པའམ་བརྒྱན་པ། 1.表示，标記，記号。2.装飾。

མཚན་པར་རྫོལ། མོ་མཚན་གྱི་ནད་ཚ་ཞིག （པར་似是བར་字之誤）女性生殖器之疾病。

མཚན་དཔེ། མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུ་པར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་པར་གཟིགས། 相好(佛)，三十二相，八十种好，参看現观庄严論第八品。

མཚན་བྱང་། ཡི་གེའི་ཁ་བྱང་ལའང་། 1.标题。2.书的題名。【增】拜牌。〔四〕

མཚན་མ། རྟགས། 相，状。【增】或作མཚན། 〔达〕（参看མཚན་条）1.兆。2.外腎。〔四〕

མཚན་མ་མེད་པ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའམ་རྟགས་མེད་པ་ལའང་། 1.无相（佛)，自相不成实。2.无根相，无性别。

མཚན་མ་ལ་ཡོད། རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པ་ལའང་།
1.形相中有。2.自相本来具备。

མཚན་མོ། དགུང་མོ། 夜間。
【增】夜間的黑暗。〔达〕

མཚན་མོ་སྐད། བྱ་རེའམ་ཁྱིམ་བྱ། 夜鳴（藻）。鸡。（同）མཚན་མོ་རིག

མཚན་མོ་ཆེན་མོ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 大夜(藻)。鄔摩天女。

མཚན་མོ་འཇོམས། ཉི་མའི་འོད་ཟེར། 毁夜（藻）。日光。

མཚན་མོ་སྟོབས། སྲིན་པོ་སྲི། 夜力(藻)。罗刹（佛）。

མཚན་མོ་སྤྱོད། འུག་པ་དང་སྲིན་པོ་ལའང་། 夜行（藻）。1.枭，貓头鹰。2.罗刹（佛）。
【增】夜出捕食的动物。〔达〕

མཚན་མོ་བྲལ། ཆུ་སྐྱར་ལའང་། 夜离(藻)。水鸭。【增】=བྱ་ངུར་པ། 紅鵝。〔达〕
(བྲལ་ 达作 འབྲལ་)

མཚན་མོ་བྲལ་གནས། ངུར་བའམ་ངང་སེར། 夜分居（藻）。鴛鴦，黃鵝。
（同）མཚན་མོ་སོ་སོར།

མཚན་མོ་བཞད། ཨུཏྤལ་དཀར་པོའམ་ཀུ་མུ་ད། 夜笑（藻）。白鄔波罗花，拘物头花。
【增】睡蓮。〔达〕

མཚན་མོ་རིག བྱ་རེའམ་ཁྱིམ་བྱ། 知夜（藻）。鸡。（同）མཚན་མོ་སྐད།

མཚན་མོ་སོ་སོར། ངུར་བའམ་ངང་སེར། 夜分居（藻）。鴛鴦，黃鵝。
（同）མཚན་མོ་བྲལ་གནས།

མཚན་མོ་གསལ། འབུ་མེ་ཁྱེར་ལའང་། 夜明（藻）。螢火虫。（同）མཚན་གསལ།

མཚན་མོའི་སྒོ། ས་རུབ་དུས་སམ་སྲོད། 夜門（藻）。黃昏时。

མཚན་མོའི་གོས། སྨག་རུམ་མུན་པའི་མིང་། 夜衣（藻）。黑暗。（同）མཚན་མོའི་པགས་པ།

མཚན་མོའི་མགོན། འོད་དཀར་ཅན་ཟླ་བའི་མིང་། 夜依怙（藻）。月亮。（同）མཚན་མོའི་བདག་པོ། མཚན་མོའི་ནོར་བུ། མཚན་མོར་བྱེད་པོ།

མཚན་མོའི་མཇུག ཐོ་རངས་སམ་ཐོ་རངས་དུས། 夜尾（藻）。黎明，天亮时。
（同）མཚན་མཐའ།

མཚན་མོའི་དང་པོ། སྲོད་དུས། 夜初分，黄昏时。

མཚན་མོའི་བདག་པོ། འོད་དཀར་ཅན་ཟླ་བའི་མིང་། 夜主（藻）。月亮。（同）མཚན་མོའི་མགོན། མཚན་མོའི་ནོར་བུ། མཚན་མོར་བྱེད་པོ།

མཚན་མོའི་མདོངས། སྒྲོན་མེ། 灯，烛。
（同）མཚན་ལྡོངས། མཚན་སྣང་།

མཚན་མོའི་ན་ཚོད་སྐྱེས། སྨུ་འུར་མ། 雾。

མཚན་མོའི་ནོར་བུ། འོད་དཀར་ཅན་ཟླ་བའི་མིང་། 夜珠（藻）。月亮。
（同）མཚན་མོའི་མགོན། མཚན་མོའི་བདག་པོ། མཚན་མོར་བྱེད་པོ།

མཚན་མོའི་པགས་པ། སྨག་རུམ་མུན་པའི་མིང་། 夜皮（藻）。黑暗。（同）མཚན་མོའི་གོས།

མཚན་མོའི་འོད་ཅན། （原注缺）
【增】=ཙོང་ཞི། 药名。〔达〕

མཚན་མོ་འི་རི་དྭགས། ཝ་མོའམ་ཅེས་སྤྱང་··· ལའང་། 夜兽(藻)。狐，狼。

མཚན་མོར་བྱེད་པོ། འོད་དཀར་ཅན་ཟླ་བའི་མིང་། 作夜者(藻)。月亮。(同) མཚན་མོ་འི་མགོན། མཚན་མོ་འི་བདག་པོ། མཚན་མོ་འི་ནོར་བུ།

མཚན་གཞི། བུམ་པའི་མཚན་གཞི་གསེར་གྱི་བུམ་པ་དང་དངུལ་བུམ་ལྟ་བུ། 所相 (佛)，瓶之所相，如金瓶，銀瓶。

【增】1.相状的原因。2. མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི··· དངོས་པོ། 自相相。〔达〕

མཚན་བཤད་པ། མིང་གི་དོན་བཤད་པ། 釋名，解說名詞的意义。

མཚན་གསལ། འབུ་མེ་ཁྱེར་ལའང་། 夜明(藻)。螢火虫。(同) མཚན་མོ་གསལ།

མཚམ། (未詳)

མཚམས། བར་མཚམས་དང་ཕྱོགས་མཚམས་དང་ས་མཚམས་དང་ཉིང་མཚམས་ལྟ་བུ། 界限，分际，如中間，間隙，四方之边界，地界，結合处。

【增】1.分隔物，中断，停止。〔达〕 留空处。〔四〕

མཚམས་ཀྱི་བྱེད་པོ། རྐུན་མ། 作間者 (藻)。賊，盜。

མཚམས་གཅོད། འགྲོ་ས་མེད་པར་མཚམས་གཅོད་པ། 1.划界，划定界限。2.停止。

【增】閉关修法时結界，与外人隔离名为結界。〔达〕 (达作 མཚམས་གཅོད་པ་)

མཚམས་བཅད་པ། འགྲོ་ས་མེད་པར་མཚམས་གཅོད་པ་པོས་མཚམས་བཅད་ཟིན་པ། 已划界，已划定界限。

མཚམས་བཅོས། (原注缺) 修改界限。

མཚམས་ཆེན་པོ་གཅོད་དོ། གནོད་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་དོ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.分大界限。2.如作大損害。

མཚམས་ཆོད། འགྲོ་ས་མེད་པར་མཚམས་གཅོད་པ་པོས་ཁྱད་པ་མཚམས་ཆོད་ཅིག 划界，划定界限 (命令詞)。

མཚམས་ལྡན་མ། བུད་མེད་ཅིག 具界女(藻)。妇女。

མཚམས་སྤྲིན། (原注缺) 云霞，朵云。

【增】早晨晚上沿着地平綫的云。〔达〕

མཚམས་སྤྲིན་ཅན། མེ་ཏོག་ཅིག་ལའང་། 1.有云霞。2.花之一种。

མཚམས་འབྱེད། མཚམས་དབྱེ་བར་བྱེད་པ་པོ། 分界限者。

མཚམས་སྦྱོར་བ། སྔ་ཕྱི་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལྟ་བུ། 結合，如前后相結合。

【增】 1.結合裂隙，縫綴。2.占据某处，入胎，結生。3.作决定，作出計划，与 འགོད་པ་ 义近。〔达〕 中介，介紹。〔本〕

མཚམས་མིན་རྟེན། མོ་མཚན་ལའང་། 非界依(藻)。女性生殖器。

མཚམས་མེད་ལྔ། ཕ་བསད་པ་དང་མ་བསད་པ་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་སོགས། 五无間 (佛)，弑父、弑母、弑阿罗汉等。

མཚམས་མེད་ཆ་འདྲ་ལྔ། མཆོད་རྟེན་བཤིག་པ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་དཀོར་འཕྲོག་པ་དང་བྱང་སེམས་ངེས་གནས་བསད་པ་སོགས། 似无間，近无間 (佛)，毀塔、盜僧物、弑定位菩薩等。

མཚམས་ཚིགས། མཚམས་ཀྱི་བར་ཚིགས་(སྔ)།

界限之中段。【增】=ཆོད་བྱེད་པ། 事情做完之后嘉奖的言詞。〔达〕

མཚའ་མ། རི་དྭགས་ཤིག་དང་གཅན་གཟན་འཕར་བའང་རེད། 1.鹿之一种。2.豺。

མཚའ་མེས། （注同上）

མཚའ་ལུ། རྐང་རྗེང་དཀར་བའམ་གཞི་དམར་པོ་ལ་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་ཅན་དེ་རྟ་མཚའ་ལུ་དང་བྱ་དེ་མཚའ་ལུ་ལྟ་བུའོ། །འདི་དང་ཚ་ལུ་ཞེས་པའང་སྣང་། 白蹄爪或赤地白点，如མཚའ་ལུ་馬及མཚའ་ལུ་鶏，亦作ཚ་ལུ།

མཚར། （原注缺）希有。
【增】值得注意。〔高〕

མཚར་ཆེ་བ། ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའམ་མཛེས་པོ། 希有，美丽。

མཚར་སྡུག （注同上）【增】俏。〔四〕

མཚར་པོ། ངོ་མཚར་མཛེས་པོ། 希有，美丽。
【增】= མཚར་བ། 〔达〕 稀罕。〔四〕

མཚར་གཡོ། ཆུའི་དབའ་རླབས་ལའང་། 1.閃动。2.波浪。【增】= ཆུ་གཉེར། 〔达〕

མཚལ། ཁྲག་ལའང་། 1.銀硃,硃紅,辛紅。2.血。
【增】西藏一地名。〔达〕 紅墨水。〔高〕

མཚལ་དཀར། ཚོན་མཚལ་དཀར་པོ་དུག་ལྟ་བུ། 輕粉。【增】白漆。〔达〕 浅紅。〔高〕

མཚལ་སྐྱེས། དངུལ་ཆུའི་མིང་། 硃生（藻）。水銀。

མཚལ་ཁ། ཁྲག་བདོན་པའི་ཁ་ལའང་། 1.硃色。2.吐血之口。【增】火燄紅。〔四〕

མཚལ་རྒོད། ཚོན་མཚལ་དཀར་པོ་དུག་ལྟ་བུ། 硃砂。

མཚལ་དམར། ཚོན་མཚལ་དམར་པོ། 硃砂,銀硃。

མཚལ་ཞབས། མཚལ་སྙིགས། 銀硃的渣滓。

མཚལ་རིས་བཏབ། འཚལ་རིས་བཏབ་པ་ལའང་སྣང་། 画硃綫，彈硃色綫紋。

མཚུངས་སྐྱེས། （未詳）

མཚུངས་འདྲུག གཤིན་རྗེའི་མིང་། 等轉（藻）。閻罗王。

མཚུངས་ལྡན། དགེ་བའི་སེམས་ལ་དགེ་བའི་སེམས་བྱུང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ལྟ་བུ། 相应（佛），如善心有善心所相应。

མཚུངས་ལྡན་འདུ་བྱེད། ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་སོ། །相应行（佛），除受想外，其余心所法。

མཚུངས་པ། ཁོ་གཉིས་འདྲ་བའམ་མཚུངས་པ། 相等，相似。【增】或作 མཚུངས། 〔达〕

མཚུངས་བྲལ། མཚུངས་པ་མེད་པ། 无匹。

མཚུན་སྐྱེས། ཐུན་མཚམས་དུས། 昼夜交替时。

མཚུན་ཁང་། བང་སོ་ལྟ་བུ། 祖先居处，如陵寢。【增】祠堂。〔四〕

མཚུན་གྱི་ལྷ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ཞིག་སྟེ་ཕ་མེས་ཀྱི་དུས་ནས་བརྒྱུད་པའི་འགོ་བའི་ལྷ་དང་གཤིན་རྗེ་ལའང་། 1.世間神，由祖代所傳之神。2.閻罗王。（同）མཚུན་ལྷ།

མཚུན་མཆོད། མཚུན་གཏོར་ལའང་། 祭祖。
（同）མཚུན་གསོལ།

མཚུན་གཏོར། ཕ་མེས་ཀྱི་དུར་སར་ཤ་ཁྲག་གི་མཆོད་པ་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 祭祖，如于祖坟供祭

血肉。（同）མཚུན་འཐོར།

མཚུན་ཐོབ། （未詳）

མཚུན་འཐོར། ཕ་མེས་ཀྱི་དུར་སར་ཤ་ཁྲག་གི··· མཆོད་པ་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 祭祖，如于祖坟供祭血肉。（同）མཚུན་གཏོར།

མཚུན་པ། ཕ་མེས་ཀྱི་འདས་དུས་དྲན་པ། 忌日，紀念祖宗死时。

མཚུན་ཞལ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 1.火。2.火神。

མཚུན་ཟ། （注同上）

མཚུན་ལ་རོལ། གཤིན་རྗེ་རྒྱལ་པོ། 用鬼(藻)。閻罗王。

མཚུན་གསོལ། མཚུན་གཏོར་ལའང་། 祭祖。（同）མཚུན་མཆོད།

མཚུན་ལྷ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ཞིག་སྟེ་ཕ་མེས་ཀྱི་དུས་ནས་བརྒྱུད་པའི་འགོ་བའི་ལྷ་དང་གཤིན་རྗེ···ལའང་། 1.世間神，由祖代所傳之神。2.閻罗王。（同）མཚུན་གྱི་ལྷ།

མཚུར། I.ཚུར་ནག་ཚུར་སེར་ལའང་། 矾，皂矾，黄矾。
II.མཚུར་ཞེས་པའི་རུས་རིགས་སམ་ཡུལ་ལའང་། 1.一种族姓。2.地方名。

མཚུར་སྟོན། （原注缺）人名（与米拉日巴同时）。

མཚུར་ཕུ། （原注缺）【增】离拉薩两日行程的地方有羯摩派的寺庙。〔达〕

མཚུལ་ཉག སྣ་ཉག་ཉག་དང་ཁ་མཚུ་འམ་སྣ་གདོང་ལའང་། 1.低鼻梁。2.嘴，口鼻。

མཚུལ་པ། （原注同上）鼻梁。【增】1.鼻脊。2.臉的下部，兽类的口鼻。〔达〕

མཚུལ་ཤུ། སྣ་ཁུང་འགགས་པ་ལྟ་བུ། 鼻疮，如鼻孔窒塞。

མཚེ། ས་ཡོང་ཡོང་སྟང་ལ་རྩྭ་ལྟ་བུའི་ཤིང་མཚེ། 土崗上似草的一种树木。【增】高不及肘的常綠草，可作燒香及鼻烟。〔达〕 麻黄。〔本〕

མཚེ་ལྕུམ། （注同上）【增】麻黄。〔本〕

མཚེ་མ་སྐྱེས། མཉམ་སྐྱེས་ཏེ་བུ་གཉིས་འདི་མཚེ་མ་རེད། 孿生，双生。

མཚེའུ། མཚོ་ཆུང་ཆུང་། 池塘，小湖。
【增】水淀。〔四〕

མཚེའུ་སྐྱོང་། （原注缺）牧牛。

མཚེའུ་སྐྱོང་གི་ས། ཕྱུགས་ཀྱི་ལྷས་རའི་འོག་གཞིའི་ས། 牛圈之地基土。

མཚེར་བ། ཞེ་མཚེར་རམ་སེམས་མཚེར་སེམས་མཚེར་ཞེས་པའང་། 1.心慌。2.脾脏。
【增】1.＝ ངོ་ཐོག 实在的。2.发脾气，經常写作 མཆེད་པ། 〔达〕

མཚེར་ས། བ་ལང་གནས་སམ་ལྷས་ར་དང་སྡོད་ས་འབྲོག་ས། 牧場，牧圈，住处，曠野处。

མཚེས། ཁྱིམ་མཚེས་དང་གྲོང་གསེབ་ལའང་། 1.邻居。2.村落。

མཚོ། གྲངས་བཞི་དང་ཆུའི་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ། 1.四。2.海。【增】湖。〔达〕 池。〔四〕

མཚོ་སྐྱེས། I.བརྒྱ་བྱིན་གླང་པོ་ལའང་། 1.海中生长。2.帝釋(天神名)之象。（同）མཚོ་བྱུང་།
II. མེ་ཏོག་པདྨ་དང་ཟླ་བ་ལའང་། 1.蓮花。2.月亮。

མཚོ་ཁ་ཁུལ། མཚོ་སྔོན་པོའི་ཁར་གནས་པ། 青海地区，青海地带的居民。

མཚོ་ཁྲི་ཤོར་རྒྱལ་མོ། རྨ་ཆུ་འམ། 万流王湖(藻)。黄河。

མཚོ་གླང་། (原注缺) 海牛。【增】牛魚。〔四〕

མཚོ་རྒུན། མཚོ་སྣ་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་རྒུན་འབྲུམ། 錯拏地方所产之葡萄。

མཚོ་འདྲིང་དུ། རྒྱ་མཚོའི་དཀྱིལ་དུ། 海中，大海的中央。

མཚོ་མཐའ། རྒྱ་མཚོའི་མཐའ། 海边。

མཚོ་འཐུང་། རྟོད་མ་ཁ་ལའང་། 飲海（藻）。騍馬口（海水注处）。

མཚོ་དར། མཚོ་ལ་འཁྱགས་པ་ཁྱིངས་པ། 海中或湖中凍結成冰。

མཚོ་ལྡན། རླུང་དང་རླུང་ལྷ་ལའང་། 具海（藻）。1.风。2.风神。

མཚོ་ལྡན་མ། དབྱངས་ཅན་ལྷ་མོ། 具海女(藻)。妙音天女。【增】树名。〔达〕(同) མཚོ་བྱུང་མ། མཚོ་བྱུང་ལྷ་མོ།

མཚོ་སྔོན་པོ། སྟོད་སོག་མཚོ་སྔོན་སོག་ཁག 1.青海。2.西蒙青海部。

མཚོ་འཕྱུར་བ། མཚོ་ཡར་འཁོལ་བ་ལྟ་བུ། 海水泛溢，海水上涌。

མཚོ་བྱ། ངང་པ་ལའང་། 1.湖禽。2.鵝。

མཚོ་བྱུང་། བརྒྱ་སྦྱིན་གླང་པོ་ལའང་། 1.海中生出。2.帝釋（天神名）之象。(同) མཚོ་སྐྱེས་I.

མཚོ་བྱུང་མ། དབྱངས་ཅན་ལྷ་མོ། 海生女（藻）。妙音天女。(同) མཚོ་ལྡན་མ།

མཚོ་བྱུང་ལྷ་མོ། （注同上） 海生天女(藻)。

མཚོ་མ་དྲོས། སྟོད་མ་ཕམ་མཚོ། 无热池，西藏西部之无敗湖。

མཚོ་མ་ཕམ། （注同上）【增】瑪那薩罗沃湖。〔达〕

མཚོ་སྨན། （未詳）

མཚོ་ཡས། ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ། 洋，大海。【增】十載（大数名）。〔达〕

མཚོ་ཡི་བྱ་རོག ངང་པ། 湖鴉（藻）。鵝。

མཚོག་མ། མགོའི་མཚོག་མ། 囟門，头部之頂囟。

མཚོག་གསང་། （注同上）

མཚོན། (原注缺) 表（佛）。【增】1.食指。2.或作 མཚོན་ཆ། 尖銳的兵器，刀劍。〔达〕

མཚོན་སྐྱབ། མོ་ཆའི་མིང་། 防刀枪(藻)。鎧甲。(同) མཚོན་སྲིབ།

མཚོན་གང་། སོར་ཚད་ཀྱི་ཚོན་གང་ལའང་སྣང་། 一指节之量。【增】一指量之寬。〔达〕

མཚོན་གྱི་བསྐལ་པ། (原注缺) 刀兵劫。

མཚོན་སྲིབ། མོ་ཆའི་མིང་། 挡刀劍（藻）。鎧甲。(同) མཚོན་སྐྱབ།

མཚོན་ཅན། དངུལ་གྱི་མིང་(དང་)། 有相（藻）。銀。

མཚོན་ཆ། རྣམ་འབྱེད་ལས་མཚོན་ཆ་ནི་མདུང་དང་འཕང་མདུང་ལ་སོགས་པའོ། །དགྲ་ཆ་ནི་མདའ་གཞུའོ། །ཞེས་དང་། 兵器，律經說："兵器謂枪、标枪等"，又說："武器即弓箭"。

མཚོན་ཆ་མཁན། ལྷགས་བཟོ་པའམ་མགར་བ། 兵器者（藻）。鉄匠。【增】波罗戍罗摩（婆罗門武士之一，据說为遍入天的第六化身）的称号。〔达〕

མཚོན་ཆ་ལྔ་པ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 五器者（藻）。极喜自在魔。

མཚོན་ཆ་བྱེད་པོ། ལྕགས་ནག 作兵器（藻）。青鉄。

མཚོན་ཆའི་གཙོ་བོ། མདའི་མིང་། 兵器之尊（藻）。箭。

མཚོན་ཆའི་གཞི། རལ་གྲིའི་མིང་། 兵器之基（藻）。劍。

མཚོན་ཆའི་གཟུགས། འདོད་ལྷ་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 兵器形（藻）。欲天(爱神)，极喜自在魔。

མཚོན་ཆས་འཚོ་བ། རྐང་དམག་ལ་འང་། 1.以兵器为生。2.步兵。

མཚོན་རྟུལ། རྣོ་མེད། 鈍兵器。

མཚོན་རྟེན་བྱེད། གླང་པོ་ཆེ་ལ་འང་། 兵器依（藻）。象。

མཚོན་གདེངས། མཚོན་ཆ་ཡར་གདེངས་པ་ལྟ་བུ། 举兵器。

མཚོན་ནུས་པ། དཔག་ནུས་པའམ་དཔེར་ནུས་པ། 能比度，能比喻。

མཚོན་བསྣམས། མཚོན་ཆ་འཛིན་པ་ལ་འང་། 执持兵器。

མཚོན་བསྣུན་སྐྱེས། ཁྲག་གི་མིང་། 仗刺生(藻)。血。

མཚོན་པ་ཙམ། དཔེར་བྱས་པ་ཙམ། 略作表示，略作示例。

མཚོན་པ་ཡིན། རྒྱས་བཏབ་པའམ་རྟགས་རྒྱབ་པ་ཡིན། 盖印記，打上記号。

མཚོན་བྱ། ཚ་ཞིང་སྲེག་པ་མེའི་མཚན་ཉིད་མེ་དེ་དེའི་མཚོན་བྱ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 所表（佛），如燒热为火相，火即彼之所表。

མཚོན་བྱེད། I. མཚོན་བྱེད་དཔེ་ཟེར། 能表（佛），能相譬喻。
II. རླུང་དང་རླུང་ལྷ་ལ་འང་། 1.风。2.风神。
【增】表明，說明。〔达〕

མཚོན་བྱེད་མ། ཁྱབ་འཇུག་ཆུང་མ། 能表女（藻）。遍入（天神名）之妃。

མཚོར་གནས། ངང་པའི་མིང་ལ་འང་། 湖居(藻)。鵝。

མཚོར་འབབ། འབབ་ཆུ་གཙང་པོ་ལྟ་བུ། 注海（藻）。河流。

འཚག་དགོས། ཆུ་ཚགས་ཀྱིས་འཚག་དགོས། 須濾，須以水罗濾过。

འཚག་ལྡན། ཤ་རྒྱགས་གཟི་མདངས་བཟང་པོ། 肥胖，有光澤。（同）འཚག་བཟང་།

འཚག་པ་པོ། ཆུ་ཚགས་སུ་འཚག་པ་པོ། 濾过者，在水罗中濾过者。

འཚག་པའི་ཕྱིར། ཤ་རྒྱགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་··· ལ་འང་། 为胖故，使肥胖故。

འཚག་བཟང་། ཤ་རྒྱགས་གཟི་མདངས་བཟང་པོ། 肥胖，有光澤。（同）འཚག་ལྡན།

འཚགས་པ། བཙགས་ཟིན་པ་ལ་འང་སྣང་། 已濾，已濾完。

འཚང་ཁ། མང་པོའི་ནང་དུ་འཚང་ཁ་ས་བྱེད་ལྟ་བུ། 拥挤。

འཚང་རྒྱ་ངེས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་ངེས། 定成佛（佛），一切众生定会成佛。

འཚང་རྒྱ་འགྱུར། （原注同上）当成佛（佛）。

འཚང་རྒྱུ། ནང་དུ་འཚང་རྒྱུ། 内中所装。

འཚང་ར། སྒལ་ཚིགས་འཚང་ར། 尾脊骨。

【增】大众集会的場所。〔达〕

འཚང་རེ་ཆེ། མཚང་རེ་ཆེ་སྟེ་སྐྱོན་ཆེན་པོ། 大过失，大罪。

འཚངས་པ། མང་པོ་ཡི་ནང་དུ་འཚངས་ཞིན་པ། 拥入，挤入众人中。

འཚབ་དགོས། ཚབ་འཚབ་དགོས་ལྟ་བུ། 須代替。

འཚབ་པ། བྲེལ་བ་བྱེད་པའི་མིང་། 急促，匆忙。

【增】1.付还，偿还。2.＝ དངངས། 恐惧。〔达〕 鼓动，扰动。〔高〕

(同) འཚབ་འཚུབ་པ།

འཚབ་མི་དགོས། བྲེལ་བ་མི་དགོས། 不用急，不須忙。

འཚབ་འཚུབ་པ། བྲེལ་བ་བྱེད་པའི་མིང་། 急促，匆忙。【增】混乱，迷惑。〔达〕

(同) འཚབ་པ།

འཚབས་པ། རིངས་པའམ་བྲེལ་བ་བྱས་པ། 急，忙。

འཚམ་འདྲི། སྐུ་ཁམས་བདེ་བར་ཞུ་བ་ལྟ་བུ། 問安，如問身体安好。(同) འཚམ་ཞུ།

འཚམ་པར། འོས་སུ་འབབ་པ་བདེ་བར་མཐུན་པར། 应当，适宜，和順。

འཚམ་པར་གྲུབ་པ། བདེ་བར་གྲུབ་པའམ་འོས་སུ་གྲུབ་པ། 順利完成，恰当地完成。

འཚམ་པར་སླེབས། བདེ་བར་སླེབས། 順利地到达。

འཚམ་པས། འཐད་པས། 相宜地，合意地。

འཚམ་ཞུ། སྐུ་ཁམས་བདེ་བར་ཞུ་བ་ལྟ་བུ། 問安，如問身体安好。(同) འཚམ་འདྲི།

འཚམས་སུ། བར་མཚམས་སུ། 在中間。

འཚལ། བཙལ་བྱ་འཚལ་དགོས་པ་དང་ཤེས་དགོས་ལྟ་བུ་དང་ཆོག་དུང་དང་གསན་པར་འཚལ་ལྟ་བུ། 1.求，觅。2.知道。3.可以。4.請，如請听。【增】1.欲，想。2.問。3.吃，食。4.显示，出示。〔达〕

འཚལ་མ། ཟས། 飯食。

【增】＝ཚལ་མ། 早餐。〔达〕

འཚལ་མ་ནར་མ། དུས་རྒྱུན་གྱི་ཟས། 常时之食，便飯。【增】＝རྒྱུན་པར་ཟས་སྤྱོ་བ། 〔达〕

འཚལ་མ་འཚལ། ཟས་ཟ། 用食，吃飯。

འཚིག་པ། མེས་འཚིག་པ་དང་ཡང་ན་ཁོང་ཁྲོའི་ཆད་གཞོམས་པའི་ཁྲོ་བ་དང་ཁོན་འཛིན་གྱི་དབང་··· གིས་ཞེ་འགྲས་པའི་བསམ་པས་ཚིག་རྩུབ་པོ་སྨྲ་བར་འདོད་པའི་ཤེས་པའོ།། 1.燒，焦灼。2.由忿恨的力量，仇視的思想，欲发粗言的心。

འཚིག་པ་པོ། མེས་འཚིག་པ་པོ། 燒者。

འཚིག་པ་ཟ་བ། ཁོང་ཁྲོས་སེམས་མེས་འཚིག་པ་ལྟར་གྱི་ཤེས་པའོ། ། 恼怒，生气。

འཚིགས་པ། མེས་ཚིག་ཟིན་པ་ལའང་། 已燒，火已燃完。【增】生气。〔四〕

འཚིར། སྣུམ་བཙིར་མ་སོང་བ་འཚིར་རྒྱུ། 挤，压，榨。【增】提取。〔达〕(达作 འཚིར་བ) 夹，夹着，鉗。〔四〕

འཚིར་དགོས། ཏིལ་མར་འཚིར་དགོས་ལྟ་བུ། 須压榨，如芝麻須压榨。

འཚིར་བཟུང་། ལག་པས་འཚིར་ཏེ་བཟུང་། 坚执，用手紧握。

འཚུག་དགོས། ཤིང་ས་ལ་འཛུགས་པ་པོས་འཚུག

རྒྱུ་ཡིན་ལྟ་བུ། 須栽。

འཚུག་པ་པོ། （原注同上）栽者，栽树者。

འཚུགས་སམ། འཛུགས་པ་དང་ཐུབ་བམ། 1.建立否？ 2.能否？

འཚུད། ཚུད་དུ་འཛུག 入，入內。

འཚུབ་འཁྱུར། ཚུབ་པོ། 暴乱，粗。

འཚུབ་མ། རླུང་ནག་འཚུབ་མ་ཚུབ་པོ། 黑风，狂暴。

འཚུབ་ཡོང་། དུ་བས་ཁང་ཡོང་། 烟充滿。

འཚུབ་ལྡོངས། ཚུབ་པོར་སོང་བ། 粗恶，粗暴。

འཚུབས་པ། དུ་བས་ཁང་སོང་བ་ལྟ་བུ། 壅塞，如烟雾充塞。
【增】1.摇蕩，擺蕩。2.渦卷，旋渦运轉。3.纏繞。 4.閉塞，窒息。〔达〕（达作 འཚུབ་པ་） 性緊。〔四〕（四无 པ་ 字）

འཚུམ། （原注缺） 腹脹，肚子鼓脹。

འཚུལ་བ། མཚུལ་བ་ཁ་མཆུའི་མིང་། 口鼻之名，亦作 མཚུལ་བ།

འཚུས། ཟས་འཚོས་སམ་ཞལ་ཟས་ལ་ཞལ་འཚུས་ཟེར་བ་སྣང་། 飯食。

འཚེ་བ་མེད་པ། མི་མནར་བའམ་ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ལའང་། 1.无害，不为害。2.无恼怒。3.慈悲。

འཚེ་བའི་དྲ་བ། ཟླ་བའི་ཤིང་རྟ། 害网（藻）。月神之車。

འཚེ་བའི་དབང་པོ། གཤིན་རྗེ། 害王（藻）。閻罗王。

འཚེ་བའི་དབང་ཕྱུག （注同上）害自在(藻)。

འཚེ་བྱེད། ཉེ་བར་འཚེ་བར་བྱེད་པའམ་པས་ཀློལ་དགྲ་ཡི་མིང་དང་སྟག་དང་སྲིན་པོ་ལའང་། 1.损害。2.仇敌。3.虎。4.罗刹（佛）。
【增】野兽虎豹之类。〔达〕

འཚེག་འགྱུར། ཁག་པོར་འགྱུར་རམ། 艰难，困难。

འཚེང་རྒྱུ། ཡིད་རེ་སྐོང་རྒྱུའམ་ངོམས་རྒྱུ། 喜悦，滿意，滿足。

འཚེངས་པ། ངོམས་པའམ་རེ་བ། 喜悦，滿足，如意。

འཚེད་མཁན། མ་ཆེན་ལའང་། 1.煮者。2.厨子。（同）འཚེད་པ་པོ།

འཚེད་དགོས། འཚོས་དགོས་ལྟ་བུ་སྟེ་ཞ་མ་བཙོས་པ་འཚེད་དགོས་ལྟ་བུ་དང་ཆོས་སྔོན་པོ་འི་ནང་དུ་འཚེད་ལྟ་བུ་ལའང་། 須煮。

འཚེད་གནས། ཐབ་ཚང་། 厨房。

འཚེད་པ་པོ། མ་ཆེན་ལའང་། 1.煮者。2.厨子。（同）འཚེད་མཁན།

འཚེད་ཤིང་། མེ་ཤིང་། 柴，薪。

འཚེམ་རྒྱུ། ན་བཟའ་ས་བཙེམས་པ་འཚེམ་རྒྱུ། 当縫。

འཚེར་སྐད། རྟ་སྐད་འཚེར་ལྟ་བུ། 嘶鳴，如馬嘶。

འཚེར་འཁྱིབ། （未詳）

འཚེར་འགྲོ། རྟ་སྐད་འཚེར་ཏེ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ། 嘶行，如馬嘶而行。

འཚེར་སྣང་མེད་པ། འཇིགས་པའི་སྣང་བ་མེད་པ་ལྟ་བུ། 没有忧愁的样子，如没有恐怖的表現。

འཚེར་བ། འོད་ཟེར་འཚེར་བ་དང་སེམས་འཚེར་བ་དང་རྟ་སྐད་འཚེར་བ་དང་བྱ་དེའི་སྐད་འཚེར་བ་ལྟ་

བ། 1.光明晃耀。2.心慌，恐惧。3.馬嘶。4.鸡鳴声。【增】閃耀，光輝，光亮。〔达〕

འཚེར་བག་ཅན། གཟི་བྱིན་ཅན། 有威光。

འཚེར་བྱེད་ལྷུན་པོ། རིའི་རྒྱལ་པོ། 放光须弥(藻)。山王。

འཚེར་མེད། ངོ་ཚ་མེད་པ་ལ་འདང་། 1.无忧。2.无慚。

འཚེར་ས། མཚེར་ས་འདྲོག་སའམ། 牧場。【增】牧人离弃的牧場，或因不便利、不安、不适、疾病等而放弃的地方。〔达〕

འཚེས། གནོད་པས་དང་འཚེ་བས། 由于損害或伤害。(འཚེ་的第三轉声)

འཚོ་སྐྱོང་། ཨ་མས་བུ་སྐྱོང་བར་བྱེད། 撫养，养活，如母亲养子女。【增】看管（牲畜)。〔达〕成就。〔四〕支持，帮助。〔高〕資持寿命（古譯)。〔本〕

འཚོ་ཆས། འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་བཟའ་བཏུང་སོགས། 生活資料，飯食等。【增】生計。〔达〕

འཚོ་ཆེས་པ། འཚོག་མདངས་ལ་འདང་། 1.养育好。2.肥胖光澤。

འཚོ་ཐབས། འཚོ་སྐྱོང་བའི་ཐབས་སོ་ནམ། 生計，生活之方法，务农。【增】医疗方法。〔达〕(同) འཚོ་ཚོས།

འཚོ་ཐལ། འཚོ་བའི་ལྷག་མ་ཕྱ་བུ། 余生。

འཚོ་ནད། ཤ་རྒྱགས་པར་གྱུར་པའི་ནད་ཚ། 过胖之病。

འཚོ་བ། བྱ་ཤང་ཤང་ཏེའུ་དང་ལུས་འཚོ་བ་ལུས་ཀྱི་སོ་ནམ་ལ་འདང་། 1.共命鳥。2.生活，养身。【增】1.活，度命。2.延續，持久（如布)，保持德性，法律之効力，学說等等。3.养育，牧养。4.治疗。5.生計，資产，給养。〔达〕

འཚོ་བ་སྐྱེས་མ། གྲེ་སྐར་ལ་འདང་། 命生女(藻)。張宿（二十八宿之一)。

འཚོ་བ་སྦྱོལ་བྱེད། གསེར་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ། 度生(藻)。1.金子。2.火。3.火神。

འཚོ་བ་པ། མུ་སྟེགས་པ་ཞིག་སྟེ་སྲོག་བདག་ཏུ་སྨྲ་བས་སོ།། 活命者，外道之一，說命为我。

འཚོ་བའི་སྔ་མགོན། ཟས་ཀྱི་གྲབས་སྒྲིགས་ལ་འདང་། 1.生活上的准备。2.預备食物。

འཚོ་བའི་ཐ་མ། འཆི་བ། 生活最后(藻)。死亡。

འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད། ལུས་འཚོ་བའི་ཆ་ལག 資具，养身之家具，生活必需品。

འཚོ་བའི་རིག་པ། གསོ་བ་རིག་པ། 医方明(佛)，医学。

འཚོ་བྱེད། མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་སྨན་པ་དང་ཟླ་བ་དང་གཟའ་ཕུར་བུ་ལ་འདང་། 能活(藻)。1.火。2.火神。3.医生。4.月亮。5.木曜。【增】医药。〔达〕

འཚོ་ཚོས། འཚོ་སྐྱོང་བའི་ཐབས་སོ་ནམ། 生計，生活之方法，农务。(同) འཚོ་ཐབས།

འཚོ་ཞིང་གཞེས་པ། བདེ་བར་བཞུགས་པ། 安居，安乐地度日。

འཚོག ཐལ་བར་རྡུང་བའམ་རྡེག་པ། 打，击为灰尘。【增】1.砍伐。2.种痘。3.寻找过失，非难，揶揄。〔达〕(达作 འཚོག་པ་) 参看 བརྡུག 捶打，鞭撻。〔法〕着实打。〔四〕

འཚོག་རྒྱུ། འདུ་རྒྱུའམ་ཚོགས་འཚོག་རྒྱུའམ། 所聚，所集資粮。

འཚོག་ཆས། འཚོ་ཆས་དེ་ཡོ་བྱད། 生活資料。【增】1.动产，家財，日用品。2.食物，粮食。〔达〕

འཚོག་མ། མགོ་ཡི་མཚོག་མ་ལ་འདང་སྣང་། 囟門，头部之頂囟。

འཚོགས་པ། ཚོགས་ལ་འཚོགས་པ་ལྟ་བུ། 集，集合，联合。

འཚོང་དགོས། ཚོང་ཟོག་མ་བཙོངས་པ་འཚོང་རྒྱུ་ཡིན་ན་འཚོང་དགོས་ཚོངས་ཤིག 須卖。

འཚོང་རྒྱུ། （原注同上）卖的，所卖。

འཚོང་བྱེད། ཚོང་པའམ་འཚོང་མཁན། 商人，販卖者。

འཚོད་མཁན། ཇ་མ་ཆེན་མོའམ་མ་ཆེན། 茶司，厨师。（同）འཚོད་པ་པོ།

འཚོད་དགོས་པ། འཚོད་དགོས་པ་ལ་འདང་། 須煮。

འཚོད་པ་པོ། ཇ་མ་ཆེན་མོའམ་མ་ཆེན། 茶司，厨师。（同）འཚོད་མཁན།

འཚོད་པའི་གནས། མེ་ཁང་ངམ་གསོལ་ཐབས། 厨房，灶房。

འཚོད་བྱེད། ལག་བདེ་ལ་འདང་། 1.煮者。2.厨子。

འཚོབ་དགོས། ཚབ་འཚོབ་དགོས་པའམ་སྐྱིན་པ་འཚོབ་དགོས་པ་དང་གདུང་རྒྱུད་འཚོབ་དགོས་ལྟ་བུ། 須替换，須替代，須賠償，須継承。

འཚོམ། （未詳）

འཚོར། གསོ་བར་རམ་འཚོ་བར། 养着，活着。

འཚོལ་རྒྱུ། བཙལ་མ་ཟིན་པ་འཚོལ་བ་པོས་འཚོལ་དགོས་ལྟ་བུ། 所求，所寻求。

འཚོལ་བ་པོ། （原注同上）寻求者。

འཚོས་པ། བཙོས་ཟིན་པའི་ཚོས་ཟིན་པ་ལ་འདང་སྣང་། བཙོ་བྱ་ཤ་བཙོས་མ་ཟིན་པ་འཚོད་དགོས་ན་འཚོད་པ་པོས་ཚོས་ཤིག 煮熟。

ཛ་གད། དཔའ་བོའི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཤའི་ཕུད་དམ་ཆང་ངམ་ཆང་སྐོད་ལ་སྨན་བཏབ་པའང་ཟེར། 1.勇士殊胜之头份肉，头酒。2.于生酒泡药者。

ཛ་ཏི། 〔梵〕 སྨན་ཛ་ཏིའི་ཟེར་ཆག 肉蔻，肉豆蔻。【增】1.素馨属。2.迎春花属。〔达〕

ཛ་ཏི་པ་ལ། 〔梵〕 སྨན་ཛ་ཏིའི་འབྲས་བུ། 肉豆蔻之果。

ཛ་ཏིའི་སྦྲུབས། （注同上）

ཛ་ཐའི། 〔蒙〕 ཛ་སག་དང་ཐའི་ཇི་གཉིས། 扎薩克与台吉（二种官爵）。

ཛ་བོ། ཤིང་ཞིག 一种树。

ཛ་ཛ། 〔梵〕 ཛ་ཛ་ཕྱོན་ཕྱོན། 来来。

ཛ་ཡ། 〔梵〕 རྒྱལ་བའི་མིང་རྒྱ་གར་སྐད། 胜利。【增】1.渾浊的沉淀，水中的綠色粘土。2.树的斑点。3.中国古帝王名。〔达〕

ཛ་ཡན་ཏུ། 〔梵〕 རྒྱལ་གྱུར་ཅིག་རྒྱ་གར་སྐད། 胜，战胜（命令詞）。

ཛ་རག མཆོད་རྫས་ཀྱི་བྱེ་བྲག 供品之一种。

ཛ་ལང་། རྩུབ་སྤྱོད། 粗暴行为。

ཛ་ལང་ཤོར་བ། ལང་ཤོར་བའམ་སྤྱོད་པ་ངན་པ། 恶习，恶行。

ཛ་ལོ་ཀཱ། 〔梵〕 སྲིན་བུ་པད་པའི་མིང་རྒྱ་གར་སྐད། 水蛭，斑毛虫，尺蠖。

ཛ་སག 〔蒙〕 གོ་གནས་ཤིག་སྟེ་སོག་སྐད། 扎薩克，一种官職。【增】=རྫོང་དཔོན། 〔达〕（达作 ཛ་སགས་）

ཛ་ཧུ། 〔梵〕 དྲང་སྲོང་ཞིག་ཛ་ཧྣུ་འང་། 仙人。

ཛ་ཧུའི་བུ་མོ། ཆུ་བོ་གང་གཱའི་མིང་། 仙女（藻）。恒河。

ཛ་ཧྣུའི་བུ་མོ། （注同上）

ཛམ་བུ་ཀ། 〔梵〕 ཅེ་སྤྱང་མིང་རྒྱ་གར་སྐད། 狼。

ཛམ་བུ་གླིང་། མིའི་འཇིག་རྟེན་ལྷོ་ཛམ་བུ་གླིང་འཛམ་བུ་གླིང་ཞེས་བྲིས་སྣང་ཛམ་བུ་ཞེས་པའི་ཤིང་ཞིག་རྒྱ་གར་སྐད་དང་དྭི་པ་གླིང་གི་སྐད་དོད། 瞻部洲，人世間，南瞻部洲，亦作 འཛམ་བུ་གླིང་། “瞻部”本树名。（同） ཛམ་བུ་དྭི་པ།

ཛམ་བུ་ཆུ་བོ། གསེར་གྱི་མིང་རྒྱ་གར་སྐད་དོ། །瞻部河（藻）。金子。（同） ཛམ་བུ་ནཱ་ད།

ཛམ་བུ་དྭི་པ། མིའི་འཇིག་རྟེན་ལྷོ་ཛམ་བུ་གླིང་…… འཛམ་བུ་གླིང་ཞེས་བྲིས་སྣང་ཛམ་བུ་ཞེས་པའི་ཤིང་ཞིག་རྒྱ་གར་སྐད་དང་དྭི་པ་གླིང་གི་སྐད་དོད། 瞻部洲，人世間，南瞻部洲，“瞻部”系树名，དྭི་པ་譯为洲。（同） ཛམ་བུ་གླིང་།

ཛམ་བུ་ནཱ་ད། 〔梵〕 གསེར་གྱི་མིང་རྒྱ་གར་སྐད་དོ། །金子。【增】1.雅魯藏布江。2.揚子江上游的金沙江。〔达〕（达作 ཛམ་བུ་ནད་）

(同) ཛམ་བུ་ཆུ་བོ།

ཛམ་བུ་བྲྀཀྵ། 〔梵〕 ཛམ་བུའི་ལྗོན་ཤིང་། 贍部树。

ཛམ་བྷ་ལ། 〔梵〕 ནོར་གྱི་བདག་པོ་སྨུགས་འཛིན་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཛམ་བྷ་ཞེས་སྨུགས་བྱེད་སྲོག་ཆགས་དང་ལ་ཞེས་པ་འཛིན་པའི་སྐད་དོད། 藏跋拉，财神名，持昏，"藏跋"譯能昏，是一生灵（黄鼠狼），"拉"譯持。

ཛལ་ཀ། གླང་པོ་ཆེ། 大象。

མཛངས་པ། མཁས་པའམ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཅན། 贤智，生得智慧者。

【增】1.有时写作 འཛངས་པ། 聪明，英明，有学問。2.= དཔའ་བོ། 勇士。〔达〕

མཛངས་སྤྱོད། ཤེས་རབ་ཅན་གྱི་བྱ་སྤྱོད། 智者之行为。

མཛངས་བླུན། མཁས་པ་དང་བླུན་པོ་གཉིས་ལ་འདང་། 1.賢愚經（佛經名）。2.智者与愚者。

མཛད་སྒོ། ལོ་གསར་མཛད་སྒོ་ལྟ་བུ། 須要做的事，如新年的事情。【增】仪则，典礼。〔高〕

མཛད་པ། བྱ་བ་སྤྱོད་ལམ་ལ་འདང་། 1.作（敬）。2.事业，行为，所作。

མཛད་བྱང་། མཛད་པ་མཛད་པའི་རང་མིང་སློས་པ་སོགས། 跋，作书后，叙述作者之姓名等。

མཛའ་གཅུགས། འཆམ་པའམ་ཟླ་བོ་བྱས་པའམ་གྲོགས་པོ་བྱས་པའི་མིང་། 1.亲爱，和睦。2.作夫妇，作友伴。（同）མཛའ་བ།

མཛའ་ན་བོ། ཁྱོ་གའམ་གྲོགས་པོ་དང་སྐྱེས་པ་དང་རི་བྱི་སྐར་མ་ལ་འདང་། 1.丈夫。2.男朋友。3.男人。4.日几星。

མཛའ་ན་མོ། གྲོགས་མོ་འམ་ཆུང་མ་ལ་འདང་། 1.女朋友。2.妻。

མཛའ་ཕྱོགས། གཉེན་ཕྱོགས་སམ་ཉེ་དུའི་ཕྱོགས། 亲属方面，亲戚方面。

མཛའ་བ། འཆམ་པའམ་ཟླ་བོ་བྱས་པའམ་གྲོགས་པོ་བྱས་པའི་མིང་། 1.亲爱，和睦。2.作夫妇，作友伴。【增】1.= མཐུན་པ་ 或 ཉེ་བ། 亲密，亲近。2.朋友，亲属，亲爱者。〔达〕寵，寵爱。〔四〕（同）མཛའ་གཅུགས།

མཛའ་བོ་ཆུ་ལྷའི་བུ། རི་བྱི་སྐར་མའམ་དྲང་སྲོང་རི་བྱི། 亲爱水神子（藻）。1.日几星。2.日几仙人。

མཛའ་བོའི་བུ། （注同上）亲爱子（藻）。

མཛའ་བོའི་ལྷ། སྐར་མ་ལྷ་མཚམས་ཀྱི་མིང་། 亲天（藻）。房宿（二十八宿之一）。

མཛའ་ལོག་པ། མ་འཆམ་པའམ་མི་མཐུན་པ། 不一致，不和顺。

མཛའ་བཤེས། གཉེན་གྲོགས། 亲友。

མཛའ་ལྷའི་གྲོགས་པོ། གཟའ་ལྷག་པ་ལ་འདང་། 亲爱天友（藻）。水曜。

མཛར་བ། ལམ་བརྒྱགས་ལྟ་བུ། 粮食，如路粮。

མཛུ་ག། སོར་མོ་ཆུང་ཆུང་། 小指。

མཛུག་གུ། （注同上）

【增】俗語指手指，看参 མཛུབ་མོ། 〔达〕

མཛུབ་འཁྲིད། མཛུབ་མོ་འཛུགས་ཏེ་འཁྲིད། 指示，用手指指示。【增】暗示，示意。〔达〕

མཛུབ་གང་། མཐེ་བོང་རྩེ་ནས་མཛུབ་མོའི་རྩེ་བར་གྱི་ཚད་ལ་འདང་། 一拃，从拇指尖到食指尖之伸直长度。

མཛུབ་སྐྱབས། མཛུབ་མོའི་ཤུབས་ལྟ་བུ། 指套。【增】頂針。〔四〕

མཛུབ་ཐུང་། (原注缺) 短指。

མཛུབ་མོ། སོར་མོ་བསྐྱིབས་མཛུབ་ལྟ་བུ། 手指，食指。(原注：如威吓印)

མཛུབ་མོ་ཚུགས། མཛུབ་མོ་འཛུགས་པ་པོས་བཙུགས་ཟིན་མིན་འཛུགས་ཀྱི་ཡིན་ན་ཚུགས་ཤིག་ལྟ་བུ། 指示，指定。

མཛུལ་བ། ས་འོག་ཏུ་འཛུལ་བ་ལའང་། 逃避，鉆入地下。

མཛེ། ན་ཚ་འདིའི་རིགས་མང་གསུངས། 癩子，麻瘋病。(原注：此病种类繁多)

མཛེ་གོད་འབྲུམ། (注同上)

མཛེ་ནད། (注同上)

མཛེར་ཐབས་ཁྲབ། འཚེད་རེ་ཁྲབ་པ། (未詳)

མཛེར་བ། གཟེར་བུ་དང་པགས་ནད་ཞ་མཛེར་རམ་ཤའི་ཕུར་བའང་ཟེར། 1.釘子。2.皮肤病，瘤子。【增】1.言談，講說。2.木瘤，木节。〔达〕

མཛེར་མེད། ཕོར་བ་ལྷུར་མེད་པ། 无疖瘤。

མཛེས་བཅོས་པ། གཟབ་མཆོད་བྱས་པ། 修飾，打扮。

མཛེས་འཆོས་མཁན། གཟབ་སྒྲོ་སྤྲས་མཁན། 打扮者，修飾者。

མཛེས་ལྡན། གཟའ་པ་སངས་ལའང་། 1.端妙，美。2.金曜。

མཛེས་སྡུག མིག་ལ་མཛེས་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ། 美丽。【增】＝མཚར་སྡུག 极其美丽。〔达〕

མཛེས་པ། (注同上)

མཛེས་པའི་ལྷ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། (ལྷ་似是ཕྱ་字誤) 妙視(藻)。大自在(天神名)。

མཛེས་པའི་མ་ཅན། འབྲས་ཡོས་ལྟ་བུ་ལའང་། 具美伤者(藻)。如炒米。

མཛེས་བྱེད། ཆུ་མོ་ཡོས་ལོ་ལའང་། 1.使美丽，打扮。2.癸卯年。

མཛེས་མ། བུད་མེད་མཆོག་སྒྲིག་མ། 美女。

མཛེས་མཛེས། མཛེས་པ་ལས་མཛེས་པ། 美妙，极美。【增】奢华，浮华，放縱。〔达〕

མཛོ། གླང་ཐུག་དང་འབྲི་གཉིས་ལས་བྱུང་བའི་ཕྲུགས་པོ། 犏牛，公黃牛与牝牦牛杂交后所生之牡牛。

མཛོ་རྒོད། བདག་མེད་མཛོ་ལའང་། 1.野牛。2.无主的犏牛。

མཛོ་ཕྲུག མཛོ་མོའི་ཕྲུ་གུ། 犏牛的犢。

མཛོ་སྦྲེལ། མཛོ་གཉིས་སྦྲེལ་ནས་ཞིང་ས་རྨོས་པ་ལྟ་བུ། 犏牛联結，如联結二犏牛耕地。

མཛོ་མོ། གླང་ཐུག་དང་འབྲི་གཉིས་ལས་བྱུང་བའི་ཕྲུགས་མོ། 犏雌牛，公黃牛与牝牦牛杂交后所生的牝牛。

མཛོ་མོ་ཤིང་། (原注缺) 苏木。

【增】木質如紅栴香的树，由汉地大量輸入西藏，安多区喇嘛用以染袈裟。〔达〕

མཛོ་གཡག་སྲེ། མཛོ་གླང་ཐུག་སྲེ་བོ་ལྟ་བུ། 犏牦混合，如犏牛与公牛混合者。

མཛོག མཛོག་མགོ། (未詳)

མཛོད། བང་མཛོད་དང་སྣོད་དང་འབྲས་བུ་དང་སྒོ་'

ང་དང་འབྲིན་ལས་མཛོད་ལྟ་བུའང་། 1.仓庫。2.器物。3.果实。4.蛋。5.作事吧!

མཛོད་གོས། བང་མཛོད་ནས་བྱུང་བའི་གོས་ཆེན། 庫緞，庫中所有之綢緞。

མཛོད་ཅིག ཕྱག་ལས་མཛོད་ཅིག་གམ་གྱིས་ཤིག 作吧！作事吧！（敬）

མཛོད་བདགས། ཁ་བདགས་ཤིག 一种哈达。

མཛོད་ལྡན། རྒྱ་གར་གྱི་ཤམ་རྒྱ་ཡུལ་དང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་གཉྫི་རའི་བོད་སྐད་དང་། 1.印度憍閃毗国。2.佛殿脊上之宝頂。

མཛོད་ལྡན་མ། རི་ཁྲིའི་ཆུང་མ་ལའང་། 具藏女，日几仙人之妻。

མཛོད་པ། ཕྱག་མཛོད། 管家，司庫者。

མཛོད་སྤུ། དཔལ་གྱི་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་སྤུ། 眉間白毫（佛三十二相之一）。

མཛོད་བུ་ཆུང་། སོར་མོ་ཞིག 小指。

མཛོད་བྱེད། བང་མཛོད་ཀྱི་བདག་པོ། 庫主。

མཛོད་འཛིན། རྒྱ་གར་གྱི་ས་ལ་ཞེས་པའི་ཡུལ་···· ལའང་། 1.司庫。2.印度憍薩罗国。

【增】=མཛོད་པ། 〔达〕

མཛོད་འུས། (原注缺)

【增】=ཆུ་ཤིང་། 芭蕉。〔达〕

མཛོལ་བ། རི་དྭགས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ལྟ་བུ། 陷阱，捕兽之网。

【增】1.动物园，兽苑。2.悲伤，忧郁。〔达〕

འཛག ཆུ་ཐིག་མར་འཛག་ཡོང་ལྟ་བུ། 漏，如水点下滴。

འཛག་གེ་འཛོག་གེ། གོང་འོག་འཁྲུགས་པ་ལྟ་བུ། 紊乱，如上下錯乱。（同）འཛག་འཛོག

འཛག་ལྡན། (原注缺) 漏，滴。

འཛག་སྣོད། ཐིག་ལེའི་འཛག་སྣོད། 为遺精而預备的小囊。

འཛག་པ་པོ། མར་གཟགས་མ་ཟིན་པ་འཛག་པར་བྱེད་པ་པོ། 使漏下者。

འཛག་བྱེད། (注同上)

འཛག་བྱེད་ཤིང་། ཨ་མྲའི་ཤིང་ངམ་ཙཱུ་ཏ། 能漏树，阿摩罗树，租达树。

འཛག་འཛོག གོང་འོག་འཁྲུགས་པ་ལྟ་བུ། 紊乱，如上下錯乱。（同）འཛག་གེ་འཛོག་གེ།

འཛགས་པ། མར་གཟགས་ཟིན་པ་ལའང་། 已漏，已漏下。

འཛང་། རྡོ་ཞིག་ལའང་། 石之一种。

འཛང་དཀར། (注同上)

འཛང་འཛང་། (原注缺) 紊乱貌。

འཛངས་པ། སེར་སྣའམ་དཀོན་པོ་ལག་པ་འཛངས་པ་ལྟ་བུ། 1.慳，吝嗇。2.缺少，如說手头紧。

【增】ཟད་པ། 消耗，消費。〔达〕

འཛངས་བླུན། མཛངས་བླུན་ལའང་། 賢愚，亦作 མཛངས་བླུན།

འཛངས་སྤྱོད། མཛངས་པའི་སྤྱོད་པ་ལའང་། 賢良之行为。

འཛད། ཚད་རས་ཟད་མ་སོང་བ་འཛད་རྒྱུའམ་རྫོགས་རྒྱུ། 尽，完。【增】消費，耗費。〔本〕

འཛན་དཀའ། མཛན་དཀའ་བའམ་མཛའ་དཀའ་·· བ་སྙེ་འབྲེལ་དཀའ་བའམ་སྦྱོར་དཀའ་བའམ་ཁག·· པོ་མ་འཆམ་པའི་དོན། 难相爱，难和睦，不和

美。【增】=སྒྲུབ་དཀའ། 难做到。〔达〕

འཛོན་པ། མཛའ་བའི་དོན། 亲爱。

འཛོན་པོ། མཛོན་པོའམ་མཛའ་བོ་བགྲོད་བྱེད་པོ། 丈夫，爱人，亦作 མཛོན་པོ། མཛའ་བོ།

འཛོན་མོ། མཛོན་མོའམ་མཛའ་མོ་བགྲོད་བྱ་བུད་མེད་མིང་། 妻，亦作 མཛོན་མོ། མཛའ་མོ།

འཛབ་པ། ཛ་པན་ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་སྐད་ཟུར་ཆག་སྔགས་བཟླས་པའི་མིང་། 梵語 ཛ་པན་之变音，誦咒。【增】1.用数珠記数念誦咒語。2.或作འཛབས་པ། 灾难，危險。3.勤奋。〔达〕

འཛབ་བཟླས། （注同上）

འཛམ་བུ། ཤིང་ཛམྦུའི་ཟུར་ཆག ཛམྦུ་ 之变音，树名。

འཛམ་བུ་གླིང་། ཛམ་བུ་གླིང་ཞེས་པ་དེར་སྔོས། 瞻部洲（佛），参看 ཛམ་བུ་གླིང་条。

འཛམ་བུའི་ཚལ། ཤིང་ཛམ་བུའི་ནགས་ཚལ། 瞻部树林。

འཛའ་བ། མཛའ་བ་གྲོགས་པོ་བྱས་པ། 亲友，友爱。

འཛའ་བོ། མཛའ་བོ་མཛའ་མོ་དེར་སྔོས། 爱人，参看 མཛའ་བོ། མཛའ་མོ་条。

འཛའ་མོ། （注同上）

འཛར་བ། I. ཕྱུགས་ཀྱི་འཛར་བའམ་ཟས་ཀྱི་མཛར་བ་ལའང་། 1.牛之垂胡，牛頸下垂之肉。2.飯食。

II. ཟར་ཕུད་གཟར་བའམ་མར་འཕྱངས་པའམ་ཕྱར་དུ་འཛར་བ་ལའང་། 流苏，下悬。

【增】1.进午餐。2.披于肩上。3.胡乱穿衣，急忙披衣。〔达〕带穗子。〔四〕

འཛེར་འཛེར། སྐད་འཛེར་འཛེར་ལྟ་བུ། 声嘶。

འཛི་བ། ཟང་ཟིང་མང་པོ་འདུ་འཛི་བ་ལྟ་བུ། 喧杂。

【增】1.为某事而忙碌，从事于，为某事所牵制。2.禁戒，节制。〔达〕

འཛིང་ག་བཀྱེ་བ། རྩོབས་རྩལ་བའམ་སྲི་ག་སྒྲོར་བ་ལྟ་བུ། 争斗，較力，捺跤，打仗。

འཛིང་ག་འགྱེད། （注同上）

འཛིང་ཡོང་། སྐྲ་འཛིང་ཡོང་ལྟ་བུ། 紊乱，如头发凌乱。

འཛིངས་པ། སྐྲ་འཛིངས་ཟིན་པའམ་སྐྱུད་པ'''' འཛིངས་པ་ལྟ་བུ། 乱，如头发乱，縺乱。

【增】常与 སྐྲ 連用，間或与 མགོ་ 連用，竪毛的，乱蓬蓬的（指披头散发的乞丐或地獄鬼卒）。〔达〕草木丛杂。〔四〕

འཛིན་སྐྱེས། ཚངས་པ། 持生（藻）。大梵（天神名）。

འཛིན་ཁྲི། ཆུ་སྲིན་ཞིག་ལའང་། 摩羯魚之一种。

འཛིན་ཆོས། བློ་ལ་འཛིན་ཆོས། 心中所持之法。

འཛིན་འཛུག གཞན་ལ་ཆོས་འཛིན་དུ་འཛུག 使他人受持正法。

འཛིན་སྟངས། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལྟ་བུ། 执持之形状，姿态。【增】拳。〔达〕

འཛིན་པ། བློ་ལ་འཛིན་ཏེ་ཤར་བ་ལྟ་བུ། 持，如心中忆持。（又）ལག་པས་འཛིན་པ་དང་རྩྭ་ཞིག་ལའང་། 1.持，用手拿着。2.一种草。【增】1.执，握，攫。2.支持。3.觉察，理解。4.执为，認为，計为。5.捉者，持者，持有者。6.施行者。〔达〕能取（古譯）。〔本〕（同）འཛིན་ཤར།

འཛིན་སྐྱོད། རྟ་འཛིན་པའི་ལག་སྐྱོད་ལའང་། 1.捕捉工具。2.捉馬工具。

འཛིན་བྱེད། ལག་པ་དང་རི་དང་མེ་ལོ་བྱི་བའི་ལོ་དང་ཚངས་པ་དང་ཁྱབ་འཇུག་དང་ཉི་མ་ལའང་། 能持（藻）。1.手。2.山。3.丙子年。4.大梵（天神名）。5.遍入（天神名）。6.太阳。
【增】=སྐམ་པ། 鉗子。〔达〕

འཛིན་མ། ས་གཞི་དང་བུ་ཛི་མ་མ་དང་སེར་སྣ་ལའང་། 持女（藻）。1.地。2.乳母。3.慳吝，吝嗇。

འཛིན་ཡས། གྲངས་གནས་ཤིག་ཟེར། 駄么罗〔梵〕，大数之一。

འཛིན་ཤར། བློ་ལ་འཛིན་དེ་ཤར་བ་ལྟ་བུ། 持念，如心中記着。（同）འཛིན་པ།

འཛིམ། （原注缺）持。
【增】འཛིན་པ་ 的不正确写法。〔达〕

འཛིར། མང་པོ་ཚོགས་པའི་འདུ་འཛིར་ལྟ་བུ། 鬧，如群众的喧嘩。

འཛིར་བ། གཟིར་བའམ་གནོད་པར་བྱེད་པ་ལའང་། 压迫，損害。【增】1= འཛག་པ། 滴，漏。2.=འཚིར། 挤出，捏出。〔法〕

འཛུག་རྒྱུ། ཤིང་ས་ལ་འཛུག་རྒྱུ། 当栽，当将树栽于地上。

འཛུག་པ་པོ། ཤིང་ས་ལ་འཛུག་པ་པོས་འཛུག་པར་བྱེད་དོ།། 栽者，栽树者。

འཛུག་བྱེད། （注同上）

འཛུགས་པ། ཤིང་ས་ལ་འཛུགས་ཟིན་པ། 栽，植，已将树栽于地。(原注 འཛུགས་ཟིན་པ། 已栽，恐系 འཛུགས་བཞིན་པ་ 正栽之誤).
【增】1.插入，刺入，推入。2.栽植。3.安置。4.竪立柱子，树立(标准)。5.建立，創立，奠定。6.引入。7.在具格时有穿入，鉆入，刺入，捉住，渗入等义，但多为象征用法。〔达〕

འཛུགས་ལུག་གཅིག ལུག་གི་ཤ་ཁོག་གཅིག 一只羊的体腔（ཤ་ཁོག་ 指剝去皮和无头无內脏的牲畜）。

འཛུད་པ། ནང་ཚུད་དུ་འཛུག་གམ་ཚུད་མ་སོང་བ་འཛུད་དགོས་ལྟ་བུ། 插入，使入內。
【增】引导，指导，誘导。〔达〕

འཛུམ་དཀར། ཆུའི་ལྦུ་བ་དཀར་པོ་ལའང་། 1.笑。2.白水泡。

འཛུམ་པ། གད་མོ་བགད་ཙམ་ཁ་འཛུམ་འཛུམ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 微笑，抿着嘴笑。〔达〕
【增】閉合。

འཛུམ་བག （注同上）

འཛུམ་བག་སྟོན། ཞལ་རས་གད་མོ་བགད་ཙམ་གྱི་དབྱིབས་སྟོན། 面現微笑。
【增】抿着嘴笑。〔四〕

འཛུམ་མི་སྟོན། མིག་ཡོག་ལྟ་བ་ལྟ་བུ། 不笑。

འཛུམ་དམུལ་དེ། ཅུང་ཟད་གད་མོ་ཙམ་གྱིས་སྐད་ཆ་ལབ་སྟེ། 微笑，微笑着說話。

འཛུམ་ཡལ་དེ། （注同上）

འཛུར། ཟུར་དུ་འཛོལ་བའམ་གཟུར་པའི་དོན། 迴避，躲避。【增】过去。〔四〕

འཛུར་མེད། ལམ་ཁ་ལས་ལོགས་སུ་ཟུར་དུ་འཐོན་མེད་དམ་འཛུར་མེད། 无处躲避。

འཛུལ་བ། ས་འོག་ཏུ་འཛུལ་བ། 鑽入，潜入，

窜入地下。

【增】1.滑走。2.潜出，溜走。〔达〕

འཛེ་དའི་ཚལ། ཛེ་དའི་ཚལ་ཏེ་རྒྱལ་བྱེད་ཚལ། 即 ཛེ་དའི་ཚལ། 祇陀林（佛）。

འཛེག་སྐས། ཡར་འཛེག་པར་བྱེད་པའི་ཐེམ་སྐས། 梯子。（同）འཛེག་རྟེན།

འཛེག་རྒྱུ། ཡར་འཛེག་རྒྱུ། 将上升，将登高。

འཛེག་པ་པོ། རི་ཁའམ་ཡར་འཛེག་པ་པོ། 登山者，向上爬者。

འཛེགས་པ། ཡར་འཛེགས་ཟིན་པ། 已爬上去。

འཛེངས། I.གདོང་འཛེངས་རིང་བ(དང་)། 长，如长脸。

II.གཟེངས་མཐོ་རུ་བྱེད་པའམ། 高，高举。

འཛེད། སྣོད་ཞུང་བཟེད་འཛེད་རྒྱུའམ་ལག་པ་འཛེད་དགོས་ལྟ་བུ། 承接，如将以鉢接或以手接。

【增】＝བཟེད་པ། 盛，执，放置。〔法〕

འཛེད་ཞལ། མཆིལ་མའི་སྣོད་དམ། 唾盂，痰盂。

འཛེམ་པ་པོ། ངོ་ཚ་ཤེས་པ་ལྟ་བུ། 羞惭者。

འཛེམ་བག་ཅན། （注同上）【增】或作 འཛེམ་པ་ཅན། 怕羞的，謙逊的。〔达〕

འཛེམ་མ་གནང་། གསོལ་ཚིགས་ལ་འཛེམ་མ་གནང་། 勿客气。

འཛེམ་མེད། ངོ་ཚ་མེད་པ་ལྟ་བུ། 无羞耻。

འཛེམས་པ། ངོ་ཚ་སོང་བ། 羞惭。

འཛེར་དོ། མི་རྣམས་ཀྱིས་སྐད་ཆ་ཟེར་དོ་ལྟ་བུ། 說了，如“众人說話了”。（同）འཛེར་བ་III.

འཛེར་དུམ། ཤིང་གི་འཛེར་བའི་དུམ་བུ་ལྟ་བུ་དང་འཛེར་བའང་། 1.瘤疖，如树木的瘤疖。2.肉刺。

འཛེར་བ། I.（注同上）

II.པགས་པའམ་ཤའི་འཛེར་བ་དང་སྐད་འཛེར་……བའམ་འགགས་པ་ལྟ་བུ། 1.皮或肉的瘤刺。2.声音嘶哑，声塞。

III.མི་རྣམས་ཀྱིས་སྐད་ཆ་ཟེར་དོ་ལྟ་བུ། 說，如“众人已說話”。（同）འཛེར་དོ།

འཛེར་བུ། གཟེར་བུ། 釘子。

འཛེར་མ། ལྕགས་གཟེར་ལའང་། 釘子，鉄釘。

འཛོག （原注缺）拳。

འཛོགས། （原注缺）打。

འཛོངས། （未詳）

འཛོམ་རྒྱུ། འཕྲད་རྒྱུ། 将会合，所遇。

འཛོམ་པ་པོ། འཕྲད་པ་པོས་འཕྲད་པར་བྱེད་དོ།། 会合者，相遇者。

འཛོམ་བྱེད། （注同上）

འཛོམས་པ། ཕྲད་ཟིན་པ། 已聚会，已会晤。

【增】或作 འཛོམ་པ། 1.相遇，会合。2.接近。3.組合，交織。〔达〕

འཛོད་ཚེ། 〔汉〕ཅོག་ཙེའམ། 桌子。

འཛོལ་བ། འཆོལ་བའམ་ནོར་བའི་མིང་། 錯乱，錯誤。

ཛ་མཁན། ཛ་མ་སོགས་བཟོ་མཁན་འཛིམ་བཟོ་བ། 作陶器者，泥瓦匠。

ཛ་ང་ཁ་ཅིག་པ། ང་ཆེན་པོའམ་ངའི་བྱེ་བྲག 一面鼓，大鼓，鼓之一种。（同）ཛ་ང་ཆེན་པོ།

རྫ་རྔ་རྔ་རིང་། རྔའི་བྱེ་བྲག 长腰鼓，鼓之一种。

རྫ་རྔ་ཆེན་པོ། རྔ་ཆེན་པོའམ་རྔའི་བྱེ་བྲག 大鼓，鼓之一种。【增】大罐鼓。〔达〕（同）རྫ་རྔ་ཁ་ཅིག་པ།

རྫ་ཆུ། རྫིང་བུའི་ཆུ་ལའང་། 1.西康的瀾滄江。2.池塘的水。

རྫ་པོ། （原注缺）陶器。

རྫ་ཕོར། སའི་ཁམ་ཕོར། 瓦盆，瓦鉢。

རྫ་བ། （原注缺）瓦匠。【增】烂泥。〔四〕

རྫ་བུམ། འཇིམ་ལས་གྲུབ་པའི་བུམ་པ། 瓦瓶，罎子。

རྫ་མ། རྫའི་ཆུ་སྣོད་ཆུ་ར་མ་ལྟ་བུ། 陶器，如瓦瓶，水罐，缸。

རྫ་རི། རྫ་འདམ་བག་ཅན་གྱི་རི། 有燒瓦的泥土之山。

རྫ་སོ་མ་བཏང་བ། མ་བསྲེགས་པའི་རྫ་མ་སོགས། 瓦坯，未燒之陶器等。

རྫ་གསོང་། （原缺缺）泥水匠之家具。

རྫག་རྫོག འཛག་གེ་འཛོག་གེའམ། 零碎，紊乱。

རྫང་བ། ཐག་རིང་དུ་བརྫངས་པའི་ད་ལྟ་བ་རྫང་བཞིན་པ། 派遣。（同）རྫང་རྫང་།

རྫང་བ་པོ། （原注缺）派遣者。

རྫང་རྫང་། ཐག་རིང་དུ་བརྫངས་པའི་ད་ལྟ་བ་རྫང་བཞིན་པ། 派遣。（同）རྫང་བ།

རྫབ་ཅན། རྫུས་མའམ་རྫུན་ཚིག་ཅན་དང་འདམ་བག་ཅན་ལའང་། 1.虛妄。2.說假話者。3.有泥者。

རྫབ་ཆེ། འདམ་བག་ཆེ་བ། 泥多，泥濘。【增】极湿难耕之地。〔达〕

རྫབ་རྫུབ། ཆུའི་རྫབ་རྫོབ་འདམ་བག་རྙོན་པ་ལྟ་བུ་རྫུན་ཅབ་ཅུབ་ལའང་། 1.泥，如渾水湿泥。2.虛妄。

རྫབ་རྫོབ། （注同上）

རྫས། ནོར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དང་སྨན་རྫས་དང་མེ་མདའི་རྫས་ལའང་། 1.一切財物。2.葯物。3.火葯。【增】1.物質，物件。2.在哲学中指物質，实質，实有。

རྫས་ཀྱིས་གྲུབ་པ། གཙུག་ལག་ཁང་ལའང་། 1.以財物做成。2.庙，佛殿。

རྫས་ཀྱིས་བསྒྲུབས། （注同上）

རྫས་གཅིག སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་རྫས་གཅིག་ལྟ་བུ། 一体（佛），如心与心所二为一体。

རྫས་ཐ་དད། （原注缺）异体（佛）。

རྫི། གྲངས་རྫི་ཟེར། （གྲངས་似是གྲང་字之誤）冷风。【增】1.=རླུང་ 或 རྫི་རླུང་། 风。2.或作 རྫི་བོ། 牧人。〔达〕嗅覺。〔高〕

རྫི་འཁོར། （原注缺）旋风。

རྫི་ཆར། ལྷགས་པ་དང་ཆར་ཞོད་གཉིས། 风与雨。

རྫི་པ། སྲུང་བར་བྱེད་པོ་ལའང་། 1.牧者。2.保护者。（同）རྫི་བོ་ II.

རྫི་ཕྱོགས། རླུང་བསེར་བུ་འོངས་པའི་ཕྱོགས། 顺风，风吹来之方向。

རྫི་བ། གྲོ་ཞིབ་རྫི་བཞིན་པའམ་རྐང་པའི་འོག་ཏུ་རྫི་བཞིན་པ། 1.揉，如正揉面。2.踏，蹂，踩。【增】1.搗，舂碎。2.揑，搓揉。3.压迫，折磨。〔达〕（同）རྫི་བཞིན་པ།

རྫི་བོ། I. བུ་རྫི་དང་ལུག་རྫི་དང་རླུང་བསེར་བུ།

1.保姆。2.牧羊人。3.风。

II.སྲུང་བར་བྱེད་པོ་ལའང་། 1.牧者。2.保护者。(同) རྫི་བ།

རྫི་མ། མིག་སྐྱིབས་བྱེད་པགས་པའི་སྤུ། 睫毛。

【增】壶，罐，盆。〔达〕

རྫི་མ་སྟུག་པོ། མིག་གི་གཟི་མ་མཐུག་པོར་གྱུར་པ། 睫毛厚密。

རྫི་མེད། སྲུང་མ་མེད་པ་ལྟ་བུ། 无保护者。

རྫི་བཞིན་པ། གྲོ་ཞིབ་རྫི་བཞིན་པའམ་རྐང་པའི་འོག་ཏུ་རྫི་བཞིན་པ། 1.揉，如正揉面。2.踏，踩。(同) རྫི་བ།

རྫི་གསང་། ལྷུང་བསེར་བུའི་རྫི་གསང་། 冷风。

རྫི་གསང་པ། ཁྱིའི་མིང་། 狗。

རྫིག་པོ། མིག་ལ་རྫིག་པོ་གཟི་བརྗིད་ཅན། 威严。

【增】剛强。〔四〕

རྫིང་ཕོལ། རྫིང་བུའི་ཆུ་ཕྱིར་ཕོལ་ཤོག 将池中水潑出（命令詞)。

རྫིང་བུ། མཚོ་རྫིང་བུ། 池塘，湖沼。

རྫིང་དཔོལ། རྫིང་བུའི་ཆུ་ཕྱིར་འཕོལ་བར་བྱ། 池中水被潑出。

རྫིང་འཕོལ། རྫིང་བུའི་ཆུ་ཕྱིར་འཕོལ་དགོས། 須潑出池中水。

རྫིང་མོ་ཆེ། （原注缺） 大池，湖。

རྫིང་རིང་། （原注缺） 池，湖。

རྫིངས། གྲུ་གཟིངས་ལྟ་བུ། 筏子，船只。

【增】=གྲུ་རྫིངས། 〔达〕

རྫིའུ། རྫིའུ་སྣོ་ཟ་མ་ཆུང་ཆུང་། 小瓦罐。

【增】1.牧人。2.魚鰭。〔达〕

རྫིར། ལུག་རྫིར་ལྟ་བུ། 牧人，如牧羊人。

རྫིས་ཤིག གྲོ་ཞིབ་རྫིས་ཤིག 揉吧！揉面吧！

རྫུ། ཟོག་རྫུས་མ། 虚伪，假的。

【增】=ཁྲམ་པ་ 或 ཟྭ་མ། 〔达〕(同) རྫུ་བག

རྫུ་འཕྲུལ། རྫུས་ཏེ་སྤྲུལ་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་ལོ། །གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་དང་མཁར་འགྲོ་བ་སོགས། 神变（佛)，如了解他人之心，翺翔虛空等。

རྫུ་འཕྲུལ་ལྔ། སྒོམ་བྱུང་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་དང་གན་དྷི་ཞེས་པ་སྔགས་ཀྱིས་ནམ་མཁར་འགྲོ་བ་སོགས་དང་གཞན་སེམས་ཤེས་པ་དང་སྨན་ལས་བྱུང་བ་དང་ལས་ལས་བྱུང་བ་ལྔ་ཟེར། 五种神变(佛)：1.修持与后得之神变。2.誦棖底罗咒，飞騰虛空等。3.了知他心。4.葯力所起。5.业力所感。

རྫུ་བག ཟོག་རྫུས་མ། 伪，虚妄。

【增】伪裝笑顔。〔达〕(同) རྫུ།

རྫུ་བག་ཅན། རྫུན་སྨྲ་མཁན། 虚妄者，說妄語者。

རྫུ་སྨྲ་མཁན། མི་བདེན་སྨྲ་བ་པོ། 妄語者。

རྫུན། མི་དགེ་བཅུའི་ནང་ཚན་མ་མཐོང་བ་མཐོང་བ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་ལྟ་བུ། 妄（佛)，十不善之一，如未看見而却說看見。

རྫུན་ཚིག （注同上）妄語（佛)，虛話。

རྫུབ་པ། བསྒྲིབས་པའི་དོན་ཏེ་དོན་དམ་པ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པས་ཀུན་རྫུབ་པ་ཡང་ན་བསླུས་པའི་ཆོས་ཅན། 障蔽，欺誑，說謊。

རྫུས་སྐྱེས། ལྷ་དང་སྲིད་པ་བར་མ་སོགས་རྫུས་ཏེ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། ། 化生（佛)，天及中有等，皆变化生。

རྫུས་པ། I.སྤྲུལ་བསྒྱུར་བ་ལྟ་བུ། 化，如变化。

II. ཐོག་རྫུས་མི་བདེན། 假，虚妄不实。

རྫེ་བ། ཡར་བརྫེས་ཟིན་པ་ཡིན་པ་རྫེ་བཞིན་པ་ལྟ་བུ། ཡར་བརྫེ་དགོས་ན་རྫེས་ཤིག 卷起，撩起，提起，捆起。

རྫེ་བཞིན་པ། （原注同上）正卷起，正撩起，正提起，正捆起。

རྫེའུ། རྫ་མ་ཆུང་ཆུང་རྫ་བུམ་ལྟ་བུ། 瓦罐，小沙罐，瓦瓶。

རྫེས་ཤིག ཆུ་པ་ཡར་རྫེས་ཤིག 撩起吧！把衣服撩起吧！

རྫོགས་ཆེན། （原注缺）1.大圆满。2.西康一地名及寺院名。

རྫོགས་ལྡན་དུས། འབྲས་བུའི་དུས་དང་བདེ་བའི་དུས་དང་བསྐལ་པ་བཟང་པོའི་དུས་(དང་)། 圆满时（佛），果熟时，安乐时，贤劫时。

རྫོགས་པ། ཚར་ཟིན་པ། 圆满，完了，完成。【增】1.成就，毕竟。2.完备，完善。〔达〕

རྫོགས་བྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ། 三菩提，大菩提（佛），佛位，圆满大菩提。

རྫོགས་བྱེད། མུ་སྟེགས་པ་ཞིག 富兰那〔梵〕，外道之一。【增】1.完結。2.避諱死之語。〔四〕

རྫོགས་ཚིག གོ་ངོ་དོ་ནོ་སོགས་སླར་བསྡུ་ལའང་། 圆滿詞，如藏文之 གོ་ངོ་ 等字，亦作 སླར་བསྡུ།

རྫོགས་རིམ། （原注缺）圆滿次第（佛）。

རྫོགས་ལ་ཁད། རྫོགས་ཟིན་ལ་ཉེ་བར་ཁད། 将圆滿，临完。

རྫོགས་སངས། དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པའི་སངས་རྒྱས། 正等覚（佛），二利究竟之佛果。

རྫོགས་སོ། ཚར་སོང་ངོ་།། 圆滿，完了。

རྫོང་། རྡོ་བརྩིགས་པའི་མཁར་རྫོང་ཁང་པ་དང་དེ་ལ་གནས་པའི་དཔོན་པོ་ལའང་། 1.堡垒，碉堡。2.駐堡垒之官。【增】現在指地方長官和税务官的总部。〔达〕

རྫོང་མཁར། རྡོ་བརྩིགས་པའི་མཁར་རྫོང་ཁང་པ། 堡垒，碉堡。

རྫོང་སྡོད། རྫོང་ལ་བཞུགས་པའི་དཔོན་པོ། 住堡中之官长（县长之类）。

རྫོང་གནས་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཿ་ལའང་། 住堡女（藻）。鄔摩天女。

རྫོང་ཟླ། ལམ་བརྒྱགས་སོགས་ལམ་ཆས། 路粮等行装。

རྫོང་བ། ལམ་དུ་རྫོང་བཞིན་པ། 差遣，正在路中遣送。

རྫོང་རྫོང་བ། （注同上）

རྫོང་གཞིས་ཚོ། རྫོང་དང་གཞིས་ཀ་སོགས། 碉堡和地产等。

རྫོང་ལ་བྲོས་པ། （原注缺）逃往堡中。

རྫོང་སྲུང་། རྫོང་མཁར་སོགས་ལྟ་མཁན་ནམ་སྐྱོང་བ་པོ། 守护碉堡等者。

རྫོངས། འབུལ་བ་ཕེབས་རྫོངས་དང་ཐག་རིང་དུ་རྫོངས་ཤིག་དང་ནང་དུ་རྫོངས་ཤིག་དང་འབུལ་བ་གཅིག་ལའང་། 1.送行的礼物。2.遣送。3.装入内。4.奉献。

རྫོངས་ཤིག ཐག་རིང་དུ་རྫོངས་ཤིག་དང་ནང་དུ་རྫོངས་ཤིག 1.遣送远方。2.装入（命令詞）。

རྫོབ་པ། ཀུན་རྫོབ་པ་ཀུན་སྒྲིབ་པའི་དོན། 障蔽，

ཀུན་རྫོབ་པ་ 一詞，即普遍障蔽之义。

རྫོབས། སྒྲིབས་ཤིག 障，遮障（命令詞）。

བརྫང་དགོས། ཐག་རིང་དུ་ཕོ་ཉ་བརྫང་བར་བྱ་བ་དང་སྣོད་དུ་ནོར་བརྫང་བར་བྱ་བ་དང་བརྫང་······དགོས་ཀྱི་བྱ། 1.須派遣使者远行。2.将财宝装入器中。3.須派遣。

བརྫང་བྱ། （注同上）

བརྫངས་པ། སྤྲིངས་པའམ་ཐག་རིང་དུ་བརྫངས་ཟིན་པ་དང་ནང་དུ་བརྫངས་ཟིན་པ། 1.寄发。2.已派遣远行。3.已装入里面。

བརྫབ། དེའི་སྐད་དུ་བརྫབ་དགོས། （未詳）

བརྫབས་པ། དེའི་སྐད་དུ་བརྫབས་ཟིན་པ། （未詳）

བརྫི། རྐང་པའི་འོག་ཏུ་བརྫི་བར་བྱ་བ་དང་ཟན་···དང་གྲོ་ཞིབ་བརྫི་བར་བྱ་བའམ་བརྫི་རྒྱུ། 1.踏。2.揉，如揉面。3.当揉。

བརྫི་བྱ། （原注同上）所揉。

བརྫིས་པ། གྲོ་ཞིབ་དང་རྩམ་པ་བརྫིས་ཟིན་པ་དང་རྐང་པའི་འོག་ཏུ་བརྫིས་ཟིན་པ་དང་ཚུགས་པའམ···ཐུབ་པའི་དོན་ལའང་། 1.已揉，如已揉面，已揉糌粑。2.已踏。3.能胜过。

བརྫུ་བྱ། གཞན་དུ་བརྫུ་བར་བྱ། 所变化，当变化。

བརྫུས་(ཏེ)། ཁྲོ་བོར་བརྫུས་པའམ་མིའི་རྣམ་པར་བརྫུས་ཏེའམ་སྤྲུལ་ཏེ་ཀྱི་བྱ། 变化，如現为忿怒明王，或化为人形。

བརྫུས་པ། （注同上）

བརྫེ་ཁང་ལེན། （未詳）

བརྫེ་བྱ། ཡར་བརྫེ་བར་བྱ། 所撩起。

བརྫེས་པ། གོས་ཡར་བརྫེས་ཟིན་པ་ལའང་། 撩起，衣服已撩起。【增】衣两边短翘。〔四〕

ཝ། ཤག་ཤར་མ་ལའང་། 1.狐。2.柳宿（二十八宿之一）。【增】沟漕或管子，西藏一般为木制的。〔达〕 呼仆人。〔高〕

ཝ་སྐྱེས། མཚན་མོ་འི་རི་དྭགས་ཀུན་ཟེར། 狐，野干。【增】狡猾的人，胆小的人。〔达〕（同）ཝ་མོ།

ཝ་ཁ། ཁང་ཐོག་གི་ཆུ་འགྲོ་ས་ཁུང་བུ། 水竇，房檐上的流水洞。【增】廊檐上流水槽的口。〔达〕（同）ཝ་བ།

ཝ་ཁུང་། ཝ་མོའི་ཁུང་བུ་དང་ཁང་ཐོག་ཆུ་འགྲོ་ས་ཁུང་ལའང་། 1.狐穴。2.屋上水竇。

ཝ་རྒྱ། ཝ་མོ་རྒྱ་བོ། 大狐狸。

【增】打狐狸的套子。〔四〕

ཝ་བརྒྱལ་བ། ཝ་མོས་སྐད་རྒྱབ་པ་ཧྭ་ཧུ། 狐狸叫。

ཝ་ཆུ། ཝ་བའི་ཆུ་འབབ་སྐྱོར་ཁུང་ལའང་། 1.順着瓦檐流下的水。2.水竇，水洞。

ཝ་ད་ཡུག སླེའུ་སྣོད་ཆུང་ཆུང་། 小筐，籃子。

ཝ་བདག བསེ་རུ། 狐主（藻）。犀牛。

ཝ་ནག ཝ་མོ་ནག་པོ། 玄狐，黑狐。

【增】黑元狐皮。〔四〕

ཝ་ལྤགས། ཝ་མོའི་པགས་པ། 狐皮。

（同）ཝ་སློག

ཝ་འཕྱང་། ར་མའི་མིང་། 垂胡（藻）。山羊。

ཝ་བ། ཁང་ཐོག་གི་ཆུ་འགྲོ་ས་ཁུང་བུ། 水竇，屋檐上的流水洞。【增】甲状腺肿。〔达〕

（同）ཝ་ཁ།

ཝ་མོ། མཚན་མོའི་རི་དྭགས་ཀུང་ཟེར། 狐。

（同）ཝ་སྐྱེས།

ཝ་བཞར་མཁས། བྱོལ་ཐབས་མཁས་པ། 善于隐藏，善于逃避。

ཝ་ར་ཎ་སི། 〔梵〕ཆུ་བོ་བ་ར་ཎ་དང་ཆུ་བོ་ཨ་སི་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་གནས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་རམ་ཡུལ་ལའང་། 婆罗痆斯，婆罗奈河与阿斯河二河中間之城市或地区。【增】或作 བཱ་ར་ཎ་སི། 印度的貝拿勒斯城，釋迦佛在其邻近初轉法輪。〔达〕（达作 ཝ་ར་ཎ་སི་）

ཝ་རུ་ཎ། 〔梵〕ཀླུ་ལའང་། 龙。

【增】1.水神。2.一种草。〔达〕

ཝ་ལ། （未詳）

ཝ་ལམ་ཅན། དུར་ཁྲོད། 狐路（藻）。尸林，坟墓。

ཝ་ལེ། གསལ་ལེའམ་ས་ལེའང་། 明显，清楚。

【增】或作 ཝལ་ལེ། ཝལ་ལེ་བ།〔达〕

ཝ་ལེར་ཤར། གསལ་པོ་ཤར་བ། 明显。

ཝ་ལོང་། རྣ་རྒྱན། 环，耳环。

ཝ་སི། ཤིང་ཐོག་ཅིག་གམ། 一种苹果。

ཝང་། 〔汉〕རྒྱ་ནག་གོ་ས་ཝང་དང་ཀུན། 王爵。

ཝང་ཀུན། （原注同上）王公，王爵与公爵。

ཝང་ཝང་། ཝང་ཝང་ཞེས་འཛུམ་པའམ་བགད་པ། 笑。

ཝང་འཛུམ། （注同上）

ཝལ་གྱིས། ཤར་ཤར་གསལ་པོས། 明显地，清楚地。【增】＝ཝལ་ལེ།〔达〕

ཝལ་ལེ། ཝ་ལེའམ་གསལ་ལེ། 明显，清楚。

ཝས། ཝ་མོས་དང་ཚིག་རྟགས་ཝས། 1.由狐，以狐。（ཝ་的第三轉声）2.呼詞，喂！

ཝ་སློག ཝ་མོའི་པགས་པ། 狐裘，狐皮。

（同）ཝ་ལྤགས།

ཞ་སྒྲ། རྐང་པ་ཞ་རེ་ལུས་གཅེར་བུའམ་མགོ་ལ་སྐྲ་མེད་པ་ལའང་། 跛脚，裸身，或秃頂。

【增】= ཟ་མེད། 无耳。〔达〕

ཞ་ཉེ་དཀར་ནག ལྕགས་རིགས་ཞ་ཉེ་དཀར་ནག 錫，鉛。

ཞ་ཉེ་སྐྱེས། ལི་ཁྲིའི་མིང་། 鉛生（藻）。黄丹。

【增】= དངུལ་ཆུ། 水銀。〔达〕

ཞ་ཐེངས་པོ། རྐང་པ་ཞ་རེ་སྐྱོན་ཅན། 跛，瘸。

(同) ཞ་བོ།

ཞ་འཐེང་འཐེང་། རྐང་པ་ཀྱག་ཀྱག་འགྲོ་བའི་མིང་། 跛行，脚腿歪屈而行。

ཞ་བ། བག་ལ་ཞ་བའམ་ཡིབ་པ་ལྟ་བུ། 隐没，隐蔽。【增】跛。〔达〕

ཞ་བོ། རྐང་པ་ཞ་རེ་སྐྱོན་ཅན། 跛，瘸。

【增】手足殘廢者。〔本〕(同) ཞ་ཐེངས་པོ།

ཞ་འབྲིང་། ཞབས་འབྲིང་སྟེ་ཞབས་ཕྱིས་ཞམ་འབྲིང་ཞེས་པའང་སྣང་། 随行，侍从，亦作 ཞབས་འབྲིང་། ཞམ་འབྲིང་།

ཞ་སྨྱུག ཞ་ཉེའི་སྨྱུ་གུའམ་དེ་དང་འདྲ་བའི་སྨྱུ་གུ་ལའང་། 鉛笔。

ཞ་ར། ཞ་བོའམ་མིག་སྐྱོན་ཅན་དང་རྐང་ལག་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན། 1.独眼者。2.手脚有残疾者。

ཞ་ལ། ཨར་གའི་ཞལ་བ་ལྟ་བུ། 涂抹，如泥水工之涂抹。

【增】ཞལ་བ་ 的变体字，抹墙。〔达〕

ཞ་ལུ། རྩྭ་གསར་དུ་སྐྱེས་པའི་སྨྱུ་གུའམ་ལྗང་བུ། 新生草芽，苗。

【增】后藏札什倫布附近的地方名，此地有大庙为著名史学家布頓大師坐床之地。〔达〕

ཞ་ལུ་སྐྱེས། (注同上)

ཞྭ་ཏོག ཞྭ་མོའི་རྩེ་ཏོག 帽子的頂子。

ཞྭ་སྟེགས། དབུ་ཞྭའི་སྟེགས་བུ། 帽架。

ཞྭ་ཐེབ། ཞྭ་མོའི་དབྱེ་བྲག 帽之一种。

ཞྭ་རྣ་རིང་། རྗེ་བཙོང་ཁ་པའི་དབུ་ཞྭ་ལྟ་བུ། 长耳帽，如宗喀巴帽。

ཞྭ་མོ། མགོ་བའི་གོས། 帽子，冠。

【增】或作 ཞྭ། 〔达〕

ཞྭ་དམར། དབུ་ཞྭ་དམར་པོ། 紅帽。

【增】西藏佛教的旧派。〔达〕

ཞྭ་སེར། དབུ་ཞྭ་སེར་པོ། 黄帽。

【增】西藏佛教的新派。〔达〕

ཞྭ་སེར་བདག་ཉིད། བཙོང་ཁ་པ། 黄帽主(藻)。宗喀巴大师。

ཞག མར་སྣུམ་རྫིའི་ཞག་ཚི། 酥油之脂肪，油沫。

【增】1.凝血块。2.茶或其他液体(如奶)冷却后形成的薄膜。3.一天，但并非与“夜”相对(与夜相对的字为 ཉིན་མོ་)，据說有三种：(1) ཁྱིམ་ཞག 太阳經过黄道所需时間的三十分之一。(2) ཉིན་ཞག 由日出至次日日

出之时間。(3) ཚེས་ཞག 与每次新月增减成比例之时間区分。〔达〕

ཞག་ཀག ལོ་སྐག་ལྟ་བུའི་ཞག་སྐག 日灾，日的关煞。

ཞག་གི་ཕུང་པོ། དུས་ཀྱི་ཟླ་བ། 日聚(藻)。月，月份。

ཞག་གཅིག ཉིན་མཚན་རིལ་པོ་གཅིག་དང་ཡུད་ཙམ་སུམ་ཅུ་འམ་ཆུ་ཚོད་དྲུག་ཅུ་ཐམ་པ་དང་དེང་སང་གི་ཆུ་ཚོད་ ༢༤ ཡང་ན་ཉིན་ཞག་ཚེས་ཞག་ཁྱིམ་ཞག་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའོ། ། 一天，一昼夜，三十須臾，六十刻，即現行之二十四小时，又有 ཉིན་ཞག ཚེས་ཞག ཁྱིམ་ཞག 三种。(参看 ཞག་ 条【增】) (同) ཞག་པོ།

ཞག་ཆེན། མིའི་ཤ། 人肉。

ཞག་ལྡན་མ། ས་གཞིའི་མིང་། 具夜女(藻)。大地，地球。

ཞག་པོ། ཉིན་མཚན་རིལ་པོ་གཅིག་དང་ཡུད་ཙམ་སུམ་ཅུ་འམ་ཆུ་ཚོད་དྲུག་ཅུ་ཐམ་པ་དང་དེང་སང་གི་ཆུ་ཚོད་ ༢༤ ཡང་ན་ཉིན་ཞག་ཚེས་ཞག་ཁྱིམ་ཞག་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའོ། ། 一天，一昼夜，三十須臾，六十刻，即現行之二十四小时，又有 ཉིན་ཞག ཚེས་ཞག ཁྱིམ་ཞག 三种。(参看ཞག་条【增】)

【增】或指一夜。〔本〕(同) ཞག་གཅིག

ཞག་འཕུལ། ཉིན་འཕུལ་བ་ལྟ་བུ། 度日子。

ཞག་བླུག མར་ཞག་གི་སྣོད། 倒酥油之器具。

ཞག་ལོན། ཉིན་ཞག་མང་དུ་སོང་བ། 已經許多天。

ཞག་ས། ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་ས་ལའང་། 一昼夜之宿处。【增】停留处。〔高〕

ཞགས་གྲོལ། ཆུ་བོ་སི་ཏའི་མིང་ལའང་། 1.解繩索。2.悉多河。

ཞགས་གདབ། ཐག་པ་ཞགས་པས་བཟུང་བར་བྱ་ལྟ་བུ། 如被带鉤的繩索捉住。

ཞགས་འདེབས། ཐག་པ་ཞགས་པས་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 如用带鉤的繩索捉住。

ཞགས་པ། ཐག་པའི་ཞགས་པ། 繩索。

【增】带活結的投繩，捉鳥兽用。〔达〕

ཞགས་པ་ཅན། ཆུ་ལྷ་དང་གླང་པོ་ཆེ། 有索者(藻)。1.水神。2.象。

ཞགས་པ་འཛིན། ཆུ་ལྷ་ལའང་། 拿着繩索(藻)。水神。

ཞང་ཉེ། ཨ་མའི་རིགས་དང་འབྲེལ་བའི་མི་རྣམས་སོ། ། 舅父，母系亲属。(同) ཞང་ལགས།

ཞང་པོ། (注同上)

ཞང་བློན། ལྷ་ཞིག་ལའང་། 1.大臣名。2.天神之一。

ཞང་ཞུང་། ཡུལ་ཞིག་གུ་གེའི་ཡུལ། 西藏地方之一。

ཞང་བཟའ། ཞང་ཡུལ་ནས་བླང་བའི་མནའ་མ། 从 ཞང་ 地方所娶之媳妇。

ཞང་ལགས། ཨ་མའི་རིགས་དང་འབྲེལ་བའི་མི་རྣམས་སོ། ། 舅父，母系亲属。

(同) ཞང་ཉེ། ཞང་པོ། 〔达〕

ཞད་པ། (原注缺)【增】＝ཚོད། 正确的猜測。

ཞད་ཙམ། ཅུང་ཟད་ཙམ་སྨན་ཞད་ཙམ་བཏབ་ལྟ་བུ། 少許，如放少許药。

ཞན་པ། ཉག་ཞན་བར་གསུམ་ཟེར་དེང་སང་ཞེར་བ་འང་ཟེར། 弱，現今也說 ཞེར་བ།【增】1.缺。2.殘廢。3.小。〔四〕低劣。〔高〕

ཞན་པོར་སོང་བ། ལྷོད་པར་སོང་བའམ་རྒུད་པ། 弱了，緩慢了，衰退了。

ཞབས། རྐང་པ་དང་གདིང་། 1.脚(敬)。2.底。【增】下部，下端。〔达〕

ཞབས་ཀྱག བཞུགས་སའི་རྐུབ་ཀྱག 椅子（敬）。

ཞབས་ཀྱི་གདུ་བུ། རྐང་པའི་རྒྱན། 足釧（敬）。

(同) ཞབས་གདུབ།

ཞབས་ཀྱུ། ཡི་གེའི་ཞབས་ལ་ལྡུགས་ཀྱུ་ལྟ་བུ། 藏文字下如鉤形之元音符号ུ

ཞབས་རྐ། （未詳）

ཞབས་བཅགས་པ། སོང་བའི་མིང་། 去，往（敬）。【增】1.＝ཞབས་ཆགས། 鞋，靴。2.地面，土地。〔达〕

ཞབས་འཆག འགྲོ་བའི་མིང་། 去，行(敬)。

ཞབས་རྗེས། རྐང་པའི་རྗེས། 足迹，脚印（敬）。

ཞབས་ཏོག་པ། ཞབས་འབྲིང་ལྟ་བུ་ཞབས་ཞུ་བ་རས་བཀུར་བའམ་བཀུར་སྟི་བྱེད་པའི་མིང་། 侍从，仆人。

ཞབས་གཏུགས་པ། ཞབས་ལ་ཐུག་པར་བྱས་པ། 祇足，接触足部（表示敬意）。

ཞབས་རྟིང་། རྐང་པའི་རྟིང་། 脚跟（敬）。

ཞབས་རྟེན། ལྷམ་ཡང་། 1.脚凳。2.靴，鞋。

ཞབས་སྟེགས། རྐང་རྟེན་ནམ་རྐང་ཁྲི་ཡང་། 脚凳。

ཞབས་ཐང་། རྐང་ཐང་། 步行（敬）。

ཞབས་ཕྱིགས། རོགས་བྱེད་པ་དང་འགྲོ་བ་ཡང་། 1.帮助，伺候。2.行走，启程。

(同) ཞབས་གདེགས། ཞབས་འདེགས།

ཞབས་ཕྱིབ། （原注缺）踐行。

ཞབས་མཐིལ། རྐང་པའི་མཐིལ། 足掌，脚心(敬)。

ཞབས་དྲུང་དུ། སྐུའི་ཞབས་ཀྱི་ཚ་རུ། 足下，閣下，身前（表示恭敬的称呼）。

ཞབས་གདུབ། རྐང་པའི་རྒྱན། 足釧（敬）。

(同) ཞབས་ཀྱི་གདུ་བུ།

ཞབས་གདེགས། རོགས་བྱེད་པ་དང་འགྲོ་བ་ཡང་། 1.帮助，伺候。2.行走，启程。

(同) ཞབས་ཕྱིགས།

ཞབས་འདེགས། （注同上） 【增】服务，俗語等于 ཞབས་ཕྱིས། 仆人。〔达〕

ཞབས་འདྲེན་པ། རྒུད་དུ་འཛུག་པའམ་རྐང་འདྲེན་པ། 1.使衰退。2.扯腿(意即使他人丢面子)。

ཞབས་བརྡོལ་བ། ཞབས་འོག་ཡི་ཁུང་བརྡོལ་བ་ལྟ་བུ། 底下穿孔。【增】无底物。〔四〕

ཞབས་པད། བློན་པོ་དང་ཞབས་པདྨའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ་ཡང་། 大臣（西藏地方政府的四位嘎倫之称謂）。

ཞབས་ཕྱིས། གཡོག་པོ་ཡི་མིང་ཞམ་འབྲིང་དང་ཞ་རིང་ཞམ་རིང་ཞེས་པའང་སྐད། 随从，仆役，亦作 ཞམ་འབྲིང་། ཞ་རིང་། ཞམ་རིང་།

(同) ཞབས་འབྲིང་།

ཞབས་བྲོ། རྐང་པས་ཞབས་བྲོ་བྱེད་ཁས་གཞས་གཏོང་ངམ་སྡོངས་ལྟ་བུ། 舞蹈（敬），如足舞蹈、口唱歌。

ཞབས་འབྲིང་། གཡོག་པོ་ཡི་མིང་ཞམ་འབྲིང་དང་ཞ་རིང་ཞམ་རིང་ཞེས་པའང་སྐད། 随从，仆役，亦作 ཞམ་འབྲིང་། ཞ་རིང་། ཞམ་རིང་།

(同) ཞབས་ཕྱིས།

ཞབས་མ། ཞོལ་ལམ་གོས་སྨད་ལ་འདང་། 1.下部。2.衣服边緣。【增】女人衬褲，下裳。〔达〕

ཞབས་མ་རྐྱོངས། རྐང་པ་ཆེར་མ་ནར་བའི་དོན། 莫伸脚（敬）。

ཞབས་སྤུ་ལྡན་པ། （原注缺）
【增】韻脚，一个韻节。〔达〕

ཞབས་བསིལ། རྐང་པ་ཁྲུས་ཆུ། 洗脚水。

ཞམ་ཆུ། （未詳）

ཞམ་འབྲིང་། ཞབས་འབྲིང་གཡོག་པོ་འི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 ཞབས་འབྲིང་། 侍从，仆人。

ཞམ་རིང་། （注同上）
【增】＝སྐུ་མདུན། 大人物面前。〔达〕

ཞར་རྒྱུ། སྐྲ་བཞར་ཟིན་མ་ཡིན་ཞར་རྒྱུ་ལྟ་བུ། 当剃。

ཞར་བྱུང་། གཞན་གྱི་ཞར་ལ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ། 附带，附益，附加。

ཞར་ར། མིག་ལ་གཅིག་མེད་པའམ་མིག་སྐྱོན་ཅན་དང་ཞ་རའང་ཟེར། 独眼，缺一隻眼，眼有病者，亦作 ཞ་ར།

ཞར་ལ། གཡམ་འདམ། 兼附，跟随。
【增】＝ཞོལ་ལ། 〔达〕 顺便。〔四〕

ཞལ། ཁ་དང་གདོང་འདང་། 1.口（敬）。2.面，臉(敬)。【增】容顏，仪容。〔达〕

ཞལ་ཀུག དཀར་ཡོལ་ཞལ་བུ་འགྲོགས་བྱེད་ཀུག་ཕོ་འི་དཀར་ཡོལ་ལ་ཕོ་ཀུག་དང་མོ་འི་ལ་མོ་ཀུག་ཀུང་ཟེར། 碗，茶杯（敬），男用的为 ཕོ་ཀུག 女用的为 མོ་ཀུག

ཞལ་དཀར། དཀར་ཡོལ་མཆོད་ཞལ། 茶碗（敬）。（同）ཞལ་བུ།

ཞལ་བཀོད། བཀའ་འཕྲིན་ཡིག་ལྟ་བུ། 信札，书信（敬）。【增】指令。〔达〕

ཞལ་སྐྱིན། ངོ་ཚབ་བམ་སྐུ་ཚབ། 代表（敬），也說 ངོ་ཚབ། སྐུ་ཚབ།

ཞལ་སྐྱེམས། ཁ་སྐོམ་གསེར་སྐྱེམས་ལྟ་བུ། 1.渴。2.酒（敬），【增】圣者的飲用物。〔达〕

ཞལ་སྐྱེམས་པ། ཁ་སྐོམ་པའམ་བསྐམས་པ། 口渴（敬），干枯。

ཞལ་ཁང་། （原注缺）面輪。

ཞལ་ཁེབས། ཁ་གཅོད་དེ་ཞལ་ཐང་ཁེབས་རས། 遮面（敬），遮盖物，佛象之幔子。
【增】明王象或双身象面前的遮幔。〔达〕

ཞལ་ཁྲིམ། བཞིན་རས་སམ་གདོང་། 面貌，臉（敬）。（同）ཞལ་རས།

ཞལ་མཁན། ཨར་ཀ་གཅོག་མཁན་ནམ་ཁང་པའི་ཞལ་བའམ་ཞལ་བྱེད་པ་པོ། 泥水工人，抹房者。（同）ཞལ་བ་མཁན་པོ། ཞལ་ཞལ་མཁན།

ཞལ་གྱིས་བཞེས། ཁས་བླངས་པ། 接受，承認（敬）。

ཞལ་ངོ་། དགེ་འདུན་སྤྱིའི་དགེ་སྐོས་དང་དམག་མི་ཞལ་ངོ་འདང་། 1.僧众总管。2.軍中总管。【增】1.臉，仪容。2.过去此字亦指統率五十多人的軍官。〔达〕

ཞལ་སྔར། གདོང་ཟུང་དུ། 面前(敬)。

ཞལ་གཅོད། ཁ་གཅོད། 盖（敬），如碗盖，壶盖等。

ཞལ་ལྕེ་གཅོད། ཁ་མཆུ་མཐའ་གཅོད་པ་པོས་ཐག་གཅོད་དགོས་པ། 审判，判决（敬）。

ཞལ་ལྕེ་བཅད་པ། ཁ་མཆུ་མཐའ་གཅོད་པ་པོས་

བཅད་ཟིན་པ། 已审判，已判，已判决（敬）。

ཞལ་ལྕེ་ཆོད། ཁ་མཆུ་མཐའ་གཅོད་པ་པོས་ཐག་གས་མཐའ་ཆོད་ཅིག 审判，判决(敬)（命令詞)。

ཞལ་ཆེ། ཁ་ཆེ་བ་ལའང་། 1.証断者，裁判者（敬）。2.嘴大者。

ཞལ་ཆེམས། ཁ་ཆེམས་ཏེ་འཆི་ཁར་སླས་པའི་ཚིག 遺嘱，临終遺言（敬）。

ཞལ་ཚོར། ཨར་ཚོར་ཅེས་པའི་སོག་སྐད་ནས་བྱུང་ཕྱི་རས་ཀྱི་མིང་ལ་ཨ་ཚོར་རམ་ཨར་ཚོར་ཞེས་པའང་སོག་སྐད་དོ། ། 拭巾（敬），此語由蒙語 ཨ་ཚོར། ཨར་ཚོར་ 来。

ཞལ་མཆུ། ཁ་མཆུ། 訴訟（敬）。

ཞལ་འཆེས། ཁས་ལེན་པའམ་ཁས་བླངས་པ། 允許，承当（敬）。（同）ཞལ་བཞེས།

ཞལ་གཉེད། ཟས་མདངས། 食物的力量（敬）。

ཞལ་ཏ་བ། དོ་དམ་བྱེད་པ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་དོ་དམ་པའམ་བྲན་པོ་ལའང་། 1.職事人，管理人。2.作僧众之事者。3.負責人。4.仆役（敬）。

ཞལ་ཏ་བྱེད་པ། （注同上）

【增】1.服侍。2.檢查，檢閱，监督。3.照料病人。〔达〕

ཞལ་ཏ་མ། བྲན་མོའམ་བུ་རྫི་གཡོག་མོ། 婢女，保姆，女仆（敬）。

ཞལ་ཏོན། ཁ་ཏོན་འདོན་དགོས་ལྟ་བུ། 念誦（敬），如讀誦經书。（同）ཞལ་གདོན། ཞལ་འདོན།

ཞལ་བཏབ་པ། ཁ་སྐོང་བསྣན་པ། 已补足，已添上（敬）。

ཞལ་ཐང་། སྐུ་ཐང་། 画象，眞容（敬）。

ཞལ་མཐུན་པ། ཁ་མཐུན་པ། 同意，一致(敬)。

ཞལ་དུ་སྟོབ། ཞལ་དུ་སྟེར་རམ་ཞལ་དུ་ཕོབ་ཏུ་འཇུག 供养（敬）。

ཞལ་དྲོ་བ། （原注缺）烤火，取暖(敬)。

（同）ཞལ་བསྲོ་བ།

ཞལ་གདངས་པ། ཁ་གདངས་པ། 張口（敬）。

ཞལ་གདམས། གདམས་ངག 教誡，指示(敬)。

ཞལ་གདོན། ཁ་ཏོན་འདོན་དགོས་ལྟ་བུ། 念誦（敬），如須誦經书。

（同）ཞལ་ཏོན། ཞལ་འདོན།

ཞལ་འདེབས། ཁ་སྐོང་སྣོན་པ། 补足，添上。

ཞལ་འདོན། ཁ་ཏོན་འདོན་དགོས་ལྟ་བུ། 念誦（敬），如讀誦經书。

（同）ཞལ་ཏོན། ཞལ་གདོན།

ཞལ་ནས་སྐྱེས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་བྲམ་ཟེ་ལའང་། 口生（藻）。1.菩薩。2.婆罗門，梵志（佛）。

ཞལ་ནས་གསུངས། ཁ་ནས་གསུངས་པ། 口說，亲口所說（敬）。

ཞལ་ཕོར། ཁ་ཕོར། 碗，茶碗（敬）。

ཞལ་འཕངས། ཁ་འཕངས་པ་སྟེ་ཆོས་མངོན་པར་གསུངས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 指（敬），如指云："对法中說"。

ཞལ་བ་མཁན་པོ། ཨར་ཀ་གཅོག་མཁན་ནམ་ཁང་པའི་ཞལ་བའམ་ཞལ་བྱེད་པ་པོ། 泥水工人，抹房者。（同）ཞལ་མཁན། ཞལ་ཞལ་མཁན།

ཞལ་བུ། དཀར་ཡོལ་མཆོད་ཞལ། 茶碗（敬）。

【增】小杯。〔达〕（同）ཞལ་དཀར།

ཞལ་བྱང་། ཁ་བྱང་། 标题，題詞（敬）。

ཞལ་འབག གདོང་འབག་གམ་གདོང་འགབ་པར་བྱེད་པའི་འཆམས་འབག་ལྟ་བུ། 假面具（敬）。

ཞལ་མི་གསལ། ཚིག་མི་གསལ་བ་ལ་འདང་། 語言不清楚（敬）。

ཞལ་ཚོས། ཟས་ཞལ་ཚུས། （ཚོས་ 疑是 ཚུས་ 之誤）飯，食物（敬）。

ཞལ་འཚུས། ཞལ་ཚུས་སམ་ལྷ་བཤོས་གཏོར་མ་ལ་འདང་། 1.食品（敬），糕餅。2.供食。亦作 ཞལ་ཚུས། （同）ཞལ་ཟས།

ཞལ་རྫུན། ཁ་རྫུན་རྫུན་ཚིག 妄語（敬）。

ཞལ་ཞལ། ཞལ་བ་ཞལ་ཞལ་བྱས་པ། 涂墻，涂抹。

ཞལ་ཞལ་མཁན། ཨར་ཀ་གཅོག་མཁན་ནམ་ཁང་པའི་ཞལ་བའམ་ཞལ་བྱེད་པ་པོ། 泥水工人，抹房者。（同）ཞལ་མཁན། ཞལ་བ་མཁན་པོ།

ཞལ་བཞེས། ཁས་ལེན་པའམ་ཁས་བླངས་པ། 允許，承認（敬）。（同）ཞལ་འཆེས།

ཞལ་ཟས། ཞལ་ཚུས་སམ་ལྷ་བཤོས་གཏོར་མ་ལ་འདང་། 1.食品(敬)，糕餅。2.供食。亦作 ཞལ་ཚུས། （同）ཞལ་འཚུས།

ཞལ་གཟིགས། མིག་གིས་མཐོང་བ་ཟེར། 眼見（敬）。【增】1.題詞。2.显現。〔达〕

ཞལ་གཡོགས། མཆུ། 复口（藻）。唇（敬）。

ཞལ་རས། བཞིན་རས་སམ་གདོང་། 面貌，臉（敬）。（同）ཞལ་ཁྲིམ།

ཞལ་རོག ཁ་སྒྲོག་མེད་པ། 靜默(敬)，无言語。

ཞལ་ལག ཁ་ལག་གསོལ་ཚིགས། 飯，飲食(敬)。

ཞལ་གསེར་སྒྲོན་པ། བཞིན་རས་ལ་གསེར་བྱུགས་པ། 涂金，佛面上涂金（敬）。

ཞལ་གསུམ་མ། འོད་ཟེར་ཅན་ལ་འདང་། 三面女（藻）。光明天女。

ཞལ་བསིལ། གདོང་ཁྲུས་ཆུ་འམ་ཁ་བཤལ་ཆུ། 洗臉水，漱口水（敬）。

ཞལ་བསྲོ་བ། （原注缺）烤火，取暖（敬）。（同）ཞལ་དྲོ་བ།

ཞི་མཐར་བྱེད། དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལ་འདང་། 摧寂靜（藻）。极喜自在。

ཞི་དུལ། ཞི་ཞིང་དུལ་བ་སྙེ་གསོང་པོར་སྨྲ་བ་ལ་འདང་། 平和而馴良，說正直的話。

ཞི་དྲག ཞི་བ་དང་དྲག་པོ་ཁྲོ་བོ་གཉིས། 文武（寂靜的与忿怒的）。

ཞི་གནས། སེམས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་རྒྱུ་བ་ཞི་ནས་ནང་དུ་དམིགས་པ་ལ་གནས་པས་ན་ཞི་གནས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས······འཇོག་ས་ཞི་གནས། 止（佛）。奢摩他〔梵〕。1.寂灭心向外散，令靜住內所緣，故名寂止。2.依三摩地令心靜住。

ཞི་བ། སངས་རྒྱས་དང་ཐར་པ་དང་མྱང་འདས་དང་དབང་ཕྱུག་དང་དུས་འཁོར་དང་ས་བྲ་ཕོ་དང་རྣམ་ཐོས་ལ་འདང་། 寂靜（佛）。1.佛。2.解脫。3.涅槃。4.自在（天神名）。5.时輪金剛(本尊名)。6.已酉年。7.毗沙門（天神名）。【增】1.和平，安靜，平定，平靜，和解，緩和。2.溫和，和气。3.靜心，安息。4.＝ཐར་པ་མཐོ་རིས། 寂灭涅槃。5.溫和的神佛，与 ཁྲོ་བོ་ 或 དྲག་པོ་ 相反。〔达〕

ཞི་བ་སྐྱེས། ཚོགས་བདག་ལ་འདང་། 寂静生（藻）。毗那夜迦（天神名）。

ཞི་བ་པ། （原注缺）寂静者。

ཞི་བ་འཚོ། མཁན་པོ་བོ་དྷི་སཏྭ་ལ་འདང་། 静命（法师名）；又称堪布菩提薩埵。

ཞི་བ་འཚོལ་བ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས། 求寂灭（藻）。1.声聞(佛)。2.独觉(佛)。

ཞི་བ་ལྷ། སློབ་དཔོན་ཞིག 寂天，一位論师名。

ཞི་བའི་གླིང་། དགོན་པ། 静修处,阿練若(佛)。

ཞི་བའི་འགྲོས་ཅན། ངང་པ་ལ་འདང་། 1.徐行者。2.鵝。

ཞི་བའི་གནས། དུར་ཁྲོད། 寂静处(藻)。尸林。

ཞི་བའི་པོ་ཉ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 寂静使者(藻)。鄔摩天女。（同）ཞི་བའི་བུ་མོ།

ཞི་བའི་ཕྱོགས། དགོན་པ་དང་ཡར་ངོ་ལ་ཞི་བའི་ཕྱོགས་ཟེར། 1.静修处，阿練若（佛）。2.上弦月。

ཞི་བའི་བུ་མོ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 寂静女（藻）。鄔摩天女。（同）ཞི་བའི་པོ་ཉ།

ཞི་བའི་སྲིང་མོ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ་དང་ཡ་མུ་ན་དང་ཆུ་བོ་བཀྵུ་ལ་འདང་། 寂静妹（藻）。1.鄔摩天女。2.雅穆那河。3.跋刍河。

ཞི་བར་གྲགས། ཁྱབ་འཇུག 寂静称（藻）。遍入（天神名）。

ཞི་བར་འཇུག མཚན་མོ། 寂静轉(藻)。夜間。

ཞི་བར་གནས་པ། I. དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་འདང་། 1.安静地住。2.大自在（天神名）。（同）ཞི་འཛིན།

II. མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་ཚོགས་བདག་ལ་འདང་། 1.火。2.火神。3.毗那夜迦（天神名）。

ཞི་བར་མཛད་པ། སངས་རྒྱས། 能静(藻)。佛。

ཞི་བྱེད། གཤིན་རྗེ་ལ་འདང་། 1.使安静。2.閻罗王。【增】1.混合飲料。2.圣者帕当巴在西藏創造的密教宗派名。〔达〕

ཞི་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ་དང་སྒྲོལ་མ་དང་ཝ་སྤྱང་ལ་འདང་། 寂静女（藻）。1.鄔摩天女。2.度母。3.狼，狐。【增】簾、竹的或木制的篩子。〔达〕

ཞི་མི། བྱི་ལ། 猫。【增】= ཞིམ་བུ།〔达〕

ཞི་འཛིན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་འདང་། 静持(藻)。大自在（天神名）。（同）ཞི་བར་གནས་པ།

ཞི་འཛིན་པ། འཁོར་བ་ལ་འདང་། 持寂静(藻)。生死輪迴。

ཞིག གཅིག 一个，一种。

ཞིག་དཀའ། འཇིག་དཀའ། 难坏。

ཞིག་ཀ། ཟས་ཟོ་ཞིག་ཀ་ལྟ་བུ། 祝愿詞，如說："愿吃飯"。

ཞིག་ཏུ། གཅིག་ཏུ། 于一种。

ཞིག་པ། འཇིག་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཞིག་ཟིན་པ་འདས་པ། 毁坏，已坏。（同）ཞིག་རལ་པ།

ཞིག་པོ། ཆག་དུམ་ལྟ་བུ། 破碎，如碎片。【增】通达空性的智慧或人。〔达〕

ཞིག་རལ་པ། འཇིག་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཞིག་ཟིན་པ་འདས་པ། 毁坏，已坏。（同）ཞིག་པ།

ཞིང་། I. གནས་ས་གཞི་དང་དཀྱིལ་འཁོར། 世界，大地，坛輪（佛）。（同）ཞིང་ཁམས།

II. འབྲུ་ཞིང་འབྲུ་སྐྱེས་ས་གཞི་གཞིན་སའང་། 田

地，肥田。【增】1.= བདག་ཉིད། 自性。2.土壤。3.耕耘。4.佛土，佛所教化的境域。〔达〕（同）ཞིང་ས།

III.ཚིག་ཕྲད་དེ་ཚིག་གི་བར་ཚིགས་སུ་དར་ཞིང་… རྒྱས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ལ་འདང་། 連接詞，如：དར་ཞིང་རྒྱས། 繁盛。【增】用于添后字 ང་ན་མ་འ་ར་ལ་ 的后面，参看 ཅིང་ 字。〔达〕

ཞིང་སྐྱེས། མི། 田生（藻）。人。

ཞིང་ཁམས། གནས་ས་གཞི་དང་དཀྱིལ་འཁོར། 世界，大地，坛輪（佛）。
【增】天。〔高〕（同）ཞིང་I.

ཞིང་གི་ཐོག་ཤས། སྟོན་ཐོག་ཆ་ཤས་དྲུག་ཏུ་བགོས་པ། 田賦，秋收的六分之一（印度古制）。

ཞིང་གི་རྣང་མ། ཞིང་ནང་གི་ཡུར་བ་ལྟ་བུ། 畦，田内之水沟。

ཞིང་ཆེན། དུར་ཁྲོད། 大田（藻）。尸林。
【增】大省。〔达〕

ཞིང་ཆེན་པགས་པ། མི་ལྤགས་མིའི་པགས་པ། 大田皮（藻）。人皮。（同）ཞིང་ལྤགས།

ཞིང་ཆེན་གཡང་གཞི། （注同上）

ཞིང་མཆོག （原注缺）良田。

ཞིང་བཏབ་པ། ཞིང་ལ་ས་བོན་འདེབས་པ་པོས་བཏབ་ཟིན་པ། 已种地。

ཞིང་ཐག་མ། ཆར་མ། 歇地，丢荒地（因地瘠而丢弃了的）。

ཞིང་ཐག་ལངས་པ། （原注缺）重开丢荒地。

ཞིང་རྡོར། ཐོང་གསོལ་ལ་འདང་། 1.耕田。2.犁。

ཞིང་འདེབས། ཞིང་ལ་ས་བོན་འདེབས་པ་པོས་འདེབས་རྒྱུ། 将种地。

ཞིང་སྡེ། ཡུལ་སྡེ། 佃户，部落。

ཞིང་པ། ཤས་པའམ་ཞིང་གི་སོ་ནམ་ཅན། 农人，农民。（同）ཞིང་ལས་འཚོ་པ།

ཞིང་ལྤགས། མི་ལྤགས་མིའི་པགས་པ། 田皮（藻）。人皮。（同）ཞིང་ཆེན་པགས་པ། ཞིང་ཆེན་གཡང་གཞི།

ཞིང་མ་ཡིན་པ། རྟེན་མ་ཡིན་པ་ལ་འདང་། 1.不是田地。2.非田（佛），非所依身。

ཞིང་རྨོད་པ། ཞིང་རྨོད་པ་པོས་རྨོན་རྒྱབ་རྒྱུའམ་རྨོ་རྒྱུ་དང་རྨོས་ཟིན་པ་དང་རྨོས་ཤིག་ཟེར་བའི་བྱ་བྱེད། 耕田。

ཞིང་རྨོ་བ། ཞིང་རྨོད་པ་པོས་རྨོན་རྒྱབ་རྒྱུའམ་རྨོ་རྒྱུ། 将耕田。

ཞིང་རྨོན་རྒྱབ་པ། （注同上）

ཞིང་རྨོས་པ། ཞིང་རྨོད་པ་པོས་རྨོས་ཟིན་པ་དང་རྨོས་ཤིག 已耕田。

ཞིང་ལས། ཞིང་གི་སོ་ནམ་གྱི་ལས་ཀ། 农事，农业。

ཞིང་ལས་འཚོ་པ། ཤས་པའམ་ཞིང་གི་སོ་ནམ་ཅན། 农业生活者（藻）。农人。（同）ཞིང་པ།

ཞིང་གཤེགས། དག་པའི་ཞིང་དུ་གཤེགས་པ། 往生净土（死）。

ཞིང་ས། འབྲུ་ཞིང་འབྲུ་སྐྱེས་ས་གཞི་གཤིན་སར་འདང་། 田地，肥田。【增】省区。〔达〕（同）ཞིང་II.

ཞིབ་གཅོད། ཞིབ་ཏུ་ཡིན་མིན་གྱི་མཐའ་བཅད་ནས་གཅོད་པ་དང་ཞིབ་ཏུ་པར་ཚུར་ཟེར་ཟེར་ནས་ཡིན་… མིན་གྱི་མཐའ་ཆོད་དགོས་སམ་ཐག་ཆོད་དགོས་ལྟ་…

བུ་དེང་སང་ཞིབ་དཔྱོད་ཅེས་སྐད། 审察，細察是非而判断，細問彼此是非而判断。現今作ཞིབ་དཔྱོད། (同) ཞིབ་བཤེར་བ།

ཞིབ་ཆ། ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་པའི་ཆ་ལའང་། 1.微細部分。2.詳細观察之部分。
【增】精密正確。〔达〕 使穷究，穷究。〔四〕

ཞིབ་རིག་རིག གཏན་གཏན་བྱས་པའི་དོན། 精細，稳定地作。(同)ཞིབ་ཏུ་རིག་པ། ཞིབ་ཚགས་པ།

ཞིབ་ཏུ། རགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཞིབ་ཏུ། 詳細地，精密地，細致地。(同) ཞིབ་མོར།

ཞིབ་ཏུ་རིག་པ། གཏན་གཏན་བྱས་པའི་དོན། 精細，稳定地作。
(同) ཞིབ་རིག་རིག ཞིབ་ཚགས་པ།

ཞིབ་བཏགས། ཕྱེ་མར་ཞིབ་ཏུ་བཏགས་པ། 細研，研为細末。

ཞིབ་བྲ། འབྲུ་བྲ་བོའི་ཕྱེ་མ། 蕎麦面。

ཞིབ་མ། སྲོ་མ་ལྟ་བུ་སྨྱུག་མ་ལྷས་པའི་གཞོང་པ་ལྟ་བུ་དང་ཕྱེ་མ་ལའང་། 1.篩子。2.細末。
【增】1.簸箕。2.魔名，爱神之敌。〔达〕

ཞིབ་མོ། སེར་སྣ། 吝啬。【增】微量。〔达〕

ཞིབ་མོར། རགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཞིབ་ཏུ། 詳細。
(同) ཞིབ་ཏུ།

ཞིབ་ཚགས་པ། གཏན་གཏན་བྱས་པའི་དོན། 仔細，稳定地作。(同) ཞིབ་རིག་རིག ཞིབ་ཏུ་རིག་པ།

ཞིབ་བཤེར་བ། ཞིབ་ཏུ་ཡིན་མིན་གྱི་མཐའ་བཅད་ནས་གཅོད་པ་དང་ཞིབ་ཏུ་ཕར་ཚུར་ཟེར་ཟེར་ནས་'' ཡིན་མིན་གྱི་མཐའ་ཚོད་དཔོག་སེམས་ཐག་ཚོད་དཔོག་ལྟ་བུ་དེང་སང་ཞིབ་དཔྱོད་ཅེས་སྐད། 审判，細察是非而判断，細問彼此是非而判断。現今作ཞིབ་དཔྱོད། (同) ཞིབ་གཅོད།

ཞིམ་པ། སྦྲང་རྩི་ཞིམ་པ། 香甜，蜜甜。
【增】甜食，珍味。〔达〕

ཞིམ་མོ། ཁ་ལ་ཞིམ་པོའམ་མངར་མོ། 香甜，甘美。

ཞིམ་ཤིང་། སེར་ཤིང་། (未詳)

ཞུ་མཁན། I. མར་མེ་ལ་ཞུ་བ་པོ། 熔化者。
(同) ཞུ་བ་པོ་I.
II. སྨན་ཞིག་ལའང་། 1.請求者，申請者。2.葯之一种。
【增】檳榔子。〔达〕 枇杷花。〔四〕

ཞུ་ཆེན། ཡུལ་ཞིག་ལའང་། 1.大校譯师（譯經时之校閱者）。2.地方之一。

ཞུ་མཆིད། གསོལ་བ་ཞུ་བའམ་གསོལ་བ་འདེབས་པ། 請問，祈請。(同) ཞུ་འབུལ། ཞུ་གསོལ།

ཞུ་གཏུགས། ཐུག་པའམ་གཏུགས་ཏེ་ཞུ་བ། 面請，晤面而請求。

ཞུ་རྟེན། འབུལ་བའམ། 献礼。【增】= ཞུ་ཡིག་གི་རྟེན། 随同問候书柬附送的礼物。〔达〕

ཞུ་འདེགས། ཞུ་རྟེན་ལའང་། 随同請愿书附送的礼物。【增】= གཟིགས་རྟེན། 〔达〕

ཞུ་སྣ། ཞུ་མཁན། 引見者。

ཞུ་བ། སྐད་ཆ་ཞུ་བའམ་གསོལ་བ། 請問，請求。
【增】1.熔化。2.溶化，溶解。3.消化。4.詢問，考查。〔达〕 融化。〔本〕

ཞུ་བ་པོ། I. མར་མེ་ལ་ཞུ་བ་པོ། 熔化者。
(同) ཞུ་མཁན་I.
II. ཞབས་ཕྱིས་ཞུ་བ་པོ་ལའང་། 1.請求者。2.侍从，傳达。

ཞུ་འབུལ། གསོལ་བ་ཞུ་བའམ་གསོལ་བ་འདེབས་པ། 請問，祈請。(同) ཞུ་མཆིད། ཞུ་གསོལ།

ཞུ་མར། (原注缺)

【增】俗語中代 སྒྲོན་མེ། 灯，灯火。〔达〕

ཞུ་ཡིག ཡི་གེ་འབུལ་བ། 呈文，上书。

(同) ཞུ་ཤོག

ཞུ་རལ་བ། གོས་ཀྱི་མཐའ་རལ་བ་ལྟ་བུ། 破边緣，如衣边破烂。

ཞུ་ལིགས། བཞུ་ལེགས་ཏེ་ར་གན་མིང་། 善熔(藻)。黄銅。

ཞུ་ཤོག ཡི་གེ་འབུལ་བ། 呈文，上书。

(同) ཞུ་ཡིག

ཞུ་གསོལ། གསོལ་བ་ཞུ་བའམ་གསོལ་བ་འདེབས་པ། 請問，祈請。(同) ཞུ་མཆིད། ཞུ་འབུལ།

ཞུགས། མེའི་མིང་། 火 (敬)。

【增】焚尸的火。〔达〕 进来。〔四〕

ཞུགས་ཀྱི་དུ་མ། མེ་སྟག 火星，火花。

ཞུགས་ཏོག མེ་ཏོག 1.花。2.火燄。

ཞུགས་གནས་བརྒྱད། རྒྱུན་ཞུགས་དང་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་གཉིས་སོགས། 向果八圣 (佛)，預流向，預流果等。

ཞུགས་པ། I. ཐེག་པ་ལའང་། 1.行。2.乘御。

II. ལམ་དུ་ཞུགས་པའམ་བཅུག་པ། 行，上路。

【增】1.= འཚོ་བ། 怀抱，进入心中。2.改信某宗教，有信仰。3.牵涉，牵入。4. ཞེན་པ། 恋。〔达〕

ཞུགས་མར། མར་མེའམ་དེང་སང་བཞུ་མར། 灯，現称为 བཞུ་མར།

ཞུགས་ཡིང་། མེ་འཇོག་སྣོད། 火盆，儲火器。

【增】灰烬。〔达〕(同) ཞུགས་སྣོ།

ཞུགས་ཤོག ལམ་དུ་ཞུགས་ཤོག 走吧！上路吧！

ཞུགས་ཤིང་། མེ་ཤིང་། 柴，薪。

ཞུགས་སྣོ། མེ་འཇོག་སྣོད། 火盆，儲火器。

(同) ཞུགས་ཡིང་།

ཞུན་མཁན། (原注缺) 熔化者。

ཞུན་ཐར་ཆོད་པ། ཐེ་ཚོམ་ཐག་ཆོད་པ། 斷疑，决疑。

ཞུན་མ། བཞུས་པའི་ཞུན་མ། 熔化的东西。

【增】亦作 ཞུན་པ། 〔达〕

ཞུན་མར། མར་ཁུ། 熟酥，酥油汁。

ཞུབ་ཅན། གོ་ཆ། 鎧甲。

ཞུབ་ཆེན། (原注缺) 大鎧甲。

ཞུབ་པ། གོ་ཁྲབ་གོན་པ། 披甲冑。【增】= གོ་ཆ། གོ་ཁྲབ་ 或 རྨགས་གོས། 盔甲。〔达〕

ཞུབ་མ། (未詳)

ཞུམ་སྐད། སྐད་ཆུང་ཆུང་། 低語，小声說話。

【增】狍鹿惊叫。〔四〕

ཞུམ་པ། I. འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་པའམ་འདོད་པ་ལོག་པ་ལའང་། 1.恐惧。2.退心，退志。

(同) ཞུམ་ཞུམ་པ།

II. སེམས་ཞུམ་པ། 怯退，心怯。【增】1.松弛，懈怠。2. ངུ་བ 的敬詞，悲泣。〔达〕

ཞུམ་བུ། ཞི་མི་བྱི་ལ་བྱི་བ་གསོད་མཁན། 猫。

ཞུམ་མེད་པ། སེམས་འདོད་པ་ལ་མ་ལོག་པ། 不怯退。

ཞུམ་ཞུམ་པ། འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་པའམ་འདོད་པ་ལོག་པ་ལའང་། 1.恐惧。2.心怯，退志。【增】胆战。〔四〕（同）ཞུམ་པ་ I.

ཞུར། I. མགྱོགས་པོའམ་རྒྱུགས་པ། 1.快，速。2.跑。II. མགོ་དམར་པོའི་ཞུར། 鳥兽的长嘴鼻。（同）ཞུར་པོ་སྣ།

ཞུར་ཅན། ངང་པ་ཞུར་ཅན། 有冠（藻）。鵝。【增】綠臉。〔四〕

ཞུར་འཇུག སྐད་ཆ་ཞུ་རུ་འཇུག 使請求。

ཞུར་པོ་སྣ། མགོ་དམར་པོའི་ཞུར། 鳥兽的长嘴鼻。（同）ཞུར།

ཞུས་དག དཔེ་ཆ་དག་པར་ཞུས་ཟིན་པ། 已校对。【增】= ཞུ་དག〔法〕

ཞུས་ནས། སྐད་ཆ་ཞུས་ནས། 請求以后。

ཞུས་པ། ཞུ་བ་ཞུས་ཟིན་པ། 已請求。【增】冰融化了。〔四〕

ཞུས་ཡིག ཞུ་ཡིག 呈文。【增】箋。〔四〕

ཞུས་ཤིག གསོལ་བའམ་སྐད་ཆ་ཞུས་ཤིག 請問，問話（命令詞）。

ཞེ་བཀོན་པ། ཁོང་ཁྲོས་པའམ་དགྲ་བོ་ལ་སེམས་བཀོན་ཏེ་འཁྲུགས་པ་ལྟ་བུ། 怨恨，憤怒，如于仇人起瞋恨心。（同）ཞེ་འཁྲུགས་པ།

ཞེ་བཀམས་པ། ཧམ་པ་ཅན། 心貪，貪婪。

ཞེ་ཁ། ཁ་ཞེ་གཉིས། 心与口二者。

ཞེ་འཁུ་བ། ཁོང་ཁྲོ་བའི་མིང་། · 怨恨，憤怒。

ཞེ་འཁོན་པ། （注同上）

ཞེ་འཁྲིལ། སེམས་ཕར་ཚུར་ཞེན་ཆགས་པ། 恋，心彼此貪爱。

ཞེ་འཁྲིས་པ། （注同上）

ཞེ་འཁྲེལ། ངོ་ཚ་བ་ལྟ་བུ། 愧，羞慚。【增】可恶的，討人嫌。〔四〕

ཞེ་འཁྲུགས་པ། ཁོང་ཁྲོས་པའམ་དགྲ་བོ་ལ་སེམས་བཀོན་ཏེ་འཁྲུགས་པ་ལྟ་བུ། 仇恨，憤怒，如于仇人起瞋恨心。（同）ཞེ་བཀོན་པ།

ཞེ་ངན་པ། བསམ་པ་གནག་པའམ་ནག་པོ། 心恶，心黑。（同）ཞེ་གནག་པ།

ཞེ་གཅིག བཞི་བཅུ་ཞེ་གཅིག 四十一。

ཞེ་གཅོད། སེམས་ཐག་གཅོད་པོའམ་མཐའ་གཅོད་པོ་དང་འདོད་པ་ལོག་པ་ལའང་། 1.心决断者。2.厌恶。【增】失掉勇气，放弃意图。〔达〕

ཞེ་གཉིས། བཞི་བཅུ་ཞེ་གཉིས། 四十二。

ཞེ་རྟེད། （原注缺）心得。

ཞེ་ཐག་པ། བསམ་པའི་རྩ་བའམ་སྙིང་ཐག་པ། 至誠，虔誠，誠心。（同）ཞེ་རྩ་བ།

ཞེ་ཐག་པ་ནས། སྙིང་ཐག་པ་ནས། 至誠地，虔誠地。

ཞེ་མཐུན། བསམ་པ་མཐུན་པ། 同意。

ཞེ་དྲག དེང་སང་དུ་ཅང་ཟེར་བ་ལ། 很，太，极，現在說 དུ་ཅང་།

ཞེ་འདོད། བསམ་པ་དམིགས་འདོད། 欲望，心中所想。【增】= རང་འདོད།〔达〕

ཞེ་ལྡོག་པ། འདོད་པ་ལོག་པར་བྱེད་པ། 不欲想，厌弃。

ཞེ་སྡང་། སེམས་ཅན་ལ་མནར་བའི་སེམས་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་གསུམ་ཟེར། 瞋（佛），损恼众生之心，贪、瞋、痴名为三毒。
【增】怒，愤怒。〔四〕

ཞེ་སྡང་མེད་པ། སེམས་ཅན་ལ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་མེད་པའི་ཤེས་པའོ།། 无瞋（佛），对于众生无损恼心。

ཞེ་ན། རྒྱུ་མཚན་གྱི་སྒྲ་སྟེ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ལྟ་བུ། 若謂，若說，表示原因的詞，如：ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། 若說是。

ཞེ་ནས། སེམས་ནས། 从心中。

ཞེ་གནག་པ། བསམ་པ་གནག་པའམ་ནག་པོ། 心恶，心黑。【增】濊气人。〔四〕
（同）ཞེ་ངན་པ།

ཞེ་གདོང་། སེམས་ཀྱི་འགྱོད་པ། 后悔，心中追悔。

ཞེ་བ། ཁྲོས་པའམ་ཞེ་སྡང་པ། 愤怒，愤怒者。

ཞེ་བློ་བདེ། བསམ་པ་སྐྱིད་པོ། 心安乐，心快乐。

ཞེ་མི། （原注缺）【增】猫，通常作 ཞི་མི། 〔高〕

ཞེ་མེར་བ། སྐྱུག་བྲོ་བའི་མིང་། 反胃，欲嘔。
【增】1.可厌恶的。2.可輕視的，可卑視的。〔达〕

ཞེ་མེས། （原注缺）高祖父。

ཞེ་གཙང་། བསམ་པ་དཀར་པོ། 純洁的心，善心。

ཞེ་རྩ་བ། བསམ་པའི་རྩ་བའམ་སྙིང་ཐག་པ། 虔誠，誠心。（同）ཞེ་ཐག་པ།

ཞེ་རེ་ཁྲེལ་བ། ངོ་ཚ་བའི་མིང་། 愧，羞慚。

ཞེ་ལ། སེམས་ལ། 心怀，心中。

ཞེ་ལ་འབྱོར། ཡིད་དུ་འོང་བའམ་འཆམ་པོ། 合意，悦意，同意。

ཞེ་ལོག་པ། མི་འདོད་པ། 厌弃，厌恶。

ཞེ་ས། རྗེ་སའམ་བཀུར་བའི་ཞེ་ས། 尊敬，恭敬。
【增】敬詞，如 སྙུན་ 为 ན་བ་ 之敬詞。〔达〕

ཞེ་སུན། སེམས་སུན་པ། 厌煩，心煩。【增】发怒，乖僻，脾气不好。〔达〕 煩瑣。〔四〕

ཞེ་གསུམ། བཞི་བཅུ་ཞེ་གསུམ། 四十三。

ཞེང་། རས་ཞེང་ཁ་ཆེ་ཆུང་ལྟ་བུ་སྲིད་དུ་མ་ཡིན་པར་རྒྱ་ཞེང་ཁ་འཕྲེད་དུ་ལྟ་བུ། 口面，幅面，如布面宽窄（横着的）。
【增】1.横。2.布帛幅子。〔四〕

ཞེང་ཁ། （注同上）

ཞེང་ཁ་ཆེ། ཁ་ཞེང་ཆེ་བའང་ཟེར། 口面宽大。

ཞེང་ཚད། རྒྱར་ཚད། 宽度。

ཞེད་པ། འཇིགས་པ། 恐怖，怕。
【增】吓迷了。〔四〕

ཞེན་ཁ། བརྐམ་ཆགས་འདོད་པ་ཆེན་པོ། 贪恋，贪嗜，大欲望。（同）ཞེན་པ།

ཞེན་ཆགས། བརྐམ་ཆགས། 贪恋，耽嗜。

ཞེན་པ། བརྐམ་ཆགས་འདོད་པ་ཆེན་པོ། 贪恋，贪嗜，大欲望。
【增】1.欲望，渴望。2.有吸引力（与 ལ་ 連用）。3.持續，耐久。〔达〕（同）ཞེན་ཁ།

ཞེན་པ་འགོགས། འདོད་པ་བཟློག་པའི་དོན། 退除贪欲，遮止贪欲。

ཞེན་པ་ལོག་པ། འདོད་པ་ལོག་པ་ལྟ་བུ། 不贪，厌弃。【增】可煩悶，可膩。〔四〕

ཞེན་ས། དམིགས་ས། 所爱处，心識趋向处。

ཞེའམ། ཟེར་རམ། 謂否？說嗎？

ཞེཟ། (未詳)

ཞེཟ་མོ། (未詳)

ཞེའོ། ཟེར་རོ།། 謂，說了。

ཞེར་འདེབས། (原注缺) 1.螫刺。2.諷刺，揭短，詛咒。

ཞེར་བ། དུག་པོའམ་ཞན་པ་ལ་འདང་། 卑賤，苦恼，微弱。

ཞེས་ཀྱང་རུང་། ཟེར་ཡང་འགྲིག 也可以說，如此說也可以。

ཞེས་གྲག་གོ། ཞེས་ཐོས་སོ།། 傳聞，听說。

ཞེས་གྲགས་པ། ཞེས་མཚན་སྙན་པར་གྲགས་པ། 如此称說。

ཞེས་པ། ཁོ་བོའི་མིང་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ། 名曰，如說："吾名曰法称"。【增】象这样，这么样。〔达〕 說是。〔四〕

ཞེས་བྱ་བ། (注同上)

ཞེས་སོ། ཟེར་དོ།། 說了。

ཞོ། འོ་མ་ལ་འདང་རྒྱུའི་མིང་འབྲས་བུ་བཏགས་པ། 1.酪,酸乳子。2.乳(因立果名)。【增】1.一种小金块,比半 tolah 或卢比稍多。2.斑点，小点。〔达〕 1.馬鈴薯。2.錢币。〔高〕

ཞོ་དཀྲུག ཞོ་འཁྲུགས་པར་བྱེད་དགོས་སམ་སྦུབ་དགོས། 攪酪。(同) ཞོ་དཀྲོག་དགོས།

ཞོ་དཀྲུགས་པ། འོ་མ་དཀྲོགས་ཟིན་པའམ་བསྲུབས་ཟིན་པ། 已攪乳。(同) ཞོ་དཀྲོགས་པ།

ཞོ་དཀྲོག་དགོས། ཞོ་འཁྲུགས་པར་བྱེད་དགོས་སམ་སྦུབ་དགོས། 須攪酪。(同) ཞོ་དཀྲུག

ཞོ་དཀྲོགས་པ། འོ་མ་དཀྲོགས་ཟིན་པའམ་བསྲུབས་ཟིན་པ། 已攪乳。(同) ཞོ་དཀྲུགས་པ།

ཞོ་སྐྱ། དར་བ་ཞོ་སྲུམ་ལྟ་བུ། 淡酪，如酪化成水浆。【增】提取酥油后的乳浆、乳渣。〔达〕

ཞོ་གང་། དངུལ་ཞོ་གང་གཅིག 一錢，如一錢銀子。【增】=十个 སྐར་མ། 〔达〕 (同) ཞོ་གཅིག

ཞོ་ཅན། སྣུམ་ཚི་ཅན་ནས་ཐང་ཆུ་ལྟ་བུ། 有酪(藻)。有油脂者如松香。

ཞོ་གཅིག དངུལ་ཞོ་གང་གཅིག 一錢，如一錢銀子。(同) ཞོ་གང་།

ཞོ་ཆ། འཇལ་བྱེད་སྲང་མདའི་མིག 秤桿之眼(星)。【增】俗語称秤金銀的天秤。〔达〕

ཞོ་ཆགས་པ། ཞོར་གྱུར་པ། 凝結成酪。

ཞོ་འཛོ། འོ་མ་འཛོ་བར་བྱེད་པ་པོས་བཞོ་བར་བྱ། 挤乳。(同) ཞོ་བཞོ།

ཞོ་སྐོལ། (原注同下条) 釀酪。

ཞོ་བསྐོལ་བ། ཞོ་སྐོལ་བ་པོས་བསྐོལ་ཟིན་པ། 已釀酪。

ཞོ་སྟོན། ཞོའི་སྟོན་མོ། 吃酪之宴会。

ཞོ་འཐུང་བ། བྱ་ཆུང་བྱིས་པ་དང་དྲང་སྲོང་ཞིག་ལ་འདང་། 飲酪(藻)。1.小儿，婴孩。2.仙人之一。

ཞོ་འཐུང་རུས་པ། ཞོ་འཐུང་ཞེས་པའི་དྲང་སྲོང་ཞིག་ཤི་བའི་རུས་པ་ཐམས་ཅད་རྡོ་རྗེར་གྱུར་སོང་། ཟེར་བས་རྡོ་རྗེ་ལ་འདང་། 飲酪骨(藻)。飲酪仙人死后其骨皆金成剛，因此称金剛为飲酪骨。

ཞོ་ དོ་སོགས། ཞོ་གང་གཉིས་དང་ཞོ་གསུམ་··· སོགས་ལྕི་ཚད་སྲང་གིས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཞོ་གང་ཞོ་·· དོ་སོགས་ལའང་། 二錢等，如二錢、三錢（銀子）等，重量之一錢、二錢等。

ཞོ་ཕྲིས། ཞོའི་ཕྲིས་མ། 酪的浮皮。

【增】加糖或蜂蜜的甜酪。〔达〕

ཞོ་ཕབ། ཞོར་སྒྱུར་བྱེད་རོ་རྩི་ཕབ། 酿酪之曲。

(同) ཞོ་རྩབས།

ཞོ་ཁྲུམ། ཞོ་སླ་བར་གྱུར་པའམ་དར་བ་ལྟ་བུ། 稀薄之乳，乳浆。

ཞོ་རྩབས། ཞོར་སྒྱུར་བྱེད་རོ་རྩི་ཕབ། 酿酪之曲。

(同) ཞོ་ཕབ།

ཞོ་བཞོ། འོ་མ་འཇོ་བར་བྱེད་པ་ཡོས་བཞོ་བར་བྱ། 挤乳。(同) ཞོ་འཇོ།

ཞོ་བཞོས་པ། འོ་མ་བ་ལས་བཞོས་ཟིན་པ། 已挤乳。

ཞོ་རལ། འོ་མ་ཤི་བ་ལའང་། 1.腐坏的酪。2.坏了的乳。(同) ཞོ་ཤི།

ཞོ་ཤ། I. མཁལ་མ་ཞོ་ཤ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.腰子。2.药名。

II. གླའམ་ཡོགས་ལྟ་བུ། 工資，薪水。

ཞོ་ཤ་རྣམ་བདུན་པ། ཚོང་དཔོན་གྱི་མིང་། 第七工資（藻）。商主。

ཞོ་ཤས་འཚོ་བ། གླ་རྔན་གྱིས་འཚོ་བའམ་སྐྱེས་བུའི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་བའོ།། 作使（佛），靠工資生活者，依力气而生活者。

【增】1.靠餉的兵士。2.受俸的官吏。〔达〕

ཞོ་ཤི། འོ་མ་ཤི་བ་ལའང་། 腐坏的乳酪。

(同) ཞོ་རལ།

ཞོ་སྲུང་བྱེད། བ་དྲུས་མའམ་བ་བཞོན་མ། 护乳（藻）。乳牛。

ཞོག བཞག་མ་སོང་བ་སྟོག་ཅེ་སྐད་ལ་ཞོག་ལྟ་བུ། 放下吧！

【增】拉薩以东的一地名。〔达〕 留下。〔四〕

ཞོགས་གཅིག (原注缺) 一个早晨。

ཞོགས་པ། སང་ཉིན་ཞོགས་པ་སྔ་པོ་ལྟ་བུ། 早晨。

ཞོགས་པ་སྔ་པོ། (注同上)

ཞོགས་མ། ཤིང་གི་གཟེགས་མ་ཤིང་ཞོགས། 木屑，木片。

ཞོགས་ཐུར། བྲོས་པའི་མིང་། 急逃，逃走。

ཞོང་ཞོང་། སྔོངས་ས་གང་རོང་གཞོངས། 洼地，低处。【增】1.掘深，掘开。2.凹的，洼的。3.不平的，有凹凸的。〔达〕

ཞོང་ས། (注同上)

ཞོད། ཆར་པའམ་ཆར་ཞོད། 雨，大雨。

(同) ཞོད་ཆར།

ཞོད་བགེགས། ཐན་པའམ་ཆར་པ་མེད་པའོ།། 雨碍（藻）。旱，无雨。

ཞོད་ཆར། ཆར་པའམ་ཆར་ཞོད། 雨，大雨。

(同) ཞོད།

ཞོན། བཞོན་མ་སོང་ན་རྟ་ཞོན་ཞིག 乘，騎。

ཞོན་མཁན། རྟ་ཞོན་མཁན་ལྟ་བུ། 騎士，騎馬者。(同) ཞོན་པ།

ཞོན་དུ་འཇུག རྟ་ཞོན་དུ་འཇུག 使騎，使騎馬。

【增】使騎牲口。〔四〕

ཞོན་པ། རྟ་ཞོན་མཁན་ལྟ་བུ། 騎士，騎馬者。

【增】1.乘，騎。2.＝ འཛེགས་པ། 爬，登。

3.交通工具，舟車。〔达〕(同) ཞོན་མཁན།

ཞོམ་པ། འཇོམས་པ་པོས་གཞོམ་བྱ་བཅོམ་ཟིན་པའི་ཚིག་དུས་སྐྱ་བུ་དང་མར་ཞོམ་མར་རིབ་ལྟ་བུ་་་ལའང་། 1.摧毁。2.倒颓，陷塌。

【增】＝སྣ་ཞོམ་པ། 〔达〕

ཞོམ་ཞོམ། (注同上)

ཞོར། གྲུ་ཞར་དགོས་ན་ཞོར་ལྟ་བུ། 剩。

【增】偶然。〔达〕

ཞོར་པོག (原注缺) 兼薪。

ཞོར་ལ། ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་ཞོར་ལ། 兼带，附带，副。【增】将机就机。〔四〕

ཞོལ་ཁང་། གནས་གཞིས་ཤིག་ལའང་། 1.房屋下层。2.一处产业名。

ཞོལ་ཆེན། སེམས་ཅན་གཡག 牦牛。

ཞོལ་པ། I. སྨད་ཆའམ་རིའི་ཞོལ་ལྟ་བུ། 下，如下部，或山脚下。

II. རྩེ་པོ་ཏ་ལའི་ཞོལ་ལ་གནས་པ། 住于布达拉山下者。

ཞོལ་འབྲི་མོ། གཡག་དང་འབྲི་གཉིས། 牝牡牦牛。

ཞོལ་གཡག ཞོལ་སྤུ་ཅན་གཡག 牦牛，有长毛之牦牛。

ཞོས། ཞོ་མས་སམ་ཞོ་ཡིས་དང་འོ་མ་ཞོས་ཤིག 1.以乳，以酪（ཞོ 的第三轉声）。2.挤奶吧！

གཞག་དགོས། རྒྱན་དགོས་པ་དང་འཇོག་དགོས། 1.須装飾。2.須安放。

གཞག་བྱ། འཇོག་པ་པོས་གཞག་པར་བྱ་བ་འཇོག་དགོས་ན་ཞོག་བཞག་ཟིན་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ། 1.所安立，所安放。2.未放下之物。

གཞགས་པ། བརྒྱན་པ་ལྟ་བུ། 安放，如装飾。

གཞང་། རྐུབ་ཀྱི་གཞང་དང་བཤང་ལམ། 肛门。

【增】百叶肚。〔四〕

གཞང་འབྲུམ། རྐུབ་ཀྱི་གཞང་དང་བཤང་ལམ་ཁའི་ན་ཚ་ཐོད་པ་འབྲུམ་བུ། 痔疮。

གཞང་ལོག བཤང་ལམ་རྒྱུ་མ་ཕྱིར་ལོག་པ། 脱肛，大腸外脱。

གཞན་སྐྱེས། I. གཞན་ལས་སྐྱེས་པ། 他生，从他生（佛）。

II. གཡོག་པོ་ལའང་། 仆役。(同)གཞན་གསོས།

གཞན་གྱི་གཡམ་ལ། གཞན་གྱི་ཞོར་ལའམ་གཞན་གྱི་ལད་ཟློས་སུ་ལྟ་བུ། 随后，如随他人之后，仿效他人。

གཞན་གྱིས་རྒྱས། བྱ་ཁུ་བྱུག་མིང་། 他养(藻)。杜鹃。(同) གཞན་གྱིས་གསོས། གཞན་ལ་སེམས།

གཞན་གྱིས་མི་ཐུབ་པ། རང་ལས་གཞན་གྱིས་ཚུར་མི་ཐུབ་པ་དང་དཔའ་པོ་དང་སྤྲང་རྒྱན་མེ་ཏོག་དང་ཁྱབ་འཇུག་དང་དབང་ཕྱུག་ལའང་། 1.他人不能胜过。2.勇士。3.玉簪花。4.遍入(天神名)。5.自在（天神名）。

གཞན་གྱིས་གསོས། བྱ་ཁུ་བྱུག་མིང་། 他养(藻)。杜鹃。(同) གཞན་གྱིས་རྒྱས། གཞན་ལ་སེམས།

གཞན་གཅོད། ཁ་མཆུ་མཐའ་གཅོད་པ་པོ་ལྟ་བུ། 評判，如判决訴訟者。

གཞན་འཆིང་མ། ཁྱོ་བོ་དངོས་མེད་པའི་བུད་མེད། 縛他女（藻）。无亲夫之妇人。

གཞན་བསྙེམས་བཟོད། བརྒྱ་སྦྱིན་ལའང་། 1.容忍他人的傲慢。2.帝釋（天神名）。

གཞན་དུ་སྤྲགས། གཞན་དུ་དཔག་པས་དཔགས་

པའི་དོན། 比他，比度其他。

གཞན་དུ་སྦགས་པ། གཞན་དུ་འབགས་པའམ་འདྲེས་པ། 1.沾污其他。2.合杂。

གཞན་དྲིང་མི་འཇོག གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་མི་འབྲངས་པའམ་གཞན་གྱི་རྒྱུན་མ་ཡིན་པ། 不随他人而轉，不依賴他人。

གཞན་སྡེ་པ། ཕྱི་རོལ་པ། 外道。

གཞན་བརྟགས། ཐབས་ཟད་པའི་འདས་ཚིག 計穷，无办法（过去詞）。

གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད། འདོད་ལྷའི་གནས་དྲུག་པ། 他化自在（佛），第六欲天。

གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་པོ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 他化自在主(佛)，极喜自在魔。（同）གཞན་ལས་མ་སྐྱེས་པ།

གཞན་དབང་། རང་དབང་ཅན་མ་ཡིན་པ་(སྙེ)། 依賴他方，不能自主者。

གཞན་འབྱོར་ལྔ། སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པ་དང་ཆོས་གསུངས་པ་སོགས། 五他圓滿(佛)，佛出世、說正法等。【增】佛出世时五他圓滿：1.佛降临世間。2.佛說正法。3.教法住世。4.法住随轉。5.他悲憫。〔达〕

གཞན་ཡང་། དེ་ལས་གཞན་ཡང་། 复次，尙，更，另外。【增】旁岔。〔四〕

གཞན་ལ་སེམས། བྱ་ཁྲ་བྱུག་མིང་། 异思(藻)。杜鵑。(同) གཞན་གྱིས་རྒྱས། གཞན་གྱིས་གསོས།

གཞན་ལས་རྒྱལ། ཆུ་ལྷ་དང་སྤང་རྒྱན་མེ་ཏོག（དང）། 胜他（藻）。1.水神。2.玉簪花。

གཞན་ལས་མ་སྐྱེས་པ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 不从他生（藻）。极喜自在魔。（同）གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་པོ།

གཞན་སེམས་ཤེས་པ། ཕ་རོལ་གྱི་སེམས་ཤེས་པ། 他心智（佛），了知他人心思。

གཞན་སེལ། （原注缺）排斥其他。

གཞན་གསོ། བྱ་རོག་ལའང་། 1.养育他人。2.烏鴉。

གཞན་གསོས། གཡོག་པོ་ལའང་། 1.为别人所撫养。2.仆役。（同）གཞན་སྐྱེས།

གཞབ་པ། འཇབ་དགོས་ནས་ལ་འབྱར་ཏེ་གཞབ་པར་བྱ། 伏，匍匐。【增】用手摩擦，或用手把住。2.舐，吮。〔达〕

གཞབ་བྱ། （原注同上）当伏，当匍匐。

གཞམ་པ། འཇམ་པོར་བྱ་བའི་དོན། 柔軟。

【增】＝བཞམས་པ། 用手撫摩。〔法〕

གཞམས་བསྒྲོ། ཉན་བསྐུལ་བར་འཇམ་པོར་བྱས་ཏེ་བསྒྲོ་བ་ཞུ་བ་སྙ་བ། 屏諫（佛），婉言劝告，以柔和語劝他人忆念。【增】劝止。〔四〕

གཞམས་པ། འཇམ་པོར་བྱས་པ། 柔和。

【增】 བཞམས་པ་之誤写。〔达〕

གཞར་བ། I. རློན་པ་བཞར་ཡོད་པ་ལའང་། 潮湿，有潮气。

II. སྐོག་ཏུ་འགྱུར་བར་བྱེད་དམ་འགབ་པར་བྱེད་'' སྦ་བར་འགྱུར་དང་ཐིམ་པར་འགྱུར་སྙ་བྱ་དང་མགུ་བར་བྱེད་ལའང་། 1.不現見，隱蔽，隱藏，隱没。2.使欢喜。【增】1.游戏，戏謔，玩耍。2.喊叫。3.信仰，信賴。〔达〕

（同）གཞར་བར་བྱེད།

གཞའ་བར་འགྱུར། ཡིབ་པར་འགྱུར་རམ་ནུབ་པར་འགྱུར། 当隐伏，当隐没。

གཞའ་བར་བྱེད། ལྐོག་ཏུ་འགྱུར་བར་བྱེད་དམ་འགབ་པར་བྱེད་སྦ་བར་འགྱུར་དང་ཐིམ་པར་འགྱུར་སྐྱ་བུ་དང་མགུ་བར་བྱེད་པའང་། 1.不現見，隐蔽，隐没。2.使欢喜。(同) གཞའ་བ་II.

གཞའ་ཚོན། འཇའ་ཚོན། 虹。

གཞའ་རིས། (注同上)

གཞའ་གསང་། གཏན་དུ་བརྟན་པའམ་ལེགས་པའི་བྱ་བ་དང་གཡུང་དྲུང་བ་དང་འཕྲིན་ལས་ལའང་། 1.坚固。2.善事。3.吉祥相，卍字形。4.事业。【增】幸福，恩惠。〔达〕

གཞར་སྤྱད། ཞར་བར་བྱེད་པའི་ལག་སྤྱད། 剃刀，剃头之工具。

གཞར་ཡང་། སླར་ཡང་། 复次，再者。【增】= ནམ་ཡང་། 永远。〔达〕

གཞལ་འཁོར། གཞལ་གྲངས་རྣམས་གྲངས་ཀྱི་གནས་རེ་རེ་ཞིག་ལའང་། 伽么怛罗，大数名。

གཞལ་གྱིས་མི་ལང་། ཚད་མས་འཇལ་མ་རྫོགས་པ། 不能量，测量不完。

གཞལ་ཐག གཞལ་གྲངས་རྣམས་གྲངས་ཀྱི་གནས་རེ་རེ་ཞིག་ལའང་། 钵罗么怛罗，大数名。

གཞལ་ཐིམ། (原注同上) 勃摩怛罗。

གཞལ་དཔག (原注同上) 波罗南。

གཞལ་བྱུལ། གྲངས་གནས་ཞིག་ལའང་། 户婆么怛罗，大数名。

གཞལ་འཕྲོས། གཞལ་གྲངས་རྣམས་གྲངས་ཀྱི་གནས་རེ་རེ་ཞིག་ལའང་། 波罗么多罗，大数名。

གཞལ་བ། ལན་བདབ་པའམ་དགའ་བ་ལའང་། 1.酬报。2.欢喜。【增】称量，度量。〔达〕

གཞལ་བྱ། ཚད་མས་གཞལ་བར་བྱ་སྟེ་ཡོད་པ་གཞི་གྲུབ་ཤེས་བྱ་གཞལ་བྱ་ཡུལ་ཆོས་རྣམས་དོན་གཅིག 所量（佛），正量所量，有，成，所知，所量，境，法等义同。

གཞལ་མིག (原注缺)【增】探筒。〔四〕

གཞལ་མེད། གཞལ་གྲངས་རྣམས་གྲངས་ཀྱི་གནས་རེ་རེ་ཞིག་ལའང་། 无量，无比大数，大数名。

གཞལ་མེད་ཁང་། ཚད་མེད་འཇལ་མི་ཤེས་པའི་ཁང་པ་དང་རི་རབ་ལའང་། 1.无量宫(佛)。2.须弥山。(同) གཞལ་ཡས་ཁང་།

གཞལ་མེད་ཅན། ལྷ་སྐྱེ་ལའང་། 1.无量者。2.天神。

གཞལ་ཡས། I.ཚད་མས་འཇལ་མི་ཤེས་པ། 无量，不能度量。
II.གཞལ་གྲངས་རྣམས་གྲངས་ཀྱི་གནས་རེ་རེ་ཞིག་ལའང་། 阿么怛罗，无量，大数名。
【增】不可以尺寸度量的。〔达〕

གཞལ་ཡས་ཁང་། ཚད་མེད་འཇལ་མི་ཤེས་པའི་ཁང་པ་དང་རི་རབ་ལའང་། 1.无量宫（佛）。2.须弥山。【增】天神所住的美丽的空中宫殿，无量宫。〔达〕（同）གཞལ་མེད་ཁང་།

གཞལ་སངས། གཞལ་གྲངས་རྣམས་གྲངས་ཀྱི་གནས་རེ་རེ་ཞིག་ལའང་། 鞞么怛罗，大数名。

གཞས། གླུ་ལེན་པའི་གཞས། 歌，曲子。
【增】游戏，娱乐，滑稽，玩笑。〔达〕

གཞི། རྩ་བའི་གཞི་དང་རྟེན། 1.根基，根本。
2.所依（佛）。【增】或 གཞི་མ། 1.始因，

原因。2.=རྩ་བ། 根子。3. ངོས། 地面，地板。4.住所，家。5.原理，定理，內容，旨趣。6.或作 ཞི། 时間或亲属关系的一种限定:如 ཞི་ནིང་། 两年以前; གཞི་མེས། 高祖父。7.娑婆訶（佛）。〔达〕

གཞི་གྲུབ། གཞལ་བྱ་ཡོད་པ་རྣམས་དོན་གཅིག 成实（佛），与"所量，有"等义同。

གཞི་སྟོན་སྐྱེས། གློག་གི་མིང་། 藍基生（藻）。电。

གཞི་ཅན། ཆུ་ཡི་འབོད་?

གཞི་ཅན། ཆུ་སྲི་ལའང་། 1.有根基，有基础。2.水。【增】1.= ནགས། 森林。2.有底面，有底层。〔达〕

གཞི་བཅུ་བདུན། （原注缺）十七事（佛）。

གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ། ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་ནང་ཚན། 說根本一切有（佛），声聞部之一派。

གཞི་མཐུན་པ། （原注缺）

【增】1.相同的景况。2.共同基础。〔达〕

གཞི་བདག ས་བདག་ལྟ་བུ། 业主，如地主。

【增】1.土地神，一般指龙王类。2.国王或貴人。〔达〕

གཞི་པོ། རྟེན་གནས་གཞི་པོ། 基础，所依处。

གཞི་ཕྱིས། ནང་དང་ཕྱི་ལས་གཉིས། 土著与外人，在家与在外。

གཞི་མ། རྩ་བ། 基本，根本。【增】1.=ཀུན་གཞི། 阿賴耶（佛）。2.住所。〔达〕

གཞི་མ་གྲུབ། མེད་པ། 无，沒有。

གཞི་མེད་པ། རྩ་བ་མེད་པ། 无基础，无根本。

【增】= སྟོང་པ་ཉིད། 空。〔达〕 无影响。〔四〕（达、四皆无 པ་字）

གཞི་གསུམ། （原注缺）三事（佛）。

གཞི་གསུམ་གནས། ལྷ་སྤྱིའམ་ལྷ་གནས། 住三处（藻）。天神，天界。

གཞི་གསུམ་པ། （注同上）三处者（藻）。

གཞིག་དགོས། བརྟག་པར་བྱའམ་བརྟག་དགོས། 須分析，所观察，須观察。（同）གཞིག་བྱ།

གཞིག་པ། འཇིག་པར་འགྱུར་བའི་མིང་ལའང་། 1.将分析，将观察。2.将毁灭。

གཞིག་པ་པོ། བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པ་པོ། 分析者，观察者，研究者。

གཞིག་བྱ། བརྟག་པར་བྱའམ་བརྟག་དགོས། 当分析，所观察，須考虑，須思量。（同）གཞིག་དགོས།

གཞིགས་པ། བརྟགས་ཟིན་པ། 已分析，已观察。

གཞིབ་དགོས། རྔུས་གཞིབ་པར་བྱའམ་འཇིབ་དགོས་ལྟ་བུ་དང་གྲལ་གཞིབ་དགོས། 1.須吸，須吮。2.須排列座次。

གཞིབ་བྱ། （原注同上）所吸，所吮。

གཞིབས་པ། རྔུ་ཡིས་འཇིབས་ཟིན་པ་དང་བར་མེད་བསྒྲིགས་པ་ལའང་། 1.已吸，已吮。2.已排列无空隙。

གཞིལ་དགོས། ཞི་བར་བགྱི་བའི་དོན་ཏེ་འཇིལ་བ་བོས་གཞིལ་བར་བྱ་བའམ་གཞིལ་དགོས་སམ་འཇིག་དགོས་ལྟ་བུ། 須息灭，須消灭。

གཞིལ་བྱ། （原注同上）所息灭，将息灭。

གཞིས། གཞི་རྩ་བས། 产业，根基。（གཞི་的第三轉声）【增】1.烤。2.捆谷立晒。〔四〕乡野的，农业的。〔高〕

གཞིས་ཀ། སྐྱེ་གཞིས་པ་གཞིས་ལྟ་བུ། 产业。

【增】1.本乡，本土。2.农人住宅，农民的住所及其附近的田地，庄园。〔达〕庄屯。〔四〕

གཞིས་ཀ་རྩེ། གཙང་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་འི་ཉེ······འདབས་སུ་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག 日喀则，后藏札什倫布寺附近之城市名。

གཞིས་དགོན། དགོན་པ་ཁག་ཆུང་ཆུང་། 小寺庙。

【增】= གྲོང་དགོན། 村鎮的寺庙。〔达〕

གཞིས་བསྒྲིལ། རྩ་བ་ནས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བ། 根本統一。

གཞིས་གཉེར། གཞིས་ཀའི་གཉེར་པ། 庄主，田庄管理人。

གཞིས་ལེན། （未詳）

གཞུ། མདའ་གཞུ་གཉིས་ཟེར་བ་དང་རྟ་ལྕག་གཞུ་རྒྱབས་ལག་པས་གཞུ། 1.弓。2.鞭撻。3.手打。

【增】1.拉薩东北一地名。2.斗栱。〔达〕

གཞུ་ཁྲིམ་ཅན། མགོ་ཟླ་བའི་མིང་། 弓宫者(藻)。觜宿月（阴历十一月）。

གཞུ་གང་ཚད། འདོམ་གང་ཚད་ལ་འདང་། 1.一弓量。2.两臂平伸之量。

གཞུ་གུ། མཇུག་མའི་མིང་གཞུག་གུ་ཞེས་སྣང་། 尾巴，亦作 གཞུག་གུ།

【增】鳥的尾部。〔达〕（达作 གཞུག་གུ་）

གཞུ་རྒྱལ། ལྷ་མ་ཡིན། 胜弓（藻）。阿修罗，非天（佛）。（同）གཞུ་ལས་སྐྱེས།

གཞུ་རྒྱུད། གཞུའི་ཐིང་ཐག 弓弦。

གཞུ་ཅན། （原注缺）有弓。

【增】弓手。〔达〕（同）གཞུ་ལྡན།

གཞུ་མཆོག གཞུའི་སྣེ་མོའམ་རྩེ་མོ་དང་བརྒྱ་བྱིན། 1.弓的末端，弓弰。2.帝釋（天神名）。

གཞུ་མཆོག་དཀར། （未詳）

གཞུ་བདུངས་པ། མདའ་གཞུ་རྒྱུད་སྦྲོང་སྟེ་འཐེན་པའམ་གཞུ་བཀུག་པའི་མིང་། 張弓，挽弓。

གཞུ་ལྡན། （原注缺）具弓。（同）གཞུ་ཅན།

གཞུ་པ། གཞུ་འཛིན་པ། 射手，持弓者。

གཞུ་བ་པོ། རྟ་ལྕག་གཞུ་བ་པོ། 撻者，鞭撻者。

གཞུ་བྱ། རྟ་ལྕག་གཞུ་བ་པོས་རྟ་སོགས་གཞུ་བར་བྱ། 所撻，所撻馬。

གཞུ་འཛིན། （原注缺）弓背。

（同）གཞུ་ཡི་ཚངས་བཟུང་།

གཞུ་བཟུང་། （原注缺）挽弓，持弓。

གཞུ་ཡི་ཀྱད། གཞུ་འཐེན་བྱེད་ཀྱད་ཀོར། 搬指。

གཞུ་ཡི་ཚངས་བཟུང་། （原注缺）弓背。

（同）གཞུ་འཛིན།

གཞུ་ལས་སྐྱེས། ལྷ་མ་ཡིན། 弓生（藻）。阿修罗，非天(佛)。（同）གཞུ་རྒྱལ།

གཞུ་ཤུན་བཀང་། གཞུ་བདུངས་པ་དང་འདྲ་བ། 弓滿（藻）。开弓，張弓，挽弓。

གཞུག ལམ་དུ་གཞུག་དགོས་ལྟ་བུ་དང་གཞུ་གུ་ལ་གཞུག་ཅེས་བསྡུས་པ་（དང་）། 1.走入，如上路。2. གཞུ་གུ་ 之縮写，尽头，末端。

【增】在后。〔高〕

གཞུག་གུ། གཞུ་གུའི་མིང་དུ་སྣང་། 即 གཞུ་གུ། 尾巴，尾部。【增】鳥尾。〔达〕 1.鳥尾桩。2.三岔骨。〔四〕

གཞུག་ཆུང་། མཇུག་མ་ཆུང་ཆུང་། 小尾巴。
【增】鳥的尾部。〔达〕

གཞུག་དོ། (注同上)

གཞུག་པ་པོ། གཞུག་པ་པོས་ལམ་དུ་གཞུག་པར་བྱ། 行者，行路者。

གཞུག་བྱ། (原注同上) 当行，当上路。

གཞུག་རིལ། གཞུ་གུ་རིལ་དུ་འཁྱིལ་བ་ལྟ་བུ། 盘尾巴，尾巴盘起。

གཞུང་། I. དབུས་དཀྱིལ་ལའང་། 1.政府。2.中央。
II. གསུང་དང་ལུང་ལའང་། 1.語。2.教典。
【增】原文，正本。〔法〕 論著。〔本〕

གཞུང་འགྲེལ། འདུལ་བ་ལུང་གི་འགྲེལ་པ། 律教之注解。(注解文字者)

གཞུང་དམ་པ། འདུལ་བའི་ལུང་ཞིག 胜教(佛)，律藏教典之一。(同) གཞུང་བླ་མ།

གཞུང་ནག རི་དྭགས་ཤིག་ལའང་། 一种鹿。

གཞུང་བྱེད། ཁྱབ་འཇུག 遍入（天神名）。

གཞུང་བླ་མ། འདུལ་བའི་ལུང་ཞིག 上教(佛)，律藏教典之一种。(同) གཞུང་དམ་པ།

གཞུང་ལམ། དབུས་ཀྱི་ལམ་ལྟ་བུ། 正道，如正中央之路。

གཞུང་ལུགས། སྤྱི་ལུགས་ལའང་། 通规，法律。
【增】1.政府制定的法律。2.佛教的經典。〔达〕 1.宗（古譯）。2.主义，理論，学說。〔本〕

གཞུང་ལུགས་སྨྲ་བ། མཁས་པ་དང་བློན་པོ···ལའང་། 1.說法律。2.智者。3.大臣。
【增】理論家。〔本〕

གཞུང་ལུགས་འཛིན་པ། (原注同上) 执掌法律。

གཞུང་ས། (原注缺) 政府，政府所在地。

གཞུངས། ཡིད་གཞུངས་ལྟ་བུ། 聪明。
【增】注意，留心。〔达〕

གཞུངས་བརྒྱངས། སྒལ་ཚིགས་ནང་གི་བརྒྱངས་ནད། 脊病，脊骨内髓病。

གཞུངས་བཟང་། འཁྱོག་པོ་མ་ཡིན་པ་དྲང་པོ། 不弯曲，正直。

གཞུངས་རེངས། སྒལ་ཚིགས་གཞུངས་རེངས། 脊骨頑强。

གཞུངས་ས། (原注缺) 政府，政府所在地。

གཞུའུ། གཞུ་ཆུང་ཆུང་། 小弓。

གཞུར། གཞུ་རུ། 于弓。(གཞུ་的第七囀声)

གཞུར་དགོས། (原注缺) 須滤清，須分开清浊。

གཞུར་བཏགས། ཟུར་ཟ་བའམ། 諷刺，譏諷。

གཞུར་བརྡགས། (注同上) 【增】小过失，缺点。〔达〕(达作གཞུར་བརྡག་པ་)

གཞུར་བ་པོ། གཞུར་བ་པོས་ཞ་གཞུར་བར་བྱ། (未詳)

གཞུར་བྱ། (注同上)

གཞུར་མེད། གཞོམ་མེད་ཟེར། 不能毁坏。

གཞུས་པ། རྟ་ལྕག་གཞུས་ཟིན་པ། 撻，鞭撻。

གཞེན་བསྐུལ། ཞེན་པར་དྲན་གསོ་བའམ་བསྐུལ་འདེབས་པ། 1.令忆念。2.鼓励，劝勉。

གཞེན་འདེབས། (注同上)

གཞིན་པ། འབར་བར་བྱེད་པའམ་སྦར་བའི་དོན། 燃起，点着。

【增】或作 གཞིན། 記忆，回忆。〔达〕

གཞིར་བ། བརྟེན་པའི་མིང་། 依靠。

གཞེས་ཉིན། གནངས་ཉིན་དང་གཞེས་ཉིན། 后天，大后天。

གཞེས་པ། འཚོ་ཞིང་གཞེས་པའམ་བདེ་བར་བཞུགས་པའི་མིང་། 生活，安乐地生活。

【增】1.平安，健康。2.昌盛。3.坐，停留，等候(敬)。〔达〕

གཞེས་ཤིག བཞུགས་ཤིག 請坐。

གཞོ་བ། འོ་མ་བཞོ་བར་བྱ་བ་ལ་འང་། 挤奶。

【增】བཞོ་བ་ 的不正确写法。〔达〕

གཞོག གྲིས་ཤིང་གཞོག་པར་བྱའམ་གཞོག་རྒྱུ་དང་ གསོག་པར་བྱེད། 削，砍，刻。

གཞོག་བྱ། (原注同上) 当削，当砍，当刻。

གཞོགས་སྔས། སྔས་འབོལ་ལྟ་བུ། 靠枕，如軟枕。(同) གཞོགས་གདན།

གཞོགས་སྒྲིགས། ཟུར་མིག་ཡོགས་ནས་ཞིག་པ། 嬉戏，側視而嬉笑。

གཞོགས་དྲུང་། ངོས་ཉེ་འདབས་སུ། 近旁。

གཞོགས་གདན། སྔས་འབོལ་ལྟ་བུ། 靠枕，如軟枕。(同) གཞོགས་སྔས།

གཞོགས་པ། ཤིང་གསོགས་ཟིན་པ་ལ་འང་། 已削，已砍，已刻。

གཞོགས་ཕྱེད། ལུས་ཕྱེད་ལྟ་བུ། 半边，如半身。

གཞོགས་འཕྱས། ཟུར་ནས་སྨད་པ། 暗示譏誚，从側面譏毁。

གཞོགས་སློས། ཟུར་གྱིས་སློས་པ། 諷刺。

【增】表示。〔达〕

གཞོགས་ཟུར། ཡོགས་ཟུར། 側面的角。

གཞོགས་བཤལ། ལུས་ཕྱེད་ཀ་བཤལ་ཏེ་འགྲོ་བ། 半个身子側拖着走。

གཞོགས་སུ། ཡོགས་སུའམ་ངོས་སུ། 側面，旁面。

གཞོགས་སློང་། ངོས་གཅིག་ནས་སློང་སྟེ་ཞུ་བ་འམ་གཞན་གྱི་རྫས་ཐོབ་འདོད་ནས་ཁ་གསག་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ་གཞན་གྱི་རྫས་ལ་བསྔགས་པ་བྱེད་པ། 从側面求之，由側面乞請，欲得他人之物，先行阿諛奉承，而贊美其物。

གཞོང་ཀར། ཀ་ཊོར་རྒྱ་གར་སྐད་ཤིང་གི་གཞོང་པ་སྣོད། 梵語“迦朶惹”，木盘，木槽，木桶。

གཞོང་པ། (注同上)

གཞོང་བུ། ཤིང་སྣོད་གཞོང་པ་ཆུང་ཆུང་། 小盘，小木盘。

གཞོངས་སྤྱོད། གྲོངས་རྒྱུ་བ། 游方僧，行脚僧。

གཞོངས་སུ། ཡུལ་གྲོངས་སུའམ་སྤང་གཞོངས་སུ། 地方上，平原上。

གཞོན་ནུ། I.དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པ་ལྟ་བུ་དང་ འགྲོ་ནུས་པ་ནས་འདོད་པ་སྤྱོད་པ་མི་ནུས་པའི་བར་ གཞོན་ནུ་ཡིན་པར་མཚོ་ཊཱི་ཀ་གསུངས། 童子，青年，如十六岁人。律疏中說：从能行走至性成熟前为童子。

II.དབང་ཕྱུག་གི་བུ་ཆུང་གདོང་དྲུག་ལ་འང་། 大自在（天神名）之幼子，六面童子（天神名）。

གཞོན་ནུ་གདོང་དྲུག (注同上 II)

གཞོན་ནུ་མ། མ་མོ་ཞིག་ལ་འང་། 1.童女。2.鬼魅之一。

གཞོན་ནུའི་སྐུ། འཇམ་པའི་དབྱངས། 童身(藻)。文殊（菩薩名）。

གཞོན་ནུའི་སྣང་བ་བྱིན་པ། རྒྱལ་པོའི་སྲས་ལྟ་བུར་འཇིགས་པ་མེད་པའི་སྣང་བ་སྟེར་བ། 給太子法(佛)，如国王給与太子无畏的特权（不受一般法律的約束）。

གཞོན་ནུའི་ཕྲེང་། ཛྙཱ་ཏིའི་མེ་ཏོག 童鬘(藻)。肉荳蔻花。

གཞོན་པ། ལོ་རྒན་མ་ཡིན་པ་གཞོན་པ། 幼小。

གཞོན་རབས། （原注缺）年幼者，年輕的一代，青年界。

གཞོན་ཤ་ཅན། གཞོན་ནུའི་ཤ་ཚུགས་ཅན། 嫩肉者，童子形状。

གཞོབ་དྲི་ཁ། མེ་ལ་སྤུ་བསྲེགས་པའི་དྲི་ཁ་བ་ལྟ་བུ། 焦臭，如火燎毛之臭味。

གཞོབ་རོག ཅུང་ཟད་བསྲེགས་པའི་སེར་རོག 焦黄，略燒之黄色。

གཞོམ། འཇོམས་པ་པོས་དགྲ་ཐམས་ཅད་གཞོམ་པར་བྱ། 摧毁。【增】打破。〔四〕

གཞོམ་པ། དགྲ་རྣམས་གཞོམ་པ་ཡིན་ངམ་བཅོམ་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། 摧毁。
【增】破裂，爆裂，搗碎，压凹。〔达〕

གཞོམ་བྱ། འཇོམས་པ་པོས་དགྲ་ཐམས་ཅད་གཞོམ་པར་བྱ། 当摧毁。

གཞོམ་མེད། མ་བཅོམ་པ། 未破坏。
【增】牢固，永久存在。〔达〕

གཞོ འོ། འགྲོ འོ་ཟེར། 走哇。

གཞོར་དགོས། ཞོར་དགོས་སམ་གཞོར་བུས་ཞོར་ལྟ་བུ། 須鋤，須鉋。

གཞོར་བུ། འཇོར་བུ་ལྕགས་ལེབ་གཞོར་བུས་ཞོར་དགོས་ན་ཞོར་ལྟ་བུ་དང་ས་ཀོ་བྱེད་འཇོར་བུ་འང་། 鉋子，鋤头。

གཞོལ། ཐུར་དུ་གཞོལ་བར་བྱ་བ་འམ་དེའི་ཕྱོགས་སུ་གཞོལ་བར་བྱ། 趋向下方，趋向彼方。

གཞོལ་གྱིས། དུད་པས་དང་སེམས་ཆོས་ལ་གཞོལ་བས། 1.屈身，謙恭。2.向往，如心向于法。

གཞོལ་འགྲོ། ཆུ་སྒྲིབས་འབབ་ཆུའི་མིང་། 伏行（藻）。水，河流。（同）གཞོལ་འབབ།

གཞོལ་འགྲོ་མ། （原注缺）伏行者（藻）。河。

གཞོལ་བ། མར་འབབ་པ་ལ་འདང་། 1.趋向下方。2.向下流。【增】1.下（車馬）。2.=གནས་པ། 专注，一心。3.དམའ་བ། 低。〔达〕

གཞོལ་འབབ། ཆུ་སྒྲིབས་འབབ་ཆུའི་མིང་། 伏流（藻）。水，河流。（同）གཞོལ་འགྲོ།

གཞོལ་པོ། འཕྲིན་བཅོལ་པོ། ། 交付，交信。

གཞོས་པ། ོ་མ་བཞོས་པ་ལ་འདང་སྣང་། 挤奶。

བཞག་སྐོར། ནང་ཁྲོལ་ཤ་ཞིག་ལ་འདང་། 內脏肌肉之一。【增】腹膜。〔法〕（同）བཞག་ཤ།

བཞག་སྟེགས། （原注缺）凳子，茶几。

བཞག་པ། འཇོག་རྒྱུ་མ་ཡིན་གཞག་བྱ་བཞག་ཟིན་པ། ཡང་ཞོག 已安置。【增】1.參看 འཇོག་པ། 2.撕裂，耗損（布等），破裂。〔达〕

བཞག་ཁོག མཆན་ཁུང་ངམ། (མཆན་似是མཆན་之誤) 臂下，腋。

བཞག་ཤ། ནང་ཁྲོལ་ཤ་ཞིག་ལ་འདང་། 內脏肌肉之一。（同）བཞག་སྐོར།

བཞད། བྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་གོ་ཁྲུང་ཁྲུང་ཡང་ཟེར། 鶴，鵠，一种大鳥，亦称 ཁྲུང་ཁྲུང་།

བཞད་དཀར། （原注同上）白鶴。

བཞད་གད། གད་མོ། 笑。

【增】笑語，笑話。〔四〕（同）བཞད་མོ།

བཞད་གད་སྣུན་འབྱིན་པ། གད་མོ་བགད་དེ་འཕྱ་སྨོད་པ་ལྟ་བུ། 譏笑，如笑而譏諷。

བཞད་ལྡན་མ། པདྨ་ཅན་གྱི་མཚོ་ལའང་། 1.天女名。2.蓮花池。【增】鵠游泳的池。〔达〕

བཞད་པ། གད་མོ་བགད་པ། 笑。

【增】1.喜悦声。2.开花，开展。3.鵠，天鵝。〔达〕

བཞད་མོ། གད་མོ། 笑。（同）བཞད་གད།

བཞབ་(སྐྱི)། རི་དྭགས་རྔོན་པས་འཇབ་སྐྱེའམ་བཞབ་པར་བྱ། 伏伺，潜行，如猎人伺兽。

བཞབ་བྱ། （原注同上）当伏伺，当潜行，如猎人伺兽。

བཞབས་པ། ས་ལ་འབྱར་ནས་འཇབས་ཟིན་པ། 已潜伏，貼地隐伏。

བཞམས་བསྒོ། གཞམ་བསྒོ་འི་མིང་དུ་སྣང་། 似即གཞམ་བསྒོ། 屏諫（佛），劝告。

བཞར། རློན་པའམ་སེ་ཤིང་བཞར་ཡོད་ལྟ་བུ། 潮湿，如柴潮湿。【增】= གཤེར་བ་ 或 བརློན་པ།〔达〕（达作 བཞར་བ་）

བཞར་ཁུག་པ། སྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུ། 暗伏，隐藏。

བཞར་ཁྲགས། རློན་པས་ནང་དུ་ཁྲགས་པ། 湿透，浸湿。

བཞར་བར། གཞར་བར་དང་ཞ་བར་དང་ཡིབ་པར་དང་སྐོག་ཏུ། 1.隐伏，潜伏。2.蔽复。3.暗地，秘密地。

བཞར་བ། སྐྲ་གྲིས་བཞར་ཟིན་པ་དང་ས་རྡིག་གཞོར་བྱས་བཞར་ཟིན་པ། 已剃，已創，已刮。

བཞི། གྲངས་ཀྱི་༤ 四。

བཞི་སྐོར། བཞི་ཡོངས་མ་ཡོངས་ཀྱི་སྐོར། 四个左右。

བཞི་གླིང་། （原注缺）四分之一。

བཞི་གླིང་གཅིག （原注缺） 四分之一。

བཞི་སྒྲོམ། （未詳）

བཞི་བཅུ། གྲངས་ཀྱི་ ༤༠ 四十。

བཞི་ཆ། བཞི་རུ་བགོས་པའི་ཆ་ཤས་གཅིག 四分之一。（同）བཞི་ཟུར།

བཞི་མཆོད། བླ་བ་བཅུ་པའི་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་སེ་ར་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེའི་འདས་མཆོད། 四供(佛)，十月二十四日色拉寺大慈法王圓寂之祭祀。

བཞི་མཉམ། （原注缺）【增】腸，內脏。〔达〕

བཞི་མདོ། ལམ་ཁ་བཞིའི་མདོ་སྣང་། 十字路口。

【增】= ལམ་འཛོམ། 〔达〕

བཞི་ནས། བཞི་ཆ་གཅིག 四分之一。

བཞི་པའི་གནས་སྐབས། རྒན་པོའམ་རྒད་པོ་རི་མིང་། 第四位（佛），老，老人。

【增】寿命第四时期，六十以后的阶段。〔达〕

བཞི་ཟུར། བཞི་རུ་བགོས་པའི་ཆ་ཤས་གཅིག 四分之一。（同）བཞི་ཆ།

བཞིན། ཞལ་རས་དང་གདོང་དང་མཚུངས་པའི་སྒྲ་དེ་བཞིན་ཟེར་བ་དང་བྱ་བ་བྱེད་བཞིན་པ་དཔེ་བ······ལའང་། 1.面貌，臉。2.相同，如，如是。3.現在正作。【增】气色。〔四〕 按照。〔高〕

བཞིན་ཁྲིམས། ཞལ་རས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར། 面貌之輪廓。

བཞིན་ལྡོག་པ། ཞལ་རས་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན། 变色，面带不喜的样子。（同）བཞིན་གནག་པ།

བཞིན་སྣུད་པོ། ཁྲོ་གཉེར་ཅན་ནམ་མི་དགའ་བའི་གདོང་ཅན། 怒容，皺眉，不喜的面容。

བཞིན་བསྣུམས་པ། （注同上）

【增】蹙額，气色憤懣。〔四〕

བཞིན་ནག་པ། སྤྲེའུ་ལ་འང་། 1.黑臉。2.猴。

བཞིན་གནག་པ། ཞལ་རས་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན། 怒容，面容不喜。

【增】晒黑了。〔四〕（同）བཞིན་ལྡོག་པ།

བཞིན་སྣུམ། ཞལ་རས་མདངས་དམར་ལ་འང་། 1.光澤。2.面容光澤，面色紅潤。

བཞིན་སྣོད། མེ་ལོང་ངམ་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བྱེད། 面器（藻）。鏡子。

བཞིན་སྨོད་པ། ངོ་ཚ་བ་ལ་འང་། 1.低头。2.害羞。

བཞིན་འཛུམ་པ། ཞལ་ཅུང་ཟད་གད་མོ་བགད་པ། 笑容，面容微笑。

བཞིན་བཟང་། （原注缺）賢首（佛）。

【增】丰彩女子。〔达〕

བཞིན་བཟང་སྐྱེས། བྱ་ཁྱུང་（དང་）། 賢首生（藻）。鵬。

བཞིན་རས། གདོང་ཞལ་རས། 容貌，臉面。

བཞིབ་པ། གཞིབ་པའམ་འཇིབས་པའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 གཞིབ་པ། 吸吮。

བཞུ། རག་གམ་ར་གན་དང་མར་བཞུ་བར་བྱ་བའམ་བཞུ་དགོས། 熔，冶炼，如熔炼黄銅和酥油。

【增】熟炼。〔四〕 灯。〔高〕

བཞུ་འཇུག ཕོ་བར་འཇུ་རུ་འཇུག་པ། 使消化。

བཞུ་བྱ། རག་གམ་ར་གན་དང་མར་བཞུ་བར་བྱ་བ་འམ་བཞུ་དགོས། 当熔，当冶炼，如当熔炼黄銅和酥油。

བཞུ་མར། ཞུགས་མར་རམ་མར་མེའི་མིང་ཞུགས་ནི་མེ་ཡིན་པས་དཔྱད། 熔酥（藻）。酥油灯。

བཞུ་ཚྭ། （原注缺）溶盐。

བཞུ་ལེགས། ར་གན་ནམ་རག་གི་མིང་། 善熔（藻）。黄銅。

བཞུགས་སྟངས། བཞུགས་པའི་ཚུལ། 坐相，坐的姿式。

བཞུགས་སོ། གནས་སོ།། 居住（敬）。

བཞུད་ཅིག སོང་ཞིག 去吧！

བཞུད་པ། སོང་བའམ་ཉི་མ་བཞུད་སོང་ལྟ་བུ། 出行（敬），启程。

བཞུན་པ། འཐད་པ། 合理。

བཞུན་པོ། ལས་ཀ་བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་པོའམ་ཡིད་ཧྲུག་པའི་སྐྲིམ་པོ་གཡོག་པོ་གཡོག་བཞུན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 热誠者，努力作事者，如忠誠勤恳之仆役，称为 གཡོག་བཞུན།

བཞུར། I.གྲིས་བཞུར་བར་བྱ། 刮，用刀刮。

II.མེ་ལ་བཞུ་རུ། 燒，熔。

【增】1.突入。2.烫了。〔四〕

བཞུར་འཇུག མེ་ལ་བཞུ་རུ་འཇུག་ལྟ་བུ། 使燒，使熔化。

བཞུར་ནས། （原注缺）刮了以后。

བཞུར་བྱ། གྲིས་བཞུར་བར་བྱ། 当刮，当用刀刮。

བཞུས་པ། མེ་ལ་མར་བཞུས་ཟིན་པ་དང་རྟ་ལྕག་གཞུས་ཟིན་པ་ལ་འང་སྣང་། 1.已熔化。2.已鞭撻。

བཞེངས་པ། བསླངས་པའམ་ལངས་པར་བྱས་པ། 起立，已升起（敬）。

བཞེངས་ཤིག སློངས་ཤིག་གམ་ལོངས་ཤིག 請起来吧！請站起来吧！（敬）

བཞེད་པ། དགོངས་པ། 意趣。

【增】=1.གསུངས་པ། 2.欲望，希求。3.提議，主張，陈述，断言。3.接受，采取。〔达〕

བཞེན་པ། གཞེན་པའམ་འབར་བ། 燃燒。

བཞེས་དཀར། དཀར་ཡོལ། 碗，瓷碗（敬）。

བཞེས་ཅ། ཅ་ནེ་ཟོར་བའི་མིང་། 食具，碗(敬)。

བཞེས་ཅན། （注同上）

བཞེས་ཐ། ཐ་མ། 烟，鼻烟（敬）。

བཞེས་ཐང་། བསོད་ནམས་ཅན་དབང་ཐང་ཆེ་བ། 权势（敬）。

བཞེས་ཐུག ཐུག་པ། 粥，飯（敬）。

བཞེས་ལྡན། ཆང་གི་ཐུག་པའི་བསྐོངས་ལྡན། 和酒的一种飲料。

【增】俗語=བཀོལ་ལྡན། 藏人在元旦所吃的酣食，用糖、蜜、乳、酪、酥油、麦酒合成的。〔达〕

བཞེས་སྟོར། ཐུག་པའི་སྟོར། 調料，飯中之調料（敬）。

བཞེས་པ། དགོངས་པ་བཞེས་པའམ་ཐུགས་ལ་བཞེས་པ་དང་ཟས་པ་དང་གནང་བ། 1.意想，心意（敬）。2.吃，請吃（敬）。3.許可。

【增】ལེན་པ་的敬詞，拿，受，采取，捉住，没收，特指吃飯时取食物。〔达〕

བཞེས་སྐྱོ། འཁུར་བ་སོགས་ཁ་སྐྱོ། 美食（敬），餅等。【增】餅餌。〔达〕

བཞེས་ཙེ། ཁོས་ཙེ། 筷子（敬）。

བཞེས་རམ། བུ་རམ་རྡོག་གཅིག 一块紅糖(敬)。

བཞེས་སོ། གནང་སོང་ངོ་།། 允許了（敬）。

བཞོ། བཞོ་བྱ་བ་ལས་འོ་མ་བཞོ་བར་བྱ་བ་དང་···· བཞོ་རྒྱུའམ་འཛོ་དགོས། 挤奶。【增】酪。〔四〕

བཞོ་མཁན། འོ་མ་འཛོ་མཁན་ནམ། 挤奶者。

བཞོ་བྱ། བཞོ་བྱ་བ་ལས་འོ་མ་བཞོ་བར་བྱ་བ་དང་བཞོ་རྒྱུའམ་འཛོ་དགོས། 当挤奶。

བཞོག ཤིང་བཞོག་པར་བྱ་བའམ་ཤིང་གཞོག་པར་བྱ་ཞེས་པའང་། 削，砍，亦作 གཞོག

བཞོག་བྱ། （原注同上）当削，当砍，亦作 གཞོག་པར་བྱ།

བཞོགས་པ། གཉིས་སུ་གཤགས་ཟིན་པའམ་ཤིང་བཞོགས་ཟིན་པ། 劈开，砍。

བཞོན་པ། རྟ་སོགས་བཞོན་པའམ་ཆིབས་པ། 騎，乘，如騎馬等。

【增】乘騎的馬、車等交通工具。〔达〕

བཞོན་པ་དཀར་པོ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 白乘者(藻)。1.火。2.火神。（同）བཞོན་མྱུར།

བཞོན་པ་ཅན། དྲི་ཞིམ་པོ། 香气味。

བཞོན་མ། འོ་མ་ཅན་བ་དྲུས་མ། 有奶之乳牛。

【增】牝牛，母綿羊。〔达〕

བཞོན་མྱུར། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 速乘（藻）。1.火。2.火神。（同）བཞོན་པ་དཀར་པོ།

བཞོ་འོ། འོ་མ་བཞོ་འོ་དང་འགྲོ་འོ་དང་གཞོ་འོ་ཟེར་བའང་། 1.挤奶呀！2.走哇！亦作 གཞོ་འོ།

བཞོར་འཇུག འོ་མ་བཞོ་རུ་འཇུག་ཏུ་བྱ། 使挤，如使挤奶。

བཞོས་དེ་སྨྲ་བ། མ་ལུས་པར་སྨྲ་བ། 詳尽地說。

བཞོས་པ། འོ་མ་བཞོས་ཟིན་པ། 已挤奶。

ཟ་ཀོང་བ། ལུས་ལ་ཟ་འཕྲུག་ལངས་པ། 发痒。（同）ཟ་བེར་བ།

ཟ་ཁུ། ཐིག་ལེ་གཅིན་པ་ལྟར། 遺精。

ཟ་འགྲམ། མཁུར་ཚོས་གཤམ། 顋，臉之下部。

ཟ་ཐང་འཕེལ། བསོད་ནམས་འཕེལ་བའམ་ཟ་བའི་དབང་ཐང་འཕེལ་བ། 福运增长，口福增长。

ཟ་ལྡན། བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ། 具食（藻）。帝釋（天神名）之金剛杵。

ཟ་ཕོད་ཆེ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 食量大（藻）。1.火。2.火神。（同）ཟ་བ་པོ།

ཟ་ཕོད་པ། ཟ་ཆེ་བའམ་དང་ག་ཆེ་བ། 食量大，胃口强。

ཟ་ཕྲུགས་པ། ཟ་ཀོང་ཕྲུགས་ཟིན་པ། 已抓痒。

ཟ་འཕྲུག་པ། ལུས་ཟ་ཀོང་འཕྲུག་རྒྱུ། 抓痒。

ཟ་བ་པོ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 食者（藻）。1.火。2.火神。（同）ཟ་ཕོད་ཆེ།

ཟ་བེར་བ། ལུས་ལ་ཟ་འཕྲུག་ལངས་པ། 发痒。（同）ཟ་ཀོང་བ།

ཟ་བྱེད། I. ཁ་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་གདོང་དང་སྲིན་པོ་དང་བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ་ལའང་། 食者(藻)。1.口。2.火。3.火神。4.面，臉。5.罗刹(佛)。6.帝釋（天神名）之金剛杵。

II. ཁྱི་ལའང་། 1.咬。2.狗。

ཟ་བྱེད་བཞི། གདོང་བཞི་པའམ་ཚངས་པ། 四能食（藻）。四面，即大梵（天神名）。

ཟ་མ། ཟས་དང་རླིག་རིལ་ཕྱུང་བ་དང་མ་ནིང་དང་འདུ་བ་སྐྱེ་གང་ཞིག་སྤྱོད་པའི་ཚོས་དག་ནི། །ནུས་མེད་དེ་ནི་ཟ་མ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས། 1.食品，飯。2.割除睾丸者，不能有性行为者，閹人。

【增】1. བུད་མེད། 女人。2.= དུས་ཚོད། 时間。3.籃子，在西藏只作象征詞用，多用作书名（宝篋）。〔达〕

ཟ་མ་ཏོག སྒམ་ཁ་སྒྲར་ཟེར་བ་དང་གཞུ་ཁ་སྒྲར་ཟེར་བ་དང་རོ་སྒམ་ལྟ་བུའམ་ཟ་མ་ཏོག་གི་ནང་དུ་བཅུག་སྟེ་ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དང་ས་སྤུཊ་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག་ཡིན་ནམ་སྙམ། 篋，有盖的箱子，有盖的盒子，如棺材，經說："装入篋中"。此字似是梵語 ས་སྤུཊ་ 之变音。

【增】抬箱。〔四〕

ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པ། སྤྱན་རས་གཟིགས། 宝篋庄严（藻）。观音（菩薩名）。

ཟ་མ་ཏོག་ཅན། I. འགྲོན་བུའི་མིང་ལའང་། 1.有箱子者。2.貝子。

II. སྲིན་བུ་པདྨ་འདྲ་བའི་འདབ་ཆགས་ཤིག 似斑毛虫的飞禽。

ཟ་མ་ཟོ། ཟས་ཟོ་ཞིག 吃飯吧！

ཟ་ཚོ་གཉིས། ཁྱོ་ཤུག་གཉིས། 夫妇二人。

ཟ་འཚོ། （注同上）

ཟ་ཟ། ཨ་མའམ་ཡུམ། 母亲。

ཟ་ཟི། རབ་རིབ་ཟ་ཟི་མི་གསལ་བ། 昏眩，眩翳，昏暗不明。【增】1.= ཟས་སྒོ་ 及 འགྲོ་སྒོ། 食物和其他生活必需品。2.= ཟང་ཟིང་ 或 ཟ་རི་ཟི་རི། 3.可厌的空談。〔达〕

ཟ་ཟེ་མ། རས་ཤིག་ཟེར། 一种布。

ཟ་འོག གོས་ཆེན་ཞིག 彩緞，錦緞，光亮的緞子。

ཟ་ར། (原注缺)【增】傍晚。〔达〕

ཟ་རུ། ཤིང་སྐྱོགས་གཟར་བུ། 木杓。

ཟ་ཧོར། ས་ཧོར་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག་སྟེ་ཡུལ་ཞིག་གམ་རིགས་ཤིག 梵文 ས་ཧོར་ 之变音，国名或民族名。

ཟག I.(原注缺) 漏（佛）。

II. སྒོ་ལྕགས། 鎖子。(同) ཟག་ཅེ།

ཟག་བཅས། དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་རུང་བ། 有漏(佛)，由所緣及相应門能增長煩恼者。【增】含有不幸和罪恶。〔达〕

ཟག་པ། ལུས་སྤྱི་དང་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོའམ་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་རྒྱས་ཏེ་རྒྱུན་མ་ཆད་པའོ།། 1.身体。2.漏(佛)，有漏之蘊，由煩恼力增長不断。【增】1.= མ་དག་པ། 不淨，染污，罪业。2.漏有四种：欲漏、有漏、无明漏、見漏。3.有时代替 གཟག་པ། 4.苦恼，煩恼。〔达〕 駱皮馬。〔四〕 遺漏，遺失，掉下。〔本〕(同) ཟག་ཕུང་།

ཟག་པ་ཟད་པ། དྲི་མེད་པའང་། ཉན་ཐོས་པའང་། 1.漏尽（佛）。2.无垢。3.声聞（佛）。

ཟག་ཕུང་། ལུས་སྤྱི་དང་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོའམ་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་རྒྱས་ཏེ་རྒྱུན་མ་ཆད་པའོ།། 1.身体。2.有漏蘊（佛），由煩恼力增長不断。(同) ཟག་པ།

ཟག་བུག འཛག་པའི་བུ་ག 漏水之孔洞。

ཟག་བྱེད། ཕོ་དབང་མོ་དབང་ལའང་། 能漏（藻）。男女生殖器。【增】撒尿。〔达〕(达作 ཟག་བྱེད་པ་)

ཟག་མེད། དྲི་མེད་པའང་ཉན་ཐོས་པའང་། 1.无漏（佛）。2.无垢。3.声聞（佛）。

ཟག་ཅེ། སྒོ་ལྕགས། 鎖子。(同) ཟག་ II.

ཟག་ཟོག་མིན་པ། རྫུས་མ་མ་ཡིན་པ། 不虛伪，不假，眞实。

ཟགས་པ། མར་ཟགས་པའམ་ལྷུང་བ་དང་ས་ལ་གཟགས་པའང་། 向下滴漏，掉下，滴于地下。

ཟང་ངེ་ཟིང་ངེ། དུས་ཟང་ཟིང་ལའང་། 1.混乱。2.时代混乱。【增】忙忙乱乱。〔四〕

ཟང་མ། (原注缺) 相續。

ཟང་ཟིང་། ནོར་རྫས་དང་སྐྱོ་ གོས་དང་ཟང་ཟིང་ཞེས་བྱ་རྙེད་པ་དང་། འདོད་ཡོན་གཟུགས་དང་ཟས་ལ་ཡོད། ཞེས་དང་ཟང་ཟིང་དངོས་པོ་དང་དུས་ཟང་ཟིང་ལའང་། 1.財物。2.衣食。3.利养（佛）。4.五欲，色，食。5.事物。6.时代混乱。【增】肉食。〔达〕 紊乱。〔四〕

ཟང་ཟིང་མེད་པ། དུས་མ་འཛིངས་པ། 时代清平，不混乱。【增】純粹蔬食。〔达〕

ཟངས་ཀྱི་གཙུག་ཕུད། ཁྱིམ་བྱ་འམ་བྱ་དེ་པོ་དང་འབྲུ་ཞིག་ལའང་། 銅冠（藻）。1.雄鸡。2.谷之一种。(同) ཟངས་ཟེ་ཅན།

ཟངས་སྐུད། ལྕགས་དམར་གྱི་སྐུད་པ། 紅銅絲。

ཟངས་སྐྱེས། ལྕགས་རིགས་འཁར་བ། 赤銅生

(藻)。响铜。

ཟངས་ཁོལ། ཇ་སྐོལ་སྣོད། 铜锅，熬茶器。

ཟངས་ཁྲི། （原注同上）生铜锅。

ཟངས་གླིང་། གླིང་ཕྲན་ཞིག 赤铜洲（佛），小洲之一。【增】铜管笛子。〔达〕 或是爪哇，或是锡兰。〔本〕

ཟངས་མགོ། མགོ་དམར་པོ་ལའང་། 头红色者。

ཟངས་མཆོག གསེར་ལའང་། 1.好铜。2.金子。

ཟངས་ཐ་བ། （未详）

ཟངས་དུང་། ཟངས་ཀྱི་དུང་ཕུ་འདེབས་སོ།། 红铜号，喇叭。

ཟངས་ལྡན། （原注缺）杜松。

ཟངས་བུམ། ཟངས་ཀྱི་བུམ་པ། 铜瓶。

ཟངས་མ། ལྕགས་དམར་པོ། 红铜。

（同）ཟངས་དམར།

ཟངས་མིག བྱ་ཁ་བྱུག 赤铜眼（藻）。杜鹃。

ཟངས་དམར། ལྕགས་དམར་པོ། 红铜。

（同）ཟངས་མ་I.

ཟངས་རྩི། རྩྭ་ཞིག་(དང་)། 1.硼砂。2.一种草。

【增】＝ ཚ་ལ་ 或 དར་ཚུར། 〔达〕

ཟངས་ཟེ་ཅན། ཁྱིམ་བྱའམ་བྱ་དེ་པོ་དང་འབྲུ་ཞིག་ལའང་། 有铜冠（藻）。1.雄鸡。2.谷之一种。（同）ཟངས་ཀྱི་གཙུག་ཕུད།

ཟངས་ཡག （原注缺）獠牙。

ཟད་བསྐལ། འཇིག་པའི་བསྐལ་པ། 尽劫，坏劫（佛）。

ཟད་པ། འཛད་རྒྱུ་མིན་ཟད་ཟིན་པའམ་ཚར་རྫོགས་པ་དང་འཇིག་བསྐལ་དང་མེ་སྟག་ལོ་ལའང་། 1.已尽，完毕。2.坏劫（佛）。3.丙寅年。

ཟད་པ་པ། ཕྱི་རོལ་པ་ཞིག 外道之一。

ཟད་པ་པོ། འཛད་པ་པོའམ་གོས་ཀྱི་མཐའ་ཟད་པ་པོ་དང་ཟད་པོ། 1.消耗者，衣边破者。2.旧衣。

ཟད་པར་གདུགས། མཐའ་ལ་ཐུག་པར་བྱེད་པ། 穷尽，到达边际。

ཟད་ཕྱོགས། མར་ངོ་འི་མིང་། 尽品（藻）。下弦，下半月。

ཟད་བྱེད། （原注缺）尽，完。

ཟད་མི་ཤེས་པ། རྫོགས་རྒྱུ་མེད་པ་(དང་)། 无尽，无穷。

ཟན། ཟས་ཟ་མའམ་བག་གི་མིང་དང་གཟན་ཞེས་པའང་སྣང་། 食物，面食，亦作 གཟན།
【增】1.煮熟的食物，烹调过的食品。
2.亦作 ཁམ་ཟན། 麦粉粥。〔达〕

ཟན་བསྐོགས་པ། ཟན་ཕྱེ་ལ་བརྫིས་ཟིན་པ། 已和食，已拌糌粑。（同）ཟན་བརྫིས་པ།

ཟན་ཁུ། （原注缺）面汤。

ཟན་ཆངས། ཟན་གྱི་ཆངས་བུ། 饭团，一握糌粑。

ཟན་དྲོན། ཐུག་པའི་ཕྱེ་ཐུག 粥之一种。

【增】热的食物。〔达〕

ཟན་བསྙོག་དགོས། ཟན་ཕྱེ་ལ་བརྫི་དགོས་ལྟ་བུ། 须拌食，如须拌和糌粑。

ཟན་མ། གཡོས་མའམ་ཐབ་ཀ་པ། 厨子，管灶者。【增】＝ རྩམ་པ། 藏人的主要食物糌粑，炒面。〔达〕

ཟན་རྫ། ཁོག་མའམ་གཡོས་སྣོད། （རྫ་原著作རྫི་）瓦罐，煮器。

ཟན་བརྗེ། གྲོ་ཞིབ་ཟན་བརྗེ་བར་བྱ། 拌和麦粉。

ཟན་བརྗེས་པ། ཟན་ཕྱེ་ས་བརྗེས་ཟིན་པ། 已和面粉，已拌糌粑。(同) ཟན་བསྙོགས་པ།

ཟན་ཟོ། ཟས་ཟོ་ཞིག 吃飯吧！

ཟབ་བགྲང་། གྲངས་གནས་ཤིག 阿野婆，大数之一。

ཟབ་འགྲོན། གོས་ཆེན་དང་འགྲོན་བུ། 財帛，綢緞与貝壳（作錢币用的）。

ཟབ་ཆེན། གོས་ཆེན་ཞིག 綢緞。

ཟབ་ཐལ། གོས་ཆེན་གྱི་ཐལ་བ། 綢緞之灰。

ཟབ་པ། གཏིང་རིང་པོའམ་ཐུ་མོ་འི་དོན། 深，深远，深奥，微細。【增】濃厚。〔达〕(同) ཟབ་མོ། ཟབ་བཞིང་།

ཟབ་དབྱངས། （原注缺）

【增】深远的声音，音乐的声調。〔达〕

ཟབ་མོ། གཏིང་རིང་པོའམ་ཐུ་མོ་འི་དོན། 深，深远，深奥，微細。(同) ཟབ་པ། ཟབ་བཞིང་།

ཟབ་ཞི། འདོད་ཆགས་བྲལ་བའམ་ཐར་པ། 深静（佛），离欲，解脱（佛）。

ཟབ་བཞིང་། གཏིང་རིང་པོའམ་ཐུ་མོ་འི་དོན། 深奥，深远，微細。(同) ཟབ་པ། ཟབ་མོ།

ཟབ་ལག་ཙན། ཆུ་རྩྭའི་ཙ་བའམ། 水草根。

【增】水草（秘密語）。〔达〕

ཟབས་སུ། གཏིང་དུ། 在深处，在底。

ཟམ་ཐོགས། （原注缺）連續。

ཟམ་སྣ། ཆུའི་ཟམ་པའམ་དེའི་གདོང་། 桥，桥头。

ཟམ་པ། （注同上）

ཟམ་ཟིམ། ཆར་པ་ཟམ་ཟིམ་འབབ་པ། 霖雨。

【增】一种数目。〔达〕

ཟར་བུ། འཛོར་བུའམ་ཁ་ཚར་ལྟ་བུ། 流苏，縫子，纓珞。

ཟར་མ། སྐྱེ་ཚེ་དཀར་པོའམ་འབྲུ་ཞིག 1.白芥菜。2.胡麻。【增】纖維。〔达〕

ཟར་མའི་མེ་ཏོག （原注缺）1.胡麻花。2.芥菜花。

ཟར་མའི་རས། སྐྱེ་ཚེའི་རྩྭའམ་སོག་མའི་རས། 1.芥菜草。2.麻布。

ཟར་ཞིང་། ཟར་མའི་ཞིང་། 胡麻田。

ཟར་ཟིར། གྲངས་གནས་ཤིག 弥伽婆，大数之一。

ཟལ། ཁྲ་ཁྲ། 花（如黑白相杂），杂色。

【增】1.= སྤུ་མདོག 毛色。2.无人居住的河中小洲。〔达〕

ཟལ་པོ། རྟ་ཟལ་པོའམ་བ་ལང་དཀར་ཟལ་ལས་ཁྲ་ཁྲ་ལྟ་བུ། 杂色，如杂色馬或白花牛。

ཟལ་མོ། བྱ་དམར་ཁྲའམ་དམར་པོ་ཞིག 一种杂色紅鳥，一种紅鳥。

ཟལ་ཟུར། གྲངས་གནས་ཤིག 窣薜罗，大数之一。

ཟས། བཟའ་བྱའི་ཟས་ཟ་མ། 飯，食物。

ཟས་དཀར། （原注缺）【增】1.白食，如奶酪等。2.佛的叔父白飯王。〔达〕

ཟས་ངན། ཁ་ལག་དུག་པ། 粗恶之食物。

(同) ཟས་ཙམ།

ཟས་མངར་བ། ཁ་ལག་ཞིམ་པོ། 甘美之食物。

(同) ཟས་བདུར་བ།

ཟས་མཆོག ལོག་འཚོ་མ་ཡིན་པའི་ཟས། 上等食品，非邪命（佛）之飯食。

ཟས་གཉེར། འཚོད་པ་པོ་འཚོད་བྱེད། 做飯的，厨子。【增】膳房的总管。〔达〕
(同) ཟས་བྱེད།

ཟས་དྲངས་པ། ལག་བདེ་བས་ཟས་འདྲེན་པའམ་དྲངས་པ། 行食（佛）。(同) ཟས་འདྲེན་པ།

ཟས་བདའ་བ། ཁ་ལག་ཞིམ་པོ། 甘美之食物。
(同) ཟས་མངར་བ།

ཟས་འདྲེན་པ། ལག་འདེབས་ཟས་འདྲེན་པའམ་དྲངས་པ། 行食（佛）。(同) ཟས་དྲངས་པ།

ཟས་བསྡམས་པ། ཟས་ལ་འཛེམས་པ་ལྟ་བུ། 慎食，吃飯謹慎。(同) ཟས་གཡེན།

ཟས་མཆོག (原注缺)
【增】有节制的食物，俭約的食品。〔达〕

ཟས་བརྟོགས། (未詳)

ཟས་བརྔངས་པ། མིད་པ་འགགས་པ་ལྟ་བུ། 噎住。

ཟས་བྱེད། འཚོད་པ་པོ་འཚོད་བྱེད། 做飯的，厨子。【增】= མ་ཆེན། 〔达〕
(同) ཟས་གཉེར།

ཟས་སྤག ཚོད་མ་ལྟ་བུ། 佐食品，如菜餚。

ཟས་མ། (原注缺) 1.飯食。2.做飯者。

ཟས་ཚམ། ཁ་ལག་ངན་པ། 粗恶之食物。
(同) ཟས་ངན།

ཟས་གཙང་། འབྲུ་ཞིག་ལའང་། 1.淨飯，干淨食品。2.谷之一种。

ཟས་གཙང་མ། (原注缺)
【增】釋迦佛之父淨飯王。〔达〕

ཟས་གཙང་སྲས། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། 淨飯王子(藻)。釋迦牟尼佛。

ཟས་བཞི། ཁམས་ཀྱི་ཟས་དང་རེག་པའི་ཟས་དང་སེམས་པའི་ཟས་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟས། 四食（佛）：段食、触食、思食、識食。

ཟས་གཡེན། ཟས་ལ་འཛེམས་པ་ལྟ་བུ། 吃飯謹慎。(同) ཟས་བསྡམས་པ།

ཟས་ལ་བཀམས་པ། ལྟོགས་པའམ། 饕餮，飢餓。

ཟས་ལ་བརྟམས་པ། (注同上)
【增】1.饞的慌。2.貪嘴的。〔四〕

ཟས་ལེན་པ། ཟས་ལ་དང་ག་ཡོད་པ་ལའང་། 1.接受食物。2.想吃，有食欲。

ཟས་བསོད། ལོག་འཚོ་མ་ཡིན་པའི་ཟས། 美食，妙食，非邪命（佛）之飯食。

ཟི་འཁོར་བ། མགོ་འཁོར་བའམ་འཐོམས་པ་ལྟ་བུའམ་རིག་པ་མི་གསལ། 头旋，发昏，神志不清。

ཟི་འཁྲིམ་པ། (注同上)

ཟི་ཉག་ཉོག ཆང་གིས་བཟི་སྟེ་སྣང་བ་མེད་པའམ་མུན་པར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ། 酒迷醉，不見光明，如同黑暗。

ཟི་འཐོམས་པ། (注同上)
【增】不省人事。〔四〕

ཟི་མ། (原注缺) 水面上浮起的綠泡沫。

ཟི་ཟི་ལ། ཆང་གིས་བཟི་བ་ལྟར་བཟི་བཟི་སྟེ་མྱོས་པར་གྱུར་པ། 酒醉，狂醉。(同) ཟི་ལ།

ཟི་ར། ཟི་ར་དཀར་པོ་དང་ནག་པོ། 芫荽，黑白两种芫荽。
【增】中亚細亚的葛縷子的种子。〔达〕

ཟི་ལ། ཆང་གིས་བཟི་བ་ལྟར་བཟི་བཟི་སྟེ་མྱོས་པར་

གྱུར་པ། 酒醉，狂醉。【增】合金，一般指金銀的合金。〔达〕（同）ཟི་ཟི་བ།

ཟིང་བ། འདུ་འཛོར་འཛིངས་འཛིངས་པའམ་ཟང་ཟིང་བ། 喧杂扰乱，混乱。

ཟིང་ཟིང་བ། （注同上）【增】竖立如刺毛。〔达〕細如毛发的。〔法〕1.乱闹状。2.很多。〔四〕（达、四、法皆无 བ་ 字）

ཟིང་ཟེར། སྒྲ་ཟིང་། 嘈杂。

ཟིངས། མང་པོར་འཛིངས་དགོས་ན་ཟིངས་ཤིག 战斗。【增】气的毛发乍起。〔四〕

ཟིན། འཛིན་པ་དང་དགྲ་ཟིན་དང་མཛའ་བཤེས་དང་རང་ཕྱོགས་ལའང་། 1.持住，拿住。2.亲人，自己方面。
【增】1.成。2.震（八卦之一）。〔四〕

ཟིན་ཏིག ཟིན་བྲིས་པོ་ཡིག་ལྟ་བུ། 記录，如記录本。【增】龙胆草之一种。〔达〕（同） ཟིན་ཐོ།

ཟིན་ཏོ། རྫོགས་སོ།། 完了，圆满了。

ཟིན་ཐུན། ཟིན་བྲིས་ལའང་། 1.記录，笔記。2.草稿。【增】备忘录。〔达〕

ཟིན་ཐོ། ཟིན་བྲིས་པོ་ཡིག་ལྟ་བུ། 記录，如笔記本。（同）ཟིན་ཏིག

ཟིན་པ། ལས་ཀ་བསྒྲུབས་ཟིན་པ། 完毕，事已作完。【增】1.記忆，記誦。2.＝ འདོད་པ། 总結，終結，耗尽。3.＝ གྲུབ་པ། 完成。〔达〕

ཟིན་བྲིས། བརྗེད་ཐུང་དུ་བྲིས་པ། 笔記，草稿，备忘录。【增】1.收据。2.債券。〔达〕

ཟིན་ལ་ཁད། སླེབ་ལ་ཉེ་དང་རྫོགས་ལ་ཉེ། 1.将要到达。2.将要完毕。

ཟིམ་བུ། འཇམ་ཆར་ཟིམ་བུ་ཟིམ་ཟིམ་འབབ་པ་ལྟ་བུ། 霡雨，細雨連綿。【增】1.精細的，精密的。2.单薄的。〔达〕細微的，微薄的，細长的。〔法〕（同）ཟིམ་ཟིམ་པ།

ཟིམ་ཟིམ། གྲངས་གནས་ཤིག་ལའང་། 普摩，大数之一。【增】細如毛发的。〔法〕

ཟིམ་ཟིམ་པ། འཇམ་ཆར་ཟིམ་བུ་ཟིམ་ཟིམ་འབབ་པ་ལྟ་བུ། 霡雨，細雨連綿。（同）ཟིམ་བུ།

ཟིལ་འཁྱགས། སད་ལྟ་བུ། 凝雾（藻）。霜。

ཟིལ་གྱིས་གནོན། གཟི་བརྗིད་ཀྱིས་གནོན་པའམ་རྒྱལ་བ་དང་མེ་རྟ་ལོ་ལའང་། 1.映复（佛），威光映复。2.胜过。3.丙午年。【增】蔽，蔽抑（古譯）。〔本〕（同）ཟིལ་གནོན།

ཟིལ་དངར། བདུད་རྩིའི་མིང་། 甘露。

ཟིལ་མངར། （注同上）

ཟིལ་གནོན། གཟི་བརྗིད་ཀྱིས་གནོན་པའམ་རྒྱལ་བ་དང་མེ་རྟ་ལོ་ལའང་། 1.映复（佛），威光映复。2.胜过。3.丙午年。【增】蔽抑（古譯）。〔本〕（同）ཟིལ་གྱིས་གནོན།

ཟིལ་གནོན་ཕྱག་རྒྱ། རི་བྱིའི་ཆུང་མ་ལའང་། 胜印（藻）。日儿星之妻。

ཟིལ་མནན་པ། ཟིལ་གྱིས་མནན་ཟིན་པ། 映蔽（佛），已映复。

ཟིལ་པ། བ་མོ་ལྟ་བུ་སྐྱེ་མཚན་མོ་ རི་ཐངས་སྔོན་པའམ་ཆུ་ཐོར་བ་ལྟ་བུ། 露水。

ཟིལ་པ་དཀར། （原注缺）白露（节气名）。

ཟུ་ཀུ་པ། ཚུགས་པའམ་ལ་ཚུགས་བྱ་ར་བའམ་སོ་གས་པ། 驛站或关口之防守者，收关税者。

ཟུག ནད་ཚ་སྡུག་བསྔལ། 疾病，痛疼。

【增】1.狗叫。2.刺扎。〔四〕(同)ཟུག་གཟེར།

ཟུག་རྔུ། (注同上)

ཟུག་རྔུ་ཅན། ནད་པ། 病人。

ཟུག་རྔུ་འབྱིན་པ། ནད་ཚ་བཏོན་པ། 拔除病痛。

ཟུག་པ། གཟུགས་པའམ་ཚུགས་པ་དང་ཆོན་མ་ཚུགས་པ་ལྟ་བུ། 刺入，插住。【增】1.=འཛུགས་པ། 2.参看 ཟུག 狗叫。3.建築物。

ཟུག་བྱེད། (原注缺) 刺者。〔达〕

ཟུག་གཟེར། ནད་ཚ་སྡུག་བསྔལ། 疾病，痛疼。(同) ཟུག ཟུག་རྔུ།

ཟུང་། ཆ་གཅིག་གམ་གཉིས་ཏེ་ཤཱ་རི་བུ་དང་མོ་དྒལ་གྱི་བུ་གཉིས་ལ་མཆོག་ཟུང་གཅིག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 双，一对，二者，如舍利子与目犍連，称为"第一双"。(同) ཟུང་གཅིག

ཟུང་གི་སྒྲ་སྒྲོག ཁྱིམ་བྱ་བྱ་དེའི་མིང་། 双鳴(藻)。鸡。

ཟུང་ང་། གཉེར་མ་རྒྱངས་བྱེད་སོ་འདྲ་བའི་ཡོ་བྱད་ཅིག 舒展縐紋之工具，状如牙形。【增】一副門，两扇門。〔达〕 橛子。〔本〕

ཟུང་གཅིག ཆ་གཅིག་གམ་གཉིས་ཏེ་ཤཱ་རི་བུ་དང་མོ་དྒལ་གྱི་བུ་གཉིས་ལ་མཆོག་ཟུང་གཅིག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 一双，一对，二者，如舍利子与目犍連称为"第一双"。(同) ཟུང་།

ཟུང་འཇུག ཟུང་དུ་སྦྲེལ་ཏེ་འཇུག 双运(佛)，二者連合而运轉。(同) ཟུང་ཚུད!

ཟུང་སྦྲུང་། ཚར་གྱུར་པ། 成双，成对。

ཟུང་ཚུད། ཟུང་དུ་སྦྲེལ་ཏེ་འཇུག 并轉(佛)，二者相連而轉。(同) ཟུང་འཇུག

ཟུངས། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་ཟུངས་སྲོག་ཟུངས་ཟེར་བ་དང་ལུས་ཀྱི་གཙོད་ཀ་ཤེད་ལྟ་བུ། 1.体力，元气，精神。2.身体之要害，精力，气力。

【增】 གཟུངས་ 的命令式。〔达〕

ཟུངས་མེད། ལུས་སྟོབས་ཉམས་པའི་དོན། 无精神，体力衰弱。(同) ཟུངས་ཤོར།

ཟུངས་ཞན། (原注同上) 气弱，气力衰弱。

ཟུངས་ཤིག འཛིན་པ་པོས་གཟུང་བྱ་ཡོད་ན་ཟུངས་ཤིག 执持(命令詞)。

ཟུངས་ཤོར། ལུས་སྟོབས་ཉམས་པའི་དོན། 失元气，体力衰弱。【增】瘫軟。〔四〕(同) ཟུངས་མེད། ཟུངས་ཞན།

ཟུད། འཛུད་དགོས་ན་ཚུད་ཅིག 刺入，插入(命令詞)。

ཟུན། ཟིན་དང་དགྲ་ཟུན་ཟེར་བ་དང་རང་ཕྱོགས་ཡིད་གཙུགས་ཟུན། 亲人，自己方面合意的人。

【增】参看 གཉེན་ཕྱོགས། 〔达〕

ཟུམ། ཁ་ཟུམ་པའམ་ཁ་སུམ་ཡང་། 閉，合，关，如閉口。【增】西藏西部代替 བཟུང་བ། 参看 འཛིན་པ། 〔达〕

ཟུར། རྩིག་པའི་ཟུར་ལྟ་བུ། 角，角落，如墙角。

【增】 1.侧边。2.大略。3.妇女。〔达〕

ཟུར་བཀོལ། ཟུར་དུ་བཀར་ནས་བཀོལ་བའམ་ལོགས་སུ་བཀོད་པ། 摘出另放在一旁。

ཟུར་གྱིས་སྟོན་མ། བུད་མེད་སྒེག་པའི་ཉམས། 妇女之媚态。

ཟུར་ཅིག འཛུར་དགོས་ན་ཡོགས་སུ་ཟུར་ཅིག 逃避，躲避（命令詞）。

ཟུར་གཅིག ཆ་ཤས་གཅིག་ལ་འདང་། 1.一角落，一边。2.一份。

ཟུར་ཆག སྐད་ཟུར་ཙམ་ཉམས་པ། 殘語，語言略有不完全。【增】有破边，敲殘。〔达〕等于སྐྱ་ཉམས། 乡談，土語。〔法〕

ཟུར་བཏབ་པ། ཁ་སྐོང་སྣོན་པའི་བསྣན་པ། 补充，添滿。

ཟུར་རྟོགས། ཆ་ཙམ་ཤེས་པ། 稍知，略知一二。

ཟུར་ལྟ། བུད་མེད། 側視（藻）。妇女。
（同）ཟུར་མིག

ཟུར་གདའ་ན། ཟུར་དུ་ཡིན་ནའམ་ཡོད་ན། 若是另外有。

ཟུར་འདེབས། ཁ་སྐོང་། 补充，添滿。

ཟུར་པ། ཟུར་དུ་གཟུར་བའི་ཟུར་པ་སྟེ་མཁན་ཟུར་ཞབས་ཟུར་ལྟ་བུ། 退位者，下野者，如退居方丈，退職官員。【增】=ཟུར་བཞུགས་པ། 〔达〕 从祖傳家族中分出。〔高〕

ཟུར་པ་གསུམ། སྣ་ག་གསུམ་ལ་འདང་། 1.三块。2.三种。

ཟུར་ཕུད། ལན་བུའམ་ལྕང་ལོ་ལ་འདང་། 髻，发辮，头发。

ཟུར་ཕུད་རྒྱན། གཙུག་རྒྱན། 髻飾，头頂上的裝飾。

ཟུར་ཕུད་ལྔ་པ། འཇམ་པའི་དབྱངས། 五髻者（藻）。文殊（菩薩名）。
【增】1.干闥婆王之名，又系紧那罗王之名。2.桑耶寺守护庫藏的龙神之一。〔达〕

ཟུར་མིག བུད་མེད། 睨視（藻）。妇女。
【增】= སྐྱིག་ཆོས། 斜視，不甚注意。〔达〕
（同）ཟུར་ལྟ།

ཟུར་མེད། རིལ་པོའམ་རིལ་རིལ། 无楞角，圓球。

ཟུར་ཟ་བ། གཞན་གྱི་འདོད་པ་ལ་མི་འདོད་པ། 諷刺。

ཟུར་ཟ་བྱེད་པ། （注同上）

ཟུར་གསང་། ཟུར་དུ་གསང་བ་སྦས་པའི་དོན། 隱密，隱藏。

ཟུར་གསུམ། གྲུ་གསུམ། 三角。

ཟུར་གསོས་པ། ཟུར་དུ་བསྐྱངས་པ། 暗中撫养。
【增】由外人来教养。〔达〕

ཟེ་ཁྲག མེ་ཏོག་གི་ཟེ་བའི་འོ་མ་ལྟ་བུ། 花蕊之浆汁。

ཟེ་ཁྲོག （原注缺）鸡冠。

ཟེ་ཁྲོག （原注缺）鸡冠。

ཟེ་བ། རྟ་མགོ་འི་ཟེ་བ་དང་དྲེའུ་མགོ་འི་ཟེ་དང་མེ་ཏོག་གི་ཟེ་བ་དང་བྱ་དེའི་མགོ་འི་ཟེ་བ་འདང་། 1.馬鬃，騾鬃。2.花蕊。3.鸡冠。
【增】宝石。〔达〕

ཟེ་འབྲུ། ཟེའུ་འབྲུ་ལ་འདང་། 花蕊，花粉囊，亦作 ཟེའུ་འབྲུ།

ཟེ་ཚ། （原注缺）硝石。

ཟེ་གཞུག མགོ་འི་ཟེ་བ་དང་མཇུག་མའི་གཞུག་གུ། 头上之鬃与末后之尾。

ཟེ་ལངས་པ། དྲེའུའི་ཟེ་ལངས་ཡོད་ལྟ་བུ། 鬃竖立，如騾鬃竖起。

ཟེགས་པ། སོ་སོར་དུམ་བུ་དུམ་བུར་ཟེགས་པ་གཟེགས་པའང་། 碎屑，各碎为一段一段。

ཟེགས་མ། ཆུ་ཐིགས་ཕྲ་མོའི་ཟེགས་མ་དང་རྡོ་དུམ་བུ་དུམ་བུའི་ཟེགས་མ་ལྟ་བུ་གཟེགས་མའང་། 屑，如小水点，石碴，亦作 གཟེགས་མ། 【增】1.浪花,水花。2.草叶上的露珠。〔达〕

ཟེང་པོ། （原注缺）竖起，毛发竖立。

ཟེད། ལག་པས་འཛིན་དགོས་ན་ཟེད། 承接,用手接。【增】1.刷子。2.边。3.损坏，豁口。〔四〕

ཟེད་ཙམ། ཅུང་ཟད་ཙམ། 少許，一点点。

ཟེམ་པ། ངོ་ཚ་བས་འཛེམས་པ། 羞惭。

ཟེམ་ལ། （注同上）

ཟེའུ་འབྲུ། གང་བུ་ལྟ་བུ་མེ་ཏོག་གི་ཟེའུ་འབྲུ་··· འབྲས་བུའོ། །སྨན་ཟེའུ་འབྲུ། 1.花蕊，花粉囊。2.一种药。

ཟེའུ་འབྲུ་ཅན། པདྨའི་མིང་། 有蕊者（藻）。蓮花。【增】1.有粉囊的花。2.在书信中向女人（尤其是妻子）表示亲爱的詞。〔达〕

ཟེར། འོད་ཟེར་དང་མི་འདོད་པའི་ལོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་དང་སྐད་ཆ་ཟེར། 1.光明。2.傳說（并非自己的主張）。3.說話，說。
【增】代替 ཟེར་མོ། 刺蝟。〔达〕

ཟེར་དག། བཤད་པ་ཐམས་ཅད། 凡所說，所說的一切。（同）ཟེར་ཚད།

ཟེར་མ། ཆུའི་ཟེར་མ་ཆུ་ཐིགས་གཟེགས་མའམ་ཐོར་བའི་མིང་། 点滴，花花，如小水点。

ཟེར་མོ། གཟེར་མོ་སེམས་ཅན་མིང་དུ་སྣང་གཟུགས་མོའང་ཟེར། 刺蝟,亦作 གཟེར་མོ། གཟུགས་མོ།

ཟེར་ཚད། བཤད་པ་ཐམས་ཅད། 凡所說，所談的一切。（同）ཟེར་དག།

ཟེར་ལོ། མི་འདོད་པས་ཟེར་ལོ། 傳說，非自己的意見。

ཟེར་ཤེ། ཁ་བཏགས་མིང་སྔ་དེ་ནས་ཟུར་ཤེ་དེ་ནས་ཟུབ་ཤེ་ཞེས་འགྱུར། 哈达，衹帛，最早名 ཟེར་ཤེ། 其后名 ཟུར་ཤེ། 最后名 ཟུབ་ཤེ།

ཟོ། ཟས་ཟོ་ཤིག 吃吧！吃飯吧！【增】1.体质,身体。2.鑄型,模型。〔达〕 让吃。〔四〕 提桶。〔高〕（同）ཟོ་ཤིག

ཟོ་ཆུན་ཁྱུད་མོ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་པ་ལས་ཟོ་ཆུན་རྒྱུད་མོ་ནི་ཆུ་བཅུ་བའི་འཁྲུལ་འཁོར་གྱི་ཟོ་ཆུན··· རྒྱུད་མོའི་ཟོ་བ་ཞེས་གསུངས། རྣ་རྒྱན་ལས་བུམ་པའི་འཁྲུལ་འཁོར་ཞེས་(དང་)། 律疏說是汲水之車輪上的水桶，耳严論称为瓶輪。

ཟོ་ཆུན་རྒྱུད་མོ། （注同上）

ཟོ་མདོག་བདེ་བ། ལུས་སྟོབས་ཟུངས་བདེ་ཁམས་མདངས་ཡང་བ་ལྟ་བུ། 气力佳胜，如体力强健，身体輕爽。

ཟོ་མདོག་ཡང་བ། （原注同上）身体輕健。

ཟོ་བ། ཐུག་སྡོད་ལྟ་བུའི་སྣོད་ཡིན་སོག་སྐད་ལའང་ཟོལ་ག་དང་ཟོ་ལག་ཟེར། 桶，如粥器之器皿。蒙語作 ཟོལ་ག་ 或 ཟོ་ལག （同）ཟོ་ལ།

ཟོ་བའི་ལྷུག་དཀྲིས། （原注缺）桶箍。

ཟོ་ཁྲངས། （原注缺）取桶子。

ཟོ་སྦྱར། འོས་སུ་སྦྱར་བ། 适当的配合。

ཟོ་མར། འོ་མའི་ཟོ་བའི་མར་རྙིང་ལྟ་བུ། 桶酥，如奶桶上之旧酥。
【增】陈牛酪，霉乳油。〔达〕（同）ཟོ་ཤི།

ཟོ་ཤིག ཟས་ཟོ་ཤིག 吃吧！吃飯吧！（同）ཟོ།

ཟོ་བཟང་། རང་བཞིན་བཟང་པོའམ་ཁམས་དྭངས་པ་བརྩོན་འགྲུས་ཆེ་བ། 1.脾气好，禀性善良。2.身体好。3.精勤。【增】气色好。〔达〕

ཟོ་རིས། སོ་རིས་ཏེ་མཁྲར་ཚོས་ཀྱི་ཟོ་རིས་སམ་སོ་རིས། 臉上涂的脂粉。

ཟོ་ལ། ཐུག་སྣོད་ལྟ་བུའི་སྣོད་ཡིན། སོག་སྐད་ལ་འདང་ཟོལ་ག་དང་ཟོ་ལག་ཟེར། 桶，如粥器之器皿，蒙語 ཟོལ་ག་ 或 ཟོ་ལག (同) ཟོ་བ།

ཟོ་ཤ། འོ་མའི་ཟོ་བའི་མར་སྙིང་ལྟ་བུ། 奶桶上之陈酥。【增】霉肉。〔达〕 (同) ཟོ་མར།

ཟོག ཟོག་རྫུས་དང་ཚོང་ཟོང་ལ་ཚོང་ཟོག་ཟེར། 1.虚伪，詭詐。2.商品，貨物。

【增】＝ཁྲམ་པ་或 ཐ་མ། 〔达〕 牛。〔本〕

ཟོག་བདག ཚོང་ཟོག་བདག་པོའམ་ལྷ་ས་འདིར་བལ་པོ་ལ་འདང་ཟེར། 商品的主人，拉薩呼为“尼泊尔人”。

ཟོག་པོ། རྫུས་མ། 虚伪，假装的。

ཟོག་རྫུས། (注同上)

ཟོང་། ཚོང་ཟོང་ངམ་ཚོང་ཟོག་རིན་གྱིས་ཉིན་དགོས། 貨物，商品。【增】＝ཟོག 〔达〕

ཟོང་བཀྲམ། ཚོང་ཟོག་འགྲེམས་པ་པོས་ཟོག་བཀྲམ་ཟིན་པས་ན་ཁྲོམ་བྱུང་བ། 已陈列貨物。

ཟོང་གིས་འཚོ། ཚོང་པ། 經商为生（藻）。商人。(同) ཟོང་པ།

ཟོང་དགྲམ། ཚོང་ཟོག་འགྲེམས་པ་པོས་ཟོག་དགྲམ་པར་བྱ་བ་དང་བཀྲམ་ཟིན་པས་ན་ཁྲོམ་བྱུང་བ་དང་འགྲམ་དགོས་ན་ཁྲོམས་ཤིག 摆貨，将陈列貨物。

ཟོང་འགྲམ། (原注同上) 在陈列貨物。

ཟོང་འགྲིམས། (注同上)

ཟོང་མཆོག གསེར། 胜貨（藻）。金子。

ཟོང་པ། ཚོང་པ། 商人。(同) ཟོང་གིས་འཚོ།

ཟོན་གྲབས། ཧོག་ཆེན་སོ་པའི་གྲབས་སྒྲིགས། 防备，預防，警戒。

ཟོན་བཅས། ཧོག་ཆེན་པའམ་དོགས་ཟོན་པ་བག་ཡོད་དང་བཅས་པ། 1.防守者，戒备者。2.不放逸者。

ཟོན་པ། (注同上)

【增】一种鞋。〔达〕 酸巴靴子。〔本〕

ཟོན་བྱེད་པ། སེམས་ཆུང་བ་ལ་འདང་། 防备，注意，小心。

ཟོན་མེད། དོགས་མེད། 无戒惧，不注意。

ཟོབ། རྫུས་མའམ། 虚伪，假。

ཟོམ། སྣོད། 桶。(同) ཟོམ་ཕྲུ།

ཟོམ་ང། ཁོག་སྟོང་ཟོམ་ང། 腹空之长桶鼓。【增】女手鼓，鐙鼓。〔四〕

ཟོམ་ཆེན། (原注缺) 大桶。

ཟོམ་ན། སྟེང་ལའམ་རྩེ་མོ་ན། 上面，頂上。

ཟོམ་ཕྲུ། སྣོད། 桶。(同) ཟོམ།

ཟོམ་རྩི། འོ་མའི་སྣོད་ཀྱི་མར་རྩི་ལྟ་བུ། 桶油，如奶桶上之酥油。

ཟོར། གཏོར་མའི་ཟོར་འཕེན་ལྟ་བུ། 施食中所投物。【增】亦作 ཟོར་བ། 1.ཟོ་བ་ 或 བཟོ་བ་ 的云謂名字。2.鐮刀，刀，特指在施食中投擲魔祟的刀劍弓箭等。〔达〕

ཟོར་བ། བཅས་མ་ཟ་བྱེད་ཟོར། 鐮刀。

ཟོར་ཡང་། ལྕི་བ་ཁྱིད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་བའི་དོན། 輕快。【增】爽利，行动灵便。〔四〕

ཟོལ་ཅན། གཡོ་སྒྱུ་ཅན་ཧྲ་བོ། 狡猾，欺詐。

ཟོལ་སྒྱུར། （原注缺） 詭詐，假装，佯装。

ཟོལ་མ། ཁྲམ་བརྫུས་མ་གཡོ་སྒྱུ་ཧྲ་བོ། 虛伪，欺詐。

ཟོལ་ཟོག （注同上）

ཟོས། ཟ་རུ་ཆུག 吃吧！【增】吃了。〔四〕

ཟོས་ནས། ཟ་རུ་བཅུག་ནས། 使人吃了以后。

ཟླ་སྐྱེས། གཟའ་ལྷག་པའི་མིང་། 月生（藻）。水曜。【增】1.觜宿（二十八宿之一）。2.信度河。〔达〕（同）ཟླ་བའི་བུ།

ཟླ་གམ། ཟླ་ཕྱེད་ཟླ་བ། 半月形。
【增】1.半圆形的板片。2.格鲁巴派喇嘛在宗教仪式中所穿的外套。〔达〕

ཟླ་གམ་ཅན། （原注缺） 具半月形。

ཟླ་གྲོགས། མཛའ་གཅུགས་གྲོགས་པོ། 友伴，亲密的朋友。【增】夫妻。〔本〕（同）ཟླ་བོ།

ཟླ་གྲོང་། དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར། 月城（藻）。寻香城（海市蜃楼）。

ཟླ་མཇུག ཟླ་བ་མར་ངོ་། 月尾，下半月，下弦。

ཟླ་སྟོད། ཡར་ངོ་། 上半月，上弦。

ཟླ་ཐོ། ཟླ་བའི་ཐོ་རྩི་ལེའུ་ཐོ། 历书。

ཟླ་སྡུད། རོགས་པ་ཚུར་སྡུད་དང་ཡི་གེའི་སླར་བསྡུ་འམ་ཟླ་སྡུད། 1.召集朋友。2.文字之完結詞。

ཟླ་བ། ནམ་མཁའི་ཟླ་བ་འོད་དཀར་ཅན་དང་ཉིན་ཞག་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ་གཅིག་ཟེར་བ་དང་ཐིག་ལེ་འང་ཟེར། 1.月亮。2.月份，三十天为一月。3.汁液，精液。
【增】1.=ཁ་བ། 2.མཛེས་པ། 美丽。〔达〕

ཟླ་བ་སྐྱེས། ཆུ་བོ་སིན་དྷུ། 月生（藻）。信度河。

ཟླ་བ་གཅིག་པ། ཀང་རྟེན་མིང་། 一月（藻）。脚凳。

ཟླ་བ་འཛོམས། སྒྲ་གཅན་ཟེར། 毁月（藻）。罗睺星。（同）ཟླ་བ་ཟ།

ཟླ་བ་ཉ་གང་། ཚེས་བཅོ་ལྔའམ་བཅོ་ལྔའི་ཟླ་བ། 月圆（藻）。1.十五日。2.十五的月亮。

ཟླ་བ་ཉ་པ། （注同上）

ཟླ་བ་མཐོང་། （原注缺）看見月亮。

ཟླ་བ་ནོར་བུ། ཆུ་ཤེལ། 月珠（藻）。水晶。

ཟླ་བ་མར་ངོ་། ཟླ་བའི་འོད་མར་འགྲིབ་པའི་དུས། 月下弦，月光减少时。

ཟླ་བ་འཛིན་པ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་སྐྲ་མཁན། 持月（藻）。1.大自在（天神名）。2.剃发者。

ཟླ་བ་འཛུམ་བྱེད། རལ་གྲི་ལའང་། 月笑（藻）。宝劍。

ཟླ་བ་གཞོན་ནུ། ཡར་ངོའི་ཟླ་བའམ། 童月（藻）。上弦的月亮。
【增】益智子（药名）。〔达〕

ཟླ་བ་ཟ། སྒྲ་གཅན་ཟེར། 食月（藻）。罗睺星。（同）ཟླ་བ་འཛོམས།

ཟླ་བ་ཡར་ངོ་། ཟླ་བའི་འོད་ཡར་འཕེལ་བའི་དུས། 上弦月，月光增长时。

ཟླ་བ་རེ་བཞིན། ཟླ་བ་རེ་རེ་བཞིན། 每月。

ཟླ་བའི་གྲོགས་པོ། རྒྱ་མཚོའི་མིང་། 月友（藻）。海。

ཟླ་བའི་ཅོད་པན། བདེ་མཆོག་དང་ཚོགས་བདག་ལའང་། 月冠（藻）。1.胜乐（本尊名）。2.毗那夜迦(天神名)。(同) ཟླ་བའི་ཐོད་ཅན།

ཟླ་བའི་བཅུད། ག་བུར་རམ། 月精(藻)。冰片。

ཟླ་བའི་སྙིང་པོ། ཁྱབ་འཇུག 月藏（藻）。遍入（天神名）。

ཟླ་བའི་ཏོག （原注缺）月頂，月幢。

ཟླ་བའི་ཐལ་བ། སྨན་ག་བུར། 月灰(藻)。冰片。【增】剽窃者，抄襲者。〔达〕(同) ཟླ་བའི་མིང་ཅན།

ཟླ་བའི་ཐོད་ཅན། བདེ་མཆོག་དང་ཚོགས་བདག་ལའང་། 月頂（藻）。1.胜乐（本尊名）。2.毗那夜迦（天神名）。(同) ཟླ་བའི་ཅོད་པན།

ཟླ་བའི་དྲི། ཨུཏྤལ་དཀར་པོའམ་ཀུ་མུ་ད། 月香(藻)。白鄔波罗花，拘物头花。

ཟླ་བའི་ཕུང་པོ། ལོ་ཡི་མིང་། 月蘊（藻）。年。(同) ཟླ་བའི་ཕྲེང་བ།

ཟླ་བའི་ཕྱེ་མ། སྨན་ཀ་ཀོ་ལ་ཟེར། 月粉(藻)。益智子（药名）。

ཟླ་བའི་ཕྲེང་བ། ལོ་ཡི་མིང་། 月鬘（藻）。年。(同) ཟླ་བའི་ཕུང་པོ།

ཟླ་བའི་བུ། གཟའ་ལྷག་པའི་མིང་། 月子（藻）。水曜。(同) ཟླ་སྐྱེས།

ཟླ་བའི་མ་མ། ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ། 月奶母(藻)。大海。(同) ཟླ་བས་འཕེལ།

ཟླ་བའི་མིང་ཅན། སྨན་ག་བུར། 月名者（藻）。冰片。(同) ཟླ་བའི་ཐལ་བ།

ཟླ་བའི་གཙུག་ཕུད། ཆུའི་བྱ་ག་ག་ལའང་། 月冠（藻）。水鸡。

ཟླ་བའི་ལག་པ། འབབ་ཆུ། 月手(藻)。河流。

ཟླ་བའི་སྲིང་མོ། དབྱངས་ཅན་མ། 月妹（藻）。妙音天女（菩薩名）。(同) ཟླ་མཛེས་མ།

ཟླ་བས་དགའ། ཀུ་མུ་དའམ་ཨུཏྤལ་དཀར་པོ། 月喜（藻）。拘物头花，白鄔波罗花。(同) ཟླ་བས་བཞད།

ཟླ་བས་འཇུག （未詳）

ཟླ་བས་འཕེལ། ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ། 月增盛（藻）。大海。(同) ཟླ་བའི་མ་མ།

ཟླ་བས་བཞད། ཀུ་མུ་དའམ་ཨུཏྤལ་དཀར་པོ། 月笑（藻）。拘物头花，白鄔波罗花。(同) ཟླ་བས་དགའ།

ཟླ་པོ། མཛའ་གཅུགས་གྲོགས་པོ། 友伴，亲密的朋友。【增】1.助力者，帮手。2.夫，妻，妾。〔达〕(同) ཟླ་གྲོགས།

ཟླ་པོ་ཚོ། གྲོགས་པོ་ཚོ། 朋友們。

ཟླ་མེད་པ། སངས་རྒྱས། 无比（藻）。佛。【增】1.无匹，无敌。2.无友，无助，孤单，独身。〔达〕(达无པ字)

ཟླ་མོ། གྲོགས་མོ། 妻妾，女友。

ཟླ་སྨད། མར་ངོ་། 下弦，下半月。

ཟླ་ཚེས། ཟླ་བ་དང་པོའི་ཚེས་གཅིག་ལྟ་བུ། 月日，如正月初一日。【增】月牙。〔四〕

ཟླ་མཚན། བུད་མེད་ཀྱི་ཟླ་བ་རེ་རེའི་ཁྲག་འཛགས། 月經，妇女每月所行之經血。

ཟླ་མཛེས་མ། དབྱངས་ཅན་མ། 月严女（藻）。妙音天女（菩薩名）。(同) ཟླ་བའི་སྲིང་མོ།

ཟླ་ཞག (原注缺) 月日。

ཟླ་ཞལ་མ། མཛེས་མ། 月面女（藻）。美女。

ཟླ་ཟེར། ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་ཤར་བ་ན། 月光。

(同) ཟླ་གཟེར།

ཟླ་ཟྲི་རི། ཟླ་བ་རི་རི་ཟྲོ་ལ་རི་རི་གསོང་།

(未詳)

ཟླ་གཟེར། ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་ཤར་བ་ན། 月光。

(同) ཟླ་ཟེར།

ཟླ་ཟླུམ། ཟླ་བ་རིལ་རིལ། 圓月。

ཟླ་འོད། ཟླ་བའི་འོད་ཟེར། 月光。

【增】水晶。〔达〕

ཟླ་འོད་སྐྲ་ཅན། བྱ་གོ་བོ། 月光发者（藻）。鵰（白头大鵰）。

ཟླ་འོད་ཅན། མཚན་མོ། 有月光者（藻）。夜間。

ཟླ་འོད་འཐུང་། བྱ་ཙ་ཀོ་ར། 飲月光（藻）。杂固喇鳥。(同) ཟླ་འོད་ཟས་ཅན།

ཟླ་འོད་སྣང་ལྡན་མ། མཚན་མོ འི་མིང་། 具月光明女（藻）。夜間。

ཟླ་འོད་མ། མཚན་མོ། 月光女（藻）。夜間。

ཟླ་འོད་ཟས་ཅན། བྱ་ཙ་ཀོ་ར། 食月光（藻）。杂固喇鳥。(同) ཟླ་འོད་འཐུང་།

ཟླ་བསྒོལ། ཟླ་ལྷག 閏月。

ཟླར། ཟླ་བར་དང་ཟླ་བོར་ལའང་། 1.月上。2.友伴上。(ཟླ 的第七轉声)

ཟླས། ཟླ་བས་དང་ཟླ་བོས། 1.由月。2.由朋友。(ཟླ 的第三轉声)

ཟླས་དྲངས་པ། རོགས་པོས་འདྲེན་པའམ་དྲངས་པ། 由朋友邀請。

ཟླས་འདྲེན། ཟླ་བོས་ར་མདའ་འདྲེན་པའམ་དྲངས་པ། 由朋友邀請帮助。

ཟླས་པ་པོ། ཡང་དང་ཡང་དུ་སྔགས་ཟླས་པ་པོ། 背誦者，屡次誦咒者。

ཟླས་ཕྱེ་བ། རིགས་རིགས་ཀྱིས་ཕྱེ་ཟིན་པ། 已由类别而分。【增】相反。〔达〕 比对。〔本〕

ཟླས་བྱེད། སྔགས་ཟླས་བྱེད། 念誦，誦咒。

ཟླས་དབྱེ། རིགས་རིགས་ཀྱིས་དབྱེ་བར་བྱ། 將由类别而分。【增】一双，一对，配合。〔达〕对待。〔本〕

ཟླུག་པ། གསོལ་བ་ཞུ་བ་པོའམ་དྲི་བ་ཞུ་བ་པོ། 請求者，請問者。

【增】或作 ཟླུགས་པ། 1.= ཟླུགས་པ། 注入，投入。2.送信，报告新聞。〔达〕

ཟླུག་པ་པོ། (注同上)

ཟླུགས་པ། བཟླུགས་པའམ་དྲི་བ་དྲིས་ཟིན་པ། 已詢問，已請問。【增】=ཟླུག་པ། 〔达〕

ཟླུམ། (原注缺) 圓形。

【增】或作 ཟླུམ་པོ། 〔达〕(达作 ཟླུམ་པ་)

ཟླུམ་འཁོར། རིལ་རིལ་སྒོར་མོ འི་དབྱིབས་ཅན། 圓圈，圓形的。(同) ཟླུམ་པོ།

ཟླུམ་བཅོས་པ། མཐུན་པར་བསྡུམ་བཅོས་ཟིན་པ། 已調解，一致地修改契約（过去詞）。

ཟླུམ་འཆོས། མཐུན་པར་བསྡུམ་འཆོས་རྒྱུའི་མིང་དུ་སྣང་། 將調解，一致地修改契約（未来詞）。

ཟླུམ་པོ། རིལ་རིལ་སྒོར་མོ འི་དབྱིབས་ཅན། 圓，圓形的。(同) ཟླུམ་འཁོར།

ཟླུམ་པོ་འཛིན། ཉི་མའི་མིང་། 持圓（藻）。太阳。

ཟླུམས། གཅིག་ཏུ་སྡོམས་ཤིག་ཟེར་བའི་མིང་དུ་སྣང་། 总合，合而为一（命令詞）。

ཟློ་བ། བརྗོད་པའམ་སྔགས་འདོན་པ་དང་ལ་ཟློ་བའམ་འདའ་བར་བྱེད་པ། 1.說。2.誦咒。3.超越。【增】召唤，呼唤。〔达〕

ཟློག་སྒྱུར། གཏོར་མའི་ཟློག་འགྱུར། 施食（佛）之禳退法。

ཟློག་པ། ཟློག་པའམ་ཕྱིར་ལོག་པར་བྱེད་དོ།། 使回轉，退。【增】轉向,轉变。〔达〕相違（古譯）。〔本〕

ཟློག་པ་པོ། ཕྱིར་ཟློག་པར་བྱེད་པ་པོ། 使退者，阻止者。

ཟློག་པར་བྱེད། （原注同上）使退。

ཟློས། ཡང་ཡང་ཟློས་དང་ལན་ཟློས་དང་ཡང་སྐྱོར་ཟློས་ཤིག 1.重复。2.随着唸。4.重述。【增】＝ སྔགས་ཚིག 咒語。〔达〕

ཟློས་སྐྱོན་མེད་པ། ཡང་ཡང་སྐྱར་བའི་སྐྱོན་མེད། 没有重复的毛病。

ཟློས་གར། གླུ་གར་རོལ་མོ་གསུམ་ཐུན་མོང་དུ་འདེབས་ལྟ་བུ། 戏剧、歌舞、音乐三者合演。

ཟློས་གར་མཁན། I. གླུ་གར་རོལ་མོ་གསུམ་ཐུན་མོང་དུ་འདེབས་པའི་བྲོ་གར་མཁན་ལྟ་བུ། 歌舞者,演剧者,歌、舞,音乐三者合演之舞蹈者。II.མ་བྱ་ལའང་། 孔雀。【增】女主人。〔达〕

ཟློས་ཤིག སྔགས་ཡང་ཡང་ཟློས་ཤིག 背誦，屡次誦咒（命令詞）。

གཟག་བྱ། མར་ཐིགས་པ་གཟག་པར་བྱ། 将滴，将漏，将向下滴漏。

གཟག་ཡོང་། མར་ཐིགས་པ་ས་ལ་གཟག་ཡོང་ལྟ་བུ། 滴漏，滴在地上。

གཟགས་པ། ས་ལ་གཟགས་ཟིན་པ་ལའང་ཟགས་པའང་ཞེས་སྣང་། 已漏于地，亦作 ཟགས་པ། 【增】1.参看 གཟབས་པ། 2.扩大，放大，增加。〔达〕

གཟང་། （未詳）

གཟངས། རྩངས་རིང་ངམ་ཚེར་མ་ཅན་ཤིང་འོད་མའི་གཟངས་རིང་དང་སེར་ཤིང་རྩངས་རིང་ངམ་གཟངས་རིང་ལྟ་བུ། 长刺，如长竹桿，长刺树。

གཟངས་རིང་། （注同上）【增】＝ཚེར་མ་རྭ་མགོ། 〔达〕

གཟད་བྱ། འཛད་རྒྱུ་ཡིན་ན་གཟད་པར་བྱ་ཟད་ཟིན་མ་ཡིན་པ། 将完了，将尽。

གཟན་པོ། འཚུབ་ཆའམ་རྩུབ་པའི་དོན་དང་སྤྲག་གཟན་ལྟ་བུ་ལའང་སྣང་། 1.粗恶。2.糌粑团。【增】磨损的，用坏的，穿旧的。〔达〕

གཟན་བྱ། ཉལ་གཟན་དང་སྐུ་གཟན་དང་རྫུལ་གཟན་ལྟ་བུའི་མིང་། 衬物，如衬被、衬衣、汗衫。

གཟབ་གོས། ན་བཟའ་རྒྱན་ཆ། 丽服，华服，衣飾。【增】无扇肩的朝衣。〔四〕

གཟབ་དགོས། བག་ཡོད་ཀྱིས་གྲིམ་དགོས་ལྟ་བུ། 須謹愼，不放逸，須努力。
（同） གཟབ་གཟོབ་བྱེད།

གཟབ་མཚོད་པ། རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པའམ་ལེགས་པར་བཀྲིས་པ། 修飾，装飾。
（同） གཟབ་སྤྲས་པ།

གཟབ་པར་རིགས། གྲིམ་པར་རིགས། 应謹愼，应努力。

གཟབ་སྤྲས་པ། རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པའམ་ལེགས་པར་བགྲིས་པ། 修飾，裝飾。

(同) གཟབ་མཚོད་པ།

གཟབ་བྱ། སྒྲིམ་པར་བྱའམ་བག་ཡོད་པར་བྱ། 当努力，当謹愼。

གཟབ་མ། (原注缺) 恭楷。【增】或說 གཟབ་ཡིག 西藏印书用的楷字。〔达〕

གཟབ་གཟོབ་བྱེད། བག་ཡོད་ཀྱིས་སྒྲིམ་དགོས་ལྟ་བུ། 謹愼，不放逸，努力。(同) གཟབ་དགོས།

གཟབ་ཡིག དབུ་ཅན་ཡི་གེའི་མིང་། 楷体字，大写字（藏文有头字）。【增】或作 གཟབ་མ། 西藏印书用的楷字。〔达〕

གཟབ་གསོལ། (原注缺) 盛装。

གཟབས་པ། རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ་དང་བག་ཡོད་ཀྱིས་བསྒྲིམས་པ་ལའང་། 1.装飾。2.謹愼，勉力。

གཟའ་སྐར་མཁན། རྩིས་པ། 星曜者(藻)。占卜者，星象家，天文家。

གཟའ་སྐར་རྒྱ་ལམ། གོ་ལའམ་ནམ་མཁའ། 星曜路（藻）。天空。

གཟའ་སྐར་གནས། ནམ་མཁའ། 星曜处（藻）。天空。

གཟའ་ཁྱིམ། (原注缺)星位，行星所处的星座。

གཟའ་དགུ་པ། བདུན་སྟེང་ར་ཧུ་ལ་དང་མཇུག་རིང་ ༩། 第九曜，指彗星，七曜上加罗睺星为第八，再加彗星为第九。

གཟའ་བརྒྱད་པ། (原注同上) 第八曜，指罗睺星。

གཟའ་ལྔ། ཉི་ཟླ་མ་གཏོགས་པ་ལྔ། 五曜（七曜中除去日月所余之五曜）。

གཟའ་བདག ཉི་མ། 曜主（藻）。太阳。

གཟའ་བདུན། ཉི་མ་ཟླ་བ་མིག་དམར་སོགས། 七曜：日、月、火星等。

གཟའ་ནད། རྩ་དཀར་ནད་ཆེ། 曜病（藻）。筋脈病，中风。

གཟའ་ཕོག་པ། (注同上) 中曜（藻）。

གཟའ་ཟིན། ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་ཟེར། 日、月蝕。

གཟའ་ཡི་མུ་ཁྱུད། ཟླ་བའི་མིང་། 曜輞（藻）。月亮。

གཟའི། (原注缺) 行星的。(གཟའ་ 的第六囀声，即所有格)

གཟའི་རྟེན། བརྟན་པ་ཞེས་པའི་སྐར་མ། 曜依（藻）。名固定之星宿（北极星）。

གཟའི་བདག་པོ། ཉི་མ། 曜主（藻）。太阳。

གཟའི་རྣ་བ་འཛིན། སྒྲ་གཅན། 执曜耳（藻）。罗睺星。

གཟའི་མུ་ཁྱུད། དགུ་ཚིགས་དང་ཟླ་བ་ལའང་། 曜輞（藻）。1.天河。2.月亮。

གཟར་ཆུང་། ཤིང་སྐྱོགས་གཟར་བུའམ་ཟ་རུ། 小瓢，木杓，羹匙。(同) གཟར་བུ།

གཟར་(ཏེ)། བླ་གོས་ཕྲག་པ་ནགཅིག་ཏུ་གཟར་ཏེའམ་དཔྱང་སྟེ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 1.搭，如上衣搭在肩上。2.悬挂。【增】1.鋪在地板上的地毯。2.悬挂物品的木橛。〔达〕

གཟར་སྟན། རྟ་སྒའི་སྟན་ལྟ་བུ། 鞍垫，如馬鞍之垫子。

གཟར་ཐག དཔྱང་ཐག་སྟེ་གོས་སོགས་ཀ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བཀལ་བར་བྱ་བའི་ཐག་པ་ལྟ་བུ། 悬縄，如悬于两柱間搭衣服之縄索。

【增】=འཕྱང་ཐག 〔达〕

གཟར་པོ། རི་དཀན་གཟར་པོ་ལྟ་བུ། 倾斜度大的，陡峭的。

གཟར་བ་པོ། ཟར་ཕུད་མར་འཛར་བ་པོས་གཟར་བར་བྱ་ལྟ་བུ། 下垂者，如辮发下垂者。

གཟར་བུ། ཤིང་སྐྱོགས་གཟར་བུའམ་ཟ་རུ། 木杓，羹匙。【增】椰瓢。〔四〕(同) གཟར་ཆུང་།

གཟར་བུ་མགོ། སྦྲུལ་གྱི་མིང་། 杓头（藻）。蛇。

གཟར་བྱ། ཟར་ཕུད་མར་འཛར་བ་པོས་གཟར་བར་བྱ་ལྟ་བུ། 下垂，如辮发下垂。

གཟས། གཟའ་ཡིས། 由行星。(གཟའ་的第三轉声)

གཟས་པ། ལག་པས་བརྡེག་པར་བརྩམས་པའམ་གདེངས་པ་ལྟ་བུ། 举起，如举手預备打。
【增】1.开始，准备，正要。2.揮舞。〔达〕

གཟི། རིན་ཆེན་གཟི་དང་རིན་ཆེན་གཡུ་དང་རིན་ཆེན་བྱུ་རུ་དང་མུ་མེན་སོགས་ཟེར། 瑪瑙。
【增】1.光輝，光亮，清明。2.雾罩，朦朧，迷景（西部藏語）。3.参看 གཟིད་པ 条下。4.=བཟི། 〔达〕

གཟི་ཅན། དཔལ་འབྱོར་ཕུན་ཚོགས་མངའ་ཐང་ཆེ་བའམ་དཔལ་ཡོན་ཅན། 富乐圆满，权势广大，具足功德学問。【增】发光。〔达〕 精壮。〔四〕(同) གཟི་བརྗིད་ཅན། གཟི་མདངས་ཅན།

གཟི་བརྗིད་སྐྱེས། གསེར་ལ་འདང་། 生威光(藻)。金子。

གཟི་བརྗིད་ཅན། དཔལ་འབྱོར་ཕུན་ཚོགས་མངའ་ཐང་ཆེ་བའམ་དཔལ་ཡོན་ཅན། 富乐圆满，权势广大，具足功德学問。
【增】光輝的，偉大的。〔本〕
(同) གཟི་ཅན། གཟི་མདངས་ཅན།

གཟི་བརྗིད་ཆེ་བ། གདོང་དྲུག་ལ་འདང་། 1.威势广大。2.六面童子（天神名）。

གཟི་མདངས་ཅན། དཔལ་འབྱོར་ཕུན་ཚོགས་མངའ་ཐང་ཆེ་བའམ་དཔལ་ཡོན་ཅན། 富乐圆满，权势广大，具足功德学問。【增】光亮。〔四〕 (同) གཟི་ཅན། གཟི་བརྗིད་ཅན།

གཟི་མདངས་བཀྲག དཔལ་འབྱོར་གཟི་བརྗིད་ཀྱི་འོད་མདོག་རྣམ་པར་བཀྲ་བའམ་བཀྲག 富乐，威光显耀。

གཟི་བྱིན་ཅན། བྱིན་རླབས་ཅན་ནམ་དཔལ་ཡོན་ཅན། 有加持（佛）者，有功德者。
【增】有光輝。〔达〕

གཟི་མ། མིག་གི་རྫི་མ་སྟེ་མིག་ཧྲིབས་པགས་པའི་སྤུ། 睫毛。

གཟིག གཅན་གཟན་གཟིག་ཁྲ་ཁྲ། 豹子，金錢豹。

གཟིག་གོས་ཅན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་འདང་། 豹衣者（藻）。大自在（天神名）。

གཟིག་ཐིག་མ། (原注缺) 【增】金錢豹。〔四〕

གཟིག་ལྤགས། གཟིག་གི་པགས་པ། 豹皮。

གཟིགས། མིག་གིས་གཟིགས་ཤིག 請看吧！(敬)
【增】洞鉴。〔四〕

གཟིགས་རྟེན། འབུལ་བ་ལག་བཏགས་ལ་འདང་། 1.信函中所附紀念品。2.貢献礼物（敬）。
【增】= འདིགས་མཚོན། 〔达〕
(同) གཟིགས་གཡོ།

གཟིགས་སྟངས། བལྟ་སྟངས། 看的姿态(敬)。
【增】凝視。〔达〕

གཟིགས་པ། བལྟས་པ་ལའང་། 1.照顧。2.看，見（敬）。【增】1.观察。2.給与。3.＝ཐུགས་རྗེས། 仁慈，恩惠。4.取，受。〔达〕

གཟིགས་པ་ཆེན་པོ། མཐོང་ཆེན་པོ། 眼界寬广（敬）。

གཟིགས་བྱེད། ལྟ་བྱེད་མིག་ལའང་། 1.观看者。2.眼（敬）。

གཟིགས་མོ། ལྟད་མོ། 景致，景物（敬）。

གཟིགས་གཡོ། འབུལ་བ་ལག་བཏགས་ལའང་། 1.信函中所附的紀念品。2.貢献礼物(敬)。（同）གཟིགས་རྟེན།

གཟིངས། ཟང་ཟིང་གཟིངས་པའམ་འཛིངས་པ་དང་གྲུ་གཟིངས་དང་སྤྲ་གཟིངས་པ་ལའང་། 1.喧杂混乱。2.般筏。3.毛竪。【增】木牌。〔四〕

གཟིམ་ཁང་། བཞུགས་སྒ་ཁང་པ་ཨང་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ལྟ་བུ། 寢室，臥室（敬）。【增】寢室,但一般指住所。〔达〕 亭式殿。〔四〕（同）གཟིམ་ཤག

གཟིམ་ཁྲི། ཉལ་ཁྲི། 床，寢台（敬）。

གཟིམ་དགོས། མནལ་གཟིམ་དགོས་ལྟ་བུ། 須睡覚（敬）。

གཟིམ་རྒྱུ། ཉལ་གཟིམ་རྒྱུ། 将睡（敬）。

གཟིམ་ཆས། ཉལ་ཆས། 臥具，被褥（敬）。（同）གཟིམ་མལ།

གཟིམ་དཔོན། ཞབས་ཕྱིས་ལའང་། 随从，仆役。

གཟིམ་མལ། ཉལ་ཆས། 臥具，被褥（敬）。（同）གཟིམ་ཆས།

གཟིམ་ཤག བཞུགས་སྒ་ཁང་པ་ཨང་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ལྟ་བུ། 宿舍，寢室，臥室（敬）。（同）གཟིམ་ཁང་།

གཟིམ་ས། ཉལ་སའམ་གཉིད་ཁུག་ས། 臥处，睡覚处（敬）。【增】备有臥具之床榻。〔达〕

གཟིམས་པ། མནལ་གཟིམས་ཟིན་པ། 已睡（敬）。

གཟིམས་མལ་སོགས། གཟིམ་མལ་སོགས་ས་⋯མཐའ་ཅན་ཡང་སྣང་། 臥具等。

གཟིར་བལྟས། འཚེར་ཏེ་བལྟས་པ། 逼近看。

གཟིར་བ། མནར་བ། 窘迫，困惱。

གཟིར་བ་པོ། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གཟིར་བ་པོའང་མནར་བར་བྱེད། 逼迫者，以痛苦迫人者。（同）གཟིར་བྱེད།

གཟིར་པར་འགྱུར། འཚེར་བར་འགྱུར་ལའང་། 1.窘迫。2.挤压。

གཟིར་བྱ། གནོད་པར་བྱ། 所迫，所損害。

གཟིར་བྱེད། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གཟིར་བ་པོའང་མནར་བར་བྱེད། 逼迫者，以痛苦迫人者。【增】致于窘迫。〔四〕（同）གཟིར་བ་པོ།

གཟུ་བ། དཔང་པོའམ་དྲང་པོ་བྱེད་མཁན། 証人，正直人。【增】1.＝ཀ་བ། 柱，标柱，一般指拴牲口的竿柱。2.杠杆，桩。〔达〕

གཟུ་བོ། （注同上）【增】正直，公正，誠实。〔达〕

གཟུ་ལུགས། （未詳）

གཟུ་ལུམ་ཅན། དམ་པ་ཆ་པོ་བབ་ཅོལ་སྨྲ་བ་པོ་ཙུལ་འཆོས་དང་བཟོ་པ། 傲慢、輕率而說者，詭詐、杜撰者。【增】＝རྫུན་ཅན། 謊話，誑者。〔达〕

གཟུག ཤ་གཟུག་གཅིག་ལྟ་བུ། 一块，如一块肉。
【增】1.屠宰后的羊体的十分之一。2.痛苦，参看 ཟུག 3.峯，尖端，尖頂。〔达〕
1.肢体。2.支派，支流。〔法〕

གཟུགས། གཅིག་གི་མིང་ལའང་། 1.色（佛）。2.一。【增】1.身体，事物的外形。2.物体，物质，实体。〔达〕

གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དེ་ཡིན་ནོ་མིག་གི་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དོན་··· གང་ཡིན་པའོ།། 色处（佛），眼識所取，眼根所行境。【增】色处包括青、黄、赤、白四色，云、烟、尘、雾，阳光、阴影、光明、黑暗八支色，及方、圆、正、不正、长、短、高、下等八形色。〔达〕

གཟུགས་ཀྱི་སྙེ་མ། སྨད་ཚོང་མའི་གཙོ་བོ་ལའང་། 色穗（藻）。娼妓之首領。【增】天妓。〔达〕

གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ། གཟུགས་གང་ཡང་རུང་ངོ་།། 色蘊（佛），凡所有色法。（同）གཟུགས་ཕུང་།

གཟུགས་ཀྱིས་འཚོ། སྨད་ཚོང་མ། 以色为生（藻）。娼妓。（同）གཟུགས་ཚོང་མ།

གཟུགས་ཁམས། ཁམས་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་དེ··· གཟུགས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཁམས་ཡིན་པས་སོ།། 色界（佛），三界中之一，是色最胜之界故。

གཟུགས་ཅན། I. གདོན་འདྲེ་ལའང་། 1.有色（佛）。2.魔鬼。
II. གཟུགས་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་ལའང་། 凡一切具足色（佛）者。【增】物质构成的，物质的，实体的。〔达〕 面貌相似。〔四〕

གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ། རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ། 影胜王（或称影坚王、瓶沙王，印度古国王名）。

གཟུགས་ཅན་མ། བུད་མེད་མཆོག 有色女（藻）。美女。【增】1.女性。2.娼妓。3.无花果树。〔达〕

གཟུགས་མཆོག འོད་ཟེར་ལྟ་བུའི་གཟུགས། 殊胜之色，如光明之色。

གཟུགས་བརྙན། སྣང་བརྙན། 影象，心中的意象。【增】＝གྲིབ་མ། 影子。〔达〕

གཟུགས་བརྙན་སྐྱེ་གནས། མེ་ལོང་མིང་། 現影处（藻）。鏡子。

གཟུགས་བརྙན་འཆར་བྱེད། （注同上）能現影象（藻）。

གཟུགས་པ། ཚུགས་པ་དང་ཟུགས་པ་ཞེས་པའང་སྣང་། 竪，建立，亦作 ཚུགས་པ། ཟུགས་པ། 【增】参看 འཛུགས་པ། 〔达〕

གཟུགས་ཕུང་། གཟུགས་གང་ཡང་རུང་ངོ་།། 色蘊（佛），凡所有色法。
（同）གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ།

གཟུགས་བྱ། འཛུགས་པ་པོས་ཤིང་གཟུགས་པར་བྱ་ལྟ་བུ། 所树，所栽。

གཟུགས་དབྱིབས། ཁ་དོག་གཟུགས་དབྱིབས་གྲུ་བཞིའམ་རིང་པོ་ལྟ་བུ། 色形（佛），形体，形色，如四方形、长形。

གཟུགས་མ། （原注缺）
【增】1.悦目的。2.白銀。〔达〕

གཟུགས་མང་། སྤྱན་རས་གཟིགས་དང་ཉི་མ་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་ཁྱབ་འཇུག་དང་འདོད་ལྷ་ལའང་། 多色（藻）。1.观音（菩薩名）。2.太阳。3.大自在（天神名）。4.遍入（天神名）。5.欲天（爱神）。【增】1.多种色相。2.＝སྤོས་དཀར་ཤིང་། 芸香树。〔达〕

གཟུགས་མངས། སྤོས་དཀར་ལའང་། 1.多种色。2.白芸香。

གཟུགས་མེད་ཁམས། ཁམས་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་ཏེ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ནས་སྲིད་རྩེ་བར་གྱི་ཁམས་གཟུགས་ཅི་ཡང་མེད་པས་སོ། ། 无色界（佛），三界之一，从空无边处，乃至有頂，此界都无色故。

གཟུགས་མོ། སེམས་ཅན་གཟེར་མོ་སྤུ་ཐམས་ཅད་ཁབ་ལྟར་རོ། ། 刺蝟。
【增】生长于喜馬拉雅山中高出海面九千至一万八千英尺地方的羚羊。〔达〕

གཟུགས་ཚོང་མ། སྨད་ཚོང་མ། 卖色女（藻）。娼妓。（同）གཟུགས་ཀྱིས་འཚོ།

གཟུགས་མཚར་བ། ཡིད་དུ་འོང་བའི་གཟུགས་ཅན། 美色，有悦意之色者。

གཟུགས་མཛེས། （注同上）
【增】有拴相。〔四〕

གཟུགས་འཛིན། མིག་གི་མིང་། 取色（佛）。眼。

གཟུགས་བཟང་། （原注缺）美色。

གཟུང་བར་བྱེད། ལག་པ་དང་སྐམ་པ་ལའང་། 能取（藻）。1.手。2.鉗。

གཟུང་བྱ། ཡུལ་གཟུང་བར་བྱ་བ། 所取（佛），所取境。

གཟུང་མོ། （未詳）

གཟུང་འཛིན། ཡུལ་གཟུང་བར་བྱ་བ་དང་ཡུལ་ཅན་འཛིན་པར་བྱེད་པ་གཉིས། 能取所取（佛），能取心与所取境。

གཟུང་ཡས། གྲངས་གནས་ཤིག་ལའང་། 无可取，大数之一。

གཟུངས། ངན་སོང་དུ་ལྟུང་བ་ལས་འཛིན་པར་བྱེད་པའམ་གཟུང་བར་བྱ་བའི་སྔགས་རིག་པ་དང་ཚིག་དོན་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་པས་ན་གཟུངས་ཞེས་བྱ་བ་（དང་）། 总持，陀罗尼咒（佛），能从堕恶趣摄持之咒，忆持文义不忘，故名总持。

གཟུངས་སྔགས། （注同上）

གཟུངས་བཏབ། ཚེམ་བུ་པས་དང་པོར་བཙེམ་བྱ་ཤར་ཤར་གཟུངས་བཏབ་ཟིན་པ་（དང་）། 已繚，已稀稀縫上。

གཟུངས་ཐག གཟུངས་པའི་ཐག་པ། 总持縄（佛），誦咒时所持之彩縄。
【增】系金剛杵上的五彩綫縄。〔达〕

གཟུངས་ཐོབ། ཚིག་དོན་མི་བརྗེད་པའི་གཟུངས་ཐོབ་པ། 得陀罗尼（佛），已得不忘文义的咒。

གཟུངས་གདབ། ཚེམ་བུ་པས་དང་པོར་བཙེམ་བྱ་གཟུངས་འདེབས་དགོས་ན་གཟུངས་གདབ་པར་བྱ་བ། 将繚，将稀稀縫上。

གཟུངས་འདེབས། （原注同上）繚，稀稀縫上。

གཟུངས་པ། （原注缺）总持者，持咒者。

གཟུངས་མ། （原注缺）总持母。

གཟུངས་གཟེར། ཁང་པའི་གཟུངས་གཟེར། 貫釘，房屋之过梁釘。

གཟུད་པ། ཚུད་པའམ་བཙུད་པ་ལའང་། 1.立起，竪起。2.插入。
【增】འཛུད་པ་ 的未来式。〔达〕

གཟུད་བྱ། ཚུད་དུ་འཇུག་པར་བྱ། 使入，使入内。

གཟུར་གནས། ཟུར་དུ་བཀར་ཏེ་བཞུགས་པའམ་རང་ཕྱོགས་གཞན་ཕྱོགས་མ་འཛིན་པར་དྲང་པོར་གནས་པ་གཟུ་བོར་གནས་པའོ།། 置身局外，正直不偏。【增】証人。〔达〕 中立。〔本〕

གཟུར་བ་པོ། ཟུར་དུ་དགར་བ་པོ། 躲避者。

གཟུར་བ། འཛུར་བའི་དོན། 躲避，逃避。

（又） ཟུར་དུ་འཐོན་རྒྱུ། 退让，退出。

གཟུར་བྱ། ལས་ངན་ལས་ཟུར་དུ་གཟུར་བར་བྱ། 当躲避。

གཟེ། བསྲན་མ་བསྲན་ནས་ཐུབ་མ་ཐུབ། 忍。

【增】1.刺。2.咬嚼。〔法〕

གཟེ་ཆུང་། བསྲན་བཟོད་ཆུང་བའི་དོན། 忍耐力小。（同）གཟེ་མེད།

གཟེ་མ། ཆུ་མེད་སྐྱེས་ཟེར་བ་དང་རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་ཅན་ཟེར་བ་(དང་)། 蒺藜（原注系蒺藜的异名）。（同）གཟེ་མ་ར་མགོ། གཟེ་མའི་འབྲུ།

གཟེ་མ་གཟེ། བསྲན་མ་བསྲན་ནས་ཐུབ་མ་ཐུབ། 忍不忍，能不能。

གཟེ་མ་ར་མགོ། ཆུ་མེད་སྐྱེས་ཟེར་བ་དང་རྒྱ་··· མཚོའི་མཐའ་ཅན་ཟེར་བ་(དང་)། 蒺藜（原注系蒺藜之异名）。

【增】菱角。〔法〕（同）གཟེ་མ།

གཟེ་མའི་འབྲུ། （注同上）

གཟེ་མེད། བསྲན་བཟོད་ཆུང་བའི་དོན། 忍耐力小。（同）གཟེ་ཆུང་།

གཟེ་རེ་མི་བྱ། བཟོད་ལ་སྲན་ཆུང་དུར་མི་བྱ། 应忍，不应不忍耐。

གཟེག་འགྱུར། དུམ་དུམ་བུར་གཟེག་ཡོང་། 碎为小片。

གཟེགས་པ། དུམ་བུ་དུམ་བུར་ཆ་ཤས་སུ་སོང་བ། 已碎为小块。

གཟེགས་མ། དུམ་དུམ་བུ་ཤ་ཆ་ཤས། 碎片，碎碴，片段，屑。

གཟེགས་ཟན། ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་ཞིག་སྟེ་གཞན་གྱིས་བོར་བའི་གཟེགས་མ་ཟ་ཞིང་བརྟུལ་ཞུགས་སྤྱོད་པས་ན་དྲང་སྲོང་གཟེགས་ཟན་ཞེས་བྱའོ།། 食米屑，外道大师之一，食人所弃之米屑而修禁行，故名“食米屑仙人”。【增】胜論宗的祖师，食米斋仙人，其后学迦那陀派的人，名为食米斋派。〔法〕（法作 གཟེག་ཟན་）

གཟེངས་བསྟོད་པ། མཐོ་རུ་བཏང་སྟེ་སྤྲོ་བར་བསྟོད་པའམ་ཐལ་དུ་ཕྱུང་བའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ། 頌揚，称贊。【增】1.＝ཡོན། 贈物，福惠。2.頌詞。〔法〕1.封誥。2.頌。3.奋兴。〔四〕（同）གཟེངས་མཐོ་བར་བྱ།

གཟེངས་མཐོ། ཡར་བཏེག་པའམ་མཐོ་རུ་བཏང་བའི་དོན། 支起，使高起。（同）གཟེངས་པ།

གཟེངས་མཐོ་བར་བྱ། མཐོ་རུ་བཏང་སྟེ་སྤྲོ་བར་བསྟོད་པའམ་ཐལ་དུ་ཕྱུང་བའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ། 頌揚，称贊。（同）གཟེངས་བསྟོད་པ།

གཟེངས་པ། མཐོ་བའི་དོན་ལའང་འཇུག་སྟེ་དེ་གཉིས་སྐད་དོད་གཅིག་པས་སོ།། 高举，高。（又）ཡར་བཏེག་པའམ་མཐོ་རུ་བཏང་བའི་དོན། 支起，使高起。【增】或作 གཟེངས་མཐོ་བ། 崇高，庄严，光荣，寬广。〔法〕（同）གཟེངས་མཐོ།

གཟེད་པ། འཛེད་པ་པོས་སྣོད་གཟེད་པར་བྱ་དང་ལག་པ་བཟེད་ཟིན་པ་ལའང་། 承接。

【增】1.携带。2.穿于竿上。〔法〕

གཟེད་བྱ། འཛེད་པ་པོས་སྣོད་གཟེད་པར་བྱ། 当承接。

གཟེད་ཞལ། འཛེད་ཞལ་སྣོད་མཆིལ་མའི་སྣོད་དེ་བཟེད་ཞལ་ཞེས་པའང་སྣང་། 痰盂，亦作 བཟེད་

ཞལ།

གཟེན་པ། (原注缺)

【增】1.釣魚食。2.草。〔四〕

གཟེབ། སྨྱུག་མ་འམ་ཤིང་གི་ལྕུག་མའི་སྣམ་སྦྲམ་ཁ་སྦྱར་ལྟ་བུའམ་སློ་མ་ལྟ་བུ་ལ་འདང་། 1.籠子，如用竹子或树枝所編的箱籠。2.篩子，籃子。

【增】1.帳蓬。2.鳥籠，养鳥室。〔达〕

(同) གཟེབ་སྣོད།

གཟེབ་ཀྱི་སྒྲོག་མ། སྨྱུག་མའི་གཞོང་པ་ཞབས་ཅན་ལྟ་བུ། 盛香的竹箱籠。

གཟེབ་སྣོད། སྨྱུག་མ་འམ་ཤིང་གི་ལྕུག་མའི་སྣམ་སྦྲམ་ཁ་སྦྱར་ལྟ་བུའམ་སློ་མ་ལྟ་བུ་ལ་འདང་། 1.籠，如用竹子或树枝所編之箱籠。2.篩子，籃子。(同) གཟེབ།

གཟེམ་པ། ངོ་ཚ་བས་འཚེམ་པ་དང་ཟས་ལ་…… འཛེམས་པ། 1.羞慚。2.对食物客气。

【增】＝འཛེམ་པ། 做事斯文。〔达〕 1.禁，憚。2.羞耻。〔法〕

གཟེམ་བྱ། ངོ་ཚ་བས་གཟེམ་པར་བྱ་བ་དང་ཟས་ལ་འཛེམས་པ། 1.当羞慚。2.对食物客气。

གཟེར། ན་ཚའི་གཟེར་དང་འོད་ཀྱི་གཟེར་དང་ལྕགས་ཀྱི་གཟེར་ཀ་ཕུར་བུ་དང་སྒོ་འི་གནམ་གཟེར་ལྟ་བུ་ལ་འདང་། 1.疼痛。2.光綫。3.鉄釘。4.門釘。(又) འོད་ཟེར་ལ་འདང་། 光綫。

གཟེར་འཁྱུག ན་བའི་བྱེ་བྲག་ལ་འདང་། 病痛之一种。

གཟེར་འཁྲིད། (注同上)

གཟེར་བཏབ། ཕོ་བས་གཟེར་བཏབ་ཟིན་པ། 已釘釘子。

གཟེར་ཐོབས། (原注缺) 釘釘子(命令詞)。

གཟེར་གདབ། ཕོ་བས་གཟེར་གདབ་པར་བྱ། 当釘釘子。

གཟེར་འདེབས། ཕོ་བས་གཟེར་འདེབས། 釘釘子。

གཟེར་འཕྲིགས་པ། གཟེར་ཀ་ཕར་ཐོན་པ་ལྟ་བུ། 釘透。

གཟེར་བུ། ལྕགས་གཟེར་ཆུང་ཆུང་། 小鉄釘。

【增】車档。〔四〕

གཟེར་མ། ཆུ་ཐིགས་ཟེར་མ་ཆ་ཕྲ་མོ་ལ་འདང་། 1.碎屑。2.微細、水点。

གཟེར་མོ། སྲུ་ཁབ་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་གཟུགས་མོ། 刺蝟。

གཟོ་གནས། བཟོ་རིག་པའང་ཞེས་སྣང་་རིག་གནས་ཆེ་ལྔའི་ནང་ཚན། 工巧处（佛），也說 བཟོ་རིག་པ། 五大明处之一。(同) གཟོ་རིག

གཟོ་བ། I. ཕ་མའི་དྲིན་གཟོ་བའམ་བསབ་པ། 酬报，如报父母之恩。

II. བཟོ་པའང་ཞེས་སྣང་་གོས་བཟོ་པའམ་ཚེམ་བུ་… པའམ་ལག་ལས་བྱེད་པོ། 亦作 བཟོ་པ། 縫衣工人，裁縫，作手艺者。

གཟོ་རིག བཟོ་རིག་པའང་ཞེས་སྣང་་རིག་གནས་ཆེ་ལྔའི་ནང་ཚན། 工巧明（佛），亦作 བཟོ་རིག་པ། 五大明处之一。(同) གཟོ་གནས།

གཟོང་། ཤིང་ཁུང་འབིགས་བྱེད་ལག་ཆ། 凿子，穿孔器。【增】或作 གཟོང་བུ།〔达〕

གཟོང་ཁ། (注同上)

གཟོད། ད་གཟོད། 才，此刻。

【增】始。〔达〕 1.新近。2.馬牙礎。〔四〕

གཟོད་ནས། ད་ནས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 从此，从今。

གཟོད་མ་ནས། དང་པོ་ནས་དང་ཐོག་མ་ནས། 从最初，从开始。

གཟོད་མའི་དུས། ཐོག་མའི་དུས། 最初时。

གཟོན་པ། རྣར་གཟོན་པའམ་རྩུབ་པོ་དང་ཆུད་གཟོན་པ་སྐྱ་བུ་ལའང་། 1.刺耳，粗恶。2.浪費。【增】倾听，注意听，諦听。〔法〕 等于 མི་ཉན་པ། 不听从，如 བསྒོ་བ་རྣར་གཟོན་པ། བསྒོ་བ་ལ་མི་ཉན་པ། 不听教訓。〔法〕

གཟོབ། གཟབ་གཟོབ་བྱེད་སྐྱ་བུ། 謹愼。

གཟོལ་བ། དུམ་བུར་གཟོལ་བའམ་གས་པ། 裂，如裂成碎片。

བཟང་མཁན། ཚེམ་བུ་པའམ་བཟོ་པ། 裁縫,縫工。

བཟང་དགུ། ཡག་པོ་ཐམས་ཅད། 一切好事。

བཟང་འགྲོ། (原注缺) 善行，善趣（佛）。

བཟང་དུས་ཅན་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 賢时母（藻）。鄔摩天女。

བཟང་པོ། ཡག་པོ་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1. 优，好，善，賢。2.大自在（天神名）。

བཟང་པོའི་དཀའ་ཐུབ། ཧོར་ཟླ་གཉིས་པ། 善难行（藻）。阴历二月。

བཟང་པོའི་གྲོང་། དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ལའང་། 1.良好的城。2.寻香城（佛），海市蜃楼。

བཟང་པོའི་དཔལ། ཙན་དན་སྐྱི། 賢妙(藻)。栴檀，栴香木。

བཟང་པོའི་དབང་ཕྱུག དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ ·· ལའང་། 賢自在（藻）。大自在（天神名）。

བཟང་པོའི་མིང་ཅན། བྱ་ཤིང་རྟ་མོ། 賢名者（藻）。啄木鳥。

བཟང་མོ། སྒྲོལ་མ་ལའང་། 1.好女人（对女人的客气称呼）。2.度母（菩薩名）。
【增】=ཁྲག་རྟེ། 燕子。〔法〕

བཟང་ལས་ཕྱོལ། སྡིག་པའི་མིང་ལའང་། 罪恶。

བཟང་ཤོས། ཡག་ཤོས། 頂好的。

བཟངས། བཟང་པོར་གྱུར་སོང་བའི་མིང་། 已变好。
【增】1.只用于 ཁང་བཟངས་中，楼房，但仅指天神所居。2.西藏西部指塔的立方部分。〔法〕

བཟད་པ། མི་བཟད་པ་སྐྱ་བུ། 忍，如不能忍受。
【增】代替 བཟོད་པ། 〔法〕

བཟན། བཟའ་བྱ་ཟ་བར་བྱེད་པ་པོ་སྐྱ་བུ་དང་ཟ་མཁན་སྐྱ་བུའམ་ནང་བཟན་ཟེར་བ་སྐྱ་བུ། 1.吃飯者，食者。2.又用于 ནང་བཟན། (食物津貼)
【增】代替 ཟན། 牲畜食料。〔法〕

བཟབ་བྱ། བསྒྲིམ་བྱ་བསྒྲིམས་ཞིན་པ་དང་གཟབ་བྱ་གཟབས་ཞིན་པ་ལའང་། 当劝勉，当謹愼。

བཟབས་པ། (原注同上) 劝勉，謹愼。

བཟའ་བཅའ། བཟའ་བྱ་དང་བཅའ་བ་གཉིས། 嚼啖（佛），所啖食与所嚼食。

བཟའ་བཏུང་། བཟའ་བྱ་དང་བཏུང་བྱ་གཉིས། 飲食。

བཟའ་བ་ལྔ། འབྲས་ཆེན་ཟན་དོན་སྣུམ་ཁུར་དང་ཤ་དང་ཉ་ཤ་བཟའ་བ་ལྔ། 五啖食（佛）：大米飯、炒面、油餅、肉、魚五种啖食。

བཟའ་བྱ། ཟས་བཟའ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།། 所吃食物。

བཟའ་མི། ཁྱོ་ཤུག་གཉིས་དང་བཟའ་ཚོ་ཞེས་པའང་སྣང་། 夫妇，亦作 གཟའ་ཚོ། (同) བཟའ་ཟླ།

བཟའ་ཚང་། (注同上)

བཟའ་འཚོ། བཟའ་ཚང་ལའང་། 1.生活。2.家庭,夫妇。

བཟའ་ཟླ། ཁྱོ་ཤུག་གཉིས་དང་བཟའ་ཚོ་ཞེས་པའང་སྣང་། 夫妇，亦作 བཟའ་ཚོ། (同) བཟའ་མི། བཟའ་ཚང་།

བཟའ་ཤིང་། འབྲས་ལྡན་ཤིང་། 果树。

བཟས་པ། ཟས་བཟའ་རུ་བཅུག་ཟིན་པ། 已吃，已使吃飯。

བཟི་འཇུག བཟི་རུ་འཇུག 使醉。

བཟི་འཁྲོམས་པ། ཆང་གིས་བཟི་སྟེ་མགོ་འཁོར་བ། 昏醉，酒醉头昏。

བཟི་བ། ཆང་གིས་བཟི་བ། 醉，为酒所醉。
【增】昏迷。〔达〕

བཟུང་བ། འཛིན་པ་པོས་གཟུང་བྱ་བཟུང་ཟིན་པའོ།། བཟུངས་པ་ཞེས་པའང་སྣང་། 拿，持，捉，执，取，亦作 བཟུངས་པ། 【增】བཟུངས་ཏེ་ 系作副詞用，如: དེའི་ནུབ་མོ་ནས་བཟུངས་ཏེ། 自从那天晚上起。〔达〕 記。〔四〕

བཟུང་བྱ། གཟུང་བྱ་ལའང་། 所捉，所持，所取，亦作 གཟུང་བྱ།

བཟུད། བཙུད་པའམ་ཚུད་དུ་བཅུག་པ། 入，已刺入，已插入。

བཟུར། (原注缺) 避，已退避。
【增】1.参看འཛུར་བ། 2.用于འཕྲང་ལས་བཟུར། 3.=ལས་ཀ་ལ་བྲོལ། 〔达〕

བཟུར་བ། ཟུར་དུ་ཐོན་ཟིན་པ། 已避开。
【增】偏。〔四〕

བཟེ་ཆུང་། བཟོད་བསྲན་ཆུང་ངམ་གཟེ་ཆུང་ཡང་། 脆弱，忍耐力小，亦作 གཟེ་ཆུང་།
【增】=བཟོད་བསྲན་ཆུང་། 易怒，不能忍耐，脾气暴躁。〔达〕(达作 བཟེ་རེ་ཆུང་)

བཟེད་སྐོམས། (原注缺)【增】拔絲。〔四〕

བཟེད་པ། ཟས་སྣོད་དུ་བཟེད་པར་བྱ་བ་དང་ལག་པ་བཟེད་ཟིན་པ་ལྟ་བུ་དང་ལྷུང་བཟེད་ལྟ་བུ་དང་སྐྲ་བཟེད་ལྟ་བུ། 承接，如将飯盛器中，手已承接，承物的鉢，承发器。
【增】手把小儿。〔四〕

བཟེད་བྱ། (原注同上) 当承接。

བཟེད་ཞལ། མཆིལ་མའི་སྣོད་དམ་ཞག་བླུགས། 痰盂，油罐。【增】撇去茶中浮油用的杯子。〔达〕

བཟོ་ཁང་། ཡོ་བྱད་མཁོ་བྱ་བཟོ་སའམ་བཟོ་ལས་བྱེད་པའི་ར་བ་གནས། 工厂。【增】作坊。〔四〕
(同) བཟོ་གནས། བཟོ་བྱེད་གྲྭ།

བཟོ་གྲྭ། (注同上)

བཟོ་དགོས། བཟོ་བར་བྱ་དགོས་སམ་འཆོས་དགོས། 須制造，須改造。

བཟོ་ཏ། (原注缺) 样子，形状。

བཟོ་འདྲ། རྣམ་པ་དབྱིབས་གཟུགས། 造象，形象，样子。(同) བཟོ་དབྱིབས།

བཟོ་གནས། ཡོ་བྱད་མཁོ་བྱ་བཟོ་སའམ་བཟོ་ལས་བྱེད་པའི་ར་བ་གནས། 工厂。【增】工科。〔四〕
(同) བཟོ་ཁང་། བཟོ་གྲྭ། བཟོ་བྱེད་གྲྭ།

བཟོ་པ། ཚེམ་བུ་པའམ་གོས་བཟོ་པ་དང་ལག་ལས་བྱེད་པོའམ་སྒྱུ་རྩལ་ཅན། 1.裁縫。2.手工艺者。3.技术工人。【增】制造。〔达〕

བཟོ་བོ། ལག་པ་མཁས་པ་ལའང་། 匠人，工人，手艺人。

བཟོ་བྱ། བཟོ་བར་བྱ་བའི་ཆོས་བཟོ་བོས་བཟོ་འདྲ་བཟོ་བར་བྱ། 所造。

བཟོ་བྱེད་གྲྭ། ཡོ་བྱད་མཁོ་བྱ་བཟོ་སའམ་བཟོ་ལས་བྱེད་པའི་ར་བ་གནས། 工厂。
(同) བཟོ་ཁང་། བཟོ་གྲྭ། བཟོ་གནས།

བཟོ་དབྱིབས། རྣམ་པ་དབྱིབས་གཟུགས། 造象，形象。(同) བཟོ་འདྲ།

བཟོ་རིག་པ། རིག་པའི་གནས་ལྔའི་ནང་ཚན་བཟོ་ལས་སློབ་པའི་རིག་པ། 工巧明（佛），五明之一，学习工艺之学問。

བཟོད་དཀའ། བཟོད་པར་དཀའ་བ་སྟེ་ཁོང་ཁྲོ་ལོངས་པ་ལྟ་བུ། 难忍，难以忍耐，如起瞋恨。

བཟོད་དཀའ་རིངས། བརྒྱ་སྦྱིན་མིང་། 难忍僵（藻）。帝釋（天神名）。

བཟོད་སྒོམས། ཁོང་ཁྲོའི་གཉེན་པོ་བཟོད་པ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དང་སྒོམས་ཤིག 修忍（佛），对治瞋恚当修忍（命令詞）。

བཟོད་བསྒོམ། （原注同上）修忍（佛）。

བཟོད་ཐུབ། བསྲན་ཐུབ། 能忍耐。

བཟོད་ད། （未詳）

བཟོད་ལྡན། ས་གཞི་དང་དྲེའུ་ལའང་། 具忍(藻) 1.大地。2.騾子。

བཟོད་ལྡན་མ། མགོ་ཟླ་བའམ་ཧོར་ཟླ་བཅུ་གཅིག 忍女（藻）。觜宿月，阴历十一月。
【增】= བཟོད་མ། 大地。〔达〕

བཟོད་པ། བསྲན་ཐུབ་པའམ་ཚུགས་ཐུབ་པ་དང་ཉིན་གཅིག་བཟོད་པ་བསྒོམ་ན་ཉིན་བརྒྱ་སྐྱིད་པོ་ཡོང་། 忍受，忍耐，如說："一日修忍，百日快乐"。
【增】1.抵擋。2.寬恕，原諒。3.坚忍。〔达〕

བཟོད་པ་མང་། སངས་རྒྱས་ལའང་། 1.多忍耐。2.佛。

བཟོད་པ་བསྲན་པ། བཟོད་པ་བསྒོམས་པ་ལྟ་བུ། 忍耐，如修习忍辱。

བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་གསུམ་པ། 忍度（佛），第三种菩薩行。

བཟོད་པའི་སུ་ཁྲུད། བོང་བུའི་མིང་། 忍輞（藻）。馿子。

བཟོད་བྱ། གཞན་གྱིས་ཁྲོས་ན་བཟོད་པར་བྱ། 应忍，他人发怒，应当忍耐。

བཟོད་ཡས། གྲངས་གནས་ཞིག་ཟེར། 讖慕陀，大数之一。

བཟོད་གསོལ། བཟོད་པར་ཞུ། 請原諒，請寬恕。

བཟོས་པ། བཅོས་པའམ་བཟོ་འདྲ་བཟོས་ཟིན་པ། 已造。【增】喂养，进食。〔达〕

བཟླ་དགོས། སྔགས་མང་དུ་བཟླ་བར་བྱའམ་ལ་འདའ་དགོས་པའང་། 1.須誦，如当多誦咒。2.須超越。

བཟླ་བྱ། （原注同上）当誦。

བཟླ་བཟླ། སྔགས་ཟློས་པོས་ཡང་ཡང་བཟླ་བཟླ་བར་བྱ་འདོན་འདོན་པར་བྱ། 誦，如持咒者，屡屡持誦。

བཟླས། སྔགས་བཟླས་ཟིན་པ་དང་ལ་བཟླས་པའང་། 1.已誦，已誦咒。2.已越过。

བཟླུག་དགོས། དྲི་བ་གཏམ་བཟླུག་པར་བྱ་བ་དང་གཏམ་དྲི་བ་ཞུ་དགོས་ལྟ་བུ། 須問。

བཟླུག་བྱ། （原注同上）所問話。

བཟླུགས་པ། དྲི་བ་དྲིས་པའམ་ཞུས་པ། 已問，已請問。

བཟླུམ་རྒྱུ། བསྡུམ་རྒྱུ། 将和解，将調和。

བཟླུམ་བཅོས། བསྡུམ་བཅོས། 和解，調和。

བཟླུམས་པ། བསྡུམས་པ། 已和解，已調和。

བཟློ་བ། ལན་བཟློས་ཚིག་ཡང་ཡང་བཟློ་བར་བྱེད། 重复，背誦，屡屡誦讀。

བཟློག མི་མཐུན་ཕྱོགས་བཟློག་པར་བྱ་ལྡོག་དགོས་ལྟ་བུ། 遮，使退却。【增】相違，相反，翻轉。〔达〕

བཟློག་བྱ། （原注同上）所遮，所退却。

བཟློགས་པ། དགྲ་ཐམས་ཅད་ལྡོག་ཟིན། 打退，已打退一切敌人。

བཟློས་པ། ལན་བཟློས་སྐད་ཆ་ཡང་ཡང་བཟློས་ཟིན་པའོ། །ད་དུང་ཡང་ཡང་ཡང་བཟློས་ཤིག 已背誦，已讀。

འ་ཅག རང་ཅག་གམ་བདག་ཅག 我們。

འ་ན་མ་ན། མཚུངས་པའམ་འདྲ་བ། 一模一样，相同。

འ་ས། （原注缺）【增】1.但是，然而。2.尚，犹。3.且說。〔达〕

འ་འུར། འ་འུར་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཙམ། 一种喧鬧之声。【增】＝ འ་རེ་འུ་རེ། 呼呼声，嘈杂声。〔达〕

འ་ཡོ། ཁྱིའུ་འམ་ཁྱི་ཆུང་ཆུང་། 小狗，哈巴狗。

འང་། ཀྱང་འང་ཡང་གསུམ་རྒྱན་དང་སྡུད་པའི་སྒྲ་ལ་འཇུག་སྟེ་མི་མ་ཟད་ལྷ་ཡང་འདུད་དམ་ལྷའང''འདུད་ལྟ་བུ། 1.同 ཀྱང་ཡང་二字，作修飾詞：虽，虽然，然而。2.連接詞：也，亦，又。

འང་ཀུ། ཕུག་རོན་མིང་ཤང་ཀུ་ཡང་། 鴿，亦作 ཤང་ཀུ།

འན་བུ། ངེད་ཅག་གམ་ཁོ་བོ། 1.咱們。2.我。【增】或等于 ངན་བུ། 〔达〕

འམ། ལྷའམ་མིའམ་ལྟ་བུ། 或，如說："或是天，或是人"。

འར་འུར། འར་འུར་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཙམ། 一种喧鬧之声。【增】参看 འུར་འུར་ 或 འུར་སྒྲ།〔本〕

འི། ངའི་ཁོ་ཡི་ཞེས་པའི་དྲུག་སྒྲ། 之，的，如說："我的，他的"。（第六轉声）

འུ་ཅག རང་ཅག་གམ་བདག་ཅག 我們。

【增】烟囱，烟突。〔达〕（同）འུ་ཐུ་ཅག

འུ་ཐུག་པ། ཨོ་དོད་འབོད་པ་ལ་ཐུག་པའམ་ཐབས་ཟད་པ་ལྟ་བུ། 1.叫苦。2.无法，計穷。【增】无来源的，无告的，不幸的，穷困的，途穷的。〔达〕

འུ་ནི། འདི་ནིའམ་འདི་ནས། 这个，此者。

འུ་བུ་ཅག རང་ཅག་གམ་བདག་ཅག 我們。【增】或作 འུ་བུ།〔达〕（同）འུ་ཅག

འུ་རུ་རུ། དོན་མེད་སྒྲ་འུ་རུ་རུ། 无意义之声音（如风声）。

འུ་ལག 〔蒙〕 མི་གྲལའམ་ས་རིམ་ས་ཚོགས་ཀྱི་རྟ་འུ་ལག་ལྟ་བུ་དང་ལག་གཡོག་དང་འུ་ལག་ཅེས་པ''སོག་སྐད་དོ།། 徭役，差役，驛站之牛馬差。

འུ་ལག་མོ། （原注缺）女差役。

འུ་ཤ། ཤ་ཁུ། 肉湯。（同）འུ་ཤའི་ཁུ།

འུ་ཤ་ཁུ་ཚན། （原注缺）热肉湯。

འུ་ཤའི་ཁུ། ཤ་ཁུ། 肉湯。（同）འུ་ཤ།

འུ་སུ། བུ་ས་ལ་ཞེས་པ་དང་གོ་སྙོད་དང་འདྲ་ཞིང་འབྲས་བུ་དཀར་ནག་གཉིས་ཡོད་ཟེར་བ་དང་ཡང''བུ་ས་ཟེར་མ་ཡིན་པར་གསུངས། 芫荽，亦名 བུ་ས་ལ། 有人說是 བུ་ས་ཟེར་མ།

འུག་སྒྲོ། བྱ་འུག་པའི་སྒྲོ། 梟鳥之翎毛。

འུག་ཆུང་། སྲིན་བྱ། 鵂鶹。

འུག་པ། བྱ་རོག་དགྲ་བོ་བྱ་འུག་པ། 枭，猫头鹰。【增】有时代替 ཡུག་པོ། 燕麦。〔达〕狼鹘。〔四〕

འུག་པ་མཆོད་བྱེད། སྲམ་གྱི་མིང་། 祭枭者（藻）。獭。

འུག་པའི་བདག་པོ། བྱ་ཁྱུང་། 枭主（藻）。鹏鳥。

འུང་ཏིང་། འདིས་ཀྱང་། （ཏིང་ 疑是 ཏིང་ 之誤）但是。

འུང་སྟེ། འོན་ཀྱང་། 然而。

འུང་ནས། འདི་ནས་འུ་ནི་འུ་ནས་ཞེས་པའང་སྣང་། 由此，于是。

འུད། ཤུགས། 势。

【增】1.སྐད་ཆ་ཆེན་པོ་ཤབ་པ། 大言，揚声，矜夸。2.=ཡུད། 頃刻，須臾。〔达〕

འུད་སྒྲོགས། ཁྲིམས་སྐད་སྒྲོགས། 宣布。

འུད་པོ་ཆེ། ད་ཅང་ཐལ་ཆེ་བའམ། 太过，太甚。

འུབ་ཀྱིས་བསྡུ། རིལ་གྱིས་བསྡུ་བར་བྱ། 整个收起。

འུབ་གཅིག ཧུབ་གཅིག 一口。

འུབ་པ། འདུས་པ། 收，集。

འུབས་བསྡུས་པ། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ཚུམས་ཏེ… བསྡུས་པ་ལྟ་བུ། 收集，总集于一处。

འུབས་པ། （注同上）【增】=འདུས་པ།〔达〕

འུར། དོན་མེད་སྒྲ་འུར་འུར་འཁྲོག་འཁྲོག་ཟེར་བ… ལྟ་བུ། 无意义之声音（如风浪声）。【增】噪音，一般指长而不尖的声音。〔达〕鋼軋子。〔四〕 投擲。〔高〕

འུར་འཁྲོག （注同上）

འུར་རྒྱབ་པ། དབུར་རྡོའམ་དབུར་ཤིང་གིས་དབུར་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 压光，碾光，已用磨石或磨木磨光。（同）འུར་བྱེད་པ།

འུར་སྒྲ། དོན་མེད་འུར་འུར་ཞེས་པའི་སྒྲའམ་ཀ་ཞ་བཞད་གད་ལྟ་བུ། 无意义之吵閙声，戏笑声。【增】暴风雨声，空中之声。〔达〕（同） འུར་འུར།

འུར་སྒྲ་ཅན། མདའི་མིང་། 鳴声者（藻）。箭。

འུར་སྒྲོགས། ཁྲིམས་སྐད་སྒྲོགས། 宣布。

འུར་ཏིང་། ཏིང་ཤག་གི་སྒྲ་ལྟ་བུ། 丁当之音，如鈴声。【增】敲击发声的銅盆。〔达〕钟声。〔四〕（四作 འུར་ཀ་ཏིང་）

འུར་རྡོ། （原注缺）

【增】投石器。〔达〕 击石撇去。〔四〕

འུར་པ། བྱ་ཞིག་ལའང་། 一种鳥（鷂鷹类）。

【增】1.甲虫。2.喧嚷声，喋喋。〔达〕

འུར་བྱེད་པ། དབུར་རྡོའམ་དབུར་ཤིང་གིས་དབུར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 压光，碾光，用磨石或磨木磨光。（同） འུར་རྒྱབ་པ།

འུར་འུར། དོན་མེད་འུར་འུར་ཞེས་པའི་སྒྲའམ་ཀ་ཞ་བཞད་གད་ལྟ་བུ། 无意义之閙声，戏笑声。【增】 1.水流有声。2.狠震耳。3.鈡响声。4.鼓声不断。5.风声不断。6.震动象。7.火着声。8.馳走雄壮声。9.蝴蝶等物緩飞时所发之声。〔四〕（同）འུར་སྒྲ།

འུར་འུར་ཆེམ་ཆེམ། སྒྲའི་ང་རོ་འུར་འུར་ཆེམ་ཆེམ། 震动之声音。

འུར་ལངས། གཅིག་ཏུ་ལངས་ཏེ་སོང་བ་ལྟ་བུ། 群起，拥起（如鳥群惊飞）。

འོ་སྐོལ། ང་རེའམ་བདག་ཅག 我們。

འོ་བཀྱལ་བ། ངལ་དུབ་པ་ལྟ་བུ། 辛苦，苦楚，如疲劳。【增】麻烦，打扰，劳苦。〔达〕

འོ་ཅག ང་ཅག་སྟེ་རང་ཅག 我們。

འོ་ཅོག མཐའ་དག་གམ་དགའོ་ཅོག་དང་མདའོ་ཅོག་ལྟ་བུ། 凡所有，一切，如：དགའོ་ཅོག 凡所喜；མདའོ་ཅོག 一切箭。

འོ་ཆགས་པ། འོ་མའི་རྩི་ཆགས་པ། 奶皮，奶凝結的油皮。

འོ་ཆུ། འོ་མ་དང་ཆུ་གཉིས། 乳与水。

འོ་ཇ། འོ་མ་དང་ཇ་གཉིས། 奶茶，牛奶与茶。

འོ་རྗེན། མ་བསྐོལ་བའི་འོ་མ། 生乳，未炼之奶。（同） འོ་སྔོན་རྗེན་པ།

འོ་སྐྱིགས། འོ་མ་བསྐོལ་བའི་སྐྱིགས། 奶渣子，熬乳之渣子。【增】1.酸奶酪。2.樺树，赤楊树。〔达〕 楓树。〔法〕

འོ་ཐུག འོ་མ་བསྐོལ་བའི་ཐུག་པ། 牛奶熬的粥。

འོ་ད། 〔蒙〕 ད་ལྟ་སྟེ་སོག་སྐད་ཡིན། 現在。

འོ་དོད་འབོད་པ། ཆོ་ངེ་འདོན་པའམ་སྐད་ཆེན་པོས་ཨུ་ཐུག་པའི་སྒྲ་སྒྲོགས་འདོན་པ། 大哭号，大声哀号。

འོ་ན། རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ། 那末，然則，述說理由之詞。【增】此字用以引出祈使詞，无甚实际意义。〔高〕

འོ་ནི། འུང་ནས་སམ་འུ་ནི་འདི་ནས། 这个，此者，由此，从此。

འོ་བྱས་པ། ཁས་ཁ་ལ་འོ་བྱས་ཟིན་པ། 已接吻。

འོ་བྱེད་པ། ཁས་ཁ་ལ་བྱེད་བཞིན་པ། 接吻。

འོ་མ་མགྲིན་ཅན། བུ་ཆུང་སྐྱེས་མ་ཐག་པ། 乳項者（藻）。初生的小儿。

འོ་མ་ཅན། མཚོ་ཞིག་ལ་འང་། 1.有乳者。2.池沼之一。【增】＝འོ་མ་ཤིང་། 乳果树。〔达〕

འོ་མ་འཆིང་། བ་དྲུས་མའམ་བ་མོ། 縛乳（藻）。乳牛。（同）འོ་མ་སྤྲེལ། འོ་མ་འཕེལ།

འོ་མ་འཛོ། བའི་འོ་མ་འཛོ་བ་པོས་བཞོ་བར་བྱ་བ་དང་བཞོས་ཟིན་པ། 挤奶子。

འོ་མ་སྤྲེལ། བ་དྲུས་མའམ་བ་མོ། 乳增（藻）。乳牛。（同）འོ་མ་འཆིང་།

འོ་མ་འཕེལ། （注同上）增乳（藻）。

འོ་མ་འཛིན། ལས་སྐད་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ལ་འང་། （未詳）【增】1.乳房，乳头。2.甘蔗。〔达〕

འོ་མ་འཛིན་པ། ནུ་མའི་མིང་། 持乳（藻）。乳房。

འོ་མ་བཞོ་བྱ། བའི་འོ་མ་འཛོ་བ་པོས་བཞོ་བར་བྱ་བ། 将挤奶。

འོ་མ་བཞོས། བའི་འོ་མ་འཛོ་བ་པོས་བཞོས་ཟིན་པ། 已挤奶。

འོ་མའི་རྒྱ་མཚོ། （原注缺）香乳海（佛）。

འོ་མའི་སྙིང་པོ། མར། 乳之精华（藻）。酥油。

འོ་ཞོ། འོ་མའམ་ཞོ། 奶子，酪。

【增】与 རྒྱབ་ 同用时表示嘲弄，嘲笑。〔达〕

འོ་ཟེ་བ། འོད་ཀྱི་སྣང་བ་ཙམ། 光显亮，略光明。

འོ་གཟེ་བ། འགྲོ་འདུག་ཡང་ཞིང་སྒྲིམ་པོ་འམ་དོན་སྒྲུབ་ཐུབ་པའི་ནུས་པ་ཅན། 强健，起居輕便，能办事的。

འོ་བཟེ་བ། （注同上）

འོ་ལགས་པོ་བྱུང་། འོ་ཞེས་བོད་ནས་ལགས་པོ་བྱུང་། 哦，很好。

འོ་ཡོ། （原注缺）哈巴狗。

【增】或作 འ་ཡོ། 〔达〕

འོ་ཏུལ། འོ་མ་ཤི་བ། 腐坏的乳。

【增】奶子的味变了。〔四〕 （同） འོ་ཤི།

འོ་ཁྲོན་རྗེན་པ། མ་བསྐོལ་བའི་འོ་མ། 生乳，未炼之奶。（同） འོ་རྗེན།

འོ་ལགས་སོ། འོ་ཞེས་བོད་ནས་ཡིན་ལགས་སོ། ། 哦，是啊！（答应詞）

འོ་ཤི། འོ་མ་ཤི་བ། 腐坏的乳。（同） འོ་ཏུལ།

འོ་སོ། （未詳）

འོ་གསར། ལྷའི་བདུད་རྩི་ལའང་། 1.鲜乳。2.天神之甘露。

འོག་གི་ཁ། མངལ་སྐྱེས་སམ་ཁྱབ་འཇུག 下口（藻）。1.胎生。2.遍入（天神名）。（同） འོག་དབང་སྐྱེས།

འོག་གི་ཕྱོགས་སྐྱོང་། སའི་ལྷ་མོ་བརྟན་མའི་མིང་། 下方护神（藻）。坚牢地神。

འོག་གྲབས། འོག་བསྡོགས། 預备，准备。

【增】即刻准备。〔达〕

འོག་འགྱུ་བ། རང་གི་ནམ་རྟོག་མང་པོར་རང་གིས་མ་ཤེས་པའམ་གཞན་ལའང་མི་མངོན་པར་བྱ་བའི་‥‥ རྟོག་པ། 潜在的思虑，对自己的許多疑虑，自己不能解也不向别人暴露的思虑。

འོག་འགྲིམ། དལ་བུས་ཡུལ་འཁྱམས་དུ་འགྲོ་བ་དང་ག་ལེས་གཉལ་ཞིབ་པ་ལྟ་བུ། 从容游历，慢慢寻訪。

འོག་འགྲིམས་པ། （注同上）

འོག་འགྲོ། དམྱལ་བའམ་ངན་འགྲོ་ལའང་། 下趣（藻）。1.地狱。2.恶趣（佛）。

འོག་རྒྱུ་བ། ཀུན་མ་ལའང་། 1.潜行。2.贼。

འོག་སྒོ། ཀུབ་བཤང་ལམ། 肛門。（同） འོག་ལམ།

འོག་ཏུ། སྟེང་དུ་མིན་འོག་ཏུ། 下面，下边，在下。

འོག་གདན། ལྕགས་མགར་བའི་ཐོ་བའི་འོག་གདན་ལའང་། 1.垫子。2.鉄匠打鉄之砧子。

འོག་རྡོ། （注同上）

འོག་བསྡོགས། དལ་བུས་སྔ་གོན་བྱེད་པའི་མིང་། 从容准备。

འོག་པག བུད་མེད་སྐ་རགས་ཤིག 妇女的腰带。

འོག་ཕྱོགས། ཤར་ཕྱོགས་སོགས་དང་སྟེང་དང་འོག་གི་ཕྱོགས་བཅུ། 下方。

འོག་དབང་སྐྱེས། མངལ་སྐྱེས་སམ་ཁྱབ་འཇུག 下根生（藻）。1.胎生。2.遍入(天神名)。（同） འོག་གི་ཁ།

འོག་མ། སྟེང་སྨད་མ་མ་ཡིན་འོག་མ། 下，下面。

འོག་མིན། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་འཕགས་པའི་གནས་ལྔ་པ་ལའང་། 色究竟天（佛），第四静虑之第五净居天。

འོག་མིན་བཞུགས་པ། སངས་རྒྱས། 居色究竟天（藻）。佛。

འོག་མེད་པ། ཅག་ཏུམ་ལའང་། 1.无下部。2.閹人，太监。

འོག་གཞི། འོག་རྟེན་ས་གཞི་ལའང་། 1.基础。2.地基。

འོག་གཟུ། ཡུལ་མིའི་ཚོགས་སའམ་མཐའི་འགོ་བ

དཔོན་པོ་ལའང་། 1.国人集会处。2.边疆之头目、长官。

འོག་གཟར། （注同上）

འོག་རོལ་ཏུ། རྗེས་མའམ་ཕྱིས་མར། 以后，后来，将来。【增】＝འོག་ཏུ།〔达〕

འོག་རླུང་གཏོར་བ། རྡུག་རྡི་བཏང་བ། 放屁。

འོག་ལམ། ཀུབ་བཤང་ལམ། 肛門。(同) འོག་སྒོ།

འོག་ལེན། ཚོད་བགག་པ་པོ། 考試者。

འོག་བཤལ། རྩང་ས་བཏང་བ་ལྟ་བུ། 泻，如拉稀屎。

འོག་གསེང་། （原注缺）下隙，隐秘。

འོང་ག ཤིང་ག་འོང་ག 来。

འོང་དགོས། འདིར་ཡོང་དགོས་ལྟ་བུ། 須来。

འོང་འགྲོ། ཚུར་འོང་བ་དང་ཕར་འགྲོ་བ། 来去，来此与往彼。

འོང་བྱེད། （原注缺）来。

འོང་རེ་སྐད། འདིར་ཡོང་ཨེ་ཟེར། 說来这里嗎？

འོང་རེ་སྐན། （注同上）

འོངས་པ། ཚུར་ཡོང་བའམ་འོངས་ཟིན་པ། 来了，已来此处。【增】到达，降临(作名詞用)。〔达〕

འོད། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལྟ་བུ། 光，如日光。（同）འོད་ཟེར།

འོད་སྐོར། འོད་ཟེར་བསྐོར་བའི་སྐོར། 光圈，光明环繞之圈。【增】灯籠。〔达〕 日光轉射。〔四〕

འོད་ཀྱི་སྣ་ཅན། ཉི་མའི་མིང་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ། 光发者（藻）。1.太阳。2.火。3.火神。（同）འོད་ཀྱི་ནོར་ཅན།

འོད་ཀྱི་རྒྱུན། ཉི་མ་ལའང་། 1.光流（藻）。2.太阳。（同）འོད་ཟེར་ལྡན།

འོད་ཀྱི་ཆར་པ། ཉི་མའི་འོད་ཟེར། 光雨(藻)。日光。【增】有时指太阳。〔达〕（达无པ字）（同）འོད་ཆགས་སྣང་བ།

འོད་ཀྱི་བདག་པོ། ཉི་མ། 光主（藻）。太阳。（同）འོད་ཕྲེང་ཅན།

འོད་ཀྱི་སྲེ། ཁྱིམ་བྱ་ལའང་། 鸡。

འོད་ཀྱི་ནོར་ཅན། ཉི་མའི་མིང་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ། 有光宝（藻）。1.太阳。2.火。3.火神。（同）འོད་ཀྱི་སྣ་ཅན།

འོད་ཀྱི་ཤིང་རྟ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 光車（藻）。1.火。2.火神。（同）འོད་རྟོག འོད་བདུན་པ།

འོད་ཀྱི་ས་བོན། སྲིན་བུ་མེ་ཁྱེར། 光种子(藻)。萤火虫。（同）འོད་ཅན་II.

འོད་དཀར་ཅན། ཟླ་བའི་མིང་། 白光者(藻)。月亮。【增】ག་བུར། 龙脑香。〔达〕

འོད་བཀྱེ་བ། འོད་ཕྱོགས་ཀུན་སྤྲོས་པ་ལྟ་བུ། 放光，发光，散布光明，如光照十方。

འོད་བཀྲ་བ། འོད་ཟེར་འབར་བ་ལྟ་བུ། 光輝灿烂，光明熾燃。（同）འོད་འཚེར་བ།

འོད་བཀྲའི་ཡན་ལག མེ་ལྕེའི་མིང་། 光彩支（藻）。火燄。

འོད་སྐྱེས་མ། ཉི་མའི་ཆུང་མའང་ཟེར། 1.光生母。2.日神之妃。

འོད་འཁྲིགས་པ། འོད་ཀྱིས་མཐའ་རུ་བར་བསྐོར་བ། 光圈，暈，光明圍繞。

འོད་འཁྱུད། ཉི་མ་ལའང་། 散布光輝（藻）。

太阳。(同) འོད་བྱེད།

འོད་འགྲོ་བ། ཉི་མའི་མིང་ལའང་། 光行(藻)。太阳。(同) འོད་སྟོང་འཛིན་པ། འོད་གཙང་བ།

འོད་ལྔ་པ། འཇའ་ཚོན་མིང་། 五色光(藻)。虹。

འོད་ལྔས་བསྐོར་བ། ཉི་མའི་ཁོར་ཡུག 五光环繞(藻)。日暈。

འོད་སྔོན། སྐྱ་རེངས་སམ་སྐྱ་རེངས་ཤར་བའི་མིང་། 1.青光。2.明相，明相現(古印度时刻名)。

འོད་ཅན། I.གཟའ་པ་སངས་དང་སྐར་མ་ལའང་། 有光(藻)。1.金曜。2.星宿。
II.སྲིན་བུ་མེ་ཁྱེར། 螢火虫。【增】1.阿修罗所占的一个天名。2.十二。〔达〕1.紋貝。2.光华。〔四〕(同) འོད་ཀྱི་ས་བོན།

འོད་ཆགས་སྣང་བ། ཉི་མའི་འོད་ཟེར། 光显(藻)。日光。(同) འོད་ཀྱི་ཆར་པ།

འོད་ཆུང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ལྷ་གནས་དང་པོ་ལའང་། 1.少光。2.第二静慮(佛)之第一天。

འོད་འཛིགས། (原注缺)畏光。

འོད་ཏོག མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 光頂(藻)。1.火。2.火神。【增】1.光旗。2.太阳。〔达〕(达作 འོད་ཀྱི་ཏོག)
(同) འོད་ཀྱི་ཤིང་རྟ། འོད་བདུན་པ།

འོད་སྟོང་ཅན། ཉི་མའི་མིང་། 千光者(藻)。太阳。(同) འོད་འཕུར་བ། འོད་གཟུགས།

འོད་སྟོང་འཛིན་པ། ཉི་མའི་མིང་ལའང་། 持千光(藻)。日，太阳。
(同) འོད་འགྲོ་བ། འོད་གཙང་བ།

འོད་བདུན་པ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 第七光(藻)。1.火。2.火神。
(同) འོད་ཀྱི་ཤིང་རྟ། འོད་ཏོག

འོད་ལྡན། I.ཉི་མ་དང་སྐར་མ་སོགས་ལའང་། 具有光(藻)。太阳，星宿等。
II.གཟའ་པ་སངས་ལའང་། 金星，金曜。
【增】1.阿修罗的罗睺城。2.多欲的人。〔达〕

འོད་སྣང་། (注同上I)光明显耀(藻)。

འོད་པ། ཆུ་རྒྱུ་འོད་པ། 大水汎濫。

འོད་དཔག་མེད། སངས་རྒྱས་ཤིག 阿弥陀佛。
【增】西方极乐世界的无量光佛。〔达〕

འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ཐོད་ཅན། སྤྱན་རས…… གཟིགས། 頂戴阿弥陀(藻)。观音菩薩。

འོད་ཕྲེང་ཅན། ཉི་མ། 光鬘者(藻)。太阳。
(同) འོད་ཀྱི་བདག་པོ།

འོད་འཕུར་བ། ཉི་མའི་མིང་། 光飞(藻)。太阳。(同) འོད་སྟོང་ཅན། འོད་གཟུགས།

འོད་འཕྲོ། འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་ལྟ་བུ། 放光，如光明放射。【增】日照。〔四〕

འོད་བྱེད། ཉི་མ་ལའང་། 1.发光。2.太阳。
(同) འོད་འགྱེད།

འོད་བྱེད་པ། གསེར་ལའང་། 1.发光。2.金子。

འོད་འབྱིན། ཉི་མའི་མིང་། 发光(藻)。太阳。

འོད་སྦྱིན། (注同上)施光(藻)。

འོད་མ། ཤིང་སྨྱུག་གོད་དམ་ཚིགས་བརྒྱ་པ། 竹子。

འོད་མའི་ཚལ། རྒྱ་གར་ན་བེ་ཎུ་བ་ན་ཞེས་པའི་ཡུལ་ཞིག 竹林园，印度一地名。

འོད་མིག སྐར་ཁུང་མིང་། 光眼(藻)。窗戶。

འོད་དམར། སྐྱ་རེངས་སམ་སྐྱ་རེངས་ཤར་བའི་མིང་། 1.紅光。2.明相，明相現(古印度时刻名)。

འོད་གཙང་བ། ཉི་མའི་མིང་ལ་འདང་། 1.清净的光。2.太阳。
(同) འོད་འགྲོ་བ། འོད་སྟོང་འཛིན་པ།

འོད་འཚེར་བ། འོད་ཟེར་འཕར་བ་ལྟ་བུ། 光辉閃耀，光明熾燃。(同) འོད་བཀྲ་བ།

འོད་མཛེས། གྲངས་གནས་ཤིག་ལ་འདང་། 羯腊婆，大数之一。
【增】摩訶三末多王（大等意王，大平等王）的后裔妙光王。〔达〕 恒河沙。〔四〕

འོད་མཛེས་ཆེན་པོ། （注同上）大羯腊婆。

འོད་ཟེར། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལྟ་བུ། 光，如日光。
(又) ཉི་མའི་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པ་ལྟ་བུ། 光，如太阳放光。(同) འོད། འོད་གཟེར།

འོད་ཟེར་དགུ་པ། གཟའི་མིག་དམར། 第九光（藻）。火曜。

འོད་ཟེར་ཆེན་མོ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལ་འདང་། 大光明（藻）。1.火。2.火神。

འོད་ཟེར་བདུན་པ། གཟའ་སྤེན་པ། 第七光（藻）。土星，土曜。

འོད་ཟེར་ལྡན། ཉི་མ་ལ་འདང་། 1.具有光辉。2.太阳。(同) འོད་ཀྱི་རྒྱུན།

འོད་གཟུགས། ཉི་མའི་མིང་། 光色（藻）。太阳。(同) འོད་སྟོང་ཅན། འོད་འཕུར་བ།

འོད་གཟེར། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པ་ལྟ་བུ། 光耀，如太阳放光。(同) འོད་ཟེར།

འོད་ཡངས། དྲང་སྲོང་ཞིག་ལ་འདང་། 广光，一个仙人名。

འོད་ཡངས་སྐྱེས། སྲིན་པོའི་རྒྱལ་པོ། 广光生（藻）。罗刹王。

འོད་ཡངས་བུ། （注同上）广光子（藻）。

འོད་ཡངས་ཚ་བོ། རྣམ་སྲས་ཀྱི་མིང་། 广光姪（藻）。毗沙門（天神名）。

འོད་ལ་དགའ། བྱ་ཙ་ཀོ་རའམ་བྱ་ཞིག 喜光（藻）。杂固拉鳥。

འོད་སྲུངས། རྣམ་འདྲེན་གསུམ་པ་དང་ཉན་ཐོས་འོད་སྲུངས་དང་ལྟེང་ཀ་འོད་སྲུངས་ལྟ་བུ། 迦叶，佛名及人名，如第三佛迦叶，声聞大迦叶，优楼頻罗迦叶。

འོད་སྲུངས་རྒྱུད། སྐྱ་རེངས་སམ་སྐྱ་རེངས་ཤར་བའི་མིང་། 迦叶胤（藻）。明相，明相現（古印度时刻名）。

འོད་སྲུངས་སྐྱེས། བྱ་ཁྱུང་ལ་འདང་། 迦叶生（藻）。鹏，金翅鳥。

འོད་སྲུངས་སྡེ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ནང་ཚན་སྡེ། 迦叶部（佛），声聞部之一部。

འོད་སྲུངས་བྱིན། ས་གཞིའི་མིང་ལ་འདང་། 迦叶施（藻）。大地。

འོད་གསལ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ལྷ་གནས་གསུམ་པ་ལ་འདང་། 1.光明。2.第二静慮(佛)之第三天，光音天（佛）。【增】1.黑教的天名。2.仙佛的光辉。〔达〕

འོན་ཀྱང་། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཡང་། 但是，可是，然而。(同) འོན་ཏང་།

འོན་ཅིག ཁྱེར་ཤོག་གམ་བྱོན་ཅིག 拿来吧！来吧！

འོན་ཏང་། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཡང་། 但是，可是，然而。(同) འོན་ཀྱང་།

འོན་པ། རྣ་བ་མི་གསང་བའམ་རྣ་བས་ཐོས་རྒྱུ་མེད་པ། 聾子。

འོན་སངས། རྣ་བར་འོན་གསེང་བ་པོས་འོན་སངས་བསངས་པ། 打听，探听。

འོན་གསེང་། （注同上）

འོབས། ཆུའི་འོབས་དང་གིས་བསྐོར་བ། 沟，壕。

【增】或說 འོབས་མཐོང་དཀར། 一种熊类野兽，身火色，白臉。〔达〕 大沟。〔四〕

འོབས་སུ། ཆུ་དོང་འོབས་སུ་ལྟ་བུ། 沟里，如水沟里。

འོམ་བུ། ཤིང་ཞིག 西藏的檉柳。

【增】三川柳。〔四〕 紅荊树。〔本〕

འོར། ཕྲ་ལྦ་བུར་འབུར་ཏེ་གཅིག་འདུས་པའི་ནད་ལའང་། 水肿，水泡，突起如瘿，結成一块之病。【增】 1.业塘县的村鎮。2.漩流，漩渦。〔达〕 (同) འོར་ནད།

འོར་ཁུང་བརྡོལ་བ། ཆུ་ཁུང་ཕྱིར་ཐུག་པ་ལྟ་བུ། 穿出水洞。

འོར་འགའ། ཐེངས་འགའ་འམ་རེས་འགའ། 几次，間或，有时。【增】1.=རེས་འགའ། 有几个，一类。2.希罕。〔达〕

འོར་ཅིག ཐེངས་ཅིག 一次，一回。

【增】=བོར་ཅིག 存下，放下，留下。〔达〕

འོར་ཆེ་བ། དྲིན་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་ལའང་། 大恩。

【增】=ཐུགས་རྗེ་ཆེ། 多謝。〔达〕

འོར་ཆེ་མ་འདོད། དྲིན་མདོག་ཆེར་མ་འདོད། 莫表示对人有恩。

འོར་ནད། ཕྲ་ལྦ་བུར་འབུར་ཏེ་གཅིག་འདུས་པའི་ནད་ལའང་། 水肿，水泡，突起如瘿，結成一块之病。(同) འོར།

འོར་ལ་ཚོགས། གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ལ་ཚགས་ཀྱིས་ཚགས་སོག་ལྟ་བུ། 集合，如聚于一处保存，篩过。

འོར་ལྷུང་། གཅིག་ཏུ་འདུས་ཏེ་ཁག་འོར་དུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུ། (未詳)

འོལ་ཀ། ཆུ་ཀ་ལའང་། 小水沟，水道。

འོལ་སྐྱོམ། བཏུང་བ་ཞིག 一种飲料。

འོལ་ཁ། ནག་པོ་དུ་བའི་མདོག་ཅན་ནམ་བྱ་འོལ་བའི་མདོག་ཅན་ཏེ་རྟ་འོལ་བ་ལ་དུ་ཕྲ་ལའང་ཟེར། 青灰色，如鳩鳥之色，青灰馬，亦名 དུ་ཕྲ།

【增】洛伽地区的县名。〔达〕

(同) འོལ་བ་I.

འོལ་ཁ་བསྒྱུར། (原注缺) 变灰色。

འོལ་བ། I. ནག་པོ་དུ་བའི་མདོག་ཅན་ནམ་བྱ་འོལ་བའི་མདོག་ཅན་ཏེ་རྟ་འོལ་བ་ལ་དུ་ཕྲ་ལའང་ཟེར། 青灰色，如鳩鳥之色，青灰馬，亦名 དུ་ཕྲ། (同) འོལ་ཁ།

II. བྱ་ནེ་ཙེ་དང་དེང་སང་པིང་ཀུར་མ། 鹰，鶴，現呼为 པིང་ཀུར་མ།

འོལ་སྤྱི་ཙམ། རགས་རིམ་ཙམ་དང་དུ་ལམ་ཙམ། 粗略，大概。(同) འོལ་ཚོད་ཙམ།

འོལ་མ་མཆིས། ཅང་མ་ཤེས་པའམ་མེད་པ། 1.全无所知。2.全无。

འོལ་མོ་སེ། (原注缺) 牛膝，益母草（药名）。

འོལ་ཚོད་ཙམ། རགས་རིམ་ཙམ་དང་དུ་ལམ་ཙམ། 粗略，大概。(同) འོལ་སྤྱི་ཙམ།

འོལ་(ཡང་)། དཔེར་མཚོན་(ཡང་)། 譬喻。

འོས་འགབ། འཐད་པར་འོས་སུ་ཆེས། 应当，合理。

འོས་པ། I. གཅེར་བུ་པའི་སྐད་དོད་གཅིག 裸体派（古印度哲学派别）称号之一。

II. (注同上)

【增】又作 འོས། 等于 འགྲིགས། 有价值，合适，合宜。〔达〕

འོས་སུ་ཆེ། (注同上II)

ཡ། I.ཆ་མེད་ཡ་གཅིག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 无匹偶，单个，一只。（同）ཡ་གྱལ།

II.སྟེང་གི་དམའ་མ་ཡིན་པའོ།། 上头，上面。

【增】1.数目符号24。2.=ཆུང་བ་ཉིད་ 或 ཆུང་མ་ཉིད། 小。3.相匹敌者，对等物，与 གཅིག་ 同用，一对中之一只。4.上，高，在上，与 མ་相反。〔达〕 奇（数）。〔四〕（同）ཡ་གི།

ཡ་ཀན། ཁའི་ཡ་ཀན། 上颚。

ཡ་མཁལ། ཁའི་ཡ་མཁལ། 1.上牙床。2.上唇。（同）ཡ་མགལ།

ཡ་ག གཏམ་གྱི་ཁྱད་པར། 恶語。

【增】1.俗語指好的，比較更好的一个。2.声名狼籍。〔达〕

ཡ་ག་ངན་པ། ས་རུངས་པའམ་ཚིག་རྩུབ་པོ། 粗暴，粗語。

ཡ་ག་ཅན། （注同上）

ཡ་གད། ཐེམ་སྐས་སམ་ཀང་རྟེན། 1.梯阶。2.脚凳，踏台。【增】= སྐས་ཀ། སྐས་འཛེག 梯阶的一段。〔达〕

ཡ་གི། སྟེང་གི་དམའ་མ་ཡིན་པའོ།། 上头，上面。（同）ཡ་II.

ཡ་གྱལ། ཆ་མེད་ཡ་གཅིག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 无匹偶，一只，一支，单个。（同）ཡ་I.

ཡ་མགལ། ཁའི་ཡ་མཁལ། 1.上牙床。2.上唇。（同）ཡ་མཁལ།

ཡ་ང་བ། འཇིགས་སུ་རུང་བའམ་སྐྱི་གཡའ་བ་ལྟ་བུ། 可怖，可怕。【增】可嗔，酷苛。〔四〕或作 ཡ་ང་། 1.后悔，悔恨。2.苦恼，惊慌，战憟。〔达〕（同）ཡ་རེ་ཆ་ I.

ཡ་མཆུ། ཁའི་ཡ་མཆུ། 上嘴唇。

ཡ་ཉག་པ། ཡ་དམའ་རུ་ཉག་པའམ་ཕྱུག་པོ་དབུལ་བར་གྱུར་པའང་། 1.降低，向下凹。2.富者变貧。

ཡ་གཉག རིའི་ཡ་གཉག་ལའང་། 山梁。

ཡ་བཏགས། ཀ་ཡིག་ཀང་པར་ཡ་བཏགས་ནས་ཀྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡ་添足字，如 ཀ་字脚下系以 ཡ་字成 ཀྱ།

ཡ་སྟག བཅོལ་ཐབས་གཏོ་ཆོག་མཁོ་བའི་རྫས་ཏེ་ ཡས་སྟགས་ཟེར་བ་དེར་སྟོས་ཤིག 黑教誦經时的用品，参看 ཡས་སྟགས་ 条。

ཡ་ཐེམ། སྒོའི་ཡ་ཐེམ་ལྟ་བུ། 門窗之檻框，楣。

ཡ་ཐོག ཁང་ཐོག་ཕིབས་ལྟ་བུ། 屋頂。

【增】昔日，从前，远古。〔本〕

ཡ་ཐོགས་རིང་པོའི་དུས། འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚེ་ལོ་དཔག་མེད་ནས་ཚེ་ལོ་བཅུ་པའི་བར་གྱི་དུས། 上半长时（佛），世界形成后，从无量岁乃至十岁之时。

ཡ་ཐོད། （原注缺）【增】額的上部。〔达〕

ཡ་ཐུབས། ཁང་ཐོག་གཡོགས་བྱེད་ལྟ་བུ། 屋頂，房上复盖者（指一般草的或土的）。

ཡ་བོ། བཤན་པ། 屠夫。

ཡ་བ་ཀ། འབྲུ་ཞིག་ཟེར། 一种粮食。

ཡ་འབྲམས། སྟོང་པ་ཉིད་ལའང་། 1.无量。2.空性（佛）。

ཡ་འབྲོག་མཚོ། དབུས་གཙང་བར་གྱི་ཁྲི་སྐོར་གཅིག་གི་གནས་མཚོ་དང་བཅས་པ། 羊卓錯，前后藏中間之一万戶之地，其地有湖。

ཡ་མ། ན་ཚ་ལ་མའི་སྲིན་བུ་གཡོ་བ་ཟ་འཕྲུག་མི་དགོས་ལྟ་བུ། 病名，一种虫动发痒。

ཡ་མ་ཟུང་། ཆ་འགྲིགས་མ་ཡིན་པ། 不成双，不能成对。【增】不能配合的，不相称，如两只不同的鞋，又如不同的宗教、語言、风俗等等。〔达〕

ཡ་མ་བརླ། དོན་སྙིང་པོ་མེད་པ། 瑣屑，无要义。

ཡ་མུ་ན། ཆུ་བོ་ཡ་མུ་ན། 雅穆那（印度的河名）。

ཡ་མུ་ན་འབྱེད་པོ། སྟོབས་བཟང་གི་མིང་། 开闢雅穆那者（藻）。妙力（天神名）。

ཡ་མུ་ནའི་སྤུན། གཤིན་རྗེའི་མིང་། 雅穆那之兄（藻）。閻罗王。

ཡ་མེད། ཁྱད་པར་མེད་པ་ལྟ་བུ། 无差别（佛）。【增】单，孤独。〔达〕
（同）ཡ་ཡུད་མེད་པ།

ཡ་ཚད་པ། སྐྱེས་མཆོག་ལྟ་བུ། 上等人，大士。

ཡ་མཚན། ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ། 希有，希奇。

ཡ་མཚན་ཅན། མུ་སྟེགས་པའི་རབ་བྱུང་གྱི་ལའང་། 1.希有，希奇。2.外道出家人。（又）ཨ་ལི་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཨ་ལ་ལ་ལྟ་བུ། 奇怪，希有。（同）ཡ་རེ་ཚ་II.

ཡ་ཟ་མ་ཞུགས། ཟི་སྐྱར་ཟས་ཀྱང་མ་ཞུ་བར་ཐུར་དུ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ། 上食下泻，所食不消化。

ཡ་ཡ་བོ། སེམས་གཡོ་བ་ལྟ་བུ། 动，如心动(不安)。

ཡ་ཡུད་མེད་པ། ཁྱད་པར་མེད་པ་ལྟ་བུ། 无差别（佛）。（同）ཡ་མེད།

ཡ་ཡོ། ཀྱག་ཀྱག་གམ་འཁྱོག་པོ། 弯曲。

ཡ་ཡོ་སྒོམས། ཀྱག་ཀྱག་ཡ་ཡོ་བསྒྲམ་དགོས་ན་དྲང་པོར་སྒོམས། 矯正弯曲。

ཡ་ཡོ་མེད་པ། དྲང་པོའི་མིང་། 不弯曲，端直。

ཡ་ཡོར། （原注缺）弯曲。

ཡ་ཡོར་འགྲོ། ཀྱུ་ཀྱུར་འགྲོ་བ། 弯曲而行（如蛇）。

ཡ་རབས། རིགས་ཡ་རབས་ཟེར། 上流人，上等种姓。

ཡ་རི། （原注缺）上面的山。

ཡ་རེ་ཚ། I. འཇིགས་སུ་རུང་བའམ་སྐྱི་གཡའ་བ་ལྟ་བུ། 可怖，可怕。（同）ཡ་ང་བ།
II. ཨ་ལི་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཨ་ལ་ལ་ལྟ་བུ། 奇怪，希有。（同）ཡ་མཚན་ཅན།

ཡ་ལད། གོ་ཆའི་མིང་། 鎧，甲胄。

ཡ་སོ། ཁའི་ཡ་སོ་ཚེམས། 上牙。

ཡ་སོར། （原注缺）上牙中。(ཡ་སོ 的第七囀声)

ཡ་སྲིན། ན་ཚ་ལ་མའི་སྲིན་བུ་གཡོ་བ་ཟ་འཕྲུག་མི་དགོས་ལྟ་བུ། 病虫名，一种虫动发痒。

ཡག་པོ། བཟང་པོའམ་ལེགས་པོ་ཞེས་པའང་སྣང་།

美，好，亦作 ཡགས་པོ།

ཡག་པོ་བྱུང་། ལེགས་པ་བྱུང་། 好了。

ཡག་མ། གསར་པ་ལ་འདང་། 1.好的。2.新鲜的。

ཡང་། སླར་ཡང་ལྟ་བུ། 又，再。

【增】1.＝ མོད་ཀྱི། 但，然则。2.并且，再者，也，在 ག་ད་བ་ས་ 之后时变为 ཀྱང་། 在元音后常为 འང་། 3.与动詞詞根連用时义为"虽然"。〔达〕 輕。〔四〕

ཡང་རྒོད། ཤིན་ཏུ་མ་རུངས་རྒོད་པོ། 极残暴，极粗野。

ཡང་འཇུག རྗེས་འཇུག་གི་རྗེས་སུ་ཡང་འཇུག་པའི་ཡི་གེ་ད་དང་ས་གཉིས་ལ་འདང་། 藏文复后音 ད་ས་ 二字。

ཡང་ཐོག ཁང་པའི་ཡང་ཐོག་སྟེ་གག། 房屋重頂。

【增】＝བསིལ་ཁང་། 〔达〕

ཡང་དག་འགོག གཤིན་རྗེའི་གྲོང་། 正灭（藻）。閻罗王之城。

ཡང་དག་འགྲོ་བ། དུས་ཀྱི་མིང་དང་ཕར་ཕྱིན་པ། 正行（藻）。1.时。2.往，到彼岸（佛）。

【增】通衢，大道。〔达〕（达无 བ་字）

ཡང་དག་འགྲོགས་དུས། གནམ་གང་། 正同行时（藻）。晦日，阴历三十日。

ཡང་དག་རྒྱལ་པོ། འཁོར་ལོ་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ། 眞主（藻）。轉輪王（佛）。

ཡང་དག་རྒྱུ་བ། རླུང་གི་མིང་། 正行(藻)。风。

ཡང་དག་ངུ། བརྒྱ་སྦྱིན། 正泣(藻)。帝釋（天神名）。（同）ཡང་འབོད།

ཡང་དག་ཐོས་པ། གྲུབ་མཐའ། 正聞（藻）。宗派。【增】1.正确的聞知者，見聞多者，多聞者。2.誓言。〔达〕

ཡང་དག་མཐའ། སྟོང་པ་ཉིད། 实际，空性（佛）。【增】＝ ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས། 法界。〔达〕

ཡང་དག་པ། I.དག་པའི་དག་པ་སྟེ་རྣལ་མར་རམ་དངོས་གནས། 最清净，眞，实。

II.སངས་རྒྱས། 眞实者（藻）。佛。

ཡང་དག་སྦྱོར། དགེ་བའི་མིང་། 正加行（藻）。善。

ཡང་དག་བཟུང་བ། ཕྱི་རྒོལ་ལམ་ཕྱོགས་ཕྱི་མ། 正持（藻）。敌者，辯論中后发言者。

ཡང་དག་རིག ཤེས་རབ་ཀྱི་མིང་ལ་འདང་། 1.正确了解。2.智慧。

ཡང་དག་གསལ། （原注缺）正明。

ཡང་དང་ཡང་དུ། སླར་ཡང་ཡང་། 再，复。再三再四。（同）ཡང་ཡང་།

ཡང་ཏི། 〔汉〕 རྡོ་ཡང་ཏི་གཡང་ཏི་ཞེས་པ་འང་སྣང་། 羊脂玉，亦作 གཡང་ཏི།

ཡང་ན། （原注缺）又，再，复，或。

ཡང་ཕྱི། ཨ་ཕྱིའི་མ། 曾祖母。

ཡང་བ། ལྗི་བོ་མ་ཡིན་པ། 輕，不重。

ཡང་འབོད། བརྒྱ་སྦྱིན། 复呼（藻）。帝釋（天神名）。（同）ཡང་དག་ངུ།

ཡང་མིག ཨ་ལོང་ངམ་སྒོའི་ཕྱི་ལོགས་ཀྱི་གཟུང་ཐག་གི་ཁུང་མིག 环子，如門环。

ཡང་མེས། མེས་པོའི་པ་ལ་འདང་། 曾祖。

ཡང་མེས་པོ། དབང་ཕྱུག་པོ། 曾祖父（藻）。大自在（天神名）。

ཡང་རྩལ། ཡང་བའི་རྩལ་ཅན་སྦྱོར་བ། 輕捷的体育运动。【增】高技。〔达〕 快当。〔四〕

ཡང་རྩེ། རྩེ་མོའི་རྩེ་མོ། 极頂，頂之頂。

ཡང་ཚ། སྣག་ཚ་བོ་ཟེར་བ་དེར་ལྟོས། 外孙，参看 སྣག་ཚ་བོ་条。【增】曾孙。〔四〕

ཡང་ཟབ། ཤིན་ཏུ་ཟབ་མོ། 最深，极深。

ཡང་ཟོར་ཅན། ལྗིད་པོ་མ་ཡིན་པ་ཡང་བའི་མིང་། 不重，輕快。

ཡང་ཡང་། སླར་ཡང་ཡང་། 数数，再三再四。【增】只管。〔四〕 （同） ཡང་དང་ཡང་དུ།

ཡང་ལཱ། 〔汉〕 མར་མེའི་མིང་རྒྱ་ནག་སྐད་ལ་ཡང་ཞེས་པ་ཕྱི་གླིང་པ་ལཱ་ཞེས་མར་མེའམ་ཞུགས་མར་དང་ཡང་མན་སོགས་ལ་སྦྱོར། 洋蜡。

ཡང་སོས། ཚ་དམྱལ་དང་པོ་སྟེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསོས་པས་སོ།། 等活（佛），第一热地狱，数数复活。

ཡང་སྲིད། འཁོར་བའི་མིང་། 后有，生死，輪迴（佛）。

ཡང་སྲིད་ཅན། སེན་མོ་དང་འཁོར་བའི་མིང་། 后有者（藻）。1.指甲。2.生死，輪迴（佛）。

ཡང་སྲིད་མེད་པ། ཐར་པ་མྱང་འདས་ཀྱི་མིང་། 无后有，解脱，涅槃（佛）。

ཡང་སྲུས། （未詳）

ཡངས། （原注缺）寬广，寬闊。

ཡངས་ལྡན། ས་གཞིའི་མིང་། 地基，大地。【增】或 ཡངས་ཤིང་ཆེ་བ། 广闊。〔达〕

ཡངས་པ། ཀུ་ཏོག་མ་ཡིན་པ་ཀུ་ཡངས་པ། 寬广，广闊。

ཡངས་པ་ཅན། རྒྱ་གར་ནའི་བཻ་ཤཱ་ལི་ཞེས་པའི་གྲོང་ཞིག 印度毗舍离城。【增】西藏北部的广严寺，內有宗喀巴的舍利塔。〔达〕

ཡངས་པ་ཅན་མ། སྒྲོལ་མའི་མཚན་ལའང་། 寬广母（藻）。度母名。

ཡངས་འཛོམས། བ་དྲུས་མའམ་བཞོན་མ། 广挤者（藻）。乳牛。

ཡད་ཡུད། གལ་ཆུང་དོན་མེད། 不重要，无意义。

ཡད་ཡོད། （注同上）

ཡན། （原注缺）以上（与 མན་ 相对）。

ཡན་ཆད་དུ། འབབ་ཆུ་ལ་རག་ལས་ནས་འདི་ཡན་དེ་མན་ཆད་དུ་ལྟ་བུ། 以上，在以上。

ཡན་དུ། （注同上）

ཡན་དུ་ཆུག འཁྱམ་གཡེལ་དུ་ཆུག 使漫游，使游蕩去。

ཡན་ནས་ཕྱིན་པ། འཁྱམས་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ། 游蕩，閒游。

ཡན་པ། འཕྱན་པ་ཟེར་བ་ལའང་། 徘徊，漫游。【增】1.＝ གཞན་པ། 另一个，其他。2.自由的，空閒的，无主的，公有的地方和物件，如空气，石头等。〔达〕 白丁。〔四〕

ཡན་པ་བ། བྱེ་བྲག་པའམ་ལོགས་སུ་དགར་བ། 别个，另外。

ཡན་པར་བཏང་བ། རང་དགར་བཏང་བ། 放纵，放任。

ཡན་པར་མི་གཏོང་། རང་འདོད་པར་མི་གཏོང་། 不放纵，不使自由。

ཡན་པར་བཞག རང་དགར་བཞག་པ་ལྟ་བུ། 随便放着。

ཡན་མན། ཡན་ཆད་མན་ཆད། 上下，以上和以下。

ཡན་ལག ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག 肢。【增】1.部分，成分。2.附属的，助成的，譬喻指支流，树枝，章节，附录，补篇。〔达〕

ཡན་ལག་སྐྱེས། ཕོ་མཚན། 支生（藻）。男性生殖器。

ཡན་ལག་བརྒྱ་པ། ཤིང་རྟའི་མིང་། 百支（藻）。車。

ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྡན། ཆུ་བོ་གང་གཱ་དང་བསིལ་བ་ཞིམ་པ་ཡང་བ་དང་འཇམ་པ་དྭངས་པ་སོགས། 具八支（藻）。恒河，此河具有清凉、甘美、輕、軟、澄淨等八德。

ཡན་ལག་བརྒྱད་པ། （原注缺） 八支，八个支分。

ཡན་ལག་ལྔ་པ། I.རུས་སྦལ་གྱི་མིང་། 五支者（藻）。龟。
II.ལག་པའི་མིང་ལའང་། 手。

ཡན་ལག་ལྔ་སྦས། （注同上I）藏五支（藻）。

ཡན་ལག་ཅན། ཟླ་བ་ལའང་། 1.有支分者。2.月亮。

ཡན་ལག་མཆོག མགོ་བོའི་མིང་། 最胜支（藻）。头。

ཡན་ལག་མཆོག་མ། བུད་མེད་མཆོག 胜支女（藻）。美女。（同）ཡན་ལག་མཛེས་མ།

ཡན་ལག་ཐོག་མ། མགོ་བོའི་མིང་། 頂支（藻）。头。

ཡན་ལག་དང་པོ། （注同上）首支（藻）。

ཡན་ལག་དུ་མ་ཚང་མ། འདུས་བྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ། 一切有为法（佛）。

ཡན་ལག་དྲུག་པ། བྱ་སྤྱིའི་མིང་། 六支者（藻）。鳥。

ཡན་ལག་བདུན་པ། ཕྱག་འཚལ་བའི་ཡན་ལག་དང་མཆོད་པའི་དང་བཤགས་པའི་སོགས། 七支（佛）：礼敬、供养、忏悔等。
【增】1.頂礼。2.献供。3.悔过。4.庆喜善事。5.請轉法輪。6.請不涅槃。7.迴向一切善事。〔达〕（达无 པ 字）

ཡན་ལག་དམར་བ། མིག་དམར། 紅支（藻）。火曜。

ཡན་ལག་མཛེས་མ། བུད་མེད་མཆོག 美支女（藻）。美女。（同）ཡན་ལག་མཆོག་མ།

ཡབ། པ། 父亲（敬）。

ཡབ་ཆ། མཁོ་བྱའམ་ཡོ་བྱད། 必需品，物品，用具。
【增】放在安全地方的物件。〔达〕

ཡབ་གཞིས། པ་གཞིས་ལའང་། 父业，父产。

ཡབ་ཡུམ་གཉིས། པ་མ་གཉིས། 父母（敬）。

ཡབ་ཡོབ། འགབ་པའི་དོན། 遮蔽，复盖。

ཡབ་སྲས། པ་དང་བུ་གཉིས། 父子（敬）。
【增】在宗教意义上指师徒。〔达〕

ཡམ། ཟོག་རྫུས་ལྟ་བུ་སྐྱེ་ཡོག་བཤད་ལ་བཤད་ཡམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 虛伪，如假貨，又如邪說为 བཤད་ཡམ། （同）ཡམ་མེ་བ།

ཡམ་བུ། （原注缺）楊布城。【增】尼泊尔之旧都城名，即今之加得满都。〔达〕

ཡམ་མེ་བ། ཟོག་རྫུས་ལྟ་བུ་སྐྱེ་ཡོག་བཤད་ལ་བཤད་ཡམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 虛伪，如假貨，又如邪說为 བཤད་ཡམ།

【增】=俗語的འཚམ་པོ། ཏ་ལམ། 1.溫和，中庸。2.不严酷。3.过得去的。4.草率，粗糙，粗鄙。〔达〕（同）ལམ།

ཡམ་མི་ཡིབ་པ། གདོང་འགབ་པ་ལྟ་བུ། 遮盖，如遮面。

ཡམ་ཡོམ། （原注缺）无主張。【增】又作 ཡ་མི་ཡོ་མི་ 或 ཡ་ངེ་ཡེ་ངེ་། 不固定地，无目的地，无意識地做事。〔达〕 草率。〔四〕

ཡམ་ཤིང་། སྲེག་ཤིང་། 燒的木柴，柴火。

ཡམས། རིམས་ནད། 瘟疫，傳染病。

ཡམས་ཐབས། （注同上）

ཡམས་ནད། （注同上）

ཡམས་སྲུ། ཡུལ་ཀུན་ཡམས་སྲུ། （未詳）

ཡར་ཀླུང་། ཡུལ་ཞིག 雅礱，前藏地名。

ཡར་དཀན། རི་ཡར་དཀན་གཟར་ལྟ་བུ། 險坡，陡坡。

ཡར་སྐྱེས་པ། ཡར་འཕེལ་བ་ལའང་། 有增长，有长进。

ཡར་བསྐྱེད་པ། ཡར་སྤེལ་བ་ལའང་། 使增长，使长进。

ཡར་ངོ། ཟླ་བ་ཡར་འཕེལ་བའི་དུས་ལ་ཟླ་བ་ཡར་ངོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 上弦月。

ཡར་ཆོབ་ཆོབ། ཡར་འཕར་བའམ་སྤུངས་པ་ལྟ་བུ། 1.跳跃。2.堆起。

ཡར་ལྟ་བ། རྩིས་སུ་ལྟ་བ་ལྟ་བུ། 向上看，如重視。

ཡར་གནས་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 上住女（藻）。鄔摩天女。

ཡར་སྤེལ། ཡར་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་པོས་སྤེལ་བ་ལྟ་བུ། 增长。（同）ཡར་འཕེལ།

ཡར་འཕགས་པ། ཡར་མཐོ་པོར་སོང་བ་ལྟ་བུ། 上涌，上升。

ཡར་འཕངས། ཡར་གནམ་ལ་རྡོ་འཕངས་པ་ལྟ་བུ། 上擲，如向天空拋石。

ཡར་འཕེལ། ཡར་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་པོས་སྤེལ་བ་ལྟ་བུ། 增长。（同）ཡར་སྤེལ།

ཡར་བ། དངུལ་གཡར་བ་ལའང་སྣང་། 借貸。

ཡར་མ། བ་དྲུས་མ་ལོ་གཅིག་ལོན་པ། 滿一年之乳牛。【增】1.不生育的牝牦牛。2.杂种母牛。〔达〕

ཡར་འཛེག རི་ཡར་འཛེག་པ། 上，升，如登山。【增】上高。〔四〕

ཡར་ལུད་པ། ཆུ་མ་ཁོལ་ཏེ་ཡར་ལུད་པ་ལྟ་བུ། 溢出。

ཡལ་ག. ཤིང་གི་ཡལ་ག 树枝。

ཡལ་ག་ལྔ་པ། ལག་པའི་མིང་། 五枝(藻)。手。

ཡལ་ག་ཅན། ལྗོན་ཤིང་། 有枝（藻）。树木。【增】一种著名的树。〔达〕（同）ཡལ་ག་ཕྲེས། ཡལ་གས་ལྷུག ཡལ་འདབ་ཅན།

ཡལ་ག་འཆང་། སྡོང་རྐང་གི་མིང་། 持枝（藻）。根干。

ཡལ་ག་ཕྲེས། ལྗོན་ཤིང་། 枝連（藻）。树木。（同）ཡལ་ག་ཅན། ཡལ་གས་ལྷུག ཡལ་འདབ་ཅན།

ཡལ་གའི་རལ་བ། འཁྲི་ཤིང་། 枝发(藻)。籐。

ཡལ་གའི་རི་དྭགས། སྤྲེའུ་མིང་། 枝上兽(藻)。猴子。

ཡལ་གས་ལྷུག ལྗོན་ཤིང་། 枝增(藻)。树木。

【增】氐宿。〔达〕

(同) ཡལ་ག་ཅན། ཡལ་ག་བྲིས།

ཡལ་འདབ་ཅན། (注同上) 有枝叶 (藻)。

ཡལ་སྡོང་། ཡལ་གའི་ཕུང་པོ། 枝干，枝丛。

ཡལ་ནས་འགྲོ། (原注缺) 消逝，消失。

ཡལ་འཕྲུལ། ཟུང་འཇུག 双运 (佛)。

ཡལ་བ། མེད་པར་ཡལ་བ། 消失，消灭。

【增】縮小，减少，降低，抑制，退縮，免去。〔达〕

ཡལ་བར་དོར་བ། དོན་མེད་དུ་བོར་བ། 輕弃，不重視而抛弃。

ཡལ་མེ། མེ་འཐོར་བའི་ལྕེ་ལྟ་བུ། 飘散的火，如火焰。

ཡལ་བཙུགས། རྒྱལ་འཛོགས་པའི་མིང་དུ་གསུངས་ཀྱང་ནག་འཛོགས་པའི་མིང་ངམ། 賭，賭胜，賭咒。

ཡལ་འཛོགས། (注同上)

ཡལ་གཟུགས། (注同上)

ཡལ་ཡལ། གྲངས་གནས་ཞིག་ལའང་། 独墨兰，大数之一。

ཡལ་ཡུལ། (未詳)

ཡལ་ཡོལ། གྲངས་གནས་ཞིག་ལའང་། 維波罗，大数之一。【增】=ཡལ་ལེ་ཡོལ་ལེ། 不注意。〔达〕 浮泛。〔四〕

ཡལ་སོང་། མེད་པར་བྱས་སོང་ལྟ་བུ། 消灭。

ཡས། ཡ་ཡིས་དང་ཡ་ནས། 由上面。(ཡ་的第三轉声)【增】1.= ཟལ། མེད། 无有，少于。2.佛教中此字表示无不乐。〔达〕

ཡས་གླུད། བོན་པོ་རི་ལུགས་ཀྱི་མདོས་གླུད་འཕེན་པ་ལྟ་བུའི་ཡས་སྟགས་དང་ཡ་སྟགས་ཀྱང་སྣང་བ་དང་ཡས་ཀྱང་། 笨教送鬼时之用品，亦作 ཡ་སྟགས། ཡས། (同) ཡས་སྟགས། ཡས་ཐག ཡས་བསགས།

ཡས་གཏུན། གཏུན་ཤིང་ངམ་གཏུན་རྡོ་ལྟ་བུ། 杵和臼。

ཡས་སྟགས། བོན་པོ་རི་ལུགས་ཀྱི་མདོས་གླུད་འཕེན་པ་ལྟ་བུའི་ཡས་སྟགས་དང་ཡ་སྟགས་ཀྱང་སྣང་བ་དང་ཡས་ཀྱང་། 笨教送鬼时之用品，亦作 ཡ་སྟགས། ཡས།

(同) ཡས་གླུད། ཡས་བསགས།

ཡས་ཐག (注同上)

ཡས་འདོད། བཅོས་ཐབས་གླུད་འདོད་པ། 送替身，一种治病之方法。

ཡས་བབ་པ། ཡ་མཐོ་ནས་བབ་པའམ་ཉམས་པའི་དོན་ལའང་། 1.从上流注。2.退失。

ཡས་མས། ཡ་ནས་མ་ནས་ཟེར་བ་(དང་)། 从上，从下。

ཡས་ལ། ཁྱེད་ལའམ་ཉིད་ལ། 对汝，对于您(敬)。

ཡས་བསགས། བོན་པོ་རི་ལུགས་ཀྱི་མདོས་གླུད་འཕེན་པ་ལྟ་བུའི་ཡས་སྟགས་དང་ཡ་སྟགས་ཀྱང་སྣང་བ་དང་ཡས་ཀྱང་། 笨教送鬼时之用品，亦作 ཡ་སྟགས། ཡས།

(同) ཡས་གླུད། ཡས་སྟགས། ཡས་ཐག

ཡི། ལྷ་ཡི་མི་ཡི་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་དྲུག་སྒྲ། 的，之，如天的，人的，第六轉声。【增】1.数目符号54。2.在混合字中有时替代 ཡིད།〔达〕

ཡི་ག་ཕྱིན་དུ་འཕྱུར། ཟས་ཁོལ་བ་ལྟ་བུ། 心翻，反胃。

ཡི་ག་འགག་པ། ཟས་ལ་དང་ག་འགག་པའམ་··· འགགས་ཟིན་པ་ལའང་སྦྱོར། 不思飲食，胃口不开。

ཡི་ག་སྡར་བ། （注同上）

ཡི་ག་འཆུ་བ། （注同上）

ཡི་ག་འབྱེད་པ། ཟས་ལ་དང་ག་ཡོད་པ་ལྟ་བུ། 胃口开，有食欲。

ཡི་གར་འགྲོད་པ། ཡིད་ལ་དགའ་བར་འོས་པའམ་ཡིད་དུ་འོང་བ། 合意，心中喜悦。

ཡི་གར་འོང་བ། （注同上）

【增】合乎口味。〔达〕

ཡི་གེ བརྗོད་པ་ཀུན་གྱི་གཞིར་གྱུར་པ་ཡི་གེའམ་མིང་གི་གཞིར་གྱུར་པའམ་དོན་མི་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཀྱི་སྐད་པ་ཡི་གེ་ཟེར་བ་དང་ཡི་གེ་དེ་ལ་དབྱངས་ཡིག་དང་··· གསལ་བྱེད་གཉིས། 字，文字，一切語言的基础，詞的基础，不表义理的声音。字有二类，即母音字与子音字。

【增】記录，书信，文件。〔达〕

ཡི་གེ་མཁན། དྲུང་ཡིག་པ་དང་ཤིང་ཟན་འབུ་··· ལའང་། 1.文书，繕写員。2.吃木虫。

ཡི་གེ་པ། （注同上）

ཡི་གེ་བྲལ། （原注缺）离文字（佛）。

ཡི་གེའི་གཞི་ཅན། སྟག་ཤིང་ངམ་ཤིང་སྟག་པ། 字的根基（藻）。樺木。

ཡི་ཆད་པ། སེམས་ཞུམ་པ། 灰心，心退弱。

【增】＝ཐང་ཆད་ 或 སེམས་སྐྱོ་བ། 〔达〕 心志灰了。〔四〕（达、四皆无 པ་ 字）

ཡི་འཆུས་པ། ཟས་ཀྱི་དང་ག་མེད་པར་གྱུར་པ། 胃口不开，无食欲。

ཡི་དམ། ལྷ་ཡི་དམ་ཆོས་སྐྱོང་ལྟ་བུ། 本尊，护神法（佛）。

【增】＝དམ་བཅའ། 誓愿。〔达〕

ཡི་དྭགས། ངན་སོང་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་ཏེ་ཟས་སྐོམ་ཡིད་ལ་བཏགས་པས་ན་ཡི་དྭགས་ཞེས་བྱའོ། ། 餓鬼（佛），三恶趣之一，心常思飲食，故名餓鬼。

ཡི་དྭགས་གླགས་ལྟའི་དུས། ས་རུབ་དུས། 餓鬼求隙时（藻）。黄昏时。

ཡི་དྭགས་རྒྱལ་པོ། གཤིན་རྗེའི་རྒྱལ་པོ། 鬼王（藻）。閻罗王。（同）ཡི་དྭགས་བདག་པོ།

ཡི་དྭགས་རྒྱུ་བ། མཚན་མོ། 餓鬼行（藻）。夜間。

ཡི་དྭགས་བདག་པོ། གཤིན་རྗེའི་རྒྱལ་པོ། 鬼主（藻）。閻罗王。（同）ཡི་དྭགས་རྒྱལ་པོ།

ཡི་མི་འཁྲིགས། མ་ངེས་པའམ་མ་དཔྱད་པ། 不了解，不决定，未观察。

ཡི་མུག་པ། སེམས་མི་གསལ་བའམ་ཡིད་ཞུམ་པ། 1.忧愁，心不开朗。2.退志，灰心。

【增】代替 ཡིད་མུག་པ་ 等于 སེམས་སྐྱོངས་པ། 不愉快的，懊恼，沮丧。〔达〕 憎恶。〔四〕（同）ཡི་རེ་མུག

ཡི་ཙེ། 〔汉〕 ཁྲུས་རྫས་སམ་འདག་ཆལ་ཡི་ཙེ་ཞེས་རྒྱ་ནག་སྐད། 胰子，肥皂。

ཡི་རང་བ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་· རངས་ཞེས་པའང་། 随喜（佛），亦作 རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ 及 རྗེས་སུ་ཡི་རངས།

【增】代替 ཡིད་རངས་པ་ 等于 དགའ་བ་། 喜悦。

〔达〕（达作 ཡི་རངས་པ་）

ཡི་རེ་མུག སེམས་མི་གསལ་བའམ་ཡིད་ཞུམ་པ། 1.心不爽朗。2.退志，灰心。【增】厌憎。〔四〕（同）ཡི་མུག་པ།

ཡི་གསོད། ཡིད་དཔུས་ཕྱུང་བའམ་སེམས་ཞུམ་པའམ་སྐྱོ་བ། 灰心，退志，厌倦。

ཡི་བསད་པ། （原注同上）已灰心，已厌倦。

ཡིག་བཀུར། ཡི་གེ་ཁར་དུ་བཅུག་པའམ་ཡི་གེ་སྤྲིངས་པ། 寄信。（同）ཡིག་བསྐུར།

ཡིག་སྒྲོགས། ཡི་གེའི་ཤུབས། 信封。

ཡིག་བསྐུར། ཡི་གེ་ཁར་དུ་བཅུག་པའམ་ཡི་གེ་སྤྲིངས་པ། 寄信。

【增】尺牘指南。〔达〕（同）ཡིག་བཀུར།

ཡིག་མཁན། འབུ་ཞིག་དང་དྲུང་ཡིག 1.吃木虫。2.文书，繕写員。【增】写讀专家。〔达〕

ཡིག་ཆ། དཔེ་ཆ། 書籍。【增】記录，笔記。〔达〕略。〔四〕文件。〔本〕

ཡིག་ཆུང་། མཆན་བུ་ཡིག་ཆུང་། 小字，如小注。

ཡིག་འབྲུ་རེ་རེ། ཡི་གེ་རེ་རེ། 每个字。（同）ཡིག་རེ།

ཡིག་ཚང་། ཡི་གེ་འབྲི་ས། 文书处，秘书处。

ཡིག་རེ། ཡི་གེ་རེ་རེ། 每个字。（同）ཡིག་འབྲུ་རེ་རེ།

ཡིག་ཤོག ཡི་གེ་འབྲི་ཤོག 写字用紙，信紙。

ཡིག་ཧུལ། ནོར་བའི་ཡི་གེ། 錯字。

ཡིད། སེམས། 意，心。

ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས། 意处（佛），唯是意識所緣之法。

ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས། རྣམ་ཤེས་དྲུག་པ། 意識(佛)，第六識。

ཡིད་ཀྱི་ཟུག་རྔུ། སེམས་མི་བདེ་བ། 心中愁苦。

ཡིད་ཀྱི་ལས། རྣམ་རྟོག་གམ་སེམས་པ། 意业（佛），思慮，思想。

ཡིད་ཀྱི་ཤིང་རྟ། འདོད་ཆགས། 意車（藻）。貪，貪欲（佛）。

ཡིད་ཀྱི་སྤུབས་ཤིང་། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 攪意木（佛），极喜自在魔。

ཡིད་སྐྱོ་བ། དགའ་བ་མེད་པ། 厌，不喜欢。【增】悔恨。〔达〕（达无བ་字）

ཡིད་ཁམས། ཡིད་དབང་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སོགས་ལ་ཟེར། 意界（佛），意根，意識等。

ཡིད་འཁྲལ། སེམས་འཁྲུར་འཁོལ་ལྟ་བུ། 心焦，心如煎煮。

ཡིད་དགའ། མེ་ཏོག་དང་སེམས་དགའ་བ། 1.心喜（藻）。花。2.心欢喜。

ཡིད་དགའ་བ། སེམས་དགའ་བ། 心欢喜。（同）ཡིད་ལ་འབབ་པ།

ཡིད་དགའི་ལྗོན། ལྷའི་ལྗོན་ཤིང་། 悅意树，天界之树名。

ཡིད་མགྱོགས། ཉི་མའི་རྟ་ཡང་། 意捷，日神之馬。

ཡིད་འགྲོགས། ནད། 病。

ཡིད་རྒོད་པ། བཞད་གད་ཡང་། 1.心浮躁。2.笑。

ཡིད་གཅུགས། སེམས་མཐུན་པའམ་མཛའ་གཅུགས

བའི་མིང་། 亲爱，同心，和爱。

ཡིད་ཆགས་པ། སེམས་ཤོར་བ། 爱好，爱恋。
(同) ཡིད་ཕྲིད་བ།

ཡིད་ཆེས་པ། སྐད་ཆ་སྙན་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་ལྟ་བུ། 信任，信赖，信托。【增】倚靠。〔四〕

ཡིད་འཆུས། ཡིད་ལ་དང་ཀ་འགགས་པ་ལྟ་བུ་ཡི་འཆུས་པའང་། 胃口不开，亦作 ཡི་འཆུས་པ།

ཡིད་གཉིས། ཐེ་ཚོམ། 三心二意，狐疑。
【增】=ནེམ་ནུར། 〔达〕

ཡིད་རྟོན། ཡིད་ཆེས། 信任。

ཡིད་བརྟན་པ། ཡིད་ཆེས་པའམ་ཡིད་ཆེས་ཐུབ་པ། 可信任，可靠。

ཡིད་བརྟན་ཐེར། （注同上）

ཡིད་དུ་འོང་བ། ཡིད་ལ་དགའ་བར་འོས་པ། 悦意，可爱，可喜。
【增】顺适。〔四〕（同）ཡིད་འོང་།

ཡིད་གདུང་། མྱ་ངན་མིང་། 忧愁。
【增】恸，伤。（四）

ཡིད་གདུངས་པ། མྱ་ངན་བྱས་པའམ་སེམས་སྡུག་བསྔལ་བའི་མིང་། 忧愁，心中痛苦。
【增】叹惜。〔四〕
（同）ཡིད་ནང་ཆུད་པ། ཡིད་མི་བདེ་བ།

ཡིད་བདེ། ཡིད་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་བདེ་བ། 喜（佛），意眷属之乐受。

ཡིད་འདུན་པ། དོན་གཉེར་གྱི་བློ། 意愿，希求心。

ཡིད་ལྡན། མི་སྐྱེ་ལའང་། 有心意（藻）。人。
【增】人性，人道，等于 ཡིད་ཅན། 〔达〕

ཡིད་ནང་ཆུད་པ། མྱ་ངན་བྱས་པའམ་སེམས་སྡུག་བསྔལ་བའི་མིང་། 忧愁，心中痛苦。
（同）ཡིད་གདུངས་པ། ཡིད་མི་བདེ་བ།

ཡིད་མནགས་པ། ཡིད་ལ་བཟོད་པ་བསྒོམས་པ་ལྟ་བུ། 忍受，忍耐。

ཡིད་བརྟགས་པ། （注同上）

ཡིད་ཕམ། སེམས་ཕམ་པ། 扫兴，沮丧。

ཡིད་བྱུང་། ཡིད་བྱུང་བར་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 出离（佛），如心厌离。

ཡིད་ཕྲིད་བ། སེམས་ཤོར་བ། 爱好，爱恋。
（同）ཡིད་ཆགས་པ།

ཡིད་འཕྲོག གཞན་གྱིས་ཡིད་འཕྲོག་པ་ལྟ་བུ། 夺魂，迷惑，如被他人所迷，【增】极美。〔达〕

ཡིད་བྱུང་། བདུད་ཀྱི་མིང་། 意起（藻）。魔。
【增】欲天（爱神），极喜自在。〔达〕（达作 ཡིད་འབྱུང་）（同）ཡིད་སྦྲུབས།

ཡིད་བྱུང་བ། འཁོར་བ་ལས་ཡིད་བྱུང་བ་ནི་དེ་ལས་སྐྱོ་ཤོས་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ། （སྐྱོ་ཤོས་ 似是 སྐྱོ་ཤས་ 之誤）厌离（佛），如厌离生死。

ཡིད་བྲེལ་བ། ཁོམ་མེད་བྲེལ་བ་ཆ་བོ། 无暇，忙乱。

ཡིད་སྨོང་བ། སེམས་གནམ་གྱི་སྨུག་པ་ལྟ་བུར་མི་གསལ་བའམ་ཡིད་ཆད་པ་ཡི་སྨུག་ཀྱང་། 1.心不开朗，如天降雾。2.灰心败意。
（同）ཡིད་སྨུག་པ།

ཡིད་སྨོང་སྨོང་། （注同上）

ཡིད་དབང་། འདས་མ་ཐག་པའི་སེམས། 意根（佛），无間灭心。

ཡིད་འཕྲོད་མ། ལྡོང་རས་ལའང་། (ལྡོང་རས་ 似是 ལྡོང་རོས་ 之誤) 呼意女（藻）。雄黃。

ཡིད་མ་ཁྲོང་བ། སེམས་དྭངས་ཤིང་གསལ་ཏེ་ཞུམ་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ། 意不迷，心明净，无畏。

ཡིད་མི་བདེ་བ། ཀྱུ་ངན་བྱུས་པའམ་སེམས་སྡུག་བསྔལ་བའི་མིང་། 忧愁，内心痛苦。
(同) ཡིད་གདུངས་པ། ཡིད་ནང་ཚུད་པ།

ཡིད་མུག་པ། སེམས་གནམ་གྱི་སྨུག་པ་ལྟ་བུར་མི་གསལ་བའམ་ཡིད་ཆད་པ་ཡི་མུག་ཀྱང་། 1.心不开朗，如天降雾。2.灰心敗意。
(同) ཡིད་ཁྲོང་བ། ཡིད་ཁྲོང་ཁྲོང་།

ཡིད་མོས། ལྷའི་ལྗོན་ཤིང་དང་ས་མོས། 意解（藻）。1.天树。2.百合花。

ཡིད་སྨོན་པ། སེམས་དགའ་བ། 心欢喜。
【增】愿望，希求。〔达〕

ཡིད་ཙམ། ཅུང་ཟད་ཙམ་ལའང་། 1.略意（佛）。2.少許。

ཡིད་གཞུངས། ཤེས་རབ་ཅན་ནམ་འཛིན་རྩལ་དྲང་པོ་ཤར་ཤར་བྱེད་པོ། 聪明，有智慧者，理解力敏捷者。【增】1.有智慮的，精明的，有知覺的。2.=སེམས་དྲང་པོ། 正直，誠实。〔达〕

ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ལའང་། 1.如意珠。2.观音（菩薩名）。

ཡིད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ། (原注缺) 如意摩尼宝王（如意宝珠）。

ཡིད་བཟང་། ལྷ་དང་མེ་ལྷ་དང་འབྲུ་ཞིག 善意（藻）。1.天神。2.花。3.一种谷。

ཡིད་བཟང་སྐྱེ། ཛཱ་ཏིའི་མེ་ཏོག་ལའང་། 善意生（藻）。豆蔻花。

ཡིད་བཟང་རྡུལ། མེ་ཏོག་རྡུལ་ལམ་མེ་ཏོག་གི་བཅུད། 善意尘（藻）。1.花粉。2.花蜜。

ཡིད་འོང་། ཡིད་ལ་དགའ་བར་འོས་པ། 悦意，可喜。(同) ཡིད་དུ་འོང་བ།

ཡིད་འོང་མ། སྒྲོལ་མ་ལའང་། 1.美女。2.度母。

ཡིད་རང་བ། ཡི་རང་བ། 心喜，随喜（佛）。

ཡིད་ལ། (原注同下条) 意中，心中。

ཡིད་ལ་གཅགས། བྱམས་པ་དང་ལྡན་པས་ཡིད་ལ་དུས་དུ་འདྲེན་པའམ་འཆང་། 怀念，以慈悯之心常时怀念。

ཡིད་ལ་ཉལ་བ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 卧意中（藻）。极喜自在魔。
(同) ཡིད་ལས་བྱུང་བ། ཡིད་སྐྱབས་བདག་པོ།

ཡིད་ལ་འཐད་པ། ཡིད་ལ་འོས་པའམ། 合意，适意。

ཡིད་ལ་ཕངས་པ། སེམས་ལ་གཅེས་པའམ་བརྩེ་བ། 心中爱怜。

ཡིད་ལ་བྱེད་པ། ཡིད་ཆགས་པ་སྟེ་ཡུལ་ལ་གཏོད་པའོ།། 作意（佛），贪爱，专注于外境。
【增】1.幻想，想象。2.爱好。〔达〕

ཡིད་ལ་འབབ་པ། སེམས་དགའ་བ། 合意，心欢喜。(同) ཡིད་དགའ་བ།

ཡིད་ལ་འཚམ་པ། ཡིད་ལ་འཐད་པ། 适意，称心。

ཡིད་ལས་སྐྱེས། མིའི་མིང་དང་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལའང་། 意生（藻）。1.人。2.极喜自在魔。

ཡིད་ལས་བྱུང་བ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག

从意生（藻）。极喜自在魔。

（同） ཡིད་ལ་ཉལ་བ། ཡིད་སྤྲུབས་བདག་པོ།

ཡིད་སྤྲུབས། བདུད་ཀྱི་མིང་། 扰意（藻）。魔。

【增】1.＝ འདོད་ལྷ། 欲天，爱神。2.藏历的三月。3.倔强不驯的心性。〔达〕

（同） ཡིད་བྱུང་།

ཡིད་སྤྲུབས་བདག་པོ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག 扰意主（藻）。极喜自在魔。

（同） ཡིད་ལ་ཉལ་བ། ཡིད་ལས་བྱུང་བ།

ཡིན་སྐད་དོ། ཡིན་ཟེར་རོ།། 說是，傳說是。

ཡིན་གྱི། ཡིན་ངེས་སོ་ལྟ་བུ། 是的，如决定是。

ཡིན་གྲང་ན། ཡིན་ཟེར་ན། 若是，若說是。

ཡིན་མདོག་ཁ་པོ། ཡིན་ཟེར་བའི་མདོག་སྟོན་མཁན། 表示为是（装作眞的）的人。

ཡིན་ནོ་ཅོག ཡིན་པ་ཐམས་ཅད། 凡是，一切是者。

ཡིན་མིན། ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ། 是否，是与不是。

ཡིན་མོད་ཀྱང་། བདེན་པར་ངེས་ཀྱང་། 虽是，虽然眞实。

ཡིན་ཡོ། ཡིན་ཟེར། 据說是。

ཡིན་ཤིས་ཁ། བཀྲ་ཤིས་པའི་ཚིག་ལྟ་བུ། 吉祥話，吉祥語。

ཡིན་གཤིས། ངེས་དོན་དུ་གནས་པ། 实是，是决定义，了义（佛）。

ཡིབ་པ། གབ་པའམ་སྦས་པ། 复盖，隐藏。

【增】隐藏自己。〔达〕

ཡིབ་ས། སྐམ་ཤ། 肉干。【增】隐庇物。〔达〕

ཡིབ་ཤིང་།（原注缺）

【增】治伤治痛的药材。〔达〕

ཡིབས། I.འགབ་དགོས་ན་ཡིབས་ཤིག 藏匿，遮盖(命令詞)。【增】1.掩避。2.隐僻处。〔四〕

II.དབྱིབས་གཟུགས་ལའང་སྣང་། 形色（佛）。

ཡུ་ག གཙུབ་ཤིང་། 木鉆。【增】或作 ཡུ་ཁ། 燕麦，或一种似燕麦的谷类。〔达〕

ཡུ་གུ་ཤིང་།（原注缺）三七（药名）。

ཡུང་། ཡུང་བ་ལའང་། 姜黄。

【增】西藏一地名。〔达〕

ཡུ་ཅག ང་ཅག 我們，咱們。(同) ཡུ་བུ་ཅག

ཡུ་བ། I.སྟ་རེའི་ཡུ་བ་ལྟ་བུ། 柄，如斧柄。

II.སྲོག་ཤིང་ལའང་། 軸（如佛象或塔中心之立木）。

ཡུ་བ་ཅན། བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ་ལའང་། 1.有柄者。2.帝釋（天神名）之金剛杵。

ཡུ་བུ། ངེད་ཚོའམ་ང་ཚོའམ་རང་རེ། 我們，咱們，自己。

ཡུ་བུ་ཅག ང་ཅག 我們，咱們。

（同） ཡུ་ཅག

ཡུ་བོ། ར་ཅོ་མེད་པ་ཡུ་བོ། 无角牛。

ཡུ་མོ། ར་ཅོ་མེད་པའམ་ཞ་བ་མོ་ལྟ་བུ། 无角者，如牝鹿。

【增】1.无角牝畜。2.西藏一地名。〔达〕

ཡུ་མོ་མདེའུ།（原注缺）秃箭。

ཡུ་རིང་། ལྷམ་ཡུ་རིང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 长柄，长筒，如长筒靴。【增】有欛木碗。〔四〕

ཡུ་ཤ། མོན་སྲན་དྲེའུ་སོགས་བསྐོལ་བའི་ཁ་བ་ཤིག 豆类熬成之汁。

ཡུག་གཅིག གོས་ཆེན་ཡུག་གཅིག་ལྟ་བུ། 一疋，如一疋緞子。

ཡུག་སྣམ། (原注缺)

【增】斜紋嗶嘰布片。〔达〕

ཡུག་པ། I.(原注缺) 甩，涂抹。

II.རྐང་པའི་མིང་། 腿，脚。【增】小腿。〔达〕

ཡུག་ཡུག་པ། (原注缺) 甩动，涂抹。

ཡུགས་ཤིག (原注缺)涂抹吧！擦油吧！

ཡུགས་ས་མ། ཁྱོ་ག་ཤི་བའི་བུད་མེད་དང་ཆུ་སྟོད་ཟླ་བ་ལ་འདང་། 1.寡妇。2.箕宿月（六月）。

ཡུང་ང་། སྐྱ་སེར། 姜黄。（同）ཡུང་བ།

ཡུང་མདོག སྐྱ་སེར་མདོག 姜黄色，郁金色。

ཡུང་བ། སྐྱ་སེར། 姜黄。（同）ཡུང་ང་།

ཡུང་མ། (原注缺)

【增】＝ཉུང་མ། 蔓菁，蘿卜。〔达〕

ཡུངས་ཀར། (原注同上) 白芥子。

ཡུངས་དཀར། (注同上)

ཡུངས་ནག (原注同上) 黑芥子。

ཡུད་ཀྱིས། དུས་ཡུད་ཀྱིས། 頃刻，即刻，急速。

ཡུད་པ། ལྕི་བ། 重。

ཡུད་ཙམ། ཐང་ཅིག་སུམ་ཅུའི་ཡུན་ཚད་དོ་ཡུད་ཙམ་སུམ་ཅུ་ནི་ཉིན་ཞག་གཅིག 須臾，三十臘縛为一須臾，三十須臾为一昼夜。

【增】＝ཏིས་ཙམ་ 或 སྐིབ་ཙམ། 〔达〕

ཡུད་ཡུད་པ། བསྔགས་པ་བརྗོད་པའམ། 夸奖，贊叹。

ཡུད་ཡུད་བྱས་པ། (注同上)

ཡུན་གྱིས། དུས་རྒྱུན་ཡུན་གྱིས། 1.长期地。2.由于长时間。

ཡུན་ཐུང་། མ་འགྱངས་པ་ཡུན་ཐུང་། 短促，短时間。

ཡུན་གནས། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལ་འདང་། 长住(藻)。1.火。2.火神。

ཡུན་རིང་། དུས་ཡུན་རིང་། 长远，长时。

【增】迟久。〔四〕

ཡུན་རིང་འགོར་བ། དུས་ཡུན་རིང་ཐོགས་པ། 长时期耽擱。

ཡུན་རིང་འགྱངས་པ། (注同上)

ཡུམ། ཨ་མའི་མིང་དང་མདོ་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་འབུམ་པ་ལ་འདང་། 1.母亲（敬）。2.般若經。【增】1.佛母。2.佛教論文所依据的原书。〔达〕

ཡུམ་རྒྱས་བསྡུས། འབུམ་རྒྱས་བསྡུས། 广略佛母（佛），广略般若經。

ཡུར། གཉིད་དམ་གཉིད་འཐིབས་པ། 睡，昏睡。

【增】1.水道，沟渠。2.耘，鋤草。〔法〕（同）ཡུར་བ་I.

ཡུར་ཆུ། ཀའི་ཆུའམ་འདྲེན་པའི་ཆུ། 沟中之水，引来之水。

ཡུར་དྲངས་པ། ཞིང་ལ་ཡུར་ཆུ་དྲངས་ཟིན་པ། 已引沟水灌田。

ཡུར་འདྲེན། ཞིང་ལ་ཡུར་ཆུ་འདྲེན་རྒྱུ། 将引沟水灌田。

ཡུར་ཕྲན། ཆུ་ཀ་ཆུང་ཆུང་། 小水沟，小水道。

ཡུར་བ། I. གཉིད་དམ་གཉིད་འཐིབས་པ། 睡，昏睡。（同）ཡུར།

II. ཞིང་ལ་ཆུ་འདྲེན་བྱེད་ཀའི་མིང་། 导水灌田之水沟。【增】1.灌溉，开河。2.鋤草。（在ཡུར་མ་条下）〔达〕

瞌睡。〔四〕（同）ཡུར་མ་II.

ཡུར་པོ་ཆེ། ཆུ་ཡུར་ཆེན་པོའང་། 1.大沟。2.大河。

ཡུར་མ། I. ཞིང་ནང་གི་རྩྭ་ཞིག་ལའང་། 莠，田中野草之一种。【增】ཡུར་མ་ཡུར་བ།〔达〕II.ཞིང་ལ་ཆུ་འདྲེན་བྱེད་ཀའི་མིང་། 导水灌田之水沟。（同）ཡུར་བ་ II.

ཡུར་རྩྭ། ཡུར་མ། 莠草。

ཡུལ། I.ཕ་ཡུལ་ཡུལ་ཁྱོན་དང་མིག་གི་ཡུལ་གཟུགས་རྣ་བའི་ཡུལ་སྒྲ་སྣའི་ཡུལ་དྲི་ལྟ་བུ། （ཁྱོན་似是ཁྱོངས་ 之誤）1.国土，境界，地方。2.境(佛)，如眼境为色、耳境为声、鼻境为香等。II. ཡུལ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའོ། ། 境(佛)，境为所知，有境为能知。

ཡུལ་སྐད། ཕལ་སྐད། 方言，俗語，土語。

ཡུལ་ཁམས། ཡུལ་ཁྱོངས། 地方。
【增】1.＝ རྒྱལ་ཁམས། 王国。2.住所。〔达〕

ཡུལ་འཁོར། གྲོང་ཁྱེར་ཚོགས་པའོ། །འབུམ་ཕྲག་གྲོང་གི་ཡུལ་འཁོར་དང་། བརྒྱད་བརྒྱ་གྲོང་གི་གྲོང་ཁྱེར་ཏེ། 1.城市。2.有十万村庄之地区。3.管轄八百村之城市。【增】国，省。〔达〕

ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་། ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་དང་ངང་པའི་རྒྱལ་པོ། 护国，龙王名，又鹅王名。
【增】統治者。〔达〕

ཡུལ་འཁོར་དབང་པོ། རྒྱལ་ཕྲན་ཡུལ་གྱི་བདག་པོ། 小国之主。【增】国君，諸侯。〔达〕

ཡུལ་འཁོར་སྲུང་། རི་རབ་ཀྱི་བང་རིམ་བཞི་པའི་ཤར་དུ་གནས་པའི་རྒྱལ་ཆེན་ལའང་། 护国，須弥山第四級的东方天王。

ཡུལ་གྱི་ཚུགས་པ། སོ་གམ་པའམ་སྒོ་ཁྲལ་པ། 守关隘者，收关税者。

ཡུལ་གྲུ། ཡུལ་ཁྱོངས་ཐ་གྲུ་སྟེ་ཡུལ་གྱི་ཞེང་སྲིད་རྒྱ་ཁྱོན་ཡངས་ཚད། 区域，幅員，地方范圍，寬广之量。【增】地区，乡村，市鎭。〔达〕

ཡུལ་ངན་འབོད། སྐྱུང་ཀ་ཟེར། 召灾（藻）。老鴉，穴鳥。

ཡུལ་ངེས་ལྔ། སེམས་བྱུང་འདུན་པ་མོས་པ་དྲན་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་ལྔའོ། །རང་རང་གི་ཡུལ་ངེས་པར་འཛིན་པས་སོ། ། 五别境（佛）：欲、胜解、念、定、慧五个心所，各别决定唯緣自境。

ཡུལ་ལྔ། དོན་ལྔ་ལའང་། 1.五境。2.五义。

ཡུལ་ཅན། ཡུལ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའོ།། 有境（佛），境为所知，有境为能知。
【增】1.适应，合适。2.在位。3.达到目的。4.能緣境者，主观。〔达〕

ཡུལ་ཆོས། ལུང་པའི་ལུགས་སྲོལ། 乡俗。

ཡུལ་ཁྱོངས། སྙན་ཁྱོངས་ཡུལ་ལུང་པ། 区域，邑。
【增】有居民耕种的地方。〔达〕

ཡུལ་སྡེ། ཡུལ་ཁྱོངས་ལུང་པའི་སྡེ་ཁག་ཚོལ་ཁ་དང་སྡེ་བ་ལའང་། 1.地方，区域。2.旗下。3.部落，村落。

ཡུལ་དཔོན། ཡུལ་གྱི་དཔོན་པོ། 地方官。

ཡུལ་ཕྱོགས། ཡུལ། 地方。
【增】近处。〔达〕

ཡུལ་དབུས། རྒྱ་གར་ན་མ་ག་དྷ་དང་བོད་དུ་ལྷ་ས་དབུས་ཡུལ། 1.印度摩羯陀国。2.西藏之拉薩。

ཡུལ་མི། རང་ཡུལ་གྱི་མི། 本地人，乡亲。

ཡུལ་འཛིན། ངང་པ་འམ་ངང་པའི་རྒྱལ་པོ་ལ་འང་། 1.把守国境。2.鹅，鹅王。

ཡུལ་ཡུལ་གྱུར་པ། ངོ་ཚ་བའམ་ཞུམ་པར་གྱུར་པ། 羞耻，怯。

ཡུལ་ཡུལ་པ། （注同上）

ཡུས་(དེ)། བདེན་(དེ)། 其实，实在。

ཡུས་པ། བདེན་ཁྱལ་ངོམ་པའམ་དྲིན་བསྒྲགས་པ་ལྟ་བུ། 有所自恃而矜夸，如夸其真实，恃其有恩。【增】1.非常欣喜,热情。2.竭力。3.控告，非难，告发，诬告。〔达〕

ཡུས་བྱས་པ། （注同上）

【增】1.撒赖。2.推辞。〔四〕

ཡེ་ཐིག ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐིག་དྲང་པོ། 智綫（佛），直的智慧綫。

ཡེ་དག ཀ་ནས་དག་པ། 本淨(佛)，本来清淨。（同）ཡེ་ནས་དག་པ།

ཡེ་ནས། དང་པོ་ནས། 本来，从开始。

ཡེ་ནས་དག་པ། ཀ་ནས་དག་པ། 本淨（佛），本来清淨。（同）ཡེ་དག

ཡེ་འབྱམས་པ། སྟོང་པ་ཉིད། 空性（佛）。

ཡེ་འབྲོག མི་མ་ཡིན་པ་དང་མི་འདོད་པ་དང་འགོ་བའི་ནད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལ་འང་། 1.非人(佛)。2.不欲。3.傳染病之一。

【增】魔祟的灾难。〔达〕 1.འདྲོག་ནི་ཡེ། 傳染病。2.＝ འདྲོག 惊恐。〔法〕

ཡེ་མི་འཁལ། དོན་དུ་མ་གཉེར་བའི་དོན། 不求，不希求。

ཡེ་མི་ཐེངས། ཡེ་མ་སླེབས་ལྟ་བུ། 完全未达到。

ཡེ་མི་གདའ། གཏན་ནས་མི་འདུག 全无有，根本没有。

ཡེ་སྨོན་ནག་པོ། （原注缺）

【增】西藏古代四部落之一。〔达〕

ཡེ་ཤེས། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས། 智慧。

ཡེ་ཤེས་སྐུ། འཇམ་པའི་དབྱངས། 智身（藻）。文殊（菩薩名）。

ཡེ་ཤེས་ཕུང་པོ། （注同上）智蘊（藻）。

ཡེ་ཤེས་མེ་ལོང་། （注同上）智鏡（藻）。

ཡེ་ཤེས་མཛོད། （注同上）智藏（藻）。

ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ། སངས་རྒྱས། 智見（藻）。佛。

ཡེ་སང་དཀར་པོ། （原注缺）

【增】1.西藏一部落名。2.黑教的神名。〔达〕

ཡེ་སྲིད། དབང་ཕྱུག 本有（藻）。自在(佛)。

ཡེང་ངེ་བ། སེམས་གཡེངས་པའི་གནས་སྐབས། 散乱，心狂乱的情况。（同）ཡེང་ཡེང་བ།

ཡེང་བཞིན་པ། （注同上）正散乱。

ཡེང་ཡེ། （原注缺）散乱。

ཡེང་ཡེང་བ། སེམས་གཡེངས་པའི་གནས་སྐབས། 散乱，心狂乱的情况。（同）ཡེང་ངེ་བ། ཡེང་བཞིན་པ།

ཡེངས་(དེ)། སེམས་གཡེངས་(དེ)། 心已散乱。

ཡེན། （原注缺）放开，不加約束。

【增】充足，丰富。〔达〕

ཡེན་པ། གླུ་སྐད་ཡེན་ཞིང་ལམ་དུ་འགྲོ་ལྟ་བུ། 放蕩，散漫，如带唱带走。

ཡེན་ལ་གཏོང་པ། （原注缺）

【增】好布施。〔法〕

ཡིའུ། (未詳)

ཡིའུས་འབྲུ་བ། (未詳)

ཡིར་བ། ཕྱིར་དུ་མ་ཡིན་པར་གྱེན་དུ་ཡིར་བ། 翘。
【增】1.地名。 2.献供时手掌向上的姿式。3.=གཉིད་མ་ཁུག་པ། 未睡着。4.=འཐོར་བ། 撒洒。〔达〕(1.2.达作 ཡིར་པ་)

ཡིར་བ་འགུགས། གཉིད་ཁུག་ལའང་། 熟睡。

ཡིར་བུ། ཡུར་བ་གཉིད་ལའང་། 昏睡。

ཡིར་རེ་སེང་ངེ་། རིག་པ་གསལ་པོའམ་ཡང་བ། 1.清醒，神志清醒。2.輕爽，輕便。

ཡིལ་འཕྲོས་པ། སེམས་ཀ་ཡིལ་ཏེ་གནམ་དུ་འཕྲོས་པ་ལྟ་བུ། 散放，心志散逸，飄飄天际。
【增】=ཟུང་འཇུག 双运(佛)。〔达〕(达无པ་字)

ཡིལ་བ། སེམས་ཀ་ཡིལ་བའམ་ཡིལ་བཞིན་པ། 散，逸，心散逸。

ཡིལ་ཡིལ་བ། (注同上)

ཡོ། ཚང་མའམ་ཐམས་ཅད། 完全，一切。
【增】数目符号144。〔达〕 1.俱。2. 歪。3.跑的歪。〔四〕

ཡོ་འཁྱོགས་པ། འཁྱོག་པོའམ་ཀྱག་ཀྱག་གྱུར་པ། 已弯曲。

ཡོ་ག 〔梵〕 རྒྱ་གར་སྐད་ལ་རྣལ་འབྱོར་པ་བོད་ལ་ཡུ་ག་སྲུབ་ཤིང་། 1.瑜伽(佛)。2.即 ཡུ་ག 攪奶等之木杖。

ཡོ་ཆས། མཁོ་བྱའམ་མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད། 物件，用具。(同)ཡོ་བྱད།

ཡོ་བཏང་བ། ཐམས་ཅད་བློས་བཏང་བ། 心舍弃一切。

ཡོ་བ། འཁྱོག་པོར་ཡོ་བའམ་གཡོ་བ་ལའང་། 1.歪斜，弯曲。2.即 གཡོ་བ། 动摇。
【增】倾斜。〔达〕

ཡོ་བྱད། མཁོ་བྱའམ་མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད། 器具，用具。【增】1.财产。2.= ཉོ་བྱད། 买卖的物件。〔达〕(同)ཡོ་ཆས།

ཡོ་བྱད་བསར་བ། མཁོ་བྱ་སྔ་གོན་བྱས་པ། 預备所需的用具。

ཡོ་འབོག ཤིང་ཡོ་འབོག 榆树。

ཡོ་ཡོན་པོ། ཀྱག་ཀྱག་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 弯曲。
(同)ཡོ་ལོ།

ཡོ་ལ། ཅུང་ཀྱག་ཀྱག་ཡོ་ལ། 略弯曲。

ཡོ་ལང་། ཟང་ཟིང་ཡོ་ལང་ལྟ་བུ། 喧杂，喧嘩，吵鬧。【增】或作 ཡོ་ལངས། 〔达〕

ཡོ་ལོ། ཀྱག་ཀྱག་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 弯曲。
(同)ཡོ་ཡོན་པོ།

ཡོ་ལོག་པ། ཐམས་ཅད་ལོག་པ་ལྟ་བུ། 完全相反，一切都相反。

ཡོ་བསྲངས་པ། ཡོན་པོའམ་ཀྱག་ཀྱག་དྲང་པོར་བྱས་པའི་མིང་། 扶直，糾正，曲者使其正直。

ཡོག་ཐུང་། སྣོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག 一种器具。
(同)ཡོག་ཚད།

ཡོག་མོ། རྩྭ་ཞིག 一种草。

ཡོག་ཚད། སྣོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག 一种器具。
(同)ཡོག་ཐུང་།

ཡོག་ཡོག་པ། ཁེབས་ཁེབས་པའམ་གཡོགས་པ། 盖住，盖复。

ཡོག་ཤིང་། བལ་ཡོག་ཤིང་། 撥火棍。

ཡོགས་པ། གབ་པའམ་གཡོགས་ཟིན་པའང་སྣང་། 盖着，已盖复。

ཡོང་སྒོ། ཕར་གཏོང་སྒོ་མ་ཡིན་ཚུར་འབྱུང་སྒོ་དང་འབྱུང་སྒོའམ། 收入。

ཡོང་བ། འབྱུང་བ་དང་སླེབས་ཡོང་བའང་ཟེར། 来，来到。【增】1.有耐心的。2.堪能的,胜任的。3.比得，当得。4.足够。5.＝འོང་བ།〔达〕

ཡོང་བྱ། ཚུར་འབྱུང་ཟིན་མིན་པ་འབྱུང་བར་བྱ། 将要来。

ཡོངས་འཁྱིལ། ཐམས་ཅད་སྐོར་ཏེ་འཁྱིལ་བ། 众人环繞。

ཡོངས་གྱུར། བསྐལ་པའི་མིང་། 轉变（藻）。劫（佛）。（同）ཡོངས་འཇོམས།

ཡོངས་གྲུབ། སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པ་ལའང་། 1.圆成实相（佛）。2.空性（佛），一切成就。【增】1.完成，成就。2.絕对的，独立自足的。〔达〕

ཡོངས་བགྲང་། ལོ་ཡི་མིང་ལའང་། 1.数，算。2.年。

ཡོངས་འགྲིབ། ཟླ་བའི་མིང་ལའང་། 1.减少。2.月亮。

ཡོངས་གཅོད། བསྒྲུབ་བྱ་དགག་པའི་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་བཀོད་པ་དང་རྒྱལ་ཁྲིམས་གཅོད་པ་ལའང་། 1.否定之后，另立其他道理。2.国家法律制裁。【增】界限，原始，秘教說遍淨天中此字即苦、集、灭、道的"苦"字。〔达〕

ཡོངས་འཇོམས། བསྐལ་པའི་མིང་། 普坏(藻)。劫。【增】鉄梁。〔达〕（同）ཡོངས་གྱུར།

ཡོངས་ཐོས། ཆང་ལའང་། 酒。（同）ཡོངས་འབབ་ཆུ།

ཡོངས་འདུ། ལྷའི་ལྗོན་ཤིང་དང་ལྷའི་རྩེ་ས་དང་ཐམས་ཅད་ཚོགས་ས་ལའང་། 1.天界之树。2.天神游戏处。3.众人集会处。

ཡོངས་འདུ་ཅན། རི་བོ་སྤོས་ངད་ལྡན། 圆生者（藻）。醉香山(佛)。

ཡོངས་འདུས་བརྟོལ། དཔག་བསམ་ཤིང་། 如意树（天界之宝树）。

ཡོངས་སྤྱོད་པ། གཡོག་པོ། 奴仆。

【增】1.婆罗門的蜜月。2.圆滿受用，充分的享用。3. དད་པ་ཀུ་བྱར། 表現尊敬或忠实。〔达〕（1.达作 ཡོངས་སུ་སྤྱོད། 2.3.达作 ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པ་）

ཡོངས་ཕྱོགས། ཤིང་རྟ་ལའང་། 1.各方面。2.車。

ཡོངས་དབང་། སེང་གེ་ལའང་། 遍自在(藻)。獅子。

ཡོངས་དཔལ་བྱ། བཀུར་འོས་སམ་མཆོད་གནས། 应尊敬者，受尊崇者。

【增】周济貧苦，捐助僧众的施舍者。〔达〕

ཡོངས་འབབ་ཆུ། ཆང་ལའང་། 酒。（同）ཡོངས་ཐོས།

ཡོངས་མ་བཟུང་། ཚང་མ་མ་བཟུང་། 不完全取。

ཡོངས་འཛིན། ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་ཤེས་རབ་ལྟ་བུ་དང་ཕྱིའི་ཡོངས་འཛིན་དགེ་རྒན་ལྟ་བུ་དང་ཆུ་ཕོ་བྱི་ལོ་དང་ཐམས་ཅད་འཛིན་པ་ལའང་། 1.攝持，內攝持如智慧，外攝持如师长。2.壬子年。3.总持一切者。

【增】轉世喇嘛的师傅。

ཡོངས་རྫོགས། ཆ་ཚང་། 圆滿，完全。

【增】共。〔四〕

ཡོངས་ཟླུམ་མིག ཁྱིམ་བྱ་བྱ་དེ། 圆眼(藻)。鸡。

ཡོངས་ཡེ། ངེས་པར་རམ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ། 絕对，完全。（多与否定詞連用，如說絕对不是，完全不是。）

ཡོངས་ཤེས། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་དང་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་ལྟ་བུ། 1.一切智。2.遍知（佛），如断見所断之遍知。

ཡོངས་སུ། ཐམས་ཅད་དུ། 周遍，一切，全，都。

ཡོངས་སུ་ཆད་པ། ཕྱོགས་རེའམ་ཕྱོགས་རིས་པ། 划分，分部。

ཡོངས་སུ་འདྲེན། བརྒྱ་སྦྱིན་ལ་འང་། 遍导(藻)。帝釋（天神名）。

ཡོངས་སུ་འདྲེན་པ། སངས་རྒྱས་ལ་འང་། 遍导（藻）。佛。【增】引导者。〔达〕

ཡོད་སྐད། ཡོད་པ་རེད་ཟེར། 說有，說存在。

ཡོད་དགུ། ཡོད་པ་ཐམས་ཅད། 所有一切，一切事物。

ཡོད་དོ་ཅོག （注同上）【增】一概。〔四〕

ཡོད་ཚད། （注同上）

ཡོད་ཡེ། མཐར་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པ། 一定有。

ཡོད་རེ་སྐན། ཡོད་པ་ཨེ་ཟེར། 哪里有？岂有耶？

ཡོན། བྱ་དགའ་དང་གླ་ཆ་དང་སྐུ་ཡོན་དང་ཕན་ཡོན་ལྟ་བུ། 1.賞錢。2.工資。3.功德。4.利益，益处。【增】献与僧侣作法事用的供物或布施。〔达〕

ཡོན་ཅན། དད་པ་ཅན་དང་ནུས་པ་ཅན། 有信仰，有能力。

ཡོན་ཆབ། མཆོད་པའི་ཞབས་བསིལ། 供水，供佛之浴足水。

ཡོན་མཆོད། ཡོན་བདག་དང་མཆོད་གནས་གཉིས། 施主与福田（佛）。

ཡོན་ཏན། ནུས་པ་དང་སྐུ་ཡོན་ཆེན་པོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 功德（佛），学問，能力。【增】1.上品，优越。2.效能，优点。〔达〕

ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། སངས་རྒྱས། 功德海(藻)。佛。（同）ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས།

ཡོན་ཏན་ཅན། ཡོན་དང་ལྡན་པ། 有功德者。【增】有学問，有才智，多才能。〔达〕1.賢者。2.有德。〔四〕

ཡོན་ཏན་བཅུ་བདུན་གྲགས། ཐར་པ། 十七种功德（藻）。解脱（佛）。

ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས། སངས་རྒྱས། 功德本（藻）。佛。（同）ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ།

ཡོན་ཏན་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱ། 功德母（藻）。鄔摩天女。

ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས། སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་འང་། 功德宝源（藻）。观世音（菩薩名）。

ཡོན་བདག ཡོན་གནས་ཀྱི་བདག་པོའམ་སྦྱིན་བདག 功德主，施主。【增】1.主祭祀的僧人。2.請僧众作法事的功德主。〔达〕

ཡོན་གནས། མཆོད་པའི་གནས། 福田（佛）。

ཡོན་པོ། ཀྱག་ཀྱོག 歪，斜，弯曲。【增】参看 ཡོ་བ།〔达〕一边歪。〔四〕

ཡོན་པོར་འགྲོ། ཀྱག་ཀྱོག་འགྲོ། 歪拉着走。

ཡོན་འབུལ། འབུལ་བ། 献供，供奉。

ཡོན་སྦྱངས། ཡོན་ཏན་སྦྱངས་པ་ལྟ་བུ། 清淨功德。

ཡོན་ཟང་། (原注缺) 财物，施物。

ཡོན་བཤད། དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྔོས་ཤིང་སྨོན་ལམ་འདེབས་པའི་བཤད་པ། 发愿迴向善根（佛）之解說。

ཡོབ། རྟ་སྐའི་ཡོབ། 馬鐙。 【增】＝འོབ། 1.門限下边的級层。2.濠沟。〔达〕

ཡོབ་ཆེན། (注同上)

ཡོབ་ཐག རྟ་སྐའི་ཡོབ་ཐག 鐙带，系馬鐙的带子。

ཡོབ་པ། ལག་པས་གཡོབ་པའི་ཡོབ་ཡོབ་པ་ལྟ་བུ། 摇动，如招手揮动。 【增】参看གཡོབ་པ། 〔达〕(同) ཡོབ་ཡོབ་པ།

ཡོབ་ཡོབ། ཀང་པའི་མིང་། 脚。

ཡོབ་ཡོབ་པ། ལག་པས་གཡོབ་པའི་ཡོབ་ཡོབ་པ་ལྟ་བུ། 摇动，如招手揮动。(同) ཡོབ་པ།

ཡོབ་ལོངས། རྟ་སྐའི་ཡོབ་སྟེང་ལ་ལངས་པ་ལྟ་བུ། 立于鞍鐙上。【增】鐙，梁。〔四〕

ཡོམ་ཡོམ་པ། ས་ཡོམ་ཡོམ་པའམ་ས་གཡོ་བའམ་འགུལ་འགུལ་བ། 震动，如地震动。【增】卷轉的，摇摆的。〔达〕

ཡོལ་ཀ། (原注缺) 度过。

ཡོལ་གོ། སྣོད་སྤྱད་ཀྱི་ཡི་མིང་། 器皿，家具。【增】或作 ཡོལ་མོ། 金属質或宝石質的杯皿，又作 ཡོལ་སྒོ། 〔达〕

ཡོལ་བ། ཉིན་དགུང་ཡོལ་ཟིན་ལྟ་བུ་དང་རས་ཡོལ་དང་སྒོ་ཡོལ་དང་སྐར་ཁུང་ཡོལ་བ་ལྟ་བུ། 1.度过，过中午。2.幔子，帐子，幕布，帘子，如門帘、窗帘。【增】西藏中部也作 གཡོལ་བ། 〔达〕

ཡོལ་ལེ་ཁྱོད། གཡེལ་བའམ་གཅིག་ཏུ་མི་གནས་པ། 动摇，散动，不安住。

ཡོས། I. འབྲས་ཡོས་དང་ནས་ཡོས་དང་མེ་ལ་གཡོས་པས་ན་འོ།། 炒米，炒熟的青稞。(同) ཡོས་བཀྲ། II. རི་བོང་ཡོས་དང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། 1.兎，卯。2.以一切（ཡོ་的第三轉声）。

ཡོས་བཀྲ། (注同上 I)

ཡོས་ཐུག གྲོ་ནས་སོགས་གཡོས་ཏེ་ཙུང་ཟད་དྲལ་བའི་ཐུག་པ། 麦粥，麦等炒后弄破所熬的粥。

ཡོས་དྲལ། (原注同上) 炒后弄破。

ཡོས་ལོ། ལོ་སྐོར་བཅུ་གཉིས་ནང་ཚན། 卯年。

གཡག དུད་འགྲོ་གཡག 牦牛，公牦牛。

གཡག་རྒོད། འབྲོང་། 野牦牛。

གཡག་སྡེ། ཡུལ་ཞིག་ལ་འདང་། 地名。【增】སྡེ་མོ་གཡག་སྡེ་རྫོང་། 〔达〕

གཡག་ཨུ་ཐོ་ཨུ་མོ། གཡག་ཕོ་མོ་རུ་ཅོ་མེད་པ། 秃牦牛，牦牛无角者。

གཡག་ཤིང་། སྒོའི་གཏན་པའམ་འདུན་བུ། 門閂。

གཡང་། དཔལ་གྱི་གཡང་ངམ་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་གཡང་ལྟ་བུ། 福庆，如吉祥或財富。【增】1.＝དཔལ་或སྤྲ། 2.快乐，幸福，兴盛。3.深湾，深渊。〔达〕

གཡང་དཀར། ལུག་གི་མིང་། 綿羊。(同) གཡང་མོ།

གཡང་ཁ། ས་ཆ་གུ་དོག་ལམ་འཕྲང་གཡང་ས་ལྟ་བུ། 悬險，如狭隘險处。(同) གཡང་ས།

གཡང་རྡེ། རྡོ་ཡང་ཏི་ལ་སྣང་། 玉石，羊脂玉。

གཡང་མོ། ལུག་གི་མིང་། 綿羊。

(同) གཡང་དཀར།

གཡང་གཞི། མུ་སྟེགས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ཡིན་པར་ལུང་ལས་གསུངས་པ་དང་སྤྱི་པགས་པའི་མིང་དང་བྱེ་··· བྲག་མིའི་པགས་པའི་མིང་ལའང་། 1.外道的服飾。2.皮，特指人皮。【增】1.秘教之秘密节所用的人皮垫。2.作法事的人所坐的整羚羊皮坐垫。3.皮床榻，又指一般复蔽物。〔达〕

གཡང་བཞག ལུག་གི་ཤ་ཞིག 羊肉。

གཡང་ཟ་བ། འཇིགས་སྐྲག་པའི་དོན། 悚然，怖畏。

གཡང་གཟའ། གཟའ་སྤེན་པ་ལྟ་བུ། 吉星，如土曜。

གཡང་ལུགས། གཡང་ལུགས་སུ་གོས་དཀར་པོའམ། 吉服，鲜白衣服。

【增】斗篷，皮大衣。〔达〕

གཡང་ས། ས་ཆ་ཀ་དོག་ལམ་འཕྲང་གཡང་ས་ལྟ་བུ། 悬险，如狭隘险处。【增】1.深渊，深谷。2.崖，悬崖。〔达〕(同) གཡང་ཁ།

གཡན་བརྒྱ་ཐོར། རྨའི་ན་ཚ་རྒྱས་པར་སོང་བ། 疮痛加剧，疮蔓延。

གཡན་པ། རྨའི་ན་ཚ་ཟ་ཀོང་ཆེ་ཞིང་རྣག་ཆུ་སེར་འཛག་པའི་པགས་པའི་ནད། 疮，疥癣。

གཡན་པ་དགབ། དགེ་སློང་གི་རྨ་ནད་དགབ་པར་བྱེད་པའི་གོས་ཤིག 复疮衣（佛），比丘复疮之衣服。

གཡབ། གཙུག་ལག་ཁང་གི་མདའ་ཡབ་བམ་མདའ་གཡབ་ལའང་། 1.招，搖。2.寺庙之屋檐，箭垛。【增】扇子。〔达〕(达作གཡབ་པ་) 棚。〔四〕

གཡབ་དགོས། མདའ་དར་རམ་གཡབ་མོས་གཡབ་རྒྱུའམ་གཡབ་དགོས། 須招呼，須以箭旗或手势招呼。

གཡབ་བྱ། མདའ་དར་གཡབ་མོས་གཡབ་པར་བྱ། 当招，当搖箭旗招集。

གཡབ་བྱེད། མདའ་དར་གཡབ་མོས་གཡབ་པར་བྱེད། 招集，搖箭旗招集。

གཡབ་མོ། མདའ་དར་གཡབ་མོ། 招集，如搖箭旗。

【增】以手势或揮巾为信号的招呼。〔达〕

གཡབ་མོ་བརྡུལ། གཡབ་མོ་གཡབས་པའི་དོན། 招呼，用手招来。

གཡབ་གཡོབ། ལག་པས་གཡབ་གཡོབ་པ། 招手，用手招呼。

གཡབས་པ། གཡབ་མོས་གཡབས་ཟིན་པ། 已招呼。

གཡམ། (原注缺) 后面。【增】=ཞར། 〔达〕

གཡམ་སྒྲོམ། རྡོ་རིའི་སྐམ་སྒྲོམ་ལྟ་བུ། 石棺，石柜。

གཡམ་པ། རྡོ་ལེབ་ལེབ་གཡམ་པ། 石板，石片。

【增】盖屋的石瓦，代替 གཡའ་སྤང་། 〔达〕

གཡམ་ལ། ཞོར་ལ་དང་ལན་ཟློས་སུ། 1.随后，附随。2.仿效。

གཡམ་ལ་རྒྱུགས། ཞོར་ལ་རྒྱུགས། 随逐。

【增】随声附和。〔四〕

གཡའ། ཟ་ཀོང་བའམ་ན་ཚ་ཞིག་དང་དཀར་གཡའ་ལྟ་བུ་དང་ཟངས་ཀྱི་བཙའ་གཡའ་ལྟ་བུ། 1.痒，癣疥。2.དཀར་གཡའ། 錫。3.銹。

【增】銅鉄銹。〔四〕

གཡའ་མཁྲང་བ།　ཟ་ཀོང་ཕྲུགས་པས་མཁྲང་གྱུར་བ།　由抓痒而粗硬。

གཡའ་གྲི་མ།　རྩྭ་སྔོ་སྨན་ཞིག　一种草药。【增】高原植物，其花能治胆汁病。〔达〕

གཡའ་འགུལ་བ།　ཟ་ཀོང་ལངས་པ་ལྟ་བུ།　发痒。

གཡའ་སྙོག　རི་རྩེར་རྩྭ་མེད་སར་སྐྱེས་པའི་སྙོག··· བཙོང་གཅིག་བུ་དང་ཡང་ན་ག་ག་ཚི་ལ་སྙོག་པའམ་ བྱེད་པ་ལའང་།　1.石葱，山頂无草处所生之葱蒜。2.抓騷而发笑。【增】身上发痒。〔达〕

གཡའ་ཆགས་པ།　ལྕགས་ལ་གཡའ་བྱུང་བ།　生銹，鉄生銹。

གཡའ་ཆུ།　བྲག་རིའི་དབྲག་ནས་བྱུང་བའི་ཆུ།　崖石中流出之水。

གཡའ་དྲི།　གཡའི་རོ་དྲི་བ།　銹的气味。

གཡའ་མཚམས།　རིའི་གཡའ་དང་སྤང་མཚམས།　山岩与草地之分界。

གཡའ་ཞིང་རྡུལ།　ཟ་ཀོང་ཞིང་རྡུལ་བར་གྱུར་པ།　痒而且潰烂。

གཡའ་རི།　རྩྭ་མེད་བྲག་རི་མཐོ་པོ་ལྟ་བུ།　秃山，如无草之石崖。

གཡའ་གསང་།　གཡའ་ཕྱིས་པའི་དོན།　擦銹。

གཡར།　ཁའམ་གདོང་ཞལ་རས།　1.口。2.臉（敬）。【增】額部。〔达〕（同）གཡར་ངོ་།

གཡར་ཁམས།　སྐུ་ཁམས།　身体，貴体（敬）。

གཡར་ཁྲལ།　ངོ་ཁྲལ།　賦稅，人头稅（敬）。【增】=ཁྲལ། ནོ་གས་ 或 དཔྱ།　〔达〕

གཡར་ངོ་།　ཁའམ་གདོང་ཞལ་རས།　1.口。2.臉（敬）。（同）གཡར།

གཡར་སྔ།　སྤྱན་སྔ།　面前（敬）。

གཡར་དམ།　ཁས་ལེན་དམ་བཅའ།　承受，誓愿（敬）。【增】1.直認。2.許諾。〔达〕

གཡར་འདྲེན་པ།　སྤྱན་འདྲེན་པ།　邀請，迎請（敬）。

གཡར་བ།　དངུལ་གཡར་བ་གཏའ་མ་བཞག་པ་ལྟ་བུ།　借貸，如抵押借銀。【增】借，租，佃。〔达〕

གཡར་པོ་ཞུ་བ།　（注同上）請借。

གཡར་བྱ།　གཏའ་མ་བཞག་ནས་གཡར་བར་བྱ།　当借貸，当抵押借款。

གཡར་མོ་ཐང་།　ལུ་གུ་མེ་ཏོག　草药名。

གཡར་ཚ་བ།　ངོ་ཚ་བ།　羞慚（敬）。

གཡར་ཚུས།　ཞལ་ཚུས་སམ་ཞལ་ཟས།　食品，飯食（敬）。

གཡར་ཚུས་འདྲེན།　གསོལ་ཚིགས་ཕུལ་བ་ལྟ་བུ།　供飯，供斋（敬）。

གཡར་ཞུ།　དངུལ་གཡར་པོ་ཞུ་བ།　借貸，如借銀錢。

གཡར་གཟིགས།　ཟས་དང་ཞལ་རས་གཟིགས།　1.食物。2.看情面。

གཡར་ལམ་དུ།　མདུན་དུའམ་སྤྱན་སྔར།　面前（敬）。

གཡར་ལེན་པ།　ཁས་ལེན་པ།　允許，承認(敬)。

གཡལ་སྟོང་བ།　ཁ་གདངས་ཏེ་གླལ་བའམ་གཡལ་བ།　打呵欠。(同) གཡལ་བ།

གཡལ་འདར། ཁ་གདངས་ཏེ་གཡལ་ཞིང་སྐུ་གཟུགས་འདར་བ་ལྟ་བུ། 打呵欠而战抖。

གཡལ་བ། ཁ་གདངས་ཏེ་གླལ་བའམ་གཡལ་བ། 打呵欠，欠伸。(同) གཡལ་སྒྱིང་བ།

གཡས། (原注缺) 右。

གཡས་ཁྲིམས་ཀྱི་ནུ་བོ། སྲུན་ཁྲིམས་སྐྱེས་ནུ་བོ། 弟 弟。

གཡས་འཁྱིལ། དུང་དཀར་གཡས་འཁྱིལ་ལྟ་བུ། 右旋，朝右旋轉，如右旋白螺。

གཡས་སྡོད། ཤིང་རྟའི་ཁ་ལོ་བ། 右坐（藻）。御車者。

གཡས་པ། ལག་པ་གཡས་པ་ལྟ་བུ་(དང་)། 右，如右手。

གཡས་མ། རྐུན་མ་ལའང་། 1.右者。2.盗賊。

གཡས་གཡོན་དུ། སྐུའི་གཡས་གཡོན་དུ། 左右，身之左右方。

གཡས་རུ། དམག་མི་གཡས་རུ། 軍队之右翼。

གཡས་རོལ། ཡུལ་གྱི་གཡས་རོལ་གྱི་ཁག་སྣེ་ལྟ་བུ། 右方，如地方之右部。

གཡི། སེམས་ཅན་གཡི་དབྱི་ལའང་། 猞猁猻,亦作 དབྱི།

གཡི་ལྤགས། སེམས་ཅན་གཡིའི་པགས་པ་དབྱི་ལྤགས་ཀྱང་། 猞猁皮，亦作 དབྱི་ལྤགས།

གཡིགས་པ། ཟ་བྱེད་མིད་པ་གཡིགས་པ། 噎气，食管噎逆。

གཡིགས་བུ། སྐྱིགས་བུ། 噎气。

གཡུ། རིན་ཆེན་གཡུ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ། 綠松石。

གཡུ་བརྒྱ་རི་བ། རིན་ཐང་ཆེན་པོའི་གཡུ། 貴重的松儿石。

གཡུ་ཐོག (原注缺)【增】西藏古代的貴族。〔达〕（达作 གཡུ་ཐོག་པ་）

གཡུ་འབྲུག གཡུ་སྔོན་པོའི་གཟུགས་ཅན་འབྲུག 青龙，如綠松石色之龙。

གཡུ་མཚོ། གཡུ་འདྲ་བའི་མཚོ། 翠湖，如綠松石色之湖沼。
【增】西藏羊卓湖的异名。〔达〕

གཡུ་རལ་ཅན། སེང་གེ། 綠发者(藻)。獅子。

གཡུག གཡུག་རྒྱུ། 甩，揮舞，揮手。
【增】輪起，摔下。〔四〕

གཡུག་པ་པོ། ལག་པས་གཡུག་པ་པོ། 揮舞者，揮手者。

གཡུགས། (原注缺) 已甩。
【增】摔人。〔四〕

གཡུགས་པ། གཡུགས་ཟིན་པ། 已甩。

གཡུང་དགས། མིའི་སྐོ་ཐོག་གི་ཕྱུགས་ཐམས་ཅད། (未详)

གཡུང་དྲུང་། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་དོན་དམ་དུ་མི་འགྱུར་མི་འཇིག་པའི་དོན་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རི་མོ་卐འདྲི་ལྟ་བུ་ལའང་། 坚固（藻）。1.大自在(天神名)。2.不变不坏。3.万字紋（卐）。
【增】黑教中此字之地位相当于佛教之“金刚”。〔达〕

གཡུང་དྲུང་སྐུ། མི་ཤིགས་པའི་སྐུ། 坚固身，不坏身。

གཡུང་དྲུང་འཁྱིལ་བ། རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་། 坚固旋（藻）。王宫。

གཡུང་དྲུང་ཅན། ཁྱབ་འཇུག 坚固者（藻）。遍入（天神名）。

གཡུང་པོ། པུ་ཀྐ་སི་རིགས་སམ་བ་ལང་དང་བྱ་དང་སྡིག་སྦྲུར་སྦལ་ལྕོང་སོགས་ཟ་བའི་རིགས་ཡིན་པར་" འདུལ་བ་འགྲེལ་ཆུང་ལས་གསུངས། 补羯娑，（古印度的）低級种姓，律疏說是吃牛、鸡、蝎、虫、蛙、蝌蚪等之种姓。（同）གཡུང་མོ།

གཡུང་བབ་པ། དལ་བུས་བབ་པ། 慢流，緩流。

གཡུང་མོ། པུ་ཀྐ་སི་རིགས་སམ་བ་ལང་དང་བྱ་དང་སྡིག་སྦྲུར་སྦལ་ལྕོང་སོགས་ཟ་བའི་རིགས་ཡིན་པར་ འདུལ་བ་འགྲེལ་ཆུང་ལས་གསུངས། 补羯娑，（古印度的）低級种姓，律疏說是吃牛、鸡、蝎、虫、蛙、蝌蚪等之种姓。

【增】1.印度最低阶級的妇女。 2.淫蕩的妇女。〔达〕 沉重样。〔四〕（同）གཡུང་པོ།

གཡུང་ཟ་བ། མི་དང་འདྲིས་པའི་རི་དྭགས་ལྟ་བུ། 馴熟，如与人熟习之鹿。

གཡུར། （原注缺）

【增】或作 ཡུར། 1.= གཉིད། 睡眠。2.参看 གཡུར་བ། 〔达〕

གཡུར་བ། གཉིད་གཡུར་བའམ་འཐིབས་པ་གཉིད་ཡུར་བ་ཞེས་པའང་སྣང་། 睡，昏睡。

གཡུར་ཟ་སྙེ་མ། ནས་འབྲུའི་སྙེ་མ་རྣམས་པ་སྨིན་པ་དང་རྒྱ་རྒྱས་པའི་སྙེ་མ། 成熟和丰茂的谷穗。

གཡུར་ཟ་རྡོག་པ། （注同上）

གཡུར་ཟ་བ། འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ། 果实成熟。【增】或作 གཡུར་ཟ། 1.依赖，支持。2.花果繁实压弯了树。〔达〕 往下垂着。〔四〕

གཡུལ། དམག་འཁྲུགས་པ་ལ་འདང་། 战争，战斗。

གཡུལ་ཁ། གཡུལ་ལས་འགྱེད་པའི་ས་གཞི། 1.打禾場。2.战場。

གཡུལ་གྱི་ངོ་། འཐབ་མོའི་ས། 战場。

གཡུལ་གྱི་ཆས། གོ་ཆ། 作战服，甲胄。

གཡུལ་འགྱེད། དམག་འཐབ་མོ་བྱེད་པ། 战斗，打仗。（同）གཡུལ་སྦྲོད།

གཡུལ་དུ་འཛིན་པ། མཚོན་ཆ་ལ་འདང་། 陣中持（藻）。兵器。

【增】刀，劍。〔达〕（达无པ་字）

གཡུལ་ན་བཟོད། དཔའ་བོ་ལ་འདང་། 威陣(藻)。勇士，战士。

གཡུལ་སྦྲོད། དམག་འཐབ་མོ་བྱེད་པ། 战斗，打仗。（同）གཡུལ་འགྱེད།

གཡུལ་ཚོམས། གཡུལ་ནི་ལོ་ཏོག་བཅག་པའི་གཞི་དང་གཡུལ་ཚོམས་ནི་དེའི་ཚོགས་སོ་ སོ་སྣེ་ཞེས '' གསུངས། 場群，一片片的打禾場。

གཡུལ་གཞི། （原注同上）打禾場。

གཡུལ་ལས། （原注同上）碾場事。

【增】=སྟོན་ལས། 〔达〕

གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བ། དགྲ་བཅོམ་པའམ་འཐབ་རྩོད་རྒྱལ་བ། 战胜敌人，打胜仗。

གཡུལ་ལེགས་པ། （注同上）

གཡུལ་གསོམས། འཐབ་རྩོད་གཡུལ་གྱི་སྔ་གོན་གཤམ་པ་པོས་གཤམ་རྒྱ། 摆战場，布陣，准备交战。【增】战斗，作战。〔达〕（达作གཡུལ་གསོམས་པ་）

གཡུལ་བཤམས། འཐབ་རྩོད་གཡུལ་གྱི་སྟ་གོན་གཤམ་པ་ཡོས་བཤམས་ཟིན་པ། 已布陣，已准备交战。

གཡི། དབེན་ས་ཐང་གི་མིང་སྟེ་དགོན་པ་ནི་གྲོང་ལས་འདོམ་ལྔ་བརྒྱ་ཕན་ཆད་དོ། །གཡི་ནི་དེ་བས་ཀྱང་རིང་པོ་འོ་ཞེས་གསུངས་དབྱེ་ཐང་ཞེས་པའང་སྣང་། 曠野，远离处，离村五百弓名阿練若处，再远名曠野，亦作 དབྱེ་ཐང་།

གཡི་ཐང་། （注同上）

གཡེང་བ་པོ། སེམས་གཡེང་བ་པོ། 散逸者，心散乱者。

གཡེང་བག་ཅན། རྟོད་བག་ཅན། 散逸者，放蕩者。

གཡེང་བྱ། སེམས་གཡེང་བར་བྱ། 将散逸，心将散乱。

གཡེང་བཞིན། སེམས་གཡེང་བཞིན་པ། 散逸，心散乱。

གཡེང་གཡེང་བ། （注同上）

གཡེངས་པ། སེམས་རྟོད་དེ་གཡེངས་ཟིན་པ་དང་ཡེངས་པའང་ཞེས་སྣང་། 已散乱，心已散，亦作 ཡེངས་པ། 【增】消遣，娱乐，詼諧。〔达〕 1.掉举（佛）。2.散乱，流动。〔法〕

གཡེན་སྦྱོ་བ། དབྱེན་སྦྱོ་བའམ་སྦྱོས་པའི་མིང་སྟེ་སོ་སོར་དབྱེ་འབྱེད་པར་རམ་ཕྱེ་བར་བྲ་མའི་ཚིག་གིས་བསྙིགས་པའམ་ཅོ་འདྲི་བ་སྟ་བུ། 亦作 དབྱེན་སྦྱོ་བ། 使离散，离間，破坏，調撥。

གཡེན་སྦྱོས་པ། （注同上）

གཡེན་སྦྱོར། དབྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་བྲ་མ། 分离。【增】誹謗。〔达〕（达作 གཡེན་སྦྱོར་བ་）

གཡེམ། འདོད་ལོག་ལོག་གཡེམ། 奸淫。【增】不正当的行为，錯誤的行为。〔达〕

གཡེམ་མ། སྣད་ཚོང་མའམ་ཁྱོ་བོ་དངོས་མེད་པའི་བུད་མེད། 娼妓。

གཡེར། གནམ་གཡེར། 开朗，天气清朗。

གཡེར་ཁ། དྲིལ་བུ་ཆུང་ཆུང་། 小鈴。【增】或作 དྲིལ་བུ་གཡེར་ཁ་མ། 装飾狗頸的小鈴。〔达〕 1.做亮些。2.腰鈴。〔四〕

གཡེར་ཁ་འཁྲོལ། དྲིལ་བུ་ཆུང་ཆུང་འཁྲོལ། 小鈴响。

གཡེར་པོ། ནང་གཡེལ་ཆེ་བའམ་མཚོར་སྙིག་ཅན་གྲིམ་པོ་དང་གཉིད་སྲབ་པོ་གཡེར་པོ་ལའང་། 1.好漂亮。2.勤愼者。3.清醒少睡。【增】1.专家，通曉各种問題者。2.聰明，智慧，考慮周到。〔达〕

གཡེར་བག་ཅན། （注同上）

གཡེར་མ། བུད་མེད་གཡེར་མ་དང་ཤིང་འབྲུ་གཡེར་མ་ཟེ་ཞིག་སྟ་བུ། 1.蕩妇。2.花椒。

གཡེར་མའི་ཤིང་། གཡེར་མའི་ཤིང་གི་འབྲུ། 花椒树。

གཡེལ་བ། སེམས་གཡེལ་བ། 懈怠，懶惰。【增】ཐུགས་གཡེལ་བ། 忘記。〔达〕

གཡོ། ཉེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་རང་གི་ཉེས་པ་གཞན་ལ་མི་མངོན་པར་སྦ་བར་འདོད་པའི་སེམས་པའོ། ། 諂（佛），貪求利养故，欲掩盖自己过失，使他人不知之心。【增】或作 གཡོ་སྒྱུ། 奸滑，狡猾，詭譎。〔达〕

གཡོ་སྐྱོད། འགུལ་དུ་འཇུག་པའམ་བསྐུལ་བ། 推动，使动。

གཡོ་འགུལ་ཅན། བུད་མེད་འདོད་ལྡན་མ། 媚者，有欲之妇女。（同）གཡོ་བྱེད་མ།

གཡོ་སྒྱུ་ཁྲམ་གསུམ། བཅོས་པའི་སེམས་པ་གསུམ་དེ་རང་རང་སོ་སོར་གཟིགས། 諂、誑、詭三种虚伪心，参看各該条。

གཡོ་སྒྱུ་ཅན། རང་གི་ཉེས་པ་སྦ་ཞིང་གཞན་བསླུ་བའི་བསམ་པས་ཞི་དུལ་ལྟར་ཚུལ་འཆོས་པའི་སེམས་པ་ཅན། 諂誑者，欲遮掩自己过失去欺哄他人，詐現馴服相者。

གཡོ་ཅན། （注同上）

【增】阴險，奸詐，欺瞞。〔达〕

གཡོ་ལྡན། འབབ་ཆུ་དང་གླིང་ཕྲན་ཞིག་ལའང་། 动搖（藻）。1.流水。 2.一小洲名。

【增】1.＝གཡོ་ཅན། 2.溪流。3.妇人。〔达〕

གཡོ་སྣོད། བཙོ་སྣོད་ཁོག་མ་ལྟ་བུ། 烹煮器，如煮飯鍋。

གཡོ་བ། I.རླུང་གིས་གཡོ་བ་ལྟ་བུ། 动，如被风吹得摆动。【增】＝མི་བརྟན་པ། 1.移动，波动，不稳定。2.可动轉，易变动。〔达〕
II. རླུང་དང་རླུང་ལྷ་（དང་）། 动搖（藻）。1.风。2.风神。（同）གཡོ་བྱེད།

གཡོ་བ་པོ། ཟས་སེ་ལ་གཡོ་བ་པོས་གཡོ་བར་བྱའམ་བརྔོ་བར་བྱ། 炒者，炒飯者。

གཡོ་བའི་འོད། གློག་དང་སྨིག་རྒྱུ་ལའང་། 动光（藻）。1.电。2.阳焰（佛）。

གཡོ་བའི་རང་བཞིན། རླུང་གི་མིང་། 流动性（藻）。风，空气。

གཡོ་བྱ། ཟས་སེ་ལ་གཡོ་བ་པོས་གཡོ་བར་བྱའམ་བརྔོ་བར་བྱ། 所炒，将炒。

གཡོ་བྱེད། རླུང་དང་རླུང་ལྷ་（དང་）། 能动（藻）。1.风。2.风神。（同）གཡོ་བ་II.

གཡོ་བྱེད་མགོན་པོ། རླུང་ལྷའི་མིང་། 能动主（藻）。风神。

གཡོ་བྱེད་མ། བུད་མེད་འདོད་ལྡན་མ། 媚女（藻）。有欲之妇女。（同）གཡོ་འགུལ་ཅན།

གཡོ་མེད། ཁྱབ་འཇུག་དང་མི་གཡོ་བ་བརྟན་པ་མི་འགྱུར་བ། 1.遍入（天神名）。 2.坚固，不动，不变。【增】正直，无諂曲。〔达〕

གཡོ་མེད་སྔོན་སྐྱེས། ཁྱབ་འཇུག་གི་ཇོ་ཇོ་སྟོབས་བཟང་མིང་། 无动兄（藻）。遍入（天神名）之兄长妙力。

གཡོ་རུ། ལྷོ་བརྒྱུད་གཡོ་རུ། 西藏之南部。

གཡོག་འཁོར། དཔོན་གཡོག་འཁོར་དང་བཅས་པ། 眷属，随員。

གཡོག་འཁོལ། གཡོག་པོ་འཁོལ་རྒྱུ་དང་བཀོལ་ཟིན་མ་ཡིན་པ་འཁོལ་བ་པོ། 使用的仆人。

གཡོག་ཏུ་འཁྲལ། ཡིད་ཆེས་ཡིད་རྟུག་པའི་གཡོག་པོ། 可靠的仆人。（同）གཡོག་བཞུན།

གཡོག་པ་པོ། གོས་གཡོག་པ་པོའམ་ཁང་ཐོག་གཡོག་པར་བྱེད་པ་པོ། 复盖者，如披衣盖被者，盖屋頂者。（同）གཡོག་བྱེད།

གཡོག་པོ། བྲན་པོའམ་ཁོལ་པོ། 仆人。

གཡོག་བྱ། གོས་དང་ཁང་ཐོག་གཡོག་པར་བྱ། 所复，当复，如当披上衣服，当盖上屋頂。

གཡོག་བྱེད། གོས་གཡོག་པ་པོའམ་ཁང་ཐོག་གཡོག་པར་བྱེད་པ་པོ། 复盖者，如披衣盖被者，盖屋頂者。（同）གཡོག་པ་པོ།

གཡོག་མོ། བྲན་མོའམ་ཁོལ་མོ། 女仆。

གཡོག་བཞུན། ཡིད་ཆེས་ཡིད་རྟུག་པའི་གཡོག་པོ། 可靠的仆人。（同）གཡོག་ཏུ་འཁོལ།

གཡོགས་པ། གོས་ཀྱིས་གབ་ཟིན་པ། 已复盖，已用衣复盖。

གཡོགས་མ། གོས་ཀྱིས་གཡོགས་མ། 复盖，用衣复盖。【增】衣服，蔽盖物。〔达〕

གཡོགས་ཡོད། ཁེབས་ཡོད། 有复盖物。

གཡོན་སྐྱེས། འདོད་ལྷ་ལ་འང་། 左生（藻）。欲天，爱神。

གཡོན་གྱི་ལྷ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 左神(藻)。大自在（天神名）。（同）གཡོན་ཕྱོགས་ལྷ།

གཡོན་ཅན། གཡོ་ཅན་ལ་འང་། 諂者。【增】1.=བྱི་ལ། 貓。2.=བདུད། 魔鬼。3.詭譎。4.奸淫者。〔达〕

གཡོན་སྡོད། （原注缺）坐于左方。

གཡོན་པ། ལག་པ་གཡོན་པ། 左，如左手。

གཡོན་ཕྱོགས་ལྷ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 左方神（藻）。大自在（天神名）。（同）གཡོན་གྱི་ལྷ།

གཡོན་མ། བུད་མེད། 妇女。【增】左手。〔达〕

གཡོན་མིག བུད་མེད་མཆོག 左目（藻）。美女。

གཡོན་ཏུ། དམག་མི་གཡོན་ཏུ། 左翼，軍队左翼。

གཡོན་རོལ། ཡུལ་གྱི་གཡོན་རོལ། 左边。

གཡོན་ལག ལག་པ་གཡོན་པ། 左手。

གཡོན་ལམ། ལམ་འཁྱོག་ལ་འང་། 1.坏的道路。2.弯路。【增】不良的举动。〔达〕

གཡོབ། གྲུ་སྐྱེལ་བྱེད་དབྱུག་པ་ལྟ་བུ་གཡབ་མོའམ་མདའ་དར་གྱིས་གཡབ་དགོས་སམ་གཡོབ་པར་བྱེད། 1.摇动，如行船之桨。2.用箭旗招引。【增】腿磕馬韂。〔四〕（同）གཡོབ་བྱེད།

གཡོབ་པ་པོ། ལག་པས་གཡོབ་པ་པོ་ལྟ་བུ། 摇动者。

གཡོབ་བྱེད། གྲུ་སྐྱེལ་བྱེད་དབྱུག་པ་ལྟ་བུ་གཡབ་མོའམ་མདའ་དར་གྱིས་གཡབ་དགོས་སམ་གཡོབ་པར་བྱེད། 1.摇动，如行船之桨。2.用箭旗招引。【增】1.=གྲུ་སྐྱ། 桨，橈。2.རྔ་ཡབ། 拂尘，尘拂。〔达〕（同）གཡོབ།

གཡོར། གཡར་དགོས་ན་གཡོར་ཞིག 去借吧！【增】1.堆，团。2.詭計，奸計。〔达〕

གཡོར་མཁན། མིག་གཡོར་པ་པོ། 斜者，斜眼者。

གཡོར་པ་པོ། （注同上）

གཡོར་པོ། ལྷོ་བརྒྱུད་ཡུལ་ཞིག 西藏南部地名。

གཡོར་མོ། གྲུའི་གཡོར་མོ་ལ་འང་། 1.波浪。2.船帆。

གཡོར་ས། （原注缺）堆处。

གཡོས། གཡོ་བས་ཟེར་བ་དང་སྣ་ངར་གཡོས་ཤིག་དང་འབྲས་གཡོས་གྲོ་གཡོས་འབྲས་ཡོས་གྲོ་ཡོས་ཞེས་པའང་སྣང་། 1.由于移动（གཡོ་ 的第三轉声）。2.在鍋中炒，如：འབྲས་གཡོས་གྲོ་གཡོས། 沙米，炒麦，亦作འབྲས་ཡོས་གྲོ་ཡོས།

【增】1.在土語中代替 གཡས། 2.参看 གཡོ་བ། 3.熟食。〔达〕 殽饌。〔四〕

གཡོས་ཁང་། ཐབ་ཚང་དང་མི་ཁང་ངམ་མི་ཐབ་གཡོས་ཐབ་ཀུང་། 厨房，灶房。

(同) གཡོས་མལ། གཡོས་ས།

གཡོས་མཁན། ཟས་ཀྱི་གཡོག་བྱེད་ལའང་། 厨子，做飯的。

གཡོས་སྣོད། ཟས་སྐོལ་བྱེད་དམ་ཇོ་བྱེད་སྣོད་དང་སླ་ང་ལྟ་བུ་ལའང་གཡོ་སྣོད་ཅེས་པའང་སྣང་། 煮飯器，炒茶具，如炒鍋，亦作 གཡོ་སྣོད།

(同) གཡོས་རྫ།

གཡོས་པ། I.བཙོས་པའམ་བརྔོས་པ། 1.煮。2.炒。

II. གཡོ་བའི་དོན་དུའང་སྣང་། 已动。

གཡོས་དཔོན། མ་ཆེན་ནམ་ཇ་མ་ཆེན་མོ། 厨子，司茶。

གཡོས་མ། (注同上)

གཡོས་མལ། ཐབ་ཚང་དང་མི་ཁང་ངམ་མི་ཐབ་གཡོས་ཐབ་ཀུང་། 厨房，灶房。

(同) གཡོས་ཁང་། གཡོས་ས།

གཡོས་རྫ། ཟས་སྐོལ་བྱེད་དམ་ཇོ་བྱེད་སྣོད་དང་སླ་ང་ལྟ་བུ་ལའང་གཡོ་སྣོད་ཅེས་པའང་སྣང་། 煮飯罐，炒茶具，如炒鍋，也說 གཡོ་སྣོད།

(同) གཡོས་སྣོད།

གཡོས་ས། ཐབ་ཚང་དང་མི་ཁང་དམ་མི་ཐབ་''' གཡོས་ཐབ་ཀུང་། 厨房，灶房。

【增】火炉。〔达〕

(同) གཡོས་ཁང་། གཡོས་མལ།

ར། དུད་འགྲོ་ར་ལུག་གཉིས་ལྟ་བུ། 山羊。

【增】数目符号 25。〔达〕（同）ར་མ།

ར་སྐྱེས། ཁྱབ་འཇུག་དང་ར་ལའང་། 羊生（藻）。1.遍入（天神名）。2.山羊。

【增】割去睾丸的牡山羊。〔达〕

ར་གན། རག་ལྷགས་སེར་པོ། 黄銅。

ར་གུ། ར་ཕྲུག་རེའུ། 山羊羔。

ར་མཉེ། སྨན་ཞིག 白笈，一种药。

ར་བཏགས། གའི་ཀྲང་པ་ལ་ར་བཏགས་ན་གྲ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ར་字足，如ག་字下系ར་字足成གྲ་字。

ར་ཐུག ར་ཕོ་རྡིག་རིལ་ལྡན་པ། 公山羊。

ར་ཐུག་ཁྲབ་མ། ར་ཐུག་གི་སྔོངས་སྲུའི་དྲི་མ། 公山羊的羶气。

ར་ཐུག་དྲི། （注同上）

ར་ཐུང་། རེའུ་ལས་ཅུང་ཟད་ཆེ་བ་སྐྱེད་བུ་ལས་ཅུང་ཟད་ཆེར་སོང་བའི་ར་ཕྲུག་གམ་ཕྲུ་གུ། 半大的山羊，比小羔稍大之山羊羔。

ར་དྲི་ཅན། （原注缺）有羶气。

ར་མདའ། ཟླ་གྲོགས་དཔུང་གཉེན་བྱེད་པ། 援助，帮助。【增】1.朋友，伴侣，助手。2.=རོགས་རམ། 3.追赶，追击。〔达〕（同）ར་མདེགས།

ར་མདའ་སྦྲོན། གྲོགས་པོ་དཔུང་གཉེན་འདེན་པའམ་བོད་པ་ལྟ་བུ། 求援，招呼朋友帮助。

ར་མདེགས། ཟླ་གྲོགས་དཔུང་གཉེན་བྱེད་པ། 援助，帮助。（同）ར་མདའ།

ར་སྦྲོད། འཕྲོད་དུ་འཇུག་པའམ་ཐུག་པར་བྱེད་པ། 对証，使对照，使遇合。

【增】証实，証明不誤。〔达〕（达作ར་སྦྲོད་པ་）（同）རྭ་གཏུགས།

ར་འཕྱུར་བ། ར་མ་རི་བྲག་ལ་ཡར་འཕྱུར་བ། 山羊跑上山崖。

ར་མ། དུད་འགྲོ་ར་ལུག་གཉིས་ལྟ་བུ། 山羊。

【增】掺杂，混合，譬如写信时有头无头的字掺杂而写。〔达〕（同）ར།

ར་མེད། རག་མེད་དམ་ལྷད་མེད། 无掺杂，无假。

【增】无誤的，肯定无疑。〔达〕

ར་མོ་ཆེ། རྭ་བ་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.拉薩小招寺。2.大院落。

ར་མོ་ཤ། （原注缺）大黄蜂。

ར་བཟི་བ། ཆང་གིས་བཟི་བའམ་མྱོས་པ། 酒醉。（同）ར་རོ་བ།

ར་ཡི་ཨོལ། ར་ཨོག་ཚོམ་ཅན། 山羊之胡須。

ར་ཡིག་གཉིས་པ། སྦྲང་བུ་བུང་བའི་མིང་། 二ར་字（藻）。蜂。【增】蜜蜂，因蜂的二角好象双ནརྀ་≚样。〔达〕

ར་རི། ནག་ཐིག་ཁྲ་ཁྲ་རི་མོ་ལྟ་བུ། 垢污，垢秽。

【增】1.缺点，过失。2.不高不低。〔达〕

ར་རིས་མེད་པ། དྲི་མ་ཁྲ་ཁྲ་མེད་པ། 无垢污。

ར་རོ་བ། ཆང་གིས་བཟི་བའམ་མྱོས་པ། 酒醉。

(同) ར་བཟི་བ།

ར་རོག ར་མ་རོག་པོའི་སྤུ་རིས་ཅན། 毛色青黑之山羊。

ར་ལ་གཞོན་པ། མེ་ལྷ་དང་མེ་ལའང་། 乘山羊(藻)。1.火神。2.火。

ར་ཤབ། ར་ཐུང་ལས་ཆེ་བའི་ར་ཕྲུག 大山羊羔。

ར་ས། དེང་སང་ལྷ་ས། 拉薩之古称。

【增】 山羊地，現在拉薩的古名，自从文成公主恭奉釋迦佛象到拉薩后改为今名。〔达〕

ར་སྨུས། ཟུའམ་མེ་ཏོག་ཅིག 一种花草。

ར་གསུམ་པ། ལྕགས་རི་ལའང་སྣང་། 三 ར 字(藻)。城墙。

རྭ་སྐོར། ཆོས་རྭའམ་རྭ་བས་སྐོར་བའི་ཁང་པ་ལའང་། 1.誹經院。2.有墻圍繞之房屋。

(同) རྭ་བ།

རྭ་ཅན། དུང་ཚེར་མ་ཅན། 有刺之螺貝。

【增】有角的兽类，例如牛鹿等。〔达〕

རྭ་ཅན་མ། རུས་སྦལ་དང་མེ་ཏོག་ལུག་རུ་དང་བ་མོ་ལའང་། 有角母(藻)。1.鱉。2.一种花。3.母牛。

རྭ་ཅོ། གཡག་གི་རྭ་ཅོ། 角，如牛角。

རྭ་གཅིག་པ། རི་དྭགས་བསེ་རུ་དང་ཁྱབ་འཇུག 独角(藻)。1.犀牛。2.遍入(天神名)。

རྭ་བཅུ་པ། རི་དྭགས་ཤ་བའི་མིང་། 十角(藻)。鹿。

རྭ་གདུགས། འཕྲད་དུ་འཇུག་པའམ་ཐུག་པར་བྱེད་པ། 对証，使对照，使遇合。(同) ར་སྤྲོད།

རྭ་བ། ཆོས་རྭའམ་རྭ་བས་སྐོར་བའི་ཁང་པ་ལའང་། 1.誹經院。2.有墻圍繞之房屋。

(同) རྭ་སྐོར།

རྭ་བ་ཡོངས་བསྐོར། ལྕགས་རི་ར་གསུམ་པ་ཞེས་སྣང་། 城墻，亦名ར་གསུམ་པ།

(同) རྭ་བ་གསུམ་པ།

རྭ་བ་སྲུང་། སྨད་ཚོང་མ། 守院(藻)。娼妓。

རྭ་བ་གསུམ་པ། ལྕགས་རི་ར་གསུམ་པ་ཞེས་སྣང་། 城墻，亦名 ར་གསུམ་པ།

(同) རྭ་བ་ཡོངས་བསྐོར།

རྭ་མོ་ཆེ། རྭ་བ་ཆེན་མོ་ལའང་། 1.西藏拉薩寺院之一。2.大院落。【增】拉薩北部文成公主所建的庙，里面供奉松贊王之妃尼泊尔公主带来的不动佛。〔达〕(རྭ 达作 ར)

རྭ་གཞུ་ཅན། ཁྱབ་འཇུག 有角弓者(藻)。遍入(天神名)。

【增】或作 རྭ་གཞུ་འཛིན། 〔达〕

རྭ་ཟིང་ངེ་བ། རྭ་ཅོ་ཕྱིར་ཟིང་ངེ་བ་ལྟ་བུ། 不服貼，如兽角向外支着。

རྭ་ལུགས། རྭ་ལོ་ཙཱ་བའི་ལུགས། རྭ譯师(金剛称)之一派。

རྭ་ལོ། རྭ་ཞེས་པའི་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་ལོ་ཙཱ་བ། རྭ地方所出之譯师。

རྭ་གསུམ་པ། རི་དྭགས་ཤིག་ལའང་། 1.三角者。2.鹿之一种。【增】(神話中的)三峰山，据說在南海岸的山南五百由旬之地，其旁为死神之国。〔达〕

རག ར་གན་ལྷགས་སེར། 黃銅。

【增】附属，依附，依賴。〔达〕

རག་དུང་། ལྷགས་སེར་རག་གི་དུང་། 銅号筒。

རག་རྡོ། ར་གན་གྱི་རྡོ། 自然銅，黄銅矿石。

རག་བྱུང་། རེག་བྱུང་བའི་དོན་དུ་སྣང་། 似即 རེག་བྱུང་། 触着。

རག་རག སྤུ་རིས་རག་རག་གམ་ར་གན་མདོག་ཅན། 1.毛色青。2.黄銅色。

རག་ལས་པ། འབྲེལ་བ་ཅན་དུ་རག་ལས་པའམ་བརྟེན་པ་ལྟ་བུ། 依賴，依靠，凭借。

རག་ལུས་པ། (注同上)

【增】＝ཆ་བཞག་པ། 〔达〕

རགས། ཆུ་འགོག་རྡོ་བརྩིགས་པའི་རགས་དང་ཆུ་རགས། 堤壩。【增】1.水閘。2.結构与堤壩类似的，如：ཕག་རགས། 壕，短牆；སྤུག་རགས། 草堆；ཤིང་རགས། 木堆。〔达〕

རགས་རྡོ། (注同上)

རགས་པ་ཙམ། ཆེ་ལོང་ཙམ་དང་སྤྱི་པོ་ཙམ་ལྟ་ཞིང་ཞིབ་པ་མ་ཡིན་པ། 大概，粗略。

རགས་རིམ། འོལ་ཚོད་ཙམ་གྱི་རིམ་པ། 大概，粗略。

རང་། ང་རང་དང་ཁྱོད་རང་ལྟ་བུ། 自己。

【增】1.在口語中常置于人称代名詞之后，并无任何反身之义，如 ང་རང་ 与 ཁོ་རང་ 只是"我"与"他"之义。2.我，如：རང་ཅག 我們，རང་གི། 我的。3.正是，恰好，如：དེ་རང་ཡིན། 正是如此。〔达〕

རང་རྐང་པ། གཞན་གྱི་འགྲེལ་པ་མ་ཡིན་པར་རང་དགར་ཚིགས་བཅད་བྱས་ཏེ་བརྩམས་པའི་ཆོས། 自造頌，非注解其他著作的自造頌文。

རང་རྐང་ཆོས། (注同上)

རང་རྒྱ་ཐུབ་པ། གཅིག་པུ་ཉིད་ཐུབ་པ། 自立，能独立。

རང་སྐལ། རང་གི་སྐལ་བ། 自己之份，自己所应得的。【增】分。〔四〕

རང་སྐྱེངས། རང་ཉིད་ངོ་ཚ་བའམ་འཇིགས་པ། 自己慚愧，畏惧。

རང་སྐྱབ། ལོ་ཡི་མིང་། 自救（藥）。年。

རང་གི། ང་རང་གི་ཞྭ་མོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 我的。

རང་གི་ངོ་བོ། རང་གི་རང་བཞིན་ངོ་བོ། 自己的本性，本質，天性，禀性。

རང་གི་མཚན་ཉིད། རང་གི་རང་བཞིན་མཚན་མ་ཉིད། 自己的本質。

རང་གིས། ང་རང་གིས་ལས་ཀ་བྱེད་དོ་ལྟ་བུ། 由我，由自己，被我。【增】自然。〔四〕

རང་དགའ་མ། བག་མའམ་ཁྱིམ་བདག་མོ། 新妇，妻子。

རང་དགར། རང་གི་འདོད་པར་འདེར་རང་ཁར་རང་གར་ཞེས་པའང་སྣང་། 随便，随己所欲，亦作 རང་ཁར། རང་གར།

རང་འགྲེལ། རྩ་བ་རང་ཉིད་རྩོམ་པ་པོའི་འགྲེལ་པ་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལྟ་བུ། 自注，自造本頌之注解，如俱舍論。

རང་འགྲོས་སུ། རང་བཞིན་ལྷུན་གྱིས་སུ། 自动的，自然的。(同) རང་ཆས་སུ།

རང་རྒྱལ། རྟོགས་འབྲིང་བ་སྟེ་རང་སངས་རྒྱས། 自胜(佛)，中等覚悟，独覚。
【增】固执，頑强。〔达〕
(同) རང་བྱང་ཆུབ་པ། རང་ཞི་དོན་གཉེར།

རང་རྒྱུད། སེམས་ཀྱི་རང་རྒྱུད། 自心相續(佛)。
【增】1.自信。 2.རང་རང་གི་རྒྱུད་པ། 个性。〔达〕

རང་རྒྱུད་པ། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཞིག་སྟེ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ། 自續派（佛），中观宗派之一。

རང་ཅག བདག་ཅག 我們。(同) རང་རེ།

རང་ཆགས། གོས་ཀྱི་མཐའ་བཙེམས་པ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.原有的。2.如縫住衣服的边緣。
(同) རང་འཇགས།

རང་ཆས་སུ། རང་བཞིན་ལྷུན་གྲུབ་སུ། 本来具有的，自然的。(同) རང་འགྲོས་སུ།

རང་འཇགས། གོས་ཀྱི་མཐའ་བཙེམས་པ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.原有的。2.如縫住衣服的边緣。
(同) རང་ཆགས།

རང་ཉམས། རང་གི་ནུས་པ་ཙམ། 自己之能力。

རང་ཉིད། རང་གཅིག་པུ་ཁོ་ན། 自己，独自。

རང་འཐག ནས་དང་གྲོ་ཕྱེ་མར་འཐག་བྱེད་ཆུ་སྐོར་རས་ཆུ་འཁོར་ལྟ་བུ། 磨，如磨面的水磨。

རང་དུ་མཐོང་བ། མཁས་པ་ལའང་། 1.自知。2.智者。

རང་དོན། རང་གི་ཉོན་མོངས་སྤངས་ན་རང་དོན་དང་བྱང་སེམས་ནི་གཞན་དོན་ཁོ་ནའོ།། 自利（佛），断除自己的煩恼为自利，菩薩唯作利于他人之事。【增】 1.自己的事。2.自利。〔达〕私事。〔四〕

རང་ནུབ། ཟླ་བ། 自没（藻)。月亮。

རང་ཕྱོགས། གཉེན་ཕྱོགས། 自方，自党。

རང་བབས། རང་སྣང་ས་ནམ་འགྱུར། 自然状态。
(同) རང་འབབ།

རང་བུ། རིངས་བུ་གཅིག་རྐྱང་མེད་དུ་སྡང་། 单独，独一。
【增】1.独身生活。2.自己的小儿。〔达〕

རང་བྱང་ཆུབ་པ། རྟོགས་འབྲིང་བ་སྟེ་རང་སངས་རྒྱས། 自証菩提(佛)，中等覚悟，独覚(佛)。
(同) རང་རྒྱལ། རང་ཞི་དོན་གཉེར།

རང་བྱན་ཚུད་པ། རང་གི་བྱ་བ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་འམ་ནང་རྒྱུས་ཡོད་པ་སྟེ་རང་གི་ཡོ་བྱད་སེམས་ལ་ངེས་ངེས་པ་བཞིན་ནོ།། 了解，了解或熟悉自己的事，如自己之家具自己心中有数。
【增】= ཅ་རྐྱེན་རང་དབང་དུ་འདུ་བ། 〔达〕
(ཚུད་ 达作 ཆུད་)

རང་བྱུང་། ཚངས་པའི་མིང་། 自生（藻)。大梵(天神名)。
【增】或作 རང་བྱོན། རང་བྱུང་ཚང་པ། 〔达〕

རང་བྱུང་གཉིས། སངས་རྒྱས་དང་རང་སངས་རྒྱས། 二自覚（佛)，佛与独覚（佛)。

རང་བྱོན། རང་ཉིད་ཕེབས་པ། 自己来。
【增】=རང་བྱུང་། 大梵天神的称号。〔达〕

རང་དབང་། གཞན་གྱི་དབང་དུ་མ་བསྟུས་པ་རང་དབང་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་ཡིན། 自主。
【增】独立，自由。〔达〕

རང་འབབ། རང་སྣང་ས་ནམ་འགྱུར། 自然状态。
(同) རང་བབས།

རང་འབྱོར་ལྔ། མི་ཡིན་པ་དང་དབང་པོ་ཚང་བ་སོགས། 五自圆满（佛），是人、根具足等。

【增】五自圆满：得人身、生中土（佛教的中心地区），諸根具足，未作顚倒业，信佛法。〔达〕

རང་ཚུགས་པ། རང་ཐུབ་པ། 自立，能独立。

【增】自己能独立作事。〔达〕

རང་ཚོད། རང་གི་ནུས་པ་ཚོད། 估計自己的能力。【增】常。〔四〕

རང་མཚན་པ། བུམ་པ་རང་མཚན་པ་ལྟ་བུའམ་རང་གི་མཚན་མ་ཅན། 自相法（佛）。1.如瓶自相。2.有自己之相貌者。

རང་ཞི་དོན་གཉེར། རྟོགས་འབྲིང་བ་སྟེ་རང་སངས་རྒྱས། 求自寂灭(佛)，中等觉悟，独觉(佛)。（同）རང་རྒྱལ། རང་བྱང་ཆུབ་པ།

རང་གཞན། རང་དང་གཞན་གཉིས། 自他，自已与他人。

རང་བཞིན། ངོ་བོ་རང་བཞིན། 自性，自体。

【增】＝ ངོ་བོ་ 或 ངོ་བོ་ཉིད། 天然，天性，自然状况，本质。〔达〕

རང་གཟོ་བ། རང་དགའ་བར་བཟོ་བའམ་གཞན་ལ་མ་བལྟོས་པ་བཟོ་བ་ལྟ་བུ། 自造，如随自己心意而造，不依照其他。

རང་བཟོ་བ། （注同上）

【增】1.构造，臆造。2.改造，革新，革新者。3.自定，自己决断（对傳統不拘泥）。〔达〕（达无 བ་字）

རང་རང་། རང་རང་སོ་སོ་ཟེར། 各个，各别。

རང་རིག རིག་པ་རེ་རེ་ལ་རང་རིག་རེ་རེ་ཡོད་ཟེར། 自証分（佛）。

【增】自然的知識，自己的認識。〔达〕

རང་རེ། བདག་ཅག 我們。（同）རང་ཅག

རང་རོང་། （原注缺）高洼，不貼近，支蓬着。

རང་ལས་སྐྱེས། ཁྱབ་འཇུག་མིང་དུ་གསུངས། 自生（藻）。遍入（天神名）。

རང་ཤོང་། རང་ཆུད་པ། 容受，容得下。

རང་གཤིས་སུ། རང་གི་གནས་ལུགས་སུ། 本性中，自己性情中。【增】＝རང་བཞིན་或ངོ་བོ། 又俗語中等于 རྒྱུད་དག〔达〕（达无 སུ་字）

རང་སངས་རྒྱས། རང་རྒྱལ་དོན་གཅིག 独觉（佛）。

རང་སོར་བཞག་པ། གཞན་དུ་མ་བསྒྱུར་བར་རང་གསོ་བར་བཞག་པ། 原封不动，照旧放在原处不动。

【增】喻悬而不决，置之不理。〔达〕

རངས་པ། དགའ་བའི་བྱེ་བྲག 狂喜，很欢喜。

【增】早晨。〔达〕

རངས་པོ། རིལ་པོའམ་ཐམས་ཅད་དམ་གཅིག་པུའམ་ཧྲངས་པོའམ་རྗེངས་པོ། 1.整个，一切。2.独一，单身。【增】1.ཚང་མ། 2.粗的，未制的，未打磨的。〔达〕

རད་པ། རལ་བའམ་ནོད་པའམ་གོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག 1.破碎，破裂。2.衣服之一种。

【增】西藏西部用以代替 བགྲད་པ། 〔达〕

རད་རུད། མི་མཐུན་པ་པན་ཚུན་དུ་གྱུར་པ་ཡུལ་རད་རོད་སྡོང་དུམ་ཚེར་མ་སོགས་ཀྱི་ཀོང་རོང་ལྟ་བུ་(དང་)། 不平整，如地上不平，有殘树干和荊刺等。

རད་རོད། （注同上）【增】参看 རོད་པོ། 〔达〕

རད་རོད་ཀྱུར། (原注缺) 杂乱，不平坦。

རན། ལས་ཀ་བྱེད་རན་འདུག་ལྟ་བུ། 該，正到某时机，如到該作事的时候。

【增】＝རྩྭ། 一种草。〔达〕

རན་ཆབ། ཞིང་མཐའི་རྩྭ་རན་པ་དང་ཆུ་གཉིས། 水草，如田边之草及水。

རན་པ། རྩྭ་རན་པ། 草名。【增】或 རན་མ། 1.适当，恰恰正确，恰好。2.时机。〔达〕

རན་པོ། འཚམ་པོའམ་འགྲོ་རན་(དང་)། 1.适当，相称。2.該（正到某时），該走了。

རན་མ། (原注缺) 适当。

【增】＝རན་པ། 〔达〕

རན་ཙམ། འགྲོ་རན་ཙམ་ལྟ་བུ། 該，如該走了。【增】足用。〔四〕

རབ། (原注缺) 极，甚，最，頂。

【增】1.淺水，淺滩。2.最胜，最高，最佳，上等。3.純洁。4.許多，富裕。〔达〕

རབ་བཀྲམ། གྲངས་གནས་ཤིག 鉢罗庋多，正，大数之一。【增】好好的散布。〔达〕

རབ་བཀྲམ་ཆེ། གྲངས་གནས་ཤིག 大鉢罗庋多，载，大数之一。

རབ་སྐྱེས། བུད་མེད་མཆོག་ལའང་། 最佳生（藻）。美女。

རབ་སྐྱེན། ཨ་མའི་མིང་ལའང་། 善生（藻）。母亲。

རབ་དགའ། གཟའ་ལྷག་པ་དང་བྱ་རོག་དང་སེམས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལའང་། 1.水星。2.烏鴉。3.心极欢喜。

རབ་དགའ་བྱེད། འདོད་ལྷ། 极喜（藻）。欲天（爱神）。

རབ་དགོད། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 极笑（藻）。大自在（天神名）。

རབ་བསྙོས་སྐྱེས། གངས་ལའང་། 1.积起。2.雪。

རབ་སྔ་གསལ། ནམ་ལངས་པ། 天明。

(同) རབ་སད།

རབ་བསྔགས། ཐར་པའི་མིང་ལའང་། 1.贊頌。2.解脫。【增】1.密咒的唵字。2.＝མཐོ་རིས་གནས། དགེ་ལེགས། 天趣，天界。〔达〕

(同) རབ་ཏུ་ཆོམ་པ།

རབ་བསྔགས་འཛིན་པ། དགེ་བ་ལའང་། 持贊（藻）。善。

རབ་མཆོད་ལྡན། མེ་ལྷའི་མིང་། 具供（藻）。火神。

རབ་འཇོམས་བདག་པོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 摧坏主（藻）。大自在（天神名）。

རབ་འཇོམས་མ། ལྷའི་བུ་མོ་ལའང་། 摧坏女，天女名。

རབ་ཏུ། ཤིན་ཏུ། 极，很，甚。

【增】格外，十分。〔达〕 誠然。〔四〕

རབ་ཏུ་འཐིབས། གཉིད་ཁུག་པའམ་སྨག་པ་ལའང་། 1.极昏暗。2.睡熟，睡着。【增】＝གཉིད་ལོག་འདོད་པ། 思睡，酷好睡眠。〔达〕

རབ་ཏུ་ཚ་བ། ཚ་དམྱལ་ཞིག་ལའང་། 1.极热。2.热地狱之一。

【增】＝སྡུག་བསྔལ་ 或 ཡིད་གདུངས། 1.痛苦，忧戚，热恼。2.极热，灼热。〔达〕

རབ་ཏུ་ཚ་བྱེད། ཁྱོ་ག་ལའང་། 1.使极热。2.丈夫。

རབ་ཏུ་ཚིམ་པ། ཐར་པའི་མིང་ལའང་། 极满足（藻）。解脱。（同）རབ་བཏྲགས།

རབ་ཏུ་ཤེས་པ། ཤེས་རབ། 善知（藻）。慧。（同）རབ་ཤེས།

རབ་སྟོབས། བདུད་ཀྱི་མིང་ལའང་། 善力（藻）。魔名。

རབ་བརྟན། བརྒྱ་སྦྱིན་གླང་པོ་ཆེའང་། 善住（藻）。帝釋（天神名）之大象。

རབ་ཐིམ། འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་ལའང་། 完全消失（藻）。坏劫（佛）。（同）རབ་ནུབ།

རབ་དང་བྱེད། I. དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.起食欲。2.大自在（天神名）。
II. ཟས། 飯食，食品。

རབ་དྭངས། ཟ་ཤིང་ར་བ། 极淨（藻）。果树园。

རབ་ནུབ། འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་ལའང་། 完全沉没（藻）。坏劫（佛）。（同）རབ་ཐིམ།

རབ་གནས། ལྷ་རབ་ཏུ་གནས་པའམ་བརྟན་པར་གནས་པའི་ཆོ་ག་ལའང་། 完滿建立（藻）。开光仪軌（佛）。

རབ་པ། （未詳）

རབ་འཕྱང་གསོད། སྟོབས་བཟང་གི་མིང་། 妙力（天神名）。

རབ་འཕྲོ། མེ་སྟག 散放(藻)。火星，火花。

རབ་བྱུང་། （ཡང་ན་）མེ་མོ་ཡོས་ལོ་འི་མིང་དང་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཐོན་བྱིན་པའམ་བྱུང་བ། 1.丁卯年。2.出离，出家。
【增】1.出家者。2.六十甲子之首年。〔达〕

རབ་བྱུང་གཅིག སྤྲ་པ་གཅིག་དང་ལོ་དྲུག་ཅུ་ལའང་། 1.一个出家人。2.六十年。

རབ་བྱེད། ལེའུའི་མིང་ངམ་ངག་མང་པོ་འདུས་པ་རབ་བྱེད་དེ་འདུས་པ་ལས་བསྟན་བཅོས། 章，品，多語聚为章，集章为論。
【增】論文，論說，敘述。〔达〕

རབ་འབྱམས་པ། ཁྱབ་པའམ་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན། 1.周遍。2.究竟。3.殊胜。
【增】西藏佛教寺院里的一种学位。〔本〕

རབ་འབྱོར། ཉན་ཐོས་རབ་འབྱོར་ལའང་། 善現，即声聞須菩提（佛的弟子）。

རབ་འབྲིང་ཐ། རབ་མཆོག་དང་འབྲིང་དང་ཐ་མ་གསུམ། 上、中、下三等。

རབ་མང་། ཏ་ཙང་མང་པོ། 极多，很多。
【增】地球。〔达〕

རབ་མྱོས། རབ་ཏུ་མྱོས་ཏེ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ་དང་ལྷགས་ཏ་ལོ། 1.极狂，神經失常。2.庚午年。

རབ་མྱོས་མ། བུད་མེད་མཆོག 美女。

རབ་འཛག གཅིན་པ་ལའང་། 滴漏(藻)。小便。

རབ་ཞི། （原注缺）极平靜。
【增】1.＝མཐོ་རིས་གནས། 天趣，天界。
2.＝དགེ་ལེགས། 虔誠，正直。〔达〕

རབ་གཡོ་བ། རྨ་བྱ་ལའང་། 1.极不稳定。2.孔雀。

རབ་རིབ་འཇོམས། ཉི་མའི་མིང་། 除障翳（藻）。太阳。（同）རབ་གསལ་བྱེད།

རབ་རིབ་པ། མུན་པ་ཙམ་མམ་མིག་མི་གསལ་བ་ཞིང་གྲོག་ཅན་ལ་འདང་། 昏暗，目不明，有翳障者。

རབ་རིབ་མི་མངའ། སངས་རྒྱས། 无翳障(藻)。佛。

རབ་རིབ་སེལ། ནམ་ལངས་པ་ལ་འདང་། 1.除翳障，除昏暗。2.天明。

རབ་རིབ་བསལ། (注同上)

རབ་ཤེས། ཤེས་རབ། 慧。(同) རབ་ཏུ་ཤེས་པ།

རབ་སད། ནམ་ལངས་ལ། 天明。【增】彻底觉醒，完全領会。〔达〕(同) རབ་སྡེ་གསལ།

རབ་གསལ། ཉི་མ་དང་ཁྱབ་འཇུག་དང་རབ་ཏུ་" གསལ་བའི་སྣང་བ་ཅན་ཁང་པ་ལ་འདང་། 极明(藻)。1.太阳。2.遍入(天神名)。3.明亮之屋。【增】1.极其澄清、光耀，十分显著。2.小洋台或走廊，常見于西藏住宅。3.照明，爽快。4.稗史傳奇中所載的国王。〔达〕等于 ཁ་པད། 迴廊，看台。〔法〕

རབ་གསལ་བྱེད། ཉི་མའི་མིང་། 作明亮(藻)。太阳。(同) རབ་རིབ་འཇོམས།

རབས། ཆུའི་རབས་དང་སྐྱེས་རབས་དང་རྒྱལ་རབས་དང་ཡ་རབས་དང་མ་རབས་ལྟ་བུ། 1.水淺处。2.輩，世，代，如 སྐྱེས་རབས།（活佛或其他人生世的記載）与 རྒྱལ་རབས།（帝王世紀，朝代）。3.等級，如上等人或下等人。【增】种族，血統，宗系。〔达〕1.傳。2.輩数。〔四〕

རབས་གཅིག་པ། རིའུ། 一代者(藻)。騾。

རབས་གཅོད། (原注缺)絕后。

【增】杀絕了。〔四〕

རབས་ཆད་མ། མོ་གཤམ་མམ་བུ་སྐྱེ་རྒྱུ་མེད་པའི་བུད་མེད། 石女。

རམ། ཚོས་ཚོན་གྱི་བྱེ་བྲག 兰靛，顏料之一种。【增】西藏一地名。〔达〕1.靛青。2.藍。〔四〕

རམ་འདེབས། (原注缺)帮助，帮腔。

【增】应歌声。〔四〕

རམ་པ། (原注缺)青草。

【增】茅草，茅根。〔达〕

རམ་ཕྱིས། སྣག་བུམ་ཡིན་པར་མཚོ་ཊཱིཀ་གསུངས། 律疏說是“墨瓶”。

རམ་བུ། (原注缺)

【增】和声之歌曲，唱歌，輪流唱歌。〔达〕

རམ་བུའི་མཁར། (未詳)

རམ་བུའི་སེའུ། (未詳)

རམས། (原注缺)

【增】1.(སྔོ་ཚོས་)靛，靛青。2.与 སྔགས་རྫིང་ 这类字連用，表示具有僧侶的品級。〔达〕

རལ་ཁ། རལ་གྲིའི་ཁ་དང་གོས་ལ་འདང་། 1.劍刃。2.衣服。【增】=རལ་སོ། 〔达〕

རལ་ཁ་དཔུང་བཅད། ཟུལ་གཟན་ནམ་ནང་གོས་ཤིག 长背心，遮汗衣。(同) རལ་ཆུང་དཔུང་བཅད།

རལ་ཁ་སྤྲད། དམག་འཁྲུད་པ་ལྟ་བུ། 接刃，交战。【增】交手战。〔达〕

རལ་ཁ་བྱེད། (注同上)

རལ་ཁ་ལྷགས། (原注缺)交刃，交鋒。

རལ་འཁྲིམས། ཚོགས་བདག་གི་མིང་། 乱发(藻)。毗那夜迦(天神名)。

རལ་ག ཆུ་པའམ་ཟེར་རམ་གོས་ཀྱི་མིང་སྟེ་རལླཀ་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག་གམ། 褐衫，斗蓬，似是梵語 རལླཀ་ 之变音。

【增】= ཡལ་ག 枝。〔达〕 錯节。〔四〕

རལ་གུ། （注同上）

【增】1.头发上的装飾，如藍宝石，珊瑚等。2. རལ་ 的指小詞，裂罅，裂口。〔达〕

རལ་གྲི། གྲི་རིང་མཚོན་ཆ། 劍，长刀。

རལ་གྲི། （注同上）

【增】矛，长劍，猎刀，匕首。〔达〕

རལ་གྲི་རྒྱན་འཛིན། དམག་དཔོན་མིང་། 恒持劍（藻）。軍官，武官。

（同）རལ་གྲིའི་གཉེན།

རལ་གྲི་ཅན། སྙིག་ཆགས་རྩངས་པ། 有劍者（藻）。蜥蜴。【增】文殊菩薩。〔达〕

རལ་གྲི་སྣ་མའི་གཞུང་། རལ་གྲི་སོ་གཉིས་པའི་དཀྱིལ་གཞུང་། 劍中脊，兩刃劍之中脉。

རལ་གྲི་འཛིན་པ། འཇམ་པའི་དབྱངས། 持劍（藻）。文殊（菩薩名）。

རལ་གྲིའི་མཇུག ཆུ་སྲིན་ཞིག 劍尾（藻）。摩羯魚之一。

རལ་གྲིའི་གཉེན། དམག་དཔོན་མིང་། 劍亲(藻)。軍官，武官。（同）རལ་གྲི་རྒྱན་འཛིན།

རལ་གྲིའི་ཐབས། （原注缺）劍法。

རལ་གྲིའི་ཕྲེང་། ཉི་མའི་རྟ་ཟེར། 劍鬘（藻）。日神之馬。

རལ་གྲིའི་སོ་ཅན། ཆུ་སྲིན་ཆེན་པོ། 劍齿者(藻)。大鯨。

རལ་གྲུམ། ཞིག་པའམ་ཆག་པའམ་ཆད་པ་སྟེ་གོས་རལ་པའམ་གནས་ཁང་དྲལ་བའམ་རལ་གྲུམ་པ། 破碎，坏，破，断。（同）རལ་པ།

རལ་ཅན་མ། ཀྲྀ་མོ་ཧཱུ་ནྡཿ། 披发女（藻）。鄔摩天女。

རལ་ཅོག ཐོར་ཅོག་གཙུག་ཕུད་སྐྲ། 发髻。

（同）རལ་ཙོག

རལ་གཅིག་མ། ལྷང་ལོ་གཅིག་མ། 独髻天女，独髻母（佛）。

རལ་ཙོག ཐོར་ཅོག་གཙུག་ཕུད་སྐྲ། 发髻。

（同）རལ་ཅོག

རལ་ཆུང་དཔུང་བཅད། ཇོལ་གཟན་ནམ་ནང་གོས་ཤིག 长背心，汗衫，內衣。

（同）རལ་ཁ་དཔུང་བཅད།

རལ་འཚེམས། ཞིག་པའམ་ཆག་པའམ་ཆད་པ་སྟེ་གོས་རལ་པའམ་གནས་ཁང་དྲལ་བའམ་རལ་གྲུམ་པ་འཚེམས། 修补破烂。

རལ་ཉིལ་ལེ། དབུ་སྐྲ་མར་འཕྱངས་པ་ལྷ་བུ། 头发下垂。

རལ་པ། I. ཞིག་པའམ་ཆག་པའམ་ཆད་པ་སྟེ་གོས་རལ་པའམ་གནས་ཁང་དྲལ་བའམ་རལ་གྲུམ་པ། 破裂，坏，破，断。（同）རལ་གྲུམ།

II.ཞགས་པ་ལའང་། 捕兽之套索。

【增】1.发結，卷发。2.鬃。〔达〕

རལ་པ་ཅན། སེང་གེ་དང་ཐོར་ཅོག་ཅན་དང་མ་ཧེ་དང་དབང་ཕྱུག་དང་ཤིང་གི་བ་ཐག་ལའང་། 1.獅子。2.有頂髻者。3.水牛。4.大自在(天神名)。5.树根。【增】1.西藏的惹巴瑾王，崇信佛法，使喇嘛坐其长发辮上。2.尼泊尔的山坡暴流名。3.紅水洋中食人肉者所居的島。〔达〕

རལ་པ་འཛིན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 持发（藻）。大自在（天神名）。【增】密教的一位法师。〔达〕（同）རལ་པའི་ཚོགས།

རལ་པ་འཛིན་པ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་འདང་། 持发者（藻）。观音（菩薩名）。

རལ་པ་ས་ལ་བསྒྲག་པ། རལ་པ་ས་ལ་བཏིང་བའམ་སྤྲངས་པ་ཟེར་བ་(དང་)། 布发于地，头发鋪在地上。

རལ་པའི་ཁུར་ཅན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 发担者（藻）。大自在（天神名）。【增】＝སེང་གེ། 獅子。〔达〕

རལ་པའི་གདེངས། དབུ་སྐྲ་སྤྱི་བོར་བཅིངས་པའི་མིང་། 綰发于頂上。（同）རལ་ཚོགས།

རལ་པའི་ཚོགས། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 发聚（藻）。大自在（天神名）。（同）རལ་པ་འཛིན།

རལ་བ། གཙུག་ཕུད་ཐོར་ཅོག 发髻，辮子。

རལ་བུ་ཅན། ཉུག་རུམ་པ། 閹人，太监。

རལ་མ། ཐང་ཐང་མ་ཡིན་པ་རལ་མ། 不坚实者，不結实者。

རལ་བཙེམས། ཚེམ་བུ་པས་རལ་བ་བཙེམས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已縫裂处。

རལ་ཚོགས། དབུ་སྐྲ་སྤྱི་བོར་བཅིངས་པའི་མིང་། 綰发于頂上。（同）རལ་པའི་གདེངས།

རལ་འཚེམས། ཚེམ་བུ་པས་རལ་པ་འཚེམས་རྒྱུ་ལྟ་བུ། 将縫破裂处。

རལ་ཤུབས། རལ་གྲིའི་སྒྲོད། 劍鞘，劍匣。

རས། I.གོས་ཀྱི་རས་དཀར་པོ་ལྟ་བུ། 布，棉布。II.ར་ཡིས། 由山羊（ར་的第三轉声）。

རས་ཀུར། རས་ཀྱི་ཁང་པ། 帳蓬。

རས་གོས། རས། 布衣。（同）རས་བལ་གྱི་གོས།

རས་བཅོས་མ། ལེགས་པར་བཅོས་པའི་རས། 补好之布。

རས་ཆེན། དགེ་སློང་གི་དབྱར་གྱི་གོས་ཆར་ཁེབས། 雨衣，比丘夏季遮雨之衣。

རས་པ། རས་གོས་ཅན། 穿布衣者。【增】苦行者。〔达〕

རས་ཕྲན། ནང་གོས། 内衣。

རས་བལ་གྱི་གོས། རས། 棉布衣。（同）རས་གོས།

རས་བལ་ཤིང་། རས་རྒྱུ་བལ་འཁྲོན་བྱེད་ཤིང་། 棉花树，木棉或草棉。

རས་འབར། སྣང་གསལ་ལ་འདང་། 1.灯捻子。2.灯。

རས་མ། རལ་མའི་དོན་དུ་སྣང་། 似即རལ་མ། 碎布，破衣。

རས་ཡུག རས་ཆ་ཚང་། 整匹布。

རས་སང་སེང་། རས་སྲབ་མོ་ཐལ་ལེ་མ། 紗布，薄布。

རས་སོ་སོ་ཧི་མིང་། རས་སོ་སོ་ཧི་མིང་རྣམས་ནི་ཕྱི་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་མིང་ངོ་།། 各种布名，系来自外省。

རི། གྲངས་བདུན་དང་གངས་རི་ལྟ་བུ། 1.七数。2.山，如雪山。【增】＝སོ། 牙齿。〔达〕野(如野兽、野禽)；〔法〕（同）རི་བོ།

རི་ཀླུང་། རི་དང་ཆུ་ཀླུང་ཡོད་པའམ་ཆུ་ཀླུང་ཡོད་པའི་ཤུལ་ཅན་ལུང་པའམ་ཀླུང་པ། 1.有山水处。2.有河流之山谷。（同）རི་ལུང་།

རི་ཁང་། རི་ཚུང་ཚུང་། 小山。

(同) རི་ཕྲན། རི་ཡི་ཁང་པ།

རི་ཁེད། (原注缺) 山腰。

【增】山腰梁。〔四〕

རི་སྐེགས། བྱ་ཞིག་བྱ་ཤཱ་རི་ཀཱ་ཟེར། 鸜鸰，舍利鳥。

རི་སྐྱེགས། (注同上)

【增】参看སྐྱེགས། 〔法〕 松鸡，山鸡。〔法〕

རི་སྐྱེས། ཨུ་མཱཿ་ལ་འདང་། 山生(藻)。鄔摩天女。

རི་སྐྱེས་དགའ་བྱེད། གདོང་དྲུག 山生欢喜(藻)。六面童子（天神名）。(同) རི་སྲས།

རི་སྐྱེས་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 山生女（藻）。鄔摩天女。(同) རི་ཡི་སྲས་མོ།

རི་ཁྲོད། ཚང་ཚིང་ནགས་ཚལ་ཅན་རི་ནང་གི་དགོན་པ་ལ་འདང་། 1.丛林。2.山中之寺院。

【增】1.山脉，丛山。2.隐居的山洞。3.རི་ཁྲོད་པ་之省略，居山洞中修行者。〔法〕

རི་ཁྲོད་པ། I. བདེ་མཆོག་དང་སྒོམ་པ་པོ་དབེན་སར་རི་ཁྲོད་ལ་བཞུགས་པ། 1.胜乐（本尊名）。2.住山修行者。
II. ཧྭ་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་ལ་འདང་། 山居者(藻)。欢喜金刚（本尊名）。

རི་ཁྲོད་དཔྱིད། (注同上 II)

རི་གྲིབ་ཏུ། རིའི་རྒྱབ་ཏུ། 山阴，山背后。

(同) རི་སྲིབ་ཏུ།

རི་གྲོང་། དབེན་ས་རི་བར་གྱི་གྲོང་ངམ་མཐའ་…འཁོབ་ཀྱི་གྲོང་གསེབ་ལ་འདང་། 1.静处。2.山中村庄。3.边地之村。(同)རི་ཐག་པ། རི་འོར།

རི་འགེམས། ཐོག་དང་བརྒྱ་བྱིན་རྡོ་རྗེ་ལ་འདང་། 摧山(藻)。1.霹靂。2.帝釋（天神名）之金剛杵。(同) རི་འཇོམས།

རི་སྒོག བཙོང་སྒོད། 山蒜，野葱。

【增】西藏山坡上所生的大蒜。〔法〕

རི་འཇོམས། ཐོག་དང་བརྒྱ་བྱིན་རྡོ་རྗེ་ལ་འདང་། 摧山(藻)。1.霹靂。2.帝釋（天神名）之金剛杵。(同) རི་འགེམས།

རི་ཉལ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 卧山（藻）。大自在（天神名）。(同) རི་བདག རི་དབང་།

རི་ཉིལ། རི་མར་ཉིལ་བ། 山颓，山向下颓落。

རི་གཉགས། རིའི་སྟེང་ཉག་ཉག 山梁，山上低平处。

རི་གཉའ། རི་ཡི་ལྟག་གཉའ། 山梁，山岗上，山脊。

རི་དྭགས་སྐྱེས། གླ་རྩིའི་མིང་། 兽生（藻）。麝香。(同) རི་དྭགས་འཆང་། རི་དྭགས་ལྟེ་བ། རི་དྭགས་རྩི།

རི་དྭགས་ཁྲམ་པ། ཝ་མོའམ་ཅེ་སྤྱང་ལ་འདང་། 狡兽（藻）。狐。

རི་དྭགས་འཁྱིང་དགུ། རི་དྭགས་ཐམས་ཅད། 各种野兽，一切兽类。

རི་དྭགས་དགྲ་བོ། རི་དྭགས་གསོད་པ་པོ་རྔོན་པ། 兽敌(藻)。猎人。(同) རི་དྭགས་མཐར་བྱེད།

རི་དྭགས་མགོ། མགོ་སྐར་ལ་འདང་། 兽头(藻)。觜宿（二十八宿之一）。

རི་དྭགས་མགོ་ཅན། མགོ་ཟླ་བ་དང་ཧོར་ཟླ་… བཅུ་གཅིག་པ། 兽首者（藻）。觜宿月，阴历十一月。

རི་དྭགས་རྒྱ། རི་དྭགས་འཛིན་པའི་ཐབས་ཤིག 捕兽网。(同) རི་དྭགས་དྲ་བ།

རི་དྭགས་རྒྱལ་པོ། སེང་གེའི་མིང་། 兽王(藻)。狮子。

རི་དྭགས་འཆང་། གླ་རྩིའི་མིང་། 兽持(藻)。麝香。(同) རི་དྭགས་སྐྱེས། རི་དྭགས་ལྟེ་བ། རི་དྭགས་རྩི།

རི་དྭགས་འཆིར་འདུག སྨིག་རྒྱུའི་མིང་། 鹿死(藻)。阳焰(佛)。
(同) རི་དྭགས་སྲིད་སྐྱིད།

རི་དྭགས་ཧྲགས་ཅན། ཟླ་བའི་མིང་འདི་རི་བོང་གྲིབ་མའང་ཟེར་བ་དང་རི་དྭགས་གྲིབ་མས་མཚན་ཟེར་བ་(དང་)། 兽相者(藻)。月亮，謂此中有兎影。(同) རི་དྭགས་རྣ་བ་འཛིན། རི་དྭགས་མཚན་མ། རི་བོང་ཅན། རི་བོང་འཛིན།

རི་དྭགས་ལྟེ་བ། གླ་རྩིའི་མིང་། 兽臍(藻)。麝香。【增】=རི་དྭགས་ལྩོག 〔达〕(同)རི་དྭགས་སྐྱེས། རི་དྭགས་འཆང་། རི་དྭགས་རྩི།

རི་དྭགས་མཐར་བྱེད། རི་དྭགས་གསོད་པ་པོ་རྔོན་པ། 灭兽者(藻)。猎人。
(同) རི་དྭགས་དགྲ་བོ།

རི་དྭགས་དྲ་བ། རི་དྭགས་འཛིན་པའི་ཐབས་ཤིག 捕兽网。【增】捕捉野兽的縄网或陷阱等。〔达〕(同) རི་དྭགས་རྒྱ།

རི་དྭགས་བདའ་བ། རྔོན་པ་ཤིངས་པའི་མིང་། 捕兽，打猎。

རི་དྭགས་མདོག ས་མདོག་ལྟ་བུའམ་སེར་སྐྱ། 鹿色，土色，淺黃。

རི་དྭགས་རྣ་བ། གཟུགས་མོ། 兽耳(藻)。刺蝟。

རི་དྭགས་རྣ་བ་འཛིན། ཟླ་བའི་མིང་འདི་རི་བོང་གྲིབ་མའང་ཟེར་བ་དང་རི་དྭགས་གྲིབ་མས····མཚན་ཟེར་བ་(དང་)། 持兽耳(藻)。月亮，謂此中有兎影。(同) རི་དྭགས་ཧྲགས་ཅན། རི་དྭགས་མཚན་མ། རི་བོང་ཅན། རི་བོང་འཛིན།

རི་དྭགས་དབང་། རི་དྭགས་རྒྱལ་པོ་སེང་གེ། 兽王(藻)。狮子。
(同) རི་དྭགས་འཚེ། རི་དྭགས་ཟས་ཅན།

རི་དྭགས་མིག བུད་མེད་མཛེས་མ་དང་མཚན་མོ། 鹿目(藻)。1.美女。2.夜間。

རི་དྭགས་རྩི། གླ་རྩིའི་མིང་། 兽香(藻)。麝香。(同) རི་དྭགས་སྐྱེས། རི་དྭགས་འཆང་། རི་དྭགས་ལྟེ་བ།

རི་དྭགས་མཚན་མ། ཟླ་བའི་མིང་འདི་རི་བོང་གྲིབ་མའང་ཟེར་བ་དང་རི་དྭགས་གྲིབ་མས་མཚན་ཟེར་བ་(དང་)། 兽相(藻)。月亮，謂此中有兎影。(同) རི་དྭགས་ཧྲགས་ཅན། རི་དྭགས་རྣ་བ་འཛིན། རི་བོང་ཅན། རི་བོང་འཛིན།

རི་དྭགས་འཚེ། རི་དྭགས་རྒྱལ་པོ་སེང་གེ། 害兽(藻)。狮子。
(同) རི་དྭགས་དབང་། རི་དྭགས་ཟས་ཅན།

རི་དྭགས་ཟ། དྲེད་མོ་ལའང་། 1.食鹿。2.羆。

རི་དྭགས་ཟ་བྱེད། ཁྱི་ལའང་། 1.食兽者。2.狗。

རི་དྭགས་ཟས་ཅན། རི་དྭགས་རྒྱལ་པོ་སེང་གེ། 食兽(藻)。狮子。

(同) རི་དྭགས་དབང་། རི་དྭགས་འཚོ།

རི་དྭགས་ཙུ་ཙུ། (原注缺)

【增】或 ཙུ་ཙུ་སྒྲ་སྒྲོགས། 呦呦鹿鳴。〔达〕

རི་དྭགས་སྲིད་སྲིད། སྨིག་རྒྱུའི་མིང་། 鹿爱(藻)。阳焰(佛)。

(同) རི་དྭགས་འཆིར་འཇུག

རི་དྭགས་གསོད། རྔོན་པ། 杀兽(藻)。猎人。

【增】野狗。〔达〕

རི་བདག དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 山主(藻)。大自在(天神名)。(同) རི་ཞལ། རི་དབང་།

རི་འདེད། རི་ཕྲའི་ཟུར་ཆག་རི་བྱི་སྐར་མའི་མིང་དང་ཨག་སྟྱའང་ཟེར་བ་དང་དེའི་མིང་ཅན་དྲང་སྲོང་ལའང་། 摧山(藻)。1.日儿星，阿伽薩达。2.阿伽薩达仙人。

(同) རི་འཕེན། རི་བྱི།

རི་གནས་མ། བྱི་བ་ཞིག 住山者(藻)。鼠之一种。

རི་ཕྲན། རི་ཆུང་ཆུང་། 小山。

(同) རི་རྐང་། རི་ཡི་རྐང་པ།

རི་འཕེན། རི་ཕྲའི་ཟུར་ཆག་རི་བྱི་སྐར་མའི་མིང་དང་ཨག་སྟྱའང་ཟེར་བ་དང་དེའི་མིང་ཅན་དྲང་སྲོང་ལའང་། 擲山(藻)。1.日儿星，阿伽薩达。2.阿伽薩达仙人。(同) རི་འདེད། རི་བྱི།

རི་བ། རིན་གྱིས་རི་བའམ་གོང་རྒྱབ་པའི་མིང་། 价值，作价，估价。

རི་བོ། གྲངས་བདུན་དང་གངས་རི་ལྟ་བུ། 1.七。2.山，如雪山。(同) རི།

རི་བོ་འཇོམས། ཉི་མའི་རྟའང་ཟེར། 摧山(藻)。日神之馬。

རི་བོ་རྩེ་ལྔ། རྒྱ་ནག་ཏུ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི···གནས་ཟེར། 五台山，汉地的文殊(菩薩名)道場。

རི་བོང་། ཡོས་འདྲ་བའི་རི་དྭགས་རི་བོང་། 野兎。

རི་བོང་ཅན། ཟླ་བའི་མིང་འདི་རི་བོང་གྲིབ་མའང་ཟེར་བ་དང་རི་དྭགས་གྲིབ་མས་མཚན་ཟེར་བ······(དང་)། 有兎(藻)。月亮，謂此中有兎影。

(同) རི་དྭགས་རྟགས་ཅན། རི་དྭགས་ཟ་བ་འཛིན། རི་དྭགས་མཚན་མ། རི་བོང་འཛིན།

རི་བོང་ཅལ་སྒྲོག རི་བོང་ཞིག་གིས་ཅལ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྒྲོག་ཅེས་འཇིགས་སྐྲག་པའི་སྒྲུང་གཏམ་ཞིག "兎傳甲声"，傳說中有一个兎子听見果子落水，发出"甲"的声音，因而惊走，其他百兽不問明白，也随着乱跑。

རི་བོང་ཐིག་ལེ། ཁྱབ་འཇུག 兎点(藻)。遍入(天神名)。

རི་བོང་རྡུལ་ཚད། ཆུ་རྡུལ་བདུན་གྱི་ཚད། 兎毛尘(佛)，七个水尘量。

རི་བོང་འཛིན། ཟླ་བའི་མིང་འདི་རི་བོང་གྲིབ་མའང་ཟེར་བ་དང་རི་དྭགས་གྲིབ་མས་མཚན་ཟེར···བ(དང་)། 持兎(藻)。月亮，謂此中有兎影。

(同) རི་དྭགས་རྟགས་ཅན། རི་དྭགས་ཟ་བ་འཛིན། རི་དྭགས་མཚན་མ། རི་བོང་ཅན།

རི་བོང་ཟ། བྱ་ཁྲ་ལའང་། 1.食兎。2.鷹，隼，鷂。

རི་བོའི་རྣ་རྒྱན། སྤང་རྒྱན་མེ་ཏོག་ལའང་། 山耳环(藻)。玉簪花。

རི་བོའི་རྣ་བ། ས་གཞི། 山耳(藻)。大地。

(同) རི་ཡི་ཕུར་བུ་ཅན། རི་ཡི་ཕུར་བུ་མ།

རི་བོའི་བུ་མོ། ཆུ་བོ་སིན་དྷུ། 山女（藻）。信度河（印度四大河之一）。
【增】鄔摩妃。〔达〕

རི་བྱ། （原注缺）山鸡。

རི་བྱི། རི་ཁྲིའི་ཟུར་ཚག་རི་བྱི་སྐར་མའི་མིང་དང་ ཨག་སྟྱའང་ཟེར་བ་དང་དེའི་མིང་ཅན་དྲང་སྲོང་ལ་ འང་། 秃山(藻)。1.日几星，阿伽薩达。2.阿伽薩达仙人。
【增】1.山鼠。2. རི་ཤི་ 字的訛誤，一个仙人名。〔达〕 1.= སམ་རྡྷ་བ། 2.ཨ་གསྟྱ། 3.རི་འདོར། 4.བུམ་པ་སྐྱེས། 5.མཛའ་བོ་ཆུ། 6.ལྷའི་བུ། 〔法〕 （同） རི་འདོར། རི་འཕེན།

རི་ཁྲག་པ། དབེན་ས་རི་བར་གྱི་གྲོང་ངམ་མཐའ་ འཁོབ་ཀྱི་གྲོང་གསེབ་ལའང་། 1.静处。2.山中村庄。3.边地之村落。【增】=འབྲོག་པ། 山地的人。〔达〕 （同） རི་གྲོང་། རི་འོར།

རི་དབང་། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 山自在（藻）。大自在（天神名）。 （同） རི་ཉལ། རི་བདག

རི་མིག （原注缺）表格。【增】或 རིའུ་མིག 經緯綫画出的棋盘格子或方格子。〔达〕

རི་མོ་མཁན། ཚོན་གྱིས་འཚོ་བ། 画师。

རི་མོ་པ། རི་མོ་མཁན། 画师，絵画者。

རི་མོ་མེད་པ། ལྷད་མེད་པ་ལའང་། 1.无痕跡。2.无摻杂劣品。

རི་མོ་གསུམ་པ། སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་མགྲིན་པ་ ལའང་། 1.三条紋。2.善士之頸項。
【增】頸部，咽喉，声音。〔达〕

རི་མོར་བྱ་བ། མཆོད་པ་འབྲིང་པོ་ཞེས་(དང་)། 中等供养。

རི་མོར་བྱེད། རིམ་གྲོ་བྱེད་པ། 敬事，恭敬。

རི་སྨོད། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 毀訾山（藻）。大自在（天神名）。

རི་ཚེར། བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ། 山刺（藻）。帝釋（天神名）之金剛杵。

རི་ཚོས། དམར་རྩི་འབྲི་མོག 紫草，顏料名，蜡紅色。

རི་འཛོད་པ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 灭山者(藻)。大自在（天神名）。 （同） རི་ལ་གནས།

རི་ཞོལ་དུ། རིའི་འདབས་སུ། 山下，山之近旁。
【增】山的低下地带。〔达〕（达无 དུ་字）

རི་གཟར། རི་དཀན་གཟར་པོ། 山坡，險坡。

རི་འོར། དབེན་ས་རི་བར་གྱི་གྲོང་ངམ་མཐའ་འཁོབ་ ཀྱི་གྲོང་གསེབ་ལའང་། 1.静处。2.山中村庄。3.边地之村。【增】山林附近的居民。〔达〕 （同） རི་གྲོང་། རི་ཁྲག་པ།

རི་ཡི་ཀང་པ། རི་ཆུང་ཆུང་། 山腿（藻）。小山。（同） རི་ཀང་། རི་ཕྲན།

རི་ཡི་ཁྲ་བ། （未詳）

རི་ཡི་ཁྲི་སེར། འཕར་བ། 豺。

རི་ཡི་རྒྱལ་པོ། རི་རབ་ལྷུན་པོ་རིན་ཆེན་བཞི་ཡི་ རང་བཞིན་ཅན་ཟེར། 山王（藻）。須弥山。
（同） རི་ཡི་དབང་པོ། རི་ཡི་དབང་ཕྱུག

རི་ཡི་མཆོག （注同上）山中尊（藻）。

རི་ཡི་སྙིང་པོ། ལྕགས། 山藏（藻）。鉄。

རི་ཡི་གཏོས་ཅམ། རིའི་བོང་ཚད་གཟུགས་ཅམ། 体积如山，形相如山。

རི་ཡི་ཐོད་ཅན། རྒྱ་མཚོ། 山頂者(藻)。海。

རི་ཡི་གདངས་སྲིབས། རིའི་མདུན་རྒྱབ་གཉིས། 山阳山阴，山前山后。

རི་ཡི་འདབས། རི་ཡི་ཞོལ་ཏེ་འདབས་རིའི་མཐའ། 山旁，山边。（同）རི་ཡི་ཞོད།

རི་ཡི་སྤོ་ལ། རིའི་རྩེ་མོའམ་རིའི་ཐོམ་ན། 山頂，山峯。

རི་ཡི་ཕག་དུ། རིའི་རྒྱབ་དུ། 山阴，山背后。

【增】俗語等于མངའ། 〔法〕

རི་ཡི་ཁྱུར་བུ་ཅན། ས་གཞི། 山橛者（藻）。大地。（同）རི་བོའི་ཟ་བ།

རི་ཡི་ཁྱུར་བུ་མ། （注同上）

རི་ཡི་དབང་པོ། རི་རབ་ལྷུན་པོ་རིན་ཆེན་བཞི་ཡི་རང་བཞིན་ཅན་ཟེར། 山王（藻）。須弥山。（同）རི་ཡི་རྒྱལ་པོ། རི་ཡི་མཆོག

རི་ཡི་དབང་ཕྱུག （注同上）

རི་ཡི་གཙུག་ཏོར། རིའི་རྩེ་མོ་སྙིང་། 山頂。

རི་ཡི་རྩེ་མོ། （注同上）

རི་ཡི་གཞུ་སྐྱེས། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 山弓生（藻）。大自在（天神名）。

རི་ཡི་ཐོམ་དུ། རིའི་སྤོ་ལ། 山峯上，山頂上。

རི་ཡི་རྡུས་སྤལ། ཚོན་རྩི་ཞིག་ལའང་། 1.山黨。2.顏料之一。

【增】在山間矿中所获得的三种物质之一，其余二种为རྡོ་བའི་བུ་与ཁྲིས་གྱི་རྡོ། 〔达〕

རི་ཡི་ཞོད། རིའི་ཞོལ་ཏེ་འདབས་རིའི་མཐའ། 山旁，山边。（同）རི་ཡི་འདབས།

རི་ཡི་སྲས་མོ། ཨུ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 山女（藻）。鄔摩天女。（同）རི་སྐྱེས་མ།

རི་ཡིག་སྐྱེས། ལྷ་སྤྱིའི་མིང་། རི་字生（藻）。天神。

རི་ཡིག་བུ། （注同上）རི་字子（藻）。

རི་རབ་སྙིང་། ལྷ་གནས་སྤྱི་ལའང་། 1.須弥山頂。2.天神住处。

རི་རིལ། རི་བོང་གི་རིལ་མ། 兎粪。

རི་ལ་གནས། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 住山（藻）。大自在（天神名）。（同）རི་འཛིན་པ།

རི་ལ་གནས་པ། བྱ་ཁྱུང་དང་ཀླུའི་མིང་ལའང་། 住山者（藻）。1.鵬。2.龙。

རི་ལས་སྐྱེས། གསེར་དང་ཨུ་མཱཿདང་ཚོན་ཞིག 山中生（藻）。1.金子。2.鄔摩天女。3.一种顏料。

རི་ལུ། རིལ་བུ་ཆུང་ཆུང་། 小丸子。

རི་ལུང་། རི་དང་ཆུ་ཀླུང་ཡོད་པའམ་ཆུ་ཀླུང་ཡོད་པའི་ཤུལ་ཅན་ལུང་པའམ་ཀླུང་པ། 1.有山水处。2.有河流之山谷。（同）རི་ཀླུང་།

རི་ཤོ། （原注缺）【增】药草。〔达〕

རི་སུལ། རིའི་གཉེར་མ་ལྟ་བུ་སྟེ་ཆུ་ཡི་འོད་པས་བརྡོས་པའི་གསོང་འབུར། 山沟，形如山的皺折，由山洪冲的沟。【增】山谷。〔四〕

རི་སྲས། གདོང་དྲུག 山子（藻）。六面童子（天神名）。（同）རི་སྐྱེས་དཀའ་བྱེད།

རི་སྲིབ་དུ། རིའི་རྒྱབ་དུ། 阴山，山背后。

【增】或作སྲིབ་རི། 山的阴面，一般指北面或西北面。〔达〕（达无དུ་字）（同）རི་གྲིབ་དུ།

རིག （原注缺）1.見，看見。2.明，学术。3.明了。参見རིག་པ་条。

རིག་བཀྲ་བ། དབང་པོ་རྣོན་པོ། 利根 (佛)。

རིག་སྔགས། མངོན་ཤེས་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་དང་རིག་པ་སྐྱེད་པའི་སྔགས་ཀྱང་ཟེར་བ་(དང་)། 明咒(佛)。

རིག་སྔགས་འཆང་། (原注同上)持明咒(佛)。

རིག་སྔགས་འཛིན་པ། (原注同上)持明咒(佛)。

རིག་ཅན། མཁས་པ་ལའང་། 有学問 (藻)。学者。(同) རིག་ལྡན།

རིག་མདའ་འཕེན། རིག་པ་བསམ་བློ་གཏོང་། 射明箭 (藻)。用心思維。

རིག་ལྡན། མཁས་པ་ལའང་། 有学問 (藻)。学者。(同) རིག་ཅན།

རིག་གནས་ཆུང་ལྔ། སྐར་རྩིས་སྙན་ངག་མངོན་བརྗོད་དང་སྡེབ་སྦྱོར་ཟློས་གར་ལྔ་ཡིན་ནོ།། 小五明处 (佛): 历算、詩、詞、韵、戏曲。

རིག་གནས་ཆེ་ལྔ། བཟོ་རིག་པ་གསོ་བ་རིག་པ་སྒྲ་རིག་པ་ཚད་མའམ་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ནང་""དོན་རིག་པ་ལྔའོ། ། 大五明处 (佛): 工巧明、医方明、声明、因明、內明。

རིག་པ། ཤེས་པ། 知道，了解。

【增】1.参看 གྲིག་པ། 2.四无碍解(佛)。3.明(佛)，学術，文学。4.心識，智慧。〔达〕

རིག་པ་དང་ཞབས་སུ་ལྡན་པ། སངས་རྒྱས་སྐྱེ། 明行足，佛的称号之一。

རིག་པ་བྱེད་པོ། (原注缺) 作明者。(同) རིག་བྱེད་མཁས།

རིག་པ་སྨྲ་བ། ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་སྨྲ་བ་ལྟ་བུ། 宣說道理，如宣說了解之方法。

རིག་པ་འཛིན་པ་གསུམ། རྫས་ཀྱི་རིག་འཛིན་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་རིག་འཛིན་ལུས་ཀྱི་རིག་འཛིན་གསུམ་ཟེར་རོ། །རྫས་ཀྱི་རིག་འཛིན་ནི་མིག་སྨན་དང་རྫས་ཀྱིས་ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུའོ། ། ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་རིག་འཛིན་ནི་རང་སྣང་དུ་འཁོར""བསྒྱུར་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རོ། ། ལུས་ཀྱི་རིག་འཛིན་ནི་མི་ལུས་མ་སྤངས་པར་འདོད་"པའི་ལྷ་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པའི་འཇའ་ལུས་ཐོབ་པ་"ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རོ།། 三种持明 (佛): 葯物持明、受用持明、身持明。葯物持明者，如以眼葯等物而得悉地；受用持明者，自現如轉輪王之受用；身持明者，不舍此人身，即得与欲界天相等之幻身。(同) རིག་འཛིན།

རིག་པ་གསུམ། སྔོན་གནས་ ¹ དང་འཆི་འཕོ་ ² སྐྱེ་བ་དང་ཟག་པ་ཟད་པ་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་མཚོ་ཊཱི་ཀ་གསུངས། 三明(佛): 宿住明、死生明、漏尽明，見于律疏。

རིག་པ་གསུམ་པ། སངས་རྒྱས་ལའང་། 三明者(藻)。佛。

རིག་པའི་གནས་བཅུ། དེ་གཉིས་བསྡོམས་པས་བཅུའོ།། 十明处 (佛)，合大小五明为十。

རིག་པའི་དཔའ་བོ། མཁས་པ། 明論勇士(藻)。智者。

རིག་པར་བྱ། ཤེས་པར་བྱ། 所了解，所知。

རིག་པར་བྱེད་དོ། (原注缺) 了解，知道。

རིག་བྱེད། གྲངས་བཞི་དང་ཚངས་པ་དང་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལའང་། 1.四数。2.大梵 (天神名)。3.了解，知道。

【增】1.有才艺的。2.获得的知識。3.教誡，学术著作。4.婆罗門的吠陀經。〔达〕

རིག་བྱེད་ཀློག ངང་སྲོང་ལའང་། 1.讀誦吠陀。2.仙人。

རིག་བྱེད་སྐྱེས། མེ་ལྷ། 吠陀生（藻）。火神。

རིག་བྱེད་མཁས། （原注缺）善解吠陀。

（同）རིག་པ་བྱེད་པོ།

རིག་བྱེད་སྙིང་པོ། ཚངས་པའི་མིང་། 吠陀藏（藻）。大梵（天神名）。（同）རིག་བྱེད་དྲན་པ། རིག་བྱེད་གདོང་། རིག་བྱེད་དབང་པོ།

རིག་བྱེད་མཐའ། （原注缺）吠枟多（印度哲学派别名）。

རིག་བྱེད་དྲན་པ། ཚངས་པའི་མིང་། 吠陀念（藻）。大梵（天神名）。

（同）རིག་བྱེད་སྙིང་པོ། རིག་བྱེད་དབང་པོ།

རིག་བྱེད་གདོང་། （注同上）吠陀面(藻)。

རིག་བྱེད་བདག་པོ། གཟའ་ཕུར་པོ་ལའང་། （ཕུར་པོ་似是 ཕུར་བུ་之誤）吠陀主（藻）。木曜。

རིག་བྱེད་འདོན་པ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 讀吠陀（藻）。大自在（天神名）。

རིག་བྱེད་འདོན་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱ༔། 讀吠陀女（藻）。鄔摩天女。

རིག་བྱེད་དབང་པོ། ཚངས་པའི་མིང་། 吠陀王（藻）。大梵（天神名）。（同）རིག་བྱེད་སྙིང་པོ། རིག་བྱེད་དྲན་པ། རིག་བྱེད་གདོང་།

རིག་བྱེད་འབྱུང་། ཉི་མ་(དང་)། 吠陀出(藻)。太阳。

རིག་བྱེད་བཞི། མཆོད་སྦྱིན་དང་སྲིད་སྲུང་དང་ངེས་བརྗོད་དང་སྙན་ཚིག་གི་རིག་བྱེད་བཞི་འོ།། 四吠陀：祭祀、护世、詮釋、称頌。

རིག་བྱེད་གསུམ། སྲིད་སྲུང་མ་གཏོགས་གསུམ་པོ་ན་རྒྱན་ལས་གསུངས། 三吠陀，耳严論說，除护世外，其余三种吠陀。

རིག་སྒྲོང་། ད་གོ་བའམ་ཤེས་པ། 了解。

རིག་འཛིན། རྫས་ཀྱི་རིག་འཛིན་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་རིག་འཛིན་ལུས་ཀྱི་རིག་འཛིན་གསུམ་ཟེར་རོ། །རྫས[1]་ཀྱི་རིག་འཛིན་ནི་མིག་སྨན་དང་རྫས་ཀྱིས་ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུའོ། །ལོངས[2]་སྤྱོད་ཀྱི་རིག་འཛིན་ནི་རང་སྣང་དུ་འཁོར་བསྒྱུར་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རོ། །ལུས[3]་ཀྱི་རིག་འཛིན་ནི་མི་ལུས་མ་སྤངས་པར་འདོད་པའི་ལྷ་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པའི་འཇའ་ལུས་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རོ།།
持明（佛）：药物持明、受用持明、身持明。药物持明者，如以眼药等物而得悉地；受用持明者，自現如轉輪王之受用；身持明者，不舍此人身，即得与欲界天相等之幻身。

（同）རིག་པ་འཛིན་པ་གསུམ།

རིག་རིག་བལྟས། ཧྲིག་ཧྲིག་བལྟས་པ། 注視。

རིགས་ཀུན་ཁྱབ་བདག རྡོ་རྗེ་འཆང་། 一切部主（藻）。金剛持（本尊名）。

（同）རིགས་བརྒྱའི་བདག

རིགས་ཀྱི་ཐ་མ། གདོལ་པའི་རིགས། 最下种姓，旃陀罗族。

རིགས་ཀྱི་ཐུ་བོ། བྲམ་ཟེ། 首姓(藻)。婆罗門。

（同）རིགས་མཆོག་I.

རིགས་ཀྱི་མ། བག་མའམ་ཁྱིམ་བདག་མོ། 种姓母（藻）。新妇，妻子。

（同）རིགས་སྲུང་།

རིགས་ཀྱི་ས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཤིག 姓地(佛)，声聞种姓之一。

རིགས་སྐྱོང་། བག་མའམ་ཁྱིམ་བདག་མོ། 护种姓(藻)。新妇，妻子。(同) རིགས་ཀྱི་མ།

རིགས་འགྲེ། ཚིག་དེ་དག་རིགས་འགྲེ་དགོས་ན་རིགས་བསྒྲེ་བར་བྱ། 类推，同，通，按照前文的道理，即可例推而知。(同) རིགས་བསྒྲེ།

རིགས་རྒྱུད། གདུང་རྒྱུད། 种姓，族姓。

རིགས་བརྒྱའི་བདག རྡོ་རྗེ་འཆང་། 百部主(藻)。金刚持(本尊名)。(同) རིགས་ཀུན་ཁྱབ་བདག

རིགས་བསྒྲེ། ཚིག་དེ་དག་རིགས་འགྲེ་དགོས་ན་རིགས་བསྒྲེ་བར་བྱ། 类推，同，通，按照前文的道理，即可例推而知。(同) རིགས་འགྲེ།

རིགས་ཅན། ཆ་ཅན་ལའང་། 1.有种姓。2.有份。

རིགས་ཅན་གསུམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དང་རང་རྒྱལ་གྱི་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་གསུམ། 三种种姓(佛)：声聞种姓、独覚种姓、大乘种姓。

རིགས་ཆེན། འཕགས་རིགས། 大种姓，圣种。(同) རིགས་བཟང་།

རིགས་མཆོག I. བྲམ་ཟེ། 最胜姓，优秀种族(藻)。婆罗門。(同) རིགས་ཀྱི་བྲ་བོ།
II. རྟ་མཆོག་ལའང་། 良馬。

རིགས་གཉིས། དྲེའུ། 二种(藻)。騾。

རིགས་མཐུན། རྒྱ་མཐུན་པ་ལའང་། 1.同类，同等級。2.等流(佛)。(同) རིགས་མཚུངས།

རིགས་མཐོ། གཞན་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་སྐྱེ་ན་རིགས་མཐོ་བོར་འགྱུར་རོ། ། 种姓高尚，发利他心，种姓高貴(即大乘种姓)。

རིགས་པ་སྨྲ་བ། འཐད་པར་སྨྲ་བའམ་མཁས་པ་འོས་སུ་སྒྲིགས་པར་སྨྲ་བ། 說理，智者說合理的話。

རིགས་འབྱུང་། བྱ་ཚང་ལའང་། 1.产生种族。2.鳥巢。

རིགས་མང་། མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ལའང་། 1.多种，种姓多。2.样子很多。

རིགས་མི་རིགས། འཐད་མི་འཐད་འགབ་མི་འགབ། 合理不合理，可不可以。

རིགས་མེད་པ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལའང་། 1.无种姓。2.时輪(本尊名)。

རིགས་མྱུར། འདོད་ལྡན་མ། 速种(藻)。具有欲望之女子。

རིགས་དམན། དམངས་རིག་ཞེར། 賤姓，農种(古印度之農民族)。

རིགས་མཚུངས། རྒྱ་མཐུན་པ་ལའང་། 1.同类，同等級。2.等流(佛)。(同) རིགས་མཐུན།

རིགས་བཟང་། འཕགས་རིགས། 賢种，圣种。(同) རིགས་ཆེན།

རིགས་རུས། གདུང་རྒྱུད་རིགས་རུས། 种族，血統，种性。

རིང་འགགས། ཕྲག་དཔུང་ངས་ཕྲག་པ་འཁེབས་བྱེད་གོས། 复肩衣。【增】又作 སྟོད་ཀག 比丘尼所穿的无袖背心。〔达〕(达作 རིང་ཀག་)

རིང་ཆ། སྒྲ་དབྱངས་ཀྱི་ཆ་རིང་པོ་ལའང་། 音长者。(如长阿字音)。(同) རིང་ཤས།

རིང་ཐུང་། རིང་པོ་དང་ཐུང་བ་གཉིས། 长短，长的与短的。

རིང་མཐོང་། མཁས་པ། 远見(藻)。智，聪明。

རིང་དུ་ཁྱབ། དྲི་ཞིམ་པོ་ལའང་། 遍及于远方(藻)。香味。【增】香气，芳香。〔达〕(同) རིང་ནས་འགུགས།

རིང་ནས། ཡུལ་རིང་རྒྱང་ནས། 从远处，从很远的地方。

རིང་ནས་འགུགས། དྲི་ཞིམ་པོ་ལའང་། 由远处召引(藻)。香味。(同) རིང་དུ་ཁྱབ།

རིང་འཕུར། བྱ་གོད་དང་མུ་སྟེགས་པ་ཞིག་ལའང་། 远飞(藻)。1.鷲。2.外道之一。

རིང་ལ། དེའི་རིང་ལ་དེའི་སྐབས་ལ། 在那时候，在某期間中。

རིང་ལུགས། ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་ལམ་སྲོལ། 长期存在的规矩。【增】1.教义学說。2.宗派，学派。〔达〕 主义。〔本〕

རིང་ཤས། སྒྲ་དབྱངས་ཀྱི་ཆ་རིང་པོ་ལའང་། 1.长远者。2.音长者（如长阿字音）。(同) རིང་ཆ།

རིང་བསྲེལ། ཡུན་རིང་དུ་གཉེར་ཚགས་པའམ་འཆང་བའི་དོན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚེམས་རིང་བསྲེལ་ཟེར་བ་ ཤ་རི་ར། 舍利，設利罗(佛)，长期保存之义，如說佛牙为 རིང་བསྲེལ།

【增】=འཕེལ་གདུང་། 〔达〕

རིངས། ཁོམ་མེད་བྲེལ་བ་རིངས་རྟབས་དང་རྟབ་རྟབ་ཅེས་པའང་སྣང་། 急，无暇，匆忙，忙乱。

རིངས་སྟབས། (注同上)

རིངས་པ། ཁོམ་མེད་བྲེལ་བ་བྱས་པ། 无暇，匆忙。

རིད་པ། ཤ་སྐམ་པོ། 瘦，憔悴。

【增】1.瘦人。2.穷，潦頽。3.皮子糟了。〔四〕

རིན། གོང་ངམ་རིན་ཐང་གཞི། 价值，价格。

རིན་ཅན། རིན་ཐང་ཆེ་བ། 宝，价值大。

རིན་ཆེན། (注同上)

【增】1.宝貴物品，金子，財貝。2.七。

རིན་ཆེན་འཁོར་ལོ། མིག་གི་སྒྲོན་མ། 宝輪(藻)。眼睛的光。

རིན་ཆེན་རྒྱལ་པོ། གཡུ་ཡི་མིང་། 宝王(藻)。綠松石。

རིན་ཆེན་སྔོན་པོ། དངུལ་ཆུའམ། 青宝(藻)。水銀。

རིན་ཆེན་ཆར་ལྡན། ལྷ་མོ་ནོར་རྒྱུན་མ། 宝雨者(藻)。財源天女。

རིན་ཆེན་ཆེ་བ། གསེར། 大宝(藻)。金子。

རིན་ཆེན་གཉིས་པ། དངུལ། 第二宝(藻)。銀子。

རིན་ཆེན་སྙིང་པོ། I.རྣམ་སྲས་ལའང་། 宝藏(藻)。毗沙門(天神名)。

II.ས་གཞིའི་མིང་། 大地。(同) རིན་ཆེན་ལྡན།

རིན་ཆེན་དང་པོ། གསེར། 第一宝(藻)。金子。(同) རིན་ཆེན་བཟང་པོ།

རིན་ཆེན་མདོག་བཟང་། (注同上)妙色宝(藻)。

རིན་ཆེན་རྡུལ་བརྩེགས། རི་རབ་ལྷུན་པོ། 宝尘积(藻)。須弥山。

རིན་ཆེན་ལྡན། ས་གཞིའི་མིང་། 具宝(藻)。大地。(同) རིན་ཆེན་སྙིང་པོ་II.

རིན་ཆེན་སྡོང་པོ། བྱི་རུ། 宝树(藻)。珊瑚。

རིན་ཆེན་སྣ་ལྔ། གསེར་དངུལ་སོགས། 五宝，金銀等。

རིན་ཆེན་སྣ་བདུན། (原注缺)七宝。

རིན་ཆེན་པགས་པའི་སྐྱེ་གནས། རི་དྭགས་གསེར་མདོག་ཅན། 宝皮生处（藻）。金色鹿。

རིན་ཆེན་པོ། གོང་ཆེན་པོ། 貴，价大。

རིན་ཆེན་སྤུངས་ཤད། ཡི་གེའི་ཤད་༔འདི་ལྟ་བུ། 宝聚画，藏文中之隔画，如༔

རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན། སངས་རྒྱས་ཤིག 宝生，一佛名。

རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས། ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ། 宝源（藻）。大海，海洋。
【增】1.大地。2.菩薩名。〔达〕

རིན་ཆེན་མེ། （原注缺）宝火（佛名）。

རིན་ཆེན་དམར་པོ། པདྨ་རཱ་ག 赤宝（藻）。蓮花紅宝石。

རིན་ཆེན་གཙུག་ཏོར། སངས་རྒྱས་ཤིག 宝髻，佛名。

རིན་ཆེན་བཟང་པོ། གསེར། 妙宝（藻）。金子。（同）རིན་ཆེན་དང་པོ། རིན་ཆེན་མདོག་བཟང་།

རིན་ཆེན་རི་གསུམ། གངས་ཅན་རི་འབིགས་བྱེད་རི་རི་མན་དྷ་ར་གསུམ་ཟེར། 三座宝山：大雪山、宾陀山、曼陀罗山。

རིན་ཆེན་གསུམ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལའང་། 三宝（佛）。

རིན་ཐང་། གོང་ཐང་གཞི། 价值。

རིན་པོ་ཆེའི་ཏོག བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། 宝頂（藻）。菩薩。

རིབ་མ། ཤིང་དང་རྡོ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱུང་གི་ཚུལ་དུ་བསྐོར་བའམ་ཚང་ཚིང་ཚེར་མས་བསྐོར་བའི་ར་བ་ལྟ་བུ། 围墙，如籬笆。

རིབ་ཙམ། ཉིབ་ཙམ་མམ་ཅུང་ཟད་ཙམ། 稍微，一会儿，一点儿。【增】一晃看見。〔四〕

རིམ་གྱིས། གཅིག་གཅིག་གི་མཐར་གྱིས། 按次第，漸次，漸漸。【增】轉傳。〔四〕

རིམ་གྲོ། མཆོད་པ་བཀུར་སྟི། 服事，事奉，供养，恭敬。【增】=སྐུ་རིམ། 寺庙中按时所作的祭祀。〔达〕

རིམ་གྲོ་བ། མཆོད་པར་བྱེད་པ་པོའམ་ཞབས་ཞུ་བའམ་ཉེ་གནས། 供养者，承事者，弟子。
【增】或作 རིམ་འགྲོ་བ། 侍者，随从。〔达〕

རིམ་གྲོ འི་ལས། བཀུར་བའི་ལས། 敬事之业(佛)。

རིམ་ཅན། མཐར་གྱིས་པ། 漸次，依次。

རིམ་པ། གོ་སའི་རིམ་པ་དང་བང་རིམ་ལྟ་བུ། 1.地位，品級。2.級，如台阶之級层。
【增】1.次序，系列，系統。2.各别的次序或系統，行列中的一个位置，系列中的构成部分，項目，对折的部分。3.秩序，方法。4.倍数。〔达〕

རིམ་པ་གཉིས་སོགས། གོ་གནས་སོ་སོ་ལའང་། 第二等級。

རིམ་པ་དང་པོ། （原注同上）第一等級。

རིམས། འགོ་ནད། 疟疾，瘟疫，傳染病。

རིམས་ནད། （注同上）

རིམས་ཤིག འགྱེད་ཁྲིམས་ཤིག་ལྟ་བུའམ་འགྱེད་ཕྱིད་པར་གྱིས་ཤིག 散給，发給，如散布施，散衬錢（命令詞）。

རིལ་པོ་མེད་པ། ལྷིབ་གཅིག་ཏུ་ཟོས་པ། 整吞，囫圇吞。

རིལ་པོར། ཐམས་ཅད་རིལ་པོར། 完全，一切，統統。【增】囫圇。〔四〕

རིལ་བ་ཆབ་ཚགས་ཅན། ཆུ་ཚགས་ཤིག 滤水瓶。

རིལ་བ་རྒྱ་སྙིང་ཅན། བུམ་པ་ཞིག 蓄水瓶。

རིལ་བ་སྤྱི་བླུགས། （原注同上）长嘴水瓶。
【增】葫芦瓶。〔达〕

རིལ་བུ། སྨན་རིལ་བུ་ཆུང་ཆུང་། 丸，如小丸药。

རིལ་མ། ལུག་གི་རིལ་མ་ལྟ་བུ། 彈丸，如羊粪彈。

རིས། རི་ཡིས་དང་རིགས་སྣ་ཚན་དང་རི་མོ་འི་རིས་དང་རིགས་ལའང་། 1.由山（རི་的第三轉声）。2.品类。3.图画。4.种姓。
【增】1.形体图样。2.部分，区域。3.党派，派别。〔达〕 1.同类。2.斑紋。〔四〕

རིས་བཅད་པ། ཕྱོགས་རིས་བྱས་པའམ་རང་ཕྱོགས་རེ་ལ་ཡག་པོ་ལྟ་བུ། 分别党派，如对自已方面好。

རིས་མཐུན་པ། རིགས་མཐུན་པ། 同类。

རིས་མེད། རིགས་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་ཕྱོགས་རིས་མེད་པར། 不分品类，不拘类别。【增】1.不偏不倚的，无差别的。2.隐修者。〔达〕

རིས་སུ་བོར་བ། （原注缺）抛弃。

རུ། གཡས་རུ་གཡོན་རུ་དང་དམག་རུ་ལྟ་བུ་དང་། ཕྱུགས་འཚོ་བ་པོ། 1.右翼、左翼之翼。2.軍队。3.牧牛者。
【增】1.＝རྭ། 兽角。2.＝ཆ། 部，部分，段。3.旗（如蒙古之盟旗）。〔达〕 虚字，有"在、到、入于"之义。〔本〕 （同）རུ་བ།

རུ་སྐྱ། གྲུ་སྐྱ་བྱེད་ཤིང་། 浆，橹。

རུ་སྐྱ་འཛིན་པ། གྲུ་པའམ་རླུང་གཡོར་ཐོགས་པའང་ཟེར། 船师，掌帆者。

རུ་སྒྲིག་པ་པོ། དམག་མི། 列队者（藻）。軍队。

རུ་སྒྲིགས། དམག་མི་རུ་སྒྲིགས། 列队，排队。
【增】排开。〔四〕

རུ་ང་། （原注缺） 憎恶，嫉妒，怀恨。

རུ་ངར་པོ། ཞིབ་ཚགས་པོའམ་མི་རུ་ངར་པོ། 1.精細。2.性急。

རུ་ཏ། སྨན་རུ་ཏ། 广木香（药名）。

རུ་དར། དམག་གི་རྒྱལ་མཚན་དམག་དར། 軍旗。
【增】西藏的三角形軍旗。〔达〕
（同）རུ་མཚན།

རུ་འདྲལ་པོ། རྭ་ཐད་གར་ཡོད་པ། 角直向前。

རུ་འདྲེན་པ། གཡུལ་འགྱེད་ཁ་ལོ་པའམ་སྣེ་འདྲེན་པ་པོ། 指揮員，队长。

རུ་སྣ། （注同上）

རུ་དཔོན། དམག་མིའི་གཡས་རུ་སྡེ་གཅིག་གི་དཔོན་པོ་ལྟ་བུ། 队长，一队之官。

རུ་བ། གཡས་རུ་གཡོན་རུ་དང་དམག་རུ་ལྟ་བུ་དང་ཕྱུགས་འཚོ་བ་པོ། 1.右翼、左翼之翼。2.軍队。3.牧牛者。
【增】 1.＝རེ་གུར། 牦牛毛的帳幕。2.＝འབྲོག་པ། 牧人。〔达〕 （同）རུ།

རུ་མ། （原注缺）乳皮，酪。
【增】凝乳，西藏中部用作酵母。〔达〕

རུ་མཚན། དམག་གི་རྒྱལ་མཚན་དམག་དར། 軍旗。
【增】器械。〔四〕 （同）རུ་དར།

རུ་འཛིངས། ཟང་ཟིང་དུ་འཛིངས་པ། 变乱，紛乱訌。【增】夹攻。〔四〕

རུ་རུ། རི་དྭགས་སྒྲ་སྒྲོག་ཟེར། 鹿鳴声，呦呦。

རུག་གེ། (原注缺)【增】优雅，秀丽。〔达〕

རུག་པ། (原注缺) 聚攏。

【增】屈，弯曲。〔达〕 灰条菜。〔四〕

རུག་རུག་པ། (原注缺) 聚攏。

【增】物繁碎。〔四〕 (同) རུག་པ།

རུང་། འགྲིག་རུང་ཚོག 可以，行。

【增】1.和，一同。2.厨房。〔高〕

རུང་ཁང་། མི་ཁང་མིང་འདུལ་བའི་སྐབས་སུ་དེ་ལས་གཞན་དུ་སྣང་། 净厨，灶房，律中另有所指（包括仓房，庫房，厨房等）。

རུང་ཁྲོས་ཟ་བ། ཁོང་ཁྲོ་ཟ་བའམ་གཏུམ་པོ། 忿怒，猛烈。

རུང་བ། ཆོག་པ། 可以。

【增】 1.适当，相宜。2.可，如：འདི་བདག་གི་ཡིན་ན་ཅི་མ་རུང་། 这若为我的，则有何不可。3.西藏中部口語和近代著作中，此字有"虽然"之义（在动詞語根后），如：མི་དགོས་"" རུང་། 虽然不必要。〔达〕

རུང་མི་རུང་། འགྲིག་མི་འགྲིག 可不可以。

【增】净不净（佛）。〔本〕

རུངས། (原注缺) 可。

རུད། གངས་རུད་རྡིང་པ་ལྟ་བུ། 崩落，如崩落之雪块。【增】＝རྡིལ། 滑，溜，溜下之物，落下之巨块。〔达〕 洪水。〔高〕

རུད་རུད་པོ། (原注缺) 崩落，坍下。

རུབ་ཆས། སྣ་གོན་བྱ་བའམ་གྲབས་ཆས། 收拾，預备，准备。

རུབ་པ། གབ་པའམ། 遮蔽，隐藏。

【增】 1.衝进，进攻，襲击。2.加入爭鬥。3.关閉，封閉。〔达〕

རུབ་རུབ་བྱེད་པ། (注同上)

རུམ། གསུས་པོའམ་མངལ། 腹，胎，子宫。

【增】或作རུམས། 1.黑暗，昏暗。2.土耳其国。〔达〕 1.怀中。2.怀抱。3.孵。〔本〕 (同) རུམ་མ།

རུམ་དུ་ཞུགས། མངལ་དུ་ཞུགས་པ། 入胎。

རུམ་པ། ཕག་པའི་མིང་། 猪。

རུམ་མ། གསུས་པོའམ་མངལ། 腹，胎。

【增】孕妇。〔本〕 (同) རུམ།

རུལ་སྐྱུར། ཕྱུར་བ་རུལ་སྐྱུར་ལྟ་བུ། 腐坏，如奶渣腐酸。

རུལ་དྲི། ཤ་རུལ་བའི་དྲི་དཀུ་བ་ལྟ་བུ། 腐味，臭，如肉腐烂后之臭味。(同) རུལ་སུངས།

རུལ་བ། ཉི་མས་ཚ་བས་ཤ་རུལ་སྨུགས་སོང་བ། 腐烂。【增】1.破烂，腐敗。2.变坏，变酸，变成恶臭。3.(雪) 融化。〔达〕 1.略有气味。2.朽。3.脹死的。〔四〕

རུལ་སྨུགས། (注同上)

རུལ་སུངས། ཤ་རུལ་བའི་དྲི་དཀུ་བ་ལྟ་བུ། 腐味，如肉腐烂后之臭味。

【增】物破自落。〔四〕 (同) རུལ་དྲི།

རུས་ཀང་། རུས་ཁོག་ཆང་སྟོང་པ། 骨架，骨骼

རུས་ཁུ། I. རུང་ཁྲོས་ཟ་བའམ། 忿怒。

II. རུས་པ་བསྐོལ་བའི་ཁུ་བ། 骨头湯，熬骨之汁。 (同) རུས་ཐང་།

རུས་གོང་། ཞག་ཚི་དྲི་མ་ཡང་མེད་པའི་རུས་པ། 枯骨，全无油脂之骨。

རུས་གོང་དུས། བསྐལ་པ་ཐ་མའི་ཚེ་རུས་གོང་དེ་

ཅམ་བསྐོལ་ནས་འཚོ་བའི་དུས། 煮骨时（佛），末劫时，煮枯骨而生活之时。

རུས་རྒྱན། རུས་པའི་རྒྱན། 骨飾，骨制之装飾品。

རུས་ཅན། རུས་པ་ཡོད་པ། 有骨气，有毅力。【增】姓氏。〔四〕

རུས་ཆིངས། རྩའི་མིང་། 縛骨（藻）。脉。（同）རུས་འཆིང་།

རུས་ཆེན། རིགས་མཐོ་པོ་ལ་འདང་། 1.大骨。2.种姓高貴。

རུས་འཆིང་། རྩའི་མིང་། 縛骨（藻）。脉。（同）རུས་ཆིངས།

རུས་ཐང་། རུས་པ་བསྐོལ་བའི་ཁུ་བ། 骨湯，熬骨之汁。（同）རུས་ཁུ།

རུས་པ། ལུས་ཀྱི་ཤ་དང་རུས་པ་ལྟ་བུ། 骨头。【增】或作 རུས་ 等于 རིགས། 种族，世系，家族。〔达〕

རུས་སྦལ། ཡན་ལག་ལྔ་པ། 龟，鱉。

རུས་སྦལ་ཅན། ས་ག་ཟླ་བ་ལ་འདང་། 有鱉(藻)。氐宿月（四月）。

རུས་སྦྲུས་པ། རུས་པར་ཆགས་པའི་མཛེར་བུ་ལྟ་བུ། 骨瘤，骨上所生之刺瘤。(同) རུས་མཛེར།

རུས་མིག་ཁྱིལ། ན་བའི་མིང་ལ་འདང་། 病名。

རུས་ཚ། ཉེ་དུ་སྤུན། 亲属，兄弟。

རུས་ཚིགས། རུས་པའི་བར་མཚམས་ཚིགས། 骨节。

རུས་ཚོ། པུས་མོའམ། 膝，膝盖。

རུས་མཛེར། རུས་པར་ཆགས་པའི་མཛེར་བུ་ལྟ་བུ། 骨瘤，骨上所生之刺瘤。（同）རུས་སྦྲུས་པ།

རུས་ཟིང་། འགྲོན་བུ། 貝壳，貝壳貨币。

རུས་གཟེབ། པགས་པའི་མིང་། 籠骨（藻）。皮肤。【增】=བཀྲས་པ། 〔达〕

རུས་རིགས། གདུང་རུས་རིགས། 族姓，血統，种族。

རུས་ཤིང་ན། ན་བའི་བྱེ་བྲག 脊骨痛，病之一种。

རུས་གསེབ། ཤ་ཞིམ་རུས་པའི་གསེབ་ན་ཡོད། 骨縫，如說：香肉在骨縫中。

རེ་སྐན། ཡོད་རེ་སྐན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 稀少，决不，如說：“岂能有”“决不能有”。【增】通常写作 རེ་ཀན། 〔达〕

རེ་སྐོང་། ཡིད་ལ་རེ་སྐོང་། 满愿，心满意足。【增】或作 རེ་བ་སྐོང་། 天堂，极乐国。〔达〕

རེ་ཁ། 〔梵〕 རི་མོ་ལྟ་བུའི་རིས། 图画，图形，条紋。【增】爻。〔四〕

རེ་འཁང་། རེ་བས་འཁང་ར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 抱怨，如由失望而抱怨。【增】冒犯。〔达〕

རེ་སྒྲོན། སོད་ཁ་འགྲོ་སོང་ངམ། 消費，損減，支出。【增】1.希望。2.信賴，凭恃。〔达〕

རེ་སྒྲོན་མེད་པ། ཆུད་མི་ཟ་བ། 不耗費。【增】=རེ་ལྟོས་མེད་པ། 无希望，失望。〔达〕

རེ་གཅིག་རེ་གཉིས་སོགས། དྲུག་ཅུ་རེ་གཅིག་གཉིས་སོགས། 六十一、六十二等。

རེ་ལྕུག ཙྭ་ཞིག 樱楮草。

རེ་ལྟར་ཐོགས། ཡུན་རེ་ཅི་ཙམ་ཐོགས་པ། 极长久，极久远。

རེ་ལྟོས། བློ་གཏད་བཅས་རེ་བ་བྱས་པ། 希望，指望。

རེ་ཐག་ཆད། རེ་བ་མེད་པའམ་ཡི་མུག་པ། 絕望，失望，灰心。

རེ་དོགས། རེ་བ་བྱེད་པ། 希望。

【增】希望和恐惧。〔达〕

རེ་ལྡེ། སྦྲ་ནག་ལྟ་བུ། 牛毛帳篷。

【增】后藏所制的盾。〔达〕

རེ་ནག (原注同上) 黑牛毛帳篷。

རེ་སླམ། (原注缺) 毛呢，羊毛毯。

རེ་བ། ཡིད་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་རེ་བ། 希望，希求。

【增】山羊毛。〔达〕

རེ་བ་ཐོབ་འདོད། འདོད་ཆགས། 貪心。

རེ་མང་། སྤྱི་མང་། 多数，大众。

རེ་མོས། རེས་མོས། 依次，輪流。

རེ་ཛ། བུད་མེད། 妇女。

རེ་ཞིག དུས་ཚུང་ཟད་ཅིག 暫时，一时。

རེ་རིམ་ཙམ། གཅིག་རེ་ཙམ། 一个。

རེ་རེ་ནས། སོ་ སོ་ནས། 各各，个别地。

རེ་ལུག རེའུ་དང་ལུ་གུ། 山羊羔及綿羊羔。

རེ་ཤིག རེ་ཞིག་ལ་འདང་། 頃刻，暫时。

རེ་ཁའི་འདབ། ཤིང་སྟག་པ། 樺树。

རེ་ས། རེ་བའི་ས་ཆ། 希望的地方，希望所寄托之处。【增】=རེ་བའི་གནས། 〔达〕

རེག་དཀའ། (原注缺) 难得到，难触証（佛）。

རེག་དགའ། སྨད་ཚོང་མ་ལ་འདང་། 触喜（藻）。妓女。（同）རེག་འཛིན།

རེག་དུག འཁྲིག་སྤྱོད་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ནད་ཚ། 梅毒。

རེག་ལྡན། རླུང་དང་རླུང་ལྷ་ལ་འདང་། 具触（藻）。1.风。2.风神。

རེག་པ། ལུས་ཤེས་ཀྱིས་རེག་པ་ལྟ་བུ་ཚོར་བའི་རྟེན་བྱེད་དོ།། 触，接触。【增】1.=ཐོབ་པ་ 或 ཐུག་པ། 获得，达到。2.感觉。〔达〕

རེག་པ་ལས་བྱུང་བ། ཚོར་བའི་ཕུང་པོ། 触生（藻）。受蘊（佛）。

རེག་པའི་ཟས། ཟས་བཞིའི་ནང་ཚན་ཞིག་སྟེ་སེམས་སེམས་བྱུང་རྒྱས་བྱེད་ཟས་རེག་པའོ།། 触食（佛），四食之一，能增益心心所者，为触食。

རེག་པའི་ཟླ་བ། ཧོར་ཟླ་ལྔ་པ། 触月（藻）。阴历五月。

རེག་བྱ། ལུས་ཤེས་ཀྱིས་རེག་པར་བྱ་བའམ་ལུས་ཤེས་ཀྱིས་བཟུང་བའི་དོན་གང་ཡིན་པའོ།། 所触，触尘（佛），身識所触，身識所取义。

【增】感觉。〔达〕 接触，感触。〔法〕

རེག་བྱ་སྐྱེ་མཆེད། ལུས་ཤེས་ཀྱིས་རེག་པར་བྱ་བ། 触处（佛），身識之所触。

རེག་བྱ་ངན། གཟེ་མ་ར་མགོ་ལ་འདང་། 恶触（藻）。蒺藜。

རེག་བྱེད། རླུང་ལྡན་རླུང་ལྷ་ལ་འདང་། 能触（藻）。1.风。2.风神。

རེག་མ། (原注缺) 触女（佛）。

རེག་མྱོང་། ཉམས་མྱོང་ལྟ་བུ། 領受，經驗。

རེག་འཛིན། སྨད་ཚོང་མ་ལ་འདང་། 持触（藻）。妓女。（同）རེག་དགའ།

རེག་ཟིག དངོས་སུ་རེག་ནས་བྲིས་པའམ་ཟིན་བྲིས་ལྟ་བུ། 亲自接触后的記录。

རེག་གཟིགས། (注同上)

རིགས་པ། ཐྲིགས་པ། 剃。

རིང་བུ། རྐྱང་པ་གཅིག་བུ་སྤོས་རིང་བུ་ལྟ་བུ་རིངས་བུ་ཞེས་པའང་སྣང་། 单条，如綫香，亦作 རིངས་བུ། 【增】1.香錠。〔达〕 2.=འབྲེལ་མེད། 不相联的。〔法〕 3.錠子药。〔四〕

རིངས་འཁྲམས། ནང་དུ་འཁྲམས་པ་ཕྱིར་རིངས་པ། 色厉内荏，外强中干。

རིངས་པ། གཉའ་ཧྲག་རིངས་པ། 坚硬，强項。

རིངས་པོ། ཀྱག་ཀྱག་བྱེད་མི་ཤེས་པའི་མི་ས་དྲངས་པ་ལྟ་བུ། 顽强，强硬。

【增】1.僵硬。2.单独，孤单。〔达〕

རིད་དོ། ཡིན་ནོ།། 是啊!

རིད་མ་རིད། ཡིན་མ་ཡིན། 是不是。

རིམ་པ། （原注缺）謹愼，精勤，耐久。

【增】强壮，强有力。〔达〕

རིམ་ཞིག （原注缺）謹愼（命令詞）。

རིམ་རིམ། （原注缺）精勤，积极努力。

【增】尽力做。〔四〕

རིཝ། རའི་ཕྲུ་གུ། 山羊羔，小山羊。

རིཝ་མིག ཐིག་མིག 格子，棋盘格子。

རིས། རི་བས་དང་འགྲོ་རིས་རྗེས་རིས་ལྟ་བུ། 1.由希望（རི的第三囀声）。2.替换，輪流。

【增】=མཚམས་མཚམས་ལ་ 或 རིས་འགའ། 間或，有时。〔达〕

རིས་འགའ། འགའ་ཞིག་དུ་ལྟ་བུ། 有时，偶尔，間或。【增】一类（古譯）。〔本〕（同） རིས་ཙ་ན།

རིས་འཇོག རིས་མོ་བྱས་ནས་འཇོག 輪替，輪流休息。

རིས་སྐབས། རིས་འགའ་ཞིག་སྐབས། 有时，有机会。

རིས་མ། བུད་མེད་ཟེར་རི་སྨའམ། 女人，似即 རི་སྨ།

རིས་མོ། འགྲོ་རིས་བརྗེ་རིས་ལྟ་བུ། 輪流。

【增】班。〔四〕

རིས་ཙ་ན། འགའ་ཞིག་དུ་ལྟ་བུ། 有时，偶尔，間或。（同） རིས་འགའ།

རིས་གཟའ་དང་པོ་གཉིས་པ་སོགས། གཟའ་ཉི་མ་སོགས་དང་ཧྲ་ཏུ་ལ་བརྒྱད་པ་མཇུག་རིང་···· དགུ་པ་ཟེར། 第一曜、第二曜等，日曜等，罗睺第八，彗星第九。

རོ། གྲངས་ཀྱི་དྲུག་དང་ཤི་བའི་རོ་དང་ཞིམ་པོ་བྲོ་བའི་རོ་ནི་ལྕེ་ཡིས་མྱོང་བར་བྱ་བའམ་ལྕེའི་དབང་པོས་བཟུང་བའི་དོན་གང་ཡིན་པའོ།། 1.六。2.死尸，味，滋味。【增】1.=བྲོ་བ་ 或 བཅུད་ 或說 རོ་བཅུད། 2.=རོ་མ། 渣滓，残余，沉淀。3.軀体，壳軀，特指兽类的軀体。〔达〕灰烬。〔高〕

རོ་བརྐྱང་གཉིས། རྩ་རོ་བརྐྱང་གཉིས། 左右二脉。

རོ་ཁང་། མཆད་པའམ། 坟墓。【增】1.未葬以前停灵柩处。2.密教的火葬場。〔达〕

རོ་སྒམ། རོ་འཇུག་པའི་ཟ་མ་ཏོག་སྒམ། 棺材。

རོ་སྦྱོར། ཤ་སྨན་སྦྱོར་ལའང་། 1.变味。2.調味品，香料。

རོ་བརྒྱ་པ། བདུད་རྩིའི་མིང་། 百味（藻）。甘露。

རོ་མངར་ཤིང་། བུ་རམ་ཤིང་། 甘味树(藻)。甘蔗。

རོ་གཅིག་ཏུ། རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་འདང་། 1.一味（佛)。2.同一性質。

རོ་མཆོག (原注缺）妙味。

རོ་ཉི། ཞ་ཉེ་དཀར་པོ། 鉛，錫。

【增】= ར་ཉི། 〔达〕

རོ་སྙོམས། ནུས་པ་རང་བཞིན་མཉམ་དུ་བྱས་པའམ་བྱེད་པའི་མིང་། 等味（西藏迦举派之修法），使功能自性平等。

རོ་སྟོད། ལུས་ཀྱི་རོ་སྟོད། 上身，上半身。

【增】胸膛。〔四〕

རོ་ཐབ། (原注缺) 焚尸炉。(同) རོ་སྲེག་གནས།

རོ་འཐས། （未詳）

རོ་དྲུག མངར་སྐྱུར་བ་ཁ་བ་བསྐ་བ་ཚ་བ་ལན་ཚྭ་དྲུག་གོ། 六味: 甜、酸、苦、淡、辣、咸。

རོ་བདའ་བ། རོ་ཞིམ་པོ། 美味，香味。

རོ་ལྡན། I. སྒོག་པ་ལའང་། 1.有味。2.蒜。

II. ལྕེའི་དབང་པོའམ་ལྕེ་ཡི་མིང་། 舌。

【增】1.葡萄。2.龙胆草。〔达〕

(同) རོ་མྱོང་། རོ་འཛིན། རོ་ཤེས།

རོ་ལྡན་གནས། དུར་ཁྲོད། 尸林，坟墓。

(同) རོ་ཡི་གནས།

རོ་ལྡན་མ། རྒྱ་མཚོའི་མིང་། 有味女(藻)。海。

རོ་ལྡན་ཤིང་། རྒུན་འབྲུམ་ཤིང་། 葡萄树。

རོ་བྲོ་བ། རོ་ཞིམ་པོ་བྲོ་བ་ལྟ་བུ། 味美。

【增】1.味濃。2.有嚼头儿。〔四〕（四无 བ་字）

རོ་མ། སྙིགས་མ། 渣滓。【增】1.凡物精液被提所剩的渣滓。2.=རྩྭ། 草。〔达〕

རོ་མ་ལུས། ན་ཚ་རོ་སྙིགས་ལྷག་མ་ལུས་པ་ལྟ་བུ། 留殘余，如余留病根，留渣滓。

(同) རོ་ལུས།

རོ་མེད། ཤུལ་མེད་ལའང་། 1.无味。2.无痕迹。

རོ་མྱགས། འདམ་བག་ལྟར་རོ་རུལ་བའི་འདམ་མྱགས་དང་ཚ་དམྱལ་འཁོར། 1.烂如泥之腐尸。2.热地狱，近边（佛）之一。

རོ་མྱགས་འདམ། （注同上）

རོ་མྱོང་། ལྕེའི་དབང་པོའམ་ལྕེ་ཡི་མིང་། 尝味（藻)。舌。(同) རོ་ལྡན། རོ་འཛིན། རོ་ཤེས།

རོ་མྱོང་བ། ཁ་ལ་རོ་མྱོང་བ་ལྟ་བུ། 尝味。

རོ་སྨད། ལུས་ཀྱི་རོ་སྨད། 下身，下半身。

རོ་ཙ། （原注缺）

【增】或 རོ་བཙའ། 色欲，肉欲。〔达〕

རོ་ཚན། རོའི་དྲི་ཆེན་ནམ། 死尸之大便。

རོ་འཛིན། ལྕེའི་དབང་པོའམ་ལྕེ་ཡི་མིང་། 持味（藻)。舌头。(同) རོ་ལྡན། རོ་མྱོང་། རོ་ཤེས།

རོ་ཟན། སྲིན་པོའི་མིང་། 吃尸（藻)。罗刹。

རོ་ཡི་ག་སར། ག་བུར། 味蕊（藻)。冰片。

རོ་ཡི་གནས། དུར་ཁྲོད། 尸林，坟墓。

(同) རོ་ལྡན་གནས།

རོ་ལངས། ཤི་བའི་རོ་ལངས་པ་ཟེར། 死尸惊起。

【增】詐尸。〔四〕

རོ་ལུས། ན་ཚ་རོ་སྙིགས་ལྷག་མ་ལུས་པ་ལྟ་བུ། 留殘余，如余留病根，留渣滓。

(同) རོ་མ་ལུས།

རོ་ཤེས། ལྕེའི་དབང་པོའམ་ལྕེ་ཡི་མིང་། 知味(藻)。舌。(同) རོ་ལྡན། རོ་མྱོང་། རོ་འཛིན།

རོ་སྲེག་གནས། (原注缺) 焚尸处。(同) རོ་ཐབ།

རོ་བསྲེགས་པ། ཤི་རོ་མེ་ལ་བསྲེགས་ཟིན་པ། 尸体已焚化。【增】化骨殖。〔四〕

རོག (原注缺) 包裹。【增】=རོག་པོ། 〔法〕

རོག་གེ། ཁ་རོག་གེ་ལྟ་བུ། 默然，默默不語。

རོག་གོ། གནོན་ནོ་ལྟ་བུ། 压制啊！

རོག་ན། གནོན་ན་ལྟ་བུ། 若是压制。

རོག་པོ། ནག་རིས་ཁ་དོག་རོག་རོག 黑紋青色。【增】1.黑，如 བྱ་རོག 或 ཕོ་རོག 烏鴉。2.= རག་པ། 带紅色的，棕黄色（指岩石）。〔达〕(同) རོག་རོག

རོག་མ། ཤ་མའམ་བྱིས་པ་སྐྱེ་སྐབས་ཕྱི་ཐུམ་གྱི་ཤ། 胎衣，胞衣。

རོག་རོག ནག་རིས་ཁ་དོག་རོག་རོག 黑黝黝的，黑紋青色。(同) རོག་པོ།

རོགས་པ། གྲོགས་པོ། 朋友。

རོགས་བྱེད་པ། ལས་ཀ་ལ་ར་མདའ་བྱེད་པའམ། 帮助，援助。【增】依附。〔四〕

རོགས་རམ་བྱེད་པ། (注同上)

རོང་། གཡང་ས་རོང་རོང་། 山谷。【增】峽道，險隘之狭路，山間裂隙。〔达〕农业区。〔本〕(同) རོང་རོང་།

རོང་སྒྲོ་བ། (未詳)

རོང་རོང་། གཡང་ས་རོང་རོང་། 山谷。(同) རོང་།

རོད་ཉམས་པ། ལུས་སྟོབས་ཉམས་པ་སྟེ་ངོ་ཟུམ་ནག་པོར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ། 衰弱，体力衰退，顏色黯然，形容憔悴。

རོད་སྐྱེས་པ། (注同上)

རོད་པ། གོས་ཤིག་ཟེར། 一种衣服。【增】或作 རོད་པོ། 僵硬，不能帮助自己的。〔达〕

རོད་རོད་པོ། ཧབ་ཧབ་པོའམ། 匆遽，急忙。

རོལ། I.ཞིང་རྨོས་པའི་རྗེས་རོལ་ཤུལ། 犁沟，耕地后之沟痕。【增】深渊，深谷，陷坑。〔达〕(同) རོལ་རྐལ།

II.ལུང་པའི་གཡས་རོལ་གཡོན་རོལ་དང་རྩེད་མོས་རྩེན་པར་རོལ་ལྟ་བུ། 1.边，如谷之右边左边。2.游戏。

རོལ་འགྲོ། གཟའ་མིག་དམར་ལའང་། 1.游行。2.火曜。

རོལ་རྐལ། ཞིང་རྨོས་པའི་རྗེས་རོལ་ཤུལ། 犁沟，耕地后之沟痕。(同) རོལ་I.

རོལ་སྙིག ལུས་ཀྱི་ཉམས་རོལ་སྙིག 嬉戏。

རོལ་སྙིག་མོ། གར་མཁན་མ། 舞女。

རོལ་ཆ། སིལ་སྙན་སོགས་རོལ་མོ་སྣར། 乐器。

རོལ་རྩེད། རྩེད་མོ། 游戏。(同) རོལ་རྩེད།

རོལ་ནང་། ཞིང་རྨོས་པའི་རོལ་ནང་དུ། 沟中，耕地之犁沟内。

རོལ་གནས། ལྷ་སྐྱིའི་མིང་། 乐居(藻)。天神。

རོལ་པ། ཉམས་ཀྱིས་སྙིག་པ། 嬉戏，游戏。【增】1.= སྒྱུལ་པ། 2.= ལོངས་སྤྱོད་པ་ 或

ཚོགས་ཟ་བ། 享受，与妇女娱乐，飲酒，欢乐。〔达〕

རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ། ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་ཁྲག་འཐུང་ལའང་། 1.游戏金刚（佛）。2.欢喜金刚（本尊名）。

རོལ་པའི་གནས། ལྷ་གནས་སམ་ནམ་མཁའ། 游戏处(藻)。1.天界。2.虚空。【增】戏台，娛乐場所，游玩的树林。〔达〕(达无 པའི་字)

རོལ་པའི་ས། སུམ་རྩེན་ལྷ་གནས། 游戏处(藻)。天界。【增】=མཐོ་རིས་གནས།〔达〕(同) རོལ་གསུམ་གནས།

རོལ་མེད་པ། བར་མཚམས་མེད་པ་ལྟ་བུ། 无間隙。

རོལ་མོ། སིལ་སྙན་དང་ཆ་ལང་ལྟ་བུ། 乐器。【增】音乐，乐声。〔达〕

རོལ་མོ་ཁྲོལ་ཁྲོལ། རོལ་མོའི་སྒྲ་གསིལ་བའམ་སིལ་སིལ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 乐器之响声。(同) རོལ་མོ་སིལ་སིལ།

རོལ་མོ་མཁན། གར་མཁན་མ་ལྟ་བུ། 奏乐者，如舞女。【增】音乐家，歌曲家。〔达〕(同) རོལ་མོ་པ།

རོལ་མོ་འཁྲོལ། རོལ་མོ་སྒྲ་གསིལ་བར་བྱེད། 奏乐。

རོལ་མོ་པ། གར་མཁན་མ་ལྟ་བུ། 奏乐者，如舞女。【增】乐舞生。〔四〕(同) རོལ་མོ་མཁན།

རོལ་མོ་སིལ་སིལ། རོལ་མོའི་སྒྲ་གསིལ་བའམ་སིལ་སིལ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 乐器之响声。(同) རོལ་མོ་ཁྲོལ་ཁྲོལ།

རོལ་རྨོད། ཞིང་རྨོད་བྱེད་བཞིན་པ། 耕，在耕地。

རོལ་རྩེད། རྩེད་མོ། 游戏。【增】玩耍。〔四〕(同) རོལ་རྩེད།

རོལ་རྩེད་དགའ། འདོད་ལྷའི་བུ་ལའང་། 1.喜游玩。2.欲天（爱神）之子。

རོལ་མཚོ། ནང་གི་མཚོ་དང་གྲངས་བདུན་ལའང་། 1.香水海（佛），内海。2.七数。

རོལ་མཚོ་བདུན། (原注缺) 七香水海(佛)。【增】波浪柔和，以风为音乐而跳舞的七个湖。〔达〕(达作 རོལ་པའི་མཚོ་བདུན་)

རོལ་གསུམ་གནས། སུམ་རྩེན་ལྷ་གནས། 三戏居（藻）。天界。(同) རོལ་པའི་ས།

རོལ་གསོད་པ། (未詳)

རོལ་བསད་པ། (未詳)

རླག་བྱེད། འཇོམས་པར་བྱེད་དམ་ཆུད་ཟོས་པར་བྱེད། 破坏，摧毁，毁坏。

རླག་མོ། (原注缺)【增】1.稀少的。2.散乱的，散布的。〔法〕

རླག་ཡོང་། མེད་པར་བཟོ་ཡོང་། 要毁坏，要毁灭。

རླགས་པ། མེད་པར་བརླགས་ཟིན་པ་ལའང་། 1.已坏。2.已經毁灭。

རླང་། (未詳)

རླངས་པ། ཆུ་བསྐོལ་བའི་རླངས་པའམ་དྲོད་སྐྱེས་པའི་སྤྲིན་ལྟ་བུ་དང་ཁ་རླངས། 1.水蒸气，如沸水之气或因热而生之云。2.口中呵气。

རླངས་པར་བཙོས། མོག་མོག་བཙོས་པ་ལྟ་བུ། 蒸食，如蒸饅头。

རླངས་མོ། (原注缺) 1.蒸气。2.下等种姓之女。

རླན་སྐྱེས། དྲོན་ཤིང་ལའང་། 1.湿生（佛）。

2.树木。【增】或作 རློན་ལས་སྐྱེས། 从湿气生出的动物。〔达〕

རློན་གྲང་། གྲང་མོ་རློན་པ་ཡོད་པའང་། 湿冷，凉而潮湿。

རློན་ཅན། ཆུའི་བཞའ་གཤེར་རློན་པ་ལྟ་བུ། 潮湿，湿潤。(同) རློན་རློན།

རློན་བཅིད་པ། གཅིན་པ་བཏང་བ་ལའང་། 撒尿，小便。

རློན་དུག བཞའ་ཡོད་པའི་དུག 湿气，有潮湿之毒。

རློན་འཛིན། ཆུ་འཛིན་ནམ་སྤྲིན་པ། 持湿(藻)。云。

རློན་རློན། ཆུའི་བཞའ་གཤེར་རློན་པ་ལྟ་བུ། 潮湿，湿潤。【增】麦酒。〔达〕(同) རློན་ཅན།

རླབས་ཅན། ཆུ་བོ་ལའང་། 1.有浪。2.河流。

རླབས་ཆེན། རྒྱ་མཚོའི་ཁྲ་རླབས་ཆེན་པོ་དང་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.海中之大波濤。2.广大，偉大。(同) རླབས་ཕྲེང་།

རླབས་ལྡན། ཆུ་ཀླུང་། 有浪(藻)。河流。

རླབས་ཕྲེང་། རྒྱ་མཚོའི་ཁྲ་རླབས་ཆེན་པོ་དང་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.海中之大波濤。2.广大。(同) རླབས་ཆེན།

རླབས་ཡས། ཨུཏྤལ་ལའང་། 多浪(藻)。鄔波罗花。【增】郁多鉢罗，大数名。〔达〕

རླམ་ཁྲིད་པ། (原注缺)貪取，貪占。(同) རླམ་པར་བྱས་པ།

རླམ་པ། སྣོད་སོགས་ལ་ཆགས་པའི་སྤུ་ལྟ་བུའི་དྲིག་པ་རྙོན་པོ་ལྟ་བུ། 醭，霉，如器具上所生如毛之綠醭。【增】参看 རློམ་པ། 〔达〕 等于 ནད་གདོན་དཀྲུག 鬼魅缠繞，魔祟附身。〔法〕

རླམ་པར་གྱུར། མི་མིན་གྱིས་བརླམས་པའམ་ཞུགས་པ་ལྟ་བུ། 被鬼所迷，鬼祟附体。(同) རླམ་རླམ་པ།

རླམ་པར་བྱས་པ། (原注缺)貪取，貪污。(同) རླམ་ཁྲིད་པ།

རླམ་རླམ་པ། མི་མིན་གྱིས་བརླམས་པའམ་ཞུགས་པ་ལྟ་བུ། 被鬼所迷，鬼祟附体。(同) རླམ་པར་གྱུར།

རླམས་པ། བརླམས་པའམ་གནོད་པ་ཞུགས་པ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.被鬼所迷。2.損害，迫害。【增】=ནད་གདོན་དཀྲུག〔法〕

རླིག་སྒོང་། འབྲས་བུ་སྒོ་ངའམ་ཕོ་མཚན་གྱི་སྒོང་རྡོག་མིང་དེང་སང་ཕོ་མཚན་ལའང་། 睾丸，現在也指男性生殖器。(同) རླིག་རིལ།

རླིག་པ། (注同上)

རླིག་ཕྱུང་བ། རླིག་རིལ་བཏོན་པ། 閹割，騸，割去睾丸。

རླིག་འབྲས། རླིག་རིལ་སྒོང་བ། 睾丸。

རླིག་རིལ། འབྲས་བུ་སྒོ་ངའམ་ཕོ་མཚན་གྱི་སྒོང་རྡོག་མིང་དེང་སང་ཕོ་མཚན་ལའང་། 睾丸，現在也指男性生殖器。(同)རླིག་སྒོང་། རླིག་པ།

རླིག་རྒྱུགས་པ། རླིག་རིལ་ཕྱིར་རྒྱུགས་པ། 睾丸肿脹，疝气。

རླིངས། ཉམས་སྟངས་རླིངས་པོ། 态度严肃。【增】全部，总。〔达〕(同) རླིངས་པོ།

རླིངས་ཀྱིས། མ་ལུས་པར་རིལ་གྱིས། 整的，全部。

རླིངས་པོ། ཉམས་སྣང་རླིངས་པོ། 态度严肃。

(同) རླིངས།

རླིད་བུ། རླུབས་བཤུས་པའི་པགས་པའི་སྣུམ་སྣོད་ལྟ་བུ། 皮袋，如皮制盛油器。【增】1.全体，全部。2.块，堆，团。3.= རྐྱལ་པ། 〔达〕

རླིབས་པ། རྒྱ་ཆེ་བ་དང་རླུབས་པ་ལའང་། 1.广大。2.深奥。

རླུག་པ། གསང་གཅོད་ཕྱིར་རླུག་ཡོང་ལྟ་བུ་དང་ཡིད་ཆེས་པའམ་ཡིད་རླུག་པ་ལའང་། 1.流出，如便溺外流。2.相信，信任。

རླུག་ཡོང་། (注同上)

རླུགས་པ། མ་ཞུ་བར་འོག་རླུགས་པའམ་གསང་གཅོད་ཕྱིར་རླུགས་པ་ལྟ་བུ། 泻，流，未消化而泻出，便溺外流。【增】1.肿胀。2.清除。3.抛，颠复，推倒。〔达〕 下坠。〔四〕

རླུང་། གཡོ་བ་ནི་རླུང་གི་ཁམས་སོ་ཞེས་དང་། ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་ནི་རླུང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་དང་ལྷགས་པའང་ཟེར། 风，亦称 ལྷགས་པ། 【增】1.气，气息。2.佛教的生理学术語，指遍于全身的风气。〔达〕 (同) རླུང་གི་ཁམས། རླུང་པོ།

རླུང་བསྐྱོད། རླུང་གཡོ་བའམ། 吹风。

རླུང་འཁོར། རླུང་གི་ཤུགས་ཀྱིས་བསྐོར་བ། 风車，由风力旋轉者。【增】顺风旗。〔四〕

རླུང་འཁོར་བ། འཚིག་པ་ཟ་བ་ལའང་། 1.风車。2.恼怒。【增】随风轉动，以示风向的风信标。〔达〕 顺风旗。〔四〕

རླུང་འཁྲིམས་པ། རླུང་འཁོར་འཁྲིལ་བའི་མིང་། 旋风。

རླུང་འཁྲིལ་བ། (注同上)

རླུང་གི་ཁམས། གཡོ་བ་ནི་རླུང་གི་ཁམས་སོ་ཞེས་དང་ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་ནི་རླུང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་དང་ལྷགས་པའང་ཟེར། 风界（佛），动謂风界，輕动为风相，亦称 ལྷགས་པ།

(同) རླུང་། རླུང་པོ།

རླུང་གི་གྲུ། གནམ་གྲུ་ལྟ་བུ། 飞机。

རླུང་གི་རྒྱལ་མཚན། འཇའ་ཚོན་དྲང་པོའི་མིང་མཇའ་ཚོན་ཡང་། 风幢(藻)。虹，亦作 མཇའ་ཚོན། (同) རླུང་གི་བལ། རླུང་གི་འབྲས་བུ།

རླུང་གི་སྒྲ་སྒྲོག ཤིང་སྨྱུག་མ། 风鳴(藻)。竹子。

རླུང་གི་ཕྱོགས། ནུབ་བྱང་ཕྱོགས། 风方（藻）。西北方。(同) རླུང་ལྷའི་ཕྱོགས།

རླུང་གི་བལ། འཇའ་ཚོན་དྲང་པོའི་མིང་མཇའ་ཚོན་ཡང་། 风綿（藻）。虹，亦作 མཇའ་ཚོན།

(同) རླུང་གི་རྒྱལ་མཚན། རླུང་གི་འབྲས་བུ།

རླུང་གི་བུ། (原注缺)【增】1.般荼婆王的次子(見方广大庄严經)。2.古印度罗摩故事中的猴子将軍訶奴摩那。〔达〕

རླུང་གི་བུ་བརྒྱུད། སྤྲེའུ་མིང་། 风裔(藻)。猴。

རླུང་གི་དབང་ཕྱུག I.དབུགས་འབྱིན་བདག་པོ། 风神。(同) རླུང་ལྷ།

II.ས་རི་སྐར་མ། 亢宿(二十八宿之一)。

(同) རླུང་གི་ལྷ་མོ།

རླུང་གི་འབྲས་བུ། འཇའ་ཚོན་དྲང་པོའི་མིང་མཇའ་ཚོན་ཡང་། 风果（藻）。虹，亦作 མཇའ་ཚོན།

【增】=ཆར་ 或 སྤྲིན་གྱི་སེ་ཏོག 雨。〔达〕
(同) རླུང་གི་རྒྱལ་མཚན། རླུང་གི་བལ།

རླུང་གི་ཤིང་རྟ། རླུང་གི་ཤིང་རྟ་སྤྲིན་གྱི་མིང་། (又) སྤྲིན་དང་རྟ་ལ་འདང་། 风車 (藻)。1.云。2.馬。

རླུང་གི་གཤོག་པ། རྟ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ། 风翅 (藻)。馬宝 (佛)。 (同) རླུང་ལས་རྒྱལ།

རླུང་གི་སྲོག རི་དྭགས་ལ་འདང་། 风命 (藻)。鹿。 (同) རླུང་བཞིན་འགྲོ་བ།

རླུང་གི་ལྷ་མོ། ས་རི་སྐར་མ། 风天女(藻)。亢宿(二十八宿之一)。(同)རླུང་གི་དབང་ཕྱུག་II.

རླུང་གིས་བདས་པ། ཕྱོགས་པས་བདས་པའམ་དེད་པ། 风推动。

རླུང་གིས་སྐྱགས། (注同上)

རླུང་གྲོགས། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལ་འདང་། 风友(藻)。1.火。2.火神。

རླུང་དགའ། ཀླུ་དང་སྦྲུལ་གྱི་མིང་ལ་འདང་། 喜风(藻)。1.龙。2.蛇。
【增】駱駝。〔达〕 (同) རླུང་ཟ།

རླུང་འགྲོ། དུ་བའི་མིང་། 风行 (藻)。烟。

རླུང་ནད། ན་ཚ་ཞིག 风病。

རླུང་སྒོ། སྐར་ཁུང་ལ་འདང་། 1.风門。2.窗。

རླུང་རྒྱས། ཕྱོགས་ལ་འདང་། 风增 (藻)。方向。

རླུང་སྒྲིབ། (原注缺) 障风，屏风。

རླུང་འཇིལ། རླུང་འཇོམས་པར་བྱེད་པ་པོ་དང་རྩ་རླུང་འཁྲུལ་འཁོར་རྣམས་སུའང་འདི་བཞིན་སྣང་། 使风息灭，又指息脉中之风。

(同) རླུང་གཞིལ།

རླུང་གཉིས་འཐུང་། རྔ་མོང་གི་མིང་། 飲二风(藻)。駱駝。

རླུང་རྟ། རླུང་སྟར་གཡོ་བར་བྱེད་པའམ་བསངས་པའི་དོན་ཀླུང་རྟ་ཞེས་གྲགས་པའང་སྣང་། 风馬 (画在旗上，作增长好运气的象征)，亦作 ཀླུང་རྟ།
【增】又指此种旗。〔达〕

རླུང་འཐུང་། ཀླུའམ་སྦྲུལ། 飲风 (藻)。1.龙。2.蛇。

རླུང་ནག ཕྱོགས་པ་དམར་ནག་འཚུབ་པོ། 黑风。
【增】捲着沙土的狂风。〔达〕
(同) རླུང་འཚུབ།

རླུང་སྤྱོད། བྱ་རྒོད་དང་བྱ་རོག་ལ་འདང་། 风行(藻)。1.鷲。2.烏鴉。

རླུང་འཕྱོས་པ། རླུང་འཕྱར་བ་ལྟ་བུ། 风动。

རླུང་བུ་དབང་པོ། སྤྲེའུ། 风子王 (藻)。猴。

རླུང་པོ། གཡོ་བ་ནི་རླུང་གི་ཁམས་སོ་ཞེས་དང་ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་ནི་རླུང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་དང་ཕྱོགས་པའང་ཟེར། 风，亦称 ཕྱོགས་པ།
(同) རླུང་། རླུང་གི་ཁམས།

རླུང་འབུད། ཕུ་འདེབས་པ་ལྟ་བུ། 吹风，吹。

རླུང་འབྱུང་། བུ་གའམ་ཁོང་སྟོང་། 生风(藻)。孔，洞。

རླུང་འབྲས། ཆར་པ་ལ་འདང་། 风果(藻)。雨。

རླུང་དམར། རླུང་དྲག་པོ། 暴风。
【增】=རླུང་ཆེན་པོ།〔达〕

རླུང་ཙེ། 〔汉〕 བྱ་དང་བྱིའུའི་གཟེབ་སྣོད་དེ་རྒྱ་ནག་སྐད། 籠子，鳥籠。

རླུང་ཚབས་ཆེ་བ། རླུང་ཆེ་དྲག་སོང་བ། 狂风，大风。

རླུང་འཚུབ། ལྷགས་པ་དམར་ནག་འཚུབ་པོ། 暴风。(同) རླུང་ནག

རླུང་གཞིལ། རླུང་འཇོམས་པར་བྱེད་ལྟ་བུ་དང་རྩ་རླུང་འཁྲུལ་འཁོར་རྣམས་སུའང་འདི་བཞིན་སྣང་། 使风息灭，又指息脉中之风。(同) རླུང་འཇིལ།

རླུང་བཞིན་འགྲོ་བ། རི་དྭགས་ལའང་། 行步如风（藻）。鹿。(同) རླུང་གི་རྨོག

རླུང་བཞོན། I.འཆི་བའི་སྐབས་སུ་འདི་བཞིན་···· སྦྱངས་པར་བཤད། 乘风，死时如此修。II.གཟུགས་མོའམ་བྱི་དུར། 乘风（藻）。刺猬。

རླུང་ཟ། ཀླུ་དང་སྦྲུལ་གྱི་མིང་ལའང་། 食风(藻)。1.龙。2.蛇。(同) རླུང་དགའ།

རླུང་ཟན། (原注缺) 食风（藻）。蛇。

རླུང་ཟས་ཅན། སྦྲུལ། 食风者（藻）。蛇。

རླུང་ཡོར། གྲུའི་དར་པོ་ཆེ། 船帆。(同) རླུང་གཡོར།

རླུང་གཡབ། རྔ་གཡབ་བམ་བསིལ་གཡབ་ལྟ་བུ། 扇子。

རླུང་གཡོབ། གཡབ་དར་གྱིས་རླུང་གཡོབ་ལྟ་བུ། 扇，用扇子扇。

རླུང་གཡོར། གྲུའི་དར་པོ་ཆེ། 船帆。(同) རླུང་ཡོར།

རླུང་གཡོར་ཅན། ཆུ་ཁང་། 风帆者（藻）。水室。

རླུང་གཡོར་ཐོགས་པ། རླུང་གཡོར་གྱི་དྲུང་དུ་འདུག་ཅིང་ལམ་དང་ལམ་མ་ཡིན་པ་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་གྲུ་རྫིངས་པ། 领航员，坐于帆前观察水道之船师。

རླུང་རས། དར་རས་ཀྱི་མིང་། 薄布。

རླུང་ལམ། I. སྐར་ཁུང་ལའང་། 1.通风之路（藻）。窗户。
II.ནམ་མཁའ། 虚空，天空。

རླུང་ལས་སྐྱེས། རྟ། 风生（藻）。馬。
【增】=རླུང་གི་ཤིང་རྟ། 〔达〕

རླུང་ལས་དགའ། རྔ་མོང་ལའང་། 喜风(藻)。駱駝。

རླུང་ལས་རྒྱལ། རྟ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ། 胜过风（藻）。馬宝（佛）。(同) རླུང་གི་གཤོག་པ།

རླུང་ཤིང་། (未詳)

རླུང་ཤུགས། (原注缺) 风势，风力。

རླུང་ཤུགས་ཅན། རྒྱུག་པ་པོའམ་མགྱོགས་པོ། 有风势（藻）。1.跑者。2.快。

རླུང་སོ། (未詳)

རླུང་གསོས། གློ་བུར་དུ་རླུང་ལྡང་བ། 忽然起风。
【增】=ཆུ་རླབས། 风浪。〔达〕

རླུང་ལྷ། ནུབ་བྱང་ལའང་། 1.风神。2.西北。
(又) དབུགས་འབྱིན་བདག་པོ། 风神。
(同) རླུང་གི་དབང་ཕྱུག I.

རླུང་ལྷའི་ཕྱོགས། ནུབ་བྱང་ཕྱོགས། 风神方(藻)。西北方。(同) རླུང་གི་ཕྱོགས།

རློབས། (原注缺)【增】1= དམའ་བ། 低下。2.角落，洞穴，藏物之处。3.濠沟，坑，池，深渊。〔达〕

རློ་བ། (原注缺)【增】揉，挫败。〔四〕

རློག་པ། ས་ནས་རྡོ་རློག་བཞིན་པའམ་ཐལ་བར་རློག

པ་ལྟ་བུ། 1.翻轉，如从土中翻石。2.摧毁，如摧为灰尘。【增】1.破坏，毁灭。2.引坏，恶化，受蠱惑。〔达〕（同）རློག་རློག་པ།

རློག་པ་པོ། ཐལ་བར་རློག་པ་པོ་དང་ས་ནས་རྡོ་བཀོག་པར་བྱེད་པ་པོ། 1.毁坏者。2.开垦者，翻土中之石者。

རློག་རློག་པ། ས་ནས་རྡོ་རློག་བཞིན་པའམ་ཐལ་བར་རློག་པ་ལྟ་བུ། 1.翻轉，如从土中翻石。2.摧毁，如摧为灰尘。（同）རློག་པ།

རློགས་ཤིག ས་ནས་རྡོ་རློགས་ཤིག 翻吧，从土里把石头翻出来吧！

རློང་། གློང་གི་དོན་ལ་སྣང་། 似即 གློང་ 字。

རློང་དུ་ཕྱུར་པ། གློང་དུ་ཕྱུར་བའམ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་དོན། 完全理解，了解。

རློང་མོ། སློང་མོའི་དོན་དུ་སྣང་། 似即 སློང་མོ། 乞求，乞討。

རློན་ཁྲུས། （原注缺）湿浴，吐泻。

རློན་ཆང་། （原注缺）酒。

རློན་པ། ཆུའི་རློན་པ། 湿，潮。

【增】1.=མ་ཚོས་པ། 未煮的，生的。2.使潮湿。3.回答，答复。〔达〕

རློན་བུ་གཞུག སྐྱུག་པ་སྐྱུག་ཏུ་འཇུག་ལྟ་བུའང་། 使湿，如使吐。

རློབ་པ། ཆུའི་ཐ་རླབས་རློབ་རློབ་འདུག་ལྟ་བུ། 翻腾，如水浪翻滚。

རློབ་རློབ་པ། （注同上）

རློབས་ཤིག བྱིན་གྱིས་རློབས་ཤིག་ལྟ་བུ། 如 བྱིན་གྱིས་རློབས་ཤིག 加持吧！

རློམ་པ། ང་རྒྱལ་ལམ་ང་རྒྱལ་གྱི་སེམས། 傲慢，傲慢心。【增】1.=དམས་པ། 2.夸張，矜夸。3.爱恋，粘附。4.贪求。〔达〕尋趁慣了。〔四〕

རློམ་སེམས། （注同上）

རློམས་པ། ང་རྒྱལ་བྱས་པའི་མིང་། 起傲慢。

བརླ་སྐྱེས། རྗེ་རིགས་སམ་རྗེའུ་རིགས་དང་རྒོད་མ་ཁའི་མིང་ལའང་། 腿生（藻）。1.（古印度的）商人种姓。2.騍馬口（海中出火处）。（同）བརླ་བྱུང་།

བརླ་བརྟན། གསར་དུ་བསྣན་པའམ། 新添，增加。【增】=སྣོན་པ།〔达〕

བརླ་བྱུང་། རྗེ་རིགས་སམ་རྗེའུ་རིགས་དང་རྒོད་མ་ཁའི་མིང་ལའང་། 腿生（藻）。1.（古印度的）商人种姓。2.騍馬口（海中出火处）。【增】吠舍，商賈阶級，紳士阶級。〔达〕（同）བརླ་སྐྱེས།

བརླ་མེད་པ། སྐྱ་རེངས་ཤར་བ་དེ་འོ།། 无腿者（藻）。初出明相（天亮时）。

བརླ་མེད་འོད་སྲུངས། （注同上）无腿护光（藻）。

བརླ་མཛེས། བརླ་ཤ་རིལ་རིལ་མཛེས་པ། 腿美，腿肉丰满美观。（同）བརླ་ལེགས་ཟླུམ་པོ།

བརླ་ཕྱི་སྤྱལ། ནང་བརླའི་ཕྱི་ཤ་མཐུག་པོ་ལའང་། 1.腿外洼。2.腿之外部肉厚。

བརླ་ར། པུས་མོ་ཡན་ཆད་དུ། 大腿，膝以上。

བརླ་ལེགས་ཟླུམ་པོ། བརླ་ཤ་རིལ་རིལ་མཛེས་པ། 腿圆，腿肉丰满美观。（同）བརླ་མཛེས།

བརླ་ཤ། རྐང་པའི་བརླ་ཤ། 大腿。

བརླག དགྲ་ཐམས་ཅད་བརླག་པར་བྱ་བ་དང་ཆུད་ཟ་བར་བརླག་ཡོང་ལྟ་བུ། 摧毁，毁坏。

【增】1.被舍弃。2.=བཤིལ།〔达〕（达作 བརླག་པ་）遺失。〔法〕1.糟蹋。2.遭瘟。3.灭。4.伤害。〔四〕

བརླག་བྱ། དགྲ་ཐམས་ཅད་བརླག་པར་བྱ་ལྟ་བུ། 当摧毁，当毁坏。

བརླག་ཡོང་། ཆུད་ཟ་བར་བརླག་ཡོང་ལྟ་བུ། 将毁坏，将糟蹋（常为警戒预防的口气）。

བརླགས་པ། ཐལ་བར་བརླགས་སོང་ངམ་མེད་པར་བྱས་སོང་། 已毁坏，已毁为灰尘，已消灭。

【增】1.破败。2.玷辱。〔四〕（四无པ་字）

བརླགས་སོང་། （注同上）

【增】可惜詞。〔四〕（四作 བརླག་སོང་）

བརླང་ཆེས་པ། རྩུབ་དྲགས་པ། 过于粗野，太粗。

བརླང་པོ། རྩུབ་པོའམ་གཏུམ་པོ། 粗野，粗暴。

【增】举止粗鲁。〔四〕

བརླང་སྤྱོད། རྩུབ་སྤྱོད། 粗鲁的动举。

【增】行为不正。〔达〕

བརླང་མོ། གཏུམ་མོའམ་ཁྲོ་བྱེད་མ། 悍妇，粗暴的女子。

བརླང་ཚིག ཚིག་རྩུབ། 鄙語，粗言。

བརླངས་པ། ཁྲོས་པའི་སེམས། 憤恨心。

བརླངས་སེམས། （注同上）

བརླན་འཇུག རློན་པར་བྱེད་འཇུག་ལྟ་བུ། 使潮湿，弄湿。

བརླན་པ། རློན་པར་བྱས་ཟིན་པ། 已弄湿。

【增】1.＝རློན་པ། གཤེར་བ། སྦང་བ། 浸透。2.＝བསྡུས་པ་ 或 ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་པ། 聚集，置于一旁。〔达〕

བརླན་བྱ། ཆུ་ཡིས་བརླན་པར་བྱ། 湿潤。

བརླབ། བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་བ་དང་ཆུའི་ཐ་རླབས་བརླབ་ཡོང་ལྟ་བུ། 1.所加持。2.水浪翻动。

བརླབ་བྱ། བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་བ། 所加持。

བརླབས་པ། བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཟིན་པ། 已加持。

བརླམ། མི་མ་ཡིན་པས་ཁོག་པར་བརླམ་པར་བྱ་བའམ་རོགས་བྱེད་ཡོང་ལྟ་བུ། 1.被鬼魅迷惑。2.帮助。

བརླམ་བྱ། （原注同上）所迷。

བརླམས་པ། མི་མིན་གདོན་གྱིས་བརླམས་ཟིན་པ། 迷着，已被魔鬼所迷。【增】＝བསྒྲོད་པ། 战慄的，战战竞竞。〔达〕 神鬼見怪。〔四〕

བརླིང་། གཏིང་རིང་དུ་ཟབ་པར་བྱའམ་བརླིང་བར་བྱ་ལྟ་བུ། 深奥，深远。【增】1.极好。2.＝བརྟན་པ། 坚定，稳固。〔达〕

བརླིང་པོ་འདུག བརྟན་པོ་འདུག་གམ་ཟབ་པོ་འདུག་ལྟ་བུའམ་སྙིང་པོ་འདུག་ཅེས་སྣང་། 1.稳固。2.深奥。亦作 སྙིང་པོ་འདུག

བརླིང་བྱ། གཏིང་རིང་དུ་ཟབ་པར་བྱའམ་བརླིང་བར་བྱ་ལྟ་བུ། 深奥，深远。

བརླིང་ཡོག་པ། མི་མཛེས་པར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ། 醜恶，不美。【增】1.混杂，混乱，秩序紊乱。2.不可信頼。〔达〕（达无པ་字）

བརླིངས་པ། （原注缺）深奥，艰深。

བརླུག་པ། བློ་བརླུག་པའམ་ཡིད་ཆད་པ་དང་ཕྱིར་བརླུགས་པ་ལའང་། 1.信解（佛），信任。2.向外流。

【增】＝མི་བརྟན་པ། 不坚定，不稳固。〔达〕

བརླུགས་པ། （注同上）

བརློང་། （原注缺）习慣，成自然。

བརློང་བ། སློང་བ་ལའང་། 慣熟，成自然。

བརློང་བྱ། （原注缺）所熟悉。

བརློངས་པ། （原注缺）慣熟。

ལ། རིའི་ལ་དང་འདི་ལ་དེ་ལ་ལྟ་བུ། 1.山(可翻越之山岭)，山坡。2.于，在，向，往（虚字）。【增】1.数目符号26。 2.蜡〔汉〕，蜡烛。〔达〕 1.岭。2.处。3.承上起下。〔四〕

ལ་སྐོར། རྒྱ་ནག་ཕྱོགས་ལའང་། 1.圍繞。2.中国方面。

ལ་ཁད། （原注缺）漸近。

ལ་ཁར། རི་ལའི་སྟེང་དུ། 山頂上。(同) ལ་ཐོག

ལ་སོར། མྱུར་དུའམ་མགྱོགས་པོ། 速，快。(同) ལ་ཙུར།

ལ་རྒྱ། མིང་ལ་འཛེམས་པ། 面子，声誉。【增】政府的禁令（一般指禁止在山区杀害鳥兽)。〔达〕

ལ་སྒོ། （原注缺）山口。

ལ་བརྒལ་བ། རིའི་ལ་བརྒྱབ་ཟིན་པ། 已越岭，已过关。【增】踰过。〔四〕

ལ་གཅན། ལམ་ལའི་སྒོ་ཁྲལ། 关稅。(同) ལ་བཙོས།

ལ་གཅན་པ། ལམ་ལའི་སྒོ་ཁྲལ་སྡུད་པ་པོའམ་སོ་གམ་པ། 关稅員，駐在山中关口之征稅吏。(同) ལ་ཚུགས་པ།

ལ་ཚ། རྒྱ་སྐྱེགས་ཚིགས་མ། 火漆，紫矿渣滓。【增】虫胶溶成的薄片，封蜡。〔达〕

ལ་ཉེ། ནུས་པའམ་དུས་སྦྱོར་རམ་རྟེན་འབྲེལ། 1.功能，能力。2.擇时候（星相之类）。3.緣起，机緣。【增】标紀，痕迹。〔达〕

ལ་བཏགས་པ། ཟ་ཡིག་ལ་ལ་བཏགས་པས་ཟླ། ལ་ 字足（藏文拼写法中四个系足字之一)，如 ཟ་ 字下系 ལ་ 字足成 ཟླ་字。

ལ་ཐིག ལ་ཚའི་ཐིག་པ། . 火漆的点滴。

ལ་ཌུ། སྒོང་མང་པོ་བཏབ་པའི་ཁ་ཟས་ཤིག་ལཌྜུ་ཀ་ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་སྐད་ནས་བྱུང་། 欢喜团，加許多香料的--种食品，由印度語ལཌྜུ་ཀ་变来。(同) ལ་དུ།

ལ་ཐོག རི་ལའི་སྟེང་དུ། 山頂上。(同) ལ་ཁར།

ལ་ཐོད། ཆོས་རྒྱལ་གྱི་དབུ་ལ་ལ་ཐོད་དམར་པོས་དཀྲིས་པ་ལྟ་བུ། 包头布，头巾，如法王以紅布纏头。

ལ་དུ། སྒོང་མང་པོ་བཏབ་པའི་ཁ་ཟས་ཤིག་ལཌྜུ་ཀ་ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་སྐད་ནས་བྱུང་། 欢喜团，加許多香料的一种食品，由印度語ལཌྜུ་ཀ་变来。【增】以蘿卜为主的葯用食物。〔达〕 用米、面、酥油、沙糖和作的丸子。〔法〕(同) ལ་ཌུ།

ལ་དོན། ལ་ཡིག་དོན་དུ་སུ་རུ་དུ་ཏུ་ན་ར། 藏文中表示“在”、“到”、“向”等义的 སུ་རུ་དུ་ཏུ་ན་ར་ལ་ 等虚字。

ལ་འདའ་བ། ལ་བརྒལ་བ། 越岭。

ལ་འདས་པ། ལ་བརྒལ་ཟིན་པའམ་ལ་བརྒྱབ་ཟིན་པ་དང་མཐའ་བཅད་པའམ་ཐག་བཅད་པ་ལའང་། 1.已越度山岭。2.决断。(同) ལ་བཟླས་པ།

ལ་ནས་འདྲེན། (未詳)

ལ་གློས། ལན་རྒྱབ་པ་སྐྱ་བུ། 报复，报答。

(同) ལ་ཡོགས།

ལ་ཕུག 〔汉〕 སྔོན་དཀར། 1.蘿卜。2.萊菔子。

ལ་བ། ཁྲུམ་མོ་ཞེས་པ་དང་སྣམ་བུ་སྐྱ་བུ་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཀཾ་བ་ལི་ཟེར། 褐衣，毛織品，毛呢，印度語为 ཀཾ་བ་ལི། 【增】1.毛毯。2.= ལྭ་བ། 斗篷。〔达〕 (同) ལྭ་བ།

ལ་བ་དཀར་པོ། སྣམ་བུ་དཀར་པོ་སྐྱ་བུ་དང་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་རྡོ་ཞིག་ལའང་། 1.白褐子，白氆氌。2.三十三天上之白石。

ལ་བ་ཤག གོས་ཤིག 衣服之一。【增】无腰带的上衣。〔达〕(达作 ལ་པ་ཤག་ 或 ལ་པ་ཤ་)

ལ་མ། སྤང་རྩྭའམ་སྤང་ས་དང་བཅས་པ། 軟草，平原之小草。

ལ་མེ། སྤང་རྩྭའི་མེ་ལའང་། 1.山火。2.野草之火。

ལ་མོ། (原注缺) 速，快。

【增】拉薩东部的村落。〔达〕

ལ་བཙས། ལམ་ལའི་སྒོ་ཁྲལ། 关稅。

(同) ལ་གཙན།

ལ་ཚིགས། ལའི་ཉག་སྒང་ལའང་། 山脊，山梁上。

ལ་ཚུགས་པ། ལམ་ལའི་སྒོ་ཁྲལ་སྡུད་པ་པོའམ་སོ་གས་པ། 关稅員，駐在山中关口之征稅吏。

(同) ལ་གཙན་པ།

ལ་བཟློ་པ། མཐའ་གཅོད་པ་པོ་ལའང་། 决断者，判断者。【增】= མཐའ་བཀགས་པ། 終結，最后解决。〔达〕(པ་字达作 བ་)

ལ་བཟླས་པ། ལ་བརྒལ་ཟིན་པའམ་ལ་བརྒྱབ་ཟིན་པ་དང་མཐའ་བཅད་པའམ་ཐག་བཅད་པ་ལའང་། 1.已越岭。2.决断。【增】= ཐག་བཅད་པ། 最后的决定。〔达〕(达作 ལ་བཟླས་བ་)

(同) ལ་འདས་པ།

ལ་ཙུར། མྱུར་དུའམ་མགྱོགས་པོ། 迅速，快。

(同) ལ་གོར།

ལ་ཡོགས། ལན་རྒྱབ་པ་སྐྱ་བུ། 报复，报答。

【增】报应。〔达〕(达作 ལ་གཡོགས་)

(同) ལ་གློས།

ལ་ལ། འགའ་རེས། 一些，有些。

【增】= འགའ་ཞིག་ 或 ཁ་ཅིག 〔达〕

ལ་ལ་ཕུད། (原注缺) 蛇床子。

【增】治飲食积滞和淋病的草药。〔达〕

ལ་ལའི། འགའ་ཞིག་གི། 有些人的，某些的。

ལ་ལར། འགའ་ཤས་ལ། 对某些，在某些。

(ལ་ལ་ 的第七囀声)

ལ་ཤན་དབྱེ་བ། གཞན་དང་འདྲེས་པའི་དབྱེ་བ་འབྱེད་པ་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བའང་། 分辨，分別。

ལ་ཤན་འབྱེད་པོ། (注同上)

ལ་སོགས་པ། མང་ཚིག 等等，多数詞。

【增】= གཙོ་བྱས་པ། མཚོན་པ། འགོ་བྱས་པ། 已說其主要，尙有其余。〔达〕

ལྭ་བ། ཁྲུམ་མོ་ཞེས་པ་དང་སྣམ་བུ་སྐྱ་བུ་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཀཾ་བ་ལི་ཟེར། 褐衣，毛織品，毛呢，印度語为 ཀཾ་བ་ལི། 【增】袍子。〔四〕

(同) ལ་བ།

ལྭ·ཤག　ལྭ་བ་ཤག་གོས། 毳衣，毛織品所做之衣。

ལག　ལག་ནི་སྐར་མ་གཅིག་སྟེ་དབྱིབས་ནི་སོག་ལེ་ལྟ་བུ། 参宿（二十八宿之一），参宿一星，形如鋸。【增】1.手。2.兽群。〔高〕

ལག·དགྲིས།　ལག་པའི་གདུབ་གོར་རྒྱན་ཏེ་ལག་གོར་ཡང་། 手釧，亦作ལག་གོར། (同)ལག་གདུབ་II.

ལག·རྐྱང་།　སྤྲང་པོ། 穷人，乞丐。

ལག·སྐྱེས།　རྒྱལ་རིགས་དང་སེན་མོ་ལའང་། 手生（藻）。1.刹帝利种（古印度的种姓之一）。2.手指。

ལག·བརྐྱངས།　མ་བསྐུམས་པར་བརྐྱངས་པ། 伸手。

ལག·ཁྱོར།　ལག་པའི་ཁྱོར་གང་། 手之一握。

ལག·འབྲུ།　སེན་མོ། 沐手（藻）。指甲。
(同) ལག་པའི་ཚེར་མ།

ལག·གི·བླ།　ལས་བྱེད་པ་པོའམ་ལས་དཔོན། 職事，作事人，监工者。【增】寺庙的喇嘛，集会中作一般勤务工作者。〔达〕

ལག·འགྲོ།　སྦྲུལ་དང་ཀླུའི་མིང་། 手行（藻）。1.蛇。2.龙。

ལག·འགྲོ·ཟ།　མཁའ་ལྡིང་དང་རྨ་བྱ་ལའང་། 食手行（藻）。1.大鹏。2.孔雀。
(同) ལག་འགྲོའི་ཟས་ཅན།

ལག·འགྲོའི·མགོན·པོ།　ཀླུའི་རྒྱལ་པོ། 手行主（藻）。龙王。

ལག·འགྲོའི·སྙིང·པོ།　ཙན་དན་སྦྲུལ་སྙིང་། 手行心（藻）。蛇心栴枟。

ལག·འགྲོའི·ཟས·ཅན།　མཁའ་ལྡིང་དང་རྨ་བྱ་ལའང་། 食手行（藻）。1.大鹏。2.孔雀。
(同) ལག་འགྲོ་ཟ།

ལག·རྒྱན།　ལག་པའི་གདུ་བུ། 手飾，釧。

ལག·སྒམ།　ལག་པའི་མཛོད་སྒམ་ཆུང་ཀྱ་བུ། 手箱，如手提小箱。

ལག·བརྒྱད·པ།　(原注缺) 八只手。

ལག·ངར།　གྲུ་མོ་མན་ཆད། 前臂，肘以下的部分。【增】棒子骨，前腿小骨。〔四〕

ལག·གཅུས·པ།　(原注缺) 扭手。

ལག·བཅངས·པ།　ལག་པས་ལག་པ་བཅངས་པ་ལའང་། 1.握持。2.握手。

ལག·སླིབས།　ལག་པ་སྐྱོབ་བྱེད་ཤུབས་དང་ལག་པའི་དྲི་མ་གཞན་ལ་འགོས་དོགས་པའི་སླིབས་དང་ལག་པ་མེ་ལ་འཚིག་དོགས་པས་སླིབས་བྱེད་ཐབ་ཕྱི་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.手套。2.恐火燒手而放之墊布。【增】甲袖。〔四〕

ལག·ཆ།　I.མཚོན་ཆ་ལའང་། 兵器，武器。
II. ལག་པའི་ཡོ་བྱད། 工具，用具。
(同) ལག་སྤྱད།

ལག·རྗེས།　ལག་པའི་རྗེས་རིས་དང་ལག་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་ལའང་། 1.手迹，手印。2.所留之成規。【增】使人不朽的事迹。〔达〕

ལག·ཉལ།　བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ་ལའང་། 手臥（藻）。帝釋（天神名）之金剛杵。

ལག·ཉུ·བྱེད།　བྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་ལེན་པའམ་རང་འདོད་ཀྱིས་ལག་པས་རེག་པ། 不予而取，自动用手接触。

ལག·གཉིས།　ཕྱག་གཉིས། 两手，双手。

ལག·བསྐུལ·བ།　ལག་པ་ཁྲུས་པ་ཟེར། 洗手。

ལག·བསྐིལ·བ།　(注同上)

ལག་བསྐྱལ་བ། (注同上)

ལག་གདང་བ། ཕྱག་སྦྲེལ་བའམ་འབྲེལ་བྱེད་པ། 牵手。

ལག་གདུབ། མགྱོགས་པོ་ལའང་། 1.能胜任。2.速，快。(同) ལག་ཐུབ།

ལག་གདོང་མི་ཤ། དགྲ་བོའམ་ཁོན་འཛིན་ཅན། 敌人。怀恨者。(同) ལག་སྡོང་མི་ཤ།

ལག་བཏགས། འབུལ་བ་ལེགས་སྐྱེས། 礼品。

ལག་སྡོང་མི་ཤ། དགྲ་བོའམ་ཁོན་འཛིན་ཅན། 敌人，怀恨者。(同) ལག་གདོང་མི་ཤ།

ལག་ཐུབ། མགྱོགས་པོ་ལའང་། 1.能胜任。2.速快。(同) ལག་གདུབ།

ལག་ཐོབ་པ། དབང་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ། 得手，如由暴力而得。

ལག་མཐིལ། ལག་པའི་མཐིལ། 手掌，手心。

ལག་མཐུ། ལག་པའི་གླའམ་ལག་པའི་ནུས་པ། 1.工資。2.手的能力。

ལག་དམ། ལག་པ་དམ་པོ་སེར་སྣ་ཅན་དང་ཕྱག་དམ། 1.手紧，悭吝。2.私章，印，章，璽。

ལག་དར། ཁ་བཏགས་མཇལ་དར། 礼帛。

ལག་དོ། (原注缺) 对手。

ལག་གདུ་བུ། ལག་པའི་རྒྱན། 手鐲，手飾。

ལག་གདུབ། ལག་པའི་གདུབ་ཀོར་རྒྱན་ཏེ་ལག་ཀོར་ཡང་། 手鐲，亦作 ལག་ཀོར། (同) ལག་དཀྲིས།

ལག་བདེ། ཐབ་ཀ་པའམ་ཟས་གཡོག་བྱེད་པ་ལའང་། 1.廚子。2.伺候吃飯的用人。【增】茶会时倒茶或伺候僧众吃飯的人。〔达〕

ལག་རྡུམ། ལག་པའི་སོར་མོ་སོགས་དཀྲུམས་པ་ལྟ་བུ། 秃手，如手指等断落。

【增】=ལག་ཆད་པ། 断手，手殘廢。〔达〕蹩手。〔四〕(同) ལག་སོར་རྡུམ།

ལག་རྡོག ལག་པས་སྔ་གོན་དུ་བསྡོགས་པ། 准备，用手預备。(同) ལག་བསྡོགས།

ལག་ལྡན། གླང་པོ་ཆེ། 有手(藻)。象。

ལག་ལྡན་མ། གླང་མོ། 有手女（藻）。母象。

ལག་བརྡ། ལག་པས་གཡོབ་སྟེ་བརྡ་གཏོང་། 手势，招手表示，摇手指示。

ལག་བསྡོགས། ལག་པས་སྔ་གོན་དུ་བསྡོགས་པ། 准备，用手預备。(同) ལག་རྡོག

ལག་བསྣམས་པ། འཁྲིག་སྤྱོད་ལའང་། 1.縛手。2.交媾。

ལག་ན་འཁོར་ལོ། (原注缺) 手持輪。

ལག་ན་རྡོ་རྗེ། ཕྱ་གསང་བདག་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ། 金剛手（佛），秘密主，金剛手菩薩。

ལག་ན་གཞོང་ཐོགས། གནོད་སྦྱིན་ལའང་། 1.手中持盘。2.夜叉。

ལག་ན་རིན་ཆེན། བྱང་སེམས་ལག་ན་རིན་ཆེན། 宝手菩薩（佛）。

ལག་ན་གཤོལ། སྟོབས་བཟང་། 持犂（藻）。妙力（天神名）。

ལག་ནོམ་བྱེད་པ། ལག་པས་རེག་པ་ལྟ་བུ། 摩，触。

ལག་པ། སུག་པའམ་ཕྱག 手。

ལག་པ་སྐྱོང་། རལ་གྲི། 护手（藻）。劍。

【增】登碓扶手。〔四〕

ལག་པ་བརྒྱ་པ། བདུད་ཀྱི་བུ། 百手，魔子名。

ལག་པ་རིག་ཆ། མཚོན་ཆ། 兵器。

ལག་པ་མི་སློབས། བག་ཡོད། 不放逸。

ལག་པ་བཞི། ཁྱབ་འཇུག་ལ་འང་། 1.四只手。2.遍入（天神名）。

ལག་པའི་ཆུ་བོ། ཆུ་བོ་སི་ཏ། 手河（藻）。悉多河（印度四大河之一）。

ལག་པའི་ཚེར་མ། སེན་མོ། 手刺（藻）。指甲。（同）ལག་འཁྲུ།

ལག་པའི་ཡལ་ག སོར་མོ། 手枝(藻)。指头。

ལག་པོད། ལག་པའི་ལས་རོགས་བྱེད་པ་པོ་བུ། 助手。（同）ལག་སློད།

ལག་དཔོན། （原注缺）職事人。

【增】工头，监工，特指营造工人。〔达〕

ལག་སློད། ལག་པའི་ལས་རོགས་བྱེད་པ་པོ་བུ། 助手。（同）ལག་པོད།

ལག་སློད་ཀྱི་ལས། མི་མང་པོས་ལག་རུབ་སྤེ་བྱས་པའི་ལས། 多人合作之事。

ལག་སྤྱད། ལག་པའི་ཡོ་བྱད། 工具，用具。（同）ལག་ཆ།

ལག་ཕུབ། （原注缺）手盾。

ལག་ཕུར། （原注缺）搓手。

【增】1.恨得搓手。2.气得搓手。〔四〕

ལག་ཕྱི། ནག་གཟན་དང་ཕྱི་རས་ལ་འང་། 1.复疮衣。2.拭巾。

ལག་དམར། བཤན་པ། 紅手（藻）。屠戶。

【增】劊子手，絞杀者。〔达〕 凶手。〔本〕

ལག་རྩིས། （原注缺）掐算，用手計算。

【增】1.手紋，手相。2.相手术。〔达〕

ལག་མཛོད། ལག་སྒམ་ལྟ་བུ། 手提箱。

ལག་འཛིན། རྗེས་མར་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟ་བ་འཛིན་ཡིག 执照，凭据。

【增】收据，收条。〔达〕 会票。〔四〕

ལག་འཛིན་མ། བག་མའམ་ཁྱིམ་བདག་མོ། 手持母（藻）。1.新妇。2.主妇。

ལག་ཉ། ལག་པ་ཉ་རེ། 缺一手者，一只手者。

ལག་བཞག （未詳）

ལག་ཟན། པ་འཇོ། 手食（藻）。牧人。

ལག་གཟུངས། སྒོ་རི་སྒོ་གློགས་དབྱེ་བར་འཛིན་··· པའི་ཕྱིར་ལྕགས་ལས་བྱས་པའི་ཨ་ལོང་། 拉手，門环。【增】栏干，扶手。〔达〕

ལག་བཟང་མ། I.སྨད་ཚོང་མ་ལ་འང་། 妙手女（藻）。娼妓。

II.ལྷའི་བུ་མོ་ལ་འང་། 天女。

【增】天界妓女名。〔达〕

ལག་བཟོ་པ། ལག་པ་མཁས་པ། 工人，手艺人。

ལག་ཡངས་མ། གཏོང་ཕོད་ཅན། 手松者，有施舍心者。

ལག་ལེན། སྲོལ་རྒྱུན་ལ་འང་། 1.实行，实践，实施。2.成规，规約。

ལག་སོར། ལྷ་མཚམས་སྐར་མ་ལ་འང་། 1.手指。2.房宿（二十八宿之一）。

【增】一捧水，或一口水。〔达〕

ལག་སོར་བྲལ། ལག་པའི་སོར་མོ་སོགས་དཀྲུམས་པ་ལྟ་བུ། 秃手，如手指等断落。

（同）ལག་རྡུམ།

ལགས་པའི་གནས། ཡུལ་ཀུན། 处所，一切地方。

ལགས་རྒྱུས་སྐྱེས། ལྷའི་སྨད་ཚོང་མའམ། 醉生（藻）。天界妓女。

ལགས་ཡིན། ཞེ་སའི་ལགས་སོ།། 是（敬），唯唯。

ལགས་སོ། （注同上）

ལང་། （原注缺）起，起来。

ལང་ཀ། 〔梵〕 ལངྐ་ཞེས་རྒྱ་གར་སྐད་དེ་སེངྒ་ལའང་། 楞伽，錫兰島。

ལང་ཀ་མགྲིན་བཅུ། སྲིན་པོའི་རྒྱལ་པོ། 楞伽十項（藻）。罗刹(佛)王。

ལང་ཀའི་བདག་པོ། （注同上）楞伽主(藻)。

ལང་གར་གཤེགས་པ། སངས་རྒྱས་ལང་ཀ་ལ་བྱོན་ནས་ལང་གཤེགས་མདོ་གསུངས་ཟེར། 往楞伽（佛），佛到楞伽山說楞伽經。

ལང་དགོས། ཡར་ལང་དགོས། 須起来，当起来。

ལང་ཚོ། དར་ལ་བབ་པའམ་གཞོན་ནུ། 1.少壮。2.童子，青年。【增】容华。〔本〕

ལང་ཚོ་འབྱེད་པོ། འདོད་ལྷའི་མིང་(དང་)། 分别容顏（藻）。欲天（爱神）。

ལང་ཚོ་མ། རྩེ་དགའ་མ། 少女，爱玩之女子。

ལང་ཚོ་ཡོལ་བ། ན་སོ་ཡོལ་བའམ་རྒན་པོ། 衰老。

ལང་ཚོའི་མཚན། ནུ་མའི་མིང་། 壮相（藻）。乳房。

ལང་ལིང་། ཟང་ཟིང་ལྟ་བུ། 沸腾，喧杂。【增】緩緩移动。〔达〕

ལང་ལོང་། ཆུ་འཛིན་ལང་ལོང་གཡོ་བ་ལྟ་བུ། 移动，如云流动。【增】1.无生气的。2.来得不整齐。〔达〕 禽兽多。〔四〕

ལང་ཤོར། ཤན་སོར་པ། 恶习，坏习惯。

ལངས། （原注缺）起。【增】过去。〔高〕

ལངས་པ། ཡར་ལངས་ཟིན་པའམ་འགྲེངས་པ། 已起来。

ལད་མོ། གཞན་ལ་ཟུར་ཟ་བའི་དོན། 諷刺他人，譏誚他人。【增】模仿。〔达〕

ལད་སོང་། རྐྱེན་གྱིས་ལད་སོང་བའམ་བསྒོད་པས་ན་ལད་སོང་། 傳染，被过失傳染。

ལན། དྲི་མ་བསྣམས་པའམ་སྣ་ཁུང་དུ་ཕོག་པ་དང་བརྡ་ཡིག་ལན་ལྟ་བུ། 1.嗅。2.回答，答复。【增】1.次，回。2.回报，报复。〔达〕

ལན་ཀན། 〔汉〕 བུ་ཤུའམ་ཁ་ཁྱེར་ཞེས་ཀུང་ཁྲམས་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་དུ་ཤིང་གི་དྲ་མིག་བསྒྲིངས་པའམ་བཞེངས་པ་ལྟ་བུ། 栏杆。

ལན་གྲངས། ཐེངས་མང་པོ། 多次。

(同) ལན་མང་།

ལན་སྤྲོན། ལན་འདེབས་པར་གྱིས་ཤིག 答复吧！

(同) ལན་ཐོན།

ལན་འགའ། ལན་གཅིག་དེ་གཉིས་རེ་ལྟ་བུ། 几次，如一次两次。

ལན་སྒྲ། བྲག་ཅའམ་སྒྲ་བརྙན། 谷响，回声。

ལན་ཅིག་སྐྱེས། བྱ་རོག་དང་ཙ་ཏ་ཀ་པའང་། 一生（藻）。1.烏鴉。2.唊札迦鳥。

ལན་ཅིག་དགའ། （注同上）

ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་། ཐེངས་གཅིག་ལོག་འོང་། 一来（佛）。

ལན་ཆགས། བུ་ལོན་ལྟར་འཚོ་བ། 借債而活。【增】灾难，厄运，不幸，来世所受的懲罰，寃債。〔达〕

ལན་གཉིས། སྐད་ཆའི་ལན་གཉིས། 二次，如話說两遍。

ལན་བཏབ་པ། རྩོད་པའི་ལན་འདེབས་པ་པོས་བཏབ་ཟིན་པ་མ་ཡིན་ནམ་ལྟ་བུ། 已答复。

ལན་ཐོབ། ལན་འདེབས་པར་གྱིས་ཤིག 答复吧！【增】得到答复。〔达〕

ལན་དུ་མ། སྐད་ཆའི་ལན་མང་པོ། 多次，如話說几遍。【增】再三再四的。〔四〕（མ་字四作 མར་）

ལན་གདབ་བྱ། རྩོད་པའི་ལན་འདེབས་པ་པོས་གདབ་པར་བྱ་བ་ཡོད་དམ་ལྟ་བུ། 当答复。

ལན་འདེབས། རྩོད་པའི་ལན་འདེབས་པ་པོས་འདེབས་རྒྱུ་ལྟ་བུ། 答复。

ལན་ལྡོག་པ། ཡིག་ལན་ལོག་པ་ངས་ལྡོག་པ་ལྟ་བུ། 回答，答复。（同）ལན་ལོག་པ།

ལན་ལྡོན། ལན་འདེབས་པར་གྱིས་ཤིག 答复吧！（同）ལན་སློན།

ལན་པ། （原注缺）【增】答复，回复。〔法〕

ལན་བུ། བུད་མེད་ཀྱི་སྐྲ་ལྷས་མ་ལན་བུ། 辮子。（同）ལན་ཚར།

ལན་མང་། ཐེངས་མང་པོ། 多次。（同）ལན་གྲངས།

ལན་སླ། ལན་ལབ། 答話，回話。

ལན་ཚར། བུད་མེད་ཀྱི་སྐྲ་ལྷས་མ་ལན་བུ། 辮子。【增】縟的带子。〔四〕（同）ལན་བུ།

ལན་ཚྭ། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཚྭ། 盐。【增】咸。〔四〕

ལན་ཟློས། མི་མང་པོ་མ་མཐོང་བ་རྣམས་སོག་སྐད་ལབ་དུས་ལན་ཟློས་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 随着念。

ལན་ཡན། ཡར་ཡན་པའམ། 以上。

ལན་ཡོག་པ། ཡིག་ལན་ལོག་པ་ངས་ལྡོག་པ་ལྟ་བུ། 回答，答复。【增】还报。〔四〕（同）ལན་ལྡོག་པ།

ལན་ལོན། ལན་ལེན་པར་གྱིས་ཤིག 取回文，带回回話。【增】＝ ལན་ལྡོན། 答复。〔达〕复仇。〔四〕

ལན་གསུམ། སྐད་ཆའི་ལན་གསུམ། 三次，三遍，如話說三遍。

ལབ། སྐད་ཆ་ལབ་རྒྱུ་ཡིན། 說話。

ལབ་ཁུ། ལ་ཕུག་གི་ཁུ་བ་ལ་ཟེར། 蘿卜汁。

ལབ་བཅོས། ལ་ཕུག་གི་བཅོས་ཐབས། 修理蘿卜法。

ལབ་རྩེ། ལའི་རྩེ་ལ་ལབ་རྩེ་ཞེས་སྨྲང་། 山頂。【增】ལ་རྩེ་ 的訛誤，山頂的石堆上插上小旗，求神保佑往来行人。〔达〕

ལབ་ཆོལ། དོན་མེད་སྐད་ཆ་འཆོལ་བ་པོས་ཆོལ། 找話說，无事找話說。

ལབ་བཞིན་པ། ད་ལྟ་ལབ་བཞིན་པ། 正說話。（同）ལབ་ཡོབ་འདུག

ལབ་ལེབ། ལེབ་ལེབ་པའང་། 扁平。

ལབ་ཡོབ། སྐད་ཆ་ལབ་ཡོབ་སོད། 說話。（同）ལབ་སོད།

ལབ་ཡོབ་འདུག ད་ལྟ་ལབ་བཞིན་པ། 正說話。（同）ལབ་བཞིན་པ།

ལབ་སོད། སྐད་ཆ་ལབ་ཡོབ་སོད། 說話。

(同) ལབ་སོབ།

ལབ་སོན། ལ་ཕུག་གི་ས་བོན་ལ་འདང་། 蘿卜的种子。

ལབས་པ། སྐད་ཆ་ལབས་ཟིན་པའམ་བཤད་པ། 已說話。【增】1.告訴。2.讲說。〔四〕(四无 པ་字)

ལམ་སྐོག དབེན་སའམ་གསང་ལམ་དང་ལམ་ཆུང་ཆུང་ལ་འདང་། 偏僻处，隐秘道，小道。(同) ལམ་འགོལ་ས།

ལམ་ཁ་བྲག ལམ་གཉིས་སུ་གྱེས་པ་ལྟ་བུ། 叉路，如道分两叉。

ལམ་ཁྲིར། སྒོམ་ཟེར། 修，修行。

ལམ་བགྲོད། ཤིང་རྟ་ལ་འདང་། 1.行路。2.車。【增】1.旅行者。2.先驅者。〔达〕

ལམ་མགྲོན། ཚོང་པའམ་མགྲོན་པོ་ལ་འདང་། 旅客，商人，客人。(同) ལམ་འགྲུལ།

ལམ་འགོལ་ས། དབེན་སའམ་གསང་ལམ་དང་ལམ་ཆུང་ཆུང་ལ་འདང་། 偏僻处，隐秘道，小道。(同) ལམ་སྐོག

ལམ་འགྲུལ། ཚོང་པའམ་མགྲོན་པོ་ལ་འདང་། 旅客，商人，客人。(同) ལམ་མགྲོན།

ལམ་རྒྱུད་ལྔ། ངན་འགྲོ་གསུམ་དང་ལྷ་མི་ལྔ་ལ་ཟེར། 五道(佛)：三恶趣、天、人。

ལམ་རྒྱུས། ལམ་གྱི་ཁ་ལོ་བའམ་ལམ་རྒྱུས་ཡོད་བྱེད་པོ། 引路者，知路者，向导。【增】=ལམ་མཁན།〔达〕(同) ལམ་སྣ་པ།

ལམ་བརྒྱགས། ལམ་ཁའི་བཟའ་བཏུང་། 路粮，干粮，路上的飲食。

ལམ་མཆོག་འགྲོ། གླིང་ཕྲན་ཞིག་ལ་འདང་། 胜道行(佛)，一小洲名。

ལམ་སྟོན། ཉི་མ་དང་ལུགས་སྲོལ་བྱེད་པོ་ལ་འདང་། 指路(藻)。1.太阳。2.立規矩者。

ལམ་བསྟན་པ། ལུགས་སྲོལ་བཙུགས་པ་ལ་འདང་། 1.指示道路。2.立規矩。

ལམ་བདེ། ལམ་ཁ་ཡག་པོ་ལ་འདང་། 坦途，好道路。(同) ལམ་བཟང་།

ལམ་མདོ། ལམ་ཁའི་མདོ་སྣང་། 道路交会处。(同) ལམ་སྣང་།

ལམ་འདྲེགས། ཁྲོགས་པ་བཞོན་པ་དང་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་དང་རྟ་(དང་)། 1.乘轎。2.走路。3.馬。

ལམ་ནག མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་གྲ་གཅན་ལ་འདང་། 黑道(藻)。1.火。2.火神。3.罗睺星。

ལམ་སྣ་པ། ལམ་གྱི་ཁ་ལོ་བའམ་ལམ་རྒྱུས་ཡོད་བྱེད་པོ། 引路者，知路者，向导。(同) ལམ་རྒྱུས།

ལམ་པ། I. སྤྲང་པོ་ལ་འདང་། 1.行路人。2.貧民，乞丐。

II. ལམ་གྱི་སྣ་འདྲེན་པའམ་ལམ་ཤེས་པ། 引路者，知路者。【增】1.守关卡者，稅吏。2.旅行者。3.頸上系鈴为群羊作向导的羊。4.数目符号12。〔达〕

ལམ་པོ་ཆེ། གཞི་འགྲེལ་ལས། ཤིང་རྟའི་ལམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལམ་ཁ་ཆེན་པོ་འོ།། 大道，律疏說是車路。【增】或作 ལམ་པོ་ 或 ལམ་ཆེན་པོ། 1.适宜演幻术的处所。2.到天堂的路。〔达〕

ལམ་འཕྲང་། ལམ་གཡང་ས་འཕྲང་ཡོད་པ། 險路。

ལམ་མི་ཟ། མོ་མཚན་ལ་འདང་། 女性生殖器。

ལམ་མེ་བ། འོད་ཀྱི་སྣང་བ་གསལ་ལེ་བའམ་མངོན་པར་བཀྲ་བ་ལྟ་བུ། 晃耀，光明显現。

(同) ལམ་ལམ་བྱུང་བ།

ལམ་ཞོར། ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་ཞོར་ལ། 行路之便（如托人順便买物）。

【增】順便走去。〔四〕 (同) ལམ་ཡོགས།

ལམ་བཟང་། ལམ་ཁ་ཡག་པོ་ལའང་། 坦途，好道路。（同）ལམ་བདེ།

ལམ་འོད་སྲིན་བུ། མེ་ཁྱེར། 螢火虫。

ལམ་ཡིག ལམ་དུ་འགྲོ་ཆོག་ཡིད་ཆེས་པའི་ཡི་གེ། 护照，通行証。（同）ལམ་ཤོག

ལམ་ཡོགས། ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་ཞོར་ལ། 行路之便（如托人順便买物）。（同）ལམ་ཞོར།

ལམ་ལམ་བྱུང་བ། འོད་ཀྱི་སྣང་བ་གསལ་ལེ་བ་འམ་མངོན་པར་བཀྲ་བ་ལྟ་བུ། 晃耀，光明显現。（同）ལམ་མེ་བ།

ལམ་ཤོག ལམ་དུ་འགྲོ་ཆོག་ཡིད་ཆེས་པའི་ཡི་གེ། 护照，通行証。（同）ལམ་ཡིག

ལམ་སངས། མྱུར་དུ། 立时，即刻。

ལམ་སྲང་། ལམ་ཁའི་མདོ་སྲང་། 道路交会处。

【增】过道。〔四〕 (同) ལམ་མདོ།

ལམ་སྲོལ། ལུགས་སྲོལ་ལའང་། 規矩，制度。

ལམ་གསུམ་པ། ཆུ་བོ་གང་གཱའི་མིང་སྟེ་ལྷ་མི་ས་འོག་གི་ལམ་གསུམ་དུ་རིམ་པས་འབབ་ཟེར། 三道（藻）。恒河名，漸次流于天、人、地下三道。

ལར། ལ་ལ་དང་ཡང་སྐྱར། 1.有的，某些。2.重复。【增】以后，再，更。〔达〕

ལར་ན། ཡང་ནའམ་སྤྱིར་ན། 1.再者。2.总之，一般地。

ལར་ཡང་། སྔར་ཡང་དང་སྤྱིར་ཡང་། 1.再者。2.总之，一般地。

ལས། བྱེད་རྒྱུ་ལས་དང་ལས་དཀར་ནག་དང་འབྱུང་'' ཁུངས་ལས་(དང་)། 1.事业。2.黑白业(佛)。3.自从（藏文語法中表第五轉声的字）。

【增】1.命。2.職务。3.事奉。〔四〕

ལས་ཀྱི་མཐའ། མཚམས་མེད་ལས་ལ་ཟེར། 无間业（佛）。【增】工作之完成，效率。〔达〕

ལས་ཀྱི་སྣེ། ལས་ཀྱི་སྣེ་མོ། 事情的头緒。

ལས་ཀྱི་ཁྲི། ལས་ཀྱི་སྟེང་དུའང་། 1.職事。2.事业上。

ལས་ཀྱི་དབང་པོ། ཉི་མའི་མིང་ལའང་། 业根（藻）。太阳。

ལས་དཀར། དགེ་བའི་མིང་། 白业(佛)，善事。

ལས་སྐལ། སྐལ་བ། 业报，福分，命运。

【增】果报，命定。〔达〕 (同) ལས་སྒོ།

ལས་ཁུངས། ཡིག་ཚང་ལས་ཁུངས་ལྟ་བུ་དང་ལས་ཀ་ཁག་སྡེ་ཚན་ལྟ་བུ། 机关。

【增】職員。〔达〕 (同) ལས་ཚན།

ལས་གླ། བུ་དགའ་འམ་ལས་ཀ་བྱེད་པའི་གླ། 賞錢，工錢。

ལས་འགྲུས་པ། ལས་ལ་བརྩོན་པ། 勤奋，勤于作事，努力工作。

ལས་རྒྱ། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ། 业印（佛），事业之印。

ལས་སྒོ། སྐལ་བ། 业报，福分。

【增】=བྱེད་སྒོ། 1.貿易，商业。2.商場，市場，門市。〔达〕 (同) ལས་སྐལ།

ལས་སྒྲིབ། ཕ་མ་བསད་པའི་སྒྲིབ་པ་ལྟ་བུ། 业障（佛），如杀害父母之业障。

ལས་ཅན། བྱེད་ལས་ཅན། 作事者。

【增】1.勤劳的。2.得了功績，有价值。〔达〕命定。〔四〕

ལས་ཆོག བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཆོ་ག 羯摩仪軌(佛)，作事仪式，修法仪式。（同）ལས་བྱང་།

ལས་ཐིངས་པ། ལས་ཀ་གྲུབ་ཟིན་པའི་དོན། 事业完成。

ལས་དང་པོ་པ། གསར་པ་པ་ལྟ་བུ། 初发业（佛），新学。

ལས་དུས། རྩོད་ལྡན་དུས། 斗争时期。

ལས་ནག མི་དགེ་བའི་མིང་། 黑业（佛），不善。

ལས་སྣ་པ། （原注缺）職員，負責人。

ལས་སྣ་ཚོགས། ཉི་མ་ལའང་། 1.各种业。2.太阳。

ལས་སྣ་ཚོགས་པ། ལྷའི་བཟོ་པ། 各种业(藻)。工巧天（天神名）。（同）ལས་བཟང་ཅན།

ལས་དཔོན། ལས་ཀྱི་དཔོན་པོ། 工头，监工者。

ལས་འཕྲོ། མཇུག་མ་ཚར་བའི་ལས་ཀ། 剩余，未完結之事情。

【增】做好事之后的福报，幸运。〔达〕

ལས་བྱང་། བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཆོ་ག 羯摩仪軌(佛)，作事仪式，修法仪式。（同）ལས་ཆོག

ལས་བྱེད་པོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.作业者。2.大自在（天神名）。

ལས་བློན། ལས་ཀུན་གྱི་བློན་པོ། 管理一切事情之大臣。

ལས་འབྲས། ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཏེ་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ལ··· འབྲས་བུ་སྐྱེ་རོ། །འབྲས་བུ་བྱུང་བ་ལ་རྒྱུ་དྲུག་གང་རུང་ལས་བྱུང་བའི་ཁྱབ་པོ། ། 业果（佛），业因果，由因和合而生果，随有果生，必从六因随一而生。

ལས་ཚན། ཡིག་ཚང་ལས་ཁངས་ལྟ་བུ་དང་ལས་ཀ་ཁག་སྡེ་ཚན་ལྟ་བུ། 机关。

【增】職員，官吏。〔达〕（同）ལས་ཁངས།

ལས་ཚན་པ། ལས་ཀའི་སྡེ་ཚན་གྱི་ལས་བྱེད་པོ། 職員。

ལས་གཞུང་པ། ལས་ཀ་ལ་སྙིན་པོ། 勤于事业。

ལས་བཟང་ཅན། ལྷའི་བཟོ་པ། 善业者（藻）。工巧天（天神名）。（同）ལས་སྣ་ཚོགས་པ།

ལས་ཡན་གིན། ཁ་ཁྱེར་སྟེགས་བུའམ། 台簷。

ལས་རོ་ཡིན། （未詳）

ལས་ལ་ནུས་ལྡན། ལས་ལ་དཔའ་བ། 勇于作事。

ལས་ཤུགས་ཅན། （注同上）

ལས་སུ་ཆེ་བ། དོན་ཆེན་པོ། 重大事。

ལས་སུ་རུང་བ། བྱ་བ་ལས་སུ་བྱེད་ནུས་པ། 堪能（佛），能作事。

ལས་སླ། ལས་བཟང་པོ་ལའང་། 1.容易。2.善业。

ལི། I.ལྕགས་འཁར་ལི་ལས་གྲུབ་པའི་སྐུ་འདྲ། 响銅。

II.〔汉〕ཤིང་ཏོག་ཅིག 梨。

【增】＝ལྀ།〔达〕离（卦名）。〔四〕

ལི་སྐུ། ལྕགས་འཁར་ལི་ལས་གྲུབ་པའི་སྐུ་འདྲ། 銅象，用响銅所鑄之佛象。

ལི་ཁ་ར། ལི་ཁ་ར་ཞེས་པའི་ཤིང་དང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཀ་ར་དང་ཤིང་དེ་ཡོད་པའི་ཡུལ། 1.甘蔗。2.甘蔗之糖汁。3.有甘蔗之地方。

【增】或作 ལི་ཀ་ར། 一种药用的糖。〔达〕

ལི་ཁྲི། སིན་དྷུ་ར། 黄丹。【增】銀朱。〔达〕

ལི་ག་དུར། སྨན་རྩ་ཞིག་གི་རྩ་བའམ། 一种药草根。

ལི་ཐང་། ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་ཞིག 里塘，西康地名。

ལི་ཐོ། （原注缺）历书。

【增】=ལིའུ་ཐོ། 〔法〕

ལི་དོང་སྲ། （未詳）（同）ལི་གདོང་ར།

ལི་གདོང་ར། （原注缺）【增】一种药材。

〔达〕（达作 ལི་དོང་ར་）（同）ལི་དོང་སྲ།

ལི་སྡེར། ཞུགས་ལི་ལས་གྲུབ་པའི་སྡེར་མ། 銅盘。

ལི་བ། I.སྐྲ་གཡས་སུ་ལི་བ་ལྟ་བུ། 偏，斜，如头发右偏。

II.མིག་སྐྱོན་ཅན། 眼有病。【增】斜視。〔达〕

ལི་མ། ལྷ་སྐུ་རྙིང་པ་ལྟ་བུ། 銅象，如旧銅象。

【增】造象用的掺杂金銀的混合銅。〔达〕

ལི་ཙ་བྱི། 〔梵〕 རྒྱ་གར་ཡུལ་ཞིག 离遮毗，印度地名。【增】吠舍厘等国摩偈陀的望族，傳为西藏国王所从出。〔达〕（达作 ལི་ཙ་བྱི་）

ལི་ཡང་། 〔汉〕 ཁ་དོག་ལི་ཡང་འདྲ། 1.硫黄。2.硫黄色。（同）ལི་ཧྭང་།

ལི་ཡུལ། རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཞིག 古代印度北方之一国。【增】和阗，西藏以北一佛教古国之名。〔达〕

ལི་ཤི། སྨན་ལི་ཤི་སྦྲོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདྲ་ཟེར། 丁香。

ལི་ཧྭང་། 〔汉〕 ཁ་དོག་ལི་ཡང་འདྲ། 1.硫磺。2.硫黄色。（同）ལི་ཡང་།

ལིག་བུ་མིག （原注缺）【增】孔雀石。〔达〕

ལིང་ག 〔梵〕 རྟགས་དང་མཚན་མའི་སྐད་དོད་དེ་ལིངྒ་ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་སྐད་དོ།། 相，記号，标志。【增】1.男性生殖器。2.护摩中燃燒的俑象或刍人。3.大花园。〔达〕

ལིང་ག་ཅན། སྐྱེས་པ་ལའང་། 1.有标記。2.男子。【增】= མི་ཕོ། 男性。〔达〕

ལིང་གིས། ཀླིང་གིས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀླིང་གིས་དང་ཀླིངས་ཀྱིས་ཞེས་སྣང་། 整个地，完全地，亦作 ཀླིང་གིས་ 及 ཀླིངས་ཀྱིས།

ལིང་དཀྲིས། ཕྱི་སྐོར་ནས་རྔོན་པས་ལིང་རྒྱ། 圍住，猎人由外面圍住。

ལིང་ངེ་བ། ཕྱི་སྐོར་ནས་ལིང་ལིང་བ་ཐམས་ཅད་པའམ། （未詳）【增】搖擺，飄浮（如云）。〔达〕（达无 བ་ 字）（同）ལིང་ལིང་བ།

ལིང་ཏོག མིག་ལ་སྒྲིབ་ལྟར་དཀར་ཆགས་པ། 翳，眼中角膜上如云之翳。【增】眼中的薄膜。〔达〕

ལིང་ཐོག （注同上）

ལིང་པ། རི་དྭགས་རྔོན་པ། 猎人。

ལིང་ཚེ། དུམ་བུ་དུམ་བུའི་མིང་། 小块小块，一段一段。【增】格子。〔达〕

ལིང་རོ། མིག་གི་ལིང་ཏོག་ཆགས་པ། 翳障，眼中的翳障。

ལིང་ལིང་། ལིང་ལིང་འཕར་བ་ལྟ་བུ། 搖擺，飄浮，波动，跳动。【增】常作 ལིང་ངེ་། 〔达〕密集。〔本〕（同）ལིང་ལོང་།

ལིང་ལིང་བ། ཕྱི་སྐོར་ནས་ལིང་ལིང་བ་ཐམས་ཅད་པའམ། （未詳，参看 ལིང་ངེ་བ་条【增】）（同）ལིང་ངེ་བ།

ལིང་ལོང་། ལིང་ལིང་འཕར་བ་ལྟ་བུ། 摇摆，波动，跳动。(同) ལིང་ལིང་།

ལིངས། རི་དྭགས་རྔོན་པས་མཐའ་བསྐོར་ནས་ལིངས་ཤིག་ལྟ་བུ། 打圍，如猎人由外面圍野兽。
【增】1.驅逐，抛弃，舍弃。2.有众人参与的圍猎，佃猎。〔达〕(同) ལིངས་ཐོབ།

ལིངས་ཀྱིས། ལིང་གིས་ཞེས་པའི་དོན་དུ་སྣང་། 整个地，亦作 ལིང་གིས།

ལིངས་བཏབ་པ། རྔོན་པས་མཐའ་བསྐོར་ནས་ལིངས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 打圍，如猎人已由外面圍住。(同) ལིངས་པ།

ལིངས་ཐོབ། རི་དྭགས་རྔོན་པས་མཐའ་བསྐོར་ནས་ལིངས་ཤིག་ལྟ་བུ། 打圍，如猎人由外面圍野兽。(同) ལིངས།

ལིངས་པ། རྔོན་པས་མཐའ་བསྐོར་ནས་ལིངས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 打圍，如猎人已由外面圍住。
【增】1.猎人。2.极圆，球形。〔达〕(同) ལིངས་བཏབ་པ།

ལུ་ཀོང་། གསེར་དངུལ་སོ་ལ་བཞུ་བར་བྱེད་པའི་རྫའི་སྣོད། 坩堝，熔化金銀之砂罐。

ལུ་གུ། ལུག་གི་ཕྲུ་གུ་ཞེས་ཕྲུག་གུ་ཞེས་པའང་སྣང་། 小綿羊，綿羊羔。

ལུ་གུའི་རྒྱུད། ལུ་གུ་མང་པོ་ཐག་པ་གཅིག་ཏུ་... བརྒྱུས་པ་ལྟར་འདོགས་པའི་རྒྱུད་དམ་ཐག་པ། 系羊索，一条貫穿許多羊羔之繩。
【增】鏈，环，連結繩。〔达〕

ལུ་བ། མི་གཅོང་ལུ་བ། 吐痰。
【增】1.清除喉嚨。2.咳嗽。〔达〕

ལུ་མ། ཆུ་མིག་རྡིང་ཀ་ལྟ་བུ། 涌泉，上涌的泉水。
【增】1.沼澤中的青草。2.有泉水的池子，多泉水的处所。〔达〕 淺水不干处。〔四〕

ལུ་ལུ། (原注缺)【增】珠果，浆果，軟肉果。སེབ་སེ་ལུ་ལུ། 野薔薇子; ཚེར་སྔོད་ལུ་ལུ། 复盆子。〔法〕

ལུ་ཏང་། (原注缺) 硫黃。

ལུག གཡང་དཀར་སེམས་ཅན། 綿羊。【增】1.稍儿。2.未年，未月，未日，未时。〔四〕

ལུག་ཁྱིམ་ཅན། ནག་པ་ཟླ་བ། 有白羊宫(藻)。角宿月，三月。

ལུག་གི་ཁྱིམ། འོག་ཏུ་རི་མོ་དེར་གཟིགས། 白羊宫（十二宫之一），参看下图。(原图缺)

ལུག་གི་ཤ་ཡིབ། ལུག་ཤ་སྐམ་པོ། 干羊肉，羊肉干。

ལུག་ཀུ། ལུ་གུའི་མིང་དུ་བྲིས་སྣང་། 羊羔，亦作 ལུ་གུ།

ལུག་ཐུག ལུག་ཕོ་རླིག་རིལ་དང་ལྡན་པ། 公羊，牡羊。

ལུག་ཐུག་ཁྲབ་མ། ལུག་ཐུག་གི་ཀྱེ་འོག་དྲི་མ། 公羊臊气，公羊挤下之气味。

ལུག་ཐུག་འབྲས་བུ། ལུག་ཐུག་གི་རླིག་རིལ། 公羊之睾丸。

ལུག་རྡུལ་ཚད། རི་བོང་རྡུལ་བདུན་གྱི་ཚད། 羊毛尘量（佛），七兎毛尘之量。

ལུག་པར་བྱེད། ར་གན་བཞུས་ནས་བླུག་རྒྱུ། 鑄，熔銅而鑄。(同) ལུག་བླུག

ལུག་ལྤགས། གཡང་དཀར་སེམས་ཅན་དེའི་པགས་པ། 羊皮。

ལུག་བླུག ར་གན་བཞུས་ནས་བླུག་རྒྱུ། 鑄，熔銅而鑄。(同) ལུག་པར་བྱེད།

ལུག་མིག (原注缺)菊花。

【增】རྒྱལ་བའི་སྨན། 〔达〕

ལུག་གཞུག ལུག་གི་གཞུ་གུ་དང་མཆན་ཁུང་ལ་འང་། 1.綿羊的尾巴。2.腋窩。

ལུག་རིལ། ལུག་གི་བླིག་རིལ་འབྲས་བུ། 羊腎，綿羊的睾丸。

ལུག་རུ། ལུག་གི་རྭ་ཅོ་དང་མེ་ཏོག་ལུག་རུ་འང་། 1.綿羊之角。2.花名。

ལུག་ལོ། ལོ་སྐོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན། 未年，十二年中之一。

ལུགས། ལུང་པའི་རྒྱུན་སྲོལ་དང་ཚུལ་དང་ཁྲིམས་ལ་འང་། 1.地方之风俗。2.规矩，道理。3.法律。【增】1.熔鑄，鑄造。2.方法，态度，样式，体裁。3.主張，持論，观点，判断。4.习惯，风俗，礼仪。〔达〕1.道。2.礼。〔四〕(同) ལུགས་སྲོལ།

ལུགས་ཀོང་། མེ་ལ་དགན་སོགས་བཞུ་བར་བྱ་བའི་སྣོད་ཛེའུ་ལྟ་བུ། 坩堝，如熔解銅等之砂罐。

ལུགས་ཀྱི་སྲུང་པ། ཁྲིམས་དཔོན་ལ་འང་། 1.监察者。2.法官。

ལུགས་སྐུ། བླུག་པ་པོ་མགར་པས་དག་མེ་ལ་བཞུས་ནས་ལུགས་པའི་སྐུ་ཡིན་པས་ལུགས་མ་ཡིན་ལྟ་བུ། 鑄象，如鍛师熔銅所鑄之象。(同) ལུགས་མ།

ལུགས་མགར། ཟངས་དག་སོགས་བཞུས་ནས་བླུག་པ་པོ་ལྷུགས་བཟོ་པ། 鍛师，熔化銅等而鑄器者。

ལུགས་གཉིས། འཇིག་རྟེན་དང་ཆོས་ལུགས་གཉིས། 二规，世間与宗教之規律。

ལུགས་ལྡོག་པ། མ་རིག་པ་འགགས་པས་འདུ་བྱེད་འགགས་པ་ལྟ་བུ། 逆行，还灭(佛)，如无明灭則行灭。【增】1.反通例。2.特种次第。〔达〕(达作 ལུགས་བློག 及 ལུགས་ལྡོག)

ལུགས་འབྱུང་། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ། 順行，流轉(佛)，如无明緣行之順緣起。

ལུགས་མ། བླུག་པ་པོ་མགར་པས་དག་མེ་ལ་བཞུས་ནས་ལུགས་པའི་སྐུ་ཡིན་པས་ལུགས་མ་ཡིན་ལྟ་བུ། 鑄造物，如鍛师熔銅所鑄之象。(同) ལུགས་སྐུ།

ལུགས་བཟང་། ཆོས་བཟང་པོ་འང་། 良规，良法。

ལུགས་བཟང་སྐྱེས། བདུན་པ་ཞེས་པའི་སྐར་མ། 善规生(藻)。北辰星，恒星。

ལུགས་སྲོལ། ལུང་པའི་རྒྱུན་སྲོལ་དང་ཚུལ་དང་ཁྲིམས་ལ་འང་། 1.风俗。2.规矩，道理。3.法律。【增】道。〔四〕(同) ལུགས།

ལུང་། གཞུང་དང་གསུང་དང་ཨ་ལུང་ལྟ་བུ་དང་ཨུ་ལུང་དང་ཁོག་མའི་ལུང་ལྟ་བུ། 1.經教，阿笈摩，阿含(佛)。2.語，教誡。3.环，柄，如鍋之耳。(又) ལག་གཟུངས་ཨ་ལུང་ལྟ་བུ། 环。【增】携物的吊带，弯柄，器物上手提的皮带。〔达〕1.地方。2.山谷。〔高〕(同) ལུང་མིག

ལུང་སྟོན། མ་འོངས་པ་ནི་ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་འབྱུང་ཞེས་ལུང་སྟོན་པ་པོ་ཟེར། 授記(佛)，預言，如說将来当发生某某事等。

ལུང་སྟོན་པ། (原注缺)授記，記别(佛)。

ལུང་བསྟན། དགེ་དང་མི་དགེ་གཉིས་ལ་ལུང་དུ་བསྟན་པའི་ཆོས་ཟེར་དགོས་ཀྱང་། 記(佛)，如

善不善性，名有記法。

【增】1.預示，懸記。2.教訓，教誨。〔达〕授記，記别（古譯）。〔本〕

ལུང་ཐང་། ལུང་པའི་རི་མེད་ཐང་། 平原。

【增】=ཐྲུ་བ་འཛིན།〔达〕 无患子(药名)。〔本〕

ལུང་ཐོབ་པ། བཀའ་ལུང་ཉན་པའམ་ཐོས་པ། 听聞經教。

ལུང་མདའ། ཡུལ་ལུང་པའི་མདའ་མདོ་ཕུ་གསུམ་ལ་གནས། 谷口。

ལུང་སྡེ་བཞི། འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལུང་གཞི་ལུང་ཞུ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་བཞི་རོ། ། 四部教(佛)：律藏之广戒經、十七事、請問教、杂事等四大部。

ལུང་ནོད་པ་པོ། བཀའ་ལུང་མནོས་པ། 受教者（佛）。

ལུང་གནང་བ། བཀའ་ལུང་གནང་། 赐教，傳教。

ལུང་མནོས་པ། བཀའ་ལུང་མནོས་པ། 已受教（佛）。

ལུང་རྣམ་འབྱེད། དགེ་སློང་གི་ཁྲིམས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་བསྟན་པའི་ལུང་། 分辨教（佛），广說二百五十三条比丘戒之律教。

ལུང་པ། ཆུ་ཀླུང་ཡོད་པས་ལུང་པ་ཞེས་དང་ཡུལ་ཀླུང་པ། 1.有河流处。2.流域。

【增】1.=ཡུལ་ལྗོངས། 地域，谷。2.犁沟，洼，凹地，細槽。3.本国，本乡，本土。〔达〕

ལུང་པའི་མདོ། ལུང་པའི་དཀྱིལ་ལྟ་བུ། 谷中，山谷之中間。

ལུང་ཕུ། ཡུལ་ལུང་པའི་མདའ་མདོ་ཕུ་གསུམ་ལ་གནས། 深谷，谷尽头。

ལུང་ཕོག་པ། བཀའ་ལུང་གནང་བ་པོས་གནང་བ། 傳經。【增】受教者，受感动者。〔达〕

ལུང་ཕྲན་ཚེགས། ཁ་སྐོང་བའི་ཚུལ་དུ་གསུངས་པའི་འདུལ་བའི་ལུང་། 杂事（佛），为补充而說之律教。

ལུང་བར་མ། མདོ་སྡེའི་ལུང་། 中阿笈摩，中阿含經（佛）。

ལུང་བོང་། བ་གླང་ཟེར། 黄牛。

ལུང་འབོག་པ་པོ། བཀའ་ལུང་གནང་བ་པོ། 傳經者，教授者。

ལུང་འབོགས་པ། བཀའ་ལུང་གནང་བ། 傳經，教授。

【增】=ལུང་སྟོན་པ།〔达〕

ལུང་མ་བསྟན། བུམ་པ་ལྟ་བུ། 无記（佛），如瓶（性非善恶）。

ལུང་མ་མོ། མངོན་པའམ་འདུལ་བའི་ལུང་ལའང་། 本母教（佛），对法或律藏之教。

ལུང་མིག ལག་གཟུངས་ཨ་ལུང་ལྟ་བུ། 环。

（同）ལུང་།

ལུང་ཞུ་བ། སངས་རྒྱས་ལ་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུ་བའི་འདུལ་བའི་ལུང་། 請問教（佛），如鄔波离請問佛之律教。

ལུང་གཞི། འདུལ་བའི་ལུང་གཞི་བཅུ་བདུན་ནོ།། 事教（佛），律藏之十七事。

ལུང་རིང་པོ། མདོ་སྡེའི་ལུང་། 长阿笈摩，长阿含經（佛）。

ལུང་སིལ་བུ། འདུལ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག 散教（佛），律藏之一部論（按即杂阿含經）。

ལུད། （原注缺）粪，肥料。

【增】1.痰。2.沸溢。〔高〕

ལུད་པ། I.ཁ་ཆུ་ལུད་པ་ལྟ་བ་དང་མི་གཙང་ལུད་སོགས་ལའང་། 1.咯痰。2.粪等。

II.འོ་མ་འཁོལ་བས་ཡར་ལུད་པ་ལྟ་བུ། 溢，如乳煮沸后溢出。

ལུན་ད། ལྷ་ཞིག་ལའང་། 天神之一。

ལུམ། རློན་པས་ལུམ་རྒྱུའམ། 浸潤，潮湿。

ལུམས། རློན་པས་བྲན་པར་བྱེད་པའི་ལུམས། 浸潤，潮湿。【增】医治疾病的沐浴。〔达〕酿出，酿成。〔法〕

ལུམས་པ། རློན་པས་ལུམས་ཟིན་པའམ་སྦྲུམས་པ་ཞེས་པའང་། 浸透，以水湿透，亦作 སྦྲུམས་པ།

ལུས། ཡན་ལག་དུ་མ་འདུས་པས་ན་ལུས་ཏེ་མིའི་ལུས་ལྟ་བུ་དང་གླིང་ཕྲན་ཞིག 1.身体。2.一小洲名。【增】或作 ལུས་པོ། 1.体質。2.己身。〔达〕遺留。〔高〕

ལུས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད། ལུས་དབང་དང་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་གཉིས་སོ། །身处（佛），身根与身識（佛）。

ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས། ལུས་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས། 身識（佛），依身根之識。

ལུས་དཀར་བ། ངང་པ་ལའང་། 1.白身体。2.鵝。【增】鵝王魔。〔达〕

ལུས་བཀྲ། སྟག་ལའང་། 杂色身体（藻）。虎。

ལུས་སྐྱེས། ཁྲག་ལའང་། 身体所生（藻）。血。【增】1.儿子。2. དགའ་བྱེད་དགྲ་སྟ་ཅན། 大鉞罗摩的称号。〔达〕

ལུས་སྐྱེས་གཡོ་བ། བ་སྤུ་ལངས་པ། 汗毛竖立。

ལུས་སྐྱོབ། I.གོ་ཆའི་མིང་ལའང་། 保护身体（藻）。甲冑。（同）ལུས་སྲུང་།

II.ཉི་མ་ལའང་། 太阳（藻）。

ལུས་བསྐུམ། ལུས་མ་རྐྱོང་བར་བསྐུམ་རྒྱུ་དང་ཞི་མི་བྱི་ལ་ལའང་། 1.屈身。2.猫。

ལུས་བསྐུམས་པ། མ་བརྐྱངས་པར་བསྐུམས་ཟིན་པ། 已屈身。

ལུས་ཁམས། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལུས། 身界（佛），有漏之身。

ལུས་འཁོགས་གཞི། འདོད་ལྷ། 身老因（藻）。欲天（爱神）。

ལུས་མགྱོགས། བྱ་སྤྱི་ལའང་། 身速(藻)。鳥。

ལུས་བསྒྱུར་མ། སྨད་ཚོང་མ། 变身女（藻）。娼妓。

ལུས་ངན་པ། རྣམ་སྲས། 醜身(藻)。1.毗沙門（天神名）。【增】= དགའ་བྱེད་ཤིང་། 〔达〕

ལུས་ངན་ཕྱོགས། བྱང་ཕྱོགས་སམ། 醜身方(藻)。北方。【增】醜恶身軀之众生所居的地方，就是夜叉居住的北方地区。〔达〕

ལུས་ངན་བུ། རྣམ་སྲས་ཀྱི་བུ། 醜身子（藻）。毗沙門（天神名）之子。

ལུས་ངན་མ། མ་མོ་དང་སུག་མེལ་ལའང་། 醜身女（藻）。1.鬼魅。2.豆蔻。

ལུས་ངལ་བ། སྐྱོ་མཉེལ་བ། 疲劳，身乏。

ལུས་རྔུལ། ལུས་ཆུ་རྔུལ་ནག 汗水。（同）ལུས་འབབ། ལུས་རློན།

ལུས་ཅན། I.ངོ་མོང་ལའང་། 1.有身体。2.駱駝。（同）ལུས་ཆེན།

II.སེམས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་ལའང་། 1.动物。2.有色，有形体者。

ལུས་གཅིག་པ། གཟའ་ལྷག་པ། 一身者（藻）。水曜。

ལུས་ལྕི་མ། སྦྲུམ་མ། 身重女（藻）。孕妇。（同）ལུས་མི་བདེ་མ།

ལུས་ཆེན། རྔ་མོང་ལའང་། 大身軀(藻)。駱駝。【增】罗睺星。〔达〕（同）ལུས་ཅན་1.

ལུས་མཆོག་མ། བུད་མེད་མཆོག 美女。（同）ལུས་བཟང་མ།

ལུས་འཆིང་། ཆུ་ལའང་། 1.細縛身体。2.水。

ལུས་གཉིས་པ། ཚོགས་བདག 二身者（藻）。毗那夜迦（天神名）。

ལུས་སྙོམས། ལུས་ཆེ་ཆུང་སྙོམས་པ། 身材大小匀称。

ལུས་སྟོབས། ལུས་ཀྱི་གཉེད་ནུས་པ། 体力。（同）ལུས་ཟུངས། ལུས་ཤེད།

ལུས་བརྟ་བྱ། སྐུ་གཟུགས་གསོ་བར་བྱ། 养身，保养身体。

ལུས་བརྟས་པ། སྐུ་གཟུགས་བསྐྱངས་པའམ་གསོས་པའམ་གཉེད་པར་བྱས་པ། 保养身体，休养，加强体力（完成詞）。

ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། ལུས་སྤྲུལ་བསྒྱུར་བྱས་མ་ཡིན་པ། 身通常住（佛），身体未起变化。

ལུས་ཐང་པོ། སྐུ་གཟུགས་ཐང་པོ། 身子結实，身体健康。

ལུས་འདེགས། འདབ་གཤོག་བྱའི་སྒྲོ། 起身（藻）。翅膀，鳥翎。

ལུས་ལྡན། སེམས་ཅན་ལའང་། 有身体(藻)。众生。【增】=བ་ 或 འཛོ་མོ། 乳牛。〔达〕

ལུས་པོ་ཆེ། སྐུ་གཟུགས་ཆེན་པོ། 身軀偉大，魁梧。

ལུས་ཕྲ། བུད་མེད། 細身（藻）。妇女。【增】1.苗条的身子。2.＝གློག 閃电。3.＝སྐེད་པ། 腰。〔达〕

ལུས་ཕྲ་བདེ་འབྱུང་། གློག་ལའང་། 細身飲乐（藻）。閃电。

ལུས་འཕགས། ཤར་ལུས་འཕགས་གླིང་སྟེ་འཛམ་གླིང་མིའི་ལུས་ཉིས་འགྱུར་འཕགས་པས་སོ། །ལུས་ཆེན་ལའང་། 1.东胜身洲（佛），其地居民較贍部洲人身长一倍。2.大身軀。【增】印度古地名，弥提罗的别称。〔达〕

ལུས་པོངས་ཆེ། གཟུགས་པོ་གཏོས་ཆེ་སྐུ་གཟུགས་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ། 魁梧，身体大。

ལུས་བོར། ཤི་བའི་མིང་། 舍身（藻）。死。

ལུས་བྱད། （原注缺）身体的形状。

ལུས་དབང་། ནང་གི་དབང་པོ་ལྔ་པ། 身根(佛)，内第五根。

ལུས་འབབ། ལུས་ཆུ་རྡུལ་ནག 身流（藻）。汗。（同）ལུས་རྡུལ། ལུས་རློན།

ལུས་སྦྲིད། （原注缺）身体麻木。

ལུས་མ། （原注缺）剩余，渣滓，尾数，余款。

ལུས་མ་སྲུང་། མེ་ལའང་། 1.不护身。2.火。

ལུས་མི་སྐྱོང་། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 不护身（藻）。1.火。2.火神。

ལུས་མི་བདེ་མ། སྦྲུམ་མ། 身不安女（藻）。孕妇。（同）ལུས་ལྕི་མ།

ལུས་མེད། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་དང་ནམ་

མཁའ་ལའང་། 无身（藻）。1.极喜自在魔。2.虚空，天空。

ལུས་མེད་ཐུབ། སངས་རྒྱས། 調伏无身(藻)。佛。

ལུས་མེད་བདག་པོ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལའང་། 无身主（藻）。极喜自在魔。

ལུས་མེད་ལམ། ནམ་མཁའ། 无身路（藻）。虚空，天空。

ལུས་དམར། གཟའ་མིག་དམར་ལའང་། 1.紅身。2.火曜。

ལུས་དམར་འདབ། བྱི་རུ། 紅身叶(藻)。珊瑚。

ལུས་དམར་དམག་དཔོན། གཟའ་མིག་དམར། 紅身将軍（藻）。火曜。

ལུས་ཟུངས། ལུས་ཀྱི་གཟོད་ནུས་པ། 体力。

(同) ལུས་སྟོབས། ལུས་ཤེད།

ལུས་ཟུངས་དྭངས་མ། ཁུ་བའམ་ཐིག་ལེ། 体質净分（藻）。精液。

ལུས་ཟུངས་གསུམ་པ། ཤ་ཡི་མིང་། 第三体質(藻)。肉。

ལུས་བཟང་མ། བུད་མེད་མཆོག 美女。

(同) ལུས་མཆོག་མ།

ལུས་རློན། ལུས་ཆུ་རྡུལ་ནག 身湿（藻）。汗。

(同) ལུས་རྡུལ། ལུས་འབབ།

ལུས་ལས་འཕེལ། བུ་བརྒྱུད་ཕྲུ་གུ། 从身增(藻)。子孙，嗣。

ལུས་ཤེད། ལུས་ཀྱི་གཟོད་ནུས་པ། 体力。

(同) ལུས་སྟོབས། ལུས་ཟུངས།

ལུས་ཤེད་ཅན། སྐྱེ་གཟུགས་སྟོབས་ཆེ་བ། 有体力，力大。

ལུས་སེམས་བདེ་བྱེད། ལུས་བདེ་བར་བྱེད། 令身安乐。

ལུས་སོང་། ཕྱིས་སོང་དེང་སང་ལས་སོང་ཟེར། 遺落，落后，現今說 ལས་སོང་།

ལུས་སྲུང་། གོ་ཆའི་མིང་ལའང་། 保护身体(藻)。甲胄。(同) ལུས་སྐྱོབ།

ལུས་སྲུལ་པོ། ཡི་དྭགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག 臭身鬼，餓鬼之一种。

ལུས་གསིག་པ། ལུས་སྤྲུགས་པ་ལྟ་བུ། 身体抖动。

ལེ་ཁག ལེ་ཚན་ཁག་གཅིག་ལྟ་བུ། 部类，部分。

【增】＝ ལེ་ཚན་ 或 ལེའུ། 章，节，品。〔达〕

ལེ་མཁྱེན། ལེའུ་ཐོ་མཁྱེན་པའམ་རྩིས་པ། 1.了解。2.推算历数。

ལེ་སློན། ལན་ལྡོན་པ་ལྟ་བུ་དང་ལེན་ལོན་དང་ལན་ལོན་ཡང་། 报答，亦作 ལེན་ལོན། ལན་ལོན།

(同) ལེའུ་ལོན།

ལེ་བཀྲན། གོས་ཆེན་ལེ་བཀྲན་སྨན་ལེ་བཀྲན་བཙོད་དང་ཁ་དོག་ལེ་བཀྲན་དམར་སེར་དང་མེ་ཏོག་ལེ··· བཀྲན་ལའང་། 1.花緞。2.药名。3.茜草。4.金黄色。5.花名。

【增】或作 ལིག་ཀྲན། 罌粟，鴉片。〔达〕

ལེ་བཀྲན་རྒྱས། (未詳)

ལེ་བཀྲན་སྡེ། གུར་ཀུམ་པལ་བའི་ཚོས་རྩི་དང་བལ་པོ་གུར་ཀུམ་ལའང་། 1.普通紅花顏料。2.尼泊尔之紅花。

ལེ་བར་གཅིག རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ལྟ་བུ། 一里，一拘卢舍（五百弓）。

ལེ་ཚན་གཅིག སྡེ་ཚན་གཅིག 一部，一类。

ལེ་ཚེ། ལེ་ཚན་ཕྲན་བུ། 支分，小部分。

ལེ་ལག (注同上)【增】附录，补遗。〔达〕

ལེ་ལན། ལན་སློན་པ་ལྟ་བུ། 报，报复。

【增】譴責，申斥，归咎。〔达〕

ལེ་ལོ། བརྩོན་འགྲུས་མེད་པ་ལེ་ལོ་ཅན་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་མི་སྤྲོ་བའི་སེམས་པ། 懈怠，松懈，懶惰，消极。

ལེ་ཤོར་མེད་པ། བརྩོན་འགྲུས་ཅན། 不懈怠者，精进者，积极者。

ལེག་ལེག་པར་འགྲོ། (未詳)

ལེགས། (原注缺) 好，佳，善。

ལེགས་སྐྱེས། ལག་བརྟགས་འབུལ་བ། 礼物，礼品，赠品。(原注为送礼)

ལེགས་ཁྱབ། ལྷའི་ལྗོན་ཤིང་། 善普(藻)。天界树名。

ལེགས་འགུགས། སྟོབས་བཟང་ལའང་། 1.好好召唤。2.妙力(天神名)。

ལེགས་འགྲོ། རྟ་མཆོག་ལའང་། 善走(藻)。良馬。【增】馬王。〔达〕

ལེགས་བརྒྱན་མ། ལྷའི་སྨད་འཚོང་མ། 善飾女(藻)。天界之妓女。

ལེགས་བརྗོད། བཀྲ་ཤིས་པའི་ཚིག་ལྟ་བུ་ལའང་། 好話，如吉祥語。【增】1.= ལེགས་སྨྲ། 詳述，妙說。2.=ལེགས་བཤད། 优美的話。〔达〕

ལེགས་བརྗོད་བདག་པོ། བརྒྱ་སྦྱིན་མིང་ལེགས་སྐྱབ་ཀྱང་། 善說主(藻)。帝釋(天神名)。(同) ལེགས་བྲིས་དབང་པོ། ལེགས་བྲིས་གཙོ་བོ།

ལེགས་བརྗོད་མ། བརྒྱ་སྦྱིན་བཙུན་མ། 善說女(藻)。帝釋(天神名)之妃。

ལེགས་མཉམ་མ། ཟླ་བའི་བཙུན་མོ། 平等女(藻)。月神之妃。

ལེགས་རྟོགས། ཤེས་རབ་མིང་། 善通达(藻)。智慧。

ལེགས་མཐོང་། ཁྱབ་འཇུག་གི་ཕྱག་མཚན་འཁོར་ལོའང་། 善見(藻)。遍入(天神名)所执之輪。

ལེགས་འདབ། ལ་ཕུག་ལའང་། 善叶(藻)。蘿卜。

ལེགས་འདུལ། སྤྲིན་དང་གློག་ལའང་། 善調(藻)。1.云。2.电。

ལེགས་འདོད་མ། ཉི་མའི་ཆུང་མ་ལའང་། 善欲女(藻)。日神之妃。

ལེགས་ལྡན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལའང་། 具善(藻)。世尊(佛)。

ལེགས་ལྡན་ནག་པོ། (原注缺)善黑(天神名)。

ལེགས་ལྡན་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 具善女(藻)。鄔摩天女。

ལེགས་པ། བཟང་བའམ་མཛེས་པ་ལའང་། 善，好，美。【增】或作 ལེགས་མོ། 1.合用，有用，适宜，可贊美的。2.整洁，优美。〔达〕

ལེགས་པར་འབྱུལ། དྲི་ཞིམ་པོ་ལའང་། 善熏(藻)。妙香。

ལེགས་ཕྱིན། གྲངས་གནས་ཤིག 三磨鉢耽，大数之一。

ལེགས་ཕྱིན་ཆེན་པོ། (注同上)大三磨鉢耽。

ལེགས་བྱས། དགེ་བ་ལའང་། 善事。

ལེགས་བྱིན་མ། སྒྲོལ་མ་དང་མེ་ལྷའི་ཆུང་མ་ལའང་། 善施女(藻)。1.度母(菩薩名)。2.火神之

妃。(同) ལེགས་སྦྱིན་མ།

ལེགས་བྲིས། ལྷ་སྨྱི་དང་རྨ་བྱ་ལའང་། 善画(藻)。1.天神。2.孔雀。

ལེགས་བྲིས་སྒྲོ། རྨ་བྱ། 善画翎(藻)。孔雀。

ལེགས་བྲིས་དབང་པོ། བརྒྱ་སྦྱིན་མིང་ལེགས་སྐྱོབ་ཀྱང་། 善画王(藻)。帝釋(天神名)。(同) ལེགས་བརྗོད་བདག་པོ།

ལེགས་བྲིས་གཙོ་བོ། (注同上) 善画主(藻)。

ལེགས་འབུལ། འབུལ་བ་ཆེན་པོའམ། 供献，大供养。

ལེགས་སྦྱར། ལེགས་པར་བྱས་པ། 善搆(古譯，指梵語)。【增】修辞，潤色。〔法〕

ལེགས་སྦྱར་སྐད། ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་སྐད། 梵語，梵文。

ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཁྲུས། རླུང་འདྲེན་པའི་རྩ་བ་དང་སྡོང་པོ་དང་ལོ་མ་འབྲས་བུ་སོགས་བསྐོལ་ནས་··· ཁྲུས་བྱེད་དོ།། 药浴，能出风寒之根、莖、叶、果等，煎水沐浴。

ལེགས་སྦྱིན་མ། སྒྲོལ་མ་དང་མེ་ལྷའི་ཆུང་མ་ལའང་། 善施女(藻)。1.度母(菩薩名)。2.火神之妃。(同) ལེགས་བྱིན་མ།

ལེགས་མྱོས་སྐྱེས། ལྷའི་སྨད་ཚོང་མ། 醉生(藻)。天界妓女。

ལེགས་བཟང་། ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 1.善妙，佳善。2.遍入(天神名)。

ལེགས་བཤད། བསྟན་བཅོས་ལེགས་བཤད། 优美的言論，格言。

ལེགས་སོ། བཟང་ངོ་།། 善哉！好哇！

ལེགས་གསུང་། སངས་རྒྱས། 善說(藻)。佛。

ལེན། ཉེར་ལེན་ནམ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ། 取，取蘊(佛)。【增】要。〔四〕

ལེན་མཁན། ཁས་ལེན་མཁན་ལྟ་བུ། 受者，如允諾者。(同) ལེན་པ་པོ།

ལེན་པ། ཡར་སྦྱིན་པ་ཙམ་དང་ལ་ལེན་རྒྱུ་དང་བླངས་ཟིན་པ་མ་ཡིན། 取，受。

【增】1.接受(与 འདོར་བ་ 相反)，忍受。2.执，握持。3.西藏一地名。〔法〕

ལེན་པ་པོ། ཁས་ལེན་མཁན་ལྟ་བུ། 受者，如允諾者。(同) ལེན་མཁན།

ལེན་པ་མི་མངའ་བ། སངས་རྒྱས། 无取(藻)。佛。

ལེན་ལོན། ལན་ལོན་ལའང་སྣང་། 报答，亦作 ལན་ལོན།

ལེབ་རྒན། ལི་བཀན་གྱི་དོན་དུ་བྲིས་སྣང་། 紅花，即 ལི་དཀན།

ལེབ་མཆུ་ཁ། ཁའི་མཆུ་ལེབ་ལེབ་པ། 扁嘴，嘴唇扁平。

ལེབ་མོ། དབྱིབས་ལེབ་ལེབ་སྟེ་ངོས་མཉམ་པ་ལེ་བའི་མིང་། 扁，扁平。

ལེབ་ལེབ། (注同上)

ལེབ་ཤིང་། ཤིང་ལེབ་ལེབ། 板，木板。

【增】1.夹板。2.爬力柱上横撑。〔四〕

ལེའུ། སྐབས། 品(佛經的章节)。

【增】=ལེ་ཁག་ 或 ལེ་ཚན། 〔法〕

ལེའུ་ཐོ། ཟླ་ཐོ། 历书，月份牌。

ལེའུ་ཚེ། (原注缺) 支分，小部分。

ལེའུ་ལོན། ལན་སློན་པ་ལྟ་བུ་དང་ལེན་ལོན་དང་ལན་

ལོན་ཡང་། 报答，答复，报复，亦作 ལེན་ ལོན། ལན་ལོན། 【增】付还，复旧。〔法〕(同) ལེ་བློན།

ལེའུ་ལྷ། ཆུང་ངུའི་དུས་ནས་སྐྱོང་བའི་ལྷ་ཟེར་བ་དང་ཡང་ན་ལེའུ་ཞེས་པ་བོན་གྱི་བརྡ་ལ་དགུའི་མིང་ཡིན་པས་མི་རབས་དགུ་བརྒྱུད་པའི་ལྷ་ཡིན་ཟེར། 1.从小保护之神。2.九代傳来之神（黑教以 ལེའུ་ 为九）。

ལེའུར་བཅད་པ། ཚིགས་སུ་བཅད་དེ་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་མཛོད་རྩ་ལྟ་བུ། 頌(佛)，如俱舍本頌。

ལེའུར་བྱས་པ། （注同上）

【增】分成段落。〔法〕

ལོ། I. ཟླ་བའི་ཕྱིང་བའམ་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོ་གཅིག 年，岁。

II. ཤིང་སྡོང་གི་ལོ་མ་ལྗང་ཁུ་ལྟ་བུ། 叶子，树叶。【增】1.代替 ལོ་ཏོག ལོ་མ། ལོ་ཐོ་བ། 2.或有“談，傳聞，謠言，諺語”之义，加于（如 སྐད）其所屬的字句之后：ཆེ་གེ་མོ་ཤི་ལོ་ཟེར་བ་ཐོས་ཙ་ན། 聞傳說某人死了。3.数目符号 146。4.表示不快乐，不贊成，不愿意之意，如 འདི་སྐད་ལོ། ཟེར་ལོ། 5.西藏一地名。6.解釋，說明。〔达〕 語助詞。〔高〕(同) ལོ་མ།

ལོ་སྐག སྐྱེས་པའི་སྐར་མ་ཤར་བ། 岁运，生时之星宿。【增】不幸运不吉利之年。〔达〕

ལོ་སྐོར་བཅུ་གཉིས། བྱི་བ་གླང་སྟག་ཡོས་འབྲུག་སྦྲུལ་རྟ་ལུག་སྤྲེའུ་བྱ་ཁྱི་ཕག་པ་དང་ ༡༢ ། 十二相生（屬相）：鼠、牛、虎、兎、龙、蛇、馬、羊、猴、鸡、狗、猪。

ལོ་སྐྱ་རྒྱས་པ། སྟོན་ཐོག་སྐྱ་རྒྱས་པ། 丰年，庄稼丰收。(同) ལོ་ལེགས་པ།

ལོ་ཁྱུད་འཁོར། ལོ་རིལ་པོ་གཅིག 一周岁，一整年。

ལོ་གྲག་ཅེའོ། སྐད་ཆ་ཟེར་ལོ་དང་ན་བར་གྲག་གོ་མི་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་ཅེའོ་འམ་ཟེར་རོ།། 傳說，聞說，偉人們这样說。

ལོ་མགོའི་ཟླ། ཧོར་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པ། 岁首月，阴历十一月。

ལོ་ཆེན་དྲུག་ཅུ། རབ་བྱུང་གཅིག་ལ་འདང་། 1.六十岁。2.一甲子。

ལོ་རྒྱུན་ཆགས་སུ། ལོ་རེ་བཞིན་ནས། 常年，每年。(同) ལོ་སྟར།

ལོ་རྒྱུས། སྔོན་བྱུང་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་བུ། 历史，紀事，故事。

ལོ་ཆུ་ལེགས། ལོ་ཐོག་དང་ཆར་ཆུ་ལེགས། 年成好，雨水好。

ལོ་ཆུང་བ། ན་སོ་ཆུང་ཆུང་། 年岁小。(同) ལོ་དར་མ།

ལོ་ཆེན། སྐད་གཉིས་སྨྲ་བ་ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ། 大譯师。

ལོ་མཇུག་མ། ལོ་ཕྱི་མཐའ་། 1.年尾，年底。2.明年。

ལོ་རྗེས་མ། （原注同上）1.后年。2.明年。

ལོ་མཉམ། དགུང་ལོ་ན་སོ་མཉམ་པ། 同岁，年岁相等。

ལོ་སྐྱིང་། ཚེ་ལའང་། 1.屬相。2.寿。

ལོ་ཏོག ལོ་གཅིག་གི་སྟོན་ཐོག 年谷，秋收，粮食。(同) ལོ་ཐོག

ལོ་སྐོར། ལོ་རེ་བཞིན་ནས། 常年，每年。

(同) ལོ་རྒྱུན་ཆགས་སུ།

ལོ་ཐང་། ལོ་དུས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་འབུལ་བའི······

དཔྱའམ། 岁貢，每年进献国王之賦税。

ལོ་ཐོ། ལོ་ཡི་ཐོ། 历书，月份牌。

ལོ་ཐོག ལོ་གཅིག་གི་སྟོན་ཐོག 年谷，秋收，粮食。(同) ལོ་ཏོག

ལོ་ཐོག་གསོད། སེ་རའམ་སེར་བ་ལྟ་བུ། 杀谷(藻)。雹。

ལོ་དར་མ། ན་སོ་ཆུང་ཆུང་། 青年，年岁小。

(同) ལོ་ཆུང་བ།

ལོ་འདབ། ཤིང་གི་ལོ་མ་དང་མེ་ཏོག་གི་འདབ་མ། 树叶和花瓣。【增】= ལོ་མ། 年年凋落之树叶。〔达〕

ལོ་པ། (原注缺) 属相（如属鼠、属牛等）。

ལོ་པཎ། ལོ་ཙཱ་བ་དང་པཎྜི་ཏ་གཉིས། 譯师与通达五明（佛）之学者。

ལོ་མ། ཤིང་སྡོང་གི་ལོ་མ་ལྗང་ཁུ་ལྟ་བུ། 叶子，树叶。(同) ལོ་II.

ལོ་མ་བསྐྱོད་པ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་། 叶动(藻)。菩提树。

ལོ་མ་ཁ། ལྗང་ཁུ། 叶色(藻)。綠色。

【增】=ཆུ་ལྷའི་ཤིང་། 水神的树。〔达〕

ལོ་མ་གྱོན་མ། ལྷ་ལོ་མ་གྱོན་མ། 叶衣母（本尊名）。

ལོ་མ་ཕྲའུ། ལོ་མ་ཕྲ་མོ། 小叶，細叶。

ལོ་མ་མེད་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱ༔ 无叶女(藻)。鄔摩天女。

ལོ་མ་གསུམ་པ། དུར་བྱིད། 三叶(藻)。离娄(药名)。

ལོ་མ་ལྷགས་པ། (原注缺) 叶落。

ལོ་མང་ཁུར་ལྡན། རྒན་པོའམ་བགྲེས་པ། 負多岁(藻)。老人。(同) ལོ་ལོན་པ།

ལོ་མའི་མདོག ལྗང་ཁུ། 叶色(藻)。綠。

ལོ་མའི་སྤྱིལ་བུ། ལོ་མའི་ཁང་པ། 树叶做的房屋。

ལོ་མའི་ཕུར་མ། ལོ་མའི་ཐུམ་བུ། 叶包。

ལོ་མར། མར་རྙིང་པ་དང་ལོ་མ་ལ། 1.陈酥油。

2.在叶子上（ལོ་མ 的第七囀声）。

【增】供給一年用的酥油。〔达〕

ལོ་ཙན། མེ་ཏོག་ཅིག 一种花名。

ལོ་ཙཱ་བ། སྐད་གཉིས་སྨྲ་བ་ལོ་ཙཱ་བ། 譯师。

ལོ་ཟིན་བྱས་པ། (未詳)

ལོ་ཡི་ཆ་ཤས། དུས་ཀྱི་ཟླ་བ། 年之部分(藻)。月份。(同) ལོ་ཡི་ཡན་ལག

ལོ་ཡི་ཐེག་པ། རྒན་པོའམ་རྒན་པ། 岁乘(藻)。老人。

ལོ་ཡི་ཐོག་མ། ཧོར་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པ། 岁首(藻)。阴历十一月。

ལོ་ཡི་དང་པོ། དགུན་ཟླ་ར་བའང་ཟེར། 1.岁首。2.孟冬（印度算法）。

ལོ་ཡི་ཕུང་པོ། བསྐལ་པའི་མིང་། 年蘊(藻)。劫(佛)。

ལོ་ཡི་མཛོད། ཟླ་བ་ལའང་། 年藏(藻)。月。

ལོ་ཡི་ཡན་ལག། དུས་ཀྱི་ཟླ་བ། 年支（藻）。月份。（同）ལོ་ཡི་ཆ་ཤས།

ལོ་ཡི་ཤིང་རྟ། ཉི་མའི་མིང་། 年車（藻）。太阳。

ལོ་ཡིབ། ལོ་གཅིག་ལོན་པའི་ཤ་སྐམ་པོ་ལྟ་བུ། 滿一年之干肉。（同）ལོ་ཤ།

ལོ་ལེགས་པ། སྟོན་ཐོག་སྨྱ་རྒྱས་པ། 丰年，庄稼丰收。（同）ལོ་སྨྱ་རྒྱས་པ།

ལོ་ལོན་པ། རྒན་པོའམ་བགྲེས་པ། 到岁数(藻)。老人。【增】有年紀。〔四〕（四无 པ' 字）（同）ལོ་མང་ཁྱེར་ལྡན།

ལོ་ཤ། ལོ་གཅིག་ལོན་པའི་ཤ་སྐམ་པོ་ལྟ་བུ། 滿一年之干肉。（同）ལོ་ཡིབ།

ལོ་ཤུར་བ། ལོ་མ་སྐྱིས་པའམ་སྐྱིང་བར་གྱུར་པ། 叶子枯萎。

ལོ་ཤེས་པ། རྩིས་པ། 知年岁（藻）。卜算者。【增】=རྩིས། 1.計算賬目。2.历算家。〔达〕

ལོ་གསར། ཧོར་ཟླ་དང་པོ་འི་ཚེས་༡ལ་ཚིང་གེས་པོ་གསར་དང་ཧོར་ཟླ་བརྒྱད་པའི་ཚེས་༡༠ལ་དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ་འི་ལོ་གསར་ལྟ་བུ། 新年。（原注：阴历正月初一为清国新年，阴历八月初十为吉祥天女之新年）

ལོག་རྟོག ཕྱིར་ལོག་པའི་སེམས་པ། 邪分别(佛)，邪思惟。

ལོག་ལྟ། རྒྱུ་འབྲས་མེད་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བའམ་དགེ་བའི་རྩ་བ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ལྟ་བུ། 邪見（佛），見无因果之見，断善根之見。

ལོག་ཐང་། （原注缺）亚麻布。

ལོག་དད་སེལ། སངས་རྒྱས་ཤིག 除邪信（拘留孙），一尊佛名。

ལོག་འདྲེན། ཆོགས་བདག་ལའང་། 1.引导邪恶。2.毗那夜迦（天神名）。

ལོག་པ། ཕྱིར་ལོག་པ། 返还，回轉。

【增】ལྡོག་པ' 的完成式和第二式。1. ལྡོར། 回来，再来。2.颠倒，颠复。3.跌倒。4.倒轉，逆行，背理，不法，錯誤。〔达〕

ལོག་པར་འཁྲུ་བ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཁོང་ཁྲོ་བ་ལྟ་བུ། 不正当的憤恨。

ལོག་པར་སྣང་བ། （注同上）

ལོག་ལོར་བཏང་བ། ཆ་ཉིས་འགྱུར་འཕར་བའམ་ཆ་ལོག་པོར་བཏང་བ་ལྟ་བུ། 倍增，如增二倍，或加一倍。

ལོག་ལོར་འཕར་བ། （注同上）

ལོག་སྨྲ། མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་ལྟ་བུ། 邪說（佛），如說是为非。【增】 虛言，譫言，邪恶的話，侮慢的話。〔达〕

ལོག་འཚོ། རྫུན་དང་རྐུན་མ་བརྐུས་པས་འཚོ་བ་ལྟ་བུ། 邪命（佛），不正当的生活，如靠欺騙、窃盗而生活。

ལོག་འཚོ་ལྔ། ཚུལ་འཆོས་དང་ཁ་གསག་དང་གཞོགས་སློང་དང་ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ་དང་རྙེད་པས་རྙེད་པ་འཚོལ་བ་ལྔ་འོ།། 五邪命（佛）：詭詐、虛談、現相、研求、以利求利。

ལོག་གཡེམ། རང་གི་ཆུང་མ་སྦྲུམ་མ་ལ་འཁྲིག་པ་སྤྱོད་པའམ་གཞན་གྱི་ཆུང་མ་ལ་བྱི་བོ་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 邪淫，通奸，如于己妻有孕而行淫，或与他人之妻通奸。

ལོག་རྟོགས་པ། ལོག་འབྲོག་པའམ། (未詳)

ལོག་ཤེས། ཚད་མིན་གྱི་ཤེས་པ་ཞིག 邪智(佛)，非量識之一。【增】= ནོར་བ་ 或 འཁྲུལ་བ། 誤解，錯誤。〔达〕

ལོགས་སྐྱེས། ནུ་མའི་མིང་། 側生，肋生（藻）。乳房。

ལོགས་བཅར་བ། ཉེ་བར་བཅར་བའམ་སྐུའི་འཁྲིས་སུ་གནས་པའམ་གཞོགས་སུ་བཅར་བ། 附近，在跟前，在旁边，贴附。(同) ལོགས་སུ་གནས་པ།

ལོགས་བྲིས། ལྡེབས་རིས། 壁画。

ལོགས་རིང་། སྦྲུལ། 长胁（藻）。蛇。

ལོགས་སུ། གཞོགས་སུའམ་འཁྲིས་སུ། 旁边，附近。【增】在另外处，分开的，另外的。〔达〕从旁边。〔四〕

ལོགས་སུ་གནས་པ། ཉེ་བར་བཅར་བའམ་སྐུའི་འཁྲིས་སུ་གནས་པའམ་གཞོགས་སུ་བཅར་བ། 附近，在跟前，在旁边，贴附。
(同) ལོགས་བཅར་བ།

ལོང་ཀ། ནང་ཁ་གྲོད་པའི་ལོང་ཀ། 脏腑。
【增】或作ལོང་ཁ། ལོང་ག〔达〕 1.大腸。2.小圓肚。〔四〕 (同) ལོང་ཐེར།

ལོང་ཁྲིད། དམིགས་བུ། 引导盲人者。

ལོང་གཏམ། དོན་མེད་གཏམ་སྐད་ཆ། 空話，閒談。

ལོང་ཐག ལུང་ཐག 环索（如器皿上所拴之繩，可以握持者）。

ལོང་ཐེར། ནང་ཁ་གྲོད་པའི་ལོང་ཀ། 脏腑。
(同) ལོང་ཀ།

ལོང་ཐུགས། ལུས་ཀྱི་ལོང་ཐུགས། (未詳)

ལོང་བ། མིག་མེད་ལོང་བ། 瞎。【增】1.盲人。2.亦作 ལོངས་པ་ = ལེན་པ་ 等于 ལང་བ།〔达〕

ལོང་བའི་ཁ་ལོ་བ། ཉི་མ་ལའང་། 1.盲人之引导者。2.太阳。

ལོང་བའི་དགྲ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 盲敌(藻)。大自在（天神名）。

ལོང་བུ། རྐང་པའི་རུས་པའི་ལོང་བུ་དང་བོལ་ལོང་། 踝骨。(同) ལོང་ཚིགས།

ལོང་བུ་མི་མངོན་པ། རྐང་པའི་རུས་པའི་ལོང་བུ་མ་འབུར་བ། 踝不現(佛)，脚上踝骨不突起。

ལོང་མེད་པ། ཁོམ་མེད་པ། 不空，无暇。

ལོང་ཚིགས། རྐང་པའི་རུས་པའི་ལོང་བུ་དང་བོལ་ལོང་། 踝骨。(同) ལོང་བུ།

ལོང་ཞིག བླང་བྱ་ཡོད་ན་ལོང་ཞིག 去取吧！
(同) ལོང་ཤོག

ལོང་ཡོད་པ། ཁོམ་ཡོད་པ་དལ་བ། 有空，有暇。

ལོང་ལོང་། (原注缺) 突起，凸起。
【增】波动而起。〔达〕

ལོང་ཤོག བླང་བྱ་ཡོད་ན་ལོང་ཞིག 去取吧！
【增】使取去。〔四〕 (同) ལོང་ཞིག

ལོངས། ཡར་ལང་དགོས་ན་ལོངས་ཤིག 起来吧！
【增】喚起。〔达〕 1.使接受。2.立。〔四〕

ལོངས་སྐབས། (原注缺)【增】余暇。〔四〕

ལོངས་པ་གཞིར་གཏོགས། (原注缺) 播事所摄（佛）。

ལོངས་སྤྱོད་པ། ནོར་རྣམས་སྤྱོད་པ། 享用財物。

ལོངས་སྤྱོད། ནོར་ལོངས་སྤྱོད། 資財，財产。

【增】1.获得，受用，生活享受，特指飲食男女。2.丰滿，丰富。3.= ནོར་རྫས་ 或 འབྱོར་པ། 〔达〕

ལོངས་སྤྱོད་མཛེས་པ། རླུང་དང་རླུང་ལྷ་ལའང་། 受用美妙（藻）。1.风。2.风神。

ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ། （原注缺）圓滿报身（佛）。

ལོངས་གཞི། （原注缺）慉事（佛）。

ལོད་པོ། （原注缺）松弛，懈怠。

ལོན། ལོ་ལོན་པ་ལྟ་བུ། 到，滿，如滿岁。

【增】新聞，消息，信息，如: ལོན་བཟང་། 好消息; ལོན་སྤྲིང་། 通知，送信息。〔达〕

ལོན་ཐུབ། （原注缺）能滿，能到。

ལོབ། སྐད་ཆ་ལབ་ལོབ་ལྟ་བུ། 說，說話。

【增】使告訴。〔四〕

ལོབས། སྐད་ཆ་ལོབས་ཤིག་ལྟ་བུ། 說吧！說話吧！【增】1.說。2.熟慣了。〔四〕

ལོབས་སྐྱེན། ཤེས་རབ་མྱུར་བ་ལྟ་བུ། 学得快，智慧敏捷。

ལོབས་པ། （原注同上）学过，学会。

ལོར། ལོ་དུས་ལོ་ལ། 于某年。（ལོ་的第七轉声）

ལོས། ལོ་ཡིས་དང་བདེན་པ། 1.由年，以年（ལོ་ 的第三轉声）。2.諦实，誠然，当然。

【增】性质。〔高〕

ལོས་ཡིན། ངེས་པར་ཡིན་ལྟ་བུ། 当然，必定是。

ཤ། (原注缺) 肉，肌肉。

【增】1.数目符号 27。2.身体的表面。3.代替ཤ་བ། 牡鹿。4.筋肉。〔达〕

ཤ་ཀ་ར། 〔梵〕 ཤིང་ཤ་ཁ་ར་དང་ཤིང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེལ་ཀ་ར་བྱེ་མ་ཀ་ར་ལྟ་བུ་དང་ཆུ་སྲིན་ཞིག་ལའང་། 1.甘蔗。2.由甘蔗汁所熬出之冰糖、沙糖。 3.鲸魚之一。 (同) ཤ་ཁ་ར།

ཤ་ཀོན། ཁོང་ཁྲོས་པའི་ཤ་ཁོན་ནམ་ཁོན་འཛིན་ལྟ་བུ། 怨恨，憎恨，嫉恶。

【增】代替 ཤ་འཁོན། 〔达〕 (同) ཤ་ཁོན།

ཤ་བཀྲ། པགས་ནད་ལྟ་བུ། 斑点，癜，皮肤病。

【增】白淀风。〔四〕

ཤ་སྐམ། ཤ་འཛིན་བྱེད་སྐམ་པ། 夹肉的鉗子。

【增】晾干肉。〔四〕 (同) ཤ་འཛིན་བྱེད།

ཤ་སྐྱོ་བ། ཤ་རུལ་འགྱུར། 肉腐坏。

ཤ་ཁ་ར། 〔梵〕 ཤིང་ཤ་ཁ་ར་དང་ཤིང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེལ་ཀ་ར་བྱེ་མ་ཀ་ར་ལྟ་བུ་དང་ཆུ་སྲིན་ཞིག་ལའང་། 1.甘蔗。2.由甘蔗汁所熬出之冰糖、沙糖。3.鲸魚之一。 (同) ཤ་ཀ་ར།

ཤ་ཁང་། ཤ་ཚོང་ས། 肉店。

ཤ་ཁུ། ཤ་བསྐོལ་བའི་ཁུ་བ། 肉湯，肉汁。

ཤ་ཁུག ཤ་སྣོད་ཁུག་ལའང་། 盛肉的口袋。

【增】盛干肉末的口袋，蒙、藏民旅行时用。〔达〕 小肉袋。〔四〕

ཤ་ཁོན། ཁོང་ཁྲོས་པའི་ཤ་ཁོན་ནམ་ཁོན་འཛིན་ལྟ་བུ། 仇恨。 (同) ཤ་ཀོན།

ཤ་ཁྱི། རི་དྭགས་རྫོན་པའི་ཤ་ཁྱི། 猎犬。

【增】长毛細狗。〔四〕

ཤ་ཁྲག་སྐྲིབ། ཆུ་རྒྱུས་ཀྱི་མིང་། 障血肉(藻)。筋脉。

ཤ་ཁྲག་འཛིན། (注同上) 持血肉(藻)。

ཤ་ཁྲག་འཛིན་པ། པགས་པ། 持血肉(藻)。皮肤。

ཤ་ཁྲིག་གཅིག (未詳)

ཤ་འཁྲིག (未詳)

ཤ་གོས། ནང་གོས། 内衣。

【增】下裳。〔达〕 (同) ཤ་འགགས།

ཤ་དགའ། སྲིན་པོ་སྤྱིའི་མིང་ཤ་འཛིན་ཀྱང་། 喜肉（藻）。罗刹（佛）。 (同) ཤ་ཟེན་ཟ། ཤ་ཡི་ཟས་ཅན། ཤ་ལ་སྲེད་པ།

ཤ་འགགས། ནང་གོས། 遮肉(藻)。内衣。

【增】女齐肩朝褂。〔四〕 (同) ཤ་གོས།

ཤ་འགྱུར། ཁྲག 变肉（藻）。血。

(同) ཤ་ཡི་ས་བོན།

ཤ་རྒྱགས་པ། སྟོབས་ཆེན་འཚག་རྒྱས་པ་ལྟ་བུ། 肥胖。

ཤ་རྒྱས་པ། (原注缺) 肌肉丰满，胖。

ཤ་སྒྲོ། པགས་པའི་སྣོད་ལྟ་བུ། 肉袋，皮袋。

ཤ་ཇོམས། ཤ་མཐུག་པོ། 肉厚，肉丰满。

ཤ་གཅིག་པ། འཚམ་པོའམ་བསམ་པ་གཅིག་པ། 一致，同意，一心。(同) ཤ་ཚ་བ།

ཤ་ཆགས་པ། ཡིད་ལ་ཆགས་པའི་དོན། 爱，心爱。

ཤ་ཆེན། མིའི་ཤ་ལ་ཟེར། 人肉。

ཤ་འཛེམས་པ། ཤ་སྐམ་པོའམ་རིད་པོ། 干枯，瘦。(同) ཤ་སྐབ་པོ།

ཤ་འཇོག ཤ་ཁོག་གཉིས་སུ་འཇོག་རྒྱུ། 分肉，将肉分为两半。

ཤ་རྗེན། གཅེར་བུ་དང་ཤ་དམར་པོ། 1.裸体。2.生肉。

ཤ་རྗེན་ཟ། སྲིན་པོ་སྤྱིའི་མིང་ཤ་འཛིན་ཀྱང་། 吃生肉(藻)。罗刹(佛)。
(同) ཤ་དགའ། ཤ་ཡི་ཟས་ཅན། ཤ་ལ་སྲེད་པ།

ཤ་ཉེ། རང་རིགས་ལའང་། 1.亲戚。2.同种族者。【增】1.亲近血族。2.后嗣。〔达〕姑表亲。〔四〕

ཤ་སྟག འབའ་ཞིག་གམ་ཀྱང་ཀྱང་། 只是，唯，单独。【增】純是，都是。〔本〕(同)ཤ་དག

ཤ་ཐག རྟ་སྒའི་སྔ་དང་ཕྱི་ཤའི་ཐག་པ། 馬鞍之前后繩索。

ཤ་ཐང་། ངལ་བའམ་སྐུ་མཉེལ་བ་ཐང་ཆད་པ་ལྟ་བུ། 疲劳，疲乏，辛苦。【增】肉酱。〔四〕

ཤ་ཐང་ཐང་། (注同上)

ཤ་མཐང་། སྨད་ཤ། (未詳)

ཤ་འཐོག (原注缺) 扯肉，撕肉。

ཤ་དག འབའ་ཞིག་གམ་ཀྱང་ཀྱང་། 只是，唯，单独。(同)·ཤ་སྟག

ཤ་མདོག དམར་སེར་རམ་ཤའི་མདོག 1.金黃。2.肉色。

ཤ་ནའི་གོས། དེང་སང་རྩྭ་རས་ཟེར་བ་དེ་འོ།། ཡང་ན་ཤ་ནའི་གོས་ཅན་ལ་གསོ་མའི་གོས་ཅན་ཞེས་བསྒྱུར་བ་ལས་བརྒྱ་པའོ།། 麻衣，現在称为“草布”，又在ཤ་ནའི་གོས་ཅན(百一羯摩論)中譯为 གསོ་མའི་གོས་ཅན།

ཤ་ནའི་རས། སོ་མའི་རྩྭ་རས། 麻布。

ཤ་པ། I. དགྲ་བོའམ་གནོད་རིས་ཐུག་པ་པོ། 敌人，仇人。
II. ཤིང་ཤ་པ་སྟེ་ཨ་ག་རུ། 沉香树。

ཤ་ཕྲག ཤའི་བར་མཚམས། 肉的間隙。

ཤ་བ། རི་དྭགས་ཤ་བ་ལའང་། 鹿。

ཤ་བ་ནག་པོ། རི་དྭགས་ཤ་བ་ནག་པོ། 青鹿。

ཤ་བ་རི་བ། 〔梵〕 རི་དྭགས་རྔོན་པ་སྟེ་རྒྱ་གར་སྐད་དོ།། 猎人。

ཤ་བལ། ས་དྲིག་སྟེ་ས་ཞག་སོགས་ཀྱི་སྟེང་སྔོ་བ་དང་ཤ་བལ་ཆགས་པ་དེ་འོ།། 苔，蘚。

ཤ་བེམ། སྐུ་གཟུགས། 身体。

ཤ་བེམ་སྐྲངས་པ། སྐུ་གཟུགས་སྐྲངས་པ་ལྟ་བུ། 肉肿，身体发肿。

ཤ་བེམ་གསེང་བ། གཟུགས་པོ་བསངས་པའམ་གསེང་། (未詳)

ཤ་བོ་ངལ། ངལ་གསོ་བ་ཙམ། 休息。

ཤ་འབུར། ཤ་ཕྱིར་འབུར་བ། 瘤，疖，膿疮。

【增】鞭痕，条痕。〔达〕（达作ཤ་ཕུར）米口袋。〔四〕

ཤ་འབོས་པ། ཤ་སྐྲངས་པ་ལྟ་བུ། 肉突起，肿。（同）ཤ་སྦོས་པ།

ཤ་འབྲས། ཤ་དང་འབྲས་དཀར་བསྲེས་པའི་ཟས། 肉飯，肉与米飯和合之食品。

ཤ་འབྲོག （原注缺）扯肉。

ཤ་སྦོས་པ། ཤ་སྐྲངས་པ་ལྟ་བུ། 肉突起，肿。（同）ཤ་འབོས་པ།

ཤ་སྦྲང་། སྦྲང་ནག 虻，蒼蝇。【增】食肉蝇。〔达〕 蟢虻。〔四〕（同）ཤ་ལ་འཁོར་བྱེད།

ཤ་མ། བུ་དང་བུ་མོ་འི་རོགས་མ་བུ་སྐྱེས་པའི་རྗེས་སུ་སྐྱེ་བོ།། 胎衣。【增】1.一类会叫的鳥，如紅雀。2.=ལྷ་ཡི་གོས། 天衣。〔达〕

ཤ་མོ། སེར་ཤ་ལྟ་བུ། 蘑菇。【增】=ལུག་གི་ཚང་ར། 羊圈，羊舍。〔达〕

ཤ་སྨིན། ཤ་ཚིལ་ནང་གི་སྨིན་ནག་པོ་ལྟ་བུ། 肉脂中之黑块。【增】肉瘤，肌肉中之瘤疖。〔达〕熊頰肉。〔四〕

ཤ་སྐྱི། ཤའི་མདོག་ཅན། 肤色，气色，肉色。

ཤ་ཚ་བ། འཚམ་པོའམ་བསམས་པ་གཅིག་པ། 相爱，同情，一心。【增】亲信。〔法〕 亲热样。〔四〕（四无བ字）（同）ཤ་གཅིག་པ།

ཤ་ཚ་བའི་གཏམ། བརྩེ་བས་མཛའ་བའི་གཏམ། 亲爱語。

ཤ་ཚ་བྱས་པ། བརྩེ་བའམ་གཅེས་པར་འཛིན་པ། 悲憫，爱护。

ཤ་ཚུགས་ཅན། དབྱིབས་གཟུགས་ཅན། 形状，形态。

ཤ་ཚོ། （原注缺）錫。

【增】=ག་ཤའ་དཀར། 洋銀，鎳銀。〔达〕

ཤ་མཚན། སྨི་བ་ནག་ཐིག 肉相（藻）。痣。

【增】=ཤ་དྲགས། 身体上主吉兆的或不吉的斑点。〔达〕

ཤ་མཛེར། པགས་པའི་མཛེར་པ། 痣。

【增】瘊子。〔四〕（同）ཤ་ཡི་བུར་བུ།

ཤ་འཛིན་བྱེད། ཤ་འཛིན་བྱེད་སྐམ་པ། 夹肉的鉗子。（同）ཤ་སྐམ།

ཤ་ཞུ་བ། རིད་པར་གྱུར་པ། 瘦了。

【增】凍肉化了。〔四〕

ཤ་ཟ། ཡི་དྭགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་དང་སྲིན་པོ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་སྐྲ་གཅན་ལའང་། 毗舍遮。

1.餓鬼之一种。2.罗刹（佛）。3.罗睺星。

【增】或作ཤ་ཟན། 1.食肉者，食肉动物。

2.食肉鬼。〔达〕

ཤ་ཟན། ཤ་ཟ་མཁན། 食肉者。

ཤ་ཟའི་སྐད། སྐད་རིགས་བཞིའི་ནང་ཚན། 鬼語，（古印度）四种語言之一。

ཤ་ཟའི་མདུང་ཐུང་འཛིན་པ། གདོང་དྲུག 持鬼枪（藻）。六面童子（天神名）。

ཤ་གཟུག་གཅིག ཤ་ཁོག་གཅིག 一个整牲的肉，一个肉軀。

ཤ་ཡི་མཆོག སྙིང་ཤའམ་སྙིང་། 胜肉（藻）。心脏。

ཤ་ཡི་བུར་བུ། པགས་པའི་མཛེར་པ། 肉痣，皮肤之痣。（同）ཤ་མཛེར།

ཤ་ཡི་ཟས་ཅན། སྲིན་པོ་སྒྲིའི་མིང་ཤ་འཛིན་ཀྱང་། 肉食者（藻）。罗刹（佛）。

(同) ཤ་དཀའ། ཤ་རྫོན་ཟ། ཤ་ལ་སྤྱོད་པ།

ཤ་ཡི་ས་བོན། ཁྲག 肉种子（藻）。血。

(同) ཤ་འགྱུར།

ཤ་ར་བྷ། 〔梵〕 རི་དྭགས་སེང་གེ་རྐང་བརྒྱད་པ། 八脚狮子（神話中的狮子）。

ཤ་ར་འཐིགས་བྱེད། མདའ་ལའང་། 射穿（藻）。箭。

ཤ་ར་ར། ལྷགས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། 萧萧，如风声。

ཤ་རི་ཀ། 〔梵〕 བྱ་ཤ་རི་ཀའི་བུར་ཆག 舍利鳥。

ཤ་རི་བུ། མཆོག་ཟུང་ལ་གཅིག 舍利子，佛二大弟子之一。

ཤ་རིའི་བུ། （注同上）

ཤ་རིད་པ། ཤ་སྐམ་པོ། 瘦，枯瘠。

ཤ་རིལ། རིང་བསྲེལ་སྐུ་སྤུར། 舍利(佛)，尸体。

ཤ་རུ། ཤ་ལ་ཚྭ་འདེབས། 酱肉，咸肉。

ཤ་རོ། ཤི་ཤ་རོ་དང་རྗེས་སྒྲོས་ལའང་། 1.死尸。2.痕迹。【增】打落肉。〔四〕

ཤ་ལ་འཁོར་བྱེད། སྦྲང་ནག 圍繞肉（藻）。蒼蠅。(同) ཤ་སྦྲང་།

ཤ་ལ་སྤྱོད་པ། སྲིན་པོ་སྤྱིའི་མིང་ཤ་འདོད་ཀྱང་། 爱肉（藻）。罗刹（佛）。

(同) ཤ་དཀའ། ཤ་རྫོན་ཟ། ཤ་ཡི་ཟས་ཅན།

ཤ་ལན་གློན། འཐབ་རྩོད་པའི་ཁོན་གློན་ལྟ་བུ། 报仇。

ཤ་ལན་ལྡོན། （注同上）

ཤ་ལུ། ཤ་གསོ་བའམ་སྐྱེ་བའི་དོན། 嫩肉，新长的肉。

ཤ་ལུགས་པ། （未詳）

ཤ་གསོ། ཤ་སྐྱེ་དུ་གསོ་བ། 长肉，新生肌肉。

ཤ་ཤུན། ཤ་དང་པགས་པ་གཉིས། 皮肉，肉和皮。

ཤ་བཤུ། ཤ་པགས་པ་ནས་བཤུ་རྒྱུ། 剝肉，从皮上剝肉。【增】刮骨上肉。〔四〕

ཤ་བཤུས་པ། པགས་པ་ཤ་ནས་བཤུས་ཟིན་པ། 已从肉上剝皮。

ཤ་སྐམ་པོ། ཤ་སྐམ་པོའམ་རིད་པོ། 干枯，瘦。

(同) ཤ་འཛུམས་པ།

ཤ་ལྷག ཤའི་ལྷག་མ། 肉瘤，瘤子。

ཤ་ལྷུ་རི། ཤ་བཞི་གླིང་རི། 軀体的四分之一。

ཤུ། ཁ་ཤུ་སྐྲོས་དང་མི་རྗེས། 1.豁唇。2.疮疤。【增】或 ཤ་འོད། 1.血。2.＝ཆུ་ལོག 河湖汎溢（安多方言）。〔达〕(同) ཤུ་སྐྲོས།

ཤུ་ཀལ། གློ་བུར་དུ་ཆར་ཆུ་འོངས་པའི་ཤུ་འོད། 洪水，暴发大水。(同) ཤ་འོད།

ཤུ་སྐྲོས། ཁ་ཤུ་སྐྲོས་དང་མི་རྗེས། 1.豁唇。2.疮疤。(同) ཤུ།

ཤུ་བ། རི་དྭགས་ཤུ་བ། 鹿。

ཤུ་འོད། གློ་བུར་དུ་ཆར་ཆུ་འོངས་པའི་ཤུ་འོད། 洪水，暴发大水。(同) ཤུ་ཀལ།

ཤག རིང་སང་ཁང་པའམ་གཟིམ་ཤག་ཅེས་ཟེར་ཀྱང་མངོན་བརྗོད་གསེར་མེ་ལས་ཤགས་ཚང་དང་ཤགས་མིག་ཅེས་གསུངས། 室，寝室，現在作ཁང་པ། གཟིམ་ཤག 金鏡論中作 ཤགས་ཚང་། ཤགས་མི། 【增】在 ཤག་རྡེར་གས་ 中，意为破裂，爆裂。〔达〕 刺开煮。〔四〕

ཤག་ཏེ། རལ་གྲི་ཞིག 一种劍。

【增】枪，矛，三叉戟。〔达〕

ཤག་སྐྱེ་གས་པ། གཉིས་སུ་གཤག་སྐྱེ་གས་པ།

劈开，劈成两块。

ཤག་པ། （未詳）

ཤག་པོ། གྲོགས་པོ། 友，伴。

ཤག་མ། གསེག་མ། 砂砾，石子。

ཤག་ཤག （原注缺）悬垂，突出。

ཤགས། I.ཁ་ཤགས་ཕན་ཚུན་བཤེར་བ་ལྟ་བུ། 諍，互相爭辯。【增】1.詼諧，玩笑。2.爭論之因，辯論或口角的对象。〔达〕

II.ཁ་གཤགས་ཀྱང་འདིར་སྣང་། 判决。

ཤགས་བཀྱེ་བ། བཤེར་དཔོན་ནམ་ཁ་ཤགས་བྱེད་པ་པོས་བྱས་ཟིན་པ། 判决諍訟。

（同）ཤགས་བརྒྱགས་པ།

ཤགས་འགྱེད་པ། （注同上）

ཤགས་ཆུང་། ཁང་པའམ་ཁང་ཆུང་མིང་དེང་སང་ཤག་མིག་ཤག་ཆུང་ཟེར། 房屋，小屋，現今作ཤག་མིག ཤག་ཆུང་།（同）ཤགས་མིག

ཤགས་བརྒྱགས་པ། བཤེར་དཔོན་ནམ་ཁ་ཤགས་བྱེད་པ་པོས་བྱས་ཟིན་པ། 判决諍訟。

（同）ཤགས་བཀྱེ་བ། ཤགས་འགྱེད་པ།

ཤགས་མིག ཁང་པའམ་ཁང་ཆུང་མིང་དེང་སང་ཤག་མིག་ཤག་ཆུང་ཟེར། 房屋，小屋，現今作ཤག་མིག ཤག་ཆུང་།（同）ཤགས་ཆུང་།

ཤང་། （原注缺）黑教用的手鼓。

ཤང་ཚོ། 〔汉〕ཧུ་སུའམ་སྔོའི་བྱེ་བྲག 香菜，芫荽。

ཤང་ལང་། རལ་གྲི་སོ་གཅིག་མ་ལྟ་བུ། 扑刀，腰刀。【增】＝གྲི་གུག 〔达〕

ཤང་ཤང་། དུག་འཚོ་བྱེད་བྱ་ཞིག 共命鳥，吃毒的一种鳥。【增】1.鶴，བྱ་ཆེན་པོ་མི་ཙམ། 一种吃毒粪等物的鳥，鳥翼鳥足，他处象人的一种神話中的生物。2.一种花名。〔达〕

ཤང་ཤང་ཏེའུ། （注同上）

【增】雉或鷓鴣。〔达〕 猩猩。〔四〕

ཤང་ཤོང་ཆུ། སྙིང་གའམ་ཛིང་ཆུ་ལྟ་བུ། 池塘水，水池子。

ཤང་ཤོང་མེད་པ། ཀང་རོང་མེད་པའམ་མཐོ་དམན་མེད་པ། 无坑凹，无高低，平坦。

ཤངས། ཞི་འཛིན་སྣའམ་སྣ་ཁུང་། 鼻（敬）。

【增】札什倫布北部的地区。〔达〕

ཤངས་ཐ། སྣ་ཐའམ་སྣ་ཁུང་གི་ཐ་མ། 鼻烟（敬）。

ཤངས་ཕྱི། རས་ཀྱི་སྣ་ཕྱི་ལྟ་བུ། 揩鼻巾（敬）。

ཤད། ཡི་གེའི་ཤད་ལ་འཕུར་ཤད་དང་རིན་ཆེན་སྤུངས་ཤད་དང་སྦྲུལ་ཤད་ལྟ་བུ་སོ་མང་སྒྲ་ཤད་བཤད་པ་འདང་། 1.藏文句子后之垂直笔划（句号）。2.木梳。【增】＝དྲང་པོ། 直，垂直。〔达〕

ཤད་ཀྱིས་འཆགས། སྨྲས་དེ་མཐོལ་པོ་འཆགས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 道歉，坦白，悔过，檢討。

ཤད་ཀྱིས་སྦྱངས། （注同上）

ཤད་བརྡབ་བྱས་པ། གོས་ཀྱི་སྤུ་སྐྱུག་ཤད་ཀྱིས་ཤད་ཅིང་ལག་པས་བརྡབ་བྱས་པ། 刷而拍，衣服上的毛，用刷子刷，用手拍打。

ཤད་སྦྱངས་པ། རྒྱུ་མཚན་གསོལ་བའམ། 說明，陈述理由。

ཤད་སྒྲུངས་མ་ལེན། (原注缺)不受悔谢（佛）。

ཤད་མ། སྣམ་བུ་ཤད་མ། 上等氆氇。

ཤན། མི་ངན་པའི་ཤན་སོང་ཟེར་བ་དང་ལྕགས་ཤན་དང་འགབ་ཤན་དང་ཡི་གེའི་ཤན་སྦྱར་དང་བར་···· མཚམས་ཀྱི་འགོས་སྦྱལ་པོ། །1.沾染坏人之恶习。2.ལྕགས་ཤན། 鉄箍。3.染上。4.ཤན་སྦྱར། 对照。5.界限相連者。【增】1.結合。2.裝配。3.衬里，裝里子。4.小船。5.雪豹。6.分別，差异，区別。〔达〕

ཤན་མཆུ། སྦུད་པའི་ལྕགས་ཤན་ལྟ་བུ། 嘴子，如皮风箱之鉄嘴。

ཤན་སྟོབས། གཞན་ལས་འགོས་པའི་སྟོབས་ལྟ་བུ། 染力(佛)，如由他熏染之力。

ཤན་བཟེག་པ། གཞན་གྱི་ཉེར་ལ་བརྟུང་བ་ལྟ་བུ། 染（佛）（見比丘戒），如随其他罪而連带犯戒。

ཤན་པ། ལག་དམར་བཤན་པ་ལའང་། 屠夫，即 བཤན་པ།

【增】1.船长，船夫，舟子。2.＝ཉེས་བབས་པ། 过失，錯誤。3.丑恶。〔达〕

ཤན་ཕྱེ་བ། དབྱེ་བ་འབྱེད་པ་པོས་དབྱེ་ཕྱེ་ཟིན་པ། 辨异，分辨其差别。

ཤན་འབྱེད། （注同上）

ཤན་སྦྱར། སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ལྟ་བུ། 对照，合璧，如两种語文对照。

ཤབ། （原注缺）伪，假。

【增】在薩迦与日喀則中間的地区。〔达〕

ཤབ་ཤིབ་སྨྲ་བ། སྐད་ཆུང་ཆུང་སྨྲ་བའམ་རྫུན་ཚིག 1.細語，耳語，小声說話。2.妄語，謊話。

ཤབ་ཤུབ། （注同上）【增】1.笑談。2.詐伪。〔达〕 談人短处，訕笑，誹謗。〔法〕

ཤབ་ཤོབ་མེད་པ། རྫུན་ཚིག་ངག་འཆལ་མེད་པ་ལྟ་བུ། 无虚妄，无妄語。

ཤམ་ཐབས། སྨད་གོས། 裙，下衣。

ཤམ་ཐབས་ཀྱི་གཟན། དགེ་སློང་གི་ནང་གོས་ཤིག 副裙，比丘的内衣之一。

ཤམ་འབུར། སྐར་ཁུང་ཁྱིམས་ཀྱི་རས། 窗子外面所挂布簷。

ཤམ་བྷ་ལ། 〔梵〕 རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཟླ་བ་བཟང་པོ་སོགས་ཆོས་རྒྱལ་བདུན་དང་རིགས་ལྡན་··· རྒྱལ་པོ་ཉེར་ལྔ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །ཤམ་བྷ་ཞེས་བདེ་བ་དང་ལ་ཞེས་འཛིན་པ་·· ཞེས་བསྒྱུར་བའོ།། 香拔拉(神話中的国名)，在印度北方，为月賢等七法王及种姓高貴之二十五王者等所居之地。“香拔”意为安乐，“拉”意为持。【增】佛教的理想国。〔达〕

ཤའུ། གསར་སྐྱེས་ཤ། 新生的肉，嫩肉。

ཤའུ་བསྐྱེད་པ། ཤ་གསར་པ་སྐྱེ་རུ་བཅུག་པའམ་ཤ་གསོ་བར་བྱེད་པ། 使长嫩肉，培养肌肉。

ཤར། I. ཤ་ལ། 于肉（ཤ་的第七囀声）。

II. ཤར་ཕྱོགས་ལའང་། 1.出現。2.东方。

ཤར་གྱི་ཐིག་ལེ། ཟླ་བ་ལའང་། 現点（藻）。月亮。【增】太阳。〔达〕

ཤར་གྱི་ཕྱོགས་སྐྱོང་། བརྒྱ་སྦྱིན་ལའང་། 1.东方护神。2.帝釋（天神名）。

ཤར་གྱིས། （原注缺）立刻。

ཤར་འགྱུར། ཁྲག 肉因（藻）。血。

ཤར་པ། ཤར་ཕྱོགས་པ། 东方人。

【增】1.=འདུས་པ། 搜集，集攏。2.升起，出現。3.青年。4.优陀夷，古国王名。〔达〕东尼泊尔的种族。〔高〕

ཤར་པོ། དར་ལ་བབ་དང་དགྲ་བོ་ལ་འང་། 1.成年，壮年。2.仇人。【增】奸夫。〔达〕

ཤར་ཕྱོགས། ཉི་མ་ཤར་བའི་ཕྱོགས། 东方。

ཤར་བ། དར་ལ་དང་མེ་ཏོག་ཤར་བའམ་ཉི་མ་ཤར་ཟིན་པ་(དང་)། 1.盛壮。2.花开。3.日出。

【增】1.西藏部落名。2.古印度优填王。〔达〕

ཤར་བུ་བྲཙ། སྐ་རགས་ཤིག 腰带之一。

ཤར་བུ་བྱས་པ། ལེགས་པར་བྱས་པ། 好好地作了。

ཤར་མར། མགྱོགས་པོ་ཐོགས་པ་མེད་པར། 快，疾行无阻。(同) ཤར་ཤར།

ཤར་མོ། དར་མའམ་གཞོན་ནུ་མ། 女青年,童女。

ཤར་རི། ཐོག་མའི་རི་འང་ཤར། 1.东山。2.前山。

ཤར་ཤར། མགྱོགས་པོ་ཐོགས་པ་མེད་པར། 快，疾行无阻。【增】1.果断样。2.熟快。3.突然說出。4.相継。〔四〕(同) ཤར་མར།

ཤར་ལྷོ་ལ། ཤར་དང་ལྷོ་ཕྱོགས་མཚམས་སུ། 在东南，东南隅。

ཤར་ལྷོ་ཡི་བདག་པོ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལ་འང་། 东南主（藻）。1.火。2.火神。

ཤར་ལྷོ་ཡི་ཕྱོགས་སྐྱོང་། （注同上）东南护方（藻）。

ཤལ་བས་བཤལ། （原注缺）1.冲洗。2.耙平。

ཤལ་མ་ལི། 〔梵〕ཤིང་ཁྲད་པར་ཅན་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་ཞིག་དང་ཚ་དམྱལ་གྱི་འཁོར་ལ་འང་། 1.鉄刺树，設拉末梨林（地狱中的树，其叶如刀）。2.近边地狱（佛）。

ཤལ་མ་ལིར་གནས་པ། མཁའ་ལྡིང་། 住刺林（藻）。大鵬。

ཤལ་ཤལ་བ། ཞལ་ཞལ་བྱས་པ་ལ་འང་། 1.耙平，耙地。2.涂抹。

ཤས། ཆ་ཤས་དང་སྟོན་ཐོག་གི་ཤས་དྲུག་ཆ་མང་… བཀུར་ལ་ཕུལ་བ་ལྟ་བུ། 1.部分。2.秋收的六分之一（納献于王者）。

【增】多少，若干，少許。〔达〕

ཤས་ཁ། （原注缺）部分。

ཤས་ཆུང་། ཆ་ཤས་ཆུང་། 少分，小部分。

ཤས་ཆེ། ཆ་ཤས་ཆེ། 多数，大部分。

【增】或作 ཤས་ཆེ་བ། 1.=མང་པོ། 2.=མི་ཟད་པ། 3. སྟོབས་ཆེ། 极强，有力。〔达〕

ཤས་པ། སོ་ནམ་པའམ་ཞིང་པ། 农民。

ཤས་ཙམ། ཅུང་ཟད་ཙམ། 稍微，少許。

ཤས་བཟང་། （未詳）

ཤཱཀྱ། 〔梵〕（原注缺）釋迦（族姓名）。

ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། རྣམ་འདྲེན་བཞི་པ། 釋迦牟尼，第四佛（賢劫千佛中之第四佛）。

ཤཱཀྱ་སེངྒེ། སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། 釋迦狮子（藻）。釋迦牟尼佛。(同) ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་མཆོག

ཤཱཀྱའི་ཁྱུ་མཆོག （注同上）釋迦牛王（藻）。

ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོ། （注同上）釋迦王（藻）。

ཤཱཀྱའི་ཏོག （注同上）釋迦頂（藻）。

ཤཱཀྱའི་གཙོ་བོ། （注同上）釋迦尊（藻）。

ཤཱཀྱའི་རིགས། （原注缺）釋迦族姓。

ཤཱཀྱའི་སྐྱེས་མཆོག　སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ།　釋迦胜士（藻）。釋迦牟尼佛。(同) ཤཱཀྱ་སེངྒེ།　ཤཱཀྱའི་ཁྱུ་མཆོག　ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོ།　ཤཱཀྱའི་ཏོག　ཤཱཀྱའི་གཙོ་བོ།

ཤཱ་རི་ཀ　〔梵〕　བྱ་ཤ་རི་ཀ་རྒྱ་གར་སྐད་དོ།།　舍利迦鳥，鶖，鸜鵒。

ཤི་བ།　ལྷ་ལམ་དུ་གྱུར་པ།　死亡。

ཤི་ཁྲི་ཁ།　རོ་ཁྱོགས་བྱེད་དོ་ལི་ལྟ་བུ།　抬尸架。

ཤི་མ་ཤི།　ཤི་བ་དང་མ་ཤི་བའི་བར།　死不死，死与不死之間。

ཤི་ཟན།　(原注缺) 供死人之食品。

ཤིག　I.ས་ཡིག་གི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ཚིག་ཕྲད་དེ་ཆོས་ཤིག་དང་དུས་ཤིག་ན་ལྟ་བུ་ལྟར་འཇུག　泛說的"一",用于ས་后音之后,如 ཆོས་ཤིག　དུས་ཤིག　II.སྲོ་མ་ལས་འབྱུང་།　蟣子。【增】能。〔达〕表示祈求或命令的詞尾。〔高〕

ཤིག་མེད་པ།　(原注缺) 无蟣子。

ཤིག་ཚད།　སྲོ་མ་བདུན་གྱི་ཚད།　蟣量 (佛)，七蟣之量。

ཤིག་ཤིག　ལྷོད་ལྷོད་པའི་སྐད་དོད་གཅིག　松弛，松緩。【增】1.物多。2.众虫齐动。〔四〕

ཤིག་ཤིག་པ།　ས་ཉམས་ཉམས་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ས་ཡོམ་ཡོམ་པའོ།།　震动，如地震动。

ཤིག་སེ་ཤིག　(注同上)

ཤིག་སྲོ།　ཤིག་དང་སྲོ་མ་གཉིས།　蟣子与蟣子。

ཤིགས།　བཤིག་བྱ་ཡོད་ན་ཤིགས་ཤིག　拆毁吧!

ཤིགས་ཤིག　(注同上)

ཤིང་།　(原注缺) 树，木，柴。

【增】在后音 ས་ 后代替 ཅིང་ 的虚字，而，且，而且，并且。〔达〕

ཤིང་ཀུན།　སྣ་ཤིང་ཀུན།　阿魏 (药名)。

ཤིང་སྐོགས།　ཤིང་གི་པགས་པའམ་ཤུན་པ།　树皮。(同) ཤིང་ཤུན།

ཤིང་སྐྱོགས།　ཤིང་གིས་བཟོས་པའི་སྐྱོགས།　木杓。【增】长把木瓢。〔四〕(同) ཤིང་གི་ཐུམ་བུ།　ཤིང་གི་གཟར་བུ།

ཤིང་ཁར།　ཤིང་སྡོང་གི་རྩེ་མོ་ན།　树尖上。

ཤིང་མཁན།　ཤིང་གི་ལས་བཟོ་བ་པོ།　木匠。(同) ཤིང་བཟོ་པ།

ཤིང་གི་སྙིང་པོ།　ག་བུར།　树藏(藻)。樟脑。

ཤིང་གི་ཐུན་པ།　མི་ཤིང་གསོག་པ་པོ།　樵夫，撿柴者。(同) ཤིང་འཐུ་མཁན།

ཤིང་གི་ཐུམ་བུ།　ཤིང་གིས་བཟོས་པའི་སྐྱོགས།　木杓。(同) ཤིང་སྐྱོགས།　ཤིང་གི་གཟར་བུ།

ཤིང་གི་མ་མ།　ཤོག་བུ།　树之母(藻)。紙。

ཤིང་གི་ཞྭ།　ཤིང་གི་སྣོད་ཅིག　木槽。

ཤིང་གི་གཟར་བུ།　ཤིང་གིས་བཟོས་པའི་སྐྱོགས།　木杓。(同) ཤིང་སྐྱོགས།　ཤིང་གི་ཐུམ་བུ།

ཤིང་འཁེལ་བ།　ཤིང་གི་ཡན་ལག་ཕྲ་མོ།　树枝。

ཤིང་ང་དབྱུང་བཅད།　དགེ་སློང་མའི་གོས་ཤིག　披肩，比丘尼的衣服之一。

ཤིང་མངར།　(原注缺) 甘草。

ཤིང་སྔོན།　ཤིང་སྤྲི་ཞུར།　阿西那树。

ཤིང་བཅུད། བུ་རམ་ལ་འདང་། 1.树汁。2.糖汁。

ཤིང་འཇོག་པ་པོ། ཤིང་བཟོ་པ་ལ་འདང་། 1.剁木者。2.木匠。（同）ཤིང་རྟ་བྱེད་པོ།

ཤིང་འཇོམས། འདབ་མ་བརྒྱ་པ་ཟེར་བ་དང་ཤིང་གི་འབུ་ཟ་བྱེད་བྱ་ཞིག་དང་སྣག་ཚགས་ལུས་ཁྲ་བོ་ཞིག་ཟེར། 坏树（藻）。1.啄木鳥。2.一种花身虫。（同）ཤིང་རྟ་མོ། ཤིང་ཟན་མོ།

ཤིང་ལྗོན། སྐྱེ་བཞིན་པའི་ཤིང་སྡོང་། 树木。

ཤིང་གཉེར། ཤིང་གི་གཉེར་པ། 管理木材者。

ཤིང་ཏ་ལ། （原注缺）多罗树，棕榈。

ཤིང་ཏོག ཤིང་ཏོག་ཨ་སྒ་དང་ཁམ་བུ་དང་རྒུན་འབྲུམ་སྟ་བུ། 果实，果子，如柿子、桃子、葡萄。（同）ཤིང་ཐོག

ཤིང་རྟ། སོག་སྐད་ལ་ཐེར་གེ་ཟེར། 車。

ཤིང་རྟ་འཁོར་ལོ། （注同上）

ཤིང་རྟ་འགོག ལྗོན་ཤིང་། 阻車(藻)。树木。

ཤིང་རྟ་བརྒྱ་པ། （原注缺）

【增】广車王，百乘王(見起世經)。〔本〕

ཤིང་རྟ་བཅུ་པ། རྒྱལ་པོ་ཞིག་ལ་འདང་། 1.十車。2.国王之一。

【增】罗摩衍那史詩中之英雄罗摩之父。〔达〕十車王，广車王（見起世經）。〔本〕

ཤིང་རྟ་མཐོ་བ། ཉི་མ་ལ་འདང་། 高車（藻）。太阳。

ཤིང་རྟ་འདྲེན་པ། གླང་གི་མིང་ལ་འདང་། 拉車（藻）。牛。

ཤིང་རྟ་སྣ་ཚོགས། ལྷའི་སྐྱེད་ཚལ་ཞིག་དང་རྣམ་སྣས་ཀྱི་ཚལ་ལ་འདང་། 杂車（佛），天上花园之一，毗沙門（天神名）之花园。

ཤིང་རྟ་བྱེད་པོ། ཤིང་བཟོ་པ་ལ་འདང་། 1.作車者。2.木匠。（同）ཤིང་འཇོག་པ་པོ།

ཤིང་རྟ་མོ། འདབ་མ་བརྒྱ་པ་ཟེར་བ་དང་ཤིང་གི་འབུ་ཟ་བྱེད་བྱ་ཞིག་དང་སྣག་ཚགས་ལུས་ཁྲ་བོ་… ཞིག་ཟེར། 1.啄木鳥。2.一种花身虫。（同）ཤིང་འཇོམས། ཤིང་ཟན་མོ།

ཤིང་རྟ་བཟང་མོ། ལྷའི་བུ་མོ་ཞིག 賢車女，天女之一。

ཤིང་རྟའི་ཁ་ལོ་པ། （原注缺）御者，駕車者。

ཤིང་སྟག་པ། སྟག་ཤིང་གྲོ་ག་ཅན། 樺树。

ཤིང་ཐགས། ཁ་ཁྱེར་རམ་ལན་ཀན་ཤིང་གིས་བསྐོར་བ་འདི་ལ་ལྕོག་ཀུང་ཟེར་བ་དང་ལྕོག་རྩེ་ཤིང་གི་དྲ་མིག་ཅན་ཟེར་བ་དང་རིབ་མ་ཟེར་བ་དང་ཁང་པའི… ཟུར་ལྕོག་ཀུང་ཟེར། 1.栏杆。2.篱笆。

ཤིང་ཐོག ཤིང་ཏོག་ཨ་སྒ་དང་ཁམ་བུ་དང་རྒུན་འབྲུམ་སྟ་བུ། 果实，果子，如柿子、桃子、葡萄。（同）ཤིང་ཏོག

ཤིང་འཐུ་མཁན། མི་ཤིང་གསོག་པ་པོ། 樵夫，捡柴者，打柴者。（同）ཤིང་གི་ཐུན་པ།

ཤིང་དུམ། ཤིང་བཅད་པའི་དུམ་བུ། 段木，截断之木头段片。

ཤིང་དྲུང་དུ། ཤིང་སྡོང་གི་ཙ་རུ། 树的跟前，树下。

ཤིང་ལྡན། ནགས་ཚལ་ལ་འདང་། 有树(藻)。树林。

ཤིང་སྡོང་། ལྗོན་ཤིང་། 树干，树木。

ཤིང་ནྱ་གྲོ་དྷ། ཀང་མང་ཞེས་པའི་ལྗོན་ཤིང་། 諾瞿陀树，譯义为多根树。(同) ཤིང་འབའ་ཏ།

ཤིང་གནས། བྱ་དང་བྱིའུ། 住树（藻）。鳥，雀。

ཤིང་བལ། རས་ཀྱི་རྒྱུ་བལ་ལྟ་བུ། 木棉，棉花，布之原料。【增】柳絮。〔四〕

ཤིང་བལ་ལྔ། མདོ་རྩ་ལས་ཤིང་བལ་ནི་ལྔ་སྟེ་ཤལ་མ་ལིའི་དང་ཨ་སྐའི་དང་ཀ་ཤིའི་དང་སྲ་བའི་དང་ཨེ་ར་ཀའི་འོ། །ཞེས་པའོ།། 五种木棉，如律經說：木棉有五，設拉末梨棉、阿薩迦棉、迦尸棉、艾棉、鄂惹迦棉（皆印度产）。

ཤིང་དབང་། བྱང་ཆུབ་ལྗོན་ཤིང་། 树王（藻）。菩提树。

ཤིང་འབའ་ཏ། ཀང་མང་ཞེས་པའི་ལྗོན་ཤིང་། 諾瞿陀树，多根树。(同) ཤིང་ནྱ་གྲོ་དྷ།

ཤིང་འབྲས། ཤིང་ཏོག 果实。

ཤིང་ཚ། སྨན་ཤིང་ཚ། 肉桂（药名）。

ཤིང་ཚལ། ཤིང་གི་ནགས་ཚལ། 林园，树林。【增】裂片，破片，碎片。〔达〕

ཤིང་ཞོགས། ཤིང་གི་གཞོགས་མའམ་ཞོགས་མ། 木屑，鉋花。

ཤིང་ཟ། ཤིང་འབིགས་བྱེད་ལག་ཆ། 鉆，凿子，穿木之工具。(同) ཤིང་གཟོང་།

ཤིང་ཟན། ཤིང་གི་སྲིན་བུ། 吃树（藻）。树虫。

ཤིང་ཟན་མོ། འདབ་མ་བརྒྱ་པ་ཟེར་བ་དང་ཤིང་གི་འབུ་ཟ་བྱེད་བྱ་ཞིག་དང་སྲོག་ཆགས་ལུས་ཁྲ་བོ་…ཞིག་ཟེར། 吃树（藻）。1.啄木鳥。2.一种花身虫。(同) ཤིང་འཛོམས། ཤིང་རྟ་མོ།

ཤིང་གཟོང་། ཤིང་འབིགས་བྱེད་ལག་ཆ། 凿子，穿木之工具。(同) ཤིང་ཟ།

ཤིང་བཟོ་བ། ཤིང་གི་ལས་བཟོ་བ་པོ། 木匠。(同) ཤིང་མཁན།

ཤིང་ལ་རྩེ། མ་བྱ། 游树（藻）。孔雀。

ཤིང་ལོ། ཤིང་གི་ལོ་མ། 树叶。【增】树的小枝。〔达〕

ཤིང་ཤ་པ། ཤིང་ཨ་ག་རུ། 沈香树。

ཤིང་ཤུན། ཤིང་གི་བགས་པའམ་ཤུན་པ། 树皮。(同) ཤིང་སྐོགས།

ཤིང་སཱ་ལ། སྤོས་དཀར་གྱི་ཤིང་། 娑罗树，白芸香树。

ཤིང་སེར། སྐྱེར་ཤིང་། 黃柏，小黃刺树。【增】伏牛花。〔达〕

ཤིང་སོག སོག་ལེ། 鋸。

ཤིད། ཤི་ཁྲིན་པ་རྣམས། 已死者。【增】丧事，葬仪。〔达〕 椽子。〔四〕（同）ཤིན།

ཤིད་ཆོས། ལོ་མཆོད་ལྟ་བུའམ་གཤིན་པོ་འི་དགེ་མཛུག 追悼,追荐,如周年祭或死后之善事。

ཤིད་སྟོན། （原注同上）追悼会。

ཤིད་ཟན། （原注同上）荐食。

ཤིད་ལྷ། གཤིན་རྗེ། 死神，閻罗王。

ཤིན། ཤི་ཁྲིན་པ་རྣམས། 已死者。（同）ཤིད།

ཤིན་ཏི་མ། སྙིགས་མའམ། 沉淀，浊。

ཤིན་ཏུ། རབ་ཏུ། 甚，很，极，十分。【增】1.誠然，著实，确实。2.或作 ཤིན་ཏུ་བ 等于 ཐལ་ཏུ་ཕྱིན 或 ཏུ་བོར། 〔达〕

ཤིན་ཏུ་རྒྱལ་མཚན། ཉི་མའི་རྟ་ལ་འདང་། 善幢(藻)。日神之馬。

ཤིན་ཏུ་ངེས་པ། སངས་རྒྱས་ལ་འདང་། 1.极眞实。2.佛。

ཤིན་ཏུ་མཐོང་བ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་འཕགས་པའི་གནས་བཞི་པ་ལ་འདང་། 善見(佛)，第四靜慮（佛）之第四浄居天。

ཤིན་ཏུ་དྭངས་པ། བཻཌཱུརྱ། 极澄浄（藻）。吠瑠璃宝。

ཤིན་ཏུ་མད། རབ་ཏུ་ངེས་པའོ།། 极是，极眞实。

ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་གཅུང་པོ། གཟའ་ཕུར་བུ། 极明弟（藻）。木曜。

ཤིན་སྦྱངས། ལུས་དང་སེམས་ལས་སུ་རུང་བར་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་སྟེ་ལུས་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་རྒྱུན་གཅོད་པའི་ཤེས་པའོ།། 輕安（佛)，輕快，身心堪能性之輕安，灭除身心粗重之識。

ཤིབས། གཤིབ་བྱ་ཡོད་ན་འབྱུང་བསྐུལ་ཏེ་ཤིབས་ལྟ་བུ། 并排，并起（命令詞)。

ཤིམ། （原注缺）合杂。

ཤིས་བརྗོད་ཅན་པོ། བརྒྱ་བྱིན་ལ་འདང་། 1.听吉祥者（藻)。帝釋（天神名)。

ཤིས་པ། བཀྲ་ཤིས་པ། 吉祥。

ཤིས་པ་ཅན། གཡང་ཅན་ལ་འདང་། 吉祥者，有福者。

ཤིས་པ་བརྗོད་པ། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཚིག་བརྗོད་པ། 祝福，說吉祥圓满的話。

ཤིས་པའོ། དགེའོ་ཞེས་དེང་སང་ཕལ་ཆེར་བྲིས་པ་སྐད་དོད་གཅིག་པས་སོ། །བདེ་ལེགས་ལ་འདང་། 1.吉利，善（常写于著作之后，表示圓满)，現在多写 དགེའོ།། 2.安乐。

ཤིས་ཚིག བཀྲ་ཤིས་པའི་ཚིག 祝詞，吉祥話，吉利語。

ཤིས་མཛད། སངས་རྒྱས། 令吉祥（藻)。佛。

【增】可喜，可賀，吉兆。〔达〕

ཤུ་ཀྲ་མ། 〔梵〕 ནབ་སོ་སྐར་མ་ལ་འདང་། 井宿(二十八宿之一)。

ཤུ་རི། 〔梵〕 འུ་སུའམ། 芫荽子。

ཤུ་ཐོར། པགས་པའི་ནད་ཤ་ཤུ། 皮肤病，皰。

【增】膿疮收縮了。〔达〕（同）ཤུ་བ།

ཤུ་དག སྨན་ཤུ་དག་དཀར་ནག 菖蒲。

ཤུ་དག་དཀར། སྨན་ཤུ་དག་དཀར། 白菖蒲。

【增】=གངས་ཐུན། ཙུ་དག ཙུ་ཐུག 〔达〕

ཤུ་རྡོག （未詳）

ཤུ་བ། པགས་པའི་ནད་ཤ་ཤུ། 皮肤病、皰。

【增】1.痂，头垢，燙伤。2.脱去，剝去，脱落。3.抄写，录。〔达〕 黃水疮。〔四〕（同）ཤུ་ཐོར།

ཤུ་བྷ། 〔梵〕 དགེ་བའམ་བདེ་ལེགས་ཀྱི་སྐད་དོད། 1.善。2.安乐。

ཤུ་ཟ། དབྱི་མོང་ངམ། 1.胡蘿卜。2.透骨草。

ཤུག བཟའ་ཚང་ཁྱོ་ཤུག་ལ་འདང་། 1.推，挤。2.妻子。【增】1.旧，老。2. ཤུག་ཤུག་ལ་口語代 ཤུབ་བུར། 和緩。〔达〕

ཤུག་པ། I.ཤིང་མྱ་ངན་མེད་ལ་འདང་། 无忧树。

II.ཤིང་ཤུག་པའམ་བསངས་ཤིང་། 柏树，熏烟木。（同）ཤུག་ཅེར།

ཤུག་གཙང་། ཤིང་ཤུག་པའི་རྩངས་སམ་ཆེར་མ།

柏树刺。【增】西康方言指白、黄、紅、綠的四色綠。〔达〕

ཤུག་ཆེར། ཤིང་ཤུག་པའམ་བསང་ཤིང་། 柏树，熏烟木。（同）ཤུག་པ་II.

ཤུགས། （原注缺）势，力。

【增】1.=ཤེས་དབང་། 速度，力。2.天生的气力，能力。3.哼，呻吟。〔达〕

ཤུགས་ཀྱིས། རིང་པོ་ཡོད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཐུང་…… ཐུང་ཡང་ཡོད་པར་གྲུབ་པའོ། ། 势必，如有长者，势必亦有短者。

ཤུགས་འགྲོ། རྟེའུ། 力行（藻）。騍。

【增】馬。〔达〕

ཤུགས་འགྲོའི་ཕ། བོང་བུ། 騍父（藻）。驢。

ཤུགས་སྒྲ། སོ་གསེབ་ནས་བྱུང་བའི་སྒྲ། 嘘声，从牙隙所发之声。【增】1.哨声，吹哨声。2.用力呼唤的声音，拉物举物时的用力声。〔达〕 众人力作声。〔四〕

ཤུགས་ཅན། རྟའི་མིང་དང་སྟོབས་དང་ལྡན་པ། 1.馬。2.有力量。

【增】壮实人。〔四〕（同）ཤུགས་ལྡན།

ཤུགས་བཅུ་པ། （原注缺）第十势。

ཤུགས་ལྡན། རྟའི་མིང་དང་སྟོབས་དང་ལྡན་པ། 1.馬。2.有力量。（同）ཤུགས་ཅན།

ཤུགས་ནར་བ། ཁ་གདངས་ཏེ་གླལ་བ་ལྟ་བུ། 出长气，如張口打呵欠。

ཤུགས་ཕྱུང་བ། ནུས་པ་བཏོན་པ། 出力，施力，尽其能力。

ཤུགས་རིང་འདོན། ཁ་གདངས་ཏེ་དབུགས་རིང་དུ་འབྱིན་པ་ལྟ་བུ། 出长气，叹气，如張口出长气。

ཤུགས་རིང་འབྱིན། （注同上）

ཤུང་གིན་པ། དམོད་ཚིག་གིས་དམོད་བཞིན་པ། 詛咒，以咒語咒罵。

ཤུང་ཤུང་བ། （注同上）

【增】营营之声。〔法〕

ཤུངས། ག་ཤུང་བར་དམོད་དགོས་ན་ཤུངས། 咒罵。

【增】1.打鼾。2.嗡嗡声，营营声。〔达〕（在 ཤུང་བ 条下）

ཤུངས་དམོད། （注同上）

ཤུན། （未詳）

ཤུན་འཇམ་ཤིང་། ཤིང་སྟག་པ། 軟皮树（藻）。樺树。

ཤུན་པ། པགས་པའམ་སྐོགས། 皮，皮肤，皮壳。

ཤུན་པ་མཁྲེགས། སྨྱུག་མའམ་འོད་མའི་ཤིང་། 皮坚（藻）。竹子。

ཤུན་པ་ཅན། I.ཉ་པའང་། 1.有皮者。2.魚。

【增】有鱗魚。〔达〕

II.པགས་པ་དང་ལྡན་པ། 有皮者。

ཤུན་པ་བརྗེས་པ། སྦྲུལ་གྱི་མིང་། 换皮（藻）。蛇。

ཤུན་པ་བཤུ་རྒྱུ། པགས་པ་བཤུ་རྒྱུ། 当剝皮。

ཤུན་པ་བཤུས་པ། པགས་པ་བཤུས་ཟིན། 已剝皮。

ཤུབ། སྐད་སྒྲ་མེད་པར་ཤུབ་ཤུབ་སྨྲ་བ་ལྟ་བུ། 耳語，小声說話。【增】套子。〔四〕

ཤུབ་བུར་སྨྲ་བ། （注同上）

【增】溫和的話。〔达〕

ཤུབ་བུས་སློད་པ། སྐོག་ཏུ་འཕྲ་སློད་པ་ལྟ་བུ། 背地里讒謗。

ཤུབས། རལ་གྲིའི་ཤུབས་ལྟ་བུ། 封，套，鞘，如劍鞘。

ཤུབས་ཅན། （原注缺）有壳。

ཤུབས་ངན། རུས་སྦལ་མིང་ངོ་ཤུགས་ངན་ཞེས་པ་འང་སྣང་། 丑壳（藻）。龟，亦作 ཤུགས་ངན།

ཤུམ་ཤུམ་པ། ངུ་བཞིན་པ། 哭泣。

ཤུར་བུ། སྐ་རགས་ཤིག 腰带。

【增】1.患处，疮伤。2.后藏指面团。〔达〕

ཤུར་བུ་ཕྲེཙ། （注同上）

ཤུལ། ཤུལ་དང་ལམ་གཉིས་སྐད་དོད་གཅིག་གོ། །འགྲོ་བའི་ཤུལ་ལྟ་བུ། 1.路。2.行迹。

【增】1.无人居住的空地。2.狭路。3.遗产。4.或作 ཤུལ་དུ། 在后。〔达〕（同）ཤུལ་ལམ།

ཤུལ་དུ། ཚབ་ཏུའམ་མཐལ་དུ་ལྟ་བུ། 1.代替。2.迹。【增】在后。〔达〕

ཤུལ་པ། འགྲུལ་པའམ་ལམ་པ། 旅客，客人。

【增】1.财产継承人，継承居住权者。2.背骨，背，臀骨。〔达〕

ཤུལ་ལམ། ཤུལ་དང་ལམ་གཉིས་སྐད་དོད་གཅིག་གོ། །འགྲོ་བའི་ཤུལ་ལྟ་བུ། 1.道路。2.行迹。

【增】样子，方法。〔达〕（同）ཤུལ།

ཤུས། I.ཉི་ཤུས་ཉི་ཤུ་ཡིས་ལྟ་བུ། 如 ཉི་ཤུས 以二十（ཤུ་的第三轉声）。

II.པགས་པ་བཤུ་བྱ་ཡོད་ན་ཤུས་ཤིག 剥，剥皮（命令詞）。

ཤུས་འདེབས། ཤུགས་འདེབས་པའི་དོན། 加力，增加力量。

ཤེ། དཀར་ཤེ་ལྟ་བུ། （未详）【增】1.又作 ཤེ་སྟག ཤེ་དག 仅仅，唯一。2.数目符号117。3.ཤེ་ཁག 等于 འབྲོག་ཁག 部落名。〔达〕

ཤེ་མཐུན། ཤེད་མཐུན་པའི་དོན་དུ་སྣང་། "并力"，对貴人的尊称。

ཤེ་ན། ཞེ་ན་ཞེས་པའི་དོན་དུ་ས་ཡིག་རྗེས་སུ་དགོས་ཤེ་ན་ལྟ་བུ། 若說，用于 ས་ 后音字之后，如 དགོས་ཤེ་ན།

ཤེ་སྦྱོར། འཁྲིག་སྤྱོད། 交媾。

ཤེ་སྦྱོར་མ། སྨད་ཚོང་མ། 娼妓。

ཤེ་མ། འབྲོག་པ་ཕྱུགས་སྐྱོང་། 牧民。

【增】＝བཙས་མ། ཇེ་མ། 貴妇人。〔法〕

ཤེ་མི་ཚོད། ཕོ་མི་ཚོད། 不頂事，不能算数。

ཤེ་མུན། མུན་པའམ་མུན་ཁང་ལའང་། 1.黑暗。2.暗室。

ཤེ་མོ། དཔལ་འབྱོར་མངའ་ཐང་ངམ། 势力，权势。

ཤེ་མོང་། （原注缺）命运。

ཤེད་བསྐྱེད་པ། སྟོབས་བསྐྱེད་པ། 生力，施力。

【增】1.用力。2.着急。〔四〕

ཤེད་ཆེ། སྟོབས་ཆེན་པོའམ་ཤ་རྒྱགས་པ་ལའང་། 1.强壮，力气大。2.肥胖。

ཤེད་མཐུན། ནུས་པ་མཐུན་པའམ་ཡིད་མཐུན་པ་ལའང་། 1.合力。2.同意。

【增】閣下，大人。〔达〕

ཤེད་བདག སྐྱེས་བུ་བདག་ཉིད་དམ་གང་ཟག 丈夫，我，补特伽罗(佛)，人。

【增】有統治权者，君主。〔达〕

ཤེད་བྱེ་བ། སྟོབས་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ། 力量施展，生长力量。【增】聪慧。〔四〕

ཤེད་བུ། གང་ཟག་དང་མི་སྤྱི་ལའང་། 儒童，补特伽罗(佛)，人。【增】摩納縛迦，摩納(古譯)。

〔本〕（同）ཤེད་ལས་སྐྱེས།

ཤེད་སྦྱངས་པ། ཉེས་ཁག་སྦྱངས་པ་ལྟ་བུ། 悔謝，如謝罪。

ཤེད་མ་ཕྱེ་བ། བུ་ཆུང་ཆུང་ལའང་། 1.力量未施展。2.小孩。

ཤེད་མ་ཕྱེད་པ། མཐུ་སྟོབས་མ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ། 力量未施展，未長力气。

ཤེད་མོ། སྟོབས། 气力，力量。

ཤེད་ལས་སྐྱེས། གང་ཟག་དང་མི་སྤྱི་ལའང་། 意生，补特伽罗（佛），人。（同）ཤེད་བུ།

ཤེད་ཤོར་བ། ཉམས་པའི་དོན། 衰退。

ཤེན་ཏེ་ལ། 〔梵〕 ངན་པ། 恶。

ཤེའུ། རི་དྭགས་ཤ་བའི་ཕྲུ་གུ་ལའང་། 小鹿。

ཤེའོ། ཟེར་རོའམ་ཅེ་རོ་དང་ཞེའོ། ། 說，傳說。

ཤེར། སྐད་ཆ་བར་ཚུར་བཤེར་དགོས་ན་ཤེར། 比較，对照。【增】勘。〔四〕

ཤེར་ཕྱིན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ལྟ་བུ། 慧度，般若波罗密多(佛)，如教般若波罗密多，道般若波罗密多。

ཤེར་ལྷ། ཤེས་རབ་ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ། 慧天（佛），般若天女，妙音天女。

ཤེལ། ཤེལ་དཀར་ཕྲེང་བ་ལྟ་བུ་བྱི་ལ་ཞེས་ལེགས་སྦྱར་ནས་བྱུང་བའམ། 晶石，水晶，是梵文བྱི་ལ་之变音。【增】玻璃。〔达〕

ཤེལ་ཀ་ར། ཤེལ་འདྲ་བའི་ཀ་ར་དཀར་པོ། 冰糖，白冰糖。

ཤེལ་སྒོང་། ལུག་ལའང་། 1.玻璃球。2.綿羊。

ཤེལ་ཅན། རྣམ་སྲས་ཀྱི་རྩེ་གནས་ལའང་། 1.有水晶。2.毗沙門（天神名）游戏处。

ཤེལ་ཏ། ཤིང་ཚོའམ། 没药。

ཤེལ་དམ། རིན་ཆེན་ཤེལ་གྱི་སྣོད་སྤྱད། 玻璃瓶。

ཤེལ་སྤྱད། （注同上）

ཤེལ་ཕྲེང་། ཤེལ་གྱི་ཕྲེང་བ། 玻璃珠串，水晶珠串。

ཤེལ་མིག མིག་ཤེལ་ལའང་། 眼鏡。

ཤེལ་ཚོགས། ཡོས་དཀར་ནག་འདྲེས་མ། 黑白掺杂之炒麦。

ཤེས་ཀྱི་ཁེ་འདོད། སྙན་གྲགས་འདོད་པ་ལྟ་བུ། 求人知，求名聞。

ཤེས་རྒྱས་བྱེད་པོ། ནམ་གྲུ་སྐར་མ་ལའང་། 增慧者（藻）。奎宿（二十八宿之一）。

ཤེས་རྒྱུད། བསམ་རྒྱུད། 內心，心性。

ཤེས་འཆལ། ཤེས་རབ་འཆལ་བ་ལྟ་བུ། 恶慧（佛），智慧錯乱。（同）ཤེས་ཟེ་ཟེ།

ཤེས་གཉེན་ཅན། ཡོན་ཏན་ཅན་ནམ་བཤེས་གཉེན་ལའང་། 1.有功德者，有学問者。2.亲友。

ཤེས་སྙམ། ཤེས་ཨེ་སྙམ། 自以为知道。

ཤེས་དང་ཤེས་བྱའི་བདག་པོ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། 知所知主（藻）。时輪（本尊名）。

ཤེས་ལྡན། གང་ཟག་དང་མི་དང་མཁས་པ་རིག་པ་ཅན་ལའང་། 1.补特伽罗（佛）。2.人。3.有智慧学問者。【增】多見識。〔四〕（同）ཤེས་རབ་ཅན།

ཤེས་ལྡན་མ། ཤེར་ཕྱིན་མའང་། 1.具有智慧之女子。2.般若母（菩薩名）。

ཤེས་པ། གོ་བའམ་མཁྱེན་པའམ་རིག་པ། 了解，知道，曉得，明白。

【增】1.聰明。2.学識，学問。〔达〕 情。〔四〕

ཤེས་པ་ཅན། མུ་སྟེགས་གཅེར་བུ་པ་ལའང་། 1.有智。2.裸体外道。

ཤེས་པ་འཐིབས། ཤེས་པ་མི་གསལ་བ། 蔽聰塞明，心智不明。(同) ཤེས་རབ་རྟོག

ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ། སྨྱོན་པའམ་ཆང་གིས་བཟི་བ་ལྟ་བུ། 心不正住（佛），精神不正常，瘋狂，如酒醉。

ཤེས་འཁྲུས་པ། སེམས་གཡེངས་པ་ལྟ་བུ། 心散乱。

ཤེས་བྱ། ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །གཞལ་བྱ་ཡུལ་ཆོས་རྣམས་དོན་གཅིག་གོ། 所知（佛），一切所了知的境界，与“所量”、“境”、“法”等同是一义。

【增】可知的事物，必須知道的事物。〔达〕

ཤེས་བྱེད། ཤེས་པར་བྱེད་པོའམ་སྒྲུབ་བྱེད་ལའང་། 1.証知（佛）。2.能立（佛）。

ཤེས་སྨྲེར་མ། ཤེ་སྨྲེར་མ་སྣད་ཚོང་མའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 ཤེ་སྨྲེར་མ། 蕩妇，娼妓。

ཤེས་ཞན་པ། ཤེས་རབ་དམན་པ། 智力低下。

ཤེས་བཞིན་པ། ཤེས་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་ད་ལྟ་བ། 現在正知道。【增】正知（佛）。〔本〕(同) ཤེས་ཤེས།

ཤེས་བཞིན་མིན་པ། མི་ཤེས་བཞིན་དུ་བྱ་སྤྱོད་ལ་འཇུག་པའི་ཤེས་པའོ། ། 不正知（佛），自已不了解而妄作事情的心，非故意之心。

ཤེས་ཟི་ཟི། ཤེས་རབ་འཆལ་བ་ལྟ་བུ། 智慧混乱。(同) ཤེས་འཆལ།

ཤེས་རང་གྲོགས། བཤེས་རང་གྲོགས་སམ་གཉེན། 知友，朋友，亲友。

ཤེས་རབ། རབ་ཏུ་ཤེས་པ་སྟེ་བརྟག་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་…ཤེས་པའོ། ། 智慧，般若（佛），对于所观察的事能分辨其功德过失之心。

ཤེས་རབ་སྐུ། འཇམ་པའི་དབྱངས། 慧身（藻）。文殊（菩薩名）。

ཤེས་རབ་འཁོར་ལོ། （注同上）慧輪（藻）。

ཤེས་རབ་ཅན། གང་ཟག་དང་མི་དང་མཁས་པ་རིག་པ་ཅན་ལའང་། 有慧(藻)。1.补特伽罗(佛)。2.人。3.有智慧学問的人。

(同) ཤེས་ལྡན།

ཤེས་རབ་རྟོག ཤེས་པ་མི་གསལ་བ། 心智不明。

(同) ཤེས་པ་འཐིབས།

ཤེས་རབ་ཕྱོགས། མར་ངོ་འི་མིང་། 慧品(藻)。下弦。

ཤེས་རབ་མྱུར་བ། རབ་ཏུ་ཤེས་པའི་བྱེ་བྲག 速慧（佛），智慧之一种。

ཤེས་རབ་ཟབ་པ། （原注同上）深慧（佛）。

ཤེས་རབ་གསལ་མོ། ཧྲ་མོ་ཨུ་སྨྲཿ། 明慧女（藻）。郞摩天女。（同）ཤེས་གསལ་མ།

ཤེས་རབ་གསུམ། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་གསུམ་མོ་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་སོ།། 三慧（佛）：聞、思、修三慧。

ཤེས་རབ་ལྷ་མོ། དབྱངས་ཅན་མ། 慧天女(藻)。妙音天女。

ཤེས་རེ་སྐན། ཤེས་ཨེ་ཡིན་ཤེས་ཨེ་རེད། 知道嗎?

ཤེས་ཤེས། ཤེས་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་ད་ལྟ་བ། 現在正知道。（同）ཤེས་བཞིན་པ།

ཤེས་སོ། མཁྱེན་ནོའམ་རིག་གོ། 知道了，見到了。

ཤེས་གསལ་འདུལ། ཁྱབ་འཇུག 調伏明慧（藻）。遍入（天神名）。

ཤེས་གསལ་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 明慧女（藻）。鄔摩天女。（同）ཤེས་རབ་གསལ་མོ།

ཤོ། གྲུ་བཞི་མོ་ཤོའམ་རྩེད་མོ་རྩེ་བའི་ཤོ་དང་ཤོ་མིག་ནི་ཤོ་ངོས་དྲུག་ལ་གཅིག་ནས་དྲུག་བར་ཡོད། འདི་ལ་ཚེ་པོ་ཡང་ཟེར། 骰子，亦名 ཚེ་པོ། 【增】稅。〔高〕（同）ཤོ་པོ།

ཤོ་ཁྲལ། ལ་རྩུགས་ཁྲལ་དང་ཚོང་གི་ཁྲལ་དེང་སང་སྒོ་ཁྲལ་ཟེར་བ་དང་རྒྱ་གར་སྐད་ཤོ་ལྐཿདང་ཤོ······ལྐཱཿའི་ཟུར་ཆག་གམ། 关卡税，商业税，現在說 སྒོ་ཁྲལ། 是梵文ཤོ་ལྐཿ ཤོ་ལྐཱཿ之变音。

ཤོ་གམ། （注同上）

ཤོ་གམ་པ། སྒོ་ཁྲལ་པ་དང་ཚོ་ཤོ་པ་དང་བབ་ཤོ་པ་ལྟ་བུ། 收稅人。（同）ཤོ་ཚུགས་པ།

ཤོ་གམ་བརྒྱས་པ། སྒོ་ཁྲལ་ལས་འདས་པ། 漏稅。偷漏关稅。

ཤོ་འཁྱིད་པ། ཤོ་ཡིས་རྩེད་མོ་རྩེ་བའམ་རྩེད་མོ་རྩེད་མཁན་ལའང་། 1.用骰子游戏。2.玩骰子者。（同）ཤོ་རྩེད་པ།

ཤོ་ཀལ། ཤ་འོད་ཆུ་ལོག 洪水。

ཤོ་སྒྲ། དོན་མེད་པའི་སྒྲ་སྟེ་ལོ་མའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། 无意义之声音，如树叶声。

ཤོ་ཙན། （未详）

ཤོ་ཆས། ཤོ་འི་རྩེད་མོ་རྩེ་བའི་ཡོ་བྱད་སོགས། 賭具，玩骰子之工具等。（同）ཤོ་གདན།

ཤོ་དོར་བ། རྩེད་མོ་རྩེ་བ། 擲骰子。

ཤོ་གདན། ཤོ་འི་རྩེད་མོ་རྩེ་བའི་ཡོ་བྱད་སོགས། 賭具,玩骰子之工具等。【增】=ཤོ་སྟན། 擲骰子的板子或布。〔达〕（同）ཤོ་ཆས།

ཤོ་འདོར་བ་པོ། ཤོ་འི་རྩེད་མོ་རྩེ་བ་པོ། 擲骰子者。

ཤོ་བེ། ཤོབ་ཚིག་གམ་རྫུན་ཚིག 謊話，瞎說，妄語。

ཤོ་མང་། （原注缺）羌活（葯名）。

ཤོ་མིག ཤོ་མིག་ནི་ཤོ་ངོས་དྲུག་ལ་གཅིག་ནས་དྲུག་བར་ཡོད། 骰子点，六面从一点至六点。

ཤོ་རྩེད་པ། ཤོ་ཡིས་རྩེད་མོ་རྩེ་བའམ་རྩེད་མོ་རྩེད་མཁན་ལའང་། 1.用骰子游戏。2.玩骰子者。（同）ཤོ་འཁྱིད་པ།

ཤོ་ཚུགས་པ། སྒོ་ཁྲལ་པ་དང་ཚོ་ཤོ་པ་དང་བབ་ཤོ་པ་ལྟ་བུ། 收稅人。（同）ཤོ་གམ་པ།

ཤོ་ར། ཞྭ་རེའམ་ཁ་མཚུ་ཤོ་སྒྲིས་ལྟ་བུ། 豁唇。【增】=ཤོར་བ། 〔达〕 等于ཟེ་ཚྭ། 硝石，火硝。〔法〕

ཤོ་ར་རེ། འཆོར་ཡོང་ངམ་ཤོར་ནས། 散失，散佚。

ཤོ་ལི། （未详）

ཤོ་པོ། གྲུ་བཞི་མོ་ཤོའམ་རྩེད་མོ་རྩེ་བའི་ཤོ་དང་ཤོ་མིག་ནི་ཤོ་ངོས་དྲུག་ལ་གཅིག་ནས་དྲུག་བར་ཡོད། འདི་ལ་ཚེ་པོ་ཡང་ཟེར། 骰子，亦名 ཚེ་པོ།（同）ཤོ།

ཤོག བཀྲ་ཤིས་ཤོག་དང་དྭགས་ཤོག་སྐུ་བུ་དང་འདིར་ཤོག་སྐུ་བུ། （又）འདི་རུ་ཤོག་གསམ་ཚུར་ཤོག་སྐུ་བུ། 1.祈求詞，如 བཀྲ་ཤིས་ཤོག 2.紙。3.来! 如这里来! 过来! 【增】1.覲面叫人来。2.捆子。〔四〕

ཤོག་ཀ་ཤི། དཔེ་ཆའི་སྣོད་ཤོག་ཀ་ཤི། 书夹，盛书器。

ཤོག་གུ། ཡུལ་དྭགས་པོ་ནས་བྱུང་བའི་ཤོག་བུ་ལ་དྭགས་ཤོག་ཟེར་བ་སྐུ་བུ། 紙，如 དྭགས་པོ་ 地方所产的紙名 དྭགས་ཤོག （同）ཤོག་བུ།

ཤོག་གྲིགས། ཤོག་བུ་གྲིགས་བུ་ལེབ་གཅིག 紙片，紙頁。（同）ཤོག་ལྷེ།

ཤོག་ལྡེབས་གཅིག ཤོག་བུ་ཉིས་ལྟབས་སུམ་ལྟབས་བརྟབས་པའི་ལྡེབས་གཅིག་དང་གཉིས་སོགས། 一折，如把紙折作一迭、二迭等。

ཤོག་བུ། ཡུལ་དྭགས་པོ་ནས་བྱུང་བའི་ཤོག་བུ་ལ་དྭགས་ཤོག་ཟེར་བ་སྐུ་བུ། 紙，如 དྭགས་པོ་ 地方产的紙名 དྭགས་ཤོག （同）ཤོག་གུ།

ཤོག་སྒྲག ཤོག་བུའི་རྩེད་མོ་རྒྱ་བྱེད་སྒྲག་སྒྲག་ཅེས་པའི་སྒྲ་ཅན། 紙炮，鞭炮，爆竹。

ཤོག་ཚལ། （原注缺）紙片。

ཤོག་ཤིང་པ། རྡྭ་རེའུ་ལྡུག་ཟེར། 大戟草。

【增】皮能制紙的树。〔达〕（达无 པ་字）

ཤོག་ལྷེ། ཤོག་བུ་གྲིགས་བུ་ལེབ་གཅིག 紙頁。（同）ཤོག་གྲིགས།

ཤོང་། ནང་དུ་ཤོང་ཤོང་བའམ་ཆུད་བཞིན་པ་དང་ས་ཆ་གཤོངས་ཟེར། 1.里面容得下，裝得进去。2.地方低下，洼。【增】1.＝སྡིངས། 2.又作 གཤོང་ 或 གཤོངས། 谷，坑，凹处。3.西藏地名。〔达〕（同）ཤོང་ཤོང་།

ཤོང་གིན་འདུག ཆུད་ཀྱིན་འདུག 容納得下，装得下。

ཤོང་སྟོན། ཤོ་སྟོན་ཞེས་པའི་ཡུལ་ཟེར། 1.西藏一学者名。2.西藏一地名。

ཤོང་བ། ཆུད་པ། 容納，装进。

【增】1.保持，包容，有地方。2.＝ཆུད། 心中受持。3.眷出，移开，眷空，取出。〔达〕

ཤོང་བུ། དམའ་ས་གཤོང་བུའི་དོན་དུ་སྣང་། 低处，洼地。【增】犁过的痕路，沟。〔达〕

ཤོང་ཤོང་། ནང་དུ་ཤོང་ཤོང་བའམ་ཆུད་བཞིན་པ་……དང་ས་ཆ་གཤོངས་ཟེར། 1.里面容得下，装得进去。2.地方低下，洼。

【增】崎嶇的。〔达〕（同）ཤོང་།

ཤོད། I. སྐད་ཆ་ཤོད། 說，說話。

II. བཅུ་ཤོད་དང་བརྒྱ་ཤོད་སྐུ་བུ་སྟེ་བརྒྱ་ཤོད་ནས་སུམ་ཅུ་འགོད་ནས་ཕྱི་ན་བདུན་ཅུ་ལྷག་པ……སྐུ་བུ། 算，如十个，百个，一百中减三十余七十。【增】下部，下端。〔达〕 下首。〔四〕 山下。〔本〕

ཤོད་འགོད་པ། （注同上II）

ཤོད་མགྲོན། རྩེ་ཤོད་ཀྱི་མགྲོན་གཉེར། 西藏的職位名。

ཤོད་སྒྲ། ཤོ་སྒྲའམ་པོ་མའི་སྒྲ་ཟེར། 响声，如树叶声。【增】草木的声音及衣服掠过的声音。〔法〕

ཤོད་ཐབས། རྒྱ་ནག་སྐད་དུ་ཐོན་པན་ཟེར་ཐབས། 算法，算术，算盘算法。

སྙོད་དུ། འོག་དུའམ་སྟེང་སྙོད་གཉིས་ལྟ་བུ། 下面。【增】向下的，降下的。〔达〕

སྙོན་པ། མྱུར་བ། 迅速，灵活。

སྙོབ་བེ། རྫུན་ཚིག་གམ་ཁྲམ་པའི་ཚིག 妄語，謊言。

སྙོབ་ཚིག （注同上）

སྙོམ་རྭ། བཤམས་བྱ་གསོམ་བྱེད་རྭ་བ་ལའང་། 陈列物品之院落。

སྙོམ་སྙོམ་པ། སྔ་གོན་གསོམ་བཞིན་པ། 准备，正在准备。

སྙོམས། མཆོད་པའམ་བཤམས་བྱ་ཡོད་ན་སྙོམས་ཤིག་ལྟ་བུ། 摆，陈列，布置（命令詞）。

སྙོར། ཤུ་རེ་དང་སྙོ་རུ་ལའང་། 1.遺失。2.嘴唇缺豁。【增】参看སྙོ་རེ། 〔达〕1.脱落。2.打住又脱落。〔四〕 逃跑。〔高〕

སྙོར་བ། （原注同下条） 1.心失念，迷惑。2.被盗，遺失。【增】逃遁，逃避，逃脱。〔达〕

སྙོར་ཟིན་པ། སེམས་སྙོར་བའམ་རྐུན་མར་སྙོར་ཟིན་པ། 1.已失知覚，迷惑。2.已被盗，已遺失。

སྙོལ། བསྙོལ་ལས་ལྷག་པོ་ལའང་། 剩余，超过，附加。

སྙོལ་བརྐོས། （未詳）

སྙོལ་ཐེབས་འགྱུར། རྗེས་ལུས་ཐེབས་སུ་འགྱུར་རམ་བསྙོལ་འདེབས་སུ་འགྱུར། 挽留，使留下。（同） སྙོལ་སྙོལ་བ།

སྙོལ་པོ། ལུས་བྱེད་སྙོལ་པོ། （未詳）
【增】蒲柳。〔四〕

སྙོལ་ཅེ། 〔汉〕ལྷམ་གྱི་བྱེ་བྲག་རྒྱ་ནག་སྐད། 靴子。

སྙོལ་སྙོལ་བ། རྗེས་ལུས་ཐེབས་སུ་འགྱུར་རམ་··· བསྙོལ་འདེབས་སུ་འགྱུར། 挽留，使留下。（同） སྙོལ་ཐེབས་འགྱུར།

གཤག ཤིང་གཤག་པར་བྱའམ་ཁ་གཉིས་སུ་གཤག་དགོས་ལྟ་བུ། 劈开。【增】区分，分别，分开。〔达〕（达作 གཤག་པ་）

གཤག་བྱ། （原注同上）所劈，当劈。

གཤགས། （原注缺）1.訴訟。2.正直，公正。3.劈开。【增】1.劈細枝。2.弄碎。〔四〕

གཤགས་བཀྱེ་བ། ཞལ་ལྕེའམ་འཐབ་རྩོད་བྱེད་པའམ་བྱས་པ་ལའང་གཤགས་འབྱེད་ཅེས་སྣང་། 訴訟，斗争，亦作 གཤགས་འབྱེད།

གཤགས་འགྱེད། （注同上）
【增】調査研究合法的理由。〔法〕

གཤགས་རྒྱབ་པ། གཤགས་འགྱེད་པ། 諍訟。

གཤགས་རྒྱལ་བ། གཏམ་རྒྱལ་བའམ་རྩོད་པའམ་ཁ་རྒྱལ་བའམ་ཐོབ་པ། 胜訴，辯論胜利。

གཤགས་ངན་དགོད། གཏམ་གཤགས་ངན་པས་གད་མོ་བགད་པ། 由挖苦人而发笑。

གཤགས་པ། ཤིང་གཤགས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 劈开了，如把木头劈开了。
【增】1.划破。2.劈去細枝。〔四〕

གཤང་བཀྲོལ་བ། བོན་པོ འི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རོལ་མོ་ཞིག་བཀྲོལ་བ། 摇手鼓（黑教的一种乐器）。

གཤང་བ། ཤང་ཤང་ཞེས་བརྗོད་པའམ་སྨོད་པ། 数說，申斥。【增】=བཤང་བ། 〔达〕

གཤམ། I.སྨད་དང་སྙོད་དང་དམའ་དང་ཞོལ། 后面，下部，低。

II. གོས་ཀྱི་སྨད་ཡ་འདང་། 衣裳的下摆。

【增】不孕育的。〔达〕

གཤམ་ཐབས། སྨད་གོས་ཤིག 裙子。

གཤམ་ཐབས་ཀྱི་ཐབས། སྨད་གོས་ཀྱི་ཚབ་ཏུ་རུང་བའི་གོས་ཤིག 替裙，能代替下衣之一种衣服。

གཤམ་པ་པོ། （原注缺）陈列者。

གཤམ་འབྱར། སྐར་ཁུང་གི་སྟེང་ཁྱམས་ཀྱི་རས་ཀྱི་གཤམ་འབྱར་ལྟ་བུ། 窗帘，簷帘，如窗簷上所挂之布帘。

གཤམ་མ། མཇུག་མ། 后者，在后面的。

གཤའ། དགྲ་ཡང་འདང་། 1.眞，純。2.仇人。

【增】=ཡིན་ལུགས། 适当，合宜。〔达〕

གཤའ་མ། ཡང་དག་པའམ་ངོ་ཐོག་གམ་རྣལ་མར་དངོས་སུ། 正确，眞正，眞的，正常。

【增】1.=སྐྱོན་མེད་པ། 无染污，正直，誠实，善。2.=ཤ་སྟག 唯一，仅仅，純一。〔达〕

གཤའ་ཚེ། ལྕགས་རིགས་ཤིག 锡。

གཤའ་ཚེ་དཀར་པོ། （注同上）

གཤར་ཡིག ཤར་ཤར་བྲིས་པའི་ཡི་གེའམ་དེང་སང་དབུ་མེད་ཡི་གེ་ཟེར། 草书，現在称为 དབུ་མེད་ཡི་གེ། 无头字。

གཤས། རྣམ་མས། 純洁。

གཤིན། ཕྱིར་གཤེགས་གཤིན་པོ་དང་ཞིང་ས་གཤིན་པོ་དུལ་བ། 1.死者。2.田地肥沃。

（同）གཤིན་པོ།

གཤིན་གྱི་ནགས། དུར་ཁྲོད། 尸林，坟墓。

གཤིན་དགེ། ཤི་བ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་མཛད། 亡福，为死者作善后之事。

གཤིན་རྗེ། ཤི་བ་རྣམས་ཀྱི་རྗེ་བོ། 閻罗，閻王。

གཤིན་རྗེ་རྒྱལ་པོ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའམ་ཡ་མ་རཱ་ཛཿ། 閻罗王。

གཤིན་རྗེ་མ། ཨུ་མཱཿ། 閻罗女(藻)。鄔摩天女。

གཤིན་རྗེ་མོ། བྲ་ཉེ་སྐར་མ་ཡང་འདང་། 閻罗女(藻)。胃宿（二十八宿之一）。

གཤིན་རྗེ་གཤེད། འཇིགས་བྱེད། 降閻摩尊，能怖金刚，大威德（本尊名）。

གཤིན་རྗེའི་བདག གཟའ་སྤེན་པ། 閻罗主(藻)。土曜。

གཤིན་རྗེའི་ཕྱོགས། ལྷོ་ཕྱོགས། 閻罗方（藻）。南方。

གཤིན་རྗེའི་བ་དན། གཟའ་སྤེན་པ། 閻罗幡(藻)。土曜。

གཤིན་རྗེའི་འབུ། སྲོག་ཆགས་གྲོག་མ། 閻罗虫(藻)。蚂蚁。

གཤིན་རྗེའི་གཞོན་པ། མ་ཧེ། 閻罗乘（藻）。水牛。

གཤིན་རྗེའི་སྲིང་མོ། ཆུ་བོ་པཀྵུ། 閻罗妹(藻)。嚩刍河（印度河流之一）。

གཤིན་འདྲེ། གདོན་འདྲེ་གཟུགས་ཅན། 死鬼，鬼魂，有形魔鬼。

གཤིན་གནས། （原注缺）死者处。

གཤིན་པ། ཞིང་པ་དང་མཐུན་པ་ཡང་འདང་། 1.农夫。2.和顺，可人意。【增】1.良好。2.亡魂，死了的东西。〔达〕

གཤིན་པོ། ཕྱིར་གཤེགས་གཤིན་པོ་དང་ཞིང་ས…

གཤིན་པོ་དུལ་བ། 1.死者。2.田地肥沃。(同) གཤིན།

གཤིན་མ། མཛའ་གཅུགས་མ་ལའང་། 1.和美。2.爱人。

གཤིན་རྫས། ཤི་བ་རྣམས་ཀྱི་ནོར་རྫས། 遗物，死者之財物。【增】=བསྔོ་རྟེན། 送給寺庙請超度灵魂之亡人財物。〔达〕

གཤིན་ཟས། ཤི་བ་རྣམས་ཀྱི་ཟས། 供死人之飯。【增】1.=རོ་ཟས། 2.或說是人死后供僧的飯食。〔达〕

གཤིན་ས། ཞིང་ས་ས་དུལ་མ། 肥地，良田，熟田。

གཤིབ་དགོས། ཚར་དུ་དངར་བར་གཤིབ་རྒྱུ། 排列，排列整齐。

གཤིབ་པ་པོ། གྲལ་བྱུས་རིམ་སུ་གཤིབ་པ་པོ། 排列者，排列班次者。

གཤིབ་བྱ། གྲལ་ཚར་དུ་དངར་བར་གཤིབ་པར་བྱ། 所排，当排列整齐。

གཤིབས་པ། མ་འཆོལ་བར་མཉམ་དུ་གཤིབས་ཟིན་པ། 排齐，布置。

གཤིས་ཀ་ངན་པ། བསམ་པ་ངན་པའམ་རང་… བཞིན་ངན་པ། 性情坏，禀性恶，脾气不好。

གཤིས་ངན། (原注同上)禀性不好。【增】难缠。〔四〕

གཤིས་རྩུབ། (注同上)【增】性子暴躁。〔四〕

གཤིས་བཞིན། ཚུལ་བཞིན་ལའང་། 1.如实，随其本性。2.如理，合乎道理。

གཤིས་བཟང་། རང་བཞིན་བཟང་པོ། 善良，禀性好。

གཤིས་ལུགས། གནས་ལུགས་སམ་སྟོང་པ་ཉིད། 真理，本性，空性(佛)。

གཤིས་ལུགས་གཤུང་། གནས་ལུགས་ལ་སྨོད་པ། 譏毁真理。

གཤུང་བ། ཁ་སྐྱ་བའམ་ཤུབ་བུར་སྨོད་པ། 譴責，微詞譏諷。

གཤུམ་པ་པོ། ངུ་མཁན། 哭者。

གཤུམ་ཡོང་། ངུ་ཡོང་། 哭泣。

གཤེ་བ། བཀའ་བཀྱོན་གནང་བ་ལྟ་བུ། 罵，辱罵，呵責。【增】怀恨，醉鬧。〔四〕

གཤེ་གཤེ་བཏང་བ། (注同上)

གཤེག ཤིང་གཤག་པ་པོས་གཤག་རྒྱུ་ལའང་སྣང་། 劈。

གཤེག་བྱེད། (原注同上)劈柴者。

གཤེགས་པ། I.གཤགས་པའི་དོན་དུའང་སྣང་། 已劈开。
II.སོང་བའམ་སྤྱོན་པ་དང་ཕེབས་པའམ་ཤི་བ་… ལའང་། 1.去，往(敬)。2.来(敬)。3.死(敬)。

གཤེགས་སུ་གསོལ། སྤྱོན་པར་མཛོད། 請降临，請来。

གཤེད། གཤིན་རྗེ་གཤེད་ལྟ་བུ། 害，如"害閻摩"(本尊名，即大威德)。【增】=ཤེད། 大概的方向，某处，彼处附近。〔达〕

གཤེད་ལྡན། (原注缺)【增】下賤人。〔达〕

གཤེད་བབས། དགྲ་བོར་གྱུར་པའི་མིང་། 侵害(藻)。成仇。

གཤེད་བྱེད། འཆི་བར་བྱེད། 損害。

གཤེད་མ། གསོད་པ་པོ། 杀人者，劊子手。
【增】1.死神，复仇之神，地狱中折磨罪人者。2.能作最卑賤事情的下等人。〔达〕

གཤེན་རབས། བོན་པོའི་སྟོན་པ་གཤེན་རབས། 黑教之祖师。【增】黑教祖师的略称，原名为བོན་གཤེན་རབས་མི་བོ་ཡེ་གཤེན། 〔达〕

གཤེ་འོ། དམོད་དོ་ཞྭ་བྱ། 罵呀!

གཤེར་ཆེ་བ། བཞའ་གཤེར་རློན་པ་ཆེ་བ། 太湿，过于潮湿。

གཤེར་ལྡན། ཟླ་བ་ལའང་། 1.湿的。2.月亮。

གཤེར་པ་པོ། ཞིབ་ཏུ་སྐད་ཆ་པར་ཚུར་ཟེར་བར་བྱེད་པ་པོ། 辯駁者，彼此詳細辯駁者。

གཤེར་བ། རློན་པའམ་ཆུའི་ཁམས། 1.湿潤，潮湿。2.水界。【增】1.水，流質，液体。2.請求，懇求。3.=གསོར་བ། 度量。〔达〕

གཤེར་བྱེད། （注同上）

གཤེར་ཚགས། ཞིབ་ཏུ་སྐད་ཆ་པར་ཚུར་ཟེར་བ། 辯論，彼此詳細辯駁。

གཤེར་འཛིན། སྤྲིན་པ། 持湿，含湿气(藻)。云。【增】水。〔达〕

གཤེར་ས། ས་ཆ་རློན་པའམ་བཞའ་ཡོད་ས། 湿地。

གཤེས་པ། གཤེ་གཤེ་བཏང་བ། 責罵。

གཤོ་རྒྱུ། ཆུ་ཕྱིར་གཤོ་རྒྱུ། 将向外淘水。

གཤོ་བ་པོ། ཆུ་ཕྱིར་གཤོ་བ་པོ། 淘者，淘水者。

གཤོག་དཀར་བ། ངང་པ་ལའང་། 1.白翅膀。2.鵝。

གཤོག་བཀྲ་བ། བྱ་སྲེག་པ། 花翅(藻)。鷓鴣。

གཤོག་འགྲོ། བྱ་སྤྱི་ལའང་། 翅行（藻)。鳥。

གཤོག་སྒྲོ། བྱའི་གཤོག་པའམ་བྱ་སྒྲོ། 鳥翅，鳥翎。（同）གཤོག་པ།

གཤོག་ལྗང་བ། ནེ་ཙོ། 綠翅（藻)。鸚哥。

གཤོག་ལྡན། བྱ་སྤྱིའི་མིང་། 具翅（藻)。鳥。

གཤོག་པ། བྱའི་གཤོག་པའམ་བྱ་སྒྲོ། 鳥翅，鳥翎。【增】1.劈裂，撕。2.坦白，发露，自首，認罪，悔罪。〔达〕（同）གཤོག་སྒྲོ།

གཤོག་པ་ཅན། བྱ་དང་རྟའི་མིང་ལའང་། 有翅（藻)。1.鳥。2.馬。

གཤོག་པ་པོ། ཤིང་གཤོག་པ་པོ། 劈者，劈柴者。

གཤོག་མཛེས། （原注缺）美翅。

གཤོགས། ཁ་བྲག་དང་ཁ་གཉིས་སུ་གཤོགས། 1.叉口。2.撕开，劈成两块。

གཤོང་བུ། དམའ་ས་ལྗོངས་སྲང་གཤོངས། 洼地，盆地，低处。【增】水盆。〔达〕

གཤོངས། （注同上）
【增】1.狹地。2.深谷。〔达〕

གཤོངས་སུ། ལྗོངས་སུ། 在低地，在盆地。

གཤོད་པ་པོ། སྐད་ཆ་ཤོད་པ་པོ་ལའང་སྣང་། 1.梳者。2.說話者。

གཤོབ་པ་པོ། ཤོབ་ཤོབ་སྨྲ་བ་པོ། 說謊話者。

གཤོམ་རྒྱུ། སྟ་གོན་ནམ་གཡུལ་དང་གཏོར་མ་གཤོམ་རྒྱུ། 所陈設，将布置。

གཤོམ་པ་པོ། སྟ་གོན་ནམ་གཡུལ་གཤོམ་པ་པོ་དང་གཏོར་མ་གཤོམ་པ་པོ། 設备者，布置者。

གཤོམ་ར། གྲབས་སྒྲིགས་གཤོམ་ར། 准备处，筹备处。

གཤོར། བྲེ་ཚད་ཀྱིས་གཤོར་རྒྱུ་དང་རྔོན་པས་གཤོར་བ་དང་སྐྲ་རྩུབ་པོ་གཤོར་བ་དང་བྱ་གཤོར་ཟེར་བ་ལའང་། 1.用升量。2.猎兽。3.头发粗糙。4.捕鳥。【增】1.=ཡུར་བ་ 或 ཡུར་བའི་གཤོར། 水道，水沟。2.兽角所制的杓子。3.སྡུང་བུ། 鉆孔器，針。〔达〕 渊。〔四〕

གཤོར་བ་པོ། བྲེ་ཚད་ཀྱིས་གཤོར་བ་པོ་དང་གཤོར་རྒྱུ་རི་དྭགས་རྔོན་པ་དང་སྐྲ་རྩུབ་པོ་གཤོར་བ་པོ་དང་བྱ་གཤོར་ཟེར་བ་ལའང་། 1.用升量者。2.猎人。3.头发粗糙者。4.捕鳥者。

གཤོལ་གྱི་དབྱིག་པ། གཤོལ་མདའ་ལའང་། 犁柄。

གཤོལ་གྱིས་རྩེ་བ། འདོད་ལྷ། 犁戏（藻）。欲天（爱神）。

གཤོལ་མགོ། ཞིང་ས་རྨོ་བྱེད་ཀྱི་གཤོལ་མདའ། 犁头。（同）གཤོལ་མདའ།

གཤོལ་ཅན། མ་ཧེ་ལའང་། 1.有犁。2.水牛。

གཤོལ་ལྕགས། ཐོང་གཤོལ། 鏵，犁。【增】犁挽鉤。〔四〕（同）གཤོལ་པོ།

གཤོལ་བཏབ་པ། གཤོལ་མདས་འདེབས་པ་ལྟ་བུ། 用犁耕地。（同）གཤོལ་འདེབས།

གཤོལ་རྟེན། （原注缺）犁身。

གཤོལ་མདའ། ཞིང་ས་རྨོ་བྱེད་ཀྱི་གཤོལ་མདའ། 犁。【增】犁荐。〔四〕（同）གཤོལ་མགོ།

གཤོལ་མདའ་འཛིན། གསེར་གྱི་རི་ཞིག 持双山，持軸山，伊沙馱罗山（佛），七金山之一。

གཤོལ་འདེབས། གཤོལ་མདས་འདེབས་པ་ལྟ་བུ། 用犁耕地。（同）གཤོལ་བཏབ་པ།

གཤོལ་ལྡན། མ་ཧེ་ལའང་། 1.有犁。2.水牛。【增】=བེ་ཏའི་ཤིང་། ཤིན་ཏུ་རེ་ཁེ་ལ། 椰子。〔达〕

གཤོལ་པོ། ཐོང་གཤོལ། 犁。【增】白楊树。〔达〕（同）གཤོལ་ལྕགས།

གཤོལ་ཚོགས། （未詳）

གཤོལ་མཚོན་ཅན། སྟོབས་བཟང་གི་མིང་། 犁杖者（藻）。妙力（天神名）。

གཤོས་པ། ཆུ་གཤོས་ཟིན་པ། 已傾出，已潑水。【增】参看 གཤོ་བ 及 བཤོ་བ། 〔达〕

བཤག་དགོས། སྡིག་པ་བཤག་པར་བྱའམ་འཆགས་དགོས། 应悔罪。

བཤག་བྱ། （原注同上）所悔罪。

བཤག་མ། གསེག་མ། 砂砾。

བཤགས་པ། སྡིག་པ་བཤགས་ཟིན་པ། 已悔罪。【增】說明，公开，暴露。〔达〕

བཤང་། ལུས་སྨད་ལའང་། 1.屎。2.下身。

བཤང་པ། ཀུབ་བམ་འོག་སྒོ། 肛門。（同）བཤང་ལམ།

བཤང་བ། སྐྱག་པ། 屎，粪，大便。

བཤང་བ་སྦས་པ། ཞི་མི་དང་སྦལ་བ་ལའང་། 埋粪（藻）。1.猫。2.虾蟆。

བཤང་བ་སྦེད་པོ། （注同上）埋粪者。

བཤང་བྱ། སྒོ་ངའམ་སྦྲུབས་བཤང་བར་བྱ། 1.当下蛋。2.当漏。

བཤང་འབུ། སྦྲུག་པའི་འབུ། 粪虫，蛔虫。

བཤང་ཟན། ཕག་པ། 吃屎（藻）。猪。

བཤང་ལམ། རྐུབ་བམ་འོག་སྒོ། 肛門。

（同）བཤང་བ།

བཤངས། （原注缺）泄，泻。

བཤངས་པ། སྒོ་ང་བཤངས་ཟིན་པ་དང་སྦྲུག་པ་བཏང་བ། 1.下蛋。2.痢屎。【增】漏。〔达〕

བཤད་སྒྲོས། གསུང་སྒྲོས། 語录。

བཤད་པ། གསུང་དང་གསུང་གསུངས་པ་དང་སྨྲས་པའམ་སྐད་ཆ་བཤད་ཟིན་པ། 說，說話，解釋，叙述。

བཤད་བྱ། ཆོས་བཤད་པར་བྱའམ་མདོ་ལྟ་བུ། 所說，所說法，如經典。

བཤད་སྦྱངས། བསླབ་བྱ་གནང་བ་ལྟ་བུ། 教誨，教訓。

བཤད་སྦྱར། རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་བའི་བཤད་སྦྱར། 会疏（佛），合釋，本文注釋合訂者。
【增】談話的主題，講演的紀录。〔达〕

བཤད་མ་ཐག་པ། བཤད་པའི་རྗེས་སུ། 剛說，說了以后。

བཤད་ཡམས། ལོག་བཤད་དམ་གསོབ་བཤད། 1.邪說。2.虛話。

བཤན་གྲི། ལུག་གསོད་བཤན་པའི་གྲི། 屠刀。

བཤན་པ། ལག་དམར་ཤ་ཚོང་། 屠夫。
【增】殘酷的人。〔达〕

བཤན་དམར། ཤ་ཁྲག་གི་བཤན་དམར། （未詳）

བཤམས་རྒྱུ། གདོད་མ་སོགས་བཤམས་པར་བྱ་བའམ་བཤམས་རྒྱུ་དང་གྲབས་བསྒྲིག་པར་བྱ། 所陈設，所准备。

བཤམས་བྱ། （注同上）

བཤམས་པ། གདོད་མ་བཤམས་ཟིན་པའམ་གྲབས་བསྒྲིགས་ཟིན་པ། 已陈設，已准备。

བཤའ། བགོ་བཤའ་བགོ་བར་བྱ་ལྟ་བུ་དང་སེམས་བཤའ་ཟེར་བ་ནི་སེམས་ཅན་གསོད་ཟེར་བ（དང）། 1.分派，分配。2.宰，杀。
【增】1.服役。2.洪水泛濫。〔达〕

བཤའ་རྡོ། ཏི་ཚའམ་ཞ་ཉེ་དཀར་པོ འི་རྡོ་འང་ཟེར། 錫矿。（同）བཤའ་ཚོ།

བཤའ་བྱ། གསད་པར་བྱ་བ་ཡང་། 1.所分。2.所杀。

བཤའ་ཚོ། ཏི་ཚའམ་ཞ་ཉེ་དཀར་པོ འི་རྡོ་འང་ཟེར། 錫矿。（同）བཤའ་རྡོ།

བཤར་སྒོམ། ཐུགས་ལ་འཆར་དུ་འཇུག་སྟེ་སྒོམ། 速修，心中現起而修（佛教修行方法之一）。

བཤར་བ། ཤར་དུ་འཇུག་པ་དང་བྲེ་ཚད་ཀྱིས་… བཤར་ཟིན་པ་དང་རི་དྭགས་ཇོན་པས་འཐྲང་ལ… བཤར་ཟིན་པ་དང་སྐྲ་ཡར་གཡོད་པ་ཡོས་བཤར་… ཟིན་པ་ཡང་། 1.使出現。2.用升量。3.猎人把兽圍住。4.发披散。
【增】=འདེད་པ། 衡量。〔达〕
1.溫习。2.行。3.刺。〔四〕（四无བ字）

བཤར་མ། （原注缺）
【增】1.行书。2.干杂肉块。〔四〕

བཤལ་འདྲུད་པ། ལུས་སྨད་ཕྱོགས་གཅིག་བཤལ་ཏེ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ། 拖行，下身一部份拖着走。

བཤལ་འཁྲི་བ། （注同上）

བཤལ་བ། ཆུ་ཡིས་བཤལ་བར་བྱ་བ་དང་བཤལ་ཟིན་པ། 洗。
【增】=བཤིག་པ། 破坏，毁灭。〔达〕

བཤལ་བྱ། ཆུ་ཡིས་བཤལ་བར་བྱ། 当洗，所洗，【增】漱。〔四〕

བཤལ་སྨན། རྟང་མ་གཙོང་བྱེད་ཁོག་པའི་བཤལ་··· སྨན། 泻药。

བཤས་པ། བཤད་པ་དང་བཤན་པ་དང་བགོ་བཤའ་བགོས་པ་ལའང་། 1.已屠杀。2.屠夫。3.分配。

བཤིག རྡིག་པ་སོགས་བཤིག་པར་བྱ་རྡིག་པ་རྡོག་རྒྱུའམ་བཤིག་རྒྱུ། 拆毁。【增】弄殘坏。〔四〕

བཤིག་བྱ། （注同上）

བཤིགས་པ། ཞིག་པར་བྱས་ཟིན་པ། 已毁,已拆毁。

བཤིབས་པ། གཤིབས་པར་བསྒྲིགས་པ་ལ་སྣང་། 比并，排齐。

བཤུ་རྒྱུ། པགས་པ་བཤུ་བར་བྱ་བ་དང་བཤུ་རྒྱུ་····· དང་ཡི་གེ་བཤུ་རྒྱུ་ལའང་། 1.所剝，所剝皮。2.所抄，所抄字。

བཤུ་བྱ། （注同上）

བཤུག་བྱ། ཉོར་སློང་བར་བྱའམ་གཤུག་པར་བྱ་བ་ཉུ་བུ། 所卖，当卖。

བཤུགས་པ། ཉོར་སློང་བྱས་པ་ཉུ་བུ། 已卖。

བཤུང་བ། དམའ་འབེབས་སྨད་པ་ལའང་གཤུང་ཞེས་པའང་། 1.黜降，降低。2.呵責,兜罵。

བཤུད་པ། པན་ཚུན་བཤུད་པའམ་རྩེ་བཤུད། 磨擦。
【增】1.取消，退开。2.用火精炼。3.納于鞘中。〔达〕

བཤུབ་པ། ཤུབ་ཤུབ་ཤུབ་བུར་སྨྲད་པ། 細語，小声說話，背后怨言。

བཤུམ་པ། ངུ་བ། 哭泣，流泪（敬）。

བཤུམ་བྱ། སྨྲུག་བཙལ་གྱིས་བཤུམ་པར་བྱ། 当流泪，所流泪。

བཤུམས་པ། ངུས་པ། 已哭。

བཤུར་བར། མེར་བཤུར་ཟིན། 燒焦，燎焦。

བཤུར་བྱ། མེ་ལ་བཤུར་བར་བྱ། 所燒，当燒。

བཤུལ། འགྲོ་བའི་བཤུལ་ལམ་ཁའི་མིང་ཤུལ་ལམ་ཞེས་པའི་བྱ་བྱེད། 道路，路程。（同）བཤུལ་ལམ།

བཤུལ་རྒྱགས། ལམ་རྒྱགས། 路粮，路費。

བཤུལ་ཚགས། ཤའི་ཕྱི་ཤག 身体外部（非內脏）之肉。（同）བཤུལ་ཤ།

བཤུལ་ཚིལ། ཤའི་ཕྱི་ཤག 身体外部（非內脏）之油脂。

བཤུལ་རིང་། བྱེས་ལམ། 长途，远程。

བཤུལ་ལ། རྒྱབ་ལ། 在后面，在背后。

བཤུལ་ལམ། འགྲོ་བའི་བཤུལ་ལམ་ཁའི་མིང་ཤུལ་ལམ་ཞེས་པའི་བྱ་བྱེད། 道路，路程。
（同）བཤུལ།

བཤུལ་ཤ། ཤའི་ཕྱི་ཤག 身体外部（非內脏）之肉。（同）བཤུལ་ཚགས།

བཤུས་པ། པགས་པ་བཤུས་ཟིན་པ་དང་ཡི་གེ··· བཤུས་ཟིན་པ་ལའང་། 1.已剝。2.已抄录。
【增】揭。〔四〕

བཞེར་དཔང་། ཞལ་ལྕེ་གཅོད་པ་པོའམ་ཁ་མཆུའི་དཔང་པོ། 判断者，訴訟中之証人。

བཤེར་བ། ཕར་ཚུར་ཟེར་བར་བྱས་པའམ་སྨྲས་པ་དང་འཛིང་བ། 辯，彼此互說。

【增】参看 ཤེར་བ། གཏམ་གཤེར་བོ། ། 比較所說的話。〔达〕（达无 བ་ 字）

བཤེར་བྱ། ཚིག་པན་ཚུན་བཤེར་བར་བྱ། 所辯訴，彼此所辯駁。

བཤེས། དགེ་བའི་ལམ་སྟོན་པ་པོའམ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་གྲོགས་པོའམ་མཛའ་བཤེས་དང་ཉི་མ་འཕང་། 1.告知善道者，善知識（佛）。2.朋友。3.太阳。

བཤེས་གཉེན། （注同上）

བཤེས་པ། མཛའ་བའི་དོན། 友爱，亲爱。

【增】1.=མཐུན་པ། གཉེན་པ། 和睦，友善。2.相識，相知。3.གཉེན་བཤེས། 亲友。〔达〕

བཤེས་པའི་གཏམ། གྲོགས་པོ་བྱེད་པའི་གཏམ། 益言，有补益之言。

བསྒོ་བ། འདོད་པའམ་འཁྲིག་སྤྱོད། 交媾。

【增】1.生产，繁殖。2.傾出。3.嘔吐。〔达〕

བསྒོར་ཐོད། （未詳）

བསྒོལ་འདེབས། ལས་ཀ་ཕྱིར་བསྒོལ་འདེབས་པ་དང་བསྒོལ་ཟིན་པ། 延迟，耽擱。

【增】解釋。〔四〕（同）བསྒོལ་བ་ II.

བསྒོལ་ལྡན། རྒྱངས་པ་འདང་། 具閏（藻）。蜥蜴。

བསྒོལ་ལྡན་མཆིས། ཆང་གི་མིང་འདང་། 蜥蜴喜（藻）。酒。（同）བསྒོལ་མ།

བསྒོལ་ནས། ལས་ཕྱིར་བསྒོལ་ནས། 迟延，誤事。

བསྒོལ་བ། I.རྗེས་ལུས་པའི་དོན། 遺留，落后。II.ལས་ཀ་ཕྱིར་བསྒོལ་འདེབས་པ་དང་བསྒོལ་ཟིན་པ། 延迟，躭擱。【增】等待。〔达〕（同）བསྒོལ་འདེབས།

བསྒོལ་བྱ། ཕྱིར་བསྒོལ་བར་བྱ། 当延緩，所耽擱。

བསྒོལ་མ། ཆང་གི་མིང་འདང་། 1.滞留。2.酒。（同）བསྒོལ་ལྡན་མཆིས།

བསྒོལ་ཟླ། ཟླ་ལྷག 閏月。

བསྒོས། ལྷ་བསྒོས་དང་ཞལ་ཟས་དང་འཁྲིག་སྤྱོད་པ་འདང་། 1.供食。2.飯食。3.已交媾。

བསྒོས་པ། （原注缺）食物，吃的。

བསྒོས་བུ། གཏོར་མ་ཆུང་ཆུང་། 小团供品。

ས། མཛོད་འགྲེལ་ལས། སྲ་བ་ནི་སའི་ཁམས་"' སོགས་ཞེས་དང་སྲ་ཞིང་འཐས་པ་སའི་མཚན་ཉིད་"དོ། །འབྱུང་བཞིའི་ནང་ཚན། 俱舍論說："坚为地界"等。坚硬为地相，四大种之一。（又）ནོར་གྱི་བློ་གྲོས་མཁའ་མིའི་འཇིག་རྟེན་དང་བོད་ཡུལ་གྱི་ས་ཆའམ་ས་ཕྱོགས་བུ། 1.大地，世間，世界。2.地方。【增】1.数目符号28。2.土壤,陆地。3.地，四大种的一个。4.＝གནས། 处所，空間。5.机会，可能性。6.地位，阶段，程度。7.阶級，等次，境况。〔达〕（同）ས་ཡི་ཁམས།

ས་ཀུན་དབང་པོ། འཁོར་ལོ་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ། 大地王（藻）。轉輪王（佛）。

ས་དཀར། ས་རྩི་དཀར་པོ། 白粉，白土。【增】＝དཀར་རྩི། 1.白顏色。2.白涂料。3.石灰。〔达〕（同）ས་རྩི་དཀར་པོ།

ས་བཀང་། ས་ཀུན་གང་བར་བྱས་པ། 滿地，充滿大地。

ས་བཀྲ། （原注缺）地图。（同）ས་ཁྲ།

ས་སྐྱ་པ། ས་སྐྱའི་ཡུལ་ལ་གནས་པའམ་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ། 1.住薩迦地方者。2.薩迦班智达（人名）。

ས་སྐྱེས། I. ལྗོན་ཤིང་ལ་འདང་། 地生（藻）。树。II. གཟའ་མིག་དམར་ལ་འདང་། 火曜。【增】＝དྲི་ཟའི་གླུ་མཁན། 天界的歌手。〔达〕（同）ས་བྱུང་། ས་གཞི་ལས་བྱུང་། ས་ཡི་བུ།

ས་སྐྱོང་། རྒྱལ་པོ་དང་བློན་པོ་ལ་འདང་། 保护地方(藻)。1.国王。2.大臣。（同）ས་དབང་།

ས་སྐྱོབ། ར་ལ་འདང་། 1.保护土地。2.山羊。【增】山。〔达〕

ས་སྐྱོར་ལོགས། གྱང་ལོགས། 墻壁。

ས་ཁྲ། （原注缺）地图。（同）ས་བཀྲ།

ས་ཁྲལ། ས་ཆའི་ཁྲལ། 土地税。

ས་མཁན། སའི་ལས་བྱེད་པ་པོ། 泥工。【增】＝ལམ་མཁན། 認識地方的向导。〔达〕

ས་མཁར། ས་ཡི་ཁང་པ། 土堡，土屋。

ས་མཁྲེགས། རྡོ་ལ་འདང་། 1.硬地，硬土。2.石。

ས་ག སྐར་མ་ཞིག་སྟེ་བཻ་ཤཱ་ཁཿཞེས་པའི་ཟུར་ཆག"ཡང་ན་ས་ག་ནི་སྐར་མ་བཞི་སྟེ་དབྱིབས་ནི་རའི"" རྟེན་མགོ་ལྟ་བུ་ཞེས་དང་། 氐宿（二十八宿之一），梵文 བཻ་ཤཱ་ཁཿ（毗舍佉）之变音，又氐宿有四星，形如羊头。

ས་ག་སྐྱེ་མ། ཨུ་མཱཿ། 氐生女(藻)。鄔摩天女。

ས་ག་སྐྱེས། I. གདོང་དྲུག 氐宿生(藻)。六面童子（天神名）。II. ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿལ་འདང་སྣང་། 鄔摩天女。

ས་ག་ཟླ་བ། ས་ག་ཞེས་པའི་སྐར་མ་དང་ལྡན་པའི་ཟླ་བ་རྟོར་ཟླ་བཞི་པའི་ཚེས་བཅོ་ལྔར་༡་གང་དང་ལྡན

དུ་ཤར་བས་སོ།། 氐宿月，有氐宿之月份，氐宿在阴历四月十五日出現。

ས་དགའ། ཀུ་མུ་དའམ་ཨུཏྤལ་དཀར་པོ། 地喜(藻)。拘物头花，白鄔波罗花。(同) ས་མོས།

ས་དཀུ། ས་ཆ་ཐམས་ཅད་ལའང་། 一切地方。

ས་འགུལ་བ། ས་ཤིག་ཤིག་ཡོམ་ཡོམ་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 地动，地震。(同) ས་གཡོས་པ།

ས་སྒྲིབ། མུན་པ། 障地(藻)。暗。(同) ས་སྒྲིབས།

ས་སྐྲ། རྩྭ་མེད་ས་ཆ། 无草之地，不毛之地。【增】= ས་ཐང་། 〔达〕 (同) ས་རྫེན།

ས་བཅད། ས་ཆའི་བགོ་བཤའ་དང་བགོས་པའི་མཐའ་བཅད་པ་དང་མདོར་བཤད། 1.地之分界。2.科判(佛)，綱要。【增】1.=ལེའུ། 段落，章节。2.= རིམ་པ་ 或 གོ་རིམ། 〔达〕

ས་བཅུ། བྱང་སེམས་ས་བཅུ། 十地(佛)，菩薩之十地。【增】十地: 1.རབ་ཏུ་དགའ་བ། 欢喜地; 2.དྲི་མ་མེད་པ། 无垢地; 3. འོད་བྱེད་པ། 发光地; 4. འོད་འཕྲོ་བ་ཅན། 焰慧地; 5. ཤིན་ཏུ་སྦྱང་དཀའ། 难胜地; 6.མངོན་དུ་གྱུར་པ། 現行地; 7.རིང་དུ་སོང་བ། 远行地; 8. མི་གཡོ་བ། 不动地; 9. ལེགས་པའི་བློ་གྲོས། 善慧地; 10. ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན། 法云地。〔达〕

ས་བཅུ་དབང་ཕྱུག བྱམས་པ་མགོན་པོ་ལའང་། 十地自在，即弥勒菩薩。

ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག སངས་རྒྱས་ལའང་། 十地自在(藻)。佛。【增】弥勒菩薩。〔达〕

ས་བཅུར་སོན་པ། སངས་རྒྱས། 到十地(藻)。佛。

ས་ཆོད། ས་ཆའི་བགོ་བཤའ་དང་བགོས་པའི་མཐའ་བཅད་པ། 地之分界。

ས་ཆོད་ཆེ་བ། གོང་ཆེ་བའི་དོན་ནམ་རླབས་ཆེ་བ་དང་སྲིབ་ཆེ་བ། 势力大，进程大。(同) ས་ཕྱོད་ཆེ་བ།

ས་མཆོག ཙན་དན་དཀར་པོ་འི་མིང་སྟེ་ཙན་དན་ས་མཆོག་ཟེར། 胜地(藻)。白栴栎。【增】1.主要地方，圣地。2.一种黄㳒香木。〔达〕

ས་མཆོད་མ། རྒྱ་མཚོ། 供地女(藻)。大海，海洋。

ས་འཇོམས། ཕག་རྒོད་ལའང་། 毁地(藻)。野猪。(同) ས་སློག

ས་རྫེན། རྩྭ་མེད་ས་ཆ། 无草之地，不毛之地。【增】赤地。〔四〕 (同) ས་སྐྲ།

ས་ཉལ། མ་ཧེའི་མིང་། 臥地(藻)。水牛。

ས་གཉན། (原注缺) 凶地。

ས་སྙིང་། གསེར་དང་རྡོ་རྗེ་གདན་ལའང་། 地藏(藻)。1.金子。2.金剛座。

ས་རྟེན། འཇིག་རྟེན་ཁམས། 世界。

ས་སྟེང་། མི་ཡི་འཇིག་རྟེན། 地上，人世間。【增】地面。〔达〕

ས་སྟོང་། ས་ཆ་སྟོང་པ། 空地。【增】荒地，沙漠。〔达〕

ས་བརྟོལ། དཔག་བསམ་ཤིང་ངམ་ལྷའི་ཤིང་། 穿地而出(藻)。如意树，天上之树。

ས་ཐམས། དོང་། 地洞，坑。

ས་མཐོངས། ས་ཡི་བུ་གའམ་ཁུང་བུ། 地洞，地穴。

ས་དུག སའི་དུག་གཞི་དཔལ། 地之毒气。

【增】地下水蒸发上来的湿气。〔达〕

ས་དོང་། སའི་འོབས་གཡང་ས་དོང་། 地坑，沟壕。【增】盆底坑。〔四〕

ས་གདན། （原注缺）地毡，垫。

ས་བདག རྒྱལ་པོ་ལའང་། 1.地主。2.国王。

【增】土地神。〔四〕 （同）ས་སྐྱོང་།

ས་བདག་པོ། རྒྱལ་པོའི་མིང་ས་སྲུང་དང་ས་སྐྱོང་ཡང་། 国王。

（同）ས་ཡི་བརྒྱ་བྱིན། ས་ཡི་ཚངས་པ།

ས་མདའ། དཀར་ཆོས། 白法（佛）。

【增】1.捕鼠机，捕兽机。2.一种神話傳說的草木。〔达〕 地弩。〔四〕

ས་འདོལ། བྱེ་མ་དང་འདྲེས་པའི་ས་ཞིང་ལྟ་བུ། 松土，如掺和有沙子的田地。

ས་འདྲེ་བ། རི་དྭགས་ལའང་། 1.混合土。2.鹿。

ས་ལྕོག （原注缺）鉄。

ས་སྣུམ་པ། ས་འཇམ་པོ་དུལ་དུལ་བའམ་གཤེར་བའམ་འབུ་སྲིན་ཆགས་ས་དང་ཡང་དེང་སང་གི་ས་སྣུམ་ཡང་ཡི་གེ་འདི་འཐད། 1.土地松軟。2.湿潤地。3.有虫地。4.煤油。

ས་པ། （原注缺）【增】1.薩迦派佛教徒。2.地球上的居民。〔达〕

ས་པཎ། ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ། 薩迦班智达（帕思巴之伯父）。

ས་ཕག མེ་ལ་མ་བསྲེགས་པའི་ས་ཕག་བསྲེགས་ན་སོ་ཕག 土坯，已燒之磚为སོ་ཕག

ས་ཕང་། ས་ཡར་འབུར་ཙམ། 土包，地略突起。

ས་ཕུ། རི་ཕྲག་པོའི་ཕུག་དང་ལུང་པའི་ཕུ་ལྟ་བུ། 1.山岩之洞。2.深谷。

ས་ཕུག （注同上）

ས་ཕྱོད་ཆེ་བ། ཕོང་ཆེ་བའི་དོན་ནམ་ལྷབས་ཆེ་བ་དང་ཁྱབ་ཆེ་བ། 势力大，进程大。

（同）ས་ཚོད་ཆེ་བ།

ས་བོན། འབྲུ་སོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་ཐིག་ལེ་ལའང་། 1.种子，如谷种。2.精液。【增】籽粒。〔四〕

ས་བོན་ལྔ། རྣམ་འབྱེད་ལས་རྩ་བའི་ས་བོན་སྡོང་པོའི་ས་བོན་ཐེའུ་འམ་སྦྲ་གུའི་ས་བོན་འགས་པའི་ས་བོན་ས་བོན་གྱི་ས་བོན་དང་ལྔའོ། །སྡོང་པོའི་ས་བོན་ནི་ལྕང་མ་ལྟ་བུ། 五种子（佛），戒律中說：根种子、莖种子、节种子、裂种子、种种子等五种。莖种子者如插柳枝。

ས་བོན་སྟོབས། ཁུ་བའི་མིང་། 种力(藻)，精液。

ས་བོན་མཛོད། པདྨའི་ལྟེ་བའམ་ཟེའུ་འབྲུ། 种子藏（藻）。蓮蓬，蓮蕊，蓮花粉囊。

ས་བོན་ལས་བྱུང་། རིགས་བརྒྱུད་ལའང་། 1.从种子生出。2.种族。

ས་བྱུང་། གཟའ་མིག་དམར་ལའང་། 地生(藻)。火曜。 （同）ས་སྐྱེས། ས་གཞི་ལས་བྱུང་། ས་ཡི་བུ།

ས་བླ། ལྷ་ཡི་འཇིག་རྟེན། 天神的世界。

ས་བླའི་འཇིག་རྟེན། ལྷ་གནས། 上地世界(藻)。天趣，天界。

ས་བླས། ས་ཡི་སྟེང་ནས། 从地上。

ས་དབང་། རྒྱལ་པོ་དང་བློན་པོ་ལའང་། 地自在(藻)。1.国王。2.大臣。（同）ས་སྐྱོང་།

ས་འབུས་པ། ས་ཡར་འབུར་ཡོངས་པ། 地突起，地皮鼓起。

ས་འབྲུ་བ། （原注缺）挖地。

ས་སྤྱོད། རྒྱལ་པོ་ལ་འདང་། 地行（藻）。国王。
【增】行于地上的动物，人。〔达〕
（同）ས་བདག

ས་སྤྱོད་མ། བཙུན་མོ། 地行母（藻）。王妃。

ས་མི་ཏྲི་རྒྱལ། ཁྱབ་འཇུག 三弥帝王，遍入（天神名）。（同）ས་རིངས་པ།

ས་མིན། ས་མ་ཡིན་པ། 非地，不是地。
【增】白沙。〔达〕

ས་མོས། ཀུ་མུ་དཀར་ཨུཏྤལ་དཀར་པོ། 地爱(藻)。拘物头花，白鄔波罗花。（同）ས་དཀའ།

ས་མྱོས། ཝའམ་ཅེ་སྤྱང་། 地醉（藻）。狐，狼。

ས་རླུགས། འདམ་བག་ལྟ་བུ། 泥土，如稀泥。

ས་ཐི། ས་རམ་ཐི། 白粉水。
【增】白涂料，石灰。〔达〕

ས་ཐི་དཀར་པོ། ས་དཀར། 白粉，白土。
（同）ས་དཀར།

ས་ཚིགས། རྟའུ་ལ་སྡོད་ས་ས་རིམ་དང་ས་ཚིགས། 驛夫住处，地段，站。（同）ས་རིམ།

ས་ཚོས། （原注缺）土顏料。

ས་མཚམས། ས་ཆའི་མཚམས། 地界，疆界。

ས་འཚོ་སྐྱེས། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གླང་པོའམ་གླང་པོ་ཆེ། 地养（藻）。1.帝釋（天神名）之象。2.大象。（同）ས་སྲུངས་བུ།

ས་འཛིན། རི་དང་རྒྱལ་པོ་ལ་འདང་། 持地(藻)。1.山。2.国王。【增】1.=ས་འཛིན་པ།（古印度的）健陀罗国。2.数目符号7。〔达〕

ས་འཛིན་དཀར་པོ། གངས་རི། 白持地(藻)。雪山。

ས་འཛིན་སྐྱེས། དབྱིད་ས་འཛིན། 持地生(藻)。蜥蜴。

ས་འཛིན་འཛོམས། ཁྱབ་འཇུག 毁持地(藻)。遍入（天神名）。

ས་འཛིན་དབང་པོ། རི་རབ་ལྷུན་པོ། 持地王（藻）。須弥山（佛）。

ས་འཛིན་མ། ཆུང་མ་གཉིས་པ་ལ་འདང་། 持地女（藻）。第二妻。

ས་ཞག ས་ཏྲིག་ཙ་སྒོ་ཅན་ས་འབུས་པ་དང་གོག···
དབྱར་དུས་སུ་ཆུ་ཁྱིལ་ཤུལ་དུ་ཆགས་པའི་རྫི་ལ···
འང་ཟེར་སྔར་གྱི་དུས་སུ་ཟས་སུ་རུང་བའི་སའི······
ཞས་ཀྱང་ཡོད་ཟེར། 地皮。1.卤地所起之土皮。2.夏季积水后之泥皮。3.昔时可吃之地皮。【增】瀝青，地松脂，石油。〔达〕
（同）ས་ཡི་ཏྲིག་པ།

ས་གཞི། ནོར་གྱི་བློ་གྲོས་མཐའ་མེའི་འཇིག་རྟེན་དང་བོད་ཡུལ་གྱི་ས་ཆའམ་ས་ལྟ་བུ། 1.大地。2.世間，世界。3.地方。
【增】1.土壤。2.場所，地位。〔达〕

ས་གཞི་འཆང་། རི་ལ་འདང་། 持地（藻）。山。

ས་གཞི་མ། བུད་མེད་ལ་འདང་། 地女（藻）。妇女。

ས་གཞི་འཛིན། I. ཁྱབ་འཇུག 持大地(藻)。遍入（天神名）。
II. རི་ཡི་མིང་། 山。【增】国王。〔达〕
（同）ས་ཡི་བུར་བུ།

ས་གཞི་ལས་བྱུང་། གཟའ་མིག་དམར་ལ་འདང་། 1.从地生出。2.火曜。
(同) ས་སྐྱེས། ས་བྱུང་། ས་ཡི་བུ།

ས་གཞོང་། རྩིས་པའི་ས་གཞོང་། 沙盘，計算者所用之沙盘。

ས་བཞུ། ས་སྣུམ་གྱི་བཞུ་མར། 煤油灯。

ས་བཟང་། རྒྱལ་རིགས་ལ་འདང་། 1.好地，良田。2.刹帝利种族（印度种族之一)。

ས་ཟླ། གསེར། 地月（藻)。金子。

ས་འོག ཀླུའི་འཇིག་རྟེན། 地下（藻)。龙世間。
【增】1.下界，冥府。2.最低点。3.地面下的。〔达〕

ས་འོག་སྒོམ་ཆེན། རི་དྭགས་འཕྱི་བ། 地下修者（藻)。鼹鼠。

ས་འོག་གནས། ལྷ་མ་ཡིན་ཟེར། 地下居(藻)。阿修罗（佛)。

ས་འོག་ཁྲིང་བ། ཚོན་པ་ཟླ། 地下鑒（藻)。雌黄顏料。【增】石黃，黃信石。〔达〕

ས་ཡ། འབུམ་བཅུ་ཐམ་པ། 百万。

ས་ཡི་ཁམས། མཛོད་འགྲེལ་ལས། ས་བ་ནི་སའི་ཁམས་སོགས་ཞེས་དང་ས་ཞིང་འཐས་པ་སའི་མཚན་ཉིད་དོ། །འབྱུང་བཞིའི་ནང་ཚན། 地界（佛)，俱舍論說："坚为地界"等，坚硬为地相，四大种之一。(同) ས།

ས་ཡི་འབྲི་ཤིང་། སྡོག་ཆགས་ཤིག 蚯蚓。
(同) ས་སྲིན་5་ལ།

ས་ཡི་བརྒྱ་བྱིན། རྒྱལ་པོ་འི་མིང་ས་སྐྱོང་དང་ས་སྐྱོང་ཡང་། 地上帝釋（藻)。国王。
(同) ས་བདག་པོ། ས་ཡི་ཚངས་པ།

ས་ཡི་མཇུག་མ། སྤྲེའུ། 地尾（藻)。猴。

ས་ཡི་སྙིང་པོ། རྡོ་རྗེ་གདན་དང་གསེར་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞིག་ལ་འདང་། 地藏（藻)。1.金剛座(伽耶)。2.金子。3.地藏(菩薩名)。

ས་ཡི་ཐིག་ལེ་འཛིན། རྒྱལ་ཕྲན་ལ་འདང་། 持地点（藻)。小国王。

ས་ཡི་དྲེག་པ། ས་དྲེག་ནི་སྔོ་ཙན་ས་འབུས་པ་དང་གོག་དབྱར་དུས་སུ་ཆུ་ཁྱིལ་ཤུལ་དུ་ཆགས་པའི་རྩི་ལའང་ཟེར་སྔར་དུས་སུ་ཟས་སུ་རུང་བའི་སའི་ཞས་ཀྱང་ཡོད་ཟེར། 地垢。1.卤地所起之土皮。2.夏季积水后之泥皮。3.昔时可吃之地皮。
(同) ས་ཞག

ས་ཡི་གདུ་བུ། ཨུཏྤལ་སྔོའི་མིང་། 地环(藻)。鄔波罗花。

ས་ཡི་མདོག རི་དྭགས་མིང་། 土色（藻)。鹿。
(同) ས་ལུས་པ།

ས་ཡི་འདབ། རྩྭ་དུར་བ་ལ་འདང་། 地叶（藻)。茅草。

ས་ཡི་ཕུར་བུ། རི་ཡི་མིང་། 地杵（藻)。山。
(同) ས་གཞི་འཛིན།

ས་ཡི་བུ། གཟའ་མིག་དམར་ལ་འདང་། 地子(藻)。火曜。(同) ས་སྐྱེས། ས་བྱུང་། ས་གཞི་ལས་བྱུང་།

ས་ཡི་དབང་ཕྱུག མགོ་ཟླ་བ་ལ་འདང་། 1.地之主人。2.觜宿月，阴历十一月。
【增】=ས་དབང་པོ། 国王。〔达〕

ས་ཡི་མེ་ཏོག མུ་ཟི་སེར་པོ་ལ་འདང་། 地花(藻)。硫磺。

ས་ཡི་ཙན་དན། ཙན་དན་དམར་པོ། 紫栴。

ས་ཡི་ཚངས་པ། རྒྱལ་པོའི་མིང་ས་སྲུང་དང་ས…སྐྱོང་ཡང་། 地上大梵（藻）。国王。
（同）ས་བདག་པོ། ས་ཡི་བརྒྱ་བྱིན།

ས་ཡི་ཟླ་བ། གསེར། 地月（藻）。金子。

ས་ཡི་ལྷ། བྲམ་ཟེའི་མིང་། 地神（藻）。婆罗門（印度种族之一）。

ས་ཡི་ལྷ་མོ། བརྟན་མ། 地之神女。
【增】山林川澤之女神。〔达〕

ས་གཡོས་པ། ས་ཤིག་ཤིག་ཡོམ་ཡོམ་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 地震。（同）ས་འགུལ་བ།

ས་རང་། 〔梵〕 གྲི། 刀。

ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། ཆད་ལས་མ་ཕོག…དགེ་སློང་ལྟ་བུ། 住本位（佛），如未受懲罰之比丘。

ས་རམ། ས་ཞིང་གི་མཐའ་རམ། 地边，田地之边界。

ས་རམ་རྫི། ཟངས་རྫི་ལྗང་ཁུ། 銅綠色。

ས་རི། ས་རི་ནི་སྐར་མ་གཅིག་སྟེ་དབྱིབས་ནི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུ། 亢宿（二十八宿之一），亢宿一星，形如宝珠。

ས་རི་ཛ་ཏི། 〔梵〕 བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ནོར་བུ། 帝釋（天神名）之宝珠。

ས་རིམ། རྟའུ་ལ་སྡོད་ས་ས་རིམ་དང་ས་ཚིགས། 驛夫住处，地段，驛站。【增】各村輪流服徭役。〔达〕 遞运。〔四〕（同）ས་ཚིགས།

ས་རུག་པ། ཉི་མ་བཞུད་ནས་སྲོད་དུས། 天黑，黄昏。（同）ས་རུབ་པ། ས་སྲོས།

ས་རུད་པ། ས་དམའ་རུ་ཞིལ་བ། 地場，地下陷。

ས་རུབ་པ། ཉི་མ་བཞུད་ནས་སྲོད་དུས། 天黑，黄昏。（同）ས་རུག་པ། ས་སྲོས།

ས་རེག ཛེ་རིགས་ལའང་། 1.触地。2.商种，吠舍种（古印度种族之一）。

ས་རེངས་པ། ཁྱབ་འཇུག 地僵（藻）。遍入（天神名）。（同）ས་མི་དེ་རྒྱལ།

ས་རློག ཕག་པའི་མིང་སློག་ཀྱང་སྣང་། 翻地(藻)。猪，亦作 སློག

ས་ལ་འཁྱོག སྦྲུལ། 屈曲于地(藻)。蛇。
（同）ས་ལ་འགྲོ།

ས་ལ་རྒྱལ་པོ། ལྗོན་ཤིང་ལའང་། 1.娑罗王。2.树。（同）ས་ལ་དབང་།

ས་ལ་གནས། ཀུ་ཤ་ལའང་། 1.居于地上。2.古沙草。

ས་ལ་འགྲོ། སྦྲུལ། 行于地（藻）。蛇。
（同）ས་ལ་འཁྱོག

ས་ལ་དབང་། ལྗོན་ཤིང་ལའང་། 1.娑罗王。2.树。（同）ས་ལ་རྒྱལ་པོ།

ས་ལ་འབབ། སྤྲིན་ལའང་། 1.降落于地。2.云。

ས་ལ་དབྱུག་པ། ས་ལ་བོར་བ། 弃于地上，潑在地上。

ས་ལ་སྤྱོད། རྒྱལ་རིགས་ལའང་། 享用地(藻)。王族（古印度种族之一）。

ས་ལའི་ལྗོན་པ། ཤིང་ས་ལ་སྟེ་སྤོས་དཀར་གྱི་ཤིང་དེའི་ཐང་ཆུ་ནི་སྤོས་དཀར། 娑罗树，即芸香树，此树之汁即白芸香。

ས་ལས། ས་དང་འདག་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་ཀ། 泥土工程。

ས་ལས་བྱུང་། མིག་དམར། 从地出（藻）。火曜。【增】树。〔达〕

ས་ཤི་ཀ། 〔梵〕 བྱ་ཞིག 一种鳥。

ས་ལུ། འབྲས་དཀར་ཞིག་གི་མིང་། ཤཱ་ལུའམ་ཤཱ་ལི་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག稻，白米，梵文ཤཱ་ལུ་或ཤཱ་ལི་之变音。【增】野稻，据佛教徒說：为人类始祖之食品。〔达〕 高粱。〔四〕

ས་ལུ་ལྗང་བ། འབྲས་དཀར་སྡེ་ལུའི་སོག་མ། 稻草。

ས་ལུད་ཉལ། གླང་པོ་ཆེ། 臥粪土（藻）。大象。

ས་ལུས་པ། རི་དྭགས་མིང་། 地色身（藻）。鹿。

【增】= གླ་བ་ 或 གླ་རྩི་ཅན། 麝。〔达〕 (达无 པ་ 字) (同) ས་ཡི་མདོག

ས་ལི་སྦྲམ། གསེར། 金块，黄金（純金）。

ས་ལེར། གསལ་ལེར། 明显，明了。

ས་གཤིན། ཞིང་ས་དྭལ་པོ། 肥田。

【增】壮地。〔四〕

ས་སྲིན་དུ་ལ། སྲོག་ཆགས་ཤིག 蚯蚓。

(同) ས་ཡི་འབྲི་ཤིང་།

ས་སྒྲིབས་པ། མུན་པ། 地阴（藻）。暗。

(同) ས་སྒྲིབ།

ས་སྐྱོངས། རྒྱ་མཚོ། 护地（藻）。海。

ས་སྐྱོངས་ཅན། (原注缺)护地者。

ས་སྐྱོངས་བུ། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གླང་པོའམ་གླང་པོ་ཆེ། 护地子（藻）。1.帝释（天神名）之象。2.大象。(同) ས་འཚོ་སྐྱེས།

ས་སྲོས། ཉི་མ་བཞུད་ནས་སྲོད་དུས། 天黑，黄昏。(同) ས་རུག་པ། ས་རུབ་པ།

ས་སློག ཕག་རྐོད་ལ་འདང་། 1.翻地，耕地。2.野猪。【增】猪拱地。〔四〕 (同) ས་འཇོམས།

ས་ཧ་ཀ་ར། 〔梵〕 ཨ་མྲའི་ཤིང་དང་ཤིང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཀ་ར་ལ་འདང་། 1.阿摩罗树。2.阿摩罗树所出之糖。【增】檬果花，芒果花。〔达〕

སག་ཐག 〔蒙〕 མདའ་གཞུའི་ཤུབས་མིང་སག་ཐག་ཅེས་སོག་སྐད་ལ་འདང་། 弓箭袋，箭筒。

སག་བདར། ལྕགས་བཟོ་པའི་ལག་ཆ་ཞིག 銼，鉄匠工具之一。

སག་རྩ་སྐྱིལ་བ། རྟོགས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། (未詳)

སག་རམ་རྩི། ས་རམ་རྩིའམ། (未詳)

【增】硫酸。〔达〕

སག་རི། 〔蒙〕 པགས་པའི་སག་རི་ཟེར་སོག་སྐད་ལ་འདང་། 皮革。【增】或作 སགས་རི་ 由波斯語来。1.粗粒皮革。2.斜割的袍里沿边。〔达〕 股子皮。〔四〕

སག་སིག དོན་མེད་སྒྲ་ལ་འདང་། 1.动息，运动和休息。2.无意义的声音。

སག་ལྷམ། པགས་པ་སག་རིའི་ལྷམ་ཀྱག 皮靴，皮革所制的弯靴。

སང་། (原注缺)明天，明日。

སང་གི་ཆོས། སང་ཞོགས་པའི་ལས་ཀ། 明天的事，明早的事情。

སང་དགོང་། སང་དགོང་མཐའ་ལྟ་བུ། 明天晚上。(同) སང་ནུབ།

སང་ཉིན། ཕྱི་ཉིན་ནམ་སང་ཉིན་ཞོགས་པ། 明天。(原注明天早上)

སང་རྒྱབ། སང་དགོང་མཐའ་ལྟ་བུ། 明天晚上。(同) སང་དགོང་།

སང་གནངས། སང་ཉིན་དང་གནངས་ཉིན། 明后天，明天和后天。

སང་ཕོད། ལོ་རྗེས་མ་ལའང་། 1.明年。2.后一年。(同) སང་ལོ།

སང་ཞོགས། ཕྱི་ཉིན་སྔ་ཐོའམ་སང་ཉིན་ཞོགས་པ། 明天早晨。

སང་རས། རས་སྲབ་པོ། 薄布，抹布。

སང་ལོ། ལོ་རྗེས་མ་ལའང་། 1.明年。2.后一年。(同) སང་ཕོད།

སང་སང་པོ། སྐད་གསང་མཐོ་ལའང་། 响亮，声音高。

སང་སེ་སང་། (原注缺) 稀疏。

སང་སེང་། (原注缺) 稀疏。【增】1.隐处。2.縫隙。〔达〕

སངས་ཀྱིས། (原注缺) 洁净地。

སངས་རྒྱས། དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཏེ་ཇི་སྐད་དུ་མ་རིག་གཉིད་ལས་སངས་ཕྱིར་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་བློ་རྒྱས་ཕྱིར། ཞེས་དང་། 佛。

སངས་རྒྱས་ཆུང་། ཉན་ཐོས། 小觉(佛)，声聞。

སངས་རྒྱས་པ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན། 1.佛教徒。2.有佛种性者。【增】証得涅槃。〔达〕

སངས་རྒྱས་འབྲིང་། རང་རྒྱལ། 中佛(佛)，独觉，独胜。

སངས་པ། གཉིད་སད་པའམ་སངས་པ་ལྟ་བུ། 睡醒。【增】或作སངས། 1.純净，摆脱，净洁。2.蒸发。〔达〕

སངས་པོ། (原注缺) 清醒。
【增】西藏黑教的第一教主。〔达〕

སད། སྟོན་ཐོག་གི་དགྲ། 霜。
【增】1.冷气，寒冷。2.或作སད་པ། 辨别，区别，試驗，察看。3.醒，常与 གཉིད་ (或敬詞 མནལ་) 連用。〔达〕

སད་དུས། ནམ་ལངས་པ། 醒时，天亮。

སད་མདའ། ལྟ་ཚོད་བགམས་པའམ་ཁོག་ཚོད་ལེན་པ་ལྟ་བུ། 醒箭(藻)。試驗，考試。
(同) སད་བྱེད།

སད་ན་ལེགས། ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་སྲས་ཟེར། 善醒，藏王墀松得贊之子。
【增】西藏朝代名。〔达〕

སད་པ། གཉིད་སད་པ། 睡醒。

སད་བྱེད། ལྟ་ཚོད་བགམས་པའམ་ཁོག་ཚོད་ལེན་པ་ལྟ་བུ། 試驗，考試。(同) སད་མདའ།

སད་མེད། སྦྲུལ་གདུག་པ་ཅན། 无醒(藻)。毒蛇。

སད་སེར། སྟོན་ཐོག་གི་དགྲ། 霜和雹。

སབ་པ། (未詳)

སབ་མ། རྩྭའི་སབ་མ། 席子，草席。

སབ་མོ། ཁང་པའི་སབ་མོ། 篱墙。

སབ་མོས་བསྐོར། གནས་ཁང་གིས་བསྐོར་བའམ་རིབ་མས་བསྐོར་བ་ལྟ་བུ། 房屋圍繞，篱笆圍繞。

སབ་སོབ། (原注缺) 1.腐烂，不結实。2.不完善，有缺点。3.不明显。

སར། ས་ལ། 在地，于地上。(ས་的第七囀声)

སར་འཁྱིག སྦྲུལ། 盘于地上（藻）。蛇。

སར་འགྲོ། ས་ལ་འགྲོ་བའམ་རྨ་བྱ། 地行(藻)。1.在地上走。2.孔雀。

སར་ཉལ། མ་ཧེའི་མིང་ལའང་། 1.卧于地上。2.水牛。

སར་པ། གསར་པ་ལའང་། 新鲜，新的。

སར་ཕྱིན་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སར་སླེབས་པ། 登地（佛），証菩薩地。

སར་མི། བང་ཆེན་ཟེར། 使者。

སས། ས་ཡིས། 以地。（ས་ 的第三囀声）

སི་ཏཱ། རྒྱ་གར་གྱི་ཆུ་བོ་བཞིའི་ནང་ཚན་ཞིག 悉多河，印度四大河之一。

སི་ལ། ཏུ་རུཀྐ་ལའང་། 1.希腊。2.土耳其。【增】一种香。〔达〕

སི་ལི་མ། གསིལ་བྱེད་མ། （未詳）【增】破冰。〔达〕

སི་ལི་ལི། རོལ་མོའི་སིལ་སིལ་བྱས་པ། 奏乐器声（銅鐃声）。【增】大雨滂沱不息的声音。〔达〕

སིག རིགས་ཤིག་ལའང་། 种族之一。

སིག་སིག ཤིག་ཤིག་ཅེས་འགུལ་བ་ལྟ་བུ། 震动，摇动。

སིགས་མ། ཚིགས་མ། 节。

སིགས་ཤིག གསིག་བྱ་ཡོད་ན་སིགས་ཤིག་སྒྲུག་བྱ་སྒྲུགས་ཤིག་ལྟ་བུ། 抖擻吧！

སིང་སྐྱུར། སྦྱོས་འགྱུར། 酸乳，酸奶。（同）སིང་བུ།

སིང་ག་ལ། 〔梵〕ལང་གའམ་ལངྐའི་མིང་། 錫兰，楞伽島。

སིང་ངེ་བ། ན་བར་སྒྲ་སིང་སིང་ལྟ་བུ། 嗡嗡，如耳中嗡嗡鳴声。【增】=གཙང་མ། 神圣，淨潔。〔达〕（同）སིང་སིང་བ།

སིང་བུ། སྦྱོས་འགྱུར། 馬乳酒。（同）སིང་སྐྱུར།

སིང་སིང་བ། ན་བར་སྒྲ་སིང་སིང་ལྟ་བུ། 嗡嗡，如耳中嗡嗡鳴声。（同）སིང་ངེ་བ།

སིངས། （原注缺）稀薄。

སིངས་གྲིག （未詳）

སིངས་པོ། སྦྱོས་འགྱུར་སིངས་པོ། 酸浆，薄酒。【增】1.未发酵的米湯。2.薄，淡，清淡。〔达〕

སིད་སྒྲ། སོ་གསེབ་སྒྲའང་ཟེར། 吹哨声，牙縫中吹气声。【增】=སི་སྒྲ། 〔达〕

སིད་སྒྲོག ཕོ་ མོ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྒྲའང་ཟེར། 男女交媾声。

སིན་དྷུ། 〔梵〕རྒྱ་གར་གྱི་ཆུ་བོ་བཞིའི་ནང་ཚན་ཞིག 信度河，印度四大河之一。

སིན་དྷུ་སྐྱེས། ལན་ཚྭ་དང་རྟའི་མིང་ལའང་། 信度生（藻）。1.盐。2.馬，信度馬。

སིན་དྷུ་ར། 〔梵〕ལི་ཁྲིའི་མིང་། 黄丹，鉛丹，赤鉛。

སིན་དྷུ་རའི་མདོག རྒྱ་མཚོ། 信度惹色（藻）。海。

སིན་དྷུའི་བདག་པོ། ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ། 信度主（藻）。外海，大海。

སིན་དྷུའི་འབྲས། ཁྱབ་འཇུག 信度果（藻）。遍入（天神名）。

སིབ་ཙི། ན་ཚ་ཐོར་བ་ཆུང་ཆུང་། 痘疹。

སིབ་བུ། （注同上）

སིབ་བུ་ཀབ་ཙེ། ཞིབ་ཞིབ་སིབ་ཙི་ཐོར་བ། 細痘疹。

སིབ་སིབ་པ། (原注缺) 滲入，吸收。

སིབ་སོང་བ། (原注缺) 滲入，吸去。

སིམ་འགྱུར། དགའ་བར་འགྱུར། 适悦，欢喜。

སིམ་པ། བདེ་བར་གྱུར་པ། 安适，安乐，快乐。

【增】1.心神清爽，精神恢复。2.健康，旺盛，健壮。〔达〕

སིམ་བྱེད། རླུང་དང་ཟླ་བ་ལའང་། 安适（藻）。1.风。2.月亮。

སིམ་འོད་ཅན། ཟླ་བའི་མིང་། 有适意之光者（藻）。月亮。

སིལ་ཁྲོལ། ཁྲོལ་ཁྲོལ་བའམ་རོལ་མོ་བཀྲོལ་བའི་སྒྲ། 敲钹，奏乐声。【增】鍋子。〔四〕（同）སིལ་སིལ།

སིལ་སྙན། རོལ་མོ་ཞིག 鐃鈸。

སིལ་བུ། ཐོར་བུ། 分散的，零碎的，少許。

【增】又作 བསིལ་བུ། 〔达〕（同）སིལ་མ།

སིལ་བྱེད། འཁར་གསིལ་ལམ་གསིལ་བྱེད་ཀྱང་། 鳴錫（佛），錫杖。

སིལ་མ། ཐོར་བུ། 分散的，零碎的，少許。

【增】1.碎片，微粒，尘埃，屑。2.鐃鈸的响声。〔达〕（同）སིལ་བུ།

སིལ་སིལ། ཁྲོལ་ཁྲོལ་བའམ་རོལ་མོ་བཀྲོལ་བའི་སྒྲ། 敲钹，奏乐声。【增】小鈴，小鈡。〔达〕佩玉声。〔四〕（同）སིལ་ཁྲོལ།

སིལ་སིལ་སྒྲོག རྨ་བྱ། 瑟瑟鳴（藻）。孔雀。

སུ། མི་སུ་ཡིན་པ་དང་གནས་སུ་ཡོངས་སུ་དུས་སུ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.誰，誰人。2.于，在(用于 ས' 字后音之后)。【增】1.=སྐལ་བཟང་མོ། 幸福的女人。2.好运。3.=ཟ་བ་ཉིད། 食物（秘密語）。4.序数 38。〔达〕

སུ་ཐོད་ཐོད། གང་ཐོད་ཐོད་པ་མི་འཛེམས་པ། 任凭誰，不拘誰。

སུ་སྦྱར་བ། (未詳)

སུ་ར། 〔梵〕 ཆང་དང་ལྷའི་སྐད་དོད་ལའང་། 1.酒。2.天神。

སུ་རུག 〔蒙〕 ཁྱུའམ་ཕྱུགས་ཀྱི་ཚོགས་པའི་སུ་རུག་ཅེས་སོག་སྐད། 畜群。

སུ་ལུ། བ་ལུ། 一种石南属植物。

【增】སུ་ལུའི་ཚུལ་དུ་བཞུགས་པ། 或是米拉日巴的一种坐的态态。〔达〕 芸香。〔四〕

སུ་ལུ་ཀ། སྦྱོས་འགྱུར་ཞིག 一种酒。

སུག་མཐིལ། ལུག་གི་སུག་མཐིལ། 羊蹄。

སུག་འདྲ། ལྕགས་ཤིག 一种金属。

【增】桔梗。〔本〕

སུག་པ། ལག་པ། 手。

【增】1.兽的四足。2.洗滌用的草葯。3.撞，推，輕推，以肘輕推使人醒或促人注意，以棍推开門。〔达〕 七寸子。〔四〕

སུག་པོ། (原注缺) 肢体。

སུག་བྲིས། ལག་པས་བྲིས་པ། 手书(亲手写的)。

སུག་མེལ། སུ་ཀྨེལ་ཟེར་ཚག་སྨན་ཞིག 豆蔻，是梵文 སུ་ཀྨེལ་ 之变音。

སུག་སྨར། (原注缺) 益智仁。

སུག་ཡོབ། ལག་པ་དང་རྐང་པ་གཉིས། 手足，手同脚。

སུག་ལས། ཕྱག་ལས། 事业，工作。

སུངས། རུལ་བའི་དྲི་མ་ལྟ་བུ། 臭味，如腐烂味。

སུངས་དྲི། （注同上）

སུན་ཏ། （未詳）

སུན་པ། ཐུགས་སུན་པ། 煩悶，厌倦，厌煩，寂寞。

【增】1.=སེམས་འཚེར་བ་ 或 ཐང་ཆད་པ།

2.譴責，非难。〔达〕 破，闢，斥駁。〔本〕

སུན་པོ། རྣ་བར་སུན་པོ་འདུད་ལྟ་བུ། 厌煩，如耳不愿聞。

སུན་ཕྱུང་བ། སྨྲ་ཐང་ཆད་པར་སུན་ཕྱུང་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已破，已駁斥。

【增】=དགག་པ་བྱས་པ། 〔达〕

སུན་དབྱུང་། སྨྲ་ཐང་ཆད་པར་སུན་འབྱུང་བར་བྱ་བ་ལྟ་བུ། 所破，所駁斥。

སུན་འབྱིན། སྨྲ་ཐང་ཆད་པར་སུན་འབྱིན་པ་པོ་ལྟ་བུ། 破者，駁斥者。【增】1.鬧得头昏耳聾，用声音压倒别人，使其沉寂。2.駁，反駁，駁破，駁斥。3.放弃，屏弃，辞去。〔达〕（达作 སུན་པར་འབྱིན་པ་） 1.穷究。2.挫磨至极。3.詞穷。〔四〕 斗爭。〔本〕

སུབ་པ། ཡི་གེ་སུབ་བཞིན་པ། 擦去，涂抹，把字涂去。【增】堵塞，关閉，遮盖。〔达〕

སུབ་སུབ་པ། （注同上）

སུབས་ཤིག ཡི་གེ་སུབས་ཤིག 涂掉吧！把字擦去吧！

སུམ། （原注缺）三。【增】用在複合詞中輔音之前代替གསུམ་ 字，如 སུམ་ཅུ། 三十； སུམ་བརྒྱ། 三百。〔达〕

སུམ་བརྒྱ། གྲངས་ ३०० 三百。

སུམ་ཅུ་ཐམ་པ། གྲངས་ ३० 三十。

སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ། ལྷའི་གནས་ཏེ་རི་རབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་ནོར་ལྷ་བརྒྱད་དང་དྲག་པོ་བཅུ་གཅིག་ཉི་མ་བཅུ་གཉིས་དང་ཐ་སྐར་གྱི་བུ་གཉིས་ཏེ་ཉེ་དབང་སོ་གཉིས་དང་ལྷ་དབང་བརྒྱ་བྱིན་དང་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་རྩེ་ཞིང་རོལ་བའི་གནས་ཡིན་པས་སོ།། 三十三天（佛），天世間，在須弥山頂，有八財神、十一猛利、十二日、娄宿子二，为三十二神，及帝釋天王，共三十三位天神游戏安住之处。

སུམ་ཆ། སུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་གཅིག 三分，三分之一。

སུམ་གཉིས། སུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་གཉིས། 三分之二。

སུམ་རྟགས། སུམ་ཅུ་པ་དང་རྟགས་ཀྱི་འཇུག་པ་གཉིས། 藏文三十頌論及相轉論（語法著作）。

སུམ་མདོ། ལུང་པ་ཡུལ་གྱི་སུམ་མདོ། 三岔处。

【增】道路或河流会合的地方。〔达〕

སུམ་ལྡན་དུས། འགྲིབ་དུས། གསུམ་ལྡན་ཞེས་པའང་སྣང་། 具三时（佛），减劫，亦名具三。

སུམ་སྐོར། ཁ་ཟས་སྐོར་མ་གང་གསུམ་རྩིགས་བཞི་རྩིགས་ལ་བཞི་སྐོར་དང་ལྔ་སྐོར་ནས་དགུ་དང་བཅུ་བར་ལ་ཟེར། 三盘，飯食三盘、四盘、五盘，乃至九盘、十盘。

སུམ་སྦྲར། མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བས་ན་སུམ་སྦྲེལ། 三联，不同的三种互相联系，故名三联。

སུམ་སྦྲེལ། （注同上）

སུམ་རྩེགས། ཡི་གེ་སུམ་རྩེགས་དང་ཁང་པ་སུམ་

རྩེགས་ཀ་བུ། 三层，三重。1.藏文字三层（如སྐྱ'字）。2.房屋三层（如楼）。

སུམ་རྩེན། ལྷ་གནས་དེ་གཙོ་བོར་ཚངས་པ་དང་དབང་ཕྱུག་དང་ཁྱབ་འཇུག་གསུམ་རྩེ་ཞིང་ངམ་རྩེན་ཅིང་རོལ་བའི་གནས། 天界，主要为大梵天、自在天、遍入天等三天神游戏之处。（同）སུམ་རྩེན་ཡུལ།

སུམ་རྩེན་དབང་། ལྷ་སྤྱི་ཡའང་། 三戏王(藻)。天神。

སུམ་རྩེན་ཡུལ། ལྷ་གནས་དེ་གཙོ་བོར་ཚངས་པ་དང་དབང་ཕྱུག་དང་ཁྱབ་འཇུག་གསུམ་རྩེ་ཞིང་ངམ་རྩེན་ཅིང་རོལ་བའི་གནས། 天界，主要为大梵天、自在天、遍入天等三天神游戏之处。（同）སུམ་རྩེན།

སུམ་བཟླས། ལན་གསུམ་བཟླས། 念三遍。

སུམ་ཡར། སུམ་ཆ་ཡན་ཆད་ཡའང་། 1.三以上。2.三分之一以上。

སུམ་ལོག ལྟབ་ལོག་གསུམ། 三迭，三折（如衣服三迭）。

སུལ། རིའི་སུལ་ལམ་གཉེར་མའི་རོང་སུལ། 1.沟，山沟。2.綯紋。（同）སུལ་སུལ།

སུལ་འཁྲིས། （未詳）

སུལ་མང་། ནང་གྲོལ་ཞིག 重瓣胃（兽类的）。

སུལ་ལམ། རི་ཟུར་མང་པོའི་ལམ་ཀ་བུ། 沟路，如山叉多的路。

སུལ་སུལ། རིའི་སུལ་ལམ་གཉེར་མའི་རོང་སུལ། 1.沟，山沟，不平的峡谷。2.綯紋。（同）སུལ།

སུས། སུ་ཡིས། 由誰，被誰。（སུ' 的第三轉声）

སུས་ཐོབ་ཐོབ། དྲག་ཐོབ། 搶夺。

སེ་གོལ། སོར་མོས་སྒྲ་སྒྲོག་པ། 彈指，手指作声。（同）སེ་གོལ་གཏོག་པ།

སེ་གོལ་འོད། གློག 彈指光（藻）。电。

སེ་གོལ་གཏོག་པ། སོར་མོས་སྒྲ་སྒྲོག་པ། 彈指，手指作声。（同）སེ་གོལ།

སེ་རྒོད། （原注缺）野石榴。【增】代替 སེ་འབྲུ་རྒོད།〔达〕野刺蘼花。〔四〕（同）སེ་ཐུང་།

སེ་རྒྱང། ལུང་པའམ་རུས་རིགས་ཤིག 1.地方名。2.族姓名。

སེ་དུག （原注缺）梅毒，花柳病，楊梅疮。【增】སེ་ཤིང་树中的毒。〔达〕

སེ་དྲི། བསེ་དྲི་མིང་དུ་སྣང་། 似即བསེ་དྲི། 狐臭。

སེ་ཐུང་། （原注缺）野石榴丛。（同）སེ་རྒོད།

སེ་བ། བལ་སྣན་དམར་མོ་ནག་ཐིག་ཡོད་པ་དེ་གཅིག་དང་ཁྲིད་མཉམ་པའི་ཚད་གསེར་ལ། 1.尼泊尔有黑点之紅豆。2.与彼一豆量相等之金子。【增】或 གསེ་བ། བསེ་བ། 1.有刺的白花植物。2.玫瑰丛，玫瑰。3.在 སེ་བ་རུ་དེ 中 སེ་བ་为一种果实，用作量金銀的碼子。〔达〕

སེ་བའི་མེ་ཏོག （原注缺）刺梅花，玫瑰花。

སེ་འབྲས། སེ་ཤིང་གི་འབྲས་བུ། 一种灌木的果实。

སེ་འབྲུ། （原注缺）石榴树。

སེ་སྦུར། བསེ་སྦུར་གྱི་མིང་དུ་སྣང་། 似即 བསེ་སྦུར། 臭虫。

སེ་མོ། （原注缺）項圈，頸珠。

སེ་མོ་དོ། དོ་ཤལ་ཕྲེང་། 瓔珞，項珠。

【增】綬，腋綬，腋絡。〔本〕

སེ་ཞོ། ཤི་ཁ་རྡབས། （未詳）

སེ་གཡབ། （原注缺）无花果树。

སེ་ར། སེ་ར་བའམ་རྡོ་ཡི་ཚར་པ་དང་སོ་ཐོག་དྲག་ ཡང་ཟེར། སེ་ར་ཞེས་པའི་དགོན་པ་ལའང་། 1.雹子。2.拉薩附近的色拉寺。【增】字面为野玫瑰或其生長的地方。〔达〕

སེ་ར་རུས། （原注缺）西藏种族名。(同) སེ་རུས།

སེ་རལ་ཁ། 〔梵〕 ཚངས་སྐུད་དམ། 梵綫（印度修行人所系之綫繩）。【增】＝མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས། 腋綬，腋絡。〔本〕

སེ་རལ་ཕྲེང་བ། སྐུད་པས་ཐག་པ་དང་མཆན་འོག་ གཡས་གཡོན་དུ་བསྣོལ་ཏེ་བཏགས་པའི་ཕྲེང་བ། 胸鬘，用綫穿珠，由两肩交錯系于两腋者。

སེ་རུས། （原注缺）西藏种族名。(同)སེ་ར་རུས།

སེ་ཤིང་། （原注缺）【增】一种蕁麻或說是树或灌木，宜用作篱笆。〔达〕 山枸奈。〔四〕

སེག་རྡར། ལྕགས་བཟོ་པའི་སེག་རྡར་ཟེར། 銼，鉄匠工具。

སེག་མ། ཐགས་པའམ་སླས་མ། 織的，編的。

【增】小石子，沙砾。〔达〕

སེག་མ་ཅན། （原注缺）有砂者。

སེང་། （原注缺）稀薄，透明。

【增】参看 གསེང་།〔达〕 紗。〔四〕

སེང་ཁྲི། སེང་གེས་བཏེགས་པའི་ཁྲི། 獅子座。

སེང་གེ། རི་དྭགས་རྒྱལ་པོ་སྟེ། སིཾ་ཧའི་ཟུར་ཆག་ཏུ་ རིའམ་འགྲོག་བྱེད། 獅子，梵文 སིཾཧ 之变音。

སེང་གེ་ཅན། གྲུ་གཟིངས་མིང་། 有獅子(藻)。船筏。

སེང་གེ་འཇོམས། ཤ་རྦྷ་ར་དང་རྐང་ཀང་ཅན། 摧獅子(藻)。八脚獅子(神話中的一种獅子)。(同) སེང་གེའི་རྐང་བརྒྱད།

སེང་གེ་མོ་འི་བུ། སྒྲ་གཅན། 雌獅子之子(藻)。罗睺星。

སེང་གེ་རྩེན། འཇམ་པའི་དབྱངས། 獅子戏（藻）。文殊（菩薩名）。（同） སེང་གེའི་བཞོན་པ།

སེང་གེའི་རྐང་བརྒྱད། ཤ་རྦྷ་ར་དང་རྐང་ཀང་ཅན། 八脚獅子（神話中的一种獅子）。（同） སེང་གེ་འཇོམས།

སེང་གེའི་ཁྱིམ་ཅན། གྲོ་བཞིན་ཟླ་བ་ལའང་། 獅子宫（藻）。牛宿月，阴历七月。

སེང་གེའི་སྒྲ་སྒྲོག བདུད་ཀྱི་བུ་ལའང་། 1.獅子吼。2.魔的儿子，欲天（爱神）之子。

སེང་གེའི་བཞོན་པ། འཇམ་པའི་དབྱངས། 乘獅子（藻）。文殊菩薩。（同） སེང་གེ་རྩེན།

སེང་གེའི་རིགས། ཁྱིའི་མིང་ལའང་། 1.獅子种。2.狗。

སེང་གེའི་ཤིང་རྟ་མ། ཨུ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 獅車母（藻）。鄔摩天女。

སེང་དགོས། བསངས་ཟིན་མིན་ན་སེང་དགོས། 須升起。

སེང་གདོང་མ། སྭ་ཤིག 獅面母（天神名）。

སེང་ལྡེང་། ཤིང་ཞིག 扭木树，鉄力木，紫棕，羯地罗树，竭地洛迦树。

སེང་ལྡེང་ཅན། གསེར་གྱི་རི་ལའང་། 有竭地洛迦者（藻）。金山。【增】七金山之第五山，山上有竭地洛迦木，故以为名。〔本〕

སེང་ལྡིང་ནགས་པ། （原注缺）竭地洛迦林。

སེང་ཕྲུག སེང་གེ་དང་འདྲ་བའི་ཆ་ནས་ཁྱི་ལ་འདང་། 1.小獅子。2.獅子狗。

སེང་ཁྲིམ། ཞུ་མཁན་ནས། （未詳）

སེང་རས། སེང་རས་སྲབ་པོ་ཞིག 薄布。

སེང་སེང་། རས་མཐའ་སེང་སེང་དང་ཁ་དོག་སྐྱ་སེང་སེང་པོ་ལ་འདང་། 1.布边稀疏。2.顏色枯白。【增】薄，通风的，透明，不密不緊。〔达〕

སེན་སྐྱི་གས་པ། （原注缺）指甲肉皮破裂。

སེན་མོ། སོར་མོའི་སེན་མོའམ་ལག་པའི་ཚོད་མ། 指甲。

སེན་མོ་འདེབས་པ། སོར་མོའི་སེན་མོའང་ལག་པའི་ཚོད་མ་རྒྱབ། 抓，捏，掐。

སེན་མོའི་གར། རྨ་བྱ། 爪舞（藻）。孔雀。

སེམས། རྣམ་ཤེས་དྲུག 心，六識(佛)。（又）ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས། 心，意，識。
【增】想着。〔四〕（同）སེམས་དྲུག

སེམས་ཀྱི་ཁང་པ། སྙིང་། 心房，心臟。

སེམས་ཀྱི་རྩོལ་བ། དཔྱོད་པ། 心之功用，观察（佛）。

སེམས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད། རྣམ་པར་རྟོག་པ། 心之受用，分别(佛)。【增】思想，想象。〔达〕

སེམས་སྐྱེས། ཁྱབ་འཇུག་ལ་འདང་། 心生（藻）。遍入（天神名）。

སེམས་བསྐྱེད། གསར་དུ་སྐྱེས་པའི་བློ་ལྟ་བུའམ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལྟ་བུ། 发心（佛），如新生起之心或发大乘心。
【增】概念，思想，观念，起念头。〔达〕

སེམས་ཁོང་ཆུད། ཡིད་མི་བདེ་བ་ལ་འདང་། 1.了解。2.优愁，煩惱。【增】＝ སྡུག་བསྔལ། 〔达〕（同）སེམས་གཡེངས་པ་II. སེམས་སྡུག་པ།

སེམས་ཁྲལ། སེམས་ཀྱི་ཁུར་པོ། 心上之担負，思想負担。【增】挂怀。〔四〕

སེམས་འཁྲུལ། སེམས་ལས་འཁོལ་པོ་རྟོག་པ་སེམས་པ་ལ་འདང་། 1.心調馴。2.分别思維（佛）。

སེམས་འཁོལ། （注同上）

སེམས་འཁྲུམས་པ། རྣམ་པར་གཡེངས་པ། 心意蕩漾，心散乱。

སེམས་འཁྲུགས་པ། སེམས་མི་བདེ་བར་གྱུར་པ། 心乱，心不宁。
【增】混乱心思。〔四〕（四无 པ་ 字）

སེམས་ཀྱུ་ཀྱུ་ཅན། སེམས་གཡོ་སྒྱུ་ཅན། 心意歪曲者，心詭詐者。

སེམས་ཅན། འགྲོ་བའི་སེམས་ཅན། 有情，众生（佛）。【增】动物，畜生（在西康和安多此字专指下等动物）。〔达〕

སེམས་ཅན་ཞུགས། སྦྲུམ་མ། 孕妇。

སེམས་ཆེན། སངས་རྒྱས་ལ་འདང་། 1.大心量。2.佛。

སེམས་ཉིད། སེམས་དེ་ཁོ་ན། 心性（佛），心真实性。【增】1.灵魂，精神。2.記性，理解力，悟性。〔达〕

སེམས་མཐོ་པོ། ང་རྒྱལ། 傲慢，心高气傲。

སེམས་དྲང་པོ། སེམས་འཁྱོག་པོའམ་ཀྱག་ཀྱོག་མེད་པ། 心正直。

སེམས་དྲུག རྣམ་ཤེས་དྲུག 六識（佛）。

(同) སེམས།

སེམས་སྡུག་པ། ཡིད་མི་བདེ་བ་ལ་འདང་། 忧愁，烦恼。(同)སེམས་ཁོང་ཆུད། སེམས་གཡེངས་པ་II.

སེམས་ནུམ་པ། དགའ་བའི་སེམས། 心欢喜。

སེམས་གནོང་། འགྱོད་པ། 悔恨，追悔。

སེམས་པ། ཡིད་ཀྱི་ལས་རྣམ་རྟོག་སྣེ་རང་དང་… མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཡུལ་ལ་སྐྱོལ་བར་བྱེད་… པའི་ཤེས་པའོ། ། 思（佛），意业，分辨，驅役相应識趣境之心。【增】1.想，思維。2.想象，幻想，推想。3.記忆。〔达〕

སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་འདང་། 1.大菩薩，摩訶薩（佛）。2.菩薩。

སེམས་བྱུང་། སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཤེས་པའོ། །ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་སེམས་པ་སོགས་ལྔ་བཅུ་ང་གཅིག་གོ །ཡང་ན་བཞི་བཅུ་ཞེ་དྲུག་ཡིན། 心所(佛)，心之眷属，有受、想、思等五十一心所或四十六心所。

སེམས་བྲེལ། ཐུགས་བྲེལ་ཁོམ་མེད་པ། 心忙，无暇。

སེམས་སྨྱོ་བ། གཉིད་དུ་སོང་བ་ལ་འདང་། 1.心醉，心狂。2.睡眠。

སེམས་ཙམ་པ། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཞིག 唯識师（佛），佛教宗派之一。

སེམས་ཞུམ་པ། འཇིགས་པའི་སེམས། 怯懦心，怖畏心。

སེམས་གཡེངས་པ། I.ཡུལ་ལ་མ་ངེས་པ་ལྟ་བུ། 心散乱，心浮蕩。
II.ཡིད་མི་བདེ་བ་ལ་འདང་། 忧愁，烦恼。
(同) སེམས་ཁོང་ཆུད། སེམས་སྡུག་པ།

སེམས་ལས། སེམས་པ་དང་སེམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་འདང་། 1.意业，思想。2.心中的苦痛。
【增】或作 སེམས་ལས་ཆེ། 1.劳心的业务。2.哲学家。3.思考繁多的人。〔达〕

སེམས་ཤེས། མཁས་པ་ལ་འདང་། 1.知心。2.智者，有学識的人。

སེམས་ཤེས་པ། གཞན་སེམས་ཤེས་པ་ལ་འདང་། 1.知心。2.他心通（佛）。
【增】=མཁས་པ། 哲人，学者。〔达〕

སེམས་སིམ་པ། ཡིད་བདེ་བར་གྱུར་པ། 心中安乐。

སེམས་སེམས་པོ། སེམས་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་… སེམས་པོ། 思惟。

སེའུ། ཤིང་ཐོག་སེའུ་དང་སོ་ཆུང་ཆུང་། 1.果子。2.小牙。【增】橘子。〔四〕

སེའུ་སྐྱེས། སོ་གསར་པ་སྐྱེས་པ། 生牙，长新牙。

སེའུ་བཅུ་པ། བྱིས་པའམ། 十小牙(藻)。小孩。

སེའུ་བཅུ་པའི་ངག་ལྟར། ཡིན་ནམ་ཟེར་ན་ཡིན་མ་ཡིན་ནམ་ཟེར་ན་མ་ཡིན་ཟེར་བའི་བུ་ཆུང་བྱིས་… པའི་ངག་ལྟར་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། འདོད་སྣ་ཚོགས་སྣང་། 如十牙語（藻）。問是即說是，問非即說非，如小儿語，言无决定。

སེའུ་ཤིང་། （原注缺）【增】杜李。〔四〕

སེར་སྐྱ། ཉི་མ་དང་ཁྱབ་འཇུག་དང་ཕྱི་རོལ་པའི་དྲང་སྲོང་ཞིག་དང་ཁ་དོག་སེར་སྐྱ། 1.太阳。2.遍入（天神名）。3.外道仙人之一(劫毗罗)。4.淺黄色。【增】僧人和俗人，緇素。〔达〕姜黄。〔四〕劫毗罗城。〔本〕

སེར་སྐྱ་གཉིས། གྲྭ་པ་དང་མི་སྐྱ་གཉིས་ལ་འདང་། 僧俗，出家人与在家人。

སེར་སྐྱ་ལྷ་བྱེད། སྲིན་བྱ། 劫毗罗見（藻）。梟鳥。

སེར་སྐྱའི་གྲོང་། རྒྱ་གར་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག 劫毗罗城，印度城市之一。

སེར་ཁ། གས་པའི་གས་སྲུབ། 裂縫，裂口，裂隙。【增】杏黄。〔四〕

སེར་ཁ་མ། ཟླ་བའི་ལྕི་སྐམ 干牛粪。

སེར་རྒྱ། ཁྱི་སེར་རྒྱ་སྐྱ་བོ། 灰黄。

སེར་ཅན། ཞིང་ས་གཤེར་ཡོད་པ། 田地有水。【增】1.黄銅。2.有臭气的，酸敗的。〔达〕潮湿的。〔本〕

སེར་ཆུང་། གས་སྲུབ་ཆུང་ཆུང་། 小縫，小裂紋。

སེར་འདབ་ལྔ་པ། ལྷེ་ཚའི་མེ་ཏོག་གམ། 五瓣黄花，梅花。

སེར་ནག་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 深黄女（藻）。鄔摩天女。【增】黄黑色。〔达〕(同) སེར་མ་II.

སེར་སྣ། ཆགས་པའི་དབང་གིས་ཡོ་བྱད་གཏོང་མི་ནུས་པར་དམ་དུ་འཛིན་པའི་སེམས་པའོ།། 慳（佛），吝啬，由于貪欲所使，对于財物不能施舍，坚执不放的心理。(同) སེར་སྣས།

སེར་སྣ་ཅན། གཏོང་སེམས་མེད་པ། 慳吝者，守財奴，无施舍心者。

སེར་པོ། ཁ་དོག་སེར་པོ་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 1.黄色。2.火。3.火神。【增】灰白，白皙。〔达〕

སེར་ཕྲེང་། སྡེ་པ་རྣམས་ཕྲེང་བར་འཕྲངས་བསྒྲིགས་ནས་སྦྲེངས་པའོ།། 仪仗，执事，僧众列队所执举者。(同) སེར་སྦྲེངས།

སེར་བ། སེ་ར་སྟོན་ཐོག་དགྲ་རྡོ་ཆར། 雹子。

སེར་བ་རུས། སེ་ར་རུས། 色拉族。

སེར་སྦྲེངས། སྡེ་པ་རྣམས་ཕྲེང་བར་འཕྲངས་བསྒྲིགས་ནས་སྦྲེངས་པའོ།། 仪仗，执事，僧众列队执举者。(同) སེར་ཕྲེང་།

སེར་མ། I.བཙུན་མ། 尼姑。

II.ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 鄔摩天女。(同)སེར་ནག་མ།

སེར་མོ་པ་རྣམས། རབ་བྱུང་པ་རྣམས། 黄衣众，出家众。

སེར་སྣས། ཆགས་པའི་དབང་གིས་ཡོ་བྱད་གཏོང་མི་ནུས་པར་དམ་དུ་འཛིན་པའི་སེམས་པའོ།། 慳(佛)，吝啬，由于貪欲所使，对于財物不能施舍，坚执不放的心理。(同) སེར་སྣ།

སེར་བཙག སའི་ཚོན་ཞིག 黄赭，一种黄土顏料。

སེར་ཚུར། སྣུམ་སེར་མཚུར། 黄矾。

སེར་ཡངས་པ། ཞིང་གི་གས་སེར། 地之裂縫。

སེར་ཤ། སྲང་ཤ་སྐྱ་བོ་ཟས་རིགས། 黄蘑菇。

སེར་ཤང་། （未詳）

སེལ་བ། རང་ཡིན་པ་སྒྲུབ་པར་གཞན་སེལ། 破，駁，克服，自立而破他。【增】完成詞及未来詞为བསལ། 命令詞为སོལ། 抛弃，免除，使清洁，淘汰，除去，勾銷，清除，补救，糾正，医治。〔达〕(达作སེལ་བ་)

སེལ་བ་པོ། ཤན་འབྱེད་པ་པོ་དང་གཤགས་འབྱེད་པོ་དང་ལམ་པ་སེལ་མའམ་སྐྱེལ་མ་དང་ལྷའི་སྨན་པ་ཞིག་ལའང་། 1.分析者，分辨是非者。2.判訴事者。3.开路者，护送者。4.天界之医生。(同) སེལ་བྱེད།

སེལ་པོ། （原注缺）除去者，反对者。

སེལ་བར་གྲིས། བསལ་བྱ་ཡོད་ན་སེལ་བར་གྲིས། 除掉。

སེལ་བྱེད། ཤན་འབྱེད་པ་པོ་དང་གཞགས་འབྱེད་པོ་དང་ལམ་པ་སེལ་མའམ་སྐྱེལ་མ་དང་ལྷའི་སྨན་པ་ཞིག་ལའང་། 1.分析者,分辨是非者。2.判訴事者。3.开路者,护送者。4.天界之医生。(同) སེལ་པ་པོ།

སོ། ཚེམས། 牙齿。【增】1.序数 148。2.=ཆགས་པ། 貪爱,爱恋,欲望。3.= ཞི་བའི་བཏུང་བ། 息灾的飲料(秘密語)。4.鋸齿,梳齿,輪齿。5.刃,鋒。6.与某些字連用时,代替 ས་ 字,如以 སོ་མཚམས་ 代替 ས་མཚམས། 7.=སྐྱིད་པོ། 康乐,安乐,如:སོ་མི་བསོད་等于མི་སྐྱིད་པ། 8.=བསོ། 看守,守望,偵察。〔达〕

སོ་ཀའི་དུས། ཚད་པའི་དུས་དཔྱིད་ཀ་དང་དབྱར་ཁ་གཉིས་ཀྱི་བར་མཚམས་ལའང་། 热季,热时,在春夏之間(印度春夏之間最热)。

སོ་སྐྱག སོའི་དྲེག་པ་དྲི་མ། 牙垢。(同) སོ་ཉེ།

སོ་སྐྱེ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པ་ཚུར་མཐོང་བ་དང་བྱིས་པ་ལའང་། 异生(佛),非圣者,凡夫,愚夫。(同) སོ་སོ་སྐྱེ་བོ།

སོ་སྐྱེ་ལས་གོང་། འཕགས་པའི་གང་ཟག 异生之上超过凡夫(藻)。圣人。

སོ་སྐྱབ། ཁའི་མཆུ། 护齿(藻)。唇。(同) སོ་སྒྲིབ།

སོ་ཁའི་མཁར། བྱ་ར་བྱེད་པའི་ཁང་པ། 碉堡。

སོ་ག སྐྱོང་གསོ་ག 养育,护养。

སོ་གོས། མཆུ། 齿衣(藻)。唇。

སོ་སྒྲིབ། ཁའི་མཆུ། 盖齿(藻)。唇。(同) སོ་སྐྱབ།

སོ་བཀྲལ་བ། སོ་ལྷུང་བའམ་མེད་པའམ་ཕིད་པ། 掉牙,无牙,拔牙。(同) སོ་བུད་པ།

སོ་ཅན། གླང་པོ་ཆེའི་མིང་། 有牙(藻)。象。【增】有刃。〔四〕(同) སོ་གཉིས་པ། སོ་ལྡན།

སོ་གཅིག སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག 三十一。

སོ་འཆའ་བ། སོ་བརྡར་བ་ལྟ་བུ། 咬牙,磨牙。(同) སོ་འཐབ་པ།

སོ་གཉིས་པ། གླང་པོ་ཆེའི་མིང་། 二牙(藻)。象。(同) སོ་ཅན། སོ་ལྡན།

སོ་གཉིས་སོགས། སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་སོ་གསུམ་སོགས། 三十二,三十三等。

སོ་རྙིངས་པ། སྙིང་པར་གྱུར་པ། (སྙིང་似是རྙིང་字之誤) 旧的,陈旧了。

སོ་དྲེ། 〔蒙〕 བྱའི་གཤོག་སྒྲོའི་ཕྲེ་བ་སྔར་དུས་སྨྱུ་གུ་བྱེད་སོ་དྲེ་ཞེས་སོག་སྐད། 鳥翎管,古时削作笔用。

སོ་དྲེའི་ཕྲེ་བ། (注同上)

སོ་བཏང་བ། མེ་ལ་གསོ་བསྲེགས་པ། 燒,煅。

སོ་བཏབ་པ། སོ་རྒྱབ་ཟིན་པ། 已咬。

སོ་སྤྲ། སོ་ཕྱིར་ཟིང་བ་ལྟ་བུ། 龇牙,牙向外伸。

སོ་སྤྲ་སོ། (注同上)

སོ་ཐ་འཇོམས། བ་སྤུའམ་སྐྲངས་འབུར་འཇོམས། 消肿(树名,可医瘤肿)。

སོ་ཐགས་བཟང་། སོ་བར་གཤིབས་དངར་བ།

齿密，牙縫排的整齐。（同）སོ་ཞིབ་པ།

སོ་ཐམ་ཐམ་པ། བསྡིགས་པའི་ཆ་ནས་སོ་འདེབས་པ། 咬牙，由恐吓而咬牙。
（同）སོ་འཐམས་པ།

སོ་ཐམ་པ། གྲང་དམྱལ་ཞིག 击牙，寒地狱之一。

སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད། སྡིག་པ་མི་དགེ་བ་ལས་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པའམ་མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུངས་པའི་གང་ཟག་སོ་སོ་ངན་འགྲོ་དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་སོ་སོར་ཐར་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་རིགས་བརྒྱད་ནི་བསྙེན་གནས་དགེ་བསྙེན་པ་མ་དང་དགེ་ཚུལ་པ་མ་དགེ་སློབ་མ་དགེ་སློང་པ་མའི་སྡོམ་པ་བརྒྱད། 八种别解脫（佛），别别解脱于罪恶之律仪。律疏說：由其持戒之人，别别解脫恶趣及生死，故名别解脱。八种者，謂近住戒，近事男、女，沙弥男、女，正学女，比丘，比丘尼之八类律仪。（同）སོ་སོར་ཐར་པ།

སོ་ཐུབ། གསོ་རུ་ཐུབ་པའི་དོན། 能复原，能还原。【增】1.成丁。2.立定。3.长成。〔四〕

སོ་ཐོག ལྷུགས་ཀྱི་ཚིགས་མ། （未詳）

སོ་འཐབ་པ། སོ་བརྡར་བ་ལྟ་བུ། 磕牙，磨牙。
（同）སོ་འཆའ་བ།

སོ་འཐམས་པ། བསྡིགས་པའི་ཆ་ནས་སོ་འདེབས་པ། 咬牙，由恐吓而咬牙。【增】牙关紧了。〔四〕
（同）སོ་ཐམ་ཐམ་པ།

སོ་དོགས། སོ་པ་ལའང་། 1.預防。2.偵察者。

སོ་དྲེག སོའི་དྲེག་པ་དྲི་མ། 牙垢。

སོ་འདེབས་པ། སོ་རྒྱབ་པའམ་རྒྱབ་ཟིན་པ། 咬。

（同）སོ་བཏབ་པ།

སོ་ལྡན། གླང་པོ་ཆེའི་མིང་། 具牙（藻）。象。
（同）སོ་ཅན། སོ་གཉིས་པ།

སོ་ན་གནས་པ། གསོ་རུ་ཡོད་པའམ་རང་འཇགས་གསོར་རུང་བའི་དོན། 原有，照旧，照常。

སོ་ནམ། ཞིང་ལས་འཚོ་ཐབས། 稼穡，务农。
【增】或作 སོ་ནམས། 〔达〕

སོ་ནམ་པ། ཞིང་པ། 农人。

སོ་པ། རྟོག་ཆེན་ཉན་རྣའམ་ས་མཚམས་ཀྱི་བྱ་ར་བ། 偵察者，放哨者，看守边界者。
【增】枪斗。〔四〕（同）སོ་སྲུང་།

སོ་ཕག མེ་ལ་བསྲེགས་པའི་སོ་ཕག 磚。

སོ་ཕྲ། རྩེ་མོ་ལའང་། 尖，頂，端。

སོ་བ། འབྲས་པགས་ཡོད་པ་ལའང་ཟེར། 谷，米有壳者。【增】粗壳大麦。〔达〕1.哨探。2.鈴瑺麦。〔四〕

སོ་བུད་པ། སོ་ལྷུང་བའམ་མེད་པའམ་ཕྱིད་པ། 掉牙，无牙，拔牙。（同）སོ་བཀོལ་བ།

སོ་བྱ། ཆུ་བྱ་ཞིག་ཟེར། 一种水鳥。

སོ་མ། གསར་པ། 鲜的，新的。

【增】1.= སོས་པ། 在前后藏义为鲜肉，在安多及西康方言中等于གསར། 新的。2.一种爬籐植物。〔达〕1.綫麻。2.麻刀。3.各样麻子。〔四〕

སོ་མ་ར་ཛ། འབྲུ་ཞིག 大麻子，苧麻子。

སོ་མང་། སྐྲ་ཤད་ཕྱེད་སྐྲ་ཤད་ལའང་། 梳子，篦子。

སོ་མང་སྐྱེས། བརྒྱ་སྦྱིན། 梳子生（藻）。帝釋（天神名）。

སོ་མང་བུ། (注同上) 梳子子（藻)。

སོ་སྨྲི། སོ་ཡུན་དུ་བརྟན་པའི་སྨན་དུ་ཏྲྭལ་དང་དུང་དང་འགྲོན་བུ་སོགས་བསྲེགས་པའི་ཐལ་བའི་རྫས་··ལའདང་ཟེར། 牙葯，为使牙坚固，燒檳榔、螺貝等灰所配裝。

【增】= སྐྱུར་རྩི་ཆེན་པོ། 柚子。〔达〕

སོ་བརྩི། (未詳)

སོ་ཚོགས། སོ་ནམ་མམ་འཚོ་ཐབས། 务农，生計。

སོ་ཚོས། (注同上)

སོ་འཚམས། ཁ་ཐྲག་ཕྲེ་ཐྲག་ལའདང་། 1.牙縫。2.分叉。

སོ་ཞིབ་པ། སོ་བར་ཀ་ཞིབས་དངར་བ། 齿密，牙縫排的整齐。(同) སོ་ཐགས་བཟང་།

སོ་ཞོ། སོའི་དྲིག་པ་དྲི་མ། 牙垢。

【增】牙齿上的小白点。〔达〕(同) སོ་སྐྱག

སོ་བཞི་པ། བརྒྱ་སྦྱིན་གྱི་གླང་པོ། 四牙（藻)。帝釋（天神名）之大象。

སོ་ཟིང་བ། སོ་ཕྱིར་ཐོན་ཏེ་ཟིང་བ། 龇牙，牙向外伸。

སོ་ཟིན་པ། གསོ་ཟིན་པའམ་བདེ་བར་གྱུར་པ། 已复原，安乐。

སོ་ཡི་ཚ། (未詳)

སོ་ཡི་ཚ་ཅན། (未詳)

སོ་ཡི་རྟིལ། སོའི་ཤ། 牙齦。

སོ་ཡི་གཡོགས། ཁའི་མཆུ། 复牙（藻)。唇。

སོ་ཤིང་། སོ་ཁྲུས་བྱེད་ཤིང་དེང་སང་ཕག་ཟེའི་སྒྲུ་ལས་བཟོས་པས་ཕག་ཟེ་ཟེར། 齿木（佛)，洗牙木，現在用猪毛作成的牙刷。

སོ་སོ་སྐྱེ་བོ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པ་ཙམ་མཐོང་བ་དང་བྱིས་པ་ལའདང་། 异生(佛)，非圣者，凡夫，愚夫。(同) སོ་སྐྱེ།

སོ་སོ་བ། ཐ་དད་པའམ་ལོགས་ལོགས་སུ། 各別，差別，另外。

སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ། (原注缺) 无碍解(佛)。

སོ་སོར་ཉིན་བྱེད། ཉི་མའི་མིང་། 作画（藻)。太阳。【增】每日。〔达〕

སོ་སོར་ཐར་པ། སྡིག་པ་མི་དགེ་བ་ལས་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པའམ་མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུངས་པའི་གང་ཟག་སོ་སོ་ངན་འགྲོ་དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་སོ་སོར་ཐར་པ་··ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་རིགས་བརྒྱད་ནི་བསྙེན་གནས་དགེ་བསྙེན་པ་མ་དང་དགེ་ཚུལ་པ་མ་དགེ་སློབ་མ་དགེ་སློང་པ་མའི་སྡོམ་པ་བརྒྱད། 别解脫(佛)，別別解脫罪恶之律仪。律疏說：由其持戒之人別別解脫恶趣及生死，故名别解脫。八种者，謂近住戒，近事男、女，沙弥男、女，正学女，比丘，比丘尼之八类律仪。

(同) སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད།

སོ་སོར་བཤགས་པ། ལྟུང་བ་ཞིག 别悔，波罗提提舍尼（佛)，罪之一种。

སོ་སྲུང་། རྟོག་ཆེན་ཟུན་རྣམས་ས་མཚམས་ཀྱི་བུ་རབ། 放哨者，防守边界者。(同) སོ་པ།

སོ་སྦུབས། སོའི་བར་མཚམས། 牙縫。

སོ་བསོད། དབང་ཐང་མངའ་ཐང་དང་ཕུན་ཚོགས་བསོད་པདེ་འཕེལ་བ་སྟེ་བུ། 1.权位。2.圆满幸福。

སོ་རྡུག སོག་སྐད་དུ་སུ་རུག་པའམ་ཟུར་ཆག་ཕྱུགས་སྐྱོང་འབྲོག་པ། 蒙語 སུ་རུག་པ 之变音,牧民。

སོ་ལྷགས་པ། བཀླགས་པའི་དོན། 讀誦之义。

སོག བསག་བྱ་ཡོད་ན་སོག་ཤོག 集，聚。

【增】参看 སོབ། 〔达〕

སོག་སྙིང་། (未詳)

སོག་པ། དུས་པའི་སོག་པ། 肩胛骨，胯骨。

【增】集攏，积集。〔达〕 琵琶骨。〔四〕

སོག་པོ། མོ་ཏྲལ་ལམ་སྟོད་སོག་སྨད་སོག་སོགས་དང་། ཏུ་རུ་ཀའམ་ཏུ་རུ་ཁ་དང་བར་གཟིག་གམ་ཤི་རན་ལའང་། 1.蒙古，东蒙、西蒙等。2.土耳其。3.波斯，伊朗。

སོག་བྲིལ། རྣ་རྒྱན་རིང་པོ་ཞིག 长耳墜。

སོག་འབོལ། སོག་རྩྭའི་འབོལ་སྟན། 草垫。

སོག་སྦུབས། ནས་དང་གྲོའི་རྩྭར་སོག་མ་ཁོག་སྟོང་སྦུབས་སྟོང་མ་བཅག་པ་ལྟ་བུ། 空稈，草莖，如麦稭空稈未破者。

སོག་མ། (注同上)

【增】1.谷楂子。2.划楷。3.麻稭梃。〔四〕

སོག་ཚིགས། སོག་མའི་ཚིགས། 草莖之节。

སོག་ཞྭ། སོག་པོ་ཡི་ཞྭ་མོ། 蒙古帽。

སོག་ཡིག སོག་པོ་ཡི་ཡི་གེ། 蒙文。

སོག་ཡུ། དུས་པའི་སོག་པའི་ཡུ་བ། 胯骨柄，肩胛骨尖。

སོག་ལེ། ཤིང་བཟོ་པའི་ཤིང་གཅོད་བྱེད། 鋸子。

སོག་ལེ་ཅན། རྩངས་པ་ཁ་རལ། 有鋸(藻)。蜥蜴。

སོག་ལེའི་རྒྱབ་ཅན། ཉའི་བྱེ་བྲག 鋸背(藻)。魚之一种。

སོགས། མང་ཚིག་ལ་སོགས་པ། 等，等等。

སོང་། རྒྱུགས་ཤིག 去吧！【增】使行。〔四〕(同) སོང་ཞིག

སོང་ཐོ། ཕྱིར་སོང་བའི་ཐོ། 开支单,支出之賬单。

སོང་བ། ཕྱིན་པ། 去。【增】1.往，經过，前进。2.变为，成为。〔达〕

སོང་ཞིག རྒྱུགས་ཤིག 去吧！(同) སོང་།

སོད། བསད་བྱ་དགྲ་བོ་རྣམས་སོད་ཅིག 杀吧！

སོད་ཅིག (注同上)

སོན། ས་བོན་ལ་སོན་ཞེས་བསྡུས་པ། 种子，ས་བོན་之簡写。【增】= སོང་བ་ 或 ཕྱིན་པ། 去，到。〔达〕

སོན་པ། ཕྱིན་པའམ་མཐར་སོན་པ། 到达。

【增】1.参看 སོན། 2.参看 གསོན།〔达〕

སོབ་པ། སྐུ་དྲིན་སོབ་བཞིན་པ་དང་གསབ་པ་པོ་ལའང་། 1.酬报，报恩。2.报德者。

སོབ་བྱེད། (注同上)

སོབ་སོབ། གསོབ་རྫུས་དང་ཤིང་སོབ་སོབ། 1.虛伪，假。2.中空的树，質松多孔的木材。

སོབས། ཕ་མའི་དྲིན་སོབས་ལྟ་བུ། 报答，如报父母之恩。

སོམ་ཉི། ཡིད་གཉིས་ཐེ་ཚོམ། 犹豫，疑惑。

སོམ་ཉི་ཟ་བ། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ། 犹豫，迟疑。

སོམས་ཤིག བསམ་བློ་ཡོང་སོམས་ཤིག 考慮吧！想想吧！

སོར་སྐྱབ། （原注缺）手套。

སོར་སྐྱབས། （原注缺）手套。

སོར་ཆུད་པ། གསོ་དུ་དུང་བ། 复原，恢复。

སོར་འཛས། སོར་མོ་ཞ་རེའམ་སྐྱོན་ཅན། 秃指，手指殘缺。(同) སོར་ཟླུམ།

སོར་གདུབ། ཚིགས་ཁེབས་སོར་མོ་འི་གདུ་བུ། 指环，戒指。

སོར་མོ། ལག་པའི་སོར་མོ། 手指。【增】1.寸。2.十的象征，因双手有十指。〔达〕

སོར་མོ་འི་ཐུ་བོ། མཐེ་བོང་། 大指，拇指。

སོར་མོ་འི་ཕྲེང་བ། མི་གསོད་མཁན་ཞིག 指鬘，央掘摩罗（佛），一个杀人者。

སོར་བཞག གཞན་དུ་མ་བསྒྱུར་བར་རང་ངོ་བོ་གསོ་བར་བཞག་པ། 不要改变，照旧。

སོར་ཟླུམ། སོར་མོ་ཞ་རེའམ་སྐྱོན་ཅན། 秃指，手指殘缺。(同) སོར་འཛས།

སོར་རིས། མཁྲད་ཆོས་སོགས་ལ་བྱུག་པའི་དྲི་ཛས་འདི་ལ་ཟོ་རིས་ཀྱང་། 脂粉，臉上涂的香脂，亦作 ཟོ་རིས།

སོལ། བཙོག་པ་བསལ་མ་སོང་བ་སེལ་དགོས་ན་སོལ། 除掉吧！

སོལ་མདོག ནག་པོ། 黑。

སོལ་བ། མེ་ཤིང་བསྲེགས་པའི་སོལ་བ་དེང་སང་སོ་ལ་ཡང་ཟེར། 木炭，現今呼为 སོ་ལ།

སོལ་བའི་སྐྱེ་མ། （未詳）

སོལ་མལ། མགར་བའི་མེ་ཐབ་ལྟ་བུ། 炭炉，鉄匠之炉灶。

སོལ་ཚད། སེལ་ཚད་དམ་དག་པར་བྱེད་པའི་ཚོད། 除淨之量。

སོས། གསོ་བར་གྱིས་ཤིག་དང་སོ་ཡིས། 1.休息吧！2.用牙（སོ་的第三轉声）。
【增】1.背地里議論人，背后說人坏話，中伤。2.病愈，复原。〔达〕

སོས་ཀ། I.སྐྱོང་བའི་ནུས་པ་ཤེད་ལའང་། 1.热季，暑季。2.保养之能力。
II.ཚད་ཆེན་དུས་དང་སྣྲོན་ཟླ་བ་དང་ཆུ་སྟོད་ཟླ་བ་ལའང་། སོ་ཀ་ཞེས་པའང་སྣང་། 1.热季，夏季。2.心宿月(五月)。3.箕宿月(六月)。亦作 སོ་ཀ།

སོས་ཀ་ཞད། འཛའ་ཚོན། 热季笑（藻）。虹。

སོས་ཀའི་དུས། ཚད་ཆེན་དུས་དང་སྣྲོན་ཟླ་བ་དང་ཆུ་སྟོད་ཟླ་བ་ལའང་། སོ་ཀའི་དུས་ཞེས་པའང་སྣང་། 1.热季，夏季。2.心宿月(五月)。3.箕宿月(六月)。亦作 སོ་ཀའི་དུས།

སོས་དལ། དལ་བུ་བདེ་བར་གནས་པའམ་ག་ལེ་སོས་གདའ་མོ་ཟེར། 休息，慢慢休养。
【增】1.緩。2.安息。〔四〕

སོས་གདལ། （注同上）【增】＝ བྲེལ་བ་མེད་པ། 不忙，緩慢，閒暇。〔达〕

སོས་ལྡད་པ། སོ་ཡིས་ཟས་ལྡད་པར་བྱེད། 用牙咬。(同) སོས་བྡད་པ།

སོས་པ། བདེ་བར་སོ་བཏབ་པའམ་གསོས་པ་ལའང་། 恢复了，已还原了。(同) སོས་ཟིན་པ།

སོས་བྡད་པ། སོ་ཡིས་ཟས་ལྡད་པར་བྱེད། 嚼，咬。(同) སོས་ལྡད་པ།

སོས་ཟིན། སོ་རྒྱབ་པ་ལའང་། 1.已复原。2.咬住。【增】牙开紧閉，咀嚼筋痙攣。〔达〕

སོས་ཟིན་པ། བདེ་བར་སོ་བཏབ་པའམ་གསོས་པ་ལའང་། 恢复了，已还原了。（同）སོས་པ།

སོས་སོ། གསོ་བར་བྱ་བ་ནད་པ་སོས་སོ།། 病愈，养病的人好了。

སྲ་རྐྱང་། མཚོ་སྐྱེ་ལས། ཆོས་གོས་ཞིག་པ་མ་ཡིན་པས་སྲ་བ་དེ་གཟེབ་ཀྱི་སྒྲོམ་མའི་ནང་དུ…… བརྐྱངས་པ་ཡིན་པས་ན་སྲ་བརྐྱང་ཞེས་བྱ་སྟེ་ཞེས་དང་དོན་ནི་ཆོས་གོས་མི་འཁུམས་པར་རམ་མི་བསྐྱེར་བར་བསྲ་བར་བྱ་ཞིང་བརྐྱངས་ཏེ་སྒམ་ནང་དུ…… བསྡུས་པ་ལྟ་བུ། 羯耻那衣(佛),律疏說：“法衣不坏，为坚固，展于箱籠中，故名張坚固衣”。义为不使法衣縐縮,鋪展而收放于箱中。

སྲ་བརྐྱང་གི་གཞི། གཞི་བཅུ་བདུན་ནང་ཚན་ཞིག 羯耻那衣事（佛），十七事中之一。

སྲ་བརྐྱང་བཏིང་བ། མཚོ་སྐྱེ་ལས། ཆོས་གོས་ཞིག་པ་མ་ཡིན་པས་སྲ་བ་དེ་གཟེབ་ཀྱི་སྒྲོམ་མའི་·· ནང་དུ་བརྐྱངས་པ་ཡིན་པས་ན་སྲ་བརྐྱང་ཞེས་བྱ·· སྟེ་ཞེས་དང་དོན་ནི་ཆོས་གོས་མི་འཁུམས་པར་རམ·· མི་བསྐྱེར་བར་སྲབ་བར་བྱ་ཞིང་བརྐྱངས་ཏེ་སྒམ·· ནང་དུ་བསྡུས་པ་ལྟ་བུ། 張羯耻那（佛），律疏說：“法衣不坏，为坚固，展于箱籠中，故名張坚固衣”。义为不使法衣縐縮，鋪展而收放于箱中。

སྲ་འཁྱིལ། སྲ་འཐས་པར་འཁྱིལ་བ་ལྟ་བུ། 凝結坚固。

སྲ་སྙི། མཁྲེགས་པོ་དང་འཇམ་པོ་གཉིས། 軟硬，硬的与軟的。

སྲ་འཐས། མཁྲེགས་པོའམ་འཐས་པ། 坚硬。

སྲ་བ། （注同上）【增】或作 སྲ་པོ། སྲ་མོ། 緊密，厚密，坚牢。〔达〕

སྲ་རྩི། སྤོས་དཀར་གྱི་ཤིང་དེའི་རྩི་སྤོས་དཀར་། 芸香树汁，芸香。【增】树胶，树脂。〔达〕桐油。〔四〕 漆。〔本〕

སྲ་རྩི་བཏང་བར། ཚོན་རྩི་མཁྲེགས་པོ་བཏང་བ་ལའང་། 上漆，上油漆顏色。

སྲ་རྩི་སྤྲོག སྤོས་དཀར། 白芸香（药名）。

སྲ་རྩི་ཤིང་། སྤོས་དཀར་གྱི་ཤིང་དེའི་རྩི་སྤོས་དཀར། 芸香树。【增】漆树。〔本〕

སྲ་ཞིང་བརྟན་པ། སྲ་ཞིང་མི་གཡོ་བར་བརྟན་པ། 坚固，稳固。

སྲ་ཞིང་འཐས་པ། ས་ཡི་མཚན་ཉིད་སའི་ངོ་བོ། 坚硬。

སྲ་ཞིང་སྲིད། （未詳）

སྲག དོན་མེད་སྒྲ་སྲག་སྲག་ལྟ་བུ། 无意义的声音。【增】縫。〔法〕

སྲག་སྲག （注同上）

སྲང་། ལམ་གྱི་རྒྱ་སྲང་དང་འདེགས་བྱེད་ཉ་ག་འཇལ་བའི་སྲང་ཚད་(དང་)། 1.街道。2.天秤，秤。3.斤两的两。【增】1.= གྲོང་། 村落。2.十个 ཞོ་ 等于一盎斯。3.=ཁྱམས། 寺院周圍的游廊或空地。〔达〕

སྲང་ཁྱིམ་ཅན། དབྱུག་ཟླའི་མིང་། 有天秤宫（藻）。娄宿月，阴历九月。

སྲང་གང་། ཞོ་བཅུ་ཐམ་པ་དང་གསེར་སྲང་གང་དངུལ་སྲང་གང་ལྟ་བུ། 一两，十錢重。

སྲང་གི་ཁྱིམ། ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ནང་ཚན། 天秤宫，十二宫之一。

སྲང་ཆ། འཇལ་བྱེད་སྲང་ཆ། 戥子，秤。

སྲང་དོ། དངུལ་སྲང་དོ་སོགས། 二两，如銀子二两等。【增】鉈。〔四〕

སྲང་གདེག སྲང་ལ་འདེགས་པོས་འདེག་པར་བྱའམ་གཞལ་བར་བྱའམ། 称、量。

སྲང་མདའ། འཇལ་བྱེད་སྲང་གི་མདའ་ཤིང་། 秤杆。

སྲང་འདེགས། འཇལ་བར་བྱེད་པའི་མིང་། 以秤称量。【增】戥子称。〔四〕（四作 སྲང་ལ་འདེགས་）

སྲང་པོ། འཁྱོག་མ་ཡིན་པ་དྲང་པོ། 不弯曲，正直。

སྲང་བར། ལམ་ཁའི་སྲང་བར་མཚམས་སུ། 道路中間。（同）སྲང་གསེང་།

སྲང་གཞལ། འཇལ་བྱེད་སྲང་ལ་གཞལ་བར་བྱ། 在秤上称。

སྲང་ཡར། （原注缺）【增】盘旋的路徑。〔达〕

སྲང་གསུམ། དངུལ་སྲང་གསུམ་སོགས། 三两，如銀三两等。

སྲང་གསེང་། ལམ་ཁའི་སྲང་བར་མཚམས་སུ། 道路中間。（同）སྲང་བར།

སྲད་བུ། སྐུད་པ། 綫。

སྲད་མ། སྲན་མ། 豆子。

སྲན་དཀའ། བཟོད་དཀའ་བ། 难忍耐，难忍受。

སྲན་དཀར། སྲན་མ་དཀར་པོ། 白豆。

སྲན་ཆུང་། རྒྱ་གར་སྐད་མ་སཱུ་ར་རྒྱ་ནག་སྐད་པན་ཏེའུ་ཟེར་སྣང་། 小豆，印度語 མ་སཱུར། 汉語"扁豆或飯豆。"

སྲན་ཆེན། སྲན་མ་ཙ་ན་ཀ། 大豆，印度語 ཙ་ན་ཀ།

སྲན་ཆོས། སེར་སྣ། 忍法（藻）。慳悋，吝嗇。

སྲན་ཆོས་པ། སེར་སྣ་ཅན། 忍法者（藻）。慳悋者，吝嗇的人。

སྲན་ཐུབ་པ། བཟོད་པ་སྒོམ་ཐུབ་པ། 能忍耐。【增】耐得住。〔四〕（同）སྲན་ཚུགས་པ།

སྲན་པ། དུལ་ལམ་བཟོད་བཞིན་པ། 馴順，忍受。

སྲན་ཕང་། （未詳）

སྲན་མ། རྒྱ་སྲན་མ་ཧྲུ་བུ། 豆子，如蚕豆。

སྲན་མ་ཐུབ། བཟོད་པ་མེད་པ། 不能忍受。

སྲན་མེ། སྲན་མའི་མེ་ཏོག 豆类的花。

སྲན་ཚུགས་པ། བཟོད་པ་སྒོམ་ཐུབ་པ། 忍耐。（同）སྲན་ཐུབ་པ།

སྲན་ཚོད། སྲན་མའི་ཚོད་མ་ཟས། 豆菜，豆类的菜食。

སྲན་ཟླུམ། སྲན་མ་རིལ་རིལ། 圓形豆类。

སྲབ། རྟའི་སྲབ་སྐྱོགས་དང་བཅས། 轡，勒馬的銜勒。【增】淺，薄。〔四〕

སྲབ་པོ། མཐུག་པོ་མ་ཡིན་པ་སྲབ་པོ། 薄，不厚。

སྲབ་སྲིབ། རབ་རིབ་ལའང་། 1.黄昏，薄暮。2.翳障，黑暗。

སྲམ། རྒྱ་མཚོའི་བྱི་བ། 水獭。【增】或作 ཆུ་སྲམ། 〔达〕

སྲམ་གྱི་མཆོད། ཨུག་པའི་མིང་། 獭祭（藻）。梟。

སྲམ་མདོག རྟ་སྲམ་སྲམ་སེམས་ཅན་སྲམ་གྱི་མདོག་ཅན། 獭色，馬色如獭色。（同）སྲམ་སྲམ།

སྲམ་ལྤགས། རྒྱ་མཚོའི་བྱི་བ་དེའི་ལྤགས་པ། 水獭皮。

སྲམ་སྲམ། རྟ་སྲམ་སྲམ་སེམས་ཅན་སྲམ་གྱི་མདོག

ཅན། 獭色，馬色如獭色。（同）སྲམ་མདོག

སྲལ། བར་གསེབ་ལའང་། 1.謹慎。2.中間。

སྲལ་བ། འབད་སྒྲིམ་གཟབ་གཟབ་བྱེད་པ། 策励，勤勉，謹慎。

སྲལ་བྱེད། སྒྲིམ་པ་པོ། 勤勉者。

སྲས། བུའི་ཞེ་ས། 儿子，公子（敬）。

སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ། སྲས་ཀྱི་གཅེན་པའམ་ཇོ་ཇོ། 长公子，哥哥。

སྲས་མོ། བུ་མོའི་ཞེ་ས། 女公子，小姐(敬)。

སྲས་སྲོས་རྣམས། སྲས་དང་སྲས་མོ་རྣམས། 公子和小姐等。

སྲི། I.གདོན་འདྲེ་མནན་པ་ཡིན་ཟེར། 鬼，魔鬼。

【增】 1.血（秘密語）。2.食小儿的鬼，吸血鬼。3. 一种野兽。4. 保持，吝啬，常与 ནོར་ 連用。5.在西藏西部义为纏繞，包卷，代替 དཀྲི་བ། 6.尊敬，顺从（对喇嘛、父母、年长者等）。〔达〕 旱魃。〔四〕

II. འབུ་སྲིན་ལའང་སྣང་། 1.絲。2.蚕。

སྲི་ཐབས། སེར་སྣའི་སེམས་པས་བཟའ་བཏུང་ཉུང་དུ་གཏོང་བ། 俭省，由吝啬之心减省飲食。（同）སྲི་སྲི་བ།

སྲི་མནན་པ། གདོན་འདྲེ་མནན་པ་ཡིན་ཟེར། 制魔，压制魔鬼。

སྲི་བ། གཅིན་པ་སྲི་བའམ་འགགས་པ་ལྟ་བུ། 保持，如小便滞塞。【增】吝啬。〔达〕（同）སྲིའམ་སྐྱི།

སྲི་བ་མེད་པ། སེར་སྣ་མེད་པ་ལྟ་བུ། 不爱惜，不吝啬，慷慨。

སྲི་ཤིང་། ཛྙ་ཏིའི་ཤིང་། 肉荳蔻树。

སྲི་ཞུ། གུས་པས་བསྙེན་བཀུར་བའམ་མཆོད་ཅིང་ཞེ་ས་བྱེད་པ། 恭敬地供养，孝敬，尊敬。

སྲིའམ་སྐྱི། གཅིན་པ་སྲི་བའམ་འགགས་པ་ལྟ་བུ། 滞塞，如小便滞塞。（同）སྲི་བ།

སྲིཟ། སྔོན་བུ་ཆེན་མང་དུ་ཤི་བའི་བུ་ཆུང་དང་ཆུང་སྲི་ལའང་། 先死許多大儿后之小儿。

【增】生产后婴儿即夭亡的妇人。〔达〕

སྲི་སྲི་བ། སེར་སྣའི་སེམས་པས་བཟའ་བཏུང་ཉུང་དུ་གཏོང་བ། 俭省，由吝啬之心减省飲食。（同）སྲི་ཐབས།

སྲིང་མོ། སྔོན་སྐྱེས་བུ་མོ། 姊，姐。

【增】妹子。〔四〕

སྲིངས། རིང་དུ་གཏོང་བར་གྱིས་ཤིག 延长，使伸长（命令詞）。

སྲིད། （原注缺）有，存在。

【增】1.高，长度，广闊。2.象征数目字14。3.政权，領土。〔达〕 竪。〔四〕

སྲིད་སྐྱོང་། རྒྱལ་སྲིད་སྐྱོང་བ་པོ། 护有（藻）。护王位者。

སྲིད་སྒྲུབ། བརྒྱ་སྦྱིན་གྱི་བུ་ལའང་། 成有（藻）。帝釋(天神名）之子。【增】1.白。2.有修算学师（与釋迦佛同时的著名数学家）。〔达〕

སྲིད་སྒྲུབ་མ། ཆུ་བོ་སི་ཏ། 成有女（藻）。悉多河（印度四大河之一）。

སྲིད་མཐའ། འཁོར་བའི་མཐའ། 有边，生死边（佛）。

སྲིད་མཐོ། མཐོན་པོ་ལའང་། 1.竪高。2.高。

སྲིད་དུ་རིང་། དཀྱུས་སུ་རིང་ངམ་སྲིད་ཚད། 竪长，纵长。

སྲིད་དོ། ཡོད་དོ། 有了。

སྲིད་ལྡན། ཟླ་བ་ལའང་། 具有（藻）。月亮。（同）སྲིད་བྱེད།

སྲིད་པ། འཇིག་རྟེན་འཁོར་བའམ་སྐྱེ་བ་ལའང་། 1. 有（佛），世間，輪迴。2. 生。
【增】1.存在的事物，世界。2.象征序数 3。3.是，存在。4.成为，变成，可能。〔达〕

སྲིད་པ་འཇིགས། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 怖有(藻)。大自在（天神名）。（同）སྲིད་སྲུང་འཛིན།

སྲིད་པ་ཐ་མ་པ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་འཁོར་བ་སྲོང་མཁན་ནམ་ཐར་པ་ཐོབ་པར་མཛད་དོ།། 最后有（佛），第二刹那能断生死者，或得解脱（即能得解脱之一世）。「佛。

སྲིད་པ་མཐར་བྱེད། སངས་རྒྱས། 破有（藻）。

སྲིད་པ་བྱེད་པོ། མོ་མཚན་ལའང་། 作流轉者（藻）。女性生殖器。（同）སྲིད་པའི་ལམ།

སྲིད་པ་མ། ཨུ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 三有女（藻）。鄔摩天女。

སྲིད་པའི་སྒོ། （原注缺）三有門。

སྲིད་པའི་མིག ཉི་མའི་མིང་། 三有目（藻）。日，太阳。

སྲིད་པའི་ཟླ་བ། སྟོན་ཟླ་དགུ་པ་ལའང་། 有月（藻）。阴历九月。

སྲིད་པའི་ལམ། མོ་མཚན་ལའང་། 流轉路(藻)。女性生殖器。（同）སྲིད་པ་བྱེད་པོ།

སྲིད་བྱེད། ཟླ་བ་ལའང་། 作有（藻）。月亮。
【增】統治，管轄。〔达〕（达作 སྲིད་བྱེད་པ་）（同）སྲིད་ལྡན།

སྲིད་རྩ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་དྲུག་སྟེ་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ང་རྒྱལ་མ་རིག་པ་ལྟ་བ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཐེ་ཚོམ་ཉོན་མོངས་ཅན་དྲུག་གོ། 有本（佛），六种生死根本：貪、瞋、慢、无明、染污見、染污疑。

སྲིད་ཞི། སྲིད་པ་འཁོར་བ་དང་མྱང་འདས། 三有生死及涅槃（佛）。

སྲིད་སྲུང་། ཚོགས་བདག་ལའང་། 护有（藻）。毗那夜迦（天神名）。【增】书經。〔四〕

སྲིད་སྲུང་འཛིན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 持护有（藻）。大自在（天神名）。
（同）སྲིད་པ་འཇིགས།

སྲིད་སྲུང་རིག་བྱེད། （原注缺）护世吠陀（婆罗門四大經典之一）。

སྲིད་གསུམ། ཁམས་གསུམ། 三有（佛），三界。

སྲིད་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ། སྒྲ་གཅན་ལའང་། 胜三有（藻）。罗睺星。

སྲིན། （原注缺）虫。

སྲིན་སྐུད། སྲིན་བལ་ལས་བྱུང་བའི་སྐུད་པ། 絲綫。

སྲིན་ཁུང་། སྲིན་བུའི་ཁུང་བུ། 虫的洞穴。

སྲིན་ཅན་ཤིང་། སྨྱུག་མའི་མིང་དུ་གསུངས། 桑树，有人說是竹子。（同）སྲིན་ཤིང་།

སྲིན་ཐོར། ན་ཚ་འཐོར་བའི་བྱེ་བྲག 瘍，疮疱之一。（同）སྲིན་པོལ།

སྲིན་པོ། ཤ་ཟ་སྲིན་པོ་མིའི་བྱེ་བྲག 罗刹（佛）。

སྲིན་པོ་ཐྲ། （未詳）

སྲིན་པོ་དབང་། སྲིན་པོའི་རྒྱལ་པོ། 罗刹王（天神名）。

སྲིན་པོ་འི་རྒྱལ་པོ། ལང་ཀའི་བདག་པོ། 罗刹王（天神名），楞伽山主。

སྲིན་པོ་འི་ཕྱོགས། ལྷོ་ནུབ་ཕྱོགས། 罗刹方(藻)。西南方。

སྲིན་ཕོལ། ནད་ཚ་འགྲོར་བའི་བྱེ་བྲག 肿瘍，疮疱之一。（同）སྲིན་ཕོར།

སྲིན་བྲན་མ། གྲོག་མ། 細虫（藻)。蟻。

སྲིན་བལ། སྲིན་བུའི་རིགས་ཀྱི་སྒོག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་བལ། 絲綿，蚕吐的絲。

【增】=རས་བལ། 綿綫，毛綫，生絲。〔达〕

སྲིན་བུ། འབུ་དང་ཤིང་ཤོས་པོ་ལའང་། 1.虫，昆虫。2.乙卯年。

སྲིན་བུ་འཇོམས། འོད་སྣའི་མིང་། 杀虫（藻)。光明。

སྲིན་བུ་ལྷན་བུ། འབུ་མེ་ཁྱེར་བདད་མ། 螢火虫。（同）སྲིན་བུ་མེ་ཁྱེར།

སྲིན་བུ་པད་པ། མེ་ཁྱེར། 尺蠖，螢火虫。

སྲིན་བུ་མེ་ཁྱེར། འབུ་མེ་ཁྱེར་བདད་མ། 螢火虫。（同）སྲིན་བུ་ལྷན་བུ།

སྲིན་བུ་ཚེར་མ། སྡིག་པའི་མིང་། 蠍子。

སྲིན་བུའི་སྒོ། རྐུབ་ལའང་། 虫門（藻)。肛門。（同）སྲིན་ཞལ།

སྲིན་བུའི་རི། གྲོག་མའི་ཚང་ངམ་གྲོག་མཁར། 虫山（藻)。蟻窩，蟻垤。

སྲིན་བྱ། འབྱུང་པོ་འི་བྱ། 梟鳥，猫头鷹。

【增】树猫儿。〔四〕

སྲིན་མོ། ཤ་ཟ་སྲིན་པོ་མིའི་བྱེ་བྲག་པོ་མོ། 罗刹女（佛)。

སྲིན་མཛུབ། མིང་མེད་སོར་མོ། 无名指。（同）སྲིན་ལག

སྲིན་ཞལ། རྐུབ་ལའང་། 肛門。（同）སྲིན་བུའི་སྒོ།

སྲིན་གཡག གཡག་གི་བྱེ་བྲག 牦牛之一种。

སྲིན་ལག མིང་མེད་སོར་མོ། 无名指。（同）སྲིན་མཛུབ།

སྲིན་ཤིང་། སྨུག་མའི་མིང་དུ་གསུངས། 桑树，有人說是竹子。（同）སྲིན་ཅན་ཤིང་།

སྲིན་ཤིང་སྨ་མ། （原注缺）桑树。

སྲིབས། རིའི་རྒྱབ་བམ་རིའི་མདུན་རྒྱབ་གཉིས་ལ་རིའི་གདགས་སྲིབས་གཉིས། 阴，山阴，山前为阳，山后为阴。

【增】1.昏暗，黑暗，夜晚。2.山北。〔达〕

སྲིབས་པ། སྲིབ་ནག་བྱས་པ། 使黑暗。

སྲིལ། འབུ་ལུག་པ་སྲུའི་རིགས་ཟ་མཁན། 蠹虫，蠹魚。【增】蚕。〔达〕 吃毛类之虫。〔本〕

སྲིས། སེར་སྣས་བསྲི་བྱ་ཡོད་ན་སྲིས་ཤིག་དེ་རིང་ཟ་དགོས་པ་སང་ཉིན་ཟོ་ཞིག 儉省（命令詞),由吝嗇心故，有可減省者即減省，如今天当吃者，留作明天吃。

སྲིས་མཛོད། （注同上）

སྲུ་མོ། ཨ་མའི་སྲིང་བུད་མེད་ཨ་སྲུའང་ཟེར། 姨母，亦作ཨ་སྲུ།

【增】嬸母，伯母，舅母，嫂子。〔本〕

སྲུང་སྐུད། （原注缺）护線.护身線(如灌頂时系于臂上之線)。【增】纏法線的护身咒輪。〔达〕

སྲུང་སྐྱེས། བརྒྱ་སྦྱིན་རྡོ་རྗེ། 护生（藻)。帝釋（天神名）之金剛杵。

སྲུང་མཁན། སྲུང་བར་བྱེད་པ་པོ། 保护者，看守者，保存者。

སྲུང་འཁོར། རིམས་ནད་སྲུང་འཁོར་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 护輪，护身符，如防护瘟疫之护輪。

སྲུང་དགོས། ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་དགོས། 应守，如应守戒律。

སྲུང་མདུད། གོས་ཆེན་དར་གྱི་སྲུང་མདུད། 护結(佛)，用綢綾所綰的保护結。

སྲུང་བ། སྲུང་བཞིན་པ་དང་སྲུང་རྒྱུ། 保护，守护。

【增】1.监視，监禁。2.小心謹慎，防患。3.守，謹守，遵守。4.禁止，防止者。5.保护者(人或物)，特指护身符，預防药。〔达〕(同) སྲུང་སྲུང་།

སྲུང་བ་པོ། སྲིན་པོ། 保护者（藻）。罗刹(佛)。

【增】守卫者，护卫者。〔达〕

སྲུང་བྱེད། ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་ལའང་། 能护（藻）。1.日。2.月。【增】1.=གྲོང་ཁྱེར། 村落，城鎮。2.保管財物者，指夜叉。〔达〕

སྲུང་བྱེད་ཅན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 有月（藻）。大自在（天神名）。

སྲུང་བྱེད་མ། མཚན་མོ། 护母（藻）。夜間。

སྲུང་མ། ཆོས་སྐྱོང་སྲུང་མ་ཟེར། 护法神。

སྲུང་མ་ཅན། བཙུན་མོའི་ཕོ་བྲང་། 有护者(藻)。王妃之宫。

སྲུང་མི། ལྟ་མཁན་དམག་མི་ལྟ་བུ། 看守的士兵，卫兵。

སྲུང་མཛོད། སངས་རྒྱས། 护持（藻）。佛。

སྲུང་སྲུང་། སྲུང་བཞིན་པ་དང་སྲུང་རྒྱུ། 保护，守护。(同) སྲུང་བ།

སྲུངས་ཤིག བསྲུང་བྱ་ཡོད་ན་སྲུང་དགོས་ན་སྲུངས་ཤིག 守护（命令詞）。

སྲུབ་ཀ། རྩྭ་མེ་ཏོག་ཅིག 一种草花。

【增】一种谷粒，可作医药。〔达〕

སྲུབ་དགོས། ཇ་སྲུབ་དགོས་སྲུབ་རྒྱུ། 当攪，将攪茶。

སྲུབ་རྒྱུ། (注同上)

སྲུབ་ཐག (原注缺)

【增】攪乳器上纏繞着攪乳棍的繩子。〔达〕

སྲུབ་སྣོད། ཇ་མདོང་ལའང་། 1.攪器。2.茶筒。

སྲུབ་པ། ཇ་སྲུབ་སྲུབ་བཞིན་པ་འདུག་ལྟ་བུའམ་དཀྲུག་བཞིན་པ། 攪，如正攪茶。

【增】1.抄，搜，搜集。2.激动。3.翻轉。4.磨擦。〔达〕(同) སྲུབ་སྲུབ་པ།

སྲུབ་བྱེད། I. དཀྲུག་པར་བྱེད་པ་དང་ཉི་མ་ལའང་།

1.攪动。2.太阳。

II. འོ་མ་དཀྲོག་བྱེད་ཤིང་དང་གྲུའི་སྐྱ་བ་ལའང་།

1.攪奶之棍。2.船上之櫓，舵。

【增】攪乳器。〔达〕

སྲུབ་ཤིང་། (注同上 II)

སྲུབ་སྲུབ་པ། ཇ་སྲུབ་སྲུབ་བཞིན་པ་འདུག་ལྟ་····བུའམ་དཀྲུག་བཞིན་པ། 攪，如攪茶。

(同) སྲུབ་པ།

སྲུབས། ཇ་སྲུབས་ཤིག་དང་ཐོད་པའི་སྲུབས་བར་··མཚམས་ལའང་། 1.攪吧！攪茶吧！2.骷髏之骨縫。【增】裂罅，裂縫。〔达〕山縫。〔四〕

སྲུབས་མ། ཇ་སྲུབས་མ་ལྟ་བུ། 攪过之物，如酥油茶。【增】攪乳棍。〔达〕

སྲུལ། རུལ་བར་གྱིས་ཤིག 使腐烂。

སྲུལ་པོ། I.རུལ་བར་བྱེད་པ་པོའམ་གསོབ་གསོབ་བྱེད་པ་ཡང་ན་ཡི་དྭགས་ཀྱི་བྲག་གམ་གདོན་ཆེན། 1.使腐烂者。2.餓鬼之一种。

II.རུལ་པོ། 1.腐烂。2.襤褸之男人。

སྲུལ་པོར་བྱེད། (注同上 I)

སྲུལ་བ། རུལ་བར་བྱེད་པ། 腐臭，腐烂。

【增】1.人体腐烂。2.攪拌。3.推，来回移动。〔达〕

སྲུལ་མོ། རུལ་མོ། 襤褸之女子。

【增】朽坏了。〔达〕

སྲུས། འབྲུ་ནས་སྨིན་མ་སྨིན་ཙམ་གྱི་སྙུས་སྔོན་པོ་བྲོ་ཞིག 未熟的青谷穗、青麦穗。

【增】成糊。〔四〕

སྲེ་ད། སྙེ་མ་ནག་པོ་སྟོང་པ། 黑疸，空无籽粒。

སྲེ་ཏེ། སེ་བོ། 厘黄色，黑黄色。

སྲེ་ནག རིག་ནག་ལའང་སྣང་། 1.煤烟，煤炱。2.污垢。

སྲེ་བོ། ཁམ་མདོག་ཁྲ་ཁྲ། ཁྱི་ཁམ་སེར་སྲེ་བོ་ཟེར་ལྟ་བུ། 厘色，斑花，灰黄色，如說黄狗为厘犬。

སྲེ་བྱེད། (未詳)

སྲེ་མོ། སྙུགས་བྱེད་ནེའུ་ལེའི་མིང་རྣམ་སྲས་ཀྱི་ཕྱག་ན་གཟིགས། 鼬，黄鼠狼，毗沙門（天神名）手中所持者。

སྲེ་མོང་། (注同上)【增】金鼠。〔四〕

སྲེ་མོའི་སྨ་ར། ནེའུ་ལེའི་སྨ་རའམ་ཁྱིའི་ཁམ་སེར་སྨ་ར་ལའང་། 黄鼠狼之須，厘狗之須。

སྲེ་ཟན། བྲ་བོའི་ཕྱེ་མ། 鼬食（藻）。蕎麦粉。

སྲེ་རོ། སེ་བོ། 厘黄色，黑黄色。

སྲེ་ཡོང་། ཀང་པའི་རུས་པ་ཞིག 踝骨。

【增】1.踝骨节。2.脚踵附近的筋肉。3.药名。〔达〕 攪筋。〔四〕

སྲེག་ཁང་། རོ་ཐབ་ཀྱི་མིང་། 焚尸灶。

སྲེག་ལྡན། (未詳)

སྲེག་གནས། དུར་ཁྲོད། 燒尸处，尸林，坟墓。

སྲེག་པ། གསོག་བག་ཅན་བྱ་སྲེག་པ་དང་མེ་ལ་སྲེག་བཞིན་པ་(དང་)། 1.花翅之野鸡。2.正在燒。

【增】1.鷓鴣。2.烤，油煎，烘焙。3.弄成黑色或棲色。〔达〕 华翅，树鸡。〔四〕

སྲེག་པ་པོ། མེ་ཤིང་སྲེག་པར་བྱེད་པ་པོ། 燒者，燒柴者。

སྲེག་བྱེད། I.མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 燒者（藻）。1.火。2.火神。（同）སྲེག་ཟ།

II.དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 大自在(天神名)。

【增】=པི་པི་ལིང་། 蓽茇(药名)。〔达〕

སྲེག་བྱེད་རྡོ། མེ་ཤེལ་ལའང་། 能燒石（藻）。火晶。

སྲེག་བླུགས། སྦྱིན་སྲེག་མིང་། 燒注，护摩（佛）。

【增】祭品，供神物。〔达〕

སྲེག་མི། (未詳)

སྲེག་རྫས། སྦྱིན་སྲེག་གི་རྫས་ལའང་། 护摩物（佛），燒供之物品。

སྲེག་ཟ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 燒食（藻）。1.火。2.火神。（同）སྲེག་བྱེད་I.

སྲེག་ཤ། (原注缺)烤肉。

སྲེག་ཤིང་། བུད་ཤིང་ངམ་མེ་ཤིང་། 柴，薪。

【增】爆木。〔四〕

སྲེགས། བསྲེག་བྱ་ཡོད་ན་སྲེགས་ཤིག 燒吧!

སྲེད་ཅན། བརྐམ་ཆགས་ཅན། 貪嗜者。【增】= འདོད་པ་ཅན་ 或 ཆགས་པ་ཅན། 1.爱恋。2.淫蕩，好色。〔达〕(达作སྲེད་པ་ཅན་)

སྲེད་ལྡན། འདོད་ཆགས་ཅན་(དང་)། 有貪心。【增】情深的，热情的。〔达〕

སྲེད་པ། འདོད་ཆགས་མངོན་དུ་གྱུར་པ། 爱，貪爱。【增】= ཆགས་ཞེན། 1.象征序数8。2.欲望，希冀。〔达〕

སྲེད་པའི་ཟླ་བ། ཧོར་ཟླ་བདུན་པ་ལའང་། 爱月（藻)。阴历七月。

སྲེད་བྱེད། འདོད་ལྷ་དང་བྱ་རྒོད་(དང་)། 作爱（藻)。1.欲天（爱神)。2.鷲。

སྲེད་མེད་ཀྱི་བུ། ཁྱབ་འཇུག 那罗延，遍入（天神名)。

སྲེད་མེད་པ། འདོད་པ་མེད་པ། 无貪爱者，无欲者。

སྲེད་མེད་མ། ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། 无爱女（藻)。鄔摩天女。【增】遍入天妃。〔达〕

སྲོ་ཁང་། བསྲོ་ཁང་དེར་སྔོས། 暖室，浴室，参看 བསྲོ་ཁང་条。

སྲོ་གང་། （原注同上）洗滌。

སྲོ་བ། མེར་སྲོ་སྲོ་བཞིན་པ་ལྟ་བུ། 烤，取暖。【增】晒。〔达〕（同）སྲོ་སྲོ།

སྲོ་བྱེད། ཚ་བོར་སྲོ་བར་བྱེད། 烤，取暖。

སྲོ་མ། ཤིག་གི་སྲོ་མའམ་སྒོང་། 蟣子，虱卵。【增】1.小水泡。2.草药。〔达〕

སྲོ་ལ། （未詳)

སྲོ་ལོ། （原注缺）沙参。

སྲོ་ཤི། སྟོབས་ཉམས་པ་ལའང་། 衰，弱。【增】失掉精神，銳气挫折。〔达〕(达作སྲོ་ཤི་བ་)

སྲོ་སྲོ། མེར་སྲོ་ སྲོ་བཞིན་པ་ལྟ་བུ། 烤，取暖。（同）སྲོ་བ།

སྲོག མཚོ་ཊཱིཀ་ལས་སྲོག་གི་དབང་པོ་ཚེ་ཡིན་ཏེ་ དྲོད་དང་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་རྒྱུ་བའི་རྟེན་གང་ ཡིན་པའོ། །ཞེས་དང་མཛོད་ལས་ཀྱང་ངོ་། །མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་དུ་རླུང་ཡིན་པར་འདོད། 命，生命，律疏說：命根即寿，是暖与識等流之所依也。俱舍論所說亦同。經部以上說是气息。【增】呼吸气。〔四〕（同）སྲོག་དབང་།

སྲོག་འགྲོ། འཆི་བའི་མིང་། 死亡。（同）སྲོག་འདོར།

སྲོག་ཅན། འགྲོ་བའམ་སྲོག་དང་ལྡན་པ་གསོན་པ། 众生，生物。（同）སྲོག་ལྡན།

སྲོག་གཅོད། གསོད་པའི་མིང་། 断命（佛)，杀害。（同）སྲོག་མཐར་བྱེད།

སྲོག་གཅོད་དགོས། གསོད་དགོས། 須断其命，当杀。

སྲོག་བཅད་པ། བསད་པ། 已断其命，已杀。

སྲོག་ཆགས། སྲོག་ཆགས་གྲོག་མ་ལྟ་བུ། 虫子，如螞蟻。【增】原义指一切动物，包括天神在内，但实际上仅指昆虫。〔达〕

སྲོག་ཆགས་ལྡན་མ། སྦྲུམ་མ། 有众生（藻)。孕妇。

སྲོག་མཐར་བྱེད། གསོད་པའི་མིང་། 坏命，（佛)，杀害。（同）སྲོག་གཅོད།

སྲོག་དང་བསྡོས་ནས། སྲོག་དང་སྒྲིལ་ནས། 拼命。

སྲོག་ནོར་བ། ཤི་བའི་མིང་། 已死。

(同) སྲོག་སོང་བ།

སྲོག་འདོར། འཆི་བའི་མིང་། 死亡。

(同) སྲོག་འགྲོ།

སྲོག་ལྡན། འགྲོ་བའམ་སྲོག་དང་ལྡན་པ་གསོན་པ།

众生，生物。(同) སྲོག་ཅན།

སྲོག་གནས། སྙིང་གི་མིང་དུ་གསུངས། 命处(藻)。心臟。

སྲོག་བྱེད། ཚངས་པ་(དང་)། 創造生命（藻）。大梵（天神名）。

སྲོག་བླུ། སེམས་ཅན་མ་གསོད་པར་སྲོག་བླུ་རྒྱུ་སྲོག་བརྗེ་རྒྱུ། 将贖命，当贖命。

【增】放生的禽兽。〔四〕

སྲོག་བླུས་པ། སེམས་ཅན་མ་གསོད་པར་སྲོག་བླུས་ཟིན་པ་སྲོག་བརྗེས་ཟིན་པ། 已贖命。

སྲོག་དབང་། མཚོ་ཊཱིཀ་ལས་སྲོག་གི་དབང་པོ་ཚེ་ཡིན་ཏེ་དྲོད་དང་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་རྒྱུ་བའི་རྟེན་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་དང་མཛོད་ལས་ཀྱང་ངོ་། །མདོ་སྡེ་པ་ལན་ཆད་དུ་རླུང་ཡིན་པར་འདོད།

命根（佛），律疏說：命根即寿，是暖与識等流之所依也。俱舍論所說亦同。經部以上說是气息。(同) སྲོག

སྲོག་མེད་པ། རིང་སང་ཀྲོག་མེད་པ་ཟེར། 不結实，不坚牢，无劲，現在說 ཀྲོག་མེད་པ།

【增】无生命的。〔达〕

སྲོག་རྩ། བླ་རྩ་ལའང་། 命脈。

【增】气管。〔四〕

སྲོག་སྐྱོལ། འཚོ་བར་གྱིས་ཤིག 生活吧！

སྲོག་འཚོ། ལུས་གསོ་བར་འཚོ་བའམ་གསོན་པོ། 养身，生活。

སྲོག་འཛིན་པ། གསོན་པོར་དབུགས་འབྱིན་འཚོ་བ། 維持生命，活着出气。

སྲོག་ཟུངས། ནུས་པ་ལུས་སྟོབས་ལའང་། 体魄，体力。

སྲོག་རླུང་། སྲོག་གི་རླུང་། 生命的气息。

སྲོག་ཤིང་། བླ་ཤིང་(དང་)། 命树（魂所依之树）。【增】1.印度晚期佛教徒多有培植一种树，認为与自己共寿命。2.塔和佛象中間裝藏的主心木。〔达〕

སྲོག་སོང་བ། ཤི་བའི་མིང་། 已死。

(同) སྲོག་ནོར་བ།

སྲོང་དགོས། དྲང་པོར་བསྲངས་མ་སྲོང་ན་སྲོང་དགོས། 須使正直。

སྲོང་ཚུག དྲང་པོར་བསྲངས་མ་སྲོང་ན་སྲོང་ཚུག 使直，使正直。【增】端直。〔达〕

སྲོང་འཇུག (注同上)

【增】使撥正。〔四〕

སྲོང་པོ། དྲང་པོ་ཀྱག་ཀྱག་མིན་པ། 端，直，不弯曲。【增】树木。〔达〕

སྲོང་བཙན། དྲང་པོ་བཙན་པོ། 正直，庄严。

སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ། དྲང་པོའམ་སྲོང་ཞིང་བཙན་པོ་གཉིང་རིང་ཟབ་པོའམ་སྒམ་པོ་སྐྱེ་གནམ་རི····(སྲོང་བཙན་གྱི་སྲས་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ།

囊日松贊之子，法王松贊崗薄（西藏古代国王，即唐代文成公主之夫）。

སྲོངས་ཤིག ཀྱག་ཀྱག་མ་ཡིན་པར་དྲང་པོར་སྲོངས་ཤིག 使直，使正直（命令詞）。

སྲོད་འཁོར། ས་རུབ་པའམ་སྣང་ནུབ་མུན་པ་ཙམ་ཏུ་སོང་བའི་དུས། 黄昏，薄暮。
【增】通常指薄暮以后或黎明以后。〔达〕
(同) སྲོད་སོང་བ།

སྲོད་འཛིང་། ས་རུབ་མུན་པར་འགྱུར་བ། 黄昏后。

སྲོད་ཐོ། (原注缺) 黄昏与清晨，晨昏。

སྲོད་དུས། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། སྲོད་དང་དགུང་དང་ཐོ་རེངས་ཏེ་ནམ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་ཕྱེས་པ་ཞེས་ '' པའི་ཐུན་དང་པོ་འོ།། 初夜，头更，律疏說：黄昏、午夜、拂曉三段之初段。

སྲོད་ལ་རྒྱུ། སྲིན་པོའི་མིང་། 黄昏行（藻）。罗刹(佛)。
【增】老虎。〔达〕（达作 སྲོད་ལ་རྒྱུ་བ་）

སྲོད་ལ་ཟ། （注同上）黄昏食（藻）。
【增】妖怪。〔达〕

སྲོད་སོང་བ། ས་རུབ་པའམ་སྣང་ནུབ་མུན་པ་ཙམ་ཏུ་སོང་བའི་དུས། 黄昏，薄暮，天黑时。
(同) སྲོད་འཁོར།

སྲབ། སྲབ་མོར་བྱ་དགོས་ན་སྲབ་བྱེད་སྲབ་པར་བྱེད། 使薄，刮薄。

སྲབ་བྱེད། （注同上）

སྲོལ། ལུགས་སྲོལ། 规矩，习惯，风俗。
【增】1.道。2.典。〔四〕

སྲོལ་ཀ། （原注缺）规約。【增】例。〔四〕

སྲོལ་གོང་། མགྲིན་པའམ་སྐེ་མགུལ་ལའང་། 1.药名。2.脖子，頸。

སྲོལ་རྒྱུན། རྒྱུན་གྱི་སྲོལ་ལུགས་ཡུལ་ཆོས་ལའང་། 常规，通常的风俗习惯。（同）སྲོལ་ལམ།

སྲོལ་བཏོད་པ། ལུགས་སྲོལ་ཆགས་བཏབ་པ་ལྟ་བུ། 已立规矩，已兴創。【增】引用惯例。〔达〕
(同) སྲོལ་བཙུགས་པ།

སྲོལ་འབྱེད། ལུགས་སྲོལ་དབྱེ་བ་འབྱེད་པོ། 兴规矩，开創规矩。

སྲོལ་བཙུགས་པ། ལུགས་སྲོལ་ཆགས་བཏབ་པ་ལྟ་བུ། 已立规矩，已兴創。(同) སྲོལ་བཏོད་པ།

སྲོལ་ཚུགས། ལུགས་སྲོལ་ཆགས་འདེབས་ལྟ་བུ། 立规矩，兴創。

སྲོལ་ལམ། རྒྱུན་གྱི་སྲོལ་ལུགས་ཡུལ་ཆོས་ལའང་། 常规，通常的风俗习惯。（同）སྲོལ་རྒྱུན།

སྲོས། ཚ་པོར་སྲོས་ཤིག 烤，烤热吧！
【增】1.参看 སྲོ་བ། 2.= སྲོད། 黄昏。〔达〕

སྲོས་ཤིག （注同上）

སླ། ཤི་ཡང་བླ་ཞེས་དགོས་པ་ལ་ཤི་ཡང་སླ་ཞེས་པ་རང་སྣང་། 与 བླ་ 相通，宁可，較好，如說"宁死"。【增】1.也作སླ་མོ། 稀薄，(指流质)，与སྐ་བ་及 མཐུག་པོ་ 相反。2.=བྱེད་བདེ་བ། 容易，与དཀའ་བོ་ 相反。〔达〕 賤。〔四〕

སླ་ང་། ཕྱུགས་སྣོད་ཚ་སླང་ལྟ་བུ། 鍋，如炒鍋。
【增】或作 ཕྱུགས་སླང་། 焙谷淺鍋。〔达〕

སླ་ཐུག ཐུག་པ་སླ་པོ། 稀粥。
【增】带飯米湯。〔四〕

སླ་པོ། ཁག་པོ་མ་ཡིན་ལས་སླ་པོ་དང་ཆུ་སླ་པོ་གར་པོ་མིན། 1.容易。2.稀薄多水。

སླ་མོ། （注同上）【增】賤(价錢便宜)。〔四〕

སླ་ཙ། སླད་ཚའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即སླད་ཚ། 污穢。

སླགས་པ། བཀོད་པའི་དོན་དུ་སྣང་། 布置。

སླང་དགོས། ལང་བར་བྱ་དགོས། 須起,应当起来。

སླང་ང་། ཐུགས་སྐོད་སླ་ང་རྫོད་པའི་གཞི། 鍋，如炒鍋。(同) སླང་བ།

སླང་དྲིག སླ་ངའི་དྲིག་ནག 鍋上的煤烟子。

སླང་བ། ཐུགས་སྐོད་སླ་ང་རྫོད་པའི་གཞི། 鍋,如炒鍋。【增】接，受，取，参看 སློང་བ། 〔达〕(同) སླང་ང་།

སླངས། མི་གཙང་སྐྱག་པའམ་ཧྲང་མ། 粪，尿，泻痢。(同) སླད་ཚ།

སླངས་པ། བསླངས་པའི་དོན་དུ་སྣང་། 起来，已起来。

སླད་ཆ། མཇུག་མའི་ཆ། 結尾。

སླད་དུ། དོན་དུའམ་ཕྱིར་དུ། 为了，因此，是故。【增】＝རྒྱབ་ཏུ།在后,后面,后来。〔达〕往后。〔四〕

སླད་ནས། རྗེས་ནས། 以后，后来。

སླད་པར། ཆུད་ཟ་བར། 损坏，破坏。

སླད་འབྲང་། རྗེས་འབྲང་། 随从，跟随。

སླད་མར། རྗེས་མར་རམ་མཇུག་མར། 以后，后来。(同) སླད་རོལ་དུ།

སླད་ཚ། མི་གཙང་སྐྱག་པའམ་ཧྲང་མ། 粪，尿，泻痢。(同) སླངས།

སླད་བཞིན་པ། རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ལྟ་བུ། 跟随。

སླད་རོལ་དུ། རྗེས་མར་རམ་མཇུག་མར། 以后，后来。(同) སླད་མར།

སླན། (原注缺) 补綴。【增】1.＝གླན། 补布,补片。2.西藏妇人用的皮耳套。3.＝སླད། 〔达〕

སླན་ཆད་དུ། ཕྱིན་ཆད་དུའམ་རྗེས་མར། 以后。

སླབ་དགོས། བསླབ་བྱ་སླབ་དགོས། 当学，須学习。

སླབས་པ། བསླབ་བྱ་བསླབས་ཟིན་པ་ལ་སྣང་། 已学，已学习。

སླར་སྐྱེ། སེན་མོ་དང་སྐྲ་ལའང་། 重生,复生(藻)。1.爪，指甲。2.头发。

སླར་བརྗོད། ལན་དང་བྲམ་ཟེ་ལའང་། 1.回答。2.婆罗門。

སླར་བརྗོད་སྐྱེས། བྲམ་ཟེའི་མིང་། 重述生(藻)。婆罗門。

སླར་གཏད་པ། ཡང་སྐྱར་རྩིས་གཏད་པ། 重新交付。(同) སླར་བསླངས་པ།

སླར་བལྟབ། (原注缺) 复折，重迭。

སླར་བསྡུད། གོ་ ངོ་ དོ་ ནོ་ སོགས་རྫོགས་ཚིག་བདག་གོ་བཟང་ངོ་ ཡོད་དོ་ ཡིན་ནོ་ སོགས། གོ་ ངོ་ དོ་ ནོ་ 等完結詞（或称終語詞，表示語气完結），如：བདག་གོ། བཟང་ངོ་། ཡོད་དོ། ཡིན་ནོ།

སླར་བསྡུ། (注同上)【增】＝ཟླ་སྡུད། 〔达〕

སླར་བྱུང་བ། ཡང་བྱུང་བ་དང་དུས་ལའང་། 1.再生，再来。2.时間。【增】年輕的寡妇再嫁。〔达〕(达作 སླར་འབྱུང་)

སླར་ཡང་། ཡང་སྐྱར་སླར་ཡང་། 再者,复,又。

སླར་ལོག ཡང་ཕྱིར་ལོག་པ་ལྟ་བུ། 返回,又回来。

སླར་བསླངས་པ། ཡང་སྐྱར་རྩིས་གཏད་པ། 重新

交付。（同）སྤྲོད་གཏོད་པ།

སླུ་ཀ། སྤྲབས་བཤུས་པའི་པགས་པ་དང་གསེར་དངུལ་བཞུ་བར་བྱེད་པ་ཛིའུ་ལའང་། 1.整剥之皮筒。2.熔解金銀之砂罐，坩堝。

སླུ་བྱེད། མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་ཝ་དང་ཅེ་སྤྱང་ལའང་། 1.火。2.火神。3.狐。4.野干，豺狼。【增】欺騙。〔达〕

སླུ་མེད། སོག་རྫུས་མེད་པ་དང་བདེན་པའོ་བསླུ་མེད་ཅེས་པའང་སྣང་། 不虛伪，眞实无欺。

སླུ་སླུ། རྫུས་རྫུས། 誑惑，虛伪。

སླེ་ཁ། ཤ་སྒྲོ་ལྟ་བུ། 缺嘴，豁唇。

སླེ་འཇམ་པ། སླ་པོའམ་འཇམ་པོ་ལའང་། 1.稀薄。2.柔和。

སླེ་ཏྲེས། སྨན་སླེ་ཏྲེས་རྩ་བ་ཞིག 苦参，一种爬籐之根。【增】一般葯物。〔达〕

སླེ་འདམས་པ། མཚན་མ་ཆད་པའི་སྐྱོན་ཅན། 生殖器断坏者。

སླེ་བོ། ལྕང་མའི་ཡལ་གའི་སྣོད་ཅིག་སྟེ་སླེལ་ཀོ་ཞེས་པའང་སྣང་། 藍子，柳条所編之器皿，亦作སླེལ་ཀོ།

སླེ་བ། མིག་ཀྱག་ཀྱག 斜眼。【增】1.辮，紐，織，編，扎。2.歪斜，不整齐。〔达〕

སླེ་མོ། རི་དྭགས་པགས་པའི་སླེ་མོ་ལའང་། 兽皮墊子。【增】或作སླེའུ་等于ཐེ་ར་ཁྲ་བོ།〔达〕

སླེ་ཡོན། གཡོ་སྒྱུ་ཅན་གྱི་ཀྱ་ཀྱུ་བ། 諂曲，奸滑。

སླེབས་པ། ས་འདིར་སླེབས་བྱུང་ལྟ་བུ། 到达。

སླེའུ། ཕྲུར་བའམ་ཕྲུ་ར་དང་ས་རྡོ་འི་སྣོད་སླེ་པོ་ལའང་། 1.毛毯。2.盛土石之筐子。【增】或作སླེ་མོ་等于ཐེ་ར་ཁྲ་བོ།粗羊毛的条紋毯。〔达〕

སློ། ནང་ཞ་གྲོད་པ་ནང་གི་རྩྭ་སྙིགས་ཇ་མོང་སློ་གདོར་ཡོང་ཟེར། 腸胃中之草渣。

སློ་འབོ། སློ་མ་ལའང་། 籃，提籃。

སློ་མ། སྨྱུག་མས་ལྷས་པའི་སྣོད། 蒲籃，籃子。【增】簸谷的籃子。〔达〕

སློག ཕྱི་ནང་སློག་པ་ལྟ་བུ། 翻过，如里外翻轉。【增】被揭短。〔四〕

སློག་པ། I.པགས་པའི་གོས། 皮衣。
II.ལོག་པར་བྱེད་པའམ་ཕྱིར་ཕྱོག་པར་བྱེད་པ་ལའང་སྣང་། 回轉，退还。
【增】翻轉，上下翻轉或里外翻轉。〔达〕

སློག་རྡུལ། པགས་པའི་གོས་རལ་པ་རྡུལ་པ། 破皮袄。

སློགས་པ། ཕྱི་ནང་སློགས་ཟིན་པ། 翻过，內外翻过了。

སློང་བ། ཡར་སློང་བར་བྱེད་པ་དང་གསོལ་རས་ཞུ་བ་ལའང་། 1.起来。2.乞討，求。

སློང་ཕོར། ལྷུང་བཟེད་ཕོར་བ། 乞食的鉢子，碗。

སློང་བར་བྱེད། ཆར་སྒོད་བྱེའུ་དང་བྱེའུ་ཐུ་ཏ་ཀ་ལའང་སྣང་། 1.乞討。2.雨雀，沙燕。

སློང་བྱེད། （注同上）

སློང་མོ་མཁན། དགེ་སློང་གི་མིང་། 比丘(佛)。

སློང་མོ་བ། སྤྲང་པོ་ལའང་། 乞丐。

སློང་མོ་ཞུ། གསོལ་རས་ཞུ། 乞求，乞討。

སློང་ཞིག ཟས་སམ་སྒོ་སློང་ཞིག 乞，乞食（命令詞）。

སློང་སློང་བ། རིག་པ་མི་གསལ་བའི་ལྡོང་ལྡོང་གི་མིང་ལའང་སྣང་། 似即ལྡོང་ལྡོང་། 蒙昧，心智不明。

སློངས་ཤིག ཡར་མ་བསླངས་པ་བྱེད་པ་པོས་སློངས་ཤིག 扶起来吧！

སློད་པ། ལྷོད་ལྷོད་པའི་དོན་དུ་སྣང་འདིར་གློད་པ། 松緩，緩和，亦作གློད་པ།

སློད་སློད་པ། （注同上）

སློན། བསྣན་པར་གྱིས་ཤིག 补，补上吧！

【增】=ཟློག་པ། 1.退回，击退。2.དབང་པོ་ཕྱིར་སྣང་བར་བྱེད་པ། 假装。3.插入，挤进。〔达〕（达作སློན་པ་）

སློབ་ཁྲིད། དཔེ་ཁྲིད་པ་པོ་ལྟ་བུ། 教学，如講課。

སློབ་གྲྭ། ཡོན་ཏན་བསླབ་པར་བྱེད་པའི་གྲྭ་བའམ་ཁང་པ། 学校，学院。

སློབ་རྒྱུད། （原注缺）【增】（与ཐོ་རྒྱུད་相对）道統，精神的傳承。〔达〕

སློབ་གཉེར། བསླབ་པ་སློབ་གཉེར་ཡོན་ཏན། 求学，求学問。

【增】学生，学者。〔达〕

སློབ་གཉེར་པ། དགེ་ཕྲུག 求学者，学生。

སློབ་གཉེར་བསྐྱོད། ཐར་ནས་ཤེས་ཟིན་པ་དེ་ངེས་ཤིང་བྱང་བར་བྱེད་པའོ།། 溫习，复习。

སློབ་པ། སློབ་གཉེར་སློབ་བཞིན་པ་དང་སློབ་པ་པོ་ལའང་། 1.正求学。2.学习者。【增】1.学习，教学。2.=སློབ་ཡ། 教师，师傅。〔达〕

（同）སློབ་སློབ།

སློབ་པ་འཕགས་པ། མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་ལ་གནས་པའི་འཕགས་པ། 有学圣人（佛），居見道、修道位之圣者。

སློབ་དཔོན། དགེ་རྒན། 阿闍黎，軌范师（佛），师长，先生。【增】儒。〔四〕

སློབ་ཕྲུག དགེ་ཕྲུག 弟子，学生。

སློབ་བུ། （注同上）

སློབ་མ། （注同上）

སློབ་མ་སྦྱོང་། མི་ཤེས་པ། 未曾学，不知。

【增】1.做了学生。2.没有学問。〔达〕

སློབ་སློབ། སློབ་གཉེར་སློབ་བཞིན་པ་དང་སློབ་པ་པོ་ལའང་། 1.正求学。2.学习者。

（同）སློབ་པ།

སློབས། བསླབ་བྱ་འམ་ཡོན་ཏན་སློབས་ཤིག 学吧！学习吧！【增】練习，实习，体驗。〔达〕

སློབས་ཤིག （注同上）

གསག་དགོས། གསོག་པ་པོས་གསག་པར་བྱ་བའམ་གསག་རྒྱུ། 須积蓄。

གསག་བྱ། （注同上）

གསག་གསག ལུས་སྤྲུག་པའམ་གསག་གསིག་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 抖擻，如抖身体。

གསང་ཁུང་། བཤང་ལམ་ལའང་། 1.秘密洞穴。2.便道，肛門。

གསང་ཁེབས། （原注缺）遮阴布。

གསང་རྟགས། སྒྲུབ་པ་པོས་གསང་ནས་བསྒྲུབ་དགོས

པའི་སྔགས་ཡིན་པས་ན་གསང་སྔགས་ཞེས་བྱའོ། །དུས་འཁོར་ལས། གསང་བས་སྒྲུབ་བྱེད་གསང་སྔགས་ཏེ། ཞེས་སོ། །密咒（佛），行者須隐密修行之咒，名密咒。时輪經說："密行故密咒"。

གསང་སྔགས་རྒྱལ་པོ། རྡོ་རྗེ་འཆང་། 密咒王（佛），金剛持（本尊名）。

གསང་གཅོད། མི་གཙང་སྐྱག་པ་གཏོང་ས། 厠所。

གསང་གཏམ། བཀའ་རྒྱ་མ་གསང་བའི་སྐད་ཆ། 密語（佛），秘密語言。【增】= གསང་ཚིག 心腹話。〔达〕 背人說話状。〔四〕

གསང་སྟོན། （原注缺）教授师（佛）。

གསང་འདུས། ལྷ་ཞིག 集密(佛)，本尊之一。

གསང་གནས། མཚན་མའི་འདོམས་སུ། 私处，生殖器部分。【增】1.神秘，秘密。2.秘密住所，做秘密事情和商討秘密事务的地方。〔达〕

གསང་པོ། དྲང་པོའམ་བདེན་པ་ལ་འང་། 直，正直，眞实。

གསང་སྤྱོད། འཁྲིག་སྤྱོད་ལ་འང་། 1.秘密行为。2.交媾。【增】便所，厠所。〔达〕(同) གསང་ལམ་II.

གསང་ཕུ། ཡུལ་ལམ་དགོན་པ་ཞིག 地方名，寺院名。【增】拉薩西部的地方。〔达〕

གསང་བ། གསང་བཀའ་རྒྱ་མ་ལྟ་བུ་དང་རྣ་བ་གསང་རྒྱ་དང་སྐད་གསང་མཐོ་ལ་འང་། 1.秘密。2.耳聪。3.声音高大，响亮。【增】1.行动秘密。2.隐匿。3.机密事件。4.神秘。5.密处，私处。6.代替 གསེང་བ། 注意，提防。〔达〕

གསང་བ་འཛིན། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་ལ་འང་། 1.持密(佛)。2.金剛手菩薩。

གསང་བའི་འཁོར་ལོ། མོ་མཚན་ལ་འང་། 密輪（藻）。女性生殖器。

གསང་བའི་རྒྱལ་པོ། རྣམ་སྲས་དང་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་དང་དབང་ཕྱུག་ལ་འང་། 秘密王（藻）。1.毗沙門（天神名）。2.金剛手（菩薩名）。3.大自在（天神名）。

གསང་བའི་བདག་པོ། （注同上）秘密主(藻)。

གསང་བའི་བླ་མ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 密师（藻）。大自在（天神名）。

གསང་བའི་དབང་པོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་བུ་ཆེན་པོ་ཚོགས་བདག 密王（藻）。大自在之長子毗那夜迦（天神名）。

གསང་བྱ། སྐོག་ཏུ་གསང་བར་བྱ། 当隐密，所隐蔽。【增】当守秘密者。〔达〕

གསང་རས། རས་སྲབ་པོ། 1.遮阴之布。2.薄布。

གསང་ལམ། I.སྐོག་ལམ། 僻路。

II.འཁྲིག་སྤྱོད་ལ་འང་། 交媾。(同) གསང་སྤྱོད།

གསང་ས། འགོལ་ས། 歧途，叉路。

གསངས་པ། གསང་བས་གསངས་པའམ་སྦ་བྱ་སྦས་པའམ། 已隐密，已遮蔽。

གསད་དགོས། གཞོམ་བྱ་གསད་པར་བྱ་བའམ་གསད་དགོས། 須杀。(同) གསད་བྱ།

གསད་པར་གྱིས། སྲོག་གཅོད་པར་གྱིས་ཤིག 杀掉吧！去杀吧！

གསད་བྱ། གཞོམ་བྱ་གསད་པར་བྱ་བའམ་གསད་དགོས། 所宰杀，所当宰杀者。(同) གསད་དགོས།

གསན། མཉན་པའམ་ཐོས་པ་དང་སྙན་གསན་ཕུལ། 1.听（敬）。2.启白，請听。

གསབ། （原注缺）【增】参看 གསོབ། 〔法〕叙子。〔四〕

གསབ་པ། ཁ་གསབ་པའམ། 补足，填补。

གསའ། རི་དྭགས་གསའ། 野兽，雪豹。

【增】或作 བསའ། 雪豹，生长在西藏高山中，蒼白乃至純白色，身有黑斑点。〔达〕

གསར་གྲོགས། གསར་དུ་འགྲོགས་པའི་གྲོགས་པོ་ འདིར་སོག་པོ་གཏམ་དཔེ་སྦྱར་ན་སངས་རྒྱས······ གསར་པ་ལས་འདྲེ་རྙིང་པ་འགབ་ཟེར། （འགབ་似是 དཀའ་ 之誤）新友，新交的朋友。

གསར་ཐོག སྟོན་ཐོག་གསར་པ། 新粮，新收的秋粮。

གསར་པ། རྙིང་པ་མ་ཡིན་སར་པའང་། 新，新鲜，亦作 སར་པ། 【增】或作 གསར་བ།〔达〕

གསར་བུ་པ། ལས་དང་པོ་པ། 新学，初发业者(佛)，初学者。

གསར་མ། གསར་པ། 新的。【增】1.新近的，近来的。2.新教(对旧教而言)。〔达〕

གསར་འོངས། འགྲུལ་པའི་མིང་ལ་འདང་། 新来(藻)。客人。

གསལ་ཁ། མངོན་པར་གསལ་པོ་ ལྐོག་ཏུ་མ་ཡིན་··· པའོ། ། 显明。【增】=གསལ་ཆ། 〔达〕
(同) གསལ་བ།

གསལ་ཁུང་། བུག་པའམ་བུ་གའི་མིང་། 孔，洞。
(同) གསལ་མིག

གསལ་རྒྱལ། ཤཱཀྱ་ཐུབ་དུས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག 胜光王，釋迦佛在世时的国王之一。
【增】舍卫国的波斯匿王，玄奘譯作胜軍，义净譯曰胜光，梵授王的儿子。〔本〕

གསལ་མཆོག བྱང་སེམས་ལ་འདང་། 菩薩。

གསལ་གདབ། དྲན་གསོ་བར་བྱ། 回忆。

གསལ་ལྡན། I. མཁས་པ་དང་གཟའ་ལྷག་པ་དང་མཐིང་ཤིང་ལ་འདང་། 1.智者。2.水曜。3.璁玉柱。
II. མཐིང་གི་མིང་ལ་འདང་། 1.明显，光明。2.靛。
【增】= གསལ་བ་ཅན། 1.太阳。2.火。3.佛的称号。4.印度天文家所說的行星名。〔达〕
(同) གསལ་བར་ཅན།

གསལ་ལྡན་སྐྱེས། གཟའ་ལྷག་པ་ལ་འདང་། 日生(藻)。水曜。

གསལ་གནས། ཕྱོགས་དང་ནམ་མཁའི་མིང་། 显处(藻)。1.方向。2.虚空，天空。

གསལ་སྣང་། ཉི་མའི་མིང་། 照明(藻)。太阳。
(同) གསལ་བའི་ནོར་བུ།

གསལ་པ། བྱེ་བྲག་མིང་ཤིང་གི་གསལ་པ་ཡོད་ན་ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པར་ཤེས་པ། 差别。
【增】分离，分开。〔达〕（达无 པ་字）

གསལ་བ། མངོན་པར་གསལ་པོ་ ལྐོག་ཏུ་མ་ཡིན་པའོ། ། 明显。【增】1.澄清。2.光明，明净，清楚。3.= རྒྱས་པ། 满开花的。4.= མངོན་པ། 显明的。5.= བཟློག་པ། 排除，迴退。6.= གྲགས་པ། 著名。〔达〕(同) གསལ་ཁ།

གསལ་བའི་སྒོ། མཁས་པ་ལ་འདང་། 1.明門(藻)。2.智者，学者。

གསལ་བའི་ནོར་བུ། ཉི་མའི་མིང་། 明珠(藻)。

太阳。(同) གསལ་སྣང་།

གསལ་བའི་བུ་མོ། ལྷ་མོ་ཨུ་སྨཿ་དང་ཟླ་བའི་བཙུན་མོ་དང་རྒྱུ་སྐར་ཉེར་བདུན་རེ་རེ་ལའང་། 明女(藻)。1.鄔摩天女。2.月神之妃。3.二十七星宿。

གསལ་བའི་བུ་མོ འི་བདག་པོ། ཟླ་བའི་མིང་། 明女主 (藻)。月亮。

གསལ་བར་ཅན། མཐིང་གི་མིང་ལའང་། 1.明显。2.靛。(同) གསལ་ལྡན་II.

གསལ་བྱ། གསལ་བའི་ཆ་བྱེ་བྲག 所显部分。

(又) གསལ་བར་བྱ་བ། 所显明者。

གསལ་བྱེད། ཡི་གེ་དང་འོད་དང་མིག་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 能显(藻)。1.字。2.光。3.眼。4.火。5.火神。【增】藏文字母的三十子音字。〔达〕 表。〔四〕

གསལ་བྱེད་ཡི་གེ། མིང་ཚོགས་དེ་དག་ཡི་གེ་འདིས་གསལ་བས་ན་གསལ་བྱེད་ཡི་གེ། 藏文 ཀ་ཁ་ 等三十字母。

གསལ་དབྱངས། གསལ་བྱེད་ཡི་གེ་དང་དབྱངས་ཡིག 子音与母音。

གསལ་མིག བུག་པའམ་བུ་གའི་མིང་། 孔，洞。

(同) གསལ་ཁུང་།

གསལ་མེ། སྣང་གསལ་སྒྲོན་མེ། 灯，烛。

གསལ་མོ། ལྷ་འདྲེའི་ཁོག་རྟེན་མ། 女巫，鬼神附托者。

གསལ་ལམ་ལམ། མངོན་པར་གསལ་བའི་དོན། 明显，明亮。(同) གསལ་སིང་ངེ་བ།

གསལ་ཤིང་། ཁྲིམས་ཀྱི་གསལ་ཤིང་དང་ཤ་ལ་གཙུག་བྱེད་གསལ་ཤིང་(དང་)། 1.刑罰用的标桿。2.穿肉的鉄串。

གསལ་སིང་ངེ་བ། མངོན་པར་གསལ་བའི་དོན། 明显，明亮。(同) གསལ་ལམ་ལམ།

གསལ་གསལ། གསལ་པོ་ལས་གསལ་པོ། 极明显，极明亮，明中之尤明者。

གསིག་པ། སེང་གེའི་རལ་བ་གསིག་གསིག་སྤྲུག་སྤྲུག་པ་དང་ལུས་ཀྱི་ཐལ་བ་སྤྲུག་སྤྲུག་པ་ལྟ་བུ། 抖擻，如獅子抖毛，抖身上尘埃。

【增】或作བསིག་པ། 向后面搖动或抛擲。〔达〕

གསིག་གསིག་པ། (注同上)

གསིགས། ལུས་ཀྱི་ཐལ་སྤྲུག་བྱས་པ་ལྟ་བུ། 已抖，如已抖掉身上之灰尘。

གསིང་། (未詳)

གསིང་མ། ཉེའུ་གསིང་སྤང་སྔོན་པོའམ་ནཱ་ག་ཡོད་ས། 1.軟草地，水边之青草坪。2.有龙处。【增】1.谷米或他种谷籽所醸的酒。2.牧場，草地。3.沼，澤。4.西藏牧場中生长的野花，形似延命菊。〔达〕

གསིར། འཁོར་ལོ་གསིར་གསིར་བ་ལྟ་བུ། 旋，如輪急轉。【增】1.逐漸，推进。2.用鉋子或刀弄平滑。3.滑过，溜。〔达〕

གསིལ། (缺注缺) 分析。【增】1.分开。2.未鏻先砍口。3.零截开。4.截开。〔四〕

གསིལ་ཁྲོལ། སིལ་སྙན་རོལ་མོའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། 奏乐的响声，如鐃鈸之声音。

གསིལ་སྒྲ། (注同上)【增】碎折声。〔四〕

གསིལ་པོ། གསིལ་པ་པོས་དུམ་བུ་དུམ་བུར་གསིལ་བར་བྱེ་བ་དང་རོལ་མོའམ་གསིལ་བར་བྱེ། 1.劈者，如劈柴者。2.奏乐者。

གསིལ་བ། སིལ་མ་སིལ་མ་བྱེད་པ་དང་རོལ་མོའང་གསིལ་བ་སྐད་བྱ། 1.分析，分散。2.奏乐。【增】1.=བསྒྱུར་བ། (算学中的)相乘。2.鳴钟，鳴鈴，响，发音。〔达〕

གསིལ་བྱ། གསིལ་བ་པོས་དུམ་བུ་དུམ་བུར་གསིལ་བར་བྱ་བ་དང་རོལ་མོའམ་གསིལ་བར་བྱ། 1.劈，如劈柴者，劈成一段一段。2.奏乐器。

གསིལ་བྱེད། ཁྱི་སྐྲོད་འཁར་གསིལ། 锡杖，驅犬的锡杖。【增】或 གསིལ་ཤིང་། 密教僧人所持的杖，上有响鈴。〔达〕

གསུ་འབེལ། བུད་མེད་ཀྱི་མི་གཙང་འཛག་པ་གསང་བར་འོས་པའི་དོན། 妇女漏秽应当隐密之意。

གསུག་པ། རྔན་པ་གླ་སྐད་བྱ། 1.贿賂。2.报酬，工資。

གསུག་ཟ་བ། དཔོན་པོས་སྐོག་ཏུ་དངུལ་ཟ་བའམ། ལེགས་བཤད་ལས། ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་གསུག་ཟོས་པ། ཉེན་གྱིས་བརླག་པར་འགྱུར་བ་མང་། 受賄，官吏暗中受賄，箴言中說："諸偉人受賄，多遭到失敗"。

གསུང་། གཞུང་དང་ལུང་དང་ངག་ལའང་། 1.經典。2.教。3.語言（敬）。（又）གསུང་གསུང་རྒྱུ། 語言，話。【增】=ངག་ 或 ལུང་། 为 སྐད་或 གཏམ་ 的敬詞。〔达〕

གསུང་སྐྱེས། ཉན་ཐོས། 語生(藻)。声聞(佛)。

གསུང་གླེགས། གླེགས་བམ། 經函。

【增】=བཀའ་ཤོག 証书，写本。〔达〕

གསུང་སྒྲོས། （原注缺）語录。

གསུང་མཆིད་པ། བཀའ་མོལ་གནང་བ་སྐད་བྱ། 訓示，說話（敬）。

གསུང་འདྲི་བ། ཕར་ཚུར་གསུང་བགྲི་སྟེ་བཀའ་མོལ་གནང་བ་སྐད་བྱ། 交談，彼此談論。（同）གསུང་བགྲི།

གསུང་ལྡན་པ། སངས་རྒྱས། 成就語(藻)。佛。

གསུང་བ་པོ། ཆོས་གསུང་བ་པོ། 說者，說法者。

གསུང་བའི་དབང་པོ། （原注缺）語主（文殊菩薩）。

གསུང་བྱ། བཤད་བྱ། 所說。

གསུང་བྱེད། ཁའི་མིང་། 能說(藻)。口。

【增】= སྨྲ་བའི་སྒོ། 〔达〕

གསུང་མད་དོ། ཁྱེད་ཀྱི་གསུང་བདེན་ནོ་སྐད་བྱ། 您的話眞实啊！您說的对呀！

གསུང་རབ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཏེ་མདོ་སྡེ་དབྱངས་བསྙད་ལུང་་་བསྟན་སོགས་དེ་རྣམས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དུ་བསྡུས། 經（佛），佛語，如十二部經、长行、重頌、受記等，皆归三藏摄。

གསུང་བགྲི། ཕར་ཚུར་གསུང་བགྲི་སྟེ་བཀའ་མོལ་གནང་བ་སྐད་བྱ། 交談，彼此談論。（同）གསུང་འདྲི་བ།

གསུངས་པ། གསུང་གསུངས་པ། 已說，已說話。

གསུད་ནད། གློ་གསུད་ཚ་ཚ་སྒྲིག་པའང་ཟེར། 气喘，肺部塞滿。

གསུད་པ། （注同上）

【增】或作 བསུད་པ། 一种霍乱症，一种由

消化不良引起的病名。2.损失，消失。3.过饱，饱食填塞。〔达〕 饱嗝。〔法〕

གསུབ་བྱ། རི་མོ་གསུབ་པར་བྱ། 所擦，当擦去笔画。

གསུབས་པ། བསུབས་ཟིན་པ་ལའང་། 已擦去。

གསུམ། གྲངས་ ³ 三。

གསུམ་འབྲིལ། གསུམ་ག་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུར་བའོ། ། 三者合而为一（如三股綫捻成一条繩）。(同) གསུམ་བསྒྲིལ་བ།

གསུམ་དགའ། ཟླ་བའི་མིང་། 三喜(藻)。月亮。

གསུམ་དགེ། དམ་པའི་ཆོས་ཏེ་ཐོག་ཐ་བར་གསུམ་དུ་དགེ་བའོ།། 三善(佛),佛法初、中、后三善。

གསུམ་སྒྲ་ཅན། སྦྲང་བུ། 三声者 (藻)。蜂。

གསུམ་བསྒྲིལ་བ། གསུམ་ག་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུར་བའོ།། 三者合而为一(如三股綫捻成一条繩)。(同) གསུམ་འབྲིལ།

གསུམ་ཐོག ཁང་པ་གསུམ་བརྩེགས་པའི་སྟེང་ཐོག 三层楼上。

གསུམ་ལྡན་དུས། སུམ་ལྡན་དུས་དེར་ལྟོས། 参看 སུམ་ལྡན་དུས་条。【增】=འགྲིབ་དུས་དག 〔法〕

གསུམ་པ། ཤ་ཡི་མིང་ལའང་། 1.第三。2.肉。

གསུམ་པའི་རང་བཞིན། མ་ནིང་གི་མིང་ཡི་གེ་ལ་ཕོ་མོ་མ་ནིང་གི་དབྱེ་བ་དང་མི་ལ་ཡང་ཕོ་མ་ནིང་ལྔ་དང་མོ་མ་ནིང་ལྔའི་དབྱེ་བ་ཡོད། 第三性，中性，如字分男、女、中三性，人亦有五不男，五不女之差别。

གསུམ་པར། གྲངས་³(དང་)དེའི་ཐོག 于第三。(གསུམ་པ་ 的第七轉声)

གསུམ་བྲིང་ཅན། ནེ་ཙོ། 三鬘者 (藻)。鸚哥。

གསུམ་རྩེན། སུམ་རྩེན་དེར་ལྟོས། 参看 སུམ་རྩེན་条。

གསུམ་ཚན། གསུམ་རེ་གསུམ་རེ་ཡོད་པ། 三类(佛)，每三个为一类。

གསུམ་ཚོམས། གསུམ་སྤྲིལ་ཏེ་འཛོམས་པ། 三种互相联合而集聚。

གསུམ་རིག་པ། ཚེ་སྔ་མ་དང་ཕྱི་མའི་སྐྱེ་བ་དང་ཟག་པ་ཟད་པ་གསུམ་རིག་པའོ།། 三明 (佛)，了知前世后世及漏尽。

གསུས་ཁྲག མངལ་ཁྲག་ལའང་། 1.腹血。2.胎血。

གསུས་པོ་ཆེ། ལྟོ་ཁྲིང་བའམ་གྲོད་ཁོག་ཆེན་པོ། 大肚子。(同) གསུས་ཁྲིང་ཅན།

གསུས་འཕྱང་། རྔ་མོང་ལའང་། 1.垂腹。2.駱駝。【增】垂腹的金刚神。〔法〕

གསུས་ཁྲིང་ཅན། ལྟོ་ཁྲིང་བའམ་གྲོད་ཁོག་ཆེན་པོ། 大肚子。【增】布袋腹。〔达〕(同) གསུས་པོ་ཆེ།

གསུས་ཤ། ནང་ཤ། 内脏。【增】肚囊。〔四〕

གསེ། ཁ་གསེ། (未詳)【增】= གསེད་པ། བསེ་བ། 选拣，选拔，类别。〔法〕

གསེ་གུ་ཅན། (未詳)

གསིག་རྡར། ལྕགས་བཟོ་བའི་ལག་ཆ་ཞིག་སག་རྡར་དང་སིག་རྡར་ཞེས་སྣང་། 銼，鉄匠工具，亦作 སག་རྡར། སིག་རྡར།

གསིག་མ། ཆུ་ཀླུང་ཆེན་མོ་འི་བར་མཚམས་ཀྱི་རྡོ་

དང་རྡེའུ་བྱེ་མ་སོགས། 砂砾，石子。

【增】糖。〔达〕

གསིག་མ་འདེབས། (原注缺) 投沙，擲石子。

གསིག་གཞོང་། འཁར་གསིལ། 錫杖。

གསིགས་ཁ། འབྲི་སྨྱུག་གི་གསིགས་ཀ། (未詳)

གསིང་། ཁོག་གསིང་དང་ལས་གསིང་། 間隙，寬舒，工作中間之閒时。

【增】又作 སིང་ 等于 བར་མཚམས། 1.縫，隙，罅隙，开孔。2.和諧，悦耳。3.尖銳。4.在 རྡེའུ་གསིང་ 中，意为草原。〔达〕

གསིང་མགྲོ། གསང་མགྲོ་ལའང་སྙང་། 声音响亮。

【增】声音悠揚。〔四〕(同) གསིང་པོ།

གསིང་བ། (原注缺)【增】孔隙，罅隙，裂縫。〔达〕

གསིང་པོ། གསང་མགྲོ་ལའང་སྙང་། 声音响亮。

【增】小心，謹慎。〔达〕 有眼色。〔四〕稀，薄。〔本〕(同) གསིང་མགྲོ།

གསིང་ཕྱུག རྗེས་མ་ལྟ་བུ། 将来，以后。

གསིང་བ། ཐགས་ཀྲང་མེད་པའི་གསིང་གསིང་ལྟ་བུ། 稀疏，如織不紧的稀布。【增】隐藏。〔达〕(同) གསིང་གསིང་།

གསིང་བག་ཏུ་ལྟོས། (原注缺) 在有縫隙处看。

གསིང་དབར། བར་མཚམས་ལྟ་བུ། 中間。

གསིང་གཡབས། ཁང་པའི་མཐོངས་ཀ་ལྟ་བུའི་དཀར་གསལ་གསང་གསིང་གཡབས། 看楼，阳台。

གསིང་གསིང་། ཐགས་ཀྲང་མེད་པའི་གསིང་གསིང་ལྟ་བུ། 稀疏，如織不紧的稀布。

(同) གསིང་བ།

གསིན་མོ། གདོན་བྱེད་གསིན་མོ། (未詳)

གསིབ། རྟ་གསིབ་ཐིག་རིལ་དང་ལྡན་པ། 公馬，儿馬。【增】= སིབ། 1.公駱駝。2.挤在一起的人或物中間的狭窄間隙，与 ན་དུ་ལ་ 同用时义为"在中間"，与 ནས་ 同用时义为"由其中"。3.群，丛，众。〔达〕

གསིབ་ཏུ། བར་མཚམས་སུ་གྲོང་གསིབ་ཏུ། 1.中間。2.村中，乡間。

གསེར། རིན་ཆེན་གསེར། 金子。

【增】精美，高貴，天国的，珍貴。〔达〕

གསེར་སྐུད། གསེར་གྱི་སྐུད་པ། 金綫。

【增】兎絲草（药名）。〔本〕

གསེར་གྱི་ཁུ་བ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 金精（藻）。1.火。2.火神。(同) གསེར་གྱི་ཐིག་ལེ་II.

གསེར་གྱི་དགྲ། ལྕགས་ཀྱི་མིང་། 金敌（藻）。铁。

གསེར་གྱི་སྙིང་པོ། ས་གཞི། 金藏(藻)。地球。

གསེར་གྱི་ཐིག་ལེ། I.ཁྱབ་འཇུག་ལའང་། 金点（藻）。遍入（天神名）。

II.མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 1.火。2.火神。

(同) གསེར་གྱི་ཁུ་བ།

གསེར་གྱི་གདང་བུ། (原注缺) 金杙，金架。

གསེར་གྱི་མདོང་། དཔག་བསམ་ཤིང་། 金光（藻）。如意树。

གསེར་གྱི་ཕྱུད་བུ། གསེར་གྱི་གཟར་ཕྱུད། (未詳)

【增】一种药粒。〔达〕 或說为一种治胆病之草药。〔本〕

གསེར་གྱི་དབྱངས། ཉི་མའི་རྟ་ལའང་། 金音，日神之馬。

གསེར་གྱི་སྒྲོམ་བུ། གསེར་གྱི་ཟ་མ་ཏོག་གམ་སྒམ། 金柜，金箱。【增】= གསེར་རྡོག་པོ། 金块，由沙中提取之純凈金块，凈金，純金。〔达〕

གསེར་གྱི་མེ་ཏོག ཙམ་པ་ཀ་འདྲ། 1.金花。2.瞻波迦花，木兰花。

གསེར་གྱི་ལུས། མཁའ་ལྡིང་། 金身（藻)。大鹏。【增】尊称貴妇人的話。〔达〕

གསེར་མགར། གསེར་བཟོ་བ། 金匠，金器工人。（同）གསེར་ལས་པ།

གསེར་མངལ་ཅན། ཚངས་པ། 金胎（藻)。大梵（天神名)。

གསེར་ཅན། ར་གན་ནམ་རག 有金(藻)。黃銅。【增】1.建志补罗，印度南部的城名。2.药草。〔达〕

གསེར་ཅན་འདབ། བྱི་རུའི་མིང་། 金瓣(藻)。珊瑚。

གསེར་ཅན་བུ། ལྷ་མིན། 有金子（藻)。阿修罗（佛)。

གསེར་སྙན། རྣ་བ་གསེར་གྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའོ།། 金耳，耳朵的尊敬詞。

གསེར་ཏོག གསེར་གྱི་རྒྱ་ཕིབས་འདྲ། 1.金頂。2.金殿瓦。

གསེར་དུང་ཅན། ཁྱབ་འཇུག 执金螺者（藻)。遍入（天神名)。

གསེར་གདུང་། རིང་བསྲེལ་མཆོད་རྟེན་འདྲ། 1.金身。2.舍利塔。（同）གསེར་མདུང་།

གསེར་བདུན་པ། བུད་མེད་སྐ་རགས་ཤིག 第七金（藻)。妇女腰繸之一。

གསེར་མདུང་། རིང་བསྲེལ་མཆོད་རྟེན་འདྲ། 1.金枪。2.舍利塔。【增】前額肌肉名。〔达〕（同）གསེར་གདུང་།

གསེར་མདོག I.རི་དྭགས་ཞིག་གམ་ཀུ་རང་གའང་། 1.金色。2.一种鹿。

II.ཨ་རུ་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་ལྟ་བུ། 金色，如金色余甘子。

གསེར་འདབ་ཅན། མཁའ་ལྡིང་། 金翅鳥，大鹏。【增】遍入（天神名)。〔达〕（达作 གསེར་གྱི་འདབ་ཅན་）

གསེར་ལྡན། གཟའ་ལྷག་པ་དང་མེ་དང་མེ་ལྷ་དང་འབབ་ཆུ་（དང་）། 具金(藻)。1.水曜。2.火。3.火神。4.河流。【增】1.=ཨ་རུ་ར། 柯子。2.醯摩跋多，帝釋天神的都城。〔达〕

གསེར་ལྡན་དུས། འབྲས་ལྡན་དུས་སམ་སྟོན་ཀ། 具金时（藻)。有果实时，秋天。

གསེར་ལྡན་མ། ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་དང་ཆུ་བོ་གངྒཱ་དང་ས་གཞི་འདྲ། 具金女(藻)。1.外海。2.恒河。3.大地。【增】1.扁入天妃。2.郞摩妃。3.水曜。〔达〕

གསེར་སྣོད། གསེར་གྱི་ཡོ་བྱད། 金器。

གསེར་འཕྱང་། མེ་མོ་བྱ་ལོ་འདྲ། 悬金（藻)。丁酉年。

གསེར་འབར། མེ་དང་མེ་ལྷ་འདྲ། 金燄(藻)。1.火。2.火神。

གསེར་སྦྱངས། གསེར་ཡང་ཡང་བཞུས་ཏེ་དྭངས་པའམ་སྦྱངས་པའི་སྦྱངས་མ། 純金。

གསེར་མིག I.ཉའི་མིང་། 金眼（藻)。魚。（同）གསེར་མིག་ཁྱིལ།

II.སེར་མིག་ཅན་འུག་པའི་མིང་འདྲ། 梟鳥。

གསེར་མིག་ཁྱིལ། （注同上I）金眼圈(藻)。

གསེར་རྩེན་ཤིང་རྟ། མེ་ལྷའི་རྟ་ལ་འདང་། 金游車(藻)。火神之馬。

གསེར་ཞལ། གསེར་གྱི་ཞལ་རས། 金顔(敬)。

【增】= ཞལ་རས། 称国王、皇后、大喇嘛、貴妇人面貌的恭敬語。〔达〕

གསེར་འོ་མ། ཨུ་དུམ་ཝ་རའི་ཤིང་། 金乳(藻)。鄔曇波罗树。

གསེར་འོད་ཅན། གློག་ལ་འདང་། 1.有金光者。2.閃电。

གསེར་རི་བདུན། (原注缺)七金山(佛)。

གསེར་ལག ཆུ་བོ་ཞགས་གྲོལ་ལ་འདང་། 金手(藻)。悉多河。

གསེར་ལམ། ཕེབས་ལམ། 金路(藻)。旅程。

གསེར་ལས་པ། གསེར་བཟོ་བ། 金匠，金器工人。(同) གསེར་མགར།

གསེར་ཤིང་། ཡོངས་འདུ་ཤིང་། 金树(藻)。圆生树(三十三天之树)。

གསེས་པ། སོ་སོར་ཕྱེ་བའམ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 区別，内部的差別。

【增】1.= ཁྱས། 班次，等級。2.相互的，交互的。〔达〕(达无 པ་字)

གསོ་ཐིགས། གསོ་བར་བྱེད་པའི་ཐིགས་པ། 滴葯。

གསོ་བ་པོ། གསོ་བར་བྱེད་པ་པོའམ་ཕའི་མིང་ལ་འདང་། 养育者，父亲。

【增】1.医生。2.养育子女者，双亲。〔达〕

གསོ་དཔྱད། སྨན་དཔྱད། 医疗，医治。

【增】1.= ནད་གསོ་ཐབས། 診疗的方法。2.= སྨན་གྱི་རིག་གནས། 医方明。3.ཚེའི་རིག་བྱེད། 养生或长寿学。〔达〕

གསོ་དཔྱད་མཁན། སྨན་པ། 診疗者(藻)。医生。

གསོ་དཔྱད་པ། འཚོ་བྱེད་སྨན་པ་ལ་འདང་། 医生。(同) གསོ་རིག་པ།

གསོ་ཕྱིར། འཚོ་ཕྱིར་རམ་སྐྱོང་ཕྱིར། 养育的原故，保护的原故。

གསོ་བ། སྐྱོང་བ་པོ་དང་སོ་ནམ་མིང་དང་བྱ་དེ་ལ་འདང་། 1.护养者。2.务农。3.鶏。

【增】1.喂养，撫养，养育，培养。2.痊癒，复元，医治。〔达〕 1.救治。2.牲畜。〔四〕(同) གསོ་བྱེད།

གསོ་བལ། (未詳)

གསོ་བྱ། བསྲུང་བར་བྱའམ་གསོ་བར་བྱ། 所保护，所养育。【增】所治疗的病。〔达〕

གསོ་བྱེད། སྐྱོང་བ་པོ་དང་སོ་ནམ་མིང་དང་བྱ་དེ་ལ་འདང་། 1.护养者。2.务农。3.鶏。

【增】1.能医病的葯物，能医病的人。2.狗。〔达〕(同) གསོ་བ།

གསོ་སྦྱོང་། ཚུལ་ཁྲིམས་གསོ་ཞིང་སྦྱོང་བར་བྱེད་པས་ན་འོ།། 长净(佛)，由能清净长养戒，故名长净。

གསོ་སྦྱོང་གི་གཞི། འདུལ་བའི་གཞི་བཅུ་བདུན་ནང་ཚན། 长净事(佛)，律藏十七事中之一事。

གསོ་སྦྱོང་འཕགས། (原注缺)长净圣(古代印度王名，釋迦牟尼的祖先)。

གསོ་མ། འབྲུ་གསོ་མའམ་སནའམ་ཤ་ནའི་གོས་ཅན་ལ་གསོ་མའི་གོས་ཅན་ཟེར། 麻，如麻衣

者，名 གསོ་མའི་གོས་ཅན། 【增】乳母。〔四〕

གསོ་མའི་སྐྲུད་པ། ཤ་ནུའི་སྐུད་པ། 麻縷。

གསོ་རས། བཙོས་པའི་རས། （未詳）

གསོ་རིག རིག་གནས་ཆེ་ལྔའི་ནང་ཚན་འཚོ་བྱེད་སྨན་དཔྱད་སོགས། 医学，五明中之医方明(佛)。

གསོ་རིག་པ། འཚོ་བྱེད་སྨན་པ་ལའང་། 1.医学。2.医生。（同）གསོ་དཔྱད་པ།

གསོག ཇུས་མ་སྙིང་པོ་མེད་པའོ།། 虛伪，虛妄。
【增】集聚，貯藏。〔达〕（达作 གསོག་པ་）撿收。〔四〕

གསོག་ཚུང་། ཇུས་མ་ཚུང་ཙང་། 少有虛妄。

གསོག་འཇོག ཉིན་མང་པོའི་བསགས་པ་དང་བཞག་པ། 集蓄，多日集蓄。
【增】积蓄財物。〔达〕

གསོག་པ་པོ། རྒྱུ་ནོར་གསོག་པ་པོ། 积蓄者，积錢財者。

གསོག་བྱེད། （注同上）

གསོག་རུམ། གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་དོན། 收斂，收集一处。

གསོགས་ཤིག གསོག་པ་པོས་གསོགས་ཤིག 积聚起来！

གསོང་པོ། དྲང་པོ། 正直，誠实。【增】＝ ཐེར་སྨྲ་བ། 預言者。〔达〕 循良。〔四〕

གསོང་པོར་སྨྲ་བ། དྲང་པོར་སྨྲ་བ། 直說，正直地說。

གསོངས་ཤིག གསང་དགོས་ན་གསོངས་ཤིག 隐密起来吧！

གསོད། སེམས་ཅན་གསོད་ན་སྡིག་པ་རེད། 杀害，杀戮。

གསོད་མཁན། སྲོག་གཅོད་པ་པོ། 杀者，凶手。
（同）གསོད་པ་པོ། གསོད་བྱེད་II.

གསོད་བདག་སྐྱེས། གཤིན་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡང་གཤིན་རྗེ་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལའང་། 杀主生（藻）。1.閻罗法王，閻王。2.大自在（天神名）。3.极喜自在魔。（同）གསོད་བྱེད་II.

གསོད་བདག་བུ། སྲིན་པོ་སྲི་ལའང་། 杀主子（藻）。罗刹（佛）。

གསོད་པ་པོ། སྲོག་གཅོད་པ་པོ། 杀者，凶手。
（同）གསོད་མཁན།

གསོད་བྱེད། I.（注同上）
II.གཤིན་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡང་གཤིན་རྗེ་དང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལའང་། 能杀(藻)。1.閻罗法王，閻王。2.大自在（天神名）。3.极喜自在魔。
（同）གསོད་བདག་སྐྱེས།

གསོད་མ། ཀླུ་མོ་ཨུ་ཝཿ། 杀女（藻）。鄔摩天女。

གསོན། སྙན་དུ་འབུལ་ཟ་བར་གསོན་ནའམ་ཉོན། 听，請听（敬）。【增】活的，有生命的。〔高〕

གསོན་འདྲེ། （原注缺）【增】老女醜鬼。〔四〕

གསོན་པ། མ་ཤི་བ་གསོན་པོ། 活，活着。
【增】1.生存，生活。2.醒觉，喚醒。3.催促，逼迫。4.生命。5.复苏，健康回复。6.完整的，未分离的。7. ཚད་གསོན་པ། 参看ཚད། 〔达〕

གསོན་བྱེད། ན་བར་ཅོན་བྱེད། 耳朵（敬）。

གསོབ། ཚུགས་མི་ཐུབ་པ་གསོབ་གསོབ་བས་སྙིང་པོ་མེད་པའི་དོན། 立不住，虚伪无实。

གསོབ་ཚིག རྫུས་མ་རྫུན་ཚིག་ལྟ་བུ། 假話，妄語。

གསོབ་རྫུ་མཁན། ཁ་སླ་བའམ་རྫུན་སྨྲ་བ་པོ། 虚妄者，說假話者。

གསོབ་རྫུས། རྫུས་མ་རྫུན་ཚིག་ལྟ་བུ། 虚妄，虚假。

གསོམ། ཐང་ཤིང་། 松树。

གསོམ་ཤིང་། （注同上）

གསོར། ཤིང་འབིགས་བྱེད་སྟུང་བུ་ལྟ་བུ་བུ་ག་འབུགས་སྒྲུད་སྟུང་བུའང་། 鉆木工具，鉆孔工具，錐，鉆子。【增】1.或作འཁོར། གསོར། 等于སྟུང་或སྟུང་བུ། 2.གསོ་བ 的云謂名字。〔达〕

གསོར་བ། འབིགས་པར་བྱེད་པ་པོས་ཡིག་ཟིན་པ་ལའང་། 鉆子。【增】揮舞，舞动，轉动。〔达〕

གསོར་བ་པོ། （原注同上）鉆者。

གསོལ། I. རྩམ་པ། 糌粑（敬）。

（同）གསོལ་ཞིབ།

II. ཞུ་འོ། ། 启白，請求。

【增】在錫金义为款待、宴会。〔达〕

གསོལ་ཁ། （原注缺）唸护法神經。【增】1.祈禱。2.肉和飲料。3.＝ཁ་གསབ། 〔达〕

གསོལ་ཁ་པ། ཞུ་བ་ཞུ་མཁན། 誦經者，启請者。

གསོལ་ཁང་། མེ་ཁང་། 灶房，厨房（敬）。

（同）གསོལ་ཐབ།

གསོལ་ཆས། ཞུ་བའི་ཡོ་བྱད། 食具（敬），吃飯时之用具。

གསོལ་ཇ། ཞེ་ས་བྱས་ནས་ཇ་ལ་སྒྲོར། 茶（敬）。

གསོལ་ཐབ། མེ་ཁང་། 灶房，厨房（敬）。

（同）གསོལ་ཁང་།

གསོལ་གདབ། དཀོན་ཅོག་ལ་གསོལ་བ་གདབ་པར་བྱ་ལྟ་བུ། 将祈禱，如将祈禱三宝。

གསོལ་གདོང་། ཇ་སྲུབ་སྣོད་མདོང་མོ། 茶桶（敬），攪茶之木桶。

གསོལ་འདེབས། དཀོན་ཅོག་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པོས་འདེབས་རྒྱུ་དང་བདབ་ཟིན་པ་དང་གདབ་པར་བྱ་ལྟ་བུ། 祈禱，如祈禱三宝。

གསོལ་དཔོན། གསོལ་བ་ཞུ་བ་པོ། 进呈飲食者。【增】1.厨子头，主要炊事員。2.通常指私人秘书。〔达〕

གསོལ་བ། I. དུས་ཚིགས་གཅིག་གི་ཟས་ཞལ་ལག 飯食，一时之飯食。（同）གསོལ་ཚིགས།

II. ཞུ་བའི་སྐད་ཆ། 启白，請求，說。

【增】1.གོན་པ 或 སྐོན 的敬詞，披，穿，着。2.吃，飲，饗宴。3.＝ཞུས་པ། 祈請，懇求。4.食物。〔达〕

གསོལ་མར། ཞེ་ས་བྱས་ནས་མར་ལ་སྒྲོར། 酥油（敬）。

གསོལ་ཚིགས། དུས་ཚིགས་གཅིག་གི་ཟས་ཞལ་ལག 午餐，一时之飯食。（同）གསོལ་བ I.

གསོལ་ཞིབ། རྩམ་པ། 糌粑（敬），炒面。

གསོལ་བཞི། འདུལ་བའི་སྐབས་སུ་ལས་བརྗོད་པ་གསུམ་དང་གསོལ་བ་ཞུ་བ་གཅིག 白四（佛）：律中三返羯摩及一次白（告白）。

གསོལ་རས། བུ་དགའ། 賞錢，賞賜。

གསོས་པ། ནད་ལས་ཐར་པ་ལྟ་བུའམ་ལུས་གསོས་པ། 病愈，身体复原。【增】养育，哺养。〔达〕(同) གསོས་སུ་གྱུར་པ།

གསོས་པོ། ངལ་གསོས་པོ་ལྟ་བུ། 休养者，休息者，如息劳者（毗沙門天名）。

གསོས་བུ། ཕ་མ་མིན་ཡང་བསྐྱངས་པའི་བུ། 养子，义子。

གསོས་མ། (原注缺) 医治，医药。

གསོས་སྨན། ནད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྨན་བདུད་རྩི་སྟེ'' བདུད་ཉི་ན་ཚ་རྩི་ཉི་སྨན། 医药。

གསོས་ཤིག བུ་སྐྱོངས་ཤིག་ལ་སྦྱང་། 撫养（命令詞），如撫养义子。

གསོས་སུ་གྱུར་པ། ནད་ལས་ཐར་པ་ལྟ་བུའམ་ལུས་གསོས་པ། 病好了，身体复原。(同) གསོས་པ།

བསག བསོད་ནམས་བསག་པར་བྱ་བ་དང་རྒྱུ་ཅ་ལག་ཀུན་བསག་དགོས། 积，积蓄，所积福业，积蓄財物。

བསག་བྱ། (原注同上) 所积，所积福业。

བསགས་གཅོད། སྐྲ་ཡི་མིང་། 积割(藻)。头发。

བསགས་རྡུལ། རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་རྡུལ་ལ་ཟེར། 集合尘（佛），八微合一之尘。

བསགས་པ། བསོད་ནམས་བསགས་ཟིན་པ། 修集，积集，已积福业。

བསང་། རྡི་མ་བསང་བར་བྱའམ་དག་པར་བྱ། 弄淨，使洁淨。(同) བསང་བྱ།

བསང་གཏོར། འཁྲུ་བྱེད་དམ་གཙང་བྱེད་ཆུ་དག་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་ཆུ་གཏོར་བ། 1.沐浴。2.洗淨水。3.洒水使清淨。【增】焚香以为献祀。〔达〕（达作 བསངས་གཏོར་བ）

བསང་བར་བྱེད། སེམས་སྐྱོ་བསང་བར་བྱེད་ལའང་། 消遣，消解煩悶。

བསང་བྱ། དྲི་མ་བསང་བར་བྱའམ་དག་པར་བྱ། 所淨，当使洁淨。(同) བསང་།

བསངས། རི་རྩེ་ལ་བསངས་གཏོང་ལྟ་བུ་དང་ལྟ'' བསངས་ལྟ་བུ། 熏烟，如在山頂上燒柏枝熏烟。【增】1.香料，乳香（芸香）。2.洁淨，辟除。〔达〕

བསངས་པ། དག་པར་བྱས་པ་དང་གཙང་མར་བྱས་[illegible]འང་སེམས་སྐྱོ་བ་བསངས་པ་དང་སྔོ་བསངས་པ་ལའང་། 1.已清淨，已洁淨。2.消除悶煩。3.紺青色。

བསད་པ། སྲོག་བཅད་པ། 已杀。

བསད་བྱ། བསད་པར་བྱ་སྲོག་ལྡན། 所杀者。

བསབ། ཕ་མའི་དྲིན་བསབ་པར་བྱ་བ་དང་བསབ་དགོས། 酬报，如报父母恩。〔达〕 等于 འཇལ་བ། 报答，偿还，报复。〔达〕（达作 བསབ་པ）

བསབ་བྱ། (原注同上) 所报，当報父母恩。

བསབས་པ། ཕ་མའི་དྲིན་བསབས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已报，如已报父母恩。【增】补空。〔四〕（四作 བསབས）

བསམ། (原注缺)【增】1.思想，思索，意望，想象。2.意，意志。3.心，心灵。〔达〕

བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ། བསམ་པས་ཁྱབ་པར་མི་ནུས་པ། 不可思議（佛）。

བསམ་གྲུབ། བསམ་པ་བཞིན་གྲུབ་པ། 滿意，如愿成就。

བསམ་གཏན། མཛོད་འགྲེལ་ལས། འདིས་སེམས་པར་བྱེད་པས་ན་བསམ་གཏན་ཞེས་དང་། 靜慮，禪定（佛），俱舍論說：由此思慮，故名靜慮。

བསམ་གཏན་ཁང་། དགོན་པའམ་རི་ཁྲོད་ལ་འདང་། 靜慮室，禪房（藻）。1.寺院。2.山間。

བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་པ་སོགས། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་པ་སོགས་བཞི། 第靜慮、第二靜慮等（初禪，二禪等）(佛)，色界，四靜慮。

བསམ་གཏན་དུས། མཚན་མོ། 靜慮时（藻）。夜間。

བསམ་གཏན་པ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྒོམས་པར་ཞུགས་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་པ། 修定者，瑜伽师(佛)。

བསམ་གཏན་མ། རྣམ་རྟོག་མདོ་བསམ། 分别（佛），思維。（同）བསམ་བློ།

བསམ་མདོ། （注同上）

བསམ་ཐག་པ་ནས། བསམ་པ་རྩ་བ་ནས། 发于眞心，出自衷心，由衷。【增】虔誠。〔本〕

བསམ་འཕེལ། རེ་སྐོང་ཡིད་བཞིན་པ། 滿愿，如意。

བསམ་བྱ། ཕྱི་མའི་དོན་བསམ་པར་བྱ་བ་དང་བསམ་བློ་གཏོང་བར་བྱ་རྒྱུ། 1.当思維后事。2.所当思慮。【增】所想的佛或人，或事。〔达〕

བསམ་བྱུང་། དང་པོར་ཐོས་པ་དེ་ནས་བསམ་བྱུང་ཡང་དེ་བསམས་པ་ཕྱིན་ཆད་དུ་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ལའང་། 思所生(佛)，初聞，次生思維，思維后所生智慧。

བསམ་བློ། རྣམ་རྟོག་མདོ་བསམ། 分别（佛），思維。（同）བསམ་གཏན་མ། བསམ་མདོ།

བསམ་སྦྱོར། བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་གཉིས། 意乐及加行（佛），思想和行为。
【增】計划，設計，企图。〔达〕

བསམ་གཞིགས། བསམ་པ་བརྟག་དཔྱད་བྱས་པ། 思維，考慮。

བསམ་བཟང་། བསམ་པ་དཀར་པོ། 善心，好心。

བསམ་ཡས། མཐའ་ཡས་པ། 无边。

བསམ་བསེའུ། ཁ་ཁྲག་སྙིམས་མའི་སྣོད་དམ་ཐིག་ལེའམ་ཁམས་སྣོད། 精囊。【增】三焦。〔四〕

བསམས་པ། བསམ་པས་བསམས་པ། 思維，考慮。

བསའ། （原注缺）雪豹。

བསར་བ། ཡོ་བྱད་སྣ་གོན་བསར་བར་བྱ་སྣ་གོན་བྱས་པ། 准备傢具，預备。
【增】＝བཀལ་སྒྲིག་པ། 布置，安排。〔达〕

བསར་བྱ། （原注同上）当准备傢俱，当預备。

བསལ། （原注缺）除去，清除。

བསལ་བ། སེལ་བ་པོས་དྲི་མ་བསལ་བར་བྱ་བ་དང་སྦྱངས་པའམ་སྐྱོན་བསལ་བ་དང་གསལ་བར་བྱས་པའམ་དམིགས་སུ་བསལ་བ་ལྟ་བུ་ལའང་། 1.清除，除垢。2.除去过失。3.显露，使明显。4.དམིགས་སུ་བསལ་བ། 例外，特殊。
【增】1.＝ཕྱེས་པ། 开启，启示。2.宣告，利用号角和鼓来宣布。3.名声。〔达〕

བསལ་བྱ། སེལ་བ་པོས་དྲི་མ་བསལ་བར་བྱ། 所除去，当清除。

བསལ་ཚགས། སྒྲོང་བྱེད་ཚགས། 篩子，罗。
【增】滤清，滤去水中生物。〔达〕

བསལ་ཤིང་། གསལ་ཤིང་མིང་དུ་སྣང་། 似即 གསལ་ཤིང་། 标桿。

བསིག་པར་བྱེད། སྒྲིམ་པར་བྱེད་པའམ་སྤྲུག་པར་བྱེད་ཡང་ན་གསིག་པ་དེར་སྦྱོར། 摇荡，抖，参看 གསིག་པ།

བསིགས། （注同上）
【增】摇。〔达〕 1.頓。2.撒下去。3.抖跌昏迷人。〔四〕

བསིང་། ཆང་བསིང་བར་བྱ། 澆，洒酒。

བསིངས་སྙིགས། ཆང་བསིངས་པའི་སྙིགས་མ། 澄酒后之渣滓。

བསིངས་པ། ཆང་བསིངས་པ། 已澆，已洒酒。

བསིལ། （原注缺）凉，冷。

བསིལ་ཁང་། བུ་ཤུ་ཅན་ནམ་ཡང་ཐོག 1.有頂层者。2.楼上。【增】清凉的房屋，避暑室。〔达〕 亭子。〔本〕

བསིལ་ལྗོངས། བོད་ཡུལ་ལ་འདང་། 1.清凉地域。2.西藏。

བསིལ་དུས། དགུན་སྟོད་ལ་འདང་། 凉时，冬季。

བསིལ་ལྡན། ཟླ་བ་ལ་འདང་། 具清凉（藻）。月亮。【增】1.喜馬拉雅山。2.西藏。〔达〕

བསིལ་ལྡན་དུས། ཁ་བའི་དུས། 清凉时（藻）。雪季，冬天。

བསིལ་ལྡན་མ། དགུན་ཁ། 具凉女(藻)。冬季。

བསིལ་ལྡན་ཡུལ། བོད་ཡུལ། 清凉境(藻)。西藏。

བསིལ་ཐེབས། གྲང་དུས་འོངས་པ། 寒来，到了冷时。

བསིལ་བ། གྲང་མོ་དང་ཞལ་བསིལ་ལྟ་བུ། 1.清凉，冷。2.清洗，如漱口。【增】1.切，割。2.弄凉。3.འབྲུད་པ་ 的敬詞。〔达〕

བསིལ་བ་ཐོབ་པ། ཐར་པ་མྱང་འདས་ཀྱི་མིང་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་འདང་། 得到清凉，解脱，涅槃，得解脱（佛）。

བསིལ་བའི་དངོས་པོ། （注同上）清凉物(佛)。

བསིལ་བའི་ཆར་ལྡན། ཟླ་བའམ་འོད་ལ་འདང་། 具凉雨（藻）。1.月亮。2.光。
(同) བསིལ་བྱེད་I.

བསིལ་བའི་ཆུ་སྐྱེས། ཀུགས་འཁར་ལ་འདང་། 1.清凉水生。2.(未詳)【增】＝འཁོར་བ། 〔达〕

བསིལ་བར་གྱུར་པ། མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་ཚངས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཞི་བ་དང་བསིལ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ།། 清凉，經中說：世尊名梵，亦名寂灭及清凉。
【增】1.变冷，冷的情况。2.鎮靜，冷靜，心平气和。〔达〕

བསིལ་བུ། གྲང་བསིལ་བ་ལ་འདང་། 凉，寒冷。

བསིལ་བྱེད། I. ཟླ་བའམ་འོད་ལ་འདང་། 1.使凉。2.月亮，光。(同) བསིལ་བའི་ཆར་ལྡན།
II.རླུང་ལ་འདང་། 风。【增】1.雪，霜。2.清凉剂。3.云。4.柅香木。〔达〕 (藻)。

བསིལ་བྱེད་རིག་ལྡན། (注同上II) 有凉的感覺

བསིལ་སྦྱིན་མཁན། ཟླ་བའི་མིང་། 施清凉(藻)。月亮。(同) བསིལ་ཟེར་ཅན།

བསིལ་འཛིན། ཆུ་ལྷ་ལ་འདང་། 持凉（藻）。水神。【增】＝ཐོག་གི་ལོ་མ། 药果。〔达〕
(达作 བསིལ་བ་འཛིན)

བསིལ་ཟེར་ཅན། ཟླ་བའི་མིང་། 凉光者（藻）。月亮。（同）བསིལ་སྦྱིན་མཁན།

བསིལ་གཡབ། རླུང་གཡོབ་བྱེད་དང་སྐལ་བཟང་བསིལ་གཡབ་ལའང་། 1.扇子。2.善缘（佛）。

བསིལ་རི། གངས་རི་ལའང་། 1.清凉山。2.雪山。【增】1.山的寒冷面或阴面。2.古印度摩揭陀国尸陀林附近的山名。〔达〕

བསིལ་བསེར། རླུང་གྲང་མོ། 凉风。

བསུ་བ། འགྲུལ་པ་འོང་དུས་བསུ་བར་བྱེད་པ་དང་ཐབ་བསུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 迎，迎接。【增】སྔོན་དུ་བཏང་བའི་སྨན། 先服（紧接即服他药）的药。〔达〕

བསུ་བྱ། （注同上）

བསུང་། དྲི་མི་ཞིམ་པའམ་དྲི་ངན་བསུང་བ་ལྟ་བུ། 秽气，如臭气味。【增】དྲི་བཟང་པོ། 芬芳，香气。〔达〕

བསུང་དྲི། （注同上）

བསུན། ཐུགས་བསུན་པའམ་རྣ་བར་བསུན་པ་ནི་རྣ་བར་རྩུབ་པོ་དང་སུན་པའང་། 厌烦，心中厌烦，刺耳，厌聞。

བསུབ་བྱ། རི་མོ་གསུབ་པ་བྱ་བ་ལ་སྣང་། 所擦毁，所擦的笔画。

བསུབས་པ། རི་མོ་བསུབས་ཟིན་པ། 已擦去，已涂去，已抹掉。

བསུམ་བྱ། ཁ་འཛུམ་རྒྱུའམ་བསུམ་པར་བྱ། 当閉，当閉口。

བསུས་པ། འགྲུལ་པ་འོངས་དུས་བསུས་པ། 迎接。【增】གསུས་པ་的誤写，等于 ལྟོ་བ། 腹，肚子。〔达〕

བསེ། རི་དྭགས་བསེ་རུ་ཅོ་གཅིག་པ། 犀牛，独角兽。【增】1.སེ་བ། 2.代替 བསེ་རུ། 3.一种恶魔。〔达〕 玫瑰。〔法〕（同）བསེ་རུ་I.

བསེ་ཁ། བསེ་ཀོ་པགས་པའི་གོ་ཆ་ཅན། 有犀皮之鎧甲者。

བསེ་ཁ་སྒྲོ། རྐང་པ་བརྒྱད་པ་ལའང་། 八脚獅子（神話中的獅子）。【增】一种野兽。〔达〕或指麒麟。〔本〕

བསེ་ཅན། དྲི་མ་ཅན། 有臭味，有垢者。

བསེ་དུག སྦུར་དུག་གམ་རིག་དུག 梅毒。（同）བསེ་མོ།

བསེ་དོང་། རི་དྭགས་བསེ་རུའི་པགས་པའི་མདའི་དོང་སྒྲོད། 犀囊，用犀皮所作之箭筒。【增】箭桶。〔四〕

བསེ་དྲི། འབུ་བསེའི་དྲི་མ་ཅན་ནམ་དྲི་ངན། 有臭虫气者，臭气。

བསེ་འབག རི་དྭགས་བསེ་ཀོའི་ལྷའི་འབག་ལྟ་བུ། 皮面具，如犀皮所制之神的面具。

བསེ་འབྲས། སྐྱན་བསེ་ཡབ་འབྲས་ལྟ་བུ། 酸李果。

བསེ་སྦུར། འབུ་བསེ་དང་སྦུར་གྲོག་མ་ལའང་། 1.有臭气的虫。2.蟻，【增】有臭气味的谷类。〔达〕蜣螂。〔四〕

བསེ་མོ། སྦུར་དུག་གམ་རིག་དུག 梅毒。【增】一种鼬鼠。〔达〕（同）བསེ་དུག

བསེ་ཡབ། སྐྱན་ཞིག 酸李干，药名。【增】无花果。〔法〕

བསེ་རུ། I.རི་དྭགས་བསེ་རུ་ཅོ་གཅིག་པ། 犀牛。（同）བསེ།

II.རི་དྭགས་བསེའི་རུ་ཅོ་ལའང་། 犀牛角。【增】1.西藏的一种形态拙笨的鹿。2.三种

(黑白杂色)入药的谷物。〔达〕 天魔。〔四〕

བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ། གཅིག་པུར་གནས་པའི་རང་སངས་རྒྱས། 麟喻独胜（佛），独居之独觉（佛）。

བསེ་རུའི་རྒྱལ་པ། རང་སངས་རྒྱས། 麟胜(佛)，独觉（佛）。

བསེག （原注缺）斜。

བསེད། བསེད་པའམ་བལ་བསེད་ཟིན་པ་ལ་འདང་། 分析，撕开，已分析，已撕羊毛。【增】分类，区别。〔达〕 1.絨散。2.折細布紕子。〔四〕

བསེད་བྱ། བལ་ཞིབ་མོར་བསེད་པར་བྱའམ་བསེད་ཟིན་པ། 当撕，当撕羊毛。

བསེན་འཁྲུ། གཉེན་ཟློག་པ། 退亲。

བསེན་ཐོར། ན་ཚ་ཞིག 一种病。

བསེན་པ། གཉེན་དུ་མཛའ་ཞིང་གཏུགས་པ། 亲爱。

བསེན་པོ། （未詳）

བསེན་མོ། འདྲེ་མོ་ལ་འདང་། 女魔，鬼魅。

【增】= མོ་གདོན། 〔达〕

བསེན་ཞུས་པ། （未詳）

བསེར་པ། འཇིགས་པ་སྐྱོབ་བྱེད་ལམ་དུ་སྐྱེལ་མཁན་ལམ་གྲོགས། 保护者，途中护送者，同路。（同）བསེལ་པ། བསེལ་བྱེད།

བསེར་བ། འཚེད་པའི་དོན་ལ་འདང་། 1.发愁。2.悲哀。3.羞耻。

བསེར་བུ། རླུང་བསིལ་བུའི་བསེར་བུ། 风，凉风。

【增】怯寒，冷的感觉。〔达〕

བསེར་མ། （注同上）【增】胃气。〔达〕

བསེལ་པ། འཇིགས་པ་སྐྱོབ་བྱེད་ལམ་དུ་སྐྱེལ་མཁན་ལམ་གྲོགས། 保护者，途中护送者，同路。（同）བསེར་པ།

བསེལ་བྱེད། （注同上）

བསོ་སྒྲ། ཀོ་སྒྲའམ་སྒྲ་སྒྲ་ཞེས་པའང་། 皮子声，爆声。

བསོ་བ་སྒྲ། ངལ་བསོ་བའམ་ངལ་གསོ་རུ་འཇུག་པའམ་བདེ་བར་འགྱུར་བ། 休息，使休养，恢复健康。

བསོག རྒྱུ་ནོར་གསོག་ཏུ་འཇུག་པ། 积蓄，集聚，使积蓄财物。

བསོགས་པ། རྒྱུ་ནོར་གསོག་ཏུ་བཅུག་ཟིན་པ། 已积蓄，已集聚，已使积蓄财物。

བསོད་བདགས། ཁ་བསོད་ཁ་བཏགས་ཤིག 哈达之一种，礼帛之一种。

བསོད་ཉམས། འདོད་པ་ལ་ལྷག་པར་ལོངས་སྤྱོད་པས་ཉམས་པའོ། 过分享受而衰损。

བསོད་སྙོམས། ཟས་བསོད་སྙོམས་པོའམ་སློང་མོ། དེ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྙེད་པས་ཆོག་པའི་བསོད་སྙོམས་དང་མཐར་གྱིས་སློང་བའི་བསོད་སྙོམས་པའོ།། 乞食者，此有二种：一．随所得而知足之乞食者。二．依次乞化之乞食者。

【增】1.享福太过。2.施舍食物或财物，供献僧众的食物，施亡灵食。〔达〕 化缘。〔四〕

བསོད་ནམ་དང་། （未詳）

བསོད་ནམས། ལས་བཟང་དང་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་དང་དགེ་བ་དང་ཆོས་ལ་འདང་། 1.善业。2.福德（佛），吉祥安乐。3.善。4.法，佛法。

བསོད་ནམས་སྐྱེ་བའི་དབང་ཕྱུག སྲིན་པོའི་རྒྱལ་པོ། 福生自在（藻）。罗刹王（佛）。

བསོད་ནམས་སྐྱེས། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ལྷ་གཉིས་པ་དང་གནོད་སྦྱིན་(དང་)། 福生。1.第

四静虑（佛）之第二天名。2.夜叉之一。【增】天堂，天界。〔达〕

བསོད་ནམས་སྐྱེས་དབང་པོ། རྣམ་སྲས། 福生王（藻）。毗沙門（天神名）。

བསོད་ནམས་ཁང་། རྒྱལ་པོ་འི་ཕོ་བྲང་། 福舍（藻）。王宫。

བསོད་ནམས་རྒྱན། བདུད་ཀྱི་བུ་ཡའང་། 福庄严，魔子名。

བསོད་ནམས་ཆེ་བ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། 大福德（藻）。菩薩。

བསོད་ནམས་ལྡན། སྒྲ་གཅན་ཡའང་། 1.具足福德。2.罗睺星。【增】有品德的人。〔达〕

བསོད་ནམས་ཞིང་། ཡོན་གནས་ཕྱག་བྱ་བའི་ཡུལ། 福田（佛），应当敬礼的对象。

བསོད་ནམས་ས་གཞི། དབུས་འགྱུར་འཚང་ངམ་རྡོ་རྗེ་གདན། 福地(藻)。金剛座(在中印度)。

བསོད་ནམས་སྐྱོང་། （原注缺）保护福德。

བསོད་པ། བདེ་བའམ་ལོངས་སྤྱོད་ཟས་ཡའང་། （又）བདེ་བར་ཀུར་པའམ་ཟས་བསོད་པ། 1.安乐，喜悦。2.受用，食物，美食。
【增】＝བཟང་པོ། ལེགས་པ། 〔达〕

བསོད་པར་གནས། བདེ་བར་གནས་པ། 处于安乐。

བསོད་ཟས། སྡིག་པ་མེད་པའི་ཟས། 美食，无罪恶之食物。【增】＝ཟས་བཟང་པོ། 配制良好、烹調良好的食物。〔达〕

བསྲ་བ། འཐས་པར་མཁྲེགས་པར་བྱ། 坚硬。

བསྲ་བར་བྱ། （原注同上）当使坚硬。

བསྲང་འཛུག དྲང་པོར་བྱེད་འཛུག 使直，使其端直。

བསྲང་བྱ། དྲང་པོར་སྲང་པོར་བྱ། 当扶直，使正直。

བསྲངས་པ། དྲང་པོར་བྱས་པ། 已直，已弄直。

བསྲན་པ། བཟོད་ཟིན་པ། 忍耐，已忍受。

བསྲན་བྱ། བཟོད་པར་བྱ་བ། 所忍，当忍受。

བསྲབ་དགོས། སྲབ་པོར་བྱེད་དགོས་མཐུག་པོ་མ་ཡིན་པར་བསྲབ་པར་བྱ། 須薄，須使薄。

བསྲབ་བྱ། （注同上）

བསྲབས་པ། སྲབ་པོར་བྱས་པ། 已薄，已弄薄。
【增】1.减少，縮小。2.参看 སྲབ། 約束，管束，抑止，抑制。〔达〕（达作 བསྲབ་པ་）

བསྲལ། （原注缺）【增】分开，分类，选擇。〔达〕（达作 བསྲལ་བ་）

བསྲལ་ཅན། ལས་ཀ་ལ་སྒྲིམ་པོའམ་བསྲལ་ཅན། 作事勤謹者。

བསྲལ་ཆེ་བ། བྱ་བ་ཤེས་རྒྱ་ཆེ་བའམ། 博識，知識渊博。

བསྲི་རྒྱུ། སེར་སྣས་ཟས་ནོར་ལ་བསྲི་བར་བྱ་བའམ་དེ་རིང་ཟ་དགོས་པ་སང་ཉིན་བར་དུ་བསྲི་རྒྱུ་ལྟ་བུ་དང་"དབྲི་རྒྱུའམ་ཕྲི་བ་ལྟ་བུ། 1.所儉省，由吝嗇心，节减財食，如今日当吃的留到明日。2.减少，縮小。

བསྲི་བྱ། （注同上）

བསྲིང་དགོས། རིང་དུ་གཏོང་བར་བྱའམ་རིང་པོར་བྱ་དགོས། 当延长，当使伸长。

བསྲིང་བྱ། （注同上）

བསྲིངས་པ། རིང་པོ་བཏང་ཟིན་པ། 已长，已使伸长。

བསྲིས་པ། སེར་སྣས་ཟས་ནོར་བསྲིས་ཟིན་པ། 减少，由吝嗇心，財食已减少。

བསྲུང་དགོས། སྡོམ་པ་ཡོད་ན་བསྲུང་དགོས། 須守，有戒則須守护。

བསྲུང་བྱ། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བར་བྱ། 所守，所守护之戒。

བསྲུངས་པ། འཇིགས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུངས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已守护，已防护，如已守护救怖畏之戒。

བསྲུན་པ། སེམས་དུལ་པོའམ་ཐུལ་བ་ལྟ་བུ། 馴良，馴服。

བསྲུན་མོ། （注同上）

བསྲུབ་དགོས། ཇ་བསྲུབ་དགོས་ལྟ་བུ། 須攪，如茶須攪。

བསྲུབ་བྱ། ཞོ་དང་འོ་མ་བསྲུབ་པར་བྱ་ལྟ་བུ། 当攪，如当攪乳酪。

བསྲུབས་སྐྱེས། མར་གྱི་མིང་། 攪生(藻)。酥油。

བསྲུབས་སྐྱེས་བུ་མོ། ཁྱབ་འཇུག་ཆུང་མ། 攪生女（藻)。遍入（天神名）之妃。

བསྲུབས་པ། འོ་མ་དཀྲུགས་པའམ་བསྲུབས་པ་དང་ཇ་བསྲུབས་ཟིན་པ་ལྟ་བུ། 已攪，如已攪乳，已攪茶。

བསྲུལ་པ། བསྲུལ་པོས་བསྲུལ་བ། 腐者使腐烂。

བསྲུལ་བ། རུལ་བར་བྱས་པའི་དོན། 腐烂。

བསྲུལ་བའི་ལོངས་སྤྱོད། ངལ་བསོ་བའི་ལོངས་སྤྱོད། 休养时之享用。

བསྲུལ་བྱ། རྡུལ་པོའམ་སྲུལ་པོས་བསྲུལ་བར་བྱའམ་དོན་མེད་དུ་བརླག་པར་བྱ་ལྟ་བུ། 浪費，无意义而耗損。

བསྲེ་དགོས། ཆུ་དང་འོ་མ་བསྲེ་བར་བྱ་བ་དང་…གཅིག་ཏུ་བསྲེ་དགོས་འདྲེས་དགོས། 須合，如水与乳合，須合而为一。

བསྲེ་བྱ། （注同上）

བསྲེག་དགོས། མེ་ཤིང་བསྲེག་པར་བྱ་བ་དང་བསྲེག་དགོས་ལྟ་བུ་དང་དེང་སང་མེ་ལ་བསྲེག་དགོས་པ…ལ་མེ་ལ་ཀྲག་དགོས་བག་ལེབ་ཀྲག་དགོས་ཟེར་མང་…དུ་སྣང་། 須燒，現今在火中燒多說为 ཀྲག 如說 བག་ལེབ་ཀྲག་དགོས། （烤餅）。

བསྲེག་བྱ། （注同上）

བསྲེག་བྱ་ཐོབ་བྱེད། མེ་དང་མེ་ལྷ། 得所燒(藻)。1.火。2.火神。

བསྲེག་རྫས། ཡམ་ཤིང་མར་ཁུ་ཏིལ་དུར་བ་སོགས་སྦྱིན་སྲེག་གི་རྫས་ལའང་། 1.燃燒物。2.木条、酥油、芝麻、茅草等护摩(佛）用物。

བསྲེག་ཟ། སྲེག་ཟ་མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་སྣང་། 燒食（藻)。即 སྲེག་ཟ། 1.火。2.火神，

བསྲེགས་པ། མེ་ལ་བསྲེགས་ཟིན་པ། 已燒。

བསྲེགས་རྩི། སྣུམ་རྩི་ཡུན་རིང་དུ་བསྐོལ་ཏེ་བསྲེད་པའི་རྩི་ལ་ཟེར་དགོས་ཀྱང་དེང་སང་ཀྲག་རྩི་ཟེར་…སྣང་། 熬过的油，現今叫 ཀྲག་རྩི། 熟桐油。

བསྲེལ་བ། ཡུན་རིང་དུ་ཉར་ཚགས་པའམ་བསྲེལ་བར་བྱ་བ་དང་རིང་བསྲེལ་ལྟ་བུ། 保持，长久保存，如： རིང་བསྲེལ། （舍利子之名，有长久保存之义）

བསྲེལ་བྱ། ཡུན་རིང་དུ་ཉར་ཚགས་པའམ་བསྲེལ་བར་བྱ་བ། 所保持，长久保存者。

བསྲེས་པ། ཆུ་དང་འོ་མ་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་ཟིན་པ་དང་འདྲེས་པར་བྱས་པ། 融合，如水乳融合为一，已混合。

བསྲོ་ཁང་། ཁྲུས་དང་སྐུ་མཉེ་དང་དྲིལ་ཕྱིར་སྣན་དང་མེའི་རེག་བྱ་ལྔ་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། ལུས་བསྲོ་བར་བྱ་ཞིང་རྔུལ་ནག་འགྲོན་པར་བྱེད་པའི་ཚད་རླངས་ཡོད་པའི་ཁང་པའོ།། 暖室，浴室，設沐浴、按摩、擦拭、臥具、烤火等五事，并有热气使身体发暖出汗之房屋。【增】＝ཐབ་ཚང་། 厨房，烤面包房。〔达〕

བསྲོ་གང་། （注同上）【增】炕。〔四〕

བསྲོ་དགོས། ཚ་བོར་བསྲོ་དགོས་ཀྱ་བུ། 須烤，須烤热。

བསྲོ་བྱ། ཚ་བོར་བསྲོ་བར་བྱ། 所烤，当烤热。

བསྲོས་པ། ཚ་བོར་བསྲོས་ཟིན་པ། 已烤，已烤热。

བསླང་། སློང་མོ་བསླང་ཀྱ་བུ་དང་ཡར་བསླང་དགོས། 1.乞求，如乞討。2.站起。

བསླང་དགོས། ཡར་བསླང་བར་བྱ་བཅས་ཡར་ལོང་བར་བྱ་དགོས་ཀྱ་བུ། 当起来，須站起来。

བསླང་བྱ། （注同上）

བསླངས་པ། ཡར་བསླངས་ཟིན་པ་དང་སློང་མོ་བསླངས་པ་ལའང་། 1.已立起来。2.已乞討。

བསླད་ནས། སྐྱོན་གཞུག་ནས། 坏了，有了过失，掺上假了。

བསླད་པ། ཆང་གིས་རྒྱུད་པའམ་ཉམས་པ་ཀྱ་བུ་ཉོན་མོངས་ནག་པོས་བསླད་པར་བྱ། 敗坏，如酒所敗坏，或被煩惱黑暗所染。
【增】以劣等金属摻于金銀。〔达〕

བསླད་བྱ། （原注同上）所敗坏。

བསྣན་པ། འགྲེལ་ཆུང་ལས་ཉན་ཐོས་དང་དེའི་ཕྱོགས་སུ་བསྣན་པ་ཞེས་དེའི་ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་པ་ཟེར་བ་དང་ཡང་སྦྱར་བའི་དོན་དུ་ཟེར་བ་དང་ལྷན་པ་‥‥བསྣན་པ་ཀྱ་བུའམ་སྙམ། 1.加入，略注中說：ཉན་ཐོས་དང་དེའི་ཕྱོགས་སུ་བསྣན་པ། 即包括于彼类之义。2.連合义，如补綴衣服。

བསྣན་བྱ། （原注同上）所加入。

བསླབ་ལྡན། དགེ་སློང་། 具学(藻)。比丘(佛)。

བསླབ་པ་དྲལ་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ། 破学(佛)，毀犯所受的戒。

བསླབ་པ་ཕུལ། སྡོམ་པ་ཕུལ་བ། 舍戒，弃舍所受的戒。

བསླབ་པ་གསུམ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་གསུམ་མོ།། 三学(佛)：戒、定、慧三学。

བསླབ་བྱ། རིག་པ་བསླབ་པར་བྱ་བ་དང་དགེ་རྒན་གྱིས་བསླབ་བྱ་གནང་བ་ཡོན་ཏན་སློབ་ཏུ་འཇུག་པ། 1.所学，所学的学問。2.师长所教，使学学問。【增】应当学习的，教法，教規，教誡。〔达〕1.教。2.訓。〔四〕

བསླབ་ཚིག （原注同上）訓詞。

བསླབ་ཤེས་ཅན། ཤེས་རབ་ཅན། 有学識，有智慧。

བསླབས་པ། བསླབ་པ་སློབ་གཉེར་བསླབས་པ། 已学，已求学。

བསླུ་བྱ། རྫུན་གྱིས་བསླུ་བར་བྱ། 所欺誑。

བསླུས་པ། རྫུན་གྱིས་བསླུས་ཟིན་པ། 已欺誑，已用妄語欺誑。

ཧ་གོ་བ། ཤེས་པ། 懂得，了解，知道。

ཧ་ཅང་། ཤིན་ཏུ་འམ་རབ་ཏུ་ལྟ་བུ། 太，很，甚，极。

ཧ་ཅང་ཐལ་བ། ཤིན་ཏུ་འདས་ཐལ་ཟིན་པ། 太过。

ཧ་བཏབ། ཧ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཏབ་པ། 嘘气，出"哈"的声音。

ཧ་བེ་ཧོ་བེ། ཧབ་ཧོབ། 急吃，争食。

ཧ་མ་གོ། མ་ཤེས་པ། 不知道，未晓得。

ཧ་མིང་ཅན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 有訶名(藻)。大自在（天神名）。

ཧ་རི། 〔梵〕 སེང་གེའམ་འཕྲོག་བྱེད། 狮子。
【增】鹦鹉。〔达〕

ཧ་རི་ཏ་ཀ། ཤ་དུ་ར། 沉香。
【增】蔬菜。〔达〕

ཧ་རི་ཧ་ཅན། བརྒྱ་སྦྱིན། 訶梨馬者（藻）。帝释（天神名）。

ཧ་རི་ཎ། 〔梵〕 རི་དྭགས་སྤྱི། 野兽。

ཧ་རི་ཙན་དན། ཙན་དན་དཀར་པོའམ་འཕྲོག་བྱེད་ཙན་དན་དང་ལྷའི་ལྗོན་ཤིང་ཡང་ཟེར། 1.訶梨栴桧。2.天上的树。

ཧ་རི་ཧོ་རི། （未详）

ཧ་རེ་ལོང་བ། ཅེ་རེ་ལོང་བ་ལྟ་བུ། 盲，如睁眼瞎。

ཧ་ལ། བོང་ངའམ་ནག་པོ། 1.烏头（葯名）。2.黑色。【增】或作ཧ་ལ་ཧ་ལ། 1.毒葯。2.观世音菩薩在密教中的相。〔达〕

ཧ་ལ་གནས། ཚོགས་བདག 毗那夜迦（天神名）。

ཧ་ལཱ་ཧ་ལཱ། 〔梵〕 སྤྱན་རས་གཟིགས། 观世音（菩薩名）。

ཧ་ལམ། ཕལ་ཆེར་ཆེ་ལོང་ཙམ། 大約，大概。
【增】1.仅仅，才。2.尚可。〔达〕

ཧ་ལས་པ། （原注缺）惊訝，惊奇。
【增】=ཡ་མཚན་པ། 〔达〕

ཧ་ཤིཙ། 〔蒙〕 སྲམ་གྱི་པགས་པ་སོག་སྐད། 水獭皮。

ཧ་ཤིག 〔汉〕 རྡོ་ཤིག 滑石（葯名）。

ཧ་སག མི་རིགས་ཤིག 哈薩克族。

ཧ་ཧ། གད་མོ་བགད་པའི་སྒྲ། 哈哈，大笑声。

ཧ་ཧ་སྒྲོག བྱ་བཞད་ཀྱི་མིང་། 鸿雁，天鹅。

ཧ་ཧ་ཧེ་ཧེ། བཞད་གད། 哈哈嘿嘿，笑声。

ཧུ། གོས་ཀྱི་བྱི་ཐག 领子。

ཧྭ་ཤང་། 〔汉〕 རབ་བྱུང་ངམ་གྲྭ་པའི་རྒྱ་ནག་སྐད། 和尚，出家人。

ཧྭགས། བུ་རམ་གྱི་ཞུ་བའི་ཁྱེ་མ་རྡོག་པོར་མ་བྱས་པ་ནི་ཧྭགས་ཟེར། 沙糖。
【增】或是加糖葯物，如菱形。〔达〕

ཧང་། (原注缺) 空,虚。【增】＝ཧང་འཛོམས་པ། 浪費，奢侈。〔达〕 惊异。〔高〕

ཧང་རྒྱ། (原注缺) 虚妄。

ཧང་རྒྱ་ཆེ་བོ། ཀྱལ་རྫུན་ཆ་བོ། 好說瞎話。【增】大胆。〔高〕

ཧང་རྒྱགས། (原注缺) 1.虚妄。2.浪費。

ཧང་བུག བར་དུ་སྐྱོན་ཞུགས་པའམ་བཀྲིག་ཏུ་མི་ཐུང་བའི་བར་བུག 穿豁，豁口。

ཧང་ཚང་། (注同上)

ཧང་རལ། (注同上) 【增】或說是烂坏，破坏。〔本〕

ཧང་སང་། (未詳)

ཧད་ཀྱིས། གློ་བུར་དུའམ་གློ་བུར་གྱིས། 突然，忽然，驟然。(同) ཧད་པོར།

ཧད་དེ། (原注缺)【增】＝ཧོན་མཐོང་བ། 惊得呆視，吓得昏迷。〔达〕 頓然。〔四〕

ཧད་པོར། གློ་བུར་དུའམ་གློ་བུར་གྱིས། 突然，忽然，驟然。(同) ཧད་ཀྱིས།

ཧད་ལངས་པ། ཧུར་དུ་ལངས་པ། 急速起立。

ཧད་ཧད། (原注缺)昏絕。【增】惊唬心动。〔四〕

ཧན་ཧོན། ཧ་ནེ་ཧོ་ནེ། 暴怒，盛怒。

ཧབ་ཆི། (原注缺) 噴嚏。

ཧབ་ཐོབ་བྱེད་པ། ལག་ཐོབ་བྱེད་པ། 夺取，爭取。【增】1.奔竞。2.凑巧。3.全搂。〔四〕

ཧབ་སྦྲིད་པ། (原注缺) 打噴嚏。

ཧབ་ཤ། སྨད་པའི་ཚིག 斥，責罵。【增】凶暴，凶恶。〔达〕 貪婪。〔本〕

ཧབ་ཤང་ཚེའུ། དབང་ལག་ཟེར། 仙人掌(药名)。

ཧབ་ཧབ་ཛོམས་པ། ཟས་ཧམ་པས་ཛོམས་པ་ལྟ་བུ། 饕餮，爭取食物。

ཧབ་ཧབ་པ། (注同上)

ཧབ་ཧོབ། ཧ་བེ་ཧོ་བེ། 爭食，搶着吃。

ཧམ། (原注缺)不講理。【增】霉花，霉烂。〔法〕1.貪。2.謊。〔高〕

ཧམ་ཁྱེར། ཧམ་པས་བླངས་པ། 妄取，搶取。【增】1.嘴快人。2.需索。〔四〕

ཧམ་པ་ཆེན་པོ། འདོད་ཞེན་ཆེན་པོ། 妄求，大貪著，霸道。

ཧམ་ཟུ། ང་རྒྱལ། 傲慢。

ཧར་སྒྲོམ། (原注缺) 箱子。

ཧར་པ། ཨི་ཁུང་ལྟ་བུའམ་སྣ་ཁུང་ཧར་པ་ལྟ་བུ། 穿孔，孔眼，豁口。(同) ཧར་མིག

ཧར་པོ། འོད་བཀྲ་བའི་ཁྲ་ཁྲ་ལའང་། 1.华丽。2.光閃閃。【增】站立不定。〔四〕

ཧར་པོར་ལྟ། མིག་ཧྲི་སྟེ་ཆེར་ལྟ་བ་ལྟ་བུ། 睁視，張目而視。

ཧར་བ་མི་ཤོང་། བར་བར་མི་ཤོང་། 中間不能容納。

ཧར་མིག ཨི་ཁུང་ལྟ་བུའམ་སྣ་ཁུང་ཧར་པ་ལྟ་བུ། 穿孔，孔眼，豁口。(同) ཧར་པ།

ཧར་ཆ་བོ། (原注缺)【增】夸張，言过其实。〔高〕

ཧར་ཤོང་། བར་བར་གྱི་བུག་པར་ཤོང་། 孔中能容，中間能容納。

ཧལ། (原注缺)【增】呼吸急迫。〔达〕

ཧལ་ཧ། (未詳)

ཧས་བཏབ་པ། དབུགས་བརྒྱབས་དབུགས་འབྱིན་པའམ་དབུགས་འཚངས་པ་ལྟ་བུ། 吹气，如出息入息。

ཧས་འདེབས། (注同上)

ཧས་པ། (注同上) 【增】1.頓挫。2.疑虑。3.悬隔，齟齬。4.錯誤。〔达〕

ཧི་ཀ། (未詳)

ཧི་ཀུ་ལ། (未詳)

ཧི་ཧི། གད་མོ་འི་ཧི་ཧི་སྒྲ། 嘿嘿笑声。
【增】1.不愉快的笑声，或忿怒的笑声。2.(秘密語) = གསོད་པའི་སྔོན་མོ། 〔达〕

ཧིག ཤིག་གམ་ཧིག་ཅེས་པའི་སྒྲ། 向上提气声，亦作 ཤིག 【增】或作 ཧིག་ཀ། 1.发抖的动作。2.鳴咽的声音。3.修頗瓦法(佛)时提識上升的声音。〔达〕

ཧུ་སྒྲ། ཧུ་ཞེས་པའི་སྒྲ། 呵气声。

ཧུ་ཧུ་མི་བྱ། ཟས་ཟ་བའི་ཚེ་ཧུ་ཧུ་ཞེས་མི་བྱ། 不呵气食（佛），吃飯时不得呵气而食。

ཧཱུྃ་སྒྲོག་པ། འུག་པ་ལའང་། 吽鳴（藻）。梟。

ཧཱུྃ་གཅིག་ཏུ་དྲིལ། ཡིན་པའམ་ངེས་པ་གཅིག་ཏུ་དྲིལ་བའམ་བསྒྲིལ་བ། 总为一吽（佛），决定，总归为一。

ཧུད། (原注缺) 叹息声。

ཧུབ་གང་། ཁ་གང་ཧུབ་གཅིག 一口，一吸。
(同) ཧུབ་གཅིག

ཧུབ་ཀྱིས། ཁ་ཧུབ་ཀྱིས་འདྲེན་པ། 吸，抽气。

ཧུབ་གཅིག ཁ་གང་ཧུབ་གཅིག 一口，一吸。
(同) ཧུབ་གང་།

ཧུབ་བཏབ་པ། ཆང་ལ་རག་ཧུབ་འདེབས་ཏེ་‥འཐུངས་པ་ལྟ་བུ། 已喝。

ཧུབ་འདེབས། (原注同上) 喝。

ཧུར་སྐྱིད་པོ། འབད་རྩོལ་ཆེན་པོ། 努力，奋勇。

ཧུར་ཐག་པ། (注同上)
【增】迅速，立刻，急切。〔达〕

ཧུར་པོ། (注同上)
【增】1.活潑，灵巧。2.火性的，急躁的，易冲动的（拉达克語）。〔达〕1.从容。2.勇健。3.立刻作完。〔四〕

ཧུར་བག་ཅན། འབད་རྩོལ་ཅན། 勤謹者，发奋努力者。

ཧུར་རེ་ལྟ་བ། ཅེ་རེའམ་ཅེར་རེ་ལྟ་བ་ལྟ་བུ། 注視，凝視。

ཧུར་ལེན་པ། ཁས་ལེན་པ་ལྟ་བུ། 承受，允諾。

ཧུས་ཧུས། ཁ་ཆེའམ་ཁ་ཆེའི་ཆོས་པ། 回回，回教徒。

ཧེ། (原注缺) 呼声。【增】区别。〔高〕

ཧེ་ཏུ། (未詳)

ཧེ་བག་མེད་པ། ཁྱད་པར་མེད་པ། 没有区别，无差别。

ཧེ་བཛྲ། 〔梵〕 དཔལ་ལྡན་ཁྲག་འཐུང་དང་ཁྲོ་བོ་ཀྱི་དང་བདེ་མཆོག་དང་ཀྱེ་རྡོ་རྗེ་ལའང་། 1.飲血（本尊名）。2.忿怒明王。3.胜乐（本尊名）。4.喜金剛（本尊名）。
(同) ཧེ་རུ་ཀ།

ཧེ་མ། 〔梵〕 གསེར་དང་ཙམ་པ་ཀ། 1.金子。2.瞻波迦花，木兰花。

ཧེ་མ་བཱ་ཏཱ། 〔梵〕 ཛམ་གླིང་། 瞻部洲（佛）。

ཧེ་རུ་ཀ། 〔梵〕 དཔལ་ལྡན་ཁྲག་འཐུང་དང་ཁྲོ་བོ་སྤྱི་དང་བདེ་མཆོག་དང་ཀྱེ་རྡོ་རྗེ་ལའང་། 黑如迦。1.飲血(本尊名)。2.忿怒明王。3.胜乐（本尊名)。4.喜金剛（本尊名)。

(同) ཧེ་བཛྲ།

ཧེ་རམ་པ། ཚོགས་བདག 毗那夜迦(天神名)。

ཧེ་ཧེ། བཞད་གད་ཀྱི་སྒྲ་ཧ་ཧ་ཧེ་ཧེ། 吓吓，笑声。

【增】无意識的笑声。〔达〕

ཧེན་དུ། （原注缺） 印度。

ཧེལ་གེ། པགས་པའི་བྱེ་བྲག 皮子之一种。

ཧོ་ཐོག་ཐུ། 〔蒙〕 འཕགས་པ། 呼吐克图，圣者。

ཧོང་གཏོར། སེམས་ཐོར་བ། 失神，昏絕。

(同) ཧོང་ཐོར།

ཧོང་སྟེར། （未詳）

ཧོང་ཐོར། སེམས་ཐོར་བ། 失神，昏絕。

(同) ཧོང་གཏོར།

ཧོང་ལེན། 〔汉〕（原注缺)黃連，胡連（葯名)。

ཧོན་ནད། འབྲི་གཡག་སོགས་དུད་འགྲོའི་ན་ཚ། 牛瘟，牦牛等牲畜所患的病。

ཧོམ་ཤིང་། སྦྱིན་སྲེག་གི་ཤིང་། 护摩木（佛)，燒施用的柴。

ཧོར། སོག་པོ་དང་འབྲོག་པ་དང་ཏུར་ཁི་(དང་)། 1.蒙古人。2.游牧人。3.土耳其。

【增】青海土族。〔本〕

ཧོར་ཁུང་། ཟུར་གསུམ་ཁུང་བུ། 孔洞，三角穴。

ཧོར་ཁོང་། བར་བར་དུ་ས་སྟོང་ལུས་པ། 破口，中間所留空地。

ཧོར་གོས། སོག་པོ་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་གོས་ཆེན། 蒙古地方所产之綢緞。

ཧོར་ཞིང་། ཧོར་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་ཞིང་། 蒙古地方所出之銅杯子。

ཧོར་འདྲ། ཆེན་པོའི་བཀས་དཔྱ་ཁྲལ་སྡུད་བྱེད་མངག་གཞུག་པ། 稅吏，稅务員。【增】1.象韃靼人。2.沒收，抄沒，充公。〔达〕

ཧོར་འདྲ་རོས་དག （未詳)

ཧོར་འདྲ་འབབ། （原注缺）【增】沒收，充公。〔达〕（达作 ཧོར་འདྲ་བབས་པ་）

ཧོར་པ་དཀར་པོ། （原注缺）

【增】鷹的一种。〔达〕

ཧོར་སྤྱི། བོད་ཡུལ་བྱང་ཕྱོགས་ཧོར་གྱི་སྤྱི་ཁྱབ་དཔོན་པོ་ལའང་། 西藏北部 ཧོར་ 地之总管。

ཧོར་ཟླ་དང་པོ་གཉིས་པ་སོགས། （原注缺） 阴历正月二月等。

ཧོལ། （原注缺）

【增】弄松土壤。〔达〕(达作 ཧོལ་བ་)

ཧོལ་སྤྱོད། འཆལ་སྤྱོད། 浪漫行为，犯戒行为。

ཧྲག་ཧྲག （原注缺）粗涩，不細致。

【增】1.骨立。2.狠硬。〔四〕

ཧྲགས་པ། （未詳)

ཧྲང་ཧྲང་། ཧྲང་པོའམ་ཀྲོང་ཀྲོང་། 单身，单独。

ཧྲངས། རངས། 松，粗。

ཧྲལ་བ། ན་བཟའ་རལ་བ་ལྟ་བུ། 破烂，如衣服襤褸。（同）ཧྲལ་ཧྲལ།

ཧྲལ་བོ། （原注缺）【增】1.潦草。2.粗糙。〔四〕（四作 ཧྲལ་བོ་） 蓬松，松散。〔本〕

ཧྲལ་ཧྲལ། ན་བཟའ་རལ་བ་ལྟ་བུ། 破烂，如衣

服襤褸。（同） ཧྲལ་བ།

ཧྲལ་ཧྲིལ། （原注缺）破烂，破破烂烂。

ཧྲལ་ཧྲུལ། （原注缺）破烂。

【增】1.琐琐气气。2.零散。〔四〕

ཧྲིག （原注缺）【增】凝視，諦視。〔法〕

ཧྲིག་ཧྲིག མིག་ཧྲིག་ཧྲིག་ལྟ་ཚུལ། 凝視，注目，眼睛注意看的样子。

ཧྲིང་བ། （未詳）

ཧྲིབ་ཀྱིས། ཡུར་བའམ་སྐད་ཅིག་ཙམ་གྱིས། 瞬息，快，一刹那。

ཧྲིབ་ཙམ་གྱིས། （注同上）

ཧྲིལ་པོ། རིལ་པོའམ་ཐམས་ཅད། 整个儿，全体，全部，一切。【增】1.圓，球形。2.稠密。〔达〕

ཧྲིལ་ཧྲིལ། རིལ་རིལ་དང་ཧྲིལ་ཧྲིལ་ན་བ་ལའང་། 1.圓圓的，球形。2.疼痛。

ཧྲུག་ཧྲུག ཧྲུག་ཧྲུག་སོགས་སྒྲ་ཙམ། 一种声音。

【增】1.毛略薄。2.物碎小。〔四〕

ཧྲུམ་ཧྲུམ། （注同上）

ཧྲུཙ་ཡན་ཆད། （未詳）

ཧྲུལ་བ། རུལ་བའམ་སྲུལ་བ། 腐烂，腐臭。

【增】或 ཧྲུལ་པོ། 破碎的，破烂的，襤褸的。〔达〕 稀烂，破。〔四〕

ཧྲུལ་པོ། རྙིང་པར་གྱུར་པའམ་གོས་རྙིང་པ་ལྟ་བུ། 破旧，旧了，如旧衣。【增】＝ཧྲུལ་བ། 〔达〕

ཧྲུལ་ཧྲུལ། （注同上）

ཧྲེང་པོ། སྐེ་རེངས་པོ་གུག་གུག་མེད་པའམ་ཁྲང་པ་ལའང་། 1.强硬，如强项，不肯低头。2.孤单，单独。

ཧྲེང་ཧྲེང་། （注同上）

ཧྲེངས་པ། རེངས་པ། 1.僵硬。2.单独。

ཧྲེམ་པ། སྐྲངས་པས་ཧྲེམ་པ་མཁྲེགས་པར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ། 肿胀，由肿而坚硬。

ཧྲེམ་པོ། （原注缺）肿的。

ཧྲེམ་མི་ན། ན་བའི་བྱེ་བྲག 肿痛，胀得痛。

ཧྲེམ་མེད། སྐྱོན་མེད་པ་ལྟ་བུ། 无病，无毛病。

ཧྲོག་ཙམ། མེ་ལ་བསྲེགས་པ་ཙམ་དང་སེར་པོར་ཧྲོག་ཧྲོག་ཙམ། 1.在火中略燒。2.微黃。

ལྷ། ཡོན་གནས་ཟེར་བ་དང་ཡང་ན་མཚོ་ཊཱིཀ་ལས་སྤྱིར་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལྷ་དང་སྐྱེ་བའི་ལྷ་དང་རྣམ་པར་དག་པའི་ལྷ་དང་གསུམ་ནི་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་ལྷ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་དེ་དག་སྟེ་གོ་རིམ་བཞིན་ནོ།། 天（佛），神，功德处（尊敬供养的对象，如国王、高僧、神、佛等），如律疏說：总之有三种天，一．世間天，如国王；二．生天，如四大王众天神等；三．清净天，如預流果，乃至佛等圣人。

【增】1.小痘疮。2.膝盖。〔高〕

ལྷ་ཀུན་སྤྱོད། ཉི་མ། 遍行天(藻)。太阳。

ལྷ་སྐྱེས། མཆུ་སྐར་མ་ལའང་། 天生(藻)。星宿(二十八宿之一)。

ལྷ་ཁང་། （原注缺）庙，佛堂，神龕。

ལྷ་འཁྲུ་བ། ལྷའི་འཁྲུ་ཤོག་གམ་ཁོང་ཁྲོས་པ། 神发怒。（同）ལྷ་བསྙོལ་བ།

ལྷ་གོས། ལྷའི་གོས་ཆེན། 天衣，天神用的綢緞。

【增】＝ ལྷ་རྫས་ 或 ལྷ་རིག 随同信件附送

的礼帛（哈达）。〔达〕（同）ལྷ་རས།

ལྷ་འགུགས། དུས་ཚིགས་ལྷ་བ་གསོ་བའམ་ལྷ་བ་འཛིན་པ། （未詳）（同）ལྷ་འདེགས།

ལྷ་རྒྱལ་འདུལ། བྱ་ཁྱུང་ལའང་། 天王調伏（藻）。鹏。

ལྷ་རྒྱལ་མཚོན་ཆ། འཇའ་ཚོན། 天王兵器（弓）（藻）。虹。（同）ལྷ་ཡི་ཚོན་རིས།

ལྷ་ང་། རྐང་པའི་པུས་མོ་ཡི་ལྷ་ང་རུས་པ། 膝盖骨。

ལྷ་གཅིག （原注缺）【增】通常作 ལྷ་ཅིག 1.陛下，閣下。2.公主。〔达〕

ལྷ་ལྕམ། （原注缺）夫人，公主。

ལྷ་ཆུ། ལྷའི་ཆུ་གང་གཱ། 神水，即恒河（印度四大河流之一）。

ལྷ་ཆེན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 大天（藻）。大自在（天神名）。【增】国王，陛下。〔达〕

ལྷ་ཆོས་པ། ནང་འདི་པ། 佛教徒。

【增】=ཆོས་བྱེད་མཁན། 作法事者。〔达〕

ལྷ་རྗེ། སྨན་པ་མཁས་པ་ལའང་། 1.天主，神圣。2.良医。【增】御医。〔达〕

ལྷ་རྟེན། （原注缺）神象。【增】神殿。〔达〕

ལྷ་དྲག་པོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 猛利天，即大自在（天神名）。

ལྷ་འདེགས། དུས་ཚིགས་ལྷ་བ་གསོ་བའམ་ལྷ་བ་འཛིན་པ། （未詳）（同）ལྷ་འགུགས།

ལྷ་འདྲེ། （原注缺）神鬼。

ལྷ་ལྡན། I.བརྒྱ་བྱིན། 具天（藻）。帝釋（天神名）。（同）ལྷ་དབང་།

II.བོད་ཡུལ་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ། 西藏的拉薩。

【增】亦称 ཐི་ལྡན། 因为拉薩大庙中有五尊神变的佛象。〔达〕（同）ལྷ་ས།

ལྷ་ནད། ལྷ་བའི་ཚིགས་ནད། 骨节病。

【增】歇私的里亚病，忧郁病，癫狂病。〔达〕

ལྷ་གནས། སྤྲིན་དང་ནམ་མཁའ་ལའང་། 天处（藻）。1.云。2.虚空，天空。

ལྷ་བསྙལ་བ། ལྷའི་འཁྲུ་ཁྲོག་གམ་ཁོང་ཁྲོས་པ། 神发怒，忿怒。（同）ལྷ་འཁྲུ་བ།

ལྷ་པ། བོན་པོའམ་ལྷ་འབེབས་མཁན། 1.黑教。2.巫，降神者。【增】祝神人。〔四〕

ལྷ་བ། རུས་ཚིགས་སོབ་སོབ། 松空的骨节。

【增】树脂，树胶。〔达〕骨糟。〔四〕或說是軟骨。〔本〕

ལྷ་བུ། ལྷ་ཡི་སྲས། 天神之子。

【增】ཧོལ་དཀར་的地名。〔达〕

ལྷ་བྲི་བ། ལྷའི་རི་མོ་འབྲི་མཁན། 画佛象者。

ལྷ་དབང་། བརྒྱ་བྱིན། 天王（藻）。帝釋（天神名）。（同）ལྷ་ལྡན་I.

ལྷ་དབང་ལྡན། སྣོན་སྐར་མ། 具势天（藻）。心宿（二十八宿之一）。

ལྷ་འབངས། དགེ་འདུན་པའི་མི་སྡེ་གཡོག་པོ་ལྷ་བུ། 伽藍民（佛），僧众的百姓，仆役。

ལྷ་འབྲུམ། འབྲུམ་བུ་ལྷ་བུའི་ཕྲོར་བའི་ནད། 天花，痘。

ལྷ་མིན། （原注缺）非天，阿修罗（佛）。

ལྷ་མིན་བརྐོས། རྫིང་བུ། 非天掘（藻）。池塘。（同）ལྷ་རྫིང་།

ལྷ་མིན་ཁྲག། སྒོག་པ། 非天血（藻）。蒜。

ལྷ་མིན་དགྲ་བོ། ལྷ་དང་ཁྱབ་འཇུག་ལ་འང་། 非天敌（藻）。1.天神。2.遍入（天神名）。

ལྷ་མིན་འཇོམས། ཁྱབ་འཇུག 降伏非天（藻）。遍入（天神名）。（同）ལྷ་མོ་དགའ་བྱེད།

ལྷ་མིན་ཉིང་ཁུ། ཆང་ཨ་རག 非天精华（藻）。酒。

ལྷ་མིན་བདག་པོ། གཟའ་པ་སངས། 非天主（藻）。金曜。（同）ལྷ་མིན་བླ་མ།

ལྷ་མིན་བུ། མཚལ་དཀར་དམར་ཆེན། 非天子（藻）。1.銀硃。2.輕粉。

ལྷ་མིན་བླ་མ། གཟའ་པ་སངས། 非天师（藻）。金曜。（同）ལྷ་མིན་བདག་པོ།

ལྷ་མིན་མོ། འབྲུ་ཞིག་ལ་འང་། 非天女（藻）。一种粮食。

ལྷ་མིན་ལྷ། ཆུ་ལྷའི་མིང་། 非天之天（藻）。水神。

ལྷ་མིའི་སྟོན་པ། སངས་རྒྱས། 天人师(藻)。佛。

ལྷ་མོ། ཨུ་མཱཿ་ལ་འང་། 1.天女。2.鄔摩天女。【增】公主，貴妇。〔达〕（同）ལྷ་ཡི་བུ་མོ།

ལྷ་མོ་དགའ་བྱེད། ཁྱབ་འཇུག 使天女喜（藻）。遍入（天神名）。（同）ལྷ་མིན་འཇོམས།

ལྷ་མོ་སྒྱུ་འཕྲུལ། （原注缺）摩耶天女。

ལྷ་མོ་ཆེན་མོ། ཨུ་མཱཿ་ལ་འང་། 大天女（藻）。鄔摩天女。

ལྷ་མོ་རྟ། འབུ་ཞིག 天女馬，一种虫。

ལྷ་མོ་ཨུ་མཱཿ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་བཙུན་མོ། 鄔摩天女，大自在（天神名）之妃。

ལྷ་བཙུན། （原注缺）天尊，天王（西藏藏王等之称呼）。

ལྷ་རྩེད། ལྷ་རྣམས་རྩེན་ཅིང་རོལ་བའི་གནས་ནམ་མཁའི་མིང་། 天戏（藻）。天神游戏处，天空。（同）ལྷ་ལམ།

ལྷ་ཚེ་རིང་པོ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི། 长存天（佛），第四净虑（佛）之无想天。

ལྷ་མཚམས། ལྷ་མཚམས་ནི་སྐར་མ་བཞི་སྟེ་དབྱིབས་ནི་གླང་པོ་ཆེའི་མགོ་དང་སྣ་ལྟ་བུ། 房宿（二十八宿之一），房宿有四星，形如象头及鼻。

ལྷ་རྫིང་། རྫིང་བུ། 天池（藻）。池塘。（同）ལྷ་མིན་བཀོས།

ལྷ་ཞལ། མེ་དང་མེ་ལྷ་ལ་འང་། 天口（藻）。1.火。2.火神。

ལྷ་ཞོ། （原注缺）【增】= གངས་ཐིག 雪滴，冰滴(密語)。〔达〕

ལྷ་ཞོལ། ལྷ་ས་དང་རྩེ་ཞོལ་གཉིས། 拉薩与达頓山下。

ལྷ་བཟོ་པ། （原注缺）画匠，塑匠，画佛象者，造佛象的工人。

ལྷའི། （原注缺）天的，神的。

ལྷའི་རྐང་པ། ཆུ་བོ་གངྒཱའི་མིང་། 天脚（藻）。恒河(印度四大河之一)。（同）ལྷའི་ཆུ་བོ་I.

ལྷའི་གྲོང་། ལྷའི་ཡུལ། 天城，天国。（同）ལྷའི་འཇིག་རྟེན།

ལྷའི་རྒྱལ་པོ། བརྒྱ་བྱིན་ཀཽ་ཤི་ཀཿ། 天王(藻)。帝釋（天神名）。（同）ལྷའི་ཇོ་ཅན། ལྷའི་བདག་པོ། ལྷའི་དབང་པོ།

ལྷའི་སྒྲོན་མ། མིག་ལ་འང་། 1.神灯。2.眼。

ལྷའི་རྔ་ཅན། བརྒྱ་སྦྱིན་ཀཽ་ཤི་ཀཿ། 天鼓者（藻）。帝釋（天神名）。（同）ལྷའི་རྒྱལ་པོ། ལྷའི་བདག་པོ། ལྷའི་དབང་པོ།

ལྷའི་ཆུ་བོ། I.ཆུ་བོ་གངྒཱའི་མིང་། 神河（藻）。恒河（印度四大河之一）。（同）ལྷའི་རྐང་པ། II.ནམ་མཁའི་མིང་ལ་འདང་། 虚空，天空。（同）ལྷའི་རྫིང་རིང་།

ལྷའི་འཇིག་རྟེན། ལྷའི་ཡུལ། 天神世界，天国。（同）ལྷའི་གྲོང་།

ལྷའི་དྲང་སྲོང་། （原注缺）神仙。

ལྷའི་བདག་པོ། བརྒྱ་སྦྱིན་ཀཽ་ཤི་ཀཿ། 天主（藻）。帝釋（天神名）。（同）ལྷའི་རྒྱལ་པོ། ལྷའི་རྔ་ཅན། ལྷའི་དབང་པོ།

ལྷའི་གནས། རི་རབ་ལྷུན་པོ་ལ་འདང་། 1.天神的住处。2.須弥山。

ལྷའི་བུའི་བདུད། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་མིང་འདོད་ལྷའི་བུའང་ཟེར། 天魔（佛），极喜自在魔，欲天（爱神）之子。

ལྷའི་བླ་མ། གཟའ་ཕུར་བུའི་མིང་ལྷ་བདག་ཀྱང་ཟེར། 天神之师（藻）。木曜，亦名"天主"。（同）ལྷའི་སློབ་དཔོན།

ལྷའི་དབང་པོ། བརྒྱ་སྦྱིན་ཀཽ་ཤི་ཀཿ། 天王（藻）。帝釋（天神名）。（同）ལྷའི་རྒྱལ་པོ། ལྷའི་རྔ་ཅན། ལྷའི་བདག་པོ།

ལྷའི་དམག་དཔོན། དབང་ཕྱུག་བུ་ཆུང་གདོང་དྲུག་གི་མིང་། 天界將軍，大自在（天神名）之少子，六面童子（天神名）。

ལྷའི་བཙུན་མོ། བརྒྱ་སྦྱིན་བཙུན་མོ། 天神之后，帝釋（天神名）之妃。
【增】干闥婆的妻子。〔达〕

ལྷའི་ཚོན་རིས། འཇའ་ཚོན། 天之彩画（藻）。虹。

ལྷའི་རྫིང་རིང་། ནམ་མཁའི་མིང་ལ་འདང་། 1.天池。2.虚空，天空。（同）ལྷའི་ཆུ་བོ་II.

ལྷའི་ཡང་ལྷ། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། 天中天（藻）。釋迦牟尼佛。（同）ལྷའི་ལྷ།

ལྷའི་ཤིང་། ཤུག་པ་ལ་འདང་། 1.神树。2.柏树。

ལྷའི་སློབ་དཔོན། གཟའ་ཕུར་བུའི་མིང་ལྷ་བདག་ཀྱང་ཟེར། 天神之师（藻）。木曜，亦名"天主"。（同）ལྷའི་བླ་མ།

ལྷའི་ལྷ། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། 天中天（藻）。釋迦牟尼佛。（同）ལྷའི་ཡང་ལྷ།

ལྷ་ཡི་རྐང་པ། ཆུ་བོ་གངྒཱའི་མིང་ལ་འདང་། 1.天神的脚。2.恒河（印度四大河之一）。（同）ལྷ་ཡི་ཆུ་བོ།

ལྷ་ཡི་གྲོང་། ལྷ་ཡི་གནས། 天城，天界。（同）ལྷ་ཡི་འཇིག་རྟེན།

ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོ། བརྒྱ་སྦྱིན་དང་གཟའ་ཕུར་བུ···· ལ་འདང་། 天王（藻）。1.帝釋（天神名）。2.木曜。（同）ལྷ་ཡི་བདག་པོ།

ལྷ་ཡི་སྒྲ་མཁན། གཟའ་ཕུར་བུ། 天界之語文学者（藻）。木曜。（同）ལྷ་ཡི་སློབ་དཔོན།

ལྷ་ཡི་སྒྲོན་མེ། མིག་ལ་འདང་། 1.天神的灯。2.眼。

ལྷ་ཡི་ཆུ་བོ། ཆུ་བོ་གངྒཱའི་མིང་ལ་འདང་། 1.神河（藻）。2.恒河（印度四大河之一）。（同）ལྷ་ཡི་རྐང་པ།

ལྷ་ཡི་འཇིག་རྟེན། ལྷ་ཡི་གནས། 天神世界，天界，天神住处。（同）ལྷ་ཡི་གྲོང་།

ལྷ་ཡི་བདག་པོ། བརྒྱ་སྦྱིན་དང་གཟའ་ཕུར་བུ་··· ལའང་། 天主（藻）。1.帝釋（天神名）。2.木曜。（同）ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོ།

ལྷ་ཡི་ནོར་བུ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལའང་། 1.天神的摩尼宝。2.大自在（天神名）。

ལྷ་ཡི་བུ་མོ། ཨུ་མཱཿ་ལའང་། 1.天女。2.鄔摩天女。（同）ལྷ་མོ།

ལྷ་ཡི་མེ་ཏོག ལི་ཤི་ལའང་། 1.天神的花。2.丁香。

ལྷ་ཡི་ཚོན་རིས། འཇའ་ཚོན། 天之彩画（藻）。虹。（同）ལྷ་རྒྱལ་མཚོན་ཆ།

ལྷ་ཡི་ཡང་ལྷ། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། 天中天（藻）。釋迦牟尼。（同）ལྷ་ཡི་ལྷ།

ལྷ་ཡི་ཤིང་། ཤུག་པ་ལའང་། 1.天树，神树。2.柏树。【增】1.喜馬拉雅山所产的杉树。2.杜松。〔达〕

ལྷ་ཡི་སློབ་དཔོན། གཟའ་ཕུར་བུ། 天界之教师（藻）。木曜。（同）ལྷ་ཡི་བླ་མཁན།

ལྷ་ཡི་ལྷ། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། 天中天（藻）。釋迦牟尼。（同）ལྷ་ཡི་ཡང་ལྷ།

ལྷ་ཡིས་འཚོ་བ། དཀོན་གཉེར། 借神生活(藻)。管庙者。【增】=སྐུ་གཉེར་ 或 ལྷ་གཉེར། 寺庙中照护佛象的僧人。〔达〕

ལྷ་རས། ལྷའི་གོས་ཆེན། 天衣，天神用的绸緞。（同）ལྷ་གོས།

ལྷ་རི་ཀུང་པོ། （未詳）

ལྷ་རིས། （原注缺）神象，神画。

ལྷ་རུ། རུས་ཚིགས་ལྷ་བའི་རུས་འགོ་ཡི་རྩེ་མོའམ། 軟骨尖，骨节处軟骨之顶端。【增】=ལྷ་ལ་ 或 ལྷད།〔达〕

ལྷ་རུ་རྩེ། （注同上）

ལྷ་ལ་རེག མེ་དང་མེ་ལྷ་ལའང་། 打神（藻）。1.火。2.火神。

ལྷ་ལ་སྣང་། ལྷ་མ་ཡིན། 嫉天（藻）。非天，阿修罗（佛）。

ལྷ་ལ་སྨོད་པོ། （注同上）毁訾天（藻）。

ལྷ་ལམ། ལྷ་རྣམས་རྒྱུན་ཅིང་རོལ་བའི་གནས་ནམ་མཁའི་མིང་། 天路（藻）。天空。【增】=ལུགས་སྲོལ། 风俗，习惯。〔达〕（同）ལྷ་རྒྱུན།

ལྷ་ལས་སྐྱེས། ལྷ་སྐྱེ། 天生（藻）。天神。

ལྷ་ལས་རྒན་པ། ཚངས་པ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་ལའང་། 比天老（藻）。1.大梵（天神名）。2.非天，阿修罗（佛）。

ལྷ་ཤིང་། （原注缺）【增】还愿神桿。〔四〕

ལྷ་བསོས། （原注缺）供神的食品。

ལྷ་ས། བོད་ཡུལ་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ། 拉薩。（同）ལྷ་ལྡན II.

ལྷ་སྲས། རིགས་མཐོ་བོའི་སྲས་ལའང་། 1.王子。2.貴族之子。

ལྷ་སྲིན། གནོད་བྱེད་གདོན་བགེགས་ལའང་། 1.神鬼。2.作损害之魔鬼。

ལྷ་སྲུང་། （原注缺）【增】护卫神，护法神。〔达〕

ལྷ་གསོལ། ལྷ་ཞུ་བའམ་དགའ་སྟོན། 供神，敬神。【增】1.西藏东南的城市。2.对土地神的祈禱和供养。〔达〕

ལྷ་བསངས། (原注缺) 熏烟(西藏人在山上燒柏枝熏天)。【增】对神熏香。〔达〕

ལྷག་གེ། (原注缺)【增】火起声。〔四〕

ལྷག་བཅས། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 有余(佛),如說:“有余苦蘊”。

ལྷག་མཐོང་། ལྷག་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་དུ་མཐོང་བས་ན་ལྷག་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་དང་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ལྷག་མཐོང་དུ་གསུངས་''' ཡང་ན་ཞི་གནས་ལས་ལྷག་པས་ན་འོ།། 观，毗婆舍那(佛)。1.殊胜見解。2.擇法的智慧。3.胜过寂止。

ལྷག་གནས། སྔ་གོན་ལའང་། 加行(佛)，預备。

ལྷག་པ། གཟའ་ལྷག་པ་དང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ལའང་། 1.水曜，星期三。2.殊胜，优越。【增】1.更甚，超越。2.或作 ལྷགས་པ་ 等于 རླུང་། 风，冷风。〔达〕(【增】1.达无 པ་ 字) 增上(古譯)。〔本〕

ལྷག་པའི་དབང་ཕྱུག འཁོར་ལོ་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ། 增上自在(藻)。轉輪圣王(佛)。【增】帝王。〔达〕

ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས། ཉང་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ''' པ་གསུམ་ལ་སྒྲོར། 增上戒(佛)等，佛教之戒、定、慧三学。

ལྷག་པར་དུ། ཐལ་དུ་བྱུང་བར་རམ་ཁྱད་པར་དུ། 优越，殊胜，尤其。

ལྷག་པོ། (原注缺) 多的，多余的。

ལྷག་མ། དགེ་སློང་གི་ལྟུང་བ་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་ཟེར་བ་དང་ཟས་ཀྱི་ལྷག་མ་ལྟ་བུ་ལའང་། 剩余的，其余，如比丘戒十三僧殘罪，又如剩飯。

ལྷག་མ་ཅན། མཐའ་ཡས་པ་དང་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ''' མཐའ་ཡས་དང་དགུན་སྨད་ལའང་། 1.无边。2.无边龙王。3.季冬。

ལྷག་མེད་དུ། མ་ལུས་པར། 无余，完全。

ལྷག་མཛེས། ཚད་སྐྱད་ལའང་། (未詳)

ལྷག་རོ། ཟས་པའི་ལྷག་མ་སིལ་མ་ལྟ་བུ། 殘余，如飯之殘余。【增】渣子。〔四〕

ལྷག་ཧྲོག་པོ། ཧྲང་མ་ཧྲང་ལྷག་ཧྲོག་པོ། 多余，有余。

ལྷགས་སྣང་། གྲང་ངར་རམ་གྲང་བའི་སྣང་། 寒时，正冷时。

ལྷགས་ངར། (原注同上) 严寒。

ལྷགས་ནས། སོང་ནས་དང་སླེབས་ནས། 去了，到了以后。

ལྷགས་པ། རླུང་དང་ཕེབས་པ་ལའང་། 1.风。2.到，莅临。【增】1.行近，逼近。2.相遇，会晤。3.接近，邻接。4.冷风。〔达〕

ལྷང་། (原注缺) 响亮，清楚，明显。

ལྷང་གྲགས། སྐད་སྒྲ་སྤྱིའི་མིང་། 声音，語声。

ལྷང་སྒྲ། སྐད་གསང་མཐོ་པོའམ། 响亮声，声音高响。

ལྷང་ངེ་བ། འོད་བཀྲ་བས་ཤར་ཤར་བའམ་འོད་ཐོ་བར་གསལ་ལེ་བ་ལྟ་བུ། 閃爍，晃耀。【增】清明，分明。〔达〕(达无 བ་ 字)

(同) ལྷང་ལྷང་བ། ལྷང་འཚེར་བ།

ལྷང་ཚེར། ཉི་མའི་སྣབས་ཟེར་བ་དང་ཉི་མ་ཁ··· ཆུ་འང་ཟེར་སྣང་། 云母石，石膏。

ལྷང་འཚེར་བ། འོད་བཀྲ་བས་ཤར་ཤར་བའམ་འོད་རྣོ་བོར་གསལ་ལེ་བ་ལྟ་བུ། 閃爍，晃耀。

(同) ལྷང་ངེ་བ། ལྷང་ལྷང་བ།

ལྷང་ལྷང་ན། ན་བའི་བྱེ་བྲག་ལྷང་ལྷང་བྱེད། 病痛之一种。(同) ལྷང་ལྷང་གཟེར།

ལྷང་ལྷང་བ། འོད་བཀྲ་བས་ཤར་ཤར་བའམ་འོད་རྣོ་བོར་གསལ་ལེ་བ་ལྟ་བུ། 閃爍，晃耀。

(同) ལྷང་ངེ་བ། ལྷང་འཚེར་བ།

ལྷང་ལྷང་གཟེར། ན་བའི་བྱེ་བྲག་ལྷང་ལྷང་བྱེད། 病痛之一种。(同) ལྷང་ལྷང་ན།

ལྷད། (原注缺)【增】1.插入，窜改。2.搀杂，搀假。〔达〕

ལྷད་མེད། (原注缺) 无杂质，純淨。

ལྷན། (原注缺) 1.同，偕，俱，結合。2.补。

ལྷན་རྒྱས། ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་པའི་དོན་གཎ་ཞེས་པ་ཚོགས་པའི་སྐད་དོད། 集会，相当于梵文的 གཎ་ 字。【增】1.国务会議。2.会社，团体。3.用同一印章的同僚。4.=ལྷན་གཅིག〔达〕

ལྷན་ཅིག་ཏུ། མཉམ་དུ། 一起，一同，共同。

ལྷན་ཅིག་མཐོང་། གནམ་གང་། 共見（藻）。晦日，阴历三十日。

ལྷན་ཅིག་གནས། （注同上）同居（藻）。

ལྷན་ཅིག་བྱེད། （注同上）共作（藻）。

ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན། (原注缺) 助緣（佛）。

ལྷན་ཅིག་སྐྱོད་མ། བག་མའམ་ཁྱིམ་བདག་མོ། 同行女（藻）。新妇，主妇。

ལྷན་ཐབས། ཁ་སྐོང་ལྟ་བུ། 补充。

ལྷན་ནེ་སྡོད་པ། མངོན་པར་བཀྲ་སྟེ་བཞུགས། 显然而住，明显而住（佛坐状）。

ལྷན་ནེ་བ། སལ་ལེའམ་གསལ་ལེ་གཟི་བརྗིད་ཀྱི་འོད་རྣམ་པར་བཀྲ་བ་ལྟ་བུ། 明亮，明显。

ལྷན་པ། གོས་ཀྱི་ལྷན་པ་དང་ལྷམ་པའང་ཟེར་གྲུ་བཞི་དང་ལྷན་པའི་དབྱིབས་ཕལ་ཆེར་གྲུ་བཞི་ཡིན་པས་ནའང་། 衣服之补釘，亦作 ལྷམ་པ། 四方，因为补釘多是方形。

ལྷན་པ་གློན་པ། ལྷན་པ་རྒྱབ་པའང་ཟེར། 补綴，打补釘。

ལྷབ་ལྷབ། I.བ་དན་བསྐྱོད་པའི་ལྷབ་ལྷབ་སྒྲ་ལྟ་བུ། 象声詞，如幡飄动的声音。

II.ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་ལྷབ་ལྷབ་དང་དོན་མེད་སྒྲ······པའང་། 1.身体的一种形状，扁平。2.无意义的声音。【增】火焰忽起。〔四〕

ལྷབ་ལྷུབ་མནབས། གོས་དམར་པོ་ལྷབ་ལྷུབ་གཡོ་བ་བཞིན་མཛེས་སོ།། 服装寬舒，如紅衣飄拂得美丽。

ལྷབ་ལྷུབ་པ། （注同上）【增】1.奢侈的装飾。2.不整飭的装束。〔达〕

ལྷབས་སེ་ལྷབས། རྣམ་པར་བཀྲ་བས་ལྷབས་སེ་བ། 光耀，光輝照耀。【增】来回飄动。〔达〕（达作 ལྷབ་སེ་ལྷབ་པ་）

ལྷམ། (原注缺) 靴，鞋。(同) ལྷམ་ཡོག

ལྷམ་མཁས། སྟོ་བཟོ་བ། （未詳）

ལྷམ་ཡོག (原注缺) 靴。

【增】旧靴。〔达〕（同）ལྷམ།

ལྷམ་སྒྲོ་ཀུ་ཅན། ལྷམ་ཡུ་རིང་སྒྲོ་ཀུ་ཅན། 有扣靴，长筒靴可結带者。

ལྷམ་སྒྲོག ལྷམ་གྱི་སྒྲོ་ཀུ། 鞋带。

ལྷམ་པ། གྲུ་བཞིའི་མིང་དང་ལྷན་པ་ལའང་། 1.四方形。2.补釘。

ལྷམ་བུ་གཞེར། སྲིན་བུ་ཞིག 一种虫。

ལྷམ་འབོལ། （原注缺）棉鞋。

ལྷམ་སྦྲ་ཀུ་ཅན། ལྷམ་བུ་ག་ཡོད་པ། 有孔鞋。

ལྷམ་མེ་བ། འོད་ཀྱིས་རྣམ་པར་བཀྲ་བ་ལྟ་བུ། 灿烂，晃耀，光明照耀。

ལྷམ་མེ་ལྷན་ནེ་ལྷང་ངེ་། （注同上）

ལྷམ་ཡུ་ཆད་པ། ཏའི་ཞེས་རྒྱ་ནག་སྐད། 短腰靴，鞋。【增】有棉綫扣带的鞋。〔达〕（达无པ་字）

ལྷམ་རིམ་པ་གཅིག་པ། ལྷམ་མཐིལ་དོག་རྐྱང་གཅིག་པ། 单底鞋。

ལྷམས་ཀྱིས། （原注缺）

【增】一齐，全部，所有的事物。〔达〕

ལྷར་སྲང་། ལྷ་མ་ཡིན། 瞋天（藻）。阿修罗（佛）。

ལྷར་སྨོད། （注同上）毁天（藻）。

ལྷས། I.རྭ་བའམ་བ་ལང་ལྷས་ལྟ་བུ། 栏，圈，如牛圈。

II.ལྷ་ཡིས། 由神，以天。（ལྷ་的第三囀声）

【增】1.＝འདུ་གནས། 多种动物拥挤在一起的处所。2.养畜栏。〔达〕1.局，厂。2.猪羊圈。〔四〕辮。〔高〕

ལྷས་བཀང་བ། རྫིང་བུའམ་པདྨའི་མཚོ། 天满（藻）。池塘，蓮花池。

ལྷས་བཀོས། （注同上）天掘（藻）。

ལྷས་བསྐོས། དབང་ཐང་སྔོན་ལས་ལྷས་བསྟན་པའོ།། 天命，謂权位由天所赐命。

ལྷས་བྱིན། （原注缺）天授，提婆达多（印度人名）。

ལྷས་མ། བུད་མེད་ཀྱི་སྐྲ་ལྷས་མ་ལྟ་བུ། 辮子。

【增】1.編成的小带，辮綫。2.枝編的細工艺品。3.麻花食物。4.縄。〔达〕

ལྷས་རྩེན། ནམ་མཁའི་མིང་། 天戏（藻）。天空，虚空。

ལྷིང་སྐྲན། ན་ཚ་ཞིག 肿硬，一种病。

ལྷིང་ཆད་པ། མཐའ་ལ་ཐུག་པའམ་ཟང་ཟིང་ཡལ་བ། 1.到底。2.紊乱消失。

ལྷིང་ནན། （原注缺）安定，鎮压。

ལྷིང་པོ་འདུག བཟིང་པོ་འདུག 安定。

ལྷིང་རྩ། （原注缺） 静脉。

ལྷུ་གཅིག ལུག་ཤ་རྐང་པ་གཅིག་ལྟ་བུ། 一块肉，如一条羊腿。（同）ལྷུ་རུས།

ལྷུ་ཐྲག ལུས་ཀྱི་རུས་པའི་བར་ཚིགས་དང་ལྷུ་བཞི་གླིང་གཅིག་ལའང་། 1.骨节，关节。2.兽体的四分之一。（同）ལྷུ་ཚིགས།

ལྷུ་མ་ཐེབས། རུས་ཚིགས་ལྷུ་མ་རྙེད་པ་ལྟ་བུ། 未得环节，未得到关节。

ལྷུ་ཚིགས། ལུས་ཀྱི་རུས་པའི་བར་ཚིགས་དང་ལྷུ་བཞི་གླིང་གཅིག་ལའང་། 1.骨节，关节。2.兽体的四分之一。（同）ལྷུ་ཐྲག

ལྷུ་རུ་ལེན་པ། ལྷུར་ལེན། 承担，专作。

ལྷུ་རུས། ལུག་ཤ་རྐང་པ་གཅིག་ལྟ་བུ། 肉块，如一条羊腿。（同）ལྷུ་གཅིག

ལྷུག་པར། རྒྱུན་མ་ཆད་པར་དང་ལྷོད་པོ་ཤའདང་། 1.不間断。2.松緩，散漫。【增】充足地，充分地，丰富地。〔达〕（同）ལྷུག་ལྷུག་པར།

ལྷུག་པོ། （原注缺）【增】1.丰富，冗长，奢侈。2.放逸，松緩。〔达〕

ལྷུག་མ། （原注缺）散文。

ལྷུག་ལྷུག་པར། རྒྱུན་མ་ཆད་པར་དང་ལྷོད་པོ་ཤའདང་། 1.不間断。2.松緩，散漫。（同）ལྷུག་པར།

ལྷུགས། ལྷུག་པར་ལྷུགས་ལྟ་བུ། 継續，連續。【增】1.沒有間断。2.不保留。〔达〕

ལྷུང་བཟེ། ལོ་མའི་མིང་། 落换（藻）。树叶。

ལྷུང་བ། མར་གཟགས་པའམ་ལྷུང་བ། 墜，堕落，落下。

ལྷུང་བཟེད། སྣོད་ཕོར། 乞化鉢。

ལྷུང་བཟེད་སྐྱོགས། དགེ་འདུན་ལ་ལྷུང་བཟེད་གསར་པ་གཅིག་ཕུལ་ན་དབུ་ནས་འདམས་འདམས་པས་གཅིག་སྐྱོགས་མར་ལོང་བ་ལྟ་བུ། 余鉢（佛），把一新鉢献于僧众，由上座擇换，最后剩余的一鉢。

ལྷུང་བཟེད་དབྱར་འདབ། ལྷུང་བཟེད་བཞག་པའི་འོག་གཞི་ཞབས་ཀྱི་གདུ་བུ་ལྟ་བུ། 鉢垫，安放鉢的座，如足釧形。

ལྷུང་བཟེད་ཞབས་སྐོགས། （注同上）鉢座。

ལྷུང་ལྷུང་སྒྲ་འབྱིན། འབབ་ཆུ། 发潺潺声（藻）。流水，河流。

ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ། འབད་རྩོལ་མེད་པར་གྲུབ་པ། 任运（佛），不費劳力而做成。【增】=ལྷུན་གྲུབ། 〔达〕

ལྷུན་གྲུབ། རྩིས་བུ་མ་བྱས་པར་རང་གྲུབ་པ། 任运（佛），不由人工，而自然完成的。【增】不可思議的长成，頓时成就，不假劳力。〔达〕

ལྷུན་ཆགས། གཟི་བརྗིད་ལྡན་པ། 威严，偉大，雄壮，有威德。【增】不致改变的。〔达〕

ལྷུན་ཆེ་བ། གཟི་བརྗིད་རང་བཞིན་གྱིས་མཛེས་པ། 威重，威严。【增】巨大。〔达〕

ལྷུན་སྡུག་པ། （注同上）

ལྷུན་པོ། རི་རབ་ལྷུན་པོ་རིན་ཆེན་བཞིའི་རང་བཞིན་ཅན་ལྟ་བུ། 山岡，如四宝所成之須弥山。

ལྷུམས། མའི་མངལ། 子宫，母胎（敬）。

ལྷུམས་ཞུགས། མངལ་དུ་བུ་འཁོད་པ། 入胎，胎中有子（敬）。

ལྷུར། ལྷུ་རུ། 专心，篤信，虔誠。

ལྷུར་བྱེད། ཐོགས་སུ་ཕྱི་རུ་བྱེད་པ། 特别重視。

ལྷུར་ལེན་པ། ལྷུ་རུ་དང་དུ་བྱེད་དེ་ལེན་པ་སོགས་དཀར་སྐྱིལ་བྱེད་དེ་ལེན་པའམ། 悬求，特别要求。【增】恻隐之心。〔达〕

ལྷེ་པ། ཤོག་ལེབ་གཅིག་གམ་ཤོག་ལྷེ་འམ་ཤོག་བུ་··· གྲིགས་བུ་གཅིག 張，頁，一張紙。

ལྷེན། ནང་ཁོག་གྲོད་པའི་ལྟེན་སྣ་ནང་རིབ་པའམ་ལྟ་བུ། 腹腔，腹部。【增】=བྲང་གི་འོག 肚，腹，在胸以下的部分。〔达〕 心窩。〔四〕

ལྷེར་སྣ། （注同上）

ལྷེབས་ལྷེབས། ལུས་དབྱིབས་ལྷེམ་ལྷེམ་མམ་ལྷེབས་ལྷེབས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 1.如身形柔韧摆动。2.喘息。

ལྷོ། ཉིན་དགུང་ཉི་མ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས། 南方。（同）ལྷོ་ཕྱོགས།

ལྷོ་བགྲོད། དབྱར་ཁ་ཉི་མ་ལྡོག་ནས་ལྷོ་བགྲོད་ཟེར། 南行，夏至后太阳南行。

ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག དབྱར་ཁ་ཉི་མ་ལྡོག་ནས་ལྷོ་བགྲོད་ཟེར་ལྡོག་པའི་མཐའ་ལ་ཐུག་ན་ལྷོ་བགྲོད་'' མཐར་ཐུག་ཟེར། 南行究竟，夏至后太阳南行，行到极处，名南行究竟（冬至）。

ལྷོ་ནུབ་བདག་པོ། སྲིན་པོ འི་རྒྱལ་པོ། 西南方主（藻）。罗刹王（佛）。

ལྷོ་ནུབ་ཕྱོགས་སྐྱོང་། （注同上）西南护方神。

ལྷོ་ཕྱོགས། ཉིན་དགུང་ཉི་མ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས། 南方。（同）ལྷོ།

ལྷོ་ཕྱོགས་བདག་པོ། གཤིན་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་རི་ཤི་སྐར་མ་ལའང་། 南方主（藻）。1.閻罗法王，閻王。2."日希"星。

ལྷོ་ཕྱོགས་མེ། རྟ་གདོང་མེའམ། 南方火，馬面火（佛）。

ལྷོ་ཕྱོགས་ས་འཛིན། ཙན་དན་སྐྱེས་སའམ་ལྷོ་ཕྱོགས་མ་ལ་ཡ། 南方山（藻）。产栴檀处，南方之馬来亚。

ལྷོ་བུར། སྨུག་པ། 雾气。【增】烟霭。〔四〕

ལྷོ་ཡི་ཕྱོགས་སྐྱོང་། གཤིན་རྗེ་ཆོས་སྐྱོང་། 南方护神（藻）。閻罗护法神（佛）。

ལྷོ་ཤིང་། ཤིང་ཚ། 肉桂，桂树。

ལྷོག་ཐབས། ལྷོག་པ་ལྟ་བུའི་ནད་ཚ། 如潰疮之病。

ལྷོག་དུག མིང་ཅན་ནག་པོ། 1.梅毒。2.疔毒。

ལྷོག་པ། ན་ཚ་ཐོར་པ་ཆེན་པོ། 潰疮，大疱疮。

ལྷོག་པ་པོ། ཆོས་ཀློག་པ་པོ་ལའང་། 1.讀者。2.誦經者。

ལྷོག་ཙམ། མྱུར་ཙམ་མམ་འཁྱུག་ཙམ། 很快，一閃。

ལྷོགས་པ། རྒྱ་ཆེ་བ་ལའང་། 1.教他人讀誦。2.广大。

ལྷོགས་ཤིག ཆོས་ཀློགས་ཤིག 念吧！誦經吧！

ལྷོང་། ལས་ཀ་ཟང་ཟིང་མང་པོས་ལྷོང་། 纷乱，忙乱。【增】1.危难。2.恼怒，愤怒。〔达〕

ལྷོང་ལྷོང་། （注同上）

ལྷོངས་ན། ངང་ནའམ་རང་བཞིན་དུ། 自然中，本性中。

ལྷོངས་པ། ལམ་དུ་ལྷོངས་པ་ནི་ལམ་དུ་སྐྱོད་པའམ་ཐེར་སོང་ལྟ་བུ། 启程，上路。

ལྷོད་པོ། དམ་པོ་མ་ཡིན་པ་ལྷོད་ལྷོད། 不紧，松緩，松驰。【增】或作 ལྷོད་ 于等 དལ་པོ། 又作 གློད་པ་ 或 ལོད་པ། 〔达〕

ལྷོད་ལྷོད། （注同上）

ཨ་ཀམ། མེ་ཤིང་། 柴，薪。

ཨ་ཀྲད། ལྷམ་རོག་ཨ་ཀྲད། 鞋底，靴子的皮底。

【增】＝ཀོ་ཀྲད། 1.补皮鞋或皮箱的皮子。2.旧皮鞋的皮子。〔达〕

ཨ་ཀྲོང་། རྩྭ་ཨ་ཀྲོང་། 茵陈。

【增】一种羊齿类植物。〔达〕

ཨ་ཁ་ཁ། 〔梵〕 བྱུང་མ་སོང་བའི་སྒྲ། 唉！啊呀！伤叹声。【增】 或作ཨ་ཁ། ཨ་ཁག 表示沮丧、失败及錯誤的伤叹声。〔达〕

ཨ་ཁུ། ཕའི་སྤུན་ཇོ་ལགས། 叔伯，父之弟兄。

【增】叔父，ཨ་ཁུ་ཆེན་པ། 伯父。〔四〕

ཨ་ག་རུ། 〔梵〕 ཤིང་ཤ་བའང་ཟེར། 速香，沉香。

ཨ་གར། 〔梵〕 ཨ་ག་རུ། 阿伽罗香，沉香。

ཨ་གསྟྱ། 〔梵〕 རི་བྱི་སྐར་མ། 阿伽达耶星，日基星。

ཨ་གླང་། ཕོ་ཉའམ་གཤིན་རྗེ་གཤེད། 1.使者。2.大威德（本尊名）。

ཨ་སྒོར། རྣ་ཀོར་ལྟ་བུ། 圈子，环子，如耳环。

ཨ་ཅག ཨ་ཆེའི་མིང་དུ་སྣང་། 似即ཨ་ཆེ། 姐姐，姊。

ཨ་ཅང་ཆེ། ཤིན་ཏུ་ཡིན་ལགས། 自然是，当然，极是。

ཨ་ཅུག རྐང་པའི་རུས་པའི་ཨ་ཆུག 脚踝骨。

【增】1.訊問詞（是否放进去了？）。2.表示猝来痛苦的言詞。〔达〕（同）ཨ་ཆུག

ཨ་ཅེ། སྲིང་མོའམ་འདིར་ཆེ་སྔོན་སྐྱེས་བུད་མེད་ཆེ་ཞེ་ཞེས་པ་ལ་མ་བསམས་པར་ཨ་ལྕེ་སོགས་སྣ་‥‥ཚོགས་བྲིས་སྣང་། 姐姐，姊，此处ཆེ字表示年长者，因不知此意，遂有ཨ་ལྕེ等种种写法。（同）ཨ་ཆེ།

ཨ་ཆུ། གྲང་དམྱལ་ཞིག 寒地狱之一。

【增】或作ཨ་ཆུ་ཆུ། 叫冷声。〔达〕

ཨ་ཆུ་ཆུ། གྲང་བས་ཨ་ཆུ་ཆུ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 号寒声，叫冷声。

ཨ་ཆུག རྐང་པའི་རུས་པའི་ཨ་ཆུག 脚踝骨。

（同）ཨ་ཅུག

ཨ་ཆེ། སྲིང་མོའམ་འདིར་ཆེ་སྔོན་སྐྱེས་བུད་མེད་ཆེ་ཞེ་ཞེས་པ་ལ་མ་བསམས་པར་ཨ་ལྕེ་སོགས་སྣ་‥‥ཚོགས་བྲིས་སྣང་། 姐姐，姊，此处ཆེ字表示年长者，因不知此意，遂有ཨ་ལྕེ等种种写法。【增】夫人，妻。〔达〕（同）ཨ་ཅེ།

ཨ་ཆེ་ལྷ་མོ། ཁྲོ་བོས་བུད་མེད་ཆས་སྤྲས་པ་ལྟ་བུ། 戏剧演員。

ཨ་ཆོར། 〔蒙〕 ཕྱི་རབས་ཀྱི་མིང་ཨར་ཆོལ་ཞེས་པའི་སོག་སྐད་ལས་བྱུང་། 手巾，抹布，蒙語ཨར་ཆོལ་之变音。

ཨ་མཆོག རྣ་བའི་མིང་དུ་བྲིས་སྣང་། 耳朵。

ཨ་མཆོད། ཆོས་ཀློག་མཁན་ཡོན་གནས། 誦經者，被請念經者。【增】寺院中作日常宗教仪式的喇嘛。〔达〕

ཨ་ཇོ། ཕུ་བོའམ་ཕུ་བོའམ་གཅེན་པོ། 哥哥，长兄。【增】拉达克和后藏代替 ཇོ་ལགས་ 和 ཇོ་ཇོ། 1.大人，先生，老爷。2.朋友。3.天神名。〔达〕

ཨ་ཏི་ཤ། 〔梵〕 ཕུལ་བྱུང་དང་རབ་ཞི་བ་དང་ཇོ་བོ་རྗེ་ཨ་ཏི་ཤ། 1.超胜。2.寂靜。3.阿底峡尊者（人名）。

ཨ་སྨྱང་། ཁ་གདངས་ཏེ་གཡལ་བའམ་གླལ་བ། 打呵欠。

ཨ་ཐེཙ། དོན་གཏན་གཏན། 事情一定。

ཨ་ཐོ་པ། བཟང་བ། 好。【增】美。〔达〕

ཨ་འཐས་པ། གླེན་པོའམ་ཉམ་ཐག་པ། 1.愚蒙。2.苦恼。

ཨ་དར་ཤ། 〔梵〕 མཐོང་བྱེད་མེ་ལོང་། 鏡子。

ཨ་དི་ཏིའི་བུ། ལྷ་སྲི། 阿底得子（藻）。天神总名。

ཨ་དི་ཏྱ། 〔梵〕 ཨཱ་དི་ཏྱའམ་ཉི་མ། 太阳。

ཨ་དོག ཛོག་པོའམ་རིལ་བུ་གཅིག་པུ་བུ། 一顆，一粒，一丸。

ཨ་དོན། སྐྱེ་མེད་སྟོང་ཉིད་ཨ་དོན། 阿字义，无生，空性（佛）。

ཨ་དྲུང་། བང་ཆེན་པོ་ཉ་ཨ་དྲུང་། 邮差，使者，驛夫。

ཨ་ན་མ་ན། འདྲ་བའམ་མཚུངས་པ། 相似，相同，相等，一模一样。

ཨ་ན་ཚུགས། སྡོད་ཐུབ་ལའང་། 站得住。

ཨ་ན་ཟེར། ཨ་ན་ཟེར་སྐད། 說話时的語气詞。

ཨ་ནི། བུད་མེད་གྲྭ་པའམ་བཙུན་མ། 尼姑。

ཨ་ནུ། བྱིས་པ། 小孩，儿童。【增】1.对貴妇人的尊称。2.藏文的創造者端美三布札的母亲名。〔达〕

ཨ་ནེ། ཕ་མའི་སྲིང་ལ་ཆེའམ་སྲིང་མོ། 姑，姨，父母之姊妹。【增】1.对尼姑的尊称。2.对貴人儿子的尊称。3.婶母，伯母。〔达〕老嫗。〔四〕

ཨ་པ། བློ་ལ་མ་རངས་པའི་ཚིག 呸，心不欢喜之詞。【增】1.= ཨ་ཕ། 父亲。2.表示怜惜的詞。〔达〕

ཨ་པ་རཱ་ཛི་ཏ། 〔梵〕 གཞན་གྱིས་མི་ཐུབ་པའམ་སྨན་ཤུ་དག་དཀར་པོ་ལའང་། 1.无能胜，他人不能胜。2.白菖蒲。

ཨ་སྲ། སྲས་དང་སྲས་མོ། 公子，小姐。

ཨ་ཕ། ཕ། 父亲。【增】未閹的雄性动物。〔达〕 惊訝声。〔四〕

ཨ་ཕྱི་མ། པའི་མ་དང་རྒན་མོ་ཡང་ཟེར་བ་དང་ཨ་མ་ཕྱི་མ་དང་སྲིང་མོའང་ཟེར། 1.祖母。2.后母。3.姐妹。【增】外祖母。〔本〕

ཨ་ཕྲག རུམ་མམ་དེང་སང་ཨམ་ཕྲག་ཟེར། 胸袋，腰包，怀里，現名 ཨམ་ཕྲག

ཨ་ཕོ། མི་སྐྱ་ཨ་པ། 男人，在家男人。

ཨ་ཕོ་ཙ། ཨཙ་ཙེ་སྐྱོན་མེད། 不要紧，无妨，不碍事。【增】或作 ཨ་བུ་ཙེ། 〔本〕

ཨ་འབྲས། མིག་གི་ཨ་འབྲས། 睛，眼中瞳人。【增】1.眼珠儿。2.龙眼，桂实。〔本〕

ཨ་སྦྲུར། ཐུག་པ་ཞིག 粥之一种。

ཨ་མ། སྐྱེས་པའི་མའམ་སྐྱེད་བྱེད་མ། 母亲。

【增】悲伤的呼声。〔高〕

ཨ་མེས། པའི་པ། 祖父。

ཨ་མོ་ནིག 〔梵〕ཨར་མོ་ནིག་དེར་ལྟོས། 参看ཨར་མོ་ནིག་条。(按本书无此条，似是石名)

ཨ་མྲ། 〔梵〕ཤིང་ཙཱུ་ཏའམ་དེའི་ཤིང་ཏོག་ལའང་། 1.阿摩罗树，芒果树。2.芒果。

ཨ་མྲའི་བུ། (原注缺) 菴摩罗子(似是印度人名)。

ཨ་མྲི་ཏ། 〔梵〕འཆི་བ་མེད་པའམ་བདུད་རྩི་… ལའང་། 1.不死。2.甘露。

ཨ་ཙ་མ། ཧ་ལས་པའམ་ངོ་མཚར་བ། 惊奇之叹声。【增】或作ཨ་ཙ། 惊奇或怜悯的呼声。〔达〕(同)ཨ་ཙི་ཙི།

ཨ་ཙ་ཙ། ཨ་ཚ་ཚ་ལའང་། 烫着声，火燒痛之呼声。

ཨ་ཙི། སྐྲག་པའི་ཚིག 悔叹声，恐怖声。

ཨ་ཙི་ཙི། (注同上)

ཨ་ཙི་ཙི། ཧ་ལས་པའམ་ངོ་མཚར་བ། 惊奇之叹声。(同)ཨ་ཙ་མ།

ཨ་ཚ་ཚ། མེར་བསྲེགས་པའི་ཚ་ཚ་ཟེར། 被火燒痛之叫声。【增】或作ཨ་ཚ།〔达〕

ཨ་ཞང་། ཨ་མའི་སྤུན་ཨ་ཞང་། 舅，舅父，母之兄弟。【增】ཞང་པོ་的俗称。〔达〕

ཨ་ཨུ། ངལ་བའི་སྒྲ། 疲劳的呼声，叹声。

【增】无角牛，无角兽。〔达〕

ཨ་རག སྦྱོར་འགྱུར་ཆང་ཨ་རག 燒酒。

ཨ་རིལ། མཁལ་མའི་མིང་། 睾丸，肾。

ཨ་རུ་མཆུ། སྨན་ཨ་རུ་མཆུ་རྣོ་བོ། 尖头柯子，药之一种。

ཨ་རུ་མཆུ་སྒང་། (注同上)

ཨ་རུ་ར། ཤིང་ཨ་རུ་ར་དེའི་འབྲས་བུའང་། 1.柯子树。2.柯子树之果。

ཨ་རུས། སྡོད་ཅིག་ཀྱ་བུ། 如説：坐下吧！

【增】一种大蒜。〔达〕

ཨ་རེ། ཙང་ཟད། 少許。【增】1.=ཁོ་རེ། 2.惊叹詞。〔达〕 惊訝。〔四〕

ཨ་རེ་དགའ། ཡ་མཚན་བཟང་བ། 希有，太好(贊叹之意)。

ཨ་རོག་ཁྱ། 〔梵〕ནད་མེད་པར་གྱུར་ཅིག 愿无病。

ཨ་ལ་ལ། ཡ་མཚན་བྱེད་པའི་སྒྲའམ་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་སྒྲ། 惊叹声，希奇声。

【增】1.于戏。2.惊訝。〔四〕(同)ཨ་ཧོ།

ཨ་ལས། དྲན་གསོ་བའི་སྒྲ། 回忆起来之叹声。

ཨ་ལུང་། རྣ་ཀོར་ཨ་ལོང་ལའང་། 环子，耳环。

【增】1.仿圈。2.記念套环。3.折舌。〔四〕(同)ཨ་ལོང་།

ཨ་ལི། ཧ་ལས་པའི་ཚིག 惊奇之詞。

ཨ་ལོང་། རྣ་ཀོར་ཨ་ལོང་ལའང་། 环子，耳环。【增】手鐲。〔达〕(同)ཨ་ལུང་།

ཨ་ལོང་ཁ་ཟ། རྒྱབ་བཤད་ལས་ཁ་ཟ་བ་ལའང་།

(未詳)

ཨ་ཤད། ཡི་གེའི་ཚིག་ཤད་རིང་པོ། 直画，藏文句讀后之长画。

【增】=གདུམ་མོ། 凶猛。〔达〕

ཨ་ཤིང་། སྒོའི་གདན་ཤིང་ངམ་འཕོར་གདན་འཕྲེད་གདན་སོགས། 門閂，横閂等。

ཨ་ཤི། 〔梵〕 ཨཱ་ཡུ་ཤི་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག་སྐྱེ་སོག་སྐད་དང་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཚེ་དཔག་མེད། 无量寿，梵語 ཨཱ་ཡུ་ཤི་ 之变音。

【增】訪問时送人的上品哈达。〔达〕

ཨ་ཤོ་ཀ། 〔梵〕 མྱ་ངན་མེད་པའི་ཤིང་དང་དེའི་མེ་ཏོག་དང་སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་འདས་ནས་ལོ་ ༡༡༠ སྐབས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག 1.无忧树。2.无忧树之花。3.阿育王，佛灭后110年后之印度国王。

ཨ་ཤྭ་ཀ། (注同上)

ཨ་ཤྭ་ཏྠཿ། 〔梵〕 བྱང་ཆུབ་སྡོང་ཤིང་། 菩提树。

ཨ་ཤྭ་རཏྣ། 〔梵〕 རྟ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ། 馬宝（輪王七宝之一）。

ཨ་ས། ཐུག་པ་སྐྱོ་མ་ལྟ་བུ། 濃湯，如稀粥。

ཨ་སམ། (注同上)

ཨ་སུ་ར། 〔梵〕 ལྷ་མ་ཡིན། 阿修罗，非天（佛）。

ཨ་སྲུ། ཨ་མའི་སྤུན་སྲུ་མོ། 姨，母亲之姊妹。

ཨ་གསར་ཚ་པོ། གསར་འདོད་ཅན། 喜新者（心志易变的）。

ཨ་སློག སྟེང་འོག་ལོག་པར་བྱེད་པ། 翻轉，上下翻轉。

ཨ་ཧ། ཧ་ལས་པ་ལྟ་བུ། 希奇，惊奇。【增】=དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 大自在（天神名）。〔达〕

ཨ་ཧོ། ཡ་མཚན་བྱེད་པའི་སྒྲའམ་ངོ་མཚར་སྐྱེད་དུ་བྱུང་བའི་སྒྲ། 惊叹声，惊奇声。

(同) ཨ་ལ་ལ།

ཨག་ནི་ཀ་ཊ། 〔梵〕 མེ་སྟག 火星，火花。

ཨག་ཟ་བ། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ལྟ་བུ། 疑虑，怀疑。

ཨང་གི། དང་པོ་གཉིས་པ་སོགས། 序数第一第二等。【增】数目，数字，講話时常置于序数之前。〔达〕

ཨང་གི་དང་པོ་གཉིས་པ་སོགས། (注同上)

ཨང་གི་ར། ཆུ་ཕོ་སྤྲེའུ་ཕོ་ལའང་། 壬申年。

【增】黄鴨。〔四〕

ཨང་ཉོན། ཉ་བར་ཉོན་ཨང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 听吧！

ཨང་མ་ཙི། (未詳)

ཨང་རག (原注缺)【增】有脚袴。〔法〕修行者的一种衣服。〔本〕

ཨན། I.རྒྱབ་རུས་ཚིགས་དང་པོ། 第一节脊椎骨（頸脊骨）。

II.ཤ་གདན་ལེབ་ཤིང་ལྟ་བུ། 案板，如切肉用的木板。【增】白粉，粉笔。〔达〕(同) ཨན་བདར།

ཨན་སྟོང་། (注同上 I)

ཨན་ད་ནཱི་ལ། 〔梵〕 ཨིནྡྲ་ནཱི་ལའི་ཟུར་ཆག་རིན་ཆེན་སྔོན་པོའམ་དབང་སྔོན། ཨིནྡྲ་ནཱི་ལ་ 之变音，藍宝石，帝青宝。

ཨན་བདར། ཤ་གདན་ལེབ་ཤིང་ལྟ་བུ། 案板，如切肉用的木板。(同) ཨན་II.

ཨབ། ཚུར་གང་ཐོབ་པའི་དོན། 自己全得之义。

【增】鼠，野兎。〔高〕

ཨབ་བཏབ་པ། རྒྱ་བཏབ་པ། 盖印。

【增】= རྒྱ་བརྒྱབ་པ།〔达〕

ཨམ་པ། རེད་པ་ལྟ་བུ། 是。

ཨམ་ཕྲག ཨ་ཕྲག་མིང་དུ་སྣང་། 似即 ཨ་ཕྲག 胸袋，腰包，怀中（衣怀）。

ཨམ་བན། རྒྱ་ནག་ཨམ་བན། 欽差，滿清时代的駐藏大臣。

ཨར་ག ས་རྡོའི་རིགས་ཤིག་ཨར་གའི་ཞལ་བ་ཞལ་ཞལ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། 一种沙石，如三合土。【增】或作 ཨར་ཀ་ 亦作 སེར་ཀ།大理石粉和油作成的地板。〔达〕

ཨར་གཏད། དམིགས་ཡུལ་འབུར་ཚུགས་སུ་ལྟ་བའམ་བལྟས་པ་ལྟ་བུ། 注視，如专一注視所緣境（佛）。

ཨར་གཏོད། （注同上）

ཨར་ནག སྣན་ཤིང་ཨ་གར་ནག་པོ། 黑沉香。

ཨར་པ། ཆོམ་རྐུན་ཇག་པ་ལའང་། 盜賊，土匪。

ཨར་པོ། ས་རྡོའི་ལས་ཀ་བྱ་བྱེད་དང་ཨར་པོ་ཞེས་པ་ཚོང་དཔོན་ལའང་། 1.泥工，作土石工者。2.商人。

ཨར་མོ། ཨར་ལས་བྱེད་མོ། 女泥工，作泥水工之妇女。【增】鳥名。〔达〕

ཨར་ཛ་ཀ། ཨ་ཛ་ཀའམ་ཉི་དགའི་འབྲས་བུ། 亦作 ཨ་ཛ་ཀ། 葵花子。【增】棉花。〔达〕

ཨར་ལས། ས་རྡོའི་ལས་ཀ་བྱ་བྱེད། 泥工，土石工作。

ཨརྒྷཾ། མཆོད་ཡོན། 供水，供神飲水。

ཨི། ཆང་། 酒。【增】1.དབྱི་的俗讀，猞猁。2.数目代号60。〔达〕

ཨི་ཁུང་། ཁུང་བུའམ་བུ་ག 孔，洞。

ཨི་ཁྲི་པ། སྙིང་པོའི་དོན། 要义，精要。

ཨི་དན། （未詳）

ཨི་མིང་ཅན། འདོད་ལྷའི་བུའམ་བདུད། 伊名者（藻）。欲天（爱神）之子，极喜自在魔。

ཨི་ལ་བི་ལའི་རྒྱུད། རྣམ་སྲས། 伊罗毗罗之裔（藻）。毗沙門（天神名）。

ཨིག་སྒྲ། ཟས་མ་འཇུས་པས་ཨིག་སྒྲ་འབྱིན་པ་ལྟ་བུ། 噎声，打呃。

ཨིག་དུ་འཛུག （原注同上）使噎。

ཨིནྡྲ་ནཱི་ལ། 〔梵〕 དབང་པོ་སྔོན་པོའམ་རིན་ཆེན་སྔོན་པོ། 帝青宝，藍宝石。

ཨིམ་ཆི། 〔蒙〕 ཨེམ་ཆི་ཟེར་བ་དེར་ལྟོས། 医生，参看 ཨེམ་ཆི་ 条。

ཨུ་རྒྱན། ཨོ་རྒྱན་ནམ་ཨོཾ་ཊི་ཡ་ནའི་ཟུར་ཆག་རྒྱ་གར་ནུབ་ཕྱོགས་ནའོ།། 亦作 ཨོ་རྒྱན། 梵語 ཨོཾ་ཊི་ཡ་ན་ 之变音，西印度古国名（烏仗那）。【增】=དབུ་རྒྱན། 冠，頂飾。〔达〕

ཨུ་ཚུང་། （未詳）

ཨུ་དུམ་བཱ་ར། ཛན་དུ་པ་ལའམ་བདུད་འཛོམས་ཤིང་དང་ཀྱར་ཀྱར་ཤིང་ལའང་། 鄔曇波罗，亦称 ཛན་དུ་པ་ལ། 降魔树。【增】希奇的大蓮花。〔达〕

ཨུ་པ་ལི། 〔梵〕 ཉན་ཐོས་ཉེ་བར་འཁོར། 声聞弟子鄔波离尊者。

ཨུཿམཱཿ། 〔梵〕 དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་བཙུན་མོའི་མིང་། 鄔摩，大自在之妃。

ཨུ་མའི་བདག་པོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 鄔摩主（藻）。大自在（天神名）。

ཨུ་ཚུགས། འབད་རྩོལ་ཆེན་པོའི་ཨུ་ཚུགས། 坚持，执着。【增】＝ནན་ཏན། 〔达〕1.淫。2.勉强扎挣〔四〕

ཨུ་ཤི་རི། རྩྭ་དེས་མའམ་དེ་སྐྱེས་པའི་རི། 1.馬兰草。2.生长馬兰草之山。【增】或作 ཨུ་ཤཱི་རི།中印度或摩揭陀国一带的山脉。〔达〕

ཨུ་དུ་ལགས། ཨུ་ངན་གྱི་ཚིག་དེང་སང་ཨུ་ངན་གྱིས་ཨ་ཁ་ཁ་ཟེར། 优叹詞，現在說 ཨ་ཁ་ཁ།

ཨུ་དུ་དུ། （注同上）

ཨུག་ཆོས། སྨན་ཨུག་ཆོས་མེ་ཏོག 花名，可入药（或說是治腹脹之一种草药）。

ཨུག་ཕུད། སྒྱི་མོ་ནང་ནས་ཕྱིར་བ་ལྟ་བུ། 穿出，如从口袋中撒出。

ཨུཏྤལ། ཨུཏྤལ་ཤིང་དང་མེ་ཏོག་པདྨ་ལའང་། 1.鄔波罗树。2.蓮花。【增】青蓮花。〔达〕 菊花。〔四〕

ཨུཏྤལ་དཀར་པོ། ཆུ་སྐྱེས་དཀར་པོའམ་ཟླ་རིའང་། 白鄔波罗花，白蓮花。【增】＝ཀུ་མུ་ད། 拘物头花。〔达〕

ཨུཏྤལ་སྔོ་ལྡན། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལའང་། 有青蓮花（藻）。文殊菩薩。

ཨུཏྤལ་སྔོན་པོ། མིག་གི་གཉེན་ཡང་ཟེར། 青鄔波罗花，亦称 མིག་གི་གཉེན།

ཨུཏྤལ་ཆེན་པོ། པདྨ་སྐྱི་ལའང་། 1.大鄔波罗。2.蓮花。

ཨུཏྤལ་ལྟར་གས་པ། གྲང་དམྱལ་ཞིག 裂如鄔波罗，寒地狱之一。

ཨུཏྤལ་དམར་པོ། དཔལ་གྱི་ལག་པ། 紅鄔波罗花。【增】紅蓮花。〔达〕

ཨུད་པལ། མེ་ཏོག་ཨུཏྤལ་དང་ཤིང་ཨུཏྤལའི་… ཟུར་ཆག ཨུཏྤལ 之变音。

ཨུར་མཁན། སྐྱེལ་པའམ་ཕར་ཚུར་སྒྲོ་མཁན། 迁移者，搬运者。

ཨུར་བ། སྐྱེས་པའམ་ཕར་ཚུར་སྒྲོས་པ། 迁移，运輸。

ཨེ་གོ། ཨེ་ཤེས། 了解嗎？知道嗎？（同）ཨེ་ཆོར།

ཨེ་དེ། （未詳）

ཨེ་ན་ཡ། 〔梵〕 རི་དྭགས་ཨེ་ན་ཡ། 兽名。【增】神話中短腿黑眼的黑羚羊。〔达〕

ཨེ་ཎ། （注同上）

ཨེ་མ་མཚར། ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ། 希有，希奇。（同）ཨེ་མའོ།

ཨེ་མ་ཧོ། ཨེ་མ་ཧོ་ངོ་མཚར་ཆེ་ལྟ་བུ། 希有，希奇（贊叹詞）。【增】表示同情怜憫的惊叹詞。〔达〕

ཨེ་མའོ། ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ། 希有，希奇。（同）ཨེ་མ་མཚར།

ཨེ་ཆོར། ཨེ་ཤེས། 了解嗎？知道嗎？（同）ཨེ་གོ།

ཨེ་ཝཾ། 〔梵〕 ཐབས་དང་ཤེས་རབ། 噎鑁（譯音），方便与智慧，漚和与般若（佛）。【增】1.是然，誠然。2.ཨེ་ 字表方便或显教，ཝཾ་ 字表慧或密教。3.噎鑁經。〔达〕

ཨེ་ཝཾ་ཡིག དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། 噎鑁字（藻）。时輪（本尊名）。

ཨེ་ཡོད། ཡོད་དམ། 有嗎?

ཨེ་ར་ཎ་ད། 〔梵〕 དན་རོག་གི་ཤིང་དེའི་འབྲས་བུ་ལའང་ཡང་ནཱ་ཤིང་ཟེར་བ་སྣང་། 1.巴豆树。2.巴豆。3.芭蕉。

【增】草麻子。〔达〕

ཨེ་རེད། ཡིན་ནམ། 是嗎? 是不是?

【增】=ཨེ་ཡིན། 〔达〕

ཨེ་ལ། 〔梵〕 འདྲ་མ་ཆགས་པའི་དོན། 不象样子。

【增】石榴。〔达〕

ཨེ་ལ་བྲཱ་མོ། སུག་སྨེལ། 荳蔻。

ཨེ་ལའི་འདབ། ཤིང་ཨེ་ལའི་འདབ་དང་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་ཨེ་ལའི་འདབ་ཨེ་ལའི་བཏྲ་འི་ཟུར་ཆག 1.翳罗树之叶。2.翳罗龙王，梵文 ཨེ་ལའི་བཏྲ་ 之变音。【增】舌。〔达〕

ཨེ་འི། ངོ་ཚ་བའི་སྒྲ། 羞慚之声音。

ཨེ་སྲིད། ཡོད་དམ། 有嗎?

ཨེན་ཅིག ཙུང་ཟད་ཅིག 片刻，稍微。

ཨེན་ཙུང་། གྲྭ་པ་ཆུང་ཆུང་ལའང་། 少年出家人。

ཨེན་ནེ། ཆུང་ཆུང་ངམ་ཙུང་ཙམ་དང་ཨེ་ནེ་ཙམ། 稍微，少許。

ཨེན་ཙམ། (注同上)

ཨེན་རེ། ཙུང་ཟད་རེ། 片刻，稍微。

【增】迅速，快。〔达〕

ཨེམ་ཆི། 〔蒙〕 སྨན་པའི་མིང་ཨེམ་ཆི་ཞེས་པ་སོག་སྐད་ཡིན་དེ་ལ་ཨེམ་ཆི་དང་ཨིམ་ཆི་ཟེར་བ་སྣ་….ཚོགས་སྣང་ལ་ལས་པལ་སྐད་ཟེར་ཨེམ་ཟེར་བ་སྨན་ཆི་བདག་སྒྲོར།། 医生，此有 ཨེམ་ཆི། ཨིམ་ཆི་ 等多种写法，ཨེམ་ 为葯，ཆི་ 为主格。

ཨེར་དེ་ནི། 〔蒙〕 རཏྣའི་ཟུར་ཆག་རིན་པོ་ཆེ་སོག་སྐད་ལའང་།额尔德尼，梵文 རཏྣ 之变音，宝貝。

ཨོ་དཀར། ཨོག་དཀར་མིང་རི་དྭགས་ཨོག་མ….དཀར་བས་སོ།། 白脖頸之野兽。

【增】石貂。〔高〕

ཨོ་རྒྱན། རྒྱ་གར་ནུབ་མཚམས་སུ་མཁའ་འགྲོ་མའི་གནས་ཟེར་བ་དང་ཨུ་རྒྱན་དང་ཨོ་རྒྱན་ཨྀུན་སོགས་ཨོ་ཌི་ཡནའི་ཟུར་ཆག 烏仗那，印度西方空行母(佛)住处，ཨུ་རྒྱན། ཨོ་རྒྱན། ཨྀུན等都是梵文 ཨོ་ཌི་ཡན་ 之变音。(同) ཨོ་ཌི་ཡན།

ཨོ་བྲོག 〔蒙〕 འབྲོག་པའི་མིང་དུ་སོག་སྐད་དུ་ཟེར་བ་(དང་)། 牧民。

ཨོ་ཌི་ཡན། 〔梵〕 རྒྱ་གར་ནུབ་མཚམས་སུ་མཁའ་འགྲོ་མའི་གནས་ཟེར་བ་དང་། ཨུ་རྒྱན་དང་ཨོ་རྒྱན་ཨྀུན་སོགས་ཨོ་ཌི་ཡནའི་ཟུར་ཆག 烏仗那，印度西方空行母（佛）住处。ཨུ་རྒྱན། ཨོ་རྒྱན། ཨྀུན་等都是梵文 ཨོ་ཌི་ཡན་ 之变音。(同) ཨོ་རྒྱན།

ཨོ་བ། ཐམས་ཅད་ལའང་། 一切。

ཨོ་མོ་སུ། 〔蒙〕 ཀང་པའི་ནང་གོས་དང་ཨོ་མོ་སུ་སོག་སྐད་ཡིན་པས་ཨོ་སུ་སུ་དང་ཨུ་སུ་སུ….ཞེས་སྣ་ཚོགས་སྣང་། 袜子，又有 ཨོ་སུ་སུ། ཨུ་སུ་སུ་ 等写法。

ཨོ་ཝོ། བུ། 孩子。【增】1.童子，少年。2.陶器茶壶。3.两河合流的地方。〔达〕

ཨོ་ཝོག ཡུ་བའམ་དབྱུག་པ་ལའང་། 1.柄。2.棍，杖。

ཨོ་ཕྲའི་ཆུ། འོད་ཕྲའི་ཆུའི་མིང་དུ་སྣང་། 洪水。

ཨོག་ཀེར། ཨོག་མ་སྙོར་མོ། 喉头。

ཨོག་དཀར། རི་དྭགས་ཨོག་མ་དཀར་པོ། 白脖頸之野兽。

ཨོག་སྲགས། རི་དྭགས་ཨོག་མ་དཀར་པོའི་པགས་པ། 野兽 ཨོག་དཀར་ 之皮。

ཨོག་མ། མ་མཁལ་མ་ལི་མན་ཆད། 頸，喉。

【增】=ཨོག་མ།〔达〕下類。〔高〕

ཨོག་ཚར། ཨོག་མའི་ཚར་ཕུད། 胡須,下頜之須。

ཨོག་ཚར་ཅན། རའི་མིང་ལའང་། 1.有胡須者。2.山羊。(同) ཨོག་ཚོམ་ཅན།

ཨོག་ཚོམ། ཨོག་མའི་སྤུ་རིང་། 胡須，下頜之須。【增】又作 ཨོག་ཚུམ་ 等于ཨོག་རྒྱ།〔达〕

ཨོག་ཚོམ་ཅན། རའི་མིང་ལའང་། 1.有胡須者。2.山羊。(同) ཨོག་ཚར་ཅན།

ཨོང་གོང་། མེ་ཤིང་སྤྱི་བའམ་ལྕི་སྦངས་ལའང་། 1.粪彈。2.柴，薪，牛粪或馬粪。(同) ཨོང་རིལ་II.

ཨོང་དོ། རྐུབ་ཚོས་ཀྱི་ངོས་གཉིས། 臀部，臀两边的肉。

ཨོང་དོས་འདུག་པ། རྐུབ་ཚོས་ཙོག་པུར་འདུག་པ། 臀部蹲坐。

ཨོང་རིལ། I.ལྕི་སྦངས། 粪团，馬粪。

II. མེ་ཤིང་སྤྱི་བའམ་ལྕི་སྦངས་ལའང་། 柴,薪,牛粪或馬粪。(同) ཨོང་གོང་།

ཨོང་ཤ། རྐུབ་ཚོས་ཨོང་དོའི་ཤ། 臀部之肉。

ཨོམ་ཚུགས་པ། མ་ལེའམ་ཨོལ་སྐོ་མཐེ་བོང་གིས་ཡར་བཏེག་ཅིང་དེ་ནས་གདོན་པ་འདོན་པའི་དབྱ·· ཚུགས་ལྟ་བུ། 举腔，用大拇指支下頷而开始誦經。

ཨོཾ་ཚུགས་པ། (注同上)

ཨོཾ་མཛོད་མ། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ། 作喻母（藻)。度母（菩薩名)。

【增】唵堨囉，密教唵字表佛、法、僧，又表梵天、遍入天、大自在天。〔达〕

ཨོཾ་སྭ་སྟི།〔梵〕ཨོཾ་བདེ་ལེགས་སུ་གྱུར་ཅིག 維愿利乐，愿吉利，

ཨོར་མཁན། པར་ཚུར་ཁྱེར་དེ་སྤོ་མཁན། ཕུར་མཁན། 搬运者，移动者，亦作 ཕུར་མཁན།

ཨོར་དགོས། པར་ཚུར་ཁྱེར་དེ་སྤོ་མཁན་ཁེར་དེ·· ཨོར་དགོས་པ་ལྟ་བུ། ཕུར་དགོས། 須搬，須移动，亦作 ཕུར་དགོས།

ཨོལ་སྐོ། མགུལ་སྐེའི་མདུན་ཕྱོགས། 喉部，脖頸之前面。(同) ཨོལ་བ།

ཨོལ་གོང་། (未詳)

ཨོལ་གོང་ཚ་བ། (未詳)

ཨོལ་གོང་འཛུམ། (未詳)

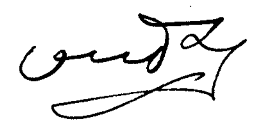
ཨོལ་མདུད། མིད་པའི་མདུད་པ། 喉头。

ཨོལ་བ། མགུལ་སྐེའི་མདུན་ཕྱོགས། 喉，脖頸之前面。(同) ཨོལ་སྐོ།

ཨོལ་འཛུམ། (未詳)

༄། །འདིར་སྨྲས་པ། །སྐྱིད་ལ་སྡུག་པའི་འཇིག་རྟེན་མི་ཡུལ་འདིར། །སུ་ཡང་ཕྱི་མིག་བལྟ་བའི་རེ་བ་ཡིས། །སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ལག་རྗེས་ཙམ། །ཤུལ་དུ་ལུས་པའི་འབད་པ་ངང་གིས་བྱེད། །འདི་ན་འགའ་ཡིས་རང་གི་རྒྱུད་འཛིན་བུ་དང་སློབ་མ་རྗེས་སུ་བཞག །དེ་བཞིན་གཞན་གྱིས་ལེགས་བཤད་ནོར་དང་སྟན་པའི་གྲགས་པ་ཤུལ་དུ་བཀོད། །ལ་ལ་འཆད་མཚན་ཆོས་ཀྱི་སྡེ་དང་དམ་པའི་རྟེན་རྣམས་བཞེངས་ནས་འདས། །གཞན་གྱི་ལག་རྗེས་བསགས་པའི་ནོར་དང་མཛེས་པའི་ཁང་ཁྱིམ་འདི་དག་ལགས། །ཆོས་ནོར་གཉིས་མེད་སྤྲང་པོ་འི་ལག་རྗེས་ལ། །གོང་དུ་སྨོས་པ་འདི་དག་མ་མཆིས་པས། །མི་ཟས་ཡུན་རིང་ཟས་པའི་རིན་འབབ་ཏུ། །དེབ་ཆུང་འདི་ཉིད་མི་ཡི་ཡུལ་དུ་བཞག །མ་བཅོལ་གླེགས་བམ་བྲི་བའི་བྲེལ་ཟིང་གིས། །མི་ལོ་བཅུ་གསུམ་དཔལ་གྱིས་ཟད་པ་ལ། །གཞན་གྱིས་བསྟོད་སྨད་ཅི་བྱེད་མ་ངེས་ཀྱང་། །གཞན་ལ་ཕན་པ་ཙུང་ཟད་ངེས་པར་མཐོང་། །རྣམ་དཀར་འདི་ཡིས་སྐྱེ་ཞིང་སྐྱེ་བ་རུ། །རྣམ་པ་ལྷ་ལྡན་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ། །རྣམ་དག་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་འབད་པ་ཡིས། །རྣམ་ཀུན་གཟིགས་པའི་གོ་འཕང་མྱུར་ཐོབ་ཤོག །

ཅེས་པ་འདི་ཡང་སོག་པོ་འི་ཡུལ་དུ་སྐྱེས་ཤིང་། །གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་ལྗོངས་སུ་མི་ཚེ་ཟད་པ་དགེ་མེད་པ་ཆོས་གྲགས་པས་སོ། །

དཔེ་འདི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོ་འི་ཧོར་ཁང་གི་ཤིང་དཔར་གཞིར་བཟུང་སྟེ་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་བའོ། །

本书根据1949年拉薩华尔康木刻版本翻印并用汉文譯出。

དཔེ་རྟགས་ཨང་ ༡༢༩༢ (༢) ༢༥༨

༄༅། །དགེ་བཤེས་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་བརྩམས་པའི་

བརྡ་དག་མིང་ཚིག་གསལ་བ་བཞུགས་སོ། །

*

རྒྱ་ཡིག་ཏུ་སྒྱུར་བ་པོ། བློ་བཟང་ཆོས་འཕགས་དང་ཀྲང་ཁེ་ཚངས་སོགས།

དཔེ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་པ། དགེ་ལྡན་གྲགས་པ།

པར་ཡིག་ཞུ་དག་པ། ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་དང་། ཤེས་རབ་བློ་གྲོས།

དཔལ་ལྡན་འོད་ཟེར། གཡང་དྲན་ཚད་བཅས་ཡིན།

མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་བཏོན་པ།

གནས་ཡུལ་པེ་ཅིན་གོ་ཅི་ཅན་སྒོ་རྟགས་ཨང་ ༥༨ པ།

པེ་ཅིན་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་དཔེ་སྐྲུན་ལས་རིགས་བྱུས་ཚོག་པའི་ལག་འཁྱེར་ཨང་ ༦༤ ཐོབ་པ།

ཀྲུང་དབྱང་མི་རིགས་པར་ཁང་གིས་པར་དུ་བཏབ་པ།

ཤིན་ཧྭ་དཔེ་ཚོང་ཁང་ནས་བཀྲམ་པ།

*

༡༩༥༨ ལོ་འི་ཟླ་བ་ ༡༢ པའི་ནང་པེ་ཅིན་དུ་ཐོག་མར་བཏོན་པ།

༡༩༥༨ ལོ་འི་ཟླ་བ་ ༡༢ པའི་ནང་པེ་ཅིན་དུ་པར་ཐེངས་དང་པོ་བཏབ་པ།

དེབ་སྤྱིས་ལེགས་གྲངས་ཀ་ ༢༠༠༠ བཏབ་པ་བཅས་སོ། །

དཔེ་རིན་སྒོར་

書號:1393(3)274

格西曲札藏文辭典

*

原著者 格西曲吉札巴
翻譯者 法 尊、張克强等
責任編輯 溫 存 智
校对者 唐国信、吳 鈺
李建文、楊占才
民族出版社出版
地址:北京國子監特54號
北京市書刊出版業營業許可證出字第047號
中央民族印刷厂印刷
新华書店发行

1957年12月北京第一版
1957年12月北京第一次印刷
780耗×1092耗1/16 印張62 插頁4
道林紙精裝本印數:1—2,000冊 定價:
統一書号:M17049·藏13

